GEMEENTE Nijmegen

Agenda van de Raadzaal van 16 november 2016

Agenda voor de bijeenkomst in de Raadzaal

Datum: woensdag 16 november 2016
Aanvang: 21:30

1. **Opening en mededelingen**

2. **Agendavaststelling inclusief de orde van de vergadering**
   Bijlage - Nagekomen ingekomen stukken Politieke Avond 16 november 2016 (pdf)

3. **Vaststelling besluitenlijst van de vergadering van 2 november 2016**
   Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016 (pdf)

4. **Vaststelling notulen van de vergadering van 12 oktober 2016**
   Raadsnotulen van 12 oktober 2016 (pdf)

5. **Besluitvorming behandeladviezen van de raadskamers**
   Bijlage - Behandeladviezen Politieke Avond 16 november 2016 (pdf)

6. **Vaststellen van de voorstellen waarover geen spreektijd gevraagd is**

7. **Vragen van raadsleden aan het college**

   a. **Motie buiten de orde GroenLinks: Selecteren zonder te discrimineren**
      Motie GroenLinks - Selecteren zonder te discrimineren (pdf)

Besluitvorming agendapunten Politieke Avond van 2 november 2016

8. **Raadsvoorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 (93/2016)** *(DEBATSTUK)*
   Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal (pdf)
   Bijlage - AKKU - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
   Bijlage - Annebé Millenaar - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
   Bijlage - Axel Varenhorst - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
   Bijlage - Bewoners Organisatie Bottendaal - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
   Bijlage - Bewonersplatform Centrum Nijmegen - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)

Bijlage - Buurtplatform Wedren-Julianapark - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Dolf Kutschenreuter - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Els van Daal - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Familie Schipperheijn - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Geanonimiseerd - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - H. Kerkenaar - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Hans Aalbers - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Hans van der Heul - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Herma Schipperheijn - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Hoog Antnink - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Irene Verkuijl - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Jac Schmidt Kamerbreed - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Jan Schreurs - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Jeroen Vanheste - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - JHM Verschueren - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Joan Joosten - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Kamerbreed - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Kevin Brinkers - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - L. Postma - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Laila Zahra - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Marco Smits - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Marie-José Koenders - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Mary Mallo - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Mary Mallo-Kroesen - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Pepijn Eymaal - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Peter Tönissen - ingekomen stuk kamerverhuur - 1 (pdf)
Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur - 2 (pdf)
Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - R. Hoek - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Rene de groot - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Reynhard Faber - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - SSH& - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - T. Leenders - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Th. Smolders - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Ton Berentsen - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Van Thiel - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - W.Schuitemaker - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)

Wibeco - bijlage 1 Vergunning St. Canisiussingel 30 (pdf)
Wibeco - bijlage 2 Vergunning St. Annastraat 129 (pdf)
Wibeco - bijlage 3 Vergunning St. Annastraat 131 (pdf)
Wibeco - bijlage 4 Vergunning Staringstraat (pdf)
Bijlage - Wibeco - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Wijkcomité Oost - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Wilma van Liefland - ingekomen stuk kamerverhuur - 1 (pdf)
Bijlage - Wilma van Liefland - ingekomen stuk kamerverhuur - 2 (pdf)
Bijlage - Wim de Jong - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Wim de Natris BOB - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Wim en Anke de Jong - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Yvonne Rotink - ingekomen stuk kamerverhuur (pdf)
Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 (pdf)
Brief aan de raad - Brief - Gezamenlijk Statement kamerverhuurbeleid (pdf)
Brief aan de raad - Brief Vertegenwoordigers studenten inzake Kamerverhuur (pdf)
Bijlage - Toezegging Velthuis - RVS Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 (pdf)

9. **Brief Uitvoeren motie: "Klap op de vuurpijl"** *(DEBATSTUK)*

Besluitvorming agendapunten Politieke Avond van 16 november 2016

10. **Raadsvoorstel Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling (116/2016)**
Voorstel - Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling 2017-2020 (pdf)

11. **Raadsvoorstel Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg) (112/2016)**
Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg (pdf)

12. **Raadsvoorstel Bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 (120/2016)**
Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 (pdf)

13. **Raadsvoorstel Handboek Nijmegen Toegankelijk (119/2016)**
Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk (pdf)

14. **Raadsvoorstel Opheffing GR Bergerden (115/2016)**

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden (pdf)

15. **Wensen & Bedenkingen Stichting Legal Valley**
Brief aan de raad - Overzicht wensen en bedenkingen Stg. Legal Valley (pdf)

16. **Raadsvoorstel Haven- en kadeverordeningen 2016 (117/2016)**
Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016 (pdf)

17. **Raadsvoorstel Uitwerking kadernota risicomanagement - BBV - 10 jaars termijn planexploitaties (109/2016)**
Voorstel - Uitwerking kadernota risicomanagement BBV-10 jaars termijn planexploitaties (pdf)

Hamerstukken

18. **Raadsvoorstel Tariefverhoging bouwleges (118/2016)**
Voorstel - Tariefverhoging bouwleges (pdf)

19. Ingekomen stukken

Brieven ter afdoening door het college van B&W (tenzij anders vermeld)

A1. d.d. 26 oktober 2016 van WijzeR en BC Kwetsbaar ’70
Brief aan de raad - WijzeR en BC Kwetsbaar ’70 (pdf)

Brieven ter kennisgeving aan te nemen

B1. d.d. 6 oktober 2016 van mevrouw Heider inzake Bezwaar cliënt
Brief aan de raad - Heider - Bezwaar besluit Hulp bij het Huishouden (pdf)

B2. d.d. 13 oktober 2016 van Onderwijsraad inzake Advies Vakmanschap voortdurend in beweging
Brief aan de raad - Onderwijsraad - Advies Vakmanschap (pdf)

B3. d.d. 14 oktober 2016 van de heer Horstink inzake Renovatie Hengstdal
Brief aan de raad - Horstink - Renovatie Hengstdal (pdf)

B4. d.d. 14 oktober 2016 van GGD Gelderland-Zuid inzake Verslag AB 30 juni 2016
Brief aan de raad - GGD Gelderland Zuid - verslag AB 30 juni 2016 (pdf)

B5. d.d. 16 oktober 2016 van de heer Van der Ham inzake Klacht bereikbaarheid

Brief aan de raad - Van der Ham - Klacht bereikbaarheid (pdf)

B6. d.d. 17 oktober 2016 van Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport inzake Verlening Verscherpt Toezicht Veilig Thuis Gelderland Zuid
Brief aan de raad - Ministerie VWS - Verlening Verscherpt Toezicht Veilig Thuis Gelderland Zuid (pdf)

B7. d.d. 17 oktober 2016 van MGR inzake stukken agendacommissie
Brief aan de raad - MGR - stukken agendacommissie (pdf)

B8. d.d. 21 oktber 2016 van Cliëntenraad Participatiewet inzake Kortingen op de Bijzondere Bijstand inzake de complete wooninrichting en incidentele vervanging wooninrichting
Brief aan de raad - Cliëntenraad Part wet - kortingen Bijz Bijstand complete wooninrichting en incident (pdf)

Brief B8 is ingediend als inspraakreactie op de Politieke Avond van 2 november

B9. d.d. 23 oktober 2016 van Futsal Chabbab inzake Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab
Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab (pdf)

B10. d.d. 24 oktober 2016 van MGR inzake Invulling platformfunctie MGR
Brief aan de raad - MGR Invulling platformfunctie MGR (pdf)

B11. d.d. 25 oktober 2016 van de heer Essers inzake Wijkgrenzen: 10 jaar later
Brief aan de raad - R Essers - Wijkgrenzen 10 jaar later (pdf)

B12. d.d. 29 oktober 2016 van de heer Schmidt inzake Illegale kamerverhuur
Brief aan de raad - Schmidt - Illegale kamerverhuur (pdf)

B13. d.d. 1 november 2016 van Urban Academy NMGN inzake Eerlijke stem
Brief aan de raad - Urban Academy NMGN - Eerlijke stem (pdf)

Brief B13 is ingediend als inspraakreactie op de Politieke Avond van 2 november 2016

B14. d.d. 2 november 2016 van Poeziecentrum inzake Steun motie
Brief aan de raad - Poeziecentrum - Steun motie (pdf)

Brief B14 is ingediend als inspraakreactie op de Politieke Avond van 2 november 2016

B15. d.d. 2 november 2016 van Ieder1gelijk inzake Arbeidsmarktdiscriminatie en geanonimiseerd solliciteren.
Brief aan de raad - Ieder1gelijk - Arbeidsmarktdiscriminatie en geanonimiseerd solliciteren. (pdf)

Brief B15 is ingediend als inspraakreactie op de Politieke Avond van 2 november 2016

B16. d.d. 2 november 2016 van Vereniging Vluchtelingenwerk Oost Nederland inzake Inrichtingskrediet vluchtelingen
Brief aan de raad - Vereniging Vluchtelingenwerk Oost Nederland - Inrichtingskrediet vluchtelingen (pdf)

Brief B16 is ingediend als inspraakreactie op de Politieke Avond van 2 november 2016

B17. d.d. 2 november 2016 van Vereniging de Lindenberg inzake Beëindiging subsidie Staddijk
Brief aan de raad - Vereniging de Lindenberg - Beëindiging subsidie Staddijk (pdf)

Brief B17 is ingediend als inspraakreactie op de Politieke Avond van 2 november 2016

B18. d.d. 2 november 2016 van heer Bernink inzake Zienwijzennota Nijmegen-midden 2015
Brief aan de raad - Bernink - Zienwijzennota Nijmegen-midden 2015 (pdf)

Brief B18 is ingediend als inspraakreactie op de Politieke Avond van 2 november 2016

B19. d.d. 2 november 2016 van Fractie 50PLUS Gelderland inzake Blijverslening
Brief aan de raad - Fractie 50PLUS Gelderland - Blijverslening (pdf)

Brief B19 is ingediend als inspraakreactie op de Politieke Avond van 2 november 2016

B20. d.d. 2 november 2016 van mevrouw Berendrecht inzake Vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Midden 2015
Brief aan de raad - Berendrecht - Vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Midden 2015 (pdf)

Brief B20 is ingediend als inspraakreactie op de Politieke Avond van 2 november 2016

Brieven nog in behandeling

Geen brieven

Brieven van het college van B&W ter kennisname (tenzij anders vermeld)

D1. d.d. 18 oktober 2016 inzake Acquisitie Semiconductors Novio Tech Campus
Brief aan de raad - Acquisitie Semiconductors Novio Tech Campus (pdf)

D2. d.d. 18 oktober 2016 inzake Fietsparkeren binnenstad - moties
Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties (pdf)

D3. d.d. 18 oktober 2016 inzake Antwoord motie 'Werk is het beste re-integratie-instrument naar werk'
Brief aan de raad - Antwoordbrief motie SP Werk is het beste re-integratie-instrument naar werk (pdf)

D4. d.d. 18 oktober 2016 inzake Subsidie N1 en uitvoering motie "Duurzame samenwerking van lokale en regionale media"
Brief aan de raad - Subsidie lokale omroep N1 - uitvoering motie Duurzame samenwerking van lokale en regionale media (pdf)

D5. d.d. 18 oktober 2016 inzake Regionaal programma voortijdig schoolverlaten "Alle jongeren een toekomstperspectief"
Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle jongeren een toekomstperspectief (pdf)

D6. d.d. 18 oktober 2016 inzake Cliëntervaring en kwaliteit Wmo en Jeugdhulp
Brief aan de raad - Cliëntervaring en kwaliteit Wmo en Jeugdhulp (pdf)

D7. d.d. 1 november 2016 inzake Stand van zaken NEC
Brief aan de raad - Stand van zaken NEC (pdf)

D8. d.d. 1 november 2016 inzake Reflectie van het college op de uitspraak van de Raad van State inzake Grift Noord
Brief aan de raad - Reflectie op de uitspraak van de Raad van State inzake Grift Noord (pdf)

D9. d.d. 1 november 2016 inzake Nieuwe Directeur
Brief aan de raad - Nieuwe directeur directieraad van der Zandschulp (pdf)

D10. d.d. 1 november 2016 inzake Oprichting stichting Legal Valley gelegenheid tot uiten van wensen en bedenkingen
Brief aan de raad - Wensen en bedenkingen Oprichting stichting Legal Valley (pdf)

Brief D10 wordt besproken tijdens de Politieke Avond op 16 november 2016

D11. d.d. 1 november 2016 inzake Uitvoering acties uitvoeringsnotitie Vrijwilligerswerkbeleid
Brief aan de raad - Uitvoering acties uitvoeringsnotitie Vrijwilligerswerkbeleid (pdf)

D12. d.d. 1 november 2016 inzake Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen 2016
Brief aan de raad - Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen ESONS 2016 (pdf)

D13. d.d. 1 november 2016 inzake Experimenten Participatiewet
Brief aan de raad - Experimenten Participatiewet (pdf)

Brieven van interne organen en adviescommissies

D14. d.d. 14 oktober 2016 van Auditcommissie inzake Jaarverslag 2014-2015 auditcommissie
Brief aan de raad - Auditcommissie - Jaarverslag 2014-2015 (pdf)

Bijlage - Nagekomen ingekomen stukken Politieke Avond 16 november 2016

OVERZICHT VAN NAGEKOMEN INGEKOMEN STUKKEN

Agendering zal plaatsvinden op 30 november 2016

A Brieven ter afdoening door het college van B&W (tenzij anders vermeld)

A1 d.d. 4 november 2016 van Nijmeegse zorg hart coöperatieve U.A. inzake Instroom in de bestuurlijke aanbesteding hulp bij het huishouden

B Brieven ter kennisgeving aan te nemen

B1 d.d. 6 november 2016 van Vertegenwoordigers van studenten inzake Kamerverhuurbeleid

B2 d.d. 7 november 2016 van Studentenvakbond AKKU en Kamerbreed Nijmegen inzake Gezamenlijk Statement Kamerverhuurbeleid

B3 d.d. 8 november 2016 van bewoners Ackerbroekweg inzake Woonwagencentrum Ackerbroekweg

B4 d.d. 9 november 2016 van RAD inzake Advies Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen

B5 d.d. 14 november 2016 van Buurtvereniging Leefbaar Reeth inzake Ambitiedocument Knoop 38

B6 d.d. 14 november 2016 van TPN-West inzake Bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

B7 d.d. 14 november 2016 van de heer Demacker inzake Handboek Nijmegen toegankelijk

B8 d.d. 14 november 2016 van MGR inzake Derde Kwartaalrapportage MGR 2016 Begrotingswijziging 2016

B9 d.d. 14 november 2016 van GGD Gelderland-Zuid inzake Extra maatregelen Veilig Thuis

B10 d.d. 15 november 2016 van de heer Kusters inzake Flex College

C Brieven nog in behandeling

Geen brieven

D Brieven van het college van B&W ter kennisname (tenzij anders vermeld)

D1 d.d. 8 november 2016 inzake Halfjaarbrief Inkomen

D2 d.d. 8 november 2016 inzake Kwartaalbericht Waalsprong nr. 12

Bijlage - Nagekomen ingekomen stukken Politieke Avond 16 november 2016

D3	d.d. 8 november 2016 inzake Stand van zaken Watersportcentrum Nijmegen
D4	d.d. 9 november 2016 inzake Regioanle aanbesteding duurzame Energie: stand van zaken
D5	d.d. 15 november 2016 inzake Evaluatie stadionovereenkomst NEC
D6	d.d. 15 november 2016 inzake Informatie over beheersmaatregelen 10 jaar termijn bij planexploitatie
D7	d.d. 15 november 2016 inzake Evaluatie Giro d'Italia
D8	d.d. 15 november 2016 inzake Uitvoering van de aangenomen moties tijdens de politieke avonden van 28 september en 12 oktober 2016
D9	d.d. 15 november 2016 inzake Aanvullen informatie beantwoording artikel 39 vragen Futsal Chabbab
D10	d.d. 15 november 2016 inzake Actieplan 'integratie vergunninghouders 2016-2018'
D11	d.d. 15 november 2016 inzake Housing First
	Brieven van interne organen en adviescommissies
D12	d.d. 15 november 2016 van de burgemeester inzake Mogelijkheden voor lokale eisen aan de uitlaat van motorfietsen
D13	d.d. 15 november 2016 van de burgemeester inzake Evaluatie toezichtcamera's

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Besluitenlijst

van de besluitronde van de Politieke Avond
van de Raad van de gemeente Nijmegen
op woensdag **2 november 2016** om **21:30 uur**
in het stadhuis.

Afwezig: -
Omnummer: 2

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016

1. Opening en mededelingen

Er zijn geen afmeldingen.

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016

2. Agendavaststelling inclusief de orde van de vergadering

Via de vergadermappen van de raadsapplicatie zijn de volgende stukken verspreid:

- Overzicht van nagekomen ingekomen stukken

Verzoek tot agenderingen:

- De fractie van SP heeft verzocht om brief D2 inzake Ontwikkelingen Flex College te agenderen tijdens een volgende kamerronde.

Orde van de vergadering:

- Er wordt vanavond gewerkt met spreektijd vanaf agendapunt 8.
- Aan de agenda is het Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding stukken opheffing GR Bergerden toegevoegd als agendapunt 11, dit betreft een hamerstuk.

De volgende punten zijn niet in de raadskamers behandeld en voorgesteld wordt om deze als hamerstuk te behandelen:
3, 4, 10 en 11

3. Vaststelling besluitenlijst van de openbare vergadering van 12 oktober 2016
4. Vaststelling notulen van de vergadering van 28 september 2016
10. Ingekomen stukken
11. Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding stukken opheffing GR Bergerden (114/2016)

Raadsbesluit d.d. 2 november 2016
Voorstellen aanvaard

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016

3. **Vaststelling besluitenlijst van de openbare vergadering van 12 oktober 2016**

Raadsbesluit d.d. 2 november 2016
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016

4. **Vaststelling notulen van de vergadering van 28 september 2016**

Raadsbesluit d.d. 2 november 2016
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt | Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016

5. Besluitvorming behandeladviezen van de raadskamers van 2 november 2016

BEHANDELADVIEZEN POLITIEKE AVOND 2 november 2016	
Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Midden 2015 (110/2016	**HAMERSTUK 2 november 2016**
Brief Uitvoeren motie: "Klap op de vuurpijl"	**DEBATSTUK 16 november 2016**
Openbaar feitenrelaas Slachthuis/Hilckmann	**DOORSCHUIFSTUK**

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016

6. Vaststellen van punten waarover geen spreektijd is aangevraagd

Voor de punten 3, 4, 9, 10 en 11 is geen spreektijd gevraagd en daarmee is ingestemd met de voorstellen.

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016

7. Vragen van raadsleden aan het college

- Er zijn geen vragen gesteld.

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

8. Stadsbegroting 2017-2020 (99/2016)

Raadsvoorstel d.d. 13 september 2016

1. De Stadsbegroting 2017-2020 vast te stellen, inclusief de verwerking van de Zomernota 2016.
2. Een aantal actuele ontwikkelingen in de begroting te verwerken door:
   a) € 50.000 structureel toe te voegen aan het programma Cultuur, cultuurhistorie en citymarketing om bij vergunningsvrije bouwactiviteiten archeologisch onderzoek te faciliteren.
   b) Ruimte te maken voor de kapitaallasten in het programma Sport en Accommodaties vanuit het investeringskrediet 'Investeren in bestaande sportaccommodaties'.
   c) Taakmutatie "Uitvoeringskosten lijfrenteopbouw" vrij te laten vallen ten gunste van de algemene middelen.
   d) Het nadelig jaarresultaat 2017 van € 0,13 mln. ten laste te brengen van de saldireserve en de voordelige jaarresultaten in 2018, 2019 en 2020 van samen € 10,55 mln. toe te voegen aan de saldireserve.
3. Omdat de ingediende motie "geen bezuiniging op werk en inkomen" niet het gewenste financieel effect heeft te kiezen voor:
   a. een marktconforme vergoeding voor duurzame gebruiksgoederen; hiermee € 1 miljoen te besparen op het programma Inkomen & Armoedebestrijding
   b. verlaging van het meerwerkbudget voor werk en re-integratie van € 1 miljoen in het programma Economie en Werk.
4. In de jaren 2017 en 2018 een investeringskrediet beschikbaar te stellen van resp. € 1 mln. en € 2 mln. voor het uitvoeren van de motie 'Investeren in bestaande sportaccommodaties'.
5. Het Investeringsplan 2017–2020 vast te stellen dat is opgenomen in de paragraaf Investeringen.
6. De gereserveerde bedragen voor taakmutaties te verwerken volgens het overzicht taakmutaties in het deel Financiële begroting>Algemene dekkingsmiddelen>Gemeentefonds> Taakmutaties.
7. De subsidieplafonds voor de betreffende programma's vast te stellen volgens het overzicht in het deel Financiële begroting>Subsidies> Subsidieplafonds.
8. De begrotingswijziging BW-01488 vast te stellen.

Motie D66: Snelle actie voor een financieel gezond Inkomensbeleid
1ste indiener: R.A.A. Jetten

De raad van Nijmegen, in vergadering bijeen op 2 november 2016,

Constaterende dat:
- Nijmegen in 2015 een tekort had van 4,8 miljoen euro op het programma Inkomen & Armoedebestrijding;
- Nijmegen voor 2016 afstevent op een tekort van 5,1 miljoen euro op het programma Inkomen & Armoedebestrijding;
- Nijmegen voor 2017 reeds rekening houdt met een tekort van minimaal 8,2 miljoen euro op het programma Inkomen & Armoedebestrijding;

Overwegende dat:
- De tekorten een bedreiging zijn voor het op lange termijn in stand houden van een sociaal en betaalbaar armoedebeleid;
- De tekorten deels worden veroorzaakt door tegenvallende resultaten bij de begeleiding van werkzoekenden naar betaald werk;
- De tekorten alleen kunnen worden opgelost met integrale keuzes in de begroting

en mogelijk aanvullende bezuinigingen in het programma Inkomen & Armoedebestrijding of in andere programma's;
- De uitdagingen om meer mensen aan het werk te krijgen en armoede in onze stad te bestrijden vragen om snelle actie en niet kunnen wachten tot de Zomernota 2018 en de Stadsbegroting 2018;

Verzoekt het college:
1. Uiterlijk op 1 april 2017 een aanpassing op de lopende Stadsbegroting 2017-2020 aan de raad voor te leggen waarin de tekorten op het programma Inkomen & Armoedebestrijding structureel zijn opgelost middels een actieplan met als doel verdere bevordering van uitstroom naar werk en het overeind houden van een sociaal en betaalbaar armoedebeleid.

Motie ingetrokken

Motie D66: Duurzame winst met strengere controle wet milieubeheer
1ste indiener: R.A.A. Jetten

De raad van Nijmegen, in vergadering bijeen op 2 november 2016,

Constaterende dat:
- eind 2012 de Tweede Kamer de motie Van Veldhoven over energiebesparing heeft aangenomen, waarin gevraagd werd om betere handhaving van de energiebesparingsverplichting in artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit;
- De gemeente voor het overgrote deel van de bedrijven het bevoegd gezag is om deze energiebesparingsverplichting te handhaven.
- In het Activiteitenbesluit en de bijbehorende artikelen voldoende kaders en handvatten bied om de wet te handhaven;

Overwegende dat:
- Het structureel handhaven van de Wet milieubeheer landelijk een energiebesparing van 58 tot 94 PetaJoule kan realiseren.'
- Uit het project 'Gewoon Uitvoeren' uit Den Bosch blijkt dat er 7% energiebesparing per jaar bij lokale bedrijven gehaald kan worden door het strenger controleren op de wet milieubeheer.2
- De gemeente in samenwerking met de omgevingsdienst binnenkort het werkplan voor de ODRN voor 2017 vaststelt;
- De ODRN acties kan afdwingen bij bedrijven die 50.000 kWh per jaar of meer gebruiken;

Verzoekt het college:
1. De ODRN opdracht te geven om in het Werkplan ODRN 2017 steviger in te zetten op strengere controle van artikel 2.15 van het activiteitenbesluit. Met als doel om binnen vijf jaar alle bedrijven vallend onder de werkingssfeer van de Wetmilieubeheer gecontroleerd te hebben.

Motie unaniem aanvaard

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016

Motie SP: Staddijk verdient nieuwe kans
1ste indiener: C. van Norel

De gemeenteraad van Nijmegen, bijeen 2 november 2016, overwegende dat:

- Het college in de brief d.d. 28 september 2016 de raad heeft geïnformeerd betreffende beëindiging subsidie JC Staddijk.
- Volgens dezelfde brief van het college gaat het bij het merendeel van de activiteiten om activiteiten van onderhuurders
- De door JC Staddijk in eigen beheer uitgevoerde activiteiten nauwelijks bezoekers trekken.
- De beoogde beëindiging van de subsidie van JC Staddijk niet voort komt uit een noodzaak tot bezuiniging, maar om het gemeenschapsgeld effectief in te zetten
- Het college een heroriëntatie op het jongerenwerk wil uitvoeren.
- Stichting Staddijk tot nu niet in staat is gebleken voldoende jongeren te vinden met een ondersteunigsbehoefte op het gebied van talent en competentieontwikkeling.
- De bezettingsgraad van JC Staddijk erg laag is.

Constaterende dat:
- De middelen die vrijvallen door de beëindiging van de subsidie aan JC Staddijk beschikbaar blijven voor jongerenactiviteiten voor 16 tot 23 jarigen
- JC Staddijk aangeeft dat er een groei zit in het aantal jongeren die wordt bereikt.
- Met het wegvallen van Staddijk opnieuw een voorziening in de wijk Dukenburg verdwijnt.
- Er naast de jongerenactiviteiten ook andere activiteiten worden georganiseerd.
- Er behoefte is aan een voorzienig waar meerdere doelgroepen gebruik van kunnen maken
- Staddijk als jongerencentrum nauwelijks levensvatbaar is op basis van de huidige activiteiten en bezoekers
- Er kansen liggen om Staddijk als locatie in stand te houden, door zowel jongerenactiviteiten als andere activiteiten te organiseren.
- Op deze manier verschillende doelgroepen en activiteiten binnen de locatie een plek kunnen vinden, waardoor de locatie voor heel Dukenburg betekenis krijgt.

Roept het college op:
1. De locatie Staddijk nog minimaal 1 jaar beschikbaar te houden voor (jongeren)activiteiten in Dukenburg.
2. In dit jaar onderzoek te doen naar mogelijkheden om locatie Staddijk te behouden door een andere manier van exploitatie en openstelling voor andere doelgroepen. Tevens zal in dit onderzoek bekeken worden of er mogelijkheden zijn (om een deel van) de locatie te verhuren aan externen om zo andere activiteiten toe te laten, zoals b.v. "droge" horeca.
3. Binnen 1 jaar de uitkomsten van het onderzoek aan de raad voor te leggen.

Voor 28 SP, GroenLinks, PvdA, CDA, Stadspartij DNF, Gewoon Nijmegen, VSP
Tegen 11 D66, VVD, Liberaal Nijmegen

Motie aanvaard

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Motie GroenLinks: Hét plan van de arbeid
1ste indiener: A. Ranshuijsen

De gemeenteraad van Nijmegen in openbare vergadering bijeen op 2 november 2016

Constaterende dat:
- Uit de brief MO10/16.009295 en de interne technische toelichting op 11 oktober j.l. aan de raad blijkt dat Nijmegen circa 1000 mensen meer in de bijstand heeft dan het gemiddelde waar in het landelijk verdeelmodel Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG) van wordt uitgegaan;
- Dit aantal in combinatie met het toegekende landelijke budget zorgt voor een te verwachten tekort van € 8,2 miljoen in 2017 en verder.

Overwegende dat:
- De 'poortfunctie' bij het aanvragen van bijstand al goed lijkt te functioneren en er op instroom weinig meer valt te sturen;
- Door de scheiding van Werkbedrijf en gemeente niemand meer een totaal plaatje heeft waardoor minder effectief en efficiënt kan worden gewerkt en ondersteund; Opleiding en werkervaring van werkzoekenden niet goed aansluit bij de vacatures;
- De kansen vooral gezocht moeten worden in sturen op uitstroom door middel van werk en efficiënter samenwerken tussen Werkbedrijf en gemeente.
- De effectiviteit van de ingezette re-integratiemiddelen nog niet goed in beeld kan worden gebracht.

Verzoekt het college om:
1. Voor de Zomernota met een plan van aanpak te komen om het BUIG-tekort in de komende jaren terug te dringen waarbij specifiek ingegaan wordt op mogelijkheden en verbeteringen door:

a. De eerste focus van het Werkbedrijf te leggen op ondersteuning van gemotiveerde bijstandsgerechtigden.
b. Een of meerdere pilots uit te voeren waarbij intensiever persoonlijk contact en ondersteuning wordt geboden in combinatie met het screenen van alle leefgebieden zodat zowel de klant, de gemeente en het Werkbedrijf hier profijt van hebben.
c. De samenwerking tussen de gemeentelijke afdeling Inkomen en het Werkbedrijf te verbeteren en versterken waardoor effectiever en efficiënter kan worden gewerkt.
d. Met lokale onderwijsinstellingen een plan te maken voor bij- en omscholing van bijstandsgerechtigden.
e. Beter de uitstroom naar werk te gaan monitoren om zo het effect van de geboden ondersteuning en re-integratie instrumenten op uitstroom te kunnen meten en daar waar nodig te verbeteren.

En gaat over tot de orde van de dag,

De heer Selman (PvdA) heeft zich onthouden van stemming
Voor 36 SP, GroenLinks, D66, PvdA, VVD, CDA, Stadspartij DNF, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen 2 Gewoon Nijmegen

Motie aanvaard

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Motie GroenLinks: N1, stap voor stap naar een streekomroep
1ste indiener: C. Daemen

De gemeenteraad, bijeen in de openbare vergadering op 2 november 2016,

Constaterende dat,
- Bij de Zomernota besloten is om N1 tot 1 januari 2018 te voorzien van extra financiële bijdrage vanuit de gemeente, onder andere om de ontwikkeling tot een streekomroep te bevorderen;
- Er ondanks de kwalitatieve verbeteringen een financiële prikkel moet blijven bestaan voor N1 om de verdere professionalisering, het oprichten van een streekomroep en het verlagen van de bekostigingsbehoefte vanuit de gemeente te realiseren;
- De raad daarom op 6 juli 2016 de motie 'N1 Duurzame samenwerking van lokale en regionale media' heeft aangenomen.

Overwegende dat,
- Het college in de raadsbrief van 18 oktober jl, aangeeft dat 'ijkpunten zoals gevraagd in de motie, in de zin van het benoemen van te bereiken resultaten op vastgestelde momenten, zijn niet reëel in het proces van vorming van een streekomroep. Het proces kent zijn eigen dynamiek en plan van aanpak.';
- Het college in dezelfde brief aangeeft op basis van deze voorwaarden inmiddels de extra subsidie voor 2016 en 2017 te hebben verschaft;
- Enkele van de door het college gegeven voorwaarden zoals een aantoonbare verhoging van het aantal opdrachten en inkomsten bij nader onderzoek een meetbaar resultaat zullen moeten opleveren;
- De gemeenteraad op dit moment geen inzicht heeft in op welke manier N1 aan de voorwaarden voldaan heeft.

Verzoekt het college om:
1. De gemeenteraad tegelijk met de zomernota inzicht te geven in de situatie van N1 en op welke manier zij voldaan heeft aan de kwantificeerbare voorwaarden op basis waarvan de subsidie verleend is;
2. De maandelijkse rapportage die het college ontvangt van N1, ook ter inzage ter beschikking te stellen aan de gemeenteraad.

En gaat over tot de orde van de dag,

Voor	37	SP, GroenLinks, D66, PvdA, VVD, CDA, Stadspartij DNF, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen	2	Gewoon Nijmegen

Motie aanvaard

Motie GroenLinks: Een uitgestoken hand voor Poëziecentrum Nederland
1ste indiener: N. Vergunst

De gemeenteraad, bijeen in de openbare vergadering op 2 november 2016,

Constaterende dat,
- In de stadsbegroting aandacht is voor het tot leven brengen van de Nijmeegse geschiedenis;
- Literatuur en daarmee poëzie ons veel kan vertellen over de geschiedenis van onze stad en hierin onmisbaar is bij het vertellen van het verhaal van Nijmegen (en van Nederland);
- Het Poëziecentrum Nijmegen als stad van poëzie op de kaart zet en daarmee kleur en diepte geeft aan het Nijmeegse culturele aanbod;
- Het daarom belangrijk is om ervoor te zorgen dat men in de stad voldoende

toegang heeft tot poëzie, zowel fysiek als digitaal.

Overwegende dat,
- Het Poëziecentrum meer dan 17.000 titels herbergt, welke momenteel nog vooral fysiek te bewonderen zijn;
- Het centrum die poëziewerken op allerlei manieren, zoals door lezingen, cursussen, wandelingen en activiteiten voor een breder publiek toegankelijk probeert te maken;
- Het Poëziecentrum tevens hulp biedt aan de begeleiding van studenten en dichters op weg naar hun debuut;
- Het centrum ook wil bijdragen aan cultuureducatie middels poëzielessen op scholen en de complete collectie wil digitaliseren, maar hiervoor momenteel de financiële middelen mist;
- Het centrum een bijdrage nodig heeft om haar voortbestaan te kunnen garanderen en de bovenstaande en andere plannen tot uitvoer te kunnen brengen;
- Een financiële bijdrage het Poëziecentrum een vliegende start geeft en het centrum de gelegenheid biedt om een structurele financiering te zoeken buiten de gemeente om.

Verzoekt het college om:
1. Het Poëziecentrum Nederland een vliegende start te geven door positief te reageren op een aanvraag van het Poëziecentrum voor een waarderingssubsidie in het programma 'Cultuur, cultuurhistorie en citymarketing' voor 2017;
2. In 2017 te evalueren of deze financiële ondersteuning structureel geboden kan worden.

En gaat over op de orde van de dag,

Voor 20 SP, GroenLinks, CDA, VSP
Tegen 19 D66, PvdA, VVD, Stadspartij DNF, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen

Motie aanvaard

Motie Gewoon Nijmegen: Breng plannen dichterbij de gewone burger
1ste indiener: J. Janssen

De gemeenteraad van Nijmegen in openbare vergadering bijeen op 2 november 2016

Constaterende dat:
1. Het bestuur van Nijmegen de burgers goed inzicht wil geven in wat ze doen en waar het gemeenschapsgeld voor wordt ingezet. Burgers moeten er daarom op kunnen vertrouwen dat zorgvuldig wordt omgegaan met de ter beschikking gestelde middelen, zoals geld en personeel.
2. Het bestuur van Nijmegen de rol van solide, betrouwbare en transparante overheid wil waarmaken.
3. Het bestuur van Nijmegen voor een inclusieve samenleving staat, waarbij alle mensen, vooral ook achtergestelde groepen, mee moeten kunnen doen in onze Nijmeegse samenleving.
4. Nijmegen, zo blijkt daarmee, de eigen inwoners zeker serieus wil nemen.

Spreekt uit dat:
1. Gemeentelijke beleidsrapporten in het algemeen, en de stadsbegroting in het bijzonder, de toets van leesbaarheid en begrijpelijkheid voor de gewone burger niet altijd kan doorstaan,
2. Het bestuur van Nijmegen daarmee op een wel heel bijzondere manier vorm en

inhoud geeft aan de inzichtelijkheid, transparantie en betrouwbaarheid van haar doen en laten en van haar omgang met de beschikbare middelen.
3. Het bestuur van Nijmegen daarmee niet laat zien dat alle burgers in 'onze' inclusieve samenleving echt serieus genomen worden.

Roept het college daarom op:
Om beleidsrapporten regelmatig voor te leggen aan het bondgenootschap voor laaggeletterden, waarmee beoogd wordt om beleid en uitvoering leesbaar en begrijpelijk te maken en aldus dichterbij onze inwoners te brengen,

Te beginnen met de nu voorliggende stadsbegroting 2017-2020.

Vanaf 2017 in beleidsnota's en raadsadviezen een paragraaf 'advies laaggeletterdheid ja/nee' op te nemen.

En gaat over tot de orde van de dag,

Tijdens de beraadslaging is de motie als volgt gewijzigd:

Roept het college daarom op:
Om beleidsrapporten regelmatig voor te leggen aan het bondgenootschap voor laaggeletterden, waarmee beoogd wordt om beleid en uitvoering leesbaar en begrijpelijk te maken en aldus dichterbij onze inwoners te brengen,

Te beginnen met de nu voorliggende stadsbegroting 2017-2020.

En gaat over tot de orde van de dag,

Motie unaniem aanvaard

Motie Stadspartij DNF: De gemeente geeft het goede voorbeeld bij AED-project
1ste indiener: A. Hillen

De gemeenteraad van Nijmegen, bijeen in vergadering op 2 november 2016,

Constaterende dat:
- het college in de brief aan de raad van 4 oktober 2016 over het onderzoek naar een stadsbreed dekkend netwerk van AED's schrijft mogelijkheden te zien om een groot deel van de in gemeentelijk bezit zijnde AED's naar buiten te verhangen, als een eerste stap naar een dekkend netwerk en als een signaal naar de stad,
- het college de financiën hiervan in kaart heeft gebracht en het college desgewenst wil komen met een dekkingsvoorstel,

Overwegende dat:
- er nog discussie is met de vertegenwoordigers van Hartslag Nijmegen over de beste AED's (prijs-kwaliteit) en de beste wijze van onderhoud,
- beheer op de korte termijn nog bij de gemeente zal liggen, maar dat niet uitgesloten hoeft te worden dat als er een dekkend netwerk is van meerdere organisaties en bedrijven etc. dat stuurgroep HartslagNijmegen de beste partij zal zijn om het beheer van het totaal over te nemen,
- diefstal en molest nooit uit te sluiten zijn, maar dat het goed is de ervaringen die al opgedaan zijn door Hartslag Nijmegen mee te nemen in gesprekken met gemeente en wijkagenten om aldus dit risico te minimaliseren,
- de gemeente via informatievoorziening door wijkmanagers, Stips, Brugpagina etc. mee kan helpen dit idee verder te verspreiden onder de bewoners van

Nijmegen, op momenten dat dit in een betreffende wijk van toepassing is, want de uitrol van het netwerk zal zorgvuldig en gefaseerd moeten gebeuren. Informatie voor burgers om cursussen te volgen voor het gebruik kan ook door de gemeentelijke kanalen verspreid worden.

Roept het college op om:
- Met een dekkingsvoorstel te komen voor de kosten die het initiatief van stuurgroep Hartslag met zich meebrengt (opstarten en structurele kosten)
- Aan de GGD als onafhankelijke en deskundige instantie een advies te vragen welke type AED het meest geschikt zou zijn om aan te schaffen; en daarbij de GGD te verzoeken daarover in gesprek te gaan met de deskundigen van Hartslag Nijmegen en ook in de regio van het Rijk van Nijmegen te bezien wat daar voor ervaringen zijn,
- Goed overleg te hebben met alle participanten en deskundigen over de plekken waar de AED's naar buiten kunnen worden gehangen met een minimum aan risico,
- Positief te reageren zodra er een verzoek komt van Hartslag Nijmegen voor ondersteuning op het gebied van communicatie en verspreiding van informatie.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie unaniem aanvaard

Motie: Alleen digitaal informeren en communiceren, schiet zijn doel voorbij!
1ste indiener: H. van Deurzen

De Raad der Gemeente Nijmegen, bijeen in openbare vergadering op 2 november 2016

Overwegende dat:

- tijdens de raadsinformatiebijeenkomst over de bijstand op 11 oktober jl. bleek o.a. dat er veel onduidelijkheid bestaat over plichten, rechten en mogelijkheden bij mensen met een bijstandsuitkering;
- een belangrijke oorzaak is dat alleen digitaal wordt geïnformeerd en gecommuniceerd, nadat mensen in het bijstand circuit terecht zijn gekomen;
- dit beeld past in de communicatiestrategie dat; digitalisering het enige informatieve communicatiemiddel wordt waarbij fysieke ondersteuning naar de burgers volledig zal verdwijnen (blz.26 perspectiefnota 2014);
- kostenbesparing het belangrijkste argument is voor het opheffen van de logistieke faciliteiten rondom het proces van fysieke ondersteuning;
- echter louter digitale communicatie en informatieverstrekking zonder fysieke ondersteuning een ernstige belemmering is voor de zelfredzaamheid van grote doelgroepen ouderen (2/3 van de 75 plussers en 1/3 van de mensen tussen de 65 en 75 jaar maakt geen gebruik van internet);
- ook gehandicapten, digibeten en armlastigen zonder computer daardoor niet of nauwelijks met de overheid kunnen communiceren of kunnen informeren;
- dit strijdig is met de huidige communicatiestrategie die in ontwikkeling is en in het belang van iedereen zou moeten zijn, zoals dit te lezen is op pag.30 van de stadsbegroting 2017 — 2020.

Verzoekt het college:
1 Bij de verdere ontwikkeling van de communicatiestrategie van het ambtelijk apparaat meer oog te hebben voor mensen die niet of nauwelijks digitaal kunnen of willen communiceren en daarvoor goede alternatieven aan te bieden om te kunnen informeren en communiceren.

2 Bijstandsgerechtigden, tijdens of nadat zij in dit circuit terecht zijn gekomen, doormiddel van een flyer, folder o.i.d. van essentiële informatie te voorzien, zoals bijvoorbeeld verwijzingen naar instanties, instellingen of ST1P's, die hen bij onduidelijkheden of vragen verder kunnen helpen.

3 Bijstandsgerechtigden daarbij ook te informeren over de mogelijkheden die de bijzondere bijstand te bieden heeft, ingeval een beroep daarop nodig mocht zijn, en hiermee het niet-gebruik van voorzieningen terug te dringen.

Motie unaniem aanvaard

Motie VSP: Geef elektrische auto's meer kans, met lagere (parkeer)kosten als stimulans!
1ste indiener: H. van. Deurzen

De Raad der Gemeente Nijmegen, bijeen in openbare vergadering op 2 november 2016.

Overwegende dat:
- Nijmegen op 2 juni jl. de Green Capital Award 2018 werd toegekend en de ambitie heeft om de milieuvriendelijkste en groenste stad van Europa te zijn;
- het terugdringen van de co2 emissie een majeur onderdeel daarvan is zowel lokaal als nationaal;
- hybride en volledig elektrische auto's hieraan een belangrijke bijdrage kunnen leveren; deze auto's in aanschaf een hoge investering vereisen;
- burgerinitiatieven en investeringen op dit gebied meer gewaardeerd, gestimuleerd en beloond zouden kunnen worden;
- de Rijksoverheid hier een goed voorbeeld geeft, door reductie op BPM, MRB en fiscale bijtelling voor auto's met een lage of geen c02 uitstoot;
- ook diverse steden in Nederland hun verantwoordelijkheid hierin nemen door het verstrekken van subsidies bij de aanschaf van een elektrische auto;
- bijvoorbeeld Amsterdam € 5.000 subsidie geeft voor de aanschaf van een nieuwe elektrische personenauto, € 5.000 voor een bestelauto en € 40.000 voor een elektrische vrachtauto;
- steden als Beverwijk, Den Haag, Heusden, Rotterdam, Tilburg en Utrecht soortgelijke regelingen hanteren;
- de gemeente Nijmegen als groenste stad van Europa hieraan een voorbeeld zou moeten nemen, waarbij ook gekeken zou kunnen worden naar bijvoorbeeld reductie of vrijstelling van (bewoners)parkeertarieven.

Verzoekt het college:
- Te onderzoeken welke (financiële) mogelijkheden er zijn om burgers te motiveren en stimuleren om te bevorderen dat er meer in c02 arme auto's wordt geïnvesteerd.
- Bij het onderzoek te kijken hoe andere steden hiermee omgaan, zonodig in binnen- als buitenland.
- Bij dit onderzoek ook een verlaging / vrijstelling van parkeertarieven en / of vrijstelling van (bewoners)parkeervergunningen te betrekken.
- De resultaten van dit onderzoek te melden aan de Nijmeegse gemeenteraad met voorstel(len) waarop een besluit kan worden genomen.

Voor 20 SP, GroenLinks, Gewoon Nijmegen, VSP
Tegen 19 D66, PvdA, VVD, CDA, Stadspartij DNF, Liberaal Nijmegen

Motie aanvaard

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Motie Liberaal Nijmegen: Geen uitstroom zonder ondernemers
1ste indiener: P. Eigenhuijsen

De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 02 november 2016,

Constaterende dat:
- Er jaarlijks mensen instromen bij het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen
- Er ook mensen uitstromen naar werk
- De raad daar (jaarlijks) over geinformeerd wordt
- Er sprake is van forse tekorten op het BUIG budget

Overwegende dat:
- De grootste prioriteit moet zijn om mensen uit te laten stromen naar werk
- Dat alleen kan in samenwerking met ondernemers
- Er (veel) signalen komen dat deze samenwerking niet optimaal is

Geeft het college opdracht:
Om de raad maandelijks te rapporteren hoeveel mensen er bij het werkbedrijf zijn ingestroomd, hoeveel er zijn uitgestroomd naar werk of een opleiding en hoeveel vacature aanvragen er zijn geweest van ondernemers.

En gaat over tot de orde van de dag.

De heer Selman (PvdA) heeft zicht onthouden van stemming
Voor 10 D66, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen
Tegen 28 SP, GroenLinks, PvdA, VVD, CDA, Stadspartij DNF, VSP

Motie verworpen

Motie Liberaal Nijmegen: BUIG het tekort om
1ste indiener: P. Eigenhuijsen

De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 2 november 2016,

Constaterende dat:
- Er een tekort is op het BUIG budget
- Dit tekort structureel is
- Dit tekort is terug te brengen door meer mensen vanuit de uitkering aan het werk te krijgen

Overwegende dat:
- Nijmegen in haar aanbestedingen een "verklaring social return" heeft opgenomen (zie bijlage)
- Deze paragraaf een verplichting geeft aan partijen om voor een minimaal percentage of bedrag te besteden aan het in dienst nemen van mensen met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt
- Deze verklaring geldt voor de opdrachtnemer en al haar onderaannemers
- Er nergens in deze verklaring staat dat men verplicht is om mensen met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt uit het Rijk van Nijmegen moet aannemen
- Het nu dus gebeurt dat er mensen vanuit Den Helder worden ingezet om te voldoen aan de "verklaring social return"

Geeft het college opdracht:
de "Verklaring social return" zoals deze wordt ondertekend door partijen zodanig aan te passen dat deze mensen uit de kaartenbak van het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen gehaald moeten worden.

En gaat over tot de orde van de dag.

Bijlage motie:

Verklaring Social Return Gemeente Nijmegen

Meervoudig onderhandse/Nationale/Europese aanbesteding

<titel> Projectnummer 16inkxxx/Besteknummer 2016-xx

Verklaring Social Return
Deze verklaring (het origineel) dient volledig te worden ingevuld en bij de offerteaanvraag te worden toegevoegd. Ondernemer geeft met het ondertekenen van de verklaring de garantie voor de rechtsgeldigheid van de verklaring. De ondertekenaar dient dus door de onderneming gemachtigd te zijn.

Definitie
Onder Social Return wordt verstaan: Het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en/of wensen bij de inkoop van diensten, werken en/of leveringen. Dit gebeurt door het maken van afspraken met opdrachtnemers over arbeidsplaatsen, leerwerkplekken en/of stageplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Doelstelling
De Gemeente Nijmegen heeft als doelstelling om mensen met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt middels haar aanbestedingsbeleid duurzaam aan het werk te krijgen.

Doelgroep
Tot de doelgroep voor Social Return behoren:
• Kandidaten met een uitkering die onder de Participatiewet vallen (inclusief kandidaten met indicatie baanafspraak).
• Kandidaten met een WW uitkering (Werkeloosheidswet)
• Kandidaten met een Wajong uitkering (Wet Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten)
• Kandidaten met een SW Indicatie (Sociale Werkvoorziening)
• Leerlingen met een BBL-opleiding (Beroeps Begeleidende Leerweg)
Onder een werkloze met een WW uitkering wordt verstaan; iemand die als zodanig ingeschreven staat bij een U1/1/V Werkbedrijf.
Onder leer/werkplek in het kader van een BBL-opleiding wordt verstaan een door de branche of kenniscentrum erkende leer/werkplek.

1. Ondernemer besteedt ten minste; *(5% van de aanneemsom of 7% van de loonwaarde. Deze percentages verwijderen in de aanbesteding)*
Een bedrag van minimaal €xxx,- aan Social Return. *(Indien van toepassing)* Indien gebruik gemaakt wordt van de verlengingsopties, zal het bedrag voor Social Return met €xxx,- worden verhoogd per verlengingsjaar.
2. Uiterlijk 7 dagen na de dag waarop de opdracht gegund is, neemt de opdrachtnemer per emailcontact op met de accountmanager Social Return. Het e-mailadres is socialreturnwbrn.n1
3. Na gunning worden afspraken gemaakt over hoe de opdrachtnemer de opdracht gaat uitvoeren met inzet van kandidaten uit de genoemde doelgroep, voor het genoemde bedrag, teneinde te komen tot een plan van aanpak. In het plan van aanpak moet zijn opgenomen; de aard van de werkzaamheden en de mate waarin mensen uit de hierboven omschreven doelgroep worden ingezet, uitgedrukt in geld zodat inzichtelijk is

hoe het Social Return bedrag wordt gerealiseerd.
4. In principe dient de opdrachtnemer de in het kader van Social Return geplaatste kandidaten in te zetten op het aanbestede werk en dient de verplichting SROI binnen het tijdsbestek van de opdracht te zijn voldaan. Indien dit niet mogelijk is, kan in overleg met de accountmanager SROI besloten worden om de kandidaat werkzaamheden te laten verrichten die niet direct verband houden met de opdracht. Deze planning dient uiterlijk de vijftiende werkdag na de dag waarop de aannemer het werk is opgedragen in bezit te zijn van de accountmanager Social Return.
5. De opdrachtnemer is te allen tijde verantwoordelijk voor het nakomen van zijn Social Return verplichtingen en is dus verantwoordelijk voor werving en plaatsing van de kandidaat. De accountmanager Social Return zal zich inspannen om aanlevering van kandidaten aan de opdrachtnemer te bevorderen.
6. Kandidaten worden uniek voor dit contract opgevoerd. Voor uitkeringsgerechtigde kandidaten geldt dat de uitkeringsperiode maximaal zes maanden voor aanvang van de inschakeling afgesloten mag zijn. Een kandidaat die op een Social Return plek is geplaatst, kan door de opdrachtnemer één jaar worden opgevoerd in het kader van de invulling van Social Return. Indien de duur van de opdracht langer is dan één jaar kan hier in overleg van afgeweken worden. Uitzondering hierop zijn de Wajongeren en SW-kandidaten. Zij tellen te allen tijde mee. BBL-leerlingen kunnen voor de duur van het hele opleidingstraject worden meegerekend, mits wel binnen de contractperiode. Werknemers die al in dienst zijn bij de organisatie en in het kader van interne mobiliteit en/of positieverbetering een BBL-opleiding volgen tellen echter niet mee voor SROI.
7. Op verzoek van de aanbestedende dienst rapporteert de opdrachtnemer over de ingezette kandidaten in het kader van Social Return. Over de frequentie hiervan maken de aanbestedende dienst en de opdrachtnemer nadere afspraken, afhankelijk van de looptijd van de overeenkomst. De opdrachtnemer dient een kopie van de arbeids- of leerwerkplekovereenkomst(en) aan te leveren met daarin informatie over start- en einddatum en het aantal te werken uren, alsmede een overzicht van de betaalde bruto loonkosten, leerwerkplaatsvergoeding(en) of facturen van een SW-bedrijf of detacheerder, exclusief BTW. In het kader van de Wet Bescherming Persoonsgegevens gaat de aanbestedende dienst er van uit dat voorafgaande toestemming wordt gevraagd- en verkregen van de betreffende medewerkers voor het beschikbaar stellen van deze gegevens. De betreffende documenten worden niet voor een ander doel gebruikt dan ter controle van de invulling van de Social Return afspraken. Indien de betreffende medewerkers niet akkoord gaan, kunt u uw verantwoording ook afleggen door middel van een accountantsverklaring. De kosten voor de accountantsverklaring zijn voor de opdrachtnemer en kunnen niet opgevoerd worden in het kader van de verplichting die is overeengekomen. In deze verklaring moet in ieder geval zijn opgenomen:
• Doelgroep zoals omschreven in deze verklaring
• Binnen deze doelgroep het aantal medewerkers en het aan de medewerkers betaalde salaris
• Periode dienstverband
• Woonplaats kandidaat
• Verklaring dat kandidaat uniek is opgevoerd, met andere woorden: de verklaring dat de kandidaat niet gelijktijdig op een andere aanbestede opdracht is ingezet, dus ook niet bij een andere opdrachtgever.
8. Kandidaten die op het moment van inzet in het arbeidsproces in onvoldoende mate over vakbekwaamheid beschikken, worden indien nodig geschoold. De kosten voor de opleiding komen voor rekening van de opdrachtnemer.
9. Indien de opdrachtnemer werkt met onderaannemers blijft de opdrachtnemer volledig verantwoordelijk voor de uitvoering van de Social Return verplichting.
10. Indien de opdrachtnemer de verplichtingen die voortkomen uit Social Return niet nakomt, treedt er een boeteclausule in werking. De boete bestaat uit het bedrag dat niet is uitgegeven aan Social Return + 10%. Deze inhouding vindt niet plaats indien buiten de schuld van de opdracht-nemer de beoogde inzet van kandidaten niet is gelukt. De bewijslast berust bij de ondernemer. Met het tekenen van deze verklaring accepteert ondernemer de boeteclausule.
11. Ondernemer past de internationale sociale criteria voor duurzaam inkopen toe, zoals geformuleerd in het UN Global Compact (zie bijlage).

6. Ondertekening van de Verklaring Social Return
Ondergetekende verklaart alle vragen en bijlagen volledig en naar waarheid te hebben beantwoord en dat de in dit vragenformulier verstrekte inlichtingen met de werkelijkheid overeenstemmen, juist en volledig zijn.
Ondergetekende verklaart dat het uitvoeren van de SROI-verplichting niet leidt tot verdringing in zijn of haar organisatie.

Aldus, naar waarheid opgemaakt op

dag, maand jaar

te plaats

door, naam en voorletters, functie

als rechtsgeldige vertegenwoordiger van onderneming

Handtekening:

Bijlage UN Globe! Compact

Human Rights
Principle 1: Businesses should support and respect the protection of internationally proclaimed human
rights; and
Principle 2: make sure that they are not complicit in human rights abuses.

Labour
Principle 3: Businesses should uphold the freedom of association and the effective recognition of the
right to collective bargaining;
Principle 4: the elimination of all forms of forced and compulsory labour;
Principle 5: the effective abolition of child labour; and
Principle 6: the elimination of discrimination in respect of employment and occupation.

Environment
Principle 7: Businesses should support a precautionary approach to environmental challenges;
Principle 8: undertake initiatives to promote greater environmental responsibility; and
Principle 9: encourage the development and diffusion of environmentally friendly technologies.

Anti-Corruption
Principle 10: Businesses should work against corruption in all its forms, including extortion and bribery.

Voor 10 D66, CDA, Liberaal Nijmegen
Tegen 29 SP, GroenLinks, PvdA, VVD, Stadspartij DNF, Gewoon Nijmegen, VSP

Motie verworpen

Amendement SP: Agendapunt Stadbegroting 2017-2020
1ste indiener: H. van Hooft

De gemeenteraad van Nijmegen in openbare vergadering bijeen op 2 november 2016.

Overwegende dat

- Het college heeft voorgesteld € 1 miljoen te besparen door marktconforme vergoedingen te gaan hanteren voor inrichtingskosten en verstrekking van duurzame gebruiksgoederen;
- Het een sociale stad niet past om bij tegenslagen te bezuinigen op de allerarmsten;
- De cliëntenraad besparingsmogelijkheden ziet, maar ook aandringt op meer keuzemogelijkheden bij woninginrichting.
- Een deel van de besparing mogelijk ook te behalen is door opties als verstrekking in natura, een andere vorm van inkopen of inzetten op belonen voor duurzaam gebruik;
- Het monitoren van het effect van de besparing op duurzame gebruiksgoederen noodzakelijk is zodat wanneer blijkt dat mensen met deze besparing niet de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben deze ongewenste effecten tijdig kunnen worden hersteld.
- Het college heeft voorgesteld het meerwerkbudget met € 1 miljoen te verlagen;
- Een verhoging van de besparing op het meerwerkbudget van het Werkbedrijf de allerarmsten minder raakt.

Besluit
1. Om beslispunt 3a te wijzigen in:
Een vergoeding voor duurzame gebruiksgoederen conform het advies van de cliëntenraad en hiermee € 500.000 te besparen op het programma Inkomen & Armoedebestrijding. Het effect van deze besparing zal worden gemonitord en in de komende twee jaar halfjaarlijks aan de raad worden gerapporteerd.

2. Beslispunt 3b te wijzigen in:
Verlaging van het meerwerkbudget voor werk en re-integratie van € 1,5 miljoen in het programma Economie en Werk.

De heer Selman (PvdA) heeft zich onthouden van stemming
Voor 22 SP, GroenLinks, Stadspartij DNF, Gewoon Nijmegen, VSP
Tegen 16 D66, PvdA, VVD, CDA, Liberaal Nijmegen

Amendement aanvaard

Amendement VVD: Terugdraaien verhoging parkeertarieven
1ste indiener: P. Huliselan

Constaterende dat

- het college in de begroting 2017-2020 voorstelt de parkeertarieven voor 2017 te verhogen om op deze manier de inflatiecorrectie van 1,83% te realiseren.
- de kortparkeertarieven buiten het centrum met 10 eurocent worden verhoogd.
- het dagtarief op de parkeerterreinen de Wedren, Julianaplein, Oude Stad en Lindenberghaven met 10 eurocent wordt verhoogd.
- het tarief in Zwanenveld wordt verhoogd met 5 eurocent.
- het dagtarief in de garages met 5 eurocent wordt verhoogd.
- Onderzoek in Spijkenisse aantoont dat er meer bezoekers naar de binnenstad komen bij verlaging van de parkeertarieven (8,3%) (http://www.rmc.nl/lagere-parkeertarieven-de-redding-van-de-binnenstad/)
- Detailhandel Nederland alle gemeenten een brief (27 feb 2016) heeft gestuurd met een oproep tot de verlaging van parkeertarieven om het detailhandelsklimaat te verbeteren en leegstand te bestrijden

(http://www.detailhandel.nl/publicaties).
- Buurtonderzoek heeft aangetoond dat Nijmegenaren woonachtig in Nijmegen-Noord steeds vaker de Nijmeegse Binnenstad mijden vanwege de hoge parkeertarieven en gaan winkelen in omliggende dorpen en steden waar lagere of zelfs helemaal geen parkeertarieven worden gevraagd.

Overwegende dat
- De opbrengsten van parkeren (17 miljoen) hoger zijn dan de kosten (13,5 miljoen) voor het parkeren, zoals parkeervoorzieningen, het selectief toegangssysteem voor de binnenstad en het parkeren van fietsen (gratis bewaakte stallingen).
- Een tariefsverhoging niet op zijn plaats is in een productgroep dat al meer opbrengt dan dat het daadwerkelijk kost.

Besluit:
Aan beslispunt 1 toe te voegen: "Met dien verstande dat de verhoging van de parkeertarieven terug wordt gedraaid tot het niveau van 2016 en dit te dekken door het verminderen van het budget voor de groene Linten (200.000 euro).

En gaat over tot de orde van de dag.

Voor 6 VVD, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen
Tegen 33 SP, GroenLinks, D66, PvdA, CDA, Stadspartij DNF, VSP

Amendement verworpen

Amendement GroenLinks: Maak van Nijmegen structureel een Shelter City
1ste indiener: C. Daemen

De gemeenteraad van Nijmegen in openbare vergadering bijeen op 2 november 2016,

Overwegende dat
- Het tijdelijk opvangen van mensenrechtenverdedigers in Nederland om hen weer even op adem te laten komen een manier is om hen concreet bij te staan en we daar als Nijmegen graag een bijdrage aan leveren.

Constaterende dat
- Shelter City Nijmegen de afgelopen jaren van waarde is geweest voor de stad en de volgende doelen succesvol heeft nagestreefd: opvang en bescherming van mensenrechtenverdedigers, empowerment van mensenrechtenverdedigers, betrokkenheid bij en bewustwording van Nijmegenaren over mensenrechten en imagoversterking van Nijmegen als stad met een internationale visie op vrede en mensenrechten.
- We tot nu toe hiervoor slechts tijdelijk geld hadden vrijgemaakt en er in de stadsbegroting 2017 — 2020 geen budget voor is ingeruimd.

Besluit
- Aan beslispunt 2 van het raadsvoorstel toe te voegen:
  "e) Structurele financiering te bieden aan het project Shelter City Nijmegen waardoor er elke zes maanden een mensenrechtenverdediger opgevangen kan worden in onze stad. Hiervoor een budgetsubsidie van € 20.000 per jaar te reserveren en deze subsidie op vergelijkbare wijze te verdelen over de programma's zoals in 2015-2016 is gedaan."

  Voor 34 SP, GroenLinks, D66, PvdA, CDA, Stadspartij DNF, VSP, Liberaal Nijmegen
  Tegen 5 VVD, Gewoon Nijmegen

Amendement aanvaard

Amendement PvdA: Geen bezuiniging op werk en inkomen, deel 2

1ste indiener: M. van Nijnatten

De raad van de gemeente Nijmegen, bijeen op 2 november 2016

Overwegende dat:
- Het aantal bijstandsuitkeringen in Nijmegen de laatste tijd sterk stijgt;
- De gemeente hierdoor een tekort heeft op het budget voor bijstandsuitkeringen (BUIG) van ongeveer € 14 miljoen;
- Dit tekort door een tijdelijke vangnetregeling in 2017 en 2018 'beperkt' blijft tot ongeveer C 8 miljoen;
- Het college in de Zomernota (juli 2016) achterhaalde cijfers heeft gepresenteerd, waardoor de toen door de Raad aangenomen motie 'Geen bezuiniging op werk en inkomen' niet het gewenste financiële resultaat oplevert.

Constaterende dat:
- Het college in de Stadsbegroting opnieuw voorstelt een bezuiniging van C 1 miljoen door te voeren op de bijzondere bijstand (vergoeding voor duurzame gebruiksgoederen), alsmede een bezuiniging van € 1 miljoen op het re-integratiebudget;
- De cliëntenraad in zijn advies (juni 2016) de voorgenomen bezuiniging op de bijzondere bijstand afwijst, o.a. met het argument dat de Nijmeegse vergoedingen hiermee onder de Nibud-norm komen;

Besluit:
- Beslispunt 3 (de bezuinigingen op werk en inkomen) in het raadsvoorstel te schrappen en te vervangen door het volgende beslispunt:

"3. Het college de opdracht geven om een meerjarig rnasterplan te maken met als doel het miljoenentekort op de bijstandsuitkeringen in de periode 2017-2019 zoveel mogelijk terug te dringen, door meer inzet op het beperken van de instroom en het vergroten van de uitstroom."

Toelichting
Het tekort op het budget voor bijstandsuitkeringen (BUIG) moet gezien worden als een a-structureel tekort, dat de komende jaren zoveel mogelijk gereduceerd moet worden. Het realiseren van een substantiële bestandsverlaging kost tijd en geld. Het is dan ook de opdracht voor gemeente en werkbedrijf om efficiënter te werken en de activiteiten gericht in te zetten op een verlaging van het bestand. Een structurele bezuiniging van € 1 miljoen op 'werk', zoals het college voorstelt, is vanwege de acute noodzaak om het bestand terug te dringen niet mogelijk. Vanaf 2020 zou het tekort teruggedrongen moeten zijn tot een niveau van € 4 miljoen. Uiteraard is het doel op de lange termijn om het tekort volledig op te heffen. Het amendement leidt tot het volgende, aangepaste financiële beeld:

Financieel Beeld

	2017	2018	2019	2020	
Beginstand	-0,2	2,6	3,2	5	
Nieuwe voorstellen	0,1	0,2	0,2	0,2	
Tekort BUIG	-2,3	-2,1	-1,1	2,8	
Amendement	-2	-2	-2	-2	
Septembercirculaire	1,9	3,5	4,8	5,4	
Verrekening Saldireserve	2,5	-2,2	-5,1	-11,4	(-16,2)
Financieel Beeld	0	0	0	0	

Toelichting
Beginsaldo: de beginstand van de Stadsbegroting 2017-2020
Nieuwe voorstellen: de financiële gevolgen van de bij de Zomernota aangenomen moties, zoals opgenomen in de Stadsbegroting 2017-2020
Tekort BUIG: er is sprake van onvermijdelijke tekorten van in 2017€ 8,3 miljoen en in 2018 € 8,1 miljoen. Omdat in de Stadsbegroting ten onrechte uitgegaan wordt van een tekort van € 6 miljoen, verslechtert het beeld in de jaren 2017-2019. Het is de ambitie om het tekort de komende jaren in te lopen. Al sinds 2009 stijgt het aantal uitkeringen in Nijmegen jaarlijks met zo'n 500 per jaar. In het eerste halfjaar van 2016 is het aantal uitkeringen zelfs (versneld) gestegen van 7.250 naar 7.650. Het lijkt dan ook al een hele ambitie om in 2017 het aantal uitkeringen niet verder te laten stijgen maar te stabiliseren op zo'n 7.700. Bij een tempo van 300 uitkeringen per jaar minder leidt dit tot de volgende tekorten:

uitkeringen per jaar minder leidt dit tot de volgende tekorten: Budget	Uitkeringen	Lasten	Tekort	Na vangnet	Tekort volgens SB	Verschil	
2017	94,4	7.700	107,8	-13,4	-8,3	-6	-2,3
2018	92,0	7.400	103,6	-11,6	-8,1	-6	-2,1
2019	92,0	7.100	099,4	-7,4	-7,1	-6	-1,1
2020	92,0	6.800	095,2	-3,2	-3,2	-6	2,8
2021	92,0	6.500	091,0	--	-	-	--

Amendement: met het amendement 'Geen bezuinigingen op werk en inkomen' verslechtert het beeld per jaar
met € 2 miljoen
Septembercirculaire: deze levert een fors financieel voordeel per jaar op. Hierbij moet wel bedacht worden dat
een deel van dit geld ingezet zal moeten worden voor andere doeleinden.
Verrekening Saldireserve: net als in het collegevoorstel worden extra stortingen gedaan in de Saldireserve. Het

totaal loopt tot 2020 op tot € 16,2 miljoen (in collegevoorstel C 10,4 miljoen)
Financieel Beeld: door de verrekening met de Saldireserve sluit het financieel beeld, net als in het collegevoorstel, voor alle jaren op 0.

De heer Selman (PvdA) heeft zich onthouden van stemming
Voor 4 PvdA, Liberaal Nijmegen
Tegen 34 SP, GroenLinks, D66, VVD, CDA, Stadspartij DNF, Gewoon Nijmegen, VSP

Amendement verworpen

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Geamendeerd raadsbesluit d.d. 2 november 2016

Raadsvoorstel d.d. 13 september 2016

1. De Stadsbegroting 2017-2020 vast te stellen, inclusief de verwerking van de Zomernota 2016.
2. Een aantal actuele ontwikkelingen in de begroting te verwerken door:
   a) € 50.000 structureel toe te voegen aan het programma Cultuur, cultuurhistorie en citymarketing om bij vergunningsvrije bouwactiviteiten archeologisch onderzoek te faciliteren.
   b) Ruimte te maken voor de kapitaallasten in het programma Sport en Accommodaties vanuit het investeringskrediet 'Investeren in bestaande sportaccommodaties'.
   c) Taakmutatie "Uitvoeringskosten lijfrenteopbouw" vrij te laten vallen ten gunste van de algemene middelen.
   d) Het nadelig jaarresultaat 2017 van € 0,13 mln. ten laste te brengen van de saldireserve en de voordelige jaarresultaten in 2018, 2019 en 2020 van samen € 10,55 mln. toe te voegen aan de saldireserve.
   e) Structurele financiering te bieden aan het project Shelter City Nijmegen waardoor er elke zes maanden een mensenrechtenverdediger opgevangen kan worden in onze stad. Hiervoor een budgetsubsidie van €20.000,- per jaar te reserveren en deze subsidie op vergelijkbare wijze te verdelen over de programma's zoals in 2015-2016 is gedaan.
3. Omdat de ingediende motie "geen bezuiniging op werk en inkomen" niet het gewenste financieel effect heeft te kiezen voor:
   a. een vergoeding voor duurzame gebruiksgoederen conform het advies van de cliëntenraad en hiermee €500.000,- te besparen op het programma Inkomen & Armoedebestrijding. Het effect van deze besparing zal worden gemonitord en in de komende twee jaar halfjaarlijks aan de raad worden gerapporteerd.
   b. verlaging van het meerwerkbudget voor werk en re-integratie van €1,5 miljoen in het programma Economie en Werk.
4. In de jaren 2017 en 2018 een investeringskrediet beschikbaar te stellen van resp. € 1 mln. en € 2 mln. voor het uitvoeren van de motie 'Investeren in bestaande sportaccommodaties'.
5. Het Investeringsplan 2017–2020 vast te stellen dat is opgenomen in de paragraaf Investeringen.
6. De gereserveerde bedragen voor taakmutaties te verwerken volgens het overzicht taakmutaties in het deel Financiële begroting>Algemene dekkingsmiddelen>Gemeentefonds> Taakmutaties.
7. De subsidieplafonds voor de betreffende programma's vast te stellen volgens het overzicht in het deel Financiële begroting>Subsidies> Subsidieplafonds.
8. De begrotingswijziging BW-01488 vast te stellen.

Voor 24 SP, GroenLinks, PvdA, Stadspartij DNF, VSP
Tegen 15 D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen

Voorstel aanvaard met inachtneming van een stemverklaring van PvdA en SP.

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016

9. Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingplan Nijmegen Midden 2015 (110/2016)

Raadsvoorstel d.d. 27 september 2016
1. vast te stellen de zienswijzennota bestemmingsplan Nijmegen Midden 2015;
2. het bestemmingsplan Nijmegen Midden 2015 gewijzigd vast te stellen overeenkomstig de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het bestand NL.IMRO.0268.BPa2000- VG01.gml met bijbehorende bestanden;
3. geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening (Wro)

Raadsbesluit d.d. 2 november 2016
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

10. Ingekomen stukken

A Brieven ter afdoening door het college van B&W (tenzij anders vermeld)

A1 d.d. 30 september 2016 van de heer Van der Ploeg inzake Niet juist uitvoeren motie 87/2008 met overtreding wet BRP en WBP tot gevolg

A2 d.d. 30 september 2016 van mevrouw van Megen inzake Verkeersveiligheid

A3 d.d. 3 oktober 2016 van Stichting Hart voor Hazenkamp inzake Voorwaardelijke verkoop ROC-terrein Vossenlaan 44 aan Woonfront Vossenlaan Nijmegen B.V.

A4 d.d. 13 oktober 2016 van de heer Essers inzake Geometrie Neerbosscheweg

Raadsbesluit d.d. 2 november 2016
Conform besloten

B Brieven ter kennisgeving aan te nemen

B1 d.d. 28 september 2016 van de heer/mevrouw Ritskes inzake Cadmium arseen, lood, chroom en kwik in rook

B2 d.d. 30 september 2016 van MGR inzake Tweede Kwartaalrapportage MGR 2016

B3 d.d. 4 oktober 2016 van de heer Van Hulst inzake Avan

B4 d.d. 6 oktober 2016 van GGD Gelderland-Zuid inzake Duiding Feitenrelaas Ontwikkeling Veilig Thuis Gelderland-Zuid 2014-2016

B5 d.d. 7 oktober 2016 van GGD Gelderland-Zuid inzake Opmerkingen n.a.v. zienswijze jaarrekening 2015 en begroting GGD 2017

Raadsbesluit d.d. 2 november 2016
Conform besloten

D Brieven van het college van B&W ter kennisname (tenzij anders vermeld)

D1 d.d. 4 oktober 2016 inzake Regionale contractering Wmo, Jeugdhulp en Bescherm Wonen 2017

D2 d.d. 4 oktober 2016 inzake Ontwikkelingen Flex College

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016
D3	d.d. 4 oktober 2016 inzake Ondersteuning Woon Advies Commissie
D4	d.d. 4 oktober 2016 inzake Toezegging verkenning budgetscenario
D5	d.d. 4 oktober 2016 inzake Verkoop Maycrétewoningen
D6	d.d. 4 oktober 2016 inzake Proeftuin kleinschalige voorziening Hunnerberg
D7	d.d. 4 oktober 2016 inzake Stand van Zaken Avan
D8	d.d. 4 oktober 2016 inzake Peer review
D9	d.d. 4 oktober 2016 inzake Onderzoek stadsbreed dekkend netwerk AED's
	Brief D9 is besproken tijdens de Politieke Avond op 2 november 2016
D10	d.d. 4 oktober 2016 inzake Voortgangsrapportage participatie en actief burgerschap
D11	d.d. 4 oktober 2016 inzake Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen 2017-2022
D12	d.d. 4 oktober 2016 inzake Domeinoverschrijdend denken en doen
D13	d.d. 4 oktober 2016 inzake Beantwoording technische vragen Stadsbegroting 2017-2020
	Brief D13 kon u betrekken bij de bespreking op de Politieke Avond van 2 november 2016
D14	d.d. 4 oktober 2016 inzake Septembercirculaire 2016
	Brief D14 kon u betrekken bij de bespreking op de Politieke Avond van 2 november 2016
D15	d.d. 11 oktober 2016 inzake Voorlopig budget BUIG 2017
	Brief D15 kon u betrekken bij de voorbereiding op de besluitvorming van de Stadsbegroting
D16	d.d. 11 oktober 2016 inzake Ligplaatsen woonboten Maas-Waalkanaal

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 2 november 2016
	Brief B16 kon u betrekken bij de bespreking tijdens de Politieke Avond op 12 oktober 2016
D17	d.d. 4 oktober 2016 inzake Feitenrelaas & Stand van zaken Slachthuis
	Brief D17 is besproken tijdens de Politieke Avond op 2 november 2016
	Raadsbesluit d.d. 2 november 2016 **Conform besloten**
	Brieven van interne organen en adviescommissies
D18	d.d. 3 oktober 2016 van de burgemeester inzake Voornemen nevenfunctie
D19	d.d. 7 oktober 2016 van de Rekenkamer inzake Lokale Lastenmeter 2017 online
	Raadsbesluit d.d. 2 november 2016 **Conform besloten**

Raadsbesluitenlijst van 2 november 2016

11. Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding stukken opheffing GR Bergerden (114/2016)

Raadsvoorstel d.d. 1 november 2016

Met toepassing van artikel 25, derde lid van de Gemeentewet de door het college opgelegde geheimhouding op rapport Metafoor Second opinion GR Bergerden, Grondexploitatie en risicoanalyse d.d. 24-8-2016, rapport Nysingh Advies en Status Scan d.d. 29-4-2016, aangevuld 19-5-2016 en Grondexploitatie 2016 te bekrachtigen.

Raadsbesluit d.d. 2 november 2016
Conform besloten

De voorzitter,

drs. H.M.F. Bruls

De raadsgriffier,

drs. M.A.H. Heffels

Raadsnotulen van 12 oktober 2016

Verslag van de
OPENBARE BESLUITRONDE POLITIEKE AVOND
van de
gemeenteraad van Nijmegen
d.d. 12 oktober 2016

***Aanwezig zijn**:*

de leden: dhr. B.K. van Berkel, dhr. P.H.J. Boekhorst, mw. R.M.G. Brouwer, dhr. M.T. Buck, mw. C.M.H Daemen, dhr. J.V.J. van Deurzen, mw. I.M. van Dijk, dhr. P.A. Eigenhuijsen, dhr. T.F.A. van Elferen, dhr. B.G. Friesen, mw. W. Grutters, dhr. R. El Hafi, dhr. Hillen, dhr. J.W.H. van Hooft, dhr. P. Huliselan, dhr. M.J.I. Hulskorte, dhr. M. van Hunnik, dhr. J.L.J. Janssen, dhr. R.A.A. Jetten, dhr. R.A.P. Klein Hemmink, mw. M.F. Kossen, mw. C.B.M. Lamers, dhr. P. van Megen, mw. P.J. Molenaar, dhr. M.J.M. van Nijnatten, dhr. C. van Norel, dhr. P.R. Oomen, mw. A.B. Ranshuijsen, dhr. J.F. Reinhoudt mw. G.M.M. Schellekens, dhr. A. Selman, dhr. M.A.L. Sweep, dhr. S. Vat, dhr. N.P. Vergunst, mw. G. Visser, mw. E.M. Westerveld, dhr. Y. Wieken en dhr. R.S. Zwart

Voorzitter: dhr. H.M.F. Bruls

Griffier: mw. M. Heffels

Wethouder: dhr. L.C.M. Frings, dhr. H.B.W. van Hees, mw. R.D. Helmer-Englebert, dhr. T. Tankir, mevrouw H. Tiemens en dhr. B.J.H.M. Velthuis

Bericht van verhindering van: mw. J.M. Rotink.

Notulist: dhr. J.P.P.A. Wijnen

---

1. Opening en mededelingen

De ***voorzitter***: De vergadering van de raad is geopend (21.30 uur).
Ik heb een afmelding ontvangen van mevrouw Rotink. Verder zijn we compleet. Tot vijf minuten voor de vergadering had ik de hoop dat we voor het eerst sinds lange tijd volledig compleet zouden zijn, maar dat gaat net mis. Dat is jammer.

2. Agendavaststelling inclusief de orde van de vergadering

De ***voorzitter***: U hebt via de vergadermappen van de raadsapplicatie het volgende stuk gezien:
- Het overzicht van de nagekomen ingekomen stukken.

De fractie van de VVD heeft verzocht om de brief onder D7, het Ambitiedocument Knoop 38, te agenderen tijdens een volgende kamerronde.
De fracties van D66 en GroenLinks hebben verzocht de brief D10 inzake de uitvoering van de motie ‘Klap op de vuurpijl’ te agenderen tijdens een volgende kamerronde.
De fracties van D66, Gewoon Nijmegen, GroenLinks en de PvdA hebben verzocht om de brief onder D11 over de beëindiging van de subsidie voor de Stichting Staddijk te agenderen tijdens een volgende kamerronde.

De fractie van de PvdA heeft verzocht om de brief onder D2 inzake Geconsolideerde versie overeenkomst DDC te agenderen tijdens een volgende kamerronde.

Wat de orde van de vergadering betreft, het volgende.
De fractie van GroenLinks heeft verzocht om een extra agendapunt aan de agenda toe te voegen met betrekking tot 'Nijmegen toegankelijk maken voor iedereen'. Dat is een motie buiten de orde. Ik stel voor om dit onderwerp te behandelen onder agendapunt 6a.
Van agendapunt 7, het raadsvoorstel Beleidskader Opvang & Onderwijs 0-12 jaar gemeente Nijmegen 2016-2021 'Zoveel kinderen, zoveel kansen' heb ik begrepen dat de fractie van de PvdA de enige fractie was die dit als debatstuk wilde agenderen. Is dat nog steeds het geval, meneer Selman, of gaat het anders?

Dhr. ***Selman***: Nee, voorzitter, dat is niet meer het geval. Wat ons betreft mag het een hamerstuk worden.

De ***voorzitter***: Uitstekend. Dan wordt dit agendapunt vanavond als hamerstuk behandeld.
Dan agendapunt 9, Wensen en bedenkingen concept GREX 2015 Waalfront. Bij wensen en bedenkingen is het gebruikelijk om dit als stemstuk te behandelen en dat is hier ook het geval. Echter, aangezien het gaat over een document dat onder geheimhouding is behandeld, zou de stemming ook onder geheimhouding moeten plaatsvinden. Tenzij u zegt dat alle wensen en bedenkingen er in staan en dat u het erover hebt gehad. Ik mag natuurlijk niet zeggen welke dat zijn, want dan zou ikzelf de geheimhouding overtreden. Als u zegt dat het een hamerstuk is, dan hoeven we het ritueel omtrent geheimhouding niet toe te passen. Ik kijk naar u. De heer Oomen maakt een gebaar dat lijkt op een hamerslag. Ik dacht eerst dat u mij wilde slaan en ik dacht al, wat heb ik hem nu misdaan? In alle ernst, bent u het daarmee eens? Ja, dan wordt het als hamerstuk behandeld.
Dan het raadsvoorstel Opheffing gedeeltelijke geheimhouding feitenrelaas Slachthuis dat is toegevoegd onder agendapunt 16. Dit betreft een hamerstuk.

Kunt u met deze voorstellen instemmen? Dat is het geval.

De volgende punten zijn niet in de raadskamers behandeld en voorgesteld wordt om deze als hamerstuk te behandelen: 3, en 12 tot en met 16.
Stemt u daarmee in? Dat is het geval.

4. Besluitvorming behandeladviezen van de raadskamers op 12 oktober 2016

De ***voorzitter***:
- De Stadsbegroting 2017-2020: dit wordt een debatstuk op 2 november.
- Raadsvoorstel Beleidsnotitie kamerverhuur: dat wordt een debatstuk op een latere Politieke Avond.

We bekijken nog hoe deze stukken precies worden ingepast omdat er nog andere voorstellen voorliggen. Vooralsnog ga ik ervan uit dat het 2 november wordt, maar wellicht wordt het een cyclus later. Dit heeft alles te maken met de beschikbare tijd op die avond.

Bent u het eens met de behandeladviezen? Dat is het geval.

5. Vaststellen van de voorstellen waarover geen spreektijd gevraagd is

De ***voorzitter***: Over de punten 3, 7, 9 en 12 tot en met 16 is geen spreektijd gevraagd en daarmee is ingestemd met de voorstellen.

6. Vragen van raadsleden aan het college

De ***voorzitter***: Er zijn geen vragen ingediend.

6a. Motie buiten de orde van GroenLinks: Maak Nijmegen toegankelijk voor iedereen

De ***voorzitter***: Mevrouw Ranshuijsen zal de motie toelichten en dan kan iedere fractie daarop reageren. Mevrouw Ranshuijsen, GroenLinks.

Mevr. ***Ranshuijsen***: Dank u wel, voorzitter. Iedereen moet mee kunnen doen. Een eigen regie. Een inclusieve samenleving. Participeren naar vermogen. Het zijn mooie uitspraken die gelukkig ook hier in het stadhuis vaak als leidraad gelden. Toch ervaren nog heel veel mensen onnodige belemmeringen om ook echt daadwerkelijk mee te kunnen doen en op een gelijkwaardige manier mee te kunnen doen. Je hebt er immers weinig aan als je, bijvoorbeeld als je doof bent, een informatiefilmpje van de gemeente wilt bekijken waar geen ondertiteling bij zit. Of als je als rolstoelgebruiker je brief voor de Wmo op de post wilt doen en je oog in oog komt te staan met de nieuwe brievenbussen van PostNL. Dit zijn zomaar een paar voorbeelden en er zijn natuurlijk nog genoeg andere te benoemen die we zelf in alle varianten kunnen bedenken. Een inclusieve samenleving gaat over alle leefgebieden die van invloed zijn op ons dagelijks leven. We bestaan als mensen nu eenmaal niet uit hokjes en uit beleidsterreinen, alles heeft invloed op elkaar. Daarom dien ik de motie 'Maak Nijmegen toegankelijk voor iedereen' in. Op naar een inclusieve stad waarin toegankelijkheid de norm is en ontoegankelijkheid de uitzondering.

Motie buiten de orde GroenLinks: Maak Nijmegen toegankelijk voor iedereen
1ste indiener: A. Ranshuijsen (GroenLinks)
De gemeenteraad van Nijmegen in openbare vergadering bijeen op 12 oktober 2016,
constaterende dat:

- Nijmegen een sociale stad is waar het belangrijk wordt gevonden dat iedereen kan delen in de kracht van onze stad, waarbij verbindingen en eigen regie centraal staan én het blijven investeren in een inclusieve en toegankelijke samenleving een belangrijk speerpunt is;
- een inclusieve en toegankelijke samenleving gaat over álle leefgebieden die van invloed zijn op het alledaagse leven.

Overwegende dat:

- Nederland op 12 april 2016 het 'VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (fysiek, verstandelijk, psychisch of zintuiglijk)' heeft goedgekeurd;
- gemeenten daardoor uitvoering moeten gaan geven aan het VN-Verdrag (http://www.nlvooriedereen.nl);
- Nijmegen in 2015 naar aanleiding van de motie 'Een toegankelijker Nijmegen' heeft besloten de komende drie jaar € 100.000 per jaar extra te investeren in toegankelijkheid;
- sinds 2010 op Europees niveau de 'Access City Award' is ingesteld (http://ec.europa.eu/social/main.isp?catid=11418dangid=en) om steden te stimuleren en elkaar te inspireren serieus werk te maken van een inclusieve samenleving;
- andere steden die zich kandideerden voor de European Access City Award aangeven dat deze focus leidde tot meer interne (stadhuis) en externe (inwoners, ondernemers) verbinding, co-creatie en bewustwording;
- deelname aan de Award kosteloos is.

Verzoekt het college om:

1. a. Aan de slag te gaan met het VN-Verdrag door voor de Zomernota te komen met een overzicht van wat we al doen op dit vlak gekoppeld aan een actieplan waarin door middel van speerpunten en thema's prioriteiten worden aangegeven over de wijze waarop Nijmegen de komende jaren expliciet uitvoering geeft aan het VN-Verdrag.
   b. Bij het maken van dit actieplan de input van ervaringsdeskundigen en 'De Coalitie voor Inclusie Nijmegen', bestaande uit vertegenwoordigende organisaties, mee te nemen.

2. Vanaf 1 januari 2017 in nota's en raadsvoorstellen tijdelijk voor een periode van 3 jaar een paragraaf 'inclusief beleid' op te nemen.
3. Zich in te spannen om als Nijmegen voor 2018 mee te kunnen dingen naar de European Access City Award en daar naar Breda's model samen met inwoners, ondernemers en belangenorganisaties aan te werken.

En gaat over tot de orde van de dag.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Wie wil hierop reageren? De heer Van Norel, SP.

Dhr. ***Van Norel***: Mevrouw Ranshuijsen heeft het goed verwoord, denk ik. Dat is ook de reden dat de SP-fractie en nog een heleboel andere fracties de motie mede hebben ingediend en wij steunen haar van harte.

De ***voorzitter***: Dat gaat heerlijk snel. De heer Hillen, Stadspartij DNF.

Dhr. ***Hillen***: Dank u wel, voorzitter. Heel kort, want we zijn heel erg blij met het initiatief van GroenLinks. Mevrouw Ranshuijsen heeft het heel goed verwoord. Het gaat over veel meer leefgebieden dan alleen maar de openbare ruimte. Ook al hebben we met Plein 44 een goede aanzet gegeven, zijn er nog heel veel andere plekken. Inderdaad ook in de ICT-wereld en noem maar op. Dit is dus mooi. Dank u wel.

De ***voorzitter***: Ik dank u. Ik kijk of er nog andere woordmeldingen zijn. Dat is het geval. Mevrouw Brouwer, D66.

Mw. ***Brouwer***: Dank u wel, voorzitter. D66 steunt deze motie ook van harte en eigenlijk omdat het iets vanzelfsprekends moet zijn dat mensen met een beperking zonder belemmeringen overal mee moeten kunnen doen in Nijmegen. Wel wil ik de wethouder vragen om pragmatisch met punt 2 om te gaan, wat D66 betreft en voortaan de thema's ook integraal af te wegen. Dit om te voorkomen dat dadelijk een waslijst aan paragrafen ontstaat met belangrijke thema's, want er zijn er vast nog meer. Dank u wel.

De ***voorzitter***: Het kopje 'integraal' voegen we toe. Mevrouw Van Dijk, VVD.

Mw. ***Van Dijk***: Dank u wel, voorzitter. Een mooie motie die in elk geval oproept tot meer gewaarwording als het gaat over inclusief beleid. Met betrekking tot punt 1, dat er een actieplan moet komen om te bekijken hoe we dit beleid in ons dagelijks reilen en zeilen kunnen inbedden, lijkt het me goed om ook te kijken naar wat er al heel erg goed gaat in de stad – volgens mij zijn er dingen die heel erg goed gaan – en om daarvan te leren. We hoeven volgens mij het wiel niet opnieuw uit te vinden. Dus leer van de dingen die er goed gaan en bekijk of je dit kunt kopiëren. Ga niet allerlei nieuwe zaken verzinnen als dat niet nodig is. Dan gaat het volgens mij helemaal goed komen. Het is een mooie motie die wij zeker zullen steunen. Dank u wel.

De ***voorzitter***: De heer Buck, CDA.

Dhr. ***Buck***: Dank u wel, voorzitter. In de zomer mocht ik met mijn werk vijf dagen bij 's Heeren Loo werken aan een opdracht. Die ging, in dit geval dus bij 's Heeren Loo, over het thema: hebben wij het nu hier over mensen met een beperking of zijn wij het zelf die andere mensen beperken doordat we geen rekening met hen houden, doordat we niet nadenken over bijvoorbeeld zaken als toegankelijkheid? Dat heeft mij aan het denken gezet en ik ben steeds meer ervan overtuigd geraakt dat het in onszelf zit, dat wij het zijn die ervoor zorgen dat we spreken over mensen met een beperking. Wij zijn dikwijls de beperking. Wij kunnen denken dat we dat niet zijn omdat we ruimhartig zijn of wat dan ook, maar om 17.00 uur toen ik de burgerronde, met inspraak, mocht voorzitten was er een inspreker die in een rolstoel zat en toen was ik mij er onvoldoende van bewust dat zij niet via de deur naar binnen kon omdat we daar allemaal stoelen voor hadden gezet en zij dus helemaal om moest rijden om via een andere deur binnen te komen. In het dagelijks leven, zelfs daar, valt het mij dus blijkbaar niet op dat ik even langs wat stoelen moet kruipen omdat het voor mij blijkbaar geen moeite is. Met andere woor-

den: iedere stap die we daarin kunnen zetten, helpt. Ik ben heel blij dat mevrouw Ranshuijsen daartoe het initiatief heeft genomen en wij steunen dit dan ook van harte.

De ***voorzitter***: Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Van Nijnatten, PvdA.

Dhr. ***Van Nijnatten***: Dank u wel, voorzitter. Ik ben absoluut geen groot voorstander van het indienen van moties buiten de orde en daar een gewoonte van te maken, maar voor dit onderwerp maak ik heel graag een uitzondering. Ik ben heel blij dat deze motie ingediend wordt, ook al omdat er op voorhand al ruimte is gecreëerd. Er zijn al financiële middelen die in eerste instantie zijn bedacht om überhaupt toegankelijkheid van de stad te begroten en er nu de inclusieve stad van te maken. Ik denk dat het een geweldig mooie opgave is, dus alle lof voor de indiener.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Zijn er nog andere woordmeldingen? Dan kijk ik nog even naar de leden van het college die zijn aangeschoven. Wethouder Helmer.

Wethouder ***Helmer***: Dank u wel, voorzitter. Toegankelijkheid staat op de agenda van dit college. Het lijkt er soms op dat het alleen maar gaat over de openbare ruimte, maar dat is natuurlijk niet zo. Als we alle programma's nalopen, dan zit daar overal wel iets in dat we bezig zijn met toegankelijkheid en de vraag: hoe laten we de mensen allemaal meedoen? Daarom zie ik deze motie ook als een extra steun voor waar wij allemaal mee bezig zijn. Dat is misschien niet goed zichtbaar en dat zie ik ook terug in het verzoek onder punt 1. Als het gaat om kopjes in raadsvoorstellen, denk ik dat het goed is dat het een tijdelijk verhaal is. Als je op een gegeven moment ziet dat overal 'niet van toepassing' staat omdat het al wordt meegenomen, moet je het er ook weer uit kunnen halen. Wat de Award betreft, denk ik dat het goed is dat we eerst meenemen wat dat betekent voor de stad, of daar heel grote organisatorische kosten aan zijn verbonden en wat voor een Award het precies is. Daar willen we dan ook op terugkomen.
Wij kunnen dus als college uit de voeten met deze motie en met dit verzoek. Daarbij vind ik toch ook wel heel leuk om op te merken dat we er inderdaad mee bezig zijn. Dit betreft weer de openbare ruimte, maar wij gaan meedoen met een landelijk onderzoek van het CROW van de grond-, weg- en waterbouwsector om de toegankelijkheid in beeld te krijgen. Wij zijn een van de gelukkige steden die daaraan mee kunnen doen.

De ***voorzitter***: Ik heb de indruk dat iedereen het wel met elkaar eens is. Of niet? Wil iemand nog een tegenstem gaan uitbrengen? Mevrouw Ranshuijsen? Nee, want …

Mw. ***Ranshuijsen***: Ik heb geen tegenstem.

De ***voorzitter***: Ik heb altijd geleerd dat je moet oppassen met in geluk elkaar bevestigen, want het kan wel eens anders verkeren. Mevrouw Ranshuijsen, het gaat wel lukken.

Mw. ***Ranshuijsen***: Dank voor alle complimenten en steun. Ik wil eigenlijk alleen reageren op de wethouder over de Award en dan meer ter geruststelling. Ik begrijp dat u er goed naar wilt kijken en dat willen wij allemaal. Ik heb natuurlijk ook goed voorwerk gedaan en ik heb onder andere contact gehad met de gemeente Breda. Ik kan u en uw ambtenaren dus ook het nodige overhandigen qua namen en financiële plaatjes waarmee u aan de slag kunt gaan.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Ik neem aan dat er geen stemming nodig is, want ik heb niemand gehoord die er tegen is. Ook degenen die niet aan het woord zijn geweest, zijn dan gewoon voor. U kent dat spreekwoord wel. Ik ga er dus van uit dat er unanieme steun is voor deze motie. Ja? Oké. Dank u wel. Dan is de motie uiteraard aanvaard.

8. Brief inzake Ligplaatsen woonboten Maas-Waalkanaal

De ***voorzitter***: Dit onderwerp is op verzoek van de fractie van GroenLinks geagendeerd. Er moet wel een motie komen, want anders word ik streng en bozig en dat wilt u niet, meneer Boekhorst. Aan u het woord.

Dhr. ***Boekhorst***: Dank u wel, voorzitter. Je zult de trotse eigenaar zijn van een woonboot en je ligt al tientallen jaren op dat mooie plekje in Nijmegen in het Maas-Waalkanaal. Daar lig je omdat je een ligplaatsvergunning hebt van Rijkswaterstaat, die overigens ook bekend is op dit gemeentehuis. Daar betaal je de gemeentelijke belasting voor. De gemeente regelde een aantal jaren geleden zelfs dat je aangesloten werd op de gemeentelijke riolering én er komt in 2013 een ontwerpbestemmingsplan langs waarin je keurig een plekje als woning aangeboden krijgt en daarmee is eigenlijk alles geregeld. De mensen hier in huis weten hoe het verder afgelopen is met de keuze die het college toen in beginsel gemaakt heeft, maar die een meerderheid van deze raad in 2013 tegen de zin in van GroenLinks gemaakt heeft. Die woonbestemming is inmiddels uit het bestemmingsplan gehaald en sinds dat moment zitten deze bewoners met hun handen in het haar. Zij verkeren in totale onduidelijkheid over hoe het met hun woonsituatie moet.
Ik wil graag een motie indienen waarin wij het college oproepen om snel die duidelijkheid te geven wat deze bewoners met hun woonschip kunnen of misschien ook wel moeten. We hebben daar als raad twee weken geleden een heel mooi debat over gevoerd. Iedereen in deze raad vond: het kan niet zo zijn dat deze bewoners tot nu toe al drie jaar in onzekerheid verkeren en dat wij daar nog eens een paar jaar aan toevoegen. Dat kan niet zo zijn. Wij moeten sneller in actie komen. Het college heeft dit nu wel ineens heel letterlijk opgevat, want we kregen twee weken na dat debat een zeer uitvoerige brief met allerlei nieuwe informatie waar ik eerlijk gezegd een beetje door verrast was. Ik stel voor om die brief, die waardevolle informatie bevat maar misschien ook een deel van de informatie niet geeft, te betrekken bij het raadsvoorstel dat het college gaat maken en dat uiterlijk 1 maart 2017 in deze raad moet worden vastgesteld. Het is mij in ieder geval niet gelukt om die hele brief binnen 24 uur goed te duiden. Ik vind dat niet zorgvuldig en vandaar dat ik het belangrijk vind om die motie in te dienen waarmee we als raad onze verantwoordelijkheid nemen om voor de Nijmeegse bewoners van die woonschepen duidelijkheid te geven die ze wat ons betreft zeer verdienen.

Motie GroenLinks: Een uitgegooid anker voor zekerheid
1ste indiener: P. Boekhorst
De raad van de gemeente Nijmegen, in vergadering bijeen op 12 oktober 2016,
constaterende dat:
- een meerderheid van de Nijmeegse gemeenteraad op 26 juni 2013 het bestemmingsplan Nijmegen Kanaalhavens vaststelde waarin de woonboten zijn wegbestemd;
- de uitbreidingsmogelijkheid voor (zware) industriebedrijven een belangrijke reden hiervoor was;
- er in de afgelopen 3 jaar geen uitbreiding heeft plaatsgevonden en – gezien de afspraken tussen het bedrijfsleven, het college en de woonbootbewoners – de komende 3 jaar ook geen uitbreiding te verwachten is;
- een andere reden voor het bestemmingsplan het directe gevaar voor de woonboot-bewoners was;
- uit onderzoeksrapporten blijkt dat dit 'gevaar' zeer beperkt is en het college zelf constateert dat het nog 3 jaar laten liggen van deze woonschepen goed mogelijk is;
- de twee belangrijkste redenen om de woonboten weg te bestemmen, daarmee achterhaald lijken;
- het door de gemeenteraad gewenste persoonsgebonden overgangsrecht door de Raad van State niet erkend is;
- door deze ontwikkelingen de eigenaren feitelijk al meer dan 3 jaar met een onverkoopbare woonboot zitten, ondanks dat zij al jaren over een ligplaatsvergunning van Rijkswaterstaat beschikken.

Spreekt uit dat:
- de onzekere situatie voor de eigenaar-bewoners van de woonboten niet langer kan duren;
- het goed is dat het college verschillende opties onderzoekt om tot een oplossing te komen;
- Nijmegen een verantwoordelijkheid heeft om deze bewoners perspectief te bieden en de gemeenteraad deze verantwoordelijkheid voortvarend wil nemen.

Roept het college op:

Uiterlijk 1 maart 2017 een raadsvoorstel aan te bieden, waarin één of meerdere opties staan die een oplossing bieden voor de eigenaren van de woonboten. In dit raadsvoorstel wordt in elk geval met de volgende zaken rekening gehouden:
- de opties doen recht aan de (historische) situatie van de woonboten;
- per optie is inzichtelijk gemaakt wat nodig is aan tijd, geld en juridische zekerheden om de optie te effectueren;
- de optie waarin de woonbestemming alsnog wordt opgenomen in het bestemmingsplan Kanaalhavens maakt in elk geval deel uit van het raadsvoorstel.

En gaat over tot de orde van de dag.

De ***voorzitter***: Uiteraard geef ik de gelegenheid aan andere fracties om te reageren. De heer Van Elferen, D66.

Dhr. ***Van Elferen***: Dank u wel, voorzitter. In 2014 waren de heer Boekhorst en ik het niet eens. We zaten toen samen in een coalitie, maar toen had je nog wel eens coalitiepartijen die toch tegen coalitieplannen stemden. Wat duidelijk was voor de heer Boekhorst, was dat de rechten van de bewoners van de woonschepen voorop moesten staan. Daar voegde D66 graag een dimensie aan toe en zei: het is ook ontzettend belangrijk dat je zorgt voor veilig wonen. Daar gaat een overheid natuurlijk ook over. Als je zegt 'hier mag u wonen', dan moet je daar ook veilig kunnen wonen. Afgelopen week is ons duidelijk geworden dat het maar de vraag is of je daar wel of niet veilig kunt wonen. De gemeente heeft zelf inmiddels voorstellen gedaan, expliciet in een brief, waarin zij zegt: laten we nog eens even drie jaar de tijd nemen. Ook impliciet heb ik van bewoners gehoord dat er door de gemeente gesprekken zouden zijn aangejaagd tussen de industrie daar en de bewoners in de zin van: kijk eens even of je, als je de bezwaren nog een beetje uitstelt, wat langer daar rustig in pais en vree naast elkaar kunt wonen. Dat kan natuurlijk niet als je jezelf als overheid verantwoordelijk voelt voor de veiligheid van mensen. Tenzij het natuurlijk geen onveilige situatie is, zeg ik de heer Boekhorst na, dan zou je misschien een andere optie kunnen hebben. Welke van die twee opties het is, dat weet ik niet. Ik ben blij met de motie van de heer Boekhorst die zegt: we gaan in ieder geval niet drie jaar wachten om er per ongeluk achter te komen of het nu wel of niet veilig is en we gaan ervoor zorgen dat die mensen op 1 maart 2017 duidelijkheid hebben. In de brief van het college lees ik heel duidelijk dat het onmogelijk is om op dat alles antwoord te geven. Dat zullen we dan wel weer zien. Ik ben echt onaangenaam verrast door zo'n brief die een dag van tevoren komt. Ik vind dat het ook niet heel erg in de haak is, eerlijk gezegd. Ik stel wel vast dat we, door deze motie aan te nemen, in ieder geval als raad weer het heft in handen nemen en op 1 maart 2017 verder kunnen praten. Dank u wel.

De ***voorzitter***: Ik kijk naar anderen. De heer Van Nijnatten, PvdA.

Dhr. ***Van Nijnatten***: Dank u wel, voorzitter. Zoals de heer Boekhorst aangaf, hebben wij twee weken geleden in de kamerronde een goed debat gehad met alle fracties, denk ik, waarin de heer Boekhorst het voortouw nam: wij gaan iets vragen aan het college. Er werd duidelijk geschetst welke richting dat zou hebben en zou krijgen in de vorm van een motie. Mijn verwachting deze avond was: wij gaan hier debatteren en daarna krijgt het college een opdracht. Normaal gesproken ben ik heel blij als het college proactief is op bepaalde terreinen, maar op dit terrein vind ik het eigenlijk zeer ongepast dat er een proactieve houding kwam. Als het college na jaren wachten en touwtrekken en om oplossingen vragen zegt dat de bewoners drie jaar lang mogen wachten en wij aankondigen dat we het college gaan vragen om voor 1 maart 2017 met een plan te komen wat we zullen duiden in een motie, is het ongepast om dan een dag van tevoren een brief neer te leggen alsof de motie is uitgevoerd omdat men blijkbaar al weet wat wij gaan vragen. Ik vind in die zin dus dat de brief niet de juiste timing heeft en dat dit niet het juiste moment is waarop die moet komen. Dit moet onderdeel zijn van de beantwoording op waar we over praten. De brief mist namelijk van alles, is niet compleet en kan geen recht doen aan de zwaarte en de inhoud van de discussie waar de bewoners recht op hebben. Dat is precies waar we naar op zoek zijn. Wat is nu het recht? Wat willen we als recht geven, ook al is het recht niet beschreven of is het misschien niet juridisch haalbaar? Welke oplossing staan wij als raad in meerderheid voor om straks uit deze problematiek te komen? Ik ga ervan uit dat wij daar op 1 maart 2017 een besluit over kunnen nemen.

De ***voorzitter***: Mevrouw Grutters, Stadspartij DNF.

Mw. ***Grutters***: Voorzitter, dank u wel. Het is grappig dat ik dezelfde openingszin in gedachten had als de heer Boekhorst. Ik kan mij daar dus volledig bij aansluiten. Je zult maar bewoner zijn van een van deze woonboten en dit op je woonbotendak krijgen. Het is een heel triest verhaal en daarom dienen wij ook deze motie mede in. Het is een probleem dat feitelijk door de gemeente is gecreëerd en wij moeten ons allen heel erg hard ervoor maken dat het wordt opgelost. Wat het ontvangen van de brief betreft die wij gisteren hebben gekregen, vind ik eigenlijk het grootste bezwaar dat – die brief lezende – een heleboel opties waar de motie heel open over vraagt en open op ingaat, ingedikt worden en eigenlijk al besloten worden. Ik vind de voorstellen van andere partijen om die terzijde te leggen en dan maar mee te nemen in het voorstel naar aanleiding van de motie, heel goed.

De ***voorzitter***: De heer Eigenhuijsen, Liberaal Nijmegen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Dank u wel, voorzitter. Het zal u niet verbazen, maar mijn sticker staat niet op deze motie. Dat komt omdat ik per mail een andere motie heb gekregen dan die hier voorligt. De motie die ik in de mail heb gekregen, die kon ik inderdaad niet steunen. De motie die hier nu voorligt, kan ik wel steunen.

De ***voorzitter***: Dat is ook overzichtelijk. De heer Huliselan, VVD.

Dhr. ***Huliselan***: Voorzitter, dank u wel. Mijn fractie heeft bij de behandeling van het bestemmingsplan destijds voorgestemd; we zijn dus daarin meegegaan met het college. Ik sluit me echter aan bij de woorden van de heer Van Elferen dat na afloop van de periode op zijn zachts gezegd wat vreemde dingen zijn gebeurd. Laten we dus maar eens gaan onderzoeken wat wel en wat niet kan. Laten we ook maar eens duidelijkheid creëren. Ik wil dan nog even naar het proces. Ik vind het ook een beetje vreemd dat we een brief krijgen waarop dan ingesproken kan worden en daar hebben we dan een kamerbehandeling over. Naar mijn weten hebben wij als raad niet gevraagd om een aanvullende brief en wat krijgen we? We krijgen een aanvullende brief van het college. Ik vind dat interessant, want dat is volgens mij de eerste keer in de tien jaar die ik hier meemaak dat dit zo gebeurt. Dat is een trendbreuk en ik was benieuwd of we dat vaker gaan meemaken, want de brief bevat namelijk nieuwe informatie en daar hebben we … Ik zal me nu inhouden, maar ik vind het niet in de haak, dat vind ik wel een mooie term voor deze fase. Volgens mij is het een trendbreuk. Voor de mensen die hier langer dan tien jaar zitten, ik heb zoiets nooit meegemaakt.

De ***voorzitter***: Ik wel. Er is nog een interruptie. De heer Van Berkel, SP.

Dhr. ***Van Berkel***: Ik heb dan toch wel even een vraag. Als dat allemaal dan zo niet in de haak is, wat is dan precies het probleem?

Dhr. ***Huliselan***: Ik wil het u wel uitleggen, hoor.

Dhr. ***Van Berkel***: Graag.

Dhr. ***Huliselan***: Het scheelt u een aantal vragen. Volgens mij heeft de heer Van Elferen zojuist al iets gezegd over wat vreemd is en de heer Boekhorst ook al. Wij krijgen nieuwe informatie. We krijgen een collegebrief. Volgens mij hebben de bewoners hier in ieder geval niet over kunnen inspreken en dat is vreemd en volgens mij is dat niet behoorlijk. Dat is het probleem, meneer Van Berkel. Laat ik het daar maar bij laten.

De ***voorzitter***: De heer Buck, CDA.

Dhr. ***Buck***: Voorzitter, in 2013 zei een toen nog raadslid: “sommige van die woonboten liggen er al rond de veertig jaar. Hoe je het ook wendt of keert, ze hebben er altijd legaal gelegen. Ze hebben vergunningen gekregen en in die zin is ze nooit iets in de weg gelegd. Het is dan toch niet zo raar dat

wij op het idee komen om die boten positief te bestemmen." Uiteindelijk is anders besloten, in weerwil van wat het toen nog collega-raadslid wilde, omdat er ook nog een heel ander aspect speelt en dat haalde de heer Van Elferen aan. Het gaat ook over veiligheid. Natuurlijk kom je dan in een moeilijke spagaat. Zeker als Rijkswaterstaat daar invloed op zou willen hebben. Hoe graag we het ook misschien zouden willen meneer Boekhorst, u iets liever dan ik geloof ik, maar dan is het ingewikkeld en dan begrijp ik ook heel goed dat je niet ondoordacht te werk kunt gaan en dat je als college zegt: "we hebben tijd nodig en we willen het zorgvuldig besluiten." Ik vind echter, met de gehele raad, dat die drie jaar niet meer in de haak is nadat er al heel lang onduidelijkheid is voor de mensen die daar een woonboot hebben.
Als we het dan hebben over fatsoen en over hoe we met elkaar omgaan, dan is het misschien nog te verdedigen dat het netjes is dat er gisteren een brief komt met aanvullende informatie voor ons – dat is heel erg fijn – maar los daarvan geeft de brief volgens mij niet de informatie waardoor we kunnen zeggen: die motie hier is overbodig en mensen ga maar rustig slapen. Ik ben het daar dan ook niet mee eens, maar je zou het nog kunnen verdedigen. Als er echter mensen al jarenlang in onzekerheid zitten en ze weten dat de raad er vandaag over gaat debatteren en er gisteren dan zo'n brief uit het college komt, dan er is blijkbaar niet nagedacht over wat dit betekent voor de mensen die al heel lang in onzekerheid zitten en die weten dat de raad vandaag erover debatteert. Dat is een kwalijke gang van zaken en dat moeten wij gewoon niet willen. Dat moeten we als raad echt niet willen. Dan mag er gemor komen achter mij van het college – ik vind het prima dat het college daar straks een antwoord op geeft – maar ik vind wel dat we er over na mogen denken. Dat is mijn mening. Als u vindt dat het niet moet, dan doen we het voortaan niet meer. Maar ik vind dat je, los van dat je nadenkt over wat bestuurlijk juist is en wat voor ons als raad juist is, ook moet nadenken over wat het betekent voor andere mensen die dat soort brieven onder ogen krijgen. Juist voor de mensen die al heel lang in onzekerheid zitten. Dus fijn dat we over meer informatie gaan praten, fijn dat die er komt. Wanneer die informatie komt, daar ben ik het niet zo mee eens, maar oké. Laten we ook bedenken wat iedere stap die we zetten in het proces betekent. Ik heel blij dat we als raad vandaag toch deze motie indienen omdat ik wel geloof dat dit een steentje bijdraagt en zo te zien gelooft de gehele raad dit. Daar ben ik zeer blij om.

De ***voorzitter***: Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Van Berkel, SP.

Dhr. ***Van Berkel***: Dank u wel, voorzitter. Laat ik even met het eerste beginnen, namelijk dat dit natuurlijk inmiddels een zeer langlopend dossier is, waarin we in eerste instantie, ook als SP, hebben gezegd: kunnen we deze woonboten niet positief bestemmen? Dat wil dus zeggen: kunnen ze daar niet blijven liggen, kunnen die mensen daar niet blijven wonen? Dat is toen niet zo gelopen. Als je nu terugkijkt, dan moet je jezelf ook afvragen wat het had betekend als het wel was gebeurd. Uiteindelijk is dit hele proces namelijk bij de Raad van State terechtgekomen, daar is een uitspraak uitgekomen en daar hebben we mee te leven. Dat maakt het wel anders. Dat wil niet zeggen dat we niet op weg willen naar een stukje zekerheid, naar uiteindelijk een oplossing en ook uiteindelijk zicht op wat mogelijke opties zijn. Daar gaat deze motie over. Wij steunen deze motie; we dienen die mede in. We vinden het heel goed dat op 1 maart 2017 opties worden aangeboden over wat er allemaal mogelijk is.
Dan nog even over de brief. Iedereen struikelt over die brief. Als je zegt dat je nu niets meer hebt aan die brief en dat je die niet meeneemt in de afweging voor of tegen deze motie, dan mag dat. Om nu net te doen alsof dit niet in de haak is en alsof we hierover moeten struikelen met ons allen? Ik zie niet in waarom. Mijn conclusie bij deze brief zou zijn dat ik deze brief op 1 maart 2017 zou hebben verwacht. Niet gisteren, maar op 1 maart 2017, inclusief nog andere opties, andere mogelijkheden. Deze brief is een eerste stuk informatie. Ikzelf zie daar niet direct een reden in om bijvoorbeeld anders te gaan denken over de motie of wat dan ook. Het is wel verbazingwekkend, eerlijk is eerlijk, dat die brief gisteren kwam. Die brief had ik ook niet verwacht, maar ineens is die er. Om nu te zeggen dat dit niet in de haak is en dat hier van alles en nog wat misgaat, dat zie ik niet.

De ***voorzitter***: De heer Van Elferen heeft nog een vraag aan u.

Dhr. ***Van Elferen***: De kwalificatie die de heer Van Berkel eraan geeft, is natuurlijk helemaal zijn eigen zaak. Leest hij die brief ook niet een beetje als een soort antwoord op een motie die eigenlijk pas vanavond aan de orde is?

Dhr. ***Van Berkel***: Dat kun je zo interpreteren; dat moet je zelf weten. Het is zo dat deze brief bepaalde informatie geeft. Het staat het college altijd vrij om de raad op welk moment dan ook, welke informatie dan ook toe te sturen. Op het moment dat wij hierdoor onszelf als raadsleden compleet van ons stuk zouden laten brengen, zijn we niet heel veel waard als raadsleden. Dat doet hier niemand.

Dhr. ***Van Elferen***: Dat gaat niet zo snel, voorzitter. Een korte vraag, meneer Van Berkel, die zal ik nog maar een keer herhalen. U zegt: dat mag u zelf weten. Mijn vraag is: hoe doet u dat? Leest u ook niet, net als ik, een antwoord op een motie die er nog niet lag?

Dhr. ***Van Berkel***: Nee. Wat ik hierin lees is inderdaad veel informatie over het onderwerp. Ik ben er verbaasd over – dat zei ik zojuist ook al en dat geef ik ook toe – dat die brief gisteren kwam. Ik had dat ook niet verwacht en opeens is die brief er wel. Het is niet gebruikelijk, laten we eerlijk zijn. Om dan nu te zeggen dat het niet in de haak is en dat we hierover moeten struikelen, daarvan zou ik niet weten waarom. Voorzitter, het verandert dus ook weinig aan ons standpunt. Wij vinden dat er gezocht moet worden naar een oplossing.
Ik wil nog wel even ingaan op wat mevrouw Grutters eerder zei, namelijk: de gemeente heeft hier een probleem gecreëerd. Ik moet dan toch even heel helder zijn over hoe wij dit zien. De gemeente heeft het probleem niet gecreëerd. De gemeente is nu wel bezig om het probleem mee op te lossen en zoekt mee naar oplossingen. Dat lees ik overigens in die brief, maar dat hebben we ook al eerder van de wethouder gehoord, zoals wellicht naar Cuijk verhuizen; al dat soort opties worden bekeken. Wij hebben echter dit probleem niet gecreëerd. Het probleem zit daarin dat in het vorige bestemmingsplan, dan hebben we het over het bestemmingsplan van voor de actualisatie, de woonboten simpelweg niet genoemd werden. Toen moest er ineens worden geactualiseerd en moest het bestemmingsplan up-to-date worden gemaakt. Dat werd gedaan en er werd eigenlijk verder weinig veranderd. Het was een beetje een – wat dan genoemd werd – conserverend bestemmingsplan, maar daarin kwam opeens wel het vraagstuk van de woonboten naar boven. Dat probleem hebben wij niet gecreëerd, dat overkwam ons net zo goed als dat het die mensen overkwam. Op dit moment zoeken we naar oplossingen. Ik vind dat ook heel redelijk van het college en ook een goede zaak. Ik verwacht ook echt dat het college dat voortvarend blijft doen en als ik kijk naar de uitspraken van de wethouder – ook in de kamerronde – kan ik niet anders concluderen. Ik vind deze motie wel belangrijk, want het is een duidelijke grens die getrokken wordt: op 1 maart 2017 willen wij de opties op een rijtje hebben.
Dat is hoe het op dit moment ervoor staat en dat is waar wij op dit moment volledig mee kunnen instemmen, voorzitter.

De ***voorzitter***: Dan kan de heer Boekhorst u nog een vraag stellen.

Dhr. ***Boekhorst***: Dank u wel. Ik hoorde de heer Van Berkel zeggen: de gemeente heeft het probleem niet gecreëerd. Wellicht dat u daar in formeel juridische zin gelijk in hebt. Ik zie dat ook steeds terug in alle stukken van het college. Maar, bent u het met mij erover eens – ik hoop echt dat het antwoord ja is – dat, als je bewoners jarenlang belasting laat betalen aan jou als gemeente, dat je ze aansluit op het riool, dat ze jarenlange rechtmatige ligplaatsvergunningen hebben bij Rijkswaterstaat die bekend zijn bij de gemeente, er op zijn minst een morele verplichting is om te bekijken hoe we dit probleem gaan oplossen?

Dhr. ***Van Berkel***: Uiteraard, maar dat hebt u mij zojuist ook horen zeggen, geloof ik. Natuurlijk, daar zoeken we nu ook naar. Daar zijn we het volledig mee eens. Anders had ik gezegd: we trekken onze handen hiervan af; waar zijn we mee bezig? Absoluut niet. Laat dat dan ook even helder zijn: absoluut niet. Maar om te zeggen dat wij de situatie met het bestemmingsplan hebben gecreëerd, gaat te ver. Wij moesten dat bestemmingsplan actualiseren. Snapt u? Dat is wat ik daarmee bedoelde te zeggen. Uiteraard zijn wij het er volledig mee eens dat het college zoekt naar oplossingen en dat ook blijft doen.

De ***voorzitter***: Ik kijk of er nog andere woordmeldingen zijn in de eerste termijn. Dat is niet het geval. Dan geef ik wethouder Velthuis het woord.

Wethouder ***Velthuis***: Dank u wel, voorzitter. Jammer dat uw raad de brief opvat zoals u die verwoordt. Ik wil toch even teruggrijpen op de kamerronde die we twee weken geleden hebben gehad, waar op een gegeven moment het idee naar boven kwam van: we kunnen wel een nieuw bestemmingsplan op tafel leggen. Ik heb daar toen al een voorbehoud bij gemaakt. Ik heb toen ook al aangegeven dat mijn inzichten van toen waren dat het juridisch een heel moeilijk gebeuren zou worden. Daarin ben ik dus na de kamerronde bevestigd en ik dacht: laat ik u dat nu zo helder en zo duidelijk mogelijk voorstellen. Een nieuw bestemmingsplan heeft geen schijn van kans. Dat kunt u misschien wel anders willen, maar zoals het juridisch aan mij is toegelicht, is voorgelicht en is uitgelegd, heeft het geen schijn van kans. Dan vind ik dat je ook moet oppassen met het wekken van verwachtingen bij mensen die zo'n boot bezitten. Ik blijf mij ervoor inzetten. Er is nog een ander misverstand dat ik ook echt uit de weg zou willen ruimen. Het lijkt net – dat merkte u een paar keer op – alsof ik pas over drie jaar met een oplossing zou komen. Laten we dat niet hopen. Ik heb alleen op een gegeven moment gezegd: als we een oplossing vinden waarbij de boten zouden kunnen verhuizen naar Cuijk, dan is daarvoor een bestemmingsplanwijziging nodig in Cuijk en die procedure kost gewoon jaren. Dan is het beeld dat er geen oplossing is voor deze boten, heel anders. Die oplossing is al veel eerder gegeven.
Tot slot. U vraagt om per 1 maart 2017 allerlei opties op een rijtje te zetten. Daar wil ik graag aan voldoen. Het lijkt mij goed om te bekijken wat de mogelijkheden en wat de onmogelijkheden zijn en dat door middel van een collegevoorstel aan u te berichten. Ik neem aan dat er dan meer helderheid en duidelijkheid is over de toekomst van de boten.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Ik kijk nog even naar uw raad of er nog behoefte is aan aanvullende opmerkingen of vragen, ook gegeven het groot aantal voorstanders van deze motie als ik het zo hoor en ook lezen kan. Als dat niet het geval is, gaan we over naar de stemming. Ik zal ervoor zorgen dat de heer Huliselan wat meer informatie krijgt om duidelijk te maken dat dit geen trendbreuk is. Het is vaker gebeurd dat er informatie komt. Sterker nog, wij zijn als college volgens de Gemeentewet verplicht om u actief te informeren over de informatie die we hebben, of u die nu wilt weten of niet wilt weten. Dat verwijt mag u dus nooit een college maken, want dan gaat u het college eigenlijk oproepen om u niet meer actief te informeren als het u niet uitkomt, als u begrijpt wat ik bedoel. Dat moet niemand van de huidige 172.000 inwoners van deze stad willen. Meneer Buck, u krijgt niet meer het woord. Dit was gewoon een feit en daar kun je toch niet over debatteren.
Ik kijk even rond. Volgens mij is iedereen het eens over deze motie. Dan is de motie unaniem aanvaard.

17. Sluiting

De ***voorzitter***: Een borrel is er niet, althans niet in dit huis. Elders in de stad gaat het feest verder.
Ik sluit de vergadering en wens u een behouden thuiskomst.

De vergadering is gesloten (22.05 uur).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijmegen d.d.

De voorzitter, De raadsgriffier,

drs. H.M.F. Bruls drs. M.A.H. Heffels

Bijlage - Behandeladviezen Politieke Avond 16 november 2016

Behandeladviezen van de raadskamer van 16 november 2016	
Raadsvoorstel Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling 2017-2020 (116/2016)	**Doorschuifstuk**
Raadsvoorstel Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg) (112/2016)	**Debatstuk 30 november en 21 december** ***(Afhankelijk van datum locatiebezoek)***
Raadsvoorstel Bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 (120/2016)	**HAMERSTUK 16 november**
Raadsvoorstel Handboek Nijmegen Toegankelijk (119/2016)	**HAMERSTUK 16 november**
Raadsvoorstel Opheffing GR Bergerden (115/2016)	**HAMERSTUK 16 november**
Wensen & Bedenkingen Stichting Legal Valley	**STEMSTUK 30 november**
Raadsvoorstel Haven- en kadeverordeningen 2016 (117/2016)	**HAMERSTUK 16 november**
Raadsvoorstel Uitwerking kadernota risicomanagement - BBV - 10 jaars termijn planexploitaties (109/2016)	**STEMSTUK 16 november**

Motie GroenLinks - Selecteren zonder te discrimineren

GROENLINKS SP

Motie: Selecteren zonder te discrimineren

De gemeenteraad van Nijmegen in openbare vergadering bijeen op 16 november 2016

Constaterende dat:

- de arbeidsmarkt voor alle Nijmegenaren in gelijke mate toegankelijk dient te zijn en discriminatie op de arbeidsmarkt en op de werkvloer zo veel mogelijk bestreden dient te worden;
- een ongelijke arbeidsmarkt slecht is voor de economie en slecht voor de sociale cohesie in de stad, maar bovenal onrechtvaardig en discriminerend ten opzichte van mensen die zij uitsluit;
- diversiteit binnen de ambtelijke organisatie een meerwaarde heeft en de organisatie beter in staat stelt om vragen uit de samenleving adequaat op te pakken.

Overwegende dat:

- het huidige HRM-beleid van de gemeentelijke organisatie geen speciale aandacht besteedt aan diversiteit binnen haar eigen personeelsbestand;
- het diverse karakter van onze organisatie afneemt naarmate de salarisschaal toeneemt;
- onderzoeken[1] in het binnen- en buitenland hebben aangetoond dat geanonimiseerd solliciteren de kans op ongelijke behandeling als gevolg van afkomst en gender vermindert;
- de pilot die de gemeente in 2006-2007 gehouden heeft lichte positieve effecten liet zien, maar dat de pilot kleinschalig was en de voordelen niet opwogen tegen de administratieve lasten;
- de hedendaagse sollicitatieprocedure geheel gedigitaliseerd is;
- de gemeente een voortrekkersrol heeft in het stimuleren van gelijke kansen op de arbeidsmarkt.

Verzoekt het college om:

1. ~~een nieuwe pilot te starten met geanonimiseerd solliciteren binnen de gemeentelijke organisatie;~~
2. voor het zomerreces van 2017 een ambitieus en integraal diversiteitbeleid voor de gemeentelijke organisatie en haar aanbestedingsprocedures op te stellen, waarin de ~~resultaten van de pilot~~ mogelijkheid en voor geanonimiseerd solliciteren worden meegenomen;

GroenLinks Cilia Daemen	SP	DNF
PvdA	VVD	CDA
VSP	Gewoon Nijmegen	D66
Liberaal Nijmegen		

(2) voor 35
tegen 3
aanvaard

[1] https://radar.nl/read/2748585

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Beleid Kamerverhuur Nijmegen
Aan: Gemeenteraad Nijmegen
Van: Studentenvakbond AKKU
Datum: 12 oktober 2016
Pagina: 1/3

Geachte leden van de Nijmeegse gemeenteraad,

vanuit Studentenvakbond AKKU zouden wij graag onze schriftelijke mening geven over de Beleidsnotitie kamerverhuur van augustus 2016 geven, daar het gaat over een doelgroep die wij vertegenwoordigen: Nijmeegse studenten. In de beleidsnotitie wordt herhaaldelijk gerefereerd aan Nijmeegse studenten en voornamelijk de overlast die zij zouden veroorzaken. Na de debatavond over het onderwerp op woensdagavond 28 september leek het ons wenselijk om ook een uitgebreidere reactie te geven op de beleidsnotitie. Wij wensen u veel geluk met het verdere debat over dit onderwerp.

Nijmegen Studentenstad
Nijmegen is al geruime tijd een stad die mede gekarakteriseerd wordt door haar studentenpopulatie. Studenten zetten zich op allerlei niveaus in voor hun Nijmeegse leefomgeving. Zo zijn er talloze lokale en regionale projecten waar studenten (mee) aan vorm geven en brengen zij dynamiek in het culturele leven. Om een enkel voorbeeld te geven: komend weekend wordt het 024 Geschiedenis festival georganiseerd. Dit festival wordt mede mogelijk gemaakt door studenten Geschiedenis. Er zijn nog vele voorbeelden van dergelijke aard.
Daarnaast zijn studenten ook op economisch vlak een aanwinst voor de stad waar zij leven. Bijna het gehele inkomen van studenten vloeit door naar de lokale economie. Uit onderzoek van TNO (Kennis als economische motor, 2009) blijkt zelfs dat elke student economisch €25.000,- per jaar waar is in de stad waar hij of zij woont. Voor de lokale horeca is de student dan ook een belangrijke klantgroep. Wij vinden het dan ook vreemd dat in de beleidsnotitie staat dat er straks een omzettingvergunning kan worden geweigerd, wanneer er te veel horecagelegenheden binnen een straal van 50 meter van het pand zijn. Zeker in de binnenstad zou dit niet een belemmering moeten zijn voor studentenhuisvesting. Wij zien er de meerwaarde van om in te blijven zetten op Nijmegen als een studentenstad. Dat betekent dat er voor genoeg en kwalitatief goede huisvesting voor studenten gezorgd wordt.

Studentenoverlast
Een van de voornaamste onderwerpen waarover gesproken wordt in de beleidsnotitie is de overlast die wordt veroorzaakt door studenten. Mede door de actieve opstellen van het platform Kamerbreed is het item op de agenda gekomen. Wij snappen dat de ervaren overlast enorm vervelend is. AKKU gelooft dan ook dat deze overlast aangepakt moet worden. In de beleidsnotitie valt echter te lezen dat de overlast zich voornamelijk concentreert rond “een paar specifiek aanwijsbare en bovendien grote studentenpanden.” Dit sluit aan bij het beeld dat studentenvakbond AKKU heeft over de specifieke studentenoverlast. Het gaat over incidentele, hardnekkige overlastveroorzakers binnen de studentenpopulatie. Op een populatie van bijna 20.000 studenten gaat het immers over 50 meldingen per jaar. Als we dat meldingscijfer vervolgens naast het totaal aantal overlastmeldingen van de buurtmonitor leggen, krijgen we een vergelijking van 50 meldingen op een totaal van ongeveer 3500 per jaar. De overlast is dus enorm vervelend voor hen die langs deze enkele overlastveroorzakers, maar van structurele **studenten**overlast is geen sprake.
Ons inziens zou het bestaande instrumentarium van politie en ambtenaren moeten voldoen om de overlast waarover gesproken wordt in de beleidsnotitie te bestrijden. Belangrijk is hierin wel dat er meer wordt ingezet op handhaving. Er dient volgens ons meer capaciteit te worden vrijgemaakt om deze handhaving te bestrijden. Uit verslagen van

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

betrokkenen (onder andere op de debatavond van woensdag 28 september) blijkt namelijk dat er te weinig met hun meldingen gebeurt. Andere oplossingen kunnen gevonden worden in wijk- of- buurtoverleggen. Wij geloven dat de gemeente hierin een belangrijke rol kan spelen. Een groot deel van de voorgestelde maatregelen betreffen alle studenten terwijl het in de overlast om een beperkte groep gaat.

Stigmatisering
Wat Studentenvakbond AKKU verder erg verontrust is de toegenomen stigmatisering over studenten. Zowel in de media als in de beleidsnotitie zien wij voortdurend het beeld dat studenten per definitie overlast veroorzaken. Dat vinden wij uitermate jammer. Uit de overlastcijfers blijkt immers dat de meldingen afkomstig zijn van enkele straten rondom het centrum. Dat betekent dat er buiten die straten duizenden studenten wonen bij wie weinig tot geen overlast wordt ervaren. Wij hopen dat de gemeente hier beter oog voor kan hebben in de toekomst.

Kamermarkt
In de Beleidsnotitie wordt herhaaldelijk gesteld dat de kamermarkt in Nijmegen in balans is gekomen en zal stagneren. Waar deze aanname precies op gebaseerd is, komt niet terug in de Beleidsnotitie. Wij zouden de gemeenteraad echter willen waarschuwen niet te veel te bouwen op deze aanname. Het beeld dat AKKU van de kamermarkt heeft, is dat er nog genoeg vraag naar kamers is. Sites als "op kamers in Nijmegen" kunnen nog steeds rekenen op honderden reacties per kamer. Daarnaast is uit de recente Studentenhuisvestingsmonitor van Kences (gepresenteerd op 6 oktober 2016) gebleken dat er in Nijmegen 2700 studenten zijn met de wens naar een (andere) kamer. Wij zouden de gemeenteraad dus willen meegeven dat de kamermarkt zeker niet al te stabiel is en onderhevig is aan regelgeving, zoals het sociaal leenstelsel, uit Den Haag. Er zijn landelijke verkiezingen op komst en de uitkomsten voor studentenregelgeving zijn moeilijk te voorspellen. Daarom adviseert AKKU een zekere terughoudendheid op dit gebied.

Wijzigingsvoorstel Studentenvakbond AKKU #1: Aanpak overlast mist doel
Wij hebben vraagtekens bij enkele maatregelen die bedoeld zijn om de ervaren overlast in te perken. Wij geloven dat deze zijn doel mist. Ten eerste vragen wij ons af hoe werkbaar en objectief een leefbaarheidstoets is. Ons lijkt het een boel extra bureaucratie, terwijl je met een leefbaarheidstoets niets kan zeggen over wat voor studenten in het pand komen. Misschien gaat het om muisstille studenten die taarten bakken voor de buren, misschien niet. Dit soort feiten blijkt niet uit een leefbaarheidstoets. Er zit dus een zekere mate van stigmatisering in deze maatregel.
Daarnaast zijn we het niet eens met bijlage 3 uit de Beleidsnotitie. Ons is niet duidelijk hoe gecontroleerd wordt of een klacht gegrond is of niet. Gaat de politie of een ambtenaar direct na de klacht langs? Zo ja, waarom treedt hij of zij dan niet direct handhavend op en verhelpt de klacht? Of gaat deze ambtenaar een dag later langs om verhaal te halen? Dat zou een lange procedure kunnen worden. Kortom, wij zien niet precies hoe dit in zijn werk zal gaan of wat de toegevoegde waarde gaat zijn van een dergelijke procedure. Ook vragen wij ons bij bijlage 3 af hoe het intrekken van een vergunning in de praktijk gaat werken. Worden studenten dan per direct op straat gegooid? Gaat een pand daarna een jaar leegstaan? Het lijkt ons dat hier nog eens goed over na gedacht moet worden.
Wij geloven namelijk dat beter handhavend opgetreden moet worden tegen de panden waar klachten hardnekkig worden ervaren, maar dat deze regels volledig voorbij hun doel schieten. De gemeente kan daarnaast ook inzetten op beter wijkoverleg. Studenten blijken namelijk vaak niet onredelijk.

Wijzigingsvoorstel Studentenvakbond AKKU #2: Stop stigmatisering studenten
Wij zouden willen vragen de gehele Beleidsnotitie nogmaals door te kijken naar teksten waar studenten per definitie als overlastveroorzakers worden gezien. Dit gebeurt namelijk nog wel eens. Als studenten en vertegenwoordigers van studenten geeft ons dit toch een negatief gevoel. Velen van ons hebben nog nooit iets met overlast te maken gehad, maar worden nu wel afgeschilderd als een slechte invloed op een wijk. Dat vinden wij erg jammer.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Onderwerp: Beleid Kamerverhuur Nijmegen
Datum: 12 oktober 2016
Pagina: 3/3

Wijzigingsvoorstel Studentenvakbond AKKU #3: Omzettingsvergunning bij 5 kamers of meer
Zoals hierboven al opgemerkt vragen wij ons af hoe stabiel de kamermarkt werkelijk is. Daarom zouden wij willen voorstellen een omzettingsvergunning te vereisen bij 5 kamers of meer, zoals al het geval is. Dit om te voorkomen dat de kamertekorten toch weer aangroeien. Mocht de gemeenteraad echter toch vinden dat een omzettingsvergunning aangevraagd moet worden bij 3 kamers of meer, dan nodigen wij de gemeenteraad uit om goed na te denken hoe zij de toekomst van studentenhuisvesting precies voor zich zien. Waar zien zij graag studenten en waar niet?

Positieve delen Beleidsnotitie
De Beleidsnotitie bevat ook delen die we wel toejuichen. Zo zijn we erg blij met een betere registratie van overlastmeldingen. De problemen die mensen ervaren moeten serieus genomen worden en overlast moet goed gehandhaafd worden. Ook is het een goed idee om de betrokkenheid van verhuurders met hun pand te verstevigen. Zij zijn immers een belangrijke schakel in deze problematiek. Als een pand duidelijke gebreken heeft die voor overlast zorgen dan is het immers hun plicht hier iets aan te doen. Verhuurders moeten bekend en benaderbaar zijn voor omwonenden. Als laatste zijn wij ook blij dat er niet voor gekozen is een quotum in te voeren, daar dit niks doet om de bestaande problematiek tegen te gaan.

Voor verdere vragen over onze wijzigingsvoorstellen kunt u contact opnemen met Berend Titulaer, vicevoorzitter van Studentenvakbond AKKU en portefeuillehouder Huisvesting. Hij is te bereiken via 06-54243028 of via email vicevoorzitter.akku@gmail.com.

Met vriendelijke groet,

Floris Boone,
voorzitter Studentenvakbond AKKU

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Geachte gemeenteraadsleden,

Ik hoop dat u het mij niet kwalijk neemt dat ik u mijn reactie op het voorgenomen kamerverhuurbeleid van de gemeente Nijmegen in staccatovorm doe toekomen. Niet mijn gebruikelijke of door mij gewenste stijl, maar in verband met slaaptekort (tamelijk chronisch, maar in dit geval, tijdens het schrijven van deze reactie, óók specifiek i.v.m. nachtelijke geluidsoverlast van jolige passanten (tot / rond 01.30 uur in de ochtend) - gevolgd door geluidsoverlast van de kant van buren vanaf +/- 07.00 uur 's ochtends - , en dus een significant aantal uren slaap tekort) en het op het moment van schrijven van deze reactie doordringend afgaande brandalarm i.v.m. - blijkbaar - keukenbrand in de direct tegenover mijn woning gelegen studenten/kamerbewoningswoning, kan ik mijn aandacht niet zo goed op dit schrijven richten als ik wel zou willen. Daarnaast had ik mij eerlijk gezegd véél liever beziggehouden met andere dingen, in plaats van mij – opnieuw – genoodzaakt te zien me bezig te houden met – hopelijk – bestrijding van diverse vormen van door anderen veroorzaakte, en blijkbaar vrijelijk toegelaten, overlast. In de hoop op uw begrip hiervoor onderstaand mijn reactie.

Vooraf wil ik graag opmerken dat de overlast die ik ervaar in verband met de recentelijk aanzienlijk toegenomen hoeveelheid kamerbewoning bij mij in en rond de straat NIET gaat om af en toe een incidentje, maar dat e.e.a. zich dermate vaak voordoet dat de overlast in feite **chronisch** van aard is. Daarnaast gaat het in mijn geval niet in de eerste plaats om overlast vanuit bepaalde panden, maar juist om overlast door rumoer en lawaai op straat, met name in de nachtelijk uren.

Mijn vragen / opmerkingen n.a.v. het op te stellen kamerverhuurbeleid:

1. Waarom hanteert de gemeente Nijmegen niet 'eenvoudigweg' de 'Handreiking aanpak woonoverlast en verloedering', zoals deze o.a. op de website van de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Centrum Criminaliteit en Veiligheid te vinden is (in plaats van zelf een – in mijn ogen nogal gebrekkig – wiel uit te vinden)?
(http://www.hetccv-woonoverlast.nl/documenten/aanpak-woonoverlast-en-verloedering-handreiking-bijlagen-en-aanvullingen)

2. Waarom moet ik als langdurig(er) inwoner van de gemeente Nijmegen opdraaien voor de nadelen van een situatie (aanzienlijk toegenomen hoeveelheid kamerverhuur en de gevolgen daarvan) waarvan uitsluitend ànderen (o.a. de betreffende studenten / kamerbewoners en de betreffende verhuurders) de voordelen ondervinden?
Ter toelichting: toen ik in mijn huidige woning (Nijmegen Oost) kwam wonen was er in mijn ogen sprake van een goede en prettige mix van bewoners. Inmiddels is het ook hier min of meer verworden tot een niet officiële (*) campus (* nb: een wèl officiële campus zou waarschijnlijk zelfs een prettiger woonomgeving bieden), met alle gevolgen van dien.

3. Is het werkelijk zo dat de belangen van meer **tijdelijk inwonenden** van de gemeente Nijmegen (studenten/kamerbewoners) en van veelal **zelfs in het geheel niet in Nijmegen wonenden** (verhuurders) zwaarder wegen dan die van al geruime tijd in Nijmegen wonende, soms zelfs hier geboren en getogen, meer permanente inwoners?

4. Als de gemeente Nijmegen er voor kiest de belangen van meer tijdelijke inwonenden van de gemeente Nijmegen (studenten/kamerbewoners) en van veelal zelfs in het geheel niet in Nijmegen

wonende verhuurders zwaarder te doen wegen dan die van al geruime tijd in Nijmegen wonende, soms zelfs hier geboren en getogen, meer permanente inwoners: Waar en hoe kunnen deze meer permanente inwoners een (kamerverhuur-)overlastvrije woonomgeving vinden? Worden zij geacht Nijmegen te verlaten? Zo ja hoe kunnen zij dit aanpakken en/of wat wordt er voor hen geregeld?

5. Is het bij de bestuurders van de gemeente Nijmegen voldoende duidelijk dat kamerverhuuroverlast **niet alleen** bestaat uit **pand-gebonden overlast**, maar dat kamerverhuur evenzeer **'passanten-overlast'** meebrengt, bestaande uit extra geroep, geschreeuw, (dronken) 'gezang', gebel (fiets), getoeter (auto), gerinkel van (vaak met volle of lege flessen volgeladen) winkelwagentjes, extra uitlaatgassen van al dan niet geruime tijd stilstaande auto's (bijvoorbeeld bij ophalen en/of wegbrengen van kamerbewoners) etc. **op straat- en gebiedsniveau**, **zowel overdag als ook in de avond en nacht**? Zo ja, wordt hier wel voldoende aandacht aan besteed in het nog vast te stellen beleid?

6. Hoe staat het met de folder die uitgedeeld zou worden aan aankomend studenten/kamerbewoners? Is aan dit gedeelte van eerder vastgesteld beleid uitvoering gegeven bij aanvang van het dit jaar gestarte studieseizoen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, levert dit ook de gewenste positieve effecten op?

7. Ook ik zou graag willen dat er beter gebruik gemaakt wordt van de al bestaande handhavingsmogelijkheden.
Bij mijn weten biedt het Wetboek van Strafrecht ("Artikel 431 - Met geldboete van de eerste categorie wordt gestraft hij die rumoer of burengerucht verwekt waardoor de nachtrust kan worden verstoord.") ruim voldoende mogelijkheden tot adequaat optreden: indien, eventueel na voorafgaande aankondiging, enkele malen per jaar een aantal geldboetes wordt uitgedeeld zal dit naar alle waarschijnlijkheid, ook i.v.m. het lerend vermogen van de aan te spreken populatie, al gauw een preventieve werking hebben.

8. In geval van toenemende verkamering zal het aantal individuele bewoners in een woonomgeving i.h.a. eveneens toenemen. Is bij de uitvoerend bestuurder(s) / ambtenaren voldoende duidelijk dat zelfs bij een gelijkblijvend **percentage** overlast-veroorzakenden (*) een toenemend aantal individuele bewoners **procentueel** gezien misschien evenveel overlast oplevert, maar dat hiermee **het absolute aantal** overlastsituaties wel degelijk zal toenemen?
(* wat nog maar zeer de vraag is (of eigenlijk niet eens), omdat huidig beleid al aantoonbaar heeft geleid tot een toename van overlastgevende personen in de maatschappij.)

9. Nog een rekensom: Volgens de website 'Jaap.nl' kent mijn woonomgeving inmiddels bijna 10.000 (!) inwoners per vierkante kilometer. Indien ieder van deze inwoners 1x per jaar een overlastsituatie creëert (wat op zichzelf misschien niet zo veel is) levert dit per vierkante kilometer dus gemiddeld ruim 25 (!) overlastsituaties per dag/nacht op! Stel dat 1 individu hier ongeveer de helft van meekrijgt, dan is dit nog steeds ruim 12 keer per etmaal! Dit is toch niet leefbaar?? Naar mijn mening is het júist bij een toenemend c.q. hoog aantal bewoners op een relatief klein grondgebied dès te belangrijker goed rekening te houden met het feit dat er ook andere bewoners(belangen) zijn, om zodoende het gebied wèl prettig leefbaar te houden!

10. Volgens mij is het vrij algemeen bekend dat verstoring van nachtrust, helemaal als dit een chronisch karakter krijgt, doorgaans zelfs ernstige gevolgen heeft voor het welzijn en de gezondheid van de individuele persoon. Het niet (voldoende) tot rust en slaap kunnen komen van 1 persoon

heeft daarnaast natuurlijk óók aanzienlijke gevolgen voor de mensen in zijn of haar directe omgeving. En al deze gevolgen doen zich vervolgens óók weer gelden in de verdere maatschappij, bijvoorbeeld op het werk en in het verkeer. Niet voor niets is 'het verwekken van rumoer of burengerucht waardoor de nachtrust kan worden verstoord' met zoveel woorden als strafbaar feit opgenomen in het Wetboek van Strafrecht. Niet voor niets wordt gesproken van 'beroving' van nachtrust. En niet voor niets is het chronisch verstoren van nachtrust ook wel gehanteerd als effectieve martelmethode.
M.i. zou het goed zijn als er een beleid kwam waarbij wèlke nachtrustverstoring dan ook, in verband met het breed schadelijke karakter ervan, **niet** wordt toegestaan. Veel beter nog zou het in mijn ogen zijn als ieder van de inwoners van de gemeente Nijmegen zich er **zelf op** zou **richten** anderen niet van hun nachtrust te beroven. Wellicht kan de gemeente Nijmegen hierin een stimulerende en motiverende rol op zich nemen.

Tenslotte:
Hoe kan het dat eigenlijk iedereen, inclusief studenten/kamerbewoners en kamerverhuurders, de ernst en realiteit van de huidige vorm en hoeveelheid van kamerbewoning onder ogen ziet behalve uitgerekend de verantwoordelijk wethouder? (https://www.youtube.com/watch?v=ZGF-VljyBeo) Is de gedachtegang hier van het type "Als ik er geen last van heb bestaat het niet?" Zo ja, hoe kan deze wethouder tot andere inzichten bewogen worden, dan wel is dit wel de juiste persoon op de juiste plek?
(Nb: Heeft deze zelfde wethouder niet al in januari van dit jaar opdracht gekregen om binnen een half jaar met een beleidsvoorstel te komen om ervoor te zorgen dat bepaalde doelgroepen die nu niet in aanmerking (kunnen) komen voor bij hun inkomen passende woonruimte alsnog huurmogelijkheden zullen krijgen? Een voorstel waar tot op heden blijkbaar óók nog geen zicht op is?)

Geachte raadsleden, ik hoop dat u, in tegenstelling tot de verantwoordelijk wethouder, de situatie wèl reëel zult willen en kunnen inschatten, en er op toe wilt zien dat er (eindelijk!) met de nodige voortvarendheid adequate maatregelen getroffen worden. Alvast dank!

Vriendelijke groet, Annebé Millenaar

Gelderen, Erik van BA50

Van: Griffie
Verzonden: maandag 19 september 2016 14:54
Aan: Gelderen, Erik van BA50
Onderwerp: FW: Aanmelding debat kamerverhuurbeleid

Van: Axel Varenhorst [mailto:axelvarenhorst@gmail.com]
Verzonden: maandag 19 september 2016 14:49
Aan: Griffie
Onderwerp: Aanmelding debat kamerverhuurbeleid

Geachte raadsgriffier van Nijmegen,

Naar aanleiding van uw uitnodiging voor de bijeenkomst omtrent het kamerverhuurbeleid in onze gemeente, reageren wij.
Graag zouden wij, Bas Paping en ondergetekende, Axel Varenhorst, voor woensdag 28 september aanstaande ons willen aanmelden voor deze bijeenkomst

Wij wonen zelf in een verkamerd pand in de wijk Bottendaal en wij denken een nuttige bijdrage te kunnen leveren aan de discussie omtrent het kamerbeheer. Hiermee willen wij ook laten zien dat wij als studenten de problematiek zeker serieus nemen, maar niet overtuigd zijn van de manier waarop sommige van onze buurtgenoten denken deze op te lossen!

Wij hopen dan ook op een interessant debat met vruchtbare uitkomsten!

Met vriendelijk groet // With kind regards,

Axel P. Varenhorst
Axelvarenhorst@gmail.com
+316 518 711 66

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bewoners Organisatie BOTTENDAAL

Inspraakreactie op het *Raadsvoorstel Kamerverhuur in Nijmegen*. Bespreking van dit voorstel op woensdag 12 oktober in de Kamercommissie, gemeentehuis Nijmegen, 20.00 uur.

Namens de Bewoners Organisatie Bottendaal (BOB).
p/a, Theo Lucassen, secretaris BOB
Burghardt van den Berghstraat 68, 6512 DP Nijmegen
024 3604617
t.lucassen1@chello.nl

Nijmegen 4 oktober 2016.

Onderwerp: hoeveel bewoners kan Bottendaal nog herbergen?

Geachte politieke partijen, geacht College van B&W;

Bottendaal is een wijk met een hoge bebouwingsdichtheid waarbinnen op dit moment meer dan 5.000 mensen wonen op een oppervlakte van slechts 44 ha met weinig groen.

In de bestaande leefbaarheidsbarometers wordt de wijk voldoende tot goed gewaardeerd. Dat willen wij als Bewoners Organisatie Bottendaal (BOB) zo houden en uiteraard verbeteren.

In het *Raadsvoorstel kamerverhuur* en de onderliggende *Beleidsnotitie Kamerverhuur september 2016* waarderen wij het dat de overlast beter wordt aangepakt. Maar we zetten wel vraagtekens bij de handhaving, dat lijkt vooralsnog geen prioriteit te zijn.

Aanvullend hierop willen wij een aantal andere opmerkingen plaatsen bij het *Raadsvoorstel en de Beleidsnotitie*.

In beide stukken wordt geen aandacht besteed aan de gevolgen van de toename van overwegend alleenstaanden in Bottendaal (studerend, werkend, arbeidsmigrant, gescheiden, etc.), vanwege de bijna ongelimiteerde mogelijkheid om in de vooral 19e -eeuwse schil van onze stad en dus ook onze wijk panden te verkameren dan wel te ver-studio-seren (= bouwen van nogal kleine appartementen in woonhuizen met aanvankelijk een andere (woon)bestemming) met een maximaal aantal onzelfstandige tot nauwelijks zelfstandige woonruimtes (= de studio's).

Daardoor kan het aantal bewoners van Bottendaal flink gaan groeien (we spreken dan van een toenemende verdichting op de 44 ha wijkoppervlak) met als gevolg een

verstoring van het demografisch evenwicht tussen de verschillende bevolkingsgroepen in onze wijk.

In Bottendaal is nu al merkbaar dat een groeiend aantal bewoners zich niet meer thuis voelt bij een dergelijke eenzijdig bevolkte (en mogelijk straks overbevolkte) woonomgeving en daarom verhuizen of dit overwegen.

Vele bewoners van Bottendaal en de BOB, als hun vertegenwoordiger, maken zich dan ook ernstige zorgen over de groeiende verkamering en ver-studio-sering van onze buurt.

Verder zijn wij van mening dat bij meer mensen duidelijke regels horen, zoals verstandige bouwbesluiten (m.b.t geluidsisolatie, inpandige- afvalopslag en -fietsenstallingen, enz.) en goede te controleren afspraken voor de afvalopslag op straat. Bovendien pleiten wij voor het meerdere malen per week ophalen van het huisafval. Daarnaast denken wij ook dat er meer parkeervoorzieningen in de wijk moeten komen (auto, fiets). Trouwens is dat allemaal mogelijk en gewenst in Bottendaal? Wij denken van niet.
Maar vooral vragen wij ons af hoeveel mensen Bottendaal nog kan herbergen.

Ook zetten we vraagtekens bij de registratie van overlast veroorzaakt door kamer- en studiobewoners. De *Beleidsnotitie* en het *Raadsvoorste*l zijn hier nogal vaag over (een meervoudig te interpreteren formulier in de bijlage van de notitie). Bovendien zouden wij het op prijs stellen dat de criteria voor de leefbaarheidstoets voor een ieder inzichtelijk zijn. Ook de wijze van het bekend maken van kamer- en studioverhuurders aan bestaande omwonenden, moet naar ons oordeel, eenduidig worden georganiseerd.

Tenslotte is het zeer de vraag of het niet wenselijk is om in te zetten op een goede spreiding van de huisvesting van vooral alleenstaande huishoudens over de hele stad.

Tot zover onze uitingen van ongerustheid en zorg.

Met vriendelijke groet,

Wim de Natris
Voorzitter BOB (Bewoners Organisatie Bottendaal)
Van Dulckenstraat 20
6512 DT Nijmegen
024 323 46 89
wdnatris@planet.nl

Theo Lucassen
secretaris BOB (Bewoners Organisatie Bottendaal
Burghardt van den Berghstraat 68

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

6512 DP Nijmegen
024 360 46 17
t.lucassen1@chello.nl

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Bewonersplatform Centrum [mailto:bewonersplatform-centrum-nijmegen@live.nl]
Verzonden: zondag 9 oktober 2016 16:45
Aan: Griffie; jolanda@vanveluw.eu; hans.walraven@gmail.com
Onderwerp: reactie nav Beleidsnotitie Kamerverhuur

Aan de leden van de raad van de gemeente Nijmegen,

Met belangstelling heeft het Bewonersplatform Centrum Nijmegen kennis genomen van de notitie Kamerverhuur. Binnen het platform hebben we de notitie besproken en willen u graag bij uw bespreking het volgende meegeven met betrekking tot de leefbaarheid en sociale cohesie in onze wijk.

Studenten horen bij Nijmegen en dat moet ook vooral zo blijven. Maar het zal voor iedereen duidelijk zijn dat huisvesting van die groep op dit moment vooral ook zwaar op het stadscentrum drukt. Met andere woorden, de balans tussen reguliere bewoners (gezinnen, ouderen, werkenden, middenstand) en kamerbewoners raakt zoek. Volgens de laatste cijfers uit de wijkmonitor kent het zuidelijke gedeelte van het centrum 4500 kamerbewoners op een bevolking van 8600: meer dan de helft dus. Er zijn uitschieters met straten waar tweederde van de woningen is verkamerd. Dit heeft een grote impact en consequenties voor de leefgemeenschap en het veiligheidsgevoel.

Zorg voor elkaar gaat in de toekomst nog een grotere rol spelen. Dat gebeurt nu al vaak ‘spontaan’. Bewoners die langer in de wijk wonen, houden een oogje in het zeil, helpen een oudere buurvrouw, maken een praatje, delen de krant en houden hun eigen stoep schoon. Zij voelen zich medeverantwoordelijk voor de buurt. De gemiddelde kamerbewoner zit misschien twee jaar op die ene kamer en verhuist dan weer. Dat kweekt geen betrokkenheid bij de straat, laat staan dat het sociale cohesie bevordert.

Ook de veiligheid voor de bewoners in verkamerde huizen lijkt niet opgelost te worden in de nieuwe notitie. De omzettingsvergunning aanpassen van ‘huizen vanaf 5 kamers’ naar ‘huizen vanaf 3 kamers’ lijkt een mooie geste, maar werkt de ‘maas in de wet’ betreffende woongroepen in de hand. Ook nu kennen we de situaties waar kamerverhuurders hun bewoners vragen zich als woongroep in te schrijven om zo wet- en regelgeving omtrent brandweereisen etc. te omzeilen. De gemeente weet – of in elk geval vermoedt – dit, maar weigert mensen en middelen vrij te maken om hierop te handhaven.

Door niet te willen kijken naar het áántal verkamerde woningen per wijk of straat, blijft een uitdijing van kamerbewoners en een toenemende druk op het centrum (binnenstad, benedenstad) een feit. Elk huis (boven de €180.000 WOZ-waarde) mag/kan immers omgezet worden. Zullen dan ook de huidige binnenstadbewoners ten einde raad maar vertrekken, zodat hun huizen een prooi worden van verdere verkamering? Wordt het Nijmeegse historische centrum op den duur één grote ‘studentenwijk’? Laten we hopen van niet. Maar daarvoor is wel nodig dat de instroom van kamerbewoners in het centrum van de stad sterk wordt gereguleerd.

Centrumbewoners zijn heel wat gewend; ook om zich te schikken naar de vele evenementen, horecaoverlast en natuurlijk, zoals in elke een woonwijk, zo nu en dan een nachtelijk feestje in hun omgeving. Maar als ‘studenten’ de meerderheid gaan vormen, schijnt hun leefstijl de norm te worden en lijkt men steeds minder bereid de terechte klachten van de andere

buurtbewoners serieus te nemen. Niet ieder huis met kamerbewoners geeft overlast, maar bij de ‘over-verkamering’ in en om het centrum is de zichtbaarheid van slecht onderhoud, verweesde fietsen, vuilnis in de voortuin niet alleen een grote ergernis voor de buurtbewoners, maar tevens een slecht visitekaartje voor de stad Nijmegen.

Wij vragen ons af hoe de gemeenteraad zorg gaat dragen voor een goede balans in wonen en veiligheid, zodat het centrum een leefbare wijk blijft waar voor elke leeftijdsgroep sociale cohesie en zorg voor elkaar ook in de toekomst mogelijk blijft!

Wonen in de oudste stad van Nederland is een groot genoegen. Laten we dat zo houden, voor oorspronkelijke én tijdelijke Nijmegenaren.

Namens het Bewonersplatform Centrum Nijmegen

Jolanda van Veluw
Hans Walraven

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: **Buurtplatform Wedren-Julianapark** <buurtplatform.wedjul@gmail.com>
Datum: 10 oktober 2016 11:30
Onderwerp: Betreft: inspraak kamerverhuurbeleid.
Aan: Griffie@nijmegen.nl

Nijmegen, 10 oktober 2016

Geachte leden van de gemeenteraad,

Buurtplatform Wedren-Julianapark is een **buurtvereniging met 130 betalende leden in het ruime gebied rondom dit park.**

Het buurtplatform pleit voor striktere regulering van het aantal panden wat gesplitst wordt in kamer-eenheden of appartementen.

Waarom?

Onze leden ervaren regelmatig overlast van deze panden. Voorbeelden zijn klachten op de Wilhelminasingel, Staringstraat, Fort Kijk in de Potstraat, Sloetstraat, Groesbeeksedwarsweg, Beijenstsraat w.o.:

1. Geluidsoverlast
2. Een vluchtige zeer wisselende bewoning welke de cohesie in de wijk af doet nemen
3. Parkeeroverlast (meer bewoners, meer auto's)
4. Verbouwen van panden waardoor authentieke elementen gesloopt worden (ook intern)
5. Overlast van veel fietsen op stoepen, vuilniszakken in tuinen, vuil op straat etc.

Zoals u weet zijn er **meer dan 400 klachten** hierover binnen gekomen.

Natuurlijk zijn er nu mogelijkheden tot handhaving en wordt door diverse instanties gezegd dat je dit kunt melden. Maar zoals u weet schieten instanties erg tekort, er is domweg te weinig capaciteit. 's Nachts, zeker in het weekend is e**r beperkte politiecapaciteit om te handhaven**. Een groot aantal klachten rond geluidsoverlast wordt niet op gereageerd.

Bureau Toezicht is zeker in de avonduren beperkt.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Natuurlijk hebben **omwonenden een eigen verantwoordelijkheid om aan te spreken**. Echter met een aantal panden in de buurt kun je nauwelijks meer verwachten dat buurtbewoners hier mee door blijven gaan. We vernemen dan ook dat buurtbewoners **'murw' worden en (overwegen) weg (te) trekken uit deze buurt.**

Panden die zo vrij komen worden moeilijker verkocht aan particulieren en zo is de **cirkelbeweging ingezet: overlast wordt een norm**, kamer/appartementen bewoning neemt toe en zo ontstaat er nu een onbalans in onze wijk.

Die tendens is zorgelijk, dat is nu regelmatig gemeld en er wordt nauwelijks actie op ondernomen.

Die tendens betekent ook weggegooid subsidiegeld:

Aan de ene kant gaf de gemeente Nijmegen miljoenen subsidie uit om panden op te knappen (denk b.v. aan de behartiging van 'stichting onderhoudend Nijmegen' die vanaf 1997 tot 2002 o.a. de 19e eeuwse schil van Nijmegen een forse onderhoudsinjectie heeft gegeven. Dit viel onder de subsidieverordening stadsvernieuwing met als doel onderhouds- en verbeterwerkzaamheden aan panden)

Aan de andere kant zie je nu weer de sporen van slechte bewoning, achterstallig onderhoud. O.i. is dat een slechte manier om met overheidssubsidie om te gaan. Wanneer u nu deze tendens de ruimte geeft moet u over een aantal jaren beslissen om weer forse geldmiddelen vrij te maken om de 19e eeuwse schil van Nijmegen (en meer) op te knappen.

Kortom de druk op de buurt neemt met de huidige vorm van bewoning toe. De regulering en handhaving schiet ernstig tekort.

Wij pleiten namens de buurt dan ook:

1. **voor de invoering van een leefbaarheidstoets waar harde criteria in staan b.v. afstandslimieten. Hiermee moet een aaneenschakeling of concentratie van gesplitste panden voorkomen worden, en blijft de diversiteit in bewoning in de verschillende straten bestaan. Verschillende grote steden in Nederland hebben zo'n toets en voeren daarmee goed beleid.**
2. **voor een duidelijk sanctiebeleid (niet geformuleerd met allerlei 'voorboud').**
3. **voor duidelijke handhaving.**

Buurtplatform Wedren- Julianapark denkt graag mee over het te voeren beleid.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Met hartelijke groet,

Namens Buurtplatform Wedren-Julianapark
Erik Plat (secretaris)

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Nijmegen 10-10-2016

Geachte leden van de Gemeenteraad
van de gemeente Nijmegen

Naar aanleiding van het debat op woensdag 26 september j.l. wil ik u nog laten weten dat op zichzelf dit goed verlopen is maar dat ik mij wel heb afgevraagd wiens behoefte daarbij is bevredigd. Zelf had ik enorm behoefte aan verduidelijking en die heb ik vervolgens niet gekregen. Daarom stuur ik u nu dit schrijven met daarin verwoord nog een aantal vragen voorzien van toelichting. Ik hoop dat u deze vragen in uw afwegingen wilt betrekken.

Van huidige naar toekomstige situatie:

1. Wat moeten wij doen in onze situatie wat verwacht u van ons. Ons huis (een appartement met vier kamers) is legaal gekocht en legaal in verhuurde staat gebracht. Verwacht u dat wij 800 euro betalen met een onzekere uitkomst? Hoe lang is deze vergunning geldig en is deze overdraagbaar? Wat gaat de coulance regeling inhouden?
2. Waarom worden wij gedwongen om een legale situatie in de nieuwe situatie illegaal te maken of blijft onze situatie (kleine verhuurde flatjes met vier kamers) juist legaal?
3. Kamerverhuur (met lage kamer huren) in goedkope huurwoningen wordt onmogelijk gemaakt. Dat werkt remmend
4. In de oude situatie werd onderscheid werd gemaakt tussen grondgebonden en niet grondgebonden. Hoe zit dat in de nieuwe regelgevingssituatie?

Uitleg

5. Overlast moet je naar rato van de overlast bestrijden. Bijv. door dit via de boetes te belasten of eventueel een vergunning verstrekken en betalen naar rato van het aantal kamers in een pand. Zeker niet door een eenheidsbijdrage te heffen. Dat suggereert dat bij de drie kamer en vierkamer flats het grootste probleem ligt. Dat blijkt niet uit de gegevens.
6. Het is zeer aanmatigend om over een bedrag van 800 euro te stellen dat dat geen hoog bedrag is en in een seizoen kan worden terugverdiend.

Vragen over de cie.?

7. Wij zijn ook bang voor de willekeur van de cie. Voor wie is die cie. bedoeld? Wij denken dat iedereen zou moeten kunnen klagen over iedereen. Wat wordt bedoeld met het totaal van 5 klachten dat consequenties heeft? Zijn dat bijv. klachten van dezelfde of van verschillende klagers?
8. Indien je niet beschikt over een omzettingsvergunning wat zijn dan de machtsmiddelen van de cie.? Wat kan die cie. vervolgens voor sancties heffen?
9. De normale regulering loopt nu via vve's. Dat werkt beter. Daar is ook gemeld dat flats verhuurd worden per kamer. Zij zijn op de hoogte. De vve's vervullen een expliciete rol in klachten afwikkeling.

Alternatieven

10. Onderscheid tussen grondgebonden en niet grondgebonden moet in stand blijven.
11. De boetes omhoog is al een beter systeem. Anders de kosten van de vergunning bepalen naar rato van het aantal kamers.
12. Vervolgens echt gaan handhaven. Het is belachelijk dat dat toe nu toe niet is gebeurd Een echt serieuze aanpak kost meer. De gemeente had dit al in het klein uit kunnen proberen. Bijv. door de ernstigste gevallen van overlast aan te pakken.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Aanvullende vragen:

13. Welke mogelijkheden hebben studenten eigenlijk om te klagen?
14. Hoe lang is de vergunning geldig en is deze overdraagbaar?
15. Wie kunnen er allemaal klagen en over wie?

Met vriendelijke groet,

Dolf Kutschenreuter
Verhuurder studentenflat

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Portier, Julia BM50

Van: jac schmidt <sloet@upcmail.nl>
Verzonden: woensdag 28 september 2016 11:23
Aan: Griffie
Onderwerp: Fw: agenda bijeenkomst 28 september gemenete notitie kamerverhuur

Geachte griffie.

Wilt u onderstaande vragen doorsturen naar de gemeenteraadsfracties?

Vriendelijke groeten.
Jac schmidt

From: Els van Daal
Sent: Tuesday, September 27, 2016 11:35 PM
To: 'jac schmidt'
Cc: 'Karin van der Pas' ; 'Tiny Delisse' ; 'Ruud Clerx' ; 'Ans Verheijen' ; 'Doro Krol' ; 'Henk Remie' ; 'Manorma Dwarkasing' ; 'Berdie Nollen'
Subject: agenda bijeenkomst 28 september gemenete notitie kamerverhuur

Beste Jac,

Vanuit het wijkcomité Oost zal ik morgen aanwezig zijn. Waarschijnlijk ook Berdie Nollen.

Vorige week hebben wij, wijkcomité, met de wijkmanager, Ewald vd Putten ook over de nota gesproken. Hij gaf aan dat quotering momenteel een niet begaanbare politieke weg is: er is geen politieke wil. Wel zijn er in de notitie een aantal punten waar beslist meer helderheid over moet komen. Daar meoten wij morgen ook op aandringen. Hoewel de insteek morgen is om over de stellingen te spreken zou ik toch graag wat inhoudelijke vragen of opmerkingen willen maken.

1. Wat is de definitie van een klacht? Ook is de grote vraag wat onder gegronde klachten van overlast wordt verstaan. En wanneer wordt volgens gemeente iets als overlast gezien: bij een melding bij het meldpunt, of moet er politie zijn geweest? Dat laatste kan natuurlijk nooit de graadmeter zijn; hoe vaak heeft de politie überhaupt geen prioriteit voor dit soort klachten.
2. Ook de toets op aanwezigheid panden binnen 50 meter is arbitrair. Als op 100 meter afstand er diverse panden zijn, waar ook al overlast van is, dan is het natuurlijk bezopen als dit niet wordt meegenomen in de toets.
3. Het is noodzakelijk dat we morgen de criteria voor de leefbaarheidstoets echt helder krijgen. Het is nu veel te vaag geformuleerd zonder duidelijke definities. Alleen al de reactie van de wethouder in de uitzending vandaag van TV Gelderland zegt genoeg: er zijn amper klachten, ja misschien een paar in een straat.
4. Nu is in de procedure bij klachten opgenomen dat bij een onderzoek het College een boete kan opleggen, of een besluit kan nemen over al dan niet intrekken vergunning. Dit is veel te vrijblijvend: als uit onderzoek blijkt dat daadwerkelijk inbreuk op de leefbaarheid plaatsvindt **zal** de gemeente etc etc,
5. De redenatie voor het niet instellen van een quotum is zeer bedenkelijk: als het wel wordt ingevoerd kan er in het centrum geen vergunning meer verstekt worden en komen er verhuurpanden in andere wijken. Dat is toch een positieve ontwikkeling zou ik zeggen! En nu wordt dat als onwenselijk bestempeld in de notitie. Daar wil ik dan wel eens een heel duidelijke toelichting van de gemeente op krijgen.
6. Tot slot wil ik weten wat er gebeurt als wij een illegaal pand melden bij de gemeente: wordt dat dan aangeschreven?

Tot morgen, vriendelijke groet
Els van Daal
Voorzitter wijkcomité Oost

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: jac schmidt [mailto:sloet@upcmail.nl]
Verzonden: vrijdag 23 september 2016 12:48
Aan: Undisclosed-Recipient:;
Onderwerp: agenda bijeenkomst 28 september

Dag allen.

In onderstaande email de stellingen van de gemeente voor de bijeenkomst van woensdag 28 september.

Hieronder, schuingedrukt, het commentaar van Kamerbreed.
Graag jullie reactie en aanvullingen.
Aanmelden om de bijenkomst bij te wonen kan nog tot woensdag.

Groeten.

Jac

1. Studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan
Hangt af van welke extra regels je toepast.

2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet

Wat komt er niet?

3. Een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen

Hangt af van welke criteria je in die leefbaarheidstoets opneemt.
Als er geen percentage of afstandscriteria tussen kamerverhuurpanden per straat of buurt in de leefbaarheidstoets wordt opgenomen, zullen er onvermijdelijk concentraties van kamerverhuurpanden in bepaalde wijken ontstaan.
Juridisch is het zonder een opgenomen percentage of afstandscriteria in de leefbaarheidstoets onhaalbaar om een vergunning te weigeren lijkt ons.

4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen

Hoe de kamermarkt zich zal ontwikkelen is moeilijk te voorspellen.
Uit diverse onderzoek is wel gebleken dat kamerbewoners in toenemende mate behoefte hebben aan kwaliteit in plaats van kwantiteit.
Eigen voorzieningen als toilet, douche en kookgelegenheid is een eerste vereiste.
Daarom zal de gemeente vooral moeten inzetten op de bouw van een of twee persoonswoningen.

Goedemiddag,
Bedankt voor uw aanmelding voor het debat rond het (voorgestelde) kamerverhuurbeleid in Nijmegen. De aanleiding voor dit debat is het voorstel (over het kamerverhuurbeleid) van het college aan de gemeenteraad. De gemeenteraad hoort graag uw mening om eventueel aanpassingsvoorstellen aan het

college te doen. U kunt het betreffende raadsvoorstel desgewenst alvast lezen. Overigens kunt u ook prima deelnemen aan het debat als u dit stuk niet uit uw hoofd kent.
Het debat vindt plaats aan de hand van de volgende vier stellingen:

1. Studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan
2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet
3. Een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen
4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen

Het programma is als volgt:
17.30 u. ontvangst met koffie/thee
18-19 u. debat aan de hand van de stellingen
19-19.30 u. informeel napraten
Locatie stadhuis, Korte Nieuwstraat 6, Nijmegen.

NB Buiten deze bijeenkomst om kunt u ook uw mening geven richting de gemeenteraad, bijvoorbeeld via een mail aan griffie@nijmegen.nl.
Tot woensdag. Met vriendelijke groeten,
Erik van Gelderen
Communicatie Griffie I Gemeente Nijmegen I Postbus 9105, 6500 HG Nijmegen
Bezoekadres: Korte Nieuwstraat 6 Nijmegen
' 024 329 2120 / 06 - 52 75 15 74 : e.van.gelderen@nijmegen.nl
(ma-di afwezig)

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Herma Schipperheijn [mailto:fam.schipperheijn@gmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 10:41
Aan: Griffie
Onderwerp: informatie tbv raad mbt kamerverhuurnotitie

Beste mensen,

Graag wil ik de informatie die ik gisteren heb gegeven op de discussieavond nogmaals delen zodat alle raadsleden daar kennis van kunnen nemen.

Allereerst ben ik erg teleurgesteld in de houding van de wethouder zoals verwoord in de reportage van TV Gelderland van 27-09. Zie bijgaande link:
https://www.youtube.com/watch?v=ZGF-VljyBeo

Als regelmatige klager voel ik me door zijn uitlatingen niet serieus genomen. Het lijkt of hij suggereert dat het probleem bij de klagers ligt, in plaats van bij jongelui die voor overlast zorgen! Hoe kunnen burgers van deze wethouder nog verwachten dat hij serieus met deze problematiek om gaat??

Ten tweede een simpel rekenvoorbeeld om aan te geven wat een hoge concentratie aan verkamerde panden met zijn omgeving doet. En waarom je daar, naar mijn mening, paal en perk aan zou moeten stellen.

In een straal van 50 meter om ons huis heb ik 13 verkamerde panden met gemiddeld 10 bewoners per pand. We vinden allemaal dat af en toe een feestje moet kunnen. Als elke bewoner één keer per jaar een feestje geeft, zijn dat 130 feestjes in een jaar. Als die zich netjes verspreiden over een jaar is dat voor de omgeving dus één feestje per 3 dagen. Niet elk feest geeft overlast. al leert de ervaring dat wel de meeste feestjes vroeger of later op de avond tot overlast leiden. Als de helft van de feestjes overlast geeft, is dat nog altijd 1 keer in de week. Mijn tolerantie voor af en toe een feestje is dan wel helemaal op; terwijl de kamerbewoner maar één keer per jaar voor last zorgt...De feestjes zijn meestal in het jaargetijde dat het aangenaam toeven is buiten, dus rekent u maar uit dat we veel vaker dan 1 keer per week in de zomer overlast hebben.

Ik vraag niet van de gemeente om het aantal panden te verminderen in mijn omgeving, maar ik wil wel heel graag dat er regelgeving komt die er voor zorgt dat er niet nog meer in onze omgeving bijkomen.

Vriendelijke groet,

Herma Schipperheijn
Groesbeekseweg 62

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Verzonden: donderdag 29 september 2016 15:26
Aan: Griffie
Onderwerp: Re: Vervolg kamerverhuurbeleid

Aan de gemeenteraadsleden,

Heel erg goed dit debat van gisterenavond, inhoudelijk en qua organisatie. De debatleider Tobias van Elferen was meer dan uitstekend.
Volgens mijn inschatting zullen alle aanwezige partijen zich gehoord voelen. En nu graag een daadkrachtig vervolg om de overlast van kamerbewoning in te dammen.

Mijn reactie

Uitzending van Omroep Gelderland (27 september 2016) laat exact zien waar het probleem zit: Alle verantwoordelijken van Politiek tot SSHN laten het keer op keer afweten. Overlast is nu al jaren over de top, waardoor bewoners zich zelfs genoodzaakt zien om te verhuizen. Diep en diep triest.

Hoezo SSHN: 'ga in gesprek met elkaar','er moet contact zijn met de student'?
Hoezo Politiek: 'niet uit de hand gelopen','het kan liggen aan de mensen die klagen', 'niet de meerwaarde van een quotumregeling willen inzien?

Bewoners hebben afgelopen jaren al zoveel energie gestoken om de situatie te verbeteren, maar het loopt helemaal uit de hand omdat er geen grenzen gesteld worden aan het gedrag van kamerbewoners.

Mijn voorstel: De Overlastbezorger betaalt Politiek en gemeente neem eens een voorbeeld aan onderstaand idee van 'Your Acoustical Space' om de geluidsoverlast van buren te verminderen. Misschien eens uitwerken voor Nijmegen? Niemand heeft het recht om de akoestische ruimte van z'n buren af te pakken. Doe je dat wel, dan elke keer een extra bedrag boven op je huur.
Een variant op 'de vervuiler betaalt'. Aanpakken s.v.p. en dan vooral via de verhuurders, want het wordt van kwaad tot erger.

Hartelijke groet,

Your acoustical space

In my co-op, we coined the term "Your acoustical space". That means, each resident must keep personal noise "within the confines of one's own apartment". Each resident is responsible for sound insulation of the unit lived in, either through learning to live quietly or through sound insulation. The concept: I am NOT responsible for paying to stop YOUR noise. I pay for my apartment and you do not have the right to take my acoustical space, which is just as real as visual space. To be clear, we made parallel to the visual views available from one's apartment windows. The resident above may not hang a cloth over a lower apartment window, removing the view. Similarly, a resident in a neighbor apartment may not usurp the quiet of another apartment without paying a rental fee for use of "acoustical space". Once the logic was clear, quiet began and no fees were ever paid. I suggest taking

the concept of "Your acoustical space" to the board of your co-op or condo association. Our building went from noisy to calm and quiet. And I was thanked by several residents who had put up with annoying noise for over a decade.

Lees ook het hele artikel over hoe akoestische problemen in panden aan te pakken.
http://www.nytimes.com/2015/12/13/realestate/soundproofing-for-new-york-noise.html?_r=1

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Henrico Kerkenaar [mailto:H.Kerkenaar@hotmail.com]
Verzonden: maandag 10 oktober 2016 13:29
Aan: Griffie
Onderwerp: Beleidsnota kamerverhuur 2016

Geachte raadsleden

Ik ben 56 jaar oud en ben op oudere leeftijd in de ww terecht gekomen. Gelukkig toch weer een betaalde baan gekregen. Helaas moest ik wel met een lagere salariëring genoegen nemen. Om met mijn gezin financieel toch rond te komen ben ik het vorig jaar als particulier kamers gaan verhuren. Ik ben na grondig onderzoek dit gaan doen in de studenten stad Nijmegen. De reden hiervoor was onder andere dat ik niet vergunning plichtig was bij het verhuren van een appartement wat dus niet grondgebonden is, dan was verhuur aan 3 tot 4 personen toegestaan. Ik ben dan ook op zoek gegaan naar een appartement in de buurt centrum van Nijmegen waar de vve kamer verhuur toestaat. Kamers keurig opgeknapt en geluidsisolerende maatregelen genomen. Ik heb huurders uitgezocht die absoluut geen overlast veroorzaken en die getekend hebben zich te houden aan het huisreglement. Dus legaal volgens de dan geldende regels aan verhuur begonnen.

Echter in de beleidsnota 2016 wil men de regels zo gaan veranderen dat ik mij moet melden voor een omzettingsvergunning, maar deze niet zal krijgen omdat de woz waarde van het appartement onder de 180.000 euro ligt. Het kan toch niet zo zijn, dat als je legaal aan kamerverhuur bent begonnen, maar vervolgens doordat de spelregels tijdens het spel veranderd worden je illegaal zou worden. Of dat je zou moeten stoppen met kamerverhuur terwijl je al verhuurt. Juridisch gezien is dit toch niet te onderbouwen De reden waarom ik ben gaan verhuren was om meer financiële armslag te krijgen, maar als dit beleid daadwerkelijk zijn voortgang zou vinden kom ik in de financiële problemen, omdat je niet meer aan je financiële verplichtingen kunt voldoen. Ook kun je huurders er niet zomaar uit zetten zij hebben immers huurbescherming. Je moet als burger toch kunnen vertrouwen/ bouwen op een bestuurlijke macht, een die niet van het ene moment op het andere moment andere regelgeving gaat invoeren Door deze beleidsverandering zouden toch honderden verhuurders en huurders onterecht in de problemen komen. In de nota staat ook wij zetten geen rem op kamerverhuur, maar als verkamering onder de 180.000,00 woz niet meer toegestaan wordt bij al verhuurde panden dan verdwijnen er toch vele honderden kamers. Ik vind dan ook dat indien men al verhuurt men ten alle tijden een vergunning moet krijgen. Ook zijn de leges van 800,00 euro erg hoog te noemen voor een drie kamer appartement. De beleidsnota in deze vorm is onrechtvaardig voor particulieren die legaal begonnen zijn met verhuur en die dus aan financiële verplichtingen gebonden zijn . Daarom vraag ik met klem om de beleidsnota in deze vorm niet te laten doorgaan en tegen te stemmen.

in afwachting van u reactie

h.kerkenaar

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Hans Aalbers [mailto:info@hansaalbersrecordings.nl]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 14:50
Aan: Griffie
Onderwerp: Re: Vervolg kamerverhuurbeleid

Beste Erik,

Hartelijk dank voor Uw bericht.

Ik ben niet zo enthousiast over het debat van dinsdagavond. Door de gebruikte stellingen kwam het mij over alsof het al een gelopen race was en deze avond zuiver voor de bühne plaatsvond.

Het gaat mij om de volgende punten:

- Het is mij een raadsel waarom de grenswaarde WOZ niet mee verlaagd is met de markt. De huizenprijzen staan op dit moment landelijk nog 12 procent onder de hoogste waarde in 2008. Toch houdt men vast aan WOZ waarde van 172.000 euro. Helemaal is het een raadsel waarom die nu moet worden verhoogt naar 180.000. Dit betekent dat panden die eerst voor een vergunning in aanmerking kwamen nu ineens buiten de boot vallen.

- Wat te doen met het enorme aantal appartementen die nu voor kamerverhuur wordt gebruikt (buiten centrum zonder overlast) en die dadelijk geen vergunning kunnen krijgen. Laat staan hoe om te gaan met huurders die in bezit zijn van een huurcontract en dus huurbescherming genieten.

- Er zal mijn inziens een enorme krapte ontstaan als al deze kamers af zullen vallen.

- Men goed weet waar de overlast zich bevindt maar waarom dan iedereen onder strengere regelgeving moet lijden is mij niet duidelijk.

- Het lijkt mij meer een kwestie van handhaven.

Grt Hans

Hans Aalbers Recordings
Slotlaan 4a
1394 BK Nederhorst den Berg
Tel: 0294-251594
www.hansaalbersrecordings.nl

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Hans van der Heul [mailto:hansheul13@hotmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 23:38
Aan: Griffie
Onderwerp: Reactie op inspraakavond kamerverhuur Nijmegen

Gelieve onderstaande tekst aan te bieden aan de nijmeegse politieke partijen:

De vierde macht (de ambtenaren) zijn de uitvoerende macht in Nijmegen

Gisteren hebben wij de inspraakavond bezocht waarin de gemeente Nijmegen informatie wilde vergaren omtrent kamerbewoning. Wij bewonen sinds ruim twee-en-half jaar een monumentaal pand in de Benedenstad. Het is een woon-/winkelpand, beneden werken, boven wonen. We hebben een winkel in woonaccessoires en een meubelstoffeerderij. Het pand huren we van de Gemeente Nijmegen. Ons buurpand is identiek aan het onze, maar dan gespiegeld. De huidige huurder zit hier nu bijna anderhalf jaar. Hij heeft met een ambtenaar van de afdeling Vastgoed weten te bereiken, dat hij de bovenwoning mag onderverhuren. Dat is dus ook gebeurd. Er wonen 3 studenten. Met zijn drieën betalen ze de gehele huur voor het pand. De ondernemer/huurder is zo verlost van het grootste deel van zijn vaste lasten.

De panden stammen uit 1876, de vloerbalken lopen door, de scheidingswanden zijn enkel steens. De buurman heeft niet de moeite genomen om de houten vloeren te voorzien van vloerbedekking. Als men bij de buren met een stoel schuift, kun je het bij ons horen, net als gesprekken, gelach, gejoel tijdens voetbal op tv of een partijtje darten. In de gezamenlijke portiek hangen de deurbellen. Alleen de bel bij de buren doet het niet. Met als gevolg dat er dan maar bij ons wordt aangebeld tijdens de nachtelijke uren. Aan de achterzijde zijn er op drie etages ramen in beide panden, die in een hoek van 90 graden tegenover elkaar staan. Als die geopend zijn kunnen we de studenten zo een hand geven. Bij warm weer staan de ramen open en het leidt tot enorme overlast. Een voorbeeld: Om 2 uur ’s nachts worden we wakker van een stofzuiger, die tegen de plinten tikt. Als we ons beklag hierover doen, krijgen we te horen dat ze last hebben van muggen en blijkbaar met de stofzuiger de muggenplaag te lijf moeten gaan. Als we in bed liggen voelt het alsof de buurjongens aan ons voeteneind staan, zo gehorig is het.

Met de buurman/huurder valt niet te praten. Vanaf het begin heeft hij kenbaar gemaakt geen boodschap aan ons te hebben. Hij runt er een koffiebarretje en moet het overduidelijk niet van de klandizie hebben. Van gemiddeld 5 koffietjes of cappuccino’s op een dag kun je geen gezin onderhouden. Maar dat is zijn zaak. We hebben ons daarom tot de Gemeente Nijmegen, afdeling Vastgoed gewend. Als verhuurder konden zij wellicht meer dwang uitoefenen of oplossingen aandragen om de overlast voor ons weg te nemen. Tenslotte kunnen zij net als woningbouwverenigingen eisen stellen aan de huurder. Onze contacten met de Gemeente in deze kwestie duren nu al bijna één jaar. Steeds weer wisselende ambtenaren als contactpersoon, maar steeds met dezelfde vragen van onze kant naar de Gemeente: zorg voor vloerbedekking, een eigen huisbel bij de buren en maak de ramen achter dicht met dauerluft. Uiteindelijk zijn we in maart 2016 bij het hoofd Vastgoed aan tafel beland. Hij maakte meteen kenbaar niets voor ons te kunnen doen. Na een discussie over de rol van verhuurder, over verplichtingen, normen en waarden, kwamen we niet verder en op het moment dat wij wilden opstappen verzocht hij ons te blijven zitten. Hij wilde ons iets meedelen, waarover we strikte geheimhouding moesten betrachten. Hiervoor moesten we een

geheimhoudingsverklaring tekenen. Bij schending van de geheimhouding zouden wij ons huis moeten verlaten. De inhoud van de geheimhoudingsverklaring was de volgende:

Hij ([redacted]) vertrouwt hen toe – onder strikte geheimhouding – dat de huurovereenkomst met Dhr.. Makaske is opgezegd en dat de gemeente in gesprek is met hem over een nieuwe huurovereenkomst waarin geen toestemming meer wordt gegeven voor onderhuur. Dhr. Makaske krijgt wel de gelegenheid om binnen een jaar de huidige onderhuur te beëindigen. Als dat nu bekend wordt bij de onderhuurders dan bestaat de mogelijkheid dat dat tot rechtszaken gaat leiden waarbij de uitkomst ongewis is. Dat is zeker niet in het belang van Dhr. Van der Heul en Mevr. Van de Beek en Dhr. Makaske. Vandaar de geheimhouding, die dan moet worden vastgelegd in een verklaring met daaraan verbonden de verregaande consequentie dat bij schending van deze geheimhouding de huur van het pand Priemstraat 1 zal worden beëindigd.

De verklaring is op 18 maart ondertekend door ons en het toenmalig hoofd Vastgoed, de heer [redacted].

De bedoelde onderhuur is op 1 augustus j.l. beëindigd, omdat de toenmalige onderhuurders/studenten na wat strubbelingen met hun huisbaas vertrokken zijn. Voor ons was het een opluchting. Het probleem had zich van zelf opgelost, rust bij de buren!

Tot onze verbazing heeft dit maar anderhalve week geduurd. Er zitten weer nieuwe studenten in het pand en dat moest gevierd worden: midden in de week tot half 5 ’s nachts! Wij eindigden die nacht in het ziekenhuis op de hartafdeling, nadat mijn vrouw herhaaldelijke hartklachten had, als gevolg van de onrust bij de buren.

Opnieuw hebben we ons tot de afdeling Vastgoed gewend, gewezen op de inhoud van de geheimhoudingsverklaring en eigenlijk twee vragen gesteld: wanneer is de oude huur bij de buurman opgezegd en wanneer is het nieuwe huurcontract ingegaan? Op deze vragen hebben we nog steeds geen antwoord gekregen. Ook niet op de vraag wat de gemeente onderneemt tegen de buurman en de nieuwe onderhuurders, die er eigenlijk niet meer mogen wonen.

In tal van voorbeelden, mails en gespreksverslagen kunnen we aantonen hoe lankmoedig, laks en weinig doortastend de gemeente omgaat met deze situatie. We worden nu bijna een jaar aan het lijntje gehouden en na de inspraakavond van gisteravond hebben we slechts van 1 politieke partij een reactie gekregen: de vertegenwoordiger van die partij komt binnenkort op bezoek. We zouden met meer partijen uit de raad in contact willen komen en nodigen ze dan ook uit om bij ons een kijkje te komen nemen en onze woonsituatie toe te lichten.

Wij hopen dat de partijen deze uitnodiging van harte aannemen.

Hans van der Heul, Wilma van de Beek.

Priemstraat 1, 6511 WC Nijmegen

06-13028852

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Beste raadsleden,

Twee weken geleden was er een inspraakavond over het kamerverhuurbeleid van de gemeente Nijmegen. U heeft toen zelf kunnen merken dat het huidige beleid veel (negatieve) emoties oproept, en dat het niet een kleine kern van vaste klagers betreft die daarover hun beklag doen.

Het is voor ons allemaal duidelijk dat er behoefte is aan nieuw, beter beleid.

In de kamerverhuurnotitie wordt een andere leefbaarheidstoets gepresenteerd, die objectiever moet zijn dan de huidige. Ook wordt voorgesteld deze bij elke aanvraag toe te passen. Beide initiatieven (objectiever en bij elke aanvraag toepassen) juich ik toe.

Toch mist er iets. De leefbaarheidstoets blijft opnieuw uit vragen bestaan waarop antwoord gegeven kan worden. Onduidelijk is/blijft echter de consequentie die aan die antwoorden wordt verbonden. Over sociale cohesie, toch een veel genoemd 'hot item ' twee weken geleden, gaat de leefbaarheidstoets niet. Of meet u dat door 'eventuele reacties op het publiceren van de aanvraag' te betrekken bij de beoordeling Wat is het beeld van de wijk en in welk mate wordt er overlast ervaren. (blz 21 van de notitie)

Dan dient u rekening te houden met twee dingen:

1. Mensen zijn meldingsmoe. Ervaringen uit het verleden leren dat er niet, nauwelijks of te laat op meldingen van overlast wordt gereageerd. En waar moet je heen met meldingen waarvan je weet dat er niet op gehandhaafd kan worden? Die worden niet eens gemeld…
   Na op dergelijke wijze 'ontmoedigd' te zijn om nog ergens melding van te maken verwacht u wel dat burgers reageren op gepubliceerde aanvragen?
2. Moeten burgers zelf in de gaten houden of er een aanvraag wordt gedaan of gaat u actief om reactie vragen? Dat maakt nogal wat uit voor de eventuele reacties die u krijgt. De aanvraag zit namelijk wel eens verborgen. Recent werd er voor een pand aan de overkant een vergunning gevraagd voor het plaatsen van andere kozijnen. In de kleine letters in de toelichting bleek dat er tevens vergunning werd gevraagd tot verkamering…. Als u op deze manier vergunningen blijft publiceren, kunt u uit het uitblijven van reacties niet concluderen dat verkamering op die plek geen issue is.

Een commissie gaat klachten beoordelen en waar nodig, actie ondernemen. Dat de ene klacht zwaarder weegt, dan een andere is te begrijpen. Toch ligt hier het risico op de loer dat klagers voor zeurders worden uitgemaakt. Het is immers erg makkelijk om, als je zelf de overlast niet aan den lijve ondervindt, te oordelen dat er geen probleem is en het wellicht aan deklagers ligt. Getuige de woorden van wethouder Velthuis in de reportage van TV Gelderland 27 september jl.

Ik ga graag uit van de integriteit en goede bedoelingen van alle mensen. Helaas blijkt in de praktijk dat niet altijd te kunnen. Simpel voorbeeld: we vinden allemaal dat je van andersmans spullen af te

blijven hebt. Toch wordt er regelmatig eigendommen van mensen gestolen. Daarom hebben we een Wetboek van Strafrecht. Je zult normen en waarden met elkaar vast moeten leggen in regels.

Raadsleden, in het belang van alle Nijmegenaren, kamerbewoner of niet, vraag ik u: als het gaat om leefbaarheid en sociale cohesie: stel niet alleen vragen (zoals de leefbaarheidstoets doet) maar stel alstublieft ook grenzen!

Vriendelijke groet,

Herma Schipperheijn

Bewoner 19e eeuwse schil

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Portier, Julia BM50

Van: Gerhard Hoog Antink <gerhard@hoogantink.de>
Verzonden: dinsdag 27 september 2016 10:54
Aan: Griffie
Onderwerp: Raadsvoorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 - woning Jan Willem Passtraat 51, 6525 CN te Nijmegen

Geachte Dames en Heren,

Wij zijn de eigenaren van de woning Jan Willem Passtraat 51, 6525 CN te Nijmegen en verhuren 3 kamers aan studenten. Wij doen dit kennelijk illegaal want we hebben geen vergunning aangevraagd om de eenvoudige reden dat wij niet wisten dat hiervoor een vergunning nodig is. Wat is de korrekte procedure voor het aanvragen van een "verkamer-vergunning"? Is het aanvragen van een dergelijke vergunning een eenmalige aangelegenheid of heeft deze vergunning een bepaalde looptijd?

Wij hebben van onze VVE een kopie gekregen van een Raadsvoorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 en vandaar weten we nu ook over onze illegaliteit.
Wij vinden dit Raadsvoorstel en de argumentatie in deze vorm niet acceptabel en willen hiermee formeel protest aantekenen tegen dit raadsvoorstel. Het is voor ons ook onduidelijk wat de gemeente Nijmegen met dit raadsvoorstel will bereiken en ook welke rol het platform „Kamerbreed" hierbij speelt.

We hebben vooral problemen met de volgende punten:

WOZ waarde van € 180.000 als maatstaf voor „verkamering": het getuigt zeker van een lovenswaardige sociale instelling van de gemeente Nijmegen om de schaarse goedkope woningvoorraad te beschermen maar is het niet de opgave van Gemeente / Provincie / Staat, zich op het gebied van sociale woningbau te engageren? Het onteigenen van privé eigendom kan niet het antwoord zijn. Dit raadsvoorstel is de eerste stap in richting sluipende onteigening van privé eigendom. Wat is de volgende stap? Gaat de gemeente Nijmegen voorschrijven welke bevolkingsgroepen of welke nationaliteiten als huurder opgenomen of afgewezen moeten worden? Het moet voor een huiseigenaar / verhuurder mogelijk zijn en blijven om, in eigenregie, een woning of kamers te verhuren. Dat de gemeente Nijmegen strengere brandveiligheidsvoorzieningen verlangt voor woningen vinden we een goed idee.

Verhoging van de leges van Euro 400,38 naar Euro 800: dit is een happige verhoging vooral in tijden waar iedereen moet sparen. Het argument dat een bedrag van Euro 800 door een verhuurder in een maand kan worden terug verdient, getuigt van erg veel onkennis. De kosten voor een vergunning zijn niet de enigste maandelijkse kosten die een huiseigenaar moet betalen. Overigens, met een dergelijk onzinnig argument kun je in principe alles doordrukken. Voorbeeld; een bioskoopkaartje voor Euro 1.000 kan geen probleem zijn, dat hebben de meeste mensen in een maand verdient.

Overlast door studenten: in het begeleidend schrijven bij het raadsvoorstel is vaak sprake van overlast en we kunnen ons goed voorstellen dat dat werkelijk een probleem kan zijn. Een vorm van „opvoeding" voor verhuurders en huurders is daarom waarschijnlijk wel zinvol. We krijgen wel de indruk dat studenten om voor ons onduidelijke redenen erg kritisch worden bekeken. Als we het Raadsvoorstel goed begrijpen is het een probleem om 3 kamers aan studenten te verhuren maar het is OK om de woning aan een gezin met 2 kinderen te verhuren. Wij denken echter dat een familie met jonge kinderen een vergelijkbare overlast kan veroorzaken als studenten die overdag studeren. Ik denk nu even aan huilende kinderen, kinderwagens die de hal blokkeren of vuilnisemmers vol met stinkende luiers. Wij hebben zelf 3 kinderen dus ik geloof dat we weten waar we over spreken. Niets tegen families met kinderen maar wel graag gelijke normen handhaven.
Ons zijn overigens geen wetten of regelingen bekent die een betrokkenheid bij de buurt voorschrijven.

Overlastmeldingen van het platform „Kamerbreed": hoe is het platform „Kamerbreed" gestructureerd? Er is sprake van een groot aantal overlast meldingen die overwegend van het platform „Kamerbreed" komen en die voor een groot deel geanonimiseert zijn. Dit kunnen serieuze meldingen zijn maar ook geroddel dat uistluitend van het

platform „Kamerbreed“ komt en dat de gemeente Nijmegen nu als reden naar voren schuift om leges te kunnen verhogen. Zulke onbevestigde meldingen in statistieken te verwerken is niet erg professioneel.

Bij voorbaat onze hartelijke dank voor de antwoorden op onze vragen en voor eventuele op- of aanmerkingen.

Met vriendelijke groeten uit Lohne – Duitsland,
Gerhard & Felicitas Hoog Antink.

Gerhard Hoog Antink
Brunsweg 5
49393 Lohne – Germany

Phone: +49 4442 910 488
Fax: +49 4442 738 062
Mobile: +49 171 7688 788
E-Mail: gerhard@hoogantink.de

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Nijmegen, 11 oktober '16

Beste raadsleden van de gemeente Nijmegen.

Jullie gaan binnenkort discussiëren over het kamerverhuurbeleid binnen de gemeente Nijmegen. Graag wil ik jullie een aantal redenen aanreiken zorgvuldig om te gaan met verhuur van kamers en bestaande regels beter te bewaken en te handhaven.

Ik ben zelf eigenaar van een benedenwoning (met 2 bovenwoningen boven mij) in de van Heutszstraat in Nijmegen-oost. Ik woon hier al 15 jaar als een koningin: tuintje op het zuiden, leuke buren, prima buurt en een groene en gezellige participatiestraat voor de deur.
Mijn eerste kamerverhuur-problemen werden bezorgd door de oud-eigenaren van een bovenwoning: ze konden een ZZPer gelukkig maken met hun woning: hij zou er, als pensioenvoorziening, 6 vrouwelijke studenten in zetten . Maar allereerst uiteraard de vloeren isoleren.

Helaas was ik toen nog een beetje naïef en dus te laat voor het bezwaar indienen tegen de kamerverhuur-actie. Na een aantal jaren blijkt de eigenaar (wonend in Eindhoven) toch niet zo erg betrokken, is het huis ondanks de vloer isolatie zo gehorig als de pest (tsja, houten binnenbouw zoals dat is bij bijna alle huizen uit de jaren 30) en komen er mét de 6 studentes even zo velen vriendjes mee.
Gelukkig heb ik goed 'app-contact' opgebouwd met de studente die, mét vriendje, boven mijn slaapkamer huist en kan ik dus redelijk 'ingrijpen' als ik weer eens niet kan slapen vanwege de herrie. Maar ja, heb 15 jaar geleden in deze rustige straat een huisje gekocht en hoopte daar lang veel woongenot van te hebben. Ik moet zeggen dat het woongenot er inmiddels wel eens bij in schiet.

Afgelopen jaar werd ook de andere bovenwoning te koop aangeboden: inderdaad, de schrik zat in het lijf. Ik plakte een uit nood geboren briefje op mijn voorraam (naast de te koop staande voordeur). Daarop de tekst 'beste aspirant-koper, graag niet nóg een studentenhuis boven mijn woning'.
Het had nut: een aantal gegadigden belden aan. Eentje zocht inderdaad een woning om te verhuren aan studenten; ze was ZZPer en moest toch eens haar pensioen gaan regelen. Na een paar gesprekken over haar voorstellen om het aan te pakken (isolatie, alleen 'verantwoordelijke' studenten erin en verbod tot gebruik van het balkonnetje) diende ik een bezwaarschrift in tegen de haar verleende vergunning tot onttrekking (zaaknummer Z15.030747, datum beschikking 30-07-2015, toegevoegd als bijlage). Na enige tijd kreeg ik een telefoontje van haar dat ze alsnog afzag van de koop. Het leek haar allemaal niet haalbaar en het gaf haar geen rustig gevoel. Na een tijdje belde een nieuwe geïnteresseerde aan: hij wilde er 2 studio's van maken: één op de 1e verdieping en één op de 2e en de zolder. Met wat gepraat over en weer prima plan en na 2 maanden verbouwing heb ik 3 nieuwe bovenburen. Eén direct boven mij en naar verhouding prima te doen.

Inmiddels zijn er in onze van Heutszstraat een groot aantal studentenwoningen, waarschijnlijk zo'n 8. Er staan ook weer huizen te koop dus ik maak me zorgen En meerdere straatgenoten met mij.

Afgelopen 28 september ben ik aangeschoven bij de inspraak/debatavond omtrent dit onderwerp. Wat mij vooral trof was de indruk die ik kreeg dat de gemeente eigenlijk nooit prioriteit heeft gegeven aan de nadelen van kamerverhuur in Nijmegen. Uiteraard is Nijmegen een studentenstad

en studenten horen, om levenservaring op te doen en anderszins volwassen te worden, op kamers te zitten! Ook ik ben zo in Nijmegen terecht gekomen en heb 8 jaar met veel plezier in uiteenlopende studentenhuizen mogen verblijven.

Maar graag nu mijn zorgen op een rijtje.

Er wordt niet gekeken naar de aanbod-kant van studentenkamers:
We hebben een SSHN die uitstekend werk doet. Veel nieuwbouw en alleen in piektijden (begin studiejaar) zijn er tekorten. **Er is geen noodzaak meer voor een grote toename van particuliere kamers**.

Ik merk een toenemende belangstelling van ZZPers om een studentenhuis te kopen/creëren, vooral in een gewilde drukke wijk als Oost, als pensioenvoorziening. Of er nou vraag naar studentenkamers is of niet: zij scheppen aanbod. De gemeente zou ook dit mee moeten wegen. Het belang van deze uitbaters is niet het bieden van woonruimte voor studenten maar het is **puur een financieel lucratieve investering**. Zorgen voor een goede samenlevingsvorm tussen de studenten en overige gezinnen de straat is geen zorg van hen.

Er wordt niet gekeken naar de **verdeling van studentenhuizen per wijk/straat**. Het wordt puur aan het toeval overgelaten. Dat moet anders!
Studenten vertonen ook zelden sociale betrokkenheid bij de buurt of straat. De van Heutszstraat is een zg participatiestraat: een aantal jaren geleden hebben we samen met de gemeente plannen ontwikkeld en uitgevoerd om de straat verkeersluwer, groener, kindvriendelijker én veiliger te maken. Het resulteert in een bloemrijke straat die ook bij de vierdaagse-lopers (de route loopt door onze straat) veel enthousiasme oplevert. Jaarlijks hebben we 4 tuinier-dagen en daarnaast doet iedereen regelmatig klein onderhoud aan het perk voor z'n deur inclusief opruimen van zwerfafval. De gemeente klaagde onlangs dat de 'voortuin' aan de kant Koolemans Beijnenstraat er verwaarloosd bij lag. Inderdaad, voor de deur van de studentenwoningen. Daar is geen belangstelling voor de tuinier-oproepen en geen interesse om de fietsen in mooi aangelegde fietsenstallingen te zetten.. Ik spreek dus uit ervaring.

Veel huizen, zeker van de jaren '20 tot de jaren '80 gebouwd, zijn niet geschikt om vol te stoppen met studenten. De veiligheid is moeizaam te bewaken en de houten binnenconstructies (veel contactgeluiden en houten vloeren) staan garant voor geluidsoverlast. Vooral 's nacht en 's avonds. Studenten hebben nou eenmaal een afwijkend slaap/feest/studeerritme. De beste vloerisolatie, vloerbedekking ipv laminaat: het werkt niet!

Wat mij ook trof in het debat op 28 september: er is **geen enkele coördinatie vanuit de gemeente t.a.v. overlast van studentenhuizen**. Studentenhuizen krijgen niet te horen dat er überhaupt geklaagd is, klagers weten niet bij wie ze terecht moeten en de politie reageert meestal niet of lauwtjes. Regel het, ook dit is wijkbeheer!
Van wijkcoördinatoren hoorde ik dat tegengaan van overlast al jaren geen prioriteit heeft gehad in onze gemeente. Leuk dat er regels zijn maar wat heb je eraan ze geen effect hebben en zelfs niet gehandhaafd worden?

Graag wil ook de punten uit de samenvatting nalopen van de beleidsnotitie kamerhuur 2016:

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

1.) Voldoende voorraad kamerverhuurpanden behouden:We zetten geen rem op kamerverhuur. We monitoren de behoefte aan kamers en kunnen zo flexibel inspringen op basis van de behoefte. We stellen geen quotum voor het aantal kamerverhuurpanden in.
Klinkt veel te afhoudend, ongeïnteresseerd zelfs. Zie hierboven: heb grip, laat wijken niet verslonzen door te veel studentenhuizen. **Een gezonde verdeling is voor alle partijen prettig wonen.**

2.) Betere aanpak van ontoelaatbare overlast:We leggen de verantwoordelijkheid van het voorkomen van overlast bij de verhuurder. Verhuurders worden vanaf verkrijgen van een vergunning nadrukkelijk aangesproken op goed verhuurderschap.
Voor een beetje verhuurder is het ver van zijn bed. Van een aantal studentenhuizen in onze straat weet ik dat hij/zij niet in de buurt woont, zelden langs komt, moeilijk bereikbaar is tijdens overlastgevallen, kortom geen interesse heeft.
We registreren de overlastmeldingen beter.
Zie boven: registeren **is leuk maar coördineren van klachten, overleg met studentenhuizen en klagers is wat nodig is; een gemeente die zich inzet voor de leefbaarheid dus!**
Bij meerdere en aanhoudende meldingen treedt een protocol in werking met als doel de situatie te normaliseren. Dit laat onverlet dat bij ernstige overlast op elk moment kan worden opgetreden.
Zet een systeem op voor meldingen en terugkoppeling. Nu weten we niet waar we bij overlast terecht kunnen. En met klachten wordt (zo melden een paar studenten op 28 september het ook) niet eens teruggelegd bij de veroorzakers!

3.) Aanscherping van de vergunningsvoorwaarden:
Omzettingsvergunning noodzakelijk bij 3 kamers of meer.
Beter dan 'bij 4 of meer'.
Probleem is dat vele betrokken **pas weten dat ze een bezwaar kunnen indienen als het te laat is**. Ik heb me (ook te laat) aangemeld voor automatische mails van de gemeente die mij waarschuwen als er vergunningen in mijn buurt worden aangevraagd.
We beschermen de goedkope woningvoorraad door goedkope koopwoningen tot €180.000,- WOZ-waarde niet te verkameren.
Alleen jammer dat de gemeente **Nijmegen nog niet is aangesloten bij de Landelijke Voorziening WOZ**. Je kunt vooraf dus niet weten of dit van toepassing is.
We verhogen de leges naar €800,- om het beleid meer kostendekkend te maken.
Hoopte dat het al kostendekkend wás..
We sturen beter op leefbaarheid door het instellen van een duidelijke objectieve leefbaarheidstoets bij elke vergunningsaanvraag.
Ai, dit klinkt wederom **inhoudsloos**. Wat wil je toetsen, hoe is dit te meten en hoe is de handhaving geregeld? Eerst maar de bestaande regels toepassen!

4.) Geen actieve handhaving: We sporen geen illegale situaties op, maar treden wel op bij overlast gevende illegale situaties.
Fijn, dus bij overlast gevende legále situaties is er een vrijbrief om je volledig asociaal te gedragen als student?? En hopelijk wordt ook opgetreden als er blijk is van een illegale situatie zonder overlast
Als overgang van illegale naar legale kamerverhuur leggen we in eerste instantie de verantwoordelijkheid bij de verhuurder. Deze kan alsnog binnen zes maanden na vaststelling van de nieuwe beleidsregels omzetting, samenvoeging en onttrekking van woonruimte Nijmegen 2016, onder gunstige voorwaarden een vergunning aanvragen.
Als de specifieke kamerverhuur-situatie is gestart zónder vergunning terwijl de verhuurder bij deze aanvang wel vergunningplichtig wás lijkt me dit een foute oplossing! Alsnog vergunning aanvragen

met toepassing van de huidige (desnoods toenmalige) voorwaarden en termijnen! Geen gunstige voorwaarden dus! Ook hier zal toch een verjaringstermijn van toepassing zijn?

Ik wens jullie oprecht sterkte in jullie missie de leefbaarheid van ons mooie Nijmegen alsmaar te verbeteren, in alle opzichten.
Als jullie nog meer informatie willen kunnen jullie me altijd bereiken via onderstaande gegevens!

Vriendelijke groet,

Irene Verkuijl
van Heutszstraat 36
6521 CW Nijmegen

06 41 68 33 26
verkuijl.irene@gmail.com

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage

bezwaarschrift

t.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
bureau JZ 21
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Nijmegen, 12 augustus 2015

Geachte heer of mevrouw, beste lezer,

Graag wil ik middels dit schrijven bezwaar indienen tegen de door de gemeente Nijmegen verleende vergunning tot onttrekking ten behoeven van het adres van **Heutszstraat 38 te Nijmegen** (zaaknummer **Z15.030747**, datum beschikking 30-07-2015).

Mijn situatie is dat ik eigenaar/bewoner ben van de benedenwoning van Heutszstraat 36.
Boven mijn woning bevinden zich 2 bovenwoningen: huisnummer 38 (waarvoor onderhavige vergunning is verleend) en huisnummer 34 (waarvoor enkele jaren geleden óók al een onttrekkingvergunning is afgegeven en waarin sindsdien 6 studentenkamers zijn gevestigd die continue bewoond zijn). Beide bovenwoningen (1e, 2e verdieping en vliering) grenzen met hun onderste vloer ieder voor de helft aan mijn plafonds. Samen vormen wij 1 vereniging van eigenaren.

De gronden van mijn bezwaar:

Geen noodzaak onttrekking
De noodzaak van studentenhuisvesting, waar het gemeentelijk beleid (GB2013-026, Beleidsregels onttrekking, samenvoeging en omzetting 2013) deels op is gebaseerd, bestaat inmiddels steeds minder. Navraag bij Stichting Studentenhuisvesting Nijmegen levert op dat de woningnood voor studenten grotendeels geledigd is, deels vanwege de recente nieuwbouwprojecten. Daardoor is de noodzaak voor de onttrekking in onderhavig geval grotendeels verdwenen.

De vergunning vormt een ontoelaatbare inbreuk op de leefbaarheid in het gebouw of in de omgeving van het gebouw waarop de vergunning betrekking heef
De beleidsregels voor vergunningverlening stelt duidelijk dat de belangen van overige personen (bewoners, buren, derden-belanghebbenden) normaliter geen rol spelen. Hun belangen worden door andere wetten en regelgeving dan de Huisvestingswet gediend (Burgerlijk Wetboek, Wet ruimtelijke ordening, Woningwet, Bouwbesluit, Wet Milieubeheer, Wet Geluidhinder, APV, Wabo, Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte, etc).
Dezelfde beleidregels laten echter indirect de belangen van bijvoorbeeld buren wel meespelen voor zover ...'vaststaat of redelijkerwijs moet worden aangenomen dat het in stand laten van de

vergunning zou leiden tot een ontoelaatbare inbreuk op de leefbaarheid in het gebouw of in de omgeving van het gebouw waarop de vergunning betrekking heeft.' Overlast van buren en omwonenden nu er nóg eens 5 tot 6 studenten boven 1 benedenwoning gaan wonen (waardoor er uiteindelijk 11 of 12 studenten boven mijn éénpersoons-huishouden komen te wonen) lijkt onvermijdelijk.
Op grond van dit criterium is zou het zelfs mogelijk zijn dat de vergunning alsnog wordt ingetrokken.

Minimale afwijking van voorwaarde om juist niet tot onttrekking over te gaan
Betaalbare woonruimte voor anderen zoals jonge gezinnen
Volgens de beleidsregels zal geen onttrekking plaats mogen vinden indien het een omzetting betreft van zelfstandige woning naar onzelfstandige woonruimte, én het een éénsgezinswoning betreft, én het in meer dan 3 wooneenheden opgedeeld gaat worden én het een woning betreft met een maximale waarde van € 172,000.
In dit geval wordt aan álle voorwaarden voldaan behalve dat de WOZwaarde van de onderhavige woning € 4000,- euro meer bedraagt. Naar mijn mening zou in dit geval de gemeente één van haar andere doelstellingen uit haar woonvisie moeten laten prevaleren: zorg te dragen voor voldoende woningen voor de lage inkomens.
Hierbij de betreffende tekst uit het gemeentelijk beleid aanhalend: 'Betaalbaarheid is in het Nijmeegse woonbeleid van oudsher een rode draad. Nijmegen ondersteunt de relatief grote doelgroep met een laag inkomen. Met name voor jonge gezinnen is het moeilijk een betaalbare eengezinswoning te vinden. Ter bescherming van de goedkope grondgebonden eengezinswoningvoorraad is de prijsgrens voor een goedkope grondgebonden eengezinswoning opgenomen waaronder geen omzettingsvergunning wordt verleend voor realisatie van méér dan 3 wooneenheden, danwel voor bewoning van het gebouw door méér dan 3, niet in het verband van een huishouden levende, personen. Deze prijsgrens (WOZ-waarde: € 172.000, bepaald in 2012) geldt voor de gehele gemeente Nijmegen'.

Deze type woningen zijn erg gehorig en zeker te gehorig om 11 of 12 studenten boven 1 woning te laten wonen
Het betreft boven- en benedenwoningen gebouwd rond 1936 en dus grotendeels intern opgetrokken uit hout. Waar moderne middelen als vloer- en muur isolatie gehorigheid zouden kunnen verminderen blijkt in de praktijk dat contactgeluiden (veroorzaakt door bv houten trappen, balkons, keukenblokken, wc's, zijmuren etc) de geluiden niet alleen aan buurwoningen worden doorgegeven maar zelfs worden versterkt (in mijn slaapkamer kan ik wakker liggen van de lekkende keukenkraan van de bovenburen; reden: het oude granito keukenblok met gootsteen zit vast gemetseld aan mijn slaapkamermuur). Hier helpen geen maatregelen tegen. Zelfs in de normale situatie (op dit adres: 1 benedenwoning met daarboven 2 bovenwoningen, welke beiden met de helft van hun vloer grenzen aan het plafond van de benedenwoning) is er al veel incasseringsvermogen nodig om niet te veel overlast te ondervinden. De sociale omgang die mogelijk is met 'gewone huishoudens' zorgt er meestal voor dat dit onderwerp bespreekbaar en de situatie leefbaar blijft. Communicatie met studentenhuizen blijkt in de praktijk toch een stuk lastiger (zoals als ik ook uit eigen ervaring weet, zowel als gewezen student als buur van studentenhuizen).

Huidige mix van bewoners van Heutszstraat heeft al voldoende studenten in zich. Meer studenten levert een disbalans op
Er is op dit moment in de van Heutszstraat (en omliggende straten) een mooie mix van studenten,

'lang-wonenden', gezinnen met jonge kinderen en eenpersoons huishoudens. Met nóg een studentenhuis erbij met 5 of 6 studenten gaan de verhoudingen scheef lopen. Ik neem aan dat de gemeente per wijk in kan zien wat de verdeling van studenten over de straten (en huizenblokken) is en of die nog wenselijk is. De gemeente is in ieder geval belast met de regulering van de samenstelling van de woonruimtevoorraad, teneinde de negatieve effecten op de omgeving door het op een bepaalde wijze van bewonen van een woning te beperken. Ik meen dat de samenstelling door nóg meer studenten boven mijn woning de negatieve effecten alleen maar doet toenemen wat niet de wens van de gemeente zou moeten zijn.

Hopelijk bent u net als ik overtuigd dat de onttrekkingsvergunning voor de van Heutszstraat 38, met als doel het huisvesten van 5 of 6 studenten, een onevenredige aantasting is in mijn woongenot van mij als benedenbuur.
Aangezien de gemeente enige jaren geleden aan de eigenaren van de ándere bovenwoning boven mij (nr 34) in het verleden óók al een vergunning heeft verleend voor het laten bewonen door 6 studenten lijkt mij een verdubbeling van bovenbuur-studenten in meerdere opzichten onacceptabel.

Mocht u naar aanleiding van dit bezwaarschrift nog vragen hebben beantwoordt ik die graag. U vindt mij telefoonnummer en e-mailadres onderaan de dit schrijven.

In ieder geval dank voor uw aandacht en
met vriendelijke groet,

Irene Verkuijl

Irene Verkuijl
van Heutszstraat 36
6521 CW Nijmegen

06 41 68 33 26
verkuijl.irene@gmail.com

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: jac schmidt [mailto:sloet@upcmail.nl]
Verzonden: maandag 26 september 2016 12:37
Aan: Griffie
Onderwerp: Fw: agenda bijeenkomst 28 september

Dag Eric.

Hier alvast onze aanmerkingen op de stellingen.

Vriendelijke groeten.

Jac Schmidt

1. Studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan
Hangt af van welke extra regels je toepast.

2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet

Wat komt er niet?

3. Een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen

Hangt af van welke criteria je in die leefbaarheidstoets opneemt.
Als er geen percentage of afstandscriteria tussen kamerverhuurpanden per straat of buurt in de leefbaarheidstoets wordt opgenomen, zullen er onvermijdelijk concentraties van kamerverhuurpanden in bepaalde wijken ontstaan.
Juridisch is het zonder een opgenomen percentage of afstandscriteria in de leefbaarheidstoets onhaalbaar om een vergunning te weigeren lijkt ons.

4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen

Hoe de kamermarkt zich zal ontwikkelen is moeilijk te voorspellen.
Uit diverse onderzoek is wel gebleken dat kamerbewoners in toenemende mate behoefte hebben aan kwaliteit in plaats van kwantiteit.
Eigen voorzieningen als toilet, douche en kookgelegenheid is een eerste vereiste.
Daarom zal de gemeente vooral moeten inzetten op de bouw van een of twee persoonswoningen.

Goedemiddag,
Bedankt voor uw aanmelding voor het debat rond het (voorgestelde) kamerverhuurbeleid in Nijmegen. De aanleiding voor dit debat is het voorstel (over het kamerverhuurbeleid) van het college aan de gemeenteraad. De gemeenteraad hoort graag uw mening om eventueel

aanpassingsvoorstellen aan het college te doen. U kunt het betreffende raadsvoorstel desgewenst alvast lezen. Overigens kunt u ook prima deelnemen aan het debat als u dit stuk niet uit uw hoofd kent.
Het debat vindt plaats aan de hand van de volgende vier stellingen:

1. Studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan
2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet
3. Een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen
4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen

Het programma is als volgt:
17.30 u. ontvangst met koffie/thee
18-19 u. debat aan de hand van de stellingen
19-19.30 u. informeel napraten
Locatie stadhuis, Korte Nieuwstraat 6, Nijmegen.

NB Buiten deze bijeenkomst om kunt u ook uw mening geven richting de gemeenteraad, bijvoorbeeld via een mail aan griffie@nijmegen.nl.
Tot woensdag. Met vriendelijke groeten,
Erik van Gelderen
Communicatie Griffie I Gemeente Nijmegen I Postbus 9105, 6500 HG Nijmegen
Bezoekadres: Korte Nieuwstraat 6 Nijmegen
' 024 329 2120 / 06 - 52 75 15 74 : e.van.gelderen@nijmegen.nl
(ma-di afwezig)

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Nijmegen, 26 september 2016

Geachte leden van de Raad,

Aanstaande woensdag houdt Uw Raad een debat rond het (voorgestelde) kamerverhuurbeleid in Nijmegen. Ik ben dan helaas verhinderd. Graag wil ik U met deze brief een aantal overwegingen aanreiken, die naar mijn oordeel uw aandacht verdienen.

Uw debat gaat over kamerverhuurbeleid . Mijn overwegingen gaan ook over kamerverhuurbeleid, maar dan in de 19e eeuwse schil van de stad.

De 19e eeuwse stadsuitleg van Nijmegen is een gebied met een bijzondere kwaliteit. Een groot, ruim opgezet gebied met veel groen en met een bebouwing die van goede, deels zelfs monumentale kwaliteit is. In het hele gebied zijn de gevelwanden, de panden en de verkaveling bijna geheel intact. Dat is bijzonder en kent amper zijn gelijke in Nederlandse steden.

De stadsuitleg heeft dan ook de status van beschermd stadsbeeld/stadsgezicht.

Straatprofielen, gevels, binnenterreinen, zijn technische aspecten die beschermd worden, grotendeels door bepalingen in de betreffende bestemmingsplannen. Daarnaast kennen die bestemmingsplannen ook bepalingen voor toegestaan gebruik. Daar is een goed proces van belangenweging aan voorafgegaan. Daar heb ik geen kanttekeningen bij.

In alle documenten over het beschermd stadsgezicht wordt geroemd over de cultuurhistorische waarde en de kwaliteit van de bebouwing. Het beschermen en behouden van die cultuurhistorische waarde is beoogd met de status van beschermd stadsbeeld/stadsgezicht.

Dat klinkt mooi, maar wat betekent dat nou in de praktijk? Gaat het alleen om gevelconservering, of zijn er ook sociaal culturele kwaliteiten in het geding. Wat gebeurt er met c.q. in die panden en is dat wat we in overeenstemming vinden met behoud en bescherming van de cultuurhistorische waarde??

Deze toets kan alleen door de Gemeente gedaan worden en wel nadat er hanteerbare criteria geformuleerd zijn. Criteria met voldoende draagvlak binnen Nijmegen: wat willen we met dit gebied en wat willen we dus niet?

Daar gaat mijn oproep aan de Nijmeegse Raad over. Ik woon al 33 jaar in dit gebied, aan de Oranjesingel, en ik zie een aantal ontwikkelingen in mijn woonomgeving die me zorgen baren en waarvan ik me niet kan voorstellen dat we dat met zijn allen willen.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Laat ik een ding voorop stellen om misverstand te voorkomen. Ik heb geen enkele nostalgie naar de vroegere status van het singelgebied als residentieel woongebied voor de Nijmeegse notabelen. Die tijd is geweest. De stad ontwikkelt zich voorspoedig en dat is goed. De stad is diverser en dynamischer geworden. Dat zal zich ook weerspiegelen in dit gebied.

Maar het kan toch ook niet de bedoeling zijn, dat dit beeldbepalend deel van de stad het exclusief domein voor jongerenhuisvesting wordt. Dat is wel wat aan het gebeuren is.

In het blok waar ik woon, het blok begrensd door Oranjesingel, Hendrik Hoogersstraat, Bijleveldsingel en Wilhelminasingel, zijn inmiddels 13 van de 22 historische panden, in gebruik als kamerverhuur aan solitair wonende jongeren tussen 18 en 30 jaar. Dat is bijna 50% van het totale bouwvolume in het blok.

Een blok verderop, begrensd door Wilhelminasingel, Sloetstraat, Vereeniging en Oranjesingel is de situatie vergelijkbaar.

Binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt zie ik in mijn omgeving een groot aantal panden verkaveld worden voor kamerverhuur aan jongeren. Kan dat zomaar? Jawel, dat kan zomaar, zo is mij verzekerd: Alleen voor het onderdeel Bestemmingsplan Binnenstad 8 is de categorie wonen (gemengd -2) specifiek omschreven. Hierdoor kan verkamering daar alleen als er aan een aantal voorwaarden is voldaan. In het grootste deel van de 19^{e} eeuwse schil geldt deze bepaling echter niet. Pijnlijk!

Jongeren in de omgeving is een van de dingen die wonen hier aantrekkelijk maakt. Ik ga dus ook niet zeuren over rommelige voortuintjes, lawaai en feestjes. Komt voor, maar de meesten gaan eerder slapen dan ik.

Nee, het gaat om iets anders: Als de groep solitair wonende jongeren dominant wordt, wordt die sfeerbepalend en wordt het gebied minder aantrekkelijk voor andere bewoners en zelfs voor zakelijke gebruikers. Die vestigen zich hier straks niet meer. Deze jongeren zijn passanten in de wijk en hebben nagenoeg geen relatie tot wat daar verder gebeurt. Ze dragen niet bij aan enige coherentie in de buurt. Zonder regulering zal die dominantie verder toenemen, vrees ik. Dat is wat betreft de Sociaal Culturele kwaliteit van dit gebied niet gewenst, maar is wel wat ik om me heen zie gebeuren.

Er is ook iets anders en dat baart me nog veel meer zorgen. Ruim baan voor jongerenhuisvesting klinkt goed. In de praktijk betekent het helaas vooral: ruim baan voor pandjesbazen. Die hebben slechts een belangrijk doel voor ogen: hoog rendement.

Als de Gemeente niet nader aangeeft hoe zij de woonruimte in dit gebied wil verdelen tussen kamerbewoning en zelfstandige bewoning doet de markt gewoon zijn werk. In dit geval niet zegenrijk: de huuropbrengsten van kamerverhuur in dit segment zijn zo enorm - zeker als het verhuurde oppervlak nog eens met 40% uitgebreid wordt door vides in de kamers te bouwen - dat geen enkele andere invulling dan kamerverhuur in de buurt komt van dit rendement.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Het huidige proces versterkt zichzelf: meer kamerverhuur betekent toenemend onaantrekkelijk voor zelfstandige bewoners en zakelijk gebruikers. Het prijsopdrijvend effect van hoog huurrendement zal leiden tot steeds verdere verkamering van dit gebied, een onderdeel van het Beschermd Stadgezicht van de 19e eeuwse stadsuitleg notabene. Als er een pand op de markt komt, duikt een pandjesbaas erop. Daar zullen best nette lieden bij zijn. Maar het is naïef om te denken dat dat voor allemaal geldt. Een toetsing in het kader van de wet Bibob (*Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur)* zou volgens mij best op zijn plaats zijn.

De cultuurhistorische waarde van de 19 eeuwse stadsuitleg behouden betekent toch ook het vertalen van die cultuurhistorische waarde naar gewenst gebruik van dit gebied in de toekomst. Diversiteit en schakering is een van de aantrekkelijke kanten van het gebied grenzend aan de binnenstad. De nabijheid van alle voorzieningen eveneens. Wonen in een gebied als dit is een voorrecht, dat weet ik als geen ander. Ik nodig de raad uit om na te denken over het behoud van diversiteit en geschakeerde woonfuncties in dit gebied en daarmee actief invloed uit te oefenen op kwaliteitsbehoud van dit gebied. Jongeren, ouderen, gezinnen, stellen en bedrijven, allemaal verdienen ze een plek in dit gebied.

Jongeren wonen graag dichtbij het centrum, daar is niks mis mee. Maar er zijn ook anderen die graag dichtbij het centrum wonen, denk aan welvarende ouderen, zoals ik, maar ook aan hoogopgeleide starters. Er zijn mensen die van stedelijk wonen houden. De stad kan er ook belang bij hebben voor deze groepen ruimte te maken in de 19e eeuwse schil en in het singelgebied. Je kunt die grote panden ook prima in appartementen verkavelen in plaats van in kamers. Dat geeft een heel andere bewoningskwaliteit.

Dit gebied is, kan ik u verzekeren, een zeer aantrekkelijk woongebied en niet alleen voor jongeren. Ik heb hier al die jaren met mijn gezin gewoond. Tot grote tevredenheid.

Nu ontbreekt een visie op de ontwikkeling van wonen in dit gebied en daardoor doet alleen de markt zijn werk: Dan wordt het een woongebied voor jonge passanten. Het zelfstandig wonen zal verdwijnen en de invloed van pandjesbazen wordt dominant. Ik zou dat jammer vinden. Ik ben benieuwd hoe de raad daar tegenaan kijkt. Ik kan me eigenlijk niet voorstellen, dat u dat wil laten gebeuren. Overlast bestrijden op plekken waar het evenwicht al verstoord is moet gebeuren, maar ik verwacht van de Gemeenteraad meer: verantwoord sturen en niet de leiding bij de “vastgoedsector” laten.

Ik wil mijn zorgen graag in alle rust en redelijkheid aan u toelichten. Ik wil U ook met genoegen zelf laten zien hoe de woonkwaliteit hier is.

Met vriendelijke groet,

Jan Schreurs, ook namens Annemarie Weijers en Wim Weijers

Oranjesingel 15

jgmschreurs@gmail.com

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

t.a.v. Gemeenteraad Nijmegen
Betreft: kamerverhuurbeleid

Nijmegen, 4 oktober 2016,

Geachte heer, mevrouw,

Middels deze brief wil ik graag gebruik maken van uw uitnodiging om te reageren op het voorgestelde kamerverhuurbeleid van de gemeente Nijmegen. Ik was niet in de gelegenheid om de bijeenkomst van 28 september jl. bij te wonen, zodat ik blij ben dat ik op deze wijze mijn ervaringen en mening onder de aandacht van de gemeenteraad kan brengen.

Ik woon sinds 1998 met mijn vrouw en drie zoons aan de Wilhelminasingel, recht tegenover het Karel de Grote college en te midden van een gevarieerde gemeenschap van gezinnen, ouderen, studenten en middenstand. Wij wonen hier nu dus een kleine 20 jaar, over het algemeen met bijzonder veel plezier. We hebben destijds bewust gekozen voor het wonen in een stadswijk. De school tegenover ons huis brengt veel drukte met zich mee en ook de studentenhuizen in de buurt zorgen voor het nodige leven. Dat hebben we over het algemeen altijd leuk gevonden, omdat het ook zijn aantrekkelijke kanten heeft om in een levendige wijk dicht bij het centrum te wonen. Het houdt je als het ware jong. De laatste jaren is ons woonplezier echter duidelijk afgenomen, wat veroorzaakt wordt door de snel veranderende samenstelling van de directe woonomgeving. Kort samengevat komt het probleem er op neer dat de balans verstoord is geraakt. Weliswaar is er in onze straat en andere straten in onze directe omgeving altijd al sprake geweest van een aantal studentenhuizen, maar de verhouding tussen studentenbewoning en bewoning door overigen is in de afgelopen jaren duidelijk veranderd: het aantal studentenhuizen in onze buurt is sterk toegenomen.

Als gevolg van deze ontwikkeling wordt de rust en het woongenot van werkenden, gezinnen, ouderen en andere bewoners steeds vaker verstoord: bijvoorbeeld door luidruchtige feestjes die de hele nacht doorgaan, tafels die bij mooi weer op de stoep geplaatst worden voor een eet- en drinkgelag, voetbaltoernooitjes op straat in zomeravonden/nachten en andere vormen van studentenvertier. Die dingen kwamen vroeger ook wel voor, maar wat toen een uitzondering was, is nu bijna de regel geworden. Vooral in de zomerperiode, bij mooi weer, merken wij als bewoners hoe groot de veranderingen zijn. Wanneer je op mooie zomeravonden buiten zit, is er heel vaak geluidsoverlast door harde muziek of luid gepraat en geschreeuw. Het is niet overdreven om te zeggen dat er afgelopen zomer vrijwel geen avond meer was waarop het rustig bleef. In 2015 heb ik voor het eerst in alle jaren dat ik hier woon enkele malen de politie gebeld om een melding van overlast te doen; ook dit jaar heb ik dat meerdere keren moeten doen. Voorafgaand aan zo'n melding ben ik regelmatig ook langs het betreffende studentenhuis gegaan (meestal gaat het om De Tempeliers of Thor, maar er zijn ook diverse andere studentenhuizen op gehoorsafstand), maar mijn ervaring is dat dit volstrekt zinloos is. Men hoort je een beetje aan en haalt de schouders op.

Een ander gevolg van de genoemde ontwikkeling is dat het aanzien van de buurt is veranderd: want de bewoning van studentenhuizen is aanmerkelijk slordiger dan die van de andere huizen. Bovendien hebben de eigenaren van deze studentenhuizen andere belangen dan goed en degelijk onderhoud van deze van oorsprong bijzondere panden. Bij enkele studentenhuizen direct bij ons in de buurt, met name De Tempeliers (hoek Bijleveldsingel-Wilhelminasingel) ligt eigenlijk altijd een stapel vuilniszakken in de tuin, tussen andere rommel zoals plastic, glas, kapotte fietsen en vaak ook een winkelwagentje. Nog los van het onprettige aanzicht daarvan, is het vooral bij warm weer

zeer onhygiënisch en trekt het allerlei soorten ongedierte aan. Ik heb daar in de afgelopen twee jaar verschillende keren foto's van gemaakt en deze naar de gemeente gemaild.

Ik wil er op wijzen dat het bovenstaande, juist door de verstoorde balans, een zichzelf versterkend proces is. De studenten stonden in het verleden meestal wel open voor commentaar (zoals een opmerking van een buurtbewoner of een gesprek om ze er aan te herinneren dat er ook andere bewoners in de wijk zijn), juist omdat ze een minderheid vormden en zich dat ook realiseerden; maar nu ze met steeds meer zijn, zien ze hun eigen leefwijze langzamerhand als volstrekt normaal en laten ze zich nauwelijks nog corrigeren. De opmerking die ik al een paar keer van hen heb gekregen, en die een van hen ook maakte in de recente tv-uitzending op de lokale omroep, is: 'Waarom kom je hier dan wonen? Dan weet je toch dat je tussen de studenten zit?' Maar het is precies andersom: wij wonen hier al 20 jaar en worden nu geleidelijk omsingeld door studentenhuizen die de wijk steeds meer als hun rechtmatige territorium beschouwen. We beginnen ons de vraag te stellen of we hier op deze manier nog veel langer zullen kunnen blijven wonen.

Ik moet zeggen dat ik zeer onaangenaam getroffen ben door de nonchalante en in mijn ogen ook inhoudelijk buitengewoon zwakke wijze waarop wethouder Bert Velthuis hierover sprak in een interview met de lokale televisie vorige week. Hij bagatelliseert het aantal klachten (waarvan mij bekend is dat het er vele honderden zijn), zegt dat het 'ook aan de bewoners kan liggen' en suggereert kortom dat er eigenlijk nauwelijks een probleem is. Dit is naar mijn mening een respectloze houding tegenover de bewoners, een houding die een wethouder woningbeleid in feite onwaardig is. Daarmee toont hij overigens opvallend minder begrip dan de politie, met wie ik meerdere keren persoonlijk over een en ander gesproken heb, en die maar al te goed bekend is met het hoge aantal klachten dat binnenkomt over bijvoorbeeld De Tempeliers en Thor. Niet voor niets is naar ik begreep de burgemeester vorig jaar op bezoek geweest bij een van deze studentenhuizen. Er is dan ook beslist geen sprake van dat wij 'moeilijke' of overdreven klagende bewoners zouden zijn. Zoals gezegd hebben wij bewust gekozen voor het wonen in de drukte van de stad. Onze drie zoons zijn opgegroeid aan de Wilhelminasingel, en twee van hen zijn inmiddels student. Zij feesten ook graag, en gelijk hebben ze op hun leeftijd. Ik werk zelf aan de universiteit en heb dagelijks met studenten te maken. Ik ga graag met ze om en gun ze hun plezier, vind het leuk om er af en toe iets van mee te krijgen, en begrijp dat hun levensstijl heel anders is dan die van ons als werkenden. Maar het is leven en laten leven, ook voor studenten, en een wijk blijft alleen leefbaar als er een gezond evenwicht in stand wordt gehouden waarbij geen enkele groepering zodanig dominant wordt dat ze niet meer gecorrigeerd kan worden. Het is niet acceptabel, en het is ook helemaal niet nodig, dat onze wijk steeds lawaaiiger, rommeliger en ook viezer wordt. Dat is heel goed aan te pakken met een doordachter en bewuster stadsbeleid, zoals elders in ons land wel gebeurt.

Bij dit alles wil ik nog een ander punt aantekenen. Wat het lakse gemeentebeleid voor mij nog onbegrijpelijker maakt is het volgende. Onze wijk behoort tot de 19e-eeuwse stadsschil, is voor een deel beschermd stadsgezicht en bevat een flink aantal woningen die in het recente verleden tot gemeente- of rijksmonument zijn uitgeroepen. Het is in mijn ogen erg jammer dat deze monumentale wijk, een sierraad voor de stad waar vele bewoners zeer gesteld zijn op hun oude woning en deze zorgvuldig onderhouden, een wijk ook die zowel tijdens de Vierdaagse als tijdens de Zevenheuvelenloop middenin de bedrijvigheid ligt en zo een visitekaartje voor de stad vormt - dat zo'n wijk haar verzorgde karakter in hoog tempo aan het verliezen is. Steeds meer oorspronkelijke bewoners zijn vertrokken of overwegen te vertrekken. Vrijkomende panden worden vaak verkocht aan huisjesmelkers, die de gemeente nauwelijks iets in de weg legt. En zo versterkt het proces zichzelf steeds verder, wat niet alleen voor een verminderde leefbaarheid zorgt, maar ook voor de algemene achteruitgang van een wijk met grote cultuurhistorische betekenis.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Samengevat is mijn mening over de situatie, een mening die door veel buurtbewoners wordt gedeeld, de volgende:

- De balans in onze woonwijk is overduidelijk verstoord. Dat komt door het volstrekt visieloze ‘laissez-faire’ woningbeleid van de gemeente waar het betreft verkamering en studentenbewoning. Een en ander heeft geresulteerd in een sterk toegenomen aantal klachten, een afgenomen woongenot en een verrommeling van het aanzien van een bijzondere Nijmeegse wijk.
- De enige oplossing is om de balans te herstellen. Ik wil graag in een gemengde wijk wonen met allerlei soorten bewoners, ook studenten, maar Nijmegen zou in navolging van andere studentensteden tot een juiste verhouding moeten komen tussen reguliere bewoning en studentenbewoning. Het verkameren van het ene na het andere pand zou direct een halt moeten worden toegeroepen.
- Het invoeren van bepaalde regels kan best een beetje helpen, maar is op zichzelf zeker niet voldoende als oplossing omdat het alleen mogelijk is om regels te handhaven wanneer de woonsituatie een bepaald evenwicht kent. Verder gaan met verkameren en regels formuleren ter compensatie is een heilloze weg.
- Een goede verstandhouding tussen bewoners is vanzelfsprekend altijd belangrijk. Maar het is naïef om te denken dat wij als gewone bewoners de boel leefbaar kunnen houden door met de studenten in gesprek te gaan. Dat is om verschillende redenen niet de oplossing, bijvoorbeeld omdat studentenbewoning per definitie vluchtig is en bewoners dus voortdurend veranderen. Je kunt om die reden met studenten geen band opbouwen zoals je dat kunt met buurtbewoners die jarenlang bij elkaar in de straat wonen.

Om genoemde redenen vraag ik de gemeente Nijmegen met klem om er voor te zorgen dat de leefbaarheid in onze mooie wijk in de komende jaren weer verbetert voor ál haar diverse soorten bewoners. Als de gemeente haar beleid niet wijzigt, is niet moeilijk te voorspellen wat er zal gebeuren: het in de afgelopen jaren in gang gezette proces zal zich voortzetten, met als gevolg dat onze wijk haar gemengde karakter zal verliezen. Werkenden en gezinnen met kinderen zullen steeds meer hun biezen pakken om in de buitenwijken van Nijmegen te gaan wonen, en de wijk zal steeds rumoeriger en slordiger worden. Ik hoop en verwacht dat het niet uw bedoeling is om werkenden, gezinnen en ouderen uit onze wijk weg te (laten) jagen en dat uw beleid er op gericht zal zijn de leefbaarheid te herstellen en de bijzondere schoonheid van de 19^{e}-eeuwse en vroeg 20^{e}-eeuwse woningen en straten niet verloren te laten gaan.

Desgewenst ben ik vanzelfsprekend graag bereid om mijn ervaringen met het wonen in onze wijk en mijn mening over een en ander nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Jeroen Vanheste
Wilhelminasingel 24
6524AM Nijmegen
0620498751

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

OVERLAST IN BREDER PERSPECTIEF. Reactie na debat 28/9/2016

EEN SITUATIE, voordat de herfst begon.
Eind September...de dagelijkse zg. “gezellige avond”, bij twee studentenhuizen op onze straathoek, Sloet,Wilhelminasingel, Bijleveld. Het avondlijke maal vindt plaats in voortuinen en op straat. Bbq aan, bier, een “gezellige” harde beat erbij en toestromend publiek.
Kortom herrie tot in de nacht.

De omwonende burgers sluiten met enige ergernis en met spijt, balkondeuren en ramen.
Geen nazomeravond voor hen!

Dan maar naar binnen.Op de TV, bij het nieuws worden de rellen in.....Steenwijk en de Vloggers in Zaandam als nieuws gebracht. Schande voor ons land!
De vraag komt bij me op: “ is er verschil tussen de overlast, waarvoor wij naar binnen gingen en die van de Vloggers, AZC haters en andere rotzooitrapper, zo benoemd door min. Zijlstra?”

Sommige regeringspartijen menen verschil te zien. In het geval van de groep op TV wordt dit “niet te tolereren overlast” genoemd. Er is geen reflectie op eigen leefsfeer, met ook vragen op dit gebied.
Het gedrag van de TV.groep is, uitvoerig becommentarieerd in de zg. “Beschouwingen” van de 2de Kamer.
De krasse uitspraken van de premier (Rutte) en Zijlstra zijn U ook bekend. Vrijheid, maar vooral onze nationale normen en waarden moeten gehandhaafd worden.
Deze zijn zeer TopDown gesteld. Wie moet “onze” normen en waarden accepteren en naleven? Wie krijgt, de vrij ordinaire woorden “pleur anders maar op” naar zijn/haar hoofd geslingerd? Wie moet hier in het gareel?? Duidelijk!
De hogere sociale laag, waar regering zich toe rekent, hoeft niet te reflecteren. Het is ook mijn, veelal bevoorrechte sociale laag, maar ik deed enig denkwerk.

Dit naar aanleiding van bovenstaande situatieschets en de op diverse plaatsen toename van klachten over overlast, veroorzaakt door de grote consentratie van studenten/ kamerverhuurpanden in onze directe leefomgeving. Goed geteld, bij ons negen.Voor, achter en opzij.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Meteen na de nieuwsuitzending op Tv, die avond, komen vragen op naar het huidige beleid van onze stad op het gebied van kamerverhuur en de toenemende overlast.
Waardoor is deze concentratie van panden ontstaan en overziet de Gemeente-raad de ernst van de situatie voor de directe en lange termijn ?
Is het beleid, de waardering en vele voorzieningen taz van een bepaalde groep jongeren in deze stad, niet ook Top Down?
Een zeer confronterende vraag!!Ook voor mij.
Wordt in deze stad, niet een bepaalde groep, de laatste 16 jaar, bevoordeeld om nogal duidelijk uitgesproken economische redenen? Dit ten nadelen van andere groeperingen.
Er Is een aantal jaren geleden, een cruciale ommezwaai in beleid besloten, zonder mi.medeweten van de burgers, die op een ander verkiezingsprogramma, hun stadsbestuur hadden gekozen.
Tot grote verbazing en onvrede zagen burgers hun stad veranderen.

In, de recente, Kamerverhuurnota, valt te lezen, dat er door de groei van de Universiteit een spanning was ontstaan tenaanzien van de woonbehoefte van gebruikers van de universitaire faciliteiten, studenten te noemen. Deze spanning loste men op middels een zeer liberale toezegging van omzetvergunningen.Zo staat te lezen in de nota.Gemeente lijkt tevreden over het resultaat!

De Universiteit, buiten twijfel, zeer belangrijk,studentenbewoning ook.
Echter, echter.....Door eenzijdig beleid, gebrek aan tijdige regulering etc is het spanningsveld echter verlegd naar andere groeperingen in de samenleving.

Er komen bij velen steeds meer vragen over het gevolgde **beleid.**
Hier in Nijmegen, maar eveneens nationaal heerst er onrust.

Vooral de boven beschreven avondlijke/nachtelijke overlast, verergerd door “te veel bij elkaar”en de feesten, tevens door de verandering in wooncultuur roept bij vele burgers verontruste vragen op.
Deze zijn de laatste jaren veelvuldig benoemden gemeld bij een platform, ook gelukkig in het debat van 28/9.

Wij zijn allen gewend aan een bepaald maatschappelijke indeling van groepen, hun plaatsing in de maatschappij, regelingen etc

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijsturing en **herschikking** lijkt in deze tijd echter noodzakelijk!!

BESCHOUWING
Hoewel er diverse bevolkingsgroepen te typeren zijn, voor het gemak een tweedeling nal van veelvuldige overlast in deze stad en rellen op Tv:
Groep A. Studerende, veelal in het centrum van de stad op kamers wonende.

- Zij kunnen vanuit de historie op een waarderend, stimulerend, zeer tolerant beleid rekenen. De Gemeente Nijmegen laat aan deze groep overduidelijk het grote belang van hun aanwezigheid blijken.-Door de benaming “economische motor”!
- Door deze benoeming belangrijke “economische motor” en alle gunstige faciliteiten, die daar uit voortvloeien, verhef je hen en begint bij meerdere burgers het idee te groeien, dat deze bepaalde groep een onevenredige grote plek toebedeeld krijgt, in vergelijking met andere belang-en rechthebbende. Dit ten opzichte van de vermeende “minder in aandacht bedeelden” , moet men niet alleen de hier reeds lang inwonende burgers rekenen, maar ook zeer zeker de groep jongeren uit andere sociale bevolkingslagen.

  Voor de discussie nog enkele voordelen van groep A, de studerenden in vergelijking vergelijking met jongeren uit groep B.

  Zij kunnen een lening sluiten en een kamer van €300 tot €400 huren.
  Mogen door het tolerante beleid in deze stad, overal groeperen in feestsfeer. Een histories bepaald gewoonterecht, zelfs bijna tot verplichting verheven.Groepsdruk om hier aan mee te doen, ligt op de loer.
  Er wordt, zoals de laatste jaren verontrustend te zien is, met alle middelen voor voldoende woonruimte gezorgd.
  Ze zijn verzekerd van een zeer goede academische opleiding, hoofddoel van hun aanwezigheid.Doorgaans hebben ze een gunstig toekomstperspectief.

Veel faciliteiten komen deze groep toe voor hun ontwikkeling en belang voor de maatschappij van morgen, maar er zijn nog anderen met belangen en wensen om leefbaar te wonen. We zijn met velen in deze stad.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Er is landelijk en zeker in onze stad, scheefgroei in een rechtvaardig beleid ontstaan ten aanzien van de diverse bevolkingsgroepen.
Naast de hier reeds langer wonende burgers, roert zich nationaal ook de andere groep nl jongeren, in praktische opleiding of op vroege leeftijd reeds werkenden.Het woord “Elite” wordt veel gehoord om hun onvrede en onrecht aan te geven.
Voor de duidelijkheid in deze discussie, jongeren uit Groep B krijgen naast minder faciliteiten, zeker minder tolerantie als hun gedrag uit protest of gewoon jeugdigheid overlast veroorzaakt..
Onze samenleving is zeer divers, **meer gelijkheid in beoordeling** van hinderlijk gedrag voor de anderen, zou toch normaal zijn, maar is het niet.
Het antwoord op dit veelal vanzelfsprekende gegeven, vraagt om de nodige kritische reflectie:

In onze democratie gelden dezelfde regels voor alle burgers. Zo gesteld.....is overlast, overlast, van wie het ook komt.
Iedereen gelijk, maar sommige voelen zich meer gelijk dan gelijk, waar dan ook bepaalde voorrechten aan verbonden worden, zonder omzien naar anderen.
Een onbewust proces, maar toch...
Beschermd opgevoed, met aannamens van gedrag van “huisuit”.
Ze spelen een zg. “thuiswedstrijd”met ontbrekend begrip voor anderen.
Ons stadsbestuur tolereert dit, door hen voor de stad als zeer belangrijk te benoemen.Regulering en verwijzing naar burgerschap bleef uit. Delen van de stad zijn een soort vrijplaats om eigen leefwensen.

Er zijn in onze maatschappij velen, die een nog een “uitwedstrijd “ moeten spelen.
Andere invloeden, andere uitdrukkingsvormen en gedragingen hebben
In contact en begrip zullen deze verschillende groepen elkaar moeten vinden.Na voltooing van een studie in het hoger onderwijs, zullen deze burgers elkaar ontmoeten.
Als een bestuur van de stad de bevoorrechte groep niet tot nadenken en reflectie dwingt middels, gesprek, regels en handhaving, zal het begrip voor anderen niet tot stand komen.
Twee(meer)deling en onbehagen groeien als een overheid, dus ook een gemeentelijk bestuur deze taak laat liggen.

Is het debat van 28/9 een kans hiertoe??Wij blijven hopen.

Het is een verantwoording voor hen om breed te denken en in verandering het voortouw te nemen.
Om te starten met een goede kamerverhuurnota...geef jongeren een kader, door naast uitstekend onderwijs, goede fysieke bewoning, ook eisen tot goed burgerschap te stellen.

Geef leiding op maat. Bewustmaking van het leven van anderen.
Kortom leren kijken "langer als je eigen neus lang is".
Goede leerschool voor latere beroepsuitoefening!!
Zij zijn gewoon burgers van deze stad. Een aantal redelijke regels geeft kader, wezenlijk noodzakelijk voor jongeren in ontwikkeling.
Het, toegegeven falen, komt niet alleen door boven genoemde factoren, maar ook de concentratie en het gebrek aan privacy in gehorige bewoning zal,een rol spelen, want het heeft te veel, mogelijk gedwongen, groepsvorming tot gevolg, een belangrijke veroorzaker van overlast.
Geef ook aandacht aan de "subculturen", zoals te zien was op Tv Gld.27/9.

Er zijn dus bij het opstellen van een gemeentelijke beleidsnota rond wonen in een stad met veel jongeren, diverse psychologisch factoren van wezelijk belang, voor een evenwichtige samenleving. Niet alleen voor het heden, maar beslist ook voor de toekomst. De nota, zoals die er nu ligt en voor vier jaar geldt, mist bovengenoemde psychologische aandachtspunten.
Ze is te veel een voortzetting van het beleid van voorheen, waar velen niet tevreden mee zijn.

Maak, en benoem Nijmegen tot een stad " **waar iedereen prettig kan leven en zich kan ontwikkelen". Allen,.... jongeren en ook werkende en gepensioneerde burgers.**
Een zekere hoeveelheid "bruis", waar nu zoveel reclame mee wordt gemaakt, **graag toegevoegd.**
Hoewel de cultuur ook wel een opfrisser kan gebruiken.

Tijdens het debat van 28/9 is de grote waarde van de **monumentale status** van deze stad, helaas niet aan bod gekomen.
Een opnieuw te benoemen en te bewaken waarde!

De noodzakelijke veranderingen zullen een "huzarenklus" zijn.Deze kan geklaard worden met voorstellen van burgers uit de diverse geledingen.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

De Gemeente valt de eer te beurt hoofdrolspeler te zijn en tevens de rol van regisseur te vervullen.

JHM Verschueren, psychotherapeut, Wilhelminasingel, Nijmegen. Oktober 2016.
Lid Kamerbreed.

NB. De begrippen Thuiswedstrijd en Uitwedstrijd, zijn ontleend aan een art. in Trouw 28/9 van Illias Hadioui, socioloog,over “grootstedelijke jongeren”, hun verschillende kansen.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Joan Joosten [mailto:jahg.joosten@planet.nl]
Verzonden: donderdag 22 september 2016 13:27
Aan: Griffie
Onderwerp: NOTA KAMERVERHUUR

Ik ontving zojuist de stellingen over de bespreking van de nota kamerverhuur.
Deze doen geen recht aan het probleem an sich.
Dat komt natuurlijk door de nota die van weinig daadkrachtig beleid getuigt.
Ik vind de stellingen op geen enkele manier over de essentie van het probleem gaan:
Door teveel kamerverhuur in bepaalde wijken – zoals Bottendaal – ontstaan er problemen zoals

1. Scheefgroei in bevolkingssamenstelling
2. Onttrekking woningen aan gezinnen
3. Normering, die is belangrijk
4. De leefbaarheid - die moet je trouwens BIJ VOORBAAT TOETSEN, niet achteraf bij overlast!
5. Omgevingsproblemen als vervuiling, parkeerproblemen en lawaai, daar gaat het om.

Over **die essentie** moet je spreken.
Zoals ook over VEEL ILLEGALE KAMERVERHUUR die niet wordt aangepakt.
En dat er krapte ontstaat op de kamermarkt, vind ik een vage inschatting die nergens op gebaseerd is.
BIJV: hoeveel studentenkamers zijn er eigenlijk al? Weten jullie dat als je alle illegale verhuur in kaart zou brengen?
Waarom lopen de aantallen studenten die op kamers gaan terug?
Als ze dan massaal komen, waarom spreiden we de studenten niet over de stad?

Dat de stellingen zich toespitsen op studentenoverlast vind ik onbegrijpelijk.
De nota spant sowieso het paard achter de wagen: als er overlast is, dan gaan we aan de slag…….
Waarom niet bij voorbaat strenge normering zoals in andere verstandige studentensteden????
En dat bij illegaliteit men de KANS KRIJGT om alsnog een vergunning aan te vragen, dat is een gebaar die bij geen enkele andere overtreding wordt toegepast; dat vind ik een gotspe.

KORTOM, als wij als burgers mogen meepraten dan graag over de essentie van het probleem.
Dat de nota dat niet doet, dat stelt mij bijzonder teleur!
Dat de bespreking ervan ook die kant opgaat, liever niet!

Als je trouwens weet hoe Bottendaal van urgentiewijk in de 70-80er jaren via stadsvernieuwingsprojecten
met enorme investeringen is opgeknapt, is het betreurenswaardig dat de wijk nu scheef gaat groeien door teveel kamrverhuur!

Met vriendelijke groeten,

Joan Joosten
Nijmegen

jahg.joosten@planet.nl
joostenjoan@gmail.com

06 10 18 41 90

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Reactie kamerbreed Nijmegen

Jarenlang is er in Nijmegen visieloos toegestaan dat het ene na het ander pand omgezet geworden is naar kamerbewoning. Dat dit niet goed is gebleken voor een evenwichtige opbouw van wijken en straten, de uitstraling van onze 19de eeuwseschil en het woongenot van velen is inmiddels evident.

Wij pleiten dan ook sinds oktober 2013 voor behoud en een **optimalisatie** van;

1. Evenwichtige opbouw van wijken/straten
2. Behoud van de uitstraling van ons Rijksbeschermd stadgezicht
3. Aanpak overlast
4. Kwaliteit van kamers
5. En het kaf te scheiden van het koren als het gaat om de exploitanten.

Om dit te kunnen bereiken ziet Kamerbreed het volgende als aanvulling/overweging op de beleidsnotitie;

- Er geen kwantitatieve behoefte meer aan kamers. SSHN heeft op dit moment leegstand en er worden 367 kamers (08-09-2016) aangeboden via kamernet, KBS, Marktplaats kamerinfo.nl en andere commerciële exploitanten.
- Dat Nijmegen zich niet realiseert dat er binnen de studiewereld een concurrentieslag gaande is en er naast goed onderwijs zaken als kwalitatieve huisvesting steeds belangrijker worden.
- Kences al in 2014 spreekt over een afname aan behoefte aan onzelfstandige eenheden en er meer ingezet moet worden op zelfstandige eenheden.
- Nijmegen op de 4de plaats staat als duurste gemeente per vierkante meter.
- Nijmegen niets doet aan b.v. afmetingen waaraan een kamer minimaal moet voldoen.
- Dat u door hier niet op te anticiperen de toekomstig studenten te kort doet en onze positie verspeelt?
- Huidige regels rondom overlast onvoldoende worden gehandhaafd.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

- Het toepassen van een leefbaarheidstoets per definitie niet leid tot het verhogen van de drempel om te verkameren zoals gesteld maar bijdraagt aan het woongenot van en ieder.
- De objectivering van een leefbaarheidstoest geen “hogere wiskunde” is zoals men in Nijmegen doet vermoeden.
- Het verdubbelen van de leges Kamerbreed-Nijmegen nog veel te laag is en een bedrag gelijk aan die van Utrecht niet zal leiden tot een verschraling van het aanbod. Belangrijk hierbij is wel een streng sanctioneel beleid op het moment dat er sprake is van illegaliteit.
- Er over eventuele sancties bij illegaal verhuur in Nijmegen niet gesproken wordt.
- Binnen de vergunning verlening er niets wordt gedaan aan het “klaar” maken van een woning voor kamerverhuur. Denk hierbij aan het aanbrengen van geluidsisolatie volgens de NEN 5077 norm, fietsstalling en b.v. afvalaanbod.
- Er op dit moment sprake is van 1500 illegaal verhuurde panden
- Er in de begroting gerekend wordt op honderd spijtoptanten(100x huidige leges=€40.000,-) dit betekent dat er rekening gehouden wordt met nog steeds 1400 illegale panden na de inkeerregeling.
- Nijmegen zich niet of op z’n minst onvoldoende realiseert dat dit o.a. belastingontduiking inhoudt en dit dus oogluikend toe staat?
- U hierdoor o.a. “speelt” met de veiligheid van de bewoners
- Nijmegen Goed Verhuurder schap te beperkt invult en een voorbeeld zou moeten nemen aan Utrecht die het volgende verordend;

    - alle vereiste vergunningen aanwezig moeten zijn (bijvoorbeeld omgevingsvergunningen bij verbouwingen aan de woning) ;
    - alle vereiste meldingen (onder meer brandveiligheid) moeten zijn gedaan bij de betreffende instanties,
    - de woonruimten moeten worden verhuurd volgens het woningwaarderingsstelsel;
    - de woning zelf goed is en zal worden onderhouden;
    - er een vaste beheerder (niet zijnde een huurder) is aangesteld; en
    - de verhuurder meewerkt met de gemeente om overlast te beperken.

Nijmegen wellicht aan hun collega’s in Utrecht moeten vragen of ze het fingerende beleid aldaar mogen kopiëren

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Portier, Julia BM50

Van: kevin brinkers <kevin.brinkers@live.nl>
Verzonden: woensdag 28 september 2016 17:14
Aan: Griffie
Onderwerp: Mening woonvoorstel

Beste Griffie,

Helaas kan ik vanavond niet bij het debat aanwezig zijn. Echter wil ik graag via deze weg mijn zegje doen omtrent de nieuwe plannen van de gemeenteraad. Ik doe dit graag aan de hand van de vier stellingen die vanavond naar voren komen.

1. studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan.
- Wat mij betreft is studentenoverlast niet aan regels gebonden. Een student die rommel wilt maken en herrie wilt schoppen gaat uiteindelijk tegen elke regel in. Het gaat in een buurt om onderlinge regels met de buurt en sociale controle. Daar moet een gemeente alleen bij excessen bij zijn om er iets aan te doen.

2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet van.
- In sommige gevallen kan ik me dit voorstellen. Echter woont onze studentenvereniging al sinds 2009 vredig aan de Graadt van Roggenstraat en hebben wij altijd zelf gezorgd voor het gesprek met de buurt. Dit doen we door middel van gesprekken bij een kop koffie of via briefverkeer waar wij melden waar er eventueel overlast van kan zijn en hoe ze dit tegen kunnen gaan.

3. een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen.
- Een leefbaarheidstoets is altijd van de periode afhankelijk wanneer deze toets genomen gaat worden. Ik zag gisteren een filmpje over overlast van studentenwoningen en dit is toevallig opgenomen toen er een feestje aan dekgang was bij een huis. Als een toets toevallig valt op de dagen van overlast kan je stellen dat er overlast is en anders stel je al snel dat het allemaal mee valt. Het enige wat overlast kan verminderen is het gesprek tussen kwade bewoners en de studenten.

4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen.
- Indien er eisen gaan worden gesteld aan waar studenten mogen wonen zal dit uiteraard het geval zijn. Alleen is het de vraag of dit mogelijk is. Wij wonen particulier en hebben zelf jarenlang gespaard om dit huis als studenten te kunnen kopen. Op een dusdanige manier kan je studenten geen woonruimte ontzeggen lijkt me. Dus particulier gezien zal dit meevallen. Voor een SSH& zal dit misschien wel lastiger worden als zij niet overal meer studenten mogen laten wonen.

Verder zou ik graag nogmaals aanhalen dat wij in een rustige wijk wonen en dat onze buren nagenoeg nooit overlast van ons ondervinden. Indien dit wel zo is hebben wij hier altijd een gesprek over om dit te verminderen. Het is niet zozeer altijd het probleem van de student maar soms ook van een buurtbewoner die al overlast zou ondervinden als een buurjongen een gitaarlesje neemt.

Met vriendelijke groeten,

Kevin Brinkers

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: arendpost@wxs.nl [mailto:arendpost@wxs.nl]
Verzonden: vrijdag 30 september 2016 22:29
Aan: Griffie
Onderwerp: geluidsoverlast studenten

Beste raadsleden,

Graag zou ik een eenduidige richtlijn willen voorstellen die inhoudt dat studenten (en niet-studenten) het tussen 22.00uur en 7.00 ‘s ochtends stil moet zijn.
Een vast tijdstip triggert mensen dat omwonenden nachtrust willen vanaf 22.00uur.
Omwonenden kunnen studenten daarop aanspreken en verhuurders kunnen huisregels stellen waarin dit wordt vermeld.

De politie hanteert de regel dat je nooit overlast mag bezorgen maar dat is zo algemeen dat dit zijn doel voorbijschiet.

Met vriendelijke groet,

L. Postma

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: laila abdalla [mailto:lailaabdalla@hotmail.com]
Verzonden: zondag 2 oktober 2016 17:20
Aan: Griffie
Onderwerp: input voor de raadsleden

Geachte heer Van Gelderen,

Hierbij maak ik van de mogelijkheid gebruik om de raadsleden nog meer input te geven, want blijkbaar is de ernst van de problematiek rond geconcentreerde kamerverhuur in de stad nog niet echt doorgedrongen tot de beleidsmakers.

Kritiek op de beleidsnota:

De verbeteringen die worden voorgesteld in de beleidsnotitie kan ik niet serieus nemen, tegen het licht van de ernst van de klachten: een verbeterd digitaal klachtenformulier. Het inzicht in de problematiek zal er ongetwijfeld door verbeteren, maar de problemen worden niet minder, zolang het beleid niet verandert; dat kan een kleuter nog wel bedenken. Klachtenprocedures kosten vooral veel tijd en geld.

Een tweede speerpunt om de problemen in te dammen is het concept van 'goed verhuurderschap' . Het is een aardige theorie, maar de praktijk is weerbarstig. Pandjesbazen zullen het verhaal beleefd aanhoren, als ze worden aangesproken. Maar zij hebben andere prioriteiten, en zullen zich meestal niet geroepen voelen om als mentor van de kamerbewoners op te treden. Ook moeten ze dicht genoeg bij hun pupillen wonen om adequaat in te kunnen grijpen bij overlast. Bovendien, als de vergunning door wangedrag zou worden ingetrokken, kunnen ze na een jaar weer een aanvraag indienen. Dan begint het circus van klachtenprocedures weer van voren af aan. Wat schieten reguliere bewoners hier mee op? Daar komt bij dat de gemeente soms zelf de verhuurder is, en dat er gevallen zijn waarbij de gemeente nota bene zelf het 'goed verhuurderschap' totaal aan zijn laars lapt. Dan is het ook niet vreemd dat veel Nijmegenaren geen greintje waarde hechten aan dit nieuwe idee.

Naast structurele overlastproblemen als gevolg van **intensieve verkamering, vooral waar het oude, gehorige panden betreft**, zijn er nog twee zaken die ik wil noemen: a) de **aantasting van de cohesie van de wijk** en de c) **waardedaling van koopwoningen** naast een verkamerd pand.
De cohesie is in onze buurt al aangetast, omdat we in de loop van het laatste decennium bijna compleet zijn ingesloten door verkamerde panden. Studenten zijn niet per definitie slecht, maar zij komen en gaan, ze hechten zich niet aan de buurt, en hebben bovendien een totaal andere leefstijl. Met deze groep is daarom geen 'nabuurschap' te onderhouden. Dit is een regelrecht aantasting van de leefbaarheid.
Ten aanzien van de waardevermindering van koopwoningen, heeft de gemeente zelf erkend dat dit een hard gegeven is. En daar is het bij gebleven. Het zou de gemeente sieren als zij niet alle aandacht zou richten op de wensen en belangen van kamerbewoners, maar ook serieus nota zou nemen van wensen en belangen van reguliere, belasting betalende inwoners van de stad. Dus wel een quotum zou instellen, wel afstandscriteria handhaven,

Peter Tönissen & Marie Hoekstra Graafseweg 221 6531 ZS Nijmegen 024 8817150

geen gehorige oude panden zou laten verkameren, en de gedupeerde eigenaren van koopwoningen financieel zou compenseren.

Het kan toch niet de bedoeling van de gemeente zijn, om bepaalde bewoners alle prioriteit en voordelen te gunnen, en andere met de brokken te laten zitten?

Met vriendelijke groeten,

Laila Zahra
Boy Lamee

Peter Tönissen & Marie Hoekstra Graafseweg 221 6531 ZS Nijmegen 024 8817150

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Marco Smits [mailto:marco@smits.pro]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 14:59
Aan: Griffie
Onderwerp: reactie kamerverhuurbeleid

Geachte,

Bij dezen enkele opmerkingen ter overweging:

- Naar mijn mening kunt u kamerbewoners / studenten niet anders behandelen dan 'gewone huurders' van een woning. Dat wil zeggen dat u deze kamerbewoners bij overlast rechtstreeks aanspreekt en niet de verhuurder aanspreekt op deze overlast. De verhuurder woont er niet en kan niet instaan voor het gedrag van zijn huurders. De directie van een woningstichting kan dat toch ook niet?
  Uiteraard is de dialoog met de verhuurders belangrijk maar de verhuurder heeft ook te maken met de Huurwet en heeft geen sanctiemiddelen om in te zetten tegen zijn huurders bij overlast.
- Bij klachten moet er iemand komen die echt gezag heeft (BOA of Politie) om deze overlast op te lossen / te beboeten. Goede handhaving is dus van belang. Kort erop zitten is erg belangrijk.
- De verhuurder dient zeker te zorgen voor voorzieningen voor de opslag van afval en dergelijke. De huurders dienen deze dan ook wel te gebruiken naar behoren. Wie speelt hier de handhaver?? De verhuurder kan geen boetes uitdelen. De bewoners dienen zelf de gevolgen te ervaren bij herhaalt misdragen. Uiteraard ook hier een goede dialoog.
- Illegale kamerbewoning zonder Omzettingsvergunning en Melding Brandveilig Gebruik hard aanpakken. Makkelijk te achterhalen via de Basisadministratie Personen. De verhuurder dient te weten waar hij zich aan heeft te houden en moet dat dus ook doen. De goede verhuurder kent het Bouwbesluit /regels brandveilig gebruik bij kamerbewoning en handelt daar naar.
- Wanneer is een klacht terecht? Dat is erg moeilijk te bepalen.

Met vriendelijk groet,
Marco Smits
Verhuurder van kamers in Nijmegen.
0653441553

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: "Marie-José Koenders" <mjfk49@me.com>
Aan: "Griffie" <griffie@Nijmegen.NL>
Onderwerp: Verloedering Nijmeegs cultureel erfgoed en andere zaken.

Beste raadsleden, wethouders en andere gemeente leden.
Lees vertegenwoordigers van de inwoners van de stad, die tot taak hebben deze stad goed en met visie te besturen.
Door de mensen gekozen zijn en hun salaris verdienen door de belasting betaler opgebracht.

Afgelopen woensdagavond, 28 september is er een avond geweest op het gemeentehuis waar wij, de burgers onze mening konden laten horen inzake de woonvisie van de gemeente.
Hier ben ik ook geweest en gelukkig kwam ik tot de conclusie dat ik niet de enige burger ben die zich dood ergert aan het beleid van de gemeente.
Het gebrek aan wil tot verandering en daardoor tot een goed gestructureerd beleid komen, is verbijsterend.
Het verkwanselen van het Nijmeegs erfgoed aan de huisjes melkers en soortgelijke gasten is tot een dusdanige hoogte gestegen dat er wijken zijn met meer dan 50 procent verkamering.

Gevolg, schrikbarende overlast in de vorm van verloedering, vuil, achterstallig onderhoud, geluidsoverlast, waardevermindering van nabij gelegen panden en tot slot, zeer belangrijk verlies van cohesie in de buurten.
Dan een Wedhouder die dit alles bagatelliseert, visie loos is en geen enkele interesse toont in de historische waarde van de schil, zich arrogant gedraagt en niet tot verandering bereid is.
Nou, tel uit je winst.....
Vertrouwen in deze Wedhouder heb ik niet meer en ik denk vele met mij.
Hoe komen wij tot een oplossing?
Als er niet wordt ingegrepen en gequoteerd is het een onoplosbaar probleem dat zal uitgroeien tot een nog groter probleem dan het nu is.
Bestuurders van Nijmegen, neem uw verantwoording en bestuur!
Maak helder en duidelijk beleid en stel uw grenzen. Laat niet altijd de korte termijn visie prevaleren.
Ik wens u veel succes, moed en hoop oprecht dat onze mooie stad weer mooi en leefbaar wordt.

P s
Op woensdag avond 28 september, langs de Wilhelminasingel lopend trof ik deze voor zich zelf sprekende foto's.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Marie-José Koenders
Wilhelminasingel 20
6524AM Nijmegen
06 14232726

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Portier, Julia BM50

Van: mary mallo kroesen <marymallokroesen@hotmail.com>
Verzonden: zondag 25 september 2016 10:56
Aan: Griffie
Onderwerp: inspraakbijeenkomst kamerverhuurbeleid

Goedemorgen,

ook wij hebben overlast van de studenten in het huis naast ons,
de omgevingsvergunning is op slinkse wijze aangevraagd (en goedgekeurd)
zonder dat wij als buren de kans hebben gekregen om hierop te reageren, iets wat wij zeker wilden gaan doen.
Want deze vergunningen waar wij bezwaar tegen wilden maken, zijn niet zichtbaar geweest voor buitenstaanders, alleen intern,
ze zaten "achter" de aanvraag voor de dakkapel. De gemeente erkende dat dit niet had gemogen, maar draaide het ook niet terug. We konden eventueel naar de rechter,
kregen we in een hoorzitting te horen.

Wij de gewone burgers die er al jaren zonder problemen, heel plezierig met z'n allen hier wonen, die vroeg op moeten om te werken,
hebben nu iedere dag te maken met klein en geregeld (want mooi weer = buiten herrie) met grote overlast tot diep in de nacht.
Onze huizen zijn bijna 110 jaar oud en niet gebouwd op studenten met hun studentenleven en vrienden.
Ons woongenot is behoorlijk verminderd. En het is nog maar de vraag als we ooit zouden willen
gaan verhuizen, of er iemand geÏnteresseerd is in een woning naast studenten, met veel overlast.

Ik weet niet of ik er woensdag om 18.00 uur al kan zijn (werk), maar wil eigenlijk wel graag komen.
Met vriendelijke groet,

Mary Mallo-Kroesen
Graafseweg 119
6531ZN Nijmegen
0636293205

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: mary mallo kroesen [mailto:marymallokroesen@hotmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 20:15
Aan: Griffie
Onderwerp: kamerverhuurbeleid.

Goedenavond,

helaas ben ik er gisteren niet bij geweest, het was te vroeg ivm mijn werk.

Maar zoals ik al eerder heb aangegeven, ook wij ondervinden behoorlijk veel overlast van een studentenpand naast onze woning. Zo'n beetje alles wat vandaag in de Gelderlander werd vermeld aan
klachten, ervaren wij ook.

Naast ons wonen 8 studenten dat geeft;
-veel lawaai buiten maar ook in huis (want gehorig) en bij ons rammelt om 05.00 uur de wekker.
-veel fietsen in kleine voortuin en op het trottoir , met als gevolg dat wij onze poort niet meer uit kunnen, zonder de fietsen te moeten verplaatsen. (altijd wel extra slapers met fiets)
-de huizen zijn minder waard, want wie wil naast zo'n huis wonen?
-een verhuurder die zegt, in geval van lawaai, bel de politie maar, mij niet aub....wel cashen, maar niets doen.
Het verloop is erg groot, dus je krijgt geen band met de jongelui, ik zou nu niet weten wie er wonen.

Tot een aantal jaren geleden waren alle woningen bij ons op het "dijkje" , daarmee bedoel ik het stuk Graafseweg 159 tot 115 bewoond door gezinnen en een paar ondernemers. Inmiddels komen er in ieder huis dat te koop komt te staan, studenten. Alleen "huisjesmelkers" kopen
onze panden nog, ons buurtje is aardig verloederd.

Op 12 oktober hoop ik er wel bij te kunnen zijn.
Met vriendelijke groet,

Mary Mallo-Kroesen
Graafseweg 119
0636293205

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Pepijn Eymaal [mailto:pepijneymaal@gmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 14:55
Aan: Griffie
Onderwerp: Re: Vervolg kamerverhuurbeleid

Geachte heer Van Gelderen,

Omdat u vraagt wat ik van het debat vond, zal ik u dat laten weten. Die mening heb ik overigens ook geventileerd bij enkele raadsleden en fractievolgers. Na gisterenavond had ik vooral de indruk dat de gemeente een grote bak heeft neergezet waarin burgers hun spuug, gal en kots in konden deponeren. Dat is erg grof gesteld, en is op zich niet per se negatief, omdat de gemeente die optie ook moet bieden aan inwoners, maar van een heuse inspreekavond was geen sprake. Het ging namelijk helemaal niet over voorgenomen beleid, over de conceptnotitie, en over wat daarin de goede en slechte elementen zijn, wat eventueel geamendeerd zou moeten worden, et cetera. We zijn drie stellingen afgelopen, waarin in algemeenheden over en weer wordt gepraat, maar wat weinig te maken heeft met de beleidsvorming. En dat kan, zoals ik al zei, een prima doelstelling zijn, maar dan is de term "inspraak" of "inspreekavond" simpelweg niet de juiste, omdat het niet op de voorgenomen besluitvorming is gericht.

Overigens vond ik het hinderlijk dat de zaal te klein was en de klimaatbeheersing ook te wensen overliet. Dat is een probleem dat slecht op lange termijn kan worden opgelost, maar dit was jammer.

Ook zou ik een tip aan de debatleider willen meegeven. Ik werd door hem geïntroduceerd als iemand die "veel verhuurders heeft aangepakt". Dat is op zich niet onwaar, mijn werk is om als gemachtigde op te treden voor mijn cliënten en meestentijds zijn dat inderdaad huurders, maar soms ook verhuurders. Maar op een dergelijke framing zit ik niet te wachten: het brengt eerder polarisatie in het debat, dan dat de angel eruit gehaald wordt. De zaal was daarnaast, zoals gezegd, afgeladen, en daar zitten ook mensen tussen met wie ik op verschillende wijzen zaken heb gedaan, soms ook als wederpartij van cliënten in een concrete zaak. Een dergelijke introductie helpt ook niet om in abstracte lijn consensus te zoeken als men de framing krijgt aangereikt vaan een activistische verhuurdersaanklager. Daar kwam ik namelijk niet voor. Verder heeft de debatleider een prima avond neergezet, dus dit was dan ook het enige commentaar.

Ten slotte wil ik kwijt dat het zinvol is dat de gemeente hier veel aandacht aan besteed, omdat het klaarblijkelijk leeft onder de bevolking. In die zin wil ik niets afdoen aan het nut van gisterenavond, maar het was, gezien de gekozen terminologie, niet wat ik ervan verwacht had.

Met vriendelijke groet,
Pepijn Eymaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Geachte raadsleden,

Binnenkort moet u gaan beslissen over de Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016.
Na het bijwonen van het publieke debat over deze Beleidsnotitie op 28-10-2016, worden deelnemers in de gelegenheid gesteld om nog schriftelijk aanvullingen te geven. Dat doe ik bij deze van harte.

Als eerste; De overlast beperkt zich niet alleen door kamerbewoning in de bekende "studenten-wijken" Bottendaal en de "19de eeuwse schil", maar verspreid zich ook naar andere wijken.
Hieronder ziet u een luchtfoto van mijn buurt, grensgebied Wolfskuil/NijeVeld waar de laatste jaren het opkopen van particuliere huizen door vastgoedbedrijven een grote vlucht heeft genomen. Op deze foto ziet u welke huizen inmiddels in gebruik zijn genomen voor kamerbewoning.

<u>Effecten van “verstening”van de buurt;</u>
Bij het gele sterretje wonen wij al bijna 25 jaar in een helft van een 2 onder 1 kap woning. U begrijpt dat wij de buurt in ras tempo hebben zien (en vooral *horen*...) veranderen. Buurten/ woonwijken veranderen in de loop van de jaren. Daar is ook niets op tegen maar u begrijpt dat een dergelijke verandering van "type bewoners/ leefstijl" en vooral de hoeveelheid bewoners per pand de, naar ik mag aannemen, bij u bekende ongewenste effecten gaat geven. Overigens hoor ik één ongewenst effect weinig terug in de discussies; de buurt "versteend" doordat groene tuinen opgeofferd worden voor "onderhoudsvriendelijke" bestratingen. Het schijnt niet relevant voor de eigenaren te zijn, dat hierdoor - naast een verstoorde waterafvoer - ook meer geluidsoverlast optreedt.

<u>Hoe ontstaat illegale kamerbewoning en wat kun je hiertegen doen;</u>
Het meest raakt ons het proces van omzetting van particuliere bewoning naar kamerbewoning wat ongehinderd lijkt door te gaan. Als trouwe lezer van De Brug (met destijds het gemeente katern: Vergunningen en Bouwverordeningen) heb ik nog nooit een aanvraag voor Onttrekkingsvergunning voor deze panden gelezen. Ook niet met de email service: "berichten over uw buurt" van Overheid.nl waar ik al sinds het begin lid van ben. De meeste panden worden bewoond door veel meer dan 5 mensen. Het betreft dus illegale kamerbewoning. Hoe kan dit??
De gemeente heeft de laatste jaren verzuimd om zijn eigen regels te handhaven. Dat verwijten wij de gemeente ernstig.

Peter Tönissen & Marie Hoekstra Graafseweg 221 6531 ZS Nijmegen 024 8817150

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Wij vinden het onverteerbaar dat de belangen van particuliere huiseigenaren ondergeschikt zijn gesteld aan grote en kleine vastgoedbedrijven die veel geld verdienen ten koste van de leefbaarheid van verschillende buurten.

Leefbaarheidstoets en handhavingsbeleid;
In uw notitie heeft u het over een (te ontwikkelen) *Leefbaarheidstoets*. Helaas lijkt het erop dat dit inmiddels te laat komt voor onze buurt MITS u afziet van de door u gestelde "soepele legalisering van de illegale kamerbewoningpanden. Start met het handhaven van uw eigen regels. Laat u zelf als gemeente en de particuliere huiseigenaren eindelijk serieus nemen door de Vastgoedbedrijven, want zij maken misbruik van uw afwezige handhavingsbeleid voor hun eigen gewin.

Tot slot nog een aantal ideeen om overlast door kamerbewoning te kunnen beperken:
1. Verplicht eigenaren van kamerbewoningpanden om zorg te dragen voor een goede communicatie naar de buurt/ omwonenden. Dit voorkomt naar beide kanten toe al een hoop onrust en problemen.

- Elk kamerbewonerpand met 5 of meer bewoners krijgt aan de voorgevel een bordje waarop staat vermeld hoe omwonenden (in geval van klachten/vragen) in contact kunnen treden met de Eigenaar of Beheerder. De SSH& geeft hierin het goede voorbeeld.
- Als een pand wordt omgezet naar een kamerbewoningpand met 5 of meer bewoners zal de nieuwe eigenaar het initiatief van "mededeling" moeten nemen naar de direct omwonenden. Dit kan als voorwaarde worden gesteld voor het verlenen van een Onttrekkingsvergunning.
- Geef direct omwonenden de mogelijkheid tot inspraak welke bouwkundige aanpassingen er (kunnen) gebeuren om de overlast zoveel mogelijk te beperken.
- De eigenaar/ beheerder stelt een duidelijk reglement op (Goed huurderschap regels. Zonodig aangepast aan de plaatselijke situatie) dat elke nieuwe bewoner voorgelegd krijgt bij zijn huurcontract. Dit reglement wordt ook gedeeld met de omwonenden in de buurt.
- Elk half jaar neemt de Verhuurder/ Beheerder contact op met omwonenden en inventariseert mogelijke klachten/aanbevelingen. De Eigenaar / Beheerder deelt zijn acties die hij hierover heeft ondernomen met de omwonenden.

2. Aanvulling Leefbaarheidtoets

- Bij de aanvraag van een nieuwe Onttrekkingsvergunning wordt het aantal overlastmeldingen binnen een straal van 50 meter rondom het betreffende pand getoetst. 75 meter of meer lijkt mij realistischer, als men in een buurt woont zoals ondergetekende. Overlast, en zeker de geluidsoverlast draagt verder dan 50 meter.
  In de praktijk zullen de bewoners van dergelijke panden niet snel klagen over overlast. Wat doet u met meldingen die steeds van één of een beperkt groepje particuliere bewoners afkomstig is? Per slot van rekening wonen er inmiddels niet veel mogelijke overlast melders meer.
- U komt in actie bij 5 meldingen van overlast van één studentenpand, waarom niet van 5 meldingen van overlast van studentenpanden in de buurt? Voor de particulier blijft de overlast hetzelfde
- Ik lees nergens over de invloed van de individuele particuliere woningbezitter in de Leefbaarheidtoets. Hoe kan dit?

3 Rol van de gemeente

- Handhaaf de opgestelde regels en procedures. U spreekt over een extra kostenpost van 40.000 euro om te handhaven. Beseft de gemeente dat ons pand alleen al een waardevermindering van 40.000,- euro heeft vanwege kamerbewoning in de buurt?
- Zorg voor een duidelijke klachtenprocedure en aanspreekpunt. Ik kan alleen maar hopen dat het vermelde Formulier Melding Overlast snel online komt.

Peter Tönissen & Marie Hoekstra Graafseweg 221 6531 ZS Nijmegen 024 8817150

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Beste heer van Gelderen,

Ik heb het debat als positief ervaren, maar er was te weinig tijd. En dat vond ik jammer.

Zelf vind ik dat het probleem te eenzijdig door de gemeente wordt bekeken en aangepakt. En dat betekent dat naast kamerverhuur zeker het handhaven van de leefbaarheid van de originele bewoners van de wijk aandacht verlangt.

In bijgaand stuk heb ik kort en krachtig weergegeven hoe simpel het raamwerk eruit kan zien voor de gehele problematiek.

Ik probeer er de 12e oktober bij te zijn.

Met vriendelijke groet,

Pieter de Wildt
Regentessestraat 5
6522 AM Nijmegen

Bijlage

Nijmegen, 29 september 2016

Gisteravond (28-09 2016) heb ik de discussie betreffend het kamerverhuurbeleid en leefbaarheid in Nijmegen op het gemeentehuis bijgewoond. Graag wil ik onderstaand stuk inbrengen.

Allereerst onderscheid ik in deze kwestie 3 partijen:

1. Gemeente
2. Verhurende partijen
3. Bewoners
    a. Authentieke bewoners
    b. Kamerbewoners

Ad 1.
De gemeente dient de regels voor kamerverhuur en leefbaarheid (1) vast te stellen voor alle partijen.
De gemeente dient toezicht (2) te houden op het handhaven en naleven van deze regels.
De gemeente zal sancties (3) moeten toepassen op het al dan niet handhaven cq. naleven van de regels. Dus de gemeente is aanspreekpunt en heeft de overall verantwoording.

Ad 2.
Bij de verhuurders ligt de verantwoordelijkheid (1) om in hun verhuurde panden de regels toe te passen, te handhaven en maatregelen te nemen wanneer regels worden overtreden door huurders.

Ad 3a.
De authentieke bewoners van Nijmegen dienen in bescherming genomen te worden om de leefbaarheid voor hen zo optimaal mogelijk te houden. Tijdelijke (kamer)bewoners hebben andere

belangen dan de permanente bewoners. Hun belangen dienen **ondergeschikt** te zijn aan de belangen van de permanente bewoners.

Ad 3b.
De tijdelijke bewoners dienen zich te gedragen zoals ze zich thuis ook gedragen. Sociaal, fatsoenlijk en beschaafd. Wanneer zij zich houden aan de door de verhuurder gestelde regels, zullen er minder excessen voorkomen en zal de verhouding tussen tijdelijke en permanente bewoners alleen maar beter worden.

Ad 1/1
De gemeente zegt in haar beleidsstuk: *Hiermee behouden we een flexibel karakter, en borgen we de kwaliteit van kamerverhuurpanden.* Ik zou liever hebben dat het breder wordt getrokken. 'En borgen we de kwaliteit van álle panden'.

a. Wanneer de regels duidelijk zijn, en deze gehandhaafd worden, zullen er veel minder klachten en problemen zijn in de buurt. De gemeente moet wel tot actie komen. En niet regels opstellen en er vervolgens niets mee doen.
b. Ik zou graag willen dat u de kwaliteit van de bestaande panden en de leefbaarheid van de authentieke bewoners beter gaat borgen. **Wanneer een tijdelijke bewoner in mijn buurt komt wonen, heeft deze zich aan te passen en niet andersom!**
c. Leefbaarheid betekent voor de authentieke bewoners:
    1. Wijken zoveel mogelijk in originele staat laten, dat betekent;
    2. Er op toezien dat verhuurpanden ook goed onderhouden worden;
    3. Er op toezien (regels vaststellen) dat ook het aanzien van verhuurpanden niet ontsierd worden door kranten of kapotte gordijnen voor de ruiten, etc.;
    4. Er op toezien dat fietsen geparkeerd worden binnen de omheining van de panden;
    5. Fietsen op trottoirs verwijderen;
    6. Erop toezien dat vuilnis uit het zicht staat. En niet bijvoorbeeld als bij de 'Roze Olifant' de stoep als vuilnisbelt fungeert;
    7. Er op toezien dat ook tuinen in fatsoenlijke staat worden gehouden. Dus geen lang onkruid, bomen over de weg, etc.;
    8. Regels vaststellen m.b.t. fatsoenlijk gedrag, herrie na bepaalde tijd, feesten, etc.

Ad 1/2
De gemeente heeft een actieve taak en zal een daadkrachtige houding moeten aannemen wat betreft de handhaving.

De beste opmerking die ik op de inspraakavond heb gehoord was: Zorg ervoor dat er EEN telefoonnummer komt waar ALLE klachten en overlast gemeld kunnen worden.
MAAK HET DE BURGER GEMAKKELIJK!
Via die telefoon (gemeente) wordt de klacht opgenomen en de betreffende persoon doorverbonden naar de persoon of instantie die verantwoordelijk is voor betreffend probleem en dit kan oppakken en/of oplossen.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Wanneer dit nummer bekend wordt, zul je zien dat er aanzienlijk meer meldingen van overlast binnen komen.

Ad 1/3
Na een klacht zal de gemeente onmiddellijk actie moeten ondernemen. En sancties toepassen. Daar zal de organisatie op aangepast moeten worden (en niet zoals een dame zei: ik ben een jaar bezig en er is nog niets gebeurd!). Zie het als een 'lik op stuk' beleid. Meteen laten voelen dat het menens is.

Ad 2/1
De verhuurder is verantwoordelijk voor alles wat de gemeente in haar beleid en regels heeft vastgesteld. Zij worden aangesproken wanneer er overlast is. Dat betreft alle punten zoals hierboven beschreven.
De gemeente heeft ALLE verhurende partijen in kaart en kan onmiddellijk ingrijpen wanneer er overlast plaatsvindt.

Ad 3a
Authentieke bewoners (en ik spreek hier voornamelijk voor de bewoners in het beschermde stadsgezicht) die hun wijk mooi willen houden, zijn trots en zuinig op hun huis en buurt. Oude huizen vragen veel onderhoud. Wanneer er aanpassingen (nieuwe ramen, knipvoegen, etc.) moeten plaatsvinden, zijn zij gebonden aan regels en vergunningen. Ambtenaren zijn er als de kippen bij wanneer er een spijker verkeerd in de muur wordt geslagen.
Het is ons een doorn in het oog wanneer we zien dat kamerverhuurpanden er slonzig bij staan, achterstallig onderhoud hebben, verpest worden door smerige vitrages en kranten voor de ramen, hoog onkruid in de tuin, en ga zo maar door. Wij voelen dat de gemeente hierin een tweesporenbeleid heeft (of geen beleid).
Graag zouden wij zien dat voornamelijk in het beschermde stadsgezicht de regels voor het visuele gedeelte van de wijk worden aangescherpt. Zodat er weer meer cohesie ontstaat tussen gewone en kamerverhuurpanden.

Ad 3b
Wellicht dat er – zoals ook met buitenlanders die naar Nederland komen – er een 'inburgeringscursus' kan komen voor tijdelijke bewoners. **Hoe gedraag je je als gast in de wijk van een ander?** Communicatie, communicatie, communicatie.

Samengevat, ik vind dat de gemeente wat betreft kamerverhuur en leefbaarheid verantwoordelijk is. Zij moet regels opstellen en deze handhaven. Hierbij vind ik de titel: 'beleidsnotitie kamerverhuur' eigenlijk niet de lading dekken. 'Leefbaarheid en kamerverhuur' dekt de lading beter. En dan gaat het in het bijzonder over de leefbaarheid van de originele Nijmegenaren!

Met vriendelijke groet,
Pieter de Wildt
Regentessestraat 5

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

6522 AM Nijmegen

pieter@dewildtcs.nl

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Geachte dame, heer,

De raad is geïnteresseerd in mijn mening, zo lees ik in de uitnodiging.

Wij wonen aan de Regentessestraat 5. In nabije omgeving bevinden zich veel kamerverhuurpanden. Mijn klacht gaat niet zozeer over het aantal studentenpanden, maar meer over de verpaupering van die panden (lees herenhuizen eerste uitleg) wanneer deze gebruikt worden voor kamerbewoning.
En met name het tweesporenbeleid wat de gemeente Nijmegen hanteert.

Als bewoner van de eerste ring uitleg met fraaie herenhuizen doen wij er alles aan om deze in goede staat te houden. Daar investeren we veel in.
Wanneer wij iets aan ons pand willen doen, zijn wij aan erg veel regels gebonden. Controle is scherp en stipt. OK.

Het schijnt dat de gemeente het niet meer zo nauw neemt, wanneer deze panden worden gebruikt voor kamerbewoning.
Ons is het niet alleen een doorn in het oog wanneer we zien dat de fraaiheid van de buurt wordt verstoord door kamerbewoning, met twee maten meten, kan ons inziens niet.
Geen onderhoud aan tuinen, zeer slecht schilderwerk, smerige gordijnen, overal fietsen, vuilnis en ga zo maar door.
Het kan toch niet zo zijn dat wij (eigenaars) aan allerlei regels en wetten gebonden zijn als we iets met ons huis willen aanpassen, veranderen, onderhouden, terwijl veel al studenten maar kunnen doen wat ze willen.
Ik vind dat de gemeente hier paal en perk aan moet stellen. Het moet ophouden met de ONTSIERING van de fraaie panden.

Hoe en waar kan een procedure gestart worden, zodat de gemeente Nijmegen daar daadwerkelijk regels over opstelt en daar iets aan gaat doen?
Kan dit ter sprake gebracht worden op 28 september?

Met vriendelijke groet,

Pieter de Wildt
Regentessestraat 5
6522 AM Nijmegen

06 319 19 150
pieter@dewildtcs.nl

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Mening van R.Hoek, bewoner van de Parkweg 120 te Nijmegen, over de beleidsnotitie kamerverhuur 2016.

Op 28-09-2016 heeft in het stadhuis een debat plaatsgevonden tussen bewoners van Nijmegen, andere belanghebbenden als verhuurders, corporaties en de vertegenwoordigers van het Nijmeegse bestuur. Ook raadsleden waren aanwezig maar stelden zich luisterend en terughoudend op. Na het debat van een uur zijn de aanwezigen opgeroepen om hun licht te laten schijnen over de Beleidsnotitie en, voor zover ze meenden verder aanvullingen te moeten geven, deze te formuleren en via de griffie aan de gemeenteraad te doen toekomen. Hierbij op de valreep mijn mening.

De actualisering van het kamerverhuurbeleid is voorafgegaan door een nieuw bestemmingsplan voor het Centrum van Nijmegen waarin de contouren voor een andere wijze van benutten van de ruimte in de binnenstad zijn geschetst. Daarbij kan verwezen worden naar de mogelijkheid die is geschapen om de binnenruimten in de binnenstad, de ruimten omsloten door de huizen en eigenlijk de longblaasjes, de zuurstofkamertjes van de stad, beter te benutten en voor bebouwing beschikbaar te stellen. Hierdoor werd het bijvoorbeeld mogelijk om achter het Belgisch consulaat aan de Parkweg meer mensen te laten wonen in de verbouwde drukkerij en geplande nieuwbouw. Ook werd snel na het onherroepelijk worden van het nieuwe bestemmingsplan begonnen met het dichtbouwen van tuinen, tot dan open ruimten met bomen.
Ook zijn bedrijfsruimten eenzijdig omgezet in woonruimten. Bewoners werden van deze omzetting op de hoogte gesteld via hogere belastingaanslagen. Ze zouden immers met verhuur meer geld kunnen vangen. Deze omzetting werd uitgevoerde zonder overleg met de gebruikers van deze ruimten.
De laatste jaren zijn in dit gebied tussen Parkweg, Pijkestraat en Lange Hezelstraat een flink aantal gezinswoningen omgebouwd tot eenheden voor alleenstaanden en de gezinnen zijn vertrokken. Uit de ramen van de bovenetages aan de Lange Hezelstraat hangen trossen studenten.
Zo is de situatie nu en je zou zeggen dat daarmee bereikt is wat bereikt moest worden of, zoals in de notitie wordt gesteld, het huidige beleid bedient de kamermarkt goed (Punt 4, pag 14). Maar het resultaat is niet dat de situatie gestabiliseerd wordt, nee, op pag. 17 wordt gesteld dat er geen rem op de kamerverhuur wordt gezet. Quotering zou het verlenen van vergunningen in het centrum onmogelijk maken. Dus zal het nieuwe beleid niet afwijken van het bestaande maar er zullen een aantal cosmetische maatregelen worden genomen.
De notitie geeft aan dat beleid op fietsparkeren en de afvalvoorziening wordt gemaakt. De huidige bewoners zullen kunnen klagen over overlast en de gemeente gaat voor omzettingsvergunningen meer geld vragen; wel € 400 meer, in te zetten om de overlast beter te registreren. Hiermee zullen de burgers het meeste gebaat zijn. Tegelijk wordt gemeld dat de verhuurder die € 400 in één maand heeft terugverdiend. Illegale kamerverhuursituaties zullen soepel worden gelegaliseerd want overtreders kunnen onder gunstige voorwaarden een vergunning aanvragen.
Handhaving gaat geen prioriteit krijgen. De verhuurder wordt verantwoordelijk voor de leefbaarheid van de buurt. De verhuurder! Degene die alleen baat heeft bij het maken van zoveel mogelijk geld en daarom zoveel mogelijk mensen in zijn pand wil stoppen! Die zelf elders woont en het aan de buurtbewoners die overlast ondervinden overlaat om te gaan klagen. De gemeente gaat na het aanrichten van alle onheil de burgers helpen bij het vergemakkelijken van de overlastmeldingen door het digitaal ter beschikking stellen van een OVERLASTMELDINGENFORMULIER. Hierdoor kan de gemeente de bewoners van Nijmegen beter helpen in overlastsituaties. En op locatie zullen contactmomenten worden

georganiseerd met een monitorsysteem ten behoeve van de positieve gedragsbeïnvloeding onder kamerbewoners. Allejezus wat een quatsch!

Bovenstaande is maar een greep uit de notitie die besproken is.
De kamermark wordt inderdaad goed bediend.
Maar nu de huidige bewoners. Die krijgen steeds meer ellende naar zich toe gedreven.
Deze notitie is een gotspe. Er is geen beginnen aan, adviezen te geven over wijzigingen. De situatie is al zo ver uit de klauwen gelopen dat er beter een nieuwe portefeuillehouder kan worden aangesteld dan verder te modderen met deze Beleidsnotitie. Dat is mijn advies.

Voor de bewoners van de Parkweg 120-124 is de situatie inmiddels gewoon hopeloos, zeg maar verloren, wat het erg vervelend maakt om nu nog de mogelijkheid te benutten om adviezen te geven. De lezer moet zelf maar zijn advies bepalen bij het lezen van onderstaande. Voor ons komt welke notitie dan ook te laat. Ambtenaren meldden ons dat het bestuur vaak op de inconsequenties van het beleid is gewezen maar de reactie blijft dat het, zelfgewrochten, bestemmingsplan het toestaat.

Enkele maanden geleden is het pand Parkweg 122, onderdeel van het Rijksmonument 120-122-124, aan huisjesmelkers verkocht. Dit pand is in één constructie gebouwd, wat betekent dat alle balken, muren, dakspanten etc. met elkaar verbonden zijn. Nr. 122 werd bewoond door een weduwe van in de tachtig met haar dochter. De nieuwe eigenaars hebben direct een omzettingsvergunning aangevraagd voor kamerbewoning; twaalf mensen moesten erin. De gemeente heeft de vergunning afgegeven. De buren hebben bij het vernemen van dit nieuws om opschorting gevraagd en hebben gewezen op de grote problemen die deze omzetting zou opleveren. Het bezwaarschrift is afgewezen omdat was geconstateerd dat er tot heden geen overlast was gemeld bij dit pand. En bij de vraag of de buren waren benaderd voor hun visie op de vergunning stond alleen het antwoord “nee”. We zijn niet gehoord, het Rijksmonument is ongeschikt voor zo’n zware bewoning, het binnenterrein waaraan de panden liggen heeft over drie maanden een studentenpopulatie van 43 mensen en de huidige 4 bewoners zullen alles moeten gedogen omdat het bestemmingsplan het toestond. En, oh ja, er zal ook horeca worden ontwikkeld op de begane grond van een pand aan de Lange Hezelstraat.
Ter compensatie zal de gemeente ons een DIGITAAL OVERLASTMELDINGEN-FORMULIER verschaffen. Het bestuur houdt dus rekening met die toenemende overlast maar ziet dat niet als een bezwaar. Liever heeft ze tevreden huisjesmelkers. Misschien denkt de wethouder dat mensen die in panden met hoge kamers wonen rijke mensen zijn en dat die wel gepest kunnen worden maar we zijn niet rijk en hebben jarenlang gewerkt om een mooi monument te maken. Omdat ons pand voor gezinnen in de toekomst eigenlijk oninteressant is, rest ons dadelijk niet anders dan te vluchten uit de binnenstad en ook ons pand dan maar te verkameren. Lang leve de bakstenen. En een omzettingsvergunning vragen we niet aan natuurlijk. Nee, we gaan illegale bewoning organiseren en als dat geconstateerd wordt zal de gemeente ons hartelijk welkom heten en ons onder gunstige voorwaarden deze omzettingsvergunning verlenen. Het is te idioot om los te lopen.
Een gemeente, de locale politiek dient vooruit te denken. Maar niet in Nijmegen. Hier worden fouten uit het verleden telkens weer met nieuwe fouten bestreden. Telkens worden de stad slagen toegebracht waarvan later wordt gezegd dat we dat nu niet meer doen. Maar de stad blijft wel met die fouten zitten terwijl de wethouders het puinruimen aan ons en hun opvolgers overlaten.
De stad volplempen met megalomane gebouwen om, als her en der die dicht ineengeflotte complexen (Hessenberg) (Spoorstraat) (Handelskade)(kop Weurtseweg) er staan, te melden

dat we een beetje uitgeschoten zijn en er nu mee stoppen. Maar dan staan ze er al en moeten we er tenminste vijftig jaar naar kijken.
De stad afvullen met horeca en studenten. Dat brengt tenminste geld in het laadje. De gewone bewoners moeten hun heil maar elders zoeken, opkrassen. Gezinnen, in de stad? Dat doe je je kind toch niet aan! Deruit.
Wat ons binnenkort te wachten staat? De helft van de Wedren gaat volgebouwd worden met een hotel. Je weet wel, dat platanenpleintje. Zo mooi om daar een markt te hebben. Eenmaal weg komt het nooit meer terug. We zijn hardstikke gek als we zo met deze stad om blijven gaan. Wat nu wordt verziekt is voor de komende 50 jaar onvruchtbaar en overgeleverd aan de markt. Het resultaat zal, zoals altijd en overal, uitwoning en verloedering zijn.
Het is niet te geloven dat, waar Londen en Amsterdam melden problemen te hebben met het behouden van woonruimte voor hun eigen burgers vanwege de uit zijn voegen knallende huizenmarkt, de stad Nijmegen aan de wereld laat zien geen enkel probleem met speculanten te hebben. Kom maar op. Wij zorgen dat jullie kunnen binnenlopen. En onze burgers? Ach, schijt!

Roel Hoek

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Geachte leden van de Gemeenteraad van de gemeente Nijmegen,

Naar aanleiding van het kamerverhuurdebat op woensdag 26 september j.l. heb ik nog enkele aanvullende opmerkingen:

- Ik begrijp als geen andere dat overlast van buren en omwonenden zeer ergerlijk is, maar ik geloof niet dat het voorgestelde beleid dit zal verminderen;

- Zoals ook op de inspraakavond nadrukkelijk ter sprake is gekomen, wordt binnen het huidige beleid onvoldoende gehandhaafd, omdat er geen capaciteit is. Er is vooralsnog geen enkele reden te veronderstellen, dat die handhaving met de nieuwe regels wel plaats vindt. Overlastbestrijding is mensenwerk en het nieuwe beleid voorziet (gezien het extra budget ad € 50.000,=) niet of nauwelijks in extra 'handjes'.

- De overlast wordt vooral door grote panden (5 kamers of meer) veroorzaakt. Binnen het nieuwe beleid worden vergunningen voor kleine panden met een WOZ-waarde beneden € 180.000,= geweigerd. Per saldo betekent dit, dat het aantal grote verkamerde panden kan toenemen met meer overlast als gevolg.

- Het is onredelijk is dat de voorgestelde leges voor élk pand gelijk zijn. Zeker omdat er een link wordt gelegd naar de bestrijding van de overlast. De hoogte moet naar rato van het aantal kamers wordt bepaald: de grootste panden geven immers het meeste overlast.

- Kamerverhuur in 3- en 4-kamerappartmenten met WOZ-waarde beneden de € 172.000,= is nu vergunningsvrij. Het is onduidelijk hoe wordt omgegaan met deze bestaande legale situaties. De term 'inkeerregeling' die in het beleidsvoornemen gebruikt wordt, is in deze context onjuist en bovendien beledigend.

- Het wordt onmogelijk voor een ouder, om voor zijn kinderen een betaalbaar appartement te kopen, om samen met 2 of 3 vrienden de studietijd door te brengen. Alleen grote, kapitaalkrachtige partijen zullen in de toekomst kamers verhuren, iets dat m.i. prijsopdrijvend voor de kamerhuur zal werken.

Het alternatief zou zijn om het huidige vergunningsstelsel in stand te houden en uit te breiden met de volgende aspecten:
- Ga werken met een boetesysteem voor de veroorzakers van overlast
- Ga quoteren. Dit voorkomt klustering van verhuurde panden.
- Maar vooral: ga handhaven.

Ik hoop dat u deze opmerkingen wilt betrekken in uw afwegingen,

Met vriendelijke groet,

René de Groot
Veldstraat 51
6533 CB Nijmegen

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Reynhard Faber [mailto:reynhard@reynhard.nl]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 15:41
Aan: Griffie
Onderwerp: meer input

Dag Erik,

allereert dank voor de goede avond gisteren avond. Helaas moest ik halverwegen de discussie verlaten ivm de kids thuis.

Graag wil ik bij deze nog even gebruik maken om extra input te geven aan de raadsleden.

Wat mij gisterenavond opviel is dat er vooral twee groepen tegen over elkaar werden gezet, ook de gemeente doet hier aan mee door termen als studenten overlast. Volgens mij is dat de verkeerde insteek om tot een juist beleid te komen. Men gaat pas na ontstane problemen "schuldigen" aanwijzen en oplossingen verzinnen. Méér regels lossen niets op. Wel de juiste. Dat noem ik eerder beleid. Nu lijkt het een beetje op de put, het kalf en verdrinken.

Naar mijn ervaring en informatie is het aantal huizen dat oorspronkelijk geschikt is voor één huishouden en omgebouwd worden tot meerpersoons huishoudens gestegen. Dit door het vrijgeven ervan sinds 2011. Met als reden de kamernood. Dit is beleid vanuit de gemeente Nijmegen gevoerd. Welnu: de woondruk per wijk stijgt hierdoor. Hetgeen blijkt te resulteren in onaangename situaties en overlast voor de diverse bewoners. Door het groot aantal studenten dat veel wisselt verslechtert de cohesie binnen wijken. Het gevolg is minder sociale controle. Hierdoor stijgende rotzooi op straat, overlast en gezinnen die wegtrekken. In mijn eigen wijk Bottendaal durf ik haast te beweren dat het verminderd aantal aanmeldingen dat de basisschool van mijn kinderen dit jaar krijgt hier rechtstreeks mee in verband staat. Het gevolgt van verkeerd beleid gaat dus veel verder dan even een paar studentenhuizen o.d.

Het behoeft geen hogere wiskunde om te weten dat géén grens stellen aan het aantal studentenhuizen binnen een straat tot overlast zorgt. Dat geld net zo goed voor discotheken, zwembaden, fabrieken of wat dan ook. Als de hele straat met één van deze voorbeelden helemaal vol zit, is dat geen wenselijke situatie. Daarom is daar ook beleid voor. Naar mijn idee dient in dit geval hetzelfde gedaan te worden vanuit de gemeente. Simpelweg een quotum stellen. Dan ben je alle lap-oplossingen m.b.t. het aantal fietsen op straat, de hoeveelheid vuilniszakken etc. kwijt. Deze zijn overbodig omdat het probleem opgelost is voordat het een probleem wordt. Mocht, door het quotum de kamernood stijgen, dan kan dat reden zijn voor de gemeente om daar fasciliteiten voor bij te bouwen.

Uiteindelijk ben ik van mening dat de gemeente niet verantwoordelijk mag zijn voor axtra overlast, daling van de prijs van een individueel huiseigenaar o.d. Eerder daarvoor een oplossing moet bieden. Ook naar studenten of wat voor bewoners dan ook toe. De gemeente dient beleid te voeren dat alle partijen zo gunstig mogelijk stemt. Daarvoor zijn ze bestuurders gekozen door de bewoners en aangesteld.

Graag wordt ik op de hoogte gehouden.

Hartelijke groet
Reynhard Faber, ontwerper & eigenaar

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Memo

	Beleid Kamerverhuur Nijmegen
Aan	Gemeenteraad Nijmegen
CC	College van B&W
Van	SSH&
Datum	22 september 2016
Pagina	1/2

Geachte leden van de Nijmeegse gemeenteraad,

Op 28 september aanstaande gaat u in dialoog over het voorgestelde nieuwe Kamerverhuurbeleid. Wij zijn daarbij aanwezig en gaan graag met u in gesprek. In dit memo beschrijven we alvast onze opvattingen over het voorgestelde nieuwe beleid. We delen dit memo ook met het college van B&W, zodat ook zij op de hoogte zijn van onze opvattingen. We wensen u alvast een prettige dialoogavond en zien uit naar het gesprek.

Aanleiding: verkamering en overlast

De aanleiding van dit nieuwe beleid ligt in de toename van het aantal verkamerde panden in de binnenstad. Ook geeft de beleidsnotitie aan dat er sprake is van overlastmeldingen rond deze panden. De actieve opstelling van het platform Kamerbreed heeft geholpen om het thema te agenderen, zo lezen wij in het stuk. Het ervaren van excessieve overlast is natuurlijk buitengewoon vervelend. We snappen dat dit het woongenot ernstig kan verminderen. En wij begrijpen dat de toename van verkamerde stadspanden de huishoudenssamenstelling van een straat kan veranderen. We snappen daarom ook dat de gemeente een nieuw beleid wil opstellen.

Studenten maken de stad

Steden waar veel studenten wonen, zijn aantrekkelijk als vestigingsplaats voor innovatieve bedrijven. Zij hebben en houden al die knappe koppen graag binnen handbereik. De studenten van vandaag zijn immers de kenniswerkers van morgen. Een stad die kansen creëert door kennisclustering en ruimte biedt voor goede huisvesting van studenten en afgestudeerden, werkt zo aan een betere economische ontwikkeling voor alle inwoners. Uit onderzoek van TNO (Kennis als economische motor, 2009) blijkt zelfs dat elke student economisch €25.000 per jaar waard is in de stad waar hij woont. Maar studenten dragen ook bij aan de diversiteit in de stad, brengen dynamiek in het culturele leven en zijn een belangrijke klantgroep voor de horeca. Hoe zou de binnenstad van Nijmegen zijn zonder de aanwezigheid van studenten? Het is daarom bevreemdend om in het nieuwe Kamerverhuurbeleid te lezen dat een omzettingsvergunning straks kan worden geweigerd als er (bijvoorbeeld) teveel horecagelegenheden binnen een straal van 50 meter van het pand zijn. Of als er probleemgezinnen, speciale woonvormen of prostitutie

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

in de buurt is. De binnenstad hoort een bron van dynamiek en diversiteit te zijn, mét aanwezigheid van studenten.

Hoe groot is het probleem?
De leefbaarheid in de binnenstad van Nijmegen is goed te noemen. Volgens de leefbaarheidsmonitor van de gemeente blijkt dat onze binnenstad hoger scoort (7,6) dan andere binnensteden. En de leefbaarheid is constant gebleven tussen 2013 en 2015 (+0,1). In het beleidsplan staat dat de klachten zich vooral concentreren rond een *aantal specifiek aanwijsbare* panden. Tot 2014 ging het volgens de gemeente om zo'n tien (per jaar) verschillende adressen. Sinds de actieve opstelling van Kamerbreed is het aantal klachten wat toegenomen. Klachten gaan vooral over geluidsoverlast, rommel/afval en fietsparkeren.

SSH& voldoet nu al aan nieuw beleid
Wij huisvesten 6.500 studenten en zijn al 65 jaar actief in studentenstad Nijmegen. Naast onze grotere complexen, verhuren we ruim 70 stadspanden in de binnenstad. Al onze panden zijn voorzien van een herkenbaar logo, zodat alle buren weten wie de verhuurder is. We hebben voldoende fietsparkeerplekken, organiseren afvalbakken waar huurders e.e.a. in kunnen opslaan tot de ophaaldag, onderhouden de voortuinen en we hebben een actief team van inmiddels 13 complexbeheerder die actief in contact staan met onze huurders. Daarnaast hebben we een set met duidelijke regels in onze algemene huurvoorwaarden. Excessieve overlast wordt door ons niet geaccepteerd. En in uiterste gevallen schuwen we een juridische procedure niet.

Let op: niet elke student geeft overlast!
Ondanks dat wij nu al voldoen aan het nieuwe beleid, hebben we toch bezwaar tegen onderdelen van het voorstel. Wij vinden dat het beleidsplan stigmatiserend is voor mensen die in verkamerde panden wonen en dan met name studenten. Alsof elke student zorgt voor overlast! Studenten van nu studeren veel korter, deels door strengere prestatie-eisen, deels door het nieuwe leenstelsel. Er is minder tijd om het 'rustig aan te doen'. Wij zien juist een toename van studenten die proberen zo snel mogelijk hun studie af te ronden. Er is minder tijd voor nevenactiviteiten bij verenigingen en minder tijd om te feesten.

Beleid is niet doelgericht!
Het nieuwe beleid richt zich vooral op overlastregistraties voor omwonenden, een strenger vergunningstelsel, het aanspreken van verhuurders en uiteindelijk handhaving richting verhuurders (intrekken vergunning). De (student)bewoners zelf worden nergens genoemd of bij betrokken. Dat is een gemiste kans! In het nieuwe beleid bestaat de mogelijkheid dat omwonenden zich met een klacht melden bij de gemeente, dat verhuurders worden aangesproken of zelfs een vergunning wordt ontnomen, zonder dat buren eerst zelf met elkaar hebben gesproken. Het is algemeen bekend dat de bron van veel onmin tussen buren te maken heeft met het gebrek aan normaal contact. Wij nemen aan dat het doel is om overlast te beperken. Organiseer dan vooral dat buren elkaar weer weten te vinden! Alleen zo blijft de

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

binnenstad van Nijmegen leefbaar. Daarbij kan de verhuurder een begeleidende of aanjagende rol spelen. Met regels, handhaven en toezicht voorkom je geen overlast.

#1 wijzigingsvoorstel SSH&: Omzettingsvergunning pas bij 5 kamers of meer
Wij zijn het niet eens met het voorstel om een omzettingsvergunning te vereisen vanaf drie kamers. Wij adviseren om aan te sluiten bij de definitie uit het Bouwbesluit. In dat landelijke besluit wordt gesproken van kamergewijze verhuur als er sprake is van 5 kamers of meer. Het lijkt ons veel beter aan te sluiten bij een heldere richtlijn, zoals het Bouwbesluit. Nu kan de situatie ontstaan dat iemand een vergunning moet aanvragen voor het aan drie bewoners verhuren van een woning, terwijl een gezin met twee pubers meer bewoners bevat en geen vergunning vereist. Wij vinden het ook niet goed bij het ruimdenkende Nijmegen passen om voor (verhuurders van) alleenstaande bewoners andere (strengere) regels te stellen dan bij (klassieke) gezinnen.

#2 wijzigingsvoorstel SSH&: Aanpak overlast (bijlage 3) volstrekt ondoordacht
Wij zijn het niet eens met bijlage 3 uit het beleidsplan. Daarin wordt beschreven hoe in de toekomst wordt gehandeld bij overlastmeldingen. De aanpak is vooral gericht op “klaag bij de gemeente”. Ons is niet duidelijk op welke wijze wordt beoordeeld of een klacht gegrond is. Ook valt op dat een ‘handtekeningenlijst’ onder één klacht wordt gezien als meerdere klachten. Als een bewonersgroep dus één avond overlast zou bezorgen, en er klagen 6 buurtbewoners over in één brief, dan komt dit direct boven de grens van 5 overlastmeldingen. Verder is het opmerkelijk dat alles gericht is op de verhuurder (die wordt ook aangesproken door de gemeente), maar niet op de huurder(s). Terwijl dat nu juist de personen zijn die je wilt aanspreken wanneer er overlast is. Wij vinden dat de aanpak in bijlage 3 geheel het doel voorbij schiet. Dit leidt niet tot gedragswijzigingen, maar dit leidt tot intrekking van omzettingsvergunning, zonder gesprek tussen buren. En wat is eigenlijk het gevolg van het intrekken van een vergunning? Komen de kamerbewoners dan op straat te staan? Kunnen wij de kamers dan een jaar niet meer verhuren, waardoor onze bedrijfsvoering in gevaar komt? En dit alles als gevolg van (bijvoorbeeld) twee keer een luidruchtige barbecue? Wij vinden deze aanpak volstrekt ondoordacht. Hier zijn veel slimmere en effectievere methoden voor, gericht op gedragsaanpassing van overlastgevers. Maar ook gericht op verhogen van onderling begrip tussen buurtbewoners. Laten we nu niet doen alsof overlast tussen buren een volstrekt nieuw fenomeen is, waar als het om studenten gaat met ‘scherp’ moet worden geschoten.

#3 wijzigingsvoorstel SSH&: Geen stigmatisering studenten
Wij stellen voor het hele beleidsstuk nog eens door te lezen op stigmatiserende teksten. Studenten worden met regelmaat 1 op 1 gezien als overlastgevers. En niet alleen in de tekst, maar ook in beeld. Zoals het beeld op pagina 10 (Kaart 1). Naast het feit dat deze kaart mogelijk fouten bevat (onze grotere complexen vallen niet onder Kamerverhuur, want zijn geen omgezette woningen), vinden wij ook dat dit plaatje een nogal negatief beeld neerzet. Waar grote aantallen studenten wonen, kleuren we de kaart rood. Alsof dit iets slechts is. Er zijn tal van voorbeelden te

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

noemen waarbij de aanwezigheid van studenten juist leidt tot een verbetering van leefomstandigheden. We voegen ter kennisname twee leuke voorbeelden toe:

http://kennisbank.platform31.nl/websites/kei2011/files/KEI2003/documentatie/corpovenista_-_onderzoek/Medicijnwijzer.pdf

http://vooruitproject.nl/over/achtergrond

Tot slot: wat goed is aan dit beleid
Het is goed dat er aandacht is voor de toename van verkamering in de binnenstad. Het is ook een goede zaak dat de gemeente inzet op een actievere aanpak van overlast. Wij zijn voorstander van het promoten van 'goed verhuurderschap'. Een verhuurder moet bekend en benaderbaar zijn voor omwonenden. En een verhuurder moet aanspreekbaar zijn bij overlastsituaties. Ook is het goed dat er aandacht is voor fietsparkeren en voorkomen van overlast door zwervende afvalzakken. Klagers worden terecht serieus genomen, dat spreekt ons ook aan. Wij hopen dan ook dat de gemeenteraad het beleid met bovenstaande 3 wijzigingsvoorstellen aanpast, maar uiteindelijk wel invoert.

Voor vragen over onze wijzigingsvoorstellen kunt u contact opnemen met Vincent Buitenhuis, manager strategie en wonen bij SSH&. Hij is te bereiken op 024 – 3594920 of via e-mail v.buitenhuis@sshn.nl.

Met vriendelijke groet,

Kees Stunnenberg,
Directeur-bestuurder

SSH&

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Persbericht:

Nieuw keurmerk "Brandveiligheid in kamerverhuurpanden" slaat aan!

Met ondersteuning door de gemeente Nijmegen, de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer en KIWA (certificerende instantie) is tussen januari 2016 en september 2016 een pilot uitgevoerd om de brandveiligheid in kamerverhuurpanden te verbeteren. Hierbij is gebruik gemaakt van een nieuw ontwikkelde applicatie van Stichting Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid (KKVV). Deze week hebben alle deelnemende partijen verklaard dat de pilot succesvol is afgerond!

KKVV heeft een applicatie (app) ontwikkeld waarbij de verhuurder d.m.v. zelfregistratie zijn pand controleert op enkele cruciale onderdelen. Nadat de verhuurder van een pand zelf heeft geregistreerd dat zijn pand voldoet aan primaire eisen m.b.t. brandveiligheid, worden de huurders in dat pand uitgenodigd om zelf ook deze registratie uit te voeren. Zodra de huurder(s) ook hun controle goed en positief hebben afgesloten, voldoet het pand aan niveau 1 van het KKVV keurmerk.
Het KKVV keurmerk kent 3 niveaus. Bij niveau 3 wordt voldaan aan de eisen volgens bouwbesluit.
Het streven is om in eerste instantie zoveel mogelijk verhuurders te laten deelnemen aan KKVV, om vervolgens zoveel mogelijk deelnemers op niveau 2 en niveau 3 van het KKVV keurmerk te krijgen.

De pilot is succesvol afgesloten omdat de kwantitatieve doelstelling (minimaal 30 kamerverhuurpanden, met minimaal 300 kamers moeten gaan voldoen aan de eisen van KKVV) ruimschoots is gehaald. Ook is d.m.v. een enquête een kwalitatieve analyse uitgevoerd onder de ca. 60 deelnemers. Ook hieruit komt eenduidig het beeld naar voren dat KKVV van toegevoegde waarde is m.b.t. de brandveiligheid in kamerverhuurpanden.

Tijdens de pilot is veel belangstelling getoond door andere belanghebbende partijen, waaronder een tiental andere gemeentebesturen, brandweerkorpsen, verzekeraar Nationale-Nederlanden en belangenvereniging Vastgoed Belang. Als verzekeraar heeft Nationale-Nederlanden regelmatig te maken met voor klanten de negatieve kanten van brand. Het bedrijf besteedt veel aandacht aan brandveiligheid en steunt dit initiatief volledig. Ook Vastgoed Belang, een belangenvereniging van vastgoedinvesteerders, heeft aangegeven graag betrokken te worden bij een nieuw landelijk keurmerk, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV.

Gedurende de periode sep16-dec16 zal een nieuwe projectgroep, bestaande uit Nationale Nederlanden, Vastgoed Belang, de gemeente Nijmegen, de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer en Stichting KKVV, onder andere de volgende doelstellingen nastreven:

1. Er zal een nieuw en goed functionerend keurmerk in Nijmegen worden gerealiseerd, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV;
2. Vervolgens zal er een nieuw en goed functionerend keurmerk voor Nederland worden gerealiseerd, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV;

Voor verdere informatie kunt u terecht bij een van de volgende personen:

Frank van Rooijen , voorzitter KKVV
e-mail: frankvanrooijen@hetnet.nl tel: 06-48100508

Eef Willems, projectleider KKVV
e-mail: info@kkvv.nl tel: 06-22545242

Steengoed | nummer 3 | september 2016 | 14e jaargang

Door: Steven Willems

Nieuw keurmerk KKVV slaat aan

Een nieuw brandveiligheidskeurmerk voor kamerverhuur in de regio Gelderland is sinds dit jaar een feit. Het is een initiatief van de gemeente Nijmegen, Veiligheidsregio Gelderland Zuid (Brandweer), KIWA-keur en de stichting KKVV.
Het keurmerk moet voor september 2016 minimaal 30 panden met 300 wooneenheden in Nijmegen voorzien van het KKVV-keurmerk.
Sindsdien zijn er veel interessante ontwikkelingen geweest rondom KKVV. De hoogste tijd dus voor een interview met voorzitter Frank van Rooijen (FvR) en projectleider Eef Willems (EW).

Kunt u uitleggen wat KKVV is?
FvR: "KKVV is een nieuw keurmerk voor de brandveiligheid van kamerverhuurpanden. We werken met een vernieuwende applicatie die de eigenaar van een pand (verhuurder) én zijn huurders helpt om samen toezicht te houden op de brandveiligheid in hun woongebouw. Die samenwerking is een belangrijke toegevoegde waarde. Het keurmerk kent 3 niveaus: het basisniveau (niveau 1) gaat uit van zelfcontrole van de algemene ruimten door de verhuurder en door de huurder. Wij vinden dat elk kamerverhuurpand tenminste zou moeten voldoen aan het basisniveau. Een verhuurder geeft hiermee invulling aan zijn 'zorgplicht'.
Niveau 2 gaat een stap verder en controleert ook op brandveiligheid in de kamers zelf. Niveau 3 gaat nog verder en dan voldoet een eigenaar aan alle eisen uit het Bouwbesluit. Ons doel is om zoveel mogelijk panden op dit niveau te krijgen."

Zelfcontrole, samen met de huurders toezicht houden, hoe gaat dat dan in zijn werk?
EW: "De verhuurder maakt met zijn smartphone foto's van de brandveiligheidssituatie in zijn verhuurde pand. Hij registreert de situatie via de KKVV-applicatie en zo

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

worden de rookmelders, brandblussers, vluchtroutes, keuken(s) en de gasaansluiting(en) geregistreerd. Via de app worden ook enkele eenvoudig te controleren vragen beantwoord. Deze zelfcontrole wordt direct opgeslagen op de website van KKVV. De verhuurder laat zo zien dat de brandveiligheid in zijn pand op basisniveau is.
Vervolgens wordt de huurder uitgenodigd om met de smartphone deze controle uit te voeren. Ook die controle wordt op de website opgeslagen. Hiermee bevestigt (of ontkent) de huurder de feitelijke situatie. Hier ligt de kracht van dit keurmerk: twee (soms tegenover elkaar staande) partijen, de verhuurder en zijn huurder, concluderen samen dat de brandveiligheid in een pand in hun ogen in orde is. Dit betekent niet dat het pand in alle opzichten voldoet aan het Bouwbesluit. Het pand voldoet echter wel aan minimale eisen, die vaak in een 'quickscan' gecontroleerd worden. De inzet van stichting KKVV is dat elke verhuurder uiteindelijk gaat naar niveau 2".

Wie hebben KKVV bedacht? En waarom?
FvR: "Circa 75% van de kamerverhuurpanden voldoet niet aan de huidige overheidseisen. Dat is onacceptabel voor de huurders en riskant voor de verhuurders. Want door de invoering van het Bouwbesluit 2012 moet, indien een huurder in een kamerverhuurpand (door brand) blijvend letsel oploopt of erger, de verhuurder aantonen dat hij aan zijn zorgplicht voldoet. En ondanks deze verontrustende cijfers doen de gemeenten en de veiligheidsregio's om hun moverende redenen steeds minder aan handhaving. Ook werken bestaande brandveiligheidskeurmerken onvoldoende. Een groep mensen in Nijmegen, die allemaal betrokken zijn op het thema wonen, vond dat er iets moest gebeuren. Een van ons, Eef Willems, heeft een applicatie bedacht. Rondom de applicatie is vervolgens de stichting KKVV gevormd die het keurmerk uitgeeft. De stichting heeft als primaire doelstelling: het verhogen van de brandveiligheid in kamerverhuurpanden en het vergroten van de bewustwording m.b.t. brandveiligheid bij huurders en verhuurders. De gemeente Nijmegen en de veiligheidsregio Gelderland Zuid (brandweer) zijn blij met ons initiatief".

Waarom werken die andere keurmerken niet volgens u?
EW: "Kort gezegd: ze zijn te technisch, te bureaucratisch en te kostbaar. Ze bevorderen de bewustwording rond brandveiligheid niet, noch bij de verhuurder, noch bij de huurder. De bestaande keurmerken verleiden niet. KKVV ontloopt voor een groot deel deze kritiekpunten! KKVV biedt de verhuurder vele redenen om de mobiele applicatie te gaan gebruiken.
Naast de brandveiligheidscontrole zitten alle functies in de applicatie om een pand volledig zelf te kunnen beheren. Zo zit in de applicatie o.a. een volledig huurregistratiesysteem, een functie om het opleveringsniveau van woonruimte vast te leggen, een klachtenregistratiesysteem, een module om de servicekosten uit te rekenen en automatisch gegenereerde huurovereenkomsten.
Ook moet het in de toekomst voor huurders direct duidelijk zijn dat hij/zij een kamer kan huren in een pand dat aan het KKVV-keurmerk voldoet (het zal

Steengoed | nummer 3 | september 2016 | 14e jaargang

zichtbaar worden op gratis verhuursites).
Dit basisniveau is eenvoudig haalbaar: het werkt op basis van zelfregulering, het is betaalbaar, het is eigentijds (de controle gaat via de smartphone) en laagdrempelig. De kosten bedragen slechts €8 per pand per maand. Voor dit bedrag krijgt de verhuurder tevens het gebruiksrecht van de volledige KKVV-applicatie, met alle modules. Hierdoor heeft dit keurmerk wél de kans om grote aantallen te halen, in tegenstelling tot de andere keurmerken."

U noemde eerder het Bouwbesluit uit 2012 en de zorgplicht van de verhuurder. Hoe verhoudt KKVV zich tot dat Bouwbesluit en die zorgplicht?
FvR: "Dit is voor het bestuur een cruciaal punt. Het keurmerk heeft alleen waarde als het ernaar streeft om zoveel mogelijk panden naar niveau 3 te krijgen. Als we dat niet zouden doen, zou het ook voor de gemeenten niet interessant meer zijn. Het basisniveau hanteren wij ook om zoveel mogelijk verhuurders de mogelijkheid te geven via niveau 2 door te groeien naar niveau 3".
EW: "Door het basisniveau te introduceren wordt een onderscheid gemaakt tussen kamerverhuurders die in principe willen voldoen aan een aantal basiseisen en zij die daar geen boodschap aan hebben".

U noemt de vele voordelen op, maar hoe gaat het echter in de praktijk? Wat houdt de pilot precies in en hoe verloopt de pilot?
FvR: "Het eerste doel van de pilot is om samen te kijken of er in Nijmegen genoeg verhuurders en huurders verleid kunnen worden om zich in te zetten voor de verhoging van de brandveiligheid.
Het tweede doel is om te kijken of we daarvoor het goede instrumentarium hebben en hoe dat doorontwikkeld kan worden. De pilot loopt van januari tot en met augustus 2016. Getalsmatig is de pilot geslaagd als we minimaal 30 kamerverhuurpanden met totaal ca. 300 wooneenheden laten voldoen aan de eisen van het keurmerk KKVV (basisniveau 1). Op de site van KKVV (www.kkvv.nl) is de actuele stand van het aantal wooneenheden te zien. Ten tijde van dit interview stond de teller op 276 eenheden. Het is dan ook zo goed als zeker dat de pilot succesvol zal worden afgerond."

EW: "Wat opvalt is dat verhuurders in eerste instantie terughoudend zijn. Maar als ze bij ons aan tafel komen, zijn ze om. Alle verhuurders zien dan snel in dat het KKVV systeem hen helpt om te voldoen aan het minimaal noodzakelijke. Tot nu toe is er geen enkele verhuurder die aangeeft dat het KKVV systeem onnodig zou zijn, of niet goed zou functioneren.
De zittende huurders zijn eveneens terughoudend, ondanks dat elke huurder het een goed initiatief vindt. Maar huurders, meestal studenten, gaan niet snel tot actie over en willen niet direct 15 minuten per half jaar vrij maken om de controle uit te voeren. Pas nadat wij actief deze huurders zijn gaan benaderen, ging bij KKVV de teller oplopen.
Daarentegen zijn nieuwe huurders direct enthousiast (en de ouders van deze nieuwe huurders nog meer!), maar ook sneller bereid om actie te ondernemen. Ze hebben de applicatie sowieso nodig om het opleveringsniveau van de nieuwe woonruimte vast te leggen. Hierdoor is de stap naar het controleren van de brandveiligheid een eenvoudige vervolgstap."

De pilot lijkt dus succesvol te worden. Wat zijn de verdere ambities, een landelijk keurmerk?
FvR: "Door de projectgroep, die naast de projectleider (EW) bestaat uit mijzelf (als voorzitter van KKVV), de brandweer (regio Gelderland Zuid) en de gemeente Nijmegen, wordt een evaluatierapport opgesteld. Omdat, zoals gezegd, de pilot hoogstwaarschijnlijk positief zal worden afgerond, zal in deze rapportage aangegeven worden hoe het initiatief van KKVV verder in het Nijmeegse woonbeleid kan worden opgenomen. Echter, er is ook veel belangstelling van andere brandweerkorpsen, gemeenten, grote vastgoedpartijen, belangenorganisaties en zelfs van studentenbonden voor de KKVV-applicatie.
Eigenlijk is het zo dat iedereen die zich in KKVV verdiept, inziet dat KKVV van toegevoegde waarde is voor de brandveiligheid in kamerverhuurpanden.
Tot slot is een grote verzekeraar erg geïnteresseerd om dit initiatief in een bredere context te plaatsen en zij willen alleen met ons verder spreken als het een landelijk initiatief is. Het is hierdoor zo goed als zeker dat dit systeem landelijk wordt verspreid. De vraag is nu nog alleen wanneer en hoe snel dit zal gaan."

KKVV
STICHTING KEURMERK
KAMER(VER)HUUR & VEILIGHEID

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid (KKVV)

Brandveiligheid in (kamer)verhuur panden

Evaluatieverslag projectgroep

Pilot KKVV

September 2016

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Inhoud:

Managementsamenvatting	3
Inleiding	4
Projectgroep Pilot	4
Inhoud: Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid	5
a. Beschrijving niveau's	5
b. Controle	5
c. Beschrijving pilot – Doelstelling	6
Ervaringen pilot	7
a. Verhuurders	7
b. Huurders	8
Verloop pilot - kwantitatief	9
Verloop pilot - kwalitatief	9
Belangstelling derden	10
Certificering	10
Conclusies en aanbevelingen	11
Aanbevelingen	12
Bijlage 1 (intentieverklaring)	13
Bijlage 2 (uitwerking KKVV – niveau 2)	14
Bijlage 3 (enquête deelnemers KKVV)	15
Bijlage 4 (Correspondentie huurders die panden afwezen)	21

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Managementsamenvatting:
Met de brandveiligheid in kamerverhuurpanden is het al jarenlang slecht gesteld. Nu in het bouwbesluit van 2012 de verantwoordelijkheid én aansprakelijkheid nadrukkelijk teruggelegd wordt bij de eigenaar van een woongebouw, is het een logisch gevolg dat particuliere initiatieven ontstaan om te komen tot beter (toezicht op de) brandveiligheid in kamerverhuurpanden.
Stichting Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid (KKVV) is een nieuw, eigentijds particulier initiatief met als doelstelling: het bevorderen van een veiliger woonomgeving bij kamerbewoning.
KKVV heeft hiervoor een instrument ontwikkeld waarbij de verhuurder d.m.v. zelfregistratie zijn pand controleert op enkele cruciale onderdelen. Nadat de verhuurder van een pand zelf heeft geregistreerd dat zijn pand voldoet aan primaire eisen van brandveiligheid, worden de huurders in dat pand uitgenodigd om zelf ook deze registratie uit te voeren. Zodra de huurders aangeven dat de registratie positief is afgesloten, voldoet het pand aan niveau 1 van het KKVV keurmerk.
Het keurmerk KKVV bestaat uit 3 niveaus. Pas op niveau 3 voldoet het pand aan alle aspecten van het bouwbesluit. De gedachte achter deze wijze van controle is dat de verhuurder verleid moet worden om deel te nemen aan KKVV. Het streven is om elk kamerverhuurpand te laten voldoen aan het bouwbesluit. Daarom zijn er in de applicatie verschillende andere functies ingebouwd, die allemaal zinvol zijn voor huurder en verhuurder om het woongenot te vergroten en de beheersbaarheid van het woongebouw te vereenvoudigen. De kosten van deelname zijn dusdanig laag dat dit voor een verhuurder geen reden zou mogen zijn om niet deel te nemen aan KKVV.

Met steun van de gemeente Nijmegen, de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer en KIWA (certificerende instantie) is tussen jan16 en sep16 een pilot uitgevoerd om te onderzoeken of de KKVV applicatie van toegevoegde waarde is m.b.t. de brandveiligheid in kamerverhuurpanden in Nijmegen.
Tijdens de pilot bleek dat bij veel kamerverhuurpanden, waarbij de eigenaar dacht dat het pand in orde was, eerst enkele herstelwerkzaamheden uitgevoerd moesten worden. In augustus is de pilot positief afgesloten.
De kwantitatieve doelstelling (minimaal 30 kamerverhuurpanden, met minimaal 300 kamers moeten gaan voldoen aan de eisen van KKVV) is ruimschoots gehaald. Ook is d.m.v. een enquête een kwalitatieve analyse uitgevoerd onder de ca. 60 deelnemers. Hieruit komt eenduidig het beeld naar voren dat KKVV van toegevoegde waarde is m.b.t. de brandveiligheid in kamerverhuurpanden.

Tijdens de pilot is veel belangstelling getoond door andere belanghebbende partijen. Diverse gemeenten en brandweerkorpsen wachten de uitkomsten van deze pilot af. Nationale Nederlanden (grootste verzekeraar van kamervehuurpanden) heeft aangegeven actief te willen deelnemen aan een vervolgtraject met de doelstelling te komen tot een landelijk keurmerk.
Vastgoed Belang, een belangenvereniging van vastgoed investeerders, heeft aangegeven graag mee te willen werken aan een landelijk keurmerk, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV.

De projectgroep heeft een viertal aanbevelingen geformuleerd:

1. Te starten met een vervolgtraject, periode sep16-dec16, met als doelstelling te komen tot een goed en (op alle niveaus) volledig functionerend keurmerk voor Nijmegen, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV;
2. De gemeente Nijmegen te vragen om actief mee te werken aan landelijke bekendheid van het KKVV initiatief, o.a. door aandacht voor KKVV te vragen via de VNG;
3. Nationale Nederlanden, Vastgoed Belang en KIWA uit te nodigen om deel te nemen aan het vervolgtraject (samen met de huidige deelnemers: gemeente Nijmegen en de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer);
4. De projectgroep als opdracht mee te geven dat alle 3 niveaus van het KKVV keurmerk volwaardig worden uitgewerkt, en laten beschrijven in een BRL (Beoordelingsrichtlijn). Een aantal certificerende instanties zal worden uitgenodigd te offreren voor het opstellen van deze BRL. Ook wordt hen gevraagd de kosten te offreren van de controles van de kamerpanden, die voortvloeien uit de BRL.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Inleiding:
Geruime tijd geleden volstond meestal een vergunning voor een eigenaar/verhuurder om kamers te verhuren. Sinds het nieuwe bouwbesluit van 2012 is echter een eigenaar van een woongebouw verantwoordelijk en aansprakelijk voor de veiligheid in het pand dat hij verhuurt. Voor veel verhuurders van kamerverhuurpanden is dit niet duidelijk of bekend. Bovendien weten verhuurders vaak niet waaraan zij exact moeten voldoen.
Uiteraard behoort elke verhuurder te weten dat hij aan het bouwbesluit moet voldoen. Echter, veel verhuurders voldoen hier niet (volledig) aan. De meeste verhuurders weten ook niet dat zij zorgplicht hebben m.b.t. de (brand)veiligheid van de huurders van het verhuurde woongebouw.
Tegelijkertijd zien wij dat gemeentelijke overheden minder stringent handhaven. Zij hebben er steeds minder capaciteit voor beschikbaar . De hoop is gevestigd op zelfregulerend vermogen van de markt.
Tegen deze achtergrond is een webapplicatie ontwikkeld, KKVV (Keurmerk Kamerverhuur en Veiligheid). Een vernieuwende en uitdagende manier om de eigenaar (verhuurder) én zijn huurders samen toezicht te laten houden op de brandveiligheid in het woongebouw.
Rondom de webapplicatie KKVV is een stichting opgericht (Stichting KKVV) die zich ten doel stelt: "Het bevorderen van een veilige woonomgeving bij kamerbewoning".

In januari 2016 is door Stichting KKVV een Intentieverklaring (bijlage 1) getekend met de gemeente Nijmegen, met Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer en met KIWA. In deze Intentieverklaring is de pilot beschreven die in dit rapport wordt geëvalueerd.

De pilot liep van 12 januari 2016 tot en met augustus 2016. Het streven was om minimaal 30 kamerverhuurpanden met totaal ca. 300 wooneenheden te laten voldoen aan de eisen van het keurmerk KKVV (basisniveau 1). Kernvraag was of het hanteren van de systematiek van KKVV van toegevoegde waarde is om te komen tot "betere brandveiligheid in kamerverhuurpanden".
Tevens werd onderzocht op welke wijze de gehanteerde systematiek eventueel zou moeten worden aangepast.

Nu de pilot beëindigd is, kunnen we beoordelen of de ervaringen in de KKVV pilot positief zijn en er voldoende basis is om het keurmerk in gezamenlijkheid uit te rollen en door te ontwikkelen.

Projectgroep:
De projectgroep bestaat uit 4 personen
Medewerker gemeente Nijmegen, afd. Veiligheid
Preventiemedewerker Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer
Voorzitter Stichting KKVV
Projectleider Stichting KKVV

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Inhoud: Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid

Het keurmerk KKVV is bij aanvang van de pilot omschreven op 3 niveaus:

Het basisniveau gaat uit van zelfcontrole van de algemene ruimten door de verhuurder en registratie door de huurder. Elk kamerverhuurpand zou tenminste moeten voldoen aan het basisniveau.
De te controleren onderdelen zijn:

1. Brandblusapparatuur, locatie en keuringsdatum
2. Rookmelders, elektrisch geschakeld en onderling verbonden
3. Verkeersruimten, vrije doorgang, vrij van obstakels
4. Registratie keuken(s) en leefbaarheid
5. Brandveiligheidsinstructies

Niveau 2 gaat uit van het basisniveau, met daaraan toegevoegd:

1. Via een geautomatiseerd systeem inzicht geven in gegevens m.b.t. woongebouw
2. Via een geautomatiseerd systeem inzicht geven in gegevens van de bewoners van het woongebouw
3. Diverse documenten mbt het woongebouw, zoals gebruiksvergunning en verzekeringen
4. Documenten m.b.t. de veiligheid en leefbaarheid in het woongebouw
5. Klachtenregistratiesysteem en systematiek van klachtenafhandeling
6. Uitbreiding van Brandveiligheid naar niveau wooneenheden in het woongebouw

In bijlage 2 zijn deze 6 onderdelen van niveau 2 verder uitgewerkt. Deze genoemde punten worden opgenomen in de KKVV applicatie zodat ook niveau 2 in beginsel "op afstand" gecontroleerd kan worden.

Niveau 3 is het niveau bouwbesluit bestaande bouw en wordt nog beschreven . Dit komt overigens in grote lijnen overeen met de BRL 9905 (uitgegeven door SKW, een certificerend bedrijf). Het streven van de deelnemende partijen is om analoog aan niveau 1 en 2 ook dit hoogste niveau te verwerken in de KKVV applicatie.

Controle:

Basisniveau, niveau 1:
De registraties van de verhuurder worden niet extern gecontroleerd door een certificerende instantie. Het uitgangspunt is dat huurder de verhuurder controleert. Zonder de controle door huurder, komt de verhuurder niet in aanmerking voor KKVV basisniveau. Echter, als de huurder de controle niet uitvoert, kan de verhuurder toch het keurmerk ontvangen op basisniveau, onder de voorwaarde dat hij wel blijft voldoen aan de eisen van het basisniveau (vanuit het perspectief van de verhuurder). Anders kan voor de verhuurder de situatie ontstaan dat hij door onwil van de huurder niet kan toetreden tot het keurmerk. Een verhuurder loopt een verhoogd risico indien hij registraties zou vervalsen.

Niveau 2:
Om aan de eisen van niveau 2 te voldoen, zal de eigenaar diverse acties moeten laten uitvoeren, zoals controle van de E-installatie, het laten voldoen van de wooneenheden aan de gestelde eisen etc. Hiernaast geldt dat de controles mbt KKVV niveau-1 ook moeten worden uitgevoerd in het kader van niveau-2.
In KKVV registreert de verhuurder of hij aan alle eisen voldoet, door de diverse onderdelen in de applicatie aan te vinken. De diverse noodzakelijke documenten worden geüpload in de KKVV applicatie.
De certificerende instantie* kan "op afstand" de gevraagde documenten controleren en de volledigheid controleren van de gevraagde acties en documenten.
Hiernaast zal de certificerende instantie* controles uitvoeren door in de panden zelf te controleren (steekproefsgewijs). Stichting KKVV geeft ook het keurmerk (niveau 2) uit.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Niveau 3:
Dit niveau en de controle systematiek wordt nog uitgewerkt . Door SKW wordt nu al BRL 9905 uitgebracht. Dit is in grote lijnen vergelijkbaar met het toekomstige KKVV niveau-3. Onderzocht wordt of op termijn ook zoveel mogelijk van de gevraagde acties op dit niveau in KKVV kunnen worden vastgelegd, zodat ook voor dit niveau gaat gelden dat een certificerende instantie "op afstand" het grootste gedeelte van de gevraagde documenten kan controleren.

Beschrijving pilot:
In het najaar van 2015 is de projectgroep van start gegaan met als opdracht te onderzoeken of de brandveiligheid in kamerverhuurpanden kan worden verbeterd, waarbij gebruik gemaakt wordt van de KKVV applicatie.
In de beginfase is de KKVV applicatie in technisch opzicht bekeken, waarbij de registraties door verhuurders en huurders werden uitgevoerd in 5 kamerverhuurpanden (met in totaal 53 wooneenheden). Er zijn aanpassingen voorgesteld door de projectgroep en deze zijn verwerkt.
Op 12 januari 2016 is de pilot gestart, nadat de gemeente Nijmegen, de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer, KIWA en stichting KKVV de Intentie Verklaring (bijlage 1) hadden ondertekend.
In de pilot werd gestreefd naar substantiële uitbreiding van het aantal deelnemende kamerverhuurpanden. De doelstelling was dat eind augustus 2016 tenminste 30 kamerverhuurpanden (met totaal tenminste 300 wooneenheden) zouden voldoen aan de eisen van het keurmerk KKVV (niveau 1).

De hoofddoelstelling van KKVV was het uitgangspunt van deze intentieverklaring: het bevorderen van de brandveiligheid in kamerverhuurpanden. De wijze waarop deze doelstelling bereikt kon worden en of dit voor overheidsinstanties acceptabel en van toegevoegde waarde zou zijn, vormden de belangrijkste onderdelen voor het uit te voeren onderzoek.
Deelnemende partijen respecteerden waar nodig de verschillende belangen en posities van elkaar.

*) De pilot is uitgevoerd in samenwerking met KIWA, een onafhankelijke certificerend bedrijf. Het is nu nog niet bekend of KIWA straks ook het certificerend bedrijf wordt of dat de certificering door een ander bedrijf (of beide bedrijven) zal worden uitgevoerd.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Ervaringen Pilot:
Het initiatief om deel te nemen aan KKVV ligt altijd bij de verhuurder. Alleen de verhuurder kan een registratie starten. Pas nadat een verhuurder een registratie volledig heeft afgerond kan de huurder starten met registreren. In de pilot is dus in eerste instantie ingezet op de verhuurders. Desondanks was en is KKVV zeer ontvankelijk voor berichten en kunnen huurders, bijvoorbeeld via de site, altijd aangeven dat zij ook mee willen doen met KKVV.

Verhuurders:
In de pilot zijn uitsluitend verhuurders uit Nijmegen benaderd.
Ook heeft één verhuurder uit Arnhem op eigen verzoek meegedaan. De wooneenheden van deze verhuurder (totaal ca. 50 huurders in 5 verschillende panden) zijn niet meegeteld in deze pilot.
Tijdens de pilot zijn ook alle andere functionaliteiten van de KKVV app getest. Hiervoor is o.a. samengewerkt met een Nijmeegse kamerverhuurorganisatie. In deze omgeving kon ook de financiële administratie goed getest worden en de noodzakelijke verbeteringen worden doorgevoerd.

Tijdens de pilot zijn wij bevestigd in ons vermoeden dat de verhuurder vooral verleid moet worden om mee te doen aan het keurmerk. En het belangrijkste verleidingsmiddel is een volwaardige applicatie, die niet alleen de functie brandveiligheid in zich heeft maar vele andere functies die voor de verhuur van kamerpanden van toegevoegde waarde zijn. (bv opleveringsniveau van de woonruimten en klachtenregistratiesysteem). Daarnaast maken wij uit de gesprekken met de verhuurders op dat men sneller meedoet als KKVV actief gesteund wordt door bv de overheden en de verzekeraars. Ook het feit dat een verhuurder ziet dat zijn collega meedoet heeft een positief effect.
De promotie animatiefilm, zoals te zien op de website van KKVV, is voor veel verhuurders wel een trigger om serieus te overwegen om mee te doen.
De overwegingen zijn:

- Het moet noodzakelijk zijn
- Het moet iets opleveren
- Het moet laagdrempelig en betaalbaar zijn

Een belangrijke constatering uit de pilot is overigens dat alle verhuurders de noodzakelijke aanpassingen lieten aanbrengen om in te kunnen stappen op het basisniveau van het keurmerk. Op deze manier wordt dus daadwerkelijk de eerste winst binnen gehaald op het punt van het vergroten van de brandveiligheid, ons primaire doel.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Huurders:
Nog lastiger dan de verhuurder was het om de huurder in beweging te krijgen.
Duidelijk werd dat een huurder die in een kamer woont, zich niet erg druk maakt over de brandveiligheid.
Hij woont er al en het zal wel allemaal meevallen.
In de pilot zijn totaal 500 zittende huurders aangeschreven. Hierop volgden welgeteld 5 reacties.
Pas nadat (in het kader van de pilot) nieuwe en jonge medewerkers werden aangetrokken, die gericht huurders gingen benaderen om mee te doen aan de registratie, ging het aantal huurders die meewerkten, aanzienlijk omhoog. Deze nieuwe jonge medewerkers zijn zelf kamerhuurders. Het zijn dus ervaringsdeskundigen.
Geen enkele huurder geeft aan te twijfelen aan het nut van de registraties. Integendeel, vele huurders reageren positief, maar dat betekent niet dat zij direct tot actie overgaan.
Sommigen huurders met een slechte verhouding met hun verhuurder zijn wat terughoudend, omdat ze niet willen meewerken met de verhuurder.
Nadat de registratie is uitgevoerd, zijn huurders positief. Huurders vinden het dan zeker een goede zaak dat er naar de brandveiligheid wordt gekeken.
In de fase van registreren door huurders kwamen overigens verschillende kleine onvolkomenheden in het KKVV systeem aan het licht. Alle knelpunten zijn inmiddels opgelost. In juni '16 is de 5e versie van KKVV online gezet.

Nieuwe huurders:
Met nieuwe huurders is het eenvoudiger om hen te bewegen om te registreren. Sowieso wordt in de huurovereenkomsten opgenomen dat huurders zich verplichten om mee te werken aan het KKVV systeem (zonder sancties te noemen).
En elke huurder die een contract tekent, geeft aan het positief te vinden dat de verhuurder aandacht heeft voor brandveiligheid.
Echter, ook hebben wij ervaren dat het noodzakelijk is een huurder, bij het ondertekenen van de huurovereenkomst, direct te binden aan de KKVV app. Bij het ondertekenen wordt hiertoe de KKVV animatiefilm getoond. Vervolgens wordt ter plekke de telefoon app. gedownload en wordt samen met de huurder de app op het beginscherm van de smartphone geplaatst. Vervolgens wordt de huurder geïnstrueerd om in zijn nieuwe kamer de startsituatie van de huurperiode vast te leggen.
Als dat gebeurd is, is het voor de huurder een kleine stap om op een later moment ook de registratie in het kader van brandveiligheid uit te voeren.
Met het oog op verdere uitrol van de KKVV applicatie is het noodzakelijk om hiervoor verhuurorganisaties te benaderen die KKVV gaan gebruiken. Deze organisaties moeten over deze ervaringen, om te komen tot succesvolle uitrol van KKVV, worden geïnformeerd.

Zodra een beheerder de mogelijkheid krijgt een huurder (zittende of nieuwe huurder) persoonlijk toe te lichten hoe de applicatie van KKVV in elkaar zit en wat de achterliggende gedachte is, is deze huurder bijna altijd positief. En wil deze huurder wel meewerken. Daarvoor is het noodzakelijk de huurder op kantoor te ontvangen of bij de huurder persoonlijk langs te gaan.

Een belangrijke constatering is dat door het gesprek over de applicatie de verhuurder en huurder meer met elkaar in contact komen. En zo komt een belangrijk doel van de stichting KKVV dichterbij: de verhuurder en huurder dagen elkaar uit om brandveiligheid op een hoger niveau te brengen. Ook de ouders van de huurder komen op deze manier steeds meer in beweging.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Verloop van de pilot 1: Kwantitatief
KKVV heeft vanaf 2016 een website actief waarop steeds het aantal eenheden, die aan het basisniveau voldeden, staan aangegeven.
Op 12 januari 2016 (startdatum pilot) waren er 53 eenheden die voldeden aan het basisniveau 1.

Overzicht:

Datum:	Aantal panden die voldeden Aan eisen KKVV-1:	Aantal eenheden die zich in deze panden bevinden:
12 januari 2016	5	53
1 februari 2016	6	59
1 maart 2016	15	106
1 april 2016	22	154
1 mei 2016	28	208
1 juni 2016	34	249
1 juli 2016	39	297
1 augustus 2016	42	310
1 september 2016	45	317

De genoemde 45 panden zijn het eigendom van 23 verschillende eigenaren/verhuurders.
Gezien het aantal wooneenheden die voldoen aan de uitgangspunten van KKVV basisniveau 1 kan gesteld worden dat in numeriek opzicht de pilot succesvol is afgesloten.

Verloop van de pilot 2: Kwalitatief
Om een beeld te krijgen hoe de gebruikers van de KKVV applicatie de controle van de brandveiligheid dmv KKVV hebben ervaren, hebben wij in jul16/aug16 een enquête rondgestuurd naar alle deelnemers. Dit zijn de ca. 45 huurders die de panden hebben goedgekeurd en de 23 verhuurders wiens panden zijn goedgekeurd. Totaal hadden dus 68 personen kunnen reageren. Totaal hebben 16 personen (24%) gereageerd.
De totale enquête is als bijlage 3 toegevoegd.
Uit deze enquête is af te leiden dat de respondenten overwegend erg positief zijn over de KKVV app.
Op de stelling "brandveiligheid controleren via de KKVV app via de smartphone is een goede manier" reageren 4 personen "helemaal mee eens" en 12 personen "eens".
De respondenten geven gemiddeld een "7" voor de wijze waarop via de KKVV app de brandveiligheid wordt gecontroleerd.

De controles door de verhuurder werden veelal uitgevoerd door huismeesters (namens de eigenaren). Op deze wijze start een nieuwe controle. Pas als de verhuurder (huismeester) een pand heeft goedgekeurd, wordt de controle door de huurder uitgevoerd.
In de eerste controleronde door de huismeester werd bijna 75% van de woningen afgekeurd (ca. 35 stuks). Steeds was er in de eerste controleronde iets niet in orde: dit was meestal een rookmelder die "eruit" lag (omdat de batterij leeg was en door de huurders afgesloten) of het ontbreken van de instructies "hoe te handelen in geval van brand". Hierdoor groeide het aantal panden, dat voldeed aan de KKVV eisen, aanvankelijk erg langzaam.
Na een afkeuring werden de meestal beperkte aanpassingen gedaan, waarna een her controle plaatsvond. Vervolgens kwam de controle te liggen bij de huurder. In 10 gevallen keurde de huurder het pand af. In de meeste gevallen had dit te maken met het ontbreken van de instructie "hoe te handelen in geval van brand". In vijf gevallen is er met de huurder, die niet akkoord gaf, overleg geweest. Deze e-mail ervaringen zijn toegevoegd als bijlage 4.

Het feit dat zoveel panden in eerste instantie zijn afgewezen, door huurder én door verhuurder, en de uitkomsten van de enquête, tonen duidelijk aan dat de KKVV app. van toegevoegde waarde is voor de brandveiligheid in kamerverhuurpanden.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Belangstelling derden:
Er is nu al veel belangstelling van andere partijen dan de deelnemende partijen aan de pilot.

1. Gemeenten / brandweer
   Wij hebben presentaties gehouden in Maastricht tegenover 12 ambtenaren en brandweerlieden. Later ook aan een delegatie van verhuurders en de University Maastricht. Na de zomer zal opnieuw een afspraak gepland worden om te spreken over mogelijke samenwerking en/of deelname aan KKVV;
   Leeuwarden en Groningen hebben aangegeven de pilot in Nijmegen positief kritisch te volgen. Het college B&W heeft aangegeven te willen aansluiten bij een landelijke uitrol, nadat de pilot in Nijmegen positief is afgerond. In september staan hiervoor inmiddels afspraken gepland.
   Ook is er belangstelling vanuit de gemeenten Tilburg en Breda.
2. Vastgoed Belang
   De grootste belangenorganisatie van verhuurders in Nederland werkt met het keurmerk van SKW (SKW-keurmerk: BRL 9905). Vastgoed Belang stimuleert het samengaan van dit keurmerk met het KKVV keurmerk om gezamenlijk een nieuw landelijk keurmerk te introduceren: Keurmerk Kamerverhuur Nederland. De domeinnaam is al geregistreerd: **keurmerkkamerverhuur.nl**
   Het lijkt voor de hand te liggen om dit keurmerk in te vullen rondom het KKVV keurmerk.
   Vastgoed Belang heeft een belang bij het promoten van een dergelijk landelijk keurmerk.
   De landelijke uitrol zal het bestaansrecht van KKVV verder versterken.
3. Verzekeringsmaatschappijen
   Wij hebben diverse presentaties gegeven aan inmiddels bijna alle grote verzekerings-maatschappijen. Inmiddels heeft Nationale Nederlanden (NN) aangegeven actief KKVV te gaan steunen, onder de voorwaarde dat landelijke uitrol zal plaatsvinden en dat de applicatie zal voldoen aan diverse eisen, zoals privacy statements, goede verwerking en opslag van informatie etc.
   NN wil dit najaar meewerken aan een vervolgtraject met bijvoorbeeld Vastgoed Belang en Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) om te komen tot een landelijk keurmerk, rondom de uitgangspunten van KKVV.
   Tussen sep16 en jan17 zou dit traject moeten worden doorlopen opdat begin 2017 feitelijk de landelijke uitrol kan plaatsvinden
4. Grotere verhuurders
   Grotere particuliere verhuurders hebben belangstelling getoond voor het KKVV keurmerk en het registratiesysteem. De komende tijd staan diverse afspraken gepland.
   Het is wel duidelijk dat deze partijen pas willen instappen (maar dan ook snel), zodra duidelijk is dat het KKVV keurmerk de nieuwe norm zou kunnen worden.

Certificering.
Een keurmerk is gebaat bij een heldere certificering en een duidelijke controle. Daarom is KIWA op verzoek van KKVV aangesloten en heeft de intentieverklaring ondertekend. Ook heeft KIWA een opzet voor een Beoordelingsrichtlijn (BRL) opgesteld. In de intentieverklaring werd afgesproken dat KIWA vanaf niveau 2 de certificerende en controlerende instantie zou zijn. In de gesprekken met KIWA is daarover doorgesproken. Ook voor KIWA wringt het enigszins dat het een keurmerk zou certificeren dat niet voldoet aan het bouwbesluit. Bovendien zou er in de oorspronkelijke opzet geen sprake zijn van enige certificering op niveau 1. KIWA ziet als oplossing om niet de kamerverhuurpanden, die opgenomen worden in het keurmerk op basisniveau, te certificeren, maar het proces te certificeren om via basisniveau zoveel mogelijk panden naar het niveau bouwbesluit te krijgen. Dit wordt verder uitgewerkt en KIWA heeft aangegeven dat zij hiervoor een BRL zullen opstellen.
KIWA zal bovendien een voorstel formuleren voor gezamenlijke communicatie naar verhuurders. Hierin wordt aangegeven wat KKVV wel, maar ook wat het niet is (disclaimer, verwachtingenmanagement).

In de gesprekken met Vastgoed Belang bleek dat zij samenwerken met SKW, een andere certificerende instantie. Ook SKW is zeer geïnteresseerd in deelname aan het keurmerk. KIWA en SKW sluiten elkaar niet uit maar er is nog geen besluit genomen hoe dit geregeld kan worden. Door KKVV wordt KIWA als primaire partner beschouwd.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Conclusies en aanbevelingen van de projectgroep:

Conclusies:
1) De pilot heeft kwantitatief en kwalitatief zijn doelen gehaald.
Kwantitatief: er zijn meer dan 30 kamerverhuurpanden met in totaal meer dan 300 wooneenheden aangesloten. Deze panden zijn van 23 eigenaren/verhuurders.
Kwalitatief: De applicatie is tijdens de pilotfase, via 5 nieuwe versies, vervolmaakt en uitgebreid op bijna alle onderdelen. Aan de hand van kritieken van huurders en van verhuurders is de applicatie gebruiksvriendelijker geworden. Ook is de handleiding verbeterd en zijn er wijzigingen op de website doorgevoerd. De applicatie is aangepast om landelijke uitrol mogelijk te maken en om brandveiligheid niveau 2 in de applicatie te kunnen vastleggen.
De projectgroep heeft het verloop van de pilot gevolgd en wijzigingen besproken van de applicatie.

2) Uit de pilot en de vele gesprekken die met diverse partners gevoerd zijn, kan de conclusie worden getrokken dat er potentie is voor de landelijke uitrol van het keurmerk.
De paragraaf over de belangstelling van derden geeft daarvoor de onderbouwing.

3) Verleiding van de verhuurder is het belangrijkste middel om tot een substantiële deelname van kamerverhuurders te komen.
Stichting KKVV heeft daarom besloten een applicatie te ontwikkelen die de beheerders van de panden veel meer te bieden heeft dan alleen brandveiligheid. Om die reden gaat Stichting VWN als eerste beheerder de KKVV applicatie volledig inzetten in de volle breedte van woningbeheer. Zo zullen huurders vanaf september klachten via het onderdeel klachtenregistratie moeten melden. Nieuwe huurders moeten de nieuw te huren woonruimte vastleggen via de KKVV app. En aan huurders, die de huurovereenkomst willen beëindigen, wordt de eis gesteld om de woonruimte, nadat deze leeg is achtergelaten, via de KKVV app te registreren. Ook gebruikt de huismeester de KKVV app. om huurders te wijzen op onacceptabele situaties in het woongebouw. Het intensief gebruik van de KKVV app maakt het veel eenvoudiger om de huurder ook registraties te laten uitvoeren in het kader van de brandveiligheid.
Het tweede element van verleiding zit hem in het feit dat toetreding tot het keurmerk openbaar wordt gemaakt via de website van de stichting KKVV. Daarmee wordt de concurrentie tussen de verhuurders aangejaagd.

4) Het doel van het keurmerk moet zijn dat zoveel mogelijk verhuurders hun panden op het niveau van het bouwbesluit (niveau 3) brengen. Alle deelnemers aan de pilot, maar ook de partijen die mee willen doen aan de landelijke uitrol, benadrukken dat het keurmerk moet bevorderen en het mogelijk moet maken dat zoveel mogelijk panden op niveau 3, niveau bouwbesluit, worden gebracht. Wel blijft verleiding het belangrijkste middel om dat doel te bereiken. In de communicatie over het keurmerk zal ook nadrukkelijk aangegeven moeten worden wat het keurmerk wel, en wat het niet is. Aan de verhuurders zal moeten worden duidelijk gemaakt dat men wettelijk niet kan volstaan met basisniveau.

5) De inzet van de applicatie en website van KKVV zijn de vernieuwende en uitdagende middelen gebleken die wij er van verwacht hadden. Het KKVV systeem heeft ertoe geleid dat in veel kamerverhuurpanden werkzaamheden zijn uitgevoerd (terwijl de verhuurder vaak dacht dat alles in orde was). Deze werkzaamheden waren noodzakelijk om het pand te laten voldoen aan het basisniveau. Het betrof veelal kleine aanpassingen, zoals het bijplaatsen van een extra rookmelders, een extra brandblusser en/of het ophangen van brandveiligheidsinstructies. De introductie van het keurmerk heeft er aantoonbaar toe geleid dat het bewustzijn m.b.t. de brandveiligheid bij zowel huurders als verhuurders via zelfregistratie en -controle is bevorderd. Bovendien ontstaat er enig samenspel tussen verhuurder en huurder.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Aanbevelingen:

1) T.b.v. de uitrol en de doorontwikkeling van het keurmerk wordt al in sep16 gestart met een nieuw samen te stellen begeleidingsgroep rondom KKVV. Met het afronden van de pilot en het technisch vervolmaken van de applicatie is er een stevige basis gelegd voor het KKVV keurmerk. Maar het keurmerk moet nog op niveau 2 en niveau 3 verder worden uitgewerkt en geïmplementeerd in de KKVV applicatie. Ook zullen de 3 niveaus beschreven moeten worden in een alomvattende BRL (beoordelingsrichtlijn). Op deze wijze zal een goed functionerend keurmerk ontstaan t.b.v. kamerverhuurpanden in Nijmegen.
In dit traject zal veel aandacht aan de doorontwikkeling en de communicatie moeten worden besteed. Stichting KKVV zal als eerstverantwoordelijke het voortouw nemen maar wil dit graag in een structurele samenwerking met haar primaire partners doen: de gemeente Nijmegen ende Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer .
Hiernaast zijn er nieuwe partijen die in dit traject zouden willen aansluiten: Nationale Nederlanden en Vastgoed Belang. Het toevoegen van deze 2 partijen aan de begeleidingsgroep geeft extra kracht aan een landelijk keurmerk "Brandveiligheid in Kamerverhuurpanden".

2) De gemeente Nijmegen zal (bijvoorbeeld via de VNG) het keurmerk onder de aandacht brengen van de andere gemeenten. Dit is een mogelijke invulling van punt 4 van de intentieverklaring "taken van partijen": de gemeente zal waar mogelijk het initiatief ondersteunen en uitdragen. De (brand)veiligheid van kamerverhuurpanden is niet alleen belangrijk voor de gemeente Nijmegen maar eigenlijk voor iedere gemeente. Voor de partners is een actief ondersteunende rol essentieel voor het slagen van de uitrol.

3) Nationale Nederlanden en Vastgoed Belang zullen ieder hun eigen achterban/netwerk inzetten om de landelijke uitrol van het keurmerk te bevorderen. Dit ligt in het verlengde van wat aan de gemeente wordt gevraagd. Niet alleen van de gemeente maar van iedere deelnemende partij mag worden verwacht dat men gebruik maakt van eigen achterban, netwerk en communicatiemiddelen om de landelijke uitrol te ondersteunen.

4) De applicatie en de website KKVV worden doorontwikkeld om de uitrol van het keurmerk tot aan niveau 3 te ondersteunen. In deze rapportage is al vermeld dat wij ons ten doel moeten stellen om verhuurders te verleiden om zoveel mogelijk panden tot niveau 3 te brengen. Maar wel zoveel mogelijk via de uitgangspunten van zelfregistratie en zelfcontrole, en in een samenspel tussen verhuurder en huurder. Daarvoor moet de applicatie worden klaargemaakt. Ook het faciliteren van de betaalwijze zal daar onderdeel van uitmaken.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage 1:

Intentie Verklaring

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Intentieverklaring

"Brandveiligheid in Kamerverhuurpanden"

1. Deelnemende partijen:

- Gemeente Nijmegen, vertegenwoordigd door de Burgemeester, dhr. H.M.F. Bruls
- Veiligheidsregio Gelderland Zuid, sector Brandweer, vertegenwoordigd door regiocommandant dhr.D. van Zanten
- KIWA, vertegenwoordigd door dhr. P. Voshol
- Stichting Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid (hierna "KKVV"), vertegenwoordigd door de voorzitter, dhr. F. van Rooijen

2. Overwegingen / stand van zaken:

a. KKVV heeft als doelstelling om de brandveiligheid in kamerverhuurpanden te bevorderen.
b. KKVV heeft hiervoor een eigentijdse benadering ontwikkeld, gebaseerd op bewustwording, preventie, zelfregulatie, directe controle door belanghebbenden en externe controle op afstand.
c. KKVV is in november 2015 gestart met een pilot waarin in de 1e fase de nieuw ontwikkelde applicatie (zie bijlage 1) technisch getest wordt op 5 kamerverhuurpanden (met in totaal 53 wooneenheden). In deze panden wordt brandveiligheid volgens de uitgangspunten van KKVV gecontroleerd.
   KKVV start in januari 2016 met de 2e fase van deze pilot. In deze fase wordt gestreefd naar substantiële uitbreiding van het aantal deelnemende kamerverhuurpanden. De doelstelling is dat augustus 2016 tenminste 30 kamerverhuurpanden (met totaal tenminste 300 wooneenheden) zullen voldoen aan de eisen van het keurmerk KKVV (niveau 1);
d. KKVV heeft de intentie om in eerste instantie haar doelen te bereiken binnen de gemeente Nijmegen. Bij gebleken succes heeft KKVV landelijke ambities;
e. De gemeente Nijmegen en de Veiligheidsregio Gelderland Zuid, sector Brandweer, stimuleren initiatieven vanuit de samenleving die ertoe leiden dat de brandveiligheid (met name in kamerverhuurpanden) zal toenemen;
f. De gemeente Nijmegen en de Veiligheidsregio Gelderland Zuid, sector Brandweer, willen door middel van deelname aan de pilot onderzoeken op welke wijze zij steun kunnen geven aan het initiatief KKVV;
g. KIWA is de instantie die de uitgangspunten van KKVV beschreven heeft (zie bijlage 2). Het keurmerk KKVV basisniveau is het niveau van zelfcontrole. Vanaf KKVV niveau 2 zal KIWA de certificerende en controlerende instantie met betrekking tot het keurmerk KKVV controleren;
h. Het Verbond van Verzekeraars is een samenwerkingsverband van de grote landelijke verzekeraars. Het Verbond van Verzekeraars volgt het KKVV initiatief al meer dan 1 jaar en heeft haar medewerking en steun toegezegd bij de uitrol van het KKVV initiatief bij landelijke uitrol.

3. Doel en reikwijdte van deze Intentieverklaring

De deelnemende partijen onderzoeken in de pilot of de wijze waarop KKVV haar doelstellingen wil bereiken voor de deelnemende partijen acceptabel is, op welke wijze aanpassingen in de gehanteerde systematiek wenselijk zijn en onder welke voorwaarden de systematiek en deze doelstellingen ondersteund kunnen worden.

1

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

4. Uitgangspunten en taken

Uitgangspunt:
De hoofddoelstelling van KKVV is het uitgangspunt van deze intentieverklaring: het bevorderen van de brandveiligheid in kamerverhuurpanden. De wijze waarop deze doelstelling bereikt wordt en of dit voor overheidsinstanties acceptabel en van toegevoegde waarde is, vormen de belangrijkste onderdelen voor het uit te voeren onderzoek.
Deelnemende partijen respecteren waar nodig de verschillende belangen en posities van elkaar.

Taken van partijen:
De gemeente zal waar mogelijk het initiatief steunen en uitdragen. Tevens zal zij een start-bijeenkomst ter promotie van dit initiatief voor haar rekening nemen.
De Veiligheidsregio Gelderland Zuid, sector Brandweer, werkt mee aan de inrichting van de app en zal waar mogelijk aanbevelingen doen.
De volledige uitrol van de pilot, waarbij inbegrepen het informeren en het ondersteunen van nieuwe deelnemende kamerverhuurders met betrekking tot het gebruik van de applicatie, wordt door KKVV verzorgd.

5. Activiteiten

Tijdens de pilotfase zullen de deelnemende partijen minimaal 1 keer per maand bij elkaar komen om de mogelijkheden van samenwerking te onderzoeken. Ook zullen de ervaringen van de pilot van stichting KKVV worden geëvalueerd. Indien de ervaringen in de KKVV pilot positief zijn, wordt besproken of en zo ja, hoe de verdere samenwerking tussen de deelnemende partijen kan worden ingevuld. Ook zal er een tijdspad vastgesteld worden voor de uitrol van het keurmerk.

6. Organisatie en overlegstructuur

Elk van de deelnemende partijen vaardigt (minimaal) een persoon af om deel te nemen aan het maandelijks overleg. Stichting KKVV wordt vertegenwoordigd door de voorzitter van de stichting en de projectleider.
Stichting KKVV zal de voorzittersrol met betrekking tot het maandelijks overleg invullen. Dit overleg vormt de projectgroep KKVV. Elke deelnemer verzorgt terugkoppeling in zijn eigen organisatie.

7. Planning en tijdschema

Het eerste overleg wordt gepland in de eerste week van februari 2016. Uiterlijk in augustus/september 2016 zal er een eindrapport met conclusies en aanbevelingen door de projectgroep worden opgeleverd.
In augustus 2016 zal er eveneens een volledige en goed werkende applicatie KKVV beschikbaar zijn.

Bijlage 1: KKVV – Doelstelling, Principe en Pilot
Bijlage 2: KIWA – Keurmerk Veilig Kamerverhuur

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

1. Gemeente Nijmegen,

Dhr. H.M.F. Bruls,
burgemeester

2. Veiligheidsregio Gelderland Zuid
Sector brandweer

Dhr. D. van Zanten
regiocommandant

3. KIWA,

Dhr. P. Voshol,
managing director

4. Stichting KKVV,

Dhr. F.M.J. van Rooijen
voorzitter

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage 2:

Niveau 2 gaat uit van het basisniveau, met daaraan toegevoegd:

a.

Via een geautomatiseerd systeem (zoals de kkvv app) inzicht geven in diverse documenten die betrekking hebben op het woongebouw waar het keurmerk voor geldt:

- Gegevens van het woongebouw en de verschillende wooneenheden (toilet, douche, wastafels, keukenblokken), waarbij het onderscheid wordt gemaakt tussen "algemeen gebruik" en "individueel gebruik"
- Overzicht van het aantal wooneenheden in het woongebouw, inclusief de oppervlakte van de wooneenheden en van de algemene ruimten
- Overzicht van de actuele huurders van de wooneenheden in het woongebouw;
- Historie van huurders van de wooneenheden in het woongebouw;
- Overzicht van de Huurovereenkomsten van de verschillende wooneenheden

b.

- Document: gebruiksvergunning woongebouw
- Document: opstalverzekering mbt het woongebouw
- Document: aansprakelijkheidsverzekering voor de verhuurder mbt het woongebouw;

c.

- Documenten m.b.t. de veiligheid en leefbaarheid in het woongebouw:
  a. Jaarlijkse controle CV installatie
  b. vijfjaarlijkse controle E-installatie
  c. Vervangen van de vrijhangende gasslangen mbt elk gasfornuis: 1 keer per 10 jaar
  d. Controle van overige installatie, indien van toepassing

d.

Klachtenregistratiesysteem en systematiek van klachtenafhandeling

e.

Uitbreiding van Brandveiligheid naar niveau wooneenheden

- Voldoende wandcontactdozen, geen verlengsnoeren
- Eventuele branddetectie
  - In elke kamer dient een rookmelder te hangen (aangesloten op het lichtnet), tenzij elke wooneenheid een WBDBO heeft van meer dan 30 min.
    Elke ruimte die gepasseerd wordt vanaf de uitgang van de kamer tot uitgang van de woonfunctie dient een rookmelder te hebben, tenzij er een BMI aanwezig is.
- Acceptabele vloerbedekking
  - Vloerbedekking is goed wanneer deze geplakt of gespannen is.
- Acceptabele plafondafwerking, geen zachtboard of kunststof
- Blusmiddelen
  - Indien geen brandslanghaspels, op elke bouwlaag in de gezamenlijke vluchtroute tenminste een blustoestel en in de gezamenlijke keuken.
- Vluchtroutes
  - Kamer mag met sleutel afsluitbaar zijn. Elke deur tussen kamer en uitgang moet snel open te maken zijn (deurkruk, drukplaat, paniekssluiting).
  - Deuren op vluchtweg dienen zelfsluitend te zijn (kamers, douche, toilet en meterkast niet)

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage 3

Resultaten enquête KKVV:

1. Wat is jouw geslacht?

Man	9 (56.25 %)
Vrouw	7 (43.75 %)

n = 16
# 16

2. Wat is jouw leeftijd?

Gezien de leeftijden lijkt het erop dat 4 verhuurders en dus 12 huurders de enquête hebben ingevuld.

Respondent 1	24
Respondent 2	24
Respondent 3	58
Respondent 4	55
Respondent 5	29
Respondent 6	25
Respondent 7	23
Respondent 8	22
Respondent 9	24
Respondent 10	69
Respondent 11	63
Respondent 12	21
Respondent 13	24
Respondent 14	21
Respondent 15	30
Respondent 16	25

3. Student, werkend of anders?

Student	8 (50 %)
Werkend	3 (18.75 %)
Anders	5 (31.25 %)

n = 16
# 16

4. Ik hield me, voordat ik door KKVV benaderd werd, bezig met de brandveiligheidssituatie in mijn kamerverhuurpand.

1. Helemaal mee eens.	1 (6.25 %)
2. Eens.	5 (31.25 %)
3. Neutraal.	6 (37.5 %)
4. Oneens.	4 (25 %)
5. Helemaal mee oneens.	0 (0 %)

15

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

n = 16
# 16

5. Waarom heb jij meegedaan aan de brandveiligheidscontrole van KKVV?

Ik vind brandveiligheid een belangrijk thema.	11 (68.75 %)
Het is in mijn eigenbelang, ik wilde zo aandacht vragen voor de slechte brandveiligheidssituatie in mijn pand.	2 (12.5 %)
Ik wilde zo laten zien dat de brandveiligheid in mijn pand op orde was.	3 (18.75 %)
Ik kreeg er een fles wijn voor.	2 (12.5 %)
Ik help mijn verhuurder als ik kan.	5 (31.25 %)
Anders...	0 (0 %)

n = 16
# 23

6. De controle van KKVV was makkelijk te voltooien.

1. Helemaal mee eens.	6 (37.5 %)
2. Eens.	7 (43.75 %)
3. Neutraal.	1 (6.25 %)
4. Oneens.	2 (12.5 %)
5. Helemaal mee oneens.	0 (0 %)

n = 16
# 16

7. Wat vond jij van de controle? Hoe kan de controle verbeterd worden?

Respondent 1	Nee (Steven)
Respondent 2	-
Respondent 3	OK, in orde zo
Respondent 4	
Respondent 5	De controle is in principe goed te voltooien, maar ik had problemen met de app. Het is 2x voorgekomen dat terwijl ik bezig was de ronde te maken in mijn huis om alle brandveiligheid producten vast te leggen met mijn camera er een reset plaats vond van de app. Hierdoor moest ik weer helemaal opnieuw beginnen. Misschien is het een idee dat de app de foto's ergens bewaard of wegzet tijdens de controle zodat als je geen internetverbinding hebt je niet meer helemaal opnieuw hoeft te beginnen.

16

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Respondent 6	de controle was makkelijk uit te voeren. In de app stond duidelijk aangeven wat wel en niet gecontroleerd dient te worden. Hierdoor krijg je als huurder een beeld wat de belangrijkste aspecten zijn van een brand(on)veilig huis. Het Keurmerk is een hele eenvoudige manier om brandveiligheid bespreekbaar te maken en de basis punten op orde te krijgen
Respondent 7	Het idee van de controle vind ik erg goed. De uitvoering liet (destijds) nog wel te wensen over. Allereerst deed de app het niet op mijn telefoon. Een medewerker van KKVV is toen langs gekomen, zodat we met mijn inloggegevens en zijn telefoon de controle wel konden uitvoeren. Op zich werkte dit goed, alleen vond ik het wel onduidelijk dat de eerste verdieping de begane grond is (enkel een gang en trap in mijn geval). Het was niet altijd direct duidelijk waar ze precies een foto van wilde hebben, maar na dit even uit te zoeken kwam je hier wel uit. Paar keer ging er wel iets mis (foto's waren opeens verdwenen) waardoor we de foto's opnieuw moesten maken. Maar die punten zullen inmiddels in de app wel verbeterd zijn.
Respondent 8	
Respondent 9	Controle was goed te doen, makkelijk uit te voeren. Wel vervelend dat de hele controle afgekeurd moet worden als 1 ding niet aanwezig is.
Respondent 10	
Respondent 11	?
Respondent 12	Prima
Respondent 13	Eigenlijk taak van verhuurder. Werd teveel om foto's gevraagd en als huurder kun je niet in alle kamers. Goed om mensen te stimuleren met fles wijn , deze echter nooit ontvangen!
Respondent 14	Prima, goed uitgevoerd
Respondent 15	De controle op zich is ideaal opgezet. De app werk(te) alleen slecht/ traag.
Respondent 16	de eisen moeten wel haalbaat zijn voor de huurders van het pand. Als de ruimtelijke situatie het niet of nauwelijks anders toelaat is het niet fijn om steeds opnieuw commentaar te krijgen op bv. dingen die in de wegstaan o.i.d., terwijl er verder geen opslagruimte beschikbaar is.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

8. Heb jij nog andere opmerkingen over de controle?

Respondent 1	Nee (Steven)
Respondent 2	-
Respondent 3	Nee
Respondent 4	KKVV regelt het goed!
Respondent 5	
Respondent 6	De controle is een momentopname. Als de controle wordt goedgekeurd wil het niet zeggen dat de rest van de tijd het pand daadwerkelijk brandveilig is. De controle is vatbaar voor schijnveiligheid. Door de verhuurder zal er constant sturing moeten plaatsvinden om te zorgen dat de punten uit de controle ook daadwerkelijk goed blijven gaan.
Respondent 7	Nee, zie punt 7
Respondent 8	
Respondent 9	
Respondent 10	
Respondent 11	
Respondent 12	Nee
Respondent 13	
Respondent 14	Nee
Respondent 15	-
Respondent 16	

9. Ik houd me nu meer bezig met de brandveiligheidssituatie in mijn kamerverhuurpand.

1. Helemaal mee eens.		3 (18.75 %)
2. Eens.		7 (43.75 %)
3. Neutraal.		5 (31.25 %)
4. Oneens.		1 (6.25 %)
5. Helemaal mee oneens.		0 (0 %)

n = 16
# 16

18

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

10. De brandveiligheidssituatie in jouw pand was vóór de controle van KKVV in orde.

1. Helemaal mee eens.	2 (12.5 %)
2. Eens.	10 (62.5 %)
3. Neutraal.	1 (6.25 %)
4. Oneens.	3 (18.75 %)
5. Helemaal mee oneens.	0 (0 %)

n = 16
# 16

11. De brandveiligheidssituatie in jouw pand is door de controle verbeterd.

1. Helemaal mee eens.	3 (18.75 %)
2. Eens.	9 (56.25 %)
3. Neutraal.	2 (12.5 %)
4. Oneens.	2 (12.5 %)
5. Helemaal mee oneens.	0 (0 %)

n = 16
# 16

12. De brandveiligheidssituatie in jouw pand is nu in orde.

1. Helemaal mee eens.	5 (31.25 %)
2. Eens.	7 (43.75 %)
3. Neutraal.	3 (18.75 %)
4. Oneens.	1 (6.25 %)
5. Helemaal mee oneens.	0 (0 %)

n = 16
# 16

13. KKVV werkt via een app op de smartphone. Met welk cijfer beoordeel jij deze app die de brandveiligheid controleert?

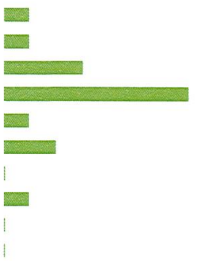

10	1 (6.25 %)
9	1 (6.25 %)
8	3 (18.75 %)
7	7 (43.75 %)
6	1 (6.25 %)
5	2 (12.5 %)
4	0 (0 %)
3	1 (6.25 %)
2	0 (0 %)
1	0 (0 %)

n = 16
# 16

Gemiddelde: 6,94.

14. De brandveiligheid controleren via een app op de smartphone is een goede manier.

1. Helemaal mee eens.	4 (25 %)
2. Eens.	12 (75 %)
3. Neutraal.	0 (0 %)
4. Oneens.	0 (0 %)
5. Helemaal mee oneens.	0 (0 %)

n = 16
# 16

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

15. Heb jij nog aanmerkingen over KKVV? Of over deze enquête?

Respondent 1	Nee (Steven)
Respondent 2	Nee.
Respondent 3	OK
Respondent 4	geen opmerkingen
Respondent 5	Ondanks dat de brandveiligheid in mijn pand in orde was is het gebruik van de app en het vragen van verantwoordelijkheid van de bewoner een goede manier om huurders bewust te maken van brandgevaar en brandveiligheid. Ik vind dit een erg goed initiatief!
Respondent 6	
Respondent 7	N.v.t.
Respondent 8	
Respondent 9	
Respondent 10	
Respondent 11	De enquête lijkt meer geschreven voor de huurders dan voor de verhuurders
Respondent 12	Nee
Respondent 13	
Respondent 14	
Respondent 15	-
Respondent 16	

Legenda:
n = aantal respondenten dat de vraag heeft gezien
# = aantal ontvangen antwoorden

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage 4:

Correspondentie met de huurders over afgekeurde panden:

Nijmegen, van den Havestraat - Kees en Niels – 6 kamers, 6 wooneenheden.

Hallo Steven,

Dit is afgekeurd omdat er geen veiligheidsplan hangt in ons huis. Dit moest worden aangevinkt en dat konden wij dus niet doen.

Onze huismeester heeft vanochtend verteld dat hij deze binnenkort komt ophangen. Dan zou de brandveiligheidstest goedgekeurd kunnen worden.

Groeten,

Kees en Niels

Nijmegen, Citroen Vlinderstraat - Margreeth – 3 kamers, 2 appartementen, 5 wooneenheden.

Beste Steven,

Ik heb de controle doorgelopen maar wel alleen voor de bovenste twee verdiepingen, aangezien die verdiepingen de verdiepingen zijn die wij bewonen. De begaande grond heb ik dus gewoon doorgeklikt.

Wat nog mist bij ons is rookmelders. Ik geloof dat die er aan komen maar voor nu heb ik toch maar geklikt op dat het nog niet voldoende is en daar heb ik dus ook geen foto's van :)

Groetjes,

Margreeth

Nijmegen, Straalmanstraat - Lars – 6 kamers, 6 wooneenheden.

Hoi Steven,

De rookmelders gingen inderdaad niet af (batterij leeg denk ik). En er hangt ook geen veiligheidsinstructie.

Groetjes,
Lars

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Nijmegen, Sint Annastraat - Jeroen – 13 kamers, 2 appartementen, 15 wooneenheden.

Beste Jeroen ...,

Na ons gesprek hebben wij contact gehad met de eigenaar hoe de rookmelders te controleren zijn. De eigenaar gaf aan dat:

"Het alarmsysteem is gecontroleerd en goed bevonden in november 2015 en wordt weer in november 2016 gecontroleerd."

Bijgevoegd hebben wij het rapport van deze controle, het bewijs dat de rookmelders toen goed bevonden zijn.

Vervolgens hebben wij vandaag de controle opnieuw uitgevoerd, zoals je wellicht gemerkt hebt, en het pand goedgekeurd met het KKVV keurmerk. Op huurder.kkvv.nl zijn de foto's van onze controle in te zien.

Graag horen wij nu dus of jij ook nog steeds de controle wil uitvoeren, zoals besproken tijdens ons gesprek.

Ook als je nog vragen hebt horen wij dit graag.

Met vriendelijke groet,
Steven Willems

Sint Annastraat – Lisanne – 9 kamers, 9 wooneenheden.

Hoi Steven,

Tot nu toe heb ik van alle openbare ruimtes fotos kunnen maken. Bijna niemand was thuis dus ik kon daar niet op de kamers . De rookmelders die er hangen daar kan ik niet bij dus ik heb geen idee of ze het doen , heb ze ook niet aangekruist als werkende.

Groetjes Lisanne

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Stichting KKVV [mailto:info@kkvv.nl]
Verzonden: vrijdag 30 september 2016 0:33
Aan: Griffie
Onderwerp: Kamerverhuurbeleid

Aan de leden van de gemeenteraad Nijmegen

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij reageer ik op het recent verschenen nieuwe kamerverhuurbeleid. Graag wil ik enkele kritische kanttekeningen plaatsen.
Ik ben als adviseur betrokken bij Stichting VWN, de snelst groeiende kamerverhuurorganisatie in Nijmegen met momenteel ca. 1000 kamers, ca. 200 panden van ca. 50 verhuurders. Ik ben één van de verhuurders, en ca. 25 jaar actief als kamerverhuurder.
Tevens ben ik de bedenker van de KKVV applicatie (Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid), een applicatie die als doelstelling heeft om de brandveiligheid én de sociale veiligheid in kamerverhuurpanden te vergroten. Rondom het KKVV initiatief is Stichting KKVV opgericht.
De KKVV applicatie is in de afgelopen 3 jaar ontwikkeld door huurders én verhuurders, met de bedoeling om de communicatie tussen huurder en verhuurder te verbeteren, om de leefbaarheid voor huurders en omwonenden te verbeteren, en om invulling te geven aan de zorgplicht van de verhuurder. De KKVV applicatie is nieuw, vernieuwend en eigentijds.

In het voorgestelde beleid wordt o.a. als grootste zorgpunt de leefbaarheid van omwonenden genoemd, alsmede de illegaliteit van twee derde deel van de kamerverhuurpanden.
De leefbaarheidstoets moet dit probleem oplossen.
Helaas wordt geen analyse gemaakt wanneer overlast optreedt bij kamerverhuurpanden.
Als belangrijkste oorzaken van overlast bij kamerverhuurpanden zijn ongetwijfeld gebrekkig toezicht en slecht beheer aan te wijzen. Wanneer een verhuurder (de “oude huisjesmelder”) zich niet bekommert over georganiseerd beheer, over hoe in het pand geleefd wordt en hoe bewoners zich naar elkaar en naar de omgeving gedragen, is het een kwestie van tijd dat er sprake is van overlast in de vorm van geluidsoverlast en overlast in de vorm van achterstallig onderhoud, overlast door afvalopeenhoping, ongedierte en bijvoorbeeld het fiets parkeren.

Belangrijker dan een nieuwe beleid formuleren, gebaseerd op sanctionering, zou de gemeente haar beleid moeten richten op het voorkomen van overlast situaties. Dat is eenvoudig te doen door eisen te stellen aan beheer. Dit zou voorwaardelijk moeten zijn om überhaupt in aanmerking te komen voor een gebruiksvergunning.
Aantoonbaar kan Stichting VWN, in navolging van SSH& aantonen dat bij haar panden bijna geen sprake is van overlast. Het afgelopen jaar zijn er 2 situaties geweest dat Stichting VWN heeft moeten optreden. Dat is uiteraard direct gebeurd: in samenspraak met omwonenden en huurders zijn de problemen opgelost. Het sleutelwoord is natuurlijk zoals altijd: communicatie. Tussen huurders en verhuurders, tussen huurders onderling en met de direct omwonenden. Daarvoor zet Stichting VWN huismeesters in.
Maar belangrijker dan dat is dat Stichting VWN gebruik maakt van de KKVV applicatie, een systeem waarbij nadrukkelijk de huurder betrokken wordt in alle belangrijke registraties in het pand: brandveiligheid, klachtenregistratie, opleveringsniveau van woonruimten, informatiestroom aan huurders, huurregistratiesysteem en een meldsysteem voor huismeesters.
Dat het systeem werkt, is al aangetoond in de recent succesvol afgeronde pilot (in samenwerking met de gemeente Nijmegen en ODRN). Er volgt nu een vervolgtraject. Het feit dat Nationale-Nederlanden en Vastgoed Belang aanschuiven bij dit vervolgtraject geeft aan dat ook deze grote en belangrijke partijen kansen zien voor zelfs landelijke uitrol van de KKVV applicatie.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Er zijn momenteel 10 gemeenten die deze (KKVV) ontwikkeling volgen. De gemeente Leeuwarden overweegt nu al om met Stichting KKVV het gesprek aan te gaan (maar had graag gezien dat de gemeente Nijmegen ook op een of andere wijze verder gaat met KKVV).

Het zou ongelofelijk betreurenswaardig zijn (en een "gemiste kans") indien de gemeente Nijmegen niet op een of andere wijze de mogelijkheden, die KKVV biedt, zou meenemen en inzetten in haar nieuwe beleid. Uiteraard zouden ook andere systemen hiervoor gebruikt mogen worden, maar zover ik weet, zijn er geen andere vergelijkbare systemen.
Omdat de Stichting KKVV natuurlijk graag ziet dat zeker in Nijmegen KKVV wordt gebruikt, wil Stichting KKVV aan de gemeente Nijmegen aanbieden dat elke kamerverhuurder een halfjaar lang deze toch al betaalbare applicatie (€ 8 per maand per pand) gratis mag gebruiken. Zelfs biedt Stichting KKVV aan dat verhuurders gratis worden geholpen bij het opstarten en de in gebruik name van de KKVV applicatie.
Stichting KKVV is ervan overtuigd dat de applicatie van dusdanige toegevoegde waarde zal zijn dat wellicht bijna elke verhuurders ermee zal doorgaan.
En ook niet onbelangrijk: Voor de gemeente Nijmegen zijn er geen kosten aan verbonden!

Een onderdeel van "goed beheer" is dat de huurder bij het aangaan van de huurovereenkomst wordt geïnformeerd over het feit dat de verhuurder gebruik maakt van de KKVV applicatie. De huurder tekent dat hij hieraan medewerking verleent. Acceptabel gedrag van de huurder én de verhuurder worden daarmee over en weer schriftelijk vastgelegd. Dan worden ook overige rechten en plichten vastgelegd, wordt de huurder bekend gemaakt met de applicatie etc.
Dit is nu al in de pilot veelvuldig getest. Verhuurders, huurders (en hun ouders) waarderen dit in hoge mate.

Om dit alles verder toe te lichten zou ik graag aan ieder van u een korte demonstratie van de KKVV-applicatie tonen. In maximaal 30 minuten kan ik u eenvoudig de meerwaarde aantonen van KKVV.
Een eerste indruk is te zien op de site: www.kkvv.nl
Echter, de site is gericht op brandveiligheid. De overige functies zijn (nog) niet verder uitgewerkt op de site.

Bijgevoegd heb ik:

- Persbericht mbt de Nijmeegse pilot mbt brandveiligheid in kamerverhuurpanden (KKVV)
- Het evaluatierapport mbt dit project (met management samenvatting)
- Een artikel, zoals het nu is opgenomen in "Steengoed", het blad van de belangenvereniging van vastgoed investeerders in Nederland: Vastgoed Belang

Hiernaast zijn er nog enkele andere punten van kritiek op het document van wethouder Velthuis:

1. Er is geen aandacht voor "short stay" en (nog bedenkelijker) voor "AirB&B".
2. Er is een "inkeerregeling" (?!). Hoe om te gaan met een verhuurder, die al 15 jaar een pand verhuurt met 4 studenten. Volgens de nieuwe regels zou hij gebruik moeten maken van de inkeerregeling, € 800 leges betalen om gelegaliseerd te worden! Maar hij was een legaal opererende verhuurder omdat de wettelijke grens voor een kamerverhuurvergunning ligt bij 5 kamers. Het kan niet zijn dat de gemeente Nijmegen de spelregels tijdens het spel verandert en waardoor vervolgens een verhuurder illegaal zou zijn geworden!
3. De veronderstelling is dat een pand gelegaliseerd wordt zodra een pand voldoet aan het bouwbesluit. Echter, meer dan 75% van de kamerverhuurpanden voldoet niet aan het bouwbesluit en kan daar ook veelal niet aan voldoen. Deze eis is niet realistisch en daarmee onhaalbaar. Hoe stelt de wethouder zich dit voor? Dat hij 1500 panden gaat sluiten?
   De KKVV app. benadert deze problematiek vanuit de feitelijke situatie en beschrijft het keurmerk voor kamerverhuurpanden op 3 niveaus. Een "instapniveau" (de ondergrens

waaraan elk pand moet voldoen; dit is het niveau waarop de Brandweer haar controles uitvoert), niveau 2 (het streefniveau, net onder bouwbesluit) en niveau 3 → bouwbesluit.

Met vriendelijke groet,
Eef Willems
info@kkvv.nl
06-22545242

Namens Stichting KKVV

Stichting Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid
Daalseweg 229
6521 GJ Nijmegen

Postbus 38307
6503 AH Nijmegen

Tel: 024-3604599
info@kkvv.nl
www.kkvv.nl

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: <sloet4@upcmail.nl>
Datum: 27 september 2016 19:16:00 CEST
Aan: "griffie@nijmegen.nl" <griffie@nijmegen.nl>
Onderwerp: Debat verkamering op 28 september. Mijn bijdrage.

Heb zojuist op youtube de uitzending van omroep gelderland over verkamering in Nijmegen gezien.
Ik ben geschrokken van de uitlatingen van sommige studenten en de verbijsterende reactie van de wethouder daarop.
Reden temeer voor de Nijmeegse politiek om het nu voorgestelde beleid nog eens ernstig te overwegen en tot regulering over te gaan.

Met vriendelijke groet T. Leenders, bewoner Altrade.

Verzonden vanuit Mail voor Windows 10

Van: <sloet4@upcmail.nl>
Datum: 27 september 2016 19:27:08 CEST
Aan: "griffie@nijmegen.nl" <griffie@nijmegen.nl>
Onderwerp: Debat kamerverhuurbeleid 28 september.

Ik wil nog iets toevoegen aan mijn vorige email. De wethouder zegt in het interview met omroep gelderland dat hij niets wil veranderen aan het voorstel van het college over het kamerverhuurbeleid. Wat is de mening van de gemeenteraad hierover? Waarom dan dit overleg op de 28e? Alles wat de wethouder als oplossing suggereert is al gedaan. Een zoethoudertje voor de bewoners dit debat?(!!). Gemeenteraad,
jullie zitten toch in de raad voor de burger?

T. Leenders
Verzonden vanuit Mail voor Windows 10

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Dorus en Roos Smolders [mailto:dorus.roos@wolmail.nl]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 13:44
Aan: Griffie
Onderwerp: bericht van Dorus Smolders m.b.t. de bijeenkomst kamerverhuurbeleid.

Nijmegen, 29 september 2016.

Geachte raadsleden.

Woensdagavond, 28-09-2016, heb ik een bijeenkomst bijgewoond m.b.t. een debat over kamerhuurbeleid.

Mijn vrouw en ik wonen in de van Trieststraat 11 te Nijmegen, in Bottendaal met een grote studenten populatie. Wij wonen in het midden van de van Trieststraat.
Onze woon- en slaapkamer bevinden zich aan de achterkant van ons huis en grenzen aan de 'driehoek' omsloten door de: sint Annastraat - Stijn Buysstraat – van Trieststraat.
Binnen deze driehoek (echo) zorgt de overlast voor een extra 'galm' van het geluid. Het geluid dat veroorzaakt wordt door de bewoners uit de studentenpanden.
Van 's avonds tot in de vroege ochtend uren is er lawaai, zijn er vuurkorven die branden, roken en smeulen. In gesprek gaan met de studenten levert niet echt veel op.
Dit hebben wij verschillende malen geprobeerd, maar helaas zonder veel resultaat. In de afgelopen jaren is de overlast in ernstige mate toegenomen. Erg jammer.
Nog het meest vervelend zijn de 'schreeuwpartijen' gepaard gaande met 'onsmakelijke' geluiden diep in de nacht. Juist als je eenmaal ingeslapen bent ontwaak je hiervan rond bijvoorbeeld 4.00 uur. Luide feestjes gaan door tot zeer laat. Er wordt geen enkele norm in acht genomen.

Het zou uitermate aangenaam zijn, wanneer de oude levensstandaard weer enigszins terug zou kunnen keren.
Hopelijk komt er op korte termijn een beleid dat dit gaat bewerkstelligen.

Met vriendelijke groet,

Dorus en Roos Smolders (sinds 1986 woonachtig in de van Trieststraat)

LEEFGENOT EN WOONGENOT TERUG IN HET CENTRUM VAN NIJMEGEN !!

Th. Smolders
Van Trieststraat 11
6512CW Nijmegen
Tel: 024-3240027

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: TON BERENTSEN [mailto:berentsen100@hotmail.com]
Verzonden: dinsdag 4 oktober 2016 16:44
Aan: Griffie
Onderwerp: kamerverhuur

Bij deze wil ik nog wat aanvullende opmerkingen maken m.b.t. het kamerverhuur-beleid.
-ik woon in een beneden-appartement in de Timorstraat en heb aan de enen kant boven mij een alleenstaande vrouw van 65 jaar. Aan de andere kant heb ik sinds een jaar 2 studenten (vrienden van elkaar) wonen op de eerste verdieping. Op de 2e verdieping daarboven woont een jong stel, die beide werkzaam zijn.
-de studenten wonen boven mijn slaapkamer(s)
-het is mij niet bekend of dhr v.d. heuvel uit Venray (de huiseigenaar) een vergunning heeft aangevraagd.
-probleem is dat er sprake is van geluidsoverlast en dat nog wel boven mijn slaapkamer. De jongelui hebben een ander levensritme en gaan rond half een op stap, komen s'nachts rond 4 a 5 uur terug.
-deze ouden woningen met houten vloeren zijn niet ingesteld op studenten en/of kamerbewoners. Eigenlijk zou geen kamerbewoning toegestaan moeten worden en mocht dat wel zijn dat dan in ieder geval volgens professionele bouwkundige ingrepen geluidisolatie toegepast moeten worden. De nederlandse stichting geluidshinder heeft hier goeie ideeën over waarbij op professionele wijze ingrepen geadviseerd worden.
-in de timorstraat zijn nu al 2 panden die vol met studenten zitten, moet hier geen grens worden gesteld voor een straatje
-ik hoop dat deze opmerkingen meegenomen kunnen worden door de gemeenteraad.

B.v.d.
Ton Berentsen

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Portier, Julia BM50

Van: Patty en Fred <AalvanThiel@cs.com>
Verzonden: dinsdag 27 september 2016 17:59
Aan: Griffie
Onderwerp: verkamering onder de WOZ-waarde van 180.000,00 euro

Beste heer/mevrouw,

Graag willen wij het volgende kenbaar maken hetgeen mogelijk meegenomen kan worden in de besluitvorming met betrekking tot studentenhuisvesting/kamerbewoning:

Wij wonen aan de Beverweg nummer 59. Aan de rechterkant van de straat staan eengezinswoningen en aan de overkant staan woonappartementen/flats. Ook aan de Visotterstraat die haaks op de Beverweg uitkomt staan appartementen/flats. Deze appartementen liggen ruim onder de WOZ-waarde van 180.000,00 euro. Daarnaast zijn er grenzend aan onze achtertuin diverse duurdere woningen volledig verkamerd (Hatertseweg).

In de beleidsnota kamerverhuur geeft u aan de woningvoorraad van goedkope woningen tot 180.000,00 euro WOZ-waarde niet te verkameren. Graag willen wij weten hoe dit gehandhaafd gaat worden gezien onze ervaring

De afgelopen jaren zijn diverse appartementen aangekocht om studenten en hun vrienden/medestudenten te huisvesten. Deze trend zien wij vooral sinds de mogelijkheid is geschapen dat men 100.000,00 euro belasting vrij aan kinderen mag “schenken” op voorwaarde dat hiervoor een huis wordt aangekocht. Daarnaast zijn er eigenaren die hun appartement (nog) niet verkocht hebben en aangeboden hebben voor verhuur.

Wij (en met ons de medebewoners van de Beverweg maar ook enkele appartement bewoners) krijgen het onbehaaglijke gevoel dat de verhouding tussen gezinnen/werkende stellen enerzijds en de studenten/tijdelijke bewoners anderzijds meer en meer scheef is komen te liggen. Bijna wekelijks zien wij wel een boedelbak staan of iets dergelijks met een vertrekkende of komende bewoner bij de appartementen.

Hierbij willen wij benadrukken dat wij niet tegen deze manier van huisvesting zijn maar wel moeite hebben met de scheve verhouding die is ontstaan in een gewone doorsnee woonwijk en de toenemende “tijdelijke” huisvesting van studenten. Bovendien draagt het geenszins bij in de sociale buurtverhouding.

Een gevolg is dat wij met ergernis de verpaupering zien toenemen. In toenemende mate constateren wij o.a. het volgende:

- Vuilniszakken die op willekeurige dagen worden buitengezet.
- Overvolle fietsenstallingen en oude fietsen achterlatend bij vertrek (tot ergernis van de flatbewoners zelf)
- Rondslingerende fietsen.
- Van tijd tot tijd nachtelijk rumoer.

Vriendelijke groeten,

Fred van Thiel
Beverweg 59
6532 CC Nijmegen
Telnr 024-6632932
Email: aalvanthiel@cs.com

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

W.Schuitemaker
St.Annastraat 135
6524 EP NIjmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen.

Betreft: inspraak kamerverhuurbeleid.

Nijmegen, 8 oktober 2016.

Geachte leden van de raad,

Vanaf 2003 ben ik woonachtig aan de St.Annastraat tussen de Fransestraat en de Archipelstraat in. Sinds ik daar woon is het aantal kamers binnen een kleine straal van mijn woning aanzienlijk vermeerderd. Ik schat dat ik inmiddels omringd wordt door zo'n 200 kamerbewoners. Zo langzamerhand begint het hier meer op een campus te lijken en worden wij als "gewone burgers" een uitzondering. Dit heeft effect op het leefklimaat omdat de woonnorm steeds meer wordt bepaald door de kamerhuurder. Contact met hem is er niet. Dat willen ze ook niet. Er vinden overigens veel verhuisbewegingen plaats. Veel fietsen, veel vuilniszakken her en der, tuinen worden niet meer onderhouden, geluidsoverlast.

Ons grootste probleem op dit moment is het feit dat de gemeente geen quoteringsregeling kent voor het aantal panden wat voor kamerbewoning wordt gebruikt binnen een bepaalde straten-eenheid. Er heerst een soort laissez faire mentaliteit. Uiteindelijk lijkt dit ontbreken van beleid te gaan leiden tot een sterke toename van kamerpanden en concentraties daarvan in sommige straten en delen in de stad. Vooral mensen van buiten Nijmegen constateren: de Nijmeegse binnenstad is aan het verloederen. Het belang van de mogelijkheid woningen te verkameren lijkt voornamelijk te bestaan voor de eigenaren van de panden. Zij kunnen er goed geld mee verdienen.
Kamernood heerst er in Nijmegen niet of nauwelijks. Daarvoor is het dus niet nodig het aantal kamers op deze manier te vergroten, maar mocht het toch wenselijk zijn, laten we dan voor spreiding kiezen!

Ik heb dus één groot duidelijk verzoek aan u: stel een quoteringsregeling vast! Dit verzoek wordt gedeeld door menig inwoner van de Nijmeegse binnenstad! Wij zien geen enkele reden waarom u een dergelijke regeling niet zou kunnen invoeren. Het is uiteindelijk in het belang van alle inwoners en het aanzien van de binnenstad.
Ik ga er als overtuigd democraat van uit dat u ons verzoek serieus overweegt.

Vriendelijke groet,

W.Schuitemaker

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

ONTVANGEN 17 APR. 2003

GEMEENTE Nijmegen

Stationsplein 13
6512 AB Nijmegen
Telefoon(024) 3299444
Telefax (024)

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Exploitatiemaatschappij Wibeco
Heyendaalseweg 121 03
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
16 APR. 2003		G340/Straatman 200202710	329 98 40

Onderwerp
Eisen kamerverhuurpand St. Canisiussingel 30

Aantal bijlagen

Geachte mevrouw/heer,

Er is vergunning verleend voor het omzetten van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte van het pand St. Canisiussingel 30 te Nijmegen (onttrekkingsvergunning). De vergunning is verleend onder de voorwaarde dat het pand voldoet aan de eisen die in deze gemeente gelden voor kamergewijs bewoonde panden. Die eisen zijn opgenomen in de Notitie Aanschrijfbeleid Kamerverhuurpanden "Gerust op kamers", welke sinds juli 1999 van kracht is.

Wij hebben het pand op 8 april 2003 nogmaals gecontroleerd. Daarbij is gebleken dat het nog niet voldoet aan de eisen. Tijdens de controle zijn de volgende afspraken gemaakt:

- De brandweerrapportage van 18 februari 2003 blijft de basis voor de komende hercontrole.
- De vluchtladder aan de achtergevel dient zodanig te worden verplaatst, dat deze niet meer uitkomt boven het trapgat naar het souterrain.
- Met de bewoners van het souterrain zullen afspraken moeten worden gemaakt over het al dan niet voortduren van de bewoning in relatie met het mogelijk aanbrengen van meer licht- en luchttoetreding in de betreffende ruimtes.
- In verband met de aanwezigheid van een te grote hoeveelheid obstakels zullen de bewoners hierover een brief ontvangen.

Ik verzoek u ervoor te zorgen dat deze werkzaamheden binnen 2 maanden na datum van deze brief zijn verricht. Na afloop van deze termijn zal opnieuw een controle plaatsvinden.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Gemeente Nijmegen

Vervolgvel
1
Volledigheidshalve wijs ik erop dat, indien u de noodzakelijke voorzieningen niet op tijd of kwalitatief onvoldoende uitvoert, de burgemeester en wethouders door middel van een aanschrijving op grond van de Woningwet het treffen van de benodigde voorzieningen kunnen afdwingen. In dat geval zal er een volledige bouwkundige opname van uw pand plaatsvinden. Alle gebreken die daarbij aan het licht komen, moeten dan worden geholpen.
Ik ga er echter vanuit dat dat niet nodig zal zijn en dat u het pand in goed overleg in overeenstemming zult brengen met de eisen.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer Straatman van mijn bureau, telefonisch bereikbaar onder nummer (024)-329 98 40. Voor brandtechnische vragen kunt u bellen met de heer Fleuren (024)-3271579.

Met vriendelijke groet,

K. Donné, bureauchef.

223506.out

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

GEMEENTE Nijmegen

ONTVANGEN 0 2 JUNI 2005

Mariënburg 75
6511 PS Nijmegen
Telefoon (024) 329 91 11
Telefax (024) 329 34 34
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco b.v.
Heyendaalseweg 121
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
0 1 JUNI 2005		G330/LS 200311528	(024) 32980 88

Onderwerp

Aantal bijlagen
0

Geachte heer/mevr.,

Het pand St. Canisiussingel 30 is gecontroleerd in het kader van een controleproject voor panden, welke kamergewijs worden bewoond. Na de gevolgde procedure is nu gebleken, dat het betreffende pand voldoet aan de normen, zoals aangegeven in de NOTA GERUST OP KAMERS.

Hierbij deel ik U dan ook mede, dat het betreffende pand wordt goedgekeurd als kamerverhuurpand.

Omdat gemeente en brandweer nooit alles afdoende kunnen controleren (denk aan in muren weggewerkte leidingen, slechte plafonds achter verlaagd schrootjesplafond) blijft de eigenaar van de woning in alle gevallen volledig verantwoordelijk voor de juistheid van de installatie en aangebrachte voorzieningen en blijft degene, die de werkzaamheden heeft verricht verantwoordelijk voor de wijze waarop hij de werkzaamheden heeft uitgevoerd.

Wel neem ik de vrijheid hierbij nog de volgende opmerkingen te plaatsen:

- De gestelde eisen in het kamerverhuurpand dienen op het niveau te blijven, zoals in de NOTA GERUST OP KAMERS is aangegeven. Zodra het niveau onder deze eisen zal komen, is de goedkeuring niet meer van toepassing.
- Er wordt naar gestreefd ook de goedgekeurde panden periodiek en structureel te blijven controleren.
- De bouwkundige staat van het pand verdient voortdurend aandacht en geadviseerd wordt de bouwkundige toestand van het pand op een verantwoord niveau te houden.
- De praktijk heeft uitgewezen, dat het vermijden van obstakels in de algemene verkeersroutes (vluchtwegen) van cruciaal belang is voor de veiligheid van een kamergewijs bewoond pand. De verantwoordelijkheid hiervoor is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de eigenaar en de bewoners. Het is dan ook van zeer groot belang er voortdurend voor te blijven zorgen deze verkeersroutes vrij van obstakels (leeg) zijn.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Gemeente Nijmegen
Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

Vervolgvel
1

- De veiligheid en de gezondheid van de bewoners, alsmede de bruikbaarheid van het pand kunnen slechts worden gewaarborgd, indien de eigenaar/beheerder en de bewoners daar ieder hun rol in blijven spelen, zodat in het betreffende pand nu en in de toekomst slachtoffers vermeden kunnen worden.

Ik dank u voor de medewerking,

L. Berkers, bureauhoofd

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

GEMEENTE Nijmegen

ONTVANGEN 0 5 APR. 2004

Stationsplein 13
6512 AB Nijmegen
Telefoon(024) 3299444
Telefax (024)

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco B.V.
Heyendaalseweg 1213
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
2 APR. 2004		G340/Straatman 200301399	329 98 40

Onderwerp
Eisen kamerverhuurpand St. Annastraat 129

Aantal bijlagen

Geachte heer,

Er is vergunning verleend voor het omzetten van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte van het pand St. Annastraat 129 te Nijmegen (onttrekkingsvergunning). De vergunning is verleend onder de voorwaarde dat het pand voldoet aan de eisen die in deze gemeente gelden voor kamergewijs bewoonde panden. Die eisen zijn opgenomen in de Notitie Aanschrijfbeleid Kamerverhuurpanden "Gerust op kamers", welke sinds juli 1999 van kracht is.

Wij hebben het pand op 30 maart 2004 gecontroleerd. Daarbij is gebleken dat het nog niet geheel voldoet aan de eisen. De volgende voorzieningen moeten nog worden getroffen:

- Eventuele vluchtdeuren dienen te worden voorzien van een knopcilinder.
- Op een aantal plaatsen in het pand moeten nog brandwerende voorzieningen worden aangebracht.
- De keuken op de 1e etage beschikt momenteel niet over een deur en gezien de plaatsing van het huidige keukenblok is dat ook niet mogelijk. Afgesproken is, dat wordt gewerkt aan een situatie, waarbij wel weer een brandwerende keukendeur (30 minuten) in de betreffende keuken kan worden geplaatst. Voor de tussenliggende periode wordt genoegen genomen met de aanwezigheid van een rookmelder (230 volt) in de directie nabijheid van de deuropening.

Ik verzoek u ervoor te zorgen dat deze werkzaamheden binnen 2 maanden na datum van deze brief zijn verricht. Na afloop van deze termijn zal opnieuw een controle plaatsvinden.

242541.out

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Gemeente Nijmegen

Vervolgvel
1

Volledigheidshalve wijs ik erop dat, indien u de noodzakelijke voorzieningen niet op tijd of kwalitatief onvoldoende uitvoert, de burgemeester en wethouders door middel van een aanschrijving op grond van de Woningwet het treffen van de benodigde voorzieningen kunnen afdwingen. In dat geval zal er een volledige bouwkundige opname van uw pand plaatsvinden. Alle gebreken die daarbij aan het licht komen, moeten dan worden geholpen.
Ik ga er echter vanuit dat dat niet nodig zal zijn en dat u het pand in goed overleg in overeenstemming zult brengen met de eisen.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer Straatman van mijn bureau, telefonisch bereikbaar onder nummer (024)-329 98 40. Voor brandtechnische vragen kunt u bellen met de heer Fleuren (024)-3277579.

Met vriendelijke groet,

E. Pansier-Jacobs, hoofd Bureau Woonkwaliteit

242541.out

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

GEMEENTE Nijmegen

Mariënburg 75
6511 PS Nijmegen
Telefoon (024) 329 91 11
Telefax (024) 329 34 34
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco bv
t.a.v. de heer P. Brock
Heyendaalseweg 121
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
5 AUG. 2004		G330/LS 200311581	(024) 32980 88

Onderwerp

Aantal bijlagen

Geachte heer Brock,

Het pand St. Annastraat 129 is gecontroleerd in het kader van een controleproject voor panden, welke kamergewijs worden bewoond. Na de gevolgde procedure is nu gebleken, dat het betreffende pand voldoet aan de normen, zoals aangegeven in de NOTA GERUST OP KAMERS.

Hierbij deel ik U dan ook mede, dat het betreffende pand wordt goedgekeurd als kamerverhuurpand.

Omdat gemeente en brandweer nooit alles afdoende kunnen controleren (denk aan in muren weggewerkte leidingen, slechte plafonds achter verlaagd schrootjesplafond) blijft de eigenaar van de woning in alle gevallen volledig verantwoordelijk voor de juistheid van de installatie en aangebrachte voorzieningen en blijft degene, die de werkzaamheden heeft verricht verantwoordelijk voor de wijze waarop hij de werkzaamheden heeft uitgevoerd.

Wel neem ik de vrijheid hierbij nog de volgende opmerkingen te plaatsen:

- De gestelde eisen in het kamerverhuurpand dienen op het niveau te blijven, zoals in de NOTA GERUST OP KAMERS is aangegeven. Zodra het niveau onder deze eisen zal komen, is de goedkeuring niet meer van toepassing.
- Er wordt naar gestreefd ook de goedgekeurde panden periodiek en structureel te blijven controleren.
- De bouwkundige staat van het pand verdient voortdurend aandacht en geadviseerd wordt de bouwkundige toestand van het pand op een verantwoord niveau te houden.
- De praktijk heeft uitgewezen, dat het vermijden van obstakels in de algemene verkeersroutes (vluchtwegen) van cruciaal belang is voor de veiligheid van een kamergewijs bewoond pand. De verantwoordelijkheid hiervoor is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de eigenaar en de bewoners. Het is dan ook van zeer groot belang er voortdurend voor te blijven zorgen deze verkeersroutes vrij van obstakels (leeg) zijn.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Gemeente Nijmegen
Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

Vervolgvel
1

- De veiligheid en de gezondheid van de bewoners, alsmede de bruikbaarheid van het pand kunnen slechts worden gewaarborgd, indien de eigenaar/beheerder en de bewoners daar ieder hun rol in blijven spelen, zodat in het betreffende pand nu en in de toekomst slachtoffers vermeden kunnen worden.

Ik dank u voor de medewerking,

L. Berkers, bureauhoofd

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

ONTVANGEN 0 5 APR. 2004

GEMEENTE Nijmegen

Stationsplein 13
6512 AB Nijmegen
Telefoon(024) 3299444
Telefax (024)

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco B.V.
Heyendaalseweg 1213
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
2 APR. 2004		G340/Straatman 200301336	329 98 40

Onderwerp
Eisen kamerverhuurpand St. Annastraat 131

Aantal bijlagen

Geachte heer,

Er is vergunning verleend voor het omzetten van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte van het pand St. Annastraat 131 te Nijmegen (onttrekkingsvergunning). De vergunning is verleend onder de voorwaarde dat het pand voldoet aan de eisen die in deze gemeente gelden voor kamergewijs bewoonde panden. Die eisen zijn opgenomen in de Notitie Aanschrijfbeleid Kamerverhuurpanden "Gerust op kamers", welke sinds juli 1999 van kracht is.

Wij hebben het pand op 30 maart 2004 nogmaals gecontroleerd. Daarbij is gebleken dat het nog niet geheel voldoet aan de eisen. De volgende voorzieningen moeten nog worden getroffen:

- Op een aantal plaatsen (bij vluchtdeuren) dienen knopcilinders te worden aangebracht.
- De scheidingsconstructie tussen de begane grond en de kelder dient te worden gebracht op een brandwerendheid van 30 minuten.

Ik verzoek u ervoor te zorgen dat deze werkzaamheden binnen 2 maanden na datum van deze brief zijn verricht. Na afloop van deze termijn zal opnieuw een controle plaatsvinden.

Volledigheidshalve wijs ik erop dat, indien u de noodzakelijke voorzieningen niet op tijd of kwalitatief onvoldoende uitvoert, de burgemeester en wethouders door middel van een aanschrijving op grond van de Woningwet het treffen van de benodigde voorzieningen kunnen afdwingen. In dat geval zal er een volledige bouwkundige opname van uw pand plaatsvinden. Alle gebreken die daarbij aan het licht komen, moeten dan worden geholpen.

242522.out

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Gemeente Nijmegen

Vervolgvel
1

Ik ga er echter vanuit dat dat niet nodig zal zijn en dat u het pand in goed overleg in overeenstemming zult brengen met de eisen.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer Straatman van mijn bureau, telefonisch bereikbaar onder nummer (024)-329 98 40. Voor brandtechnische vragen kunt u bellen met de heer Fleuren (024)-3297579.

Met vriendelijke groet,

E. Pansier-Jacobs, hoofd Bureau Woonkwaliteit.

242522.out

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

GEMEENTE Nijmegen

ONTVANGEN 0 9 AUG. 2004

Mariënburg 75
6511 PS Nijmegen
Telefoon (024) 329 91 11
Telefax (024) 329 34 34
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco bv
t.a.v. de heer P. Brock
Heyendaalseweg 121
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
5 AUG. 2004		G330/LS 200311582	(024)32980 88

Onderwerp

Aantal bijlagen

Geachte heer Brock,

Het pand St. Annastraat 131 is gecontroleerd in het kader van een controleproject voor panden, welke kamergewijs worden bewoond. Na de gevolgde procedure is nu gebleken, dat het betreffende pand voldoet aan de normen, zoals aangegeven in de NOTA GERUST OP KAMERS.

Hierbij deel ik U dan ook mede, dat het betreffende pand wordt goedgekeurd als kamerverhuurpand.

Omdat gemeente en brandweer nooit alles afdoende kunnen controleren (denk aan in muren weggewerkte leidingen, slechte plafonds achter verlaagd schrootjesplafond) blijft de eigenaar van de woning in alle gevallen volledig verantwoordelijk voor de juistheid van de installatie en aangebrachte voorzieningen en blijft degene, die de werkzaamheden heeft verricht verantwoordelijk voor de wijze waarop hij de werkzaamheden heeft uitgevoerd.

Wel neem ik de vrijheid hierbij nog de volgende opmerkingen te plaatsen:

- De gestelde eisen in het kamerverhuurpand dienen op het niveau te blijven, zoals in de NOTA GERUST OP KAMERS is aangegeven. Zodra het niveau onder deze eisen zal komen, is de goedkeuring niet meer van toepassing.
- Er wordt naar gestreefd ook de goedgekeurde panden periodiek en structureel te blijven controleren.
- De bouwkundige staat van het pand verdient voortdurend aandacht en geadviseerd wordt de bouwkundige toestand van het pand op een verantwoord niveau te houden.
- De praktijk heeft uitgewezen, dat het vermijden van obstakels in de algemene verkeersroutes (vluchtwegen) van cruciaal belang is voor de veiligheid van een kamergewijs bewoond pand. De verantwoordelijkheid hiervoor is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de eigenaar en de bewoners. Het is dan ook van zeer groot belang er voortdurend voor te blijven zorgen deze verkeersroutes vrij van obstakels (leeg) zijn.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Gemeente Nijmegen
Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

Vervolgvel
1

- De veiligheid en de gezondheid van de bewoners, alsmede de bruikbaarheid van het pand kunnen slechts worden gewaarborgd, indien de eigenaar/beheerder en de bewoners daar ieder hun rol in blijven spelen, zodat in het betreffende pand nu en in de toekomst slachtoffers vermeden kunnen worden.

Ik dank u voor de medewerking,

L. Berkers, bureauhoofd

HR-22.465/6

WOONRUIMTEWET 1947

VERKLARING

als bedoeld in artikel 1, lid 6

1. De kamer van koophandel en fabrieken voor

Nijmegen en Omstreken te N ij m e g e n

krachtens het zesde lid van artikel 1 van de woonruimtewet 1947, daartoe gemachtigd door de minister van economische zaken bij beschikking van 2 december 1947 nr. 74742 J.Z. verklaart, dat de

de percelen Staringstraat 41 en 43 te Nijmegen

x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

benodigd zijn als bedrijfsruimte door:

Wirouw B.V. te Nijmegen, x x x x x x x x

hieronder aangeduid als belanghebbende, welke ~~bestemd~~ door haar worden of zullen worden gebruikt ~~als~~ voor exploitatie

van een kamerverhuurbedrijf. x x x x x x

x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

2. Deze verklaring is behoudens verlenging geldig gedurende 30 dagen na haar datering.

3. Deze verklaring verliest haar geldigheid na ontvangst door de belanghebbende van een mededeling, dat de verklaring is ingetrokken.

Hiermede komt de geldigheid van de door onze Kamer op 1 juli 1965 aan de Handelsond.Brittijn en Co verstrekte bedrijfsruimteverklaring voor het perceel Staringstraat 41 te Vervallen.

VERMANDE ZONEN I Nr. 3286

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

4. Deze verklaring wordt ingetrokken:
   1e. op grond van onjuistheid of onvolledigheid van de te harer bekoming verstrekte gegevens;
   2e. wanneer de belanghebbende niet meer de feitelijke beschikking over de lokalen heeft;
   3e. indien de belanghebbende de bovenomschreven lokalen naar het oordeel van de kamer voor een ander doel gebruikt dan het hierboven vermelde.

5. Deze verklaring heeft geen waarde voor de vaststelling van de civiel-rechtelijke verhouding van de belanghebbende tot de eigenaar of onderverhuurder van de lokalen.

KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE NIJMEGEN

Plaats en datum: Nijmegen, 1 december 1978

De kamer van koophandel en fabrieken voor
Nijmegen en Omstreken
v.d. Drs. J.J.M. Persoon

VERLENGING

De geldigheid van bovenstaande verklaring is verlengd:
voor onbepaalde tijd

xxxx

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: Froukje Nillessen [mailto:f.nillessen@wibeco.nl]
Verzonden: dinsdag 4 oktober 2016 16:15
Aan: Griffie
CC: Claas de Witt; Karel de Witt
Onderwerp: RE: Vervolg kamerverhuurbeleid

Geachte Raadsleden van de Gemeente Nijmegen,

Naar aanleiding van het kamerverhuurdebat op 26 september en de beleidsnotitie kamerverhuur 2016, willen wij u graag extra input geven voor de kamerbespreking op 12 oktober aanstaande.

Wij zijn particulier kamerverhuurder sinds 1968 en verhuren inmiddels ongeveer 800 kamers in 22 panden. Daarnaast voeren wij het beheer voor panden van derden.

Wat wij u als eerste mee willen geven, is dat de Gemeente Nijmegen jarenlang zeer weinig tot niks heeft gedaan aan het handhaven van kamerverhuurpanden en de controle daarvan. Wij hebben van onze panden altijd kamerverhuurvergunningen gehad, echter deze werden op een gegeven moment niet meer uitgegeven en tevens zijn deze klaarblijkelijk niet adequaat geregistreerd. Tot 2008 werden onze panden, zoals ook in de beleidsnotitie staat opgenomen, geïnspecteerd via “Gerust op kamers”, waarbij duidelijk werd aangeven dat er een vergunning was verleend. Echter op een gegeven moment werd dit project niet meer door de Gemeente gefaciliteerd en heeft de Gemeente verder geen controle op kamerverhuurpanden meer uitgevoerd.

Door het artikel in de Gelderlander afgelopen maand en het kamerverhuur debat, hebben wij inmiddels bij het ODRN navraag gedaan, over wat er bij hen bekend is inzake de juridische status van onze panden. Hieruit bleek dat bij slechts 3 van onze panden de juridische status met een vergunning van woningonttrekking t.b.v. kamerverhuur geregistreerd is.

Wij voelen ons zeer zeker niet aangesproken als er wordt gesproken van illegale kamerverhuur. Wij hebben regelmatig contact met diverse afdelingen binnen de Gemeente en altijd is hierbij bekend voor welke doelen onze panden in gebruik zijn. Ook uit diverse correspondenties met de Gemeente blijkt dat er ooit een vergunning is verleend voor het omzetten van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte (zie bijlage voor een aantal voorbeelden). Dit is blijkbaar niet juist geregistreerd bij de Gemeente en wij vinden dit toch wel een zeer kwalijke zaak.

U begrijpt dat wij niet nogmaals een vergunning willen aanvragen met alle bijkomende werkzaamheden en kosten van dien. Wij verzoeken u dan ook om in het nieuwe kamerverhuurbeleid rekening te houden met bestaande situaties. De mogelijkheid om in de eerste 6 maanden na het vaststellen van de nieuwe beleidsregels onder gunstige (lees tegen een bedrag van € 400,83 in plaats van € 800,00) alsnog een omzetting/samenvoeging/onttrekking vergunning aan te vragen achten wij hierbij niet voldoende. Dit zou alleen al leiden tot een onnodige kostenpost van ongeveer € 9.000 aan leges.

Als verhuurder doen wij ons uiterste best om al onze panden in optimale staat te houden en de huurders voldoende te faciliteren zodat eventuele overlast tot het minimum wordt beperkt. Wij geven onze huurders duidelijke richtlijnen mee over het wonen in een kamerverhuurpand.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Daarnaast hebben wij korte lijnen en treden indien nodig in contact met de politie wanneer zaken uit de hand lopen.

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief, neem dan gerust contact met ons op, wij willen graag nog een verdere toelichting geven. Graag vernemen wij ook uw standpunt in dezen.

Met vriendelijke groet,
Namens Wibeco Vastgoed bv en Walburg bv

Froukje Nillessen

Wibeco Vastgoed bv
Heyendaalseweg 121
6525 AJ Nijmegen
T 024 – 3773495
W www.wibeco.nl E info@wibeco.nl
facebook.com/wibeco

Wij verhuren en beheren kamers, appartementen, kantoorunits, bedrijfsruimtes en garageboxen

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Betreft: beleidsnotitie kamerverhuur 2016

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op velerlei wijzen bent u reeds benaderd en van informatie voorzien door organisaties en individuele burgers omtrent de voornemens zoals verwoord in de beleidsnotitie kamerverhuur 2016. Namens het Wijkcomité Oost kan ik al wat daarover reeds onder uw aandacht is gebracht door Kamerbreed en een aantal individuele burgers alleen maar onderschrijven.

In de kern bestaat bij het Wijkcomité Oost de overtuiging dat er geen werkelijke politieke belangstelling is voor de problematiek ontstaan door een overmatige aanwezigheid van kamerverhuurde panden in een aantal straten en wijken, met name in het Stadscentrum en de 19e eeuwse schil. Wij voelen ons weggezet als een stelletje zeurpieten, intolerant en onverdraagzaam, die niet weten hoe samen te leven met diverse bevolkingsgroepen, in het bijzonder de vele studenten die de stad Nijmegen zo levendig maken. De reactie van wethouder Velthuis in de uitzending van TV Gelderland onlangs spreekt boekdelen, en is beschamend voor al die mensen die wekelijks een niet- erkende overlast ervaren van alle kamerbewoners om hen heen.

Niettemin wil het wijkcomité Oost een aantal zaken onder uw aandacht brengen en verwacht daarop een helder standpunt van u te mogen vernemen.
In wezen staat in de tekst van de notitie op pagina 17 de essentie:

Geen quotum

1. *De gemeente heeft bij de behandeling van de Woonvisie besloten om geen rem op kamerverhuur te zetten. Een quoteringsregeling is daarmee niet aan de orde. Een quotum per gebied kent een aantal nadelen.*
2. *Zo blijkt uit een grondige GIS-analyse dat het instellen van een quotum het verlenen van vergunningen in het centrum onmogelijk maakt. Dit willen wij niet.*
3. *Daarbij bestaat het gevaar dat het zogenaamde 'waterbedeffect' optreedt. Dit effect zorgt voor een verschuiving van vergunningsaanvragen naar gebieden waar kamerverhuur nog wel mogelijk is.*
4. *Een quotum is ook geen oplossing om bestaande overlast tegen te gaan.*
5. *Bovendien moet een quotum gebaseerd worden op harde feiten. Dat vereist een totaal overzicht van alle kamerverhuurpanden en vervolgens een keuze voor legalisering of sluiting van illegale panden in relatie met een te stellen norm. Zonder die acties wordt een quotum arbitrair.*

Ad1:
In diezelfde Woonvisie geeft de gemeente op pagina 21 aan dat het duidelijk is dat het structurele tekort op de markt voor studentenwoonruimte tot het verleden behoort. Reden temeer om kritisch naar omzetting van panden voor kamerbewoning te kijken lijkt ons. Temeer omdat in diezelfde Woonvisie op pagina 46 staat:
kwaliteit zit ook in cultuurhistorische aspecten. Erfgoed draagt bij aan het woongenot en de binding die bewoners voelen met hun leefomgeving…….vinden we het van belang om de historische kwaliteit van wijken en buurten te koesteren en streven we naar een zorgvuldige omgang met cultuurhistorische waarden……..herbestemming en hergebruik vraagt om maatwerk. Bouwkundige voorzieningen die noodzakelijk zijn om een woning te splitsen kunnen grote gevolgen hebben voor het exterieur en het interieur van een monumentaal pand of het karakter van een beeldbepalend pand
Onze vraag: waar wordt bij de toets om een pand te mogen omzetten naar kamerbewoning met deze aspecten serieus rekening gehouden? Wij zien het in de notitie nergens in de voorwaarden voor vergunningverlening terug.

Onze vraag: in de notitie wordt aangegeven dat de gemeente de behoefte aan kamers zal monitoren, zodat flexibel kan worden ingesprongen op basis van de behoefte. Mogen wij er vanuit gaan dat er geen vergunningen voor omzettingen worden verstrekt op het moment dat blijkt dat er voldoende aanbod van kamers is?

Verder wordt alleen gesproken over de nadelen van een quotomregeling. Erg eenzijdig.
Onze vraag: wat zijn de ervaren en erkende voordelen in den lande van een quotumregeling, en waarom worden die niet genoemd? Deze wijze van presenteren stuurt daarmee de besluitvorming al direct een kant op, weinig transparant en zeer vooringenomen, naar onze mening.

Ad2:
Blijkbaar zijn er in het centrum al zoveel panden als kamerverhuurbedrijf ingericht dat er al sprake is van een totaal onevenwichtige samenstelling van de woningvoorraad in het centrum. Erg vreemd dat daar dan geen rem op wordt gezet, juist gezien de vele overlastklachten die er al zijn. Of is er het streven om het centrum volledig te laten bevolken door kamerbewoners? Dit is volledig in strijd met de Woonvisie die op pagina 44 rept van: een goed woon- en leefklimaat in de

bestaande wijken is de centrale ambitie. Dat betekent dat ……. waarbij we de kansen benutten om meer variatie in het aanbod te brengen.
Onze vraag: is de ambitie van de gemeente rondom een woon- en leefklimaat niet meer aan de orde als het om een onevenredig groot aantal kamerverhuurde panden in een straat of wijk gaat? Als die ambitie ook dan overeind blijft: hoe voorkomt de gemeente dan dat de gewenste variatie teloorgaat door het niet hanteren van (maximaal) gewenste percentages?

Ad 3:
Deze redenatie is natuurlijk enorm tegenstrijdig met het reguliere beleid rondom woningopgaven: in de reguliere woningbouw streeft de gemeente al jaar en dag naar een spreiding van diverse woonvormen en woningtypen en prijsklassen, naar diversiteit, daar waar ze via het vergunningenstelsel daarop invloed kan uitoefenen. En wordt er in de woonvisie juist gesproken over alle inspanningen om de kwaliteitsachterstanden van bepaalde eenzijdige wijken op te heffen.
Onze vraag: waarom wordt het uitgangspunt van diversiteit en spreiding opeens bezwaarlijk gevonden (waterbedeffect) als het om vergunningsaanvragen voor kamerverhuur voor andere wijken gaat? Naar onze mening zou dit juist een zeer positief effect hebben, namelijk spreiding en geen eenzijdige stapeling van bepaalde bewoning in concentratiegebieden. Graag uw zienswijze hierop.

Ad4:
Uiteraard helpt een quotum niet bij bestaande overlast, daarvoor zijn andere maatregelen in de notitie opgenomen, maar is wel effectief om een verdere toename van overlast te helpen voorkomen.
Onze vraag: hoe ver moet een overlast nog toenemen alvorens u besluit structurele maatregelen te treffen, zoals u dat ook doet op andere terreinen?

Ad 5:
Het is bekend dat er veel panden illegaal zijn verhuurd. Panden ook die qua bouw totaal ongeschikt zijn voor kamergewijze verhuur. Enorm gehorig, brand onveilig, met onbekende huisbazen voor de buurt, geen adequate voorzieningen voor bewoning door meerdere kamerbewoners. Het feit dat de gemeente niet eens van zins is om deze panden op te sporen zegt al genoeg.
Maar een qoutum niet invoeren omdat je geen totaaloverzicht hebt is een drogreden. Er zijn zoveel uitgangspunten die (nu nog) niet gehaald worden als het om de woonvisie gaat, maar niettemin is er wel een streven. Dat kan even zo goed ook voor een quotum: het is een toetssteen voor elke nieuwe aanmelding. Van belang is vooral hoe de gemeente omgaat met meldingen van juist die illegaal verhuurde panden.
Onze vraag: wat doet de gemeente met een melding van burgers dat een pand (mogelijk) illegaal wordt verhuurd: mogen wij er vanuit gaan dat er dan wel actief opsporingsbeleid volgt?

Naast bovenvermelde wezenlijk beleidsmatige aspecten willen wij dat op diverse uitvoeringsaspecten uit de notitie meer helderheid komt en de gemeenteraad hier ook op toeziet:

1. Illegale kamerverhuurbedrijven krijgen 6 maanden de tijd om alsnog legalisering aan te vragen. Daarbij wordt GEEN leefbaarheidstoets toegepast. Maar welke maatregelen worden verlangd als blijkt dat zo'n pand al tot veel overlastklachten heeft geleid? En hoe wordt dit bewaakt?
2. Hoe wordt gegarandeerd dat bij melding van een illegale omzetting alsnog de procedure voor vergunningsaanvraag wordt afgedwongen?
3. Mogen wij er van uitgaan dat alle overlastmeldingen in het nieuw te ontwikkelen registratiesysteem worden vastgelegd en als klacht worden genoteerd, en worden meegenomen/meegeteld bij een eventuele verdere toetsing op leefbaarheid of bij handhaving.
4. Volstrekt onduidelijk is wat nu als een gegronde overlastmelding wordt beschouwd. Wat is gegrond, op basis waarvan? Moet er melding bij de politie zijn geweest? Hoe kan worden gegarandeerd dat elke melding wordt vastgelegd?
5. De aard en de zwaarte van de melding is leidend of er wel of niet sprake is van overlast, ter beoordeling door de commissie woningomzetting, zo staat in de notitie te lezen. Wat zijn de criteria en hoe worden die vastgesteld en bekend gemaakt?
6. Hoe kunnen de burgers inzage krijgen in de beoordeling van een leefbaarheidstoets en of deze ook daadwerkelijk is uitgevoerd bij de aanvraag voor een omzettingsvergunning?
7. Wanneer sprake is van overlast door kamerbewoning beslist de commissie woningomzetting of de nieuw toe te voeren omzetting KAN worden verleend. Dit is erg arbitrair en voor velerlei uitleg vatbaar: het kan maar het hoeft niet. Hier kun je alle kanten mee op en hoef je nog steeds geen grens te trekken. Wij verlangen hierin een veel scherper beleid!
8. Ook de genoemde 50 meter in dit deel van de beschrijving van de leefbaarheidstoets is enorm arbitrair: als er op 70 meter afstand links van je pand en 80 meter rechts van je pand al veel kamergewijs verhuurde panden zijn die tot veel overlastklachten leiden, wordt dat conform deze bepaling helemaal niet meegenomen, en zal opnieuw een vergunning voor een pand tegenover jouw huis worden verstrekt. Dit is geen theoretische situatie, helaas

komt die al in steeds meer straten van de genoemde wijken voor. Juist dat is de reden dat er inmiddels zoveel overlastklachten zijn en de groeiende actiebereidheid om hier een halt aan te roepen.

9. Tot slot is in de procedure bij klachten opgenomen dat bij een onderzoek het College een boete kan opleggen, of een besluit kan nemen over het al dan niet intrekken van de vergunning. Dit is opnieuw enorm vrijblijvend. Als uit het onderzoek blijkt dat er daadwerkelijk inbreuk op de leefbaarheid plaatsvindt dan ZAL een maatregel worden getroffen.
10. Waar en hoe is er bezwaarmogelijkheid op een besluit van de commissie woningomzetting?

Wij gaan er vanuit dat u zich als gemeenteraad terdege rekenschap geeft van de enorme impact die de toegenomen kamerverhuur in het stadscentrum en de 19e eeuwse schil heeft op de leefbaarheid. En wij gaan er vanuit dat u zich bewust bent van uw verantwoordelijkheid om het beleid daaromtrent in overeenstemming te brengen met alle uitgangspunten die u hanteert voor aantrekkelijke woonmilieus zoals door u vastgesteld in de Woonvisie.

Graag zien wij de antwoorden op de door ons gestelde vragen terug in uw beoordeling van en besluitvorming over de notitie kamerverhuur 2016.

Met vriendelijke groet

Els van Daal
Voorzitter Wijkcomité Oost.

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: W van Liefland <w.van.liefland@upcmail.nl>
Datum: 26 september 2016 19:03:25 CEST
Aan: <griffie@nijmegen.nl>
Kopie: <e.van.dael@nijmegen.nl>
Onderwerp: debat kamerverhuurbeleid

Beste griffie,

Ik heb me aangemeld voor het debat kamerverhuurbeleid op 28 november a.s.

Het programma van het debat is, naar mijn mening, erg eenzijdig. Het gaat n.l. niet alleen om directe overlast.
Wat ons, bewoners van de Hatertse Hei, vooral zorgen baart is het aantal kamerverhuurpanden t.o.v. de "gewone" woningen, Momenteel bevinden zich bij ons in een straal van ongeveer 100 meter, 12 van deze panden waarin ongeveer 60 studenten of andere kamerbewoners gehuisvest zijn. Ook de in onze ogen vaak onveilige situatie van de panden t.o.v. het aantal bewoners baart ons zorgen. In sommige doorzon-woningen wonen 6 studenten en het aantal wordt, als het aan sommige eigenaren ligt, uitgebreid naar 8 studenten dmv onderkeldering.
Hier zijn deze woningen en de bijbehorende infrastructuur absoluut niet op ingesteld.

Daarnaast zien we een toenemend domino-effect. Wanneer je als gezin met jonge kinderen woont tussen 2 van deze studentenpanden dan is het besluit om te verhuizen snel genomen. Een gezin echter zal niet meer voor deze woning kiezen, de prijs van de woning daalt verder en weer is er een huisjesmelker die zijn kansen ruikt. Het domino-effect is een feit.

Als bewoners vinden wij het juist heel positief wanneer de buurt een afspiegeling is van de samenleving maar e.e.a. moet wel in balans blijven.
Wanneer de weegschaal, zoals in onze buurt, doorslaat moeten er volgens mij toch vraagtekens worden gezet bij het huidige beleid van kamerverhuur, vooral wanneer het middelgrote ééngezinswoningen betreft in een bepaalde prijsklasse. Meestal betreft het wijken met een hoge concentratie 60-jaren woningen.
Nijmegen is een studentenstad maar de druk op bepaalde woonwijken en haar bewoners wordt op deze manier wel heel erg groot.

We vinden dan ook dat er behalve de ondergrens van de prijs van een woning tevens een maximum gesteld moet worden aan het percentage kamerverhuurwoningen per gebied van 10 woningen.

Ik hoop dat U deze uiteenzetting meeneemt in toekomstige besluiten.

Met vriendelijke groet,

Wilma van Liefland
Heidevenstraat 148
6533TW Nijmegen

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Van: W van Liefland [mailto:w.van.liefland@upcmail.nl]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 9:05
Aan: Griffie
Onderwerp: illegale kamerbewoning/gedoogbeleid.

Beste Griffie,

Gisteravond heb ik het debat kamerverhuurbeleid bijgewoond.
Hieraan zou ik graag nog iets toevoegen.

Bijgevoegde foto's geven de staat aan van een pand in onze straat dat, naast een horecagelegenheid????, jarenlang gebruikt is voor illegale kamerbewoning.

De gemeente was hiervan op de hoogte en heeft dit (veel te) lang gedoogd.
Uiteindelijk heeft de gemeente, na veel klachten uit de buurt, de bewoners uit de woning gehaald en het pand onbewoonbaar verklaard.
Nu, ongeveer 3 jaar later, verkeert het pand nog steeds in erbarmelijke staat.
Volgens de commissie beeldkwaliteit voldoet het pand niet aan de normen van welstand in Nijmegen wat dus een goede reden is om in actie te komen.
Deze uitspraak dateert van 18 maanden geleden maar weer wordt er gedoogd en wordt de eigenaar niet aangesproken.
Ondertussen heeft het vuil en afval zich achter de struiken opgehoopt tot meer dan een meter hoog.
Dit pand is een schande voor de buurt en de mensen die dagelijks over de Hatertseweg rijden.

Hoe wordt er gehandhaafd wanneer panden onder de toegestane verkoopprijs voor kamerbewoning zijn verkocht en toch (zonder vergunning??) verhuurd worden aan een (te) groot aantal studenten?

Met vriendelijke groet,

Wilma van Liefland
Heidevenstraat 148
633TW Nijmegen

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Wim de Jong [mailto:wimenanke@hotmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 16:11
Aan: Griffie
Onderwerp: Kamerverhuur

Bedankt voor de reaktie.

Ik vin het niet eerlijk de telling van een studenten woning.
Bij ons in de straat cq straten zijn allemaal flats verkamerd aan zeg maar 3 studenten, dan zijn allemaal studentenwoningen die in de telling niet meegenomen worden door de gemeente Nijmegen, en dus krijg je geen goed beeld.
Je heb de prof Vd Heijdenstraat daar heb je al 26 flats verkamerd,de rest normale bewoners.
Dan de prof. Vd veldenstraat daar heb je 32 flats verkamerd, de rest normale bewoners.
Dan de prof hoogveldstraat daar zijn 34 flats verkamerd, de rest normale bewoners.
Dan de prof cornelisstraat daar zijn er 30 flats verkamerd, de rest normale bewoners.
De prof schrijnenstraat 2 en 4 en 6 en nog een woning met meer dan 6 studenten verkamerd.

Als je deze cijfers zie dan klopt het rekensommetje van de gemeente Nijmegen niet.
Als de allemaal een keer een feestje geven om de beurt, nou dan slaap je nooit meer.

Dit zijn meer dan 100 studentenhuizen om mij heen. Prof Vd Heijdenstraat 43 gewoon een wild groei. En de gemeente Nijmegen en Burgemeester Bruls laat dat toe, ze laten je De moord stikken, en als je aktie wil ondernemen moet je heel veel pikken.
En de gemeente Nijmegen zegt moet je de politie bellen, lekker midden in de nacht.
Want er moet meldingen komen.

Ze moeten veel meer handhaven als ik zie wat niet rond rijd zonder licht,(heijendaalseweg) dan handhaaft gemeente Nijmegen NIET, zal wel Strategie zijn, kom niet aan onze studentjes.

Als ik 10 kilometer te hard rijd over de industrie weg krijg ik een bekeuring wegens snelheids overtreding. Zo noemen ze dat. Het maakt niet uit hoe hard je rijd het heet snelheids overtreding .

Als er studenten in een huis wonen is dat een studenten huis punt.
En het maakt niet uit hoeveel er in zitten.

Ik zou graag op de hoogte gehouden willen worden.
Mvg Wim de Jong.
Prof. Vd Heijdenstraat 43
6524pv nijmegen

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Bewoners Organisatie
BOTTENDAAL

Aan het wijkmanagement/pa Ewart van der Putten en het wijkbeheer p/a Jolande Spierings
Deze brief geeft de BOB ook aan alle politieke partijen, aanwezig op de debat/inspraak- avond over het kamerverhuur van de gemeente Nijmegen, woensdag 28-9- 2016.

Nijmegen 26 september 2016

Onderwerp: hoeveel bewoners kan Bottendaal herbergen?

Geacht wijkmanagement, wijkbeheer, politieke partijen;

Bottendaal is een wijk met een hoge bebouwingsdichtheid waarin op dit moment meer dan 5.000 mensen wonen op een oppervlakte van slechts 44 ha. met weinig groen. In de bestaande leefbaarheidsbarometers wordt de wijk voldoende tot goed gewaardeerd. Dat willen wij als Bewoners Organisatie Bottendaal (BOB) zo houden en uiteraard verbeteren.

In het *Voorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur september 2016* waarderen wij het dat de overlast wordt aangepakt. Maar het *Voorstel* roept ook een aantal vragen op.

In de *Notitie* wordt geen enkele aandacht besteed aan de gevolgen van de toename van overwegend alleenstaanden, (studerend, werkend, arbeidsmigrant, gescheiden, etc.) dit vanwege de bijna ongelimiteerde mogelijkheid om in de vooral 19^{e} -eeuwse schil van onze stad en vooral onze wijk panden te verkameren dan wel te ver-studio-seren (= bouwen van nogal kleine appartementen in woonhuizen met aanvankelijk een andere woonbestemming) met een maximaal aantal onzelfstandige tot nauwelijks zelfstandige woonruimtes (= de woonstudio's).

Daardoor kan het aantal bewoners van Bottendaal flink gaan groeien en wordt het demografisch evenwicht tussen de verschillende bevolkingsgroepen in onze wijk danig verstoord.
In Bottendaal zijn daarvan nu al de gevolgen merkbaar omdat een aantal bewoners zich al niet meer thuis voelt bij een dergelijke eenzijdig bevolkte (en mogelijk straks overbevolkte) woonomgeving en daarom gaan verhuizen of overwegen te verhuizen.

Vele bewoners van Bottendaal en de (BOB), als hun vertegenwoordiger, maken zich dan ook ernstige zorgen over de groeiende verkamering en ver-studio-sering van onze buurt.
Naar ons oordeel behoren bij meer mensen duidelijke regels en meer voorzieningen, zoals (…) adequate bouwbesluiten (m.b.t geluidsisolatie, inpandige afvalopslag, inpandige fietsenstallingen), goede afspraken voor de afvalopslag op straat maar ook meer publieke parkeervoorzieningen (auto en fiets), etc.

Wij vragen ons dus af hoeveel mensen Bottendaal nog kan herbergen en wat de gevolgen gaan zijn van een verdergaande eenzijdige bevolkingsopbouw.

Verder vragen wij ons af hoe de mogelijke registratie van overlast veroorzaakt door kamer- en studiobewoners precies gaat worden vastgesteld, de beleidsnotitie is hier nogal vaag over (een meervoudig te interpreteren formulier). Bovendien zouden wij het op prijs stellen dat de criteria voor de leefbaarheidstoets voor een ieder inzichtelijk zijn. Ook de wijze van het bekend maken van kamer- en studio verhuurders aan bestaande omwonenden, moet naar ons oordeel, eenduidig worden georganiseerd.

Tenslotte is het zeer de vraag of het wenselijk is om niet in te zetten op een goede spreiding van de huisvesting van vooral alleenstaande huishoudens over de hele stad.

Tot zover onze uitingen van ongerustheid en zorg.

Met vriendelijke groet,

Wim de Natris

Voorzitter BOB (Bewoners Organisatie Bottendaal)
Van Dulckenstraat 20
6512 DT Nijmegen
024 323 46 89
wdnatris@planet.nl

Theo Lucassen
secretaris BOB (Bewoners Organisatie Bottendaal
Burghardt van den Berghstraat 68
6512 DP Nijmegen
024-3604627
t.lucassen1@chello.nl

Gelderen, Erik van BA50

Van: Wim de Jong <wimenanke@hotmail.com>
Verzonden: dinsdag 13 september 2016 8:16
Aan: Griffie
Onderwerp: Mee doen aan de discussie over kamerverhuurpanden.

Beste .. Gemeente Nijmegen.

Graag willen wij meedoen aan de discussie kameroverlast en studenten woningen.
En het melden van overlast van studenten in de professorenbuurt.

Mvg Wim en Anke de Jong.
Professor Vd Heijdenstraat 43
Nijmegen
0644521802
wimenanke@hotmail.com

Verstuurd vanaf mijn iPad

Bijlage - Inspraakreacties Kamerverhuur - totaal

Nijmegen, 8 oktober 2016

Aan: Raadsleden gemeente Nijmegen (griffie@nijmegen.nl)

Betreft: bijdrage aan kamerverhuurdebat van bewoners carré van Langeveldstraat, Daalseweg, Heydenrijckstraat, Rembrandtstraat.

Geachte raadsleden,

In aanvulling op onze bijdrage aan het kamerverhuurdebat op 28 september j.l. willen we graag nog een paar zaken specifiek onder uw aandacht brengen.

a) Zoals de gemeente zelf in haar woonvisie vermeldt is er geen sprake meer van een structureel tekort aan studentenkamers. Wij hebben de afgelopen jaren echter niet gemerkt dat dit ook is vertaald naar het beleid ten aanzien van vergunningen voor omzettingen en kamerverhuur. Alleen al in de van Langeveldstraat zijn er de afgelopen drie jaar drie huizen omgezet van eengezinswoningen/appartementen naar kamerverhuur. Op een totaal van 41 woningen worden nu zes woningen gebruikt voor kamerverhuur, waarbij de eigenaar niet zelf in het pand woont. Met als resultaat dat meer dan een kwart van de bewoners inmiddels student is. En gezien de activiteit van twee huisjesmelkers vrezen we dat binnen afzienbare tijd tenminste 2 particuliere huurwoningen ook zullen worden omgezet naar kamerverhuur. Op de Daalseweg en in de Heydenrijckstraat zijn meerdere panden, bijvoorbeeld de woningen boven de winkels, omgezet naar kamerverhuur.
b) De woningen die zijn omgezet waren zeer geschikt voor starters op de woningmarkt, waarvoor juist wel een krapte op de woningmarkt telt.
c) Het effect van deze toename op onze straten wordt langzaam zichtbaar. Straatborrels en barbecues worden nu alleen nog door een kleine kern van bewoners bezocht, waardoor de sociale cohesie afneemt. Het aanzien van de straten begint te verloederen. Enerzijds doordat het draagvlak voor en de bijdrage aan het onderhoud van groenbakken, bankjes enzovoorts afneemt. Anderzijds doordat de kamerverhuurders niet investeren in fatsoenlijk onderhoud van voortuinen, fietsenrekken etc.
d) De sterke toename van kamerverhuur en studenten en het slechte onderhoud leidt ertoe dat onze woningen minder in trek zullen zijn bij nieuwe kopers en nog eerder door huisjesmelkers worden opgekocht. Zo start er een spiraal naar beneden.
e) In alle discussies over kamerverhuur geeft de gemeente aan dat er zo weinig geklaagd wordt. Maar dat betekent niet dat er geen overlast is. Ook als kamerbewoners zich redelijk gedragen (en dat is niet altijd zo) is er sprake van overlast door een afwijkend leefritme. In de tuinen van het carré en in de smalle Van Langeveldstraat wordt het geluid door de wanden van hoge panden versterkt. ’s Nachts zijn luidpratende mensen op straten en balkons voor iedereen duidelijk te horen. Dit zijn geen zaken waarvoor we de politie bellen maar nu het steeds vaker gebeurt loopt de ergernis wel op.

Wij leven in een levendige buurt waar tot voor kort een goede balans was tussen studenten en bewoners, maar het einde van onze draagkracht en tolerantie is in zicht. Ons inziens moet het beleid ten aanzien van kamerverhuur dus echt veranderen. En dat betekent dat er vier dingen moeten gebeuren:

1) Het vergunningenbeleid moet veel strenger. De gemeente wil dat er voortaan vanaf 3 kamers een vergunning wordt aangevraagd. Dat is toe te juichen maar heeft alleen een belemmerende werking als de gemeente dan ook kritisch naar die vergunningen kijkt en niet automatisch elke vergunning goedkeurt. Tot nu toe hebben wij slechte ervaringen met de

wijze waarop de gemeente haar eigen regels handhaaft. Als dat niet verandert heeft het maken van nieuwe regels geen enkele zin.

2) Het is absoluut noodzakelijk dat er een quotum wordt ingesteld. Als dat niet gebeurt zullen bewoners een zodanige overlast gaan ervaren dat ze wegtrekken uit bepaalde buurten en straten, waardoor huisjesmelkers daar een monopolie kunnen verwerven.
3) Er moet een goede klachtenregistratie komen, niet alleen van grote geluidsoverlast maar ook van kleine maar voortdurende overlast.
4) Er moet tevens een goede registratie plaats vinden van de verhuurders: wie heeft welke panden in handen, wat zijn goede verhuurders en wie zijn de huisjesmelkers. En daar hoort ook een klachtenregistratie bij zodat bewoners én kamerbewoners kunnen aangeven waar de verhuurder in gebreke blijft.

Nijmegen moet een studentenstad blijven, maar dan wel een waar ook gewone burgers goed kunnen leven én slapen, in alle wijken en straten. We hopen dat ook onze stem in deze gehoord zal worden,

Namens de bewoners van carré van Langeveldstraat, Daalseweg, Heydenrijckstraat, Rembrandtstraat,

Yvon Rotink, van Langeveldstraat 11
Thea Weijers, van Langeveldstraat 7

Bijlage - AKKU - ingekomen stuk kamerverhuur

Beleid Kamerverhuur Nijmegen
Aan: Gemeenteraad Nijmegen
Van: Studentenvakbond AKKU
Datum: 12 oktober 2016

Geachte leden van de Nijmeegse gemeenteraad,

vanuit Studentenvakbond AKKU zouden wij graag onze schriftelijke mening geven over de Beleidsnotitie kamerverhuur van augustus 2016 geven, daar het gaat over een doelgroep die wij vertegenwoordigen: Nijmeegse studenten. In de beleidsnotitie wordt herhaaldelijk gerefereerd aan Nijmeegse studenten en voornamelijk de overlast die zij zouden veroorzaken. Na de debatavond over het onderwerp op woensdagavond 28 september leek het ons wenselijk om ook een uitgebreidere reactie te geven op de beleidsnotitie. Wij wensen u veel geluk met het verdere debat over dit onderwerp.

Nijmegen Studentenstad
Nijmegen is al geruime tijd een stad die mede gekarakteriseerd wordt door haar studentenpopulatie. Studenten zetten zich op allerlei niveaus in voor hun Nijmeegse leefomgeving. Zo zijn er talloze lokale en regionale projecten waar studenten (mee) aan vorm geven en brengen zij dynamiek in het culturele leven. Om een enkel voorbeeld te geven: komend weekend wordt het 024 Geschiedenis festival georganiseerd. Dit festival wordt mede mogelijk gemaakt door studenten Geschiedenis. Er zijn nog vele voorbeelden van dergelijke aard.
Daarnaast zijn studenten ook op economisch vlak een aanwinst voor de stad waar zij leven. Bijna het gehele inkomen van studenten vloeit door naar de lokale economie. Uit onderzoek van TNO (Kennis als economische motor, 2009) blijkt zelfs dat elke student economisch €25.000,- per jaar waar is in de stad waar hij of zij woont. Voor de lokale horeca is de student dan ook een belangrijke klantgroep. Wij vinden het dan ook vreemd dat in de beleidsnotitie staat dat er straks een omzettingvergunning kan worden geweigerd, wanneer er te veel horecagelegenheden binnen een straal van 50 meter van het pand zijn. Zeker in de binnenstad zou dit niet een belemmering moeten zijn voor studentenhuisvesting. Wij zien er de meerwaarde van om in te blijven zetten op Nijmegen als een studentenstad. Dat betekent dat er voor genoeg en kwalitatief goede huisvesting voor studenten gezorgd wordt.

Studentenoverlast
Een van de voornaamste onderwerpen waarover gesproken wordt in de beleidsnotitie is de overlast die wordt veroorzaakt door studenten. Mede door de actieve opstellen van het platform Kamerbreed is het item op de agenda gekomen. Wij snappen dat de ervaren overlast enorm vervelend is. AKKU gelooft dan ook dat deze overlast aangepakt moet worden. In de beleidsnotitie valt echter te lezen dat de overlast zich voornamelijk concentreert rond “een paar specifiek aanwijsbare en bovendien grote studentenpanden.” Dit sluit aan bij het beeld dat studentenvakbond AKKU heeft over de specifieke studentenoverlast. Het gaat over incidentele, hardnekkige overlastveroorzakers binnen de studentenpopulatie. Op een populatie van bijna 20.000 studenten gaat het immers over 50 meldingen per jaar. Als we dat meldingscijfer vervolgens naast het totaal aantal overlastmeldingen van de buurtmonitor leggen, krijgen we een vergelijking van 50 meldingen op een totaal van ongeveer 3500 per jaar. De overlast is dus enorm vervelend voor hen die langs deze enkele overlastveroorzakers, maar van structurele **studenten**overlast is geen sprake.
Ons inziens zou het bestaande instrumentarium van politie en ambtenaren moeten voldoen om de overlast waarover gesproken wordt in de beleidsnotitie te bestrijden. Belangrijk is hierin wel dat er meer wordt ingezet op handhaving. Er dient volgens ons meer capaciteit te worden vrijgemaakt om deze handhaving te bestrijden. Uit verslagen van

Bijlage - AKKU - ingekomen stuk kamerverhuur

betrokkenen (onder andere op de debatavond van woensdag 28 september) blijkt namelijk dat er te weinig met hun meldingen gebeurt. Andere oplossingen kunnen gevonden worden in wijk- of- buurtoverleggen. Wij geloven dat de gemeente hierin een belangrijke rol kan spelen. Een groot deel van de voorgestelde maatregelen betreffen alle studenten terwijl het in de overlast om een beperkte groep gaat.

Stigmatisering
Wat Studentenvakbond AKKU verder erg verontrust is de toegenomen stigmatisering over studenten. Zowel in de media als in de beleidsnotitie zien wij voortdurend het beeld dat studenten per definitie overlast veroorzaken. Dat vinden wij uitermate jammer. Uit de overlastcijfers blijkt immers dat de meldingen afkomstig zijn van enkele straten rondom het centrum. Dat betekent dat er buiten die straten duizenden studenten wonen bij wie weinig tot geen overlast wordt ervaren. Wij hopen dat de gemeente hier beter oog voor kan hebben in de toekomst.

Kamermarkt
In de Beleidsnotitie wordt herhaaldelijk gesteld dat de kamermarkt in Nijmegen in balans is gekomen en zal stagneren. Waar deze aanname precies op gebaseerd is, komt niet terug in de Beleidsnotitie. Wij zouden de gemeenteraad echter willen waarschuwen niet te veel te bouwen op deze aanname. Het beeld dat AKKU van de kamermarkt heeft, is dat er nog genoeg vraag naar kamers is. Sites als "op kamers in Nijmegen" kunnen nog steeds rekenen op honderden reacties per kamer. Daarnaast is uit de recente Studentenhuisvestingsmonitor van Kences (gepresenteerd op 6 oktober 2016) gebleken dat er in Nijmegen 2700 studenten zijn met de wens naar een (andere) kamer. Wij zouden de gemeenteraad dus willen meegeven dat de kamermarkt zeker niet al te stabiel is en onderhevig is aan regelgeving, zoals het sociaal leenstelsel, uit Den Haag. Er zijn landelijke verkiezingen op komst en de uitkomsten voor studentenregelgeving zijn moeilijk te voorspellen. Daarom adviseert AKKU een zekere terughoudendheid op dit gebied.

Wijzigingsvoorstel Studentenvakbond AKKU #1: Aanpak overlast mist doel
Wij hebben vraagtekens bij enkele maatregelen die bedoeld zijn om de ervaren overlast in te perken. Wij geloven dat deze zijn doel mist. Ten eerste vragen wij ons af hoe werkbaar en objectief een leefbaarheidstoets is. Ons lijkt het een boel extra bureaucratie, terwijl je met een leefbaarheidstoets niets kan zeggen over wat voor studenten in het pand komen. Misschien gaat het om muisstille studenten die taarten bakken voor de buren, misschien niet. Dit soort feiten blijkt niet uit een leefbaarheidstoets. Er zit dus een zekere mate van stigmatisering in deze maatregel.
Daarnaast zijn we het niet eens met bijlage 3 uit de Beleidsnotitie. Ons is niet duidelijk hoe gecontroleerd wordt of een klacht gegrond is of niet. Gaat de politie of een ambtenaar direct na de klacht langs? Zo ja, waarom treedt hij of zij dan niet direct handhavend op en verhelpt de klacht? Of gaat deze ambtenaar een dag later langs om verhaal te halen? Dat zou een lange procedure kunnen worden. Kortom, wij zien niet precies hoe dit in zijn werk zal gaan of wat de toegevoegde waarde gaat zijn van een dergelijke procedure. Ook vragen wij ons bij bijlage 3 af hoe het intrekken van een vergunning in de praktijk gaat werken. Worden studenten dan per direct op straat gegooid? Gaat een pand daarna een jaar leegstaan? Het lijkt ons dat hier nog eens goed over na gedacht moet worden.
Wij geloven namelijk dat beter handhavend opgetreden moet worden tegen de panden waar klachten hardnekkig worden ervaren, maar dat deze regels volledig voorbij hun doel schieten. De gemeente kan daarnaast ook inzetten op beter wijkoverleg. Studenten blijken namelijk vaak niet onredelijk.

Wijzigingsvoorstel Studentenvakbond AKKU #2: Stop stigmatisering studenten
Wij zouden willen vragen de gehele Beleidsnotitie nogmaals door te kijken naar teksten waar studenten per definitie als overlastveroorzakers worden gezien. Dit gebeurt namelijk nog wel eens. Als studenten en vertegenwoordigers van studenten geeft ons dit toch een negatief gevoel. Velen van ons hebben nog nooit iets met overlast te maken gehad, maar worden nu wel afgeschilderd als een slechte invloed op een wijk. Dat vinden wij erg jammer.

Bijlage - AKKU - ingekomen stuk kamerverhuur

Onderwerp: Beleid Kamerverhuur Nijmegen
Datum: 12 oktober 2016

Wijzigingsvoorstel Studentenvakbond AKKU #3: Omzettingsvergunning bij 5 kamers of meer
Zoals hierboven al opgemerkt vragen wij ons af hoe stabiel de kamermarkt werkelijk is. Daarom zouden wij willen voorstellen een omzettingsvergunning te vereisen bij 5 kamers of meer, zoals al het geval is. Dit om te voorkomen dat de kamertekorten toch weer aangroeien. Mocht de gemeenteraad echter toch vinden dat een omzettingsvergunning aangevraagd moet worden bij 3 kamers of meer, dan nodigen wij de gemeenteraad uit om goed na te denken hoe zij de toekomst van studentenhuisvesting precies voor zich zien. Waar zien zij graag studenten en waar niet?

Positieve delen Beleidsnotitie
De Beleidsnotitie bevat ook delen die we wel toejuichen. Zo zijn we erg blij met een betere registratie van overlastmeldingen. De problemen die mensen ervaren moeten serieus genomen worden en overlast moet goed gehandhaafd worden. Ook is het een goed idee om de betrokkenheid van verhuurders met hun pand te verstevigen. Zij zijn immers een belangrijke schakel in deze problematiek. Als een pand duidelijke gebreken heeft die voor overlast zorgen dan is het immers hun plicht hier iets aan te doen. Verhuurders moeten bekend en benaderbaar zijn voor omwonenden. Als laatste zijn wij ook blij dat er niet voor gekozen is een quotum in te voeren, daar dit niks doet om de bestaande problematiek tegen te gaan.

Voor verdere vragen over onze wijzigingsvoorstellen kunt u contact opnemen met Berend Titulaer, vicevoorzitter van Studentenvakbond AKKU en portefeuillehouder Huisvesting. Hij is te bereiken via 06-54243028 of via email vicevoorzitter.akku@gmail.com.

Met vriendelijke groet,

Floris Boone,
voorzitter Studentenvakbond AKKU

Bijlage - Annebé Millenaar - ingekomen stuk kamerverhuur

Geachte gemeenteraadsleden,

Ik hoop dat u het mij niet kwalijk neemt dat ik u mijn reactie op het voorgenomen kamerverhuurbeleid van de gemeente Nijmegen in staccatovorm doe toekomen. Niet mijn gebruikelijke of door mij gewenste stijl, maar in verband met slaaptekort (tamelijk chronisch, maar in dit geval, tijdens het schrijven van deze reactie, óók specifiek i.v.m. nachtelijke geluidsoverlast van jolige passanten (tot / rond 01.30 uur in de ochtend) - gevolgd door geluidsoverlast van de kant van buren vanaf +/- 07.00 uur 's ochtends - , en dus een significant aantal uren slaap tekort) en het op het moment van schrijven van deze reactie doordringend afgaande brandalarm i.v.m. - blijkbaar - keukenbrand in de direct tegenover mijn woning gelegen studenten/kamerbewoningswoning, kan ik mijn aandacht niet zo goed op dit schrijven richten als ik wel zou willen. Daarnaast had ik mij eerlijk gezegd véél liever beziggehouden met andere dingen, in plaats van mij – opnieuw – genoodzaakt te zien me bezig te houden met – hopelijk – bestrijding van diverse vormen van door anderen veroorzaakte, en blijkbaar vrijelijk toegelaten, overlast. In de hoop op uw begrip hiervoor onderstaand mijn reactie.

Vooraf wil ik graag opmerken dat de overlast die ik ervaar in verband met de recentelijk aanzienlijk toegenomen hoeveelheid kamerbewoning bij mij in en rond de straat NIET gaat om af en toe een incidentje, maar dat e.e.a. zich dermate vaak voordoet dat de overlast in feite **chronisch** van aard is. Daarnaast gaat het in mijn geval niet in de eerste plaats om overlast vanuit bepaalde panden, maar juist om overlast door rumoer en lawaai op straat, met name in de nachtelijk uren.

Mijn vragen / opmerkingen n.a.v. het op te stellen kamerverhuurbeleid:

1. Waarom hanteert de gemeente Nijmegen niet 'eenvoudigweg' de 'Handreiking aanpak woonoverlast en verloedering', zoals deze o.a. op de website van de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Centrum Criminaliteit en Veiligheid te vinden is (in plaats van zelf een – in mijn ogen nogal gebrekkig – wiel uit te vinden)?
(http://www.hetccv-woonoverlast.nl/documenten/aanpak-woonoverlast-en-verloedering-handreiking-bijlagen-en-aanvullingen)

2. Waarom moet ik als langdurig(er) inwoner van de gemeente Nijmegen opdraaien voor de nadelen van een situatie (aanzienlijk toegenomen hoeveelheid kamerverhuur en de gevolgen daarvan) waarvan uitsluitend ànderen (o.a. de betreffende studenten / kamerbewoners en de betreffende verhuurders) de voordelen ondervinden?
Ter toelichting: toen ik in mijn huidige woning (Nijmegen Oost) kwam wonen was er in mijn ogen sprake van een goede en prettige mix van bewoners. Inmiddels is het ook hier min of meer verworden tot een niet officiële (*) campus (* nb: een wèl officiële campus zou waarschijnlijk zelfs een prettiger woonomgeving bieden), met alle gevolgen van dien.

3. Is het werkelijk zo dat de belangen van meer **tijdelijk inwonenden** van de gemeente Nijmegen (studenten/kamerbewoners) en van veelal **zelfs in het geheel niet in Nijmegen wonenden** (verhuurders) zwaarder wegen dan die van al geruime tijd in Nijmegen wonende, soms zelfs hier geboren en getogen, meer permanente inwoners?

4. Als de gemeente Nijmegen er voor kiest de belangen van meer tijdelijke inwonenden van de gemeente Nijmegen (studenten/kamerbewoners) en van veelal zelfs in het geheel niet in Nijmegen

wonende verhuurders zwaarder te doen wegen dan die van al geruime tijd in Nijmegen wonende, soms zelfs hier geboren en getogen, meer permanente inwoners: Waar en hoe kunnen deze meer permanente inwoners een (kamerverhuur-)overlastvrije woonomgeving vinden? Worden zij geacht Nijmegen te verlaten? Zo ja hoe kunnen zij dit aanpakken en/of wat wordt er voor hen geregeld?

5. Is het bij de bestuurders van de gemeente Nijmegen voldoende duidelijk dat kamerverhuuroverlast **niet alleen** bestaat uit **pand-gebonden overlast**, maar dat kamerverhuur evenzeer **'passanten-overlast'** meebrengt, bestaande uit extra geroep, geschreeuw, (dronken) 'gezang', gebel (fiets), getoeter (auto), gerinkel van (vaak met volle of lege flessen volgeladen) winkelwagentjes, extra uitlaatgassen van al dan niet geruime tijd stilstaande auto's (bijvoorbeeld bij ophalen en/of wegbrengen van kamerbewoners) etc. **op straat- en gebiedsniveau**, **zowel overdag als ook in de avond en nacht**? Zo ja, wordt hier wel voldoende aandacht aan besteed in het nog vast te stellen beleid?

6. Hoe staat het met de folder die uitgedeeld zou worden aan aankomend studenten/kamerbewoners? Is aan dit gedeelte van eerder vastgesteld beleid uitvoering gegeven bij aanvang van het dit jaar gestarte studieseizoen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, levert dit ook de gewenste positieve effecten op?

7. Ook ik zou graag willen dat er beter gebruik gemaakt wordt van de al bestaande handhavingsmogelijkheden.
Bij mijn weten biedt het Wetboek van Strafrecht ("Artikel 431 - Met geldboete van de eerste categorie wordt gestraft hij die rumoer of burengerucht verwekt waardoor de nachtrust kan worden verstoord.") ruim voldoende mogelijkheden tot adequaat optreden: indien, eventueel na voorafgaande aankondiging, enkele malen per jaar een aantal geldboetes wordt uitgedeeld zal dit naar alle waarschijnlijkheid, ook i.v.m. het lerend vermogen van de aan te spreken populatie, al gauw een preventieve werking hebben.

8. In geval van toenemende verkamering zal het aantal individuele bewoners in een woonomgeving i.h.a. eveneens toenemen. Is bij de uitvoerend bestuurder(s) / ambtenaren voldoende duidelijk dat zelfs bij een gelijkblijvend **percentage** overlast-veroorzakenden (*) een toenemend aantal individuele bewoners **procentueel** gezien misschien evenveel overlast oplevert, maar dat hiermee **het absolute aantal** overlastsituaties wel degelijk zal toenemen?
(* wat nog maar zeer de vraag is (of eigenlijk niet eens), omdat huidig beleid al aantoonbaar heeft geleid tot een toename van overlastgevende personen in de maatschappij.)

9. Nog een rekensom: Volgens de website 'Jaap.nl' kent mijn woonomgeving inmiddels bijna 10.000 (!) inwoners per vierkante kilometer. Indien ieder van deze inwoners 1x per jaar een overlastsituatie creëert (wat op zichzelf misschien niet zo veel is) levert dit per vierkante kilometer dus gemiddeld ruim 25 (!) overlastsituaties per dag/nacht op! Stel dat 1 individu hier ongeveer de helft van meekrijgt, dan is dit nog steeds ruim 12 keer per etmaal! Dit is toch niet leefbaar?? Naar mijn mening is het júist bij een toenemend c.q. hoog aantal bewoners op een relatief klein grondgebied dès te belangrijker goed rekening te houden met het feit dat er ook andere bewoners(belangen) zijn, om zodoende het gebied wèl prettig leefbaar te houden!

10. Volgens mij is het vrij algemeen bekend dat verstoring van nachtrust, helemaal als dit een chronisch karakter krijgt, doorgaans zelfs ernstige gevolgen heeft voor het welzijn en de gezondheid van de individuele persoon. Het niet (voldoende) tot rust en slaap kunnen komen van 1 persoon

Bijlage - Annebé Millenaar - ingekomen stuk kamerverhuur

heeft daarnaast natuurlijk óók aanzienlijke gevolgen voor de mensen in zijn of haar directe omgeving. En al deze gevolgen doen zich vervolgens óók weer gelden in de verdere maatschappij, bijvoorbeeld op het werk en in het verkeer. Niet voor niets is 'het verwekken van rumoer of burengerucht waardoor de nachtrust kan worden verstoord' met zoveel woorden als strafbaar feit opgenomen in het Wetboek van Strafrecht. Niet voor niets wordt gesproken van 'beroving' van nachtrust. En niet voor niets is het chronisch verstoren van nachtrust ook wel gehanteerd als effectieve martelmethode.
M.i. zou het goed zijn als er een beleid kwam waarbij wèlke nachtrustverstoring dan ook, in verband met het breed schadelijke karakter ervan, **niet** wordt toegestaan. Veel beter nog zou het in mijn ogen zijn als ieder van de inwoners van de gemeente Nijmegen zich er **zelf op** zou **richten** anderen niet van hun nachtrust te beroven. Wellicht kan de gemeente Nijmegen hierin een stimulerende en motiverende rol op zich nemen.

Tenslotte:
Hoe kan het dat eigenlijk iedereen, inclusief studenten/kamerbewoners en kamerverhuurders, de ernst en realiteit van de huidige vorm en hoeveelheid van kamerbewoning onder ogen ziet behalve uitgerekend de verantwoordelijk wethouder? (https://www.youtube.com/watch?v=ZGF-VljyBeo) Is de gedachtegang hier van het type "Als ik er geen last van heb bestaat het niet?" Zo ja, hoe kan deze wethouder tot andere inzichten bewogen worden, dan wel is dit wel de juiste persoon op de juiste plek?
(Nb: Heeft deze zelfde wethouder niet al in januari van dit jaar opdracht gekregen om binnen een half jaar met een beleidsvoorstel te komen om ervoor te zorgen dat bepaalde doelgroepen die nu niet in aanmerking (kunnen) komen voor bij hun inkomen passende woonruimte alsnog huurmogelijkheden zullen krijgen? Een voorstel waar tot op heden blijkbaar óók nog geen zicht op is?)

Geachte raadsleden, ik hoop dat u, in tegenstelling tot de verantwoordelijk wethouder, de situatie wèl reëel zult willen en kunnen inschatten, en er op toe wilt zien dat er (eindelijk!) met de nodige voortvarendheid adequate maatregelen getroffen worden. Alvast dank!

Vriendelijke groet, Annebé Millenaar

Gelderen, Erik van BA50

Van: Griffie
Verzonden: maandag 19 september 2016 14:54
Aan: Gelderen, Erik van BA50
Onderwerp: FW: Aanmelding debat kamerverhuurbeleid

Van: Axel Varenhorst [mailto:axelvarenhorst@gmail.com]
Verzonden: maandag 19 september 2016 14:49
Aan: Griffie
Onderwerp: Aanmelding debat kamerverhuurbeleid

Geachte raadsgriffier van Nijmegen,

Naar aanleiding van uw uitnodiging voor de bijeenkomst omtrent het kamerverhuurbeleid in onze gemeente, reageren wij.
Graag zouden wij, Bas Paping en ondergetekende, Axel Varenhorst, voor woensdag 28 september aanstaande ons willen aanmelden voor deze bijeenkomst

Wij wonen zelf in een verkamerd pand in de wijk Bottendaal en wij denken een nuttige bijdrage te kunnen leveren aan de discussie omtrent het kamerbeheer. Hiermee willen wij ook laten zien dat wij als studenten de problematiek zeker serieus nemen, maar niet overtuigd zijn van de manier waarop sommige van onze buurtgenoten denken deze op te lossen!

Wij hopen dan ook op een interessant debat met vruchtbare uitkomsten!

Met vriendelijk groet // With kind regards,

Axel P. Varenhorst
Axelvarenhorst@gmail.com
+316 518 711 66

Bijlage - Bewoners Organisatie Bottendaal - ingekomen stuk kamerverhuur

Bewoners Organisatie
BOTTENDAAL

Inspraakreactie op het *Raadsvoorstel Kamerverhuur in Nijmegen*. Bespreking van dit voorstel op woensdag 12 oktober in de Kamercommissie, gemeentehuis Nijmegen, 20.00 uur.

Namens de Bewoners Organisatie Bottendaal (BOB).
p/a, Theo Lucassen, secretaris BOB
Burghardt van den Berghstraat 68, 6512 DP Nijmegen
024 3604617
t.lucassen1@chello.nl

Nijmegen 4 oktober 2016.

Onderwerp: hoeveel bewoners kan Bottendaal nog herbergen?

Geachte politieke partijen, geacht College van B&W;

Bottendaal is een wijk met een hoge bebouwingsdichtheid waarbinnen op dit moment meer dan 5.000 mensen wonen op een oppervlakte van slechts 44 ha met weinig groen.

In de bestaande leefbaarheidsbarometers wordt de wijk voldoende tot goed gewaardeerd. Dat willen wij als Bewoners Organisatie Bottendaal (BOB) zo houden en uiteraard verbeteren.

In het *Raadsvoorstel kamerverhuur* en de onderliggende *Beleidsnotitie Kamerverhuur september 2016* waarderen wij het dat de overlast beter wordt aangepakt. Maar we zetten wel vraagtekens bij de handhaving, dat lijkt vooralsnog geen prioriteit te zijn.

Aanvullend hierop willen wij een aantal andere opmerkingen plaatsen bij het *Raadsvoorstel en de Beleidsnotitie*.

In beide stukken wordt geen aandacht besteed aan de gevolgen van de toename van overwegend alleenstaanden in Bottendaal (studerend, werkend, arbeidsmigrant, gescheiden, etc.), vanwege de bijna ongelimiteerde mogelijkheid om in de vooral 19e -eeuwse schil van onze stad en dus ook onze wijk panden te verkameren dan wel te ver-studio-seren (= bouwen van nogal kleine appartementen in woonhuizen met aanvankelijk een andere (woon)bestemming) met een maximaal aantal onzelfstandige tot nauwelijks zelfstandige woonruimtes (= de studio's).

Daardoor kan het aantal bewoners van Bottendaal flink gaan groeien (we spreken dan van een toenemende verdichting op de 44 ha wijkoppervlak) met als gevolg een

verstoring van het demografisch evenwicht tussen de verschillende bevolkingsgroepen in onze wijk.

In Bottendaal is nu al merkbaar dat een groeiend aantal bewoners zich niet meer thuis voelt bij een dergelijke eenzijdig bevolkte (en mogelijk straks overbevolkte) woonomgeving en daarom verhuizen of dit overwegen.

Vele bewoners van Bottendaal en de BOB, als hun vertegenwoordiger, maken zich dan ook ernstige zorgen over de groeiende verkamering en ver-studio-sering van onze buurt.

Verder zijn wij van mening dat bij meer mensen duidelijke regels horen, zoals verstandige bouwbesluiten (m.b.t geluidsisolatie, inpandige- afvalopslag en -fietsenstallingen, enz.) en goede te controleren afspraken voor de afvalopslag op straat. Bovendien pleiten wij voor het meerdere malen per week ophalen van het huisafval. Daarnaast denken wij ook dat er meer parkeervoorzieningen in de wijk moeten komen (auto, fiets). Trouwens is dat allemaal mogelijk en gewenst in Bottendaal? Wij denken van niet.
Maar vooral vragen wij ons af hoeveel mensen Bottendaal nog kan herbergen.

Ook zetten we vraagtekens bij de registratie van overlast veroorzaakt door kamer- en studiobewoners. De *Beleidsnotitie* en het *Raadsvoorste*l zijn hier nogal vaag over (een meervoudig te interpreteren formulier in de bijlage van de notitie). Bovendien zouden wij het op prijs stellen dat de criteria voor de leefbaarheidstoets voor een ieder inzichtelijk zijn. Ook de wijze van het bekend maken van kamer- en studioverhuurders aan bestaande omwonenden, moet naar ons oordeel, eenduidig worden georganiseerd.

Tenslotte is het zeer de vraag of het niet wenselijk is om in te zetten op een goede spreiding van de huisvesting van vooral alleenstaande huishoudens over de hele stad.

Tot zover onze uitingen van ongerustheid en zorg.

Met vriendelijke groet,

Wim de Natris
Voorzitter BOB (Bewoners Organisatie Bottendaal)
Van Dulckenstraat 20
6512 DT Nijmegen
024 323 46 89
wdnatris@planet.nl

Theo Lucassen
secretaris BOB (Bewoners Organisatie Bottendaal
Burghardt van den Berghstraat 68

Bijlage - Bewoners Organisatie Bottendaal - ingekomen stuk kamerverhuur

6512 DP Nijmegen
024 360 46 17
t.lucassen1@chello.nl

Bijlage - Bewonersplatform Centrum Nijmegen - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Bewonersplatform Centrum [mailto:bewonersplatform-centrum-nijmegen@live.nl]
Verzonden: zondag 9 oktober 2016 16:45
Aan: Griffie; jolanda@vanveluw.eu; hans.walraven@gmail.com
Onderwerp: reactie nav Beleidsnotitie Kamerverhuur

Aan de leden van de raad van de gemeente Nijmegen,

Met belangstelling heeft het Bewonersplatform Centrum Nijmegen kennis genomen van de notitie Kamerverhuur. Binnen het platform hebben we de notitie besproken en willen u graag bij uw bespreking het volgende meegeven met betrekking tot de leefbaarheid en sociale cohesie in onze wijk.

Studenten horen bij Nijmegen en dat moet ook vooral zo blijven. Maar het zal voor iedereen duidelijk zijn dat huisvesting van die groep op dit moment vooral ook zwaar op het stadscentrum drukt. Met andere woorden, de balans tussen reguliere bewoners (gezinnen, ouderen, werkenden, middenstand) en kamerbewoners raakt zoek. Volgens de laatste cijfers uit de wijkmonitor kent het zuidelijke gedeelte van het centrum 4500 kamerbewoners op een bevolking van 8600: meer dan de helft dus. Er zijn uitschieters met straten waar tweederde van de woningen is verkamerd. Dit heeft een grote impact en consequenties voor de leefgemeenschap en het veiligheidsgevoel.

Zorg voor elkaar gaat in de toekomst nog een grotere rol spelen. Dat gebeurt nu al vaak ‘spontaan’. Bewoners die langer in de wijk wonen, houden een oogje in het zeil, helpen een oudere buurvrouw, maken een praatje, delen de krant en houden hun eigen stoep schoon. Zij voelen zich medeverantwoordelijk voor de buurt. De gemiddelde kamerbewoner zit misschien twee jaar op die ene kamer en verhuist dan weer. Dat kweekt geen betrokkenheid bij de straat, laat staan dat het sociale cohesie bevordert.

Ook de veiligheid voor de bewoners in verkamerde huizen lijkt niet opgelost te worden in de nieuwe notitie. De omzettingsvergunning aanpassen van ‘huizen vanaf 5 kamers’ naar ‘huizen vanaf 3 kamers’ lijkt een mooie geste, maar werkt de ‘maas in de wet’ betreffende woongroepen in de hand. Ook nu kennen we de situaties waar kamerverhuurders hun bewoners vragen zich als woongroep in te schrijven om zo wet- en regelgeving omtrent brandweereisen etc. te omzeilen. De gemeente weet – of in elk geval vermoedt – dit, maar weigert mensen en middelen vrij te maken om hierop te handhaven.

Door niet te willen kijken naar het áántal verkamerde woningen per wijk of straat, blijft een uitdijing van kamerbewoners en een toenemende druk op het centrum (binnenstad, benedenstad) een feit. Elk huis (boven de €180.000 WOZ-waarde) mag/kan immers omgezet worden. Zullen dan ook de huidige binnenstadbewoners ten einde raad maar vertrekken, zodat hun huizen een prooi worden van verdere verkamering? Wordt het Nijmeegse historische centrum op den duur één grote ‘studentenwijk’? Laten we hopen van niet. Maar daarvoor is wel nodig dat de instroom van kamerbewoners in het centrum van de stad sterk wordt gereguleerd.

Centrumbewoners zijn heel wat gewend; ook om zich te schikken naar de vele evenementen, horecaoverlast en natuurlijk, zoals in elke een woonwijk, zo nu en dan een nachtelijk feestje in hun omgeving. Maar als ‘studenten’ de meerderheid gaan vormen, schijnt hun leefstijl de norm te worden en lijkt men steeds minder bereid de terechte klachten van de andere

Bijlage - Bewonersplatform Centrum Nijmegen - ingekomen stuk kamerverhuur

buurtbewoners serieus te nemen. Niet ieder huis met kamerbewoners geeft overlast, maar bij de ‘over-verkamering’ in en om het centrum is de zichtbaarheid van slecht onderhoud, verweesde fietsen, vuilnis in de voortuin niet alleen een grote ergernis voor de buurtbewoners, maar tevens een slecht visitekaartje voor de stad Nijmegen.

Wij vragen ons af hoe de gemeenteraad zorg gaat dragen voor een goede balans in wonen en veiligheid, zodat het centrum een leefbare wijk blijft waar voor elke leeftijdsgroep sociale cohesie en zorg voor elkaar ook in de toekomst mogelijk blijft!

Wonen in de oudste stad van Nederland is een groot genoegen. Laten we dat zo houden, voor oorspronkelijke én tijdelijke Nijmegenaren.

Namens het Bewonersplatform Centrum Nijmegen

Jolanda van Veluw
Hans Walraven

Bijlage - Buurtplatform Wedren-Julianapark - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: **Buurtplatform Wedren-Julianapark** <buurtplatform.wedjul@gmail.com>
Datum: 10 oktober 2016 11:30
Onderwerp: Betreft: inspraak kamerverhuurbeleid.
Aan: Griffie@nijmegen.nl

Nijmegen, 10 oktober 2016

Geachte leden van de gemeenteraad,

Buurtplatform Wedren-Julianapark is een **buurtvereniging met 130 betalende leden in het ruime gebied rondom dit park.**

Het buurtplatform pleit voor striktere regulering van het aantal panden wat gesplitst wordt in kamer-eenheden of appartementen.

Waarom?

Onze leden ervaren regelmatig overlast van deze panden. Voorbeelden zijn klachten op de Wilhelminasingel, Staringstraat, Fort Kijk in de Potstraat, Sloetstraat, Groesbeeksedwarsweg, Beijenstsraat w.o.:

1. Geluidsoverlast
2. Een vluchtige zeer wisselende bewoning welke de cohesie in de wijk af doet nemen
3. Parkeeroverlast (meer bewoners, meer auto's)
4. Verbouwen van panden waardoor authentieke elementen gesloopt worden (ook intern)
5. Overlast van veel fietsen op stoepen, vuilniszakken in tuinen, vuil op straat etc.

Zoals u weet zijn er **meer dan 400 klachten** hierover binnen gekomen.

Natuurlijk zijn er nu mogelijkheden tot handhaving en wordt door diverse instanties gezegd dat je dit kunt melden. Maar zoals u weet schieten instanties erg tekort, er is domweg te weinig capaciteit. 's Nachts, zeker in het weekend is e**r beperkte politiecapaciteit om te handhaven**. Een groot aantal klachten rond geluidsoverlast wordt niet op gereageerd.

Bureau Toezicht is zeker in de avonduren beperkt.

Bijlage - Buurtplatform Wedren-Julianapark - ingekomen stuk kamerverhuur

Natuurlijk hebben **omwonenden een eigen verantwoordelijkheid om aan te spreken**. Echter met een aantal panden in de buurt kun je nauwelijks meer verwachten dat buurtbewoners hier mee door blijven gaan. We vernemen dan ook dat buurtbewoners **'murw' worden en (overwegen) weg (te) trekken uit deze buurt.**

Panden die zo vrij komen worden moeilijker verkocht aan particulieren en zo is de **cirkelbeweging ingezet: overlast wordt een norm**, kamer/appartementen bewoning neemt toe en zo ontstaat er nu een onbalans in onze wijk.

Die tendens is zorgelijk, dat is nu regelmatig gemeld en er wordt nauwelijks actie op ondernomen.

Die tendens betekent ook weggegooid subsidiegeld:

Aan de ene kant gaf de gemeente Nijmegen miljoenen subsidie uit om panden op te knappen (denk b.v. aan de behartiging van 'stichting onderhoudend Nijmegen' die vanaf 1997 tot 2002 o.a. de 19^{e} eeuwse schil van Nijmegen een forse onderhoudsinjectie heeft gegeven. Dit viel onder de subsidieverordening stadsvernieuwing met als doel onderhouds- en verbeterwerkzaamheden aan panden)

Aan de andere kant zie je nu weer de sporen van slechte bewoning, achterstallig onderhoud. O.i. is dat een slechte manier om met overheidssubsidie om te gaan. Wanneer u nu deze tendens de ruimte geeft moet u over een aantal jaren beslissen om weer forse geldmiddelen vrij te maken om de 19e eeuwse schil van Nijmegen (en meer) op te knappen.

Kortom de druk op de buurt neemt met de huidige vorm van bewoning toe. De regulering en handhaving schiet ernstig tekort.

Wij pleiten namens de buurt dan ook:

1. **voor de invoering van een leefbaarheidstoets waar harde criteria in staan b.v. afstandslimieten. Hiermee moet een aaneenschakeling of concentratie van gesplitste panden voorkomen worden, en blijft de diversiteit in bewoning in de verschillende straten bestaan. Verschillende grote steden in Nederland hebben zo'n toets en voeren daarmee goed beleid.**
2. **voor een duidelijk sanctiebeleid (niet geformuleerd met allerlei 'voorboud').**
3. **voor duidelijke handhaving.**

Buurtplatform Wedren- Julianapark denkt graag mee over het te voeren beleid.

Bijlage - Buurtplatform Wedren-Julianapark - ingekomen stuk kamerverhuur

Met hartelijke groet,

Namens Buurtplatform Wedren-Julianapark
Erik Plat (secretaris)

Bijlage - Dolf Kutschenreuter - ingekomen stuk kamerverhuur

Nijmegen 10-10-2016

Geachte leden van de Gemeenteraad
van de gemeente Nijmegen

Naar aanleiding van het debat op woensdag 26 september j.l. wil ik u nog laten weten dat op zichzelf dit goed verlopen is maar dat ik mij wel heb afgevraagd wiens behoefte daarbij is bevredigd. Zelf had ik enorm behoefte aan verduidelijking en die heb ik vervolgens niet gekregen. Daarom stuur ik u nu dit schrijven met daarin verwoord nog een aantal vragen voorzien van toelichting. Ik hoop dat u deze vragen in uw afwegingen wilt betrekken.

Van huidige naar toekomstige situatie:

1. Wat moeten wij doen in onze situatie wat verwacht u van ons. Ons huis (een appartement met vier kamers) is legaal gekocht en legaal in verhuurde staat gebracht. Verwacht u dat wij 800 euro betalen met een onzekere uitkomst? Hoe lang is deze vergunning geldig en is deze overdraagbaar? Wat gaat de coulance regeling inhouden?
2. Waarom worden wij gedwongen om een legale situatie in de nieuwe situatie illegaal te maken of blijft onze situatie (kleine verhuurde flatjes met vier kamers) juist legaal?
3. Kamerverhuur (met lage kamer huren) in goedkope huurwoningen wordt onmogelijk gemaakt. Dat werkt remmend
4. In de oude situatie werd onderscheid werd gemaakt tussen grondgebonden en niet grondgebonden. Hoe zit dat in de nieuwe regelgevingssituatie?

Uitleg

5. Overlast moet je naar rato van de overlast bestrijden. Bijv. door dit via de boetes te belasten of eventueel een vergunning verstrekken en betalen naar rato van het aantal kamers in een pand. Zeker niet door een eenheidsbijdrage te heffen. Dat suggereert dat bij de drie kamer en vierkamer flats het grootste probleem ligt. Dat blijkt niet uit de gegevens.
6. Het is zeer aanmatigend om over een bedrag van 800 euro te stellen dat dat geen hoog bedrag is en in een seizoen kan worden terugverdiend.

Vragen over de cie.?

7. Wij zijn ook bang voor de willekeur van de cie. Voor wie is die cie. bedoeld? Wij denken dat iedereen zou moeten kunnen klagen over iedereen. Wat wordt bedoeld met het totaal van 5 klachten dat consequenties heeft? Zijn dat bijv. klachten van dezelfde of van verschillende klagers?
8. Indien je niet beschikt over een omzettingsvergunning wat zijn dan de machtsmiddelen van de cie.? Wat kan die cie. vervolgens voor sancties heffen?
9. De normale regulering loopt nu via vve's. Dat werkt beter. Daar is ook gemeld dat flats verhuurd worden per kamer. Zij zijn op de hoogte. De vve's vervullen een expliciete rol in klachten afwikkeling.

Alternatieven

10. Onderscheid tussen grondgebonden en niet grondgebonden moet in stand blijven.
11. De boetes omhoog is al een beter systeem. Anders de kosten van de vergunning bepalen naar rato van het aantal kamers.
12. Vervolgens echt gaan handhaven. Het is belachelijk dat dat toe nu toe niet is gebeurd Een echt serieuze aanpak kost meer. De gemeente had dit al in het klein uit kunnen proberen. Bijv. door de ernstigste gevallen van overlast aan te pakken.

Bijlage - Dolf Kutschenreuter - ingekomen stuk kamerverhuur

Aanvullende vragen:

13. Welke mogelijkheden hebben studenten eigenlijk om te klagen?
14. Hoe lang is de vergunning geldig en is deze overdraagbaar?
15. Wie kunnen er allemaal klagen en over wie?

Met vriendelijke groet,

Dolf Kutschenreuter
Verhuurder studentenflat

Bijlage - Els van Daal - ingekomen stuk kamerverhuur

Portier, Julia BM50

Van: jac schmidt <sloet@upcmail.nl>
Verzonden: woensdag 28 september 2016 11:23
Aan: Griffie
Onderwerp: Fw: agenda bijeenkomst 28 september gemenete notitie kamerverhuur

Geachte griffie.

Wilt u onderstaande vragen doorsturen naar de gemeenteraadsfracties?

Vriendelijke groeten.
Jac schmidt

From: Els van Daal
Sent: Tuesday, September 27, 2016 11:35 PM
To: 'jac schmidt'
Cc: 'Karin van der Pas' ; 'Tiny Delisse' ; 'Ruud Clerx' ; 'Ans Verheijen' ; 'Doro Krol' ; 'Henk Remie' ; 'Manorma Dwarkasing' ; 'Berdie Nollen'
Subject: agenda bijeenkomst 28 september gemenete notitie kamerverhuur

Beste Jac,

Vanuit het wijkcomité Oost zal ik morgen aanwezig zijn. Waarschijnlijk ook Berdie Nollen.

Vorige week hebben wij, wijkcomité, met de wijkmanager, Ewald vd Putten ook over de nota gesproken. Hij gaf aan dat quotering momenteel een niet begaanbare politieke weg is: er is geen politieke wil. Wel zijn er in de notitie een aantal punten waar beslist meer helderheid over moet komen. Daar meoten wij morgen ook op aandringen. Hoewel de insteek morgen is om over de stellingen te spreken zou ik toch graag wat inhoudelijke vragen of opmerkingen willen maken.

1. Wat is de definitie van een klacht? Ook is de grote vraag wat onder gegronde klachten van overlast wordt verstaan. En wanneer wordt volgens gemeente iets als overlast gezien: bij een melding bij het meldpunt, of moet er politie zijn geweest? Dat laatste kan natuurlijk nooit de graadmeter zijn; hoe vaak heeft de politie überhaupt geen prioriteit voor dit soort klachten.
2. Ook de toets op aanwezigheid panden binnen 50 meter is arbitrair. Als op 100 meter afstand er diverse panden zijn, waar ook al overlast van is, dan is het natuurlijk bezopen als dit niet wordt meegenomen in de toets.
3. Het is noodzakelijk dat we morgen de criteria voor de leefbaarheidstoets echt helder krijgen. Het is nu veel te vaag geformuleerd zonder duidelijke definities. Alleen al de reactie van de wethouder in de uitzending vandaag van TV Gelderland zegt genoeg: er zijn amper klachten, ja misschien een paar in een straat.
4. Nu is in de procedure bij klachten opgenomen dat bij een onderzoek het College een boete kan opleggen, of een besluit kan nemen over al dan niet intrekken vergunning. Dit is veel te vrijblijvend: als uit onderzoek blijkt dat daadwerkelijk inbreuk op de leefbaarheid plaatsvindt **zal** de gemeente etc etc,
5. De redenatie voor het niet instellen van een quotum is zeer bedenkelijk: als het wel wordt ingevoerd kan er in het centrum geen vergunning meer verstekt worden en komen er verhuurpanden in andere wijken. Dat is toch een positieve ontwikkeling zou ik zeggen! En nu wordt dat als onwenselijk bestempeld in de notitie. Daar wil ik dan wel eens een heel duidelijke toelichting van de gemeente op krijgen.
6. Tot slot wil ik weten wat er gebeurt als wij een illegaal pand melden bij de gemeente: wordt dat dan aangeschreven?

Tot morgen, vriendelijke groet
Els van Daal
Voorzitter wijkcomité Oost

Bijlage - Els van Daal - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: jac schmidt [mailto:sloet@upcmail.nl]
Verzonden: vrijdag 23 september 2016 12:48
Aan: Undisclosed-Recipient:;
Onderwerp: agenda bijeenkomst 28 september

Dag allen.

In onderstaande email de stellingen van de gemeente voor de bijeenkomst van woensdag 28 september.

Hieronder, schuingedrukt, het commentaar van Kamerbreed.
Graag jullie reactie en aanvullingen.
Aanmelden om de bijenkomst bij te wonen kan nog tot woensdag.

Groeten.

Jac

1. Studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan
Hangt af van welke extra regels je toepast.

2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet

Wat komt er niet?

3. Een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen

Hangt af van welke criteria je in die leefbaarheidstoets opneemt.
Als er geen percentage of afstandscriteria tussen kamerverhuurpanden per straat of buurt in de leefbaarheidstoets wordt opgenomen, zullen er onvermijdelijk concentraties van kamerverhuurpanden in bepaalde wijken ontstaan.
Juridisch is het zonder een opgenomen percentage of afstandscriteria in de leefbaarheidstoets onhaalbaar om een vergunning te weigeren lijkt ons.

4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen

Hoe de kamermarkt zich zal ontwikkelen is moeilijk te voorspellen.
Uit diverse onderzoek is wel gebleken dat kamerbewoners in toenemende mate behoefte hebben aan kwaliteit in plaats van kwantiteit.
Eigen voorzieningen als toilet, douche en kookgelegenheid is een eerste vereiste.
Daarom zal de gemeente vooral moeten inzetten op de bouw van een of twee persoonswoningen.

Goedemiddag,
Bedankt voor uw aanmelding voor het debat rond het (voorgestelde) kamerverhuurbeleid in Nijmegen. De aanleiding voor dit debat is het voorstel (over het kamerverhuurbeleid) van het college aan de gemeenteraad. De gemeenteraad hoort graag uw mening om eventueel aanpassingsvoorstellen aan het

Bijlage - Els van Daal - ingekomen stuk kamerverhuur

college te doen. U kunt het betreffende raadsvoorstel desgewenst alvast lezen. Overigens kunt u ook prima deelnemen aan het debat als u dit stuk niet uit uw hoofd kent.
Het debat vindt plaats aan de hand van de volgende vier stellingen:

1. Studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan
2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet
3. Een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen
4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen

Het programma is als volgt:
17.30 u. ontvangst met koffie/thee
18-19 u. debat aan de hand van de stellingen
19-19.30 u. informeel napraten
Locatie stadhuis, Korte Nieuwstraat 6, Nijmegen.

NB Buiten deze bijeenkomst om kunt u ook uw mening geven richting de gemeenteraad, bijvoorbeeld via een mail aan griffie@nijmegen.nl.
Tot woensdag. Met vriendelijke groeten,
Erik van Gelderen
Communicatie Griffie I Gemeente Nijmegen I Postbus 9105, 6500 HG Nijmegen
Bezoekadres: Korte Nieuwstraat 6 Nijmegen
' 024 329 2120 / 06 - 52 75 15 74 : e.van.gelderen@nijmegen.nl
(ma-di afwezig)

Bijlage - Familie Schipperheijn - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Herma Schipperheijn [mailto:fam.schipperheijn@gmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 10:41
Aan: Griffie
Onderwerp: informatie tbv raad mbt kamerverhuurnotitie

Beste mensen,

Graag wil ik de informatie die ik gisteren heb gegeven op de discussieavond nogmaals delen zodat alle raadsleden daar kennis van kunnen nemen.

Allereerst ben ik erg teleurgesteld in de houding van de wethouder zoals verwoord in de reportage van TV Gelderland van 27-09. Zie bijgaande link:
https://www.youtube.com/watch?v=ZGF-VljyBeo

Als regelmatige klager voel ik me door zijn uitlatingen niet serieus genomen. Het lijkt of hij suggereert dat het probleem bij de klagers ligt, in plaats van bij jongelui die voor overlast zorgen! Hoe kunnen burgers van deze wethouder nog verwachten dat hij serieus met deze problematiek om gaat??

Ten tweede een simpel rekenvoorbeeld om aan te geven wat een hoge concentratie aan verkamerde panden met zijn omgeving doet. En waarom je daar, naar mijn mening, paal en perk aan zou moeten stellen.

In een straal van 50 meter om ons huis heb ik 13 verkamerde panden met gemiddeld 10 bewoners per pand. We vinden allemaal dat af en toe een feestje moet kunnen. Als elke bewoner één keer per jaar een feestje geeft, zijn dat 130 feestjes in een jaar. Als die zich netjes verspreiden over een jaar is dat voor de omgeving dus één feestje per 3 dagen. Niet elk feest geeft overlast. al leert de ervaring dat wel de meeste feestjes vroeger of later op de avond tot overlast leiden. Als de helft van de feestjes overlast geeft, is dat nog altijd 1 keer in de week. Mijn tolerantie voor af en toe een feestje is dan wel helemaal op; terwijl de kamerbewoner maar één keer per jaar voor last zorgt...De feestjes zijn meestal in het jaargetijde dat het aangenaam toeven is buiten, dus rekent u maar uit dat we veel vaker dan 1 keer per week in de zomer overlast hebben.

Ik vraag niet van de gemeente om het aantal panden te verminderen in mijn omgeving, maar ik wil wel heel graag dat er regelgeving komt die er voor zorgt dat er niet nog meer in onze omgeving bijkomen.

Vriendelijke groet,

Herma Schipperheijn
Groesbeekseweg 62

Bijlage - Geanonimiseerd - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Verzonden: donderdag 29 september 2016 15:26
Aan: Griffie
Onderwerp: Re: Vervolg kamerverhuurbeleid

Aan de gemeenteraadsleden,

Heel erg goed dit debat van gisterenavond, inhoudelijk en qua organisatie. De debatleider Tobias van Elferen was meer dan uitstekend.
Volgens mijn inschatting zullen alle aanwezige partijen zich gehoord voelen. En nu graag een daadkrachtig vervolg om de overlast van kamerbewoning in te dammen.

Mijn reactie

Uitzending van Omroep Gelderland (27 september 2016) laat exact zien waar het probleem zit: Alle verantwoordelijken van Politiek tot SSHN laten het keer op keer afweten. Overlast is nu al jaren over de top, waardoor bewoners zich zelfs genoodzaakt zien om te verhuizen. Diep en diep triest.

Hoezo SSHN: 'ga in gesprek met elkaar','er moet contact zijn met de student'?
Hoezo Politiek: 'niet uit de hand gelopen','het kan liggen aan de mensen die klagen', 'niet de meerwaarde van een quotumregeling willen inzien?

Bewoners hebben afgelopen jaren al zoveel energie gestoken om de situatie te verbeteren, maar het loopt helemaal uit de hand omdat er geen grenzen gesteld worden aan het gedrag van kamerbewoners.

Mijn voorstel: De Overlastbezorger betaalt Politiek en gemeente neem eens een voorbeeld aan onderstaand idee van 'Your Acoustical Space' om de geluidsoverlast van buren te verminderen. Misschien eens uitwerken voor Nijmegen? Niemand heeft het recht om de akoestische ruimte van z'n buren af te pakken. Doe je dat wel, dan elke keer een extra bedrag boven op je huur.
Een variant op 'de vervuiler betaalt'. Aanpakken s.v.p. en dan vooral via de verhuurders, want het wordt van kwaad tot erger.

Hartelijke groet,

Your acoustical space

In my co-op, we coined the term "Your acoustical space". That means, each resident must keep personal noise "within the confines of one's own apartment". Each resident is responsible for sound insulation of the unit lived in, either through learning to live quietly or through sound insulation. The concept: I am NOT responsible for paying to stop YOUR noise. I pay for my apartment and you do not have the right to take my acoustical space, which is just as real as visual space. To be clear, we made parallel to the visual views available from one's apartment windows. The resident above may not hang a cloth over a lower apartment window, removing the view. Similarly, a resident in a neighbor apartment may not usurp the quiet of another apartment without paying a rental fee for use of "acoustical space". Once the logic was clear, quiet began and no fees were ever paid. I suggest taking

the concept of "Your acoustical space" to the board of your co-op or condo association. Our building went from noisy to calm and quiet. And I was thanked by several residents who had put up with annoying noise for over a decade.

Lees ook het hele artikel over hoe akoestische problemen in panden aan te pakken.
http://www.nytimes.com/2015/12/13/realestate/soundproofing-for-new-york-noise.html?_r=1

Bijlage - H. Kerkenaar - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Henrico Kerkenaar [mailto:H.Kerkenaar@hotmail.com]
Verzonden: maandag 10 oktober 2016 13:29
Aan: Griffie
Onderwerp: Beleidsnota kamerverhuur 2016

Geachte raadsleden

Ik ben 56 jaar oud en ben op oudere leeftijd in de ww terecht gekomen. Gelukkig toch weer een betaalde baan gekregen. Helaas moest ik wel met een lagere salariëring genoegen nemen. Om met mijn gezin financieel toch rond te komen ben ik het vorig jaar als particulier kamers gaan verhuren. Ik ben na grondig onderzoek dit gaan doen in de studenten stad Nijmegen. De reden hiervoor was onder andere dat ik niet vergunning plichtig was bij het verhuren van een appartement wat dus niet grondgebonden is, dan was verhuur aan 3 tot 4 personen toegestaan. Ik ben dan ook op zoek gegaan naar een appartement in de buurt centrum van Nijmegen waar de vve kamer verhuur toestaat. Kamers keurig opgeknapt en geluidsisolerende maatregelen genomen. Ik heb huurders uitgezocht die absoluut geen overlast veroorzaken en die getekend hebben zich te houden aan het huisreglement. Dus legaal volgens de dan geldende regels aan verhuur begonnen.

Echter in de beleidsnota 2016 wil men de regels zo gaan veranderen dat ik mij moet melden voor een omzettingsvergunning, maar deze niet zal krijgen omdat de woz waarde van het appartement onder de 180.000 euro ligt. Het kan toch niet zo zijn, dat als je legaal aan kamerverhuur bent begonnen, maar vervolgens doordat de spelregels tijdens het spel veranderd worden je illegaal zou worden. Of dat je zou moeten stoppen met kamerverhuur terwijl je al verhuurt. Juridisch gezien is dit toch niet te onderbouwen De reden waarom ik ben gaan verhuren was om meer financiële armslag te krijgen, maar als dit beleid daadwerkelijk zijn voortgang zou vinden kom ik in de financiële problemen, omdat je niet meer aan je financiële verplichtingen kunt voldoen. Ook kun je huurders er niet zomaar uit zetten zij hebben immers huurbescherming. Je moet als burger toch kunnen vertrouwen/ bouwen op een bestuurlijke macht, een die niet van het ene moment op het andere moment andere regelgeving gaat invoeren Door deze beleidsverandering zouden toch honderden verhuurders en huurders onterecht in de problemen komen. In de nota staat ook wij zetten geen rem op kamerverhuur, maar als verkamering onder de 180.000,00 woz niet meer toegestaan wordt bij al verhuurde panden dan verdwijnen er toch vele honderden kamers. Ik vind dan ook dat indien men al verhuurt men ten alle tijden een vergunning moet krijgen. Ook zijn de leges van 800,00 euro erg hoog te noemen voor een drie kamer appartement. De beleidsnota in deze vorm is onrechtvaardig voor particulieren die legaal begonnen zijn met verhuur en die dus aan financiële verplichtingen gebonden zijn . Daarom vraag ik met klem om de beleidsnota in deze vorm niet te laten doorgaan en tegen te stemmen.

in afwachting van u reactie

h.kerkenaar

Bijlage - Hans Aalbers - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Hans Aalbers [mailto:info@hansaalbersrecordings.nl]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 14:50
Aan: Griffie
Onderwerp: Re: Vervolg kamerverhuurbeleid

Beste Erik,

Hartelijk dank voor Uw bericht.

Ik ben niet zo enthousiast over het debat van dinsdagavond. Door de gebruikte stellingen kwam het mij over alsof het al een gelopen race was en deze avond zuiver voor de bühne plaatsvond.

Het gaat mij om de volgende punten:

- Het is mij een raadsel waarom de grenswaarde WOZ niet mee verlaagd is met de markt. De huizenprijzen staan op dit moment landelijk nog 12 procent onder de hoogste waarde in 2008. Toch houdt men vast aan WOZ waarde van 172.000 euro. Helemaal is het een raadsel waarom die nu moet worden verhoogt naar 180.000. Dit betekent dat panden die eerst voor een vergunning in aanmerking kwamen nu ineens buiten de boot vallen.

- Wat te doen met het enorme aantal appartementen die nu voor kamerverhuur wordt gebruikt (buiten centrum zonder overlast) en die dadelijk geen vergunning kunnen krijgen. Laat staan hoe om te gaan met huurders die in bezit zijn van een huurcontract en dus huurbescherming genieten.

- Er zal mijn inziens een enorme krapte ontstaan als al deze kamers af zullen vallen.

- Men goed weet waar de overlast zich bevindt maar waarom dan iedereen onder strengere regelgeving moet lijden is mij niet duidelijk.

- Het lijkt mij meer een kwestie van handhaven.

Grt Hans

Hans Aalbers Recordings
Slotlaan 4a
1394 BK Nederhorst den Berg
Tel: 0294-251594
www.hansaalbersrecordings.nl

Bijlage - Hans van der Heul - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Hans van der Heul [mailto:hansheul13@hotmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 23:38
Aan: Griffie
Onderwerp: Reactie op inspraakavond kamerverhuur Nijmegen

Gelieve onderstaande tekst aan te bieden aan de nijmeegse politieke partijen:

De vierde macht (de ambtenaren) zijn de uitvoerende macht in Nijmegen

Gisteren hebben wij de inspraakavond bezocht waarin de gemeente Nijmegen informatie wilde vergaren omtrent kamerbewoning. Wij bewonen sinds ruim twee-en-half jaar een monumentaal pand in de Benedenstad. Het is een woon-/winkelpand, beneden werken, boven wonen. We hebben een winkel in woonaccessoires en een meubelstoffeerderij. Het pand huren we van de Gemeente Nijmegen. Ons buurpand is identiek aan het onze, maar dan gespiegeld. De huidige huurder zit hier nu bijna anderhalf jaar. Hij heeft met een ambtenaar van de afdeling Vastgoed weten te bereiken, dat hij de bovenwoning mag onderverhuren. Dat is dus ook gebeurd. Er wonen 3 studenten. Met zijn drieën betalen ze de gehele huur voor het pand. De ondernemer/huurder is zo verlost van het grootste deel van zijn vaste lasten.

De panden stammen uit 1876, de vloerbalken lopen door, de scheidingswanden zijn enkel steens. De buurman heeft niet de moeite genomen om de houten vloeren te voorzien van vloerbedekking. Als men bij de buren met een stoel schuift, kun je het bij ons horen, net als gesprekken, gelach, gejoel tijdens voetbal op tv of een partijtje darten. In de gezamenlijke portiek hangen de deurbellen. Alleen de bel bij de buren doet het niet. Met als gevolg dat er dan maar bij ons wordt aangebeld tijdens de nachtelijke uren. Aan de achterzijde zijn er op drie etages ramen in beide panden, die in een hoek van 90 graden tegenover elkaar staan. Als die geopend zijn kunnen we de studenten zo een hand geven. Bij warm weer staan de ramen open en het leidt tot enorme overlast. Een voorbeeld: Om 2 uur ’s nachts worden we wakker van een stofzuiger, die tegen de plinten tikt. Als we ons beklag hierover doen, krijgen we te horen dat ze last hebben van muggen en blijkbaar met de stofzuiger de muggenplaag te lijf moeten gaan. Als we in bed liggen voelt het alsof de buurjongens aan ons voeteneind staan, zo gehorig is het.

Met de buurman/huurder valt niet te praten. Vanaf het begin heeft hij kenbaar gemaakt geen boodschap aan ons te hebben. Hij runt er een koffiebarretje en moet het overduidelijk niet van de klandizie hebben. Van gemiddeld 5 koffietjes of cappuccino’s op een dag kun je geen gezin onderhouden. Maar dat is zijn zaak. We hebben ons daarom tot de Gemeente Nijmegen, afdeling Vastgoed gewend. Als verhuurder konden zij wellicht meer dwang uitoefenen of oplossingen aandragen om de overlast voor ons weg te nemen. Tenslotte kunnen zij net als woningbouwverenigingen eisen stellen aan de huurder. Onze contacten met de Gemeente in deze kwestie duren nu al bijna één jaar. Steeds weer wisselende ambtenaren als contactpersoon, maar steeds met dezelfde vragen van onze kant naar de Gemeente: zorg voor vloerbedekking, een eigen huisbel bij de buren en maak de ramen achter dicht met dauerluft. Uiteindelijk zijn we in maart 2016 bij het hoofd Vastgoed aan tafel beland. Hij maakte meteen kenbaar niets voor ons te kunnen doen. Na een discussie over de rol van verhuurder, over verplichtingen, normen en waarden, kwamen we niet verder en op het moment dat wij wilden opstappen verzocht hij ons te blijven zitten. Hij wilde ons iets meedelen, waarover we strikte geheimhouding moesten betrachten. Hiervoor moesten we een

Bijlage - Hans van der Heul - ingekomen stuk kamerverhuur

geheimhoudingsverklaring tekenen. Bij schending van de geheimhouding zouden wij ons huis moeten verlaten. De inhoud van de geheimhoudingsverklaring was de volgende:

Hij ([redacted]) vertrouwt hen toe – onder strikte geheimhouding – dat de huurovereenkomst met Dhr.. Makaske is opgezegd en dat de gemeente in gesprek is met hem over een nieuwe huurovereenkomst waarin geen toestemming meer wordt gegeven voor onderhuur. Dhr. Makaske krijgt wel de gelegenheid om binnen een jaar de huidige onderhuur te beëindigen. Als dat nu bekend wordt bij de onderhuurders dan bestaat de mogelijkheid dat dat tot rechtszaken gaat leiden waarbij de uitkomst ongewis is. Dat is zeker niet in het belang van Dhr. Van der Heul en Mevr. Van de Beek en Dhr. Makaske. Vandaar de geheimhouding, die dan moet worden vastgelegd in een verklaring met daaraan verbonden de verregaande consequentie dat bij schending van deze geheimhouding de huur van het pand Priemstraat 1 zal worden beëindigd.

De verklaring is op 18 maart ondertekend door ons en het toenmalig hoofd Vastgoed, [redacted].

De bedoelde onderhuur is op 1 augustus j.l. beëindigd, omdat de toenmalige onderhuurders/studenten na wat strubbelingen met hun huisbaas vertrokken zijn. Voor ons was het een opluchting. Het probleem had zich van zelf opgelost, rust bij de buren!

Tot onze verbazing heeft dit maar anderhalve week geduurd. Er zitten weer nieuwe studenten in het pand en dat moest gevierd worden: midden in de week tot half 5 ’s nachts! Wij eindigden die nacht in het ziekenhuis op de hartafdeling, nadat mijn vrouw herhaaldelijke hartklachten had, als gevolg van de onrust bij de buren.

Opnieuw hebben we ons tot de afdeling Vastgoed gewend, gewezen op de inhoud van de geheimhoudingsverklaring en eigenlijk twee vragen gesteld: wanneer is de oude huur bij de buurman opgezegd en wanneer is het nieuwe huurcontract ingegaan? Op deze vragen hebben we nog steeds geen antwoord gekregen. Ook niet op de vraag wat de gemeente onderneemt tegen de buurman en de nieuwe onderhuurders, die er eigenlijk niet meer mogen wonen.

In tal van voorbeelden, mails en gespreksverslagen kunnen we aantonen hoe lankmoedig, laks en weinig doortastend de gemeente omgaat met deze situatie. We worden nu bijna een jaar aan het lijntje gehouden en na de inspraakavond van gisteravond hebben we slechts van 1 politieke partij een reactie gekregen: de vertegenwoordiger van die partij komt binnenkort op bezoek. We zouden met meer partijen uit de raad in contact willen komen en nodigen ze dan ook uit om bij ons een kijkje te komen nemen en onze woonsituatie toe te lichten.

Wij hopen dat de partijen deze uitnodiging van harte aannemen.

Hans van der Heul, Wilma van de Beek.

Priemstraat 1, 6511 WC Nijmegen

06-13028852

Bijlage - Herma Schipperheijn - ingekomen stuk kamerverhuur

Beste raadsleden,

Twee weken geleden was er een inspraakavond over het kamerverhuurbeleid van de gemeente Nijmegen. U heeft toen zelf kunnen merken dat het huidige beleid veel (negatieve) emoties oproept, en dat het niet een kleine kern van vaste klagers betreft die daarover hun beklag doen.

Het is voor ons allemaal duidelijk dat er behoefte is aan nieuw, beter beleid.

In de kamerverhuurnotitie wordt een andere leefbaarheidstoets gepresenteerd, die objectiever moet zijn dan de huidige. Ook wordt voorgesteld deze bij elke aanvraag toe te passen. Beide initiatieven (objectiever en bij elke aanvraag toepassen) juich ik toe.

Toch mist er iets. De leefbaarheidstoets blijft opnieuw uit vragen bestaan waarop antwoord gegeven kan worden. Onduidelijk is/blijft echter de consequentie die aan die antwoorden wordt verbonden. Over sociale cohesie, toch een veel genoemd 'hot item ' twee weken geleden, gaat de leefbaarheidstoets niet. Of meet u dat door 'eventuele reacties op het publiceren van de aanvraag' te betrekken bij de beoordeling Wat is het beeld van de wijk en in welk mate wordt er overlast ervaren. (blz 21 van de notitie)

Dan dient u rekening te houden met twee dingen:

1. Mensen zijn meldingsmoe. Ervaringen uit het verleden leren dat er niet, nauwelijks of te laat op meldingen van overlast wordt gereageerd. En waar moet je heen met meldingen waarvan je weet dat er niet op gehandhaafd kan worden? Die worden niet eens gemeld…
   Na op dergelijke wijze 'ontmoedigd' te zijn om nog ergens melding van te maken verwacht u wel dat burgers reageren op gepubliceerde aanvragen?
2. Moeten burgers zelf in de gaten houden of er een aanvraag wordt gedaan of gaat u actief om reactie vragen? Dat maakt nogal wat uit voor de eventuele reacties die u krijgt. De aanvraag zit namelijk wel eens verborgen. Recent werd er voor een pand aan de overkant een vergunning gevraagd voor het plaatsen van andere kozijnen. In de kleine letters in de toelichting bleek dat er tevens vergunning werd gevraagd tot verkamering…. Als u op deze manier vergunningen blijft publiceren, kunt u uit het uitblijven van reacties niet concluderen dat verkamering op die plek geen issue is.

Een commissie gaat klachten beoordelen en waar nodig, actie ondernemen. Dat de ene klacht zwaarder weegt, dan een andere is te begrijpen. Toch ligt hier het risico op de loer dat klagers voor zeurders worden uitgemaakt. Het is immers erg makkelijk om, als je zelf de overlast niet aan den lijve ondervindt, te oordelen dat er geen probleem is en het wellicht aan deklagers ligt. Getuige de woorden van wethouder Velthuis in de reportage van TV Gelderland 27 september jl.

Ik ga graag uit van de integriteit en goede bedoelingen van alle mensen. Helaas blijkt in de praktijk dat niet altijd te kunnen. Simpel voorbeeld: we vinden allemaal dat je van andersmans spullen af te

Bijlage - Herma Schipperheijn - ingekomen stuk kamerverhuur

blijven hebt. Toch wordt er regelmatig eigendommen van mensen gestolen. Daarom hebben we een Wetboek van Strafrecht. Je zult normen en waarden met elkaar vast moeten leggen in regels.

Raadsleden, in het belang van alle Nijmegenaren, kamerbewoner of niet, vraag ik u: als het gaat om leefbaarheid en sociale cohesie: stel niet alleen vragen (zoals de leefbaarheidstoets doet) maar stel alstublieft ook grenzen!

Vriendelijke groet,

Herma Schipperheijn

Bewoner 19e eeuwse schil

Bijlage - Hoog Antnink - ingekomen stuk kamerverhuur

Portier, Julia BM50

Van: Gerhard Hoog Antink <gerhard@hoogantink.de>
Verzonden: dinsdag 27 september 2016 10:54
Aan: Griffie
Onderwerp: Raadsvoorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 - woning Jan Willem Passtraat 51, 6525 CN te Nijmegen

Geachte Dames en Heren,

Wij zijn de eigenaren van de woning Jan Willem Passtraat 51, 6525 CN te Nijmegen en verhuren 3 kamers aan studenten. Wij doen dit kennelijk illegaal want we hebben geen vergunning aangevraagd om de eenvoudige reden dat wij niet wisten dat hiervoor een vergunning nodig is. Wat is de korrekte procedure voor het aanvragen van een "verkamer-vergunning"? Is het aanvragen van een dergelijke vergunning een eenmalige aangelegenheid of heeft deze vergunning een bepaalde looptijd?

Wij hebben van onze VVE een kopie gekregen van een Raadsvoorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 en vandaar weten we nu ook over onze illegaliteit.
Wij vinden dit Raadsvoorstel en de argumentatie in deze vorm niet acceptabel en willen hiermee formeel protest aantekenen tegen dit raadsvoorstel. Het is voor ons ook onduidelijk wat de gemeente Nijmegen met dit raadsvoorstel will bereiken en ook welke rol het platform „Kamerbreed" hierbij speelt.

We hebben vooral problemen met de volgende punten:

WOZ waarde van € 180.000 als maatstaf voor „verkamering": het getuigt zeker van een lovenswaardige sociale instelling van de gemeente Nijmegen om de schaarse goedkope woningvoorraad te beschermen maar is het niet de opgave van Gemeente / Provincie / Staat, zich op het gebied van sociale woningbau te engageren? Het onteigenen van privé eigendom kan niet het antwoord zijn. Dit raadsvoorstel is de eerste stap in richting sluipende onteigening van privé eigendom. Wat is de volgende stap? Gaat de gemeente Nijmegen voorschrijven welke bevolkingsgroepen of welke nationaliteiten als huurder opgenomen of afgewezen moeten worden? Het moet voor een huiseigenaar / verhuurder mogelijk zijn en blijven om, in eigenregie, een woning of kamers te verhuren. Dat de gemeente Nijmegen strengere brandveiligheidsvoorzieningen verlangt voor woningen vinden we een goed idee.

Verhoging van de leges van Euro 400,38 naar Euro 800: dit is een happige verhoging vooral in tijden waar iedereen moet sparen. Het argument dat een bedrag van Euro 800 door een verhuurder in een maand kan worden terug verdient, getuigt van erg veel onkennis. De kosten voor een vergunning zijn niet de enigste maandelijkse kosten die een huiseigenaar moet betalen. Overigens, met een dergelijk onzinnig argument kun je in principe alles doordrukken. Voorbeeld; een bioskoopkaartje voor Euro 1.000 kan geen probleem zijn, dat hebben de meeste mensen in een maand verdient.

Overlast door studenten: in het begeleidend schrijven bij het raadsvoorstel is vaak sprake van overlast en we kunnen ons goed voorstellen dat dat werkelijk een probleem kan zijn. Een vorm van „opvoeding" voor verhuurders en huurders is daarom waarschijnlijk wel zinvol. We krijgen wel de indruk dat studenten om voor ons onduidelijke redenen erg kritisch worden bekeken. Als we het Raadsvoorstel goed begrijpen is het een probleem om 3 kamers aan studenten te verhuren maar het is OK om de woning aan een gezin met 2 kinderen te verhuren. Wij denken echter dat een familie met jonge kinderen een vergelijkbare overlast kan veroorzaken als studenten die overdag studeren. Ik denk nu even aan huilende kinderen, kinderwagens die de hal blokkeren of vuilnisemmers vol met stinkende luiers. Wij hebben zelf 3 kinderen dus ik geloof dat we weten waar we over spreken. Niets tegen families met kinderen maar wel graag gelijke normen handhaven.
Ons zijn overigens geen wetten of regelingen bekent die een betrokkenheid bij de buurt voorschrijven.

Overlastmeldingen van het platform „Kamerbreed": hoe is het platform „Kamerbreed" gestructureerd? Er is sprake van een groot aantal overlast meldingen die overwegend van het platform „Kamerbreed" komen en die voor een groot deel geanonimiseert zijn. Dit kunnen serieuze meldingen zijn maar ook geroddel dat uistluitend van het

Bijlage - Hoog Antnink - ingekomen stuk kamerverhuur

platform „Kamerbreed“ komt en dat de gemeente Nijmegen nu als reden naar voren schuift om leges te kunnen verhogen. Zulke onbevestigde meldingen in statistieken te verwerken is niet erg professioneel.

Bij voorbaat onze hartelijke dank voor de antwoorden op onze vragen en voor eventuele op- of aanmerkingen.

Met vriendelijke groeten uit Lohne – Duitsland,
Gerhard & Felicitas Hoog Antink.

Gerhard Hoog Antink
Brunsweg 5
49393 Lohne – Germany

Phone: +49 4442 910 488
Fax: +49 4442 738 062
Mobile: +49 171 7688 788
E-Mail: gerhard@hoogantink.de

Bijlage - Irene Verkuijl - ingekomen stuk kamerverhuur

Nijmegen, 11 oktober '16

Beste raadsleden van de gemeente Nijmegen.

Jullie gaan binnenkort discussiëren over het kamerverhuurbeleid binnen de gemeente Nijmegen. Graag wil ik jullie een aantal redenen aanreiken zorgvuldig om te gaan met verhuur van kamers en bestaande regels beter te bewaken en te handhaven.

Ik ben zelf eigenaar van een benedenwoning (met 2 bovenwoningen boven mij) in de van Heutszstraat in Nijmegen-oost. Ik woon hier al 15 jaar als een koningin: tuintje op het zuiden, leuke buren, prima buurt en een groene en gezellige participatiestraat voor de deur.
Mijn eerste kamerverhuur-problemen werden bezorgd door de oud-eigenaren van een bovenwoning: ze konden een ZZPer gelukkig maken met hun woning: hij zou er, als pensioenvoorziening, 6 vrouwelijke studenten in zetten . Maar allereerst uiteraard de vloeren isoleren.

Helaas was ik toen nog een beetje naïef en dus te laat voor het bezwaar indienen tegen de kamerverhuur-actie. Na een aantal jaren blijkt de eigenaar (wonend in Eindhoven) toch niet zo erg betrokken, is het huis ondanks de vloer isolatie zo gehorig als de pest (tsja, houten binnenbouw zoals dat is bij bijna alle huizen uit de jaren 30) en komen er mét de 6 studentes even zo velen vriendjes mee.
Gelukkig heb ik goed 'app-contact' opgebouwd met de studente die, mét vriendje, boven mijn slaapkamer huist en kan ik dus redelijk 'ingrijpen' als ik weer eens niet kan slapen vanwege de herrie. Maar ja, heb 15 jaar geleden in deze rustige straat een huisje gekocht en hoopte daar lang veel woongenot van te hebben. Ik moet zeggen dat het woongenot er inmiddels wel eens bij in schiet.

Afgelopen jaar werd ook de andere bovenwoning te koop aangeboden: inderdaad, de schrik zat in het lijf. Ik plakte een uit nood geboren briefje op mijn voorraam (naast de te koop staande voordeur). Daarop de tekst 'beste aspirant-koper, graag niet nóg een studentenhuis boven mijn woning'.
Het had nut: een aantal gegadigden belden aan. Eentje zocht inderdaad een woning om te verhuren aan studenten; ze was ZZPer en moest toch eens haar pensioen gaan regelen. Na een paar gesprekken over haar voorstellen om het aan te pakken (isolatie, alleen 'verantwoordelijke' studenten erin en verbod tot gebruik van het balkonnetje) diende ik een bezwaarschrift in tegen de haar verleende vergunning tot onttrekking (zaaknummer Z15.030747, datum beschikking 30-07-2015, toegevoegd als bijlage). Na enige tijd kreeg ik een telefoontje van haar dat ze alsnog afzag van de koop. Het leek haar allemaal niet haalbaar en het gaf haar geen rustig gevoel. Na een tijdje belde een nieuwe geïnteresseerde aan: hij wilde er 2 studio's van maken: één op de 1e verdieping en één op de 2e en de zolder. Met wat gepraat over en weer prima plan en na 2 maanden verbouwing heb ik 3 nieuwe bovenburen. Eén direct boven mij en naar verhouding prima te doen.

Inmiddels zijn er in onze van Heutszstraat een groot aantal studentenwoningen, waarschijnlijk zo'n 8. Er staan ook weer huizen te koop dus ik maak me zorgen En meerdere straatgenoten met mij.

Afgelopen 28 september ben ik aangeschoven bij de inspraak/debatavond omtrent dit onderwerp. Wat mij vooral trof was de indruk die ik kreeg dat de gemeente eigenlijk nooit prioriteit heeft gegeven aan de nadelen van kamerverhuur in Nijmegen. Uiteraard is Nijmegen een studentenstad

Bijlage - Irene Verkuijl - ingekomen stuk kamerverhuur

en studenten horen, om levenservaring op te doen en anderszins volwassen te worden, op kamers te zitten! Ook ik ben zo in Nijmegen terecht gekomen en heb 8 jaar met veel plezier in uiteenlopende studentenhuizen mogen verblijven.

Maar graag nu mijn zorgen op een rijtje.

Er wordt niet gekeken naar de aanbod-kant van studentenkamers:
We hebben een SSHN die uitstekend werk doet. Veel nieuwbouw en alleen in piektijden (begin studiejaar) zijn er tekorten. **Er is geen noodzaak meer voor een grote toename van particuliere kamers**.

Ik merk een toenemende belangstelling van ZZPers om een studentenhuis te kopen/creëren, vooral in een gewilde drukke wijk als Oost, als pensioenvoorziening. Of er nou vraag naar studentenkamers is of niet: zij scheppen aanbod. De gemeente zou ook dit mee moeten wegen. Het belang van deze uitbaters is niet het bieden van woonruimte voor studenten maar het is **puur een financieel lucratieve investering**. Zorgen voor een goede samenlevingsvorm tussen de studenten en overige gezinnen de straat is geen zorg van hen.

Er wordt niet gekeken naar de **verdeling van studentenhuizen per wijk/straat**. Het wordt puur aan het toeval overgelaten. Dat moet anders!
Studenten vertonen ook zelden sociale betrokkenheid bij de buurt of straat. De van Heutszstraat is een zg participatiestraat: een aantal jaren geleden hebben we samen met de gemeente plannen ontwikkeld en uitgevoerd om de straat verkeersluwer, groener, kindvriendelijker én veiliger te maken. Het resulteert in een bloemrijke straat die ook bij de vierdaagse-lopers (de route loopt door onze straat) veel enthousiasme oplevert. Jaarlijks hebben we 4 tuinier-dagen en daarnaast doet iedereen regelmatig klein onderhoud aan het perk voor z'n deur inclusief opruimen van zwerfafval. De gemeente klaagde onlangs dat de 'voortuin' aan de kant Koolemans Beijnenstraat er verwaarloosd bij lag. Inderdaad, voor de deur van de studentenwoningen. Daar is geen belangstelling voor de tuinier-oproepen en geen interesse om de fietsen in mooi aangelegde fietsenstallingen te zetten.. Ik spreek dus uit ervaring.

Veel huizen, zeker van de jaren '20 tot de jaren '80 gebouwd, zijn niet geschikt om vol te stoppen met studenten. De veiligheid is moeizaam te bewaken en de houten binnenconstructies (veel contactgeluiden en houten vloeren) staan garant voor geluidsoverlast. Vooral 's nacht en 's avonds. Studenten hebben nou eenmaal een afwijkend slaap/feest/studeerritme. De beste vloerisolatie, vloerbedekking ipv laminaat: het werkt niet!

Wat mij ook trof in het debat op 28 september: er is **geen enkele coördinatie vanuit de gemeente t.a.v. overlast van studentenhuizen**. Studentenhuizen krijgen niet te horen dat er überhaupt geklaagd is, klagers weten niet bij wie ze terecht moeten en de politie reageert meestal niet of lauwtjes. Regel het, ook dit is wijkbeheer!
Van wijkcoördinatoren hoorde ik dat tegengaan van overlast al jaren geen prioriteit heeft gehad in onze gemeente. Leuk dat er regels zijn maar wat heb je eraan ze geen effect hebben en zelfs niet gehandhaafd worden?

Graag wil ook de punten uit de samenvatting nalopen van de beleidsnotitie kamerhuur 2016:

Bijlage - Irene Verkuijl - ingekomen stuk kamerverhuur

1.) Voldoende voorraad kamerverhuurpanden behouden:We zetten geen rem op kamerverhuur. We monitoren de behoefte aan kamers en kunnen zo flexibel inspringen op basis van de behoefte. We stellen geen quotum voor het aantal kamerverhuurpanden in.
Klinkt veel te afhoudend, ongeïnteresseerd zelfs. Zie hierboven: heb grip, laat wijken niet verslonzen door te veel studentenhuizen. **Een gezonde verdeling is voor alle partijen prettig wonen.**

2.) Betere aanpak van ontoelaatbare overlast:We leggen de verantwoordelijkheid van het voorkomen van overlast bij de verhuurder. Verhuurders worden vanaf verkrijgen van een vergunning nadrukkelijk aangesproken op goed verhuurderschap.
Voor een beetje verhuurder is het ver van zijn bed. Van een aantal studentenhuizen in onze straat weet ik dat hij/zij niet in de buurt woont, zelden langs komt, moeilijk bereikbaar is tijdens overlastgevallen, kortom geen interesse heeft.
We registreren de overlastmeldingen beter.
Zie boven: registeren **is leuk maar coördineren van klachten, overleg met studentenhuizen en klagers is wat nodig is; een gemeente die zich inzet voor de leefbaarheid dus!**
Bij meerdere en aanhoudende meldingen treedt een protocol in werking met als doel de situatie te normaliseren. Dit laat onverlet dat bij ernstige overlast op elk moment kan worden opgetreden.
Zet een systeem op voor meldingen en terugkoppeling. Nu weten we niet waar we bij overlast terecht kunnen. En met klachten wordt (zo melden een paar studenten op 28 september het ook) niet eens teruggelegd bij de veroorzakers!

3.) Aanscherping van de vergunningsvoorwaarden:
Omzettingsvergunning noodzakelijk bij 3 kamers of meer.
Beter dan 'bij 4 of meer'.
Probleem is dat vele betrokken **pas weten dat ze een bezwaar kunnen indienen als het te laat is**. Ik heb me (ook te laat) aangemeld voor automatische mails van de gemeente die mij waarschuwen als er vergunningen in mijn buurt worden aangevraagd.
We beschermen de goedkope woningvoorraad door goedkope koopwoningen tot €180.000,- WOZ-waarde niet te verkameren.
Alleen jammer dat de gemeente **Nijmegen nog niet is aangesloten bij de Landelijke Voorziening WOZ**. Je kunt vooraf dus niet weten of dit van toepassing is.
We verhogen de leges naar €800,- om het beleid meer kostendekkend te maken.
Hoopte dat het al kostendekkend wás..
We sturen beter op leefbaarheid door het instellen van een duidelijke objectieve leefbaarheidstoets bij elke vergunningsaanvraag.
Ai, dit klinkt wederom **inhoudsloos**. Wat wil je toetsen, hoe is dit te meten en hoe is de handhaving geregeld? Eerst maar de bestaande regels toepassen!

4.) Geen actieve handhaving: We sporen geen illegale situaties op, maar treden wel op bij overlast gevende illegale situaties.
Fijn, dus bij overlast gevende legále situaties is er een vrijbrief om je volledig asociaal te gedragen als student?? En hopelijk wordt ook opgetreden als er blijk is van een illegale situatie zonder overlast
Als overgang van illegale naar legale kamerverhuur leggen we in eerste instantie de verantwoordelijkheid bij de verhuurder. Deze kan alsnog binnen zes maanden na vaststelling van de nieuwe beleidsregels omzetting, samenvoeging en onttrekking van woonruimte Nijmegen 2016, onder gunstige voorwaarden een vergunning aanvragen.
Als de specifieke kamerverhuur-situatie is gestart zónder vergunning terwijl de verhuurder bij deze aanvang wel vergunningplichtig wás lijkt me dit een foute oplossing! Alsnog vergunning aanvragen

Bijlage - Irene Verkuijl - ingekomen stuk kamerverhuur

met toepassing van de huidige (desnoods toenmalige) voorwaarden en termijnen! Geen gunstige voorwaarden dus! Ook hier zal toch een verjaringstermijn van toepassing zijn?

Ik wens jullie oprecht sterkte in jullie missie de leefbaarheid van ons mooie Nijmegen alsmaar te verbeteren, in alle opzichten.
Als jullie nog meer informatie willen kunnen jullie me altijd bereiken via onderstaande gegevens!

Vriendelijke groet,

Irene Verkuijl
van Heutszstraat 36
6521 CW Nijmegen

06 41 68 33 26
verkuijl.irene@gmail.com

Bijlage - Irene Verkuijl - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage

bezwaarschrift

t.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
bureau JZ 21
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Nijmegen, 12 augustus 2015

Geachte heer of mevrouw, beste lezer,

Graag wil ik middels dit schrijven bezwaar indienen tegen de door de gemeente Nijmegen verleende vergunning tot onttrekking ten behoeven van het adres van **Heutszstraat 38 te Nijmegen** (zaaknummer **Z15.030747**, datum beschikking 30-07-2015).

Mijn situatie is dat ik eigenaar/bewoner ben van de benedenwoning van Heutszstraat 36.
Boven mijn woning bevinden zich 2 bovenwoningen: huisnummer 38 (waarvoor onderhavige vergunning is verleend) en huisnummer 34 (waarvoor enkele jaren geleden óók al een onttrekkingvergunning is afgegeven en waarin sindsdien 6 studentenkamers zijn gevestigd die continue bewoond zijn). Beide bovenwoningen (1e, 2e verdieping en vliering) grenzen met hun onderste vloer ieder voor de helft aan mijn plafonds. Samen vormen wij 1 vereniging van eigenaren.

De gronden van mijn bezwaar:

Geen noodzaak onttrekking
De noodzaak van studentenhuisvesting, waar het gemeentelijk beleid (GB2013-026, Beleidsregels onttrekking, samenvoeging en omzetting 2013) deels op is gebaseerd, bestaat inmiddels steeds minder. Navraag bij Stichting Studentenhuisvesting Nijmegen levert op dat de woningnood voor studenten grotendeels geledigd is, deels vanwege de recente nieuwbouwprojecten. Daardoor is de noodzaak voor de onttrekking in onderhavig geval grotendeels verdwenen.

De vergunning vormt een ontoelaatbare inbreuk op de leefbaarheid in het gebouw of in de omgeving van het gebouw waarop de vergunning betrekking heef
De beleidsregels voor vergunningverlening stelt duidelijk dat de belangen van overige personen (bewoners, buren, derden-belanghebbenden) normaliter geen rol spelen. Hun belangen worden door andere wetten en regelgeving dan de Huisvestingswet gediend (Burgerlijk Wetboek, Wet ruimtelijke ordening, Woningwet, Bouwbesluit, Wet Milieubeheer, Wet Geluidhinder, APV, Wabo, Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte, etc).
Dezelfde beleidregels laten echter indirect de belangen van bijvoorbeeld buren wel meespelen voor zover ...'vaststaat of redelijkerwijs moet worden aangenomen dat het in stand laten van de

vergunning zou leiden tot een ontoelaatbare inbreuk op de leefbaarheid in het gebouw of in de omgeving van het gebouw waarop de vergunning betrekking heeft.' Overlast van buren en omwonenden nu er nóg eens 5 tot 6 studenten boven 1 benedenwoning gaan wonen (waardoor er uiteindelijk 11 of 12 studenten boven mijn éénpersoons-huishouden komen te wonen) lijkt onvermijdelijk.
Op grond van dit criterium is zou het zelfs mogelijk zijn dat de vergunning alsnog wordt ingetrokken.

Minimale afwijking van voorwaarde om juist niet tot onttrekking over te gaan
Betaalbare woonruimte voor anderen zoals jonge gezinnen
Volgens de beleidsregels zal geen onttrekking plaats mogen vinden indien het een omzetting betreft van zelfstandige woning naar onzelfstandige woonruimte, én het een éénsgezinswoning betreft, én het in meer dan 3 wooneenheden opgedeeld gaat worden én het een woning betreft met een maximale waarde van € 172,000.
In dit geval wordt aan álle voorwaarden voldaan behalve dat de WOZwaarde van de onderhavige woning € 4000,- euro meer bedraagt. Naar mijn mening zou in dit geval de gemeente één van haar andere doelstellingen uit haar woonvisie moeten laten prevaleren: zorg te dragen voor voldoende woningen voor de lage inkomens.
Hierbij de betreffende tekst uit het gemeentelijk beleid aanhalend: 'Betaalbaarheid is in het Nijmeegse woonbeleid van oudsher een rode draad. Nijmegen ondersteunt de relatief grote doelgroep met een laag inkomen. Met name voor jonge gezinnen is het moeilijk een betaalbare eengezinswoning te vinden. Ter bescherming van de goedkope grondgebonden eengezinswoningvoorraad is de prijsgrens voor een goedkope grondgebonden eengezinswoning opgenomen waaronder geen omzettingsvergunning wordt verleend voor realisatie van méér dan 3 wooneenheden, danwel voor bewoning van het gebouw door méér dan 3, niet in het verband van een huishouden levende, personen. Deze prijsgrens (WOZ-waarde: € 172.000, bepaald in 2012) geldt voor de gehele gemeente Nijmegen'.

Deze type woningen zijn erg gehorig en zeker te gehorig om 11 of 12 studenten boven 1 woning te laten wonen
Het betreft boven- en benedenwoningen gebouwd rond 1936 en dus grotendeels intern opgetrokken uit hout. Waar moderne middelen als vloer- en muur isolatie gehorigheid zouden kunnen verminderen blijkt in de praktijk dat contactgeluiden (veroorzaakt door bv houten trappen, balkons, keukenblokken, wc's, zijmuren etc) de geluiden niet alleen aan buurwoningen worden doorgegeven maar zelfs worden versterkt (in mijn slaapkamer kan ik wakker liggen van de lekkende keukenkraan van de bovenburen; reden: het oude granito keukenblok met gootsteen zit vast gemetseld aan mijn slaapkamermuur). Hier helpen geen maatregelen tegen. Zelfs in de normale situatie (op dit adres: 1 benedenwoning met daarboven 2 bovenwoningen, welke beiden met de helft van hun vloer grenzen aan het plafond van de benedenwoning) is er al veel incasseringsvermogen nodig om niet te veel overlast te ondervinden. De sociale omgang die mogelijk is met 'gewone huishoudens' zorgt er meestal voor dat dit onderwerp bespreekbaar en de situatie leefbaar blijft. Communicatie met studentenhuizen blijkt in de praktijk toch een stuk lastiger (zoals als ik ook uit eigen ervaring weet, zowel als gewezen student als buur van studentenhuizen).

Huidige mix van bewoners van Heutszstraat heeft al voldoende studenten in zich. Meer studenten levert een disbalans op
Er is op dit moment in de van Heutszstraat (en omliggende straten) een mooie mix van studenten,

Bijlage - Irene Verkuijl - ingekomen stuk kamerverhuur

'lang-wonenden', gezinnen met jonge kinderen en eenpersoons huishoudens. Met nóg een studentenhuis erbij met 5 of 6 studenten gaan de verhoudingen scheef lopen. Ik neem aan dat de gemeente per wijk in kan zien wat de verdeling van studenten over de straten (en huizenblokken) is en of die nog wenselijk is. De gemeente is in ieder geval belast met de regulering van de samenstelling van de woonruimtevoorraad, teneinde de negatieve effecten op de omgeving door het op een bepaalde wijze van bewonen van een woning te beperken. Ik meen dat de samenstelling door nóg meer studenten boven mijn woning de negatieve effecten alleen maar doet toenemen wat niet de wens van de gemeente zou moeten zijn.

Hopelijk bent u net als ik overtuigd dat de onttrekkingsvergunning voor de van Heutszstraat 38, met als doel het huisvesten van 5 of 6 studenten, een onevenredige aantasting is in mijn woongenot van mij als benedenbuur.
Aangezien de gemeente enige jaren geleden aan de eigenaren van de ándere bovenwoning boven mij (nr 34) in het verleden óók al een vergunning heeft verleend voor het laten bewonen door 6 studenten lijkt mij een verdubbeling van bovenbuur-studenten in meerdere opzichten onacceptabel.

Mocht u naar aanleiding van dit bezwaarschrift nog vragen hebben beantwoordt ik die graag. U vindt mij telefoonnummer en e-mailadres onderaan de dit schrijven.

In ieder geval dank voor uw aandacht en
met vriendelijke groet,

Irene Verkuijl

Irene Verkuijl
van Heutszstraat 36
6521 CW Nijmegen

06 41 68 33 26
verkuijl.irene@gmail.com

Bijlage - Jac Schmidt Kamerbreed - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: jac schmidt [mailto:sloet@upcmail.nl]
Verzonden: maandag 26 september 2016 12:37
Aan: Griffie
Onderwerp: Fw: agenda bijeenkomst 28 september

Dag Eric.

Hier alvast onze aanmerkingen op de stellingen.

Vriendelijke groeten.

Jac Schmidt

1. Studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan
Hangt af van welke extra regels je toepast.

2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet

Wat komt er niet?

3. Een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen

Hangt af van welke criteria je in die leefbaarheidstoets opneemt.
Als er geen percentage of afstandscriteria tussen kamerverhuurpanden per straat of buurt in de leefbaarheidstoets wordt opgenomen, zullen er onvermijdelijk concentraties van kamerverhuurpanden in bepaalde wijken ontstaan.
Juridisch is het zonder een opgenomen percentage of afstandscriteria in de leefbaarheidstoets onhaalbaar om een vergunning te weigeren lijkt ons.

4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen

Hoe de kamermarkt zich zal ontwikkelen is moeilijk te voorspellen.
Uit diverse onderzoek is wel gebleken dat kamerbewoners in toenemende mate behoefte hebben aan kwaliteit in plaats van kwantiteit.
Eigen voorzieningen als toilet, douche en kookgelegenheid is een eerste vereiste.
Daarom zal de gemeente vooral moeten inzetten op de bouw van een of twee persoonswoningen.

Goedemiddag,
Bedankt voor uw aanmelding voor het debat rond het (voorgestelde) kamerverhuurbeleid in Nijmegen. De aanleiding voor dit debat is het voorstel (over het kamerverhuurbeleid) van het college aan de gemeenteraad. De gemeenteraad hoort graag uw mening om eventueel

Bijlage - Jac Schmidt Kamerbreed - ingekomen stuk kamerverhuur

aanpassingsvoorstellen aan het college te doen. U kunt het betreffende raadsvoorstel desgewenst alvast lezen. Overigens kunt u ook prima deelnemen aan het debat als u dit stuk niet uit uw hoofd kent.
Het debat vindt plaats aan de hand van de volgende vier stellingen:

1. Studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan
2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet
3. Een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen
4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen

Het programma is als volgt:
17.30 u. ontvangst met koffie/thee
18-19 u. debat aan de hand van de stellingen
19-19.30 u. informeel napraten
Locatie stadhuis, Korte Nieuwstraat 6, Nijmegen.

NB Buiten deze bijeenkomst om kunt u ook uw mening geven richting de gemeenteraad, bijvoorbeeld via een mail aan griffie@nijmegen.nl.
Tot woensdag. Met vriendelijke groeten,
Erik van Gelderen
Communicatie Griffie I Gemeente Nijmegen I Postbus 9105, 6500 HG Nijmegen
Bezoekadres: Korte Nieuwstraat 6 Nijmegen
' 024 329 2120 / 06 - 52 75 15 74 : e.van.gelderen@nijmegen.nl
(ma-di afwezig)

Bijlage - Jan Schreurs - ingekomen stuk kamerverhuur

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Nijmegen, 26 september 2016

Geachte leden van de Raad,

Aanstaande woensdag houdt Uw Raad een debat rond het (voorgestelde) kamerverhuurbeleid in Nijmegen. Ik ben dan helaas verhinderd. Graag wil ik U met deze brief een aantal overwegingen aanreiken, die naar mijn oordeel uw aandacht verdienen.

Uw debat gaat over kamerverhuurbeleid . Mijn overwegingen gaan ook over kamerverhuurbeleid, maar dan in de 19e eeuwse schil van de stad.

De 19e eeuwse stadsuitleg van Nijmegen is een gebied met een bijzondere kwaliteit. Een groot, ruim opgezet gebied met veel groen en met een bebouwing die van goede, deels zelfs monumentale kwaliteit is. In het hele gebied zijn de gevelwanden, de panden en de verkaveling bijna geheel intact. Dat is bijzonder en kent amper zijn gelijke in Nederlandse steden.

De stadsuitleg heeft dan ook de status van beschermd stadsbeeld/stadsgezicht.

Straatprofielen, gevels, binnenterreinen, zijn technische aspecten die beschermd worden, grotendeels door bepalingen in de betreffende bestemmingsplannen. Daarnaast kennen die bestemmingsplannen ook bepalingen voor toegestaan gebruik. Daar is een goed proces van belangenweging aan voorafgegaan. Daar heb ik geen kanttekeningen bij.

In alle documenten over het beschermd stadsgezicht wordt geroemd over de cultuurhistorische waarde en de kwaliteit van de bebouwing. Het beschermen en behouden van die cultuurhistorische waarde is beoogd met de status van beschermd stadsbeeld/stadsgezicht.

Dat klinkt mooi, maar wat betekent dat nou in de praktijk? Gaat het alleen om gevelconservering, of zijn er ook sociaal culturele kwaliteiten in het geding. Wat gebeurt er met c.q. in die panden en is dat wat we in overeenstemming vinden met behoud en bescherming van de cultuurhistorische waarde??

Deze toets kan alleen door de Gemeente gedaan worden en wel nadat er hanteerbare criteria geformuleerd zijn. Criteria met voldoende draagvlak binnen Nijmegen: wat willen we met dit gebied en wat willen we dus niet?

Daar gaat mijn oproep aan de Nijmeegse Raad over. Ik woon al 33 jaar in dit gebied, aan de Oranjesingel, en ik zie een aantal ontwikkelingen in mijn woonomgeving die me zorgen baren en waarvan ik me niet kan voorstellen dat we dat met zijn allen willen.

Bijlage - Jan Schreurs - ingekomen stuk kamerverhuur

Laat ik een ding voorop stellen om misverstand te voorkomen. Ik heb geen enkele nostalgie naar de vroegere status van het singelgebied als residentieel woongebied voor de Nijmeegse notabelen. Die tijd is geweest. De stad ontwikkelt zich voorspoedig en dat is goed. De stad is diverser en dynamischer geworden. Dat zal zich ook weerspiegelen in dit gebied.

Maar het kan toch ook niet de bedoeling zijn, dat dit beeldbepalend deel van de stad het exclusief domein voor jongerenhuisvesting wordt. Dat is wel wat aan het gebeuren is.

In het blok waar ik woon, het blok begrensd door Oranjesingel, Hendrik Hoogersstraat, Bijleveldsingel en Wilhelminasingel, zijn inmiddels 13 van de 22 historische panden, in gebruik als kamerverhuur aan solitair wonende jongeren tussen 18 en 30 jaar. Dat is bijna 50% van het totale bouwvolume in het blok.

Een blok verderop, begrensd door Wilhelminasingel, Sloetstraat, Vereeniging en Oranjesingel is de situatie vergelijkbaar.

Binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt zie ik in mijn omgeving een groot aantal panden verkaveld worden voor kamerverhuur aan jongeren. Kan dat zomaar? Jawel, dat kan zomaar, zo is mij verzekerd: Alleen voor het onderdeel Bestemmingsplan Binnenstad 8 is de categorie wonen (gemengd -2) specifiek omschreven. Hierdoor kan verkamering daar alleen als er aan een aantal voorwaarden is voldaan. In het grootste deel van de 19^{e} eeuwse schil geldt deze bepaling echter niet. Pijnlijk!

Jongeren in de omgeving is een van de dingen die wonen hier aantrekkelijk maakt. Ik ga dus ook niet zeuren over rommelige voortuintjes, lawaai en feestjes. Komt voor, maar de meesten gaan eerder slapen dan ik.

Nee, het gaat om iets anders: Als de groep solitair wonende jongeren dominant wordt, wordt die sfeerbepalend en wordt het gebied minder aantrekkelijk voor andere bewoners en zelfs voor zakelijke gebruikers. Die vestigen zich hier straks niet meer. Deze jongeren zijn passanten in de wijk en hebben nagenoeg geen relatie tot wat daar verder gebeurt. Ze dragen niet bij aan enige coherentie in de buurt. Zonder regulering zal die dominantie verder toenemen, vrees ik. Dat is wat betreft de Sociaal Culturele kwaliteit van dit gebied niet gewenst, maar is wel wat ik om me heen zie gebeuren.

Er is ook iets anders en dat baart me nog veel meer zorgen. Ruim baan voor jongerenhuisvesting klinkt goed. In de praktijk betekent het helaas vooral: ruim baan voor pandjesbazen. Die hebben slechts een belangrijk doel voor ogen: hoog rendement.

Als de Gemeente niet nader aangeeft hoe zij de woonruimte in dit gebied wil verdelen tussen kamerbewoning en zelfstandige bewoning doet de markt gewoon zijn werk. In dit geval niet zegenrijk: de huuropbrengsten van kamerverhuur in dit segment zijn zo enorm - zeker als het verhuurde oppervlak nog eens met 40% uitgebreid wordt door vides in de kamers te bouwen - dat geen enkele andere invulling dan kamerverhuur in de buurt komt van dit rendement.

Bijlage - Jan Schreurs - ingekomen stuk kamerverhuur

Het huidige proces versterkt zichzelf: meer kamerverhuur betekent toenemend onaantrekkelijk voor zelfstandige bewoners en zakelijk gebruikers. Het prijsopdrijvend effect van hoog huurrendement zal leiden tot steeds verdere verkamering van dit gebied, een onderdeel van het Beschermd Stadgezicht van de 19e eeuwse stadsuitleg notabene. Als er een pand op de markt komt, duikt een pandjesbaas erop. Daar zullen best nette lieden bij zijn. Maar het is naïef om te denken dat dat voor allemaal geldt. Een toetsing in het kader van de wet Bibob (*Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur)* zou volgens mij best op zijn plaats zijn.

De cultuurhistorische waarde van de 19 eeuwse stadsuitleg behouden betekent toch ook het vertalen van die cultuurhistorische waarde naar gewenst gebruik van dit gebied in de toekomst. Diversiteit en schakering is een van de aantrekkelijke kanten van het gebied grenzend aan de binnenstad. De nabijheid van alle voorzieningen eveneens. Wonen in een gebied als dit is een voorrecht, dat weet ik als geen ander. Ik nodig de raad uit om na te denken over het behoud van diversiteit en geschakeerde woonfuncties in dit gebied en daarmee actief invloed uit te oefenen op kwaliteitsbehoud van dit gebied. Jongeren, ouderen, gezinnen, stellen en bedrijven, allemaal verdienen ze een plek in dit gebied.

Jongeren wonen graag dichtbij het centrum, daar is niks mis mee. Maar er zijn ook anderen die graag dichtbij het centrum wonen, denk aan welvarende ouderen, zoals ik, maar ook aan hoogopgeleide starters. Er zijn mensen die van stedelijk wonen houden. De stad kan er ook belang bij hebben voor deze groepen ruimte te maken in de 19e eeuwse schil en in het singelgebied. Je kunt die grote panden ook prima in appartementen verkavelen in plaats van in kamers. Dat geeft een heel andere bewoningskwaliteit.

Dit gebied is, kan ik u verzekeren, een zeer aantrekkelijk woongebied en niet alleen voor jongeren. Ik heb hier al die jaren met mijn gezin gewoond. Tot grote tevredenheid.

Nu ontbreekt een visie op de ontwikkeling van wonen in dit gebied en daardoor doet alleen de markt zijn werk: Dan wordt het een woongebied voor jonge passanten. Het zelfstandig wonen zal verdwijnen en de invloed van pandjesbazen wordt dominant. Ik zou dat jammer vinden. Ik ben benieuwd hoe de raad daar tegenaan kijkt. Ik kan me eigenlijk niet voorstellen, dat u dat wil laten gebeuren. Overlast bestrijden op plekken waar het evenwicht al verstoord is moet gebeuren, maar ik verwacht van de Gemeenteraad meer: verantwoord sturen en niet de leiding bij de “vastgoedsector” laten.

Ik wil mijn zorgen graag in alle rust en redelijkheid aan u toelichten. Ik wil U ook met genoegen zelf laten zien hoe de woonkwaliteit hier is.

Met vriendelijke groet,

Jan Schreurs, ook namens Annemarie Weijers en Wim Weijers

Oranjesingel 15

jgmschreurs@gmail.com

Bijlage - Jan Schreurs - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage - Jeroen Vanheste - ingekomen stuk kamerverhuur

t.a.v. Gemeenteraad Nijmegen
Betreft: kamerverhuurbeleid

Nijmegen, 4 oktober 2016,

Geachte heer, mevrouw,

Middels deze brief wil ik graag gebruik maken van uw uitnodiging om te reageren op het voorgestelde kamerverhuurbeleid van de gemeente Nijmegen. Ik was niet in de gelegenheid om de bijeenkomst van 28 september jl. bij te wonen, zodat ik blij ben dat ik op deze wijze mijn ervaringen en mening onder de aandacht van de gemeenteraad kan brengen.

Ik woon sinds 1998 met mijn vrouw en drie zoons aan de Wilhelminasingel, recht tegenover het Karel de Grote college en te midden van een gevarieerde gemeenschap van gezinnen, ouderen, studenten en middenstand. Wij wonen hier nu dus een kleine 20 jaar, over het algemeen met bijzonder veel plezier. We hebben destijds bewust gekozen voor het wonen in een stadswijk. De school tegenover ons huis brengt veel drukte met zich mee en ook de studentenhuizen in de buurt zorgen voor het nodige leven. Dat hebben we over het algemeen altijd leuk gevonden, omdat het ook zijn aantrekkelijke kanten heeft om in een levendige wijk dicht bij het centrum te wonen. Het houdt je als het ware jong. De laatste jaren is ons woonplezier echter duidelijk afgenomen, wat veroorzaakt wordt door de snel veranderende samenstelling van de directe woonomgeving. Kort samengevat komt het probleem er op neer dat de balans verstoord is geraakt. Weliswaar is er in onze straat en andere straten in onze directe omgeving altijd al sprake geweest van een aantal studentenhuizen, maar de verhouding tussen studentenbewoning en bewoning door overigen is in de afgelopen jaren duidelijk veranderd: het aantal studentenhuizen in onze buurt is sterk toegenomen.

Als gevolg van deze ontwikkeling wordt de rust en het woongenot van werkenden, gezinnen, ouderen en andere bewoners steeds vaker verstoord: bijvoorbeeld door luidruchtige feestjes die de hele nacht doorgaan, tafels die bij mooi weer op de stoep geplaatst worden voor een eet- en drinkgelag, voetbaltoernooitjes op straat in zomeravonden/nachten en andere vormen van studentenvertier. Die dingen kwamen vroeger ook wel voor, maar wat toen een uitzondering was, is nu bijna de regel geworden. Vooral in de zomerperiode, bij mooi weer, merken wij als bewoners hoe groot de veranderingen zijn. Wanneer je op mooie zomeravonden buiten zit, is er heel vaak geluidsoverlast door harde muziek of luid gepraat en geschreeuw. Het is niet overdreven om te zeggen dat er afgelopen zomer vrijwel geen avond meer was waarop het rustig bleef. In 2015 heb ik voor het eerst in alle jaren dat ik hier woon enkele malen de politie gebeld om een melding van overlast te doen; ook dit jaar heb ik dat meerdere keren moeten doen. Voorafgaand aan zo'n melding ben ik regelmatig ook langs het betreffende studentenhuis gegaan (meestal gaat het om De Tempeliers of Thor, maar er zijn ook diverse andere studentenhuizen op gehoorsafstand), maar mijn ervaring is dat dit volstrekt zinloos is. Men hoort je een beetje aan en haalt de schouders op.

Een ander gevolg van de genoemde ontwikkeling is dat het aanzien van de buurt is veranderd: want de bewoning van studentenhuizen is aanmerkelijk slordiger dan die van de andere huizen. Bovendien hebben de eigenaren van deze studentenhuizen andere belangen dan goed en degelijk onderhoud van deze van oorsprong bijzondere panden. Bij enkele studentenhuizen direct bij ons in de buurt, met name De Tempeliers (hoek Bijleveldsingel-Wilhelminasingel) ligt eigenlijk altijd een stapel vuilniszakken in de tuin, tussen andere rommel zoals plastic, glas, kapotte fietsen en vaak ook een winkelwagentje. Nog los van het onprettige aanzicht daarvan, is het vooral bij warm weer

Bijlage - Jeroen Vanheste - ingekomen stuk kamerverhuur

zeer onhygiënisch en trekt het allerlei soorten ongedierte aan. Ik heb daar in de afgelopen twee jaar verschillende keren foto's van gemaakt en deze naar de gemeente gemaild.

Ik wil er op wijzen dat het bovenstaande, juist door de verstoorde balans, een zichzelf versterkend proces is. De studenten stonden in het verleden meestal wel open voor commentaar (zoals een opmerking van een buurtbewoner of een gesprek om ze er aan te herinneren dat er ook andere bewoners in de wijk zijn), juist omdat ze een minderheid vormden en zich dat ook realiseerden; maar nu ze met steeds meer zijn, zien ze hun eigen leefwijze langzamerhand als volstrekt normaal en laten ze zich nauwelijks nog corrigeren. De opmerking die ik al een paar keer van hen heb gekregen, en die een van hen ook maakte in de recente tv-uitzending op de lokale omroep, is: 'Waarom kom je hier dan wonen? Dan weet je toch dat je tussen de studenten zit?' Maar het is precies andersom: wij wonen hier al 20 jaar en worden nu geleidelijk omsingeld door studentenhuizen die de wijk steeds meer als hun rechtmatige territorium beschouwen. We beginnen ons de vraag te stellen of we hier op deze manier nog veel langer zullen kunnen blijven wonen.

Ik moet zeggen dat ik zeer onaangenaam getroffen ben door de nonchalante en in mijn ogen ook inhoudelijk buitengewoon zwakke wijze waarop wethouder Bert Velthuis hierover sprak in een interview met de lokale televisie vorige week. Hij bagatelliseert het aantal klachten (waarvan mij bekend is dat het er vele honderden zijn), zegt dat het 'ook aan de bewoners kan liggen' en suggereert kortom dat er eigenlijk nauwelijks een probleem is. Dit is naar mijn mening een respectloze houding tegenover de bewoners, een houding die een wethouder woningbeleid in feite onwaardig is. Daarmee toont hij overigens opvallend minder begrip dan de politie, met wie ik meerdere keren persoonlijk over een en ander gesproken heb, en die maar al te goed bekend is met het hoge aantal klachten dat binnenkomt over bijvoorbeeld De Tempeliers en Thor. Niet voor niets is naar ik begreep de burgemeester vorig jaar op bezoek geweest bij een van deze studentenhuizen. Er is dan ook beslist geen sprake van dat wij 'moeilijke' of overdreven klagende bewoners zouden zijn. Zoals gezegd hebben wij bewust gekozen voor het wonen in de drukte van de stad. Onze drie zoons zijn opgegroeid aan de Wilhelminasingel, en twee van hen zijn inmiddels student. Zij feesten ook graag, en gelijk hebben ze op hun leeftijd. Ik werk zelf aan de universiteit en heb dagelijks met studenten te maken. Ik ga graag met ze om en gun ze hun plezier, vind het leuk om er af en toe iets van mee te krijgen, en begrijp dat hun levensstijl heel anders is dan die van ons als werkenden. Maar het is leven en laten leven, ook voor studenten, en een wijk blijft alleen leefbaar als er een gezond evenwicht in stand wordt gehouden waarbij geen enkele groepering zodanig dominant wordt dat ze niet meer gecorrigeerd kan worden. Het is niet acceptabel, en het is ook helemaal niet nodig, dat onze wijk steeds lawaaiiger, rommeliger en ook viezer wordt. Dat is heel goed aan te pakken met een doordachter en bewuster stadsbeleid, zoals elders in ons land wel gebeurt.

Bij dit alles wil ik nog een ander punt aantekenen. Wat het lakse gemeentebeleid voor mij nog onbegrijpelijker maakt is het volgende. Onze wijk behoort tot de 19e-eeuwse stadsschil, is voor een deel beschermd stadsgezicht en bevat een flink aantal woningen die in het recente verleden tot gemeente- of rijksmonument zijn uitgeroepen. Het is in mijn ogen erg jammer dat deze monumentale wijk, een sierraad voor de stad waar vele bewoners zeer gesteld zijn op hun oude woning en deze zorgvuldig onderhouden, een wijk ook die zowel tijdens de Vierdaagse als tijdens de Zevenheuvelenloop middenin de bedrijvigheid ligt en zo een visitekaartje voor de stad vormt - dat zo'n wijk haar verzorgde karakter in hoog tempo aan het verliezen is. Steeds meer oorspronkelijke bewoners zijn vertrokken of overwegen te vertrekken. Vrijkomende panden worden vaak verkocht aan huisjesmelkers, die de gemeente nauwelijks iets in de weg legt. En zo versterkt het proces zichzelf steeds verder, wat niet alleen voor een verminderde leefbaarheid zorgt, maar ook voor de algemene achteruitgang van een wijk met grote cultuurhistorische betekenis.

Bijlage - Jeroen Vanheste - ingekomen stuk kamerverhuur

Samengevat is mijn mening over de situatie, een mening die door veel buurtbewoners wordt gedeeld, de volgende:

- De balans in onze woonwijk is overduidelijk verstoord. Dat komt door het volstrekt visieloze ‘laissez-faire’ woningbeleid van de gemeente waar het betreft verkamering en studentenbewoning. Een en ander heeft geresulteerd in een sterk toegenomen aantal klachten, een afgenomen woongenot en een verrommeling van het aanzien van een bijzondere Nijmeegse wijk.
- De enige oplossing is om de balans te herstellen. Ik wil graag in een gemengde wijk wonen met allerlei soorten bewoners, ook studenten, maar Nijmegen zou in navolging van andere studentensteden tot een juiste verhouding moeten komen tussen reguliere bewoning en studentenbewoning. Het verkameren van het ene na het andere pand zou direct een halt moeten worden toegeroepen.
- Het invoeren van bepaalde regels kan best een beetje helpen, maar is op zichzelf zeker niet voldoende als oplossing omdat het alleen mogelijk is om regels te handhaven wanneer de woonsituatie een bepaald evenwicht kent. Verder gaan met verkameren en regels formuleren ter compensatie is een heilloze weg.
- Een goede verstandhouding tussen bewoners is vanzelfsprekend altijd belangrijk. Maar het is naïef om te denken dat wij als gewone bewoners de boel leefbaar kunnen houden door met de studenten in gesprek te gaan. Dat is om verschillende redenen niet de oplossing, bijvoorbeeld omdat studentenbewoning per definitie vluchtig is en bewoners dus voortdurend veranderen. Je kunt om die reden met studenten geen band opbouwen zoals je dat kunt met buurtbewoners die jarenlang bij elkaar in de straat wonen.

Om genoemde redenen vraag ik de gemeente Nijmegen met klem om er voor te zorgen dat de leefbaarheid in onze mooie wijk in de komende jaren weer verbetert voor ál haar diverse soorten bewoners. Als de gemeente haar beleid niet wijzigt, is niet moeilijk te voorspellen wat er zal gebeuren: het in de afgelopen jaren in gang gezette proces zal zich voortzetten, met als gevolg dat onze wijk haar gemengde karakter zal verliezen. Werkenden en gezinnen met kinderen zullen steeds meer hun biezen pakken om in de buitenwijken van Nijmegen te gaan wonen, en de wijk zal steeds rumoeriger en slordiger worden. Ik hoop en verwacht dat het niet uw bedoeling is om werkenden, gezinnen en ouderen uit onze wijk weg te (laten) jagen en dat uw beleid er op gericht zal zijn de leefbaarheid te herstellen en de bijzondere schoonheid van de 19^{e}-eeuwse en vroeg 20^{e}-eeuwse woningen en straten niet verloren te laten gaan.

Desgewenst ben ik vanzelfsprekend graag bereid om mijn ervaringen met het wonen in onze wijk en mijn mening over een en ander nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Jeroen Vanheste
Wilhelminasingel 24
6524AM Nijmegen
0620498751

Bijlage - JHM Verschueren - ingekomen stuk kamerverhuur

OVERLAST IN BREDER PERSPECTIEF. Reactie na debat 28/9/2016

EEN SITUATIE, voordat de herfst begon.
Eind September...de dagelijkse zg. “gezellige avond”, bij twee studentenhuizen op onze straathoek, Sloet,Wilhelminasingel, Bijleveld. Het avondlijke maal vindt plaats in voortuinen en op straat. Bbq aan, bier, een “gezellige” harde beat erbij en toestromend publiek.
Kortom herrie tot in de nacht.

De omwonende burgers sluiten met enige ergernis en met spijt, balkondeuren en ramen.
Geen nazomeravond voor hen!

Dan maar naar binnen.Op de TV, bij het nieuws worden de rellen in.....Steenwijk en de Vloggers in Zaandam als nieuws gebracht. Schande voor ons land!
De vraag komt bij me op: “ is er verschil tussen de overlast, waarvoor wij naar binnen gingen en die van de Vloggers, AZC haters en andere rotzooitrapper, zo benoemd door min. Zijlstra?”

Sommige regeringspartijen menen verschil te zien. In het geval van de groep op TV wordt dit “niet te tolereren overlast” genoemd. Er is geen reflectie op eigen leefsfeer, met ook vragen op dit gebied.
Het gedrag van de TV.groep is, uitvoerig becommentarieerd in de zg. “Beschouwingen” van de 2de Kamer.
De krasse uitspraken van de premier (Rutte) en Zijlstra zijn U ook bekend. Vrijheid, maar vooral onze nationale normen en waarden moeten gehandhaafd worden.
Deze zijn zeer TopDown gesteld. Wie moet “onze” normen en waarden accepteren en naleven? Wie krijgt, de vrij ordinaire woorden “pleur anders maar op” naar zijn/haar hoofd geslingerd? Wie moet hier in het gareel?? Duidelijk!
De hogere sociale laag, waar regering zich toe rekent, hoeft niet te reflecteren. Het is ook mijn, veelal bevoorrechte sociale laag, maar ik deed enig denkwerk.

Dit naar aanleiding van bovenstaande situatieschets en de op diverse plaatsen toename van klachten over overlast, veroorzaakt door de grote consentratie van studenten/ kamerverhuurpanden in onze directe leefomgeving. Goed geteld, bij ons negen.Voor, achter en opzij.

Bijlage - JHM Verschueren - ingekomen stuk kamerverhuur

Meteen na de nieuwsuitzending op Tv, die avond, komen vragen op naar het huidige beleid van onze stad op het gebied van kamerverhuur en de toenemende overlast.
Waardoor is deze concentratie van panden ontstaan en overziet de Gemeente-raad de ernst van de situatie voor de directe en lange termijn ?
Is het beleid, de waardering en vele voorzieningen taz van een bepaalde groep jongeren in deze stad, niet ook Top Down?
Een zeer confronterende vraag!!Ook voor mij.
Wordt in deze stad, niet een bepaalde groep, de laatste 16 jaar, bevoordeeld om nogal duidelijk uitgesproken economische redenen? Dit ten nadelen van andere groeperingen.
Er Is een aantal jaren geleden, een cruciale ommezwaai in beleid besloten, zonder mi.medeweten van de burgers, die op een ander verkiezingsprogramma, hun stadsbestuur hadden gekozen.
Tot grote verbazing en onvrede zagen burgers hun stad veranderen.

In, de recente, Kamerverhuurnota, valt te lezen, dat er door de groei van de Universiteit een spanning was ontstaan tenaanzien van de woonbehoefte van gebruikers van de universitaire faciliteiten, studenten te noemen. Deze spanning loste men op middels een zeer liberale toezegging van omzetvergunningen.Zo staat te lezen in de nota.Gemeente lijkt tevreden over het resultaat!

De Universiteit, buiten twijfel, zeer belangrijk,studentenbewoning ook.
Echter, echter.....Door eenzijdig beleid, gebrek aan tijdige regulering etc is het spanningsveld echter verlegd naar andere groeperingen in de samenleving.

Er komen bij velen steeds meer vragen over het gevolgde **beleid.**
Hier in Nijmegen, maar eveneens nationaal heerst er onrust.

Vooral de boven beschreven avondlijke/nachtelijke overlast, verergerd door “te veel bij elkaar”en de feesten, tevens door de verandering in wooncultuur roept bij vele burgers verontruste vragen op.
Deze zijn de laatste jaren veelvuldig benoemden gemeld bij een platform, ook gelukkig in het debat van 28/9.

Wij zijn allen gewend aan een bepaald maatschappelijke indeling van groepen, hun plaatsing in de maatschappij, regelingen etc

Bijlage - JHM Verschueren - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijsturing en **herschikking** lijkt in deze tijd echter noodzakelijk!!

BESCHOUWING
Hoewel er diverse bevolkingsgroepen te typeren zijn, voor het gemak een tweedeling nal van veelvuldige overlast in deze stad en rellen op Tv:
Groep A. Studerende, veelal in het centrum van de stad op kamers wonende.

- Zij kunnen vanuit de historie op een waarderend, stimulerend, zeer tolerant beleid rekenen. De Gemeente Nijmegen laat aan deze groep overduidelijk het grote belang van hun aanwezigheid blijken.-Door de benaming “economische motor”!
- Door deze benoeming belangrijke “economische motor” en alle gunstige faciliteiten, die daar uit voortvloeien, verhef je hen en begint bij meerdere burgers het idee te groeien, dat deze bepaalde groep een onevenredige grote plek toebedeeld krijgt, in vergelijking met andere belang-en rechthebbende. Dit ten opzichte van de vermeende “minder in aandacht bedeelden” , moet men niet alleen de hier reeds lang inwonende burgers rekenen, maar ook zeer zeker de groep jongeren uit andere sociale bevolkingslagen.

  Voor de discussie nog enkele voordelen van groep A, de studerenden in vergelijking vergelijking met jongeren uit groep B.

  Zij kunnen een lening sluiten en een kamer van €300 tot €400 huren. Mogen door het tolerante beleid in deze stad, overal groeperen in feestsfeer. Een histories bepaald gewoonterecht, zelfs bijna tot verplichting verheven.Groepsdruk om hier aan mee te doen, ligt op de loer.
  Er wordt, zoals de laatste jaren verontrustend te zien is, met alle middelen voor voldoende woonruimte gezorgd.
  Ze zijn verzekerd van een zeer goede academische opleiding, hoofddoel van hun aanwezigheid.Doorgaans hebben ze een gunstig toekomstperspectief.

Veel faciliteiten komen deze groep toe voor hun ontwikkeling en belang voor de maatschappij van morgen, maar er zijn nog anderen met belangen en wensen om leefbaar te wonen. We zijn met velen in deze stad.

Bijlage - JHM Verschueren - ingekomen stuk kamerverhuur

Er is landelijk en zeker in onze stad, scheefgroei in een rechtvaardig beleid ontstaan ten aanzien van de diverse bevolkingsgroepen.
Naast de hier reeds langer wonende burgers, roert zich nationaal ook de andere groep nl jongeren, in praktische opleiding of op vroege leeftijd reeds werkenden.Het woord “Elite” wordt veel gehoord om hun onvrede en onrecht aan te geven.
Voor de duidelijkheid in deze discussie, jongeren uit Groep B krijgen naast minder faciliteiten, zeker minder tolerantie als hun gedrag uit protest of gewoon jeugdigheid overlast veroorzaakt..
Onze samenleving is zeer divers, **meer gelijkheid in beoordeling** van hinderlijk gedrag voor de anderen, zou toch normaal zijn, maar is het niet.
Het antwoord op dit veelal vanzelfsprekende gegeven, vraagt om de nodige kritische reflectie:

In onze democratie gelden dezelfde regels voor alle burgers. Zo gesteld.....is overlast, overlast, van wie het ook komt.
Iedereen gelijk, maar sommige voelen zich meer gelijk dan gelijk, waar dan ook bepaalde voorrechten aan verbonden worden, zonder omzien naar anderen.
Een onbewust proces, maar toch...
Beschermd opgevoed, met aannamens van gedrag van “huisuit”.
Ze spelen een zg. “thuiswedstrijd”met ontbrekend begrip voor anderen.
Ons stadsbestuur tolereert dit, door hen voor de stad als zeer belangrijk te benoemen.Regulering en verwijzing naar burgerschap bleef uit. Delen van de stad zijn een soort vrijplaats om eigen leefwensen.

Er zijn in onze maatschappij velen, die een nog een “uitwedstrijd “ moeten spelen.
Andere invloeden, andere uitdrukkingsvormen en gedragingen hebben
In contact en begrip zullen deze verschillende groepen elkaar moeten vinden.Na voltooing van een studie in het hoger onderwijs, zullen deze burgers elkaar ontmoeten.
Als een bestuur van de stad de bevoorrechte groep niet tot nadenken en reflectie dwingt middels, gesprek, regels en handhaving, zal het begrip voor anderen niet tot stand komen.
Twee(meer)deling en onbehagen groeien als een overheid, dus ook een gemeentelijk bestuur deze taak laat liggen.

Is het debat van 28/9 een kans hiertoe??Wij blijven hopen.

Bijlage - JHM Verschueren - ingekomen stuk kamerverhuur

Het is een verantwoording voor hen om breed te denken en in verandering het voortouw te nemen.
Om te starten met een goede kamerverhuurnota...geef jongeren een kader, door naast uitstekend onderwijs, goede fysieke bewoning, ook eisen tot goed burgerschap te stellen.

Geef leiding op maat. Bewustmaking van het leven van anderen.
Kortom leren kijken "langer als je eigen neus lang is".
Goede leerschool voor latere beroepsuitoefening!!
Zij zijn gewoon burgers van deze stad. Een aantal redelijke regels geeft kader, wezenlijk noodzakelijk voor jongeren in ontwikkeling.
Het, toegegeven falen, komt niet alleen door boven genoemde factoren, maar ook de concentratie en het gebrek aan privacy in gehorige bewoning zal,een rol spelen, want het heeft te veel, mogelijk gedwongen, groepsvorming tot gevolg, een belangrijke veroorzaker van overlast.
Geef ook aandacht aan de "subculturen", zoals te zien was op Tv Gld.27/9.

Er zijn dus bij het opstellen van een gemeentelijke beleidsnota rond wonen in een stad met veel jongeren, diverse psychologisch factoren van wezelijk belang, voor een evenwichtige samenleving. Niet alleen voor het heden, maar beslist ook voor de toekomst. De nota, zoals die er nu ligt en voor vier jaar geldt, mist bovengenoemde psychologische aandachtspunten.
Ze is te veel een voortzetting van het beleid van voorheen, waar velen niet tevreden mee zijn.

Maak, en benoem Nijmegen tot een stad " **waar iedereen prettig kan leven en zich kan ontwikkelen". Allen,.... jongeren en ook werkende en gepensioneerde burgers.**
Een zekere hoeveelheid "bruis", waar nu zoveel reclame mee wordt gemaakt, **graag toegevoegd.**
Hoewel de cultuur ook wel een opfrisser kan gebruiken.

Tijdens het debat van 28/9 is de grote waarde van de **monumentale status** van deze stad, helaas niet aan bod gekomen.
Een opnieuw te benoemen en te bewaken waarde!

De noodzakelijke veranderingen zullen een "huzarenklus" zijn.Deze kan geklaard worden met voorstellen van burgers uit de diverse geledingen.

Bijlage - JHM Verschueren - ingekomen stuk kamerverhuur

De Gemeente valt de eer te beurt hoofdrolspeler te zijn en tevens de rol van regisseur te vervullen.

JHM Verschueren, psychotherapeut, Wilhelminasingel, Nijmegen. Oktober 2016.
Lid Kamerbreed.

NB. De begrippen Thuiswedstrijd en Uitwedstrijd, zijn ontleend aan een art. in Trouw 28/9 van Illias Hadioui, socioloog,over “grootstedelijke jongeren”, hun verschillende kansen.

Bijlage - Joan Joosten - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Joan Joosten [mailto:jahg.joosten@planet.nl]
Verzonden: donderdag 22 september 2016 13:27
Aan: Griffie
Onderwerp: NOTA KAMERVERHUUR

Ik ontving zojuist de stellingen over de bespreking van de nota kamerverhuur.
Deze doen geen recht aan het probleem an sich.
Dat komt natuurlijk door de nota die van weinig daadkrachtig beleid getuigt.
Ik vind de stellingen op geen enkele manier over de essentie van het probleem gaan:
Door teveel kamerverhuur in bepaalde wijken – zoals Bottendaal – ontstaan er problemen zoals

1. Scheefgroei in bevolkingssamenstelling
2. Onttrekking woningen aan gezinnen
3. Normering, die is belangrijk
4. De leefbaarheid - die moet je trouwens BIJ VOORBAAT TOETSEN, niet achteraf bij overlast!
5. Omgevingsproblemen als vervuiling, parkeerproblemen en lawaai, daar gaat het om.

Over **die essentie** moet je spreken.
Zoals ook over VEEL ILLEGALE KAMERVERHUUR die niet wordt aangepakt.
En dat er krapte ontstaat op de kamermarkt, vind ik een vage inschatting die nergens op gebaseerd is.
BIJV: hoeveel studentenkamers zijn er eigenlijk al? Weten jullie dat als je alle illegale verhuur in kaart zou brengen?
Waarom lopen de aantallen studenten die op kamers gaan terug?
Als ze dan massaal komen, waarom spreiden we de studenten niet over de stad?

Dat de stellingen zich toespitsen op studentenoverlast vind ik onbegrijpelijk.
De nota spant sowieso het paard achter de wagen: als er overlast is, dan gaan we aan de slag…….
Waarom niet bij voorbaat strenge normering zoals in andere verstandige studentensteden????
En dat bij illegaliteit men de KANS KRIJGT om alsnog een vergunning aan te vragen, dat is een gebaar die bij geen enkele andere overtreding wordt toegepast; dat vind ik een gotspe.

KORTOM, als wij als burgers mogen meepraten dan graag over de essentie van het probleem.
Dat de nota dat niet doet, dat stelt mij bijzonder teleur!
Dat de bespreking ervan ook die kant opgaat, liever niet!

Als je trouwens weet hoe Bottendaal van urgentiewijk in de 70-80er jaren via stadsvernieuwingsprojecten
met enorme investeringen is opgeknapt, is het betreurenswaardig dat de wijk nu scheef gaat groeien door teveel kamrverhuur!

Met vriendelijke groeten,

Joan Joosten
Nijmegen

jahg.joosten@planet.nl
joostenjoan@gmail.com

06 10 18 41 90

Bijlage - Kamerbreed - ingekomen stuk kamerverhuur

Reactie kamerbreed Nijmegen

Jarenlang is er in Nijmegen visieloos toegestaan dat het ene na het ander pand omgezet geworden is naar kamerbewoning. Dat dit niet goed is gebleken voor een evenwichtige opbouw van wijken en straten, de uitstraling van onze 19de eeuwseschil en het woongenot van velen is inmiddels evident.

Wij pleiten dan ook sinds oktober 2013 voor behoud en een **optimalisatie** van;

1. Evenwichtige opbouw van wijken/straten
2. Behoud van de uitstraling van ons Rijksbeschermd stadgezicht
3. Aanpak overlast
4. Kwaliteit van kamers
5. En het kaf te scheiden van het koren als het gaat om de exploitanten.

Om dit te kunnen bereiken ziet Kamerbreed het volgende als aanvulling/overweging op de beleidsnotitie;

- Er geen kwantitatieve behoefte meer aan kamers. SSHN heeft op dit moment leegstand en er worden 367 kamers (08-09-2016) aangeboden via kamernet, KBS, Marktplaats kamerinfo.nl en andere commerciële exploitanten.
- Dat Nijmegen zich niet realiseert dat er binnen de studiewereld een concurrentieslag gaande is en er naast goed onderwijs zaken als kwalitatieve huisvesting steeds belangrijker worden.
- Kences al in 2014 spreekt over een afname aan behoefte aan onzelfstandige eenheden en er meer ingezet moet worden op zelfstandige eenheden.
- Nijmegen op de 4de plaats staat als duurste gemeente per vierkante meter.
- Nijmegen niets doet aan b.v. afmetingen waaraan een kamer minimaal moet voldoen.
- Dat u door hier niet op te anticiperen de toekomstig studenten te kort doet en onze positie verspeelt?
- Huidige regels rondom overlast onvoldoende worden gehandhaafd.

Bijlage - Kamerbreed - ingekomen stuk kamerverhuur

- Het toepassen van een leefbaarheidstoets per definitie niet leid tot het verhogen van de drempel om te verkameren zoals gesteld maar bijdraagt aan het woongenot van en ieder.
- De objectivering van een leefbaarheidstoest geen “hogere wiskunde” is zoals men in Nijmegen doet vermoeden.
- Het verdubbelen van de leges Kamerbreed-Nijmegen nog veel te laag is en een bedrag gelijk aan die van Utrecht niet zal leiden tot een verschraling van het aanbod. Belangrijk hierbij is wel een streng sanctioneel beleid op het moment dat er sprake is van illegaliteit.
- Er over eventuele sancties bij illegaal verhuur in Nijmegen niet gesproken wordt.
- Binnen de vergunning verlening er niets wordt gedaan aan het “klaar” maken van een woning voor kamerverhuur. Denk hierbij aan het aanbrengen van geluidsisolatie volgens de NEN 5077 norm, fietsstalling en b.v. afvalaanbod.
- Er op dit moment sprake is van 1500 illegaal verhuurde panden
- Er in de begroting gerekend wordt op honderd spijtoptanten(100x huidige leges=€40.000,-) dit betekent dat er rekening gehouden wordt met nog steeds 1400 illegale panden na de inkeerregeling.
- Nijmegen zich niet of op z’n minst onvoldoende realiseert dat dit o.a. belastingontduiking inhoudt en dit dus oogluikend toe staat?
- U hierdoor o.a. “speelt” met de veiligheid van de bewoners
- Nijmegen Goed Verhuurder schap te beperkt invult en een voorbeeld zou moeten nemen aan Utrecht die het volgende verordend;

    - alle vereiste vergunningen aanwezig moeten zijn (bijvoorbeeld omgevingsvergunningen bij verbouwingen aan de woning) ;
    - alle vereiste meldingen (onder meer brandveiligheid) moeten zijn gedaan bij de betreffende instanties,
    - de woonruimten moeten worden verhuurd volgens het woningwaarderingsstelsel;
    - de woning zelf goed is en zal worden onderhouden;
    - er een vaste beheerder (niet zijnde een huurder) is aangesteld; en
    - de verhuurder meewerkt met de gemeente om overlast te beperken.

Nijmegen wellicht aan hun collega’s in Utrecht moeten vragen of ze het fingerende beleid aldaar mogen kopiëren

Bijlage - Kevin Brinkers - ingekomen stuk kamerverhuur

Portier, Julia BM50

Van: kevin brinkers <kevin.brinkers@live.nl>
Verzonden: woensdag 28 september 2016 17:14
Aan: Griffie
Onderwerp: Mening woonvoorstel

Beste Griffie,

Helaas kan ik vanavond niet bij het debat aanwezig zijn. Echter wil ik graag via deze weg mijn zegje doen omtrent de nieuwe plannen van de gemeenteraad. Ik doe dit graag aan de hand van de vier stellingen die vanavond naar voren komen.

1. studentenoverlast kun je met extra regels tegengaan.
- Wat mij betreft is studentenoverlast niet aan regels gebonden. Een student die rommel wilt maken en herrie wilt schoppen gaat uiteindelijk tegen elke regel in. Het gaat in een buurt om onderlinge regels met de buurt en sociale controle. Daar moet een gemeente alleen bij excessen bij zijn om er iets aan te doen.

2. Als de gemeente niet zorgt voor het gesprek tussen studenten en andere bewoners, komt het er niet van.
- In sommige gevallen kan ik me dit voorstellen. Echter woont onze studentenvereniging al sinds 2009 vredig aan de Graadt van Roggenstraat en hebben wij altijd zelf gezorgd voor het gesprek met de buurt. Dit doen we door middel van gesprekken bij een kop koffie of via briefverkeer waar wij melden waar er eventueel overlast van kan zijn en hoe ze dit tegen kunnen gaan.

3. een leefbaarheidstoets zal de overlast verminderen.
- Een leefbaarheidstoets is altijd van de periode afhankelijk wanneer deze toets genomen gaat worden. Ik zag gisteren een filmpje over overlast van studentenwoningen en dit is toevallig opgenomen toen er een feestje aan dekgang was bij een huis. Als een toets toevallig valt op de dagen van overlast kan je stellen dat er overlast is en anders stel je al snel dat het allemaal mee valt. Het enige wat overlast kan verminderen is het gesprek tussen kwade bewoners en de studenten.

4. Door strengere regelgeving zal de krapte op de kamermarkt weer toenemen.
- Indien er eisen gaan worden gesteld aan waar studenten mogen wonen zal dit uiteraard het geval zijn. Alleen is het de vraag of dit mogelijk is. Wij wonen particulier en hebben zelf jarenlang gespaard om dit huis als studenten te kunnen kopen. Op een dusdanige manier kan je studenten geen woonruimte ontzeggen lijkt me. Dus particulier gezien zal dit meevallen. Voor een SSH& zal dit misschien wel lastiger worden als zij niet overal meer studenten mogen laten wonen.

Verder zou ik graag nogmaals aanhalen dat wij in een rustige wijk wonen en dat onze buren nagenoeg nooit overlast van ons ondervinden. Indien dit wel zo is hebben wij hier altijd een gesprek over om dit te verminderen. Het is niet zozeer altijd het probleem van de student maar soms ook van een buurtbewoner die al overlast zou ondervinden als een buurjongen een gitaarlesje neemt.

Met vriendelijke groeten,

Kevin Brinkers

Bijlage - L. Postma - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: arendpost@wxs.nl [mailto:arendpost@wxs.nl]
Verzonden: vrijdag 30 september 2016 22:29
Aan: Griffie
Onderwerp: geluidsoverlast studenten

Beste raadsleden,

Graag zou ik een eenduidige richtlijn willen voorstellen die inhoudt dat studenten (en niet-studenten) het tussen 22.00uur en 7.00 ‘s ochtends stil moet zijn.
Een vast tijdstip triggert mensen dat omwonenden nachtrust willen vanaf 22.00uur.
Omwonenden kunnen studenten daarop aanspreken en verhuurders kunnen huisregels stellen waarin dit wordt vermeld.

De politie hanteert de regel dat je nooit overlast mag bezorgen maar dat is zo algemeen dat dit zijn doel voorbijschiet.

Met vriendelijke groet,

L. Postma

Bijlage - Laila Zahra - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: laila abdalla [mailto:lailaabdalla@hotmail.com]
Verzonden: zondag 2 oktober 2016 17:20
Aan: Griffie
Onderwerp: input voor de raadsleden

Geachte heer Van Gelderen,

Hierbij maak ik van de mogelijkheid gebruik om de raadsleden nog meer input te geven, want blijkbaar is de ernst van de problematiek rond geconcentreerde kamerverhuur in de stad nog niet echt doorgedrongen tot de beleidsmakers.

Kritiek op de beleidsnota:

De verbeteringen die worden voorgesteld in de beleidsnotitie kan ik niet serieus nemen, tegen het licht van de ernst van de klachten: een verbeterd digitaal klachtenformulier. Het inzicht in de problematiek zal er ongetwijfeld door verbeteren, maar de problemen worden niet minder, zolang het beleid niet verandert; dat kan een kleuter nog wel bedenken. Klachtenprocedures kosten vooral veel tijd en geld.

Een tweede speerpunt om de problemen in te dammen is het concept van 'goed verhuurderschap' . Het is een aardige theorie, maar de praktijk is weerbarstig. Pandjesbazen zullen het verhaal beleefd aanhoren, als ze worden aangesproken. Maar zij hebben andere prioriteiten, en zullen zich meestal niet geroepen voelen om als mentor van de kamerbewoners op te treden. Ook moeten ze dicht genoeg bij hun pupillen wonen om adequaat in te kunnen grijpen bij overlast. Bovendien, als de vergunning door wangedrag zou worden ingetrokken, kunnen ze na een jaar weer een aanvraag indienen. Dan begint het circus van klachtenprocedures weer van voren af aan. Wat schieten reguliere bewoners hier mee op? Daar komt bij dat de gemeente soms zelf de verhuurder is, en dat er gevallen zijn waarbij de gemeente nota bene zelf het 'goed verhuurderschap' totaal aan zijn laars lapt. Dan is het ook niet vreemd dat veel Nijmegenaren geen greintje waarde hechten aan dit nieuwe idee.

Naast structurele overlastproblemen als gevolg van **intensieve verkamering, vooral waar het oude, gehorige panden betreft**, zijn er nog twee zaken die ik wil noemen: a) de **aantasting van de cohesie van de wijk** en de c) **waardedaling van koopwoningen** naast een verkamerd pand.
De cohesie is in onze buurt al aangetast, omdat we in de loop van het laatste decennium bijna compleet zijn ingesloten door verkamerde panden. Studenten zijn niet per definitie slecht, maar zij komen en gaan, ze hechten zich niet aan de buurt, en hebben bovendien een totaal andere leefstijl. Met deze groep is daarom geen 'nabuurschap' te onderhouden. Dit is een regelrecht aantasting van de leefbaarheid.
Ten aanzien van de waardevermindering van koopwoningen, heeft de gemeente zelf erkend dat dit een hard gegeven is. En daar is het bij gebleven. Het zou de gemeente sieren als zij niet alle aandacht zou richten op de wensen en belangen van kamerbewoners, maar ook serieus nota zou nemen van wensen en belangen van reguliere, belasting betalende inwoners van de stad. Dus wel een quotum zou instellen, wel afstandscriteria handhaven,

Peter Tönissen & Marie Hoekstra Graafseweg 221 6531 ZS Nijmegen 024 8817150

Bijlage - Laila Zahra - ingekomen stuk kamerverhuur

geen gehorige oude panden zou laten verkameren, en de gedupeerde eigenaren van koopwoningen financieel zou compenseren.

Het kan toch niet de bedoeling van de gemeente zijn, om bepaalde bewoners alle prioriteit en voordelen te gunnen, en andere met de brokken te laten zitten?

Met vriendelijke groeten,

Laila Zahra
Boy Lamee

Peter Tönissen & Marie Hoekstra Graafseweg 221 6531 ZS Nijmegen 024 8817150

Bijlage - Marco Smits - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Marco Smits [mailto:marco@smits.pro]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 14:59
Aan: Griffie
Onderwerp: reactie kamerverhuurbeleid

Geachte,

Bij dezen enkele opmerkingen ter overweging:

- Naar mijn mening kunt u kamerbewoners / studenten niet anders behandelen dan 'gewone huurders' van een woning. Dat wil zeggen dat u deze kamerbewoners bij overlast rechtstreeks aanspreekt en niet de verhuurder aanspreekt op deze overlast. De verhuurder woont er niet en kan niet instaan voor het gedrag van zijn huurders. De directie van een woningstichting kan dat toch ook niet?
  Uiteraard is de dialoog met de verhuurders belangrijk maar de verhuurder heeft ook te maken met de Huurwet en heeft geen sanctiemiddelen om in te zetten tegen zijn huurders bij overlast.
- Bij klachten moet er iemand komen die echt gezag heeft (BOA of Politie) om deze overlast op te lossen / te beboeten. Goede handhaving is dus van belang. Kort erop zitten is erg belangrijk.
- De verhuurder dient zeker te zorgen voor voorzieningen voor de opslag van afval en dergelijke. De huurders dienen deze dan ook wel te gebruiken naar behoren. Wie speelt hier de handhaver?? De verhuurder kan geen boetes uitdelen. De bewoners dienen zelf de gevolgen te ervaren bij herhaalt misdragen. Uiteraard ook hier een goede dialoog.
- Illegale kamerbewoning zonder Omzettingsvergunning en Melding Brandveilig Gebruik hard aanpakken. Makkelijk te achterhalen via de Basisadministratie Personen. De verhuurder dient te weten waar hij zich aan heeft te houden en moet dat dus ook doen. De goede verhuurder kent het Bouwbesluit /regels brandveilig gebruik bij kamerbewoning en handelt daar naar.
- Wanneer is een klacht terecht? Dat is erg moeilijk te bepalen.

Met vriendelijk groet,
Marco Smits
Verhuurder van kamers in Nijmegen.
0653441553

Bijlage - Marie-José Koenders - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: "Marie-José Koenders" <mjfk49@me.com>
Aan: "Griffie" <griffie@Nijmegen.NL>
Onderwerp: Verloedering Nijmeegs cultureel erfgoed en andere zaken.

Beste raadsleden, wethouders en andere gemeente leden.
Lees vertegenwoordigers van de inwoners van de stad, die tot taak hebben deze stad goed en met visie te besturen.
Door de mensen gekozen zijn en hun salaris verdienen door de belasting betaler opgebracht.

Afgelopen woensdagavond, 28 september is er een avond geweest op het gemeentehuis waar wij, de burgers onze mening konden laten horen inzake de woonvisie van de gemeente.
Hier ben ik ook geweest en gelukkig kwam ik tot de conclusie dat ik niet de enige burger ben die zich dood ergert aan het beleid van de gemeente.
Het gebrek aan wil tot verandering en daardoor tot een goed gestructureerd beleid komen, is verbijsterend.
Het verkwanselen van het Nijmeegs erfgoed aan de huisjes melkers en soortgelijke gasten is tot een dusdanige hoogte gestegen dat er wijken zijn met meer dan 50 procent verkamering.

Gevolg, schrikbarende overlast in de vorm van verloedering, vuil, achterstallig onderhoud, geluidsoverlast, waardevermindering van nabij gelegen panden en tot slot, zeer belangrijk verlies van cohesie in de buurten.
Dan een Wedhouder die dit alles bagatelliseert, visie loos is en geen enkele interesse toont in de historische waarde van de schil, zich arrogant gedraagt en niet tot verandering bereid is.
Nou, tel uit je winst.....
Vertrouwen in deze Wedhouder heb ik niet meer en ik denk vele met mij.
Hoe komen wij tot een oplossing?
Als er niet wordt ingegrepen en gequoteerd is het een onoplosbaar probleem dat zal uitgroeien tot een nog groter probleem dan het nu is.
Bestuurders van Nijmegen, neem uw verantwoording en bestuur!
Maak helder en duidelijk beleid en stel uw grenzen. Laat niet altijd de korte termijn visie prevaleren.
Ik wens u veel succes, moed en hoop oprecht dat onze mooie stad weer mooi en leefbaar wordt.

P s
Op woensdag avond 28 september, langs de Wilhelminasingel lopend trof ik deze voor zich zelf sprekende foto's.

Bijlage - Marie-José Koenders - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage - Marie-José Koenders - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage - Marie-José Koenders - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage - Marie-José Koenders - ingekomen stuk kamerverhuur

Marie-José Koenders
Wilhelminasingel 20
6524AM Nijmegen
06 14232726

Bijlage - Mary Mallo - ingekomen stuk kamerverhuur

Portier, Julia BM50

Van: mary mallo kroesen <marymallokroesen@hotmail.com>
Verzonden: zondag 25 september 2016 10:56
Aan: Griffie
Onderwerp: inspraakbijeenkomst kamerverhuurbeleid

Goedemorgen,

ook wij hebben overlast van de studenten in het huis naast ons,
de omgevingsvergunning is op slinkse wijze aangevraagd (en goedgekeurd)
zonder dat wij als buren de kans hebben gekregen om hierop te reageren, iets wat wij zeker wilden gaan doen.
Want deze vergunningen waar wij bezwaar tegen wilden maken, zijn niet zichtbaar geweest voor buitenstaanders, alleen intern,
ze zaten "achter" de aanvraag voor de dakkapel. De gemeente erkende dat dit niet had gemogen, maar draaide het ook niet terug. We konden eventueel naar de rechter,
kregen we in een hoorzitting te horen.

Wij de gewone burgers die er al jaren zonder problemen, heel plezierig met z'n allen hier wonen, die vroeg op moeten om te werken,
hebben nu iedere dag te maken met klein en geregeld (want mooi weer = buiten herrie) met grote overlast tot diep in de nacht.
Onze huizen zijn bijna 110 jaar oud en niet gebouwd op studenten met hun studentenleven en vrienden.
Ons woongenot is behoorlijk verminderd. En het is nog maar de vraag als we ooit zouden willen
gaan verhuizen, of er iemand geÏnteresseerd is in een woning naast studenten, met veel overlast.

Ik weet niet of ik er woensdag om 18.00 uur al kan zijn (werk), maar wil eigenlijk wel graag komen.
Met vriendelijke groet,

Mary Mallo-Kroesen
Graafseweg 119
6531ZN Nijmegen
0636293205

Bijlage - Mary Mallo-Kroesen - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: mary mallo kroesen [mailto:marymallokroesen@hotmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 20:15
Aan: Griffie
Onderwerp: kamerverhuurbeleid.

Goedenavond,

helaas ben ik er gisteren niet bij geweest, het was te vroeg ivm mijn werk.

Maar zoals ik al eerder heb aangegeven, ook wij ondervinden behoorlijk veel overlast van een studentenpand naast onze woning. Zo'n beetje alles wat vandaag in de Gelderlander werd vermeld aan
klachten, ervaren wij ook.

Naast ons wonen 8 studenten dat geeft;
-veel lawaai buiten maar ook in huis (want gehorig) en bij ons rammelt om 05.00 uur de wekker.
-veel fietsen in kleine voortuin en op het trottoir , met als gevolg dat wij onze poort niet meer uit kunnen, zonder de fietsen te moeten verplaatsen. (altijd wel extra slapers met fiets)
-de huizen zijn minder waard, want wie wil naast zo'n huis wonen?
-een verhuurder die zegt, in geval van lawaai, bel de politie maar, mij niet aub....wel cashen, maar niets doen.
Het verloop is erg groot, dus je krijgt geen band met de jongelui, ik zou nu niet weten wie er wonen.

Tot een aantal jaren geleden waren alle woningen bij ons op het "dijkje" , daarmee bedoel ik het stuk Graafseweg 159 tot 115 bewoond door gezinnen en een paar ondernemers. Inmiddels komen er in ieder huis dat te koop komt te staan, studenten. Alleen "huisjesmelkers" kopen
onze panden nog, ons buurtje is aardig verloederd.

Op 12 oktober hoop ik er wel bij te kunnen zijn.
Met vriendelijke groet,

Mary Mallo-Kroesen
Graafseweg 119
0636293205

Bijlage - Pepijn Eymaal - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Pepijn Eymaal [mailto:pepijneymaal@gmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 14:55
Aan: Griffie
Onderwerp: Re: Vervolg kamerverhuurbeleid

Geachte heer Van Gelderen,

Omdat u vraagt wat ik van het debat vond, zal ik u dat laten weten. Die mening heb ik overigens ook geventileerd bij enkele raadsleden en fractievolgers. Na gisterenavond had ik vooral de indruk dat de gemeente een grote bak heeft neergezet waarin burgers hun spuug, gal en kots in konden deponeren. Dat is erg grof gesteld, en is op zich niet per se negatief, omdat de gemeente die optie ook moet bieden aan inwoners, maar van een heuse inspreekavond was geen sprake. Het ging namelijk helemaal niet over voorgenomen beleid, over de conceptnotitie, en over wat daarin de goede en slechte elementen zijn, wat eventueel geamendeerd zou moeten worden, et cetera. We zijn drie stellingen afgelopen, waarin in algemeenheden over en weer wordt gepraat, maar wat weinig te maken heeft met de beleidsvorming. En dat kan, zoals ik al zei, een prima doelstelling zijn, maar dan is de term "inspraak" of "inspreekavond" simpelweg niet de juiste, omdat het niet op de voorgenomen besluitvorming is gericht.

Overigens vond ik het hinderlijk dat de zaal te klein was en de klimaatbeheersing ook te wensen overliet. Dat is een probleem dat slecht op lange termijn kan worden opgelost, maar dit was jammer.

Ook zou ik een tip aan de debatleider willen meegeven. Ik werd door hem geïntroduceerd als iemand die "veel verhuurders heeft aangepakt". Dat is op zich niet onwaar, mijn werk is om als gemachtigde op te treden voor mijn cliënten en meestentijds zijn dat inderdaad huurders, maar soms ook verhuurders. Maar op een dergelijke framing zit ik niet te wachten: het brengt eerder polarisatie in het debat, dan dat de angel eruit gehaald wordt. De zaal was daarnaast, zoals gezegd, afgeladen, en daar zitten ook mensen tussen met wie ik op verschillende wijzen zaken heb gedaan, soms ook als wederpartij van cliënten in een concrete zaak. Een dergelijke introductie helpt ook niet om in abstracte lijn consensus te zoeken als men de framing krijgt aangereikt vaan een activistische verhuurdersaanklager. Daar kwam ik namelijk niet voor. Verder heeft de debatleider een prima avond neergezet, dus dit was dan ook het enige commentaar.

Ten slotte wil ik kwijt dat het zinvol is dat de gemeente hier veel aandacht aan besteed, omdat het klaarblijkelijk leeft onder de bevolking. In die zin wil ik niets afdoen aan het nut van gisterenavond, maar het was, gezien de gekozen terminologie, niet wat ik ervan verwacht had.

Met vriendelijke groet,
Pepijn Eymaal

Bijlage - Peter Tönissen - ingekomen stuk kamerverhuur - 1

Geachte raadsleden,

Binnenkort moet u gaan beslissen over de Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016.
Na het bijwonen van het publieke debat over deze Beleidsnotitie op 28-10-2016, worden deelnemers in de gelegenheid gesteld om nog schriftelijk aanvullingen te geven. Dat doe ik bij deze van harte.

Als eerste; De overlast beperkt zich niet alleen door kamerbewoning in de bekende "studenten-wijken" Bottendaal en de "19de eeuwse schil", maar verspreid zich ook naar andere wijken.
Hieronder ziet u een luchtfoto van mijn buurt, grensgebied Wolfskuil/NijeVeld waar de laatste jaren het opkopen van particuliere huizen door vastgoedbedrijven een grote vlucht heeft genomen. Op deze foto ziet u welke huizen inmiddels in gebruik zijn genomen voor kamerbewoning.

<u>Effecten van “verstening”van de buurt;</u>
Bij het gele sterretje wonen wij al bijna 25 jaar in een helft van een 2 onder 1 kap woning. U begrijpt dat wij de buurt in ras tempo hebben zien (en vooral *horen*...) veranderen. Buurten/ woonwijken veranderen in de loop van de jaren. Daar is ook niets op tegen maar u begrijpt dat een dergelijke verandering van "type bewoners/ leefstijl" en vooral de hoeveelheid bewoners per pand de, naar ik mag aannemen, bij u bekende ongewenste effecten gaat geven. Overigens hoor ik één ongewenst effect weinig terug in de discussies; de buurt "versteend" doordat groene tuinen opgeofferd worden voor "onderhoudsvriendelijke" bestratingen. Het schijnt niet relevant voor de eigenaren te zijn, dat hierdoor - naast een verstoorde waterafvoer - ook meer geluidsoverlast optreedt.

<u>Hoe ontstaat illegale kamerbewoning en wat kun je hiertegen doen;</u>
Het meest raakt ons het proces van omzetting van particuliere bewoning naar kamerbewoning wat ongehinderd lijkt door te gaan. Als trouwe lezer van De Brug (met destijds het gemeente katern: Vergunningen en Bouwverordeningen) heb ik nog nooit een aanvraag voor Onttrekkingsvergunning voor deze panden gelezen. Ook niet met de email service: "berichten over uw buurt" van Overheid.nl waar ik al sinds het begin lid van ben. De meeste panden worden bewoond door veel meer dan 5 mensen. Het betreft dus illegale kamerbewoning. Hoe kan dit??
De gemeente heeft de laatste jaren verzuimd om zijn eigen regels te handhaven. Dat verwijten wij de gemeente ernstig.

Peter Tönissen & Marie Hoekstra Graafseweg 221 6531 ZS Nijmegen 024 8817150

Bijlage - Peter Tönissen - ingekomen stuk kamerverhuur - 1

Wij vinden het onverteerbaar dat de belangen van particuliere huiseigenaren ondergeschikt zijn gesteld aan grote en kleine vastgoedbedrijven die veel geld verdienen ten koste van de leefbaarheid van verschillende buurten.

Leefbaarheidstoets en handhavingsbeleid;
In uw notitie heeft u het over een (te ontwikkelen) *Leefbaarheidstoets*. Helaas lijkt het erop dat dit inmiddels te laat komt voor onze buurt MITS u afziet van de door u gestelde "soepele legalisering van de illegale kamerbewoningpanden. Start met het handhaven van uw eigen regels. Laat u zelf als gemeente en de particuliere huiseigenaren eindelijk serieus nemen door de Vastgoedbedrijven, want zij maken misbruik van uw afwezige handhavingsbeleid voor hun eigen gewin.

Tot slot nog een aantal ideeen om overlast door kamerbewoning te kunnen beperken:
1. Verplicht eigenaren van kamerbewoningpanden om zorg te dragen voor een goede communicatie naar de buurt/ omwonenden. Dit voorkomt naar beide kanten toe al een hoop onrust en problemen.

- Elk kamerbewonerpand met 5 of meer bewoners krijgt aan de voorgevel een bordje waarop staat vermeld hoe omwonenden (in geval van klachten/vragen) in contact kunnen treden met de Eigenaar of Beheerder. De SSH& geeft hierin het goede voorbeeld.
- Als een pand wordt omgezet naar een kamerbewoningpand met 5 of meer bewoners zal de nieuwe eigenaar het initiatief van "mededeling" moeten nemen naar de direct omwonenden. Dit kan als voorwaarde worden gesteld voor het verlenen van een Onttrekkingsvergunning.
- Geef direct omwonenden de mogelijkheid tot inspraak welke bouwkundige aanpassingen er (kunnen) gebeuren om de overlast zoveel mogelijk te beperken.
- De eigenaar/ beheerder stelt een duidelijk reglement op (Goed huurderschap regels. Zonodig aangepast aan de plaatselijke situatie) dat elke nieuwe bewoner voorgelegd krijgt bij zijn huurcontract. Dit reglement wordt ook gedeeld met de omwonenden in de buurt.
- Elk half jaar neemt de Verhuurder/ Beheerder contact op met omwonenden en inventariseert mogelijke klachten/aanbevelingen. De Eigenaar / Beheerder deelt zijn acties die hij hierover heeft ondernomen met de omwonenden.

2. Aanvulling Leefbaarheidtoets

- Bij de aanvraag van een nieuwe Onttrekkingsvergunning wordt het aantal overlastmeldingen binnen een straal van 50 meter rondom het betreffende pand getoetst. 75 meter of meer lijkt mij realistischer, als men in een buurt woont zoals ondergetekende. Overlast, en zeker de geluidsoverlast draagt verder dan 50 meter.
  In de praktijk zullen de bewoners van dergelijke panden niet snel klagen over overlast. Wat doet u met meldingen die steeds van één of een beperkt groepje particuliere bewoners afkomstig is? Per slot van rekening wonen er inmiddels niet veel mogelijke overlast melders meer.
- U komt in actie bij 5 meldingen van overlast van één studentenpand, waarom niet van 5 meldingen van overlast van studentenpanden in de buurt? Voor de particulier blijft de overlast hetzelfde
- Ik lees nergens over de invloed van de individuele particuliere woningbezitter in de Leefbaarheidtoets. Hoe kan dit?

3 Rol van de gemeente

- Handhaaf de opgestelde regels en procedures. U spreekt over een extra kostenpost van 40.000 euro om te handhaven. Beseft de gemeente dat ons pand alleen al een waardevermindering van 40.000,- euro heeft vanwege kamerbewoning in de buurt?
- Zorg voor een duidelijke klachtenprocedure en aanspreekpunt. Ik kan alleen maar hopen dat het vermelde Formulier Melding Overlast snel online komt.

Peter Tönissen & Marie Hoekstra Graafseweg 221 6531 ZS Nijmegen 024 8817150

Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur - 2

Beste heer van Gelderen,

Ik heb het debat als positief ervaren, maar er was te weinig tijd. En dat vond ik jammer.

Zelf vind ik dat het probleem te eenzijdig door de gemeente wordt bekeken en aangepakt. En dat betekent dat naast kamerverhuur zeker het handhaven van de leefbaarheid van de originele bewoners van de wijk aandacht verlangt.

In bijgaand stuk heb ik kort en krachtig weergegeven hoe simpel het raamwerk eruit kan zien voor de gehele problematiek.

Ik probeer er de 12e oktober bij te zijn.

Met vriendelijke groet,

Pieter de Wildt
Regentessestraat 5
6522 AM Nijmegen

Bijlage

Nijmegen, 29 september 2016

Gisteravond (28-09 2016) heb ik de discussie betreffend het kamerverhuurbeleid en leefbaarheid in Nijmegen op het gemeentehuis bijgewoond. Graag wil ik onderstaand stuk inbrengen.

Allereerst onderscheid ik in deze kwestie 3 partijen:

1. Gemeente
2. Verhurende partijen
3. Bewoners
    a. Authentieke bewoners
    b. Kamerbewoners

Ad 1.
De gemeente dient de regels voor kamerverhuur en leefbaarheid (1) vast te stellen voor alle partijen.
De gemeente dient toezicht (2) te houden op het handhaven en naleven van deze regels.
De gemeente zal sancties (3) moeten toepassen op het al dan niet handhaven cq. naleven van de regels. Dus de gemeente is aanspreekpunt en heeft de overall verantwoording.

Ad 2.
Bij de verhuurders ligt de verantwoordelijkheid (1) om in hun verhuurde panden de regels toe te passen, te handhaven en maatregelen te nemen wanneer regels worden overtreden door huurders.

Ad 3a.
De authentieke bewoners van Nijmegen dienen in bescherming genomen te worden om de leefbaarheid voor hen zo optimaal mogelijk te houden. Tijdelijke (kamer)bewoners hebben andere

Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur - 2

belangen dan de permanente bewoners. Hun belangen dienen **ondergeschikt** te zijn aan de belangen van de permanente bewoners.

Ad 3b.
De tijdelijke bewoners dienen zich te gedragen zoals ze zich thuis ook gedragen. Sociaal, fatsoenlijk en beschaafd. Wanneer zij zich houden aan de door de verhuurder gestelde regels, zullen er minder excessen voorkomen en zal de verhouding tussen tijdelijke en permanente bewoners alleen maar beter worden.

Ad 1/1
De gemeente zegt in haar beleidsstuk: *Hiermee behouden we een flexibel karakter, en borgen we de kwaliteit van kamerverhuurpanden.* Ik zou liever hebben dat het breder wordt getrokken. 'En borgen we de kwaliteit van álle panden'.

a. Wanneer de regels duidelijk zijn, en deze gehandhaafd worden, zullen er veel minder klachten en problemen zijn in de buurt. De gemeente moet wel tot actie komen. En niet regels opstellen en er vervolgens niets mee doen.
b. Ik zou graag willen dat u de kwaliteit van de bestaande panden en de leefbaarheid van de authentieke bewoners beter gaat borgen. **Wanneer een tijdelijke bewoner in mijn buurt komt wonen, heeft deze zich aan te passen en niet andersom!**
c. Leefbaarheid betekent voor de authentieke bewoners:
    1. Wijken zoveel mogelijk in originele staat laten, dat betekent;
    2. Er op toezien dat verhuurpanden ook goed onderhouden worden;
    3. Er op toezien (regels vaststellen) dat ook het aanzien van verhuurpanden niet ontsierd worden door kranten of kapotte gordijnen voor de ruiten, etc.;
    4. Er op toezien dat fietsen geparkeerd worden binnen de omheining van de panden;
    5. Fietsen op trottoirs verwijderen;
    6. Erop toezien dat vuilnis uit het zicht staat. En niet bijvoorbeeld als bij de 'Roze Olifant' de stoep als vuilnisbelt fungeert;
    7. Er op toezien dat ook tuinen in fatsoenlijke staat worden gehouden. Dus geen lang onkruid, bomen over de weg, etc.;
    8. Regels vaststellen m.b.t. fatsoenlijk gedrag, herrie na bepaalde tijd, feesten, etc.

Ad 1/2
De gemeente heeft een actieve taak en zal een daadkrachtige houding moeten aannemen wat betreft de handhaving.

De beste opmerking die ik op de inspraakavond heb gehoord was: Zorg ervoor dat er EEN telefoonnummer komt waar ALLE klachten en overlast gemeld kunnen worden.
MAAK HET DE BURGER GEMAKKELIJK!
Via die telefoon (gemeente) wordt de klacht opgenomen en de betreffende persoon doorverbonden naar de persoon of instantie die verantwoordelijk is voor betreffend probleem en dit kan oppakken en/of oplossen.

Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur - 2

Wanneer dit nummer bekend wordt, zul je zien dat er aanzienlijk meer meldingen van overlast binnen komen.

Ad 1/3
Na een klacht zal de gemeente onmiddellijk actie moeten ondernemen. En sancties toepassen. Daar zal de organisatie op aangepast moeten worden (en niet zoals een dame zei: ik ben een jaar bezig en er is nog niets gebeurd!). Zie het als een 'lik op stuk' beleid. Meteen laten voelen dat het menens is.

Ad 2/1
De verhuurder is verantwoordelijk voor alles wat de gemeente in haar beleid en regels heeft vastgesteld. Zij worden aangesproken wanneer er overlast is. Dat betreft alle punten zoals hierboven beschreven.
De gemeente heeft ALLE verhurende partijen in kaart en kan onmiddellijk ingrijpen wanneer er overlast plaatsvindt.

Ad 3a
Authentieke bewoners (en ik spreek hier voornamelijk voor de bewoners in het beschermde stadsgezicht) die hun wijk mooi willen houden, zijn trots en zuinig op hun huis en buurt. Oude huizen vragen veel onderhoud. Wanneer er aanpassingen (nieuwe ramen, knipvoegen, etc.) moeten plaatsvinden, zijn zij gebonden aan regels en vergunningen. Ambtenaren zijn er als de kippen bij wanneer er een spijker verkeerd in de muur wordt geslagen.
Het is ons een doorn in het oog wanneer we zien dat kamerverhuurpanden er slonzig bij staan, achterstallig onderhoud hebben, verpest worden door smerige vitrages en kranten voor de ramen, hoog onkruid in de tuin, en ga zo maar door. Wij voelen dat de gemeente hierin een tweesporenbeleid heeft (of geen beleid).
Graag zouden wij zien dat voornamelijk in het beschermde stadsgezicht de regels voor het visuele gedeelte van de wijk worden aangescherpt. Zodat er weer meer cohesie ontstaat tussen gewone en kamerverhuurpanden.

Ad 3b
Wellicht dat er – zoals ook met buitenlanders die naar Nederland komen – er een 'inburgeringscursus' kan komen voor tijdelijke bewoners. **Hoe gedraag je je als gast in de wijk van een ander?** Communicatie, communicatie, communicatie.

Samengevat, ik vind dat de gemeente wat betreft kamerverhuur en leefbaarheid verantwoordelijk is. Zij moet regels opstellen en deze handhaven. Hierbij vind ik de titel: 'beleidsnotitie kamerverhuur' eigenlijk niet de lading dekken. 'Leefbaarheid en kamerverhuur' dekt de lading beter. En dan gaat het in het bijzonder over de leefbaarheid van de originele Nijmegenaren!

Met vriendelijke groet,
Pieter de Wildt
Regentessestraat 5

Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur - 2

6522 AM Nijmegen

pieter@dewildtcs.nl

Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur

Geachte dame, heer,

De raad is geïnteresseerd in mijn mening, zo lees ik in de uitnodiging.

Wij wonen aan de Regentessestraat 5. In nabije omgeving bevinden zich veel kamerverhuurpanden. Mijn klacht gaat niet zozeer over het aantal studentenpanden, maar meer over de verpaupering van die panden (lees herenhuizen eerste uitleg) wanneer deze gebruikt worden voor kamerbewoning.
En met name het tweesporenbeleid wat de gemeente Nijmegen hanteert.

Als bewoner van de eerste ring uitleg met fraaie herenhuizen doen wij er alles aan om deze in goede staat te houden. Daar investeren we veel in.
Wanneer wij iets aan ons pand willen doen, zijn wij aan erg veel regels gebonden. Controle is scherp en stipt. OK.

Het schijnt dat de gemeente het niet meer zo nauw neemt, wanneer deze panden worden gebruikt voor kamerbewoning.
Ons is het niet alleen een doorn in het oog wanneer we zien dat de fraaiheid van de buurt wordt verstoord door kamerbewoning, met twee maten meten, kan ons inziens niet.
Geen onderhoud aan tuinen, zeer slecht schilderwerk, smerige gordijnen, overal fietsen, vuilnis en ga zo maar door.
Het kan toch niet zo zijn dat wij (eigenaars) aan allerlei regels en wetten gebonden zijn als we iets met ons huis willen aanpassen, veranderen, onderhouden, terwijl veel al studenten maar kunnen doen wat ze willen.
Ik vind dat de gemeente hier paal en perk aan moet stellen. Het moet ophouden met de ONTSIERING van de fraaie panden.

Hoe en waar kan een procedure gestart worden, zodat de gemeente Nijmegen daar daadwerkelijk regels over opstelt en daar iets aan gaat doen?
Kan dit ter sprake gebracht worden op 28 september?

Met vriendelijke groet,

Pieter de Wildt
Regentessestraat 5
6522 AM Nijmegen

06 319 19 150
pieter@dewildtcs.nl

Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage - Pieter de Wildt - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage - R. Hoek - ingekomen stuk kamerverhuur

Mening van R.Hoek, bewoner van de Parkweg 120 te Nijmegen, over de beleidsnotitie kamerverhuur 2016.

Op 28-09-2016 heeft in het stadhuis een debat plaatsgevonden tussen bewoners van Nijmegen, andere belanghebbenden als verhuurders, corporaties en de vertegenwoordigers van het Nijmeegse bestuur. Ook raadsleden waren aanwezig maar stelden zich luisterend en terughoudend op. Na het debat van een uur zijn de aanwezigen opgeroepen om hun licht te laten schijnen over de Beleidsnotitie en, voor zover ze meenden verder aanvullingen te moeten geven, deze te formuleren en via de griffie aan de gemeenteraad te doen toekomen. Hierbij op de valreep mijn mening.

De actualisering van het kamerverhuurbeleid is voorafgegaan door een nieuw bestemmingsplan voor het Centrum van Nijmegen waarin de contouren voor een andere wijze van benutten van de ruimte in de binnenstad zijn geschetst. Daarbij kan verwezen worden naar de mogelijkheid die is geschapen om de binnenruimten in de binnenstad, de ruimten omsloten door de huizen en eigenlijk de longblaasjes, de zuurstofkamertjes van de stad, beter te benutten en voor bebouwing beschikbaar te stellen. Hierdoor werd het bijvoorbeeld mogelijk om achter het Belgisch consulaat aan de Parkweg meer mensen te laten wonen in de verbouwde drukkerij en geplande nieuwbouw. Ook werd snel na het onherroepelijk worden van het nieuwe bestemmingsplan begonnen met het dichtbouwen van tuinen, tot dan open ruimten met bomen.
Ook zijn bedrijfsruimten eenzijdig omgezet in woonruimten. Bewoners werden van deze omzetting op de hoogte gesteld via hogere belastingaanslagen. Ze zouden immers met verhuur meer geld kunnen vangen. Deze omzetting werd uitgevoerde zonder overleg met de gebruikers van deze ruimten.
De laatste jaren zijn in dit gebied tussen Parkweg, Pijkestraat en Lange Hezelstraat een flink aantal gezinswoningen omgebouwd tot eenheden voor alleenstaanden en de gezinnen zijn vertrokken. Uit de ramen van de bovenetages aan de Lange Hezelstraat hangen trossen studenten.
Zo is de situatie nu en je zou zeggen dat daarmee bereikt is wat bereikt moest worden of, zoals in de notitie wordt gesteld, het huidige beleid bedient de kamermarkt goed (Punt 4, pag 14). Maar het resultaat is niet dat de situatie gestabiliseerd wordt, nee, op pag. 17 wordt gesteld dat er geen rem op de kamerverhuur wordt gezet. Quotering zou het verlenen van vergunningen in het centrum onmogelijk maken. Dus zal het nieuwe beleid niet afwijken van het bestaande maar er zullen een aantal cosmetische maatregelen worden genomen.
De notitie geeft aan dat beleid op fietsparkeren en de afvalvoorziening wordt gemaakt. De huidige bewoners zullen kunnen klagen over overlast en de gemeente gaat voor omzettingsvergunningen meer geld vragen; wel € 400 meer, in te zetten om de overlast beter te registreren. Hiermee zullen de burgers het meeste gebaat zijn. Tegelijk wordt gemeld dat de verhuurder die € 400 in één maand heeft terugverdiend. Illegale kamerverhuursituaties zullen soepel worden gelegaliseerd want overtreders kunnen onder gunstige voorwaarden een vergunning aanvragen.
Handhaving gaat geen prioriteit krijgen. De verhuurder wordt verantwoordelijk voor de leefbaarheid van de buurt. De verhuurder! Degene die alleen baat heeft bij het maken van zoveel mogelijk geld en daarom zoveel mogelijk mensen in zijn pand wil stoppen! Die zelf elders woont en het aan de buurtbewoners die overlast ondervinden overlaat om te gaan klagen. De gemeente gaat na het aanrichten van alle onheil de burgers helpen bij het vergemakkelijken van de overlastmeldingen door het digitaal ter beschikking stellen van een OVERLASTMELDINGENFORMULIER. Hierdoor kan de gemeente de bewoners van Nijmegen beter helpen in overlastsituaties. En op locatie zullen contactmomenten worden

Bijlage - R. Hoek - ingekomen stuk kamerverhuur

georganiseerd met een monitorsysteem ten behoeve van de positieve gedragsbeïnvloeding onder kamerbewoners. Allejezus wat een quatsch!

Bovenstaande is maar een greep uit de notitie die besproken is.
De kamermark wordt inderdaad goed bediend.
Maar nu de huidige bewoners. Die krijgen steeds meer ellende naar zich toe gedreven.
Deze notitie is een gotspe. Er is geen beginnen aan, adviezen te geven over wijzigingen. De situatie is al zo ver uit de klauwen gelopen dat er beter een nieuwe portefeuillehouder kan worden aangesteld dan verder te modderen met deze Beleidsnotitie. Dat is mijn advies.

Voor de bewoners van de Parkweg 120-124 is de situatie inmiddels gewoon hopeloos, zeg maar verloren, wat het erg vervelend maakt om nu nog de mogelijkheid te benutten om adviezen te geven. De lezer moet zelf maar zijn advies bepalen bij het lezen van onderstaande. Voor ons komt welke notitie dan ook te laat. Ambtenaren meldden ons dat het bestuur vaak op de inconsequenties van het beleid is gewezen maar de reactie blijft dat het, zelfgewrochten, bestemmingsplan het toestaat.

Enkele maanden geleden is het pand Parkweg 122, onderdeel van het Rijksmonument 120-122-124, aan huisjesmelkers verkocht. Dit pand is in één constructie gebouwd, wat betekent dat alle balken, muren, dakspanten etc. met elkaar verbonden zijn. Nr. 122 werd bewoond door een weduwe van in de tachtig met haar dochter. De nieuwe eigenaars hebben direct een omzettingsvergunning aangevraagd voor kamerbewoning; twaalf mensen moesten erin. De gemeente heeft de vergunning afgegeven. De buren hebben bij het vernemen van dit nieuws om opschorting gevraagd en hebben gewezen op de grote problemen die deze omzetting zou opleveren. Het bezwaarschrift is afgewezen omdat was geconstateerd dat er tot heden geen overlast was gemeld bij dit pand. En bij de vraag of de buren waren benaderd voor hun visie op de vergunning stond alleen het antwoord “nee”. We zijn niet gehoord, het Rijksmonument is ongeschikt voor zo’n zware bewoning, het binnenterrein waaraan de panden liggen heeft over drie maanden een studentenpopulatie van 43 mensen en de huidige 4 bewoners zullen alles moeten gedogen omdat het bestemmingsplan het toestond. En, oh ja, er zal ook horeca worden ontwikkeld op de begane grond van een pand aan de Lange Hezelstraat.
Ter compensatie zal de gemeente ons een DIGITAAL OVERLASTMELDINGEN-FORMULIER verschaffen. Het bestuur houdt dus rekening met die toenemende overlast maar ziet dat niet als een bezwaar. Liever heeft ze tevreden huisjesmelkers. Misschien denkt de wethouder dat mensen die in panden met hoge kamers wonen rijke mensen zijn en dat die wel gepest kunnen worden maar we zijn niet rijk en hebben jarenlang gewerkt om een mooi monument te maken. Omdat ons pand voor gezinnen in de toekomst eigenlijk oninteressant is, rest ons dadelijk niet anders dan te vluchten uit de binnenstad en ook ons pand dan maar te verkameren. Lang leve de bakstenen. En een omzettingsvergunning vragen we niet aan natuurlijk. Nee, we gaan illegale bewoning organiseren en als dat geconstateerd wordt zal de gemeente ons hartelijk welkom heten en ons onder gunstige voorwaarden deze omzettingsvergunning verlenen. Het is te idioot om los te lopen.
Een gemeente, de locale politiek dient vooruit te denken. Maar niet in Nijmegen. Hier worden fouten uit het verleden telkens weer met nieuwe fouten bestreden. Telkens worden de stad slagen toegebracht waarvan later wordt gezegd dat we dat nu niet meer doen. Maar de stad blijft wel met die fouten zitten terwijl de wethouders het puinruimen aan ons en hun opvolgers overlaten.
De stad volplempen met megalomane gebouwen om, als her en der die dicht ineengeflotte complexen (Hessenberg) (Spoorstraat) (Handelskade)(kop Weurtseweg) er staan, te melden

Bijlage - R. Hoek - ingekomen stuk kamerverhuur

dat we een beetje uitgeschoten zijn en er nu mee stoppen. Maar dan staan ze er al en moeten we er tenminste vijftig jaar naar kijken.
De stad afvullen met horeca en studenten. Dat brengt tenminste geld in het laadje. De gewone bewoners moeten hun heil maar elders zoeken, opkrassen. Gezinnen, in de stad? Dat doe je je kind toch niet aan! Deruit.
Wat ons binnenkort te wachten staat? De helft van de Wedren gaat volgebouwd worden met een hotel. Je weet wel, dat platanenpleintje. Zo mooi om daar een markt te hebben. Eenmaal weg komt het nooit meer terug. We zijn hardstikke gek als we zo met deze stad om blijven gaan. Wat nu wordt verziekt is voor de komende 50 jaar onvruchtbaar en overgeleverd aan de markt. Het resultaat zal, zoals altijd en overal, uitwoning en verloedering zijn.
Het is niet te geloven dat, waar Londen en Amsterdam melden problemen te hebben met het behouden van woonruimte voor hun eigen burgers vanwege de uit zijn voegen knallende huizenmarkt, de stad Nijmegen aan de wereld laat zien geen enkel probleem met speculanten te hebben. Kom maar op. Wij zorgen dat jullie kunnen binnenlopen. En onze burgers? Ach, schijt!

Roel Hoek

Bijlage - Rene de groot - ingekomen stuk kamerverhuur

Geachte leden van de Gemeenteraad van de gemeente Nijmegen,

Naar aanleiding van het kamerverhuurdebat op woensdag 26 september j.l. heb ik nog enkele aanvullende opmerkingen:

- Ik begrijp als geen andere dat overlast van buren en omwonenden zeer ergerlijk is, maar ik geloof niet dat het voorgestelde beleid dit zal verminderen;

- Zoals ook op de inspraakavond nadrukkelijk ter sprake is gekomen, wordt binnen het huidige beleid onvoldoende gehandhaafd, omdat er geen capaciteit is. Er is vooralsnog geen enkele reden te veronderstellen, dat die handhaving met de nieuwe regels wel plaats vindt. Overlastbestrijding is mensenwerk en het nieuwe beleid voorziet (gezien het extra budget ad € 50.000,=) niet of nauwelijks in extra 'handjes'.

- De overlast wordt vooral door grote panden (5 kamers of meer) veroorzaakt. Binnen het nieuwe beleid worden vergunningen voor kleine panden met een WOZ-waarde beneden € 180.000,= geweigerd. Per saldo betekent dit, dat het aantal grote verkamerde panden kan toenemen met meer overlast als gevolg.

- Het is onredelijk is dat de voorgestelde leges voor élk pand gelijk zijn. Zeker omdat er een link wordt gelegd naar de bestrijding van de overlast. De hoogte moet naar rato van het aantal kamers wordt bepaald: de grootste panden geven immers het meeste overlast.

- Kamerverhuur in 3- en 4-kamerappartmenten met WOZ-waarde beneden de € 172.000,= is nu vergunningsvrij. Het is onduidelijk hoe wordt omgegaan met deze bestaande legale situaties. De term 'inkeerregeling' die in het beleidsvoornemen gebruikt wordt, is in deze context onjuist en bovendien beledigend.

- Het wordt onmogelijk voor een ouder, om voor zijn kinderen een betaalbaar appartement te kopen, om samen met 2 of 3 vrienden de studietijd door te brengen. Alleen grote, kapitaalkrachtige partijen zullen in de toekomst kamers verhuren, iets dat m.i. prijsopdrijvend voor de kamerhuur zal werken.

Het alternatief zou zijn om het huidige vergunningsstelsel in stand te houden en uit te breiden met de volgende aspecten:
- Ga werken met een boetesysteem voor de veroorzakers van overlast
- Ga quoteren. Dit voorkomt klustering van verhuurde panden.
- Maar vooral: ga handhaven.

Ik hoop dat u deze opmerkingen wilt betrekken in uw afwegingen,

Met vriendelijke groet,

René de Groot
Veldstraat 51
6533 CB Nijmegen

Bijlage - Reynhard Faber - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Reynhard Faber [mailto:reynhard@reynhard.nl]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 15:41
Aan: Griffie
Onderwerp: meer input

Dag Erik,

allereert dank voor de goede avond gisteren avond. Helaas moest ik halverwegen de discussie verlaten ivm de kids thuis.

Graag wil ik bij deze nog even gebruik maken om extra input te geven aan de raadsleden.

Wat mij gisterenavond opviel is dat er vooral twee groepen tegen over elkaar werden gezet, ook de gemeente doet hier aan mee door termen als studenten overlast. Volgens mij is dat de verkeerde insteek om tot een juist beleid te komen. Men gaat pas na ontstane problemen "schuldigen" aanwijzen en oplossingen verzinnen. Méér regels lossen niets op. Wel de juiste. Dat noem ik eerder beleid. Nu lijkt het een beetje op de put, het kalf en verdrinken.

Naar mijn ervaring en informatie is het aantal huizen dat oorspronkelijk geschikt is voor één huishouden en omgebouwd worden tot meerpersoons huishoudens gestegen. Dit door het vrijgeven ervan sinds 2011. Met als reden de kamernood. Dit is beleid vanuit de gemeente Nijmegen gevoerd. Welnu: de woondruk per wijk stijgt hierdoor. Hetgeen blijkt te resulteren in onaangename situaties en overlast voor de diverse bewoners. Door het groot aantal studenten dat veel wisselt verslechtert de cohesie binnen wijken. Het gevolg is minder sociale controle. Hierdoor stijgende rotzooi op straat, overlast en gezinnen die wegtrekken. In mijn eigen wijk Bottendaal durf ik haast te beweren dat het verminderd aantal aanmeldingen dat de basisschool van mijn kinderen dit jaar krijgt hier rechtstreeks mee in verband staat. Het gevolgt van verkeerd beleid gaat dus veel verder dan even een paar studentenhuizen o.d.

Het behoeft geen hogere wiskunde om te weten dat géén grens stellen aan het aantal studentenhuizen binnen een straat tot overlast zorgt. Dat geld net zo goed voor discotheken, zwembaden, fabrieken of wat dan ook. Als de hele straat met één van deze voorbeelden helemaal vol zit, is dat geen wenselijke situatie. Daarom is daar ook beleid voor. Naar mijn idee dient in dit geval hetzelfde gedaan te worden vanuit de gemeente. Simpelweg een quotum stellen. Dan ben je alle lap-oplossingen m.b.t. het aantal fietsen op straat, de hoeveelheid vuilniszakken etc. kwijt. Deze zijn overbodig omdat het probleem opgelost is voordat het een probleem wordt. Mocht, door het quotum de kamernood stijgen, dan kan dat reden zijn voor de gemeente om daar fasciliteiten voor bij te bouwen.

Uiteindelijk ben ik van mening dat de gemeente niet verantwoordelijk mag zijn voor axtra overlast, daling van de prijs van een individueel huiseigenaar o.d. Eerder daarvoor een oplossing moet bieden. Ook naar studenten of wat voor bewoners dan ook toe. De gemeente dient beleid te voeren dat alle partijen zo gunstig mogelijk stemt. Daarvoor zijn ze bestuurders gekozen door de bewoners en aangesteld.

Graag wordt ik op de hoogte gehouden.

Hartelijke groet
Reynhard Faber, ontwerper & eigenaar

Bijlage - SSH& - ingekomen stuk kamerverhuur

Memo

	Beleid Kamerverhuur Nijmegen
Aan	Gemeenteraad Nijmegen
CC	College van B&W
Van	SSH&
Datum	22 september 2016
Pagina	1/2

Geachte leden van de Nijmeegse gemeenteraad,

Op 28 september aanstaande gaat u in dialoog over het voorgestelde nieuwe Kamerverhuurbeleid. Wij zijn daarbij aanwezig en gaan graag met u in gesprek. In dit memo beschrijven we alvast onze opvattingen over het voorgestelde nieuwe beleid. We delen dit memo ook met het college van B&W, zodat ook zij op de hoogte zijn van onze opvattingen. We wensen u alvast een prettige dialoogavond en zien uit naar het gesprek.

Aanleiding: verkamering en overlast

De aanleiding van dit nieuwe beleid ligt in de toename van het aantal verkamerde panden in de binnenstad. Ook geeft de beleidsnotitie aan dat er sprake is van overlastmeldingen rond deze panden. De actieve opstelling van het platform Kamerbreed heeft geholpen om het thema te agenderen, zo lezen wij in het stuk. Het ervaren van excessieve overlast is natuurlijk buitengewoon vervelend. We snappen dat dit het woongenot ernstig kan verminderen. En wij begrijpen dat de toename van verkamerde stadspanden de huishoudenssamenstelling van een straat kan veranderen. We snappen daarom ook dat de gemeente een nieuw beleid wil opstellen.

Studenten maken de stad

Steden waar veel studenten wonen, zijn aantrekkelijk als vestigingsplaats voor innovatieve bedrijven. Zij hebben en houden al die knappe koppen graag binnen handbereik. De studenten van vandaag zijn immers de kenniswerkers van morgen. Een stad die kansen creëert door kennisclustering en ruimte biedt voor goede huisvesting van studenten en afgestudeerden, werkt zo aan een betere economische ontwikkeling voor alle inwoners. Uit onderzoek van TNO (Kennis als economische motor, 2009) blijkt zelfs dat elke student economisch €25.000 per jaar waard is in de stad waar hij woont. Maar studenten dragen ook bij aan de diversiteit in de stad, brengen dynamiek in het culturele leven en zijn een belangrijke klantgroep voor de horeca. Hoe zou de binnenstad van Nijmegen zijn zonder de aanwezigheid van studenten? Het is daarom bevreemdend om in het nieuwe Kamerverhuurbeleid te lezen dat een omzettingsvergunning straks kan worden geweigerd als er (bijvoorbeeld) teveel horecagelegenheden binnen een straal van 50 meter van het pand zijn. Of als er probleemgezinnen, speciale woonvormen of prostitutie

Bijlage - SSH& - ingekomen stuk kamerverhuur

in de buurt is. De binnenstad hoort een bron van dynamiek en diversiteit te zijn, mét aanwezigheid van studenten.

Hoe groot is het probleem?
De leefbaarheid in de binnenstad van Nijmegen is goed te noemen. Volgens de leefbaarheidsmonitor van de gemeente blijkt dat onze binnenstad hoger scoort (7,6) dan andere binnensteden. En de leefbaarheid is constant gebleven tussen 2013 en 2015 (+0,1). In het beleidsplan staat dat de klachten zich vooral concentreren rond een *aantal specifiek aanwijsbare* panden. Tot 2014 ging het volgens de gemeente om zo'n tien (per jaar) verschillende adressen. Sinds de actieve opstelling van Kamerbreed is het aantal klachten wat toegenomen. Klachten gaan vooral over geluidsoverlast, rommel/afval en fietsparkeren.

SSH& voldoet nu al aan nieuw beleid
Wij huisvesten 6.500 studenten en zijn al 65 jaar actief in studentenstad Nijmegen. Naast onze grotere complexen, verhuren we ruim 70 stadspanden in de binnenstad. Al onze panden zijn voorzien van een herkenbaar logo, zodat alle buren weten wie de verhuurder is. We hebben voldoende fietsparkeerplekken, organiseren afvalbakken waar huurders e.e.a. in kunnen opslaan tot de ophaaldag, onderhouden de voortuinen en we hebben een actief team van inmiddels 13 complexbeheerder die actief in contact staan met onze huurders. Daarnaast hebben we een set met duidelijke regels in onze algemene huurvoorwaarden. Excessieve overlast wordt door ons niet geaccepteerd. En in uiterste gevallen schuwen we een juridische procedure niet.

Let op: niet elke student geeft overlast!
Ondanks dat wij nu al voldoen aan het nieuwe beleid, hebben we toch bezwaar tegen onderdelen van het voorstel. Wij vinden dat het beleidsplan stigmatiserend is voor mensen die in verkamerde panden wonen en dan met name studenten. Alsof elke student zorgt voor overlast! Studenten van nu studeren veel korter, deels door strengere prestatie-eisen, deels door het nieuwe leenstelsel. Er is minder tijd om het 'rustig aan te doen'. Wij zien juist een toename van studenten die proberen zo snel mogelijk hun studie af te ronden. Er is minder tijd voor nevenactiviteiten bij verenigingen en minder tijd om te feesten.

Beleid is niet doelgericht!
Het nieuwe beleid richt zich vooral op overlastregistraties voor omwonenden, een strenger vergunningstelsel, het aanspreken van verhuurders en uiteindelijk handhaving richting verhuurders (intrekken vergunning). De (student)bewoners zelf worden nergens genoemd of bij betrokken. Dat is een gemiste kans! In het nieuwe beleid bestaat de mogelijkheid dat omwonenden zich met een klacht melden bij de gemeente, dat verhuurders worden aangesproken of zelfs een vergunning wordt ontnomen, zonder dat buren eerst zelf met elkaar hebben gesproken. Het is algemeen bekend dat de bron van veel onmin tussen buren te maken heeft met het gebrek aan normaal contact. Wij nemen aan dat het doel is om overlast te beperken. Organiseer dan vooral dat buren elkaar weer weten te vinden! Alleen zo blijft de

Bijlage - SSH& - ingekomen stuk kamerverhuur

binnenstad van Nijmegen leefbaar. Daarbij kan de verhuurder een begeleidende of aanjagende rol spelen. Met regels, handhaven en toezicht voorkom je geen overlast.

#1 wijzigingsvoorstel SSH&: Omzettingsvergunning pas bij 5 kamers of meer
Wij zijn het niet eens met het voorstel om een omzettingsvergunning te vereisen vanaf drie kamers. Wij adviseren om aan te sluiten bij de definitie uit het Bouwbesluit. In dat landelijke besluit wordt gesproken van kamergewijze verhuur als er sprake is van 5 kamers of meer. Het lijkt ons veel beter aan te sluiten bij een heldere richtlijn, zoals het Bouwbesluit. Nu kan de situatie ontstaan dat iemand een vergunning moet aanvragen voor het aan drie bewoners verhuren van een woning, terwijl een gezin met twee pubers meer bewoners bevat en geen vergunning vereist. Wij vinden het ook niet goed bij het ruimdenkende Nijmegen passen om voor (verhuurders van) alleenstaande bewoners andere (strengere) regels te stellen dan bij (klassieke) gezinnen.

#2 wijzigingsvoorstel SSH&: Aanpak overlast (bijlage 3) volstrekt ondoordacht
Wij zijn het niet eens met bijlage 3 uit het beleidsplan. Daarin wordt beschreven hoe in de toekomst wordt gehandeld bij overlastmeldingen. De aanpak is vooral gericht op “klaag bij de gemeente”. Ons is niet duidelijk op welke wijze wordt beoordeeld of een klacht gegrond is. Ook valt op dat een ‘handtekeningenlijst’ onder één klacht wordt gezien als meerdere klachten. Als een bewonersgroep dus één avond overlast zou bezorgen, en er klagen 6 buurtbewoners over in één brief, dan komt dit direct boven de grens van 5 overlastmeldingen. Verder is het opmerkelijk dat alles gericht is op de verhuurder (die wordt ook aangesproken door de gemeente), maar niet op de huurder(s). Terwijl dat nu juist de personen zijn die je wilt aanspreken wanneer er overlast is. Wij vinden dat de aanpak in bijlage 3 geheel het doel voorbij schiet. Dit leidt niet tot gedragswijzigingen, maar dit leidt tot intrekking van omzettingsvergunning, zonder gesprek tussen buren. En wat is eigenlijk het gevolg van het intrekken van een vergunning? Komen de kamerbewoners dan op straat te staan? Kunnen wij de kamers dan een jaar niet meer verhuren, waardoor onze bedrijfsvoering in gevaar komt? En dit alles als gevolg van (bijvoorbeeld) twee keer een luidruchtige barbecue? Wij vinden deze aanpak volstrekt ondoordacht. Hier zijn veel slimmere en effectievere methoden voor, gericht op gedragsaanpassing van overlastgevers. Maar ook gericht op verhogen van onderling begrip tussen buurtbewoners. Laten we nu niet doen alsof overlast tussen buren een volstrekt nieuw fenomeen is, waar als het om studenten gaat met ‘scherp’ moet worden geschoten.

#3 wijzigingsvoorstel SSH&: Geen stigmatisering studenten
Wij stellen voor het hele beleidsstuk nog eens door te lezen op stigmatiserende teksten. Studenten worden met regelmaat 1 op 1 gezien als overlastgevers. En niet alleen in de tekst, maar ook in beeld. Zoals het beeld op pagina 10 (Kaart 1). Naast het feit dat deze kaart mogelijk fouten bevat (onze grotere complexen vallen niet onder Kamerverhuur, want zijn geen omgezette woningen), vinden wij ook dat dit plaatje een nogal negatief beeld neerzet. Waar grote aantallen studenten wonen, kleuren we de kaart rood. Alsof dit iets slechts is. Er zijn tal van voorbeelden te

Bijlage - SSH& - ingekomen stuk kamerverhuur

noemen waarbij de aanwezigheid van studenten juist leidt tot een verbetering van leefomstandigheden. We voegen ter kennisname twee leuke voorbeelden toe:

http://kennisbank.platform31.nl/websites/kei2011/files/KEI2003/documentatie/corpovenista_-_onderzoek/Medicijnwijzer.pdf

http://vooruitproject.nl/over/achtergrond

Tot slot: wat goed is aan dit beleid
Het is goed dat er aandacht is voor de toename van verkamering in de binnenstad. Het is ook een goede zaak dat de gemeente inzet op een actievere aanpak van overlast. Wij zijn voorstander van het promoten van 'goed verhuurderschap'. Een verhuurder moet bekend en benaderbaar zijn voor omwonenden. En een verhuurder moet aanspreekbaar zijn bij overlastsituaties. Ook is het goed dat er aandacht is voor fietsparkeren en voorkomen van overlast door zwervende afvalzakken. Klagers worden terecht serieus genomen, dat spreekt ons ook aan. Wij hopen dan ook dat de gemeenteraad het beleid met bovenstaande 3 wijzigingsvoorstellen aanpast, maar uiteindelijk wel invoert.

Voor vragen over onze wijzigingsvoorstellen kunt u contact opnemen met Vincent Buitenhuis, manager strategie en wonen bij SSH&. Hij is te bereiken op 024 – 3594920 of via e-mail v.buitenhuis@sshn.nl.

Met vriendelijke groet,

Kees Stunnenberg,
Directeur-bestuurder

SSH&

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Persbericht:

Nieuw keurmerk "Brandveiligheid in kamerverhuurpanden" slaat aan!

Met ondersteuning door de gemeente Nijmegen, de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer en KIWA (certificerende instantie) is tussen januari 2016 en september 2016 een pilot uitgevoerd om de brandveiligheid in kamerverhuurpanden te verbeteren. Hierbij is gebruik gemaakt van een nieuw ontwikkelde applicatie van Stichting Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid (KKVV). Deze week hebben alle deelnemende partijen verklaard dat de pilot succesvol is afgerond!

KKVV heeft een applicatie (app) ontwikkeld waarbij de verhuurder d.m.v. zelfregistratie zijn pand controleert op enkele cruciale onderdelen. Nadat de verhuurder van een pand zelf heeft geregistreerd dat zijn pand voldoet aan primaire eisen m.b.t. brandveiligheid, worden de huurders in dat pand uitgenodigd om zelf ook deze registratie uit te voeren. Zodra de huurder(s) ook hun controle goed en positief hebben afgesloten, voldoet het pand aan niveau 1 van het KKVV keurmerk.
Het KKVV keurmerk kent 3 niveaus. Bij niveau 3 wordt voldaan aan de eisen volgens bouwbesluit.
Het streven is om in eerste instantie zoveel mogelijk verhuurders te laten deelnemen aan KKVV, om vervolgens zoveel mogelijk deelnemers op niveau 2 en niveau 3 van het KKVV keurmerk te krijgen.

De pilot is succesvol afgesloten omdat de kwantitatieve doelstelling (minimaal 30 kamerverhuurpanden, met minimaal 300 kamers moeten gaan voldoen aan de eisen van KKVV) ruimschoots is gehaald. Ook is d.m.v. een enquête een kwalitatieve analyse uitgevoerd onder de ca. 60 deelnemers. Ook hieruit komt eenduidig het beeld naar voren dat KKVV van toegevoegde waarde is m.b.t. de brandveiligheid in kamerverhuurpanden.

Tijdens de pilot is veel belangstelling getoond door andere belanghebbende partijen, waaronder een tiental andere gemeentebesturen, brandweerkorpsen, verzekeraar Nationale-Nederlanden en belangenvereniging Vastgoed Belang. Als verzekeraar heeft Nationale-Nederlanden regelmatig te maken met voor klanten de negatieve kanten van brand. Het bedrijf besteedt veel aandacht aan brandveiligheid en steunt dit initiatief volledig. Ook Vastgoed Belang, een belangenvereniging van vastgoedinvesteerders, heeft aangegeven graag betrokken te worden bij een nieuw landelijk keurmerk, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV.

Gedurende de periode sep16-dec16 zal een nieuwe projectgroep, bestaande uit Nationale Nederlanden, Vastgoed Belang, de gemeente Nijmegen, de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer en Stichting KKVV, onder andere de volgende doelstellingen nastreven:

1. Er zal een nieuw en goed functionerend keurmerk in Nijmegen worden gerealiseerd, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV;
2. Vervolgens zal er een nieuw en goed functionerend keurmerk voor Nederland worden gerealiseerd, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV;

Voor verdere informatie kunt u terecht bij een van de volgende personen:

Frank van Rooijen , voorzitter KKVV
e-mail: frankvanrooijen@hetnet.nl tel: 06-48100508

Eef Willems, projectleider KKVV
e-mail: info@kkvv.nl tel: 06-22545242

Steengoed | nummer 3 | september 2016 | 14e jaargang

Door: Steven Willems

Nieuw keurmerk KKVV slaat aan

Een nieuw brandveiligheidskeurmerk voor kamerverhuur in de regio Gelderland is sinds dit jaar een feit. Het is een initiatief van de gemeente Nijmegen, Veiligheidsregio Gelderland Zuid (Brandweer), KIWA-keur en de stichting KKVV.
Het keurmerk moet voor september 2016 minimaal 30 panden met 300 wooneenheden in Nijmegen voorzien van het KKVV-keurmerk.
Sindsdien zijn er veel interessante ontwikkelingen geweest rondom KKVV. De hoogste tijd dus voor een interview met voorzitter Frank van Rooijen (FvR) en projectleider Eef Willems (EW).

Kunt u uitleggen wat KKVV is?
FvR: "KKVV is een nieuw keurmerk voor de brandveiligheid van kamerverhuurpanden. We werken met een vernieuwende applicatie die de eigenaar van een pand (verhuurder) én zijn huurders helpt om samen toezicht te houden op de brandveiligheid in hun woongebouw. Die samenwerking is een belangrijke toegevoegde waarde. Het keurmerk kent 3 niveaus: het basisniveau (niveau 1) gaat uit van zelfcontrole van de algemene ruimten door de verhuurder en door de huurder. Wij vinden dat elk kamerverhuurpand tenminste zou moeten voldoen aan het basisniveau. Een verhuurder geeft hiermee invulling aan zijn 'zorgplicht'.
Niveau 2 gaat een stap verder en controleert ook op brandveiligheid in de kamers zelf. Niveau 3 gaat nog verder en dan voldoet een eigenaar aan alle eisen uit het Bouwbesluit. Ons doel is om zoveel mogelijk panden op dit niveau te krijgen."

Zelfcontrole, samen met de huurders toezicht houden, hoe gaat dat dan in zijn werk?
EW: "De verhuurder maakt met zijn smartphone foto's van de brandveiligheidssituatie in zijn verhuurde pand. Hij registreert de situatie via de KKVV-applicatie en zo

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Steengoed | nummer 3 | september 2016 | 14e jaargang

worden de rookmelders, brandblussers, vluchtroutes, keuken(s) en de gasaansluiting(en) geregistreerd. Via de app worden ook enkele eenvoudig te controleren vragen beantwoord. Deze zelfcontrole wordt direct opgeslagen op de website van KKVV. De verhuurder laat zo zien dat de brandveiligheid in zijn pand op basisniveau is.
Vervolgens wordt de huurder uitgenodigd om met de smartphone deze controle uit te voeren. Ook die controle wordt op de website opgeslagen. Hiermee bevestigt (of ontkent) de huurder de feitelijke situatie. Hier ligt de kracht van dit keurmerk: twee (soms tegenover elkaar staande) partijen, de verhuurder en zijn huurder, concluderen samen dat de brandveiligheid in een pand in hun ogen in orde is. Dit betekent niet dat het pand in alle opzichten voldoet aan het Bouwbesluit. Het pand voldoet echter wel aan minimale eisen, die vaak in een 'quickscan' gecontroleerd worden. De inzet van stichting KKVV is dat elke verhuurder uiteindelijk gaat naar niveau 2".

Wie hebben KKVV bedacht? En waarom?
FvR: "Circa 75% van de kamerverhuurpanden voldoet niet aan de huidige overheidseisen. Dat is onacceptabel voor de huurders en riskant voor de verhuurders. Want door de invoering van het Bouwbesluit 2012 moet, indien een huurder in een kamerverhuurpand (door brand) blijvend letsel oploopt of erger, de verhuurder aantonen dat hij aan zijn zorgplicht voldoet. En ondanks deze verontrustende cijfers doen de gemeenten en de veiligheidsregio's om hun moverende redenen steeds minder aan handhaving. Ook werken bestaande brandveiligheidskeurmerken onvoldoende. Een groep mensen in Nijmegen, die allemaal betrokken zijn op het thema wonen, vond dat er iets moest gebeuren. Een van ons, Eef Willems, heeft een applicatie bedacht. Rondom de applicatie is vervolgens de stichting KKVV gevormd die het keurmerk uitgeeft. De stichting heeft als primaire doelstelling: het verhogen van de brandveiligheid in kamerverhuurpanden en het vergroten van de bewustwording m.b.t. brandveiligheid bij huurders en verhuurders. De gemeente Nijmegen en de veiligheidsregio Gelderland Zuid (brandweer) zijn blij met ons initiatief".

Waarom werken die andere keurmerken niet volgens u?
EW: "Kort gezegd: ze zijn te technisch, te bureaucratisch en te kostbaar. Ze bevorderen de bewustwording rond brandveiligheid niet, noch bij de verhuurder, noch bij de huurder. De bestaande keurmerken verleiden niet. KKVV ontloopt voor een groot deel deze kritiekpunten! KKVV biedt de verhuurder vele redenen om de mobiele applicatie te gaan gebruiken.
Naast de brandveiligheidscontrole zitten alle functies in de applicatie om een pand volledig zelf te kunnen beheren. Zo zit in de applicatie o.a. een volledig huurregistratiesysteem, een functie om het opleveringsniveau van woonruimte vast te leggen, een klachtenregistratiesysteem, een module om de servicekosten uit te rekenen en automatisch gegenereerde huurovereenkomsten.
Ook moet het in de toekomst voor huurders direct duidelijk zijn dat hij/zij een kamer kan huren in een pand dat aan het KKVV-keurmerk voldoet (het zal

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

zichtbaar worden op gratis verhuursites).
Dit basisniveau is eenvoudig haalbaar: het werkt op basis van zelfregulering, het is betaalbaar, het is eigentijds (de controle gaat via de smartphone) en laagdrempelig. De kosten bedragen slechts €8 per pand per maand. Voor dit bedrag krijgt de verhuurder tevens het gebruiksrecht van de volledige KKVV-applicatie, met alle modules. Hierdoor heeft dit keurmerk wél de kans om grote aantallen te halen, in tegenstelling tot de andere keurmerken."

U noemde eerder het Bouwbesluit uit 2012 en de zorgplicht van de verhuurder. Hoe verhoudt KKVV zich tot dat Bouwbesluit en die zorgplicht?
FvR: "Dit is voor het bestuur een cruciaal punt. Het keurmerk heeft alleen waarde als het ernaar streeft om zoveel mogelijk panden naar niveau 3 te krijgen. Als we dat niet zouden doen, zou het ook voor de gemeenten niet interessant meer zijn. Het basisniveau hanteren wij ook om zoveel mogelijk verhuurders de mogelijkheid te geven via niveau 2 door te groeien naar niveau 3".
EW: "Door het basisniveau te introduceren wordt een onderscheid gemaakt tussen kamerverhuurders die in principe willen voldoen aan een aantal basiseisen en zij die daar geen boodschap aan hebben".

U noemt de vele voordelen op, maar hoe gaat het echter in de praktijk? Wat houdt de pilot precies in en hoe verloopt de pilot?
FvR: "Het eerste doel van de pilot is om samen te kijken of er in Nijmegen genoeg verhuurders en huurders verleid kunnen worden om zich in te zetten voor de verhoging van de brandveiligheid.
Het tweede doel is om te kijken of we daarvoor het goede instrumentarium hebben en hoe dat doorontwikkeld kan worden. De pilot loopt van januari tot en met augustus 2016. Getalsmatig is de pilot geslaagd als we minimaal 30 kamerverhuurpanden met totaal ca. 300 wooneenheden laten voldoen aan de eisen van het keurmerk KKVV (basisniveau 1). Op de site van KKVV (www.kkvv.nl) is de actuele stand van het aantal wooneenheden te zien. Ten tijde van dit interview stond de teller op 276 eenheden. Het is dan ook zo goed als zeker dat de pilot succesvol zal worden afgerond."
EW: "Wat opvalt is dat verhuurders in eerste instantie terughoudend zijn. Maar als ze bij ons aan tafel komen, zijn ze om. Alle verhuurders zien dan snel in dat het KKVV systeem hen helpt om te voldoen aan het minimaal noodzakelijke. Tot nu toe is er geen enkele verhuurder die aangeeft dat het KKVV systeem onnodig zou zijn, of niet goed zou functioneren.
De zittende huurders zijn eveneens terughoudend, ondanks dat elke huurder het een goed initiatief vindt. Maar huurders, meestal studenten, gaan niet snel tot actie over en willen niet direct 15 minuten per half jaar vrij maken om de controle uit te voeren. Pas nadat wij actief deze huurders zijn gaan benaderen, ging bij KKVV de teller oplopen.
Daarentegen zijn nieuwe huurders direct enthousiast (en de ouders van deze nieuwe huurders nog meer!), maar ook sneller bereid om actie te ondernemen. Ze hebben de applicatie sowieso nodig om het opleveringsniveau van de nieuwe woonruimte vast te leggen. Hierdoor is de stap naar het controleren van de brandveiligheid een eenvoudige vervolgstap."

De pilot lijkt dus succesvol te worden. Wat zijn de verdere ambities, een landelijk keurmerk?
FvR: "Door de projectgroep, die naast de projectleider (EW) bestaat uit mijzelf (als voorzitter van KKVV), de brandweer (regio Gelderland Zuid) en de gemeente Nijmegen, wordt een evaluatierapport opgesteld. Omdat, zoals gezegd, de pilot hoogstwaarschijnlijk positief zal worden afgerond, zal in deze rapportage aangegeven worden hoe het initiatief van KKVV verder in het Nijmeegse woonbeleid kan worden opgenomen. Echter, er is ook veel belangstelling van andere brandweerkorpsen, gemeenten, grote vastgoedpartijen, belangenorganisaties en zelfs van studentenbonden voor de KKVV-applicatie.
Eigenlijk is het zo dat iedereen die zich in KKVV verdiept, inziet dat KKVV van toegevoegde waarde is voor de brandveiligheid in kamerverhuurpanden.
Tot slot is een grote verzekeraar erg geïnteresseerd om dit initiatief in een bredere context te plaatsen en zij willen alleen met ons verder spreken als het een landelijk initiatief is. Het is hierdoor zo goed als zeker dat dit systeem landelijk wordt verspreid. De vraag is nu nog alleen wanneer en hoe snel dit zal gaan."

KKVV
STICHTING KEURMERK
KAMER(VER)HUUR & VEILIGHEID

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid (KKVV)

Brandveiligheid in (kamer)verhuur panden

Evaluatieverslag projectgroep

Pilot KKVV

September 2016

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Inhoud:

Managementsamenvatting	3
Inleiding	4
Projectgroep Pilot	4
Inhoud: Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid	5
a. Beschrijving niveau's	5
b. Controle	5
c. Beschrijving pilot – Doelstelling	6
Ervaringen pilot	7
a. Verhuurders	7
b. Huurders	8
Verloop pilot - kwantitatief	9
Verloop pilot - kwalitatief	9
Belangstelling derden	10
Certificering	10
Conclusies en aanbevelingen	11
Aanbevelingen	12
Bijlage 1 (intentieverklaring)	13
Bijlage 2 (uitwerking KKVV – niveau 2)	14
Bijlage 3 (enquête deelnemers KKVV)	15
Bijlage 4 (Correspondentie huurders die panden afwezen)	21

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Managementsamenvatting:
Met de brandveiligheid in kamerverhuurpanden is het al jarenlang slecht gesteld. Nu in het bouwbesluit van 2012 de verantwoordelijkheid én aansprakelijkheid nadrukkelijk teruggelegd wordt bij de eigenaar van een woongebouw, is het een logisch gevolg dat particuliere initiatieven ontstaan om te komen tot beter (toezicht op de) brandveiligheid in kamerverhuurpanden.
Stichting Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid (KKVV) is een nieuw, eigentijds particulier initiatief met als doelstelling: het bevorderen van een veiliger woonomgeving bij kamerbewoning.
KKVV heeft hiervoor een instrument ontwikkeld waarbij de verhuurder d.m.v. zelfregistratie zijn pand controleert op enkele cruciale onderdelen. Nadat de verhuurder van een pand zelf heeft geregistreerd dat zijn pand voldoet aan primaire eisen van brandveiligheid, worden de huurders in dat pand uitgenodigd om zelf ook deze registratie uit te voeren. Zodra de huurders aangeven dat de registratie positief is afgesloten, voldoet het pand aan niveau 1 van het KKVV keurmerk.
Het keurmerk KKVV bestaat uit 3 niveaus. Pas op niveau 3 voldoet het pand aan alle aspecten van het bouwbesluit. De gedachte achter deze wijze van controle is dat de verhuurder verleid moet worden om deel te nemen aan KKVV. Het streven is om elk kamerverhuurpand te laten voldoen aan het bouwbesluit. Daarom zijn er in de applicatie verschillende andere functies ingebouwd, die allemaal zinvol zijn voor huurder en verhuurder om het woongenot te vergroten en de beheersbaarheid van het woongebouw te vereenvoudigen. De kosten van deelname zijn dusdanig laag dat dit voor een verhuurder geen reden zou mogen zijn om niet deel te nemen aan KKVV.

Met steun van de gemeente Nijmegen, de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer en KIWA (certificerende instantie) is tussen jan16 en sep16 een pilot uitgevoerd om te onderzoeken of de KKVV applicatie van toegevoegde waarde is m.b.t. de brandveiligheid in kamerverhuurpanden in Nijmegen.
Tijdens de pilot bleek dat bij veel kamerverhuurpanden, waarbij de eigenaar dacht dat het pand in orde was, eerst enkele herstelwerkzaamheden uitgevoerd moesten worden. In augustus is de pilot positief afgesloten.
De kwantitatieve doelstelling (minimaal 30 kamerverhuurpanden, met minimaal 300 kamers moeten gaan voldoen aan de eisen van KKVV) is ruimschoots gehaald. Ook is d.m.v. een enquête een kwalitatieve analyse uitgevoerd onder de ca. 60 deelnemers. Hieruit komt eenduidig het beeld naar voren dat KKVV van toegevoegde waarde is m.b.t. de brandveiligheid in kamerverhuurpanden.

Tijdens de pilot is veel belangstelling getoond door andere belanghebbende partijen. Diverse gemeenten en brandweerkorpsen wachten de uitkomsten van deze pilot af. Nationale Nederlanden (grootste verzekeraar van kamervehuurpanden) heeft aangegeven actief te willen deelnemen aan een vervolgtraject met de doelstelling te komen tot een landelijk keurmerk.
Vastgoed Belang, een belangenvereniging van vastgoed investeerders, heeft aangegeven graag mee te willen werken aan een landelijk keurmerk, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV.

De projectgroep heeft een viertal aanbevelingen geformuleerd:

1. Te starten met een vervolgtraject, periode sep16-dec16, met als doelstelling te komen tot een goed en (op alle niveaus) volledig functionerend keurmerk voor Nijmegen, gebaseerd op de uitgangspunten van KKVV;
2. De gemeente Nijmegen te vragen om actief mee te werken aan landelijke bekendheid van het KKVV initiatief, o.a. door aandacht voor KKVV te vragen via de VNG;
3. Nationale Nederlanden, Vastgoed Belang en KIWA uit te nodigen om deel te nemen aan het vervolgtraject (samen met de huidige deelnemers: gemeente Nijmegen en de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer);
4. De projectgroep als opdracht mee te geven dat alle 3 niveaus van het KKVV keurmerk volwaardig worden uitgewerkt, en laten beschrijven in een BRL (Beoordelingsrichtlijn). Een aantal certificerende instanties zal worden uitgenodigd te offreren voor het opstellen van deze BRL. Ook wordt hen gevraagd de kosten te offreren van de controles van de kamerpanden, die voortvloeien uit de BRL.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Inleiding:
Geruime tijd geleden volstond meestal een vergunning voor een eigenaar/verhuurder om kamers te verhuren. Sinds het nieuwe bouwbesluit van 2012 is echter een eigenaar van een woongebouw verantwoordelijk en aansprakelijk voor de veiligheid in het pand dat hij verhuurt. Voor veel verhuurders van kamerverhuurpanden is dit niet duidelijk of bekend. Bovendien weten verhuurders vaak niet waaraan zij exact moeten voldoen.
Uiteraard behoort elke verhuurder te weten dat hij aan het bouwbesluit moet voldoen. Echter, veel verhuurders voldoen hier niet (volledig) aan. De meeste verhuurders weten ook niet dat zij zorgplicht hebben m.b.t. de (brand)veiligheid van de huurders van het verhuurde woongebouw.
Tegelijkertijd zien wij dat gemeentelijke overheden minder stringent handhaven. Zij hebben er steeds minder capaciteit voor beschikbaar . De hoop is gevestigd op zelfregulerend vermogen van de markt.
Tegen deze achtergrond is een webapplicatie ontwikkeld, KKVV (Keurmerk Kamerverhuur en Veiligheid). Een vernieuwende en uitdagende manier om de eigenaar (verhuurder) én zijn huurders samen toezicht te laten houden op de brandveiligheid in het woongebouw.
Rondom de webapplicatie KKVV is een stichting opgericht (Stichting KKVV) die zich ten doel stelt: "Het bevorderen van een veilige woonomgeving bij kamerbewoning".

In januari 2016 is door Stichting KKVV een Intentieverklaring (bijlage 1) getekend met de gemeente Nijmegen, met Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer en met KIWA. In deze Intentieverklaring is de pilot beschreven die in dit rapport wordt geëvalueerd.

De pilot liep van 12 januari 2016 tot en met augustus 2016. Het streven was om minimaal 30 kamerverhuurpanden met totaal ca. 300 wooneenheden te laten voldoen aan de eisen van het keurmerk KKVV (basisniveau 1). Kernvraag was of het hanteren van de systematiek van KKVV van toegevoegde waarde is om te komen tot "betere brandveiligheid in kamerverhuurpanden".
Tevens werd onderzocht op welke wijze de gehanteerde systematiek eventueel zou moeten worden aangepast.

Nu de pilot beëindigd is, kunnen we beoordelen of de ervaringen in de KKVV pilot positief zijn en er voldoende basis is om het keurmerk in gezamenlijkheid uit te rollen en door te ontwikkelen.

Projectgroep:
De projectgroep bestaat uit 4 personen
Medewerker gemeente Nijmegen, afd. Veiligheid
Preventiemedewerker Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer
Voorzitter Stichting KKVV
Projectleider Stichting KKVV

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Inhoud: Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid

Het keurmerk KKVV is bij aanvang van de pilot omschreven op 3 niveaus:

Het basisniveau gaat uit van zelfcontrole van de algemene ruimten door de verhuurder en registratie door de huurder. Elk kamerverhuurpand zou tenminste moeten voldoen aan het basisniveau.
De te controleren onderdelen zijn:

1. Brandblusapparatuur, locatie en keuringsdatum
2. Rookmelders, elektrisch geschakeld en onderling verbonden
3. Verkeersruimten, vrije doorgang, vrij van obstakels
4. Registratie keuken(s) en leefbaarheid
5. Brandveiligheidsinstructies

Niveau 2 gaat uit van het basisniveau, met daaraan toegevoegd:

1. Via een geautomatiseerd systeem inzicht geven in gegevens m.b.t. woongebouw
2. Via een geautomatiseerd systeem inzicht geven in gegevens van de bewoners van het woongebouw
3. Diverse documenten mbt het woongebouw, zoals gebruiksvergunning en verzekeringen
4. Documenten m.b.t. de veiligheid en leefbaarheid in het woongebouw
5. Klachtenregistratiesysteem en systematiek van klachtenafhandeling
6. Uitbreiding van Brandveiligheid naar niveau wooneenheden in het woongebouw

In bijlage 2 zijn deze 6 onderdelen van niveau 2 verder uitgewerkt. Deze genoemde punten worden opgenomen in de KKVV applicatie zodat ook niveau 2 in beginsel "op afstand" gecontroleerd kan worden.

Niveau 3 is het niveau bouwbesluit bestaande bouw en wordt nog beschreven . Dit komt overigens in grote lijnen overeen met de BRL 9905 (uitgegeven door SKW, een certificerend bedrijf). Het streven van de deelnemende partijen is om analoog aan niveau 1 en 2 ook dit hoogste niveau te verwerken in de KKVV applicatie.

Controle:

Basisniveau, niveau 1:
De registraties van de verhuurder worden niet extern gecontroleerd door een certificerende instantie. Het uitgangspunt is dat huurder de verhuurder controleert. Zonder de controle door huurder, komt de verhuurder niet in aanmerking voor KKVV basisniveau. Echter, als de huurder de controle niet uitvoert, kan de verhuurder toch het keurmerk ontvangen op basisniveau, onder de voorwaarde dat hij wel blijft voldoen aan de eisen van het basisniveau (vanuit het perspectief van de verhuurder). Anders kan voor de verhuurder de situatie ontstaan dat hij door onwil van de huurder niet kan toetreden tot het keurmerk. Een verhuurder loopt een verhoogd risico indien hij registraties zou vervalsen.

Niveau 2:
Om aan de eisen van niveau 2 te voldoen, zal de eigenaar diverse acties moeten laten uitvoeren, zoals controle van de E-installatie, het laten voldoen van de wooneenheden aan de gestelde eisen etc. Hiernaast geldt dat de controles mbt KKVV niveau-1 ook moeten worden uitgevoerd in het kader van niveau-2.
In KKVV registreert de verhuurder of hij aan alle eisen voldoet, door de diverse onderdelen in de applicatie aan te vinken. De diverse noodzakelijke documenten worden geüpload in de KKVV applicatie.
De certificerende instantie* kan "op afstand" de gevraagde documenten controleren en de volledigheid controleren van de gevraagde acties en documenten.
Hiernaast zal de certificerende instantie* controles uitvoeren door in de panden zelf te controleren (steekproefsgewijs). Stichting KKVV geeft ook het keurmerk (niveau 2) uit.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Niveau 3:
Dit niveau en de controle systematiek wordt nog uitgewerkt . Door SKW wordt nu al BRL 9905 uitgebracht. Dit is in grote lijnen vergelijkbaar met het toekomstige KKVV niveau-3. Onderzocht wordt of op termijn ook zoveel mogelijk van de gevraagde acties op dit niveau in KKVV kunnen worden vastgelegd, zodat ook voor dit niveau gaat gelden dat een certificerende instantie "op afstand" het grootste gedeelte van de gevraagde documenten kan controleren.

Beschrijving pilot:
In het najaar van 2015 is de projectgroep van start gegaan met als opdracht te onderzoeken of de brandveiligheid in kamerverhuurpanden kan worden verbeterd, waarbij gebruik gemaakt wordt van de KKVV applicatie.
In de beginfase is de KKVV applicatie in technisch opzicht bekeken, waarbij de registraties door verhuurders en huurders werden uitgevoerd in 5 kamerverhuurpanden (met in totaal 53 wooneenheden). Er zijn aanpassingen voorgesteld door de projectgroep en deze zijn verwerkt.
Op 12 januari 2016 is de pilot gestart, nadat de gemeente Nijmegen, de Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer, KIWA en stichting KKVV de Intentie Verklaring (bijlage 1) hadden ondertekend.
In de pilot werd gestreefd naar substantiële uitbreiding van het aantal deelnemende kamerverhuurpanden. De doelstelling was dat eind augustus 2016 tenminste 30 kamerverhuurpanden (met totaal tenminste 300 wooneenheden) zouden voldoen aan de eisen van het keurmerk KKVV (niveau 1).

De hoofddoelstelling van KKVV was het uitgangspunt van deze intentieverklaring: het bevorderen van de brandveiligheid in kamerverhuurpanden. De wijze waarop deze doelstelling bereikt kon worden en of dit voor overheidsinstanties acceptabel en van toegevoegde waarde zou zijn, vormden de belangrijkste onderdelen voor het uit te voeren onderzoek.
Deelnemende partijen respecteerden waar nodig de verschillende belangen en posities van elkaar.

*) De pilot is uitgevoerd in samenwerking met KIWA, een onafhankelijke certificerend bedrijf. Het is nu nog niet bekend of KIWA straks ook het certificerend bedrijf wordt of dat de certificering door een ander bedrijf (of beide bedrijven) zal worden uitgevoerd.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Ervaringen Pilot:
Het initiatief om deel te nemen aan KKVV ligt altijd bij de verhuurder. Alleen de verhuurder kan een registratie starten. Pas nadat een verhuurder een registratie volledig heeft afgerond kan de huurder starten met registreren. In de pilot is dus in eerste instantie ingezet op de verhuurders. Desondanks was en is KKVV zeer ontvankelijk voor berichten en kunnen huurders, bijvoorbeeld via de site, altijd aangeven dat zij ook mee willen doen met KKVV.

Verhuurders:
In de pilot zijn uitsluitend verhuurders uit Nijmegen benaderd.
Ook heeft één verhuurder uit Arnhem op eigen verzoek meegedaan. De wooneenheden van deze verhuurder (totaal ca. 50 huurders in 5 verschillende panden) zijn niet meegeteld in deze pilot.
Tijdens de pilot zijn ook alle andere functionaliteiten van de KKVV app getest. Hiervoor is o.a. samengewerkt met een Nijmeegse kamerverhuurorganisatie. In deze omgeving kon ook de financiële administratie goed getest worden en de noodzakelijke verbeteringen worden doorgevoerd.

Tijdens de pilot zijn wij bevestigd in ons vermoeden dat de verhuurder vooral verleid moet worden om mee te doen aan het keurmerk. En het belangrijkste verleidingsmiddel is een volwaardige applicatie, die niet alleen de functie brandveiligheid in zich heeft maar vele andere functies die voor de verhuur van kamerpanden van toegevoegde waarde zijn. (bv opleveringsniveau van de woonruimten en klachtenregistratiesysteem). Daarnaast maken wij uit de gesprekken met de verhuurders op dat men sneller meedoet als KKVV actief gesteund wordt door bv de overheden en de verzekeraars. Ook het feit dat een verhuurder ziet dat zijn collega meedoet heeft een positief effect.
De promotie animatiefilm, zoals te zien op de website van KKVV, is voor veel verhuurders wel een trigger om serieus te overwegen om mee te doen.
De overwegingen zijn:

- Het moet noodzakelijk zijn
- Het moet iets opleveren
- Het moet laagdrempelig en betaalbaar zijn

Een belangrijke constatering uit de pilot is overigens dat alle verhuurders de noodzakelijke aanpassingen lieten aanbrengen om in te kunnen stappen op het basisniveau van het keurmerk. Op deze manier wordt dus daadwerkelijk de eerste winst binnen gehaald op het punt van het vergroten van de brandveiligheid, ons primaire doel.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Huurders:
Nog lastiger dan de verhuurder was het om de huurder in beweging te krijgen.
Duidelijk werd dat een huurder die in een kamer woont, zich niet erg druk maakt over de brandveiligheid.
Hij woont er al en het zal wel allemaal meevallen.
In de pilot zijn totaal 500 zittende huurders aangeschreven. Hierop volgden welgeteld 5 reacties.
Pas nadat (in het kader van de pilot) nieuwe en jonge medewerkers werden aangetrokken, die gericht huurders gingen benaderen om mee te doen aan de registratie, ging het aantal huurders die meewerkten, aanzienlijk omhoog. Deze nieuwe jonge medewerkers zijn zelf kamerhuurders. Het zijn dus ervaringsdeskundigen.
Geen enkele huurder geeft aan te twijfelen aan het nut van de registraties. Integendeel, vele huurders reageren positief, maar dat betekent niet dat zij direct tot actie overgaan.
Sommigen huurders met een slechte verhouding met hun verhuurder zijn wat terughoudend, omdat ze niet willen meewerken met de verhuurder.
Nadat de registratie is uitgevoerd, zijn huurders positief. Huurders vinden het dan zeker een goede zaak dat er naar de brandveiligheid wordt gekeken.
In de fase van registreren door huurders kwamen overigens verschillende kleine onvolkomenheden in het KKVV systeem aan het licht. Alle knelpunten zijn inmiddels opgelost. In juni '16 is de 5e versie van KKVV online gezet.

Nieuwe huurders:
Met nieuwe huurders is het eenvoudiger om hen te bewegen om te registreren. Sowieso wordt in de huurovereenkomsten opgenomen dat huurders zich verplichten om mee te werken aan het KKVV systeem (zonder sancties te noemen).
En elke huurder die een contract tekent, geeft aan het positief te vinden dat de verhuurder aandacht heeft voor brandveiligheid.
Echter, ook hebben wij ervaren dat het noodzakelijk is een huurder, bij het ondertekenen van de huurovereenkomst, direct te binden aan de KKVV app. Bij het ondertekenen wordt hiertoe de KKVV animatiefilm getoond. Vervolgens wordt ter plekke de telefoon app. gedownload en wordt samen met de huurder de app op het beginscherm van de smartphone geplaatst. Vervolgens wordt de huurder geïnstrueerd om in zijn nieuwe kamer de startsituatie van de huurperiode vast te leggen.
Als dat gebeurd is, is het voor de huurder een kleine stap om op een later moment ook de registratie in het kader van brandveiligheid uit te voeren.
Met het oog op verdere uitrol van de KKVV applicatie is het noodzakelijk om hiervoor verhuurorganisaties te benaderen die KKVV gaan gebruiken. Deze organisaties moeten over deze ervaringen, om te komen tot succesvolle uitrol van KKVV, worden geïnformeerd.

Zodra een beheerder de mogelijkheid krijgt een huurder (zittende of nieuwe huurder) persoonlijk toe te lichten hoe de applicatie van KKVV in elkaar zit en wat de achterliggende gedachte is, is deze huurder bijna altijd positief. En wil deze huurder wel meewerken. Daarvoor is het noodzakelijk de huurder op kantoor te ontvangen of bij de huurder persoonlijk langs te gaan.

Een belangrijke constatering is dat door het gesprek over de applicatie de verhuurder en huurder meer met elkaar in contact komen. En zo komt een belangrijk doel van de stichting KKVV dichterbij: de verhuurder en huurder dagen elkaar uit om brandveiligheid op een hoger niveau te brengen. Ook de ouders van de huurder komen op deze manier steeds meer in beweging.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Verloop van de pilot 1: Kwantitatief
KKVV heeft vanaf 2016 een website actief waarop steeds het aantal eenheden, die aan het basisniveau voldeden, staan aangegeven.
Op 12 januari 2016 (startdatum pilot) waren er 53 eenheden die voldeden aan het basisniveau 1.

Overzicht:

Datum:	Aantal panden die voldeden Aan eisen KKVV-1:	Aantal eenheden die zich in deze panden bevinden:
12 januari 2016	5	53
1 februari 2016	6	59
1 maart 2016	15	106
1 april 2016	22	154
1 mei 2016	28	208
1 juni 2016	34	249
1 juli 2016	39	297
1 augustus 2016	42	310
1 september 2016	45	317

De genoemde 45 panden zijn het eigendom van 23 verschillende eigenaren/verhuurders.
Gezien het aantal wooneenheden die voldoen aan de uitgangspunten van KKVV basisniveau 1 kan gesteld worden dat in numeriek opzicht de pilot succesvol is afgesloten.

Verloop van de pilot 2: Kwalitatief
Om een beeld te krijgen hoe de gebruikers van de KKVV applicatie de controle van de brandveiligheid dmv KKVV hebben ervaren, hebben wij in jul16/aug16 een enquête rondgestuurd naar alle deelnemers. Dit zijn de ca. 45 huurders die de panden hebben goedgekeurd en de 23 verhuurders wiens panden zijn goedgekeurd. Totaal hadden dus 68 personen kunnen reageren. Totaal hebben 16 personen (24%) gereageerd.
De totale enquête is als bijlage 3 toegevoegd.
Uit deze enquête is af te leiden dat de respondenten overwegend erg positief zijn over de KKVV app.
Op de stelling "brandveiligheid controleren via de KKVV app via de smartphone is een goede manier" reageren 4 personen "helemaal mee eens" en 12 personen "eens".
De respondenten geven gemiddeld een "7" voor de wijze waarop via de KKVV app de brandveiligheid wordt gecontroleerd.

De controles door de verhuurder werden veelal uitgevoerd door huismeesters (namens de eigenaren). Op deze wijze start een nieuwe controle. Pas als de verhuurder (huismeester) een pand heeft goedgekeurd, wordt de controle door de huurder uitgevoerd.
In de eerste controleronde door de huismeester werd bijna 75% van de woningen afgekeurd (ca. 35 stuks). Steeds was er in de eerste controleronde iets niet in orde: dit was meestal een rookmelder die "eruit" lag (omdat de batterij leeg was en door de huurders afgesloten) of het ontbreken van de instructies "hoe te handelen in geval van brand". Hierdoor groeide het aantal panden, dat voldeed aan de KKVV eisen, aanvankelijk erg langzaam.
Na een afkeuring werden de meestal beperkte aanpassingen gedaan, waarna een her controle plaatsvond. Vervolgens kwam de controle te liggen bij de huurder. In 10 gevallen keurde de huurder het pand af. In de meeste gevallen had dit te maken met het ontbreken van de instructie "hoe te handelen in geval van brand". In vijf gevallen is er met de huurder, die niet akkoord gaf, overleg geweest. Deze e-mail ervaringen zijn toegevoegd als bijlage 4.

Het feit dat zoveel panden in eerste instantie zijn afgewezen, door huurder én door verhuurder, en de uitkomsten van de enquête, tonen duidelijk aan dat de KKVV app. van toegevoegde waarde is voor de brandveiligheid in kamerverhuurpanden.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Belangstelling derden:
Er is nu al veel belangstelling van andere partijen dan de deelnemende partijen aan de pilot.

1. Gemeenten / brandweer
   Wij hebben presentaties gehouden in Maastricht tegenover 12 ambtenaren en brandweerlieden. Later ook aan een delegatie van verhuurders en de University Maastricht. Na de zomer zal opnieuw een afspraak gepland worden om te spreken over mogelijke samenwerking en/of deelname aan KKVV;
   Leeuwarden en Groningen hebben aangegeven de pilot in Nijmegen positief kritisch te volgen. Het college B&W heeft aangegeven te willen aansluiten bij een landelijke uitrol, nadat de pilot in Nijmegen positief is afgerond. In september staan hiervoor inmiddels afspraken gepland.
   Ook is er belangstelling vanuit de gemeenten Tilburg en Breda.
2. Vastgoed Belang
   De grootste belangenorganisatie van verhuurders in Nederland werkt met het keurmerk van SKW (SKW-keurmerk: BRL 9905). Vastgoed Belang stimuleert het samengaan van dit keurmerk met het KKVV keurmerk om gezamenlijk een nieuw landelijk keurmerk te introduceren: Keurmerk Kamerverhuur Nederland. De domeinnaam is al geregistreerd: **keurmerkkamerverhuur.nl**
   Het lijkt voor de hand te liggen om dit keurmerk in te vullen rondom het KKVV keurmerk.
   Vastgoed Belang heeft een belang bij het promoten van een dergelijk landelijk keurmerk.
   De landelijke uitrol zal het bestaansrecht van KKVV verder versterken.
3. Verzekeringsmaatschappijen
   Wij hebben diverse presentaties gegeven aan inmiddels bijna alle grote verzekerings-maatschappijen. Inmiddels heeft Nationale Nederlanden (NN) aangegeven actief KKVV te gaan steunen, onder de voorwaarde dat landelijke uitrol zal plaatsvinden en dat de applicatie zal voldoen aan diverse eisen, zoals privacy statements, goede verwerking en opslag van informatie etc.
   NN wil dit najaar meewerken aan een vervolgtraject met bijvoorbeeld Vastgoed Belang en Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) om te komen tot een landelijk keurmerk, rondom de uitgangspunten van KKVV.
   Tussen sep16 en jan17 zou dit traject moeten worden doorlopen opdat begin 2017 feitelijk de landelijke uitrol kan plaatsvinden
4. Grotere verhuurders
   Grotere particuliere verhuurders hebben belangstelling getoond voor het KKVV keurmerk en het registratiesysteem. De komende tijd staan diverse afspraken gepland.
   Het is wel duidelijk dat deze partijen pas willen instappen (maar dan ook snel), zodra duidelijk is dat het KKVV keurmerk de nieuwe norm zou kunnen worden.

Certificering.
Een keurmerk is gebaat bij een heldere certificering en een duidelijke controle. Daarom is KIWA op verzoek van KKVV aangesloten en heeft de intentieverklaring ondertekend. Ook heeft KIWA een opzet voor een Beoordelingsrichtlijn (BRL) opgesteld. In de intentieverklaring werd afgesproken dat KIWA vanaf niveau 2 de certificerende en controlerende instantie zou zijn. In de gesprekken met KIWA is daarover doorgesproken. Ook voor KIWA wringt het enigszins dat het een keurmerk zou certificeren dat niet voldoet aan het bouwbesluit. Bovendien zou er in de oorspronkelijke opzet geen sprake zijn van enige certificering op niveau 1. KIWA ziet als oplossing om niet de kamerverhuurpanden, die opgenomen worden in het keurmerk op basisniveau, te certificeren, maar het proces te certificeren om via basisniveau zoveel mogelijk panden naar het niveau bouwbesluit te krijgen. Dit wordt verder uitgewerkt en KIWA heeft aangegeven dat zij hiervoor een BRL zullen opstellen.
KIWA zal bovendien een voorstel formuleren voor gezamenlijke communicatie naar verhuurders. Hierin wordt aangegeven wat KKVV wel, maar ook wat het niet is (disclaimer, verwachtingenmanagement).

In de gesprekken met Vastgoed Belang bleek dat zij samenwerken met SKW, een andere certificerende instantie. Ook SKW is zeer geïnteresseerd in deelname aan het keurmerk. KIWA en SKW sluiten elkaar niet uit maar er is nog geen besluit genomen hoe dit geregeld kan worden. Door KKVV wordt KIWA als primaire partner beschouwd.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Conclusies en aanbevelingen van de projectgroep:

Conclusies:
1) De pilot heeft kwantitatief en kwalitatief zijn doelen gehaald.
Kwantitatief: er zijn meer dan 30 kamerverhuurpanden met in totaal meer dan 300 wooneenheden aangesloten. Deze panden zijn van 23 eigenaren/verhuurders.
Kwalitatief: De applicatie is tijdens de pilotfase, via 5 nieuwe versies, vervolmaakt en uitgebreid op bijna alle onderdelen. Aan de hand van kritieken van huurders en van verhuurders is de applicatie gebruiksvriendelijker geworden. Ook is de handleiding verbeterd en zijn er wijzigingen op de website doorgevoerd. De applicatie is aangepast om landelijke uitrol mogelijk te maken en om brandveiligheid niveau 2 in de applicatie te kunnen vastleggen.
De projectgroep heeft het verloop van de pilot gevolgd en wijzigingen besproken van de applicatie.

2) Uit de pilot en de vele gesprekken die met diverse partners gevoerd zijn, kan de conclusie worden getrokken dat er potentie is voor de landelijke uitrol van het keurmerk.
De paragraaf over de belangstelling van derden geeft daarvoor de onderbouwing.

3) Verleiding van de verhuurder is het belangrijkste middel om tot een substantiële deelname van kamerverhuurders te komen.
Stichting KKVV heeft daarom besloten een applicatie te ontwikkelen die de beheerders van de panden veel meer te bieden heeft dan alleen brandveiligheid. Om die reden gaat Stichting VWN als eerste beheerder de KKVV applicatie volledig inzetten in de volle breedte van woningbeheer. Zo zullen huurders vanaf september klachten via het onderdeel klachtenregistratie moeten melden. Nieuwe huurders moeten de nieuw te huren woonruimte vastleggen via de KKVV app. En aan huurders, die de huurovereenkomst willen beëindigen, wordt de eis gesteld om de woonruimte, nadat deze leeg is achtergelaten, via de KKVV app te registreren. Ook gebruikt de huismeester de KKVV app. om huurders te wijzen op onacceptabele situaties in het woongebouw. Het intensief gebruik van de KKVV app maakt het veel eenvoudiger om de huurder ook registraties te laten uitvoeren in het kader van de brandveiligheid.
Het tweede element van verleiding zit hem in het feit dat toetreding tot het keurmerk openbaar wordt gemaakt via de website van de stichting KKVV. Daarmee wordt de concurrentie tussen de verhuurders aangejaagd.

4) Het doel van het keurmerk moet zijn dat zoveel mogelijk verhuurders hun panden op het niveau van het bouwbesluit (niveau 3) brengen. Alle deelnemers aan de pilot, maar ook de partijen die mee willen doen aan de landelijke uitrol, benadrukken dat het keurmerk moet bevorderen en het mogelijk moet maken dat zoveel mogelijk panden op niveau 3, niveau bouwbesluit, worden gebracht. Wel blijft verleiding het belangrijkste middel om dat doel te bereiken. In de communicatie over het keurmerk zal ook nadrukkelijk aangegeven moeten worden wat het keurmerk wel, en wat het niet is. Aan de verhuurders zal moeten worden duidelijk gemaakt dat men wettelijk niet kan volstaan met basisniveau.

5) De inzet van de applicatie en website van KKVV zijn de vernieuwende en uitdagende middelen gebleken die wij er van verwacht hadden. Het KKVV systeem heeft ertoe geleid dat in veel kamerverhuurpanden werkzaamheden zijn uitgevoerd (terwijl de verhuurder vaak dacht dat alles in orde was). Deze werkzaamheden waren noodzakelijk om het pand te laten voldoen aan het basisniveau. Het betrof veelal kleine aanpassingen, zoals het bijplaatsen van een extra rookmelders, een extra brandblusser en/of het ophangen van brandveiligheidsinstructies. De introductie van het keurmerk heeft er aantoonbaar toe geleid dat het bewustzijn m.b.t. de brandveiligheid bij zowel huurders als verhuurders via zelfregistratie en -controle is bevorderd. Bovendien ontstaat er enig samenspel tussen verhuurder en huurder.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Aanbevelingen:

1) T.b.v. de uitrol en de doorontwikkeling van het keurmerk wordt al in sep16 gestart met een nieuw samen te stellen begeleidingsgroep rondom KKVV. Met het afronden van de pilot en het technisch vervolmaken van de applicatie is er een stevige basis gelegd voor het KKVV keurmerk. Maar het keurmerk moet nog op niveau 2 en niveau 3 verder worden uitgewerkt en geïmplementeerd in de KKVV applicatie. Ook zullen de 3 niveaus beschreven moeten worden in een alomvattende BRL (beoordelingsrichtlijn). Op deze wijze zal een goed functionerend keurmerk ontstaan t.b.v. kamerverhuurpanden in Nijmegen.
In dit traject zal veel aandacht aan de doorontwikkeling en de communicatie moeten worden besteed. Stichting KKVV zal als eerstverantwoordelijke het voortouw nemen maar wil dit graag in een structurele samenwerking met haar primaire partners doen: de gemeente Nijmegen ende Veiligheidsregio Gelderland Zuid sector Brandweer .
Hiernaast zijn er nieuwe partijen die in dit traject zouden willen aansluiten: Nationale Nederlanden en Vastgoed Belang. Het toevoegen van deze 2 partijen aan de begeleidingsgroep geeft extra kracht aan een landelijk keurmerk "Brandveiligheid in Kamerverhuurpanden".

2) De gemeente Nijmegen zal (bijvoorbeeld via de VNG) het keurmerk onder de aandacht brengen van de andere gemeenten. Dit is een mogelijke invulling van punt 4 van de intentieverklaring "taken van partijen": de gemeente zal waar mogelijk het initiatief ondersteunen en uitdragen. De (brand)veiligheid van kamerverhuurpanden is niet alleen belangrijk voor de gemeente Nijmegen maar eigenlijk voor iedere gemeente. Voor de partners is een actief ondersteunende rol essentieel voor het slagen van de uitrol.

3) Nationale Nederlanden en Vastgoed Belang zullen ieder hun eigen achterban/netwerk inzetten om de landelijke uitrol van het keurmerk te bevorderen. Dit ligt in het verlengde van wat aan de gemeente wordt gevraagd. Niet alleen van de gemeente maar van iedere deelnemende partij mag worden verwacht dat men gebruik maakt van eigen achterban, netwerk en communicatiemiddelen om de landelijke uitrol te ondersteunen.

4) De applicatie en de website KKVV worden doorontwikkeld om de uitrol van het keurmerk tot aan niveau 3 te ondersteunen. In deze rapportage is al vermeld dat wij ons ten doel moeten stellen om verhuurders te verleiden om zoveel mogelijk panden tot niveau 3 te brengen. Maar wel zoveel mogelijk via de uitgangspunten van zelfregistratie en zelfcontrole, en in een samenspel tussen verhuurder en huurder. Daarvoor moet de applicatie worden klaargemaakt. Ook het faciliteren van de betaalwijze zal daar onderdeel van uitmaken.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage 1:

Intentie Verklaring

13

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Intentieverklaring

"Brandveiligheid in Kamerverhuurpanden"

1. Deelnemende partijen:

- Gemeente Nijmegen, vertegenwoordigd door de Burgemeester, dhr. H.M.F. Bruls
- Veiligheidsregio Gelderland Zuid, sector Brandweer, vertegenwoordigd door regiocommandant dhr.D. van Zanten
- KIWA, vertegenwoordigd door dhr. P. Voshol
- Stichting Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid (hierna "KKVV"), vertegenwoordigd door de voorzitter, dhr. F. van Rooijen

2. Overwegingen / stand van zaken:

a. KKVV heeft als doelstelling om de brandveiligheid in kamerverhuurpanden te bevorderen.
b. KKVV heeft hiervoor een eigentijdse benadering ontwikkeld, gebaseerd op bewustwording, preventie, zelfregulatie, directe controle door belanghebbenden en externe controle op afstand.
c. KKVV is in november 2015 gestart met een pilot waarin in de 1e fase de nieuw ontwikkelde applicatie (zie bijlage 1) technisch getest wordt op 5 kamerverhuurpanden (met in totaal 53 wooneenheden). In deze panden wordt brandveiligheid volgens de uitgangspunten van KKVV gecontroleerd.
   KKVV start in januari 2016 met de 2e fase van deze pilot. In deze fase wordt gestreefd naar substantiële uitbreiding van het aantal deelnemende kamerverhuurpanden. De doelstelling is dat augustus 2016 tenminste 30 kamerverhuurpanden (met totaal tenminste 300 wooneenheden) zullen voldoen aan de eisen van het keurmerk KKVV (niveau 1);
d. KKVV heeft de intentie om in eerste instantie haar doelen te bereiken binnen de gemeente Nijmegen. Bij gebleken succes heeft KKVV landelijke ambities;
e. De gemeente Nijmegen en de Veiligheidsregio Gelderland Zuid, sector Brandweer, stimuleren initiatieven vanuit de samenleving die ertoe leiden dat de brandveiligheid (met name in kamerverhuurpanden) zal toenemen;
f. De gemeente Nijmegen en de Veiligheidsregio Gelderland Zuid, sector Brandweer, willen door middel van deelname aan de pilot onderzoeken op welke wijze zij steun kunnen geven aan het initiatief KKVV;
g. KIWA is de instantie die de uitgangspunten van KKVV beschreven heeft (zie bijlage 2). Het keurmerk KKVV basisniveau is het niveau van zelfcontrole. Vanaf KKVV niveau 2 zal KIWA de certificerende en controlerende instantie met betrekking tot het keurmerk KKVV controleren;
h. Het Verbond van Verzekeraars is een samenwerkingsverband van de grote landelijke verzekeraars. Het Verbond van Verzekeraars volgt het KKVV initiatief al meer dan 1 jaar en heeft haar medewerking en steun toegezegd bij de uitrol van het KKVV initiatief bij landelijke uitrol.

3. Doel en reikwijdte van deze Intentieverklaring

De deelnemende partijen onderzoeken in de pilot of de wijze waarop KKVV haar doelstellingen wil bereiken voor de deelnemende partijen acceptabel is, op welke wijze aanpassingen in de gehanteerde systematiek wenselijk zijn en onder welke voorwaarden de systematiek en deze doelstellingen ondersteund kunnen worden.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

4. Uitgangspunten en taken

Uitgangspunt:
De hoofddoelstelling van KKVV is het uitgangspunt van deze intentieverklaring: het bevorderen van de brandveiligheid in kamerverhuurpanden. De wijze waarop deze doelstelling bereikt wordt en of dit voor overheidsinstanties acceptabel en van toegevoegde waarde is, vormen de belangrijkste onderdelen voor het uit te voeren onderzoek.
Deelnemende partijen respecteren waar nodig de verschillende belangen en posities van elkaar.

Taken van partijen:
De gemeente zal waar mogelijk het initiatief steunen en uitdragen. Tevens zal zij een start-bijeenkomst ter promotie van dit initiatief voor haar rekening nemen.
De Veiligheidsregio Gelderland Zuid, sector Brandweer, werkt mee aan de inrichting van de app en zal waar mogelijk aanbevelingen doen.
De volledige uitrol van de pilot, waarbij inbegrepen het informeren en het ondersteunen van nieuwe deelnemende kamerverhuurders met betrekking tot het gebruik van de applicatie, wordt door KKVV verzorgd.

5. Activiteiten

Tijdens de pilotfase zullen de deelnemende partijen minimaal 1 keer per maand bij elkaar komen om de mogelijkheden van samenwerking te onderzoeken. Ook zullen de ervaringen van de pilot van stichting KKVV worden geëvalueerd. Indien de ervaringen in de KKVV pilot positief zijn, wordt besproken of en zo ja, hoe de verdere samenwerking tussen de deelnemende partijen kan worden ingevuld. Ook zal er een tijdspad vastgesteld worden voor de uitrol van het keurmerk.

6. Organisatie en overlegstructuur

Elk van de deelnemende partijen vaardigt (minimaal) een persoon af om deel te nemen aan het maandelijks overleg. Stichting KKVV wordt vertegenwoordigd door de voorzitter van de stichting en de projectleider.
Stichting KKVV zal de voorzittersrol met betrekking tot het maandelijks overleg invullen. Dit overleg vormt de projectgroep KKVV. Elke deelnemer verzorgt terugkoppeling in zijn eigen organisatie.

7. Planning en tijdschema

Het eerste overleg wordt gepland in de eerste week van februari 2016. Uiterlijk in augustus/september 2016 zal er een eindrapport met conclusies en aanbevelingen door de projectgroep worden opgeleverd.
In augustus 2016 zal er eveneens een volledige en goed werkende applicatie KKVV beschikbaar zijn.

Bijlage 1: KKVV – Doelstelling, Principe en Pilot
Bijlage 2: KIWA – Keurmerk Veilig Kamerverhuur

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

1. Gemeente Nijmegen,

Dhr. H.M.F. Bruls,
burgemeester

2. Veiligheidsregio Gelderland Zuid
Sector brandweer

Dhr. D. van Zanten
regiocommandant

3. KIWA,

Dhr. P. Voshol,
managing director

4. Stichting KKVV,

Dhr. F.M.J. van Rooijen
voorzitter

3

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage 2:

Niveau 2 gaat uit van het basisniveau, met daaraan toegevoegd:

a.

Via een geautomatiseerd systeem (zoals de kkvv app) inzicht geven in diverse documenten die betrekking hebben op het woongebouw waar het keurmerk voor geldt:

- Gegevens van het woongebouw en de verschillende wooneenheden (toilet, douche, wastafels, keukenblokken), waarbij het onderscheid wordt gemaakt tussen "algemeen gebruik" en "individueel gebruik"
- Overzicht van het aantal wooneenheden in het woongebouw, inclusief de oppervlakte van de wooneenheden en van de algemene ruimten
- Overzicht van de actuele huurders van de wooneenheden in het woongebouw;
- Historie van huurders van de wooneenheden in het woongebouw;
- Overzicht van de Huurovereenkomsten van de verschillende wooneenheden

b.

- Document: gebruiksvergunning woongebouw
- Document: opstalverzekering mbt het woongebouw
- Document: aansprakelijkheidsverzekering voor de verhuurder mbt het woongebouw;

c.

- Documenten m.b.t. de veiligheid en leefbaarheid in het woongebouw:
  a. Jaarlijkse controle CV installatie
  b. vijfjaarlijkse controle E-installatie
  c. Vervangen van de vrijhangende gasslangen mbt elk gasfornuis: 1 keer per 10 jaar
  d. Controle van overige installatie, indien van toepassing

d.

Klachtenregistratiesysteem en systematiek van klachtenafhandeling

e.

Uitbreiding van Brandveiligheid naar niveau wooneenheden

- Voldoende wandcontactdozen, geen verlengsnoeren
- Eventuele branddetectie
  - In elke kamer dient een rookmelder te hangen (aangesloten op het lichtnet), tenzij elke wooneenheid een WBDBO heeft van meer dan 30 min.
    Elke ruimte die gepasseerd wordt vanaf de uitgang van de kamer tot uitgang van de woonfunctie dient een rookmelder te hebben, tenzij er een BMI aanwezig is.
- Acceptabele vloerbedekking
  - Vloerbedekking is goed wanneer deze geplakt of gespannen is.
- Acceptabele plafondafwerking, geen zachtboard of kunststof
- Blusmiddelen
  - Indien geen brandslanghaspels, op elke bouwlaag in de gezamenlijke vluchtroute tenminste een blustoestel en in de gezamenlijke keuken.
- Vluchtroutes
  - Kamer mag met sleutel afsluitbaar zijn. Elke deur tussen kamer en uitgang moet snel open te maken zijn (deurkruk, drukplaat, paniekssluiting).
  - Deuren op vluchtweg dienen zelfsluitend te zijn (kamers, douche, toilet en meterkast niet)

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage 3

Resultaten enquête KKVV:

1. Wat is jouw geslacht?

Man	9 (56.25 %)
Vrouw	7 (43.75 %)

n = 16
# 16

2. Wat is jouw leeftijd?

Gezien de leeftijden lijkt het erop dat 4 verhuurders en dus 12 huurders de enquête hebben ingevuld.

Respondent 1	24
Respondent 2	24
Respondent 3	58
Respondent 4	55
Respondent 5	29
Respondent 6	25
Respondent 7	23
Respondent 8	22
Respondent 9	24
Respondent 10	69
Respondent 11	63
Respondent 12	21
Respondent 13	24
Respondent 14	21
Respondent 15	30
Respondent 16	25

3. Student, werkend of anders?

Student	8 (50 %)
Werkend	3 (18.75 %)
Anders	5 (31.25 %)

n = 16
# 16

4. Ik hield me, voordat ik door KKVV benaderd werd, bezig met de brandveiligheidssituatie in mijn kamerverhuurpand.

1. Helemaal mee eens.	1 (6.25 %)
2. Eens.	5 (31.25 %)
3. Neutraal.	6 (37.5 %)
4. Oneens.	4 (25 %)
5. Helemaal mee oneens.	0 (0 %)

15

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

n = 16
# 16

5. Waarom heb jij meegedaan aan de brandveiligheidscontrole van KKVV?

Ik vind brandveiligheid een belangrijk thema.	11 (68.75 %)
Het is in mijn eigenbelang, ik wilde zo aandacht vragen voor de slechte brandveiligheidssituatie in mijn pand.	2 (12.5 %)
Ik wilde zo laten zien dat de brandveiligheid in mijn pand op orde was.	3 (18.75 %)
Ik kreeg er een fles wijn voor.	2 (12.5 %)
Ik help mijn verhuurder als ik kan.	5 (31.25 %)
Anders...	0 (0 %)

n = 16
# 23

6. De controle van KKVV was makkelijk te voltooien.

1. Helemaal mee eens.	6 (37.5 %)
2. Eens.	7 (43.75 %)
3. Neutraal.	1 (6.25 %)
4. Oneens.	2 (12.5 %)
5. Helemaal mee oneens.	0 (0 %)

n = 16
# 16

7. Wat vond jij van de controle? Hoe kan de controle verbeterd worden?

Respondent 1	Nee (Steven)
Respondent 2	-
Respondent 3	OK, in orde zo
Respondent 4	
Respondent 5	De controle is in principe goed te voltooien, maar ik had problemen met de app. Het is 2x voorgekomen dat terwijl ik bezig was de ronde te maken in mijn huis om alle brandveiligheid producten vast te leggen met mijn camera er een reset plaats vond van de app. Hierdoor moest ik weer helemaal opnieuw beginnen. Misschien is het een idee dat de app de foto's ergens bewaard of wegzet tijdens de controle zodat als je geen internetverbinding hebt je niet meer helemaal opnieuw hoeft te beginnen.

16

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Respondent 6	de controle was makkelijk uit te voeren. In de app stond duidelijk aangeven wat wel en niet gecontroleerd dient te worden. Hierdoor krijg je als huurder een beeld wat de belangrijkste aspecten zijn van een brand(on)veilig huis. Het Keurmerk is een hele eenvoudige manier om brandveiligheid bespreekbaar te maken en de basis punten op orde te krijgen
Respondent 7	Het idee van de controle vind ik erg goed. De uitvoering liet (destijds) nog wel te wensen over. Allereerst deed de app het niet op mijn telefoon. Een medewerker van KKVV is toen langs gekomen, zodat we met mijn inloggegevens en zijn telefoon de controle wel konden uitvoeren. Op zich werkte dit goed, alleen vond ik het wel onduidelijk dat de eerste verdieping de begane grond is (enkel een gang en trap in mijn geval). Het was niet altijd direct duidelijk waar ze precies een foto van wilde hebben, maar na dit even uit te zoeken kwam je hier wel uit. Paar keer ging er wel iets mis (foto's waren opeens verdwenen) waardoor we de foto's opnieuw moesten maken. Maar die punten zullen inmiddels in de app wel verbeterd zijn.
Respondent 8	
Respondent 9	Controle was goed te doen, makkelijk uit te voeren. Wel vervelend dat de hele controle afgekeurd moet worden als 1 ding niet aanwezig is.
Respondent 10	
Respondent 11	?
Respondent 12	Prima
Respondent 13	Eigenlijk taak van verhuurder. Werd teveel om foto's gevraagd en als huurder kun je niet in alle kamers. Goed om mensen te stimuleren met fles wijn , deze echter nooit ontvangen!
Respondent 14	Prima, goed uitgevoerd
Respondent 15	De controle op zich is ideaal opgezet. De app werk(te) alleen slecht/ traag.
Respondent 16	de eisen moeten wel haalbaat zijn voor de huurders van het pand. Als de ruimtelijke situatie het niet of nauwelijks anders toelaat is het niet fijn om steeds opnieuw commentaar te krijgen op bv. dingen die in de wegstaan o.i.d., terwijl er verder geen opslagruimte beschikbaar is.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

8. Heb jij nog andere opmerkingen over de controle?

Respondent 1	Nee (Steven)
Respondent 2	-
Respondent 3	Nee
Respondent 4	KKVV regelt het goed!
Respondent 5	
Respondent 6	De controle is een momentopname. Als de controle wordt goedgekeurd wil het niet zeggen dat de rest van de tijd het pand daadwerkelijk brandveilig is. De controle is vatbaar voor schijnveiligheid. Door de verhuurder zal er constant sturing moeten plaatsvinden om te zorgen dat de punten uit de controle ook daadwerkelijk goed blijven gaan.
Respondent 7	Nee, zie punt 7
Respondent 8	
Respondent 9	
Respondent 10	
Respondent 11	
Respondent 12	Nee
Respondent 13	
Respondent 14	Nee
Respondent 15	-
Respondent 16	

9. Ik houd me nu meer bezig met de brandveiligheidssituatie in mijn kamerverhuurpand.

1. Helemaal mee eens.		3 (18.75 %)
2. Eens.		7 (43.75 %)
3. Neutraal.		5 (31.25 %)
4. Oneens.		1 (6.25 %)
5. Helemaal mee oneens.		0 (0 %)

n = 16
# 16

18

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

10. De brandveiligheidssituatie in jouw pand was vóór de controle van KKVV in orde.

n = 16
# 16

11. De brandveiligheidssituatie in jouw pand is door de controle verbeterd.

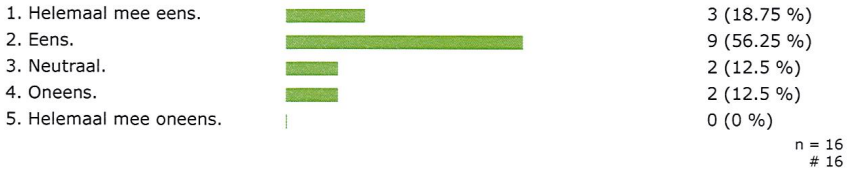

n = 16
# 16

12. De brandveiligheidssituatie in jouw pand is nu in orde.

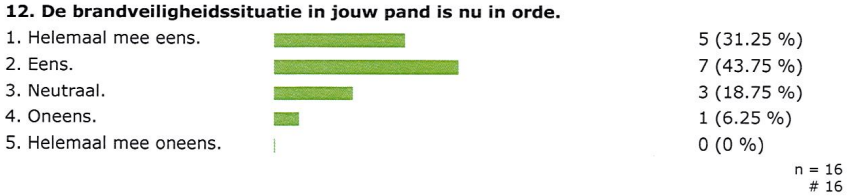

n = 16
# 16

13. KKVV werkt via een app op de smartphone. Met welk cijfer beoordeel jij deze app die de brandveiligheid controleert?

n = 16
# 16

Gemiddelde: 6,94.

14. De brandveiligheid controleren via een app op de smartphone is een goede manier.

n = 16
# 16

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

15. Heb jij nog aanmerkingen over KKVV? Of over deze enquête?

Respondent 1	Nee (Steven)
Respondent 2	Nee.
Respondent 3	OK
Respondent 4	geen opmerkingen
Respondent 5	Ondanks dat de brandveiligheid in mijn pand in orde was is het gebruik van de app en het vragen van verantwoordelijkheid van de bewoner een goede manier om huurders bewust te maken van brandgevaar en brandveiligheid. Ik vind dit een erg goed initiatief!
Respondent 6	
Respondent 7	N.v.t.
Respondent 8	
Respondent 9	
Respondent 10	
Respondent 11	De enquête lijkt meer geschreven voor de huurders dan voor de verhuurders
Respondent 12	Nee
Respondent 13	
Respondent 14	
Respondent 15	-
Respondent 16	

Legenda:
n = aantal respondenten dat de vraag heeft gezien
# = aantal ontvangen antwoorden

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Bijlage 4:

Correspondentie met de huurders over afgekeurde panden:

Nijmegen, van den Havestraat - Kees en Niels – 6 kamers, 6 wooneenheden.

Hallo Steven,

Dit is afgekeurd omdat er geen veiligheidsplan hangt in ons huis. Dit moest worden aangevinkt en dat konden wij dus niet doen.

Onze huismeester heeft vanochtend verteld dat hij deze binnenkort komt ophangen. Dan zou de brandveiligheidstest goedgekeurd kunnen worden.

Groeten,

Kees en Niels

Nijmegen, Citroen Vlinderstraat - Margreeth – 3 kamers, 2 appartementen, 5 wooneenheden.

Beste Steven,

Ik heb de controle doorgelopen maar wel alleen voor de bovenste twee verdiepingen, aangezien die verdiepingen de verdiepingen zijn die wij bewonen. De begaande grond heb ik dus gewoon doorgeklikt.

Wat nog mist bij ons is rookmelders. Ik geloof dat die er aan komen maar voor nu heb ik toch maar geklikt op dat het nog niet voldoende is en daar heb ik dus ook geen foto's van :)

Groetjes,

Margreeth

Nijmegen, Straalmanstraat - Lars – 6 kamers, 6 wooneenheden.

Hoi Steven,

De rookmelders gingen inderdaad niet af (batterij leeg denk ik). En er hangt ook geen veiligheidsinstructie.

Groetjes,
Lars

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Nijmegen, Sint Annastraat - Jeroen – 13 kamers, 2 appartementen, 15 wooneenheden.

Beste Jeroen ...,

Na ons gesprek hebben wij contact gehad met de eigenaar hoe de rookmelders te controleren zijn. De eigenaar gaf aan dat:

"Het alarmsysteem is gecontroleerd en goed bevonden in november 2015 en wordt weer in november 2016 gecontroleerd."

Bijgevoegd hebben wij het rapport van deze controle, het bewijs dat de rookmelders toen goed bevonden zijn.

Vervolgens hebben wij vandaag de controle opnieuw uitgevoerd, zoals je wellicht gemerkt hebt, en het pand goedgekeurd met het KKVV keurmerk. Op huurder.kkvv.nl zijn de foto's van onze controle in te zien.

Graag horen wij nu dus of jij ook nog steeds de controle wil uitvoeren, zoals besproken tijdens ons gesprek.

Ook als je nog vragen hebt horen wij dit graag.

Met vriendelijke groet,
Steven Willems

Sint Annastraat – Lisanne – 9 kamers, 9 wooneenheden.

Hoi Steven,

Tot nu toe heb ik van alle openbare ruimtes fotos kunnen maken. Bijna niemand was thuis dus ik kon daar niet op de kamers . De rookmelders die er hangen daar kan ik niet bij dus ik heb geen idee of ze het doen , heb ze ook niet aangekruist als werkende.

Groetjes Lisanne

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Stichting KKVV [mailto:info@kkvv.nl]
Verzonden: vrijdag 30 september 2016 0:33
Aan: Griffie
Onderwerp: Kamerverhuurbeleid

Aan de leden van de gemeenteraad Nijmegen

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij reageer ik op het recent verschenen nieuwe kamerverhuurbeleid. Graag wil ik enkele kritische kanttekeningen plaatsen.
Ik ben als adviseur betrokken bij Stichting VWN, de snelst groeiende kamerverhuurorganisatie in Nijmegen met momenteel ca. 1000 kamers, ca. 200 panden van ca. 50 verhuurders. Ik ben één van de verhuurders, en ca. 25 jaar actief als kamerverhuurder.
Tevens ben ik de bedenker van de KKVV applicatie (Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid), een applicatie die als doelstelling heeft om de brandveiligheid én de sociale veiligheid in kamerverhuurpanden te vergroten. Rondom het KKVV initiatief is Stichting KKVV opgericht.
De KKVV applicatie is in de afgelopen 3 jaar ontwikkeld door huurders én verhuurders, met de bedoeling om de communicatie tussen huurder en verhuurder te verbeteren, om de leefbaarheid voor huurders en omwonenden te verbeteren, en om invulling te geven aan de zorgplicht van de verhuurder. De KKVV applicatie is nieuw, vernieuwend en eigentijds.

In het voorgestelde beleid wordt o.a. als grootste zorgpunt de leefbaarheid van omwonenden genoemd, alsmede de illegaliteit van twee derde deel van de kamerverhuurpanden.
De leefbaarheidstoets moet dit probleem oplossen.
Helaas wordt geen analyse gemaakt wanneer overlast optreedt bij kamerverhuurpanden.
Als belangrijkste oorzaken van overlast bij kamerverhuurpanden zijn ongetwijfeld gebrekkig toezicht en slecht beheer aan te wijzen. Wanneer een verhuurder (de “oude huisjesmelder”) zich niet bekommert over georganiseerd beheer, over hoe in het pand geleefd wordt en hoe bewoners zich naar elkaar en naar de omgeving gedragen, is het een kwestie van tijd dat er sprake is van overlast in de vorm van geluidsoverlast en overlast in de vorm van achterstallig onderhoud, overlast door afvalopeenhoping, ongedierte en bijvoorbeeld het fiets parkeren.

Belangrijker dan een nieuwe beleid formuleren, gebaseerd op sanctionering, zou de gemeente haar beleid moeten richten op het voorkomen van overlast situaties. Dat is eenvoudig te doen door eisen te stellen aan beheer. Dit zou voorwaardelijk moeten zijn om überhaupt in aanmerking te komen voor een gebruiksvergunning.
Aantoonbaar kan Stichting VWN, in navolging van SSH& aantonen dat bij haar panden bijna geen sprake is van overlast. Het afgelopen jaar zijn er 2 situaties geweest dat Stichting VWN heeft moeten optreden. Dat is uiteraard direct gebeurd: in samenspraak met omwonenden en huurders zijn de problemen opgelost. Het sleutelwoord is natuurlijk zoals altijd: communicatie. Tussen huurders en verhuurders, tussen huurders onderling en met de direct omwonenden. Daarvoor zet Stichting VWN huismeesters in.
Maar belangrijker dan dat is dat Stichting VWN gebruik maakt van de KKVV applicatie, een systeem waarbij nadrukkelijk de huurder betrokken wordt in alle belangrijke registraties in het pand: brandveiligheid, klachtenregistratie, opleveringsniveau van woonruimten, informatiestroom aan huurders, huurregistratiesysteem en een meldsysteem voor huismeesters.
Dat het systeem werkt, is al aangetoond in de recent succesvol afgeronde pilot (in samenwerking met de gemeente Nijmegen en ODRN). Er volgt nu een vervolgtraject. Het feit dat Nationale-Nederlanden en Vastgoed Belang aanschuiven bij dit vervolgtraject geeft aan dat ook deze grote en belangrijke partijen kansen zien voor zelfs landelijke uitrol van de KKVV applicatie.

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

Er zijn momenteel 10 gemeenten die deze (KKVV) ontwikkeling volgen. De gemeente Leeuwarden overweegt nu al om met Stichting KKVV het gesprek aan te gaan (maar had graag gezien dat de gemeente Nijmegen ook op een of andere wijze verder gaat met KKVV).

Het zou ongelofelijk betreurenswaardig zijn (en een "gemiste kans") indien de gemeente Nijmegen niet op een of andere wijze de mogelijkheden, die KKVV biedt, zou meenemen en inzetten in haar nieuwe beleid. Uiteraard zouden ook andere systemen hiervoor gebruikt mogen worden, maar zover ik weet, zijn er geen andere vergelijkbare systemen.
Omdat de Stichting KKVV natuurlijk graag ziet dat zeker in Nijmegen KKVV wordt gebruikt, wil Stichting KKVV aan de gemeente Nijmegen aanbieden dat elke kamerverhuurder een halfjaar lang deze toch al betaalbare applicatie (€ 8 per maand per pand) gratis mag gebruiken. Zelfs biedt Stichting KKVV aan dat verhuurders gratis worden geholpen bij het opstarten en de in gebruik name van de KKVV applicatie.
Stichting KKVV is ervan overtuigd dat de applicatie van dusdanige toegevoegde waarde zal zijn dat wellicht bijna elke verhuurders ermee zal doorgaan.
En ook niet onbelangrijk: Voor de gemeente Nijmegen zijn er geen kosten aan verbonden!

Een onderdeel van "goed beheer" is dat de huurder bij het aangaan van de huurovereenkomst wordt geïnformeerd over het feit dat de verhuurder gebruik maakt van de KKVV applicatie. De huurder tekent dat hij hieraan medewerking verleent. Acceptabel gedrag van de huurder én de verhuurder worden daarmee over en weer schriftelijk vastgelegd. Dan worden ook overige rechten en plichten vastgelegd, wordt de huurder bekend gemaakt met de applicatie etc.
Dit is nu al in de pilot veelvuldig getest. Verhuurders, huurders (en hun ouders) waarderen dit in hoge mate.

Om dit alles verder toe te lichten zou ik graag aan ieder van u een korte demonstratie van de KKVV-applicatie tonen. In maximaal 30 minuten kan ik u eenvoudig de meerwaarde aantonen van KKVV.
Een eerste indruk is te zien op de site: www.kkvv.nl
Echter, de site is gericht op brandveiligheid. De overige functies zijn (nog) niet verder uitgewerkt op de site.

Bijgevoegd heb ik:

- Persbericht mbt de Nijmeegse pilot mbt brandveiligheid in kamerverhuurpanden (KKVV)
- Het evaluatierapport mbt dit project (met management samenvatting)
- Een artikel, zoals het nu is opgenomen in "Steengoed", het blad van de belangenvereniging van vastgoed investeerders in Nederland: Vastgoed Belang

Hiernaast zijn er nog enkele andere punten van kritiek op het document van wethouder Velthuis:

1. Er is geen aandacht voor "short stay" en (nog bedenkelijker) voor "AirB&B".
2. Er is een "inkeerregeling" (?!). Hoe om te gaan met een verhuurder, die al 15 jaar een pand verhuurt met 4 studenten. Volgens de nieuwe regels zou hij gebruik moeten maken van de inkeerregeling, € 800 leges betalen om gelegaliseerd te worden! Maar hij was een legaal opererende verhuurder omdat de wettelijke grens voor een kamerverhuurvergunning ligt bij 5 kamers. Het kan niet zijn dat de gemeente Nijmegen de spelregels tijdens het spel verandert en waardoor vervolgens een verhuurder illegaal zou zijn geworden!
3. De veronderstelling is dat een pand gelegaliseerd wordt zodra een pand voldoet aan het bouwbesluit. Echter, meer dan 75% van de kamerverhuurpanden voldoet niet aan het bouwbesluit en kan daar ook veelal niet aan voldoen. Deze eis is niet realistisch en daarmee onhaalbaar. Hoe stelt de wethouder zich dit voor? Dat hij 1500 panden gaat sluiten?
   De KKVV app. benadert deze problematiek vanuit de feitelijke situatie en beschrijft het keurmerk voor kamerverhuurpanden op 3 niveaus. Een "instapniveau" (de ondergrens

Bijlage - Stichting KKVV - ingekomen stuk kamerverhuur

waaraan elk pand moet voldoen; dit is het niveau waarop de Brandweer haar controles uitvoert), niveau 2 (het streefniveau, net onder bouwbesluit) en niveau 3 → bouwbesluit.

Met vriendelijke groet,
Eef Willems
info@kkvv.nl
06-22545242

Namens Stichting KKVV

Stichting Keurmerk KamerVerhuur & Veiligheid
Daalseweg 229
6521 GJ Nijmegen

Postbus 38307
6503 AH Nijmegen

Tel: 024-3604599
info@kkvv.nl
www.kkvv.nl

Bijlage - T. Leenders - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: <sloet4@upcmail.nl>
Datum: 27 september 2016 19:16:00 CEST
Aan: "griffie@nijmegen.nl" <griffie@nijmegen.nl>
Onderwerp: Debat verkamering op 28 september. Mijn bijdrage.

Heb zojuist op youtube de uitzending van omroep gelderland over verkamering in Nijmegen gezien.
Ik ben geschrokken van de uitlatingen van sommige studenten en de verbijsterende reactie van de wethouder daarop.
Reden temeer voor de Nijmeegse politiek om het nu voorgestelde beleid nog eens ernstig te overwegen en tot regulering over te gaan.

Met vriendelijke groet T. Leenders, bewoner Altrade.

Verzonden vanuit Mail voor Windows 10

Van: <sloet4@upcmail.nl>
Datum: 27 september 2016 19:27:08 CEST
Aan: "griffie@nijmegen.nl" <griffie@nijmegen.nl>
Onderwerp: Debat kamerverhuurbeleid 28 september.

Ik wil nog iets toevoegen aan mijn vorige email. De wethouder zegt in het interview met omroep gelderland dat hij niets wil veranderen aan het voorstel van het college over het kamerverhuurbeleid. Wat is de mening van de gemeenteraad hierover? Waarom dan dit overleg op de 28e? Alles wat de wethouder als oplossing suggereert is al gedaan. Een zoethoudertje voor de bewoners dit debat?(!!). Gemeenteraad,
jullie zitten toch in de raad voor de burger?

T. Leenders
Verzonden vanuit Mail voor Windows 10

Bijlage - Th. Smolders - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Dorus en Roos Smolders [mailto:dorus.roos@wolmail.nl]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 13:44
Aan: Griffie
Onderwerp: bericht van Dorus Smolders m.b.t. de bijeenkomst kamerverhuurbeleid.

Nijmegen, 29 september 2016.

Geachte raadsleden.

Woensdagavond, 28-09-2016, heb ik een bijeenkomst bijgewoond m.b.t. een debat over kamerhuurbeleid.

Mijn vrouw en ik wonen in de van Trieststraat 11 te Nijmegen, in Bottendaal met een grote studenten populatie. Wij wonen in het midden van de van Trieststraat.
Onze woon- en slaapkamer bevinden zich aan de achterkant van ons huis en grenzen aan de 'driehoek' omsloten door de: sint Annastraat - Stijn Buysstraat – van Trieststraat.
Binnen deze driehoek (echo) zorgt de overlast voor een extra 'galm' van het geluid. Het geluid dat veroorzaakt wordt door de bewoners uit de studentenpanden.
Van 's avonds tot in de vroege ochtend uren is er lawaai, zijn er vuurkorven die branden, roken en smeulen. In gesprek gaan met de studenten levert niet echt veel op.
Dit hebben wij verschillende malen geprobeerd, maar helaas zonder veel resultaat. In de afgelopen jaren is de overlast in ernstige mate toegenomen. Erg jammer.
Nog het meest vervelend zijn de 'schreeuwpartijen' gepaard gaande met 'onsmakelijke' geluiden diep in de nacht. Juist als je eenmaal ingeslapen bent ontwaak je hiervan rond bijvoorbeeld 4.00 uur. Luide feestjes gaan door tot zeer laat. Er wordt geen enkele norm in acht genomen.

Het zou uitermate aangenaam zijn, wanneer de oude levensstandaard weer enigszins terug zou kunnen keren.
Hopelijk komt er op korte termijn een beleid dat dit gaat bewerkstelligen.

Met vriendelijke groet,

Dorus en Roos Smolders (sinds 1986 woonachtig in de van Trieststraat)

LEEFGENOT EN WOONGENOT TERUG IN HET CENTRUM VAN NIJMEGEN !!

Th. Smolders
Van Trieststraat 11
6512CW Nijmegen
Tel: 024-3240027

Bijlage - Ton Berentsen - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: TON BERENTSEN [mailto:berentsen100@hotmail.com]
Verzonden: dinsdag 4 oktober 2016 16:44
Aan: Griffie
Onderwerp: kamerverhuur

Bij deze wil ik nog wat aanvullende opmerkingen maken m.b.t. het kamerverhuur-beleid.
-ik woon in een beneden-appartement in de Timorstraat en heb aan de enen kant boven mij een alleenstaande vrouw van 65 jaar. Aan de andere kant heb ik sinds een jaar 2 studenten (vrienden van elkaar) wonen op de eerste verdieping. Op de 2e verdieping daarboven woont een jong stel, die beide werkzaam zijn.
-de studenten wonen boven mijn slaapkamer(s)
-het is mij niet bekend of dhr v.d. heuvel uit Venray (de huiseigenaar) een vergunning heeft aangevraagd.
-probleem is dat er sprake is van geluidsoverlast en dat nog wel boven mijn slaapkamer. De jongelui hebben een ander levensritme en gaan rond half een op stap, komen s'nachts rond 4 a 5 uur terug.
-deze ouden woningen met houten vloeren zijn niet ingesteld op studenten en/of kamerbewoners. Eigenlijk zou geen kamerbewoning toegestaan moeten worden en mocht dat wel zijn dat dan in ieder geval volgens professionele bouwkundige ingrepen geluidisolatie toegepast moeten worden. De nederlandse stichting geluidshinder heeft hier goeie ideeën over waarbij op professionele wijze ingrepen geadviseerd worden.
-in de timorstraat zijn nu al 2 panden die vol met studenten zitten, moet hier geen grens worden gesteld voor een straatje
-ik hoop dat deze opmerkingen meegenomen kunnen worden door de gemeenteraad.

B.v.d.
Ton Berentsen

Bijlage - Van Thiel - ingekomen stuk kamerverhuur

Portier, Julia BM50

Van: Patty en Fred <AalvanThiel@cs.com>
Verzonden: dinsdag 27 september 2016 17:59
Aan: Griffie
Onderwerp: verkamering onder de WOZ-waarde van 180.000,00 euro

Beste heer/mevrouw,

Graag willen wij het volgende kenbaar maken hetgeen mogelijk meegenomen kan worden in de besluitvorming met betrekking tot studentenhuisvesting/kamerbewoning:

Wij wonen aan de Beverweg nummer 59. Aan de rechterkant van de straat staan eengezinswoningen en aan de overkant staan woonappartementen/flats. Ook aan de Visotterstraat die haaks op de Beverweg uitkomt staan appartementen/flats. Deze appartementen liggen ruim onder de WOZ-waarde van 180.000,00 euro. Daarnaast zijn er grenzend aan onze achtertuin diverse duurdere woningen volledig verkamerd (Hatertseweg).

In de beleidsnota kamerverhuur geeft u aan de woningvoorraad van goedkope woningen tot 180.000,00 euro WOZ-waarde niet te verkameren. Graag willen wij weten hoe dit gehandhaafd gaat worden gezien onze ervaring

De afgelopen jaren zijn diverse appartementen aangekocht om studenten en hun vrienden/medestudenten te huisvesten. Deze trend zien wij vooral sinds de mogelijkheid is geschapen dat men 100.000,00 euro belasting vrij aan kinderen mag “schenken” op voorwaarde dat hiervoor een huis wordt aangekocht. Daarnaast zijn er eigenaren die hun appartement (nog) niet verkocht hebben en aangeboden hebben voor verhuur.

Wij (en met ons de medebewoners van de Beverweg maar ook enkele appartement bewoners) krijgen het onbehaaglijke gevoel dat de verhouding tussen gezinnen/werkende stellen enerzijds en de studenten/tijdelijke bewoners anderzijds meer en meer scheef is komen te liggen. Bijna wekelijks zien wij wel een boedelbak staan of iets dergelijks met een vertrekkende of komende bewoner bij de appartementen.

Hierbij willen wij benadrukken dat wij niet tegen deze manier van huisvesting zijn maar wel moeite hebben met de scheve verhouding die is ontstaan in een gewone doorsnee woonwijk en de toenemende “tijdelijke” huisvesting van studenten. Bovendien draagt het geenszins bij in de sociale buurtverhouding.

Een gevolg is dat wij met ergernis de verpaupering zien toenemen. In toenemende mate constateren wij o.a. het volgende:

- Vuilniszakken die op willekeurige dagen worden buitengezet.
- Overvolle fietsenstallingen en oude fietsen achterlatend bij vertrek (tot ergernis van de flatbewoners zelf)
- Rondslingerende fietsen.
- Van tijd tot tijd nachtelijk rumoer.

Vriendelijke groeten,

Fred van Thiel
Beverweg 59
6532 CC Nijmegen
Telnr 024-6632932
Email: aalvanthiel@cs.com

Bijlage - W.Schuitemaker - ingekomen stuk kamerverhuur

W.Schuitemaker
St.Annastraat 135
6524 EP NIjmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen.

Betreft: inspraak kamerverhuurbeleid.

Nijmegen, 8 oktober 2016.

Geachte leden van de raad,

Vanaf 2003 ben ik woonachtig aan de St.Annastraat tussen de Fransestraat en de Archipelstraat in. Sinds ik daar woon is het aantal kamers binnen een kleine straal van mijn woning aanzienlijk vermeerderd. Ik schat dat ik inmiddels omringd wordt door zo'n 200 kamerbewoners. Zo langzamerhand begint het hier meer op een campus te lijken en worden wij als "gewone burgers" een uitzondering. Dit heeft effect op het leefklimaat omdat de woonnorm steeds meer wordt bepaald door de kamerhuurder. Contact met hem is er niet. Dat willen ze ook niet. Er vinden overigens veel verhuisbewegingen plaats. Veel fietsen, veel vuilniszakken her en der, tuinen worden niet meer onderhouden, geluidsoverlast.

Ons grootste probleem op dit moment is het feit dat de gemeente geen quoteringsregeling kent voor het aantal panden wat voor kamerbewoning wordt gebruikt binnen een bepaalde straten-eenheid. Er heerst een soort laissez faire mentaliteit. Uiteindelijk lijkt dit ontbreken van beleid te gaan leiden tot een sterke toename van kamerpanden en concentraties daarvan in sommige straten en delen in de stad. Vooral mensen van buiten Nijmegen constateren: de Nijmeegse binnenstad is aan het verloederen. Het belang van de mogelijkheid woningen te verkameren lijkt voornamelijk te bestaan voor de eigenaren van de panden. Zij kunnen er goed geld mee verdienen.
Kamernood heerst er in Nijmegen niet of nauwelijks. Daarvoor is het dus niet nodig het aantal kamers op deze manier te vergroten, maar mocht het toch wenselijk zijn, laten we dan voor spreiding kiezen!

Ik heb dus één groot duidelijk verzoek aan u: stel een quoteringsregeling vast! Dit verzoek wordt gedeeld door menig inwoner van de Nijmeegse binnenstad! Wij zien geen enkele reden waarom u een dergelijke regeling niet zou kunnen invoeren. Het is uiteindelijk in het belang van alle inwoners en het aanzien van de binnenstad.
Ik ga er als overtuigd democraat van uit dat u ons verzoek serieus overweegt.

Vriendelijke groet,

W.Schuitemaker

Wibeco - bijlage 1 Vergunning St. Canisiussingel 30

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

ONTVANGEN 17 APR. 2003

GEMEENTE Nijmegen

Stationsplein 13
6512 AB Nijmegen
Telefoon(024) 3299444
Telefax (024)

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Exploitatiemaatschappij Wibeco
Heyendaalseweg 121 03
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
16 APR. 2003		G340/Straatman 200202710	329 98 40

Onderwerp
Eisen kamerverhuurpand St. Canisiussingel 30

Aantal bijlagen

Geachte mevrouw/heer,

Er is vergunning verleend voor het omzetten van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte van het pand St. Canisiussingel 30 te Nijmegen (onttrekkingsvergunning). De vergunning is verleend onder de voorwaarde dat het pand voldoet aan de eisen die in deze gemeente gelden voor kamergewijs bewoonde panden. Die eisen zijn opgenomen in de Notitie Aanschrijfbeleid Kamerverhuurpanden "Gerust op kamers", welke sinds juli 1999 van kracht is.

Wij hebben het pand op 8 april 2003 nogmaals gecontroleerd. Daarbij is gebleken dat het nog niet voldoet aan de eisen. Tijdens de controle zijn de volgende afspraken gemaakt:

- De brandweerrapportage van 18 februari 2003 blijft de basis voor de komende hercontrole.
- De vluchtladder aan de achtergevel dient zodanig te worden verplaatst, dat deze niet meer uitkomt boven het trapgat naar het souterrain.
- Met de bewoners van het souterrain zullen afspraken moeten worden gemaakt over het al dan niet voortduren van de bewoning in relatie met het mogelijk aanbrengen van meer licht- en luchttoetreding in de betreffende ruimtes.
- In verband met de aanwezigheid van een te grote hoeveelheid obstakels zullen de bewoners hierover een brief ontvangen.

Ik verzoek u ervoor te zorgen dat deze werkzaamheden binnen 2 maanden na datum van deze brief zijn verricht. Na afloop van deze termijn zal opnieuw een controle plaatsvinden.

Wibeco - bijlage 1 Vergunning St. Canisiussingel 30

Gemeente Nijmegen

Vervolgvel
1
Volledigheidshalve wijs ik erop dat, indien u de noodzakelijke voorzieningen niet op tijd of kwalitatief onvoldoende uitvoert, de burgemeester en wethouders door middel van een aanschrijving op grond van de Woningwet het treffen van de benodigde voorzieningen kunnen afdwingen. In dat geval zal er een volledige bouwkundige opname van uw pand plaatsvinden. Alle gebreken die daarbij aan het licht komen, moeten dan worden geholpen.
Ik ga er echter vanuit dat dat niet nodig zal zijn en dat u het pand in goed overleg in overeenstemming zult brengen met de eisen.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer Straatman van mijn bureau, telefonisch bereikbaar onder nummer (024)-329 98 40. Voor brandtechnische vragen kunt u bellen met de heer Fleuren (024)-3271579.

Met vriendelijke groet,

K. Donné, bureauchef.

223506.out

Wibeco - bijlage 1 Vergunning St. Canisiussingel 30

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

GEMEENTE Nijmegen

ONTVANGEN 0 2 JUNI 2005

Mariënburg 75
6511 PS Nijmegen
Telefoon (024) 329 91 11
Telefax (024) 329 34 34
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco b.v.
Heyendaalseweg 121
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
0 1 JUNI 2005		G330/LS 200311528	(024) 32980 88

Onderwerp

Aantal bijlagen
0

Geachte heer/mevr.,

Het pand St. Canisiussingel 30 is gecontroleerd in het kader van een controleproject voor panden, welke kamergewijs worden bewoond. Na de gevolgde procedure is nu gebleken, dat het betreffende pand voldoet aan de normen, zoals aangegeven in de NOTA GERUST OP KAMERS.

Hierbij deel ik U dan ook mede, dat het betreffende pand wordt goedgekeurd als kamerverhuurpand.

Omdat gemeente en brandweer nooit alles afdoende kunnen controleren (denk aan in muren weggewerkte leidingen, slechte plafonds achter verlaagd schrootjesplafond) blijft de eigenaar van de woning in alle gevallen volledig verantwoordelijk voor de juistheid van de installatie en aangebrachte voorzieningen en blijft degene, die de werkzaamheden heeft verricht verantwoordelijk voor de wijze waarop hij de werkzaamheden heeft uitgevoerd.

Wel neem ik de vrijheid hierbij nog de volgende opmerkingen te plaatsen:

- De gestelde eisen in het kamerverhuurpand dienen op het niveau te blijven, zoals in de NOTA GERUST OP KAMERS is aangegeven. Zodra het niveau onder deze eisen zal komen, is de goedkeuring niet meer van toepassing.
- Er wordt naar gestreefd ook de goedgekeurde panden periodiek en structureel te blijven controleren.
- De bouwkundige staat van het pand verdient voortdurend aandacht en geadviseerd wordt de bouwkundige toestand van het pand op een verantwoord niveau te houden.
- De praktijk heeft uitgewezen, dat het vermijden van obstakels in de algemene verkeersroutes (vluchtwegen) van cruciaal belang is voor de veiligheid van een kamergewijs bewoond pand. De verantwoordelijkheid hiervoor is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de eigenaar en de bewoners. Het is dan ook van zeer groot belang er voortdurend voor te blijven zorgen deze verkeersroutes vrij van obstakels (leeg) zijn.

Wibeco - bijlage 1 Vergunning St. Canisiussingel 30

Gemeente Nijmegen
Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

Vervolgvel
1

- De veiligheid en de gezondheid van de bewoners, alsmede de bruikbaarheid van het pand kunnen slechts worden gewaarborgd, indien de eigenaar/beheerder en de bewoners daar ieder hun rol in blijven spelen, zodat in het betreffende pand nu en in de toekomst slachtoffers vermeden kunnen worden.

Ik dank u voor de medewerking,

L. Berkers, bureauhoofd

Wibeco - bijlage 2 Vergunning St. Annastraat 129

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

GEMEENTE Nijmegen

ONTVANGEN 0 5 APR. 2004

Stationsplein 13
6512 AB Nijmegen
Telefoon(024) 3299444
Telefax (024)

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco B.V.
Heyendaalseweg 1213
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
2 APR. 2004		G340/Straatman 200301399	329 98 40

Onderwerp
Eisen kamerverhuurpand St. Annastraat 129

Aantal bijlagen

Geachte heer,

Er is vergunning verleend voor het omzetten van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte van het pand St. Annastraat 129 te Nijmegen (onttrekkingsvergunning). De vergunning is verleend onder de voorwaarde dat het pand voldoet aan de eisen die in deze gemeente gelden voor kamergewijs bewoonde panden. Die eisen zijn opgenomen in de Notitie Aanschrijfbeleid Kamerverhuurpanden "Gerust op kamers", welke sinds juli 1999 van kracht is.

Wij hebben het pand op 30 maart 2004 gecontroleerd. Daarbij is gebleken dat het nog niet geheel voldoet aan de eisen. De volgende voorzieningen moeten nog worden getroffen:

- Eventuele vluchtdeuren dienen te worden voorzien van een knopcilinder.
- Op een aantal plaatsen in het pand moeten nog brandwerende voorzieningen worden aangebracht.
- De keuken op de 1e etage beschikt momenteel niet over een deur en gezien de plaatsing van het huidige keukenblok is dat ook niet mogelijk. Afgesproken is, dat wordt gewerkt aan een situatie, waarbij wel weer een brandwerende keukendeur (30 minuten) in de betreffende keuken kan worden geplaatst. Voor de tussenliggende periode wordt genoegen genomen met de aanwezigheid van een rookmelder (230 volt) in de directie nabijheid van de deuropening.

Ik verzoek u ervoor te zorgen dat deze werkzaamheden binnen 2 maanden na datum van deze brief zijn verricht. Na afloop van deze termijn zal opnieuw een controle plaatsvinden.

242541.out

Wibeco - bijlage 2 Vergunning St. Annastraat 129

Gemeente Nijmegen

Vervolgvel
1

Volledigheidshalve wijs ik erop dat, indien u de noodzakelijke voorzieningen niet op tijd of kwalitatief onvoldoende uitvoert, de burgemeester en wethouders door middel van een aanschrijving op grond van de Woningwet het treffen van de benodigde voorzieningen kunnen afdwingen. In dat geval zal er een volledige bouwkundige opname van uw pand plaatsvinden. Alle gebreken die daarbij aan het licht komen, moeten dan worden geholpen.
Ik ga er echter vanuit dat dat niet nodig zal zijn en dat u het pand in goed overleg in overeenstemming zult brengen met de eisen.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer Straatman van mijn bureau, telefonisch bereikbaar onder nummer (024)-329 98 40. Voor brandtechnische vragen kunt u bellen met de heer Fleuren (024)-3277579.

Met vriendelijke groet,

E. Pansier-Jacobs, hoofd Bureau Woonkwaliteit

242541.out

Wibeco - bijlage 2 Vergunning St. Annastraat 129

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

GEMEENTE Nijmegen

Mariënburg 75
6511 PS Nijmegen
Telefoon (024) 329 91 11
Telefax (024) 329 34 34
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco bv
t.a.v. de heer P. Brock
Heyendaalseweg 121
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
5 AUG. 2004		G330/LS 200311581	(024) 32980 88

Onderwerp

Aantal bijlagen

Geachte heer Brock,

Het pand St. Annastraat 129 is gecontroleerd in het kader van een controleproject voor panden, welke kamergewijs worden bewoond. Na de gevolgde procedure is nu gebleken, dat het betreffende pand voldoet aan de normen, zoals aangegeven in de NOTA GERUST OP KAMERS.

Hierbij deel ik U dan ook mede, dat het betreffende pand wordt goedgekeurd als kamerverhuurpand.

Omdat gemeente en brandweer nooit alles afdoende kunnen controleren (denk aan in muren weggewerkte leidingen, slechte plafonds achter verlaagd schrootjesplafond) blijft de eigenaar van de woning in alle gevallen volledig verantwoordelijk voor de juistheid van de installatie en aangebrachte voorzieningen en blijft degene, die de werkzaamheden heeft verricht verantwoordelijk voor de wijze waarop hij de werkzaamheden heeft uitgevoerd.

Wel neem ik de vrijheid hierbij nog de volgende opmerkingen te plaatsen:

- De gestelde eisen in het kamerverhuurpand dienen op het niveau te blijven, zoals in de NOTA GERUST OP KAMERS is aangegeven. Zodra het niveau onder deze eisen zal komen, is de goedkeuring niet meer van toepassing.
- Er wordt naar gestreefd ook de goedgekeurde panden periodiek en structureel te blijven controleren.
- De bouwkundige staat van het pand verdient voortdurend aandacht en geadviseerd wordt de bouwkundige toestand van het pand op een verantwoord niveau te houden.
- De praktijk heeft uitgewezen, dat het vermijden van obstakels in de algemene verkeersroutes (vluchtwegen) van cruciaal belang is voor de veiligheid van een kamergewijs bewoond pand. De verantwoordelijkheid hiervoor is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de eigenaar en de bewoners. Het is dan ook van zeer groot belang er voortdurend voor te blijven zorgen deze verkeersroutes vrij van obstakels (leeg) zijn.

Wibeco - bijlage 2 Vergunning St. Annastraat 129

Gemeente Nijmegen
Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

Vervolgvel
1

- De veiligheid en de gezondheid van de bewoners, alsmede de bruikbaarheid van het pand kunnen slechts worden gewaarborgd, indien de eigenaar/beheerder en de bewoners daar ieder hun rol in blijven spelen, zodat in het betreffende pand nu en in de toekomst slachtoffers vermeden kunnen worden.

Ik dank u voor de medewerking,

L. Berkers, bureauhoofd

Wibeco - bijlage 3 Vergunning St. Annastraat 131

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

GEMEENTE Nijmegen

ONTVANGEN 0 5 APR. 2004

Stationsplein 13
6512 AB Nijmegen
Telefoon(024) 3299444
Telefax (024)

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco B.V.
Heyendaalseweg 1213
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
2 APR. 2004		G340/Straatman 200301336	329 98 40

Onderwerp
Eisen kamerverhuurpand St. Annastraat 131

Aantal bijlagen

Geachte heer,

Er is vergunning verleend voor het omzetten van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte van het pand St. Annastraat 131 te Nijmegen (onttrekkingsvergunning). De vergunning is verleend onder de voorwaarde dat het pand voldoet aan de eisen die in deze gemeente gelden voor kamergewijs bewoonde panden. Die eisen zijn opgenomen in de Notitie Aanschrijfbeleid Kamerverhuurpanden "Gerust op kamers", welke sinds juli 1999 van kracht is.

Wij hebben het pand op 30 maart 2004 nogmaals gecontroleerd. Daarbij is gebleken dat het nog niet geheel voldoet aan de eisen. De volgende voorzieningen moeten nog worden getroffen:

- Op een aantal plaatsen (bij vluchtdeuren) dienen knopcilinders te worden aangebracht.
- De scheidingsconstructie tussen de begane grond en de kelder dient te worden gebracht op een brandwerendheid van 30 minuten.

Ik verzoek u ervoor te zorgen dat deze werkzaamheden binnen 2 maanden na datum van deze brief zijn verricht. Na afloop van deze termijn zal opnieuw een controle plaatsvinden.

Volledigheidshalve wijs ik erop dat, indien u de noodzakelijke voorzieningen niet op tijd of kwalitatief onvoldoende uitvoert, de burgemeester en wethouders door middel van een aanschrijving op grond van de Woningwet het treffen van de benodigde voorzieningen kunnen afdwingen. In dat geval zal er een volledige bouwkundige opname van uw pand plaatsvinden. Alle gebreken die daarbij aan het licht komen, moeten dan worden geholpen.

242522.out

Wibeco - bijlage 3 Vergunning St. Annastraat 131

Gemeente Nijmegen

Vervolgvel
1

Ik ga er echter vanuit dat dat niet nodig zal zijn en dat u het pand in goed overleg in overeenstemming zult brengen met de eisen.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer Straatman van mijn bureau, telefonisch bereikbaar onder nummer (024)-329 98 40. Voor brandtechnische vragen kunt u bellen met de heer Fleuren (024)-3297579.

Met vriendelijke groet,

E. Pansier-Jacobs, hoofd Bureau Woonkwaliteit.

242522.out

Wibeco - bijlage 3 Vergunning St. Annastraat 131

Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

GEMEENTE Nijmegen

ONTVANGEN 0 9 AUG. 2004

Mariënburg 75
6511 PS Nijmegen
Telefoon (024) 329 91 11
Telefax (024) 329 34 34
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Wibeco bv
t.a.v. de heer P. Brock
Heyendaalseweg 121
6525 AJ NIJMEGEN

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Doorkiesnummer
5 AUG. 2004		G330/LS 200311582	(024) 32980 88

Onderwerp

Aantal bijlagen

Geachte heer Brock,

Het pand St. Annastraat 131 is gecontroleerd in het kader van een controleproject voor panden, welke kamergewijs worden bewoond. Na de gevolgde procedure is nu gebleken, dat het betreffende pand voldoet aan de normen, zoals aangegeven in de NOTA GERUST OP KAMERS.

Hierbij deel ik U dan ook mede, dat het betreffende pand wordt goedgekeurd als kamerverhuurpand.

Omdat gemeente en brandweer nooit alles afdoende kunnen controleren (denk aan in muren weggewerkte leidingen, slechte plafonds achter verlaagd schrootjesplafond) blijft de eigenaar van de woning in alle gevallen volledig verantwoordelijk voor de juistheid van de installatie en aangebrachte voorzieningen en blijft degene, die de werkzaamheden heeft verricht verantwoordelijk voor de wijze waarop hij de werkzaamheden heeft uitgevoerd.

Wel neem ik de vrijheid hierbij nog de volgende opmerkingen te plaatsen:

- De gestelde eisen in het kamerverhuurpand dienen op het niveau te blijven, zoals in de NOTA GERUST OP KAMERS is aangegeven. Zodra het niveau onder deze eisen zal komen, is de goedkeuring niet meer van toepassing.
- Er wordt naar gestreefd ook de goedgekeurde panden periodiek en structureel te blijven controleren.
- De bouwkundige staat van het pand verdient voortdurend aandacht en geadviseerd wordt de bouwkundige toestand van het pand op een verantwoord niveau te houden.
- De praktijk heeft uitgewezen, dat het vermijden van obstakels in de algemene verkeersroutes (vluchtwegen) van cruciaal belang is voor de veiligheid van een kamergewijs bewoond pand. De verantwoordelijkheid hiervoor is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de eigenaar en de bewoners. Het is dan ook van zeer groot belang er voortdurend voor te blijven zorgen deze verkeersroutes vrij van obstakels (leeg) zijn.

Wibeco - bijlage 3 Vergunning St. Annastraat 131

Gemeente Nijmegen
Directie Grondgebied
Bouwen en Wonen

Vervolgvel
1

- De veiligheid en de gezondheid van de bewoners, alsmede de bruikbaarheid van het pand kunnen slechts worden gewaarborgd, indien de eigenaar/beheerder en de bewoners daar ieder hun rol in blijven spelen, zodat in het betreffende pand nu en in de toekomst slachtoffers vermeden kunnen worden.

Ik dank u voor de medewerking,

L. Berkers, bureauhoofd

Wibeco - bijlage 4 Vergunning Staringstraat

HR-22.465/6

WOONRUIMTEWET 1947

VERKLARING

als bedoeld in artikel 1, lid 6

1. De kamer van koophandel en fabrieken voor

Nijmegen en Omstreken te N ij m e g e n

krachtens het zesde lid van artikel 1 van de woonruimtewet 1947, daartoe gemachtigd door de minister van economische zaken bij beschikking van 2 december 1947 nr. 74742 J.Z. verklaart, dat de

de percelen Staringstraat 41 en 43 te Nijmegen

x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

benodigd zijn als bedrijfsruimte door:

Wirouw B.V. te Nijmegen, x x x x x x x x

hieronder aangeduid als belanghebbende, welke percelen door haar worden of zullen worden gebruikt als voor exploitatie

van een kamerverhuurbedrijf. x x x x x x

x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

2. Deze verklaring is behoudens verlenging geldig gedurende 30 dagen na haar datering.

3. Deze verklaring verliest haar geldigheid na ontvangst door de belanghebbende van een mededeling, dat de verklaring is ingetrokken.

Hiermede komt de geldigheid van de door onze Kamer op 1 juli 1965 aan de Handelsond.Brittijn en Co verstrekte bedrijfsruimteverklaring voor het perceel Staringstraat 41 te Vervallen.

VERMANDE ZONEN I Nr. 3286

Wibeco - bijlage 4 Vergunning Staringstraat

4. Deze verklaring wordt ingetrokken:
   1e. op grond van onjuistheid of onvolledigheid van de te harer bekoming verstrekte gegevens;
   2e. wanneer de belanghebbende niet meer de feitelijke beschikking over de lokalen heeft;
   3e. indien de belanghebbende de bovenomschreven lokalen naar het oordeel van de kamer voor een ander doel gebruikt dan het hierboven vermelde.

5. Deze verklaring heeft geen waarde voor de vaststelling van de civiel-rechtelijke verhouding van de belanghebbende tot de eigenaar of onderverhuurder van de lokalen.

KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE NIJMEGEN

Plaats en datum: Nijmegen, 1 december 1978

De kamer van koophandel en fabrieken voor
Nijmegen en Omstreken
v.d. Drs. J.J.M. Persoon

VERLENGING

De geldigheid van bovenstaande verklaring is verlengd:
voor onbepaalde tijd

xxxx

Bijlage - Wibeco - ingekomen stuk kamerverhuur

Van: Froukje Nillessen [mailto:f.nillessen@wibeco.nl]
Verzonden: dinsdag 4 oktober 2016 16:15
Aan: Griffie
CC: Claas de Witt; Karel de Witt
Onderwerp: RE: Vervolg kamerverhuurbeleid

Geachte Raadsleden van de Gemeente Nijmegen,

Naar aanleiding van het kamerverhuurdebat op 26 september en de beleidsnotitie kamerverhuur 2016, willen wij u graag extra input geven voor de kamerbespreking op 12 oktober aanstaande.

Wij zijn particulier kamerverhuurder sinds 1968 en verhuren inmiddels ongeveer 800 kamers in 22 panden. Daarnaast voeren wij het beheer voor panden van derden.

Wat wij u als eerste mee willen geven, is dat de Gemeente Nijmegen jarenlang zeer weinig tot niks heeft gedaan aan het handhaven van kamerverhuurpanden en de controle daarvan. Wij hebben van onze panden altijd kamerverhuurvergunningen gehad, echter deze werden op een gegeven moment niet meer uitgegeven en tevens zijn deze klaarblijkelijk niet adequaat geregistreerd. Tot 2008 werden onze panden, zoals ook in de beleidsnotitie staat opgenomen, geïnspecteerd via “Gerust op kamers”, waarbij duidelijk werd aangeven dat er een vergunning was verleend. Echter op een gegeven moment werd dit project niet meer door de Gemeente gefaciliteerd en heeft de Gemeente verder geen controle op kamerverhuurpanden meer uitgevoerd.

Door het artikel in de Gelderlander afgelopen maand en het kamerverhuur debat, hebben wij inmiddels bij het ODRN navraag gedaan, over wat er bij hen bekend is inzake de juridische status van onze panden. Hieruit bleek dat bij slechts 3 van onze panden de juridische status met een vergunning van woningonttrekking t.b.v. kamerverhuur geregistreerd is.

Wij voelen ons zeer zeker niet aangesproken als er wordt gesproken van illegale kamerverhuur. Wij hebben regelmatig contact met diverse afdelingen binnen de Gemeente en altijd is hierbij bekend voor welke doelen onze panden in gebruik zijn. Ook uit diverse correspondenties met de Gemeente blijkt dat er ooit een vergunning is verleend voor het omzetten van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte (zie bijlage voor een aantal voorbeelden). Dit is blijkbaar niet juist geregistreerd bij de Gemeente en wij vinden dit toch wel een zeer kwalijke zaak.

U begrijpt dat wij niet nogmaals een vergunning willen aanvragen met alle bijkomende werkzaamheden en kosten van dien. Wij verzoeken u dan ook om in het nieuwe kamerverhuurbeleid rekening te houden met bestaande situaties. De mogelijkheid om in de eerste 6 maanden na het vaststellen van de nieuwe beleidsregels onder gunstige (lees tegen een bedrag van € 400,83 in plaats van € 800,00) alsnog een omzetting/samenvoeging/onttrekking vergunning aan te vragen achten wij hierbij niet voldoende. Dit zou alleen al leiden tot een onnodige kostenpost van ongeveer € 9.000 aan leges.

Als verhuurder doen wij ons uiterste best om al onze panden in optimale staat te houden en de huurders voldoende te faciliteren zodat eventuele overlast tot het minimum wordt beperkt. Wij geven onze huurders duidelijke richtlijnen mee over het wonen in een kamerverhuurpand.

Bijlage - Wibeco - ingekomen stuk kamerverhuur

Daarnaast hebben wij korte lijnen en treden indien nodig in contact met de politie wanneer zaken uit de hand lopen.

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief, neem dan gerust contact met ons op, wij willen graag nog een verdere toelichting geven. Graag vernemen wij ook uw standpunt in dezen.

Met vriendelijke groet,
Namens Wibeco Vastgoed bv en Walburg bv

Froukje Nillessen

Wibeco Vastgoed bv
Heyendaalseweg 121
6525 AJ Nijmegen
T 024 – 3773495
W www.wibeco.nl E info@wibeco.nl
facebook.com/wibeco

Wij verhuren en beheren kamers, appartementen, kantoorunits, bedrijfsruimtes en garageboxen

Bijlage - Wijkcomité Oost - ingekomen stuk kamerverhuur

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Betreft: beleidsnotitie kamerverhuur 2016

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op velerlei wijzen bent u reeds benaderd en van informatie voorzien door organisaties en individuele burgers omtrent de voornemens zoals verwoord in de beleidsnotitie kamerverhuur 2016. Namens het Wijkcomité Oost kan ik al wat daarover reeds onder uw aandacht is gebracht door Kamerbreed en een aantal individuele burgers alleen maar onderschrijven.

In de kern bestaat bij het Wijkcomité Oost de overtuiging dat er geen werkelijke politieke belangstelling is voor de problematiek ontstaan door een overmatige aanwezigheid van kamerverhuurde panden in een aantal straten en wijken, met name in het Stadscentrum en de 19e eeuwse schil. Wij voelen ons weggezet als een stelletje zeurpieten, intolerant en onverdraagzaam, die niet weten hoe samen te leven met diverse bevolkingsgroepen, in het bijzonder de vele studenten die de stad Nijmegen zo levendig maken. De reactie van wethouder Velthuis in de uitzending van TV Gelderland onlangs spreekt boekdelen, en is beschamend voor al die mensen die wekelijks een niet- erkende overlast ervaren van alle kamerbewoners om hen heen.

Niettemin wil het wijkcomité Oost een aantal zaken onder uw aandacht brengen en verwacht daarop een helder standpunt van u te mogen vernemen.
In wezen staat in de tekst van de notitie op pagina 17 de essentie:

Geen quotum

1. *De gemeente heeft bij de behandeling van de Woonvisie besloten om geen rem op kamerverhuur te zetten. Een quoteringsregeling is daarmee niet aan de orde. Een quotum per gebied kent een aantal nadelen.*
2. *Zo blijkt uit een grondige GIS-analyse dat het instellen van een quotum het verlenen van vergunningen in het centrum onmogelijk maakt. Dit willen wij niet.*
3. *Daarbij bestaat het gevaar dat het zogenaamde 'waterbedeffect' optreedt. Dit effect zorgt voor een verschuiving van vergunningsaanvragen naar gebieden waar kamerverhuur nog wel mogelijk is.*
4. *Een quotum is ook geen oplossing om bestaande overlast tegen te gaan.*
5. *Bovendien moet een quotum gebaseerd worden op harde feiten. Dat vereist een totaal overzicht van alle kamerverhuurpanden en vervolgens een keuze voor legalisering of sluiting van illegale panden in relatie met een te stellen norm. Zonder die acties wordt een quotum arbitrair.*

Ad1:
In diezelfde Woonvisie geeft de gemeente op pagina 21 aan dat het duidelijk is dat het structurele tekort op de markt voor studentenwoonruimte tot het verleden behoort. Reden temeer om kritisch naar omzetting van panden voor kamerbewoning te kijken lijkt ons. Temeer omdat in diezelfde Woonvisie op pagina 46 staat:
kwaliteit zit ook in cultuurhistorische aspecten. Erfgoed draagt bij aan het woongenot en de binding die bewoners voelen met hun leefomgeving…….vinden we het van belang om de historische kwaliteit van wijken en buurten te koesteren en streven we naar een zorgvuldige omgang met cultuurhistorische waarden……..herbestemming en hergebruik vraagt om maatwerk. Bouwkundige voorzieningen die noodzakelijk zijn om een woning te splitsen kunnen grote gevolgen hebben voor het exterieur en het interieur van een monumentaal pand of het karakter van een beeldbepalend pand
Onze vraag: waar wordt bij de toets om een pand te mogen omzetten naar kamerbewoning met deze aspecten serieus rekening gehouden? Wij zien het in de notitie nergens in de voorwaarden voor vergunningverlening terug.

Onze vraag: in de notitie wordt aangegeven dat de gemeente de behoefte aan kamers zal monitoren, zodat flexibel kan worden ingesprongen op basis van de behoefte. Mogen wij er vanuit gaan dat er geen vergunningen voor omzettingen worden verstrekt op het moment dat blijkt dat er voldoende aanbod van kamers is?

Verder wordt alleen gesproken over de nadelen van een quotomregeling. Erg eenzijdig.
Onze vraag: wat zijn de ervaren en erkende voordelen in den lande van een quotumregeling, en waarom worden die niet genoemd? Deze wijze van presenteren stuurt daarmee de besluitvorming al direct een kant op, weinig transparant en zeer vooringenomen, naar onze mening.

Ad2:
Blijkbaar zijn er in het centrum al zoveel panden als kamerverhuurbedrijf ingericht dat er al sprake is van een totaal onevenwichtige samenstelling van de woningvoorraad in het centrum. Erg vreemd dat daar dan geen rem op wordt gezet, juist gezien de vele overlastklachten die er al zijn. Of is er het streven om het centrum volledig te laten bevolken door kamerbewoners? Dit is volledig in strijd met de Woonvisie die op pagina 44 rept van: een goed woon- en leefklimaat in de

Bijlage - Wijkcomité Oost - ingekomen stuk kamerverhuur

bestaande wijken is de centrale ambitie. Dat betekent dat ……. waarbij we de kansen benutten om meer variatie in het aanbod te brengen.
Onze vraag: is de ambitie van de gemeente rondom een woon- en leefklimaat niet meer aan de orde als het om een onevenredig groot aantal kamerverhuurde panden in een straat of wijk gaat? Als die ambitie ook dan overeind blijft: hoe voorkomt de gemeente dan dat de gewenste variatie teloorgaat door het niet hanteren van (maximaal) gewenste percentages?

Ad 3:
Deze redenatie is natuurlijk enorm tegenstrijdig met het reguliere beleid rondom woningopgaven: in de reguliere woningbouw streeft de gemeente al jaar en dag naar een spreiding van diverse woonvormen en woningtypen en prijsklassen, naar diversiteit, daar waar ze via het vergunningenstelsel daarop invloed kan uitoefenen. En wordt er in de woonvisie juist gesproken over alle inspanningen om de kwaliteitsachterstanden van bepaalde eenzijdige wijken op te heffen.
Onze vraag: waarom wordt het uitgangspunt van diversiteit en spreiding opeens bezwaarlijk gevonden (waterbedeffect) als het om vergunningsaanvragen voor kamerverhuur voor andere wijken gaat? Naar onze mening zou dit juist een zeer positief effect hebben, namelijk spreiding en geen eenzijdige stapeling van bepaalde bewoning in concentratiegebieden. Graag uw zienswijze hierop.

Ad4:
Uiteraard helpt een quotum niet bij bestaande overlast, daarvoor zijn andere maatregelen in de notitie opgenomen, maar is wel effectief om een verdere toename van overlast te helpen voorkomen.
Onze vraag: hoe ver moet een overlast nog toenemen alvorens u besluit structurele maatregelen te treffen, zoals u dat ook doet op andere terreinen?

Ad 5:
Het is bekend dat er veel panden illegaal zijn verhuurd. Panden ook die qua bouw totaal ongeschikt zijn voor kamergewijze verhuur. Enorm gehorig, brand onveilig, met onbekende huisbazen voor de buurt, geen adequate voorzieningen voor bewoning door meerdere kamerbewoners. Het feit dat de gemeente niet eens van zins is om deze panden op te sporen zegt al genoeg.
Maar een qoutum niet invoeren omdat je geen totaaloverzicht hebt is een drogreden. Er zijn zoveel uitgangspunten die (nu nog) niet gehaald worden als het om de woonvisie gaat, maar niettemin is er wel een streven. Dat kan even zo goed ook voor een quotum: het is een toetssteen voor elke nieuwe aanmelding. Van belang is vooral hoe de gemeente omgaat met meldingen van juist die illegaal verhuurde panden.
Onze vraag: wat doet de gemeente met een melding van burgers dat een pand (mogelijk) illegaal wordt verhuurd: mogen wij er vanuit gaan dat er dan wel actief opsporingsbeleid volgt?

Naast bovenvermelde wezenlijk beleidsmatige aspecten willen wij dat op diverse uitvoeringsaspecten uit de notitie meer helderheid komt en de gemeenteraad hier ook op toeziet:

1. Illegale kamerverhuurbedrijven krijgen 6 maanden de tijd om alsnog legalisering aan te vragen. Daarbij wordt GEEN leefbaarheidstoets toegepast. Maar welke maatregelen worden verlangd als blijkt dat zo'n pand al tot veel overlastklachten heeft geleid? En hoe wordt dit bewaakt?
2. Hoe wordt gegarandeerd dat bij melding van een illegale omzetting alsnog de procedure voor vergunningsaanvraag wordt afgedwongen?
3. Mogen wij er van uitgaan dat alle overlastmeldingen in het nieuw te ontwikkelen registratiesysteem worden vastgelegd en als klacht worden genoteerd, en worden meegenomen/meegeteld bij een eventuele verdere toetsing op leefbaarheid of bij handhaving.
4. Volstrekt onduidelijk is wat nu als een gegronde overlastmelding wordt beschouwd. Wat is gegrond, op basis waarvan? Moet er melding bij de politie zijn geweest? Hoe kan worden gegarandeerd dat elke melding wordt vastgelegd?
5. De aard en de zwaarte van de melding is leidend of er wel of niet sprake is van overlast, ter beoordeling door de commissie woningomzetting, zo staat in de notitie te lezen. Wat zijn de criteria en hoe worden die vastgesteld en bekend gemaakt?
6. Hoe kunnen de burgers inzage krijgen in de beoordeling van een leefbaarheidstoets en of deze ook daadwerkelijk is uitgevoerd bij de aanvraag voor een omzettingsvergunning?
7. Wanneer sprake is van overlast door kamerbewoning beslist de commissie woningomzetting of de nieuw toe te voeren omzetting KAN worden verleend. Dit is erg arbitrair en voor velerlei uitleg vatbaar: het kan maar het hoeft niet. Hier kun je alle kanten mee op en hoef je nog steeds geen grens te trekken. Wij verlangen hierin een veel scherper beleid!
8. Ook de genoemde 50 meter in dit deel van de beschrijving van de leefbaarheidstoets is enorm arbitrair: als er op 70 meter afstand links van je pand en 80 meter rechts van je pand al veel kamergewijs verhuurde panden zijn die tot veel overlastklachten leiden, wordt dat conform deze bepaling helemaal niet meegenomen, en zal opnieuw een vergunning voor een pand tegenover jouw huis worden verstrekt. Dit is geen theoretische situatie, helaas

Bijlage - Wijkcomité Oost - ingekomen stuk kamerverhuur

komt die al in steeds meer straten van de genoemde wijken voor. Juist dat is de reden dat er inmiddels zoveel overlastklachten zijn en de groeiende actiebereidheid om hier een halt aan te roepen.

9. Tot slot is in de procedure bij klachten opgenomen dat bij een onderzoek het College een boete kan opleggen, of een besluit kan nemen over het al dan niet intrekken van de vergunning. Dit is opnieuw enorm vrijblijvend. Als uit het onderzoek blijkt dat er daadwerkelijk inbreuk op de leefbaarheid plaatsvindt dan ZAL een maatregel worden getroffen.
10. Waar en hoe is er bezwaarmogelijkheid op een besluit van de commissie woningomzetting?

Wij gaan er vanuit dat u zich als gemeenteraad terdege rekenschap geeft van de enorme impact die de toegenomen kamerverhuur in het stadscentrum en de 19e eeuwse schil heeft op de leefbaarheid. En wij gaan er vanuit dat u zich bewust bent van uw verantwoordelijkheid om het beleid daaromtrent in overeenstemming te brengen met alle uitgangspunten die u hanteert voor aantrekkelijke woonmilieus zoals door u vastgesteld in de Woonvisie.

Graag zien wij de antwoorden op de door ons gestelde vragen terug in uw beoordeling van en besluitvorming over de notitie kamerverhuur 2016.

Met vriendelijke groet

Els van Daal
Voorzitter Wijkcomité Oost.

Bijlage - Wilma van Liefland - ingekomen stuk kamerverhuur - 1

Van: W van Liefland <w.van.liefland@upcmail.nl>
Datum: 26 september 2016 19:03:25 CEST
Aan: <griffie@nijmegen.nl>
Kopie: <e.van.dael@nijmegen.nl>
Onderwerp: debat kamerverhuurbeleid

Beste griffie,

Ik heb me aangemeld voor het debat kamerverhuurbeleid op 28 november a.s.

Het programma van het debat is, naar mijn mening, erg eenzijdig. Het gaat n.l. niet alleen om directe overlast.
Wat ons, bewoners van de Hatertse Hei, vooral zorgen baart is het aantal kamerverhuurpanden t.o.v. de "gewone" woningen, Momenteel bevinden zich bij ons in een straal van ongeveer 100 meter, 12 van deze panden waarin ongeveer 60 studenten of andere kamerbewoners gehuisvest zijn. Ook de in onze ogen vaak onveilige situatie van de panden t.o.v. het aantal bewoners baart ons zorgen. In sommige doorzon-woningen wonen 6 studenten en het aantal wordt, als het aan sommige eigenaren ligt, uitgebreid naar 8 studenten dmv onderkeldering.
Hier zijn deze woningen en de bijbehorende infrastructuur absoluut niet op ingesteld.

Daarnaast zien we een toenemend domino-effect. Wanneer je als gezin met jonge kinderen woont tussen 2 van deze studentenpanden dan is het besluit om te verhuizen snel genomen. Een gezin echter zal niet meer voor deze woning kiezen, de prijs van de woning daalt verder en weer is er een huisjesmelker die zijn kansen ruikt. Het domino-effect is een feit.

Als bewoners vinden wij het juist heel positief wanneer de buurt een afspiegeling is van de samenleving maar e.e.a. moet wel in balans blijven.
Wanneer de weegschaal, zoals in onze buurt, doorslaat moeten er volgens mij toch vraagtekens worden gezet bij het huidige beleid van kamerverhuur, vooral wanneer het middelgrote ééngezinswoningen betreft in een bepaalde prijsklasse. Meestal betreft het wijken met een hoge concentratie 60-jaren woningen.
Nijmegen is een studentenstad maar de druk op bepaalde woonwijken en haar bewoners wordt op deze manier wel heel erg groot.

We vinden dan ook dat er behalve de ondergrens van de prijs van een woning tevens een maximum gesteld moet worden aan het percentage kamerverhuurwoningen per gebied van 10 woningen.

Ik hoop dat U deze uiteenzetting meeneemt in toekomstige besluiten.

Met vriendelijke groet,

Wilma van Liefland
Heidevenstraat 148
6533TW Nijmegen

Bijlage - Wilma van Liefland - ingekomen stuk kamerverhuur - 2

Van: W van Liefland [mailto:w.van.liefland@upcmail.nl]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 9:05
Aan: Griffie
Onderwerp: illegale kamerbewoning/gedoogbeleid.

Beste Griffie,

Gisteravond heb ik het debat kamerverhuurbeleid bijgewoond.
Hieraan zou ik graag nog iets toevoegen.

Bijgevoegde foto's geven de staat aan van een pand in onze straat dat, naast een horecagelegenheid????, jarenlang gebruikt is voor illegale kamerbewoning.

De gemeente was hiervan op de hoogte en heeft dit (veel te) lang gedoogd.
Uiteindelijk heeft de gemeente, na veel klachten uit de buurt, de bewoners uit de woning gehaald en het pand onbewoonbaar verklaard.
Nu, ongeveer 3 jaar later, verkeert het pand nog steeds in erbarmelijke staat.
Volgens de commissie beeldkwaliteit voldoet het pand niet aan de normen van welstand in Nijmegen wat dus een goede reden is om in actie te komen.
Deze uitspraak dateert van 18 maanden geleden maar weer wordt er gedoogd en wordt de eigenaar niet aangesproken.
Ondertussen heeft het vuil en afval zich achter de struiken opgehoopt tot meer dan een meter hoog.
Dit pand is een schande voor de buurt en de mensen die dagelijks over de Hatertseweg rijden.

Hoe wordt er gehandhaafd wanneer panden onder de toegestane verkoopprijs voor kamerbewoning zijn verkocht en toch (zonder vergunning??) verhuurd worden aan een (te) groot aantal studenten?

Met vriendelijke groet,

Wilma van Liefland
Heidevenstraat 148
633TW Nijmegen

Bijlage - Wilma van Liefland - ingekomen stuk kamerverhuur - 2

Bijlage - Wilma van Liefland - ingekomen stuk kamerverhuur - 2

Bijlage - Wim de Jong - ingekomen stuk kamerverhuur

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Wim de Jong [mailto:wimenanke@hotmail.com]
Verzonden: donderdag 29 september 2016 16:11
Aan: Griffie
Onderwerp: Kamerverhuur

Bedankt voor de reaktie.

Ik vin het niet eerlijk de telling van een studenten woning.
Bij ons in de straat cq straten zijn allemaal flats verkamerd aan zeg maar 3 studenten, dan zijn allemaal studentenwoningen die in de telling niet meegenomen worden door de gemeente Nijmegen, en dus krijg je geen goed beeld.
Je heb de prof Vd Heijdenstraat daar heb je al 26 flats verkamerd,de rest normale bewoners.
Dan de prof. Vd veldenstraat daar heb je 32 flats verkamerd, de rest normale bewoners.
Dan de prof hoogveldstraat daar zijn 34 flats verkamerd, de rest normale bewoners.
Dan de prof cornelisstraat daar zijn er 30 flats verkamerd, de rest normale bewoners.
De prof schrijnenstraat 2 en 4 en 6 en nog een woning met meer dan 6 studenten verkamerd.

Als je deze cijfers zie dan klopt het rekensommetje van de gemeente Nijmegen niet.
Als de allemaal een keer een feestje geven om de beurt, nou dan slaap je nooit meer.

Dit zijn meer dan 100 studentenhuizen om mij heen. Prof Vd Heijdenstraat 43 gewoon een wild groei. En de gemeente Nijmegen en Burgemeester Bruls laat dat toe, ze laten je De moord stikken, en als je aktie wil ondernemen moet je heel veel pikken.
En de gemeente Nijmegen zegt moet je de politie bellen, lekker midden in de nacht.
Want er moet meldingen komen.

Ze moeten veel meer handhaven als ik zie wat niet rond rijd zonder licht,(heijendaalseweg) dan handhaaft gemeente Nijmegen NIET, zal wel Strategie zijn, kom niet aan onze studentjes.

Als ik 10 kilometer te hard rijd over de industrie weg krijg ik een bekeuring wegens snelheids overtreding. Zo noemen ze dat. Het maakt niet uit hoe hard je rijd het heet snelheids overtreding .

Als er studenten in een huis wonen is dat een studenten huis punt.
En het maakt niet uit hoeveel er in zitten.

Ik zou graag op de hoogte gehouden willen worden.
Mvg Wim de Jong.
Prof. Vd Heijdenstraat 43
6524pv nijmegen

Bijlage - Wim de Natris BOB - ingekomen stuk kamerverhuur

Bewoners Organisatie
BOTTENDAAL

Aan het wijkmanagement/pa Ewart van der Putten en het wijkbeheer p/a Jolande Spierings
Deze brief geeft de BOB ook aan alle politieke partijen, aanwezig op de debat/inspraak- avond over het kamerverhuur van de gemeente Nijmegen, woensdag 28-9- 2016.

Nijmegen 26 september 2016

Onderwerp: hoeveel bewoners kan Bottendaal herbergen?

Geacht wijkmanagement, wijkbeheer, politieke partijen;

Bottendaal is een wijk met een hoge bebouwingsdichtheid waarin op dit moment meer dan 5.000 mensen wonen op een oppervlakte van slechts 44 ha. met weinig groen. In de bestaande leefbaarheidsbarometers wordt de wijk voldoende tot goed gewaardeerd. Dat willen wij als Bewoners Organisatie Bottendaal (BOB) zo houden en uiteraard verbeteren.

In het *Voorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur september 2016* waarderen wij het dat de overlast wordt aangepakt. Maar het *Voorstel* roept ook een aantal vragen op.

In de *Notitie* wordt geen enkele aandacht besteed aan de gevolgen van de toename van overwegend alleenstaanden, (studerend, werkend, arbeidsmigrant, gescheiden, etc.) dit vanwege de bijna ongelimiteerde mogelijkheid om in de vooral 19^{e} -eeuwse schil van onze stad en vooral onze wijk panden te verkameren dan wel te ver-studio-seren (= bouwen van nogal kleine appartementen in woonhuizen met aanvankelijk een andere woonbestemming) met een maximaal aantal onzelfstandige tot nauwelijks zelfstandige woonruimtes (= de woonstudio's).

Daardoor kan het aantal bewoners van Bottendaal flink gaan groeien en wordt het demografisch evenwicht tussen de verschillende bevolkingsgroepen in onze wijk danig verstoord.
In Bottendaal zijn daarvan nu al de gevolgen merkbaar omdat een aantal bewoners zich al niet meer thuis voelt bij een dergelijke eenzijdig bevolkte (en mogelijk straks overbevolkte) woonomgeving en daarom gaan verhuizen of overwegen te verhuizen.

Vele bewoners van Bottendaal en de (BOB), als hun vertegenwoordiger, maken zich dan ook ernstige zorgen over de groeiende verkamering en ver-studio-sering van onze buurt.
Naar ons oordeel behoren bij meer mensen duidelijke regels en meer voorzieningen, zoals (…) adequate bouwbesluiten (m.b.t geluidsisolatie, inpandige afvalopslag, inpandige fietsenstallingen), goede afspraken voor de afvalopslag op straat maar ook meer publieke parkeervoorzieningen (auto en fiets), etc.

Wij vragen ons dus af hoeveel mensen Bottendaal nog kan herbergen en wat de gevolgen gaan zijn van een verdergaande eenzijdige bevolkingsopbouw.

Bijlage - Wim de Natris BOB - ingekomen stuk kamerverhuur

Verder vragen wij ons af hoe de mogelijke registratie van overlast veroorzaakt door kamer- en studiobewoners precies gaat worden vastgesteld, de beleidsnotitie is hier nogal vaag over (een meervoudig te interpreteren formulier). Bovendien zouden wij het op prijs stellen dat de criteria voor de leefbaarheidstoets voor een ieder inzichtelijk zijn. Ook de wijze van het bekend maken van kamer- en studio verhuurders aan bestaande omwonenden, moet naar ons oordeel, eenduidig worden georganiseerd.

Tenslotte is het zeer de vraag of het wenselijk is om niet in te zetten op een goede spreiding van de huisvesting van vooral alleenstaande huishoudens over de hele stad.

Tot zover onze uitingen van ongerustheid en zorg.

Met vriendelijke groet,

Wim de Natris

Voorzitter BOB (Bewoners Organisatie Bottendaal)
Van Dulckenstraat 20
6512 DT Nijmegen
024 323 46 89
wdnatris@planet.nl

Theo Lucassen
secretaris BOB (Bewoners Organisatie Bottendaal
Burghardt van den Berghstraat 68
6512 DP Nijmegen
024-3604627
t.lucassen1@chello.nl

Gelderen, Erik van BA50

Van: Wim de Jong <wimenanke@hotmail.com>
Verzonden: dinsdag 13 september 2016 8:16
Aan: Griffie
Onderwerp: Mee doen aan de discussie over kamerverhuurpanden.

Beste .. Gemeente Nijmegen.

Graag willen wij meedoen aan de discussie kameroverlast en studenten woningen.
En het melden van overlast van studenten in de professorenbuurt.

Mvg Wim en Anke de Jong.
Professor Vd Heijdenstraat 43
Nijmegen
0644521802
wimenanke@hotmail.com

Verstuurd vanaf mijn iPad

Bijlage - Yvonne Rotink - ingekomen stuk kamerverhuur

Nijmegen, 8 oktober 2016

Aan: Raadsleden gemeente Nijmegen (griffie@nijmegen.nl)

Betreft: bijdrage aan kamerverhuurdebat van bewoners carré van Langeveldstraat, Daalseweg, Heydenrijckstraat, Rembrandtstraat.

Geachte raadsleden,

In aanvulling op onze bijdrage aan het kamerverhuurdebat op 28 september j.l. willen we graag nog een paar zaken specifiek onder uw aandacht brengen.

a) Zoals de gemeente zelf in haar woonvisie vermeldt is er geen sprake meer van een structureel tekort aan studentenkamers. Wij hebben de afgelopen jaren echter niet gemerkt dat dit ook is vertaald naar het beleid ten aanzien van vergunningen voor omzettingen en kamerverhuur. Alleen al in de van Langeveldstraat zijn er de afgelopen drie jaar drie huizen omgezet van eengezinswoningen/appartementen naar kamerverhuur. Op een totaal van 41 woningen worden nu zes woningen gebruikt voor kamerverhuur, waarbij de eigenaar niet zelf in het pand woont. Met als resultaat dat meer dan een kwart van de bewoners inmiddels student is. En gezien de activiteit van twee huisjesmelkers vrezen we dat binnen afzienbare tijd tenminste 2 particuliere huurwoningen ook zullen worden omgezet naar kamerverhuur. Op de Daalseweg en in de Heydenrijckstraat zijn meerdere panden, bijvoorbeeld de woningen boven de winkels, omgezet naar kamerverhuur.
b) De woningen die zijn omgezet waren zeer geschikt voor starters op de woningmarkt, waarvoor juist wel een krapte op de woningmarkt telt.
c) Het effect van deze toename op onze straten wordt langzaam zichtbaar. Straatborrels en barbecues worden nu alleen nog door een kleine kern van bewoners bezocht, waardoor de sociale cohesie afneemt. Het aanzien van de straten begint te verloederen. Enerzijds doordat het draagvlak voor en de bijdrage aan het onderhoud van groenbakken, bankjes enzovoorts afneemt. Anderzijds doordat de kamerverhuurders niet investeren in fatsoenlijk onderhoud van voortuinen, fietsenrekken etc.
d) De sterke toename van kamerverhuur en studenten en het slechte onderhoud leidt ertoe dat onze woningen minder in trek zullen zijn bij nieuwe kopers en nog eerder door huisjesmelkers worden opgekocht. Zo start er een spiraal naar beneden.
e) In alle discussies over kamerverhuur geeft de gemeente aan dat er zo weinig geklaagd wordt. Maar dat betekent niet dat er geen overlast is. Ook als kamerbewoners zich redelijk gedragen (en dat is niet altijd zo) is er sprake van overlast door een afwijkend leefritme. In de tuinen van het carré en in de smalle Van Langeveldstraat wordt het geluid door de wanden van hoge panden versterkt. ’s Nachts zijn luidpratende mensen op straten en balkons voor iedereen duidelijk te horen. Dit zijn geen zaken waarvoor we de politie bellen maar nu het steeds vaker gebeurt loopt de ergernis wel op.

Wij leven in een levendige buurt waar tot voor kort een goede balans was tussen studenten en bewoners, maar het einde van onze draagkracht en tolerantie is in zicht. Ons inziens moet het beleid ten aanzien van kamerverhuur dus echt veranderen. En dat betekent dat er vier dingen moeten gebeuren:

1) Het vergunningenbeleid moet veel strenger. De gemeente wil dat er voortaan vanaf 3 kamers een vergunning wordt aangevraagd. Dat is toe te juichen maar heeft alleen een belemmerende werking als de gemeente dan ook kritisch naar die vergunningen kijkt en niet automatisch elke vergunning goedkeurt. Tot nu toe hebben wij slechte ervaringen met de

Bijlage - Yvonne Rotink - ingekomen stuk kamerverhuur

wijze waarop de gemeente haar eigen regels handhaaft. Als dat niet verandert heeft het maken van nieuwe regels geen enkele zin.

2) Het is absoluut noodzakelijk dat er een quotum wordt ingesteld. Als dat niet gebeurt zullen bewoners een zodanige overlast gaan ervaren dat ze wegtrekken uit bepaalde buurten en straten, waardoor huisjesmelkers daar een monopolie kunnen verwerven.
3) Er moet een goede klachtenregistratie komen, niet alleen van grote geluidsoverlast maar ook van kleine maar voortdurende overlast.
4) Er moet tevens een goede registratie plaats vinden van de verhuurders: wie heeft welke panden in handen, wat zijn goede verhuurders en wie zijn de huisjesmelkers. En daar hoort ook een klachtenregistratie bij zodat bewoners én kamerbewoners kunnen aangeven waar de verhuurder in gebreke blijft.

Nijmegen moet een studentenstad blijven, maar dan wel een waar ook gewone burgers goed kunnen leven én slapen, in alle wijken en straten. We hopen dat ook onze stem in deze gehoord zal worden,

Namens de bewoners van carré van Langeveldstraat, Daalseweg, Heydenrijckstraat, Rembrandtstraat,

Yvon Rotink, van Langeveldstraat 11
Thea Weijers, van Langeveldstraat 7

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Van:	College van B&W d.d. 6 september 2016		
Doel:	Behandeladvies geven voor de besluitronde		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Het college stelt de raad voor de Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 vast te stellen. **2. Achtergrond** In het coalitieakkoord en de Woonvisie heeft het college een set uitgangspunten voor een aanscherping van het kamerverhuurbeleid vastgesteld. Deze uitgangspunten zijn in de Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 uitgewerkt. Na besluitvorming door de raad wil het college het nieuwe beleid opnemen in nieuwe beleidsregels voor de vergunningverlening. Het doel is volgens het college om een goed evenwicht te creëren tussen het behoud van goede en voldoende woonruimte voor studenten en jongeren, het behoud van schaarse zelfstandige woonruimte en het effectief tegengaan van overlast gevende situaties rond kamerverhuur, door de regels voor het omzetten, samenvoegen en onttrekken van woonruimte aan te scherpen. Daarnaast wil het college de verhuurder meer aanspreken op 'goed verhuurderschap', en niet specifiek inzetten op actieve handhaving. **3. Inspraakronde** Tijdens de Politieke Avond van 28 september is er over dit onderwerp een thema-inspraakronde georganiseerd, waar voor- en tegenstanders enkele stellingen bespraken. Daar zijn ongeveer 100 belangstellenden op af gekomen. Terugluisteren is mogelijk via https://nijmegen.raadsinformatie.nl/. De aangeleverde schriftelijke inspraakreacties blijven in het overzicht op notubox staan, aanvullingen worden ook daar geplaatst.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Wim van der Velde w.van.der.velde@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 329 34 37
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel 'Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016' d.d. 6 september 2016 2. Beleidsnotitie Kamerverhuur Raadsbesluit d.d. 12 oktober 2016 Raadsbesluit d.d. 16 november 2016		

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel

12 oktober 2016 / 93/2016

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
Beleidsnotitie kamerverhuur 2016

Programma
Wonen

Portefeuillehouder
B. Velthuis

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
6 september 2016

Samenvatting
In het Coalitieakkoord en de Woonvisie is een aantal uitgangspunten voor actualisering van het kamerverhuurbeleid opgenomen. Deze uitgangspunten zijn in de Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 verder uitgewerkt in nieuw beleid voor kamerverhuur. Deze notitie bieden we uw raad nu ter besluitvorming aan.

Voorstel om te besluiten
De Beleidsnotitie kamerverhuur 2016 vast te stellen.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Wim van der Velde, 3437, w.van.der.velde@nijmegen.nl

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

In het Coalitieakkoord en de Woonvisie hebben we duidelijke uitgangspunten voor een aanscherping van het kamerverhuurbeleid vastgesteld. Deze uitgangspunten zijn in de Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 verder uitgewerkt. Nijmegen kent als studentenstad al jaren een tamelijk liberaal beleid voor het omzetten van zelfstandige woningen in kamerverhuur. Dat past bij de rol die de particuliere markt speelt voor de studentenhuisvesting. Maar de laatste tijd nemen de klachten over overlast door verkamering toe. Tegelijkertijd vlakt ook de groei van het aantal studenten af. In de Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 doen we een voorstel waarbij de lijnen van het Coalitieakkoord en Woonvisie zijn uitgewerkt in een samenhangende aanpak. Deze notitie bieden we uw raad nu ter besluitvorming aan. Na besluitvorming door uw raad zal ons college het nieuwe beleid opnemen in nieuwe beleidsregels voor de vergunningverlening.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

Het wettelijk kader wordt gevormd door de Huisvestingswet en de Huisvestingsverordening Nijmegen 2016. De Beleidsnotitie vormt het nieuw beleidskader voor het kamerverhuurbeleid.

1.2 Relatie met programma

Het beleid voor kamerverhuur heeft een relatie met de programma's wonen, veiligheid en wijken.

2 Doelstelling

Doelstelling is om een goed evenwicht te creëren tussen het behoud van goede en voldoende woonruimte voor studenten en jongeren, het behoud van schaarse zelfstandige woonruimte en het effectief tegengaan van overlast gevende situaties rond kamerverhuur, door de regels voor het omzetten samenvoeging en onttrekken van woonruimte aan te scherpen.

3 Argumenten

Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 is uitvoering Coalitieakkoord en Woonvisie

De kamermarkt voor studenten moet aansluiten bij het karakter van de studentenstad die Nijmegen is, maar mag niet leiden tot overmatige overlast voor buurtbewoners. In de Woonvisie is dit verder uitgewerkt. Daarbij hebben we ook aangegeven dat de registratie en afhandeling van meldingen van overlast veel beter kan. De lijn in de Woonvisie is dan ook verbetering van klachtafhandeling, tegengaan van overlast en aanscherping van voorwaarden. Dit is met een amendement aangevuld met gewenst beleid rond fietsparkeren en afvalbakken, en het standpunt dat een rem op kamerverhuur niet gewenst is. In de Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 stellen we dan een samenhangende aanpak voor met deze sporen: behoud voldoende aanbod op kamermarkt, aanscherping van vergunningsvoorwaarden, verbetering van klachtafhandeling en tegengaan van overlast.

We maken kamerverhuur niet onmogelijk

Nijmegen is een studentenstad. De studentenpopulatie draagt bij aan de levendigheid, vitaliteit en uitstraling van Nijmegen. Goede en voldoende studentenhuisvesting is daarbij

belangrijk. De particuliere kamermarkt voorziet in een flink deel van deze huisvesting. De afgelopen jaren is de studentenpopulatie in Nijmegen gegroeid. Het aantal verkamerde panden eveneens. Jaarlijks zijn ca. 50 omzettingsvergunningen afgegeven. Cijfermatig zien we het volgende beeld: het totaal aantal onzelfstandige woonruimten schatten we op ca. 20.500. De SSHN heeft ruim 6.000 eenheden waarvan 70% onzelfstandig. Verder zijn er zo'n 14.500 kamers op de particuliere kamermarkt. Het aantal verkamerde panden schatten we op zo'n 2.800. De komende periode zal het aantal studenten naar verwachting niet langer stijgen. Demografische processen liggen hieraan ten grondslag. De invoering van het leenstelsel levert zeer waarschijnlijk een tijdelijke dip op. Tegelijkertijd stijgt het aantal buitenlandse studenten. Volgens de HAN en de Radboud Universiteit zal dit de terugval bij uitwonende Nederlandse studenten grotendeels opvangen. Dat betekent dat de huidige omvang van de kamermarkt nu in kwantitatieve zin grosso modo aansluit bij de behoefte. Maar ontwikkelingen zijn dynamisch, goede monitoring blijft daarom belangrijk. En naast studenten wonen ook niet studerende jongeren voor een deel op de kamermarkt. We kiezen nu niet voor een quotering en afname van verkamerde panden. Wel scherpen we de voorwaarden voor het verlenen van een vergunning aan: vanaf 3 kamers is voortaan een vergunning nodig. Dat was vanaf 5 of meer. De prijsgrens voor goedkope woningen die niet verkamerd mogen worden is opgetrokken van € 172.000 naar € 180.000 en heeft nu betrekking op alle zelfstandige woningen onder die grens. In het oude beleid was de prijsgrens alleen van toepassing op eengezinswoningen. En bij elke aanvraag voeren we een leefbaarheidstoets uit.

We pakken overlast effectiever aan
We willen een betere aanpak van overlast. Uit een analyse blijkt dat het aantal meldingen van overlast de afgelopen periode is gestegen. Dat komt onder andere door de actieve opstelling van het Platform Kamerbreed, maar we ontvangen ook meldingen buiten dit platform om. Jarenlang was het aantal serieuze meldingen van overlast rond de 10 per jaar. Over 2014, 2015 en het begin van dit jaar waren het er 119, dus gemiddeld bijna 60 per jaar. Voor een groot deel zijn het anonieme meldingen. Dit maakt het lastig om de klager te helpen. De meeste meldingen gaan over geluidsoverlast. In veel mindere mate wordt geklaagd over zaken als fietsparkeren en verloedering. De meldingen zijn geconcentreerd rond een aantal panden. Wat de analyse ook leert is dat onze registratie van meldingen van overlast veel beter kan, en er te weinig capaciteit voor handhaving beschikbaar is. Overlast afkomstig van bewoners van kamerverhuurpanden kan zodoende niet afdoende worden aangepakt. Met dit voorstel verbeteren we de registratie van overlast en stellen we meer capaciteit beschikbaar voor de handhaving en aanpak van overlast. In dit verband wordt voortaan ook bij elke aanvraag voor een omzettingsvergunning een leefbaarheidstoets uitgevoerd, en niet langer alleen bij enkele gevoelig geachte locaties. Deze toets heeft ook een positief effect op de kwaliteit van kamerverhuurpanden en is daarmee in het belang van de bewoners omdat een bouwkundige inspectie hiervan deel uitmaakt. Een ambtelijke adviescommissie wordt belast met de uitvoering van de leefbaarheidstoets en de procedure van melding en beoordeling van overlast.
De brandveiligheid van de panden staat ook via de lijn van ENNUWEG en het Keurmerk Kamerverhuur en Veiligheid (KKVV) scherp op de agenda. Op basis van de quick-scans die afgelopen jaren door ODRN en Brandweer in de kamerverhuur zijn uitgevoerd, maken we in 2016 een begin met de aanpak via op locatie te organiseren contactmomenten met een

monitorsysteem ten behoeve van positieve gedragsbeïnvloeding onder kamerbewoners. Uw raad is hierover dit voorjaar per brief geïnformeerd.

Meer verantwoordelijkheid bij de verhuurder
We gaan de verhuurder meer aanspreken op “goed verhuurderschap”. Dat past binnen de trend dat we niet alleen regels stellen maar ook meer verantwoordelijkheid bij burgers willen leggen voor een leefbare samenleving. Bij het aanvragen van een vergunning gaan we de verhuurder op zijn verantwoordelijkheden wijzen. Hiermee wordt ook na de verlening van de vergunning de plicht van de verhuurder om de leefbaarheid van een wijk op orde te houden aangesproken. In geval van melding van overlast is een protocol opgesteld waarin “goed verhuurderschap” een centrale rol speelt. Bij aanhoudende overlast kan een bestuurlijke boete en/of intrekking van de vergunning volgen. Dit laat onverlet dat we bij ernstige overlast en op elk moment kunnen optreden.

Geen actieve handhaving
Niet alle verkamerde panden hebben een omzettingsvergunning. Uit onze analyse blijkt dat 1335 paden een omzettingsvergunning hebben. Die is wel onder verschillende regimes afgegeven omdat in de loop der jaren het beleid is aangepast. We weten niet precies hoeveel illegale situaties er zijn. Een benadering door het bestand met omzettingsvergunningen te vergelijken met een bestand van alle panden met 3 of meer personen met een verschillende achternaam, geeft alleen een zeer grove indicatie van een kleine 1.500 panden. Voor de aanpak van illegale panden hanteren we een helder overgangsbeleid in de vorm van een “inkeerregeling”. Gedurende 6 maanden kunnen eigenaren onder lichtere voorwaarden een vergunning aanvragen. Na die periode gelden de voorwaarden van het nieuwe beleid. We zetten geen capaciteit in om alle illegale panden actief op te sporen. Daarvan zijn de kosten te hoog gezien het beschikbare budget. Als we na afloop van de inkeerregeling bij de aanpak van overlast een illegaal pand tegenkomen moet wel een vergunning worden aangevraagd en worden voldaan aan de dan geldende voorwaarden.

Samenvattend komt de nieuwe aanpak op het volgende neer: geen rem op kamerverhuur maar wel scherper aan de voorkant (vergunningverlening) en strenger aan de achterkant (aanpak overlast).

4 Klimaat
Dit voorstel heeft geen relatie met het klimaat- en energievraagstuk en onze doelstellingen op dat terrein.

5 Risico’s
Hogere leges kunnen mogelijk tot gevolg hebben dat mensen minder snel een vergunning aanvragen en er zo mee illegaliteit ontstaat.

6 Financiën
De aanscherping van de voorwaarden met een leefbaarheidstoets vooraf en een betere aanpak van overlast brengt extra kosten met zich mee. De afhandeling van ca. 50 aanvragen voor een omzettingsvergunning is geraamd op € 70.000 per jaar. De betere afhandeling van klachten en aanpak van overlast op ca. € 40.000 per jaar. Totaal dus
€ 110.000. Dat is ca. € 90.000 meer dan er nu aan dit proces wordt besteed..

De bedragen zijn gebaseerd op het huidige aantal van 50 aanvragen van een vergunning per jaar. En we kunnen er zo'n 30 panden per jaar mee inspecteren bij klachten en overlast. Daarnaast verwachten we door de inkeerregeling dat het aantal aanvragen het eerste halfjaar hoger zal liggen. Daarvoor ramen we a-structureel een bedrag van ca. € 40.000.
De structurele meerkosten van € 90.000 zijn als volgt verdeeld: € 40.000 is nodig voor extra inspecties door de ODRN, € 50.000 is nodig voor uitvoering leefbaarheidstoets en betere klachtenregistratie en afhandeling bij de eigen organisatie. Betrokken zijn de programma's wonen, wijken en veiligheid.

Voorgesteld wordt de kosten, conform Coalitieakkoord, voor een groot deel te financieren uit een verhoging van de leges. Om dat kostendekkend te doen zou een tarief van ca. € 2.200 nodig zijn. Dat is 5,5 x zoveel als het huidige tarief van € 400,38. Dat vinden we niet acceptabel. Bovendien lopen we het risico dat minder mensen dan een vergunning aanvragen waardoor weer meer illegaliteit ontstaat. We stellen voor om het tarief te verhogen tot € 800, opbrengst ca. € 40.000. Dat is een forse verhoging, maar in lijn met het Coalitieakkoord. Een serieuze aanpak van overlast kost nu eenmaal meer, en burgers hebben hier direct baat bij. Bovendien is een bedrag van € 800 niet extreem hoog als de exploitatie van een kamerverhuurpand in ogenschouw wordt genomen. Landelijk zitten we dan in de middenmoot. Zo vraagt Utrecht € 2.700, Eindhoven € 2.500, Groningen € 614, Tilburg € 550 en Amsterdam € 533.

Daarmee zijn de structurele meerkosten € 50.000 (€ 90.000 minus € 40.000 legesopbrengsten). A-structureel is er sprake van een eenmalig bedrag aan meerkosten van de inkeerregeling van € 20.000. Deze bedragen zijn opgenomen in de Zomernota die in juli door uw raad is vastgesteld. Dat betekent dat het nieuwe beleid pas per 1 januari 2017 van kracht zal zijn. We zullen dan ook de legesverordening aanpassen.

7 Participatie en Communicatie
Bij de totstandkoming van het voorstel is overlegd met het Platform Kamerbreed, de studentenvakbond AKKU, de SSHN en een tweetal verhuurders van kamerverhuurpanden.

8 Uitvoering en evaluatie
Na besluitvorming door de raad zal het college beleidsregels opstellen voor de wijze van vergunningverlening en handhaving.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A. van Hout

Bijlage: Beleidsnotitie kamerverhuur 2016

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 12 oktober 2016

11. Raadsvoorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur (93/2016)

Raadsvoorstel d.d. 6 september 2016
De Beleidsnotitie kamerverhuur 2016 vast te stellen.

Het voorstel wordt geagendeerd als debatstuk tijdens de besluitronde op een latere Politieke Avond.

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

8. Raadsvoorstel Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 (93/2016)

Raadsvoorstel d.d. 6 september 2016
De Beleidsnotitie kamerverhuur 2016 vast te stellen.

Motie Stadspartij DNF: Van Klacht naar kans
Eerste indiener: W. Grutters

De gemeenteraad van Nijmegen, bijeen in vergadering op 16 november 2016

Constaterende dat:

- Tijdens de drukbezochte inspraakavond van burgers blijkt dat handhaving en de wijze van het bij de gemeente kunnen melden van een overlastsituatie een van de belangrijkste punten van aandacht is.
- Een zuivere en zorgvuldige wijze van omgaan met overlastmeldingen onder andere samen gaat met inventarisatie van klachten, duidelijke regels en meetbaarheid en consequenties (handhaving).
- De burgers in de inspraak o.a. aangeven 'meldingsmoe' te zijn, mede door de hoge drempels van melden en de vele verschillende instanties waar dit kan worden gedaan.
- Een en ander vraagt om een helder en toegankelijke centraal meldpunt, zowel digitaal als telefonisch.
- Een meldpunt overlast beschikbaar moet zijn voor het kunnen melden van allerlei vormen van overlast in de vorm van lawaai, stank, vervuiling, intimidatie en/of agressie, veroorzaakt door mensen in de buurt.
- Een vroege signalering van problemen bijdraagt aan vroegtijdig ingrijpen van instanties als bijv. bureau toezicht en/of hulpverlening, wat kan voorkomen dat zaken escaleren.
- Centrale melding ook vraagt om een sluitend administratief registratie systeem.

- Een adequate opvolging en afhandeling van overlast en eventueel ook zorgsituaties tevens vraagt om een goede samenwerking tussen gemeente, politie, (verenigingen van woningeigenaren (waaronder particuliere verhuurders en woningverhuurcorporaties). Waarbij deze samenwerking bij voorkeur goed wordt vastgelegd in een samenwerkingsconvenant.
- In dit samenwerkingsconvenant de verschillende meldingen kunnen worden gedefinieerd en gecategoriseerd en hierin tevens duidelijke werkafspraken en interventieplannen kunnen worden opgenomen.
- Terugkoppeling aan de melder een belangrijk punt van burgercommunicatie is.
- Dat de onderzoeksprocedure zoals in het beleidsnotitie wordt voorgesteld door de combinatie van een hoog aantal gegrond verklaarde meldingen en de korte termijn waarbinnen deze moeten plaatsvinden drempelverhogend werkt. (5 gegrond verklaarde klachten binnen 2 maanden)
- In de voorliggende beleidsnotitie bij de beoordeling van een al dan niet gegronde verklaring in de commissie vertegenwoordiging van burgers ontbreekt.

Roept het college op:

1. Eén centraal gemeentelijk meldpunt in te stellen die zowel telefonisch als digitaal (oa. op de gemeentelijke website) bereikbaar is voor het kunnen melden
2. Een samenwerkingsconvenant op te stellen tussen oa. gemeente, politie, woningeigenaren en hulp — en zorgverlenende instanties dat voorziet in een sluitend administratief registratiesysteem, definitie en categorisatie van meldingen in werking te stellen na een aantal gegrond bevonden werkafspraken, een interventieplannen en terugkoppeling naar de melder.
3. De in de beleidsnotitie bedoelde onderzoeksprocedure te verlichten. Dit door ofwel het aantal melding per gestelde termijn te verlagen (bijv. een onderzoek te starten bij 3 i.p.v. 5 gegronde meldingen binnen twee maanden) Ofwel voor het gestelde aantal meldingen de termijn te verlengen (bijv. een onderzoek te starten bij 5 gegronde meldingen binnen 4 i.p.v. 2 maanden).
4. De beoordelingscommissie gegrondheid klachten uit te breiden met een

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

vertegenwoordiging van wijkbewoners

En gaat over tot de orde van de dag

Beslispunt 1
Voor 24 SP, GroenLinks, PvdA, Stadspartij DNF, VSP
Tegen 14 D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen

Beslispunt 1 aanvaard

Beslispunt 2
Voor 14 GroenLinks, PvdA, Stadspartij DNF
Tegen 24 SP, D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, VSP, Liberaal Nijmegen

Beslispunt 2 verworpen

Beslispunten 3 en 4
Voor 7 GroenLinks (1), PvdA, Stadspartij DNF
Tegen 31 SP, GroenLinks (7), D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, VSP, Liberaal Nijmegen

Beslispunten 3 en 4 verworpen

Motie Stadspartij DNF: Leefbaarheidstoets
Eerste indiener: W. Grutters

De gemeenteraad van Nijmegen, bijeen in vergadering op 16 november 2016
Constaterende dat:

De leefbaarheidstoets bestaat uit twee delen; 1. Fysieke leefbaarheidseisen. 2. Algemene (sociale) toets

Fysieke leefbaarheidstoets

- Conform het coalitie-akkoord 2014-2018 en de woonvisie 2015-2020, brandveiligheid, geluidsisolatie, fietsparkeren en afvalvoorzieningen in de fysieke leefbaarheidstoets moeten worden opgenomen
- Het eerste deel van de leefbaarheidstoets een beleidsnotitie omtrent fietsparkeren en afvalvoorzieningen ontbreekt.
- Conform coalitieakkoord/woonvisie daarom beleid over mogelijkheden voor fietsberging, inpanding of op straat en mogelijkheden voor interne afvalopslag of afvalopslag op straat in containers aan de fysieke toets moet worden toegevoegd

Algemene(sociale) leefbaarheidstoets

- De leefbaarheidstoets als doel heeft bescherming te bieden voor direct omwonenden
- Tijdens de drukbezochte inspraakavond van burgers blijkt dat handhaving en de wijze van het bij de gemeente kunnen melden van een overlastsituatie twee van de belangrijkste punten van aandacht zijn.
- Een zuivere en zorgvuldige wijze van omgaan met overlastmeldingen onder andere samen gaat met inventarisatie van klachten, duidelijke regels en meetbaarheid en consequenties (handhaving).
- De algemene leefbaarheidstoets daarom zo concreet en objectief mogelijke moet omschrijven waaraan de situatie waarvoor een vergunning wordt aangevraagd moet voldoen om voor het verlenen van de gevraagde vergunning in aanmerking te kunnen komen.
- De algemene leefbaarheidstoets als voorgesteld daarom verduidelijking vraagt door aanvulling met concrete vragen betreffende oa. het aantal omgezette woningen in de straat, eerdere verleende vergunningen, insluiting door verkamerde panden, handhavingsacties APV, eerdere meldingen, verhuisbewegingen.

- De voorgestelde commissie woningomzetting bestaat uit 2 medewerkers van de ODRN, het organisatieonderdeel dat de aanvraag in behandeling neemt, een ambtenaar die de rol van voorzitter op zich neemt en een ambtenaar van het organisatieonderdeel Ruimtelijke ontwikkeling/Wonen waarbij een vertegenwoordiging van burgers in het geheel ontbreekt.
- Het daarom wenselijk is dat aan de commissie woningomzetting een vertegenwoordiging van burgers wordt toegevoegd
- In het voorgestelde toetsingsproces woningomzetting voorgestelde een bezwaarprocedure nog ontbreekt

Roept het college op:
1. Om in het eerste deel, het fysieke deel van de toets, conform coalitieakkoord/woonvisie beleid over
adequate mogelijkheden voor fietsberging, inpandig en/of op straat en mogelijkheden voor interne afvalopslag of op straat in containers, op te nemen
2. Om in het tweede deel, het algemene deel van de toets, de vraagstelling die ten grondslag ligt aan de kwaliteitseisen van de leefbaarheid uit te breiden met onderstaande vragen:
   a) Hoeveel woningen telt de betreffende straat en hoeveel daarvan zijn gesplitst of omgezet in kamerbewoning, zowel illegaal als legaal?
   b) Zijn al eerder omzettingsvergunningen in de betreffende straat geweigerd of verleend?
   c) Betreft het een aanvraag, die bij verlening tot gevolg heeft, dat de naastgelegen woning aan weerszijden ingesloten wordt door kamerbewoning?
   d) Is inbreuk op leefbaarheid in de betreffende straat een steeds terugkerend onderwerp in het overleg van de gemeente (stadsdeelteams) met de bewonersorganisatie, Kamerbreed-Nijmegen, leefbaarheidsteams, etc.?
   e) Is het laatste half jaar sprake geweest van handhavingsacties in het kader van de APV? Zo ja, hoeveel en betrof het meerdere adressen?
   f) Is het laatste halfjaar sprake van meldingen/klachten/signalen bij gemeente en/of politie vanuit meerdere adressen in de betreffende omgeving ten aanzien van overlast als gevolg van parkeren, stank, geluid, drank- en drugsmisbruik, schending van de veiligheid, achterlaten van afval, plaatsen van fietsen, op straat laten staan van kliko's en/of vuilniszakken, vandalisme, het niet aanbieden van afval conform de regelgeving e.d.? Zo ja, hoeveel?
   g) Hoeveel verhuisbewegingen zijn de laatste 12 maanden in de betreffende straat geregistreerd?
3. Om de commissie woningomzetting uit te breiden met een vertegenwoordiging van burgers

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie ingetrokken

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Motie GroenLinks: Stal het stalen ros
Eerste indiener: P. Boekhorst

De raad van de gemeente Nijmegen in vergadering bijeen op 16 november 2016,

Constaterende dat:
- In de beleidsnotitie kamerverhuur de regels rondom verkamering worden aangescherpt;
- Door insprekers is gesproken over het gebrek aan fietsenstallingen bij verkamerde panden;
- Verkeerd gestalde fietsen een rommelig straatbeeld geven en obstakels kunnen vormen voor wandelaars, rolstoelgebruikers en/of hulpdiensten;
- Inpandige stallingen of (extra) stallingen in de openbare ruimte een oplossing kunnen zijn voor verkeerd gestalde fietsen;
- Er in straten in de openbare ruimte vaak autoparkeerplaatsen beschikbaar zijn;
- Er in plaats van 1 auto maar liefst 10 fietsen kunnen staan.

Spreekt uit dat:
- Het belangrijk is om bewoners van verkamerde panden een goede en veilige fietsen-stalling te bieden;
- Bovenstaand uitgangspunt uitstekend past bij Nijmegen Fietsstad.

Roept het college op:
1) In de nieuwe beleidsregels die het college nog gaat vaststellen, de verplichting op te nemen dat aanvragers van een omzetvergunning voldoende (inpandige) fietsenstallingen realiseren.
2) Een laagdrempelige regeling te maken waarmee openbare autoparkeerplaatsen gemakkelijk omgezet kunnen worden naar fietsenstallingen, zodat (nieuwe) kamerverhuurders hier graag gebruik van maken.

Beslispunt 1
Voor 32 SP, GroenLinks, D66, PvdA, CDA, Stadspartij DNF, VSP
Tegen 6 VVD, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen

Beslispunt 1 aanvaard

Beslispunt 2
Voor 31 SP, GroenLinks, D66, PvdA, Stadspartij DNF, Gewoon Nijmegen
Tegen 7 VVD, CDA, VSP, Liberaal Nijmegen

Beslispunt 2 aanvaard

Motie GroenLinks: Ranking the verhuurders
Eerste indiener: P. Boekhorst

De raad van de gemeente Nijmegen in vergadering bijeen op 16 november 2016,

Constaterende dat:
- In de beleidsnotitie de regels rondom verkamering worden aangescherpt;
- Het belangrijk is dat daarbij handhaafbare en slimme regels worden vastgesteld;
- Veel insprekers de aanpak van slechte verhuurders missen in de beleidsnotitie.

Spreekt uit dat:
- Het belangrijk is dat inwoners, huurders en verhuurders inzicht hebben hoe "goed verhuurderschap" wordt nageleefd in Nijmegen.

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Roept het college op:
1. Openbaar inzichtelijk te maken welke verhuurders in Nijmegen kamers/woningen verhuren.
2: Met hulp van de Nijmeegse huurteams jaarlijks inzichtelijk te maken welke verhuurders adequaat reageren op klachten en meewerken aan het oplossen daarvan.

Beslispunt 1
Voor 25 SP, GroenLinks, PvdA, Stadspartij DNF, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen 13 D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen

Beslispunt 1 aanvaard

Beslispunt 2
Voor 24 SP, GroenLinks, PvdA, Stadspartij DNF, VSP
Tegen 14 D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen

Beslispunt 2 aanvaard

Motie Gewoon Nijmegen: Leuker en leefbaarder kan de student het in Nijmegen wel maken!
Eerste indiener: R. Klein Hemmink

De Raad der Gemeente Nijmegen, bijeen in openbare vergadering, op 16 november 2016

Overlast is een probleem van de veroorzakers en de gedupeerden van deze overlast. Het is een misverstand dat alleen studenten overlast veroorzaken. Ook andere Nijmegenaren zorgen voor ergernis bij kamerbewoners, net als andersom.
Daarom is het zaak om het probleem samen op te lossen. En dit zeker niet alleen bij de huiseigenaren neer te leegeggen, maar ook zeker bij de veroorzakers daarvan.

Constaterende dat:
- Nijmegen een studentenstad is, en dat deze studenten veelal kleur geven aan de stad. Door het grote aantal kamerbewoners (studenten) de leefbaarheid van sommige delen van Nijmegen onder druk staat.
- Duidelijk uit de inspraak van de burgers is gebleken dat er eigenlijk geen aanpassing van het kamerverhuurbeleid nodig is, maar dat de bestaande regels beter gehandhaafd dienen te worden door de gemeente.
- Er vooral sprake is van overlast door de kamerbewoners in de vorm van: geluidsoverlast, rommel in de tuinen en fout geparkeerde fietsen.
- Dat het college in haar beleidsnotitie alle betrokkenen op hun verantwoording wil aanspreken behalve de kamerbewoner zelf.
- Er een beleidsnotitie is samengesteld Kamerverhuur 2016.

Een rondgang bij andere studentensteden zoals Groningen, Utrecht, Eindhoven en Maastricht leert dat vaak in onderling overleg veel opgelost kan worden. Zeker als dit gesprek in een ongedwongen sfeer plaats kan vinden tussen veroorzakers en gedupeerden met tussenkomst van een mediator. Ook de SSHN geeft aan dat een gesprek en het wijzen op normale leefregels vaak een oplossing zeer dichtbij brengt.

De SSHN heeft een aantal leefregels en waarschuwingen op haar website geplaatst en gedeeltelijk opgenomen in hun huurovereenkomsten. Deze sluiten wij ter informatie bij in de bijlagen. Tevens heeft de gemeente Groningen een aantal richtlijnen geplaatst op hun website onder "Leveninstad".

Om veroorzakers, gedupeerden en huiseigenaren een houvast te geven stellen wij voor om als

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Gemeente Nijmegen Leefregels voor het (kamer)wonen in Nijmegen op te stellen, en van deze leefregels een leuke informatieve poster (A3-formaat) c.q. informatiefolder te laten maken. Tevens stellen wij voor om deze poster en informatie ter beschikking te stellen aan eigenaren, buurtbewoners, studentenverenigingen en zeker ook kamerbewoners.

Verhuurders kunnen deze leefregels opnemen in hun huurcontracten en ophangen in hun verhuurde panden. Tevens kunnen deze leefregels gebruikt worden om in gesprek te gaan met veroorzakers en gedupeerden, en zo duidelijk afspraken te maken omtrent: hoe te wonen, te leven en plezier te maken met en zonder elkaar.
Een goede aanzet voor de eerste leefregels is Leveinstad (zie bijlage). Deze kunnen in overleg met alle betrokken partijen aangevuld worden (zie voorbeeld).
Roept het College van B&W op om:

1. In overleg te gaan met alle betrokkenen om een aantal Nijmeegse leefregels op te stellen.
2. Opdracht te geven om op een wat ludieke manier deze Nijmeegse leefregels op een poster te zetten en informatiefolder.
3. Voortaan deze informatiefolder in het welkomstpakket van de Gemeente Nijmegen aan de nieuwe studenten toe te voegen.
4. De poster en informatiefolders ter beschikking te stellen aan alle betrokkenen (eventueel aan te laten schaffen tegen kostprijs).

En gaat over tot de orde van de dag.

LeVen StAD
(http://leveninstad.nl)

Wat mag en wat moet?

U bent hier: Home (http://leveninstad.nl/) » Overlast (http://leveninstad.nl/overlast/) » Wat mag en wat moet?

Het is een misverstand dat alleen studenten overlast veroorzaken. Ook Stadjers zorgen voor ergernis bij kamerbewoners, net als andersom.

Gelukkig is de groep die overlast veroorzaakt heel klein. De meeste buren houden rekening met elkaar. Eigenlijk is dat heel simpel:

- Sommige huizen zijn erg gehorig en de binnenterreinen werken als een echoput (zeker als de ramen openstaan). Doe het daarom rustig aan met je muziek en met je stem
- Luidsprekers zijn er natuurlijk niet voor bedoeld om een schuifraam mee open te houden
- Toch harde muziek draaien of gamen met het volume omhoog? Een koptelefoon geeft ook een heel goed geluid.
- Kom je laat thuis? Prima, maar sommige mensen moeten over een paar uur naar hun werk. Laat ze daarom rustig slapen
- Vertel het je buren als je een feestje geeft (en nodig ze eventueel uit)
- Hou het hygiënisch
- Woon je met zijn allen in een huis, spreek dan onderling duidelijke leefregels af
- Brand? Bedenk van tevoren wat de vluchtroute is en zet daar dan geen vuilniszakken of kratten neer.

Meer weten over rechten en plichten? Stuur dan een mail naar info@leveninstad.nl.

Inschrijven
Mijn SSH
International Student/Staff

Toepassen

- Ned
- Eng

SSH, de studentenhuisvester met 19.000 kamers en woningen in Nederland

Overlast

Huurwijzer | Overlast

Wonen als student

- Energie bespaartips
- Huisgenoot zoeken
- Slim huishouden
- Huisfeesten
- Overlast
- Samenwonen

Overlast

Als je dicht op elkaar woont, kunnen er ergernissen ontstaan. Dit is niet altijd te voorkomen, maar het helpt als je probeert afspraken te maken en rekening met elkaar houdt. Soms heeft overlast ook te maken met onwetendheid. Is de betreffende huisgenoot wel op de hoogte van je ergernis? Ga eens rustig met je huisgenoot praten, dat werkt vaak verhelderend.

Bemiddeling

Soms lukt het niet om met elkaar tot overeenstemming te komen, of iemand houdt zich niet aan de afspraken. Als bewoners er onderling niet uitkomen, kan de SSH bemiddelen in het conflict. Bij bemiddeling verwachten wij dat je zelf actief meewerkt aan de oplossing van het probleem.

Overlast

Als buurtbewoners overlast van jou en je huisgenoten hebben, baseren wij ons op de objectieve waarneming van de politie. Wanneer de politie regelmatig overlast constateert in een van onze studentenhuizen of woningen, spreken wij onze huurder(s) hierop aan. Wees je ervan bewust dat je verantwoordelijk bent voor je gasten. Als je zelf geen overlast veroorzaakt, maar je gast wel, dan spreken we jou daar op aan.

Wanneer de situatie niet verbetert, kan dit tot gevolg hebben dat wij de rechter verzoeken de huurovereenkomst met de huurder(s) te ontbinden. In uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld tijdens een (huis)feest, waarbij sprake is van zeer ernstige overlast, kan de officier van Justitie een (huis)feest sluiten. In dit geval is de kans groot dat wij de kantonrechter direct zullen verzoeken de huurovereenkomst met alle bewoners van de eenheid te ontbinden op basis van 'geen goed huurderschap'.

Over SSH
Privacy
Disclaimer
Contact
© 1956-2016 SSH. All rights reserved.
Facebook
Youtube
Twitter

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Inschrijven
Mijn SSH
International Student/Staff

Toepassen

- Ned
- Eng

SSH, de studentenhuisvester met 19.000 kamers en woningen in Nederland

Huisfeesten

Huurwijzer | Huisfeesten

Wonen als student

- Energie bespaartips
- Huisgenoot zoeken
- Slim huishouden
- Huisfeesten
- Overlast
- Samenwonen

Huisfeesten

Af en toe een huisfeest hoort erbij! Wij adviseren je om goede afspraken te maken. Houd goed zicht op het verloop van de avond en zorg voor controle aan de deur. Spreek je huisgenoten of bezoek aan wanneer zij overlast veroorzaken. Hieronder een aantal tips zodat je kunt voorkomen dat een fantastisch bedoeld huisfeest uit de hand loopt.

Houd je feest besloten

We raden het sterk af om voor een huisfeest vrije kaarten te verkopen of je feest te promoten met flyers of via Facebook. Het trekt misschien gasten aan met minder 'feestelijke' motieven. Houd daarom je feest besloten en vraag je gasten eventueel om een bijdrage. Zo weet je van tevoren wie er komt. Mensen die uit zijn op diefstal of zich te buiten gaan aan extreme overlast (gooien, schreeuwen en vernielingen) houd je zo buiten de deur.

Brandveiligheid

Ben je van plan een feest te geven met meer dan 50 bezoekers? Meld dit dan bij de politie en brandweer. Doe dit minimaal zes weken voorafgaand aan het feest. Let op: dit is niet vrijblijvend. Wanneer een melding uitblijft of jullie treffen onvoldoende brandveiligheidsvoorzieningen, kan de brandweer of politie het feest stopzetten!

Informeer de buren

Houd rekening met omwonenden en informeer deze op tijd. Informeren betekent niet dat je iedereen zijn gang kan laten gaan tijdens het huisfeest. Wanneer omwonenden de politie bellen en (geluid)overlast melden, zal de politie dit controleren en mogelijk een waarschuwing geven. Je loopt daarbij de kans op inbeslagname van de geluidsapparatuur. Als de overlastklachten aanhouden, zal de politie het huisfeest stoppen.

Overlast. En dan?

Stel dat de situatie uit de hand loopt. Mensen gooien spullen uit het raam en veroorzaken overlast. Beëindig in overleg met je huisgenoten het feest. Lukt dat niet, bel dan de politie en leg de situatie uit. Vraag eventueel de politie om het feest te beëindigen. Ondernemen jullie geen actie, dan stellen wij alle bewoners van de afdeling hiervoor aansprakelijk. Wees je er van bewust dat dit ernstige gevolgen kan hebben. Niet alleen voor de persoon die toevallig onder jullie raam door liep, maar ook voor jou en je huisgenoten. Naast dat we jullie aansprakelijk stellen voor eventuele schade en bijbehorende kosten, zal de SSH het beëindigen van jullie huurovereenkomsten overwegen. Wij voeren dit strenge beleid in het belang van de veiligheid van al onze bewoners en hun bezoekers.

Wij wensen je een geslaagd huisfeest toe!

Over SSH
Privacy
Disclaimer
Contact
© 1956-2016 SSH. All rights reserved.
Facebook
Youtube
Twitter

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Jij als student kan het verschil maken in Nijmegen

Jij maakt Nijmegen leuker en leefbaarder maar wel met een aantal eenvoudige leefregels

Het is een misverstand dat alleen studenten overlast veroorzaken. Ook Nijmegenaren zorgen voor ergernis bij kamerbewoners, net als andersom.

Gelukkig is de groep die overlast veroorzaakt heel klein. De meeste buren houden rekening met elkaar. Eigenlijk is dat heel simpel:

- Sommige huizen zijn erg gehorig en de binnenterreinen werken als een echoput (zeker als de ramen openstaan). Doe het daarom rustig aan met je muziek en met je stem
- Luidsprekers zijn er natuurlijk niet voor bedoeld om een schuifraam mee open te houden
- Toch harde muziek draaien of gamen met het volume omhoog? Een koptelefoon geeft ook een heel goed geluid.
- Kom je laat thuis? Prima, maar sommige mensen moeten over een paar uur naar hun werk. Laat ze daarom rustig slapen
- Vertel het je buren als je een feestje geeft (en nodig ze eventueel uit)
- Hou het hygiënisch
- Woon je met zijn allen in een huis, spreek dan onderling duidelijke leefregels af
- Brand? Bedenk van tevoren wat de vluchtroute is en zet daar dan geen vuilniszakken of kratten neer.

Eerste aanvulling:

- Maak van jezelf geen kamerolifant. Trek je schoenen uit als je in een gehorig huis woont.
- Gooi je fiets niet op straat, maar plaats hem in een fietsenrek of zet hem zonder het trottoir te versperren aan de kant
- Vuilnis wordt ieder week opgehaald. Kleine moeite om de vuilniszakken iedere week aan straat te zetten . Wel zo veilig en hygiënisch.
- Als je zelf geen overlast veroorzaakt maar je gast(en) wel, weet dan dat jij als bewoner voor je gast verantwoordelijk bent.
- Huisfeestje? Houd het feest besloten. Weet wie er komt op je feest

Voor 11 D66, CDA, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen
Tegen 27 SP, GroenLinks, PvdA, VVD, Stadspartij DNF, VSP

Motie verworpen

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Motie VVD: Zonder handhaving geen oplossing
Eerste indiener: F. Kossen

De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 16 november 2016,

Constaterende dat:
- Nijmegen een studentenstad is;
- Het aantal verkamerde panden geschat wordt op 2800;
- Het aantal meldingen van overlast de afgelopen periode is gestegen;

Overwegende dat:
- Niet alle verkamerde panden bewoond worden door studenten;
- Het huidige beleid genoeg handvatten biedt om overlast tegen te gaan;

Roept het college op:
- Om voor 1 februari 2017 met een plan van aanpak te komen omtrent de klachtenregistratie en het handhaven op overlast met betrekking tot overlast van en door verkamerde panden in de stad. In dit plan van aanpak worden o.a. de volgende punten concreet toegelicht:
    - o Hoe de klachten worden geregistreerd;
    - o Hoe een degelijk klachtenmeldpunt wordt ingericht
    - o Hoe de klachten teruggekoppeld worden naar de melder en overlastgevende;
    - o Wat voor handhavingmogelijkheden er zijn en waar de voorkeur aan gegeven wordt;
    - o Wat de gevolgen kunnen zijn van (meerdere) gegronde klachten;

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie unaniem aanvaard

Motie PvdA: De cost gaet voor de baet uyt
Eerste indiener: R. Zwart

De Raad van de Gemeente Nijmegen, in vergadering bijeen op woensdag 16 november 2016,

Overwegende dat:
- Het college voorstelt om in het kamerverhuurbeleid voortaan scherper te controleren op vergunningen en strenger toe te zien op overlast;
- Dit nieuwe kamerverhuurbeleid extra structurele kosten voor de gemeente met zich mee brengt;
- Het verhuren van kamers een commerciële, en lucratieve, activiteit is, waarop het motto `De cost gaet voor de baet uyt' van toepassing is;
- Het college desondanks het vragen van een kostendekkende leges voor een vergunning `niet acceptabel' acht;
- Een leges van €2.200 in vergelijkend perspectief, conform de door het college verstrekte cijfers, niet abnormaal is.

Roept het college op om:
- Een kostendekkende leges te vragen voor omzettingsvergunningen ten behoeve van kamerverhuur.
- Bij de toegezegde evaluatie van het beleid eind 2017 ook aandacht te besteden aan de financiële aspecten (kosten en baten) van het nieuwe beleid.

Toelichting

Leges mogen alleen de directe kosten van de vergunningverlening dekken.. Dat betekent dat alleen kosten die direct samenhangen met het verlenen van de vergunning meegenomen kunnen worden. De motie vraagt aan het college om bij het vaststellen van de hoogte van de leges alle toegestane (directe) kosten mee te nemen.

Tijdens de beraadslaging is de motie als volgt gewijzigd:

Overwegende dat:
- Het college voorstelt om in het kamerverhuurbeleid voortaan scherper te controleren op vergunningen en strenger toe te zien op overlast;
- Dit nieuwe kamerverhuurbeleid extra structurele kosten voor de gemeente met zich mee brengt;
- Het verhuren van kamers een commerciële, en lucratieve, activiteit is, waarop het motto `De cost gaet voor de baet uyt' van toepassing is;
- Het college desondanks het vragen van een kostendekkende leges voor een vergunning `niet acceptabel' acht;
- Een leges van €1.900 in vergelijkend perspectief, conform de door het college verstrekte cijfers, niet abnormaal is.

Voor 17 SP, PvdA, CDA, Stadspartij DNF, VSP
Tegen 21 GroenLinks, D66, VVD, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen

Motie verworpen

Amendement GroenLinks: Rechtvaardigheid bij verkamering
Eerste indiener: P. Boekhorst

De raad van de gemeente Nijmegen in vergadering bijeen op 16 november 2016,

Constaterende dat:
- In de beleidsnotitie de regels rondom verkamering worden aangescherpt;
- Door vele insprekers nadrukkelijk tot opsporing en aanpak van illegaal verkamerde panden is opgeroepen;
- Dit belangrijk is om het rechtvaardigheidsgevoel van alle inwoners, huurders en verhuurders bij het vraagstuk verkamering in stand te houden;
- Het college een toets van nieuwe aanvragen voorstelt met daarin fysieke toetsingscriteria en niet-fysieke criteria (zoals sociale cohesie en het begrip 'leefbaarheid')
- Een uitgebreide leefbaarheidstoets jaarlijks 50.000 euro kost;
- Dit geld ook besteed kan worden aan de opsporing een aanpak van illegaal verkamerde panden.

Spreekt uit dat:
- kamerverhuurders van een illegaal verkamerd pand, opgespoord en aangepakt moeten worden;
- deze aanpak vooral gericht moet zijn op de verhuurder, zodat huurders hier nauwelijks hinder van ondervinden;
- bij nieuwe aanvragen voor verkamering alleen op fysieke en daarmee concrete ken-merken getoetst moet worden zoals brandveiligheid, fietsenstallingen en afval;

Besluit:
Aan het beslispunt toe te voegen de zinsnede: "met dien verstande dat het college de niet-fysieke toetsingscriteria pas inzet nadat het merendeel van de illegaal verkamerde panden opgespoord en aangepakt is en de raad de resultaten hiervan heeft besproken.

Voor 20 GroenLinks, D66, VVD, CDA, Liberaal Nijmegen
Tegen 18 SP, PvdA, Stadspartij DNF, Gewoon Nijmegen, VSP

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Amendement aanvaard

Geamendeerd raadsbesluit d.d. 16 november 2016

Voor 24 SP, GroenLinks, PvdA, Stadspartij DNF, VSP
Tegen 14 D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen

Raadsvoorstel d.d. 6 september 2016
de Beleidsnotitie kamerverhuur 2016 vast te stellen, met dien verstande dat het college de niet-fysieke toetsingscriteria pas inzet nadat het merendeel van de illegaal verkamerde panden opgespoord en aangepakt is en de raad de resultaten hiervan heeft besproken.

Voorstel aanvaard

Beleidsnotitie kamerverhuur

Gemeente Nijmegen

Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling

Augustus 2016

www.nijmegen.nl/wonen

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Inhoud

Samenvatting 5
1. Inleiding 7
2. Uitgangspunten 7
4. Geleerde lessen 14
5. Nieuw beleid kamerverhuur 15
Financiën 18
Uitwerking in nieuwe beleidsregels. 18
Bijlage 1: Begripsbepaling 19
Bijlage 2: Aanvraag omzettingsvergunning 20
Bijlage 3: Overlastmeldingenafhandeling en handhavingsproces 23
Bijlage 4: Goed verhuurderschap 25
Bijlage 5: Formulier meldingen overlast 26

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Beleidsnotitie Kamerverhuur

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Samenvatting

Deze beleidsnotitie kamerhuur is een uitwerking van achtereenvolgens het Coalitieakkoord en de Woonvisie. In het Coalitieakkoord is aangeven dat het beleid voor het verkameren van panden zal worden aangescherpt. Voor deze aanscherping is in dit Coalitieakkoord een aantal randvoorwaarden benoemd. In de door de gemeenteraad vastgestelde Woonvisie is vervolgens een eerste uitwerking van de randvoorwaarden uit het Coalitieakkoord gemaakt. Omdat het aanscherpen van het kamerverhuurbeleid extra geld kost, is in de recent vastgestelde Zomernota 2016 een structureel budget van €50.000 door de gemeenteraad gereserveerd.

Het nieuwe kamerverhuurbeleid zal geen rem op verkamering zetten. Gelet op de ervaren overlast in de buurt van kamerverhuurpanden en de afname van de studentenpopulatie, zal in het nieuwe beleid echter meer aandacht zijn voor deze overlast en zullen de vergunningsvoorwaarden licht worden aangescherpt. Hiermee behouden we een flexibel karakter, borgen we de kwaliteit van kamerverhuurpanden en hebben we meer oog voor de signalen uit de stad. Het nieuwe kamerverhuurbeleid zal rusten op vier pijlers.

1.) <u>Voldoende voorraad kamerverhuurpanden behouden:</u>
- We zetten geen rem op kamerverhuur.
- We monitoren de behoefte aan kamers en kunnen zo flexibel inspringen op basis van de behoefte.
- We stellen geen quotum voor het aantal kamerverhuurpanden in.

2.) <u>Betere aanpak van ontoelaatbare overlast:</u>
- We leggen de verantwoordelijkheid van het voorkomen van overlast bij de verhuurder. Verhuurders worden vanaf verkrijgen van een vergunning nadrukkelijk aangesproken op goed verhuurderschap.
- We registreren de overlastmeldingen beter.
- Bij meerdere en aanhoudende meldingen treedt een protocol in werking met als doel de situatie te normaliseren. Dit laat onverlet dat bij ernstige overlast op elk moment kan worden opgetreden.

3.) <u>Aanscherping van de vergunningsvoorwaarden:</u>
- Omzettingsvergunning noodzakelijk bij 3 kamers of meer.
- We beschermen de goedkope woningvoorraad door goedkope koopwoningen tot €180.000,- WOZ-waarde niet te verkameren.
- We verhogen de leges naar €800,- om het beleid meer kostendekkend te maken.
- We sturen beter op leefbaarheid door het instellen van een duidelijke objectieve leefbaarheidstoets bij elke vergunningsaanvraag.

4.) <u>Geen actieve handhaving:</u>
- We sporen geen illegale situaties op, maar treden wel op bij overlast gevende illegale situaties.
- Als overgang van illegale naar legale kamerverhuur leggen we in eerste instantie de verantwoordelijkheid bij de verhuurder. Deze kan alsnog binnen zes maanden na vaststelling van de nieuwe beleidsregels omzetting, samenvoeging en onttrekking van woonruimte Nijmegen 2016, onder gunstige voorwaarden een vergunning aanvragen.

Dit kader leidt tot meerkosten van ca. €50.000 structureel per jaar: meer aandacht voor toetsing van aanvragen, betere meldingenregistratie en afhandeling een meer inspectiecapaciteit bij de ODRN Na vaststelling van het beleid door de raad zal het college van B&W beleidsregels opstellen voor de uitvoering van de vergunningverlening.

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

1. Inleiding

Nijmegen is van oudsher een studentenstad. De instellingen voor hoger onderwijs met ca. 36.000 studenten waarvan een groot deel in Nijmegen woont, dragen in belangrijke mate bij aan de stedelijke dynamiek en vitaliteit. Het belang van goede huisvesting voor studenten is daarom ook terug te vinden in het Coalitieakkoord 2014-2018. Bovendien blijven veel afgestudeerden op enige manier verbonden met Nijmegen door bijvoorbeeld in Nijmegen te blijven wonen of hier werk te vinden. Nijmegen kent als gevolg van haar studentenpopulatie een grote (particuliere) kamermarkt. Deze markt voor onzelfstandige woonruimte wordt overigens niet alleen betreden door studenten. Ook net-afgestudeerde, werkende jongeren, tijdelijke arbeidsmigranten en een aantal zorginstellingen maken hier gebruik van.

Onder een deel van de (niet studerende) bewoners van Nijmegen leeft het onderwerp kamerverhuur ook. Het platform Kamerbreed Nijmegen, opgericht door bewoners in 2013, heeft de overlast die kamerverhuur ook kan veroorzaken op de agenda geplaatst.

Daarnaast verdient de brandveiligheid van kamerverhuurpanden onze aandacht. Op 12 januari 2016 is een intentieverklaring ondertekend tussen de gemeente Nijmegen, de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, KIWA Keurmerk en stichting Keurmerk Kamerverhuur en Veiligheid (KKVV), om kamerverhuurpanden in Nijmegen brandveiliger te maken. Doel van deze pilot is om huurders en verhuurders bewust te maken van de risico's rond brandveiligheid en om hen te stimuleren daar zelf iets aan te doen.

2. Uitgangspunten

In het Coalitieakkoord en de Woonvisie zijn de volgende uitgangspunten voor het kamerverhuurbeleid geformuleerd:

- *Voor de verdere ontwikkeling van Nijmegen als kennisstad is een goede voorraad van kamerverhuurpanden een randvoorwaarde.*
- *De kamerverhuurmarkt is een kwetsbare markt waarbij huurders beschermd dienen te worden tegen ongewenste situaties.*
- *Kamerverhuur moet aansluiten bij het karakter van de studentenstad die Nijmegen is, maar mag niet tot overmatige overlast voor buurtbewoners leiden.*
- *We willen als gemeente leefbare en dynamische wijken.*
- *Gezien de woningbehoefte moet de schaarse woningvoorraad beschermd worden.*
- *Voorwaarden voor het afgeven voor vergunningen worden aangescherpt ten aanzien van: brandveiligheid, geluidsisolatie, fietsparkeren en afvalvoorzieningen.*
- *Bij drie kamers of meer wordt een vergunning verplicht.*
- *We geven geen vergunningen meer af voor goedkope woningen.*
- *We verhogen de leges voor omzettingsvergunningen, om ze zo meer kostendekkend te maken.*

Deze uitgangspunten worden in deze beleidsnotitie verder uitgewerkt. Daarbij is een evaluatie van het huidige beleid op zijn plaats. Een objectieve beschrijving van de cijfers van het aantal omzettingsvergunningen en klachtenpatroon helpt bij het scherp krijgen van het probleem wat we met dit beleid willen oplossen. Evaluatie en uitgangspunten vormen de input voor een geactualiseerd beleid. Daarbij formuleren we een heldere taakomschrijving welke gemeentelijke onderdelen welke taken uitvoeren. Deze notitie wordt afgesloten met een financiële paragraaf en een opmaat naar de nieuwe beleidsregels.

3. Huidig kamerverhuurbeleid.

Het huidige beleid is geformuleerd in de 'Beleidsregels onttrekking, samenvoeging en omzetting 2013'. Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen goedkope eengezinswoningen en overige woningen. Voor goedkope eengezinswoningen (tot € 172.000 WOZ waarde) wordt een omzettingsvergunning verleend als de woning wordt onttrokken ten behoeve van 3 kamers en of bewoners. Bij meer niet. Voor de overige woningen is een omzettingsvergunning verplicht bij omzetting naar 5 of meer kamers. Op deze manier worden schaarse goedkope eengezinswoningen niet omgezet in kamerverhuurpanden en blijven beschikbaar voor zelfstandige bewoning door huishoudens. Met de norm van 5 kamers werd een link gelegd met de landelijke brandveiligheidsrichtlijnen bij kamerbewoning. Bij elke vergunningaanvraag werd getoetst of de omzetting paste binnen het geldende bestemmingsplan. Indien dit niet het geval was diende een ruimtelijke procedure gestart te worden om kamerbewoning mogelijk te maken.

Dit resulteert in een tamelijk liberaal beleid: Eengezinswoningen tot € 172.000 mogen verkamerd worden tot 3 kamers. Vanaf 4 kamers niet meer. Overige woningen hebben alleen een vergunning nodig bij verkamering tot 5 kamers of meer.

Bij een aanvraag voor een omzettingsvergunning wordt de mate van inbreuk op de leefbaarheid in het huidige beleid als volgt getoetst: elke vergunningaanvraag wordt doorgestuurd naar de afdeling Wijkmanagement. Indien de wijkmanager van oordeel is dat er sprake is van een kwetsbare leefbaarheidssituatie en/of vergunningverlening mogelijk kan leiden tot een kwetsbare leefbaarheidssituatie dan vindt er een uitgebreide leefbaarheidstoets plaats. Op basis van de leefbaarhiedstoets wordt tot op heden zoveel mogelijk geobjectiveerd, of vergunningverlening al dan niet tot een ontoelaatbare inbreuk op de leefbaarheid leidt. De aanvraag en verlening van een omzettingsvergunning worden sinds 18 juli 2013 gepubliceerd.

De beleidsregels voor het kamerverhuurbeleid zijn alleen van toepassing indien er sprake is van omzetting van een zelfstandige woonruimte. Nieuwbouw valt niet onder het kamerverhuurbeleid. Indien sprake is van functieverandering dan is het bestemmingsplan leidend en zijn de beleidsregels niet van toepassing. Het bestemmingsplan is dan bepalend voor de mogelijkheden voor kamerbewoning. In de bestemmingsplannen van de gemeente Nijmegen wordt een ruim woonbegrip gehanteerd. Er wordt geen onderscheid gemaakt in de vorm van bewoning zoals eengezinswoningen, meergezinswoningen of kamerbewoning. Alleen voor de Kwakkenberg wordt een uitzondering gemaakt in verband met de te beschermen natuurwaarden en de ruime (nog onbenutte) bouwmogelijkheden in het gebied. In Nijmegen West heeft de Raad van State voor het hele plangebied de woonbestemming zodanig aangepast dat hier geen omzettingsvergunningen kunnen worden verleend.

De Nijmeegse kamerverhuurmarkt

In de Woonvisie 2015-2020 is aangegeven dat voor de verdere ontwikkeling van Nijmegen als kennisstad een goede (particuliere) kamermarkt een randvoorwaarde is. De Nijmeegse markt voor onzelfstandige woonruimte kenmerkte zich jarenlang door tekorten. Zo stond Nijmegen in 2014/2015 nog op de tweede plek qua woningmarktspanning voor studenten[1]. Studenten vonden als gevolg van deze marktspanning niet snel een kamer. Logischerwijs resulteerde dat in een liberaal kamerverhuurbeleid om het tekort aan studentenwoningen op een flexibele manier op te lossen via de kamerverhuurmarkt. Tegelijkertijd zijn afspraken gemaakt met de Stichting Studentenhuisvesting Nijmegen (SSHN) over verhoging van de bouwproductie van studenteneenheden. Dat is gelukt en de markt voor studentenhuisvesting is meer in balans gekomen, ook geholpen door een, waarschijnlijk tijdelijk, effect van de wijziging in de studiefinanciering.

[1] KENCES Landelijke Monitor Studentenhuisvesting: Apollo 2015.

Cijfermatig zien we het volgende beeld. Het totaal aantal onzelfstandige woonruimten schatten we op ca. 20.500. De SSHN heeft ruim 6.000 eenheden waarvan 70% onzelfstandig. Verder zijn er zo'n 14.500 kamers op de particuliere kamermarkt. Het aantal verkamerde panden schatten we op zo'n 2.800. Het aantal studenten in Nijmegen zal na een jarenlange groei gaan dalen. Volgens prognoses kan de daling rond de 2.000 studenten in 2022 liggen. Hierin zijn de demografische afname van jongeren en mogelijke effecten van invoering van het leenstelsel meegewogen. De verwachting is dat voornamelijk eerstejaars later op kamers zullen gaan, waardoor het totaal aantal uitwonende Nederlandse studenten daalt. Dat biedt ruimte voor een verscherping van het beleid voor kamerverhuur. Daar staat tegenover dat het aantal internationale studenten in Nijmegen elk jaar nog toeneemt. Dit als gevolg van het beleid van de Radboud Universiteit (RU) en de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN). De SSHN huisvest nu zo'n 800 internationale studenten, en heeft plannen voor realisatie van 100 extra eenheden voor internationale studenten. Volgens de RU en de HAN zal de verwachte groei van het aantal internationale studenten een terugval bij uitwonende Nederlandse studenten voor een groot deel opvangen. De komende periode zullen we samen met de SSHN en de instellingen voor hoger onderwijs scherp blijven monitoren op de daadwerkelijke ontwikkelingen.

De kamerverhuurmarkt ondersteunt de ontwikkeling van Nijmegen als kennisstad, maar het is ook een kwetsbare markt. De Huurteams Nijmegen zijn actief om deze kwetsbaarheden aan te pakken. Dit kan bijvoorbeeld gaan over de hoogte van de huurprijs, de servicekostenafrekening, onderhoudsproblemen of het splitsen van een all-in-huurprijs. De Huurteams worden door ons ondersteund met een subsidie van € 40.000 per jaar

Omzettingsvergunningen

Het aantal woningen in Nijmegen met een omzettingsvergunning is 1.335. De laatste jaren worden er ruim ca. 40 omzettingsvergunningen per jaar verleend. Sinds 2011 zijn dit (m.u.v. de woningen met een WOZ-waarde onder de €172.000,-) omzettingsvergunningen voor bewoning vanaf 5 personen. Figuur 1 laat het aantal verleende omzettingsvergunningen per jaar zien over de periode 2005-augustus 2015. Opvallend is de piek in 2008 en de scherpe daling in 2009.

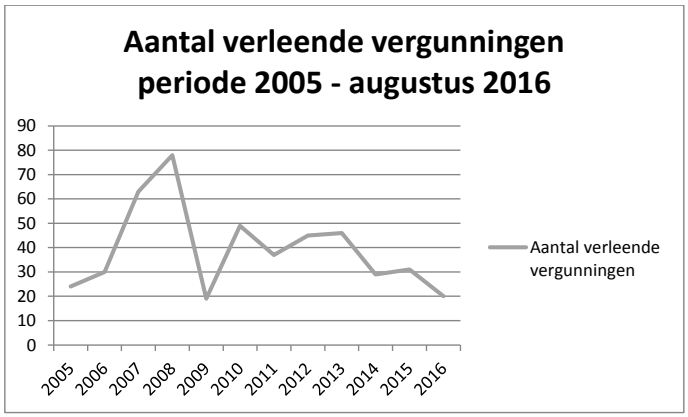

Figuur 1: aantal verleende omzettingsvergunningen periode 2005 – augustus 2016

Als we op wijkniveau kijken zien we dat het aantal woningen met 3 of meer alleenstaanden voornamelijk rond het stadscentrum toe is genomen. Het gaat hier om de wijken Stadscentrum, Bottendaal, Galgenveld en Altrade. We spreken hier over de negentiende-eeuwse stadsuitleg of 19de-eeuwse schil. Ook de wijken Heijendaal en Groenewoud kennen een hoog aandeel kamerbewoning. Dit komt vooral door de in deze wijken gelegen complexen van de SSHN. Kaart 1 brengt dit in beeld.

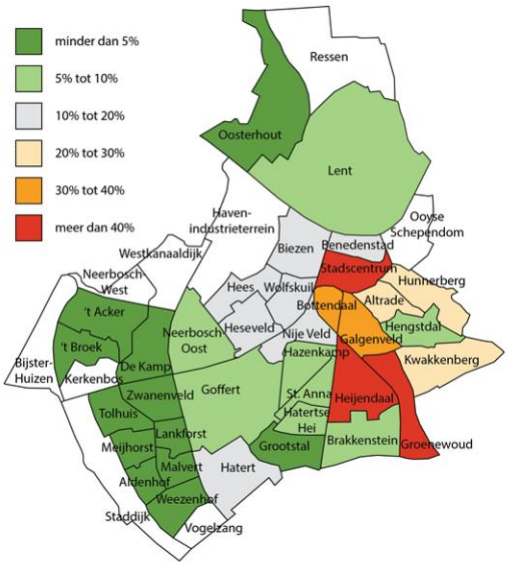

Kaart 1: Aandeel bewoners bij SSHN of in verkamerde verhuurde panden, 2015. Bron: BRP

De volgende kaart 2 geeft een beeld van de ruim 1.300 panden met een omzettingsvergunning. Het gaat hier om de nog actieve vergunningen vanaf eind jaren 70[2]. Kaart 3 laat aan de hand van de Basis Registratie Personen (BRP) het aantal woningen met 3 of meer alleenstaanden zien. Tussen deze twee kaarten zit een verschil. Dit verschil kan er op duiden dat er veel illegale situaties bestaan. Hierbij moeten we opmerken dat we niet precies weten of deze twee kaarten het volledige beeld weergeven. Omdat het gaat om vergunningen vanaf eind jaren zeventig weten we niet precies wat vóór die periode is vergund. Bovendien zijn niet alle kamerverhuurpanden vergunningplichtig. Een deel van de punten op onderstaande kaart kan dus illegaal zijn. Het kenmerkende van illegaliteit is dat het niet geregistreerd is. Wat in ieder geval wel duidelijk is dat de vergunde kamerverhuurpanden zich voornamelijk concentreren in het Stadscentrum en 19de-eeuwse schil. Andere stadsdelen zijn duidelijk minder in trek.

[2] Vergunningen zijn beschikbaar via het Regionaal Archief Nijmegen.

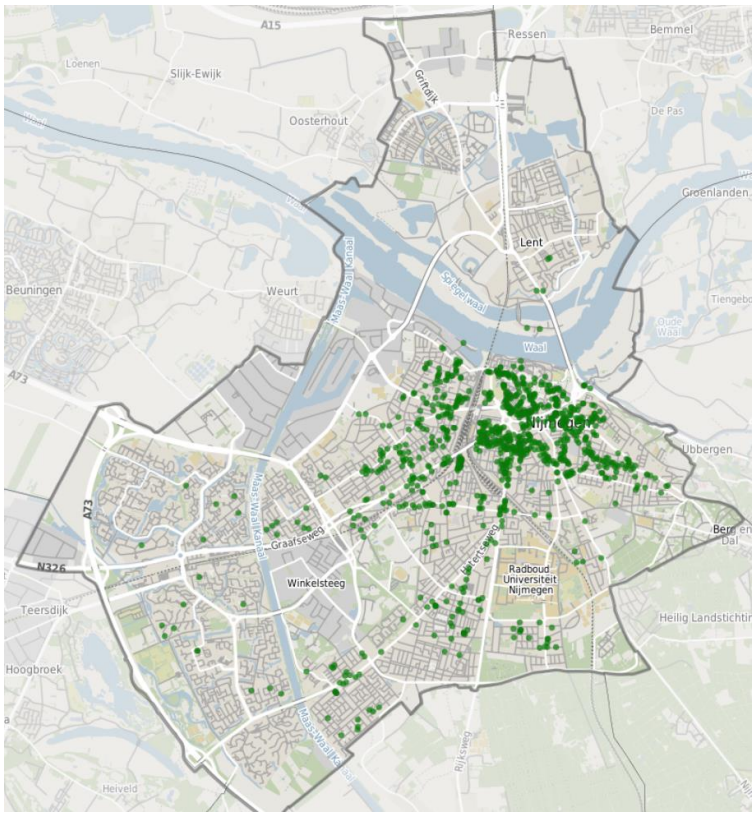

Kaart 2: Verdeling omzettingsvergunningen over de stad

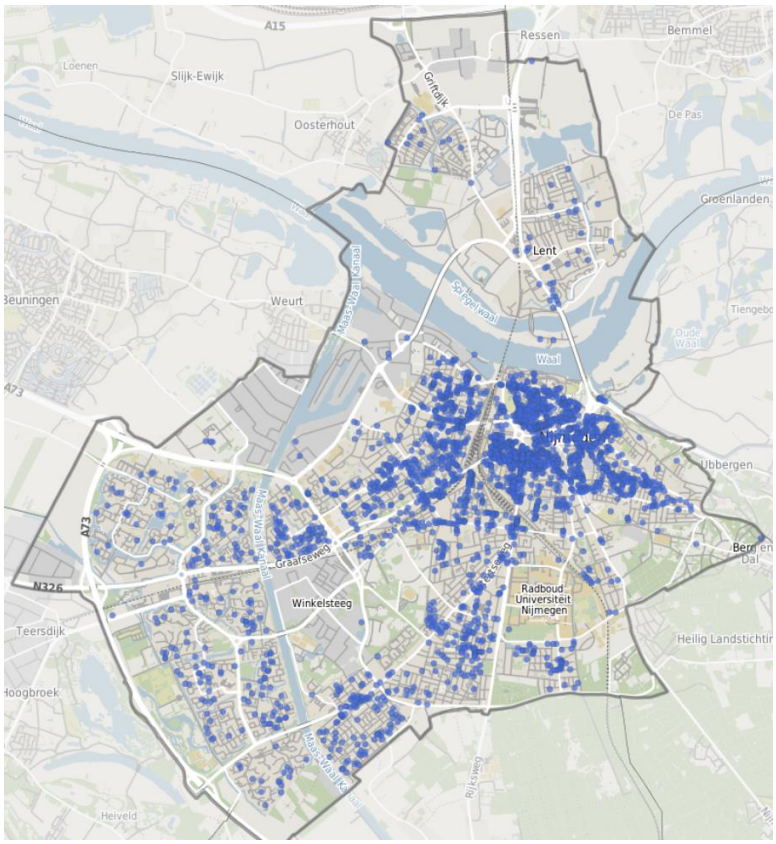

Kaart 3: Woningen met drie of meer alleenstaanden. Bron: BRP 2015

Brandveiligheid

Het handhavingsbeleid bij kamerverhuur heeft zich jarenlang vooral gericht op de brandveiligheid van de panden. Onder de noemer “Gerust op kamers” werden kamerverhuurbedrijven tot 2008 actief benaderd en geïnspecteerd. Hiervoor was ook afdoende capaciteit beschikbaar. Op dit moment inspecteert de ODRN op basis van meldingen en steekproefsgewijs ca. 50 panden per jaar. Er is geen sprake van grootschalige controle van kamerverhuurpanden. De brandveiligheid van de panden staat op dit moment wel via de lijn van ENNUWEG en het KKVV keurmerk scherp op de agenda.

Meldingen en overlast

Naast de brandveiligheid zijn er ook risico’s voor de leefbaarheid als gevolg van verkamering. De Stads- en Wijkmonitor 2016 spreekt nadrukkelijk over de gevolgen van verkamering voor de leefbaarheid op straat- en buurtniveau, bijvoorbeeld een verhoogde parkeerdruk, meer onderlinge geluidsoverlast, een minder schone straat en een verminderde betrokkenheid bij de buurt.

Om de problematiek beter in beeld te krijgen wordt er binnen de gemeente sinds 2011 bij de afdelingen Wijkmanagement, Veiligheid, Wonen en de ODRN jaarlijks geïnventariseerd op welke adressen meldingen bekend zijn die gerelateerd zijn aan kamerbewoning en waar sprake is van langdurigere en/of ernstigere vormen van overlast. Tot 2014 komt dit neer op ongeveer tien (per jaar verschillende) adressen. Meldingen hebben betrekking op een gebrekkige uitstraling van het pand, geluidsoverlast, stank, slecht verhuurderschap, overbewoning, verloedering voortuin en/of waardedaling van de eigen woning. De laatste jaren zien we met 50 meldingen per jaar een zekere stijging. De huidige meldingen zijn voornamelijk afkomstig van het Platform Kamerbreed. Dit zijn voor een groot deel geanonimiseerde meldingen. Dit maakt het lastig om de klager te helpen. We beschikken over een overzicht van 119 verschillende meldingen uit de periode 2014- begin 2016 die specifiek toe te wijzen zijn aan overlast veroorzaakt door kamerverhuur. Daarnaast hebben wij ook opmerkingen binnengekregen over de (snelle) toename van kamerverhuur. Opgemerkt moet worden dat het niet altijd mogelijk is om een melding direct aan kamerbewoning te relateren. In sommige gevallen gaat het om verwachte waardedaling van een woning, overlast in de buurt van een pand of twijfels over de bouwkundige staat van een kamerverhuurpand. Onderstaande tabel geeft weer waar de meldingen het meeste over gaan.

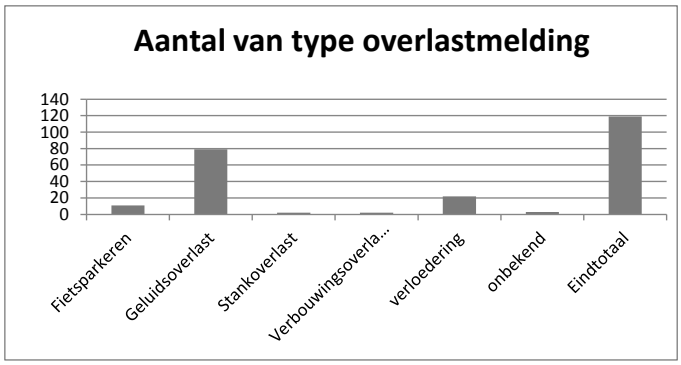

Tabel 1: Verdeling meldingen naar type overlastmelding

De SSHN geeft, als ervaren studentenhuisvester, aan dat ze begrijpt dat hun huurders soms duidelijk aanwezig zijn in hun leefomgeving. De SSHN heeft dan ook niet voor niks 10 complexbeheerders in dienst, die niet alleen het gezicht van SSHN zijn voor hun bewoners, maar ook voor omwonenden. Zij nemen overlastmeldingen serieus, en gaan in overleg met zowel de klagers als de overlastveroorzakers. Daarnaast houdt de SSHN rekening met hun doelgroep. Ze zorgen voor voldoende fietsenstallingen en organiseren waar mogelijk voldoende afvalopslag. Bij de SSHN wonen ongeveer 6.500 studenten. Het aantal meldingen van omwonenden is zeer beperkt. In het afgelopen jaar hebben heeft de SSHN bij circa 8 complexen op moeten treden. Wel ziet de SSHN bij een aantal woongroepen en stadspanden een aantal hardnekkige overlastkwesties. Die hebben dan ook de bijzondere aandacht van de SSHN.

De ons bekende meldingen zijn geconcentreerd in een aantal wijken: Bottendaal, Stadscentrum, Galgenveld, Wolfskuil, Hunnerberg en Altrade. Dit zijn overigens de wijken (uitgezonderd Wolfskuil en Hunnerberg) waar de kamerbewoning ook het sterkst is toegenomen in de periode 2003-2013. Deze wijken worden gekenmerkt door laat negentiende-eeuwse panden. De vaak spouwloze muren, houten vloeren, enkel glas en vaak kleine voortuinen ‘verergeren’ de problematiek.

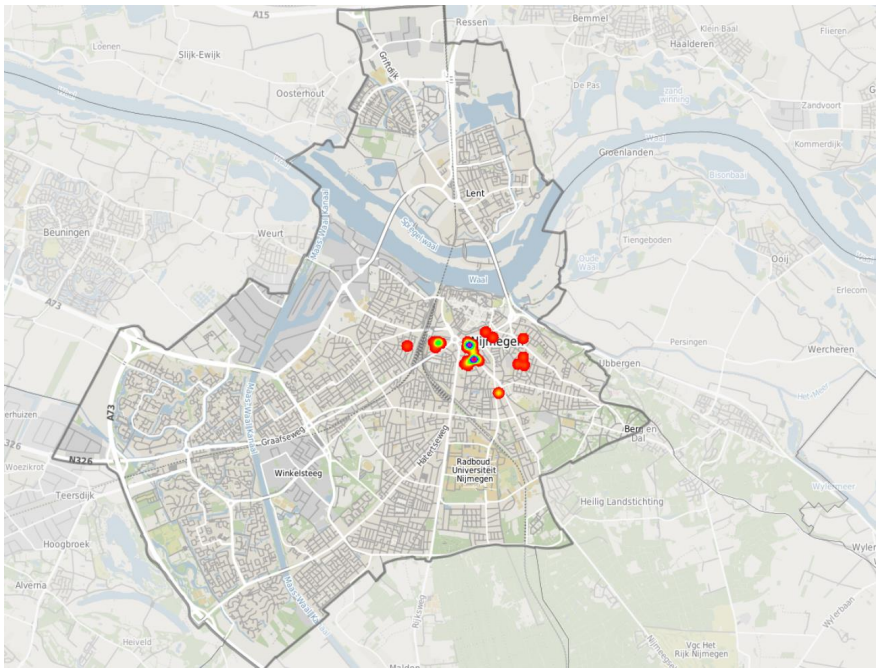

Kaart 4: Verdeling meldingen over de stad

Als we kijken naar het aantal meldingen per straat dan scoren de Groesbeekseweg, Bijleveldsingel, Wilhelminasingel, Van Oldenbarneveltstraat en Sloetstraat het hoogst. Dit wordt ondersteund door de ervaring van de politie dat de overlast in de 19de-eeuwse schil hoger is dan in de rest van de stad. Hierbij gaat het volgens de wijkagent voornamelijk om een paar specifiek aanwijsbare en bovendien grote studentenpanden. In andere delen van de Nijmegen is het aantal meldingen duidelijk minder.

4. Geleerde lessen

Wat in algemene zin naar voren komt is de constatering dat het huidige beleid de kamermarkt goed bedient. Het is relatief makkelijk om een vergunning te krijgen voor het omzetten van een woning ten behoeve van kamerverhuur. Dit is ook verdedigbaar, omdat Nijmegen tot voor kort een flink tekort had aan studentenwoningen. Inmiddels is die situatie meer in balans. Een aanscherping van de voorwaarden voor een omzettingsvergunning is dan mogelijk.

Een tweede conclusie is dat er onvoldoende aandacht is voor handhaving en tegengaan van overlastsituaties. Voor een betere aanpak van overlastsituaties is de meldingenregistratie nog niet inzichtelijk genoeg. De stijging van het aantal meldingen de laatste jaren is een reactie op de stijging van het aantal verleende vergunningen in bepaalde wijken. Er wordt vooral geklaagd over geluidsoverlast, het stallen van fietsen en verloedering. Dit zijn dan ook de punten waar wij meer aandacht aan moeten besteden. Wij stellen vast dat de handhavingscapaciteit op dit moment onvoldoende is. Overlast afkomstig van bewoners van kamerverhuurpanden kan zodoende niet afdoende worden aangepakt.

De inschatting van de inbreuk op de leefbaarheid van een buurt door het toelaten van een nieuw kamerverhuurpand, vindt incidenteel plaats op aangeven van de wijkmanager. Nijmeegse wijkmanagers zijn zeer verbonden met de wijk waarin ze werken en kunnen dus ook goed inschatten of een leefbaarheidstoets op zijn plaats is. Tot op heden is de keuze om de leefbaarheidstoets uit te voeren slechts 8 keer gemaakt. Het zou goed zijn om de leefbaarheidstoets vaker te laten plaatsvinden. Want het effect op de leefbaarheid speelt altijd een rol. Gelet op de toename van de ervaren overlast is het verstandig de vinger beter aan de pols te houden. Een andere opmerking gaat over de subjectiviteit van de huidige toets. Verder objectivering van de toetst is mogelijk maar maatwerk zal altijd nodig zijn om een leefbaarheidssituatie in te schatten.

5. Nieuw beleid kamerverhuur

Voorgaande vormt de opmaat voor een actualisatie van het kamerverhuurbeleid. De vormgeving daarvan is in dit hoofdstuk aan de orde.

Voldoende voorraad kamerverhuurpanden behouden

We maken het niet onmogelijk om woningen met een omzettingsvergunning te onttrekken aan de zelfstandige woningvoorraad. Maar we maken de vergunningsvoorwaarden wel wat strenger. De kamermarkt voor studenten wordt op dit moment afdoende bediend door zowel de SSHN als de particuliere kamermarkt. Hierdoor ontstaat ruimte om de bestaande en toekomstige voorraad kritischer te benaderen. We houden hierbij wel een vinger aan de pols en sturen ons beleid naar gelang de ontwikkeling van de vraag aanbod situatie rond studenten- en jongerenhuisvesting bij.

Bescherming van de schaarse goedkope woningvoorraad

Betaalbaarheid van het wonen blijft ook vandaag de dag een actueel thema. In de Woonvisie constateren we een duidelijke vraag naar goedkope koopwoningen. Woningen die ook maar mondjesmaat in de nieuwbouw worden gerealiseerd. Dat is voldoende aanleiding om deze schaarse woningvoorraad te beschermen. We stellen een grens van € 180.000 WOZ -waarde voor. Tot deze grens worden geen omzettingsvergunningen verleend. In het verleden lag deze grens op €172.000,-. Een verhoging met € 8.000 is plausibel gezien de gemiddelde prijsontwikkeling.

Omzettingsvergunning noodzakelijk bij 3 kamers of meer

Conform het coalitieakkoord, is voortaan een omzettingsvergunning verplicht voor omzetting van een zelfstandige woning in onzelfstandige woonruimte bij gebruik van 3 of meer kamers.

Beter sturen op leefbaarheid

We gaan dit doen via twee sporen. Ten eerste wordt de inschatting van de inbreuk op de leefbaarheid verbeterd door de leefbaarheidstoets bij alle aanvragen uit te voeren en deze toets anders in te richten. Zo zal de leefbaarheidstoets uit twee delen gaan bestaan. Een eerste deel met fysieke leefbaarheidseisen en een tweede deel met algemene toetsingsgronden. Om de leefbaarheidstoets te objectiveren worden de twee onderdelen gestoeld op concrete normen. Hierbij wordt gekeken naar geluidsisolatie, brandveiligheid, en meldingen. Bij het fysieke deel van de leefbaarheidstoets gaat het zowel om een inpandige controle als een controle van de buitenkant van het pand. Voor het voorbeeld van de leefbaarheidstoets zie bijlage 2.

Ten tweede wordt de aanpak van overlast door kamerverhuur beter gestructureerd. In bijlage 3 is het handhavingsproces opgenomen. Meldingen worden beter geregistreerd, en verhuurders eerder aangesproken. Wanneer er in een bepaalde wijk na het doorlopen van een aantal stappen aanhoudende overlast wordt geconstateerd zal een objectief onderzoek plaatsvinden naar de inbreuk van het kamerverhuurpand op de leefbaarheid in die wijk. De uitkomsten van dit onderzoek zullen in

samenspraak met gemeente, wijkagent, bureau toezicht, ODRN, bewoners, eigenaar kamerverhuurpand en eventueel vertegenwoordiger van de huurders worden besproken. Wanneer niet tot een redelijke oplossing wordt gekomen kunnen burgemeester en wethouders over gaan tot een bestuurlijke boete, het stellen van aanvullende voorwaarden en in het uiterste geval het intrekken van de vergunning. Om dit mogelijk te maken moet de beschikbare capaciteit van zowel de gemeentelijke organisatie alsmede ODRN worden uitgebreid.

Betere overlastmeldingen en klachtenafhandeling

Signalen over overlast uit de wijk nemen wij altijd serieus. Om deze overlastmeldingen beter te structureren wordt een nieuw gemeentelijk meldingenregistratiesysteem ontwikkeld. In dit systeem worden meldingen geordend naar locatie, datum, reden melding en aanwijsbaarheid kamerverhuur. We gaan duidelijker naar bewoners in de wijken communiceren op welke wijze meldingen het beste geuit kunnen worden en wat wij met die meldingen doen. In bijlage 5 is een overlastmeldingenformulier opgenomen. Dit formulier stellen wij digitaal ter beschikking. Hierdoor kunnen we de bewoners van Nijmegen beter helpen in overlastsituaties.

Meer verantwoordelijkheid verhuurder

Wij willen nadruk leggen op goed verhuurderschap. In navolging van de gemeente Utrecht willen wij de aanvrager van een omzettingsvergunning hierop wijzen. Hiermee wordt ook na de verlening van de vergunning de verhuurder op de plicht om de leefbaarheid van een wijk op orde te houden aangesproken. De verhuurder wordt dan ook expliciet de vraag gesteld kennis te nemen van dit goed verhuurderschap. Zie bijlage vier voor de omschrijving van goed verhuurderschap. Na verlening van de omzettingsvergunning wordt de verhuurder nogmaals op de hoogte gesteld van het goed verhuurderschap.

Tegengaan van illegale situaties

Er is sprake van illegale kamerverhuurpanden, maar we hebben daarvan geen volledig beeld. De insteek van een scan via de BRP (kaart 3) geeft ook veel bijvangst die geen kamerverhuur is. Allerlei andere woongemeenschappen met 3 of meer achternamen per adres vallen er ook onder. Dit maakt sturen op leefbaarheid en handhaving lastig. We willen dat alle toekomstige kamerverhuurpanden aan dezelfde regels voldoen en zien in principe dan ook geen ruimte meer voor situaties die buiten het vergunningstelsel vallen. Als overgang van illegale naar legale kamerverhuur leggen we in eerste instantie de verantwoordelijkheid bij de verhuurder. Deze kan alsnog binnen zes maanden na vaststelling van de nieuwe beleidsregels omzetting, samenvoeging en onttrekking van woonruimte Nijmegen 2016, onder gunstige voorwaarden een vergunning aanvragen. Dit houdt in dat geen leefbaarheidstoets wordt uitgevoerd maar verder aan de voorwaarden van het nieuwe beleid moet worden voldaan. We informeren deze doelgroep gedurende deze zes maanden actief over deze ‘inkeerregeling’. Na deze 6 maanden gelden voor illegale situaties dezelfde voorwaarden als voor nieuwe aanvragen. Het actief opsporen van alle illegale situaties vraagt erg veel capaciteit. Die zetten we liever in bij het tegengaan van overlastsituaties. Daar hebben burgers het meeste baat bij. De insteek is dan ook dat illegaliteit wordt aangepakt indien er sprake is van overlastmeldingen en overlast. Op basis van de quickscans die afgelopen jaren door ODRN en Brandweer in de kamerverhuur zijn uitgevoerd, willen we in 2016 een begin maken met de aanpak via op locatie te organiseren contactmomenten met een monitorsysteem ten behoeve van positieve gedragsbeïnvloeding onder kamerbewoners. Hier zullen we de Raad dit voorjaar nog per brief verder over informeren.

Verhogen leges

We verhogen de leges voor het aanvragen van een omzettingsvergunning om het meer kostendekkend te maken. Op dit moment hanteren wij een bedrag van €400,38 voor een

onttrekkingsvergunning. Om het meer kostendekkend te maken is een verhoging naar €800,- nodig. Dat is een forse verhoging, maar in lijn met het Coalitieakkoord. Een serieuze aanpak van overlast kost nu eenmaal meer. En burgers zijn hier het meest bij gebaat. Bovendien is een bedrag van €800 door een verhuurder in een maand terugverdiend uit de huuropbrengsten. Elke verhoging geeft overigens een risico op meer illegaliteit dat mensen geen vergunning meer aanvragen vanwege de kosten.

Geen quotum

De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de Woonvisie besloten om geen rem op kamerverhuur te zetten. Een quoteringsregeling is daarmee niet aan de orde. Een quotum per gebied kent een aantal nadelen. Zo blijkt uit een grondige GIS-analyse dat het instellen van een quotum het verlenen van vergunningen in het centrum onmogelijk maakt. Dit willen wij niet. Daarbij bestaat het gevaar dat het zogenaamde 'waterbedeffect' optreed. Dit effect zorgt voor een verschuiving van vergunningsaanvragen naar gebieden waar kamerverhuur nog wel mogelijk is. Een quotum is ook geen oplossing om bestaande overlast tegen te gaan. Bovendien moet een quotum gebaseerd worden op harde feiten. Dat vereist een totaal overzicht van alle kamerverhuurpanden en vervolgens een keuze voor legalisering of sluiting van illegale panden in relatie met een te stellen norm. Zonder die acties wordt een quotum arbitrair.

Continueren beleid fietsparkeren en afvalvoorzieningen in de wijk

In de leefbaarheidstoets wordt niet meegenomen dat een woning na omzetting moet voldoen aan beschikbaarheid van fietsparkeervoorzieningen en afvalbergingsvoorzieningen. Beide voorzieningen zijn juridisch niet afdwingbaar. Wel vinden wij het van belang dat deze voorzieningen gerealiseerd worden. Het is onderdeel van goed verhuurderschap, waar we bij aanvragen expliciet op wijzen.

Wat betreft het realiseren van mogelijkheden voor afvalinzameling in de openbare ruimte kiezen we ervoor om de ingezette lijn uit de *Kadernota voor afvalbeleid Nijmegen 2013 – 2022* te continueren. We bewegen naar afvalinzameling in de wijk waardoor er geen noodzaak is om deze lijn specifiek voor de studentenpopulatie bij te sturen. Op langere termijn willen we in het kader van "omgekeerd inzamelen" toe naar een systeem waar bewoners hun restafval zelf wegbrengen naar ondergrondse containers in de wijken. Grondstoffen halen we daarentegen graag en frequent aan huis op. Experimenten op kleine schaal tonen aan dat dit concept een enorme reductie van het restafval kan betekenen. Het is echter nu nog te vroeg om dit toekomstperspectief stadsbreed uit te rollen. De werkwijze is nog nooit in een grotere stad ingevoerd, het vraagt om enorme investeringen in ondergrondse containers en we weten niet welke risico's we lopen wat betreft onze huidige goede resultaten.

Voor het fietsparkeren in de binnenstad wijzen wij op de Raadsnotitie Fietsparkeren binnenstad (brief van college van B&W aan de gemeenteraad van 7 juli 2015), waar expliciet aandacht wordt besteed aan het fietsparkeren van bewoners in de binnenstad. De combinatie fietsparkeren en kamerverhuur kan hierin onderwerp van onderzoek zijn. Daarnaast heeft de Raad met de vaststelling op 2 maart 2016 van de Herziening nota parkeernormen (14/2016) het binnen de singels mogelijk gemaakt om voor woningen onder de 50 m2 GBO in plaats van autoparkeerplekken fietsparkeerplekken te realiseren. Hiermee komen wij tegemoet aan wensen uit de markt. Voor het fietsparkeren buiten de binnenstad kennen wij op dit moment geen specifiek beleid. Het is echter wel mogelijk om op basis van klachten over fietsparkeren fietsklemmen te plaatsen. Bewoners kunnen zich hierbij richten tot de wijkbeheerder. Dit vergt overigens vrijwel altijd maatwerk en staat nooit op zichzelf, omdat het solitair bijplaatsen van extra fietsklemmen kan leiden tot een aanzuigende werking en een verminderde bereidheid tot het zoeken naar eigenstandige oplossingen of het gebruik maken van verder weg gelegen alternatieven. Wij zien op dit moment geen noodzaak om dit beleid te wijzigen.

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Financiën

De aanscherping van de voorwaarden met een leefbaarheidstoets vooraf en een betere aanpak van overlast brengen extra kosten met zich mee. De afhandeling van ca. 50 aanvragen voor een omzettingsvergunning is geraamd op €70.000 per jaar. De betere afhandeling van klachten en aanpak van overlast op ca. €40.000 per jaar. Totaal dus €110.000. Dat is ca. €90.000 meer dan er nu aan dit proces wordt besteed.

De bedragen zijn gebaseerd op het huidige aantal van 50 aanvragen van een vergunning per jaar. En we kunnen er zo'n 30 panden per jaar mee inspecteren bij klachten en overlast.

Daarnaast verwachten we door de inkeerregeling dat het aantal aanvragen het eerste halfjaar hoger zal liggen. Daarvoor ramen we a-structureel een bedrag van ca. €40.000.

De structurele meerkosten van €90.000 zijn als volgt verdeeld: €40.000 is nodig voor extra inspecties door de ODRN, €50.000 is nodig voor uitvoering leefbaarheidstoets en betere klachtenregistratie en afhandeling bij de eigen organisatie. Betrokken zijn de programma's wonen, wijken en veiligheid.

Voorgesteld wordt de kosten, conform Coalitieakkoord, voor een groot deel te financieren uit een verhoging van de leges. Om dat kostendekkend te doen zou een tarief van ca. €2.200 nodig zijn. Dat is 5,5 keer zoveel als het huidige tarief van €400,38. Dat vinden we niet acceptabel. Bovendien lopen we het risico dat minder mensen dan een vergunning aanvragen waardoor weer meer illegaliteit ontstaat. We stellen voor om het tarief te verhogen tot €800, opbrengst ca. €40.000. Dat is een forse verhoging, maar in lijn met het Coalitieakkoord. Een serieuze aanpak van overlast kost nu eenmaal meer, en burgers hebben hier direct baat bij. Bovendien is een bedrag van €800 niet extreem hoog als de exploitatie van een kamerverhuurpand in ogenschouw wordt genomen. Landelijk zitten we dan in de middenmoot. Zo vraagt Utrecht €2.700, Eindhoven €2.500, Groningen €614, Tilburg €550 en Amsterdam €533.

Daarmee zijn de structurele meerkosten €50.000 (€90.000 minus €40.000 legesopbrengsten). A-structureel is er sprake van een eenmalig bedrag aan meerkosten van de inkeerregeling van €20.000. Deze bedragen zijn opgenomen in de Zomernota die in juli door de raad is vastgesteld. Dat betekent dat het nieuwe beleid pas per 1 januari 2017 van kracht zal zijn. We zullen dan ook de legesverordening aanpassen.

Uitwerking in nieuwe beleidsregels.

Na besluitvorming in de raad over de in deze notitie voorgestelde beleidslijn, zal het college van B&W nieuwe beleidsregels vaststellen. In deze 'Beleidsregels omzetting, samenvoeging en onttrekking van woonruimte Nijmegen 2016' wordt beschreven hoe de regels voor onttrekking, samenvoeging en omzetting van woonruimte, zoals omschreven in art. 12 tot en met 15 van de Huisvestingsverordening Nijmegen 2016 worden uitgevoerd.

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Bijlage 1: Begripsbepaling

Kamerverhuurpand: een (deel van een) gebouw, waarin drie of meer verhuurde (of verhuurbare) kamers en/of wooneenheden aanwezig zijn, die – hoewel aangewezen op gemeenschappelijke voorzieningen in dat (deel van het) gebouw – ieder apart als hoofdverblijf (kunnen) worden bewoond door personen die geen gemeenschappelijke huishouding voeren.

Kamer en/of wooneenheid: een kleine, onzelfstandige woning in een (deel van een) gebouw die – door de aard van de inrichting en het gebruik – het privédomein van de bewoner(s) is, die is (zijn) aangewezen op het gebruik van gezamenlijke voorzieningen elders in dat (deel van een) gebouw.

Overlastmelding kamerbewoning: iedere formele uiting van ontevredenheid over de handelingswijze en of nalatigheid van een (of meer) bewoner(s) van een kamerverhuurpand, wat direct te relateren is aan een specifiek kamerverhuurpand. Een overlastmelding over kamerbewoning kan uitsluitend via het daartoe bestemde formulier worden geuit.

Bijlage 2: Aanvraag omzettingsvergunning

De aanvraag van een omzettingsvergunning ten behoeve van kamerverhuur wordt getoetst op een aantal onderdelen. Naast de drie formele eisen (bestemmingsplan, woningwaarde, aantal kamers) bestaat de toetsing ook uit de leefbaarheidstoets. Deze leefbaarheidstoets bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel toetst een aantal fysieke leefbaarheidseisen. Als niet aan deze voorwaarden kan worden voldaan wordt de vergunning geweigerd. Het tweede deel van de toets is de algemene leefbaarheidstoets. Als niet wordt voldaan aan dit deel van de leefbaarheidstoets wordt de vergunning ook afgewezen. Wij nemen ook vanzelfsprekend de parkeernormen mee in de toetsing.

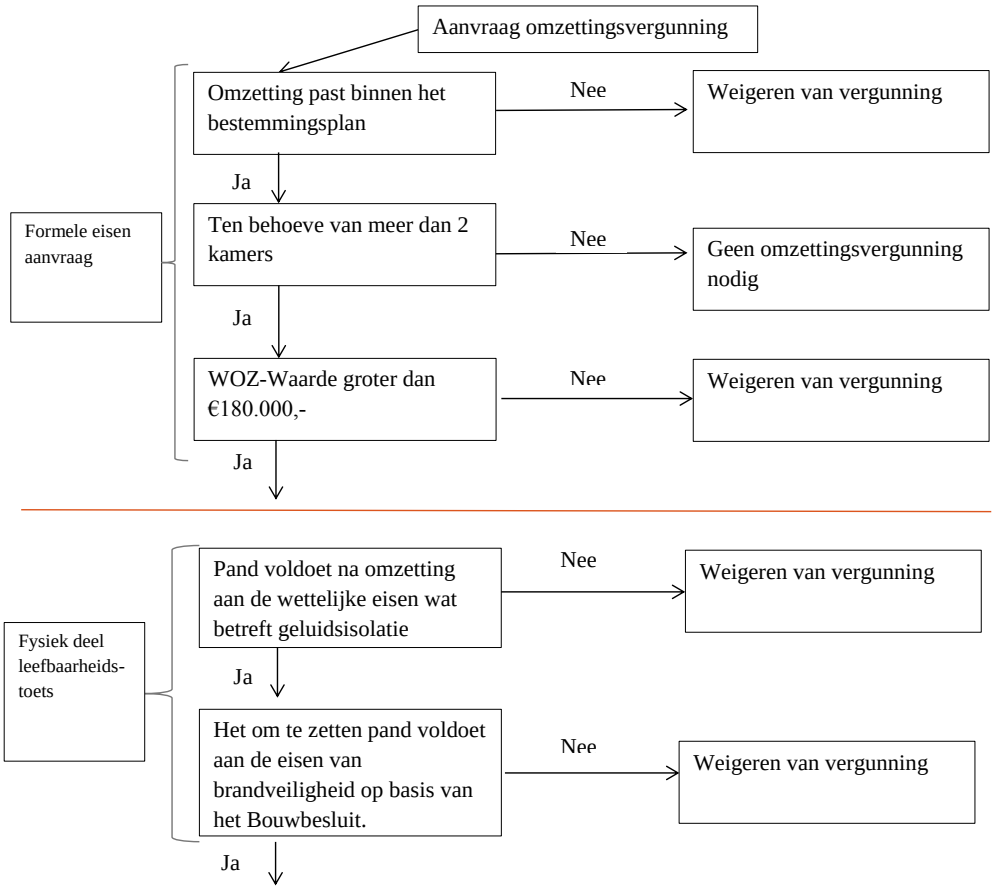

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Beleidsnotitie Kamerverhuur

Algemeen deel leefbaarheidstoets

	Oordeel					
Criterium	Goed	Gemiddeld	Onvoldoende	Ja	Nee	Opmerkingen
Hoe scoort de wijk op leefbaarheid in de meest recente Stads- en wijkmonitor				[redacted]		
Wat is het beeld van de wijk en in welke mate wordt er overlast ervaren.				[redacted]		
Is er sprake van overlast door kamerbewoning	[redacted]					
Zijn er overige relevante factoren in de omgeving	[redacted]					

Hoe scoort de straat/buurt/ wijk op leefbaarheid in de meest recente Stads- en wijkmonitor. Om te bepalen hoe het is gesteld met de leefbaarheid wordt hier in eerste instantie naar gekeken. De monitor is onder meer gebaseerd op tweejaarlijkse enquêtes onder bewoners en is daarmee een belangrijke graadmeter. De scores van de wijk op leefbaarheid worden naast de gemiddelde scores van Nijmegen gelegd.

Wat is het beeld van de wijk en in welke mate wordt er overlast ervaren. De monitor is een moment opname en daarmee onvoldoende om een volledig beeld van de buurt of wijk te krijgen. Daarom wordt ook op concrete wijze navraag gedaan bij de wijkmanager, toezicht en de wijkagent. Bovendien wordt gekeken naar mogelijke overlast rondom de woning. Ook worden eventuele reacties op het publiceren van de aanvraag bij de beeldvorming betrokken.

Wanneer sprake is van overlast door kamerbewoning, beslist de commissie woningomzetting of de nieuw toe te voeren omzetting kan worden verleend. Hierbij wordt gekeken naar het aantal overlastmeldingen binnen een straal van 50 meter van het pand waarvoor de vergunning wordt aangevraagd.

Zijn er overige relevante factoren in de omgeving. Hierbij wordt gedoeld op de eventuele aanwezigheid van horecagelegenheden, coffeeshops, prostitutie, speciale woonvormen en bij de gemeente bekende probleemgezinnen. Indien er sprake is van de aanwezigheid van twee of meer van deze situaties binnen een straal van 50 meter van het pand waarvoor de aanvraag wordt gedaan, dan wordt de vergunning geweigerd.

Het toetsingsproces

Voor het uitvoeren van de leefbaarheidstoets wordt een ambtelijke commissie woningomzetting gevormd. Deze commissie bestaat uit 2 medewerkers van de ODRN, het organisatieonderdeel dat de aanvraag in behandeling heeft, een ambtenaar die de rol van voorzitter op zich neemt, en een ambtenaar van het organisatieonderdeel Ruimtelijke Ontwikkeling/Wonen.

De commissie komt periodiek bijeen om de aanvragen voor omzetting te bespreken en daarover aan burgemeester en wethouders een advies uit te brengen. Daarbij wordt informatie ingewonnen bij de afdeling wijkmanagement, veiligheid, politie, toezicht, en de regieteams. Op basis van het advies wordt besloten of de vergunning wordt verleend of niet.

Op een aanvraag voor een vergunning tot omzetting wordt binnen 8 weken beslist. Binnen die termijn is verlenging met 6 weken mogelijk.

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Beleidsnotitie Kamerverhuur

Bijlage 3: Overlastmeldingenafhandeling en handhavingsproces

Het wonen naast een kamerverhuurpand kan voor overlast zorgen. Nou is enige mate van overlast in de buurt van kamerverhuurpanden niet uit te sluiten. Wel kunnen we de overlastmeldingenafhandeling en het handhavingsproces beter structureren. Een betere structuur zorgt voor eenduidiger en duidelijker beleid.

Indienen van een overlastmelding

Het indienden van een overlastmelding kan via het digitaal beschikbare formulier. Dit formulier is specifiek ontworpen om klagers beter te kunnen helpen. Een signaal over overlast van een kamerverhuurpand kan echter ook zowel telefonisch, schriftelijk als elektronisch binnenkomen bij:

- De gemeenteraad of het college
- Bij de Stadswinkel/Open Huis/Klantcontactcentrum,
- Bij de wijkmanager/-beheerder
- Bij het Bureau Toezicht en Handhaving
- Bij de afdeling Wonen
- Bij elke andere gemeentelijke instantie
- Bij de politie

Wanneer dit zich voordoet wij willen indieners van overlastmeldingen wijzen op het beschikbare digitale formulier. Alle overlastmeldingen worden doorgestuurd naar de ODRN, die een lijst bijhoudt van ontvangen overlastmeldingen. De overlastmeldingen dienen afkomstig te zijn van belanghebbenden. Dat zijn (in een gebied met een woonfunctie) in de eerste plaats bewoners, maar bijvoorbeeld ook ondernemers (als het gebied een belangrijke bedrijfs- of winkelfunctie kent). Meerdere handtekeningen waarvan de herkomst bekend is (bijvoorbeeld geplaatst op een handtekeningenlijst), tellen mee bij de bepaling van het aantal signalen. De commissie woningomzetting beslist of een overlastmelding gegrond is. Daarbij is de aard en zwaarte van de overlast leidend. Voor behandeling van overlastmeldingen wordt de commissie uitgebreid met een medewerker van Veiligheid en een medewerker van Wijkmanagement. De klager en de verhuurder van het beklaagde pand worden op de hoogte gesteld van de uitkomst. Overigens kan bij ernstige overlast op elk moment worden opgetreden.

Gesprek goed verhuurderschap

Wanneer in twee maanden tijd meer dan 5 gegronde overlastmeldingen voor een bepaald pand worden geregistreerd wordt de verhuurder schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek met afgevaardigden van de commissie woningomzetting en de wijkmanager. In dit gesprek wordt, ongeacht wanneer een vergunning is afgegeven, gewezen op goed verhuurderschap. Samen met de verhuurder worden de overlastmeldingen doorgenomen en wordt naar een oplossing gezocht. Uit dit gesprek kan naar voren komen dat een proefperiode nodig is om de door de verhuurder te nemen maatregelen in werking te laten treden.

In sommige situaties is niet duidelijk of het gaat om een legale of illegale situatie. Mocht dit onduidelijk zijn dan moet in eerste instantie onderzocht worden om welke situatie het gaat. In het geval van een illegale situatie gelden de regels zoals bedoeld in hoofdstuk 2 artikel 6 van de Beleidsregels omzetting, samenvoeging en onttrekking van woonruimte Nijmegen 2016.

Onderzoek inbreuk leefbaarheid

Wanneer na dit gesprek in twee maanden tijd meer dan 5 gegronde overlastmeldingen voor hetzelfde pand worden geregistreerd treed een onderzoeksprocedure in werking. Zowel de (al dan niet georganiseerde) bewoners in de omgeving als de verhuurder worden in eerste instantie op de hoogte gesteld van deze procedure.

Voorstel - Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

Stap 1: herhalen leefbaarheidstoets

De leefbaarheidstoets wordt herhaald. Het falen van deze toets zal leiden tot het intrekken van de vergunning. Dit is in lijn met het goed verhuurderschap.

Stap 2: onderzoek naar inbreuk leefbaarheid

Om een objectief beeld te krijgen van de daadwerkelijke inbreuk op de leefbaarheid in een wijk. Zal door een onafhankelijke partij een enquête worden uitgezet om de leefbaarheid in een wijk te pijlen.

Stap 3: bespreken uitkomsten

De uitkomsten van dit onderzoek zullen in samenspraak met gemeente, politie, bureau toezicht, ODRN, wijkraad, eigenaar kamerverhuurpand en eventueel vertegenwoordiger van de bewoners worden besproken.

Op basis van dit gesprek neemt het college een besluit over het al dan niet intrekken van de omzettingsvergunning Het college kan ook een bestuurlijke boete opleggen voor overtredingen van de verboden als bedoeld in artikel 21 van de Huisvestingsverordening Nijmegen 2016.

Wanneer herhalen proces?
Nadat dit hele proces is doorlopen zal het aantal overlastmeldingen voor het pand op nul worden gezet. Na een afkoelingsperiode van een maand worden de overlastmeldingen weer geregistreerd. Wanneer een vergunning wordt ingetrokken mag na één jaar weer een nieuwe vergunning worden aangevraagd.

Bijlage 4: Goed verhuurderschap

Goed verhuurderschap houdt het volgende in:

1. Er is sprake van legale huisvesting: alle benodigde vergunningen zijn verleend en de vereiste meldingen zijn gedaan.

2. De woonruimte wordt verhuurd volgens de regels van het woningwaarderingsstelsel.

3. Er is sprake van huisvesting die niet ten koste gaat van de leefbaarheid in de omgeving van de betreffende woonruimte: de woonruimte verkeert in een goede staat van onderhoud en wordt in goede staat van onderhoud gehouden; in het kader van veiligheid en voorkoming van overlast zijn huis- en leefregels opgesteld. De verhuurder onderzoekt in hoeverre het mogelijk is om na omzetting een degelijke en af te sluiten voorziening voor het deponeren van afvalzakken, inpandig of in de voor- of achtertuin te voorzien. De verhuurder onderzoek in hoeverre het mogelijk is om na omzetting een voorziening om fietsen te parkeren te realiseren.

4. Er is sprake van geregeld beheer, waarbij iemand, niet zijnde een huurder van de woonruimte, is aangesteld: die toeziet op de hygiëne en de veiligheid; aanspreekpunt is voor bewoners, omwonenden en overheden bij overlastmeldingen; een actueel overzicht bijhoudt van de bewoners van het pand.

5. De verhuurder werkt bij overlast mee aan de aanpak die de gemeente hanteert in het geval van woonoverlast en aan buurtbemiddeling.

Bijlage 5: Formulier meldingen overlast

In deze bijlage is het digitaal beschikbare formulier voor het melden van overlast opgenomen. Wij adviseren belanghebbenden via dit formulier een overlastmelding in te dienen. Hierdoor kunnen wij de overlastmelding beter registreren en zodoende beter helpen in het oplossen van een overlastsituatie.

Voor- en achternaam:

Adres:

E-mail:

Telefoon:

Datum indiening overlastmelding:

Adres overlastsituatie:

Omschrijving overlast:

(Denk bij het omschrijven van de overlast aan: datum, tijdstip en duur overlastsituatie en het type overlast)

Brief aan de raad - Brief - Gezamenlijk Statement kamerverhuurbeleid

Geachte lezer,

Op maandag 7 november zijn de belangengroepen Kamerbreed en AKKU bij elkaar geweest voor een gesprek. Het doel van het gesprek was: het inventariseren van standpunten waar zowel Kamerbreed Nijmegen als de Studentenvakbond AKKU zich in konden vinden.
Dit naar aanleiding van de beleidsnotitie omtrent het kamerverhuurbeleid in Nijmegen.
Op enkele punten hebben wij elkaar gevonden, en hiervoor vragen wij uw aandacht

- Wij zijn het, wat betreft de belangrijke rol en aanspreekbaarheid van de verhuurder, eens met het standpunt van de gemeente en wethouder: deze rol zal echt meer moeten worden vormgegeven.
  - **Het vergunningsbeleid**; Op dit moment is de situatie nog als volgt: Verhuurders krijgen voor hun pand voor onbepaalde tijd een verhuurvergunning. Dit zouden wij graag anders zien. Wij denken dat dit een **vergunning voor een bepaalde tijd** (voorstel 5 jaar) zou moeten worden. Hierna is uiteraard verlenging mogelijk, echter pas na toetsing of het pand nog wel voldoet aan de huidige regels omtrent duurzaamheid, geluidsoverlast, onderhoud huurprijzen, veiligheid/kwaliteit etc.: oftewel of het pand nog wel voldoet aan de huidige maatstaven (leefbaarheid). Met de consequentie van een (hoge) boete of een herevaluatie.
    ➔ Hiervoor is nodig; maatstaven en toetsing van de duurzaamheid, geluidsoverlast, onderhoud, huurprijzen, veiligheid/kwaliteit etc.
  - Voorstel; **flatverordening** (zo noemen wij het nu). Er moet vastgesteld worden hoeveel inwoners per vierkante meter staan voor een 'normale straat.' Indien dit aantal wordt overschreden (bijvoorbeeld bij een straat met flatbewoning), zullen daar aangepaste maatregelen op genomen moeten worden: denk hierbij aan (ondergrondse) afvalcontainers, fietsenstallingen en parkeergelegenheden.
    Deze benadering zou ook moeten plaatsvinden met verkamerde straten: wanneer er meer inwoners per aantal vierkante meter wonen dan de norm, kan deze straat niet meer worden gezien als een 'normale straat' maar is deze straat nu een 'flatstraat' (*over de naamgeving mag worden gediscussieerd*).
    Dit is **zelfregulering voor de gemeente**; als de gemeente besluit nog een vergunning af te geven en daarmee de norm te overschrijden, brengt dit wel verplichtingen met zich mee voor de gemeente zelf.
    ➔ Nodig: vaststellen hoeveel inwoners per hoeveel vierkante meter 'normaal' is
    ➔ Welke voorzieningen er worden aangeboden wanneer het een 'flatstraat' is (geworden).
  - Wij roepen hierbij op tot kwalitatief goede studentenhuisvesting in minder-studentrijke wijken om zo de studentpopulatie op een natuurlijke manier uit de wijken, waar een studentenoverschot wordt ervaren, te trekken
- **Handhaving moet een heleboel (acute) problemen kunnen oplossen**. De klachtenregistratie is hier al een goed voorbeeld van, adequaat optreden tegen klachten etc. Hier kan veel mee opgelost worden. Betere klachtenregistratie kan preventief toezicht mogelijk maken bij buurten waar veel overlast wordt geconstateerd. Echter, wij roepen hierbij de gemeenste op om meer handhavingscapaciteit vrij te maken voor de ervaren overlast

Dit zijn de punten waar wij het als vertegenwoordigers van studenten en overige betrokken bewoners van de stad Nijmegen met elkaar over eens zijn. Wij doen een dringend beroep op u als gemeente om deze punten serieus mee te nemen in uw bespreking over de voorliggende bespreking van het kamerverhuurbeleid.
Mocht er behoefte zijn aan een nadere toelichting dan kunt u ons bereiken, wij zijn bereid dit nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Kamerbreed Nijmegen & Studentenvakbond AKKU

kamerbreed-nijmegen@outlook.com // 06-50620286 // https://www.facebook.com/kamerbreed.nijmegen.9/
Vicevoorzitter.akku@gmail.com // 024 361 5477 // http://www.studentenvakbondakku.nl/

Brief aan de raad - Brief Vertegenwoordigers studenten inzake Kamerverhuur

Nijmegen, 6 november 2016

Waarde gemeenteraadsleden,

In navolging van ons opinieartikel *Houd kamernood buiten de* deur van 12 oktober 2016, willen wij nog een laatste geluid geven namens studerend Nijmegen. De aanleiding voor het voorstel van de wethouder is duidelijk; de overlast moet verminderen. Deze mening delen wij volledig. Grote delen van de inhoud van het voorstel zien wij dan ook als een goede oplossing. Echter, het aanscherpen van de vergunningplicht en het verhogen van de leges, zien wij niet als werkende maatregelen. De gemelde overlast kwam immers van de grote, verkamerde huizen en niet van de kleinere appartementen. Het verhogen van de leges om vervolgens niet actief te handhaven zien wij ook als maatregel die huurders en verhuurders treft en eveneens niet het probleem oplost.

Ons verzoek aan u is dan ook de passages die het aanscherpen van de vergunningplicht en het verhogen van de leges omvatten, te verwijderen.

Namens de vertegenwoordigers van de ondergetekende verenigingen, verblijf ik,

met hoogachting,

D. Walraven
Voorzitter Universitaire Studentenraad

M. van Halteren
Praeses der N.S.V. Carolus Magnus

G. Heldens
Praeses der N.S.V. Ovum Novum

J. Overkamp
Praeses der N.D.F. Argus

F. Boone
Voorzitter Studentenvakbond AKKU

Bijlage - Toezegging Velthuis - RVS Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016

PORTEFEUILLEHOUDER VELTHUIS

Toezeggingen
Besluitronde inzake RVS Beleidsnotitie Kamerverhuur 2016 1. Het algemene deel van de leefbaarheidstoets zal worden uitgebreid met de onderstaande vragen: (b) Zijn al eerder omzettingsvergunningen in de betreffende straat geweigerd of verleend? (d) Is inbreuk op leefbaarheid in de betreffende straat een steeds terugkerend onderwerp in het overleg van de gemeente (stadsdeelteams) met de bewonersorganisatie, Kamerbreed-Nijmegen, leefbaarheidsteams, etc.? (f) Is het laatste halfjaar sprake van meldingen/klachten/signalen bij gemeente en/of politie vanuit meerdere adressen in de betreffende omgeving ten aanzien van overlast als gevolg van parkeren, stank, geluid, drank- en drugsmisbruik, schending van de veiligheid, achterlaten van afval, plaatsen van fietsen, op straat laten staan van kliko's en/of vuilniszakken, vandalisme, het niet aanbieden van afval conform de regelgeving e.d.? Zo ja, hoeveel? (g) Hoeveel verhuisbewegingen zijn de laatste 12 maanden in de betreffende straat geregistreerd? 2. De gemeenteraad ontvangt een jaar nadat de regeling van start is gegaan een evaluatie van het beleid.

Voorstel - Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling . . .

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
16 november 2016 / 116/2016

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling 2017-2020

Programma
Zorg & Welzijn

Portefeuillehouder
B. Frings

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
1 november 2016

Samenvatting
In het verlengde van de vastgestelde notities ‘Regiovisie Voor een veilig thuis’ en ‘Regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Gelderland-Zuid’, stellen wij een Lokale Uitvoerings-agenda Huiselijk geweld en kindermishandeling op voor de periode 2017-2020. In de agenda zijn acties opgenomen die wij vanuit onze lokale verantwoordelijkheid als stad Nijmegen gaan inzetten naast acties die we al regionaal organiseren. Het gaat vooral om acties gericht op preventie, het eerder signaleren en weten hoe te handelen. Uitwerking van de acties vindt plaats binnen de context van de versterking van het lokale netwerk en de ketensamenwerking. Centraal staat dat er laagdrempelig expertise beschikbaar moet zijn voor professionals en voor burgers ter voorkoming, signalering en een duurzame aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Voorstel om te besluiten

1. De Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling 2017-2020 vast te stellen.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Angela Koopmans, 2540, a.koopmans@nijmegen.nl

RV133oktoberJL2016 JL

Voorstel - Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling . . .

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

In het verlengde van de vastgestelde notities 'Regiovisie Voor een veilig thuis' en 'Regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Gelderland-Zuid', stellen wij een Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en kindermishandeling op voor de periode 2017-2020. In de agenda zijn acties opgenomen die wij vanuit onze lokale verantwoordelijkheid als stad Nijmegen gaan inzetten naast acties die we regionaal organiseren. Het gaat vooral om acties gericht op preventie, het eerder signaleren en weten hoe te handelen en weerbaarheid van kinderen. Uitwerking van de acties vindt plaats binnen de context van de versterking van het lokale netwerk en de ketensamenwerking. Centraal staat dat er laagdrempelig expertise beschikbaar is voor professionals en voor burgers ter voorkoming, signalering en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Aanbevelingen van de Kinderombudsman vormen leidraad bij de uitwerking van de agenda.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

Alle gemeenten zijn conform de WMO verantwoordelijk voor de ketenaanpak Huiselijk geweld en Kindermishandeling. In dat kader is de Regiovisie 'Voor een veilig thuis' opgesteld en in het verlengde daarvan de notitie 'Regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling'. Deze Lokale agenda is een uitvloeisel hiervan.

1.2 Relatie met programma

De Agenda is opgesteld vanuit het Programma Zorg&Welzijn en heeft raakvlakken met het Programma Jeugd, Gezondheid, Werk&Inkomen en Veiligheid.

2 Doelstelling

We beogen een veilige sociale omgeving waarin onze inwoners zich gezond en optimaal kunnen ontwikkelen en participeren in de samenleving.

3 Argumenten

Uitvoering van de Agenda draagt bij aan preventie, (vroeg)signalering en een meer effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Centraal staat dat er laagdrempelig expertise en passende zorg beschikbaar moet zijn. Het gaat om expertise/deskundigheid van de professional op het terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling om goed te kunnen screenen, signaleren, bespreekbaar maken en te kunnen handelen. Het gaat om de burger, volwassenen en kinderen maar ook om vrijwilligers die met burgers werken. Zij moeten weten waar ze terecht kunnen als er opvoedings-, relatie- en/of gezinsproblemen zijn en/of als er sprake is van situatie van (een vermoeden van) geweld in huiselijke kring en/of seksueel geweld of een 'niet pluis' gevoel. De acties in het Plan beogen deze laagdrempelige beschikbaarheid te bevorderen. We vinden het ook belangrijk dat kinderen voldoende weerbaar zijn, kennis hebben over verwaarlozing, geweld en misbruik en weten wat ze kunnen doen als ze in een problematische en/of huiselijk geweldssituatie terecht komen. Ook hierop richten we onze aandacht. Vanuit genoemde ambities zijn onderstaande thema's geformuleerd als leidraad voor het gewenste aanbod:

-Risicoscreening, voorlichting en begeleiding gericht op (toekomstige) ouders/verzorgers
-Aandacht voor weerbaarheid van kinderen en het geven van voorlichting over verwaarlozing, geweld en misbruik aan kinderen.
-Aandacht voor begeleiding en passende zorg voor kinderen die zich in een situatie van geweld bevinden.
-Deskundigheidsbevordering
-Bekendheid van volwassenen en kinderen met beschikbare ondersteuningsmogelijkheden.

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
2

-Ouderenmishandeling: Bewustwording, signalering, financiële uitbuiting en mantelzorg
-Netwerkvorming en beheer
-Versterken ketensamenwerking.
We plaatsen de acties op de hierboven genoemde thema's binnen de context dat we de ketensamenwerking willen versterken en dat we willen werken vanuit een gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid voor de aanpak van de problematiek.
Bij het inzetten van acties benutten we de aanbevelingen van de Kinderombudsman.

4 Risico's
Er zijn geen bijzondere risico's.

5 Financiën
In de Lokale Uitvoeringsagenda zijn een aantal acties opgenomen die we via bestaand beleid/aanbod en/of contractering gaan uitvoeren. Het gaat vooral om acties gericht op preventie, het eerder signaleren en weten hoe te handelen en weerbaarheid van kinderen. Voor de uitvoering van de Lokale Uitvoeringsagenda in 2017 dekken we een bedrag van € 180.000 uit het programma Zorg & Welzijn. Vanaf 2018 beoordelen we opnieuw de reservering van middelen binnen het programma Zorg & Welzijn voor acties die zijn opgenomen in de Agenda.

6 Participatie en Communicatie
Diverse organisaties zijn geraadpleegd voor het inventariseren van het huidige aanbod en bij de inventarisatie van wensen voor aanvullend nieuw aanbod. Voor de uitvoering zal wederom overleg georganiseerd worden met uitvoerende partijen.

7 Uitvoering en evaluatie
Bij de uitvoering van de activiteiten zijn diverse beleidsterreinen en uitvoerende organisaties betrokken. Uitzetten van opdrachten en uitvoering vindt plaats onder regievoering van een projectleider werkzaam vanuit het Programma Zorg&Welzijn. Betreffende projectleider voert eveneens de regie op de uitvoering van acties opgenomen in de notitie 'Regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Regio Gelderland Zuid, waarmee samenhang gewaarborgd is.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Bijlage: Lokale uitvoeringsagenda inclusief bijlagen

RV133oktoberJL2016 JL

10. Raadsvoorstel Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijke geweld en Kindermishandeling (116/2016)

Raadsvoorstel d.d. 1 november 2016
1. De Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling 2017-2020 vast te stellen.

Het voorstel wordt doorgeschoven naar een latere Politieke Avond.

Lokale
uitvoeringsagenda
Huiselijk geweld en
Kindermishandeling
2017 – 2020
Gemeente Nijmegen

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Nijmegen in cijfers 4
3. Ambitie 6
4. Wat organiseren we samen met gemeenten in Gelderland-Zuid 7
5. Eerdere acties op de ketenaanpak kindermishandeling 8
6. De basisinfrastructuur waarbinnen we de lokale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling positioneren 9
7. Acties op de lokale thema's 10
   - 7.1. Risicoscreening, voorlichting en begeleiding 11
   - 7.2. Kinderen: Weerbaarheid, voorlichting over verwaarlozing, geweld en misbruik. 13
   - 7.3. Kinderen: Preventieve begeleiding en passende zorg in een situatie van geweld of in de opvang 15
   - 7.4. Professionals: Deskundigheidsbevordering 17
   - 7.5. Burgers: Bekendheid met ondersteuningsmogelijkheden bij (vermoedens van) huiselijk geweld/kindermishandeling/seksueel geweld en relatie en gezinsproblemen 21
   - 7.6. Netwerkvorming en beheer / aandachtsfunctionarissen 22
   - 7.7. Ouderenmishandeling 22
   - 7.8. Samenhang Activiteiten Regionale aanpak Gelderland Zuid en Lokale agenda gemeente Nijmegen 24
   - 7.9. Versterken ketensamenwerking van preventie, signaleren, aanpak tot duurzaam herstel 28
   - 7.10. Week tegen geweld/Week tegen kindermishandeling 31
   - 7.11. Regievoering op kindermishandeling/huiselijk geweld/seksueel geweld 32
8. Financiering 34
9. Planning en Proces 34

10. Monitoring/evaluatie..... 45
11. Bijlagen: 46

1. Inleiding

De aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling is op basis van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) een gemeentelijke verantwoordelijkheid. In de praktijk betekent dit dat de gemeente Nijmegen op lokaal niveau verantwoordelijk is voor de gehele ketenaanpak. Het behoeft geen betoog dat wij als Gemeente Nijmegen de noodzaak van een integrale ketenaanpak onderschrijven en ons ook al actief inzetten voor het tegengaan van de dramatische gevolgen van Huiselijk geweld en Kindermishandeling.

In de Regiovisie en de notitie Regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Gelderland-Zuid[1] zijn de kaders geschetst en de accenten gelegd voor de regionale aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. In deze notities vindt uitwerking plaats langs de pijlers preventie, signalering, stoppen geweld en duurzaam herstel. Op deze pijlers zijn doelen en gewenste maatschappelijke effecten geformuleerd. Deze vormen ook het uitgangspunt voor het lokale beleid en de daarop uit te zetten acties. Genoemde notities zijn dan ook onlosmakelijk verbonden aan deze Lokale Uitvoeringsagenda. We noemen het een Uitvoeringsagenda omdat de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling plaatsvindt in een dynamische omgeving die nog volop in ontwikkeling is. Zowel het vormgeven van de ketensamenwerking als het maken van afspraken over zaken als casemanagement e.d. is nog in de ontwikkelfase. Ook de rol en de positie van Veilig Thuis als spin in het web is nog in ontwikkeling.[2]

In de lokale agenda gaan we in op de thema's die in de Notitie 'Regionale aanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling Gelderland-Zuid2017-2020' als lokaal uit te werken thema's zijn geadresseerd. Uitgangspunt daarbij is dat alle gemeenten verantwoordelijkheid nemen voor het realiseren van voorwaardescheppend beleid en samenhang/samenwerking tussen disciplines relevant voor preventie, het signaleren en het stoppen van geweld (welzijns-, gezondheids-, jeugd-, onderwijs-, armoedebestrijdings-, veiligheids- en huisvestingsbeleid). Daarnaast hebben alle gemeenten een taak bij duurzaam herstel in de vorm van zorg na specialistische begeleiding en opvang die we regionaal organiseren.

In de notitie 'Regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Gelderland-Zuid 2017-2020' worden onderstaande thema's genoemd voor lokale uitwerking:

[1] Bijlagen: regionale kaders Huiselijk geweld en Kindermishandeling (1. Regiovisie "Voor een Veilig thuis", 2015) en de vertaling hiervan naar de (2. Regionale aanpak huiselijk geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid 2017 – 2020, September 2016)

[2] Bij vaststelling van de Regionale aanpak Huiselijk geweld en Kindermishandeling is besloten om de ontwikkelfase van Veilig Thuis te verlengen tot 1 juni 2018.

- Versterking kwaliteit wijkteams c.q. gebiedsteams
- Versterken benutten persoonlijke netwerken
- Ondersteuning bij opvoedings- en gezinsproblematiek
- Aanbevelingen kinderombudsman en Augeo
- Stimuleren scholen (weerbaarheid kinderen / deskundigheidsbevordering)

We geven in deze lokale uitvoeringsagenda aan hoe we deze thema's in de komende jaren in de stad Nijmegen gaan oppakken.

Het verzamelen van feiten en cijfers over Huiselijk geweld en Kindermishandeling (paragraaf 2) heeft de afgelopen jaren vooral op landelijk niveau plaatsgevonden. Met de komst van Veilig Thuis en de verschuiving van de verantwoordelijkheid voor de aanpak van landelijk naar lokaal (Wmo) neemt ook de behoefte aan het op lokale en regionale schaal meten van de effecten van de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling toe. De lokale situatie in Nijmegen wordt via de stads- en wijkmonitor in beeld gebracht, maar hierin is Huiselijk geweld en Kindermishandeling nog niet apart benoemd. Dit nemen we als aandachtspunt mee bij het regionaal op te zetten monitoringssysteem en wordt zo nodig lokaal opgepakt als blijkt dat dit niet past in de regionale opzet.

Veranderingen in de samenleving, voortschrijdend inzicht en landelijke ontwikkelingen maken dat uitvoering op het zorg- en veiligheidsterrein geen statisch geheel is. Dat maakt dat het voor de koersbepaling van belang is tussentijds checks te doen op de uitvoering en zo nodig bij te stellen. We sturen jaarlijks bij in de uitvoering waar nodig.

2. Nijmegen in cijfers

Nijmegen heeft 172.096 inwoners. Qua leeftijdsopbouw ziet Nijmegen er als volgt uit

Leeftijdsopbouw	0-17	18-65	65+	totaal
Gemeente Nijmegen	28929	119346	23821	172096

Aantal jaarlijkse slachtoffers in stad Nijmegen afgeleid uit landelijke cijfers
Geschat wordt dat er landelijk jaarlijks 200.000 personen slachtoffer zijn van huiselijk geweld[3].
Als we dit omrekenen naar de stad Nijmegen, betekent dit dat er in Nijmegen op jaarbasis naar inschatting 2000 slachtoffers zijn. In Nederland zijn naar schatting 119.000 kinderen slachtoffer van kindermishandeling (3,5%) waaronder emotionele/fysieke verwaarlozing. Als we dit omrekenen naar de stad Nijmegen betekent dit dat er naar schatting jaarlijks 1000 slachtoffers van kindermishandeling in Nijmegen zijn[4].
Inschatting is dat elk jaar 1 op de 20 ouderen wordt mishandeld door partner, familie, huisvrienden of zorgverleners. Mensen met een beperking, asielzoekers en illegale vluchtelingen lopen een verhoogd risico.[5] In stad Nijmegen gaat het naar inschatting dan om bijna 1200 ouderen. Rekening houdend met mogelijke dubbelingen in tellingen in deze landelijke cijfers, maken we de inschatting dat er een jaarlijks potentieel aantal is van ca. 2500 tot 4200 slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling in de gemeente Nijmegen.

Totaal aantal slachtoffers afgeleid van regionaal verzamelde cijfers door de GGD
In de in 2014 uitgekomen monitor van de GGD[6] wordt gemeld dat 8% van de volwassen inwoners van Gelderland Zuid aangeeft ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. Voor de stad Nijmegen gaat het dan om 11.453 volwassenen. Vrouwen zijn significant vaker het slachtoffer van huiselijk geweld dan mannen (11% versus 5%) en huiselijk geweld komt in de leeftijdsgroep 19 tot 65 jaar vaker voor dan bij 65-plussers (9% versus 4%). Het gaat in de meeste gevallen van huiselijk geweld om 'psychisch en/of emotioneel geweld' (regio Rivierenland 5%, regio Nijmegen 6%), gevolgd door lichamelijk geweld (beide regio's 4%). Ongewenste seksuele toenadering en seksueel misbruik worden het minst genoemd. Deze twee vormen van huiselijk geweld komen allebei voor bij 1% van de inwoners van beide regio's. In de meeste gevallen worden ex-partners en (stief)ouder(s) genoemd als de daders van het huiselijk geweld (deze worden allebei door 3% genoemd).

Aantal meldingen bij Veilig Thuis
In de eerste helft van 2016 is Veilig Thuis Gelderland-Zuid ruim 2.200 keer benaderd. Hierbij ging het om 970 meldingen van een vermoeden van Huiselijke Geweld of Kindermishandeling, waarbij 15% betrekking op een situatie, waarover al eerder was gemeld (dubbele meldingen). Van deze 970 meldingen is circa 70% afkomstig van de politie en 10% van een niet-professional (familielid, bekende of buurtgenoot). In circa 60% van de gevallen betreft het een vermoeden van kindermishandeling. 30% is afkomstig uit de gemeente Nijmegen. Dat betekent dat er bijna 300 meldingen afkomstig zijn uit stad Nijmegen.
Extrapoleren we de cijfers hierboven naar een jaar dan gaat het om bijna 600 slachtoffers in Nijmegen, waarbij het 360 keer om kindermishandeling gaat.
Niet helder is hoe vaak het om slachtoffers van ouderenmishandeling gaat.

[3] Factsheet Movisie 2013
[4] Cijfers zijn herleid van landelijke cijfers o.a. opgenomen in Factsheet Movisie nov. 2013

[5] Bron: Factsheet Movisie 2013
[6] Bron: GGD Volwassenen en ouderenmonitor Gelderland zuid, maart 2014

Consultatie & advies bij Veilig Thuis

Er is in de eerste helft van 2016 1230 keer om advies gevraagd. Van deze adviesvragen betreft het in meer dan 80% een mogelijke situatie van kindermishandeling. 25% van de vragen is afkomstig van een niet-professional (familielid, bekende of buurtgenoot), 30% is afkomstig van een (huis)arts of verpleegkundige en betreft het een adviesvraag aan de Vertrouwensarts.

We concluderen dat het aantal meldingen bij Veilig Thuis nu hoger is dan voor de start van Veilig Thuis per 1 januari 2015 verwacht: In 2014 waren er regionaal nog 650 meldingen. De verwachting voor 2016 is dat er regionaal in totaal 1850 meldingen zijn, een verdrievoudiging. Tevens is het aantal onderzoeken toegenomen. In 2014 waren dat er 372. Voor 2016 is de verwachting dat er 760 onderzoeken naar huiselijk geweld en kindermishandeling worden gedaan, een verdubbeling . We nemen op grond van de extrapolatie van landelijke cijfers naar de lokale potentiele doelgroep aan, dat nog lang niet alle situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling gemeld worden.

3. Ambitie

Huiselijk geweld/kindermishandeling vindt plaats in een dagelijkse omgeving in een afhankelijkheidsrelatie van slachtoffer en dader. Gevolg daarvan is dat het lang onzichtbaar kan blijven. Vroegsignalering vraagt expertise om het onzichtbare zichtbaar te maken. Maar dat is niet voldoende. Het vraagt ook expertise om te handelen. En drempels om te gaan handelen zijn er zeker: Zie ik het wel goed dat er iets niet klopt? Mag ik er wel over praten vanwege privacywetgeving? Wat betekent het voor mijn relatie met de betrokkenen als ik het ga melden? Heeft het juridische consequenties? Hoe maak ik het bespreekbaar? Waar kan ik terecht? Ben ik nog wel veilig?
We willen er aan bijdragen dat deze genoemde onzekerheden en drempels worden geslecht zodat er eerder gesignaleerd en gehandeld wordt in situaties waar dat nodig is.
Maar we zien nog liever dat we huiselijk geweld/kindermishandeling voorkomen, dat de draagkracht/draaglast binnen gezinnen c.q. relaties goed in evenwicht is en dat kinderen zich voldoende kunnen verweren. In dit plan beogen we acties uit te zetten die hier aan bijdragen.

Basis voor het slechten van deze drempels is wat ons betreft gelegen in het versterken van de kwaliteit en samenhang in de zorg- en veiligheidsketen.
Het zorgen voor een sluitende hulpverleningsketen met kwalitatief goed toegeruste professionals is een absolute voorwaarde voor een goed functionerende aanpak, zowel voor preventie en signaleren als wel voor het stoppen van geweld en duurzaam herstel. Effectieve inzet van expertise en een goede afstemming tussen organisaties in het welzijnsdomein en de zorginstellingen die via de transitie jeugd en Wmo naar het gemeentelijk domein zijn overgekomen is daarbij essentieel.
We werken toe naar een sterk en effectief samenwerkend netwerk van professionals in de hele keten, zowel bij preventie en vroegsignalering als bij de aanpak en het duurzaam stoppen van geweld.

Wij streven naar houding en gedrag bij professionals en organisaties met een gezamenlijk doel voor ogen, waarbij niet wordt geredeneerd vanuit het organisatiebelang maar een sterke focus is op het voor het kind, de cliënt of het gezin te bereiken resultaat. We doen dit vanuit een gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid voor de aanpak van deze complexe problematiek. Waar nodig betrekken we hierbij professionals en organisaties op de relevante beleidsterreinen zoals zorg & welzijn, onderwijs, armoedebestrijding, veiligheid en wonen.

We realiseren ons dat het organiseren van een effectief samenwerkend netwerk van professionals niet vanzelf tot stand komt. Heldere afspraken over het beheer van het netwerk zijn daarbij belangrijk. Daarnaast is het onontbeerlijk dat management en bestuurders van de organisaties zich bewust zijn van de rol die zij hebben en kunnen vervullen bij het realiseren van een structureel effectieve ketenaanpak op het gebied van preventie, (vroeg)signalering, stopzetten van geweld en duurzaam herstel. Er is dan ook een breed draagvlak bij management en bestuurders nodig om een effectief samenwerkend netwerk structureel geborgd te krijgen. We benutten eerder gemaakte afspraken in de Intentieverklaring 'Samenwerking en afstemming in het voorkomen en aanpakken van kindermishandeling' bij de versterking en verbreding van het draagvlak onder managers en bestuurders om dat voor elkaar te krijgen.

4. Wat organiseren we samen met gemeenten in Gelderland-Zuid

Een aantal voorzieningen in de keten organiseren we in regionaal verband[7] en bekostigen we uit de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang. Deze acties zijn vooral gericht op het stoppen van geweld waarbij een specialistische aanpak nodig is maar ook deels op preventie en signaleren waarbij een regionale aanpak wel zo efficiënt is.

Het gaat om de volgende thema's/voorzieningen/activiteiten:

- Instandhouding/kwaliteitsversterking Veilig Thuis
- Specialistische begeleiding en opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld
- Toeleiding plegers naar zorg/advisering Veiligheidshuis
- Projecten Ouderenmishandeling gericht op netwerkversterking, financiële uitbuiting en mantelzorg
- Voortzetten Centrum Seksueel en Familiaal Geweld (Centrum SFG)
- Stimuleren aanwijzen aandachtsfunctionarissen
- Deskundigheidsbevordering wijk/gebiedsteams (incidenteel)
- Voorkomen/verminderen schade voor kinderen bij vechtscheidingen

[7] Zie notitie 'Regionale aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Regio Gelderland Zuid 2017-20120'

- Coördinatie zorg mensenhandel
- Versterking kwaliteit van de acute en duurzame regionale aanpak (MDA++)

Om een effectieve ketenaanpak te bewerkstelligen op genoemde thema's, zijn ook lokale acties vanuit alle gemeenten in meer of mindere mate van belang. We komen hier in paragraaf 7.8 op terug.

5. Eerdere acties op de ketenaanpak kindermishandeling

In het periode 2010-2012 is er in de Regio Gelderland Zuid een project uitgevoerd in het kader van de landelijk ontwikkelde RAAK[8] aanpak. Deze aanpak beoogde een sluitende aanpak van kindermishandeling en een concept van 'zorgcontinuüm': Geen gaten in de keten van de lichtste vorm van zorg voor ouders en kinderen die begint tijdens de zwangerschap tot de zwaarste vorm van zorg al dan niet in gedwongen kader. Goede samenwerking tussen beroepskrachten waaronder huisartsen, eerste hulpartsen, verloskundigen, politie en hulpverleners, was daarbij belangrijk. Uitvoering van dit project heeft er toe geleid dat diverse aspecten die bijdragen aan signaleren en stopzetten van kindermishandeling onder de aandacht zijn gebracht bij professionals in de diverse betrokken werkvelden[9]. Belangrijkste genoemde resultaten: Er is brede bekendheid gegeven aan de Wet verplichte Meldcode naast aandacht voor de verbetering van de aanpak van kindermishandeling. Er zijn professionals getraind op het signaleren, communiceren en handelen bij (vermoedens van) kindermishandeling, kindermishandeling is op de agenda van gemeenten gezet met een adviesnota voor borging, het werken met aandachtsfunctionarissen is ingezet en er zijn kwaliteitskringen van aandachtsfunctionarissen georganiseerd. Zestien uitvoerende partners in deze regio hebben een intentieverklaring ondertekend met afspraken die bijdragen aan versterking van de ketensamenwerking[10]. Er zijn aanbevelingen geformuleerd gericht op doorontwikkelen en faciliteren van trainingen van aandachtsfunctionarissen, het structureel (regionaal) agenderen van de aanpak kindermishandeling, het organiseren van trainingen en het verder uitzetten van de intentieverklaring in de regio.

Inmiddels zijn we enkele jaren verder. Nog steeds is er te vaak sprake van kindermishandeling/huiselijk geweld, zie daarvoor verzamelde cijfers en diverse onderzoeken[11]. Uit onderzoek van Verwey Jonker[12] blijkt dat de aanpak van huiselijk geweld/kindermishandeling ondanks de inspanningen in de afgelopen

[8] Reflectie en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling (RAAK)
[9] Er zijn acht regionale informatiebijeenkomsten over de Wet Meldcode georganiseerd. Daarnaast zijn er trainingen aangeboden aan het onderwijs en kindercentra. Ook zijn er drie trainingen gefaciliteerd voor aandachtsfunctionarissen kindermishandeling
[10] Deelnemende partijen Intentieverklaring: Bureau Jeugdzorg (Nu JBG), Entrea, GGD, Iriszorg, MEE, NIM, Politie Gelderland-Zuid, Pro Persona , Reclassering, STMR, SWV Rivierenland, Veiligheidshuis
[11] Factsheet Movisie 2013, cijfers Veilig Thuis
[12] 'Doorbreken geweldspatroon vraagt gespecialiseerde hulp '/ Verwey-Jonker Instituut 2014

jaren onvoldoende effectief is. Geconstateerd is dat er nog steeds lacunes zijn in de ketenaanpak. Dat vormt de reden dat we regionaal en lokaal acties blijven inzetten voor een effectieve ketenaanpak. We benutten daarbij uitkomsten en aanbevelingen uit de adviesnota Borging gemeenten regio Nijmegen, waaronder het stimuleren naleving Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, het invoeren van de meldcode in de gemeentelijke organisatie (onder noemer deskundigheidsbevordering) en het doorontwikkelen van de inzet van aandachtsfunctionarissen.

6. De basisinfrastructuur waarbinnen we de lokale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling positioneren.

Nijmegen heeft een netwerk van voorzieningen beschikbaar waar burgers terecht kunnen met vragen, voor ondersteuning en/of hulp. De *STIPS* vormen de meest laagdrempelige voorziening.
Vandaar uit kunnen burgers worden doorverwezen en/of in contact gebracht worden met mensen die verder kunnen helpen bij vragen over huisvesting, schulden, wmo voorzieningen maar ook vragen over opvoedingsondersteuning, hulpverlening e.a..
Wij hebben *sociale wijkteams* van waaruit ondersteuning wordt geboden bij het aanvragen van voorzieningen, voor begeleiding wordt gezorgd en zo nodig doorverwezen naar specialistische behandeling en begeleiding. Via de Basisgezondheidszorg en de Jeugdgezondheidszorg bij de GGD worden contacten onderhouden met verzorgers en/of kinderen uit het oogpunt van het voorkomen en signaleren van problemen rondom lichamelijke en geestelijke gezondheid. Daarbij is er aandacht voor de sociale omgeving en opvoeding. Zo nodig wordt opvoedingsondersteuning geboden en/of doorverwezen naar specialistische begeleiding of hulp we noemen hier o.a. NIM, Entrea, Karakter, Pro Persona, Moviera e.a. . Scholen hebben een zorgstructuur van waaruit eveneens specialistische organisaties kunnen worden ingeschakeld. Zo nodig kunnen de regieteams en Veilig Thuis een rol spelen bij toeleiding naar zorg en/of kan het Veiligheidshuis en de Jeugdbescherming worden betrokken in de begeleiding en/of in zetten van drang/dwangmaatregelen.
Al met al is er een basisinfrastructuur gecreëerd waarin een zorgcontinuüm van preventie tot specialistische hulp beschikbaar is. Binnen deze basisinfrastructuur is preventie en zorg, hulpverlening en herstel betreffende het thema huiselijk geweld en kindermishandeling ingebed.
Het voorkomen/signaleren, het bespreekbaar maken en het duurzaam herstel van huiselijk geweld/kindermishandeling vraagt om specialistische kennis, expertise en vaardigheden. Dat vormt de reden dat we het wenselijk vinden om binnen deze basisinfrasctructuur speciale aandacht te hebben voor dit thema zowel in een Regionaal- als in een lokaal uitvoeringsplan huiselijk geweld en kindermishandeling.

Organisaties in de Zorg- en veiligheidsinfrastructuur:

- STIPS
- Basisgezondheidszorg / Jeugdgezondheidszorg
- Welzijnsorganisaties (NIM, Tandem, MEE)
- Sociale wijkteams
- ZAT's
- Regieteams

- Meldpunt Bijzondere Zorg / Veilig Thuis
- Zorg- en hulpverleningsinstellingen (Jeugdzorg, Spoedhulp, Moviera
- Het Veiligheidshuis
- Jeugdbescherming / Openbaar Ministerie/

7. Acties op de lokale thema's

Zoals in paragraaf 3 aangegeven plaatsen wij de in deze agenda uit te werken thema's binnen de context van de versterking van het lokale netwerk en de ketensamenwerking. Centraal staat dat er laagdrempelig expertise beschikbaar moet zijn c.q. ingezet kan worden door professionals en voor burgers ter voorkoming, signalering en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. We benutten de aanbevelingen van de Kinderombudsman voor een check op het huidige aanbod en de vraag of er aanvullende acties nodig zijn. Om de link met de aanbevelingen te kunnen leggen zijn de relevante aanbevelingen van de kinderombudsman per paragraaf opgenomen in voetnoten. Het thema ouderenmishandeling lichten we er apart uit omdat het deels andere accenten vraagt in de uitwerking.

Lokale thema's

1. (Toekomstige) ouders/verzorgers: Risicoscreening, voorlichting en begeleiding
2. Kinderen: Weerbaarheid, voorlichting over verwaarlozing, geweld en misbruik
3. Kinderen: Preventieve begeleiding en passende zorg in een situatie van geweld of in de opvang
4. Professionals: Deskundigheidsbevordering
5. Burgers: Bekendheid met ondersteuningsmogelijkheden
6. Ouderenmishandeling: Bewustwording, signalering, financiële uitbuiting en mantelzorg
7. Netwerkvorming en beheer / aandachtsfunctionarissen
8. Versterken ketensamenwerking (waaronder aandachtsfunctionarissen / netwerkbeheer)
9. Samenhang regionale en lokaal in te zette acties
10. Actieweek 'Kinderen Veilig'/Week zonder geweld

We geven aan wat we nu doen op deze thema's en welke aanvullende en/of nieuwe acties we gaan inzetten.

7.1 Risicoscreening, voorlichting en begeleiding[13]

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) ondergebracht bij de GGD heeft een belangrijke rol bij risicoscreening, voorlichting en begeleiding en daarmee een sterke rol op signalering en preventie. De medewerkers worden hier actief op geschoold. Ze zijn reeds bekend met de meldcode en het gebruik van diverse relevante protocollen. De kracht van JGZ zit vooral in preventie, vroegsignalering en licht ondersteunen (of doorgeleiden naar specialistische hulp).

Wat doen we nu

Binnen de Geboortezorg Nijmegen wordt gewerkt aan het invoeren van een screeningsinstrument 'Mind2care' dat in de zwangerschap de psycho-sociale risicofactoren waaronder het risico op kindermishandeling in beeld brengt. Dit instrument wordt volgens het huidige plan ingezet bij elke intake vroeg in de zwangerschap.

Er is in de Regio samenwerking tussen de JGZ , verloskundigen/kraamzorg waarbij er ook ruimte is voor informatieoverdracht o.a. betreffende gesignaleerde risicofactoren. Als er aanleiding voor is neemt de verloskundige of kraamzorg al tijdens de zwangerschap contact op en gaat de jeugdverpleegkundige al voor de bevalling op bezoek. Bij gebruikname van 'Mind2care' bij elke zwangerschap zal risicoscreening in ziekenhuizen ook verbeteren.

Via het consultatiebureau is er contact met alle verzorgers van jonge kinderen. Via deze contacten komen *risicovolle opvoedingssituaties* in beeld. De GGD bespreekt in deze situaties wat gevolgen kunnen zijn, waaronder risico's van geweld en geeft voorlichting en begeleiding. Ze hanteren effectieve screeningslijsten en gespreksprotocollen waarmee gescreend kan worden op risicosituaties op huiselijk geweld/kindermishandeling waaronder het risico op het Shaken Baby Syndroom. Alle jonge ouders worden gericht voorgelicht over het (omgaan met) huilgedrag van baby's en over risico's van het Shaken Baby Syndroom. De kraamzorg is verplicht dit onderwerp te bespreken in de kraamperiode. JGZ en Kraamzorg werken samen op dit thema ook i.v.m. de overdracht.

De JGZ/GGD heeft opvoeding als vast gespreksitem in het contact met ouders staan waarbij ouders ook worden gewezen op het voorlichtingsmateriaal dat daarvoor beschikbaar is. Ouders kunnen zich abonneren op een digitale nieuwsbrief Groei! Van de JGZ, zo worden ouders op vaste momenten geïnformeerd

---

[13] Par. 7.1 Risicoscreening, voorlichting en begeleiding: Aanbevelingen Kinderombudsman/Augeo: '

1.Alle vrouwen worden in de zwangerschap op (extreme) risicosituaties voor kindermishandeling gescreend en krijgen indien nodig een effectief preventieprogramma aangeboden.

2.Alle jonge ouders ontvangen gerichte voorlichting over de in de wet vastgelegde norm van geweldloos opvoeden, met informatie over de effecten van geweld op kinderen en over opvoedingsstrategieën zonder geweld.

3. Alle jonge ouders worden gericht voorgelicht over het (omgaan met) huilgedrag van baby's en over risico's van het Shaken Baby Syndroom'.

4. Met **alle** ouders die in het Centrum voor Jeugd en Gezin en/of de Jeugdgezondheidszorg bezoeken wordt volgens effectieve screeningslijsten en gespreksprotocollen gecommuniceerd over opvoedzorgen en mogelijke signalen van kindermishandeling.

5.Wanneer ouders of kinderen signalen van beginnende of dreigende kindermishandeling afgeven, zijn werkzame opvoedondersteunende programma's met specifieke aandacht voor mishandeling beschikbaar.

over relevante thema's die horen bij de specifieke leeftijd van het kind en worden ze bekend gemaakt met relevante websites. In ieder contact dat bijvoorbeeld een jeugdgezondheid professional heeft met een ouder wordt een inschatting gemaakt van de draagkracht- last verhouding op basis van het balansmodel. De JGZ/GGD geeft lichte opvoedingsondersteuning bij opvoedproblemen in gezinnen waar de draagkracht-lastverhouding verstoord is. De JGZ heeft hiervoor diverse, op de problematiek afgestemde programma's die deels bewezen effectief zijn. Daarnaast wordt indien nodig een kind gemeld in de verwijsindex. De JGZ/GGD bespreekt al in één van de eerste contacten met ouders hoe hun eigen jeugd is geweest vanuit de wetenschap dat eigen kwaliteit van hechting en ervaringen in de vroege jeugd van invloed kunnen zijn op het ouderschap later.

-De GGD heeft *opvoedingsprogramma's* beschikbaar in de vorm van Video-Home-Training en een aanbod 'Kijk op kleintjes' waarin – in afstemming met ouders/kinderopvang en-of school – opvoedingsondersteuning wordt verleend . Tevens is er een lesprogramma met als onderdeel huiselijk geweld/kindermishandeling beschikbaar dat scholen voor primair en voortgezet onderwijs kunnen gebruiken. De GGD medewerkers zijn goed geschoold en bekend met de Meldcode. Ze participeren in een werkgroep opvoedingsondersteuning waar ook het NIM, Tandem en Interlokaal aan deelnemen en er zijn goede contacten met verloskundigen . We vinden het belangrijk dat opvoedingsondersteuning via verschillende 'routes' bereikbaar is, ouders zoeken op verschillende manieren. Opvoedingsondersteuning is ook beschikbaar via de website 'opvoedinformatie' en via digitale nieuwsbrieven afgestemd op de ontwikkelingsfase van het kind. Via deze kanalen worden ouders ook geïnformeerd over het aanbod opvoedingsondersteuning in de regio.
Vanaf 4 jaar wordt door middel van de SDQ[14] en een eigen (aanvullende) vragenlijst met ouders bekeken hoe de sociaal emotionele ontwikkeling van het kind verloopt[15] en komt opvoeding en veiligheid waar nodig weer te sprake. De JGZ maakt gebruik van effectieve gespreksmethodieken (dialooggerichte gespreksvoering en motiverende gespreksvoering) en heeft deze geborgd in haar kwaliteitshandboek.

Landelijk hebben alle JGZ organisaties Huiselijk Geweld en Kindermishandeling als speerpunt benoemd waarbij men de krachten wil gaan bundelen. Denk hierbij aan het delen van kennis (best practice), doorontwikkeling en professionalisering. Dit alles op de terreinen waarop de JGZ met name actief is te weten: het volgen van (extra alert op kwetsbare groepen), vroegsignalering , het geven van preventieve voorlichting, ontzorgen en normaliseren, beoordelen of extra hulp gewenst is, samenwerken en beleidsadvisering.

Concrete (professionaliserings)acties op een rij:

- De JGZ geeft opvoedingsondersteuning of lichte opvoedhulp bijvoorbeeld bij opvoedproblemen in gezinnen waar de draagkracht-draaglast verstoord is.
- Als methodiek voor opvoedingsondersteuning wordt de "stap-voor-stap methode" (m.n. 0-4 jaar) (Zie Database effectieve interventies NJI).

[14] SDQ vragenlijst: Strengths-and-Difficulties-Questionnaire: zie website http://www.nji.nl/nlDatabank/

- Een aantal verpleegkundigen is getraind in "Triple P niveau 3[16]", een motiverende gesprekstechniek. De GGD onderzoekt of de JGZ Triple P 3 effectief kan worden ingezet, terwijl Triple P als programma niet ingezet wordt en ook niet door onze ketenpartners wordt gebruikt.
- Een andere methodiek die 0-6 gehanteerd wordt: "doorbreken van lastige patronen" (het verschil tussen ""ja" en "nee" duidelijk maken aan kinderen, op basis van de leertheorie dus zonder gebruik te maken van een "negatieve / agressieve opvoedstijl")
- Gebruik van Video Home Training (VHT). Het werken met beelden, en uitgaan van "geslaagde interactie" werkt versterkend bij alle (en zeker bij kwetsbare) ouders. Het is een bewezen effectief programma (zie Database effectieve interventies van het NJi en is aangetoond kosten besparend). De VHT-ers zijn landelijk gecertificeerd door het AIT .
- Ouder-baby interventie (een VHT + interventie voor ouders met psychische problemen) wordt sinds 2016 ingezet. (ontwikkeld binnen Ouder – jonge kind Project van Pro Persona Entrea en JGZ). Certificering van de professionals die deze interventie uitvoeren, wordt verzorgd door het Trimbosinstituut.
- Samenwerking met Veilig Thuis, het gebruik van de Verwijsindex als ook de Meldcode is daarnaast van belang

Werkwijzen en afspraken zijn opgenomen in het kwaliteitshandboek van de GGD/JGZ en zijn onderdeel van onderzoek van de inspectie.

Wat gaan we doen

- In samenhang met het door de gemeente gesubsidieerde plan 'Gezonde Start':

* Heroriëntatie door de JGZ op het instrument dat gehanteerd wordt bij risico-inventarisatie 0-4 jaar gebaseerd op 'evidence based' instrumenten.
* Aandacht /focus binnen JGZ op 'hechting en ouderschap ' bij opvoedingsondersteuning.
* Er is een behoefte aan preventieve programma's, op basis waarvan intensieve begeleiding kan worden geboden aan ouders, bij voorkeur te starten in de zwangerschap. We zoeken naar mogelijkheden om het preventief aanbod uit te breiden.
* Via de JGZ: Landelijk een meer concrete en intensieve bundeling van krachten vanuit het Basispakket, gericht op 10% minder slachtoffers kindermishandeling in 2020.

7.2. Kinderen: Weerbaarheid, voorlichting over verwaarlozing, geweld en misbruik[17].

Kinderen brengen een belangrijk deel van hun tijd door in de kinderopvang en op school. Docenten en leidsters in de kinderopvang brengen veel tijd door met hun leerlingen, zien gemoedsstemmingen van kinderen, leerhouding, merken of zij een lunch meekrijgen, zien ouders bij het ophalen en brengen etc. Leerkrachten en leidsters spelen daarmee een belangrijke rol bij het signaleren van problemen op gebied van huiselijk geweld/ kindermishandeling. Wij willen deze kennis optimaal benutten voor vroegsignalering van huiselijk geweld/kindermishandeling.

[16] http://www.triplep-nederland.nl/

[17] Par. 7.2. Aanbeveling kinderombudsman/Augeo: 'alle kinderen in het po en vo worden voorgelicht over verwaarlozing, geweld en misbruik tegen kinderen, binnen en buiten het gezin, en hoe kinderen daarmee het beste kunnen omgaan. Op alle scholen zijn programma's voor kinderen ingevoerd waarin de nadruk ligt op kennisverwerving op dit terrein'.

Het is voor mishandelde kinderen niet altijd makkelijk uit zichzelf problemen te melden en/of hulp te zoeken. Veel kinderen en jongeren weten niet bij welke organisaties zij hulp kunnen vragen als ze mishandeld worden. Jongeren en kinderen blijken het liefst via themalessen op school en/of tv-programma's geïnformeerd te worden over kindermishandeling[18].

Wij vinden het belangrijk dat er goede voorlichting voor kinderen wordt georganiseerd over dit onderwerp. Aandacht voor de ontwikkeling van weerbaarheid is daarbij van belang. Kinderen die weerbaar zijn en zich veilig voelen, zijn eerder genegen om naar een leraar, mentor of schoolmaatschappelijk werker te stappen. Scholen kunnen daar een belangrijke rol in spelen. Zeker nu sinds 1 augustus scholen een wettelijke zorgplicht hebben voor de sociale veiligheid van leerlingen op school. Scholen besteden in dit kader aandacht aan het welbevinden van leerlingen en hun weerbaarheid.

Wat doen we al

Er is een korte inventarisatie gedaan bij basisscholen in Nijmegen over de stand van zaken rondom preventie van kindermishandeling, 40% van de scholen heeft hierop gereageerd. Uitkomsten: 25% besteedt binnen het lesprogramma aandacht aan kindermishandeling, 25% niet. 10% gebruikt een specifiek lespakket, 45% bespreekt het onderwerp via andere lespakketten (Leefstijl, Lentekriebels), door bekijken van uitzendingen van het Klokhuis of door iemand van de kindertelefoon uit te nodigen. De meeste respondenten geven aan dat Kindermishandeling in algemene zin aan de orde komt via teamscholing, de beschikbare zorgstructuur en in gesprekken met kinderen en ouders. Bijna de helft van de respondenten geeft aan behoefte te hebben aan ondersteuning. Het betreft m.n. behoefte aan voorlichting om signalen eerder te herkennen of iemand die een keer meekijkt naar de huidige aanpak. Een enkele school wil informatie over lespakketten.

In Nijmegen is er binnen het voortgezet onderwijs een zorgstructuur met vertrouwenspersonen beschikbaar met wie kinderen in gesprek kunnen gaan. Docenten, jeugdartsen en schoolmaatschappelijk werkers zijn getraind om de signalen op te pikken en door te vragen bij een vermoeden. In de verantwoording van het schoolmaatschappelijk werk wordt gerapporteerd dat het in 4% van de gesprekken over huiselijk geweld gaat (incl. eerwraak).

Wat gaan we doen

Conform de uitvoeringsagenda van het beleidskader Opvang & Onderwijs 0 – 12 maken we met de schoolbesturen van het primair onderwijs en de bestuurders in de kinderopvang afspraken over de inzet van preventieve activiteiten op scholen en kinderopvanginstellingen, waaronder huiselijk geweld, kindermishandeling en sociale veiligheid. Wat gaan we in dat kader doen op het gebied van weerbaarheid /voorlichting huiselijk geweld en kindermishandeling:

[18] Kindermishandeling voorkomen: Het kan! / Augeo

- In overleg met de scholen en kinderopvangorganisaties wordt een selectie van bestaande programma's/lespakketten voor leerlingen beschikbaar gesteld met als doel kennisverwerving en voorlichting over verwaarlozing, geweld en misbruik en hoe kinderen daarmee het beste kunnen omgaan. We stellen middelen ter beschikking voor deze lespakketten.

In paragraaf 7.4. bij 'deskundigheid professionals onderwijs' geven we aan hoe we de bestuurlijke inbedding van de acties in het kader van deze Uitvoeringsagenda in het onderwijs gaan organiseren.

7.3. Kinderen: Preventieve begeleiding en passende zorg in een situatie van geweld of in de opvang[19]

Wat doen we nu

Kinderen waarbij politie of Veilig Thuis betrokken is: In spoedeisende situaties schakelt Veilig thuis zo nodig Spoedeisende Zorg van JBG in voor kinderen.

Kinderen in de opvang voor slachtoffers van geweld: Moviera is onze regio de organisatie die slachtoffers van geweld opvang biedt. Kinderen worden in de analysefase gescreend door een psycholoog door middel van KIPPPI-lijsten. Dit is een lijst voor zowel hulpverleners als ouders om het welbevinden van de kinderen in kaart te brengen in de opvang. De uitkomst kan leiden tot advisering voor verdere hulp en/of behandeling. In de analysefase en in de opvang is passende begeleiding voor kinderen. Dit wordt uitgevoerd door MBO SPW-ers en door HBO hulpverleners/trajectbegeleiders. In Nijmegen wordt verder gewerkt met een werkboek speciaal ontwikkeld voor schoolgaande kinderen. Dit werkboek gaat over geweld en bevat daarmee zowel psycho-educatie als dat er een preventieve werking vanuit gaat. Ook wordt er de cursus 'Let op de Kleintjes' gegeven. Voor de moeders is er een themagroep: "opvoeden na geweld".

Moviera heeft zowel in de analysefase als in de opvang ruimte een 'crèche' voor kinderen van 0 – 4 jaar. Dit wordt aangeboden door een professional, zij is in dienst bij Moviera. Daarnaast gaat zij elke woensdagmiddag met alle cliënten en kinderen naar Tandem. Daar worden activiteiten voor kinderen georganiseerd. De cliënten beschikken over een zelfstandige unit. Hier kunnen kinderen zich terugtrekken en ontspannen. De buitenomgeving in Nijmegen biedt weinig speelruimte in de directe omgeving. Kinderen kunnen met korting sporten bij een sportverenging via een gemeentelijke regeling. Op dit moment worden er binnen Moviera zes hulpverleners getraind om hen op te leiden tot speltrainer Safe Kids Meldcodespel. Het Safe Kids Meldcodespel zorgt voor een positieve verbinding tussen ouder en kind na geweld en helpt bij het geven van seksuele opvoeding en traint seksuele weerbaarheid. Het spel sluit aan bij de methodiek Veerkracht. Het aanbod is geschikt voor de basisschoolleeftijd. Voor pubers is er geen speciaal aanbod beschikbaar. Daarnaast is

[19] Par.7.3: Aanbevelingen Kinderombudsman/Augeo:
- Alle kinderen die betrokken zijn bij situaties van huiselijk geweldsincidenten waarbij de politie of het Steunpunt Huiselijk Geweld is betrokken, of die verblijven in een instelling voor vrouwenopvang, krijgen een preventief hulpaanbod. Hiervoor is voldoende capaciteit beschikbaar van preventieve interventies.
-Kinderen die in de vrouwenopvang en maatschappelijke opvang verblijven, krijgen passende zorg voor zichzelf: er is specifieke begeleiding voor de kinderen, er wordt met hen gesproken over wat zij hebben meegemaakt, zij ontvangen (psycho-educatie) en indien nodig behandeling

geconstateerd dat - ondanks het feit dat er (preventief) aanbod beschikbaar is bij Moviera - dat er niet altijd op het gewenste moment gebruik kan worden gemaakt van aanbod in de jeugdzorg o.a. vanwege wachtlijsten. Het is gewenst dit knelpunt op te lossen.

Kinderen in de maatschappelijke opvang: Naast opvang van slachtoffers van huiselijk geweld is er opvang van kinderen bij de crisisopvang ondergebracht bij Iriszorg. Iriszorg werkt daarin samen met Entrea. Mogelijk dat er nog winst te halen is op effectiviteit van de samenwerking van Iriszorg, Entrea en mogelijk andere organisaties, dat zullen we nader in beeld moeten brengen.

Kinderen in een situatie van een vechtscheiding: We zien het aantal problematische echtscheidingen en daarmee de wachtlijsten voor hulpverleningstrajecten bij scheiding in de regio Nijmegen stijgen. Het veld constateert dat de hulp bij echtscheidingsproblematiek in de regio nu te versnipperd georganiseerd is. Er wordt in 2017 uit regionale middelen geïnvesteerd in signalering/preventie, een verbeterde samenwerking tussen zorgpartijen en een dekkend aanbod een het terugdringen van wachtlijsten.

Naast het aanbod voor kinderen, zijn er voor slachtoffers van huiselijk geweld gespreks- en trainingsgroepen beschikbaar uitgevoerd door de NIM en Moviera met als doel empowerment.

Wat gaan we doen

Kinderen waarbij politie of Veilig Thuis betrokken is: Uit de resultaten van een onderzoek [20] blijkt dat de mogelijkheden die de Wet Tijdelijk Huisverbod (WTH) biedt nog onvoldoende op het netvlies staat van de medewerkers van Jeugdbescherming Gelderland en Veilig Thuis als er sprake is van kindermishandeling. De werkwijze is nog onvoldoende geborgd bij belangrijke sleutelfiguren binnen de organisaties. Het inzetten van een tijdelijk huisverbod, voor de pleger van het geweld, wordt door het merendeel van de respondenten als een goed middel gezien. We benutten de aanbevelingen uit het onderzoek om de mogelijkheden die de WTH biedt, beter te benutten als er sprake is van kindermishandeling. We investeren eenmalig in deze ontwikkeling bij de GGD (afdeling MBZ).

Kinderen in de opvang slachtoffers van geweld:

De volgende behoeften zijn geconstateerd vanuit de opvang van slachtoffers van huiselijk geweld (Moviera): Behoefte aan passend begeleidingsaanbod voor pubers die in de opvang verblijven. Daarnaast is er behoefte aan het kunnen inschakelen van specialisten die bekend zijn met traumasignalering/verwerking. Er is behoefte aan vaste contactpersonen bij betrokken organisaties Jeugdzorg (o.a. Entrea), die van meet af aan bij de opvang van slachtoffers van geweld (in de analysefase) kunnen worden ingezet bij de screening. Het is gewenst dat gekeken wordt hoe jeugdzorg effectief kan worden ingezet bij ambulante trajecten voor slachtoffers van huiselijk geweld in het kader van herstel.

[20] Onderzoek HAN masteropleiding Pedagogiek mei 2016: 'Procesevaluatie Tijdelijk Huisverbod op verzoek van Jeugdbescherming Gelderand en Veilig Thuis Gelderland-Zuid'

-*Afstemming met Jeugdzorg*:

*We gaan in 2017 in de kwartaaloverleggen met relevante jeugdzorgpartners in gesprek over de wijze waarop passend aanbod kan worden georganiseerd op de gesignaleerde behoefte vanuit de opvang voor slachtoffers van geweld (behoefte zoals hierboven geformuleerd).

*We betrekken uitkomsten van de (kwartaal)gesprekken met jeugdzorg en met Moviera bij de te maken contractafspraken in 2018 e.v. met Jeugdzorg.

*We onderzoeken gesignaleerde knelpunten rondom de - door professionals geconstateerde wenselijkheid van - jeugdzorgbehandeling van een kind in samenhang met ouderlijk gezag kwesties (weigering toestemming verlening voor behandeling door één van de ouders).

- *Gebruikname Kind Veilig Preventiepakket:* Binnen de vrouwenopvang is de methodiek Veerkracht geïmplementeerd. Er is nog geen kindgerichte methodiek die gebruikt kan worden bij ambulante trajecten. We bieden Moviera de mogelijkheid om een methodiek hiervoor te ontwikkelen.

Kinderen in maatschappelijke opvang/crisisopvang:

We onderzoeken of het wenselijk is de samenwerking van Entrea/jeugdzorg op preventieve begeleiding in de maatschappelijke opvang te versterken.

Kinderen in een situatie van een vechtscheiding:

We vragen de welzijnspartijen (w2) en het sociaal wijkteam om meer aandacht te hebben voor signalering en preventie van complexe scheidingen en tijdig de juist zorg/hulp in te zetten. We geven hiervoor een aparte ontwikkelopdracht aan W4/W2 in 2017.

7.4. Professionals: Deskundigheidsbevordering[21]

Algemeen

Wat doen we nu

Professionals in de wijkteams zijn getraind op de Meldcode. Professionals in andere relevante welzijns- en onderwijssectoren passen vanuit de eigen professionele verantwoordelijkheid de Meldcode of de Verwijsindex toe. Desondanks zien we dat er nog onvoldoende gemeld wordt, ook op basis van landelijk onderzoek, en willen we hier een impuls aan geven.

Wat gaan we doen

We zetten de komende jaren in op opleiding en training van onze lokale professionals in welzijn en zorg specifiek voor preventie en signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling. De deskundigheidsbevordering is – afhankelijk van de rol van de professional in de keten – gericht op kennis/vaardigheden

[21] Par.7.4 Aanbeveling Kinderombudsman/Augeo:'De leerkrachten, kinderopvangwerkers, artsen en verpleegkundigen waar kinderen veelvuldig contact mee hebben, zijn getraind in het signaleren van kindermishandeling. Een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is ingevoerd op de plaatsen waar kinderen regelmatig komen: onderwijs- en kinderopvanginstellingen, het centrum voor jeugd- en gezin, de jeugdgezondheidszorg, in huisartspraktijken en in wijkteams.

om te kunnen signaleren, te bespreken en te kunnen handelen. Er wordt specifiek aandacht gegeven aan de belemmeringen om te melden, o.a. loyaliteitsdilemma richting betrokkenen.
We onderscheiden vooralsnog drie groepen (vrijwillig) werkenden:

1. Professionals in wijk/regieteams
2. Professionals in het onderwijs
3. Gemeentelijke medewerkers met burger/cliëntcontacten
4. Professionals en vrijwilligers van diverse relevante gesubsidieerde welzijnsorganisaties

We kiezen voor een gefaseerde aanpak, waarbij we in 2017 prioriteit geven aan de medewerkers in de wijk- en regieteams. Met ingang van 2018 breiden we dit uit naar overige gemeentelijke dienstverleners en professionals in welzijn en zorg.

Ad.1.Professionals in wijk- en regieteams

De wijk- en regieteams in onze stad zijn kwalitatief op basissterkte om begeleiding te kunnen bieden aan wijk/stadsbewoners. De algemene kwaliteit is op peil in die zin dat er vanuit diverse disciplines relevante expertise beschikbaar is in het team. Het betreft dan kennis/expertise beschikbaar vanuit een WMO consulent, vertegenwoordiging woningbouwcorporaties, maatschappelijk werk e.a..
Er is vanuit professionals geconstateerd dat er behoefte is aan meer specifieke kennis/vaardigheden over de benadering van de problematiek huiselijk geweld en kindermishandeling. De volgende onderwerpen zijn relevant:

- kennisvergaring over diverse vormen van mishandeling
- het kunnen signaleren
- hanteren van de Meldcode / Verwijsindex
- het maken van risicotaxaties
- het bespreekbaar kunnen maken van het onderwerp
- professioneel omgaan met dilemma vertrouwensrelatie met de cliënt versus noodzaak om te melden
- werken vanuit sociale netwerkstrategieën
- het kunnen opstellen van een veiligheidsplan en/of een herstelplan
- het op passende wijze kunnen inschakelen van specialisten.

Wat gaan we doen

-We organiseren deskundigheidsbevordering voor deelnemers aan de wijkteams op bovengenoemde onderwerpen en organiseren dat expertise in dit netwerk laagdrempelig beschikbaar is. Het te organiseren aanbod wordt gecoördineerd door Het Leerhuis[22] en uitgevoerd in samenwerking met Moviera, Veilig Thuis en Jeugd Bescherming Gelderland. Bekostiging vindt plaats met regionale middelen uit het Decentralisatie Budget Vrouwenopvang.

-Er is het voornemen van de GGD 'case-reviews' te organiseren met als doel kennis vergaren hoe een huiselijk geweld/kindermishandeling casus voorkomen had kunnen worden.

Ad.2. Professionals in het onderwijs (zie ook paragraaf 7.2.)

Wat gaan we doen

Ook op dit onderdeel worden conform de uitvoeringsagenda van het beleidskader Opvang & Onderwijs 0 – 12 afspraken gemaakt met de schoolbesturen van het primair onderwijs en de bestuurders in de kinderopvang (zie ook paragraaf 7.2). Het gaat zoals ook eerder in paragraaf 7.2 aangegeven, om afspraken over de inzet van preventieve activiteiten op scholen en kinderopvanginstellingen, waaronder huiselijk geweld, kindermishandeling en sociale veiligheid. We maken voor het schooljaar 2016 - 2017 op het thema 'professionals' expliciet de volgende afspraken:

- Het binnen een periode van 4 jaar trainen van alle medewerkers op scholen en in de kinderopvang om kindermishandeling en huiselijk geweld te signaleren, met specifieke aandacht voor de aandachtsfunctionarissen (waaronder IB-ers, zorgcoördinatoren en schoolmaatschappelijk werkers, mentoren, etc.).
- Bij de aandachtsfunctionarissen op scholen en in de kinderdagverblijven worden de reeds bestaande afspraken over het gebruik van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling opnieuw onder de aandacht gebracht.
- Professionals van jeugdbescherming Gelderland zijn via hun consultatie- & adviesfunctie beschikbaar voor scholen en kinderopvang bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling,
- Met de RU, de HAN en het ROC in Nijmegen gaan we in gesprek over wijze waarop het thema HG/KM kan worden versterkt in de lerarenopleidingen en in de opleidingen voor pedagogisch medewerkers in de kinderopvang.

De afspraken zoals opgenomen in paragraaf 7.2 en in deze paragraaf, werken we in overleg met de betrokken bestuurders in het onderwijs en de kinderopvang verder uit. De afspraken worden vastgelegd in een convenant, dat wordt bekrachtigd in het bestuurlijk overleg met de schoolbesturen en de

[22] Het nog door te ontwikkelen Leerhuis is een samenwerkingsverband tussen de 4 grote welzijnsorganisaties en de HAN, waarin de opleiding en training van professionals wordt uitgevoerd. Er is gestart met trainingen voor professionals uit de wijkteams, maar er zijn ideeën om dit op korte termijn verder uit te breiden naar alle professionals binnen de W4[22] en medewerkers van zorginstellingen maar ook leerplichtambtenaren en bijv. wijkverpleegkundigen die in Nijmegen werkzaam zijn.

kinderopvang. Ook voor het voortgezet onderwijs geldt dat deze afspraken moeten worden uitgewerkt en vastgelegd in overleg met de onderwijsbestuurders.

Wat vraagt en betekent dit op het gebied van beleid, contractering en uitvoering?
De afspraken opgenomen in deze Lokale Uitvoeringsagenda worden in de bestuurlijke overleggen met onderwijsbestuurders en de bestuurders van de kinderopvang geagendeerd. Ze worden vervolgens in overleg met de partners concreet uitgewerkt in een convenant en ter besluitvorming voorgelegd aan de betrokken bestuurders.

Ad.3.Gemeentelijke medewerkers met burger/cliëntcontacten
Het gaat dan om o.a. leerplichtambtenaren, klantmanagers, medewerkers schuldhulpverlening, sociale recherche medewerkers en mogelijk andere medewerkers die een bijdrage kunnen leveren aan preventie en signalering van Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Belangrijke onderdelen hierbij zijn:

- Hanteren van de Meldcode / Verwijsindex
- Het kunnen signaleren
- Het bespreekbaar maken en weten hoe te handelen.

Wat doen we nu
Gemeentelijke medewerkers hebben kennis/expertise over het signaleren en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld/kindermishandeling via algemene deskundigheidsbevordering vanuit het eigen vakgebied waarin ze werkzaam zijn. Er zijn momenteel geen interne afspraken en er is geen gemeentelijke procedure ingericht over het hanteren van de Meldcode.

Wat gaan we doen
- We stellen een gemeentelijke Meldcode vast (zie voorbeeld Hengelo)
- We organiseren deskundigheidsbevordering voor medewerkers met burger/cliëntcontacten

We benutten de mogelijkheden die Het Leerhuis, Moviera en Augeo bieden bij de planning en uitvoering.

Ad.4.Professionals en vrijwilligers van diverse relevante gesubsidieerde welzijnsorganisaties
Er zijn diverse organisaties met (vrijwillige) medewerkers die zich op een positie bevinden waarin Huiselijk geweld en Kindermishandeling gesignaleerd kan worden. Te denken valt o.a. aan de Stips, sportclubs maar ook andere nader te inventariseren welzijnsorganisaties. Wij vinden het gewenst (vrijwillige) medewerkers goed te informeren over de functie die ze kunnen hebben bij signaleren en te informeren hoe ze kunnen handelen.

Wat doen we nu
Medewerkers hebben kennis/expertise over het signaleren en handelen bij vermoedens van huiselijk geweld/kindermishandeling via algemene deskundigheidsbevordering vanuit het eigen vakgebied waarin ze werkzaam zijn.

Wat gaan we doen
-We onderzoeken de wijze waarop we de Meldcode als subsidievoorwaarde kunnen opnemen bij relevante organisaties.
-We organiseren deskundigheidsbevordering gericht op signaleren en weten hoe te handelen.
-We benutten de mogelijkheden van E-Learning bij deskundigheidsbevordering.

7.5. Burgers: Bekendheid met ondersteuningsmogelijkheden bij (vermoedens van) huiselijk geweld/kindermishandeling/seksueel geweld en relatie en gezinsproblemen[23]

Het is belangrijk dat burgers bekend zijn met de wegen die ze kunnen bewandelen als ze vermoedens hebben van geweld bij een kind in de omgeving. Ook is het belangrijk dat betrokkenen zelf weten hoe en waar ze voor ondersteuning bij opvoedings/relatie/gezins- en/of geweldsproblematiek terecht kunnen. Vraag in het bijzonder is ook of / in hoeverre kinderen weten waar ze terecht kunnen

Wat doen we nu
Via landelijke publiciteit en diverse regionale/lokale publiciteitskanalen geven Veilig thuis en het Centrum Seksueel en Familiaal geweld en zorgorganisaties bekendheid aan hun bestaan. Via het regionale weekblad De Brug wordt informatie gegeven waar burgers terecht kunnen met vragen. Mensen kunnen bij STIPS terecht voor vragen op diverse terreinen.

Wat gaan we doen
-We onderzoeken of/in hoeverre burgers – volwassenen en kinderen - weten waar ze terecht kunnen met (vermoedens van) huiselijk geweld/kindermishandeling/seksueel geweld en vragen rondom relatie- en gezinsproblemen.

[23] Par.7.5. Aanbeveling Kinderombudsman/Augeo: 'Burgers weten dat zij advies kunnen vragen en waar als zij zich zorgen maken over een kind in hun omgeving. Zij weten ook waar zij zelf (opvoed)advies kunnen inwinnen'.

7.6. Netwerkvorming en beheer / aandachtsfunctionarissen

Wat doen we nu

Ontwikkeling netwerk aandachtsfuntionarissen in de wijkteams en op het terrein van ouderenmishandeling is in gang gezet. Vanuit de medische hoek/ziekenhuis en de GGZ is er een netwerk van aandachtsfunctionarissen. Van belang is dat alle relevante eerste lijns organisaties een aandachtsfunctionaris hebben waar medewerkers terecht kunnen met vragen/vermoedens samenhangend met mishandeling.

Wat gaan we doen

-We inventariseren de huidige stand van zaken bij relevante organisaties in de 0e en 1e lijn of er een aandachtsfunctionaris is aangewezen. We stimuleren het hebben van aandachtsfunctionarissen volgens criteria van de Landelijke Vakgroep van Aandachtsfunctionarissen (LVAK)[24] en treden hierover in contact met relevante organisaties.

- We wijzen een regievoerder aan op het netwerk van aandachtsfunctionarissen.

7.7. Ouderenmishandeling

-Regionale aanpak ouderenmishandeling

In de periode 2013-2015 zijn er - onder regievoering van de GGD afdeling Gezond Leven en in samenwerking met Moviera en andere relevante organisaties - diverse activiteiten uitgevoerd in het kader van het project 'Ouderen in veilige handen Gelderland-Zuid'[25] .

Er is een website over ouderenmishandeling gelanceerd met informatie voor professionals en mantelzorgers/vrijwilligers. Er is een publiekscampagne ingezet waarmee bewustwording over het thema is versterkt en er zijn digitale nieuwsbrieven voor ouderen, professionals, mantelzorgers en vrijwilligers uitgebracht waardoor er meer bekendheid is gegeven aan het thema en beschikbare informatie-en hulpmogelijkheden. Er is voorlichtingsmateriaal ontwikkeld en er is scholing en training gegeven aan professionals, vrijwilligers en mantelzorgers en een conferentie georganiseerd gericht op het doorbreken van handelingsverlegenheid, financieel veilig ouder worden en ook het interculturele aspect van ouderenmishandeling is belicht.

---

[24] De Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling biedt ondersteuning aan haar leden bij het bewaken van continuïteit in het uitvoeren van hun taak, en verzorgt deskundigheidbevordering op het gebied van aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld. Lid worden is mogelijk voor iedereen die de functie van Aandachtsfunctionaris binnen zijn of haar organisatie vervult. De Vakgroep is begin 2012 tot stand gekomen als stichting in opdracht van het Nederlands Jeugdinstituut.

[25] Het project is uitgevoerd in navolging van het landelijk opgestelde actieplan 'Ouderen in veilige handen'.

Via een 'Barometer' opgesteld in samenwerking met het Verwey-Jonker Instituut is geconstateerd dat de toegenomen aandacht voor ouderenmishandeling via het project heeft geleid tot meer kennis over het probleem, meer alertheid en meer signaleringen en bereidheid om te melden.

Evaluatie van het project in 2015 maakte duidelijk dat er verdere ontwikkeling nodig is op samenwerkingsstructuren en expertiseontwikkeling om bereikte resultaten te kunnen vasthouden en om een adequate benadering van de problematiek te kunnen verbreden en te versterken. Onderstaande vervolgacties ondersteunen wij daarom in de periode 2016-2018 in regionaal verband:

-Inrichting netwerk van aandachtsfunctionarissen ouderenmishandeling
Onder regievoering van de GGD afdeling Gezond leven wordt het Plan 'Netwerk Ouderen in Veilige Handen Gelderland-Zuid 2016-2018' uitgevoerd. Bij uitvoering van dit Plan wordt toegewerkt naar een Netwerk van aandachtsfunctionarissen waarin alle relevante werkvelden deelnemen[26]. Nagestreefd wordt dat de aandachtsfunctionarissen ouderenmishandeling die deelnemen aan het Netwerk zèlf richting hun eigen werkveld activiteiten gaan uitvoeren op het gebied van ondersteuning (door middel van advies en consultatie), het implementeren van de Meldcode en het delen van kennis en expertise samenhangend met preventie, signaleren en handelen.
-Versterking keten Financiële uitbuiting
Volgens onderzoek zijn er in Nederland ongeveer 30.000 ouderen jaarlijks slachtoffer van financieel misbruik of financiële uitbuiting[27] . Afgeleid van deze landelijke cijfers zou dat betekenen dat er globaal genomen [28] 300 ouderen in Nijmegen te maken hebben met financiële uitbuiting.
Partners in het veld betrokken bij financiële uitbuiting hebben geconstateerd dat het nodig is de ketenaanpak meer integraal in te richten en te versterken om uitbuiting effectief te kunnen voorkomen. Via de 'Regionale alliantie Veilig Financieel Ouder worden' wordt hier - wederom onder regievoering van de GGD afdeling Gezond Leven in nauwe afstemming met andere activiteiten van de GGD betreffende ouderenmishandeling en Veilig Thuis - uitvoering aan gegeven.
Niet alleen partners uit de zorg- en veiligheidsketen zijn hierbij betrokken – dat zijn de politie, gemeente Veiligheidshuis, Veilig thuis, GGD. Ook vertegenwoordigers uit het bankwezen, het notariaat, Stichting Mentorschap en Bewindvoering zijn er bij betrokken. Ketenversterking vindt plaats door hiaten op te sporen via casuïstiekbespreking en deze op te lossen, handelingsafspraken te maken en vast te leggen en opgedane kennis en afspraken over de werkwijze te verankeren bij de betrokken ketenpartners. Er wordt een sociale kaart gemaakt, casusoverleg georganiseerd, een handelingsprotocol ontwikkeld, voorlichtingsmateriaal verspreid en er worden acties ondernomen om het in bestaande structuren te borgen. Ook wordt ingezet op meer bewustwording over Veilig Financieel Ouder Worden bij de doelgroep zelf.
Contacten met de landelijke 'Brede Alliantie Veilig Financieel ouder' worden benut voor een effectieve aanpak.
-Mantelzorg

[26] Huidige vertegenwoordiging in het netwerk: Ziekenhuizen (ZRT en Radboud UMC), Intramurale zorg en thuiszorg Zorggroep Maas&Waal, STMR), Welzijn (Welzijn Geldermalsen en SWON), Maatschappelijk werk (NIM), GGZ (Pro Persona), Preventieve aanpak huiselijk geweld (Moviera), Veilig Thuis, Ambulancezorg (VRGZ).
[27] Movisie Factsheet: Financiële uitbuiting en financieel misbruik van ouderen 2009
[28] Globale inschatting vanuit het idee dat in stad Nijmegen 1% van de Nederlandse bevolking woont.

Met de ontwikkelingen in het sociale domein wordt er van de burgers meer verwacht in het kader van samenredzaamheid. Er wordt een groter beroep gedaan op mantelzorgers. Het risico van overbelaste mantelzorgers en daardoor ouderenmishandeling neemt hierdoor toe. Dat vormt een belangrijk argument om de ondersteuning van mantelzorgers goed te borgen en breed te blijven inzetten op de signalering van mogelijke overbelasting en ouderenmishandeling. Ook hier worden in regionaal verband acties op uitgezet:
We volgen landelijke ontwikkelingen en benutten expertise voor onze regionale aanpak. De GGD inventariseert behoefte aan ondersteuning op dit thema waarna lijnen voor verdere acties worden uitgezet hetgeen er o.a. toe kan leiden dat we deelnemen aan een landelijke pilot.

Opgemerkt zij, dat de hierboven genoemde acties in nauwe samenwerking met Veilig Thuis worden uitgezet.

Wat gaan we doen
- We stimuleren relevante organisaties om **aandachtsfunctionarissen** volgens kwaliteitscriteria van de Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen (LVAK) aan te stellen met expertise over ouderenmishandeling . We inventariseren de relevante organisaties betrokken bij ouderen en bedenken een strategie hoe we dat gaan doen.
-We stimuleren relevante organisaties om kennis/expertise beschikbaar via het Netwerk Ouderenmishandeling te benutten.
-We inventariseren (via de GGD/afd.Gezond Leven) aandachts/knelpunten/bij de uitvoering van de projecten en ondersteunen bij het oplossen ten gunste van een structurele effectieve ketenaanpak.

7.8. Samenhang Activiteiten Regionale aanpak Gelderland Zuid en Lokale agenda gemeente Nijmegen

In paragraaf 4 is aangegeven dat we een aantal voorzieningen/acties in de keten in regionaal verband[29] organiseren. Deze voorzieningen/acties zijn vooral gericht op het stoppen van geweld vanuit meer een specialistische aanpak. Deels gaat het om voorzieningen gericht op preventie en signaleren. In deze paragraaf geven we een korte toelichting op bedoeling van deze voorzieningen/acties en waar mogelijk op de samenhang met lokaal te organiseren acties.

Kwaliteitsversterking Veilig Thuis Gelderland Zuid/Versterking van de ketensamenwerking
Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling dat op 1 januari 2015 van start is gegaan met als werkgebied de veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Vanwege een verdrievoudiging van het aantal meldingen en problemen op organisatorisch gebied en rand-voorwaardelijke zaken, is aandacht voor kwaliteitsversterking noodzakelijk. Belangrijke aandachtspunten bij de kwaliteitsversterking zijn de versterking van de ketensamenwerking en het creëren van een beter inzicht in de veiligheid van de gezinnen/ burgers waar Veilig Thuis mee te maken krijgt. De VNG heeft in samenwerking met de Veilig Thuisorganisaties een kwaliteitskader opgesteld. Veilig Thuis past dit kwaliteitskader toe in afstemming met de Sociale Wijkteams en de Regieteams, het Veiligheidshuis en andere relevante ketenpartners om te komen tot goede afspraken o.a. omtrent de overdracht van casussen. Thema's:

[29] Zie notitie 'Regionale aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Regio Gelderland Zuid 2017-20120'

- Wanneer begint de verantwoordelijkheid van Veilig Thuis voor de veiligheid
- Wanneer eindigt de verantwoordelijkheid van Veilig Thuis voor de veiligheid
- Eisen aan overdracht van zaken door Veilig Thuis
- Zicht op veiligheid bij overdracht

Voorkomen/verminderen schade voor kinderen bij Vechtscheidingen

We zien het aantal problematische echtscheidingen en daarmee de wachtlijsten voor hulpverleningstrajecten bij scheiding in de regio Nijmegen stijgen. Het veld constateert dat de hulp bij echtscheidingsproblematiek in de regio nu te versnipperd georganiseerd is. Er wordt in 2017 uit regionale middelen geïnvesteerd in signalering/preventie, een verbeterde samenwerking tussen zorgpartijen en een dekkend aanbod een het terugdringen van wachtlijsten.
Lokaal: Lokaal is het van belang dat welzijnspartijen (w2) en het sociaal wijkteam meer aandacht hebben voor signalering en preventie van complexe scheidingen en tijdig de juist zorg/hulp in te zetten.

Deskundigheidsbevordering

Brede deskundigheidsbevordering van de wijk- en gebiedsteams wordt eenmalig uit de regionale middelen bekostigd ondanks het feit dat we dit als een lokale verantwoordelijkheid zien. Het gaat daarbij om kennis en vaardigheden over de verschillende vormen van geweld en kindermishandeling, vroegsignalering, hanteren van de Meldcode, het bespreekbaar kunnen maken huiselijk geweld/kindermishandeling, risicotaxaties maken, het maken van een veiligheids- en herstelplan en kunnen afwegen wanneer het nodig is specialisten in te schakelen.
Lokaal is het van belang dat we er voor zorgen dat er ook na deze eenmalige impuls voldoende passende deskundigheid in de wijkteams georganiseerd blijft. Daarnaast is het van belang dat er aandacht is voor deskundigheidsbevordering van andere relevante groepen professionals (en vrijwilligers) in onze stad. Het gaat dan om diverse welzijnsorganisaties, scholen, gemeentelijke medewerkers burger/cliëntcontacten. De deskundigheidsbevordering zal afgestemd moeten worden op de functie die de werkers vervullen in de keten.

Stimuleren aanwijzen aandachtsfunctionarissen

Regionaal stimuleren we dat organisaties aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld/kindermishandeling in huis hebben. Het gaat dan om een professional in de organisatie die zich heeft verdiept in het thema en die als vraagbaak kan dienen voor collega's. Deze persoon kan collega's ondersteunen bij vermoedens van geweld, bij vragen over signaleren en hoe te handelen. We checken in regionaal verband of organisaties aandachtsfunctionarissen in huis hebben en wat er nodig is om voor elkaar te krijgen dat relevante organisaties er alsnog één aanwijzen. We faciliteren uit regionale middelen jaarlijks enkele gezamenlijke bijeenkomsten ten gunste van de versterking van de expertise en onderlinge afstemming in het netwerk. We betrekken daarbij de mogelijkheid om - binnen het gelimiteerd regionaal gestelde financiële kader - een beperkte financiële stimuleringsimpuls te bieden.

Lokaal kunnen we nu al in onze contacten met organisaties aangeven dat wij het belangrijk vinden dat organisaties een aandachtsfunctionaris aanstellen en dat toelichten. Daarbij kan dan ook navraag worden gedaan of er al een aandachtsfunctionaris aangewezen is en in hoeverre landelijke kwaliteitseisen worden opgevolgd.

Projecten ouderenmishandeling gericht op netwerkversterking, financiële uitbuiting en mantelzorg

De afgelopen drie jaar is er een regionaal project Ouderenmishandeling uitgevoerd in Gelderland Zuid. Dit heeft ertoe geleid dat ouderen en werkers in het veld zich beter bewust zijn geworden van het bestaan van ouderenmishandeling, beter weten hoe te signaleren en/of te handelen. Geconcludeerd is dat het voor het behoud van de juiste acties op preventie/signaleren en aanpak nodig is een vervolgacties uit te voeren. Deze zijn gericht op het versterken van het netwerk aandachtsfunctionarissen in organisaties die een rol spelen bij preventie, signaleren en aanpak van ouderenmishandeling. Daarnaast is er op regionaal niveau een 'Regionale alliantie Veilig Ouder ingericht' met als doel de ketensamenwerking rondom financiële uitbuiting te versterken. Als derde zijn we voornemens om aandachts/knelpunten samenhangend met ouderenmishandeling en mantelzorg te inventariseren. Er zijn landelijk ontwikkelingen rondom pilots mantelzorg en ouderenmishandeling. We volgen deze en benutten de hier opgedane kennis voor het vormgeven van een eigen regionale aanpak. De GGD heeft een coördinerende rol bij de uitvoering van de aanpak Ouderenmishandeling.
Lokaal is het ook op dit thema relevant om in onze contacten met organisaties aan te geven dat wij het belangrijk vinden dat organisaties oog hebben voor het bestaan van ouderenmishandeling en een aandachtsfunctionaris aanstellen, dit toe te lichten met navraag over de stand van zaken op dit thema. Tevens is het relevant dat we aandachtspunten voortkomend uit genoemde projecten lokaal oppakken in samenhang met ontwikkelingen rondom de ketenbenadering binnen het sociale en veiligheidsdomein.

Begeleiding en opvang van slachtoffers van huiselijk geweld

Voor opvang en begeleiding van slachtoffers van huiselijk geweld in onze regio zijn er afspraken met Moviera gemaakt. Ze beschikken over de aanpak van diverse vormen van geweld waaronder huiselijk geweld, (jeugd)prostitutie, loverboys, eergerelateerd geweld, ouderenmishandeling, mensenhandel en opvang van mannelijke slachtoffers. Aanvullend op de regionale voorziening zijn er landelijke voorzieningen beschikbaar als er meer specialistische begeleiding/opvang nodig is bij eergerelateerd geweld en loverboys. Daarnaast is er opvang van mannelijke slachtoffers beschikbaar.
Lokaal: Beschikbare expertise bij Moviera kan nog beter benut worden in de samenwerkingsketen zorg&veiligheid. Te denken valt dan aan o.a. het benutten van de expertise voor preventie-activiteiten, consultatie- en advies, het maken van risicotaxaties en bij het begeleiden van slachtoffers. Daarnaast is het gewenst mogelijkheden voor inzet van Moviera bij preventie en deskundigheidsbevordering van diverse groepen professionals te benutten c.q. nader te onderzoeken.

Continuering Centrum Seksueel en Familiaal geweld (SFG): Het SFG is een samenwerkingsverband van de Spoedeisende Hulp/ Radboudziekenhuis, het Universitair Gezondheidscentrum Heyendaal, de politie en de GGD. Het SFG biedt acute hulp aan iedereen die seksueel en/of familiaal geweld heeft meegemaakt. Daarbij wordt gebruik gemaakt van medische-, forensische- en politie service. De hulp is 24 /7 beschikbaar. We zorgen er in regionaal verband voor dat de functie die het Centrum Seksueel en Familiaal Geweld (Centrum SFG) vervult gecontinueerd wordt.
Lokaal: Het is van belang dat burgers en professionals in de zorg- en veiligheidsketen bekend zijn/worden gemaakt met het Centrum zodat er gebruik van wordt gemaakt in voorkomende gevallen. Extra aandacht hiervoor is gewenst.

Versterking van de kwaliteit van de acute en duurzame aanpak van Huiselijk geweld en kindermishandeling
Regionaal wordt onderkend dat een effectieve aanpak van een 'acuut onveilige' situatie en/of een 'structureel onveilige' situatie - waaronder intergenerationeel geweld - vraagt om een intersectorale, specialistische en multidisciplinaire aanpak. Deze aanpak vatten we samen onder de noemer "Multidisciplinaire aanpak plus', verder te noemen 'MDA++' en vraagt verdere regionale uitwerking. Daarbij wordt ook beoogd dat de aanpak van slachtoffers van seksueel geweld via het Centrum SFG ingebed wordt in een brede specialistische aanpak. De visie voor ketensamenwerking beschreven in de notitie 'Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg' kan ten grondslag liggen bij deze verdere uitwerking. Kern van de visie is dat er vanuit een gefaseerde ketensamenwerking met systeem, netwerk en casusregisseur gewerkt wordt vanuit een veiligheidsplan, hulpverleningsplan en herstelplan.
Lokaal: Vooruitlopend op regionale uitwerking van de MDA++ aanpak kunnen we de uitgangspunten zoals opgenomen in het visie-document 'Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg' benutten bij de versterking van onze ketenaanpak zorg en veiligheid met als spil Veilig Thuis en de wijze waarop we het casemanagement organiseren en invullen.

Toeleiding plegers naar zorg via advisering Veiligheidshuis / Inzet expertise toeleiding van plegers naar hulp
Pro Persona biedt bemoeizorg, consultatie, diagnostiek- en adviestrajecten aan ketenpartners binnen het Veiligheidshuis ten gunste van mensen die in huiselijke kring te maken hebben met huiselijk geweld. We continueren aandacht voor het gedrag van de pleger door inzet van expertise van Pro Persona/Kaïros bij deze casussen huiselijk geweld.
Lokaal: Lokaal is het relevant dat we aandacht genereren voor:
-het creëren van voldoende plekken beschermd wonen voor deze groep
- het ontwikkelen van een (strafrechtelijk) kader voor plegers die niet openstaan voor toeleiding naar zorgaanbod
-Het maken van afspraken over verantwoordelijk voor begeleiding/behandeling als er sprake is van agressieve en/of dubbeldiagnose cliënten.

Gemeentelijke rol zorg en opvang bij mensenhandel

In navolging van aanbevelingen van de commissie Lenferink, plegen we regionaal inzet op de zorgcoördinatie van mensenhandel. De zorgcoördinator speelt een rol bij de beschikbaarheid van deskundigheid, bevordering van de samenwerking en afstemming en bij de stroomlijning van processen.

Lokaal: Voorbereidingen treffen voor te maken afwegingen rondom invulling/aanhaking van de functie zorgcoördinator mensenhandel. Daarnaast acties uitzetten op de aanbevelingen van de cie Lenferink [30] nadat er vanuit de VNG richtlijnen voor verdere uitwerking zijn geformuleerd.

7.9. Versterken ketensamenwerking van preventie, signaleren, aanpak tot duurzaam herstel

Wat doen we nu

In Nijmegen wordt enige tijd gewerkt aan versterking van de ketenaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Er zijn verschillende initiatieven genomen om de expertise zodat er snel integraal onderzoek kan plaatsvinden. De medische sector, hulpverlening, Politie en OM zijn hierbij betrokken evenals het Centrum Seksueel en Familiaal Geweld Nijmegen (Centrum SFG Nijmegen) en het Veiligheidshuis en vanaf 2015 Veilig Thuis, het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. De komende jaren is het belangrijk om de positionering van Veilig huis verder vorm te geven en de samenwerking met haar ketenpartners te optimaliseren.

Doel is om tot optimale samenwerking te komen tussen ketenpartners en betrokkenen op alle onderdelen van de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling (hulp, zorg en veiligheid). Hiervoor is het nodig dat werkprocessen tussen organisaties op elkaar zijn afgestemd en wordt gehandeld vanuit een gezamenlijke visie op veiligheid.

Bij de aanpak in de keten huiselijk geweld en kindermishandeling is een groot aantal organisaties en samenwerkingsverbanden betrokken die op lokaal gebied actief zijn. Denk hierbij aan het onderwijs, jeugdgezondheidszorg, welzijnswerk, de sociale wijkteams en regieteams, maar ook de gespecialiseerde aanbieders, Veilig Thuis, de gecertificeerde instellingen, de Raad voor de Kinderbescherming en het Veiligheidshuis. Er zullen afspraken gemaakt moeten worden over hun rollen, verantwoordelijkheden en taken. Helpend bij dit proces is dat de regie bij op- en afschalen bij de sociale wijkteams, regieteams en het veiligheidshuis goed geïmplementeerd is binnen de Nijmeegse zorg-veiligheidsketen.

Nijmegen kent de volgende opschalingsstructuur:

[30] 'Gemeenten en de opvang van en zorg voor slachtoffers van mensenhandel' / april 2015: Rapport van de cie Lenferink, ingesteld door de VNG en de Federatie Opvang

VINDPLAATSEN/INFO&ADVIES	Coördinatie Kortdurende ondersteuning/toeleiding	REGIE (drang & dwang)	
Huisartsen, JGZ, scholen, etc. **STIPs**	**Sociale Wijkteams** Mensen met een vragen op meer leefgebieden **Zorgadviesteams/BSOT's scholen** **Huis- en jeugdartsen/JGZ**	**Regieteams** Overlast- en multiprobleemhuishoudens **Meldpunt Bijzondere Zorg** Zware OGGZ-doelgroep (dak- en thuislozen) **Veiligheidshuis** Top 150 aanpak	
Langdurige/specialistische hulp- en dienstverlening in AMBULANTE TEAMS **Wijkteams verpleging en verzorging** **Regionaal werkbedrijf – wijkgerichte aanspreekpunten i.o.** **Pilots schuldhulpverlening**			

Naast de bovengenoemde praktische aspecten bestaat er nog een belangrijk cultureel aspect (de transformatie). De transformatie gaat over de ontwikkeling van *een gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel* voor duurzame veiligheid bij alle betrokken organisaties. Dit betekent dat er gewerkt moet worden vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid om gezamenlijk het probleem op te pakken. Hiervoor is het nodig dat professionals elkaar expertise op waarde schatten, elkaar consulteren, dat er sprake is van wederzijds vertrouwen, transparantie en bereidheid om met elkaar mee te denken. Dit zal ertoe leiden dat professionals vanuit verschillende organisaties elkaar snel weten te vinden en handelen vanuit een gemeenschappelijke visie.
Hierdoor loopt het hulpverleningstraject vloeiend in elkaar over, worden gezinnen niet te vroeg losgelaten en zullen burgers niet meer het gevoel hebben dat ze van het kastje naar de muur worden gestuurd.

<u>Regievoering/ casemanagement</u>
De regie op de hulpverlening ligt bij het gezin/de ouders, al dan niet samen met familieleden, buren of vrienden uit het eigen netwerk en/of het sociale wijkteam. Wanneer er meer ondersteuning nodig is op de regievoering, is er sprake van een casemanager die naast regie ook de zorg coördineert. De implementatie van casemanagement als integraal onderdeel van de hulpverlening vraagt om urgentie en een flinke investering. Zeker bij de

multiproblemdoelgroep en binnen het drang- en dwangkader is doorontwikkeling van het casemanagement door- en met de diverse instellingen nodig. Voor het goed functioneren van de Regieteams en het Veiligheidshuis, waar met drang en dwang gewerkt wordt, is een goede uitvoering van casemanagement van groot belang. De complexe casuïstiek en hoeveelheid aan betrokken partners vraagt om adequate uitvoeringsregie in de uitvoering van het plan van aanpak op alle relevante leefgebieden. De aanpak op alle leefgebieden draagt bij aan het verminderen van het risico op huiselijk geweld en kindermishandeling. Casemanagement vraagt om een implementatietraject omdat we zien dat de taken en de houdingsaspecten die hierin zijn opgenomen nog niet staan in de dagelijkse praktijk. Hierdoor wordt er nog te weinig gewerkt vanuit daadwerkelijk één huishouden, één plan op alle relevante leefgebieden.

Inrichting van een Voorportaal Zorg&Veiligheid

Er is per 1 oktober 2016 een gezamenlijk voorportaal ingericht waarin Veilig Thuis, politie, regieteams en het Veiligheidshuis zijn vertegenwoordigd. We checken elke werkdag ketenbreed de politie-meldingen op bekendheid bij de aanwezige ketenpartners en er wordt een check gedaan op de regievoering. Beoogde voordelen ten opzichte van de werkwijze waar de politiemeldingen direct door Veilig Thuis worden getrieerd:

- De totale keten is optimaal in positie.
- Het vroegtijdig informatie delen vergemakkelijkt en versneld het traject verderop in de keten (efficiency en effectiviteitswinst).
- De kritische blik van de keten bij de aanname van de melding (is het wel een melding die bij VT thuis hoort) om vervolgens goed te kunnen adresseren waar een beslissing wordt genomen op basis van de informatie die op dat moment bekend is, waar de politie-melding naar toe gaat met als doel een optimale mix tot stand brengen tussen snelheid en zorgvuldigheid.

Duurzaam herstel: 'Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg'

Regionaal wordt onderkend dat een effectieve aanpak van een 'acuut onveilige' situatie en/of een 'structureel onveilige' situatie - waaronder intergenerationeel geweld - vraagt om een intersectorale, specialistische en multidisciplinaire aanpak. Deze aanpak vatten we samen onder de noemer "Multidisciplinaire aanpak plus', verder te noemen 'MDA++' (zie ook notitie 'Regionale aanpak...) en vraagt verdere regionale uitwerking. Daarbij wordt ook beoogd dat de aanpak van slachtoffers van seksueel geweld via het Centrum SFG ingebed wordt in een brede specialistische aanpak.
De visie voor ketensamenwerking beschreven in de notitie 'Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg[31]' benutten wij bij de versterking van de keten. Kern van de visie is dat er vanuit een gefaseerde ketensamenwerking met systeem, netwerk en casusregisseur gewerkt wordt vanuit een veiligheidsplan, hulpverleningsplan en herstelplan.

[31] VNG&GGD GHOR, mei 2016

Wat gaan we doen

- We starten in het najaar van 2016 met het werven van *een projectleider* die met een ontwikkelteam casemanagement verder concretiseert binnen de combinatiepartijen en de gecertificeerde instellingen.
- Naast de gemeentelijke sturing hierop vanuit beleid, contractering, bestuur, management en praktijk, is het ook nodig om een *professionaliseringstraject* in te zetten en aan te bieden waarin de taken en de houdingsaspecten van het casemanagement centraal staan. We formeren tijdelijk een team van professionals die het casemanagement al (redelijk) goed uitvoeren in de praktijk. Met deze groep willen we starten met het professionaliseringstraject, waarna dit verder als een olievlek uitgerold wordt. Dit tijdelijk team kan dan ingezet worden door de Regieteams en het Veiligheidshuis, zodat de praktijk hier direct al baat bij heeft.
- Doorontwikkeling Voorportaal: We breiden vanaf 2017 het Voorportaal uit, door naast een check op bekendheid van de aanwezige ketenpartners met dader/slachtoffer en een check op de regievoering, ook een inhoudelijke scan te maken. We verwachten dat deze scan bijdraagt aan een snellere en effectievere routeringsbeslissing met als doel het geweld te stoppen en een passende verdere aanpak. We versterken de procesregie bij het voorportaal, om zo de sturing op de hele zorg- en veiligheidsketen te versterken.

NB.Vooruitlopend op regionale uitwerking van de MDA++ aanpak benutten we de uitgangspunten van het visiedocument 'Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg[32]' bij de versterking van onze ketenaanpak zorg en veiligheid en de wijze waarop we het casemanagement organiseren, invullen en versterken op kwaliteit.

-We benutten afspraken opgenomen in de Intentieverklaring 'Samenwerking en afstemming in het voorkomen en aanpakken van kindermishandeling Gelderland-Zuid' [33] ter versterking van de ketenaanpak en zetten in op verbreding van afspraken met relevante organisaties.

7.10. Week tegen geweld/Week tegen kindermishandeling

De Verenigde Naties heeft een internationale dag tegen uitbanning van geweld tegen vrouwen uitgeroepen. Deze 'Week Zonder Geweld' wordt ieder jaar rond 25 november georganiseerd. Diverse organisaties vragen deze week op verschillende manieren aandacht voor de strijd tegen geweld. Jaarlijks wordt er landelijk in november een week lang aandacht besteed aan kindermishandeling en huiselijk geweld.

Wat doen we nu

Moviera organiseert jaarlijks activiteiten in Gelderland-Zuid waardoor het thema huiselijk geweld bij een breed publiek onder de aandacht wordt gebracht.

---

[32] VNG&GGD GHOR, mei 2016

[33] De intentieverklaring is opgesteld in mei 2012 in het kader van het project 'Regionale aanpak kindermishandeling (RAAK-aanpak)'.

Wat gaan we doen

Moviera blijft jaarlijks activiteiten organiseren in de betreffende week waardoor het thema breed bij burgers onder de aandacht wordt gebracht.

7.11. Regievoering op kindermishandeling/huiselijk geweld/seksueel geweld[34]

De kinderombudsman[35] heeft enkele aanbevelingen geformuleerd specifiek voor gemeenten. Het betreft aanbevelingen op de te hanteren doelstelling in het preventiebeleid kindermishandeling, de gemeentelijke regietaak en gebruikname van landelijk ontwikkeld materiaal onder de noemer Kind Veilig Preventiepakket. Aanbeveling is om te sturen op een minimale vermindering van kindermishandeling met 50% in een periode van drie jaar. Daarnaast is er de aanbeveling om de regietaak op preventie te versterken door preventiebeleid kindermishandeling uit te werken in beleidsnota's en in een integrale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling en het brede, lokale jeugdbeleid. Geadviseerd wordt zicht te creëren op het aantal mishandelde kinderen, risicogroepen en het bereik van doelgroepen en preventiedoelstellingen in termen van concrete effecten te formuleren, het hantering van tien preventiedoelstellingen Augeo, gebruik maken van (bewezen) effectieve programma's en monitoring van bereik en effectiviteit van ingezette programma's en maatregelen. Bij het landelijk beschikbaar ondersteuningsaanbod gaat het om gebruikname van de checklist Preventie Kindermishandeling Augeo, Monitor kindermishandeling, E-learning tools, door TNO ontwikkelde voorlichtingsmateriaal voor verloskundigen en het programma Veerkracht in de vrouwenopvang.

Wat doen we nu

Doelstelling in het preventiebeleid

We hebben op dit moment geen doelstelling geformuleerd uitgedrukt in een percentage vermindering van kindermishandeling. Wij onderschrijven wel de intentie van de doelstelling om het aantal gevallen van kindermishandeling/huiselijk geweld te willen verlagen. Wij zijn voornemens om in het kader van de monitoring een nul-meting te verrichten voordat we een meer specifieker doel uitgedrukt in een percentage gaan formuleren.

Gemeentelijke regietaak

Huiselijk geweld is als thema opgenomen in het WMO-beleidskader. Preventie van huiselijk geweld/kindermishandeling wordt als thema genoemd in de notitie Regionale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Kindermishandeling wordt in de Uitvoeringsagenda van het Beleidskader Opvang&Onderwijs 0-12 jaar genoemd als één van de thema's binnen de preventieve acties. We hebben zicht op het aantal mishandelde kinderen via Veilig Thuis.

Gebruikname Kind Veilig Preventiepakket

[34] Par. 7.11. Aanbeveling van de Kinderombudsman aan de decentrale overheden:
[35] De aanbevelingen van de Kinderombudsman gericht aan de decentrale overheden zijn opgenomen in Bijlage 3.

Binnen de opvangtrajecten van Moviera wordt spel, ontspanning en begeleiding geboden volgens de methodiek Veerkracht. De begeleiding via Veerkracht richt zich op moeders, vaders (als de veiligheid dat toelaat) en op kinderen. De begeleiding is preventief alswel op herstel gericht. Als verdere behandeling nodig is wordt doorverwezen naar andere organisaties. Veerkracht is geborgd binnen Moviera doorat zij werken met hulpverleners met specialisatie 'kinderen'.
Moviera oriënteert zich op de wijze waarop het E-learning materiaal door Augeo ontwikkelt van meerwaarde kan zijn bij deskundigheidsbevordering
Wij zijn aangesloten bij de landelijke Monitor Kindermishandeling/huiselijk geweld. Verdieping in de mogelijkheden ervan vraagt nog aandacht.

Wat gaan we doen

Formuleren van een doelstelling voor het preventiebeleid kindermishandeling

- Formuleren van een doelstelling die recht doet aan de intentie het percentage kindermishandeling te verlagen.

Gemeentelijke regietaak:

-Formuleren van concrete preventiedoelstellingen in termen van concrete effecten voor kinderen en ouders.
-Regievoering op de uitvoering van deze Lokale Uitvoeringsagenda:
* Betrekken van de 10 preventiedoelstellingen in de gemeentelijke beleidsplannen
*Zoveel mogelijk gebruik maken van (bewezen) effectieve programma's en interventies voor het realiseren van preventiedoelstellingen.
- Monitoren van het bereik en de effectiviteit van ingezette programma's en maatregelen

Kind Veilig Preventiepakket

-Binnen de vrouwenopvang is de methodiek Veerkracht geïmplementeerd als begeleidingsvorm voor kinderen die ín de opvang verblijven. Veerkracht is niet geschikt voor gebruik bij ambulante trajecten. We ontwikkelen een instrument dat ingezet kan worden op de ambulante trajecten.
-Wij betrekken de mogelijkheden die de Monitor kindermishandeling biedt bij de monitoring van het lokale en/of regionale uitvoeringsplan.
-We benutten de mogelijkheden van E-Learning na advisering door Moviera hoe we deze vorm van leren kunnen inzetten voor deskundigheidsbevordering.

8. Financiering

Om de gewenste acties te kunnen uitvoeren is extra budget nodig. In hoofdstuk 9 is een raming van deze extra kosten gegeven . Deze kosten komen bovenop de pm posten waarvan we verwachten dat ze via het reguliere beleid/aanbod /contracten worden bekostigd. Voor de extra kosten zoeken we dekking binnen het Programma Zorg& Welzijn.

9. Planning en Proces

Proces

Zoals al eerder beschreven zijn in de regiovisie en de regioaanpak de kaders geschetst en de accenten gelegd voor de regionale aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Hierop zijn in de uitvoeringsagenda lokale acties geformuleerd zoals beschreven in hoofdstuk 7 en die wij hieronder schematisch weergeven. Nijmegen neemt haar verantwoordelijkheid door de acties en ambities van papier naar werkelijkheid te brengen. Want de acties en ambities in dit stuk noodzaken tot verdere uitwerking en coördinatie in de keten van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.
In de Regionale Aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling neemt de Gemeente Nijmegen vanuit haar oude rol als centrumgemeente haar verantwoordelijkheid door een projectleider aan te stellen die de lokale initiatieven in de regio verbindt met de Regionale aanpak. Ook lokaal stellen wij een projectleider aan. De projectleider heeft met de uitvoeringsagenda duidelijk welke ontwikkeling en resultaten er verwacht worden. In gezamenlijkheid met alle partners in de keten zal de projectleider de diverse acties tot deelresultaten formuleren en daarbij het eindresultaat en de maatschappelijke effecten niet uit het oog verliezen. Wij houden vast aan het Nijmeegse motto: "gewoon doen wat nodig is" wat een pragmatische projectaanpak impliceert. De projectaanpak voor de aankomende jaren gaat over de invulling en uitvoering van de uitvoeringsagenda. De totstandkoming van de Regionale aanpak en de lokale uitvoeringsagenda heeft ons geleerd dat er al veel activiteiten georganiseerd worden in het kader van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. We sluiten daarom in eerste instantie aan bij de bestaande overlegstructuren op ambtelijk en uitvoeringsniveau zodat wij behouden wat goed is en vanuit dat vertrekpunt de acties op de lokale thema's uitwerken. De projectleider zal een projectplan op regionaal en lokaal niveau schrijven waar naast invulling en uitvoering ook aandacht is voor de monitoring. Jaarlijks zal er een tussentijdse rapportage geschreven worden en worden de prioriteiten herijkt.

De Lokale Uitvoeringsagenda bestrijkt een periode van vier jaar. In onderstaand schema is een planning opgenomen voor 2017 en 2018. Op basis van voortschrijdend inzicht stellen we de planning bij en vullen we de agenda voor 2019 en 2020.

ACTIE	Door wie	Planning	Raming extra beschikbaar te stellen budget	Totale financiële dekking (incl. dekking via bestaand beleid)
7.1. Risicoscreening, voorlichting en begeleiding - Heroriëntatie op het instrument dat gehanteerd wordt bij risico-inventarisatie 0-4 jaar gebaseerd op 'evidence based' instrumenten. - Focussen op hechting en ouderschap - Landelijk een meer concrete en intensieve bundeling van krachten vanuit het Basispakket, gericht op 10% minder slachtoffers kindermishandeling in 2020 - We zoeken naar mogelijkheden om het preventief aanbod uit te breiden.	De GGD /JGZ GGD/gemeente	2017	pm pm	In het kader van de transitie jeugd en het nieuwe gezondheidsbeleid wordt gekeken naar de (extra) behoefte aan inzet van de jeugdgezond-heidszorg gericht op onder andere gezonde ontwikkeling en opvoedonder-steuning. Dit onderdeel wordt daarin meegenomen.
7.2. Kinderen: Weerbaarheid, voorlichting over verwaarlozing, geweld en misbruik - We maken afspraken met scholen en kinderopvangorganisaties over de inzet van preventieve activiteiten, waaronder huiselijk geweld, kindermishandeling, sociale veiligheid en weerbaarheid. - In overleg met scholen stellen we bestaande	Gemeente / scholen/ kinderopvang/ /GGD/andere relevante partijen	2016-2017	Eenmalig € 30.000	Programma Zorg en Welzijn, programma Onderwijs

lespakketten/programma's beschikbaar (zie verder paragraaf 7.2)

7.3. Kinderen: Preventieve begeleiding en passende zorg in een situatie van geweld of in de opvang Kinderen waarbij politie of Veilig Thuis betrokken is: Uit de resultaten van een onderzoek [36] blijkt dat de mogelijkheden die de Wet Tijdelijk Huisverbod (WTH) biedt nog onvoldoende op het netvlies staat van de medewerkers van Jeugdbescherming Gelderland en Veilig Thuis als er sprake is van kindermishandeling. De werkwijze is nog onvoldoende geborgd bij belangrijke sleutelfiguren binnen de organisaties. Het inzetten van een tijdelijk huisverbod, voor de pleger van het geweld, wordt door het merendeel van de respondenten als een goed middel gezien. We benutten de aanbevelingen uit het onderzoek rondom de inzet van WTH als er sprake is van kindermishandeling en investeren eenmalig in deze ontwikkeling. Kinderen in de vrouwenopvang: We onderzoeken de mogelijkheden om passend aanbod te organiseren voor kinderen in de (vrouwen)opvang met speciale aandacht voor: ***Mogelijkheden inzet jeugdzorg**: Aandacht voor pubers / beschikbaarheid inzet specialisme traumaverwerking / vast contactpersonen en snelle beschikbaarheid jeugdzorg /inzet jeugdzorg bij ambulante trajecten op herstel/oplossen knelpunten ouderlijk gezagkwesties	Veilig Thuis / JBG/gemeente Moviera/jeugdzorg/ gemeente	2017 2017-2018	€ 15.000 € 25.000	Programma Zorg&Welzijn Programma Zorg&Welzijn

[36] Onderzoek HAN masteropleiding Pedagogiek mei 2016: 'Procesevaluatie Tijdelijk Huisverbod op verzoek van Jeugdbescherming Gelderand en Veilig Thuis Gelderland-Zuid'

Inzet Kind Veilig Preventiepakket: *Ontwikkelen van een kind/jeugdgerichte methode inzetbaar bij ambulante trajecten via vrouwenopvang Moviera * toepassen van methode bij cliënten Moviera	Moviera	2017 2018-2020	€ 25.000 pm	Programma Zorg&Welzijn Programma Zorg&Welzijn
Kinderen in maatschappelijke opvang Check op samenwerking jeugdzorg /maatschappelijke opvang	Gemeente/maatschappelijke opvang – Iriszorg/ crisisopvang	2017	pm	Reguliere formatie
Vechtscheidingen: Welzijnspartijen en het sociaal wijkteam wordt gevraagd meer aandacht te hebben voor signalering en preventie en tijdige zorg/hulpverlening. We geven hiervoor een aparte ontwikkelopdracht aan W4/W2 in 2017.	Gemeente Jeugd /welzijnsorganisaties /NIM /wijkteams	2017-2020	€ 25.000	Programma Zorg&Welzijn

38

7.4. Professionals: Deskundigheidsbevordering				
A.Professionals in wijk/regieteams	NIM/Leerhuis in samenspraak met Moviera, JBG en VT	2017	pm	Bekostiging via 'Regionale aanpak...' DUVO
B.Professionals in het onderwijs po en vo In een convenant leggen we de afspraken met bestuurders van scholen en kinderopvang vast over: - het trainen van alle medewerkers binnen een periode van 4 jaar, met specifieke aandacht voor de aandachtsfunctionarissen (zoals intern begeleiders, zorg coördinatoren en mentoren). - het gebruik van de meldcode - de beschikbaarheid van professionals van Jeugdbescherming Gelderland bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling - Het versterken van het thema huiselijk geweld en kindermishandeling in de opleidingen van de RU, HAN en ROC.	Gemeente / scholen / kinderopvang/ JBG en andere relevante partners	Schooljaar 2016-2017 en verder	pm	Programma Zorg & Welzijn, programma Onderwijs/ via aanbod Moviera (zie C*)
C.Gemeentelijke medewerkers met burger/cliëntcontacten -Deskundigheidsbevordering: uitgangspunt: In 4 jaar te realiseren / 25% van de medewerkers per jaar	Gemeente / Moviera	2017-2020	€ 5.000*	Moviera regulier € 23.400 + € 5.000
-We stellen een gemeentelijke Meldcode vast (voorbeeld Hengelo	Gemeente/nader te bepalen organisatie	2017-2018	€ 10.000	Programma Zorg&Welzijn
D.Professionals en vrijwilligers van diverse relevante gesubsidieerde welzijnsorganisaties (uitgangspunt: In 4 jaar te	Gemeente / uitvoeringsorganisatie:	2017-2020	Zie (C*)	Zie (C*)

realiseren/25% van de medewerkers per jaar) Gebruikname van E-learning/Augeo	Moviera i.o.m. Leerhuis Gemeente/Moviera/Augeo	2017-2020	€ 10.000	Programma Zorg&Welzijn

7.5. Burgers: Bekendheid met ondersteuningsmogelijkheden bij (vermoedens van) huiselijk geweld/kindermishandeling/seksueel geweld en relatie en gezinsproblemen - Onderzoek naar bekendheid van burgers (volwassenen/kinderen) met (vermoedens van) huiselijk geweld/kindermishandeling/seksueel geweld	Gemeente / Onderzoek&Statistiek /GGD	2017-2018	€ 5.000	Programma Zorg&Welzijn
7.6. Netwerkvorming en beheer / aandachtsfunctionarissen -We inventariseren in hoeverre relevante organisaties een aandachtsfunctionaris hebben aangewezen. We stimuleren het hebben van een aandachtsfunctionarissen volgens kwaliteitscriteria van de Landelijke Vakgroep van Aandachtsfunctionarissen (LVAK) en bedenken hier een strategie voor. -Aanstellen van een regievoerder op het **stedelijk** netwerk aandachtsfunctionarissen *We benutten daarbij in het regionaal plan uitgewerkte acties op dit thema.*	Nader te bepalen	2017-2020	€ 30.000	Programma Zorg&Welzijn

7.7 Ouderenmishandeling - We stimuleren relevante organisaties om **aandachtsfunctionarissen** volgens kwaliteitscriteria van de LVAK aan te stellen met expertise over ouderenmishandeling - We inventariseren de relevante organisaties betrokken bij ouderen en bedenken een strategie hoe we dat gaan doen - We stimuleren relevante organisaties om kennis/expertise beschikbaar via het Netwerk Ouderenmishandeling te benutten - We inventariseren (via de GGD/afd. Gezond Leven) aandachts-/knelpunten bij de uitvoering van de projecten en ondersteunen bij het oplossen ten gunste van een structurele effectieve ketenaanpak	Gemeente/GGD afd. Gezond Leven	2017-2018	pm	Gemeentelijke **formatie / GGD** regionaal verleende projectsubsidie
7.8.Samenhang activiteiten Regionale Aanpak Gelderland Zuid en Lokale agenda gemeente Nijmegen - We onderzoeken en **benutten de mogelijkheden van Moviera** bij preventie-activiteiten, deskundigheids-bevordering van diverse groepen professionals - **Toeleiding plegers naar zorg:** We onderzoeken de mogelijkheden om: *voldoende plekken beschermd wonen te creëren voor deze mensen *het ontwikkelen van een (strafrechtelijk) kader voor plegers die niet open staan voor toeleiding naar zorgaanbod *Het maken van afspraken over verantwoordelijkheid voor	Moviera/gemeente/relevante organisaties Gemeente Veiligheid / Maatschappelijke Ontwikkeling / OM/ uitvoerende organisaties	2017 2017 2017 2017	- pm pm pm	Reguliere formatie Via reguliere **formatie** /contractering

begeleiding/behandeling als er sprake is van agressieve en/of dubbeldiagnose cliënten - **Mensenhandel**: *Treffen van voorbereidingen voor de aanstelling van een zorgcoördinator mensenhandel. *Acties uitzetten op de aanbevelingen van de cie Lenferink [37] nadat er vanuit de VNG richtlijnen voor verdere uitwerking zijn geformuleerd.	Gemeente Zorg&Welzijn/veiligheid/ regio-gemeenten / uitvoerende organisaties	2017 2017 2017-2020	pm pm pm	Regiobudget DUVO / reguliere formatie Nader te bepalen	

[37] 'Gemeenten en de opvang van en zorg voor slachtoffers van mensenhandel' / april 2015: Rapport van de cie Lenferink, ingesteld door de VNG en de Federatie Opvang

7.9. Versterken ketensamenwerking gericht op duurzaam herstel				
-We richten een project 'Ontwikkeling casemanagement' in / stellen een projectleider aan -Organiseren van een professionaliseringstraject voor casemanagers	Gemeente / /scholingsbureau	2016-2017	pm	.Gemeentelijke formatie .Gemeentelijke formatie
- Doorontwikkeling Voorportaal: We breiden vanaf 2017 het Voorportaal uit door naast een check op bekendheid en regievoering, een inhoudelijke scan te maken. We verwachten dat deze scan bijdraagt aan een snellere en effectievere routeringsbeslissing met als doel het geweld te stoppen en een passende verdere aanpak. We versterken de procesregie bij het voorportaal, om zo de sturing op de hele zorg- en veiligheidsketen te versterken	Gemeente/Veiligheidshuis/ Veilig Thuis/ politie	2017	pm	.gemeentelijke formatie
-We benutten afspraken opgenomen in de Intentieverklaring 'Samenwerking en afstemming in het voorkomen en aanpakken van kindermishandeling Gelderland-Zuid' [38] ter versterking van de ketenaanpak en zetten in op verbreding van afspraken met relevante organisaties.	Gemeente/instellingen	2017-2018	pm	.Gemeentelijke formatie
7.10.Week tegen geweld/week tegen kindermishandeling				
Moviera blijft jaarlijks activiteiten organiseren in de Week tegen geweld waardoor het thema breed bij burgers onder de aandacht wordt gebracht.	Moviera	2017-2020	pm	Reguliere subsidie Moviera

[38] De intentieverklaring is opgesteld in mei 2012 in het kader van het project 'Regionale aanpak kindermishandeling (RAAK-aanpak)'.

7.11. Regievoering op kindermishandeling/huiselijk geweld/seksueel geweld + monitoring We formuleren een doelstelling die recht doet aan de intentie het percentage kindermishandeling te verlagen. Het thema preventie kindermishandeling/ huiselijk geweld vormt een thema binnen het jeugd/welzijnsbeleid. We formuleren preventiedoelstellingen zo goed mogelijk in termen van concrete effecten en benutten de 10 preventiedoelstellingen van Augeo, (bewezen) effectieve programma's en monitoren het bereik en effectiviteit van ingezette acties. We benutten zo goed mogelijk materiaal uit het Kind Veilig Preventiepakket		2017-2020	pm	Gemeentelijke formatie
Totaal			€ 180.000	pm

10. Monitoring/evaluatie

In de notitie ' Regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling ' is het brede kader voor monitoring en evaluatie geschetst, hierbij is geadviseerd om te starten met:
1) inventarisatie en analyse van wat bestaande registraties opleveren aan adequate informatie en waar nodig het stimuleren van verbeteringen in registraties
2) het opzetten van monitoring en de samenstelling van (prestatie)indicatoren die hierbij zijn toe te passen.

Op lokaal niveau, gemeente Nijmegen, voegen we met betrekking tot monitoring de ambitie toe om data uit verschillende registraties in samenhang te gebruiken en te koppelen. Ten behoeve van de realisatie van doelstellingen rondom integrale aanpak en ketenbenadering kan dit veel relevante beleidsinformatie opleveren. Het gaat dan om het inzicht krijgen in verbanden: welke overlappen zijn er tussen preventie, signalering, risicogroepen, de

casussen van huiselijk geweld en kindermishandeling en de casussen (cliënten, huishoudens) die bekend zijn bij het veiligheidshuis/politie, regieteams, sociale wijkteams. Informatie over samenhangen tussen preventie, signaleren, concentratie van huiselijk geweld en kindermishandeling leveren sturingsinformatie op voor (efficiënter) beleid en uitvoering in de praktijk. In Nijmegen is met de koppeling van gegevens in het sociaal domein (zorg, werk, jeugd inkomen) ervaring opgedaan via het Sociaal Statistisch Bestand. Dit wordt inmiddels doorontwikkeld, ook in samenwerking met externe partijen.

11. Bijlagen:

Bijlage 1: Regiovisie Huiselijk geweld en Kindermishandeling "Voor een veilig thuis", 2015
Bijlage 2: Uitvoeringsnotitie Huiselijk geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid, 2016
Bijlage 3: Aanbevelingen van Augeo en de Kinderombudsman

Bijlagen
Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling 2017-2020

-Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 'Voor een Veilig Thuis', 2015
-Uitvoeringsnotitie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid, 2016
-Aanbevelingen Kinderombudsman

Bijlagen

Bijlage 1.

Voor een veilig thuis

Visiedocument aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Regio Rijk van Nijmegen & Rivierenland

2 maal

Voor een veilig thuis

Visiedocument aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Regio Rijk van Nijmegen & Rivierenland

Aangesloten gemeenten

- Beuningen
- Buren
- Culemborg
- Druten
- Geldermalsen
- Gennep
- Groesbeek
- Heumen
- Lingewaal
- Maasdriel
- Mook en Middelaar
- Neder-Betuwe
- Neerijnen
- Nijmegen
- Tiel
- West Maas & Waal
- Wijchen
- Zaltbommel

Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor een sluitende aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dat vraagt om een visie van waaruit we sturing willen geven. Die willen we kort en bondig formuleren en vooral ook koppelen aan een opvatting over het maatschappelijk belang van waaruit we richting willen geven.

Een visie is belangrijk, omdat die ons helpt onze doelen expliciet te maken en zo ook legitimiteit te verschaffen aan wat we vervolgens nog in beleid en uitvoering willen regelen. Een visie helpt ons tegelijkertijd om helder te definiëren aan welke kwaliteitseisen wij onszelf en onze partners willen committeren, waarmee we tevens een duidelijke grondslag verschaffen aan beleid en uitvoering.

Hoe definiëren we huiselijk geweld en kindermishandeling?

Huiselijk geweld - Het lichamelijk, seksueel of psychisch geweld door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer: partners, ex-partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Met als verschijningsvormen: (ex-)partnergeweld (waaronder ook stalking), oudermishandeling, ouderenmishandeling, eergerelateerd geweld (denk aan: eerwraak, vrouwenbesnijdenis en huwelijksdwang) en kindermishandeling.

In dit kader hanteren we de term "huiselijke kring" zo breed mogelijk, aangezien het ons gaat om het voorkomen dan wel tegengaan van geweld dat vanuit het gehele spectrum van de sociale omgeving van een slachtoffer kan plaatsvinden. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan loverboy-problematiek (prostitutie), of andere vormen van fysieke en financiële uitbuiting (slavernij).

Kindermishandeling - Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders (in huiselijke kring) of andere personen (bijvoorbeeld op school of in het verenigingsleven) ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek en psychisch letsel.

Het betreft hier dus elke vorm van mishandeling die voor een kind bedreigend of gewelddadig is, waardoor bijvoorbeeld ook verwaarlozing onder de definitie van kindermishandeling valt.

Het maatschappelijk belang

De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling legitimeren we op basis van:

1. De mensenrechten.
2. Veiligheid als basisbehoefte.
3. Volksgezondheid.
4. Maatschappelijke kosten.
5. Het maatschappelijke functioneren.

Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor een sluitende aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dat vraagt om een visie van waaruit we sturing willen geven. Die willen we kort en bondig formuleren en vooral ook koppelen aan een opvatting over het maatschappelijk belang van waaruit we richting willen geven.

Een visie is belangrijk, omdat die ons helpt onze doelen expliciet te maken en zo ook legitimiteit te verschaffen aan wat we vervolgens nog in beleid en uitvoering willen regelen. Een visie helpt ons tegelijkertijd om helder te definiëren aan welke kwaliteitseisen wij onszelf en onze partners willen committeren, waarmee we tevens een duidelijke grondslag verschaffen aan beleid en uitvoering.

Hoe definiëren we huiselijk geweld en kindermishandeling?

Huiselijk geweld - Het lichamelijk, seksueel of psychisch geweld door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer: partners, ex-partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Met als verschijningsvormen: (ex-)partnergeweld (waaronder ook stalking), oudermishandeling, ouderenmishandeling, eergerelateerd geweld (denk aan: eerwraak, vrouwenbesnijdenis en huwelijksdwang) en kindermishandeling.

In dit kader hanteren we de term "huiselijke kring" zo breed mogelijk, aangezien het ons gaat om het voorkomen dan wel tegengaan van geweld dat vanuit het gehele spectrum van de sociale omgeving van een slachtoffer kan plaatsvinden. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan loverboy-problematiek (prostitutie), of andere vormen van fysieke en financiële uitbuiting (slavernij).

Kindermishandeling - Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders (in huiselijke kring) of andere personen (bijvoorbeeld op school of in het verenigingsleven) ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek en psychisch letsel.

Het betreft hier dus elke vorm van mishandeling die voor een kind bedreigend of gewelddadig is, waardoor bijvoorbeeld ook verwaarlozing onder de definitie van kindermishandeling valt.

Het maatschappelijk belang

De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling legitimeren we op basis van:

1. De mensenrechten.
2. Veiligheid als basisbehoefte.
3. Volksgezondheid.
4. Maatschappelijke kosten.
5. Het maatschappelijke functioneren.

De mensenrechten – In de *Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (1948)* is in de preambule vastgelegd dat het hoogste ideaal voor elk mens is vrij te zijn van vrees en gebrek. Met het oog op huiselijk geweld en kindermishandeling zijn vervolgens artikelen 4 en 5 van de Universele Verklaring relevant – "Niemand zal in slavernij of horigheid gehouden worden. Slavernij en slavenhandel in iedere vorm zijn verboden" (artikel 4) – en: "Niemand zal onderworpen worden aan folteringen, noch aan een wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing" (artikel 5).

De mens is geroepen om vrij te zijn. Elke vorm van afhankelijkheid die niet gestoeld is op een vrije keuze en die leidt tot geweld en onvrijheid gaat in tegen de morele norm die we in een vrije en democratische samenleving hanteren, en is om die reden maatschappelijk onaanvaardbaar.

Veiligheid als basisbehoefte – In Maslovs behoeftehiërarchie is veiligheid de eerste prioriteit na lichamelijke behoeften als eten, drinken en slaap. Daarmee is veiligheid voor het individu een basisbehoefte die van belang is voor zijn verdere ontwikkeling. De mens moet zich veilig weten en voelen in basale maatschappelijke verbanden als de buurt, het gezin of op het werk. Huiselijk geweld en kindermishandeling frustreert die behoefte en blokkeert daarmee de verdere ontwikkeling van het individu naar zelfontplooiing.

Volksgezondheid, maatschappelijke kosten en maatschappelijk functioneren – Ofschoon het hier gaat om drie duidelijk te onderscheiden maatschappelijke belangen, grijpen ze wel zodanig op elkaar in dat ze niet los gezien kunnen worden. Geweldservaringen in huiselijke kring trekken een enorme wissel op de gezondheid van niet alleen slachtoffers, maar ook van daders. Dat laatste zien we in het gegeven dat veel daders in hun hun persoonlijke verleden vaak zelf slachtoffer waren van geweld in huiselijk kring. Doordat slachtoffers daders worden, oefent de geweldsspiraal die hierdoor ontstaat over generaties heen desastreuze effecten uit op de gezondheid van alle betrokkenen . Wat veelal leidt tot een grote, telkens terugkerende zorgconsumptie, tot een veelal hoog arbeidsverzuim en tot andere vormen van maatschappelijke uitval. Kortom: niet alleen slachtoffers en daders betalen een hoge prijs, maar ook de samenleving in termen van volksgezondheid, van maatschappelijke kosten en van maatschappelijk functioneren.

Onze aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

In onze visie bezien we huiselijk geweld en kindermishandeling niet als een geïsoleerd probleem tussen daders en slachtoffers. We zien het vooral als een ernstige maatschappelijke misstand die we willen keren. Daarvoor is het ook nodig om de sociale omgeving van daders en slachtoffers te mobiliseren. We willen duurzame tot oplossingen, waarbij slachtoffers en daders samen met hun sociale netwerk en de professionals zo integraal mogelijk alle problemen die tot geweld leiden of geleid hebben gezamenlijk aanpakken.

Dat betekent niet alleen een alerte en steunende sociale omgeving die problemen wil signaleren, maar hulpverleners die zich van de gevolgen die met huiselijk geweld en kindermishandeling samenhangen bewust zijn, die zich verantwoordelijk weten en die ook handelingsbekwaam zijn om de brede samenwerking die nodig is te regisseren. Verder staat voor ons preventie op de allereerste plaats, omdat we willen voorkomen dat mensen als gevolg van huiselijk geweld hun huis uit moeten vluchten, of veroordeeld worden omdat ze een misdrijf gepleegd hebben dat voorkomen had kunnen worden.

Voorstel - Lokale Uitvoeringsagenda Huiselijk geweld en Kindermishandeling . . .

Het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling benaderen we vanuit meerdere perspectieven:

1. Het gezinssysteem (slachtoffers en daders).
2. De omgeving (familie, vrienden, kennissen en buren).
3. De professional.
4. De gemeente.
5. De bovengemeentelijke samenwerking.

Het gezinssysteem – Uitgaan van de eigen kracht zien we als een belangrijke succesfactor. We willen mensen niet afhankelijk maken van zorg- en hulpverlening, want daarmee lossen we geen problemen op. Elk individu heeft unieke kwaliteiten die hem de kracht geven om zijn weg in de samenleving te vinden en zich daarbij te verbinden met anderen die hem daarin tot steun kunnen zijn. Die kwaliteiten willen we naar boven halen. Alleen dan komen we tot duurzame oplossingen.

Daarom zijn *empowerment*, verantwoordelijkheid en zelfregie belangrijke doelen vanuit het perspectief van het gezinssysteem. Hiervoor is het ook nodig dat taboes rondom huiselijk geweld en kindermishandeling door de zorg- en hulpverlening bij slachtoffers en daders bespreekbaar worden gemaakt. Immers, zonder probleem- en normbesef valt de eigen kracht niet te mobiliseren en kan het uiteindelijke doel , het doorbreken van de geweldsspiraal , niet worden gerealiseerd.

De omgeving – Familie, vrienden, kennissen en buren kunnen een belangrijke rol spelen ten opzichte van slachtoffers en daders. Door normbevestiging, door emotionele steun, door mantelzorgtaken of anderszins.

Daarvoor is het ook nodig dat onze aanpak zich richt op bewustwording in de sociale omgeving van slachtoffers en daders voor de cruciale rol die men kan nemen en dat er op de mensen in die omgeving ook een verantwoordelijkheid rust om die rol te nemen.

De professional – Huisartsen, wijkverpleegkundigen, maatschappelijk werkers, welzijnswerkers, wijkagenten en andere professionals die op buurt-, straat- en adresniveau actief zijn hebben een belangrijke verantwoordelijkheid om vroegtijdig problemen rondom huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren. Het is belangrijk dat ze daarvoor ook goed zijn toegerust.

In zoverre onze professionals ook een daadwerkelijke rol hebben in het vervolgens aanpakken van deze problematiek dienen ze te beschikken over de vaardigheden om doelgericht en met kennis van zaken te kunnen handelen. Daarvoor is het belangrijk dat ze zich expertise eigen (kunnen) maken ten aanzien van specifieke fenomenen als bijvoorbeeld ouderenmishandeling, maar ook eergerelateerd geweld en loverboy-problematiek.

De gemeente – De lokale overheid vertegenwoordigt het algemeen maatschappelijk belang en zorgt er op basis daarvan voor dat het gezinssysteem samen met zijn omgeving en de professionals kan werken aan duurzame oplossingen.

Specifiek heeft de gemeente hierbij twee verantwoordelijkheden. Ten eerste door het organiseren van de ketensamenwerking tussen de professionals die nodig is om huiselijk geweld en kindermishandeling effectief te kunnen aanpakken. De inzet hierbij is:

1. Zoveel mogelijk "aan de voorkant" van het probleem te acteren, om tijdig erger te voorkomen.
2. Een sluitende keten preventie-signalering-interventie-herstel en nazorg.

In de tweede plaats heeft de lokale overheid de verantwoordelijkheid om de effectiviteit en de resultaten hiervan te (laten) monitoren.

De bovengemeentelijke samenwerking – Veel van de partners met wie gemeenten de samenwerking organiseren, zijn bovenlokaal actief. Daarom is het belangrijk om op dat schaalniveau ook afspraken te maken over samenwerking en monitoring.

De ketensamenwerking

Wij spreken over ketensamenwerking wanneer er uiteenlopende partijen nodig zijn om een doel en een daarbij horend resultaat te bereiken, en de partners daarbij volgtijdelijk samenwerken op basis van een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor het eindresultaat. Iedere partner zorgt er daarbij voor dat zijn eigen expertise en inbreng daadwerkelijk bijdraagt aan een gemeenschappelijk geformuleerd doel en een gezamenlijk vast te stellen resultaat.

De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling staat of valt met ketensamenwerking. We willen in deze context benadrukken dat de partners bij deze samenwerking niet alleen de gemeente en de instellingen en hun professionals zijn, maar dat ook het gezinssysteem en zijn omgeving onderdeel uitmaken van de keten. We willen immers de eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid centraal stellen.

De ketensamenwerking bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling rust op vier pijlers:

1. Preventie.
2. Signalering.
3. Interventie.
4. Herstel & nazorg.

Voor een goede ketensamenwerking vinden we het belangrijk om per pijler de belangrijkste aandachtspunten vast te leggen.

Preventie – Hierbij zijn kennis en expertise, voorlichting en de focus op risicofactoren de belangrijkste succesfactoren.

Signalering – Hiervoor is het nodig om te werken met een meldcode. Verder moet de vroegsignalering op orde zijn – niet alleen op het niveau van het individu, maar ook ten aanzien van doelgroepen die risico's lopen en ook op gebiedsniveau. Het is belangrijk om zo breed mogelijk relevante maatschappelijke partners te betrekken, dus niet alleen zorg, maar ook bijvoorbeeld sportverenigingen of het onderwijs.

Interventie – Belangrijk is dat hier de hulpvraag van de cliënt centraal staat. Andere succesfactoren zijn: ervoor zorgen dat professionals over handelingsvaardigheden beschikken, dat er een systeemgerichte aanpak wordt gevolgd en dat de samenwerking ook daadwerkelijk sluitend is.

Herstel & nazorg – Centraal staat het duurzaam doorbreken van de geweldsspiraal om zo de kans op herhaling zo klein mogelijk te houden.

Verantwoordelijkheden

Die liggen op drie niveaus:

1. **De gemeente –** De gemeentelijke overheid zorgt ervoor dat op lokaal niveau preventie, interventie, nazorg en consultatie & advies in beleid en contracten met zorgverleners geregeld zijn en dat het lokale zorgnetwerk op orde, c.q. toegerust is om die taken te kunnen uitvoeren.
   Dit houdt tevens in de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat ook voor iedereen duidelijk is wie op plaatselijk niveau wat doet in de ketensamenwerking bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.
2. **Bovengemeentelijk –** de gemeenten formuleren gezamenlijk beleid ten behoeve van een ketengerichte aanpak van huiselijk geweld, gebaseerd op de pijlers: preventie, signalering, interventie en herstel & nazorg. Die verantwoordelijkheid houdt tevens in de keten te monitoren. Verder ligt op dit niveau de verantwoordelijkheid voor de slachtofferopvang voor mensen die vanwege ernstig huiselijk geweld de thuissituatie hebben moeten verlaten en voor de specialistische ambulante hulp. Overige bovengemeentelijke verantwoordelijkheden betreffen het faciliteren van de samenwerking en de noodzakelijke bestuurlijke afstemming en regie.
3. **De zorginstellingen -** Elke organisatie zorgt op basis van het eigen maatschappelijke mandaat, c.q. de eigen kerntaak of het eigen professionele specialisme, voor een actief aandeel in de ketensamenwerking.

Deze verdeling van verantwoordelijkheden sluit naadloos aan op de kantelingsgedachte in het sociale domein. De overheid zorgt voor de randvoorwaarden, het maatschappelijke veld – instellingen en zorgverleners – nemen verantwoordelijkheid voor de taakuitvoering en de kwaliteit en effectiviteit daarvan.

We verwachten daarbij vanuit dat veld een proactieve houding om problemen snel en laagdrempelig op te lossen en de bereidheid om hierover actief verantwoording af te leggen. Met deze verdeling van verantwoordelijkheden bouwen we tevens een goed systeem van *checks and balances* waarmee we, indien nodig, in gezamenlijkheid tijdig kunnen bijsturen.

Beleid en uitvoering

Onze visie sluit aan op de uitgangspunten van de *Regionale Agenda en Regiovisie OGGz 2013 – 2017.* Ten aanzien van preventie en signalering zal er nog aanvullend beleid nodig zijn. Ons streven is om daarin zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken. Tevens zal er een gezamenlijk uitvoeringsplan nodig zijn, waarbij we overigens wel ruimte willen bieden aan eigen accenten in de subregio's Rijk van Nijmegen en Rivierenland.

Los van nog uit te werken aanvullend beleid en het op te stellen uitvoeringsplan zijn in de uitvoering al wel keuzes vastgelegd in:

1. Het Functioneel Programma van Eisen voor het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK), d.d. 31 maart 2014.
2. Het Handelingsprotocol voor het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK), d.d. 4 juni 2014.

Na bespreking van dit visiedocument in de portefeuillehoudersoverleggen van de regio's Rijk van Nijmegen en Rivierenland zullen de aangesloten Colleges van Burgemeester en Wethouders in de aangesloten gemeenten deze visie vóór 1 juli 2015 door de gemeenteraden laten vaststellen.

Tot slot

Een visie roept – terecht! – veel verwachtingen op. Zeker als we die visie ook koppelen aan duidelijke maatschappelijke normen: mensen moeten vrij kunnen zijn van afhankelijkheden waarvoor ze niet gekozen hebben, mensen hebben het recht op basisveiligheid – normen die ook hun grondslag vinden in onze democratische rechtsstaat.

Maar tegelijkertijd weten we ook dat de samenleving minder maakbaar is dan we soms zouden wensen. Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn veelal uitingsvormen van buitengewoon complexe problematiek bij mensen die, vaak over generaties heen, een verleden hebben dat hen gevormd heeft – of wellicht beter gezegd: misvormd heeft. Gaat een visie ons helpen om dit allemaal op te lossen?

De vraag stellen is hem beantwoorden. Nee – helaas zullen we, ondanks al onze inspanningen, ook in de komende jaren tegen mensonterende toestanden blijven aanlopen; zaken die, hoe schokkend ook, onder onze radar gebleven zijn of die we uiteindelijk toch niet hebben kunnen oplossen. Dat doet overigens niets af aan de integriteit en relevantie van onze visie. Die helpt ons immers om telkens weer expliciet te maken wat we in onze samenleving niet aanvaardbaar vinden. En door dat steeds opnieuw uit te dragen, leveren we uiteindelijk een duurzame bijdrage aan het handhaven van de normen en de waarden op basis waarvan we huiselijk geweld en kindermishandeling buiten onze maatschappelijke orde plaatsen. Bij alle onmacht waar we de komende jaren tegenaan zullen lopen, onderstreept dat de macht die we in laatste instantie wel hebben en waarvan het de moeite waard is om die te blijven onderstrepen.

Bijlage 2.

Regionale aanpak Huiselijk geweld en Kindermishandeling Gelderland-Zuid
2017-2020

Regionale aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Regio Gelderland Zuid[1]

2017 - 2020

[1] Deze regio bevat de volgende gemeenten: Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Gennep, Berg en Dal, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Probleemstelling 5
   2.1 Aard en omvang van de problematiek in beeld 6
   2.2 Landelijke cijfers 7
   2.3 Regionale cijfers 8
3. **Ambities** 12
   3.1. Gewenste maatschappelijke effecten, doelen en thema's op de vier pijlers van de keten 13
   3.2. Inzet landelijke voorzieningen en ontwikkelingen 20
   3.3 Samenvattend overzicht 21
4. Financiering 23
   4.1 Bekostiging aanpak uit het Decentralisatiebudget DU VO 24
   2.4 Globale raming kosten 2017 24
5. Monitoren/evalueren 25
6. Nadere uitwerking van de regionale thema's 26

1. Inleiding

Huiselijk Geweld en Kindermishandeling gaat ons allen aan. Het komt in alle lagen van de bevolking voor en heeft een ontwrichtende werking op het betreffende sociale systeem en op de samenleving als geheel.

> "Ondanks een uitgebreid stelsel van preventie, hulpverlening, wetgeving en de grote inzet van deskundige beroepskrachten en vrijwilligers daalt het aantal slachtoffers niet. Jaarlijks overlijden 21 vrouwen, 13 mannen en 13 kinderen aan de gevolgen van Huiselijk geweld en Kindermishandeling".[2]

Sinds de invoering van de decentralisaties zijn alle gemeenten verantwoordelijk voor de gehele ketenaanpak op het gebied van geweld in huiselijke kring. De gemeente Nijmegen heeft, als voormalige centrumgemeente, een voortrekkersrol in de regio Gelderland Zuid als het gaat om regionale afstemming over de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Zoals afgesproken in de Regiovisie heeft Nijmegen het voortouw genomen in het uitwerken van de visie en het maken van afspraken over een regionale aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling. De ambities en afspraken voor deze aanpak zijn in voorliggend uitvoeringsprogramma vastgelegd. In september 2016 besluiten de colleges van de betrokken gemeenten over de vaststelling van deze Regionale aanpak. Daar waar in deze Regionale aanpak wordt gesproken over "wij" worden deze 18 gemeenten (verdeeld over twee sub-regio´s) bedoeld.

Voorafgaand aan het opstellen van deze Regionale aanpak heeft er afstemming plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de twee sub-regio's (Rivierenland en Nijmegen) binnen een ambtelijke werkgroep. Daarnaast zijn lokale en regionale organisaties/ketenpartners, die op diverse wijzen betrokken zijn bij de keten Huiselijk geweld en Kindermishandeling, geconsulteerd. In een aantal start- en verdiepende bijeenkomsten zijn we samen met hen gekomen tot formulering van de ambities langs de vier pijlers uit de Regiovisie; preventie, signalering, stoppen geweld en duurzaam herstel.

In onze Regiovisie[3] hebben we de diverse belangen van waaruit we de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling legitimeren, vastgelegd. We vinden het van belang dat:

- rechten van mensen worden nageleefd
- onze inwoners in een gezonde en veilige omgeving kunnen leven
- "thuis" een plek is waar men zich veilig voelt, zodat men zich optimaal kan ontwikkelen
- een veilige omgeving als basisvoorwaarde aanwezig is om deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Als genoemde leefomstandigheden niet voldoende aanwezig zijn kan dat leiden tot een problematisch – persoonlijk - functioneren. Dat kan weer leiden tot maatschappelijke uitval. Al met al zijn er persoonlijke- en maatschappelijke belangen om actie te ondernemen ter voorkoming en aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling. In onze Regiovisie worden "kennis, expertise en voorlichting met een focus op risicofactoren" als belangrijkste succesfactoren genoemd. Deze succesfactoren betrekken we bij verdere

[2] Bron: Manifest Huiselijk geweld te lijf, april 2016
[3] Bijlage 1: Regiovisie "Voor een Veilig Thuis" 2015

uitwerking van de acties. Het belang van het doorbreken van de geweldsspiraal wordt uit de cijfers in bovenstaand kader nogmaals pijnlijk duidelijk, zowel voor het individu als voor de samenleving.

Tijdens bijeenkomsten en gesprekken met ketenpartners, hulpverlenende organisatie en ervaringsdeskundige zijn vooral acties genoemd die moeten leiden tot verbetering van preventie en signalering; ook het stimuleren van het gebruik van de Meldcode is veelvuldig genoemd. Daarnaast is opgemerkt dat de benodigde expertise om goed te kunnen signaleren, screenen en het langdurig, dan wel definitief, stoppen van geweld nog niet altijd voldoende beschikbaar is op de gewenste plekken. Te vaak keert het geweld na verloop van tijd weer terug. Uit onderzoek van het Verwey-Jonkerinstituut 2014[4] blijkt met name dat de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling in Nederland nog onvoldoende effectief is als het gaat om langdurig stoppen van geweld. Bij meer dan de helft van de kinderen is er anderhalf jaar na melding wederom sprake van geweld. Huiselijk geweld wordt door de Kring van Veiligheid "een sluipmoordenaar" genoemd.[5] Het bestrijden van Huiselijk geweld en Kindermishandeling is geen gemakkelijke opgave; het is een complex, hardnekkig, "taai" en vaak onzichtbaar probleem dat over generaties heen wordt meegedragen. De aanpak vraagt dan ook een lange adem, het bundelen van krachten, financieringsstromen en specialismen. En dan nog zal moeten blijken of we in staat zijn om Huiselijk geweld en Kindermishandeling drastisch terug te dringen.

In voorliggende notitie geven we op hoofdlijnen handen en voeten aan de ambities uit de Regiovisie, zodat we de volgende stap kunnen zetten in een effectieve en duurzame aanpak om Huiselijk geweld en Kindermishandeling te bestrijden. Hierbij kijken we niet alleen naar wat we extra gaan doen, maar maken we ook de verbinding tussen en naar wat we al doen. Om een totaalbeeld te krijgen van hetgeen lokaal, (sub)regionaal en landelijk kan worden/wordt gedaan om Huiselijk geweld en Kindermishandeling terug te dringen hebben we o.a. een inventarisatie gemaakt van lopende en gewenste acties. We willen meer eenheid en samenhang aanbrengen in preventie en signalering. Ten aanzien van Veilig Thuis Gelderland Zuid, ondergebracht bij de GGD Gelderland Zuid, is inmiddels een reeks van intensieve maatregelen ingezet op basis van regionale besluitvorming. We plaatsen deze maatregelen en ontwikkelingen in deze notitie in de context van de hele keten. Bij verdere uitwerking worden daarnaast de door de wethouders landelijk[6] gemaakte afspraken, o.a. over een kwaliteitsinvestering in de multidisciplinaire aanpak (MDA++), betrokken.

Bij de oplading van deze Regionale aanpak zijn we uitgegaan van een integrale en multidisciplinaire aanpak met betrokkenheid vanuit de beleidsterreinen zorg, welzijn, gezondheid, jeugd, onderwijs, armoedebestrijding en veiligheid. In de uitwerking dient met de betreffende vertegenwoordigende beleidsterreinen en uitvoeringsorganisaties nog wel een concretiseringsslag gemaakt te worden. Om dit vorm en inhoud te geven doen we in deze Regionale aanpak een aantal suggesties.

De gemeente Nijmegen ontvangt via de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang – verder te noemen de DU VO - middelen voor regionale inzet op de aanpak van huiselijk geweld en regionale opvang van slachtoffers. In deze Regionale aanpak vertalen we de afspraken met de regio om te komen tot verdeling van taken en middelen ten gunste van de regionale aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Daarnaast ontvangen gemeenten middelen voor preventie, jeugdhulp en Wmo om tot lokale uitwerking van beleid op Huiselijk geweld en Kindermishandeling te komen. Dit valt onder de lokale besluitvorming van gemeenten.

---

[4] Bron: Effectenonderzoek G4, Doorbreken geweldspatronen vraagt om specialistische hulp
[5] Bron: Manifest Huiselijk geweld te lijf, april 2016
[6] VNG Commissie Gezondheid en Welzijn 8 oktober 2016 en 10 december 2015

Er zijn sub-regionale en lokale verschillen in de manier waarop de wijkteams c.q. gebiedsteam werken. De kwaliteit en de samenstelling van de teams kan verschillen. Ook de opbouw van het lokale veld verschilt. Zo kent Rivierenland de saveteams en de stad Nijmegen regieteams. Met al deze verschillende facetten wordt in de uitwerking van de thema´s rekening gehouden.

Gennep behoort tot de regio Nijmegen, maar heeft voor de uitvoering van de taak Veilig Thuis te kennen gegeven aan te willen sluiten bij de regio Venlo. Voor een periode van drie jaar zijn hierover afspraken vastgelegd. Uiterlijk op 1 oktober 2017 wordt een besluit genomen over het al dan niet voortzetten van deze afspraak. Voor de overige voorzieningen vanuit de middelen DU VO maakt Gennep gebruik van het aanbod in de regio Nijmegen. De gemeente Mook en Middelaar heeft een dienstverlenmingsovereenkomst afgesloten met de GGD voor de uitvoering van de Veilig Thuis-taken. De gemeenten Maasdriel en Zaltbommel zijn eveneens uitzonderingen als het gaat om de bekostiging van DU VO; zij hebben zich voor wat betreft de taken van Veilig Thuis wel aangesloten bij de regio Gelderland Zuid en betalen hiervoor zelf rechtstreeks aan de GGD. Voor wat betreft crisis(opvang) en de bekostiging hiervan vallen zij onder de centrumgemeente Den Bosch. Bij de uitwerking van de acties uit deze Regionale aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vraagt dit lokaal extra afstemming (op allerlei gebieden, zoals inkoop, inkleuring sociale kaart) en duidelijke afspraken over samenwerking/bekostiging met de centrumgemeenten Den Bosch en Nijmegen.

2. Probleemstelling

In deze Regionale aanpak kiezen we er uitdrukkelijk voor om te spreken over Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Hoewel kindermishandeling vaak in huiselijke kring voorkomt, vraagt de aanpak om een specifieke benadering. Kinderen zijn immers nog veel kwetsbaarder dan volwassenen. Veel vormen van huiselijk geweld vallen onder de term huiselijk geweld zoals partnergeweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling, seksueel geweld, slachtoffers van mensenhandel, eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. Dit maakt huiselijk geweld tot een breed begrip dat meerdere beleidsterreinen bestrijkt. Voor de nadere uitwerking van de definities van Huiselijk geweld en Kindermishandeling verwijzen we naar de bijgesloten Regiovisie.[7] In deze Regionale aanpak hanteren we de term "huiselijke kring" zo breed mogelijk, aangezien het ons gaat om het voorkomen dan wel tegengaan van geweld dat vanuit het hele spectrum van de sociale omgeving van een slachtoffer kan plaatsvinden.

Naast de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling willen we aandacht vragen voor geweld in afhankelijkheidsrelaties. Deze vorm van geweld wordt uitgeoefend door professionals of vrijwilligers tegen hun cliënten of door cliënten onderling. We zien deze vorm van geweld als een onwenselijke inmenging in iemands levenssfeer en in strijd met de belangen die iemand heeft om zich veilig te kunnen voelen. Deze vorm van geweld kan bijvoorbeeld voorkomen bij intramurale woonvormen, in het onderwijs en de kinderopvang, bij vrijwilligersorganisaties en sportverenigingen, maar ook in het geval van het verlenen van mantelzorg. Als gemeenten hebben wij geen zicht op deze vormen van geweld, tenzij ze tot een melding leiden. We oefenen hier dan ook geen rechtstreekse invloed op uit. In de contacten die we vanuit onze beleidsvelden met betrokken instanties en instellingen hebben vragen we aandacht voor deze problematiek en ook om beschikbaarheid van een gerichte aanpak om geweld in afhankelijkheidsrelaties terug te dringen.

[7] Bijlage 1: Regiovisie "Voor een Veilig Thuis" 2015

In het onlangs door de Tweede Kamer geratificeerde Verdrag van Istanbul, verbindt Nederland zich aan het hanteren van een gender sensitieve aanpak. De implicaties van een genderspecifieke benadering van Huiselijk geweld en Kindermishandeling zijn in onze regio nog niet verkend. De gender sensitieve aanpak dient bij de actualisatie van deze Regionale aanpak te worden toegevoegd, zowel beleidsinhoudelijk als qua vertaling naar uitvoering. Genderspecifiek kan als volgt worden omschreven: Het gaat hier om vormen van machtsongelijkheid tussen mannen en vrouwen, stereotype rolpatronen en verwachtingen die daaruit voortkomen over het gedrag van mannen en vrouwen, die kunnen leiden tot het ontstaan en in standhouden van huiselijk geweld.[8]

Huiselijk geweld en Kindermishandeling vinden vrijwel altijd plaats binnen een relatie met een ongelijke mate van afhankelijkheid en met scheve machtsverhoudingen. Slachtoffers ervaren vaak continue een gevoel van onveiligheid, stress en angst. Naarmate de afhankelijkheid groter is, neemt de impact op het slachtoffer toe. Vaak is ingrijpen van buitenaf nodig om het geweld te stoppen. Soms vrijwillig, maar vaker in een gedwongen kader. Zeker wanneer geweld al langer speelt (soms intergenerationeel) is het werken aan het duurzaam oplossen van geweld geen eenvoudige opgave. Patronen van geweld zijn inmiddels in de dynamiek van een relatie of (gezin)systeem ingeslepen en problemen hebben een structureel karakter gekregen.

2.1 Aard en omvang van de problematiek in beeld

Huiselijk geweld en Kindermishandeling zijn nog steeds geen gemakkelijke onderwerpen. Signalen worden niet of niet tijdig herkend en veel hulpverleners vinden het moeilijk om het onderwerp bespreekbaar te maken. Dit probleem wordt geconstateerd door het Verwey Jonkerinstituut[9]. Deze constatering werd in de regionale werkbijeenkomsten onderschreven.

Voor wat betreft de aard van de problematiek zijn er in deze bijeenkomsten op de pijlers van de Regiovisie de volgende punten genoemd:

- Bij <u>preventie</u>:
  - Er rust nog een taboe op het bespreekbaar maken van Huiselijk geweld en Kindermishandeling.
  - Er kan door cliënten zelf en door professionals nog meer en beter/eerder gebruik worden gemaakt van het sociale netwerk van cliënten.
- Op het gebied van <u>signalering</u>:
  - Er is onbekendheid over wat er binnen de grenzen van Huiselijk geweld en Kindermishandeling valt, zoals bijvoorbeeld verwaarlozing en financiële uitbuiting;
  - Er wordt nog te vaak niet of erg laat gesignaleerd;
  - Er is nog onduidelijkheid over wat te doen bij vermoedens, zowel bij burgers als professionals;
- Bij <u>stopzetten geweld</u>:
  - Er is nog te weinig ingezoomd op specifieke acties (en onderlinge samenhang/samenwerking) die kunnen worden ingezet; samenwerking in de keten dient te worden versterkt;
  - De aanpak is nog te weinig gericht op duurzaam herstel;
- Ten aanzien van <u>duurzaam herstel</u>:
  - De kwaliteit van de hulpverlening bij structurele en ernstige gevallen van Huiselijk geweld en Kindermishandeling is nog ontoereikend;

[8] Bron: Samenvatting van rapport van Regioplan, genderscan aanpak huiselijk geweld, december 2013
[9] Bron: Verwey-Jonker Instituut 2014

Het beleidsveld en het spectrum Huiselijk geweld en Kindermishandeling is aan wijziging onderhevig (o.a. MDA++, genderproblematiek en mensenhandel). Dit maakt dat er in een complexe omgeving gewerkt wordt aan een lastig te bestrijden problematiek. Gemeenten, instellingen, organisaties en ervaringsdeskundigen moeten nog meer dan nu al het geval is gaan samenwerken en specialisten inschakelen om vanuit diverse invalshoeken te komen tot oplossingen. Deze ketenoverstijgende samenwerking is van doorslaggevend belang voor het definitief stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling, zeker waar er sprake is van structureel en/of intergenerationeel geweld. Het begrip veiligheid wordt in de zorgwereld anders geïnterpreteerd dan in de justitiewereld. De zorg kent een oriëntatie op de persoon en is gericht op behandeling. Justitie is georiënteerd op een veilige en rechtvaardige samenleving en gebruikt daartoe drang- en dwangmiddelen en is gehouden aan strikte vaak bureaucratische structuren. Zorg kent ook drang- en dwangmaatregelen, maar uitsluitend in samenwerking met de justitieketen. In de praktijk komen deze werelden niet automatisch samen. Zo zie je bijvoorbeeld dat als het gaat om huiselijk geweld in een gezinssituatie de zorgketen focust op een veiligheidsplan voor de kinderen en er niet automatisch contact wordt gezocht met de justitieketen om te beoordelen of er drangmogelijkheden zijn (bijvoorbeeld een voorwaardelijke straf met begeleiding voor de pleger).

Huiselijk geweld en Kindermishandeling raakt niet alleen de slachtoffers, maar ook de plegers en getuigen ervan. Vaak zijn plegers eerder slachtoffer geweest en is er sprake van een intergenerationeel probleem. Dit vraagt om een andere interventie dan het bieden van zorg aan een getuige. Bij plegers van huiselijk geweld of kindermishandeling kan er sprake zijn van het plegen van een strafbaar feit.

2.2 Landelijke cijfers

Huiselijk geweld is de meest voorkomende vorm van geweld in Nederland. Volgens Movisie is van alle vrouwen en mannen tussen de 18 en 70 jaar 45% ooit slachtoffer geweest van huiselijk geweld, als kind, partner of ouder. Geschat wordt dat jaarlijks in Nederland minstens 200.000 personen slachtoffer worden van (evident) huiselijk geweld dat wordt gepleegd door ongeveer 100.000 à 110.000 verdachten. Bij de verdachten is 87% man en 13% vrouw. Bij de slachtoffers van evident huiselijk geweld is ongeveer 60% vrouw en 40% man. Ruim een derde van de slachtoffers geeft aan ook dader te zijn. Ruim een derde van de groep plegers die met justitie in aanraking komt, pleegt binnen 2 jaar opnieuw een geweldsdelict. Ruim 70 procent van deze groep heeft een justitieel verleden. Bijna de helft kampt met alcoholproblemen en maakt zich naast huiselijk geweld vaker schuldig aan geweldsmisdrijven.[10]
Inschatting is dat elk jaar 1 op de 20 ouderen wordt mishandeld door partner, familie, huisvrienden of zorgverleners. Mensen met een beperking, asielzoekers en illegale vluchtelingen lopen een verhoogd risico.[11]

In Nederland zijn elk jaar naar schatting 118.000 kinderen (ruim 3% van de kinderen tussen 0 en 18 jaar) slachtoffer van kindermishandeling. Meestal gaat het om emotionele en/of fysieke verwaarlozing. Daaronder is er een grote groep kinderen die opgroeit in een onveilig thuis waar huiselijk geweld speelt. Bij ruim een kwart van de incidenten zijn kinderen getuige geweest van het geweld.[12] Onderzoek heeft uitgewezen dat het risico op kindermishandeling ruim acht keer groter is in gezinnen met zeer laag opgeleide ouders. Werkloosheid van beide ouders blijkt het risico bijna vijf keer te vergroten. Een andere risicogroep vormen kinderen met een verstandelijke, lichamelijke of visuele beperking.

[10] Bron: Factsheet Movisie 2013
[11] Bron: Factsheet Movisie 2013
[12] Bron: Factsheet Movisie 2013

Daarnaast worden hogere risico's genoemd voor één oudergezinnen, gezinnen met drie of meer kinderen en stiefgezinnen.[13] Andere risico's zijn psychiatrische problematiek bij (één) van de ouders, wanneer er sprake is van (alcohol)verslaving binnen het gezin. Ook weinig sociale steun wordt als risicofactor gezien.

Het Landelijk Centrum voor Seksueel en Familiaal geweld geeft op haar website aan dat 1 op de 8 vrouwen en 1 op de 25 mannen ooit is verkracht. Het gaat hierbij om ca. 100.000 slachtoffers per jaar. Hiervan is 90% vrouw en 10% man. In 6% van de gevallen is de dader een vrouw. Het verkrachtingsrisico is tussen de 12 en 24 jaar 4x zo groot. Verstandelijk beperkten zijn 4x vaker slachtoffer.[14]

Steeds meer kinderen krijgen te maken met de scheiding van hun ouders. Jaarlijks gaat het om circa 70.000 kinderen. Ook het aantal vechtscheidingen stijgt aanzienlijk. 20% van de scheidingen kan gekarakteriseerd worden als een vechtscheiding, zo blijkt uit onderzoek van TNS NIPO. En het aantal scheidingen is nog steeds groeiende. Volgens de Kinderombudsman komen er jaarlijks circa 3.500 kinderen bij die ernstig last hebben van een vechtscheiding. In totaal zijn er in Nederland 16.000 minderjarige kinderen die ernstig lijden onder de vechtscheiding van hun ouders.[15] Driekwart (74%) van de ouders die zeggen dat hun echtscheiding een vechtscheiding was, geeft aan dat hun kinderen meer geleden hebben onder de scheiding dan nodig was. Een derde (32%) stelt dat de kinderen niet centraal stonden. Achteraf gezien is 85 procent van deze ouders niet tevreden over de manier waarop ze samen, als koppel, met hun kind(eren) gecommuniceerd hebben over de scheiding. Dit blijkt uit onderzoek van het programma één vandaag onder 4.500 gescheiden ouders, waarvan bijna 1.500 (33%) aangeven de breuk als een vechtscheiding te hebben ervaren.[16]

De gevolgen van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling zijn niet altijd meteen zichtbaar en kunnen zich soms pas op latere leeftijd openbaren. Het leidt tot problemen op emotioneel gebied en heeft gevolgen voor opleiding, werk en de financiële situatie. Ook kan het geweld leiden tot verslavingsproblemen, suïcidepogingen, lichamelijk letsel of gedragsproblemen. Het blijkt lastig te zijn om de kosten van huiselijk geweld en kindermishandeling in beeld te brengen. Ze doen zich voor op drie vlakken: (1) gebruik van (officiële) diensten als politie, justitie, gezondheidszorg, opvang e.d., (2) verzuimkosten werkenden en (3) het menselijk lijden. Met name deze laatste is lastig te kwantificeren. Naar de andere twee onderdelen werd in 2010 en 2011 onderzoek gedaan en een schatting gemaakt van de kosten; ca. 280 miljoen voor (1) en ca. 192 miljoen voor (2).[17]

2.3 Regionale cijfers

Als we landelijke cijfers huiselijk geweld omrekenen naar onze regio zijn er jaarlijks naar schatting 6.500 slachtoffers. Doen we hetzelfde met landelijke cijfers kindermishandeling dan betekent het dat er in onze regio circa. 3.500 slachtoffers zijn in de leeftijdscategorie tot 18 jaar.

In de in 2014 uitgekomen monitor van de GGD wordt gemeld dat 8% van de inwoners van Gelderland Zuid aangeeft ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld.[18] In hiernavolgend overzicht een weergave van de afzonderlijke gemeenten op basis van onderzoek van de GGD in de regio Gelderland Zuid.

---

[13] Bron: Kinderen Veilig Actieplan Aanpak Kindermishandeling 2012-2016, Ministerie VWS
[14] Bron: Factsheet Centrum Seksueel Geweld, website augustus 2016
[15] Bron: Kinderombudsman 2015
[16] bron: onderzoek één vandaag, augustus 2013
[17] Bron: Factsheet Movisie 2013
[18] Bron: GGD Volwassenen en ouderenmonitor Gelderland zuid, maart 2014

Vrouwen zijn significant vaker het slachtoffer van huiselijk geweld dan mannen (11% versus 5%) en huiselijk geweld komt in de leeftijdsgroep 19 tot 65 jaar vaker voor dan bij 65-plussers (9% versus 4%). Het gaat in de meeste gevallen van huiselijk geweld om 'psychisch en/of emotioneel geweld' (regio Rivierenland 5%, regio Nijmegen 6%), gevolgd door lichamelijk geweld (beide regio's 4%). Ongewenste seksuele toenadering en seksueel misbruik worden het minst genoemd. Deze twee vormen van huiselijk geweld komen allebei voor bij 1% van de inwoners van beide regio's. In de meeste gevallen worden ex-partners en (stief)ouder(s) genoemd als de daders van het huiselijk geweld (deze worden allebei door 3% genoemd).

In heel 2015 heeft Veilig Thuis GZ 659 meldingen ontvangen en 2.830 adviezen verstrekt.

In de eerste helft van 2016 is Veilig Thuis Gelderland-Zuid ruim 2.200 keer benaderd. Hierbij ging het om 970 meldingen van een vermoeden van Huiselijke Geweld of Kindermishandeling, waarbij 15% betrekking op een situatie, waarover al eerder was gemeld (dubbele meldingen). Van deze 970 meldingen:

- Is ca. 70% afkomstig van de politie.
- Is ca. 10% afkomstig van een niet-professional (familielid, bekende of buurtgenoot).
- Betreft ca. 60% een vermoeden van kindermishandeling
- Is 30% afkomstig uit de gemeente Nijmegen.

Veilig Thuis is 1230 om advies gevraagd. Van deze adviesvragen:

- Betreft het > 80% een mogelijke situatie van kindermishandeling
- Is 25% afkomstig van een niet-professional (familielid, bekende of buurtgenoot).
- Is 30% afkomstig van een (huis)arts of verpleegkundige en betreft het een adviesvraag aan de Vertrouwensarts.

In deze Regionale aanpak betrekken we ook seksueel geweld. Het Centrum Seksueel en Familiaal Geweld[19] heeft over het eerste kwartaal van 2016 de volgende aantallen en soorten geweld geregistreerd:

Type geweld	Aantal slachtoffers
Seksueel geweld	
Acuut (≤ 7 dagen)	5
Niet-acuut (> 7 dagen)	9
Familiaal geweld	
Acuut (< 24 uur)	1
Niet-acuut (> 24 uur)	2
Seksueel familiaal geweld[20]	
Acuut (≤ 7 dagen)	4
Niet-acuut (> 7 dagen)	9
Totaal aantal slachtoffers	**30**

Slachtoffers van acuut geweld worden opgevangen op SFG-locatie Spoedeisende Hulp van het Radboudumc. Slachtoffers van niet-acuut geweld worden geholpen via SFG-locatie UGC Heyendael.

[19] Gelderland midden en zuid
[20] Dit betreft verkrachting of aanranding door een persoon uit de familiale kring van het slachtoffer, bv de partner, broer, oom of neef

Vanaf maart 2013 tot maart 2016 hebben zich de volgende slachtoffers gemeld bij het Centrum Seksueel en Familiaal Geweld[21]:

	Seksueel geweld %	Familiaal geweld %
Geslacht		
Vrouw	94	92
Man	6	8
Leeftijdscategorie		
<18	40	0[22]
≥18	60	100
Cognitieve beperking	18	6
Huidig gebruik van psychiatrische medicatie[23]	24	25
Eerder seksueel of familiaal geweld	29	61
Huidig gebruik van psychosociale hulpverlening	53	39
Politiebetrokkenheid		
Politiebetrokkenheid in SFG	88	56
Aangifte	44	48

Bijna 300 mensen uit Gelderland-Zuid hebben in 2015 een beroep gedaan op de expertise, begeleiding en/of opvang beschikbaar bij Moviera (via back-office). Van dat aantal is er met ca. 60% een intake gedaan en vervolgens een ambulant traject ingezet of opvang met begeleiding geboden, 25% is doorverwezen naar ketenpartners, in 15% van de meldingen kon worden volstaan met consulatie & advies. Bij de mensen met wie een intake is gedaan ging het in bijna driekwart van de gevallen om partnergeweld en bij ca. 10% om stalking. Bij de resterende groep ging het om diverse vormen van geweld, waaronder eer gerelateerd geweld, loverboyproblematiek, oudermishandeling en jonge moederproblematiek.

Regionale cijfers over (v)echtscheidingsproblematiek en de gevolgen voor kinderen zijn nog niet beschikbaar. Uit een steekproefsgewijze telling bij Jeugdbescherming Gelderland waarbij echtscheidingsproblematiek als grondslag voor casuïstiek is genomen, komt voor de regio Nijmegen in 2015 een aantal van 300 casussen naar voren. De cijfers voor de regio Rivierenland zijn bij het uitbrengen van deze notitie nog niet beschikbaar. Deze worden op een later moment als addendum aan deze notitie toegevoegd.

In het op te zetten monitoringssysteem voor deze Regionale aanpak willen we het totale bereik van slachtoffers en daders in beeld gaan brengen. Voor het opzetten van een monitoringssysteem voor deze Regionale aanpak is de beschikbaarheid en kwaliteit van adequate (management)informatie essentieel. Alleen dan is het mogelijk een volledig

[21] Afgeronde percentages gerekend over totaal aantal slachtoffers dat zich meldde tussen januari 2013 en januari 2016. Onderzoek uitgevoerd door Vrouwenstudies Medische Wetenschappen Radboudumc
[22] Kindermishandeling < 18 jaar heeft een eigen routing binnen het Radboudumc via de werkgroep Kindermishandeling en komt derhalve niet in het Centrum SFG Nijmegen terecht
[23] Psychiatrische medicatie zijn anti-depressiva, anti-psychotica, anxiolytica/hypnotic, stemmingsstabilisatoren en stimulantia

beeld van slachtoffers en daders en van de uitvoering van casussen te realiseren, (prestatie)indicatoren te ontwikkelen en een goede evaluatie op de ambities uit te voeren (zie ook paragraaf 5). Meteen bij de start van de uitwerking van deze Regionale aanpak doen we hiervoor nadere voorstellen.

3. Ambities

Bij de uitwerking van de ambities baseren we ons op de Regiovisie. In deze Regiovisie bezien we Huiselijk geweld en Kindermishandeling niet als een geïsoleerd probleem tussen pleger en slachtoffer. We werken vanuit de overtuiging dat inwoners van de Regio Gelderland Zuid (kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen) recht hebben op een veilige sociale omgeving, waarin zij zich gezond kunnen ontwikkelen en optimaal kunnen participeren. Veiligheid staat hierbij voorop. Specifieke aandacht hebben we voor kinderen, vrouwen en ouderen, want zij zijn immers het meest kwetsbaar voor Huiselijk geweld en Kindermishandeling.

We streven ernaar dat de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling een meer integraal onderdeel wordt van de decentralisaties in het sociale domein. Ons uitgangspunt is dat iedereen zo goed en veilig mogelijk in zijn eigen leefomgeving moet kunnen opgroeien, zich ontwikkelen en deelnemen aan de samenleving. Om dit te bereiken werken we samen in de keten, ieder vanuit z´n eigen rol en verantwoordelijkheid. Deze samenwerking in de keten kunnen we versterken door meer focus aan te brengen op het gezamenlijk te bereiken doel, in plaats van te redeneren vanuit het eigen (organisatie)belang.
Een van de taken van de overheid (en de zorgverzekeraars) is te sturen op een goede samenwerking binnen de keten en de beschikbaarheid van de juiste zorg op het juiste moment. Randvoorwaarden hiervoor zijn dat de verschillende partijen elkaars expertise kennen en de hulp van anderen inroepen als zij zelf niet deskundig genoeg zijn. Een andere belangrijke randvoorwaarde bij de uitwerking van beleid in zorg en welzijn is dat we ervoor zorgen dat er voldoende specialistische kennis wordt georganiseerd en beschikbaar is in de reguliere zorg- en veiligheidsketen gericht op een duurzame aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling.

Om de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling vorm en inhoud te geven werken we systeemgericht en vanuit een ketenaanpak met partners, instellingen en organisaties samen op de gebieden zorg en veiligheid. De ketensamenwerking bij de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling rust op de in de Regiovisie genoemde vier pijlers: preventie, signalering, stoppen geweld en duurzaam herstel.

Deze vier pijlers lichten we in paragraaf 3.1. nader toe en vertalen we op basis van afstemming met ketenpartners en organisaties/instellingen in gewenste maatschappelijke effecten en doelen. Op basis van de werkbijeenkomsten met ketenpartners en regiogemeenten benoemen we 10 relevante thema's die we in 2016, 2017 en 2018 regionaal, Gelderland Zuid, al in gang hebben gezet, uit willen breiden en/of nog op willen gaan pakken. De agenda voor 2019 en 2020 wordt opgesteld op basis van een tussentijdse evaluatie op de behaalde resultaten. Het één op één koppelen van de thema's aan één pijler is lastig, omdat het thema vaak betrekking heeft of doorwerkt op meerdere onderdelen of in de hele keten (vier pijlers). Om toch de relatie met de pijlers en bijbehorende doelen te kunnen leggen, ordenen we de thema's naar die pijler waar de activiteiten het sterkst aan gerelateerd zijn; uit de tekst blijkt of er ook een relatie is met de overige pijlers.

In 3.3. gaan we in op de samenhang tussen regionaal op te pakken thema's en de lokale uitvoeringsagenda. In de samenvattende tabel laten we zien hoe de thema's lokaal en regionaal aansluiten op de vier pijlers.

3.1. Gewenste maatschappelijke effecten, doelen en thema's op de vier pijlers van de keten

1. ***Preventie:*** *het voorkomen van Huiselijk geweld en Kindermishandeling.*

Toelichting

Bij preventie gaat het om het doorbreken van het taboe op het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling, versterken van het bespreekbaar maken van opvoedings- en relatieproblemen en het vergroten van de weerbaarheid van kinderen en volwassenen die met deze problemen te maken krijgen. Belangrijk hierbij is het in de basisinfrastructuur op lokaal niveau bieden van voldoende opvoedingsondersteuning en ondersteuning bij gezins- en relatieproblemen om erger te voorkomen. Tevens is het van belang dat persoonlijke netwerken voldoende worden benut waardoor draagkracht van mensen kan worden versterkt. Ander thema bij preventie is het aanwezig zijn van voldoende weerbaarheid bij kinderen door ze te leren dat ze nee mogen zeggen en hulp kunnen vragen als er dingen gebeuren die niet prettig zijn. Bewustwording dat ouderenmishandeling bestaat vormt een ander thema. Als belangrijk regionaal thema lichten we deskundigheidsbevordering er uit. Is er voldoende expertise bij professionals en vrijwilligers om signalen op te pakken van Huiselijk geweld en Kindermishandeling? Weten burgers en professionals hoe ze het bespreekbaar kunnen maken en wat ze vervolgens kunnen doen?

Gewenst maatschappelijk effect: *Mensen nemen verantwoordelijkheid om respectvol met elkaar om te gaan en weten hoe, waar en wanneer zij hulp nodig hebben bij huiselijk geweld en kindermishandeling.*

Waar streven we naar:

1.1. Mensen durven hulp te vragen bij de opvoeding en weten waar zij deze kunnen vragen. Zij zijn zich bewust van de negatieve effecten van huiselijk geweld en kindermishandeling en ondernemen daarom actie en vragen hulp.

1.2. Mensen durven hulp te vragen bij relationele en gezinsproblemen, waaronder (v)echtscheidingen.

1.3. Mensen benutten het sociale netwerk vroegtijdig om erger te voorkomen; ook door professionals.

1.4. Versterken van kennis bij professionals over risicofactoren die tot huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen leiden en zorgen ervoor dat mensen toe geleid worden naar passende hulp.

1.5. Kinderen en andere risicogroepen beter weerbaar maken

Welke thema's pakken we regionaal op:

Vechtscheidingen

Het aantal problematische echtscheidingen stijgt. De wachtlijsten bij Entrea voor Ouderschap na Scheiding (ONS) lopen voortdurend op en het aantal Ondertoezichtstellingen bij echtscheidingsproblematiek stijgt in onze regio. Zie ook paragraaf 2.3; de regionale cijfers.

Echtscheidingsproblematiek heeft altijd invloed op het welzijn van betrokken kinderen. In het geval van vechtscheidingen is er sprake van een dermate conflictueuze situatie dat de kinderen in hun ontwikkeling worden bedreigd. Deskundigen[24] zijn het er over eens dat het betrekken van kinderen in een vechtscheiding als een vorm van kindermishandeling moet worden gezien. Geestelijk geweld en emotionele verwaarlozing kunnen immers net zo schadelijk voor kinderen zijn als lichamelijk geweld. Kinderen in dergelijke situaties

[24] Bron: adviesrapport van de Kinderombudsman "Vechtende ouders, het kind in de knel", 31 maart 2014

hebben zelf vaak niet de mogelijkheid en de middelen om hulp in te schakelen. Daarom is het ontzettend belangrijk dat deze kinderen beschermd worden voor de schadelijke gevolgen van een vechtscheiding tussen hun ouders.
De subregio´s Nijmegen en Rivierenland willen de komende jaren extra investeren in het voorkomen of verminderen van de schade die kinderen ondervinden door (v)echtscheidingen. Dit doen we door een meer samenhangend aanbod rondom (v)echtscheiding problematiek te organiseren. Van lichte opvoedingsondersteuning tot specialistische ingekochte zorg in het kader van omgangsbegeleiding. Door nadrukkelijker en nauwer samen te gaan werken willen we komen tot een gezamenlijke en op elkaar aansluitende aanpak en een effectievere werkwijze om de hulp bij deze problematiek efficiënter en preventiever in te richten.

Deskundigheidsbevordering
Het is van belang dat beroepsgroepen zich een basis aan kennis en vaardigheden eigen maakt. Het gaat, afhankelijk van de rol van de professional/persoon, om deskundigheidsbevordering in het toepassen van de Meldcode, het signaleren/communiceren/handelen en uitvoeren ervan en risicotaxatie. Scholingen kunnen worden georganiseerd voor professionals uit meerdere beroepsgroepen tegelijk. Maar bij het organiseren van scholing is het wel van belang af te stemmen op de rol die de professional heeft in de keten. Voor medewerkers leerplicht zijn bijvoorbeeld deels weer andere vaardigheden relevant dan voor medewerkers van scholen of lokale zorgnetwerken. Prioriteit regionaal ligt wat ons betreft nu bij de deskundigheidsbevordering van medewerkers van de wijkteams c.q. gebiedsteams waar het gaat om het kunnen hanteren van de Meldcode.
Het is een lokale verantwoordelijkheid van gemeenten om keuzes te maken / accentverschillen aan te brengen in lokale behoefte aan deskundigheidsbevordering, waaronder het op orde hebben van de basiskennis (o.a. risicotaxatie, Veiligheidsplan) over Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Dit gebeurt dan ook met lokale middelen. Bij professionals uit de kinderopvang en het onderwijs en zorgaanbieders is het hun verantwoordelijkheid om medewerkers te scholen, zodat ze kunnen werken volgens de Meldcode. Als gemeenten sturen we hierop door middel van prestatieafspraken, vastleggen in bestekken en monitoring in kwartaalgesprekken en bij werkbezoeken.

2. ***Signalering:*** *het in een vroeg stadium opsporen van Huiselijk geweld en Kindermishandeling, zodat kan worden voorkomen dat een ontstane situatie verergert.*
Toelichting:
Tweede onderwerp van de keten: het signaleren. Hoe is het ongewenste gedrag herkenbaar? Speciale aandacht daarbij is nodig voor emotionele verwaarlozing; een grijs gebied en een relatief nieuwe vorm van geweld gepleegd door mantelzorgers; geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA). Omdat het bespreekbaar maken van en het aanspreken op Huiselijk geweld en Kindermishandeling in de signaleringsfase zo mogelijk nog lastiger dan bij preventie is het belangrijk dat er voldoende (en bereikbare) contactpersonen en specialisten (aandachtsfunctionarissen) in het netwerk aanwezig zijn. Om een goede risico-inventarisatie te kunnen maken dient er expertise beschikbaar te zijn, dan wel te worden ontwikkeld. Deskundigheidsbevordering (waaronder werken met de Meldcode) is voor de gehele keten een speerpunt en speelt bij signalering vooral als het gaat om deskundigheid passend bij de functie die de professional vervult. Ook is een sluitende samenwerking tussen organisaties en professionals van belang.

Gewenst maatschappelijk effect:

Mensen herkennen huiselijk geweld / kindermishandeling, kunnen het bespreekbaar maken en weten hoe te handelen.

Waar streven we naar:

1.1. Er is een nauwere samenwerking tussen organisaties, waardoor er eerder en beter vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid (rollen, taken, verantwoordelijkheden, houding en gedrag) wordt gesignaleerd.
1.2. Versterken van een gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel van professionals het eigen vakgebied overstijgend.
1.3. Creëren van betere randvoorwaarden voor professionals om te kunnen signaleren, zoals kennis, vaardigheden (gespreksvoering en handelingsvaardigheden), bekendheid met signalerings- en taxatie-instrumenten (VIR, ZRM, Meldcode), collegiale steun, beschikbare tijd.
1.4. Organiseren van voldoende waarborgen voor handelingsbevoegdheid en veiligheid van professionals.
1.5. Voldoende vertrouwen creëren bij de leden van het "slachtoffersysteem" en het persoonlijke netwerk om een gesprek te durven voeren bij vermoedens /over een problematische situatie.
1.6. Bewustwording en stimulering van scholen over hun rol en kwaliteiten, kennis en vaardigheden bij het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Welke thema's pakken we regionaal op?

Aandachtsfunctionarissen

Het belang van het aanwijzen van aandachtsfunctionarissen Huiselijk geweld en Kindermishandeling in organisaties is dat ze expertise hebben over signaleren en de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Zij vormen een soort van spin in het web, de expert in de organisatie, van waaruit kennis kan worden uitgezet in organisaties en van waaruit gezorgd wordt voor onderlinge uitwisseling van kennis. De expertise kan worden ingezet op casussen, maar de kennis kan ook breder in organisaties worden benut. Een aandachtsfunctionaris draagt bij aan het borgen van kennis over de aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling binnen een organisatie. Kwaliteit kan worden gewaarborgd door aansluiting bij een landelijke of regionale vakgroep. Collega's kunnen er terecht voor advies/ondersteuning bij vermoedens van geweld, vragen over het signaleren, hoe te handelen etc. Een aandachtsfunctionaris kan er aan bijdragen dat professionals in de organisatie ook daadwerkelijk de stappen van de Meldcode hanteren. Professionals die werken volgens de Meldcode grijpen drie keer vaker in bij vermoedens van kindermishandeling. Diverse organisaties hebben al een aandachtsfunctionaris, er is echter geen goed zicht op het functioneren ervan, onderlinge afstemming en de mate waarin er aandachtsfunctionarissen aangesteld zijn. We stimuleren organisaties om aandachtsfunctionarissen aan te wijzen. Dat doen we onder andere door de huidige stand van zaken te checken en jaarlijks enkele bijeenkomsten van de aandachtsfunctionarissen te faciliteren. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden/haalbaarheid om een financiële stimuleringsimpuls te geven aan organisaties die een aandachtsfunctionaris hebben. Veelal is een aandachtsfunctionaris namelijk een hulpverlener die voor een aantal uur per week aanvullende taken heeft en dus geen aparte functionaris.

Ouderenmishandeling

Ouderen zijn door de mate van afhankelijkheid en een verminderde fysieke en mentale weerbaarheid extra kwetsbaar voor huiselijk geweld. In het kader van het landelijke actieplan "Ouderen in veilige handen" heeft de GGD de afgelopen drie jaar uitvoering gegeven aan het Plan van Aanpak Ouderenmishandeling Regio Gelderland Zuid 2013-2015. Evaluatie heeft duidelijk gemaakt dat verdere ontwikkeling nodig is. Hiervoor zijn drie thema´s benoemd:

1. **Versterken netwerk aandachtsfunctionarissen**: Er is versterking nodig in het organiseren van het delen van kennis en expertise en het inrichten van samenwerkingsstructuren ter voorkoming of stopzetting van gesignaleerd geweld; aandacht voor o.a. de afstemming met Veilig Thuis en de politie. Via het Borgingsplan Ouderenmishandeling 2016-2018 wordt hier invulling aan gegeven.
2. **Versterken ketensamenwerking financiële uitbuiting**: De zogenaamde "Regionale alliantie Veilig Ouder worden" is bezig met de inrichting van een integrale ketenaanpak op financiële uitbuiting waarin relevante partners samenwerken. Beoogd wordt door o.a. casuïstiekbespreking specifieke hiaten in de keten in onze regio op te sporen en op te lossen, handelingsafspraken te maken en vast te leggen en opgedane kennis en afspraken over de werkwijze te verankeren bij de betrokken ketenpartners. Om dat te realiseren wordt er een sociale kaart gemaakt, casusoverleg georganiseerd, een handelingsprotocol ontwikkeld, voorlichtingsmateriaal verspreid en worden acties ondernomen om het in bestaande structuren te borgen.
3. **Versterken kennis over ouderenmishandeling en geweld in afhankelijkheidsrelaties door mantelzorgers:** Het risico van overbelaste mantelzorgers en daardoor ouderenmishandeling kan een toenemend probleem worden. We inventariseren aandachtspunten in onze regio en volgen landelijke ontwikkelingen/pilots op dit terrein. De hierbij opgedane kennis vertalen we naar onze regio en gaan we benutten voor het vormgeven van een eigen aanpak.

3. ***Stopzetten geweld:*** *stoppen van onwenselijk gedrag en veiligheid terugbrengen in het cliëntsysteem*

Toelichting:

De derde pijler is het stopzetten van geweld. Veilig Thuis vervult hierin een cruciale rol. Er loopt inmiddels een stevig pakket aan maatregelen om de kwaliteit van Veilig Thuis te versterken. Daarbij kan de samenwerking in de keten verder versterkt worden door ketenpartners in positie te brengen als het gaat om het gebruik maken van drang- en dwangmaatregelen. De vertrouwensband met de cliënt maakt het voor sommige hulpverleners lastig om de stap naar drang en dwang te zetten. Daar waar bij hulpverlening op basis hiervan een drempel ontstaat voor samenwerking gaan we het gesprek aan om gezamenlijk mogelijkheden tot stopzetten geweld te onderzoeken.
Deskundigheidsbevordering van professionals betekent dan ook dat professionals uit zowel zorg- als justitieketen weten hoe ze de afstemming onderling moeten opzoeken. In dit kader is bewustwording van gezamenlijke mogelijkheden om ook het slachtoffer vanuit de strafketen te ondersteunen in de aanpak, een aandachtspunt. Hierbij valt te denken aan Aware, afspraak op locatie bij de politie, of afspraak op persoon. Deze inzet kan ondersteunend zijn om de veiligheid te borgen. Daarnaast is het ook van belang dat slachtoffers van seksueel geweld goed en gespecialiseerd geholpen worden.

Gewenst maatschappelijk effect:

Mensen zijn veilig in hun persoonlijke omgeving.

Waar streven we naar:

1.1. Lichamelijke, psychische en seksuele veiligheid terugbrengen in het systeem.
1.2. Snelle en adequate acties plegen waardoor het geweld stopt.
1.3. Een kwalitatief goed functionerend Veilig Thuis.
1.4. Gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid voor veiligheid (burgers en professionals) verder ontwikkelen en handelingsperspectief bieden bij vermoedens/signalen van geweld.

1.5. In een crisissituatie wordt snel en adequaat gehandeld; mensen worden bij voorkeur begeleid in de thuissituatie of in veiligheid gebracht en elders opgevangen.

Welke thema's pakken we regionaal op?

Kwaliteitsversterking Veilig Thuis Gelderland Zuid

Gemeenten zijn vanuit de Wmo verplicht om per 1 januari 2015 een advies en Meldpunt voor Huiselijk geweld en Kindermishandeling operationeel te hebben. Om hier invulling aan te geven hebben de raden van de aangesloten gemeenten in april 2014 de kaders voor Veilig Thuis vastgelegd in het Functioneel Programma van Eisen Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (d.d. 31-03-2014). De nadere uitwerking van deze kaders en de opdracht voor realisatie, zoals vastgelegd in het Programma van Eisen Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld Veiligheidsregio Gelderland Zuid (PvE 1.0, Handelingsprotocol juni 2014 incl. regionaal addendum), zijn door de colleges in september 2014 vastgesteld. Op basis van deze besluitvorming is het meldpunt Veilig Thuis in de regio Gelderland Zuid ondergebracht bij de GGD Gelderland Zuid. De opdracht voor realisatie bestaat uit drie fasen: fase 1: Inrichten en ontwikkelen – van 1 juli 2014 tot 1 januari 2015, fase 2: Uitvoeren, monitoren en door ontwikkelen – van 1 januari 2015 tot 1 januari 2017 en fase 3: Stabiliseren en borgen vanaf 1 januari 2017.
Door een combinatie van factoren, waaronder een sterke toename van het aantal meldingen en adviezen, is de ontwikkeling van Veilig Thuis op forse achterstand gekomen

In het najaar van 2015 hebben de Inspecties voor de Jeugdzorg en de Gezondheidszorg onderzoek gedaan bij alle Veilig Thuisorganisaties in Nederland. Daaruit kwam naar voren dat Veilig Thuis Gelderland Zuid op 16 van de 24 toetsingscriteria onvoldoende scoorde. In april 2016 is Veilig Thuis onder verscherpt toezicht geplaatst omdat de werkvoorraden hoog bleven, wettelijke termijnen niet werden gehaald en er steeds een wisselend beeld werd geschetst over de stand van zaken. Om de problemen op te lossen en achterstanden weg te werken hebben de opdracht gevende gemeenten, op basis van verbeterplannen, meerdere keren (2015 en 2016) extra budget beschikbaar gesteld en heeft er een structurele ophoging van het oorspronkelijke budget plaatsgevonden. Daarnaast is voor de aansturing van Veilig Thuis binnen de GGD een aparte directeur aangesteld, die rechtstreeks verantwoording aflegt aan het dagelijks bestuur van de GGD. Het aanvullend budget wordt door Veilig Thuis aangewend om uitvoering te geven aan deze plannen. Hierbij gaat het om zaken als:

- Garanderen 24 uurs bereikbaar- en beschikbaarheid;
- Inzet kwalitatief en kwantitatief voldoende personeel en materieel;
- Duidelijke afspraken te maken met ketenpartners over samenwerking en overdrachtsmomenten (o.a. procesregie en casusregie);
- Voortraject, advies- en consultatiefunctie bij preventie en signalering, te versterken.

Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur een besluit genomen over de toekomstige positionering van Veilig Thuis op basis van de onlangs door de colleges vastgestelde keuzenotitie Van Montfoort.[1] In deze notitie wordt geadviseerd om Veilig Thuis structureel onder te brengen bij de GGD en voor twee jaar (tot juni 2018) de aansturing van een aparte directeur te behouden. Vanwege de ontstane ontwikkelachterstand kunnen gemeenten deze lijn doortrekken op de opdracht (PvE 1.0) en het opdrachtgeverschap. Met als uitzondering hierop het vastgestelde Handelingsprotocol 2014 incl. regionaal addendum. Na het buiten gebruik stellen van het addendum, als gevolg van opmerkingen van de inspecties, heeft er een verschillenanalyse plaatsgevonden tussen het door de colleges vastgestelde protocol (juni 2014) en het Handelingsprotocol van november 2014 waarop de

[1] De toekomst voor Veilig Thuis Gelderland Zuid, 30 mei 2016; in juni 2016 vastgesteld in de colleges van de regio Gelderland Zuid

inspectie heeft getoetst. Uit deze analyse kan worden geconcludeerd dat de versie van november 2014 geen ongunstig effect heeft op de opdracht zoals die door de colleges van Gelderland-Zuid is vastgesteld, omdat het slechts een verdere uitwerking/specificering op uitvoeringsniveau bevat. Op basis hiervan passen wij de opdracht aan Veilig Thuis aan; het Handelingsprotocol VNG juni 2014 incl. regionaal addendum wordt ingetrokken en het Handelingsprotocol VNG november 2014[2] wordt van kracht als verdere basis voor doorontwikkeling. In de besluitvorming over deze Regionale aanpak wordt dit expliciet aan de colleges ter besluitvorming voorgelegd, evenals het oprekken van de opdracht voor realisatie van fase 2.

De opdracht gevende gemeenten willen meer grip en inzicht krijgen in de doorontwikkeling van Veilig Thuis. Zij zijn in samenspraak met Veilig Thuis bezig met het ontwikkelen van een systeem voor monitoring. Daarnaast is er door de managers van Veilig Thuis, landelijk, een kwaliteitskader "Zicht op veiligheid" opgesteld. In dit kwaliteitskader zijn afspraken vastgelegd over de doorontwikkeling van Veilig Thuis en de samenwerkende ketenpartners, met name wat betreft de overdracht van casuïstiek van Veilig Thuis naar het lokale veld.

Veilig thuis werkt in de regio Gelderland Zuid in nauwe afstemming met de relevante ketenpartners (met name Veiligheidshuis) toe naar een tijdige screening aan de voorkant, waardoor de signalen snel op de juiste plek komen en verantwoordelijkheden helder op elkaar zijn afgestemd. De ontwikkeling van het gezamenlijke voorportaal onder regie van Veilig Thuis heeft vooral tot doel om snel te beoordelen welke organisatie al actief is in een casus, zodat vervolgens een tijdige en passende route gevolgd kan worden.

Begeleiding en opvang van slachtoffers van huiselijk geweld
De Stichting Moviera geeft begeleiding en opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld. Moviera richt zich hierbij ook op specifieke groepen, zoals slachtoffers van mensenhandel, (jeugd)prostitutie en loverboys, slachtoffers van eer gerelateerd geweld, ouderenmishandeling en mannelijke slachtoffers. In overeenstemming met de gemeentelijke visie werkt Moviera vanuit de gedachte "eigen kracht en netwerk benutten voor herstel van duurzame veiligheid". Moviera is gestart met een pilot om vrouwen die zich in een ernstige onveilige situatie bevinden, zoveel mogelijk te ondersteunen vanuit een eigen zelfstandige woonomgeving. Via de pilot wordt onderzocht welke instrumenten geschikt zijn en hiervoor kunnen worden benut. We ondersteunen een verbreding en doorontwikkeling van ambulantisering van het aanbod.[25]

Bij de behandeling van slachtoffers door GGZ, Jeugdhulp etc. streven we ernaar dat kinderen zo kort mogelijk uit de thuissituatie worden gehaald. Er wordt gewerkt met een intensieve gezinsbehandeling om de (gedrags)problemen in het gezin aan te pakken, oog te hebben voor sociale problematiek en zo het gezin weer op de rit te krijgen en veilig te maken.

Continuering van het Centrum voor Seksueel Geweld
In Nederland zijn diverse Centra voor Seksueel Geweld. Ook Nijmegen heeft zo'n regionaal centrum voor midden en zuid Gelderland. Het Centrum verleent in enkele zinnen samengevat eerste hulp en nazorg bij acuut seksueel geweld. In VNG verband is via de commissie Gezondheid en Welzijn overeengekomen dat er landelijk 16 Centra voor Seksueel

[2] Bijlage 2: Handelingsprotocol VNG november 2014
[25] In de landelijke Regio Aanpak Veilig Thuis onderzoeken de Federatie Opvang en de VNG samen de mogelijkheden om tot meer ambulatisering te komen.

Geweld nodig zijn voor een landelijk dekkend stelsel. Het Centrum Seksueel geweld opereert tot op heden zonder gemeentelijke bemoeienis en bekostiging. In VNG verband is via de commissie Gezondheid en Welzijn[26] besloten dat gemeenten de verantwoordelijkheid op zich nemen om de centra in stand te houden als het rijk tijdelijk budget beschikbaar stelt in 2016 en 2017. Dit is toegezegd door het rijk. De VNG commissie heeft daarnaast aangegeven deze verantwoordelijkheid op zich te willen nemen er van uit gaande dat regionale partners de MDA++ - waarin het Centrum kan worden ingebed – meefinancieren.[27] De centrumgemeenten hebben, ondanks het voorbehoud ten aanzien van financiering, afgesproken om afspraken te maken over de vorm waarin de hulp voor slachtoffers van seksueel geweld in die regio wordt voortgezet. Die afspraken hebben zowel betrekking op de periode voorafgaand aan de start van de MDA++, als over de periode daarna. Overleg hierover is in Gelderland (ambtelijk) gestart en moet in de loop van dit jaar verder worden uitgewerkt en georganiseerd.

Versterking van de kwaliteit van de acute en duurzame aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling (MDA++)
In de notitie "Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg"[28] wordt een model gepresenteerd voor gefaseerde ketenzorg. Uitgangspunt hierbij is dat er eerst wordt samengewerkt voor veiligheid en daarna wordt gezorgd voor risicogestuurde en herstelgerichte zorg. In deze Regionale aanpak wordt een visie gegeven op ketenzorg bij kindermishandeling, huiselijk geweld en seksueel misbruik, waarbij het triage-instrument van Veilig Thuis een centrale rol speelt. Met deze notitie wordt een aanzet gegeven voor discussie en nadere uitwerking van de bestaande Multidisciplinaire Aanpak. Beoogd wordt in de MDA++ aanpak "structureel onveilig" en "acuut onveilig" in samenhang te organiseren. Waar intergenerationeel en/of structureel geweld plaatsvindt in een systeem dat complex is in de zorgcomponent én ook complexe justitiecomponenten bevat, wordt de casuïstiek behandeld in het Veiligheidshuis, waar behalve regie op de uitvoering (casemanager) ook de regie op het proces is belegd.

De wethouders van de 35 "centrumgemeenten VO" onderschrijven de noodzaak van een effectieve aanpak voor slachtoffers van ernstige en complexe vormen van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld (MDA++). Zij delen de visie dat een effectieve aanpak voor deze slachtoffers intersectoraal, specialistisch en multidisciplinair moet zijn. Zij hebben in VNG-verband (advies aan commissie Zorg en Welzijn VNG) afgesproken dat zij als centrumgemeenten een voortrekkersrol nemen om op zo kort mogelijke termijn samen met de andere gemeenten in hun regio en samen met zorgverzekeraars, maatschappelijke en justitiële partners in hun regio te komen tot afspraken om een MDA++ vorm en inhoud te gaan geven. Hierbij is de intentie uitgesproken om zowel de acute als de structurele variant te gaan realiseren. Zij willen op die manier waarborgen dat ook voor de slachtoffers van seksueel geweld de adequate aanpak, zoals deze nu in de centra voor seksueel en familiaal geweld wordt geboden, wordt gecontinueerd en ingebed in een brede specialistische aanpak. In eerste aanleg is ervoor gekozen om dit op de schaal van *De Veilig Thuis regio* te realiseren. Uiterlijk eind 2018 moet de landelijk dekkende infrastructuur gereed zijn. Centrumgemeenten hebben een voorbehoud gemaakt ten aanzien van realisering, omdat de financiering nog onduidelijk is. Dit maakt het tempo en de prioriteit ten aanzien van realisering in de regio Gelderland Zuid onzeker. Qua prioritering heeft het op orde brengen van Veilig Thuis de hoogste prioriteit.

4. ***Duurzaam herstel:*** *stabilisatie van een geweldloze situatie en daar waar mogelijk voorkomen dat geweld opnieuw kan plaatsvinden.*
Toelichting:

[26] In de VNG commissie Gezondheid en Welzijn zit een vertegenwoordiging van alle gemeenten
[27] Besluit VNG commissie Gezondheid en Welzijn 10 december 2016, beslispunt 3c en 4b. Met regionale partners worden o.a. bedoeld zorgkantoren. Andere relevante partners: VWS, NZa
[28] Bron: GGD GHOR Nederland mei 2016

Tevens is het van belang dat er voldoende deskundigheid beschikbaar is om niet alleen acuut geweld te stoppen, maar het ook langdurig dan wel definitief te doen stoppen en herstel te realiseren. Hiervan is vooralsnog veelal sprake bij intergenerationele overdracht. Structureel en/of intergenerationeel geweld vraagt om een intensieve en langdurige aanpak, waarbij zorg en justitie op elkaar worden afgestemd in één plan. De regievoering op het plan is cruciaal, omdat er vaak vele partijen betrokken zijn moet de regisseur onafhankelijk en ketenoverstijgend het belang –duurzaam stoppen geweld- en herstel in het oog houden. Dit voorkomt een arsenaal aan "losstaande" interventies die niet integraal zijn afgewogen of op elkaar afgestemd te zijn.

Gewenst maatschappelijk effect:
Mensen houden ingezette gedragsverandering in hun persoonlijke omgeving vast.
Waar streven we naar:
1.1. Doorbreken van structureel huiselijk geweld waaronder intergenerationeel geweld.
1.2. Er is passende waakvlambegeleiding beschikbaar.
1.3. Er komt meer aandacht voor contextuele risicofactoren en beschermende factoren (bezien vanuit alle leefgebieden).
1.4. Mensen voelen zich verbonden en (opnieuw) opgenomen in hun persoonlijke omgeving.

Welke thema's pakken we regionaal op:
Inzet expertise toeleiding van plegers naar hulp
We continueren aandacht voor het gedrag van de pleger door het bestendigen van inzet van Pro Persona expertise / Kaïros bij casussen waarin sprake is van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld.

Gemeentelijke rol zorg en opvang bij mensenhandel
De commissie Lenferink heeft in het Rapport "Gemeenten en de opvang en zorg voor slachtoffers van mensenhandel" een aantal adviezen gegeven over hoe om te gaan met de problematiek rondom mensenhandel. In VNG verband zijn, via de commissie Gezondheid en Welzijn, de voor gemeenten relevante adviezen eruit gelicht. Daarmee samenhangend is o.a. onderschreven dat het van belang is dat er een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatoren beschikbaar is. De zorgcoördinator kan beschikbaarheid van deskundigheid, samenwerking en afstemming bevorderen en zorgen voor stroomlijning van processen. We plegen inzet op de aanstelling van een zorgcoördinator in onze regio en volgen uitkomsten van nader onderzoek op de diverse andere aanbevelingen van de commissie via de VNG. Ook voor wat betreft de schaalgrootte voor inzet van een zorg coördinator.

3.2. Inzet landelijke voorzieningen en ontwikkelingen
De gemeente Nijmegen is als voormalige centrumgemeente initiator en aanspreekpunt in de contacten met de VNG als het gaat om regionale voorzieningen of afstemming op landelijk niveau over ontwikkelingen die regionaal moeten worden door vertaald. In het kort gaat het om de volgende aspecten:
- Voorzieningen voor begeleiding en opvang voor specifieke groepen die landelijk is georganiseerd:

- Specialistische opvang voor slachtoffers van eer gerelateerd geweld en loverboys: voor invulling van deze verantwoordelijkheid maken we gebruik van de landelijk ingerichte voorzieningen voor deze subgroep waarover in VNG verband afspraken zijn gemaakt.
- Mannenopvang: hier zijn landelijk afspraken over gemaakt.
- Specialistisch advies kindermishandeling: het Landelijk Expertisecentrum Kindermishandeling is beschikbaar voor advies.

- Landelijke ontwikkelingen die worden gevolgd:
  - Pilots ouderenmishandeling en geweld in afhankelijkheidsrelaties door mantelzorgers.
  - Genderspecifieke aanpak: van belang voor professionals om hier kennis van te nemen en te betrekken in de aanpak (Verdrag van Istanbul).
  - VNG-bijeenkomsten met betrekking tot MDA++ aanpak.

3.3 Samenvattend overzicht

Vanuit de Wmo zijn alle gemeenten verantwoordelijk voor de hele keten van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Omdat we als regio hierin onze krachten willen bundelen maken we een aantal afspraken over het gezamenlijk optrekken op bepaalde thema´s. In de Regiovisie is op hoofdlijnen aangegeven wat vanuit het perspectief van de gemeente aan bovengemeentelijke inzet verwacht mag worden. We maken in onderstaand schema een doorvertaling op hoofdlijnen voor de verdeling lokaal en regionaal.

Voor de lokale thema's zijn de gemeenten zelf initiator. Bij de uitwerking naar lokale verantwoordelijkheid is het de keuze van een gemeente om de genoemde thema's wel / niet op te pakken of in tijd te prioriteren. De lokale uitwerking is geen onderdeel van deze Regionale aanpak en wordt derhalve door de gemeenten zelf opgepakt in de komende periode. Eventueel kunnen gemeenten op sub-regionaal niveau nadere afspraken maken over het ambitieniveau.
De voormalige centrumgemeente Nijmegen vervult een voortrekkersrol als het gaat om de thema's op regionaal en landelijk niveau.

Overzicht van thema's naar lokale en regionale verantwoordelijkheid

Oppakken op lokaal niveau[29]	**Oppakken op niveau Regio Gelderland Zuid**[30]
<u>Preventie/signalering/stoppen geweld</u>: Creëren voorwaardenscheppend beleid en samenwerking op het gebied van welzijns-, gezondheids-, jeugd-, onderwijs-, armoedebestrijdings-, veiligheids- en huisvestingsbeleid. <u>Duurzaam herstel</u> Zorg na specialistische begeleiding en opvang (in te zetten na maatregelen om het geweld te stoppen en een specialistische aanpak voor duurzaam herstel). <u>Thema's:</u> • Versterken benutten persoonlijke netwerken • Versterken kwaliteit wijkteams c.q. gebiedsteams (o.a. deskundigheidsbevordering basiskennis, risicotaxatie, veiligheidsplannen) • Ondersteuning bij opvoedings- en gezinsproblematiek • Aanbevelingen Kinderombudsman en Augeo (o.a. weerbaarheid kinderen) • Stimuleren scholen (weerbaarheid en deskundigheidsbevordering)	<u>Stoppen geweld:</u> • Afstemming regionaal over gezamenlijke ambities en (keten)aanpak • Monitoring regionale aanpak • Financiering uit centrumgemeentebudget van regionale activiteiten/aanbod • Volgen landelijke ontwikkelingen en deze regionaal agenderen <u>Thema's:</u> • Versterken kwaliteit Veilig Thuis • Specialistische begeleiding en opvang slachtoffers • Toeleiding plegers naar zorg • Ouderenmishandeling (Borgingsplan, financiële uitbuiting en GIA mantelzorgers) • Voortzetten Centrum Seksueel en Familiaal Geweld • Stimuleren aanwijzen aandachtsfunctionarissen • Deskundigheidsbevordering wijkteams c.q. gebiedsteams m.b.t. Meldcode • Voorkomen/verminderen schade voor kinderen bij vechtscheidingen • Coördinatie zorg en opvang bij mensenhandel • Versterking *kwaliteit* van de acute en duurzame regionale aanpak (MDA++)

[29] Lokale keuze en verantwoordelijkheid individuele gemeenten
[30] Gezamenlijke regionale afstemming met centrumgemeente in voortrekkersrol

4. Financiering

De aanpak van huiselijk geweld heeft zijn grondslag in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Kindermishandeling valt onder de Jeugdwet. In de Jeugdwet staat een verwijzing naar de Wmo waar het gaat om een integrale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zo zijn de wettelijke kaders voor Veilig Thuis (Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling) opgenomen in de Wmo. Bekostiging van de keten preventie tot en met duurzaam herstel kan op grond van deze kaders plaatsvinden uit diverse Wmo budgetten. Te denken valt aan welzijns-, jeugd-, gezondheids- en onderwijsbeleid. Algemeen gehanteerd uitgangspunt is dat preventie en duurzaam herstel in de vorm van nazorg de verantwoordelijkheid is van alle afzonderlijke gemeenten en dat bekostiging door alle gemeenten uit de lokale WMO budgetten plaatsvindt. Naast de lokale WMO budgetten is er vanuit de "centrumgemeente" het Decentralisatiebudget Vrouwenvang (DU VO) beschikbaar. Dit budget zetten we primair in op regionale voorzieningen ten gunste van het stopzetten van geweld en regionaal specialistisch aanbod nodig om duurzaam herstel tot stand te brengen. Het is een taakstellend budget

Het budget is primair bedoeld voor de regionale aanpak van alle vormen van huiselijk geweld variërend van opvang, ambulante begeleiding, bestrijding van ouderenmishandeling tot eer gerelateerd geweld, kindermishandeling en aanpak van loverboys. 35 centrumgemeenten ontvangen jaarlijks een Rijksbijdrage. Deze middelen zijn bestemd voor de aanpak van huiselijk geweld in de zogenaamde "vrouwenopvangregio". Het betreft hier een zogenoemde decentralisatie-uitkering[31] (DU VO). VWS heeft aangegeven de financiering van de "vrouwenopvang/huiselijk geweld" via de centrumgemeente-constructie in stand te willen houden onder de voorwaarde dat er in de regio sturing en samenhang in het beleid komt, er een Regiovisie Huiselijk geweld en kindermishandeling wordt opgesteld en er consensus is over inzet van het (regionale) budget "vrouwenopvang".
In onderstaand schema zijn de begrote rijksbijdragen voor de decentralisatie-uitkering 2016-2020 (DU VO) voor de centrumgemeente Nijmegen weergegeven (bron: meicirculaire 2016)

DU VO	2016	2017	2018 -2020
Hoogte uitkering[32]	€ 2.749.354	€ 2.877.582	€ 3.053.596

Van belang om te melden is dat de hoogte van de begrote decentralisatie-uitkering vrouwenopvang onderhevig is aan bijstellingen door het Rijk. Een voorbeeld hiervan is de bijstelling van de bedragen omdat de maatstaven op basis waarvan het landelijk budget over de centrumgemeenten verdeeld wordt, is gewijzigd. Daarnaast is de hoogte afhankelijk van afspraken die landelijk in bestuurlijk overleg via de VNG worden gemaakt over uitnames voor specifieke doeleinden voor landelijk te organiseren specialistische voorzieningen. Ook komt het voor dat er (tijdelijk) budget wordt toegevoegd door het Ministerie samenhangend met via de VNG gemaakte afspraken met het Ministerie.

[31] Een decentralisatie-uitkering is net als de algemene uitkering vrij besteedbaar. Er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats. Daarentegen is een decentralisatie-uitkering wel verbonden aan een doel, waardoor de bestedingsvrijheid (materieel) wel begrensd is.
[32] Bron: Ministerie VWS, Meicirculaire 2016, in het overzicht is voor 2016 en 2017 al rekening gehouden met de ophoging van € 42.187 voor het Centrum Seksueel geweld. Via de september circulaire 2016 komen de extra middelen beschikbaar.

Voorbeeld hiervan: een extra tijdelijke rijksbijdrage in 2016 en 2017 voor de instandhouding van Centra voor Seksueel Geweld. Bij het plannen van uitgaven moet hier rekening mee worden gehouden.

4.1 Bekostiging aanpak uit het Decentralisatiebudget DU VO

We besteden de DU VO aan divers regionaal aanbod passend in het primaire bestemmingsdoel. We dekken hier voor een deel (oud SHG-deel) de kosten voor Veilig Thuis mee. We subsidiëren Stichting Moviera voor begeleiding en opvang van slachtoffers van huiselijk geweld. We subsidiëren activiteiten ter preventie, signalering en aanpak van Ouderenmishandeling, evenals adviseringsaanbod van Pro Persona voor casussen die in het Veiligheidshuis worden besproken. Daarnaast wordt het Centrum Seksueel en Familiaal geweld eruit bekostigd.

(voorgenomen) besteding van de DU VO in 2016

Het budget wordt besteed aan divers, bestaand, regionaal aanbod:

• Specialistische ambulante begeleiding en opvang huiselijk geweld :	€ 1.641.400 (Moviera)
• Veilig Thuis:	€ 468.410 (kosten samenhangend met dekking oud-MBZ-deel GGD en Moviera)
• Advisering Veiligheidshuis door Pro Persona/Kaïros:	€ 22.375
• Ouderenmishandeling:	€ 95.500 -
• Bijdrage Gennep voor deelname VT in andere regio:	€ 15.557
• Ambtelijke inzet regulier:	€ 70.072 (o.a. VNG, voorbereiding regionaal beleid, verstrekken en afrekening subsidies, etc.)
• Ambtelijke inzet project:	€ 76.230 (projectleider)
• Raming diverse kosten Uitvoeringsprogramma:	€ 20.000 (onvoorzien, zoals zaalhuur etc.)
• Centrum Seksueel en Familiaal geweld:	€ 131.250
Totaal begroot	**€ 2.540.794**
Nog te besteden in 2016	€ 208.560 (stand 1 augustus 2016)

De uitkering die de centrumgemeente van het Rijk krijgt is taakstellend. Dit houdt in dat zowel de centrumgemeente als de regiogemeenten geen budget toevoegen aan dit decentralisatiebudget. Bij (dreigende) tekorten dient her prioritering plaats te vinden. Bij overschotten vindt reservevorming plaats. Door allerlei omstandigheden kan het jaarresultaat fluctueren. Over 2015 is een bedrag van € 526.211 in reserve. Dit kan in de komende jaren nog worden ingezet.

2.4 Globale raming kosten 2017

Na besluitvorming over de taakverdeling en vaststelling van de thema´s wordt onderstaande globale raming uitgewerkt naar een begroting voor 2017.

• Dekking en versterken kwaliteit Veilig Thuis	€ 477.000
• Specialistische begeleiding en opvang slachtoffers	€ 1.588.000
• Toeleiding plegers naar zorg	€ 22.800
• Ouderenmishandeling (Borgingsplan, financiële uitbuiting en GIA mantelzorgers)	€ 120.000 (incl. uitbreiding mantelzorg)
• Voortzetten Centrum Seksueel en Familiaal Geweld	€ 131.250
• Stimuleren aanwijzen aandachtsfunctionarissen	€ 80.000
• Deskundigheidsbevordering wijkteams c.q. gebiedsteams	€ 150.000
• Voorkomen/verminderen schade voor kinderen bij vechtscheidingen	€ 80.000
• Coördinatie zorg en opvang bij mensenhandel (MDA++) PM	€ 62.903• Versterking kwaliteit van de acute en duurzame regionale aanpak
• Bijdrage Gennep voor deelname VT in andere regio:	€ 15.557
• Ambtelijke inzet regulier: subsidies, etc.)	€ 70.072 (o.a. VNG, voorbereiding regionaal beleid, verstrekken en afrekening
• Raming diverse kosten Regionale aanpak:	€ 80.000 (onvoorzien, zaalhuur, projectleider, etc.)
Totaal raming	**€ 2.877.582**
Beschikbaar budget op basis van meicirculaire voor 2017	**€ 2.877.582**

Door verschuivingen over jaarschrijven of onverwachte mee- en tegenvallers kan er in een jaarschijf een verschil ontstaan. Daarnaast kan er onderscheid worden gemaakt naar incidenteel (b.v. deskundigheidsbevordering) en structureel in te zetten budget (b.v. dekking Veilig Thuis). In bovenstaande globale kostenraming is deze uitsplitsing naar incidenteel en structureel nog niet gemaakt, evenals een doorvertaling van eventuele mee- c.q. tegenvallers. Dit gebeurt bij het opstellen van de begroting voor 2017 e.v.

5. Monitoren/evalueren

Om de uitwerking van de ambities vorm en inhoud te geven en de uitvoering te kunnen monitoren is goede (management)informatie nodig. Alleen aan de hand van goede informatie is het mogelijk concrete uitvoeringsplannen te maken, ontwikkelingen en resultaten te monitoren met (prestatie)indicatoren en de aanpak te evalueren. Daarbij gaat het zowel om outputgegevens (hoeveel casussen, wat voor casussen, trajecten, doorverwijzingen etc.) als om outcomegegevens (resultaten casussen, maatschappelijke effecten). Daarnaast is kwalitatieve informatie van belang over het verloop van de (uitvoerings)processen. De basis voor dit soort gegevens is gelegen in een adequate registratie binnen de basisprocessen van participanten binnen het proces. Dat betekent bijvoorbeeld een adequate vastlegging van casussen met relevante en duidelijk omschreven variabelen en mogelijkheden tot het opvragen van selecties en rapportages. Dat laatste is onder meer belangrijk om (vreemde) uitkomsten te kunnen duiden. Nu is het vaak niet of via veel omwegen (en kosten) mogelijk om goede rapportages op te stellen.
In het kader van onderhavige Regionale aanpak is het belangrijk dat snel gestart wordt met:

1) inventarisatie en analyse van wat bestaande registraties opleveren aan adequate informatie en waar nodig het stimuleren van verbeteringen in registraties
2) het opzetten van monitoring en de samenstelling van (prestatie)indicatoren die hierbij zijn toe te passen.

Bij het opstellen van een systeem van monitoring is het ook van belang om aan te sluiten op en te combineren met landelijke ontwikkelingen om zo benchmarking mogelijk te maken. Er zijn nu al diverse landelijke monitoringssystemen en informatiebronnen (zoals de Monitor Kindermishandeling, onlangs uitgebreid met Huiselijk geweld). Binnen Veilig Thuis Gelderland-Zuid wordt een "groeimodel prestatie-indicatoren" ontwikkeld, waarin voorstellen worden gedaan met betrekking tot registratie, monitoring en de formulering van indicatoren.

In september 2017 vindt de eerste tussentijdse evaluatie van de Regionale aanpak plaats. Om te kunnen evalueren dient met betrekking tot monitoring nog het nodige voorwerk te worden gedaan. Om over een jaar te kunnen evalueren zal hier bij aanvang van het project een begin mee worden gemaakt.

6. Nadere uitwerking van de regionale thema´s

Voor de leesbaarheid van deze Regionale aanpak zijn de verzamelde acties samengevat in thema´s. De Regionale aanpak dient in de loop van dit jaar nog te worden doorvertaald naar uitvoeringsplannen op lokaal, sub-regionaal en regionaal niveau. Om te kunnen evalueren of we de behaalde doelen (output) en gewenste maatschappelijke effecten (outcome) hebben behaald moet er een concretiseringsslag (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) over de doelen (in acties en gewenste resultaten) heen. In deze concretiseringsslag gaan we de Wmo-raden in de twee sub-regio´s betrekken. Verder gaan we de betrokkenen uit de werkbijeenkomsten en vertegenwoordigers van de genoemde beleidsterreinen opnieuw in dit proces betrekken. Dit betekent dat de sub-regio´s hiervoor capaciteit beschikbaar zullen moeten stellen, bijvoorbeeld voor continuering van de regionale ambtelijk werkgroep. De invulling hiervan en de uitlijning van het regionale proces wordt door een projectleider van de gemeente Nijmegen samen met hen in een projectplan vastgelegd. Hierbij wordt ook het jaarlijkse actualisatie- en evaluatieproces meegenomen en het opstellen van de begroting voor 2017.

Deze projectleider zal in overleg met de ambtelijke regionale werkgroep tevens voorstellen doen voor het opzetten van een monitoringsinstrument en het uitwerken van de overige uitwerkingspunten uit deze Regionale aanpak, zoals het beleid voor gender specifieke aanpak, vertaling hiervan naar uitvoering en te stellen kwaliteitseisen aan sociale (wijk)teams en gebiedsteams. Het proces en de prioritering van MDA++ en SFG vraagt om specifieke proceskwaliteit en strakke sturing. Ook hier zal de projectleider een voorstel voor doen.

Bijlage 1.
Regiovisie 2015: "Voor een veilig thuis"

Bijlage 2.
Handelingsprotocol VNG november 2014

Bijlage 3.

Aanbevelingen van de Kinderombudsman
betreffende Preventie Kindermishandeling
incl. checklist preventie kindermishandeling / Augeo

9. Aanbevelingen

De Kinderombudsman richt zich met deze aanbevelingen primair tot de decentrale overheden. Dit ontslaat het Rijk niet van de verplichting, voortvloeiend uit haar ondertekening van het VN-Kinderrechtenverdrag, om zich in te blijven spannen om de verantwoordelijkheid zoals vastgelegd in artikel 19 van het Kinderrechtenverdrag waar te maken.

1. **Hanteer als doelstelling in het preventiebeleid kindermishandeling dat het aantal kinderen dat in een gemeente met kindermishandeling te maken krijgt, met minimaal 50% wordt verminderd in een periode van 3 jaar.** Gemeenten dienen dit niet alleen als doelstelling op te nemen, maar hier ook op te sturen in de uitvoering. Evalueer hoe alle genomen beleidsmaatregelen bijdragen aan dit doel.

2. Versterk de gemeentelijke regietaak ten aanzien van de preventie van kindermishandeling door het voeren van een Kind Veilig Preventiebeleid. Dit houdt het volgende in:

a. Werk het preventiebeleid kindermishandeling concreet uit in gemeentelijke beleidsnota's die onderdeel uitmaken van zowel de integrale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, als van het brede, lokale jeugdbeleid. Betrek lokale jeugd bij de uitwerking van dit beleid.
b. Creëer zicht op het aantal mishandelde kinderen, op risicogroepen en op het bereik van doelgroepen die beoogd zijn.
c. Formuleer preventiedoelstellingen in termen van concrete effecten voor kinderen en ouders met gespecificeerde norm ten aanzien van het daadwerkelijk bereiken van ouders en kinderen. Neem tenminste de tien onderzochte preventiedoelstellingen op in de gemeentelijke beleidsplannen.
d. Maak zoveel mogelijk gebruik van (bewezen) effectieve programma's en interventies voor het realiseren van preventiedoelstellingen.
e. Monitor het bereik en de effectiviteit van ingezette programma's en maatregelen. Gebruik hiervoor sturingsinstrumenten zoals kwaliteitscriteria en subsidievoorwaarden.

3. Maak voor het realiseren van preventieve maatregelen gebruik van het Kind Veilig Preventiepakket. De Kinderombudsman stimuleert gemeenten om gebruik te maken van bestaand aanbod, zoals het Kind Veilig Preventiepakket: een concreet, gebundeld ondersteuningsaanbod van verschillende organisaties voor het realiseren van preventieve maatregelen. Dit bestaat uit:

- Checklist Preventie Kindermishandeling waarin een selectie van tien doelstellingen voor preventiebeleid kindermishandeling nader worden beschreven en onderbouwd. Het bevat actuele voorbeelden van diverse in te zetten middelen.
- Monitor kindermishandeling voor gemeenten: op meer dan alle tien punten krijgen gemeenten de stand van zaken rondom de gemeentelijke aanpak van kindermishandeling in beeld, waardoor de omvang van het probleem snel in kaart wordt gebracht en gemonitord kan worden. (Bernard van Leer en NJi)
- E-learning tools waarmee alle professionals die in een gemeente werken met ouders of kinderen kunnen leren hoe zij kindermishandeling herkennen en wat zij kunnen doen. (Augeo)
- Online training gevolgd door de verstrekking van een door TNO ontwikkelde voorlichtings-dvd voor alle verloskundigenorganisaties die gebruikt kunnen worden om ouders voor te lichten over het gevaar van het schudden van baby's. (Augeo)
- Het programma Veerkracht dat uit een stappenplan en instrumenten bestaat om kinderen die in de vrouwenopvang verblijven te helpen. (Kinderpostzegels)

de Kinderombudsman.

4.5 Tien doelstellingen voor de preventie van kindermishandeling

1. **Alle vrouwen worden in de zwangerschap op (extreme) risicosituaties voor kindermishandeling gescreend en krijgen indien nodig een effectief preventieprogramma aangeboden.**

2. Alle jonge ouders ontvangen gerichte voorlichting over de in de wet vastgelegde norm van geweldloos opvoeden, met informatie over de effecten van geweld op kinderen en over opvoedingsstrategieën zonder geweld.

3. Alle jonge ouders worden gericht voorgelicht over het (omgaan met) huilgedrag van baby's en over risico's van het Shaken Baby Syndroom.

4. Met alle ouders die het Centrum voor Jeugd en Gezin en/of de Jeugdgezondheidszorg bezoeken wordt volgens effectieve screeningslijsten en gespreksprotocollen gecommuniceerd over opvoedzorgen en mogelijke signalen van kindermishandeling.

5. Wanneer ouders of kinderen signalen van beginnende of dreigende kindermishandeling afgeven, zijn werkzame opvoedondersteunende programma's met specifieke aandacht voor mishandeling beschikbaar.

6. Alle kinderen worden zowel in het primair onderwijs als in het voortgezet onderwijs voorgelicht over verwaarlozing, geweld en misbruik tegen kinderen, binnen en buiten het gezin, en hoe kinderen daarmee het beste kunnen omgaan. Op alle scholen zijn programma's voor kinderen ingevoerd waarin de nadruk ligt op kennisverwerving op dit terrein.

7. De leerkrachten, kinderopvangwerkers, artsen en verpleegkundigen waar kinderen veelvuldig contact mee hebben, zijn getraind in het signaleren van kindermishandeling. Een meld code huiselijk geweld en kindermishandeling is ingevoerd op de plaatsen waar kinderen regelmatig komen: onderwijs- en kinderopvanginstellingen, het centrum voor jeugd- en gezin, de jeugdgezondheidszorg, in huisartsenpraktijken en in wijkteams.

8. Alle kinderen die betrokken zijn bij situaties van huiselijk geweldsincidenten waarbij de politie of het Steunpunt Huiselijk Geweld is betrokken, of die verblijven in een instelling voor vrouwenopvang, krijgen een preventief hulpaanbod. Hiervoor is voldoende capaciteit beschikbaar van preventieve interventies.

9. Kinderen die in de vrouwenopvang en maatschappelijke opvang verblijven, krijgen passende zorg voor zichzelf: er is specifieke begeleiding voor de kinderen, er wordt met hen gesproken over wat zij hebben meegemaakt, zij ontvangen (psycho-educatie) en indien nodig behandeling.

10. Burgers weten dat zij advies kunnen vragen en waar (bij het AMK en SHG en de lokale organisaties) als zij zich zorgen maken over een kind in hun omgeving. Zij weten ook waar zij zelf (opvoed)advies kunnen inwinnen.

de Kinderombudsman.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
2 november 2016 / 112/2016

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg)

Programma
Stedelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder
B. Velthuis

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
18 oktober 2016

Samenvatting
Het plangebied omvat het bestaande woonwagencentrum aan de Ackerbroekweg. In de huidige situatie staan de woonwagens te dicht op elkaar. Om bij een eventuele brand een beheersbare brandsituatie te creëren is besloten om het bestemmingsplan te herzien. De bestaande woonwagens worden geclusterd zodat er een brandcompartimentering ontstaat van maximaal 1000m^2. Het woonwagencentrum is gesitueerd aan een doodlopende straat en mede gelet op de brandveiligheid is besloten om ook de bereikbaarheid te verbeteren door een verkeersaansluiting voor het autoverkeer te maken op de 35e straat Leuvenbroek. Het ontwerpbestemmingsplan heeft 6 weken ter visie gelegen. Tegen het ontwerpbestemmingsplan zijn zes zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn samengevat en voorzien van een beoordeling. Ook is aangegeven of de zienswijze al dan niet tot aanpassing het bestemmingsplan heeft geleid. Het bestemmingsplan kan door uw raad gewijzigd worden vastgesteld.

Voorstel om te besluiten

1. Vast te stellen de gegeven beoordeling van de ingekomen zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan Nijmegen Lidenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg);
2. Het bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg) gewijzigd vast te stellen, overeenkomstig de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0268.BP6001-VG01, met bijbehorende bestanden;
3. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Martijn-Floris Jansen, 2720, m5.jansen@nijmegen.nl

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

Het plangebied omvat het bestaande woonwagencentrum aan de Ackerbroekweg. In de huidige situatie staan de woonwagens te dicht op elkaar. Om bij een eventuele brand een beheersbare brandsituatie te creëren is besloten om het bestemmingsplan te herzien. De bestaande woonwagens worden geclusterd zodat er een brandcompartimentering ontstaat van maximaal 1000m^2. Het woonwagencentrum is gesitueerd aan een doodlopende straat en mede gelet op de brandveiligheid is besloten om ook de bereikbaarheid te verbeteren door een verkeersaansluiting voor het autoverkeer te maken op de 35e straat Leuvenbroek. Het ontwerpbestemmingsplan heeft 6 weken ter visie gelegen. Tegen het ontwerpbestemmingsplan zijn zes zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn samengevat en voorzien van een beoordeling. Ook is aangegeven of de zienswijze al dan niet tot aanpassing het bestemmingsplan heeft geleid. Het bestemmingsplan kan door uw raad gewijzigd worden vastgesteld.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

Op grond van artikel 3.1 Wet ruimtelijke ordening beslist de gemeenteraad omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. De vaststellingsprocedure is geregeld in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening.

1.2 Relatie met programma

Het bestemmingsplan valt onder het programma Stedelijke Ontwikkeling.

2 Doelstelling

Gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 (woonwagens Ackerbroekweg)

3 Argumenten

In de huidige situatie staan de woonwagens te dicht op elkaar en is er bij een eventuele brand een onbeheersbare brandsituatie. Door het veranderen van de ontsluiting voor voetgangers/fietsers naar ontsluiting voor autoverkeer ontstaat er ook een betere bereikbaarheid bij brand.

Het ontwerpbestemmingsplan heeft 6 weken ter visie gelegen. Tegen het ontwerpbestemmingsplan zijn 6 zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn samengevat en voorzien van een beoordeling. Ook is aangegeven of de zienswijze al dan niet tot aanpassing het bestemmingsplan heeft geleid. Het bestemmingsplan kan door uw raad gewijzigd worden vastgesteld.

Wijziging
Binnen de bestemming ‘Tuin” is het mogelijk gemaakt dat er bouwwerken geen gebouwen (zoals jacuzzi’s) zijn toegestaan tot een maximum van 20m^2.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

4 Klimaat
Bij de aanvraag om omgevingsvergunning worden de ambities, geformuleerd in de 'Duurzaamheidsagenda 2011-2015' en in het rapport Duurzaamheid in uitvoering 2013-2017", meegenomen.

5 Risico's
Het resultaat van de noodzakelijke Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) procedure kan vanwege de mogelijke rechtsbescherming niet gegarandeerd worden.

6 Financiën
Met onderhavig bestemmingsplan beoogt de gemeente Nijmegen een actueel planologisch-juridisch kader te creëren. De kosten die gemoeid zijn met het opstellen van het bestemmingsplan worden gefinancierd uit de post 'actualisatiebestemmingsplannen' uit het programma Ruimtelijke Planvorming. Eventuele planschadeclaims komen voor rekening van de gemeente Nijmegen.

7 Participatie en Communicatie
Op 25 november 2015 is de vooraankondiging van dit bestemmingsplan op de gemeentelijke website geplaats. Op 27 juni 2016 is er informatiebrief verstuurd aan de omwonenden met informatie over het ontwerpbestemmingsplan. Op 4 juli 2016 is er een informatieavond over het ontwerpbestemmingsplan voor de woonwagenbewoners gehouden. Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 30 juni 2016 tot en met 10 augustus 2016 ter inzage gelegen. Binnen deze termijn is eenieder in de gelegenheid gesteld om zienswijzen tegen het plan kenbaar te maken. Van deze mogelijkheid is gebruik gemaakt. Tegen het ontwerpbestemmingsplan zijn zes zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn in de zienswijzennota opgenomen en van een beoordeling voorzien. De zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan.
Degenen die zienswijzen hebben ingediend, worden schriftelijk van het besluit tot gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan op de hoogte gebracht onder toezending van een afschrift van het raadsbesluit. Het raadsvoorstel en de zienswijzennota hebben zij voorafgaand aan behandeling van het bestemmingsplan in uw raad reeds toegezonden gekregen. Reclamanten worden door de Griffie uitgenodigd voor de behandeling in uw raad. Daarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om bij uw raad over het bestemmingsplan in te spreken. Het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan wordt bekendgemaakt in de Staatscourant en op de gemeentelijke website.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
3

8 Uitvoering en evaluatie
Na het besluit van de gemeenteraad tot vaststelling van het bestemmingsplan wordt het plan gedurende 6 weken ter visie gelegd. De termijn van ter visie legging wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad, in de “Staatscourant” en op de gemeentelijke website. Daarnaast wordt het bestemmingsplan aan de landelijke site ruimtelijkeplannen.nl aangeboden. Binnen deze termijn kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State. Dit beroep kan gecombineerd worden met het verzoek tot een voorlopige voorziening. Als er geen verzoek tot voorlopige voorziening wordt gedaan krijgt het bestemmingsplan na de beroepstermijn rechtskracht.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

Bijlage: bestemmingsplan Lindenholt - 1 (woonwagens Ackerbroekweg)

Datum raadsvergadering.docx

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

11. Raadsvoorstel Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt – 1 (Woonwagens Ackerbroekweg) (112/2016)

Raadsvoorstel d.d. 18 oktober 2016
1. Vast te stellen de gegeven beoordeling van de ingekomen zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan Nijmegen Lidenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg);
2. Het bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg) gewijzigd vast te stellen, overeenkomstig de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0268.BP6001-VG01, met bijbehorende bestanden;
3. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening.

Het voorstel wordt geagendeerd als debatstuk op een volgende Politieke Avond.

Nijmegen Lindenholt - 1
(Woonwagens Ackerbroekweg)

vastgesteld bestemmingsplan

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Inhoudsopgave

Toelichting		**5**
Hoofdstuk 1	**Inleiding**	**7**
1.1	Algemeen	7
1.2	Begrenzing van het plangebied	7
1.3	Vigerend bestemmingsplan	8
1.4	Opzet van het bestemmingsplan	8
Hoofdstuk 2	**Ruimtelijk beleidskader**	**9**
2.1	Rijksbeleid/-wetgeving	9
2.2	Provinciaal beleid	10
2.3	Gemeentelijk beleid	12
Hoofdstuk 3	**Ruimtelijke opzet**	**15**
3.1	Stedenbouwkundig ontwerp	15
3.2	Wonen	15
3.3	Verkeer	16
3.4	Milieu	17
3.5	Water	20
3.6	Natuur & Landschap	22
3.7	Archeologie	24
3.8	Cultuurhistorie	26
Hoofdstuk 4	**Plansystematiek**	**29**
4.1	Inleiding	29
4.2	Systematiek van de planregels	29
4.3	Beschrijving per bestemming	30
Hoofdstuk 5	**Uitvoerbaarheid**	**33**
5.1	Economische uitvoerbaarheid	33
5.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	33
Hoofdstuk 6	**Vooroverleg**	**35**
6.1	Ministerie van Infrastructuur en Milieu	35
6.2	Provincie Gelderland	35
6.3	Waterschap	35
Bijlagen bij toelichting		**37**
Bijlage 1	Overzicht onderzoeksrapporten	38
Regels		**39**
Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**41**
Artikel 1	Begrippen	41
Artikel 2	Wijze van meten	50
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**55**
Artikel 3	Bos	55
Artikel 4	Groen	57
Artikel 5	Tuin	58
Artikel 6	Verkeer	59
Artikel 7	Wonen - Woonwagenstandplaats	60
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**63**
Artikel 8	Anti-dubbeltelregel	63
Artikel 9	Algemene bouwregels	64
Artikel 10	Algemene gebruiksregels	65

Artikel 11	Algemene aanduidingsregels	66
Artikel 12	Algemene afwijkingsregels	68
Artikel 13	Overige regels	69
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**71**
Artikel 14	Overgangsrecht	71
Artikel 15	Slotregel	73
Bijlagen bij de regels		**75**
Bijlage 1	Staat van bedrijvigheid (toelichting)	76
Bijlage 2	Staat van bedrijvigheid	83

Toelichting

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Algemeen

In de huidige situatie staan de woonwagens te dicht op elkaar. Volgens artikel 2.83 van het Bouwbesluit is er sprake van een brandcompartiment als er niet meer dan vier woonwagens en nevenfuncties met een maximale gebruiksoppervlakte van 1000m^2 zijn. Om bij een eventuele brand een beheersbare brandsituatie te creëren is besloten om het bestemmingsplan te herzien.

Het woonwagencentrum is gesitueerd aan een doodlopende straat en mede gelet op de brandveiligheid is besloten om ook de bereikbaarheid te verbeteren door een verkeersaansluiting te maken op de 35^e straat Leuvenbroek. In de huidige situatie ligt er een fiets/wandelpad naar de Leuvensbroek vanuit de Ackerbroekweg.

1.2 Begrenzing van het plangebied

De locatie is gesitueerd in stadsdeel Lindenholt in de woonwijk 't Broek. De huidige bebouwing bestaat uit woonwagens, liggend aan de rand van de wijk en omzoomd door groen.

Figuur 1: luchtfoto met plangebied

1.3 Vigerend bestemmingsplan

Het voorliggend bestemmingsplan is een herziening van 'Bestemmingsplan Lindenholt' vastgesteld op 6 juni 2012. Op basis van dit bestemmingsplan is het niet mogelijk om een doorgaande weg te realiseren naar de wijk Leuvensbroek en kan er ook geen brandveilige situatie worden gecreëerd bij de woonwagens. Een herziening is daarom noodzakelijk.

Figuur 2: Uitsnede bestemmingsplan Lindenholt

1.4 Opzet van het bestemmingsplan

Het voorliggende bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding met bijbehorende planregels en deze toelichting. De toelichting is opgebouwd uit 6 hoofdstukken. Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 de haalbaarheid van dit bestemmingsplan aangetoond voor wat betreft het (hogere) overheidsbeleid. In hoofdstuk 3 wordt de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aangetoond. Vanuit de verschillende van invloed zijnde haalbaarheidsaspecten zoals externe veiligheid, luchtkwaliteit en water wordt in dit hoofdstuk beschreven waarom de ontwikkeling die voorliggend bestemmingplan mogelijk maakt, uitgevoerd kan worden. In hoofdstuk 4 komt de economische uitvoerbaarheid aan de orde. In hoofdstuk 5 volgt de wijze van bestemmen: hierin wort uiteengezet hoe het in hoofdstuk 3 beschreven plan juridisch is vertaald naar de verbeelding en regels. tot slot komen in het zesde en laatste hoofdstuk de resultaten van de procedure aan de orde.

Hoofdstuk 2 Ruimtelijk beleidskader

2.1 Rijksbeleid/-wetgeving

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte staan de plannen van de Rijksoverheid voor ruimte en mobiliteit. Het Rijk streeft naar een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. Om dit te kunnen bewerkstelligen laat het Rijk de ruimtelijke ordening meer over aan de decentrale overheden (provincie en gemeenten) en komt de gebruiker centraal te staan. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor die belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. Tevens werkt het Rijk aan een eenvoudigere regelgeving. Hierdoor neemt de bestuurlijke drukte af en ontstaat er ruimte voor regionaal maatwerk.

Uit de 13 nationale belangen zijn voor de regio Oost-Nederland (bestaande uit de provincies Overijssel en Gelderland) de volgende opgaven van nationaal belang naar voren gekomen:

- verbeteren van de internationale achterlandverbindingen;
- versterking van de primaire waterkeringen;
- deelprogramma's Veiligheid, Zoet water en Nieuwbouw en Herstructurering van het Deltaprogramma;
- EHS, inclusief de Natura 2000-gebieden;
- hoofdenergienetwerk (380 kV) over de grens.

Doorwerking plangebied

Het initiatief speelt zich af op lokaal niveau en heeft geen duidelijk herkenbare relatie met het ruimtelijke ordeningsbeleid op nationaal niveau. Geconstateerd kan worden dat het initiatief niet conflicteert met het nationaal ruimtelijk ordeningsbeleid.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) geeft richtlijnen voor de inhoud van bestemmingsplannen voor zover het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen van nationaal belang.

In de SVIR is vastgesteld dat voor een beperkt aantal onderwerpen de bevoegdheid om algemene regels te stellen zou moeten worden ingezet door de Rijksoverheid. Het gaat onder meer om de volgende nationale belangen: Rijksvaarwegen, Project Mainportontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote Rivieren, Waddenzee en waddengebied, Defensie, Ecologische Hoofdstructuur, Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, Hoofdwegen en hoofdspoorwegen, elektriciteitsvoorziening, Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, Primaire waterkeringen buiten het kustfundament en IJsselmeergebied. In het SVIR wordt bepaald welke kaderstellende uitspraken zodanig zijn geformuleerd dat deze bedoeld zijn om beperkingen te stellen aan de ruimtelijke besluitvormingsmogelijkheden op lokaal niveau. Het Barro bevestigt in juridische zin die kaderstellende uitspraken.

De normering uit het Barro werkt zoveel mogelijk direct door op het niveau van de lokale besluitvorming. Bij besluitvorming over bestemmingsplannen moeten de regels worden gerespecteerd. Het merendeel van de regels legt beperkingen op, daarin is een gradatie te onderkennen. Deze zijn geformuleerd als een 'ja-mits', een 'ja, voor zover', een 'nee-tenzij', een 'nee-als' of een stringente 'nee' bepaling.

Doorwerking plangebied

Vanuit het Barro (artikelen 2.11.2 en 2.11.3) volgt dat de dijken langs de Waal primaire waterkeringen zijn en dat er een reserveringszone (ruimte voor de rivier) voor de lange termijn aangewezen is. Binnen deze reserveringszone zijn geen nieuwe grootschalige of kapitaalintensieve bestemmingen toegestaan. Het plangebied ligt op een afstand van ruim 4,5 km van de Waal en ligt buiten deze reserveringszone. Het Barro heeft dan ook geen doorwerking naar dit bestemmingsplan.

Ladder voor duurzame verstedelijking

Per 1 oktober 2012 is in artikel 3.1.6 Bro een lid 2 ingevoegd waarin een motiveringsplicht is opgenomen voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen in bestemmingsplannen. In de toelichting van het bestemmingsplan moet hiervoor een verantwoording plaatsvinden aan de hand van een drietal opeenvolgende treden (de "ladder duurzame verstedelijking"). De eerste trede in deze ladder is een beschrijving dat de voorgenomen stedelijke ontwikkeling voorziet in een actuele regionale behoefte. Hierbij kan het gaan om zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten. De beide vervolgstappen uit de genoemde ladder hebben betrekking op vraag of de ontwikkeling in bestaand stedelijk gebied ingepast kan worden en als dat niet mogelijk is op andere locaties, die vooral goed ontsloten moeten zijn.

Doorwerking plangebied

Dit plan maakt geen nieuwe woonwagens mogelijk zodat het plan niet in een woningbouwlocatie als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid, aanhef en onder i, van het Bro (ABRvS 14 januari 2014, nummer 201308263/2/R4) voorziet. De in het plan voorziene ontwikkeling kan dan ook niet worden aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling als bedoeld in deze bepaling van het Bro, zodat artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro niet van toepassing is. Voor wat betreft de behoefte wordt verwezen naar het provinciale en gemeentelijke beleid.

2.2 Provinciaal beleid

Op 14 januari 2014 stelde het college van Gedeputeerde Staten de Omgevingsvisie en de bijbehorende Omgevingsverordening vast. In de Omgevingsvisie staan de hoofdlijnen en in de Omgevingsverordening de regels. Het Waterplan, het Provinciaal Verkeer en Vervoer Plan, het Streekplan, het Milieuplan en de Reconstructieplannen zijn herzien en samengebracht in de nieuwe Omgevingsvisie. De vaststelling door Provinciale Staten heeft op 24 september 2014 plaatsgevonden. Op 18 oktober 2014 zijn beide beleidsstukken in werking getreden. Het vormgevingsbeleid vervangt de Structuurvisie (Streekplan 2005) en de Ruimtelijke Verordening Gelderland.

De provincie richt zich meer op de kwaliteit van het bestaande, omdat uitbreiding steeds minder aan de orde zal zijn. De transformatie van het gebruik van bestaande gebouwen, centra en voorzieningen naar nieuwe invullingen is essentieel. De provincie ondersteunt partijen graag om tot goede invullingen en keuzes te komen via procesondersteuning, faciliteren en/of kwaliteitsateliers.

De provincie zet zich in voor de aanpak van leegstaand vastgoed en overcapaciteit, zonder de verantwoordelijkheid daarvoor weg te nemen bij vastgoedeigenaren en gemeenten. De Gelderse ladder voor duurzaam stedelijke ontwikkeling is een belangrijk instrument bij het motiveren van locatiekeuzes.

Daarnaast is er meer aandacht voor de ontwikkeling van de kernregio's, zoals de Health Valley in Nijmegen.

Aandacht voor steden

Er komt een sterker accent te liggen op stedelijke netwerken als economische kerngebieden van Gelderland. Dit zijn de gebieden, waar nu al de meeste mensen wonen en werken en die ook in de toekomst met name veel jongeren zullen trekken. Voor de versterking van (boven)regionale voorzieningen ligt de focus op drie stedelijke netwerken: dit zijn sterk verstedelijkte zones die de vorm aannemen van een netwerk van grotere en kleinere compacte steden, elk met een eigen karakter en profiel binnen het netwerk. Stedelijke netwerken zijn van groot belang voor Gelderland als geheel: als motor voor de economie en vanwege de voorzieningen voor de gehele regio. In Gelderland zijn drie stedelijke netwerken:

- Apeldoorn-Zutphen-Deventer
- Arnhem-Nijmegen
- Ede-Wageningen

Stadsregio Arnhem-Nijmegen

De provincie en haar partners streven in de regio naar inzet van de gemeenten, maatschappelijke organisaties, ondernemers en de provincie die nodig is om in te kunnen spelen op de opgaven in de Stadsregio Arnhem Nijmegen. De belangrijkste speerpunten voor de stadsregio zijn:

Innovatie en economische structuurversterking

- innovatie en economische structuurversterking;
- Topsector Health Valley en Creatieve Industrie;

Clusters: Energie- en Milieutechnologie, logistiek, agro, toerisme

- een goed bereikbare regio;
- verbeteringen bestaande infrastructuur weg, water, spoor;
- voorkomen, benutten, bouwen;

Sociaal economische vitaliteit en verstedelijking

- OV-knooppunten en versterking stedelijke structuur;
- het belang van de bestaande woningvoorraad;
- het voorzieningenniveau van de kernen staat onder druk;
- voorkomen van overaanbod van bedrijventerreinen, detailhandel, kantoren;

Gebiedskwaliteiten benutten

- kwaliteiten van het buitengebied (natuur en cultuurhistorie) verbinden met ontwikkelingsmogelijkheden.

Wonen, bedrijventerreinen en kantoorontwikkelingen

De provincie heeft op regionale schaal afspraken met partners over wonen en bedrijventerreinen gemaakt. Deze afspraken blijven staan en worden met partijen verder doorontwikkeld. De provincie beziet daarnaast of regionale afstemming over detailhandel aan de orde kan zijn. Voor kantoren heeft de provincie een aantal plekken aangewezen waar grootschalige regionale kantoorontwikkeling mogelijk is. In Nijmegen is dat rondom het centraal station.

Daarnaast streven de provincie en haar partners er samen naar om vraag en aanbod op de woningmarkt met elkaar in balans te brengen en te houden: hoe kan de woningvoorraad

kwantitatief en kwalitatief meegroeien met een veranderende vraag? Zij zien daarbij de volgende opgaven:

1. van bouwen van nieuwe woningen naar benutten van de bestaande voorraad,
2. van aanbod gestuurd naar vraag gestuurd.

Doorwerking plangebied
Het plangebied is gesitueerd binnen de woningbouwcontour van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Geconcludeerd wordt dat onderhavige ontwikkeling past binnen de kaders van de Ruimtelijke Verordening Gelderland omdat het aantal toegestaande woonwagens niet uitgebreid wordt.

2.3 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Nijmegen 2013

In december 2013 heeft het College van B&W de Structuurvisie 2013 vastgesteld. Deze geeft het ruimtelijk beleid weer tot 2020. Duurzame stedelijke ontwikkelingen staan centraal in de structuurvisie, dit basisprincipe hangt samen met de volgende drie integrale ruimtelijke pijlers:

- Typisch Nijmegen, de ambitie is om de bestaande en voor Nijmegen unieke kwaliteiten zoveel mogelijk te behouden en waar mogelijk te versterken. De typerende kwaliteiten zijn: de unieke ligging in het landschap, de ruimtelijke dragers van de stad, de historische gelaagdheid, de dynamiek: Nijmegen is een stad in beweging en de duurzaamheid krijgt een prominente rol in deze visie met een brede invulling.
- Economische structuurversterking, de ruimtelijke kwaliteit van een stad is afhankelijk van de economische aantrekkingskracht. We willen ruimte bieden voor de ontwikkeling van de economische dynamiek van een wijk. We willen de creativiteit van ondernemers de ruimte geven.
- Karakteristieke wijken, onze ambitie is om wijken te hebben waarin mensen graag wonen met een variatie in het aanbod van woningen (zowel in woningtype als in prijsklasse).

Meer dan in de afgelopen jaren zet de gemeente Nijmegen, samen met partners, in op organisch en vraaggericht ontwikkelen, waar mogelijk in minder complexe projecten. De uitdaging is om daarbij het aanbod beter toe te snijden op de vraag vanuit de markt met meer aandacht voor de wensen van bewoners door burgerparticipatie, maatwerk, tijdelijk gebruik van leegstaande gebouwen en braakliggende terreinen, innovatieve oplossingen en een focus op duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit.

Duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit betekent dat we zorgvuldig omgaan met de ruimte in en om de stad. Het accent zal de komende jaren in de wijken meer op consolidatie en kleinschalige vernieuwing komen te liggen. De focus ligt op behoud, verduurzaming, eigentijdse aanpassingen, herbestemming en transformatie van bestaande woningen en gebouwen naast de ontwikkeling van het Waalfront, Nijmegen CS en de Waalsprong.

De ruimtelijke inrichting van steden wordt steeds meer een doorslaggevende economische concurrentiefactor. Hoge ruimtelijke kwaliteit wordt steeds belangrijker in de concurrentiestrijd met andere steden. Steden worden aantrekkelijker door samenwerking met bedrijfsleven, kennisinstellingen en bewoners te stimuleren, door een goede bereikbaarheid op openbaar vervoersknooppunten en door het aanbieden van toplocaties voor talent en investeerders. Minstens zo belangrijk is het ontwerpen en aanbieden van concurrerende woonmilieus, met hoogwaardige voorzieningen, voldoende recreatiemogelijkheden, cultuur en leefkwaliteit. We zullen steeds meer met gemengde bestemmingen in bestemmingsplannen werken, om economische kansen mogelijk te houden.

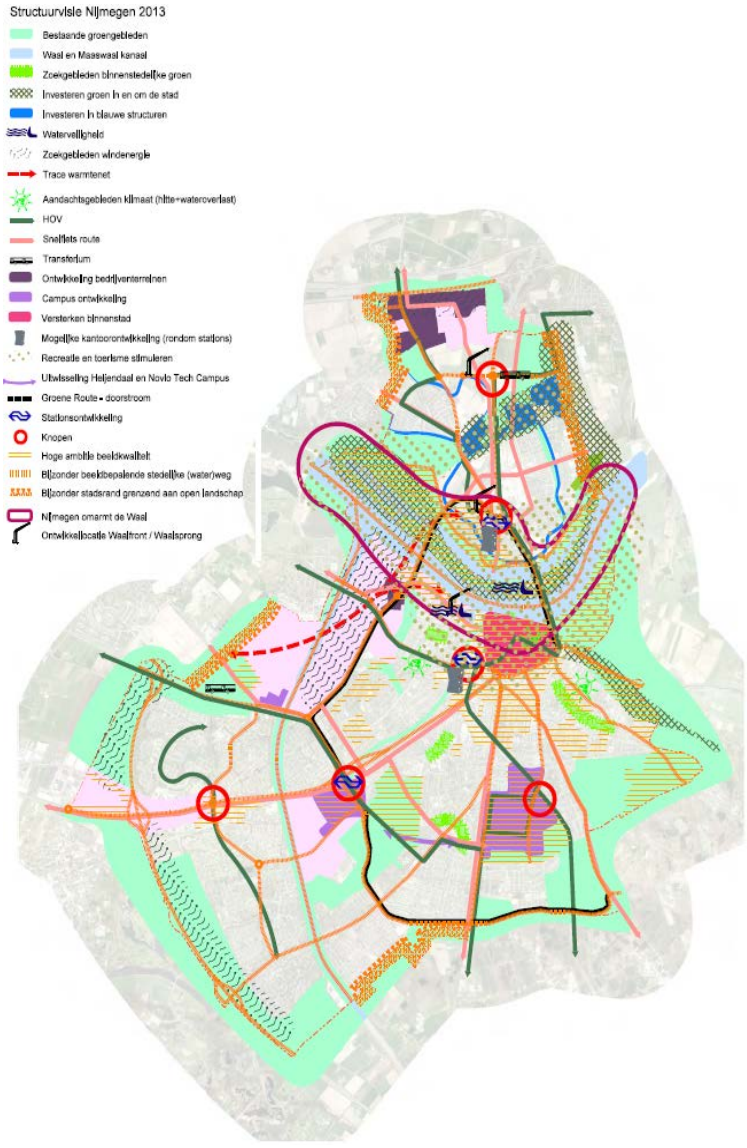

Figuur 3. Structuurvisie Nijmegen 2013 in kaart

Doorwerking plangebied

Geconstateerd kan worden dat het initiatief bijdraagt aan het gemeentelijk beleid.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Hoofdstuk 3 Ruimtelijke opzet

3.1 Stedenbouwkundig ontwerp

3.1.1 Wijkstructuur

Belangrijke structuurdrager in Lindenholt is de bloemkoolstructuur, een woonerfachtige opzet uit de jaren 70. Kronkelende paden en hofjes met veelal woonerven bestaand uit woningen in rijvorm.
De straten en woonerven vormen aparte subwijkjes, die als bloemkoolroosjes op de hoofdwegen zijn "geplant" en doorgaans maar één toegang hebben. Het gebied wordt gedomineerd door een veelheid aan groen.

3.1.2 Geïsoleerde ligging

De woonwagens hebben een geïsoleerde ligging. De bloemkoolstructuur met het omringende groen en de doodlopende weg dragen hier aan bij. Deze factoren beperken de sociale controle en veiligheid.
Vanwege een betere ontsluiting is het wenselijk de doodlopende weg te veranderen in een doorgaande weg naar de wijk Leuvensbroek. Zo worden de woonwagens beter geïntegreerd als onderdeel van de wijk.

3.1.3 Verkaveling

De verkaveling van de standplaatsen zijn in een L-vorm gesitueerd. De L-vorm met standplaatsen omarmt een rij grondgebonden woningen die deel uitmaken van het woonerf. Het woonerf wordt omzoomd door een groene zone.

Vanwege de brandveiligheid dient er na maximaal vier aaneengesloten standplaatsen een tussenruimte te worden aangehouden zodat er kleine clusters ontstaan. Op dit moment zijn er 12 van de 13 standplaatsen in gebruik. Tussen de nummers 58-60 en 74-78 en direct ten westen van nummer 66 wordt een onbebouwde strook bestemd als brandcompartimentering.

Hierdoor ontstaat er een herkenbare eigen karakteristiek die zich kenmerkt door een open verkavelingsstructuur. Direct ten noorden van nummer 70 is het nog mogelijk om een woonwagen te plaatsen.

3.1.4 Kwaliteiten

De kwaliteit van het gebied wordt met name bepaald door het aanwezige groen en water. Met name de beplanting ten noorden en westen van het woongebied zijn (ruimtelijk) waardevol.

3.2 Wonen

Het gemeentelijk beleid op het gebied van wonen is vastgelegd in de Woonvisie 2009-2020, Wonen Leeft! In deze nota wordt het woonbeleid uiteengezet tot 2020. Het doel blijft om woonmilieus te realiseren waarin mensen graag wonen, met een positief gewaardeerd woonklimaat.

De kwaliteit van de woonomgeving op de Ackerbroekweg verbetert door in te spelen op de brandveiligheidseisen.

3.3 Verkeer

3.3.1 Ontsluiting gemotoriseerd verkeer

Het plangebied ligt in de wijk Leuvensbroek. Het plan ligt in het verlengde van de Ackerbroekweg en sluit aan op de Leuvensbroek 35ste straat. Het gemotoriseerd verkeer wordt in de nieuwe situatie via deze beide wegen ontsloten. Het plangebied is gecategoriseerd als 30 km/h zone.

3.3.2 Ontsluiting langzaam verkeer

Per fiets is de locatie goed bereikbaar. Op de woonstraat voor de woonwagens vindt afwikkeling van het fietsverkeer gemengd met het autoverkeer plaats. In het plangebied is er ruimte voor een eigen plaats voor de voetganger binnen het wegprofiel.

3.3.3 Ontsluiting openbaar vervoer

Voor gebruik van het openbaar vervoer zijn de bewoners van het plangebied aangewezen op de haltevoorzieningen aan de Weijbroekweg. Deze bevinden zich op circa 250 meter loopafstand, ter hoogte van het kruispunt Weijbroekweg / Leuvensbroek 21ste straat.

3.3.4 Parkeren

Het aantal parkeerplaatsen is berekend aan de hand van de beleidsregels Parkeren. Het aantal parkeerplaatsen is gerelateerd aan het gebruiksvloeroppervlak (m^2 GBO). De locatie valt binnen de stedelijkheidszone "Schil/overloopgebied". In de verkeersbestemming kunnen voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd worden voor de bewoners en bezoekers van de woonwagens.

3.3.5 Expeditie

Het expeditie verkeer ontsluit op dezelfde wijze als het gemotoriseerde verkeer.

3.3.6 Verkeersveiligheid

Aan de hand van de wegencategorisering kaart uit de nota Nijmegen Duurzaam bereikbaar (augustus 2012) is bepaald welke snelheidsregime er geldt. Op de GOW-plus, GOW-basis en de industrieterreinen geldt 50 km/h. Voor de rest binnen bebouwde kom geldt 30 km/h.

Het plangebied ligt binnen een 30km/h zone en de wegen binnen dit gebied en de aansluitende straten vallen onder de categorie erftoegangswegen, hiervoor geldt een maximumsnelheid van 30 km/h.

Verkeerstoename

De verkeerstoename voor het gebied is niet significant.

3.4 Milieu

3.4.1 Bedrijvigheid

Bedrijvigheid in de zin van de Wet milieubeheer is die bedrijvigheid die onder het activiteitenbesluit valt of een omgevingsvergunning nodig heeft. Een bepaalde activiteit is een inrichting indien zowel sprake is van een bedrijfsmatige omvang binnen een zekere begrenzing als een vermelding van de activiteit in bijlage 1 van het Besluit omgevingsrecht. In het nieuwe bestemmingsplan zal de toelaatbaarheid van bedrijven en bedrijfsactiviteiten gekoppeld worden aan de Staat van Bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen. Dit is een lijst waarin de meest voorkomende bedrijven en bedrijfsactiviteiten in Nijmegen al naar gelang de te verwachten belasting voor het milieu zijn ingedeeld in een aantal categorieën. Omdat de Staat van Bedrijfsactiviteiten wordt gebruikt voor de milieuzonering in het kader van bestemmingsplannen zijn hierbij alleen de ruimtelijk relevante milieuaspecten waaronder geluid, geur, stof, gevaar, verkeer en visuele aspecten van belang. De Staat van Bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen is een verbijzonderde afgeleide van de VNG publicatie “Bedrijven en milieuzonering”.

Nabij het plangebied liggen 2 scholen, Montessori school Lindenholt en basisschool de Wingerd. De Montessori school en de basisschool liggen op meer dan 30 meter en voldoen daarmee aan de richtafstand die is opgenomen in de VNG brochure.

3.4.2 Bodem

De bodemkwaliteit is beoordeeld op basis van het volgende bodemonderzoek:

Verkennend bodemonderzoek Ackerbroekweg 52-80 e.o. te Nijmegen, MWH B.V., projectnummer M15B0236, d.d. 27 november 2015

Uit het bodemonderzoek blijkt dat:

- De bovenste halve meter grond plaatselijk licht verontreinigd is met PAK en PCB;
- In de ondergrond (0,5 tot circa 2 meter diep) ter plaatse van een boring licht verhoogde gehalten aan metalen en PAK zijn gemeten. Ter plaatse van het overige terrein zijn in de ondergrond geen verontreinigingen aangetoond;
- Het grondwater licht verontreinigd is met barium en zink;
- In de opgeboorde en opgegraven grond zowel zintuiglijk als analytisch geen asbest is aangetoond.

De aangetroffen lichte verontreinigingen vormen geen risico voor het gebruik van de locatie voor bos, wonen, tuin, groen en verkeer. Bij het realiseren van de gewijzigde bestemming worden geen maatschappelijke en financiële belemmeringen verwacht ten gevolge van een bodemverontreiniging.

3.4.3 Geluid

Een woonwagencentrum is een geluidgevoelig terrein in de zin van de Wet geluidhinder. De Wet geluidhinder is daarom van toepassing.

Op dit moment is het plangebied al bestemd voor woonwagenstandplaatsen en is dit ook als zodanig ingericht; er is dus sprake van een bestaand woonwagencentrum. Het nieuwe bestemmingsplan maakt de herinrichting van het woonwagencentrum mogelijk; de bouwgrenzen / grenzen van de woonwagenstandplaatsen worden niet uitgebreid en het aantal woonwagenstandplaatsen neemt niet toe. Voor de Wet geluidhinder is er daarom sprake van een bestaande situatie.

Vaststelling van het bestemmingsplan is wat de Wet geluidhinder betreft dan ook zondermeer mogelijk. Akoestisch onderzoek is niet vereist, een besluit Hogere Waarde is niet aan de orde.

3.4.4 Luchtkwaliteit

Als een ruimtelijk plan getoetst wordt op luchtkwaliteit, moet worden gelet op de volgende 2 zaken:

a. het plan als veroorzaker van verkeer en daardoor bron van slechte luchtkwaliteit.
b. het plan als te beschermen object tegen slechte luchtkwaliteit.

ad a) het plan als veroorzaker van verkeer en daardoor bron van slechte luchtkwaliteit.

Plannen die niet meer dan 3% bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit, hoeven niet getoetst te worden aan de luchtkwaliteitseisen in de Wet Milieubeheer, hoofdstuk 5. In een regeling is nader uitgewerkt dat een woningbouwplan met minder dan 1500 woningen en één ontsluitingsweg, minder dan 3% bijdraagt. Het onderhavige plan zal een verkeersaantrekkende werking hebben, die ruim onder bovenstaande grens blijft. Het plan is derhalve NIBM en het hoeft derhalve niet aan de luchtkwaliteitseisen getoetst te worden. Het bestemmingsplan maakt geen nieuwe woonwagenstandplaatsen mogelijk en daarom is voldaan aan de luchtkwaliteitseisen.

ad b) het plan als te beschermen object tegen slechte luchtkwaliteit.

Op 16 januari 2009 is het Besluit “gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen)” in werking getreden. Met deze amvb wordt de bouw van zogenaamde gevoelige bestemmingen in de nabijheid van (snel)wegen beperkt. Het besluit heeft als doel het beschermen van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijnstof (PM10) en stikstofdioxide (NO2), met name kinderen, ouderen en zieken. Scholen, kinderdagverblijven en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen met bijbehorende terreinen zijn gevoelige bestemmingen. Plannen voor gevoelige objecten zijn niet toegestaan binnen 300 meter vanaf de rand van een rijksweg of binnen 50 meter vanaf de rand van een provinciale weg, mits ter plaatse een grenswaarde overschreden wordt. Voor drukke stadswegen worden geen afstanden genoemd, maar kunnen door lokaal beleid aangewezen worden. Woningen worden dus niet als gevoelige bestemming gezien.

3.4.5 Externe veiligheid

De gemeente heeft de wettelijke plicht externe veiligheid mee te wegen in de besluitvorming over ruimtelijke ontwikkelingen. In deze afweging is het van belang de risico's te beschouwen die ontstaan door inrichtingen vallend onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en risicovolle transportroutes. Voor het plaatsgebonden risico (PR) zijn grenswaarden voor kwetsbare objecten aangegeven en richtwaarden voor beperkt kwetsbare objecten. Het groepsrisico (GR) dient verantwoord te worden. In de nabijheid van het plangebied bevinden zich de volgende risicobronnen.

- De A73
- Broekman Logistics (2600 meter)

Over de A73 vindt transport plaats van gevaarlijke stoffen. De afstand tot het plangebied is 235 meter. Volgens het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) volstaat op deze afstand een verantwoording van de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. In de beleidsvisie van de gemeente Nijmegen (februari 2014) is afgesproken dat in deze risicozone gebruik kan worden gemaakt van een standaardverantwoording welke is opgenomen op pagina 33 van de beleidsvisie. Het invloedsgebied van de aardgasleidingen aan de rand van de wijk

bereikt overigens niet het plangebied.

Voor wat betreft de risico's van bedrijven die onder het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi) vallen is alleen het bedrijf Broekman Logistics op Westkanaaldijk van belang. Dit bedrijf ligt op 2600 meter van het plangebied. Door de grote opslag van giftige stoffen zou een gaswolk het plangebied kunnen bereiken en slachtoffers kunnen maken. Dit is echter zeer onwaarschijnlijk, mede door de grote afstand tot het bedrijf. Voor de verantwoording van het groepsrisico wordt dan ook verwezen naar dezelfde standaardverantwoording op pagina 33 van de visie.

Op grond van het risiconiveau ten gevolge van het gebruik van gevaarlijke stoffen is het plan aanvaardbaar.

3.4.6 Fysieke veiligheid

3.4.6.1 brandveiligheid

Uit oogpunt van brandveiligheid dienen woonwagens te zijn gelegen in een brandcompartiment.
In een brandcompartiment liggen ten hoogste vier woonwagens en nevenfuncties daarvan (bijgebouwen) met een totale gebruiksoppervlakte van ten hoogste 1.000 m².

Tussen de brandcompartimenten is een niet-bebouwde strook gelegen, over de volledige perceelsdiepte, met een breedte van ten minste 5 m. Dit ter voorkoming van brandoverslag en branduitbreiding tussen de brandcompartimenten waarin de woonwagens zijn gelegen.

In geval er sprake is van een aan/of uitbouw aan de woonwagen en/of een overstek aan de woonwagen dan is dit toelaatbaar mits deze zich niet op, of boven, de niet-bebouwde strook bevindt.

De niet-bebouwde stroken dienen voorzien te worden van een verharding of vrij te worden gehouden van begroeiing die tot branduitbreiding tussen de brandcompartimenten kan leiden. De niet-bebouwde stroken mogen niet gebruikt worden:

a. als opstelplaats voor onderkomens en kampeermiddelen, waaronder caravans en vouwwagens
b. voor het parkeren van voertuigen.
c. opslag van goederen

3.4.6.2 Bluswatervoorziening en bereikbaarheid brandweer

Binnen 40 meter afstand van de brandweeringang (voordeur) van de woonwagens dient een openbare bluswatervoorziening te zijn gelegen, met een leveringscapaciteit van ten minste 30 m³ per uur. De aanwezige openbare bluswatervoorziening (brandkranen) moet te allen tijde vrij gehouden worden van begroeiing en onbeperkt toegankelijk zijn voor de brandweer. Er dient een doorgang te worden gerealiseerd vanaf de Ackerbroekweg naar de Leuvensbroekweg voor de bereikbaarheid van brandweer en hulpdiensten, met:

a. een breedte van ten minste 4,5 meter;
b. een verharding over een breedte van ten minste 3,25 meter, die geschikt is voor motorvoertuigen met een massa van ten minste 14.600 kilogram;
c. een vrijgehouden hoogte boven de kruin van de weg van ten minste 4,2 meter,
d. en een doeltreffende afwatering.

3.5 Water

3.5.1 De watertoets

Voor de ruimtelijke aspecten heeft het Nationaal Waterplan de status van structuurvisie. Hierin zijn water en ruimtelijke ontwikkelingen geïntegreerd, conform de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, Woningwet, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en Bouwbesluit 2012 en de Waterwet.

Binnen de volgende documenten is de watertoets verankerd:

- Kabinetsnota Anders omgaan met water (december 2000)
- Bestuursakkoord Water (mei 2011)
- Landelijke Handreiking Watertoets 3 (RIZA, december 2009)
- Waterplan Gelderland 2010-2015 (Provincie Gelderland, vastgesteld 11 november 2009)
- Waterbeheerplan 2010-2015 (Waterschap Rivierenland, vastgesteld 30 oktober 2009)
- Waterbeheerprogramma 2016-2021 (Waterschap Rivierenland)
- Grondwaterbeleidsplan Waterschap Rivierenland 2011-2014

3.5.2 Algemeen

Het plangebied maakt deel uit van de bestaande waterhuishoudkundige inrichting van het gebied 't Broek. Voor dit gebied zijn het Waterplan Nijmegen (2001) en het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 tot en met 2016 relevant. De Nota Afkoppelen en infiltratie hemelwaterafvoer (2013) die een bijlage van het Gemeentelijk Rioleringsplan is, is van belang omdat er uitgangspunten voor ontwerp en aanleg van infiltratievoorzieningen in staan. Er vinden wel wijzingen plaats als gevolg van de voorgenomen bestemming.

3.5.3 Oppervlaktewater

Kwalitatief

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, nabij het plangebied wel. Een gescheiden rioolstelsel voert het regenwater, dat afstroomt van verharde oppervlakken, af naar de watergangen met de nummers 76B, 77B en 78 in het oppervlaktewatersysteem van Lindenholt. De watergangen 76B en 77B liggen tussen Leuvensbroek en Wedesteinbroek, de watergang 78 ligt langs de Ackerbroekweg tussen Hillekensacker en Leuvensbroek. Ee watergang 76B heeft in de notitie Streefbeelden als uitwerking van het waterplan de typering spelend gekregen, aan de watergangen 77B en 78 is de typering kijkend toegekend.

Kwantitatief

De gemeente heeft het oppervlaktewater overgedragen aan het Waterschap Rivierenland. Het regenwater wordt via het gescheiden stelsel van Lindenholt geloosd op het oppervlaktewater. Aan de lozing van water stelt het waterschap eisen. Als kwantitatief gezien sprake is van een toename van verhard oppervlak kleiner dan 500 m^2 hoeft geen extra berging te worden gerealiseerd. In de bestaande situatie is 1.551 m^2 verhard oppervlak aanwezig. In de nieuwe situatie wordt 1.779 m^2 verhard oppervlak aangelegd. De toename van het verharde oppervlak is 228 m^2.

Voor plannen met meer dan 500 m^2 verhard oppervlak en directe lozing op het oppervlaktewater moet een waterhuishoudkundig plan bij het waterschap worden ingediend. Voor dit plan is verharding in stedelijk gebied is compenserende waterberging nodig. Voor het hemelwater, dat afstroomt van de verhardingen behoudens de daken, is een vorm van zuivering vereist. Deze zuivering moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van het water in de vijver niet negatief beïnvloed wordt.

De eerste waterberging zal plaatsvinden in wadi's of zaksloten binnen het plangebied. Vanuit de wadi's zal het water in de bodem infiltreren. Bij hevige neerslag kan hemelwater vanuit de wadi's via een slokop naar het regenwaterstelsel overlopen. Een watervergunning is vereist. Bij het aanvragen van de watervergunning zal bekeken worden op welke wijze invulling gegeven wordt aan de aanvullende waterberging.

3.5.4 Grondwater

Het plangebied bevindt zich in niet een grondwaterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied.

Het uitgangspunt bij nieuwe stedelijke in- en uitbreidingen is dat grondwaterneutraal gebouwd wordt. Dat betekent dat de oorspronkelijke grondwaterstanden en -stromen in de omgeving niet wijzigen. Dit kan bereikt worden door:

- een grondwatergerelateerde locatiekeuze: geen stedelijke uitbreidingen in gebieden met (kans op) hoge grondwaterstanden;
- maatregelen te treffen bij bouwrijp maken en tijdens de bouw (ophogen, goede structuur van het oppervlaktewatersysteem, voorkomen verdichting bodemstructuur);
- een waterbestendig bouwkundig ontwerp van woningen en gebouwen (bijvoorbeeld kruipruimteloos)

Om grondwateroverlast in bestaand stedelijk gebied te beperken zet de gemeente in eerste instantie in op bouwkundige maatregelen. Pas als dit onvoldoende soelaas biedt, komen drainerende of onttrekkende oplossingen in beeld.

Dit sluit niet uit dat er niet ondergronds gebouwd mag worden. Ondergronds bouwen is toegestaan mits voldoende technische maatregelen worden getroffen zodat de bouw waterdicht is.

3.5.5 Riolering/ hemelwater

De riooltechnische ontsluiting van het plangebied bevindt zich aan de Ackerbroekweg. De riolering is uitgevoerd als gescheiden stelsel. Vanuit het bouwbesluit 2012 geldt de verplichting om afvalwater en hemelwater op een verantwoorde manier te verwerken. Afvalwater wordt verplicht op het openbaar riool aan te sluiten. Hemelwater moet op eigen terrein worden verwerkt. Gemeente Nijmegen hanteert bij het duurzaam omgaan met hemelwater de nota 'Afkoppelen en infiltreren hemelwater'.

Schoon hemelwater dient in de bodem te worden geïnfiltreerd. Bij infiltratie van hemelwater dient waar mogelijk conform convenant Duurzaam bouwen in het KAN 2000, gebruik te worden gemaakt van duurzame bouwmaterialen.

Voor plannen waarbij geïnfiltreerd wordt, moet een waterhuishoudkundig plan bij de gemeente worden ingediend.

3.6 Natuur & Landschap

3.6.1 Flora en Fauna

Op 1 april 2002 is de Nederlandse Flora- en faunawet in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet bundelt alles wat te maken heeft met de bescherming van flora en fauna in Nederland die voorheen in verschillende wetten was opgenomen.

Ook is de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn (Europees) en het CITES-verdrag (overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde soorten wilde dieren en planten) in de Flora en faunawet verwerkt. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Deze wet hanteert daarbij het “nee, tenzij principe”. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn. Alleen onder strikte voorwaarden zijn afwijkingen van de verbodsbepalingen mogelijk.

In de Flora- en faunawet is daarnaast een zogenaamde 'algemene zorgplicht' opgenomen. De zorgplicht is van toepassing op alle planten en dieren, ongeacht of ze wettelijk beschermd zijn. De zorgplicht houdt in dat er bij ingrepen zoals bouwactiviteiten altijd zorgvuldig moet worden omgegaan met de aanwezige planten en dieren. Schadelijke activiteiten moeten zoveel mogelijk worden voorkomen.

Bevoegd gezag voor de Flora- en faunawet is het Ministerie van EZ.

3.6.1.1 Conclusie

Dit bestemmingsplan betreft geen ingrijpende ruimtelijke wijzigingen met gevolgen voor beschermde flora en fauna. Vandaar dat de Flora- en faunawet de uitvoerbaarheid van het plan in beginsel niet in de weg staat.

3.6.2 Richtlijn compensatie natuur en bos

Het Regionaal Plan 2005-2020 geeft de gemeenschappelijke beleidsambities weer voor de ontwikkeling van de regio Arnhem-Nijmegen. Aangezien het Regionaal Plan wordt beschouwd als uitwerking van het Streekplan fungeert het tevens als toetsingskader voor lokale plannen. Voor natuur en bos is dit vastgelegd in de 'Richtlijn compensatie natuur en bos'. Als er voor een bepaalde ontwikkeling bos of natuur moet verdwijnen dat als zodanig bestemd is, dan zegt het provinciale Streekplan (2005) daarover: 'het totale oppervlak aan natuur en bos in de provincie mag niet verminderen. Waar iets verdwijnt, zal dat op een andere plaats vervangen moeten worden.'

Bevoegd gezag voor de Richtlijn compensatie natuur en bos is de provincie Gelderland.

3.6.2.1 Conclusie

In dit bestemmingsplan neemt de bestemming Bos niet af, daarentegen wordt een smalle strook met de bestemming Bos toegevoegd aan de bestaande bestemming Bos. Het betreft hier een gebied in de hoofdgroenstructuur.

3.6.3 Groenplan De groene draad (2007)

Het groenbeleid is vastgelegd in 'De groene draad - kansen voor het Nijmeegse groen' en heeft als doelstelling:

- inzicht te geven in het totaal van groene ontwikkelingen in en om de stad en hun onderlinge samenhang;

- een sturingsinstrument voor het bestuur te zijn voor groene ontwikkelingen in de stad;
- vanuit een groen toekomstperspectief een gids of leidraad te zijn voor toekomstige stedelijke ontwikkelingen;
- de groene ambities te benoemen voor de komende jaren die vertaald worden in een uitvoeringsprogramma.

Lindenholt is een compact, groen stadsdeel ingesloten door infrastructuur. Het groen slingert zich net als het water door de hele wijk heen, echter met weinig wisseling van beeld. Het plangebied grenst aan het groene en waterrijke middengebied tussen de Broekwijken en de Ackerwijken. Dit middengebied draagt bij aan het groene karakter van Lindenholt en de herkenbaarheid van de wijk en is waardevol om te behouden.

Het groen in Lindenholt wordt door de bewoners beslist gewaardeerd maar het wordt nog teveel gezien als restruimte. Dat komt doordat het er op veel plekken hetzelfde uitziet en er overal wel wat groen te vinden is. Dit werkt ook misbruik van het groen in de hand en op verschillende plekken sociaal onveilige situaties. Het volgende wordt belangrijk gevonden:

- Door de overgangen van openbaar gebied naar privé-terrein te verduidelijken, kan de uitstraling van de buurt sterk verbeteren. Om meer mensen bij het groen te betrekken liggen er kansen via scholen en de kinderboerderij in de wijk.
- Differentiatie van het groen door verschillende plekken meer eigen karakter te geven zal de beeldkwaliteit van Lindenholt als geheel ten goede komen.

De hoofdgroenstructuur en de hoofdbomenstructuur zijn de basis en de ruggengraat van het groen in Nijmegen. Deze structuren houden we dan ook in stand. In bestemmingsplannen gaat het dan om de bestemmingen Groen, Natuur en Bos. Daarnaast kennen ook andere plekken een groene bestemming bijvoorbeeld kleinere groenplekken op wijkniveau.

Dit bestemmingsplangebied is deels gelegen in de hoofdgroenstructuur.

Vlakgroen stedelijk niveau

3.6.3.1 Conclusie

Vanwege de toevoeging van een erftoegangsweg verdwijnt een smal strookje met de bestemming groen. Dit wordt ruimschoots gecompenseerd door de toevoeging van een strook met bestemming Bos aan de achterzijde van de woonwagenstandplaatsen, aansluitend aan de hoofdgroenstructuur met bos als huidige bestemming.

3.6.4 Handboek stadsbomen (2009)

Het Handboek Stadsbomen is een uitwerking van het Groenplan “De Groene draad, kansen voor het Nijmeegse groen'. Het Handboek Stadsbomen vormt het kader voor inrichtingsplannen en beheerplannen voor de openbare ruimte waar het bomen betreft. Het handboek is daarnaast te definiëren als toetsingskader voor ruimtelijke plannen en initiatieven en biedt inzicht in de beleidsuitgangspunten ten aanzien van bescherming, aanplant, beheer en kap van bomen.

Het Handboek Stadsbomen heeft betrekking op alle bomen binnen de gemeentegrenzen. Dat zijn dus niet alleen de park-, laan- en straatbomen, maar ook bomen in tuinen en op particuliere terreinen.

In het Handboek Stadsbomen is de hoofdbomenstructuur opgenomen. Deze structuur vormt samen met de hoofdgroenstructuur de basis van het groen in Nijmegen. De hoofdbomenstructuur leggen we niet vast in bestemmingsplannen maar wordt wel beschreven in de toelichting en speelt daarmee wel een rol in bestemmingsplannen. De omringende wegen van dit bestemmingsplangebied behoren niet tot de hoofdbomenstructuur. Daar waar het bestemmingsplangebied is gelegen in de hoofdgroenstructuur zijn de bomen met een stamomtrek van 0,95m kapvergunningplichtig.

3.6.4.1 Conclusie

Dit bestemmingsplan heeft geen gevolgen voor de hoofdbomenstructuur.

3.7 Archeologie

3.7.1 Archeologische uitgangsprincipes

Archeologie is binnen de planologie een conserverende waarde. Immers, archeologie is een niet aanvulbare waarde, wat wil zeggen wat eenmaal vernietigd is, nooit meer hersteld kan worden. Vandaar dat de omgang met archeologie zo op behoud is gericht. Behoud, bij voorkeur in situ, staat voorop, en dit principe zien we op elk niveau van archeologiebeleid terug.

De wens om archeologie in situ te behouden heeft verschillende achtergronden. Ten eerste het uitgangspunt dat de natuurlijke conservering de beste is, en ten tweede dat archeologie in zijn context begrepen moet worden. Een archeologische vondst, of het nu een voorwerp of een structuur is, is een drager van informatie, in relatie tot zijn omgeving. Het zal altijd iets kunnen zeggen over de lokale geschiedenis, vaak over de regionale geschiedenis en soms ook over de nationale geschiedenis of zelfs internationale geschiedenis. Archeologie zonder context heeft duidelijk aan waarde verloren.

Een derde uitgangspunt is de aanname dat toekomstige generaties mogelijk betere vormen van archeologisch onderzoek zullen hebben. Typerend voor gravend archeologisch onderzoek is dat het onderzoek het onderzoeksobject vernietigd: je kunt het maar eenmaal onderzoeken. Dit verklaart de nadruk op het goed documenteren van wat er tijdens het onderzoek aangetroffen wordt, zowel in het veld als nadien bij de uitwerking. Vandaar de hoop dat door nieuwe technieken dit mogelijk zal veranderen. Zouden we nu alles opgraven dan kan men later nooit meer onderzoek doen.

Een vierde en niet onbelangrijk punt is de economische kant van archeologisch onderzoek. Dit kan erg duur zijn, waardoor bijvoorbeeld de economische haalbaarheid van een plan in het geding kan komen. Maatregelen om de bodem niet of maar beperkt te verstoren zijn dan ook economisch zinvol.

Archeologie geeft inzicht in de (lokale) geschiedenis, en kan een belangrijke identiteitsdrager zijn. Het streven is om cultuurhistorische waarden, waaronder archeologie, mee te nemen bij inrichtingsplannen. Gebieden met een grote cultuurhistorische waarde hebben naast een grote leefbaarheid vaak ook een hogere economische waarde.

3.7.2 Gemeentelijk beleid

Het archeologiebeleid van de gemeente Nijmegen is er, in overeenstemming met Malta en de Monumentenwet 1988, op gericht om het bodemarchief zoveel mogelijk te ontzien. Indien dat niet mogelijk is, wordt voorafgaande aan de bodemverstoring archeologisch onderzoek verricht. De wijze van onderzoek wordt bepaald op basis van de vast te stellen archeologische waarden en de aard en omvang van de bodemingrepen. De archeologische (in bredere zin: cultuurhistorische) kennis die hierbij wordt vergaard, levert informatie op die mede als inspiratiebron kan dienen voor het ontwerp van een gebouw of bij het inrichten van de openbare ruimte. Zo kan het 'verhaal van de plek' ook door toekomstige generaties nog worden gelezen. De Structuurvisie voor Nijmegen uit 2013 legt nadrukkelijk een koppeling tussen archeologie en lokale identiteit, en als bron of inspirator voor toerisme, een economisch belangrijke factor in de economie van de gemeente Nijmegen.

Het zal duidelijk zijn dat een betere bescherming van het bodemarchief en vooral ook het tijdig meewegen van de archeologische belangen vraagt om een zo goed mogelijk inzicht in de verwachte ligging, verspreiding en aard van het bodemarchief. Om deze reden heeft Bureau Archeologie en Monumenten van de gemeente Nijmegen een archeologische beleidskaart ontwikkeld (ABAK), waarop de belangrijkste archeologische vindplaatsen en zones en hun waardering zijn aangegeven. Deze kaart is onderdeel van de Nota Nieuw Beleid (2013) en in een bijgewerkte vorm van het facetbestemmingsplan archeologie (2014). De op de kaart aangeduide waarden worden overgenomen in (nieuwe) bestemmingsplannen. Nieuwe inzichten worden in deze kaart verwerkt en waar nodig zullen deze zo overgenomen worden in nieuwe bestemmingsplannen.

Het streven van de gemeente Nijmegen is in eerste instantie gericht op behoud in situ. Planaanpassingen kunnen de kosten voor archeologisch onderzoek overbodig maken, of sterk beperken. Initiatiefnemers wordt dan ook aangeraden in een vroeg stadium met de gemeente in overleg te gaan inzake de mogelijkheden om te kijken naar de best mogelijke opties. Het kan daarbij gaan om adviezen voor de soort van archeologisch onderzoek die het beste gekozen kan worden, of om de mogelijkheden van archeologie sparend bouwen te bekijken.

3.7.3 Plangebied

Het plangebied ligt in een gebied met een nader te onderzoeken belang (waarde 1). Het gemeentelijk beleid voor dergelijke gebieden houdt in dat bodemingrepen groter dan 2500 m^2 in ieder geval voorafgegaan worden door een archeologisch vooronderzoek.

3.7.4 Informatieplicht

Een persoon die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt, waarvan deze weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), is verplicht dit binnen drie dagen te melden (artikel 53 Monumentenwet 1988)bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

3.8 Cultuurhistorie

3.8.1 Gemeentelijk beleid

Het gedachtengoed uit de beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg en het gewijzigde Besluit ruimtelijke ordening is aanleiding geweest het gemeentelijk erfgoedbeleid te actualiseren. Dit heeft geresulteerd in de Nota Cultureel Erfgoed, die op 15 mei 2013 door de raad is vastgesteld.

Deze nota beschrijft op welke manier erfgoed kan bijdragen aan de ambitie van de gemeente Nijmegen om de identiteit van de stad te behouden en te versterken. Hiervoor worden drie strategieën ingezet: duurzame ruimtelijke ontwikkeling, kennis & inspiratie en bescherming & instandhouding.

De strategie duurzame ruimtelijke ontwikkeling heeft betrekking op een toekomstbestendige stad, waar erfgoed ingezet wordt om bij gebiedsontwikkelingen de eigen identiteit te behouden of te versterken. De verplichtingen vanuit het Besluit ruimtelijke ordening en de daaruit voortvloeiende beleidsvrijheid die we als gemeente hebben zetten we in om deze ambitie te kunnen realiseren. Erfgoed is namelijk een factor die mede kwaliteit geeft aan de ruimte en daarmee ruimtelijke ontwikkelingen kan verrijken. De cultuurhistorische elementen die onderdeel zijn van de identiteit van de stad kan men niet allemaal als beschermd monument of gezicht aanwijzen, maar zijn wel onderdeel van de manier waarop we onze stad beleven, inrichten en gebruiken. De cultuurhistorische beleidskaart is de basis voor de cultuurhistorische inbreng bij het opstellen van ruimtelijke plannen.

Het betreffende bestemmingsplangebied valt binnen gebiedstype 1 van de cultuurhistorische beleidskaart. In gebiedstype 1 is er hoofdzakelijk sprake van woonwijken die in de afgelopen 50 jaar tot stand zijn gekomen en moderne bedrijventerreinen en industriegebieden. In deze gebieden zijn cultuurhistorisch waardevolle elementen in mindere mate aanwezig. Bij ruimtelijke plannen zal daarom alleen gestreefd worden naar behoud en herkenbaarheid van historische structuren. Dit is voor deze gebieden voldoende om verwijzingen naar het verleden levend te houden.

Voor gemeentelijke beschermingen is de gemeentelijke monumentenverordening de basis.

3.8.2 Plangebied

In het betreffende bestemmingsplangebied is er geen sprake van historische structuren. Ook zijn er geen beschermde monumenten aanwezig. Het plangebied is ook niet gelegen binnen beschermd gebied. Vanuit cultuurhistorisch oogpunt is er geen aanleiding tot het maken van verdere opmerkingen.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Hoofdstuk 4 Plansystematiek

4.1 Inleiding

Het bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding (met legenda) en planregels, vergezeld van een toelichting. De verbeelding en de planregels vormen het juridisch bindende deel van het bestemmingsplan. De verbeelding heeft de rol van visualisering van de bestemmingen.

De planregels regelen de gebruiksmogelijkheden van de gronden, de bouwmogelijkheden en de gebruiksmogelijkheden van de aanwezige en/of op te richten bebouwing. De toelichting heeft weliswaar geen bindende werking, maar heeft wel een belangrijke functie bij de weergave en onderbouwing van het bestemmingsplan en bij de uitleg van de verbeelding en planregels. In de volgende twee paragrafen wordt de systematiek van de planregels uiteengezet en wordt een uitleg per bestemming gegeven.

4.2 Systematiek van de planregels

Voor het bestemmingplan wordt gebruik gemaakt van het Standaard bestemmingsplan van de gemeente Nijmegen. Het Standaard bestemmingsplan is gebaseerd de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP 2012) waarin landelijke standaarden voor planregels en verbeelding zijn geformuleerd. De standaardisatie maakt het mogelijk om bestemmingsplannen te maken die op een vergelijkbare wijze zijn opgebouwd en op eenzelfde manier worden verbeeld. Het bestemmingsplan wordt zowel in analoge als digitale vorm opgesteld. Bij interpretatieverschillen heeft het digitale bestemmingsplan voorrang.

De planregels van het bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg) bestaan uit vier hoofdstukken, waarin achtereenvolgens de inleidende regels, de bestemmingsplanregels, de algemene regels en de overgangs- en slotregels aan de orde komen.

4.2.1 Inleidende regels

Bij de inleidende regels wordt ingegaan op de begrippen en de wijze van meten.

4.2.2 Bestemmingsplanregels

De gronden van het gehele plangebied hebben een positieve bestemming. Een positieve bestemming betekent dat gebruik van de gronden voor de verschillende bestemmingen direct mogelijk is. Bovendien betekent het dat oprichting van gebouwen direct mogelijk is nadat burgemeester en wethouders een omgevingsvergunning ten behoeve van het bouwen hebben verleend. Een omgevingsvergunning wordt verleend indien zij voldoet aan onder meer de planregels van het bestemmingsplan, het Bouwbesluit, de Bouwverordening en de welstandsnota.

De opbouw van de bestemmingen ziet er in beginsel als volgt uit:

- bestemmingsomschrijving;
- bouwregels;
- specifieke gebruiksregels;

4.2.3 Algemene regels

Onder het kopje algemene regels zijn de regels opgenomen die voor alle bestemmingen

gelden. Hierbij gaat het om de volgende bepalingen:

- Anti-dubbeltelregel: deze bepaling is opgenomen om te voorkomen dat wanneer volgens een bestemmingsplan bepaalde gebouwen en bouwwerken niet meer dan een bepaald deel van een bouwperceel mogen beslaan, het opengebleven terrein nog eens meetelt bij het toestaan van een ander gebouw of bouwwerk, waaraan een soortgelijke eis wordt gesteld.
- Algemene bouwregels: regels over beeldende kunst, bouwwerken ten algemenen nutte en ondergronds bouwen.
- Algemene gebruiksregels: er zijn regels opgenomen over het toestaan van aan huis verbonden beroeps- en bedrijfsactiviteiten en wordt aangegeven welk gebruik in ieder geval strijdig is met de bestemmingen in hoofdstuk 2.
- Algemene aanduidingsregels: Hierin is opgenomen ter bescherming van de archeologische waarden in de bodem. Deze gronden hebben een lage tot middelhoge archeologische verwachtingswaarde. Voor ingrepen van meer dan 2500 m2 en dieper dan 0,30 meter dient er archeologisch vooronderzoek plaats te vinden.
- Algemene afwijkingsregels: in deze bepaling wordt aan het bevoegd gezag de bevoegdheid gegeven om een omgevingsvergunning te verlenen ten behoeve van niet-ingrijpende bouwactiviteiten. De criteria, die bij toepassing van de bevoegdheid in acht moeten worden genomen, zijn daarbij aangegeven.
- Overige regels: in de overige regels staan bepalingen omtrent parkeren opgenomen. Daarnaast is een bepaling opgenomen over de uitsluiting van bepalingen van de bouwverordening en is uitleg opgenomen over de voorrang van dubbelbestemmingen op enkelbestemmingen.

4.2.4 Overgangs- en slotregels

Overgangsrecht

In deze bepaling wordt vorm en inhoud gegeven aan het overgangsrecht die aansluit bij het Besluit ruimtelijke ordening.

Slotregels

Als laatste is de slotbepaling opgenomen. Deze bepaling bevat zowel de titel van het plan als de vaststellingsbepaling.

4.3 Beschrijving per bestemming

Bos (BO)

Binnen deze bestemming is het bos opgenomen. Er mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde worden gebouwd binnen deze bestemming.

Daarnaast is binnen deze bestemming een aanlegvergunningstelsel opgenomen. Bepaalde werken en werkzaamheden kunnen pas uitgevoerd worden nadat een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden is verleend.

Groen

Binnen deze bestemming is openbaar groen opgenomen met bijbehorende voorzieningen zoals hondenuitlaatplaatsen en fiets- en voetpaden. In de groenbestemming mogen ook wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen worden gerealiseerd.

Tuin

De zijtuinen van twee woonwagens zijn bestemd als Tuin in deze bestemming mag maximaal 20 m^2 aan bouwwerken, geen gebouwen zijnde gebouwd worden.

Wonen- Woonwagenstandplaats

De gronden die bestemd zijn als 'Wonen - Woonwagenstandplaats' zijn primair bedoeld voor het wonen met bijbehorende voorzieningen. Het aantal toegestane woonwagens is gemaximaliseerd op 13.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

Met het plan beoogt de gemeente Nijmegen een actueel planologisch-juridisch kader te creëren. De kosten die gemoeid zijn met het opstellen van het bestemmingsplan worden gefinancierd uit de post 'actualisatiebestemmingsplannen' uit het programma Ruimtelijke Planvorming. Eventuele planschadeclaims komen voor rekening van de gemeente Nijmegen. Vaststelling van een exploitatieplan op grond van artikel 6.12 Wro is niet noodzakelijk. In het bestemmingsplan zijn geen bouwplannen opgenomen, waarvan de gemeente geen eigenaar van de grond is. Gesteld kan worden dat het bestemmingsplan financieel-economisch uitvoerbaar is.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Voor dit bestemmingsplan is op 25 november 2015 een vooraankondiging gepubliceerd. Conform de inspraakverordening heeft er inspraak plaatsgevonden via de zienswijzenprocedure. Het ontwerpbestemmingsplan heeft gedurende zes weken ter visie gelegd worden. De tervisielegging was gepubliceerd op de gemeentelijke website en in de "Staatscourant".

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Hoofdstuk 6 Vooroverleg

6.1 Ministerie van Infrastructuur en Milieu

In juni 2008 heeft het kabinet de Realisatieparagraaf Nationaal ruimtelijk beleid vastgesteld. Deze paragraaf geeft inzicht in welke nationale belangen het kabinet heeft gedefinieerd en op welke wijze het rijk deze wil verwezenlijken. Het resultaat is een helder en scherpe markering voor gevallen waarvoor de medeoverheden afstemming moeten zoeken met het Rijk.

Inzicht wanneer het Rijk vooroverleg van belang acht is te herleiden uit de nationale belangen zoals opgenomen in de Realisatieparagraaf. De volgende nationale belangen zijn opgenomen in de Realisatieparagraaf:

- Bundeling van verstedelijking en economische activiteiten
- Grote rivieren
- Kustfundament
- IJsselmeergebieden
- IJsselmeergebied Regionale watersystemen
- Ecologische hoofdstructuur
- Nationale Landschappen
- Rijksbufferzones
- Recreatie
- Derde Nota Waddenzee
- Tweede Structuurschema Militaire Terreinen
- Project Mainport Rotterdam

Onderhavig project doorkruist geen van bovengenoemde nationale belangen en is geen vooroverleg ex. artikel 3.1.1. Bro noodzakelijk.

6.2 Provincie Gelderland

Bij brief van 5 juni 2008 heeft de Provincie Gelderland aangegeven op welke wijze waarop en de mate waarin de Provincie betrokken willen worden bij het vooroverleg ex. artikel 3.1.1. Bro. In deze brief is gesteld dat voor plannen van puur lokaal belang geen rol is weggelegd voor de provincie en geen vooroverleg hoeft plaats te vinden.

Het onderhavige plan is vanwege de kleinschaligheid van puur lokaal belang en hoeft niet aangeboden te worden aan de Provincie voor het artikel 3.1.1 Bro vooroverleg.

6.3 Waterschap

Per brief van 15 februari 2012 (kenmerk 201206566) geeft het Waterschap Rivierenland aan dat zij beoordeeld of in een plan voldoende rekening is gehouden met de waterhuishouding. De gemeente kan zelf bepalen of een plan waterhuishoudkundig relevant is of niet via de landelijke website www.dewatertoets.nl.

Deze toetsing is gedaan en daaruit blijkt dat er geen waterbelangen zijn die door dit plan worden geraakt.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Bijlagen bij toelichting

Bijlage 1 Overzicht onderzoeksrapporten

Regels

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:

het bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg) met identificatienummer NL.IMRO.0268.BP6001-VG01 van de gemeente Nijmegen.

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen.

1.3 aanbouw

een aan een hoofdgebouw aangebouwd gebouw, dat op de grond staat, dat in bouwkundig opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en dat een aparte ruimte vormt die al dan niet vanuit het hoofdgebouw bereikbaar is.

1.4 aan huis verbonden beroepsactiviteiten

een dienstverlenend beroep, dat op kleine schaal in een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en de desbetreffende beroepsuitoefening een ruimtelijke uitstraling heeft die in overeenstemming is met de woonfunctie.

1.5 aan huis verbonden bedrijfsactiviteiten

het verlenen van diensten, het uitoefenen van ambachtelijke bedrijvigheid (geheel of overwegend door middel van handwerk uit te oefenen), het voeren van de administratie van bedrijfsactiviteiten die (behoudens genoemde administratieve werkzaamheden) niet ter plaatse worden uitgeoefend, het verstrekken van logies en ontbijt (bed and breakfast) waarvan de aard, omvang en uitstraling zodanig zijn dat de activiteit in de woning met behoud van de woonfunctie ter plaatse kan worden uitgeoefend.

1.6 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.7 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.8 achtergevellijn

de achterste grens van het bouwvlak en het verlengde daarvan;

1.9 archeologische waarden

Onder archeologische waarden kunnen worden verstaan:

- archeologische verwachtingswaarden;
- vastgestelde archeologische waarden of resten.

1.10 archeologische verwachtingswaarde

de kans op archeologische vondsten of informatie.

1.11 archeologisch deskundige

de gemeentelijk (beleids)archeoloog of een andere door het College van Burgemeester en Wethouders aan te wijzen deskundige op het gebied van de archeologie.

1.12 archeologisch onderzoek

onderzoek (bureauonderzoek en/of boren en/of geofysisch onderzoek en/of graven en/of begeleiden) verricht door een dienst, bedrijf of instelling beschikkend over een opgravingsvergunning conform de Monumentenwet 1988.

1.13 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.14 bed and breakfast

een overnachtingsmogelijkheid gericht op het bieden van de mogelijkheid tot een toeristisch en veelal kortdurend verblijf met het serveren van ontbijt. Een bed- en breakfast heeft maximaal 4 kamers en 8 slaapplaatsen.

1.15 bedrijf

een onderneming waarbij het accent ligt op het vervaardigen, bewerken, installeren en verhandelen van goederen dan wel op het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij eventueel detailhandel plaatsvindt uitsluitend als niet zelfstandig en ondergeschikt onderdeel van de onderneming in de vorm van verkoop c.q. levering van ter plaatse vervaardigde, bewerkte of herstelde goederen, dan wel goederen die in rechtstreeks verband staan met de uitgeoefende handelingen.

1.16 bedrijvigheid

het uitoefenen van een bedrijf, met aanverwante activiteiten als laden en lossen en parkeren.

1.17 beperkt kwetsbaar object

- verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen/woonschepen/woonwagens per hectare, en dienst- en bedrijfswoningen van derden.
- Kantoorgebouwen, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Hotels en restaurants, voorzover zijn niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Winkels, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Sporthallen, zwembaden en kampeerterreinen.
- Sport- en kampeerterreinen en terreinen voor recreatieve doeleinden, voorzover zij niet als kwetsbar object kunnen worden aangemerkt.
- Bedrijfsgebouwen, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.

- Objecten die met bovenstaande gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voorzover die objecten geen kwetsbare objecten zijn.
- Objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of electriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voorzover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen dat ongeval.

1.18 bestaand

a. bestaande bouwwerken: een legaal bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning;
b. bestaand gebruik: het legale gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan.

1.19 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak.

1.20 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.21 BEVI-bedrijf

bedrijf vallend onder de werkingssfeer van artikel 2 lid 1 a tot en met f van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen.

1.22 bevoegd gezag

bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning.

1.23 bijgebouw

een vrijstaand, in functioneel en bouwkundig opzicht aan het hoofdgebouw ondergeschikt gebouw op hetzelfde bouwperceel dat op de grond staat en alleen bedoeld en ingericht is ten behoeve van (huishoudelijke) berging, hobby- en/of stallingruimte, cv ruimte, sanitaire ruimte, wasruimte, meterkast ruimte.

1.24 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats.

1.25 bouwgrens

de grens van een bouwvlak.

1.26 bouwlaag

een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw en zolder.

1.27 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.28 bouwperceelsgrens

een grens van een bouwperceel.

1.29 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.30 bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.31 erf

de gronden met een woonbestemming gelegen binnen het bouwperceel maar buiten het bouwvlak.

1.32 escortbedrijf

de natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon, die bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, prostitutie aanbiedt, die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend (escortservices, bemiddelingsbureaus, overige).

1.33 evenement

evenement zoals bedoeld in de Algemene Plaatselijke Verordening voor de gemeente Nijmegen (APV).

1.34 gebieden met een hoge archeologische verwachting

deze gebieden onderscheiden zich vanwege een hoge tot zeer hoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten.

1.35 gebieden van zeer grote archeologische waarde

voor deze gebieden staat het vast dat zich archeologische resten in de bodem bevinden.

1.36 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.37 geluidsgevoelige functies

geluidsgevoelige functies als bedoeld in de Wet geluidhinder, te weten:

geluidsgevoelige gebouwen

a. woningen;
b. andere geluidsgevoelige gebouwen:
1. onderwijsgebouwen;
2. ziekenhuizen;
3. verpleeghuizen;
4. verzorgingstehuizen;
5. psychiatrische inrichtingen;
6. kinderdagverblijven.

geluidsgevoelige terreinen

I. een standplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder e, van de Huisvestingswet (woonwagen);
II. ligplaats in het water, bestemd om door een woonschip te worden ingenomen.

1.38 gevelbreedte

de breedte van de gevel waar tegenaan wordt gebouwd.

1.39 hoekovergang

een aan- of uitbouw die buiten de gevelbreedten van het hoofdgebouw wordt gerealiseerd en die een verbinding vormt tussen een aan- of uitbouw aan de voorgevel en een aan- en of uitbouw aan de zijgevel van het hoofdgebouw.

1.40 hoofdbebouwing

hoofdgebouw(en) inclusief aan- en/of uitbouwen.

1.41 hoofdgebouw(en)

gebouw of gebouwen, die op een bouwperceel door zijn aard, constructie en/of afmetingen dan wel gelet op de bestemming als belangrijkste bouwwerk(en) valt aan te merken.

1.42 hoogwaardig openbaar vervoer

een vorm van openbaar vervoer die gepositioneerd kan worden tussen de traditionele bus en trein, waarbij de nadruk ligt op het snel en betrouwbaar en comfortabel vervoeren van passagiers over vrijliggende HOV-infrastructuur.

1.43 huisvesting in verband met mantelzorg

huisvesting in of bij een woning van één huishouden van maximaal twee personen, van wie ten minste één persoon mantelzorg verleent aan of ontvangt van een bewoner van de woning.

1.44 kwetsbaar object

- Woningen, woonschepen en woonwagens, niet zijnde beperkt kwetsbare objecten.
- Gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, te weten:
  1. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
  2. scholen;
  3. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen.
- Gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, zoals:
  1. kantoorgebouwen waaronder begrepen bedrijfskantoren en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1.500 m² per object;
  2. complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijke bruto vloeroppervlak meer dan 1.000 m² bedraagt, en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2.000 m² per winkel, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd.
- Kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen.

1.45 mantelzorg

intensieve zorg of ondersteuning, die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende, ten behoeve van zelfredzaamheid of participatie, rechtstreeks voortvloeiend uit een tussen personen bestaande sociale relatie, die de gebruikelijke hulp van huisgenoten voor elkaar overstijgt, en waarvan de behoefte met een verklaring van een huisarts, wijkverpleegkundige of andere door de gemeente aangewezen sociaal-medisch adviseur kan worden aangetoond.

1.46 natuurlijke waarden

de aan een gebied toegekende waarden in verband met de geologische, bodemkundige, ecologische en biologische elementen voorkomende in dat gebied.

1.47 omgevingsvergunning

vergunning voor activiteiten als genoemd in artikel 2.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.48 ondergronds bouwwerk

a. een (gedeelte van een) gebouw dat gelegen is onder het niveau van de begane grondvloer van dat gebouw, waarbij de hoogte van die begane grondvloer nergens hoger ligt dan 0,25 meter boven het aansluitende maaiveld ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. een zelfstandig voor mensen toegankelijk bouwwerk waarvan de bovenkant nergens hoger is dan het maaiveld van het bouwperceel ter plaatse van dat bouwwerk.

1.49 overig bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang, geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.50 overkapping

een op de grond staand, plat afgedekt bouwwerk, bestaande uit ten minste een dak, niet zijnde een gebouw.

1.51 pand

de kleinste bij de totstandkoming functioneel en bouwkundig-constructief zelfstandige eenheid die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en betreedbaar en afsluitbaar is.

1.52 perceelsgrens

de grens van een bouwperceel.

1.53 permanente bewoning

bewoning van een ruimte als hoofdverblijf door dezelfde persoon.

1.54 prostitutie

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele diensten ten behoeve van een ander tegen vergoeding.

1.55 raamprostitutie

een seksinrichting met één of meer ramen van waarachter de prostituee/prostitué tracht de aandacht van passanten op zich te vestigen.

1.56 recreatieve voorzieningen

op verblijfs- en dagrecreatie gerichte voorzieningen, niet zijnde een sportvoorziening, zoals: kampeerterrein, kampeerboerderij, recreatiewoning en een volkstuin.

1.57 seksinrichting

een voor het publiek toegankelijk gebouw of bouwwerk, geen gebouw zijnde dan wel onderkomen, waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder een seksinrichting worden in elk geval verstaan een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater, een parenclub of een prostitutiebedrijf, waaronder tevens begrepen een erotische massagesalon, al of niet in combinatie met elkaar.

1.58 stacaravan

een caravan, die, ook als deze niet omgevingvergunningplichtig is, toch als bouwwerk valt aan te merken.

1.59 standplaats

een kavel, bestemd voor het plaatsen van een woonwagen, waarop voorzieningen aanwezig zijn die op het leidingnet van de openbare nutsbedrijven, andere instellingen of van gemeenten kunnen worden aangesloten.

1.60 straatmeubilair

de op of bij de weg behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals: verkeerstekens, wegbebakeningen, bewegwijzeringen, verlichting, halteaanduidingen, parkeerregulerende constructies, road barriers, afvalinzamelsystemen, openbare toiletvoorzieningen, brandkranen, informatie- en reclameobjecten, fietsenstallingen, papier- en plantenbakken, zitbanken, communicatievoorzieningen, gedenktekens, abri's en dergelijke.

1.61 straatprostitutie

het op straat door handelingen, houding, woord, gebaar of op andere wijze, passanten tot seksuele handelingen te bewegen, uit te nodigen dan wel aan te lokken.

1.62 terras

een buiten de besloten ruimte van een inrichting liggend deel van een bedrijf of instelling waar zitgelegenheid kan worden geboden en waar tegen vergoeding dranken worden geschonken en/of spijzen voor directe consumptie ter plaatse worden verstrekt.

1.63 uitbouw

een op de grond staand en aan een hoofdgebouw aangebouwd gebouw dat in bouwkundig opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en dat een vergroting betreft van een in het gebouw gelegen ruimte.

1.64 verblijfsgebied

binnen de bestemming Verkeer gelegen gronden vooral bedoeld voor voetgangers en niet voor doorgaand verkeer.

1.65 voorgevellijn

de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde ervan.

1.66 wadi

voorziening voor de infiltratie van regenwater. Een wadi is een laagte waarin het regenwater zich kan verzamelen en in de bodem kan infiltreren.

1.67 werk

een werk, geen bouwwerk zijnde.

1.68 wonen

de huisvesting van één of meerdere personen in een gebouw, niet zijnde een woonwagen of woonboot.

1.69 woning

een (gedeelte van een) gebouw dat dient voor de huisvesting van een of meer personen.

1.70 woonwagen

een voor bewoning bestemd gebouw dat is geplaatst op een standplaats en dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst.

1.71 zeer kwetsbaar object

een object dat bestemd is voor groepen beperkt zelfredzame personen. Van beperkte zelfredzaamheid is sprake wanneer personen in geval van een calamiteit niet in staat zijn zichzelf zonder hulp van buitenaf in veiligheid te brengen, zoals kinderen, ouderen, gehandicapten en gedetineerden. Voorbeelden van zeer kwetsbare objecten zijn grote zorgcomplexen, ziekenhuizen, detentiecentra, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, basisscholen en begeleid wonen met 24-uurs zorg.

1.72 zorgwonen

de huisvesting van één of meerdere personen in een gebouw, niet zijnde een woonwagen of woonboot, waarbij met behulp van zorg/ondersteuning door derden, zelfstandig gewoond wordt.

1.73 zorgwoning

een woning in een wooncomplex die bedoeld is voor mensen die uitsluitend met behulp van zorg/ondersteuning door derden zelfstandig kunnen wonen. Het betreft daarbij een woning die geschikt is voor rollatorgebruik dan wel voor rolstoelgebruik. In het wooncomplex zijn extra voorzieningen aanwezig, zoals een ontmoetingsruimte.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij de toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 afstanden tussen lijnen

afstanden tussen lijnen worden gemeten van het hart van de ene lijn tot het hart van de andere lijn.

2.2 afstand van een gebouw tot een zijdelingse perceelsgrens

de afstand gemeten vanaf het dichtst bij de perceelsgrens gelegen punt van het gebouw tot aan de zijdelingse perceelsgrens.

2.3 bebouwde oppervlakte

de buitenwerks gemeten oppervlakte van de verticale projectie van alle, al dan niet met vergunning gebouwde, in een nader aan te geven gebied aanwezige, met uitzondering van ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals pompputten, luifels en balkons. Ondergrondse bouwwerken worden meegerekend.

2.4 bebouwingspercentage

het percentage dat de oppervlakte van (een gedeelte van) het bouwvlak aangeeft dat binnen de aanduiding 'bouwvlak' maximaal mag worden bebouwd. Dit percentage geldt voor elk afzonderlijk bouwperceel. Bij kavelsplitsing geldt dit percentage zowel voor de gezamenlijke bouwpercelen als voor ieder afzonderlijk bouwperceel.

2.5 bedrijfsvloeroppervlakte (b.v.o.)

de totale vloeroppervlakte, binnenwerks gemeten, van alle op een bouwperceel aanwezige bebouwing, boven en onder peil, ten dienste van één bepaalde binnen een bestemming toegestane activiteit/functie.

2.6 bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, lichtkoepels, dakkapellen, lucht- en liftkokers, (brand)trappen, zonnepanelen, andere technische ruimten en/of technische constructies, hekwerken, luifels, balkons en antennes.

2.7 bouwhoogte van een dakopbouw

vanaf de afdekking van de bovenste bouwlaag tot aan het hoogste punt van de dakopbouw.

2.8 bouwhoogte van een kap

vanaf de bovenkant goot, boeibord of daarmee gelijk te stellen constructiedeel tot aan het hoogste punt van de kap.

2.9 bruto verkoopvloeroppervlak

de totale oppervlakte van de voor publiek toegankelijke ruimten, etalages en ruimten achter toonbanken.

2.10 dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.11 diepte van een bouwwerk, niet zijnde een hoofdgebouw

de afstand gemeten vanaf het verste punt van het bouwwerk loodrecht op de gevel waartegen het bouwwerk wordt aangebouwd.

2.12 gevellijn

de plaats vanaf waar de bouw- en goothoogte van het aangrenzende maatvoeringsvlak wordt gemeten.

2.13 goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeiboord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, lichtkoepels, dakkapellen, lucht- en liftkokers, (brand)trappen, zonnepanelen, andere technische ruimten en/of technische constructies, hekwerken, luifels, balkons en antennes.

Voor de meest voorkomende dakvormen is in onderstaande schetsen aangegeven waar de goothoogte wordt bepaald.

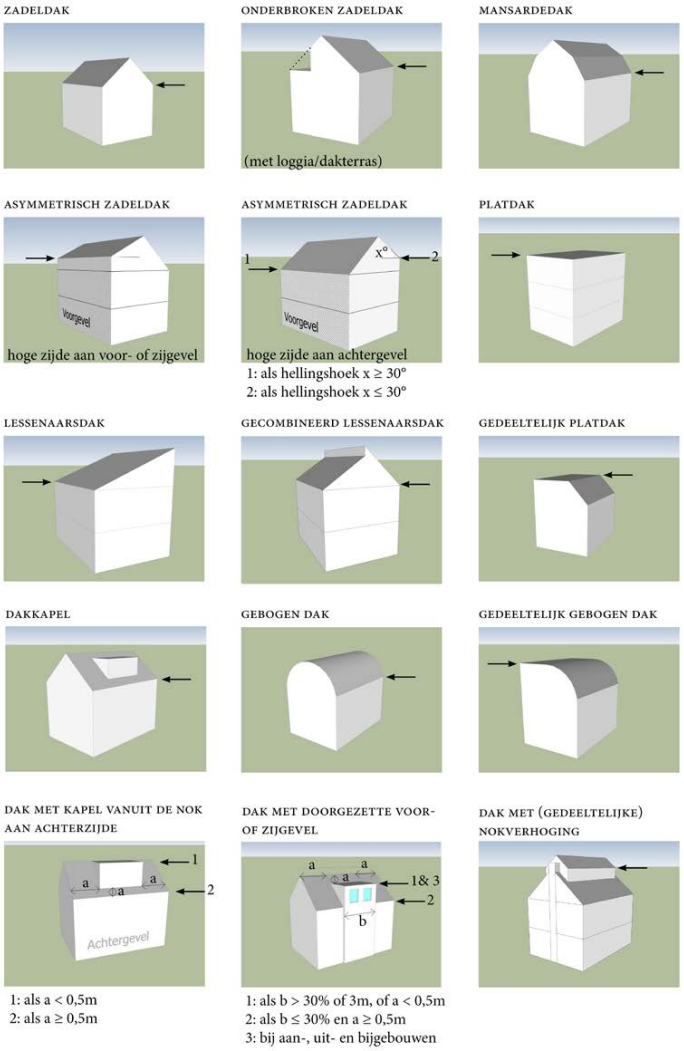

2.14 hoogte van een windturbine

vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de windturbine.

2.15 inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.16 oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.17 peil

de plaats van waar in het kader van dit bestemmingsplan de hoogte wordt gemeten wordt als volgt bepaald:

a. voor bouwwerken boven het maaiveld, waarvan de hoofdtoegang onmiddellijk aan een (al dan niet openbare) weg grenst: de hoogte van de kruin van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. voor bouwwerken boven het maaiveld, waarvan de hoofdtoegang niet onmiddellijk aan de hiervoor bedoelde weg grenst: de hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld ter plaatse van de hoofdtoegang;
c. voor bouwwerken onder het maaiveld, het peil van het bijbehorende bovengrondse hoofdgebouw;
d. voor drijvende bouwwerken: de waterlijn;
e. in de andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld.

2.18 vloeroppervlak

de totale oppervlakte, binnenwerks gemeten, van alle ruimten ondergronds, op de begane grond, de verdiepingen, de zolder en de bijbehorende aan- en uitbouwen.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Bos

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bos' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bos;
b. behoud, herstel en/of ontwikkeling van cultuurhistorische- en natuurwaarden;
c. bijbehorende voorzieningen zoals: schuilgelegenheden en fiets- en voetpaden;
d. wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede daarbij behorende voorzieningen zoals duikers, kunstwerken en overbruggingen.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van schuilgelegenheden;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

3.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 3.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

a. de oppervlakte van gebouwen en/of overkappingen ten behoeve van schuilgelegenheden mag per locatie niet meer bedragen dan 20 m^2. De bouwhoogte mag maximaal 5 meter en de goothoogte maximaal 3 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, de bouwhoogte van palen en (licht)masten niet meer dan 10 meter en de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen.

3.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

3.3.1 Omgevingsvergunningsplicht

Het is verboden op of in de lid 3.1 bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. het aanleggen van wegen en paden, en andere oppervlakteverhardingen met gezamenlijke oppervlakte van meer dan 25 m^2;
b. het veranderen van het huidige maaiveldniveau door ontginnen, bodem verlagen, egaliseren, afgraven of ophogen;
c. het kappen van bomen en andere beplanting;
d. het aanleggen van waterpartijen of vergraven, verruimen of dempen van waterpartijen.

3.3.2 Uitzonderingen

Het in lid 3.3.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

3.3.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 3.3.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover het bos hierdoor niet onevenredig wordt geschaad.

Artikel 4 Groen

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenvoorzieningen;
b. bijbehorende voorzieningen zoals: sport- en speelvoorzieningen, hondenuitlaatplaatsen, in- en uitritten en fiets- en voetpaden;
c. wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, overstortvijvers, rioolbuffers, alsmede daarbij behorende voorzieningen zoals duikers, kunstwerken en overbruggingen;
d. (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 9.2.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 9.2;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

4.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 4.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

de bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen, de bouwhoogte van palen en (licht)masten niet meer dan 15 meter en de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 5 meter bedragen.

4.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval verstaan:

het gebruik van gronden ten behoeve van parkeren.

Artikel 5 Tuin

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Tuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. tuinen en groenvoorzieningen;
b. ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals (brand)trappen, koekoeken, luifels en balkons, ten behoeve van het aangrenzende hoofdgebouw in de naastgelegen bestemming;
c. verhardingen behorend bij het op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw(en);
d. wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede daarbij behorende voorzieningen zoals duikers, kunstwerken en overbruggingen.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. erfafscheidingen en andere ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

5.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 5.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

a. aangrenzend aan het hoofdgebouw mogen worden gebouwd:
   1. ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals (brand)trappen, keldertoegangen, koekoeken, luifels en balkons, met een maximum diepte van 1,5 meter gemeten vanaf de gevel van het hoofdgebouw;
b. de bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen en de bouwhoogte van andere ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen. Zwembaden, jacuzzi's en gebouwde vijvers, alsmede de daarvoor benodigde bouwwerken zijn toegestaan, met een maximum van 20 m^2. De bouwhoogte van deze bouwwerken geen gebouwen zijnde bedraagt maximaal 1,5 meter.

5.3 Specifieke gebruiksregels

Het totale oppervlak van ongebouwde parkeervoorzieningen mag indien de aangrenzende gronden binnen het bouwperceel bestemd zijn tot Wonen-Woonwagenstandplaats, niet meer dan 50% van de tot “Tuin” bestemde gronden bedragen;

Artikel 6 Verkeer

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen met een functie voor verblijf en verplaatsing (waaronder terrassen), verkeerswegen (waaronder busbanen, fiets- en voetpaden), openbaar vervoer (waaronder hoogwaardig openbaar vervoer), kunstwerken (zoals bruggen en andere waterstaatkundige werken), parkeervoorzieningen (waaronder garageboxen en parkeergarages) en fietsenstallingen;
b. bijbehorende voorzieningen zoals: groenvoorzieningen en taluds;
c. wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede daarbij behorende voorzieningen zoals duikers, kunstwerken en overbruggingen;
d. ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals (brand)trappen, koekoeken, luifels en balkons, ten behoeve van het aangrenzende hoofdgebouw in de naastgelegen bestemming;
e. (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 9.2.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 9.2 ;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

6.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 6.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

a. aangrenzend aan het hoofdgebouw van de naastliggende bestemming mogen ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals (brand)trappen, keldertoegangen, koekoeken, luifels en balkons, worden gebouwd met een maximum diepte van 0,70 meter;
b. de bouwhoogte van palen, (licht)masten mag niet meer dan 15 meter en de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 5 meter bedragen.

6.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval verstaan het gebruik van garageboxen voor enige vorm van detailhandel en/of horeca.

Artikel 7 Wonen - Woonwagenstandplaats

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen - Woonwagenstandplaats' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bewoning van woonwagens;
b. bijbehorende voorzieningen zoals verhardingen en groenvoorzieningen;
c. wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede daarbij behorende voorzieningen zoals duikers, kunstwerken en overbruggingen.

7.2 Bouwregels

7.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. woonwagens;
b. aan- en uitbouwen;
c. overkappingen;
d. bijgebouwen;
e. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

7.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 7.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

a. het aantal standplaatsen voor woonwagens op gronden met deze bestemming bedraagt maximaal 13;
b. het maximaal aantal standplaatsen per bouwvlak is bepaald door middel van de aanduiding 'aantal';
c. per standplaats is maximaal één woonwagen met bijbehorende aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen toegestaan.
d. woonwagens, aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen mogen uitsluitend worden opgericht binnen de aanduiding 'bouwvlak';
e. de goot- en bouwhoogte van een woonwagen mogen niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximale goot- en bouwhoogte' is aangegeven;
f. per standplaats bedraagt de gezamenlijke oppervlakte van de woonwagen, met de bijbehorende aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen maximaal 160 m^2.
g. de bouwhoogte van aan- en uitbouwen en overkappingen bedraagt maximaal 4 meter.
h. naast de bebouwing onder f, zijn er per standplaats bijgebouwen toegestaan met een maximale oppervlakte van 35m^2. De bouwhoogte bedraagt maximaal 3 meter.
i. erfafscheidingen en andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mogen worden opgericht met dien verstande dat de bouwhoogte van erfafscheidingen niet meer dan 2 meter mag bedragen en de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, niet meer dan 4 meter;
j. ter plaatse van de aanduiding 'sw-bc' is geen bebouwing toegestaan.

7.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval verstaan

a. sloopwerkzaamheden op onbebouwde gronden.
b. bewoning van bijgebouwen;
c. het gebruiken van bouwwerken voor een seks- en/of pornobedrijf;

d. het gebruik van niet-bebouwde grond als staplaats van demonteerbare of verplaatsbare inrichtingen voor de verkoop van etenswaren en/of dranken;
e. het gebruik van niet-bebouwde grond als staplaats voor onderkomens en kampeermiddelen;
f. het gebruik als opslag, stort- of bergplaats van al dan niet afgedankte stoffen, voorwerpen en producten, tenzij dit gebruik noodzakelijk is voor of verband houdt met de verwerkelijking van de bestemming of met het op de bestemming gerichte beheer van gronden;
g. het gebruik als opslag voor voer-, vaar en vliegtuigen;
h. het gebruik van de gronden voor caravans en vouwwagens;
i. het gebruik van de gronden voor parkeren.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 8 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 9 Algemene bouwregels

9.1 Beeldende kunst

Het oprichten van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, ten behoeve van beeldende kunst is binnen alle bestemmingen toegestaan tot een maximum bouwhoogte van 15 meter, met dien verstande dat de regels van de dubbelbestemmingen en algemene aanduidingsregels onverkort van toepassing zijn.

9.2 (Bouw)werken ten algemenen nutte

Het oprichten van bouwwerken ten algemenen nutte, zoals: transformatorhuisjes, schakelhuisjes, bemalingsinrichtingen, gasdrukregel- en meetstations, straatmeubilair, infiltratievoorzieningen, voorzieningen ten behoeve van koude- en warmteopslag, wachthuisjes voor verkeers- en parkeerdiensten en schuilgelegenheden, is binnen alle bestemmingen toegestaan, met dien verstande dat:

a. de inhoud van elk gebouw niet meer mag bedragen dan 50 m³;
b. de oppervlakte van elke overkapping niet meer mag bedragen dan 20 m²;
c. de goothoogte van gebouwen niet meer dan 3 meter mag bedragen en de bouwhoogte van gebouwen niet meer dan 5 meter mag bedragen;
d. de bouwhoogte van overkappingen niet meer dan 3 meter mag bedragen;
e. voor de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, de bouwregels van de geldende bestemming van toepassing zijn;
f. de regels van de dubbelbestemmingen en algemene aanduidingsregels onverkort van toepassing zijn.

9.3 Ondergronds bouwen

Bouwen onder peil ten behoeve van de bestemming is toegestaan, met dien verstande dat bouwen onder peil ten behoeve van bouwwerken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 9.2 is toegestaan;

Artikel 10 Algemene gebruiksregels

10.1 Aan huis verbonden beroeps- en bedrijfsactiviteiten

10.1.1 Bouwregels

Ten behoeve van het onder lid 2 toegestane gebruik, mag in afwijking van de betreffende bestemming voor dit gebruik worden gebouwd, met dien verstande dat de daarvoor geldende bouwregels onverminderd van kracht blijven.

10.1.2 Specifieke gebruiksregels

In gebouwen die ingevolgde deze regels gebruikt mogen worden als woonwagen (inclusief bijbehorende aan- en uitbouwen) is de uitoefening van aan huis verbonden beroeps- en bedrijfsactiviteiten toegestaan, onder de volgende voorwaarden:

a. maximaal 35% van het vloeroppervlak van de woonwagen, inclusief aan- en uitbouwen, mag tot ten hoogste 50 m² worden gebruikt voor een aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit;
b. degene die de activiteiten in de woonwagen uitvoert, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteiten dienen qua aard, omvang en uitstraling te passen in een woonomgeving;
d. er mag geen horeca of detailhandel ter plaatse plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en in relatie met een aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit;
e. de activiteiten mogen geen nadelige invloed hebben op de normale afwikkeling van het verkeer en geen onevenredige parkeerdruk veroorzaken.

In bijgebouwen is de uitoefening van aan de woonwagen verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteiten niet toegestaan.

10.2 Seksinrichting of escortbedrijf

10.2.1 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met de bestemming, wordt in ieder geval verstaan een gebruik van gronden en gebouwen ten behoeve van:

a. een seksinrichting of een escortbedrijf voorzover binnen de geldende bestemming geen aanduiding 'seksinrichting' is opgenomen;
b. raam- en straatprostitutie.

Artikel 11 Algemene aanduidingsregels

11.1 wetgevingzone - waarde archeologie 1

11.1.1 Omgevingsvergunning voor omvangrijke bodemingrepen

Gronden gelegen ter plaatse van de aanduiding 'wetgevingzone - waarde archeologie 1' hebben een lage, middelhoge of nog onbekende archeologische verwachtingsswaarde. Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag op deze gronden bodemingrepen (zowel bouwen als werken en werkzaamheden) te doen of te laten uitvoeren met een gezamenlijke oppervlakte van meer dan 2500 m^2 en dieper dan 0,30 meter onder het maaiveld, tenzij op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn. Bij het bepalen van de gezamenlijke oppervlakte wordt gekeken naar het totale gebied wat voor de ontwikkeling(en) in aanmerking komt.

11.1.2 Uitzonderingen

Het in lid 11.1.1 vervatte verbod geldt niet voor bestaande bouwwerken en voor werken en werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.
d. het archeologisch onderzoek betreffen.

11.1.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 11.1.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover op grond van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat de archeologische waarden hierdoor niet onevenredig (kunnen) worden geschaad.

11.1.4 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 11.1.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast en welke voorschriften, ter bescherming van de archeologische waarden, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden. Aan een omgevingsvergunning kunnen voorschriften worden verbonden zoals:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden, zoals: alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht;
b. tot het doen van opgravingen in de zin van artikel 1 onder h van de Monumentenwet 1988;
c. het begeleiden van de activiteiten waarvoor een omgevingsvergunning is verleend door een daarvoor aangewezen archeologisch deskundige;
d. het doen van nader archeologisch onderzoek.

11.1.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd met toepassing van artikel 3.6, lid 1, onder a van de Wet ruimtelijke ordening het bestemmingsplan te wijzigen door:

a. de aanduiding "wetgevingszone - waarde archeologie 1" als bedoeld in lid 11.1.1 geheel of gedeeltelijk te doen laten vervallen indien op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn en niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is;
b. de bestemming Waarde - Archeologie 2 of Waarde - Archeologie 3 op te nemen indien op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat ter plaatse behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn dan wel er een hoge tot zeer hoge verwachting is op het aantreffen van archeologische resten.

Artikel 12 Algemene afwijkingsregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van dit plan, voor zover het een in beperkte mate afwijking van de maatvoering betreft, noodzakelijk om het bouwwerk zodanig te laten aansluiten op een bestaande, legale situatie dat dit vanuit architectonisch en/of bouwkundig opzicht een verbetering is.

Artikel 13 Overige regels

13.1 Parkeerregels

13.1.1 Algemene parkeerregels

Het is verboden te bouwen dan wel het gebruik van gronden en/of bouwwerken te wijzigen indien er niet wordt voldaan aan de op grond van dit artikel gestelde eisen ten aanzien van parkeren, stallen, laden en lossen.

13.1.2 Specifieke parkeerregels bij bouwplannen

a. indien een bouwplan daartoe aanleiding geeft, moet ten behoeve van het parkeren of stallen van auto's in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op de bij het bouwplan behorende en daartoe bestemde gronden. De parkeer- en stallingsbehoefte wordt bepaald op de wijze zoals beschreven in de beleidsregels Parkeren.
b. de onder sub a bedoelde ruimte voor het parkeren of stallen van auto's moet afmetingen hebben die zijn afgestemd op gangbare personenauto's. Aan deze eis wordt geacht te zijn voldaan:
    1. indien de afmetingen van bedoelde parkeerruimten ten minste 2,50 m bij 5,00 m en ten hoogste 3,25 m bij 6,00 m bedragen met dien verstande dat als de parkeerruimte tevens fungeert als toegang tot het gebouw de afmetingen ten minste 3,00 m bij 5,00 m dienen te bedragen;
    2. indien de afmetingen van een gereserveerde parkeerruimte voor een gehandicapte - voor zover die ruimte niet in de lengterichting aan een trottoir grenst - ten minste 3,50 m bij 5,00 m bedragen;
c. indien een bouwplan daartoe aanleiding geeft, moet ten behoeve van het laden of lossen van goederen in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op de bij het bouwplan behorende en daartoe bestemde gronden.

13.1.3 Specifieke parkeerregels bij gebruikswijzigingen

a. indien het wijzigen van het gebruik van gronden en/of bouwwerken daartoe aanleiding geeft, moet, voor wat betreft de toename in parkeer- of stallingsbehoefte, in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op die gronden of op de bij die bouwwerken behorende en daartoe bestemde gronden. De parkeer- en stallingsbehoefte wordt bepaald op de wijze zoals beschreven in de beleidsregels Parkeren.
b. de onder sub a bedoelde ruimte voor het parkeren of stallen van auto's moet afmetingen hebben die zijn afgestemd op gangbare personenauto's. Aan deze eis wordt geacht te zijn voldaan:
    1. indien de afmetingen van bedoelde parkeerruimten ten minste 2,50 m bij 5,00 m en ten hoogste 3,25 m bij 6,00 m bedragen met dien verstande dat als de parkeerruimte tevens fungeert als toegang tot het gebouw de afmetingen ten minste 3,00 m bij 5,00 m dienen te bedragen;
    2. indien de afmetingen van een gereserveerde parkeerruimte voor een gehandicapte - voor zover die ruimte niet in de lengterichting aan een trottoir grenst - ten minste 3,50 m bij 5,00 m bedragen;
c. indien het wijzigen van het gebruik van gronden en/of bouwwerken daartoe aanleiding geeft, moet, voor wat betreft de toename in de behoefte aan laad- en losruimte, in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op die gronden of op de bij die bouwwerken behorende en daartoe bestemde gronden.

13.1.4 Afwijken van de parkeerregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 13.1.1, 13.1.2 en 13.1.3. Het bevoegd gezag neemt hierbij, conform de beleidsregels Parkeren, in overweging of:

a. het voldoen aan die bepalingen door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit;
b. er op andere wijze in de benodigde parkeer-, stallings-, laad- of losruimte wordt voorzien;
c. er een financiële voorwaarde dient te worden gesteld.

13.1.5 Specifieke gebruiksregels

Ruimte(n) voor het parkeren of stallen van motorvoertuigen, bromfietsen en fietsen, voor zover de aanwezigheid van deze ruimten krachtens deze parkeerregels is geëist, dient te allen tijde voor dit doel beschikbaar te blijven. Ander gebruik wordt aangemerkt als strijdig gebruik.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 14 Overgangsrecht

14.1 Overgangsrecht bouwwerken

14.1.1 Algemeen

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

14.1.2 Afwijken bij omgevingsvergunning

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde in artikel 14.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in artikel 14.1.1 met maximaal 10%.

14.1.3 Uitzonderingen

Artikel 14.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

14.2 Overgangsrecht gebruik

14.2.1 Algemeen

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

14.2.2 Strijdig gebruik

a. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in artikel 14.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
b. Indien het gebruik, bedoeld in artikel 14.2.1, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

14.2.3 Uitzonderingen

Artikel 14.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 15 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan 'Nijmegen Lindenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg)'.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Staat van bedrijvigheid (toelichting)

Algemeen

Een goede ruimtelijke ordening omvat ook het zoveel als mogelijk voorkomen van hinder en gevaar voor kwetsbare bestemmingen door milieubelastende activiteiten. Dit kan onder meer worden bereikt door bij nieuwe ontwikkelingen voldoende afstand in acht te nemen tussen milieubelastende activiteiten en hiervoor gevoelige functies. In de ruimtelijke ordening wordt dan ook gewerkt met "milieuzonering", die het mogelijk maakt om enerzijds hinder en gevaar voor alle betrokkenen te voorkomen en waarmee het anderzijds ook voor bedrijven mogelijk wordt gemaakt om zich binnen aanvaardbare voorwaarden te vestigen.

Toepassing milieuzonering

Sinds 1986 geeft de vereniging van Nederlandse Gemeenten een brochure uit over bedrijven en milieuzonering. Doel van deze brochure "Bedrijven en Milieuzonering" (verder: "de VNG-brochure") was, en is nog steeds, het bieden van een op de praktijk van de ruimtelijke planvorming gerichte handreiking voor maatwerk op lokaal niveau. De, in de tijd steeds geactualiseerde, VNG-brochure, is in Nederland inmiddels uitgegroeid tot het meest toegepaste en geaccepteerde hulpmiddel, om de afstanden tussen bedrijvigheid en woningen, concreet voor een locatie, in te vullen. Ook voor de toepassing van milieuzonering in dit plan wordt gebruik gemaakt van de VNG-brochure (editie 2009).

Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid tot het vestigen van nieuwe bedrijven. De uitgangspunten met betrekking tot nieuwe bedrijfsvestigingen, maar ook nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van bedrijvigheid, worden in dit bestemmingsplan bepaald aan de hand van de methodiek zoals omschreven in de VNG- brochure. Hierbij wordt in principe een "milieuzone" aangehouden tussen bedrijvigheid en "gevoelige objecten". De omvang van deze milieuzone is enerzijds afhankelijk van de mogelijke milieubelasting veroorzaakt door de soort bedrijvigheid, en anderzijds van de omgeving waarbinnen het gevoelige object is gelegen.

Deze "VNG-methodiek" vereist uiteraard enige toelichting.

milieubelasting

De potentiële milieubelasting veroorzaakt door een bepaalde vorm van bedrijvigheid wordt in de VNG-brochure per bedrijfstype bepaald in de bedrijvenlijst, in de VNG-brochure opgenomen als bijlage 1.

De als bijlage bij dit bestemmingsplan opgenomen Staat van Bedrijvigheid (verder: SvB), is een verbijzonderde afgeleide van deze bijlage 1 van de VNG-brochure. De SvB is een lijst waarin de meest voorkomende bedrijven en bedrijvigheid (naar hoofdcategorieën), al naar gelang de te verwachten belasting voor het milieu, zijn ingedeeld in een aantal milieucategorieën, veelal direct overgenomen uit de VNG-publicatie, waarbij afwijkingen, hieronder in deze toelichting, nader worden verduidelijkt.

De SvB is in zijn algemeenheid een categorale indeling, waarbij per bedrijfscategorie de mate van milieu-hygiënische hinderlijkheid, aan de hand van een aantal indicatoren (o.a. geur, gevaar, geluid, stof), wordt aangegeven. In de SvB behorende bij dit bestemmingsplan zijn slechts drie milieuhinder-categorieën opgenomen: 1, 2 en 3.1. Hiervoor gelden specifieke milieuzones, waarvan de straal wordt gegeven in door de zgn. "richtafstanden". Voor de genoemde milieuhinder-categorieën gelden richtafstanden van respectievelijk 10, 30 en 50 meter.

Categorie 1 en 2 betreffen bedrijvigheid die wellicht toelaatbaar is tussen of soms zelfs onmiddellijk naast woonbebouwing. Categorie 3.1 betreft in principe kleine tot (middel)grote industrie. Deze categorie betreft activiteiten die slechts toelaatbaar zijn op afstand van woonbebouwing.

De omgeving

De in de SvB genoemde richtafstanden gelden in principe ten opzichte van een rustige woonwijk. De ervaren hinderlijkheid van bepaalde activiteiten hangt echter sterk samen met de reeds aanwezige belasting van de betreffende milieuaspecten. In bepaalde wijken heerst dan ook al een woon- en leefklimaat waar, zonder dat dit de kwaliteit van de leefomgeving aantast, in principe ook zwaardere bedrijvigheid kan worden toegelaten.

In dit soort wijken geldt dat het vanuit het oogpunt van efficiënt ruimtegebruik niet wenselijk is om de functiescheiding zo ver mogelijk door te voeren. Op grond van dit alles onderscheidt men in de VNG-brochure, al vanaf de eerste publicatie, een tweetal omgevingstypen ('rustige woonwijk' en 'gemengd gebied'), waarvoor verschillende richtafstanden gelden.

Volgens de VNG-brochure kunnen de richtafstanden voor een 'rustige woonwijk', zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande woon- en leefklimaat, met één afstandsstap worden verlaagd indien sprake is van een gemengd gebied. Dit betekent dat voor de in deze SvB toegestane hindercategorieën 1, 2 en 3.1, in de gemengde gebieden afstanden gelden van resp. 0, 10 en 30 meter.

Deze "verkleining van de milieuzones" is overigens alleen mogelijk bij die milieuaspecten waarvan de ervaren hinderlijkheid wordt bepaald door de heersende achtergrondniveaus, zoals het geval is bij geluid of geur. Wanneer de richtwaarde voor gevaar (externe veiligheid) bepalend is voor de aan te houden afstand tussen bedrijvigheid en gevoelig object, is het uiteraard niet mogelijk om de milieuzone op deze manier te verkleinen.

<u>Gemotiveerd toepassen (functiemengingsgebieden)</u>

De toepassing van milieuzones en richtafstanden ten opzichte van de verschillende omgevingstypen, zoals een rustige woonwijk of gemengd gebied, gaat uit van het principe van functiescheiding.

Binnen bepaalde woongebieden bestaat echter van oudsher reeds een matige tot sterke functiemenging, waar milieubelastende en milieugevoelige functies op dusdanig korte afstand van elkaar zijn gesitueerd, dat de richtafstanden (en dus functiescheiding) niet goed toepasbaar zijn, zonder dat hiermee ook het karakter van het gebied (ongewild) wordt aangetast.

Daarnaast blijkt dat de door de aanwezige bedrijvigheid optredende overlast, door de betrokken aanwonenden, ook niet zozeer als hinderlijk wordt ervaren. Deze (niet als zodanig ervaren) milieuhinder wordt, binnen zekere grenzen (uiteraard wordt de mate van overlast wel begrensd door de milieuregelgeving), in deze gebieden ook geaccepteerd als de consequentie van het leven in een levendig gebied met functiemenging.

Functiemenging wordt in deze gebieden, zoals stadscentra, dorpskernen, winkelcentra en horecaconcentratiegebieden, dan ook welbewust nagestreefd en conflicteert hier dus met het principe van milieuzonering. De onderkenning van dit dilemma was de belangrijkste wijziging in het principe van milieuzonering zoals omschreven in de VNG-brochure van 2007. In deze publicatie werd dan ook voor het eerst een zoneringslijst opgesteld voor gebieden met functiemenging (bijlage 4 van de VNG-brochure). Een voor de VNG-brochure nieuwe omgevingscategorie, naast de al in eerdere publicaties omschreven "rustige woonwijk" en "gemengd gebied".

In gebieden met functiemenging wordt niet gewerkt met richtafstanden. De toelaatbaarheid van milieubelastende functies in gebieden met functiemenging wordt beoordeeld aan de hand van de volgende drie, ruimtelijk relevante, milieucategorieën:

- categorie A: activiteiten die zodanig weinig milieubelastend voor hun omgeving zijn, dat deze aanpandig aan woningen kunnen worden uitgevoerd. De eisen uit het Bouwbesluit voor scheiding tussen wonen en bedrijvigheid zijn daarbij toereikend. Gebouwen zijn aanpandig indien zij constructief aan elkaar zijn gebouwd, waardoor contactgeluid via een constructieve verbinding mogelijk is;
- categorie B: activiteiten die in gemengd gebied kunnen worden uitgeoefend, echter met een zodanige milieubelasting voor hun omgeving dat zij bouwkundig afgescheiden van woningen en andere gevoelige functies dienen plaats te vinden. Gebouwen zijn bouwkundig afgescheiden indien er sprake is van zelfstandige bouwkundige eenheden, die in constructief en functioneel opzicht te onderscheiden zijn (201303879/1/A2);
- categorie C: de activiteiten zoals genoemd onder categorie B, waarbij vanwege relatief grote verkeersaantrekkende werking een ontsluiting op de hoofdinfrastructuur is aangewezen.

In paragraaf 4.4 van de toelichting van dit bestemmingsplan is aangegeven welke wegen in het plangebied als gebiedsontsluitingswegen worden gezien. Deze gebiedsontsluitingswegen vormen de hoofdinfrastructuur waarlangs categorie C bedrijven kunnen worden toegestaan. Deze bedrijven kunnen direct of indirect (via een zijweg) zijn ontsloten op een gebiedsontsluitingsweg. Het is daarbij van belang dat er geen verkeershinder voor de omgeving plaatsvindt.

Deze beoordeling geldt dus alleen voor als zodanig aangewezen gebieden met functiemenging. Buiten deze gebieden worden al deze bedrijven "gewoon" beoordeeld aan de hand van de in de VNG-brochure omschreven methodiek voor milieuzonering. Bijvoorbeeld een werkplaats waar kleding van leer gemaakt wordt, dient buiten de bovengenoemde aangewezen gebieden voor functiemenging, een minimale afstand van 30 meter in een woongebied en 10 meter in een gemengd gebied, aan te houden tot milieugevoelige objecten.

Voor de duidelijkheid moet dan wel worden opgemerkt dat wat betreft de mate van overlast die een bedrijf mag veroorzaken naar gevoelige objecten (veelal genormeerd via het Activiteitenbesluit), geen verschil bestaat tussen een gebied met functiemenging en de andere woongebieden. Wel zal het bevoegde gezag in functiemengingsgebieden gemakkelijker aan mogen nemen dat een bepaalde bedrijfsfunctie uit de A-, B- of C-categorie, past binnen een beoogde bestemming, zonder dat hiervoor diverse milieuonderzoeken moeten worden opgevraagd omdat niet wordt voldaan aan een bepaalde minimale afstand.

Uiteraard geldt dit beleid niet voor alle bedrijfstypen. In een gebied met functiemenging wordt uiteraard niet beoogd om ruimte te maken voor een groot transportbedrijf of chemische fabriek, maar biedt de VNG-brochure een afwegingskader voor de soorten van bedrijvigheid waar functiemenging voor mogelijk is. Dit afwegingskader is ook toegepast bij de SvB, behorend bij dit bestemmingsplan:

- categorie A voor activiteiten in milieucategorie 1;
- categorie B voor activiteiten maximaal in categorie 1 voor wat betreft aspect gevaar; categorie 2 voor stof en geur; categorie 3.1 voor geluid met een index van maximaal 1G (goederen) en 2P (personen);
- categorie C, als categorie B, maar met een maximale index van 2G (goederen) en 3P (personen).

Bovendien geldt de functiemenging-mogelijkheid niet voor alle bedrijven in een bepaalde bedrijfscategorie. Aangesloten wordt ook hier bij de VNG-brochure, waarin voor de toelaatbaarheid van de verschillende activiteiten, de volgende randvoorwaarden worden gegeven:

1. het gaat om kleinschalige, meest ambachtelijke bedrijvigheid;
2. productie en/ of laad en losactiviteiten vinden alleen in de dagperiode plaats;
3. de activiteiten, inclusief opslag, geschieden hoofdzakelijk inpandig;
4. de activiteiten uit categorie C beschikken daarnaast over een goede aansluiting op de hoofdinfrastructuur.

Deze randvoorwaarden hebben als consequentie dat bepaalde gelijksoortige typen van milieubelastende activiteiten, juist in een gebied waar functiemenging wordt nagestreefd, toch volledig anders beoordeeld moeten worden. Bijvoorbeeld een school met een schoolplein kan dan op grond van de derde voorwaarde niet worden gezien als een type B activiteit. Milieuzonering blijft hier dus aangewezen, waardoor categorie 2 van toepassing blijft. Dit terwijl een school zonder schoolplein (of een schoolplein met een aantoonbaar ondergeschikte functie) in een functiemenging-gebied juist wel moet worden gezien als type B, conform de SvB. Het gaat immers, conform de jurisprudentie dienaangaande, bij de beoordeling om datgene wat "in hoofdzaak" plaats vindt bij een milieubelastende activiteit. Met andere woorden; het gaat hier om datgene wat in hoofdzaak milieubelastend is (in casu: het schoolplein).

De acceptatie van het principe van functiemenging heeft er toe geleid dat de toepassing van de VNG-brochure in de bestemmingsplanpraktijk vanaf 2007 in plaats van het "gemotiveerd afwijken" als nieuw uitgangspunt het "gemotiveerd toepassen" heeft kozen. In de VNG-brochure (p.40) zelf wordt hierover opgemerkt: "Er kan naar keuze gebruik worden gemaakt van meerdere lijsten, voor de inpassing van activiteiten in gemengd gebied zijn de milieucategorieën A, B en C opgenomen [...]. Na vaststelling van de lijsten in het bestemmingsplan is bij afwijkingen uiteraard een zorgvuldige motivering nodig."

Gemotiveerd afwijken

De VNG-brochure is bedoeld als hulpmiddel en niet als blauwdruk. Ook wanneer functiemenging niet aan de orde is, laat jurisprudentie zien dat, van de brochure kan/moet worden afgeweken wanneer aannemelijk wordt gemaakt dat, ondanks het voldoen aan de in de VNG-brochure genoemde richtafstanden, de bedrijfsvoering door nieuwe ontwikkelingen in sommige gevallen toch wordt beperkt. Of omgekeerd kan het ook aan de orde zijn dat een goed woon- en leefklimaat bij kleinere afstanden juist wel kan worden gewaarborgd. Belangrijke voorwaarde hierbij is echter wel dat aan dergelijke afwegingen een zeer gedegen nader onderzoek ten grondslag moet liggen.

Er kan dus "mits zorgvuldig gemotiveerd", ook worden afgeweken van de in de VNG-brochure genoemde richtafstanden voor functiescheiding. Hierbij dienen ook de mogelijke (toekomstige) gevolgen voor het woon- en leefmilieu, toch al direct te worden meegewogen in de belangenafweging. De Raad van State meent dat een bevoegd gezag zich reeds bij de bestemmingsplanprocedure een oordeel dient te vormen of, uitgaande van de "representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden", geen onoverkomelijke problemen zijn te verwachten. Hierdoor kan de belangenafweging dienaangaande ook niet worden doorgeschoven naar de Wabo-(milieu)vergunningverlening (o.a. ABRvS 200408416/1, Zaanstad). Bestemmingsplannen mogen immers geen bestemmingen bevatten die niet kunnen worden gerealiseerd omdat bij voorbaat al vaststaat dat niet aan de milieueisen kan worden voldaan.

Vooralsnog valt uit de jurisprudentie nog niet eenduidig af te leiden wat dan de toetsingsgrondslag van deze nadere motivatie zou moeten zijn. Waarschijnlijk is dat hiervoor het Activiteitenbesluit kan worden gebruikt. Het Activiteitenbesluit is een algemene maatregel van bestuur waarin regels zijn opgenomen die nodig zijn ter bescherming van het milieu tegen de nadelige gevolgen van bedrijfsactiviteiten, die gelden voor de overgrote meerderheid van de bedrijven in Nederland. De normen die het activiteitenbesluit bevat, hebben in principe geen 'omgekeerde werking', het bevat dus geen normen voor een 'redelijk woon- en leefklimaat' voor milieugevoelige functies. Het bestemmingsplan, dan wel een besluit tot afwijking daarvan, blijft hierdoor het middel om een woon- en leefklimaat van

omwonende te beschermen (o.a. ABRvS 201302600/1/A1, Lingewaard).

Toch kent de bestuursrechter in de praktijk al wel degelijk een omgekeerde werking toe aan de normen van het Activiteitenbesluit. Wanneer een bedrijf, door bijvoorbeeld nieuwvestiging van een woning, niet meer aan de normen van het Activiteitenbesluit zou kunnen voldoen, wordt het bestemmingsplan geacht niet meer te voldoen aan het uitgangspunt van een goede ruimtelijke ordening. Dit vanuit de gedachte dat indien aan het Activiteitenbesluit wordt voldaan, er in beginsel sprake is van een goed woon- en leefklimaat.

Of er bij vestiging van milieubelastende functies in een bestemmingsplan een redelijk woon- en leefklimaat aan milieugevoelige functies wordt geboden, wordt dus, zoals hierboven al uitgewerkt, in beginsel bepaald aan de hand van de richtafstanden, of mogelijkheid tot functiemenging, als omschreven in de VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering'. Ook toekomstige ontwikkelingen worden dan geacht te zijn meegewogen. Wanneer aan de VNG-richtafstand, of voorwaarde voor functiemenging, wordt voldaan, dan hoeft er dus in principe geen toets meer aan het Activiteitenbesluit, of (soms) vigerende vergunning, plaats te vinden. Uiteraard geldt hiervoor wel de uitzondering dat, wanneer (onderbouwd) aannemelijk wordt gemaakt dat de criteria van de VNG-brochure in het concrete geval niet volstaan, nader onderzoek noodzakelijk is.

Wanneer de richtafstand echter groter is dan in een voorliggende situatie kan worden gehaald, of wanneer niet aan de criteria voor functiemenging kan worden voldaan, is bedrijfsvestiging toch nog steeds niet helemaal uitgesloten. Dit omdat, door middel van een algemene afwijkingsbevoegdheid, ook de mogelijkheid geboden wordt, om van de, op de VNG-brochure gebaseerde, SvB af te wijken. Deze afwijkingsbevoegdheid geldt ook voor bedrijfssoorten die niet op de lijst voorkomen en/of voor bedrijven uit een hogere milieuhindercategorie dan het bestemmingsplan toelaat. Uiteraard dient hieraan wel een zorgvuldige motivering, in de bovenstaande zin, ten grondslag te liggen.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij kwetsbare bestemmingen worden gerealiseerd, dient ook rekening te worden gehouden met de milieuzones rondom de bedrijven. Ook hier geldt dat bij inachtneming van de VNG-criteria in principe geen nader onderzoek noodzakelijk is. Maar net zoals bedrijven soms kunnen worden gerealiseerd op kortere afstanden dan volgens de VNG-richtlijnafstanden wenselijk is, kunnen omgekeerd ook woningen op geringere afstanden dan de richtafstanden toelaatbaar zijn, wanneer het betreffende bedrijf enerzijds geen uitbreidingsmogelijkheden meer heeft (wanneer er dus aannemelijk wordt gemaakt dat wordt uitgegaan van de "representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden") en er anderzijds sprake is van een "goed woon- en leefklimaat" ter plaatse van de geprojecteerde nieuwbouw.

Of deze situatie zich inderdaad voordoet, kan worden beoordeeld aan de hand van het aanvullend toetsingskader, zoals opgenomen in bijlage 5 van de VNG-brochure. De jurisprudentie laat hierbij echter zien dat aan de normstelling van het Activiteitenbesluit de plaats toekomt die de VNG-brochure reserveert voor haar eigen normstelling in het "Toetsingskader voor ontheffingen en planherzieningen". De gemeente Nijmegen zoekt dan ook bij de toepassing van dit VNG-toetsingskader aansluiting bij de jurisprudentie.

<u>De verbijzonderde Staat van Bedrijvigheid</u>

De keuze voor de bovenstaande wijze van milieuzonering betekent tevens dat, anders dan in voorgaande bestemmingsplannen van de gemeente Nijmegen, ook detailhandel, dienstverlening, kantoren, sport, maatschappelijke, culturele en recreatieve functies zijn onderworpen aan de VNG-methodiek. Het doel hiervan is om duidelijkheid en rechtszekerheid ten aanzien van deze functies, met een vaak grote maatschappelijke impact, te verschaffen. De SvB is dan ook gemodelleerd in deze zin.

De SvB van dit bestemmingsplan wijkt dan ook op enkele onderdelen af van de bedrijvenlijst van bijlage 1 van de VNG-publicatie. Allereerst valt qua vormgeving op dat, anders dan in de VNG-brochure (bijlage 1 van de VNG-brochure volgt de SBI-indeling), de indeling van de methodiek van de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2012 (SVBP2012), is aangehouden. Hierbinnen werden vervolgens de verschillende functies en hoofdgroepen van de VNG-brochure (inclusief code) ingebracht. Tevens is aangegeven of de betreffende categorie in aanmerking komt voor functiemenging en zo ja, welk type (A, B of C) van toepassing is.

Bijlage I van de VNG-brochure kan worden gezien als een samenvatting en tevens uitwerking van de door het Centraal bureau voor de statistiek (CBS) uitgewerkte "Index per klasse bij de SBI 2008" (het bestand: sbi2008versie2012indexperklasse.xls; verder: "de CBS-lijst"). Voor zover niet geheel duidelijk is of een concreet bedrijf te plaatsen is in een bepaalde bedrijfscategorie van SvB, is er in dit bestemmingsplan voor gekozen om de (veel gedetailleerder) indeling uit de CBS-lijst uit 2012 bepalend te laten zijn. Om hierover echter onduidelijkheid te voorkomen, is dan ook bij ieder met name genoemd bedrijf de meer gedetailleerdere SBI-code van de CBS-lijst opgenomen, terwijl bij de omschrijving toch is aangesloten bij de Bijlage I van de VNG-brochure, waardoor de betreffende categorie-indeling van het specifieke bedrijf toch duidelijk te herleiden is.

Daarnaast zijn er enkele inhoudelijke wijzigingen, die in het onderstaande puntsgewijs zullen worden toegelicht:

- in de lijn van het gestelde in de casus ABRvS 200004956/1 (Amsterdam) en de aanbevelingen dienaangaande in de VNG-brochure, zijn, gelet op de karakteristieken van het plangebied, in de SvB alleen bedrijven ondergebracht tot en met milieucategorie 3.1;
- gelet op het karakter van de omgeving zijn agrarische bedrijven, evenals dienstverlenende bedrijven in deze sector, niet opgenomen in de SvB. In aansluiting met de SVBP2012 hebben kantoren een eigen hoofdcategorie (sub D) gekregen, waarbinnen de diverse kantoor-aanduidingen in de VNG-brochure zijn ondergebracht. Het betreft hier kantoren zonder overwegende baliefunctie, waarvan de grootte in principe dus bepalend is voor de te verwachten milieuhinder. Kantoren met (overwegende) baliefunctie zijn gerangschikt onder de categorie dienstverlening;
- ten opzichte van de VNG-publicatie is gekozen voor een afwijkende beoordeling van de hinderaspecten die samen hangen met autohandel- en reparatiebedrijven, benzinestations en aanverwante bedrijven. Gebleken is dat de overlast ten aanzien van "reparaties waarbij de garagedeuren niet zijn gesloten" of "buitenreparaties" in de woonbebouwing vooral 's zomers tot grote problemen kan leiden. Dit terwijl de opslag van brandstoffen en olieachtige producten op zichzelf voor ongewenste risico's zorgen, waardoor wij van mening zijn dat nieuw vestiging in woongebieden in principe niet gewenst is. Daarnaast zijn het naar onze mening niet alleen de bedrijfsprocessen zelf die in dit verband als risicovol moeten worden beoordeeld, maar ook de frequente verkeersbewegingen van en naar dit soort bedrijven, ook met motorvoertuigen die niet optimaal functioneren (en daarom voor onderhoudsbeurten of ter reparatie worden aangeboden). De bedrijfstypen met SBI-2008 codes 45 en 473 zijn dan ook niet opgenomen in de SvB voor dit gebied;
- vergelijkbare overwegingen hebben bij bedrijfstypen die in de VNG-brochure zijn gerangschikt onder SBI-2008 code 4752 (bouwmarkten, tuincentra en hypermarkten), SBI-code 82992 (veilingen voor huisraad, kunst e.d.) en SBI-code 47.1 (supermarkten, warenhuizen) waar een potentieel aanzienlijke verkeersaantrekkende werking vanuit gaat (als bedoeld in categorie 2P, blz 83 van de VNG-brochure), er voor gezorgd dat deze niet zijn opgenomen, dan wel zijn uitgezonderd in de SvB;
- in relatie tot de systematiek die bij dit bestemmingsplan ten aanzien van de categorie-indeling wordt gehanteerd, kon echter niet worden volstaan met het simpelweg niet benoemen van de bovenbedoelde detailhandel, die als categorie 2 hinderlijk wordt beschouwd in de VNG-brochure. Dit omdat dit type bedrijven dan via de restcategorie 47: "Detailhandel voor zover n.e.g." toch positief bestemd zou worden. Dit is opgelost door te verwijzen naar categorie 47.5/47.7 Winkels in overige (huishoudelijke) artikelen, excl. bouwmarkten, tuincentra, hypermarkten (cat.2), waarmee deze uitzondering expliciet is gemaakt. Ook supermarkten en warenhuizen,

beide met een verkeersbelasting 2P, zijn uitgezonderd door te verwijzen de SBI-categorieën 47.11 en 47.19.2, waarbij deze vormen van detailhandel expliciet zijn uitgezonderd.

Op basis van de hiermee opgedane ervaringen is de methodiek van de "Staat van horeca-activiteiten (model Nijmegen)" gehandhaafd. Deze horeca-activiteiten zijn nu weliswaar ook ondergebracht in de SvB, maar er worden nog steeds in de in de volgende drie categorieën onderscheiden:

Categorie 1: lichte horeca

Dit betreft bedrijven die in beginsel alleen overdag en 's avonds geopend zijn en slechts in beperkte hinder voor omwonenden veroorzaken. Hierbij gaat het vooral over (kleinschalige): restaurants, cafetaria's, ijssalons, koffiebars en dergelijke. Bedrijven van deze categorie met openingstijden uitsluitend in de dagperiode zijn geplaatst in categorie A. Bedrijven met avondopenstelling zijn ondergebracht in categorie B. Dit komt overeen met categorie 1 en 2 bij milieuzonering.

Categorie 2: middelzware horeca

Onder categorie 2 vallen de volgende bedrijven:

- bedrijven die grotere hinder kunnen veroorzaken voor omwonenden door de ruime openingstijden (ook 's nachts). Hierbij kan worden gedacht aan café's en bars zonder al te zware muziekbelasting, taveernes, cocktailbars, etc. Deze bedrijven zijn over het algemeen passend binnen weinig gevoelige gebieden, zoals centrumgebieden met primair een functie voor detailhandel en voorzieningen. Het zijn bedrijven die passen binnen type B, of categorie 3.1 bij functiescheiding;
- bedrijven met een relatief grote verkeersaantrekkende werking: grotere restaurants, grotere hotels e.d. maar ook restaurants met een potentieel zeer hinderlijke haal- en brengservice. Deze bedrijven zijn vooral toelaatbaar langs de hoofdinfrastructuur. Dit zijn bij uitstek de categorie C bedrijven.

Categorie 3: zware horeca

Bedrijven die voor een goed functioneren ook 's nachts zijn geopend en tevens een groot aantal bezoekers (verkeer) aantrekken, hetgeen grote hinder voor de omgeving met zich mee kan brengen, zoals: dancings, discotheken en partycentra.

Gelet op het aantal incidenten wat bij dit type bedrijven heeft plaatsgevonden de afgelopen jaren, blijkt aan de aanwezigheid van dergelijke bedrijven ook meer risico's verbonden dan tot uiting komt in de VNG-brochure. Deze bedrijven zijn naar onze mening dan ook alleen toelaatbaar in specifiek voor dergelijke bedrijven aangewezen gebieden. Bovendien wordt bij dit soort bedrijven zeker niet voldaan aan de randvoorwaarden voor bedrijven die aan de methodiek voor functiemenging gesteld zijn. Deze bedrijven zijn dan ook niet opgenomen in de hierboven uitgewerkte methodiek voor functiemenging (A,B en C-typering).

Bijlage 2 Staat van bedrijvigheid

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

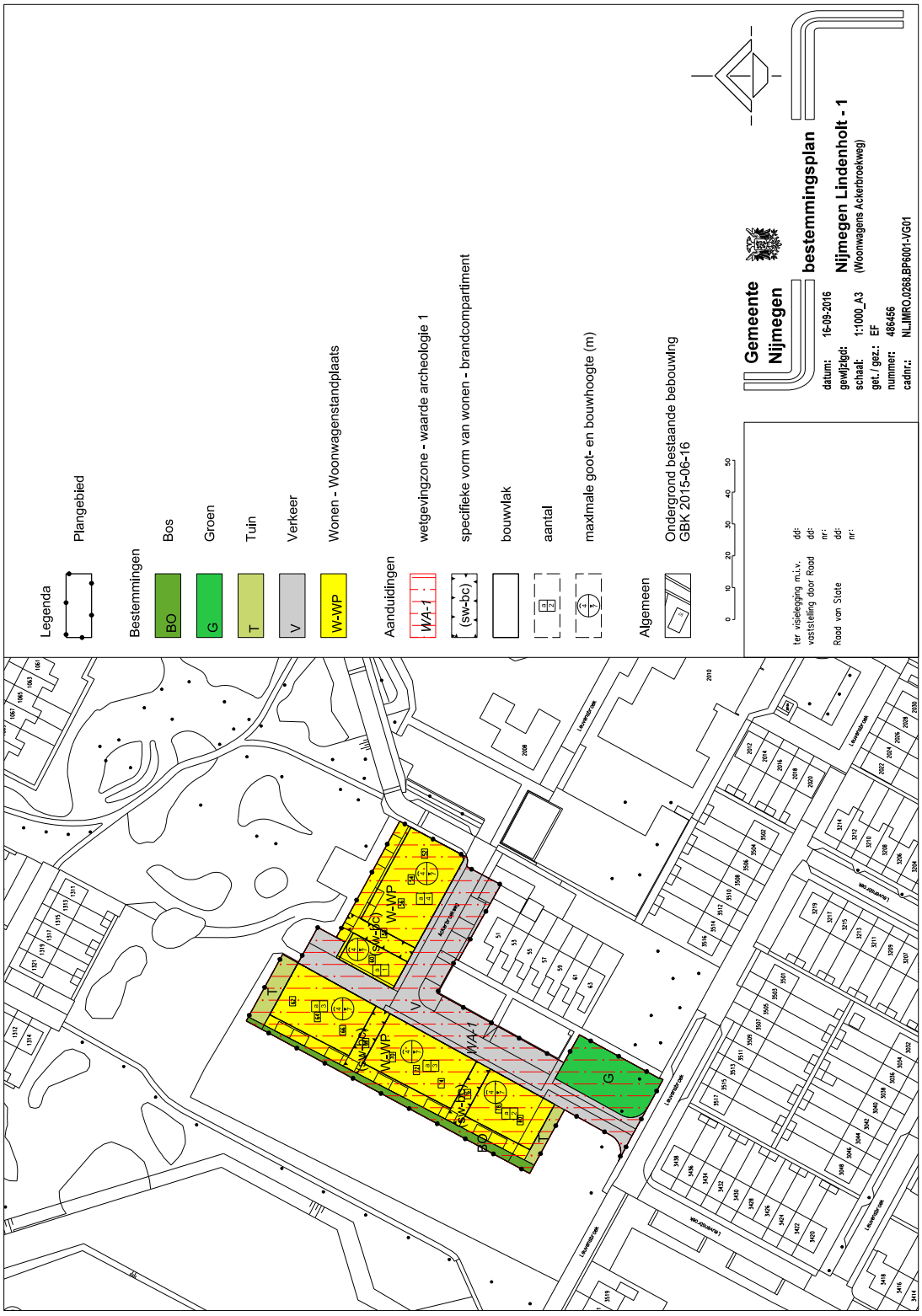

Zienswijzennota in het kader van bestemmingsplan (Wro)

Nijmegen Lindenholt - 1 (woonwagens Ackerbroekweg)

Gemeente Nijmegen
Afdeling Ruimtelijke Ordening
Oktober 2016

Inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 (Woonwagens Ackerbroekweg) heeft in de periode van 30 juni 2016 tot en met 10 augustus 2016 ter inzage gelegen. Bekendmaking heeft plaatsgevonden op de gemeentelijke website en in de Staatscourant van 29 juni 2016.

Er zijn 6 zienswijzen binnengekomen. De zienswijzen zijn verwerkt in deze nota. De zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan. Alle ingediende zienswijzen zijn binnen de zienswijzentermijn ingediend en daarmee ontvankelijk.

Alle zienswijzen zijn samengevat en van een reactie voorzien. Als onderdelen van de zienswijzen, niet expliciet worden genoemd, wil dit niet zeggen dat deze niet bij de beoordeling zijn betrokken. De zienswijzen zijn allen in hun geheel beoordeeld.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

3

1. Huurder Ackerbroekweg 78
2. Huurder Ackerbroekweg 72
3. Huurder Ackerbroekweg 60
4. Huurder Ackerbroekweg 58
5. Huurder Ackerbroekweg 80
6. Huurder Ackerbroekweg 66

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

4

Samenvatting en reacties zienswijzen

1. Zienswijze ingediend door huurder Ackerbroekweg 78		
Datum indiening	**Samenvatting zienswijzen**	**Reactie**
26 juli 2016	1. Huurder is het niet eens dat er een nieuwe verkeersaansluiting op de Leuvensbroek 35e straat komt omdat er op andere situaties in de wijk Leuvensbroek ook doodlopende straten zijn. Huurder is van mening dat het woonwagencentrum al bereikbaar is van alle kanten. Hulpdiensten zouden in noodgevallen gebruik kunnen maken van het trottoir dat er al 26 jaar ligt. Er zijn zorgen dat de nieuwe verkeersaansluiting leidt tot verkeersonveilige situaties vooral op die tijden dat ouders hun kinderen brengen en ophalen bij de school. Huurder vraagt om de weg niet aan te leggen en mocht de weg toch aangelegd gaan worden deze af te sluiten middels een slagboom. 2. Huurder is het niet eens dat de standplaats kleiner wordt. Zo'n 26 jaar geleden bleek dat de woonwagenstandplaatsen te klein waren gebouwd waardoor er op een groot aantal plaatsen de woonwagen voor een deel op het trottoir kwam te staan. De gemeente heeft 26 jaar geleden al een deel van de trottoirs toegevoegd aan de standplaatsen en wil dit nu geregeld hebben in het bestemmingsplan. Voor de huurders van het perceel Ackerbroekweg 72 geldt dat zij een gedeelte van het trottoir gebruiken om op een veilige en verantwoorde wijze in de woonwagen te komen. Wij als huurders zien de Ackerbroekweg als een woonerf. In een woonerf zijn trottoirs niet echt een noodzaak. De straat is nu al 30 km/uur en doordat de	1. De nieuwe verkeersaansluiting maakt het mogelijk dat hulpdiensten meerdere aanrijroutes hebben in de wijk Leuvensbroek. Binnen de bestemming Verkeer is het mogelijk om verschillende soorten maatregelen zoals bijvoorbeeld drempels of wegversmallingen aan te leggen om zo verkeersonveilige situatie voorkomen. Uw verzoek om de toekomstige weg af te sluiten middels een slagboom is doorgeven aan de verkeersdeskundige. 2. Bij realisatie van het woonwagencentrum, omstreeks 1991, had het oorspronkelijk trottoir een breedte van 240 cm. Bij een aantal huurovereenkomsten zijn destijds, vanwege klachten over de te kleine standplaats, bijzondere voorwaarden opgenomen: het trottoir werd versmald met 60 cm (de zogenaamde "voortuintjesregeling") naar 180 cm. Op deze strook grond mocht geen object, erfafscheiding etc. worden geplaatst. Daarnaast moest de huurder gedogen dat de nutsbedrijven te allen tijde de strook van 60 cm mogen betreden ten einde de kabels en leidingen in deze grond te kunnen onderhouden, wijzigen, vernieuwen et cetera. In het voorliggende bestemmingsplan hebben we de minimale norm van 165 cm breedte voor het trottoir aangehouden om de

	straat niet is doorgetrokken is er sprake van een verkeersveilige situatie.	bruikbaarheid en verkeersveiligheid te kunnen waarborgen. Bij een trottoir van 165 cm blijft er meer ruimte over voor de standplaats, dan waar op basis van de huurovereenkomst ooit toestemming voor is gegeven. Met de oorspronkelijke situatie is dus rekening gehouden. Er is voor gekozen om uw straat (Ackerbroekweg) als doorgaande weg op de Leuvensbroek 35e straat aan te sluiten. Hierdoor is het niet mogelijk om middels een verkeersbesluit een woonerf van uw straat te maken. Een woonerf mag namelijk geen functie hebben voor doorgaand gemotoriseerd verkeer.

Conclusie: Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de verbeelding en planregels van het bestemmingsplan.

6

2. Zienswijze ingediend door Huurder Ackerbroekweg 72

Datum indiening	Samenvatting zienswijzen	Reactie
	1. Huurder is het niet eens dat er een nieuwe verkeersaansluiting op de Leuvensbroek 35e straat komt omdat er op andere situaties in de wijk Leuvensbroek ook doodlopende straten zijn. Huurder is van mening dat het woonwagencentrum al bereikbaar is van alle kanten. Hulpdiensten zouden in noodgevallen gebruik kunnen maken van het trottoir dat er al 26 jaar ligt. Er zijn zorgen dat de nieuwe verkeersaansluiting leidt tot verkeersonveilige situaties vooral op die tijden dat ouders hun kinderen brengen en ophalen bij de school. Huurder vraagt om de weg niet aan te leggen en mocht de weg toch aangelegd gaan worden deze af te sluiten middels een slagboom. 2. Huurder is het niet eens dat de standplaats kleiner wordt. Zo'n 26 jaar bleek dat de woonwagenstandplaatsen te klein waren gebouwd waardoor er op een groot aantal plaatsen de woonwagen voor een deel op het trottoir kwam te staan. De gemeente heeft 26 jaar geleden al een deel van de trottoirs toegevoegd aan de standplaatsen en wil dit nu geregeld hebben in het bestemmingsplan. Voor de huurders van het perceel Ackerbroekweg 72 geldt dat zij een gedeelte van het trottoir gebruiken om op een veilige en verantwoorde wijze in de woonwagen te komen. Wij als huurders zien de Ackerbroekweg als een woonerf. In een woonerf zijn trottoirs niet echt een noodzaak. De straat is nu al 30 km/uur en doordat de straat niet is doorgetrokken is er sprake van een verkeersveilige situatie.	1. De nieuwe verkeersaansluiting maakt het mogelijk dat hulpdiensten meerdere aanrijroutes hebben in de wijk Leuvensbroek. Binnen de bestemming Verkeer is het mogelijk om verschillende soorten maatregelen zoals bijvoorbeeld drempels of wegversmallingen aan te leggen om zo verkeersonveilige situatie voorkomen. 2. Bij realisatie van het woonwagencentrum, omstreeks 1991, had het oorspronkelijk trottoir een breedte van 240 cm. Bij een aantal huurovereenkomsten zijn destijds, vanwege klachten over de te kleine standplaats, bijzondere voorwaarden opgenomen: het trottoir werd versmald met 60 cm (de zogenaamde "voortuintjesregeling") naar 180 cm. Op deze strook grond mocht geen object, erfafscheiding etc. worden geplaatst. Daarnaast moest de huurder gedogen dat de nutsbedrijven te allen tijde de strook van 60 cm mogen betreden ten einde de kabels en leidingen in deze grond te kunnen onderhouden, wijzigen, vernieuwen etc. In het voorliggende bestemmingsplan hebben we de minimale norm van 165 cm breedte voor het trottoir aangehouden om de bruikbaarheid en verkeersveiligheid te kunnen waarborgen. Bij een trottoir van 165 cm blijft er meer ruimte over voor de standplaats, dan waar op basis van de huurovereenkomst ooit toestemming voor is gegeven. Met de oorspronkelijke situatie is dus rekening gehouden. Er is voor gekozen om uw straat (Ackerbroekweg) als doorgaande weg op de Leuvensbroek 35e straat aan te sluiten. Hierdoor is het niet mogelijk om middels een verkeersbesluit een

	3. In de huidige situatie hebben wij een berging achter het perceel staan die gebruikt wordt voor de stalling van de rolstoel. In het nieuwe bestemmingsplan wordt dit onmogelijk gemaakt. Kan deze berging blijven staan tot het moment dat deze vervangen moet worden. Op de huidige standplaats is geen ruimte voor het stallen van deze rolstoel.	woonerf van uw straat te maken. Een woonerf mag namelijk geen functie hebben voor doorgaand gemotoriseerd verkeer. 3. Binnen de bestemming "Bos" is het niet toegestaan dat er een berging t.b.v. de naastgelegen woonwagen wordt geplaatst. Het bestemmingsplan regelt de bouw- en gebruiksmogelijkheden van gronden en gaat niet over de vraag of uw berging mag blijven staan. De gemeente Nijmegen zal uw specifieke situatie samen met medewerkers van de ODRN beoordelen.

Conclusie: Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de verbeelding en planregels van het bestemmingsplan.

8

3. Zienswijze ingediend door Huurder Ackerbroekweg 60		
Datum indiening	**Samenvatting zienswijzen**	**Reactie**
9 augustus 2016	1. Huurder is het niet eens dat er een nieuwe verkeersaansluiting op de Leuvensbroek 35e straat komt omdat er op andere situaties in de wijk Leuvensbroek ook doodlopende straten zijn. Huurder is van mening dat het woonwagencentrum al bereikbaar is van alle kanten. Hulpdiensten zouden in noodgevallen gebruik kunnen maken van het trottoir dat er al 26 jaar ligt. 2. Huurder is het niet eens dat de standplaats kleiner wordt. Zo'n 26 jaar bleek dat de woonwagenstandplaatsen te klein waren gebouwd waardoor er op een groot aantal plaatsen de woonwagen voor een deel op het trottoir kwam te staan. De gemeente heeft 26 jaar geleden al een deel van de trottoirs toegevoegd aan de standplaatsen. In de loop van de jaren is de woonwagen mee veranderd en ook op de Ackerbroekweg zijn er veel grotere woonwagens gekomen. Omdat de gemeente 26 jaar geleden al een deel van de trottoirs heeft toegevoegd aan de standplaatsen lijkt het huurder juist nu van belang dat dit via het bestemmingsplan wordt gelegaliseerd, zodat de woonkwaliteit wordt gewaarborgd en er voldoende ruimte is. Door het trottoir officieel te laten vervallen en deze toe te voegen aan de standplaats komt de gemeente daaraan tegemoet. 3. In het bestemmingsplan is sprake van brandvrije stroken. Waarom is dit opgenomen aangezien dit al in het bouwbesluit is geregeld. Op de brandvrije stroken mag niet gebouwd worden. Huurder vraagt zich af waarom de gemeentelijke bergingen die op deze brandvrije strook staan mogen blijven?	1. De nieuwe verkeersaansluiting maakt het mogelijk dat hulpdiensten meerdere aanrijroutes hebben in de wijk Leuvensbroek. Binnen de bestemming Verkeer is het mogelijk om verschillende soorten maatregelen zoals bijvoorbeeld drempels of wegversmallingen aan te leggen om zo verkeersonveilige situatie voorkomen. 2. Bij realisatie van het woonwagencentrum, omstreeks 1991, had het oorspronkelijk trottoir een breedte van 240 cm. Bij een aantal huurovereenkomsten zijn destijds, vanwege klachten over de te kleine standplaats, bijzondere voorwaarden opgenomen: het trottoir werd versmald met 60 cm (de zogenaamde "voortuintjesregeling") naar 180 cm. Op deze strook grond mocht geen object, erfafscheiding etc. worden geplaatst. Daarnaast moest de huurder gedogen dat de nutsbedrijven te allen tijde de strook van 60 cm mogen betreden ten einde de kabels en leidingen in deze grond te kunnen onderhouden, wijzigen, vernieuwen etc. In het voorliggende bestemmingsplan hebben we de minimale norm van 165 cm breedte voor het trottoir aangehouden om de bruikbaarheid en verkeersveiligheid te kunnen waarborgen. Bij een trottoir van 165 cm blijft er meer ruimte over voor de standplaats, dan waar op basis van de huurovereenkomst ooit toestemming voor is gegeven. Met de oorspronkelijke situatie is dus rekening gehouden. 3. De gemeente heeft als eigenaar van de gronden besloten om een brandvrije strook op te nemen om duidelijkheid te creëren voor huidige en toekomstige huurders waar gebouwen en bouwwerken zijn toegestaan. De gemeentelijke bergingen zijn vergund middels een omgevingsvergunning en mogen onder het overgangsrecht blijven staan. De staat van de bergingen zal nog nader worden

	4. Huurder is verheugd dat er gekeken wordt door de gemeente om de brandveiligheid te vergroten alleen pakt dit voor hem en zijn buurman nadelig uit omdat hier de 5 meter niet gehaald wordt. Huurder wil graag weten of hij vergunning krijgt voor zijn woonwagen of moet deze weg of moet er een ander vertrekken. 5. Kan de brandvrije strook niet uit het bestemmingsplan gehaald worden zodat er een flexibele regeling ontstaat bij mutaties.	onderzocht. De berging zullen voldoen aan de eis van brandwerendheid van het Bouwbesluit. 4. In opdracht van de Gemeente is de situatie ter plaatse nog een keer nagemeten en geconstateerd dat tussen de dakgoten van uw woonwagen en de woonwagen van uw buurman een strook van 5 meter onbebouwd is. Op grond van het voorliggende bestemmingsplan mogen er inderdaad geen bouwwerken op een brandvrije strook komen. 5. De gemeente heeft er bewust voor gekozen om in het bestemmingsplan het aantal woonwagens dat maximaal naast elkaar mag worden geplaatst weer te geven op de verbeelding om zo duidelijkheid te creëren voor huidige en toekomstige bewoners.

Conclusie: Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de verbeelding en planregels van het bestemmingsplan.

10

4. Zienswijze ingediend door huurder Ackerbroekweg 58		
Datum indiening	**Samenvatting zienswijzen**	**Reactie**
9 augustus 2016	1. Huurder is het niet eens dat er een nieuwe verkeersaansluiting op de Leuvensbroek 35e straat komt omdat er op andere situaties in de wijk Leuvensbroek ook doodlopende straten zijn. Huurder is van mening dat het woonwagencentrum al bereikbaar is van alle kanten. Hulpdiensten zouden in noodgevallen gebruik kunnen maken van het trottoir dat er al 26 jaar ligt. 2. Huurder is het niet eens dat de standplaats kleiner wordt. Zo'n 26 jaar bleek dat de woonwagenstandplaatsen te klein waren gebouwd waardoor er op een groot aantal plaatsen de woonwagen voor een deel op het trottoir kwam te staan. De gemeente heeft 26 jaar geleden al een deel van de trottoirs toegevoegd aan de standplaatsen en op een aantal percelen zijn zelfs de bergingen naar achteren geplaatst bij standplaats 58 en 60 is dit niet gebeurd. Omdat de gemeente 26 jaar geleden al een deel van de trottoirs heeft toegevoegd aan de standplaatsen lijkt het huurder juist nu van belang dat dit via het bestemmingsplan wordt gelegaliseerd, zodat de woonkwaliteit wordt gewaarborgd en er voldoende ruimte is. Door het trottoir officieel te laten vervallen en deze toe te voegen aan de standplaats komt de gemeente daaraan tegemoet. De gemeente kan ook de berging naar achter verplaatsen zoals dit al gebeurd is bij nummers 52, 54 en 60. 3. In het bestemmingsplan is sprake van brandvrije stroken. Waarom is dit opgenomen aangezien dit al in	1. De nieuwe verkeersaansluiting maakt het mogelijk dat hulpdiensten meerdere aanrijroutes hebben in de wijk Leuvensbroek. Binnen de bestemming Verkeer is het mogelijk om verschillende soorten maatregelen zoals bijvoorbeeld drempels of wegversmallingen aan te leggen om zo verkeersonveilige situatie voorkomen. 2. Bij realisatie van het woonwagencentrum, omstreeks 1991, had het oorspronkelijk trottoir een breedte van 240 cm. Bij een aantal huurovereenkomsten zijn destijds, vanwege klachten over de te kleine standplaats, bijzondere voorwaarden opgenomen: het trottoir werd versmald met 60 cm (de zogenaamde "voortuintjesregeling") naar 180 cm. Op deze strook grond mocht geen object, erfafscheiding etc. worden geplaatst. Daarnaast moest de huurder gedogen dat de nutsbedrijven te allen tijde de strook van 60 cm mogen betreden ten einde de kabels en leidingen in deze grond te kunnen onderhouden, wijzigen, vernieuwen etc. In het voorliggende bestemmingsplan hebben we de minimale norm van 165 cm breedte voor het trottoir aangehouden om de bruikbaarheid en verkeersveiligheid te kunnen waarborgen. Bij een trottoir van 165 cm blijft er meer ruimte over voor de standplaats, dan waar op basis van de huurovereenkomst ooit toestemming voor is gegeven. Het nu voorliggende bestemmingsplan maakt het mogelijk dat de berging naar achter wordt geplaatst in de lijn van de bergingen van bij huisnummer 52, 54 en 60. De gemeente als verhuurder van de gronden zal met u contact opnemen of en onder welke voorwaarden deze berging verplaatst kan worden. 3. De gemeente heeft als eigenaar van de gronden besloten om een brandvrije strook op te nemen om duidelijkheid te creëren voor

	het bouwbesluit is geregeld. Op de brandvrije stroken mag niet gebouwd worden. Huurder vraagt zich af waarom de gemeentelijke bergingen die op deze brandvrije strook staan mogen blijven? 4. Huurder is verheugd dat er gekeken wordt door de gemeente om de brandveiligheid te vergroten alleen pakt dit voor hem en zijn buurman nadelig uit omdat hier de 5 meter niet gehaald wordt. Huurder wil graag weten of hij vergunning krijgt voor zijn woonwagen of moet deze weg of moet er een ander vertrekken. 5. Kan de brandvrije strook niet uit het bestemmingsplan gehaald worden zodat er een flexibele regeling ontstaat bij mutaties.	huidige en toekomstige huurders waar gebouwen en bouwwerken zijn toegestaan. De gemeentelijke bergingen zijn vergund middels een omgevingsvergunning en mogen onder het overgangsrecht blijven staan. De staat van de bergingen zal nog nader worden onderzocht. De berging zullen voldoen aan de eis van brandwerendheid van het Bouwbesluit. 4. In opdracht van de gemeente is de situatie ter plaatse nog een keer nagemeten en geconstateerd dat tussen de dakgoten van uw woonwagen en de woonwagen van uw buurman een strook van 5 meter onbebouwd is. Hiermee wordt voldaan aan de eisen van brandveiligheid. Door de brandvrije strook ook in het bestemmingsplan op te nemen wordt structureel geborgd dat aan de eisen van brandveiligheid wordt voldaan. 5. De gemeente heeft er bewust voor gekozen om in het bestemmingsplan het aantal woonwagens dat maximaal naast elkaar mag worden geplaatst weer te geven op de verbeelding om zo duidelijkheid te creëren voor huidige en toekomstige huurders.
	Conclusie: Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de verbeelding en planregels van het bestemmingsplan.	

5. Zienswijze ingediend door huurder Ackerbroekweg 80		
Datum indiening	**Samenvatting zienswijzen**	**Reactie**
28 augustus 2016	1. In het bestemmingsplan wordt de mogelijkheid geboden dat de tuin, die ik al jaren in gebruik heb en destijds aangeboden heb gekregen door de Gemeente Nijmegen officieel kan worden toegevoegd aan mijn standplaats. Echter bezwaarlijk vindt huurder dat hij in zijn tuin geen jacuzzi mag plaatsen. Een tuinhuis met daarin een jacuzzi mag dat dan wel? Huurder ziet graag gebruiksvoorschriften verruimd zodat hij deze in zijn bezit kan houden en kan gebruiken zoals dit nu al het geval is. 2. Huurder is het niet eens dat er een nieuwe verkeersaansluiting op de Leuvensbroek 35e straat komt omdat er op andere situaties in de wijk Leuvensbroek ook doodlopende straten zijn. Huurder is van mening dat het woonwagencentrum al bereikbaar is van alle kanten. Hulpdiensten zouden in noodgevallen gebruik kunnen maken van het trottoir dat er al 26 jaar ligt. Het realiseren van een nieuwe verkeersaansluiting zal leiden tot een verkeerstoename met name op die tijden dat ouders hun kinderen brengen en ophalen bij de school. De verkeersveiligheid komt daardoor in het gevaar. 3. Tijdens de informatieavond hebben de huurders een alternatief aangedragen om de nieuwe ontsluiting te realiseren aan de achterzijde van de woningen met huisnummers 51 t/m 63. 4. Huurder is het niet eens dat de standplaats kleiner wordt. Zo'n 26 jaar bleek dat de	1. De gemeente zal de gebruiksregeling van de bestemming Tuin aanpassen, zodat het mogelijk wordt dat er een jacuzzi van maximaal 20m^2 geplaatst kan worden binnen de bestemming Tuin. 2. De nieuwe verkeersaansluiting maakt het mogelijk dat hulpdiensten meerdere aanrijroutes hebben in de wijk Leuvensbroek. Binnen de bestemming Verkeer is het mogelijk om verschillende soorten maatregelen zoals bijvoorbeeld drempels of wegversmallingen aan te leggen om zo verkeersonveilige situatie voorkomen. 3. De situering tussen schoolplein en de achterzijde van de woningen met huisnummers 51 t/m 63 is niet wenselijk, omdat gelet op de maatvoering van een ontsluitingsweg teveel groen verloren gaat. Tevens zouden de bestaande woningen dan worden ingekapseld tussen drie straten. Vanuit ruimtelijk oogpunt en woonkwaliteit is dit geen gewenste situatie. In de gemeentelijke variant gaat er ook minder groen verloren en hoeven er geen bomen gekapt te worden. Bovendien zijn de uitvoeringskosten lager. 4. Bij realisatie van het woonwagencentrum, omstreeks 1991, had het oorspronkelijk trottoir een breedte van 240 cm. Bij een aantal

	woonwagenstandplaatsen te klein waren gebouwd waardoor er op een groot aantal plaatsen de woonwagen voor een deel op het trottoir kwam te staan. De gemeente heeft 26 jaar geleden al een deel van de trottoirs toegevoegd aan de standplaatsen. In de loop van de jaren is de woonwagen mee veranderd en ook op de Ackerbroekweg zijn er veel grotere woonwagens gekomen. Omdat de gemeente 26 jaar geleden al een deel van de trottoirs heeft toegevoegd aan de standplaatsen lijkt het huurder juist nu van belang dat dit via het bestemmingsplan wordt gelegaliseerd, zodat de woonkwaliteit wordt gewaarborgd en er voldoende ruimte is. Door het trottoir officieel te laten vervallen en deze toe te voegen aan de standplaats komt de gemeente daaraan tegemoet.	huurovereenkomsten zijn destijds, vanwege klachten over de te kleine standplaats, bijzondere voorwaarden opgenomen: het trottoir werd versmald met 60 cm (de zogenaamde "voortuintjesregeling") naar 180 cm. Op deze strook grond mocht geen object, erfafscheiding etc. worden geplaatst. Daarnaast moest de huurder gedogen dat de nutsbedrijven te allen tijde de strook van 60 cm mogen betreden ten einde de kabels en leidingen in deze grond te kunnen onderhouden, wijzigen, vernieuwen etc. In het voorliggende bestemmingsplan hebben we de minimale norm van 165 cm breedte voor het trottoir aangehouden om de bruikbaarheid en verkeersveiligheid te kunnen waarborgen. Bij een trottoir van 165 cm blijft er meer ruimte over voor de standplaats, dan waar op basis van de huurovereenkomst ooit toestemming voor is gegeven. Met de oorspronkelijke situatie is dus rekening gehouden.

Conclusie: Deze zienswijze heeft geleid tot aanpassing van de planregels van het bestemmingsplan.

6. Zienswijze ingediend door huurder Ackerbroekweg 66		
Datum indiening	**Samenvatting zienswijzen**	**Reactie**
8 augustus 2016	1. Huurder ziet geen enkele reden waarom er een nieuwe verkeersaansluiting op de Leuvensbroek 35e straat dient te komen. Huurder pleit voor een woonerf zoals dat nu is en dit erf is in de bestaande situatie van alle kanten bereikbaar voor de nood- en hulpdiensten als er calamiteiten zijn. In de huidige situatie is het veilig voor een ieder die er woont. De nieuwe verkeersaansluiting kan leiden dat de verkeersveiligheid in het geding komt. 2. Huurder woont op een woonerf, althans zo beleeft hij het, ziet hij geen reden om er trottoirs zouden moeten zijn en zoude de nu aanwezige trottoirs kunnen worden toegevoegd aan de standplaatsen. Hierdoor ontstaat er meer ruimte. Uiteraard is hij bereid om een hogere huur te accepteren als er meer ruimte komt.	1. De nieuwe verkeersaansluiting maakt het mogelijk dat hulpdiensten meerdere aanrijroutes hebben in de wijk Leuvensbroek. Binnen de bestemming Verkeer is het mogelijk om verschillende soorten maatregelen zoals bijvoorbeeld drempels of wegversmallingen aan te leggen om zo verkeersonveilige situatie voorkomen. 2. Er is voor gekozen om uw straat (Ackerbroekweg) als doorgaande weg op de Leuvensbroek 35e straat aan te sluiten. Hierdoor is het niet mogelijk om middels een verkeersbesluit een woonerf van uw straat te maken. Een woonerf mag namelijk geen functie hebben voor doorgaand gemotoriseerd verkeer.

Conclusie: Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de verbeelding en planregels van het bestemmingsplan.

MWH

BUILDING A BETTER WORLD

Verkennend bodemonderzoek Ackerbroekweg 52-80 e.o. te Nijmegen

Definitief

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

2001 + 2002 + 2018

In opdracht van	Gemeente Nijmegen
Opgesteld door	MWH B.V.
Projectnummer	M15B0236
Documentnaam	m15b0236.r01
Datum	27 november 2015

Postadres
Postbus 5076
6802 EB ARNHEM
Nederland
T 026 7507500

Bezoekadres
Westervoortsedijk 50
6827 AT ARNHEM
Nederland
www.mwhglobal.nl

KVK Haaglanden 27 18 43 23
BNP Paribas 22 76 53 920
IBAN NL 75 BNP A 0227 653920/BIC
BNPANL2A
MWH is ISO 9001:2008 en VCA* gecertificeerd

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel van het onderzoek	5
1.2	Referentiekader	5
1.3	Betrouwbaarheid	6
2	Vooronderzoek	7
2.1	Beschrijving van de locatie	7
2.2	Historische gegevens	7
2.3	Voorgaande onderzoeken	7
2.4	Bodemkwaliteitskaart	8
2.5	Hypothese en onderzoeksstrategie	9
3	Veldwerk en (chemische) analyses	11
3.1	Kwaliteit	11
3.2	Algemene onderzoeksstrategie en werkwijze	11
3.3	Resultaten veldwerk	12
3.4	Analysestrategie	13
4	Bespreking onderzoeksresultaten	15
4.1	Grondkwaliteit	15
4.2	Toetsing Besluit bodemkwaliteit en Lokale Maximale Waarden	16
4.3	Grondwaterkwaliteit	16
4.4	Toetsing hypothese	16
5	Conclusies	17
Bronvermeldingen		19

Bijlage 1: overzichtskaart (1:25.000)
Bijlage 2: situatietekening (1:500)
Bijlage 3: boorbeschrijvingen inclusief legenda
Bijlage 4.1: toetsing analyseresultaten grond conform Wbb
Bijlage 4.2: toetsing analyseresultaten grondwater conform Wbb
Bijlage 4.3: indicatieve toetsing analyseresultaten grond aan het Bbk
Bijlage 4.4: verklarende woordenlijst
Bijlage 5.1: analysecertificaten grond
Bijlage 5.2: analysecertificaten grondwater
Bijlage 5.3: analysecertificaat asbest grond
Bijlage 6: foto´s onderzoekslocatie
Bijlage 7: kwaliteitsborging veldwerk

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

1 Inleiding

Op 22 oktober 2015 is door de gemeente Nijmegen aan MWH B.V. opdracht verstrekt voor het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek ter plaatse van Ackerbroekweg 52-80 e.o. te Nijmegen (bijlagen 1 en 2).

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

De aanleiding van het verkennend onderzoek is het vastleggen van de bodemkwaliteit in het kader van een bestemmingsplan. Het doel van dit onderzoek is inzicht verkrijgen in hoeverre het voormalige, dan wel het huidige gebruik van de onderhavige locatie en haar omgeving heeft geleid tot verontreiniging van de bodem. Aan de hand van de onderzoeksresultaten wordt vastgesteld of de locatie in milieuhygiënisch opzicht geschikt is voor de huidige bestemming.

1.2 Referentiekader

De onderzoeksstrategie is afgeleid van de NEN 5740 (bron 1). In overeenstemming met deze norm is voorafgaand aan het veldonderzoek een vooronderzoek uitgevoerd gebaseerd op de NEN 5725 (bron 2). Het verkennend onderzoek bestond uit vooronderzoek, veldonderzoek, (chemische) analyses, toetsing en interpretatie. Er is gebruik gemaakt van NEN 5707 (bron 3) vanwege het onderzoek naar asbest in bodem.

De advieswerkzaamheden voor dit project zijn uitgevoerd vanuit ons kantoor te Arnhem.

De analyseresultaten voor grond en grondwater zijn getoetst aan de normering zoals opgenomen in de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013 (bron 4) en de Regeling bodemkwaliteit (bron 5) behorende bij het Besluit bodemkwaliteit (bron 6). De in het laboratorium gemeten gehalten zijn omgerekend naar standaard bodem op basis van de gemeten lutum- en organische stofpercentages.

In dit rapport wordt de volgende terminologie voor grond gehanteerd:
- kleiner of gelijk aan de achtergrondwaarde (AW) of detectiegrens: geen sprake van een verhoogd gehalte; niet verontreinigd;
- groter dan AW, kleiner dan of gelijk aan de tussenwaarde (T): licht verhoogd gehalte; licht verontreinigd. Voor de tussenwaarde (T) geldt de volgende berekening: (achtergrondwaarde + interventiewaarde)/2;
- groter dan T, kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde (I): matig verhoogd gehalte; matig verontreinigd;
- groter dan I: sterk verhoogd gehalte; sterk verontreinigd.

De terminologie voor grondwater is als volgt:
- kleiner of gelijk aan de streefwaarde (S) of detectiegrens: geen sprake van een verhoogde concentratie; niet verontreinigd;
- groter dan de streefwaarde (S), kleiner dan of gelijk aan de tussenwaarde (T): licht verhoogde concentratie; licht verontreinigd. Voor de tussenwaarde (T) geldt de volgende berekening: (streefwaarde + interventiewaarde)/2;
- groter dan T, kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde (I): matig verhoogde concentratie; matig verontreinigd;
- groter dan I: sterk verhoogde concentratie; sterk verontreinigd.

De terminologie voor asbest in grond is als volgt:

- geen verhoogde asbestconcentratie gemeten; niet verontreinigd;
- een verhoogde asbestconcentratie gemeten; verontreinigd (vervolg nader asbestonderzoek).

1.3 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op een zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de huidige richtlijnen en methoden op het gebied van bodemonderzoek. Aan de hand van de uit de bronnen verzamelde informatie is een onderzoeksstrategie afgeleid, waarvan het aannemelijk wordt geacht dat deze representatief is voor de locatie.

Voor elk bodemonderzoek geldt dat het is gebaseerd op een beperkt aantal monsterpunten en analyses. De hiervoor voorgeschreven onderzoeksstrategie geeft een goed beeld van de algemene bodemkwaliteit.

Tevens wordt opgemerkt dat een bodemonderzoek een momentopname is. De resultaten van het onderzoek kunnen minder representatief worden naarmate de tijd verstrijkt. Indien na het onderzoek op of nabij de locatie (bodembedreigende) activiteiten of calamiteiten plaatsvinden en/of in de omgeving (mobiele) verontreinigingen aanwezig zijn, kan de bodemkwaliteit hierdoor worden beïnvloed.

2 Vooronderzoek

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het vooronderzoek besproken. Dit resulteert in een hypothese over de mogelijke verontreinigingssituatie op de onderzoekslocatie. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform NEN 5725 (bron 2).

2.1 Beschrijving van de locatie

De regionale ligging van de onderzoekslocatie is zichtbaar in bijlage 1. Een situatietekening is weergegeven in bijlage 2.

De onderzoekslocatie bevindt zich ter plaatse van de Ackerbroekweg 52-80 e.o. te Nijmegen. De locatie bevindt zich ten westen van Nijmegen, in de wijk Lindenholt. De locatie is kadastraal bekend als Neerbosch, sectie E, nr. 3817 (ged.). De locatie betreft een woonwagenlocatie. Op de locatie wordt volgens de gemeente alleen gewoond, er zijn geen bedrijven aanwezig. De onderzoekslocatie bestaat uit drie onderzoeksdelen:

- Huisnrs. 52-60: circa 1.050 m²;
- Huisnrs. 62-80 met naast- en achterliggende groenstrook: circa 2.450 m²;
- Braakliggend terrein (grasveld): circa 520 m².

Het maaiveld is voornamelijk verhard met klinkers en/of bestaat uit tuin. De doorgaande weg en de aanwezige parkeerplaatsen zijn verhard met klinkers. De naastgelegen stoep is verhard met tegels.

2.2 Historische gegevens

Uit de Milieuatlas gemeente Nijmegen blijkt dat de locatie, voordat het is ingericht als woonwagenlocatie, een agrarisch bestemming had (akker en/of weiland). Er zijn geen verdachte locaties en/of (ondergrondse) tanks bekend op of ter hoogte van de onderzoekslocatie.

2.3 Voorgaande onderzoeken

Van de onderzoekslocatie zijn de volgende (bodem)onderzoeken bekend:

- Indicatief bodemonderzoek, locatie Lindenholt, Leuvensbroek, locatienr. A 4241, Heidemij Adviesbureau, november 1988.

Uit het onderzoek blijkt dat het terrein in gebruik is als weiland, populierenopstand, gronddepot en deels braakliggend. In de grond is arseen, chroom, koper, lood, zink en PAK (licht) verhoogd gemeten. In het grondwater is arseen (licht) verhoogd gemeten. De grondwaterstand is gemeten op 0,7 m-mv.

- Verkennend onderzoek Leuvensbroek B, Heidemij advies, milieuatlas 90, rapport 0090634/16786/R10, 30 juni 1990.

In de bovengrond zijn cadmium, EOX en PAK licht verhoogd aangetroffen. In de ondergrond zijn geen verhoogde gehalten aangetroffen. In het grondwater is kwik licht en lood matig verhoogd aangetroffen.

- Verkennend onderzoek Leuvensbroek 20e straat, Heidemij advies, milieuatlas 3089, rapport 3089/12006948, 29 juli 2004.

In de bovengrond is minerale olie licht verhoogd aangetroffen. In de ondergrond zijn kwik, EOX en minerale olie licht verhoogd aangetroffen. In het grondwater zijn arseen, chroom, nikkel (voor herbemonstering matig) en cis 1,2-dichlooretheen licht verhoogd gemeten.

- Vooronderzoek Ackerbroekweg 52 te Nijmegen, kenmerk P-085065/R01, Enviroplan, 29 januari 2008.

In het onderzoek is aangegeven dat uit het bouwarchief van de gemeente Nijmegen blijkt dat het woonwagencentrum eind 1989 is gerealiseerd c.q. ingericht. Uit het uitgevoerde locatiebezoek blijkt dat er geen feiten of activiteiten bekend zijn die het vermoeden rechtvaardigen dat op de onderzoekslocatie een bodemverontreiniging aanwezig is.

- Verkennend bodemonderzoek Ackerbroekweg 64, 66 en 68 in Nijmegen, kenmerk RHA/VN-30169, Envita, 27 april 2010.

In de rapportage wordt aangegeven dat het gebied vóór 1960 in gebruik is geweest als boomgaard en weilanden. Van 1960 tot 1988 bestond het gebied uit weilanden en braakliggend terrein. Vanaf 1988 is de locatie in gebruik als woonwagencentrum “Leuvensbroek”. Op basis van voorgaande onderzoeken wordt in de rapportage aangegeven dat de bovengrond zwak puin- en zwak baksteenhoudend kan zijn. In de matig puinhoudende bovengrond zijn licht verhoogde gehalten lood, zink, koper, kwik, PCB en PAK aangetroffen. In de ondergrond is PCB licht verhoogd aangetroffen. De grondwaterstand is gemeten op 2,5 m-mv. In het grondwater zijn geen verhoogde parameters gemeten.

2.4 Bodemkwaliteitskaart

Het onderzoeksgebied ligt in deelgebied 1965-heden van de bodemkwaliteitskaart van Nijmegen. De geldende Lokale Maximale Waarden (LMW) voor deze gebieden zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Lokale Maximale Waarden geldend deelgebied 1965-heden, geldend bij toepassen van grond afkomstig van het beheergebied Nijmegen (in mg/kg ds standaard bodem)

Parameters	Traject 1	Traject 2
Cadmium	1,20	Achtergrondwaarde
Koper	54	Achtergrondwaarde
Kwik	0,30	Achtergrondwaarde
Lood	100	Achtergrondwaarde
Nikkel	70	Achtergrondwaarde
Zink	212	Achtergrondwaarde
Barium[1]	380	Achtergrondwaarde
Kobalt	30	Achtergrondwaarde
Molybdeen	3,0	Achtergrondwaarde
PAK	3,0	Achtergrondwaarde
PCB	0,040	Achtergrondwaarde
DDT	0,20	Achtergrondwaarde
DDE	0,13	Achtergrondwaarde
DDD	0,040	Achtergrondwaarde
Drins	0,030	Achtergrondwaarde
Andere stoffen	≤2*AW én ≤W [2]	Achtergrondwaarde

[1] alleen geldend als barium vanwege bedrijfsmatige activiteit in de grond aanwezig is.

[2] zie voor de AW en de generieke maximale waarden voor wonen en industrie bijlage B van de Regeling Bodemkwaliteit.

2.5 Hypothese en onderzoeksstrategie

Op basis van de bodemonderzoeken en de bodemkwaliteitskaart worden in de bovengrond en het grondwater licht verhoogde gehalten verwacht. In de ondergrond worden geen verhoogde gehalten verwacht. Bij deze hypothese past de NEN 5740 strategie: diffuus belaste locaties met een heterogeen verdeelde verontreiniging (VED-HE).

Asbest

Daarnaast wordt de bodem onderzocht op het voorkomen van asbest conform de NEN 5707. Vanwege de aangetroffen bijmenging in de bovengrond tijdens de voorgaande bodemonderzoeken wordt uitgegaan van de strategie: verdachte locatie met diffuse bodembelasting, heterogeen verdeeld. Asbestonderzoek in bodem vindt plaats conform NEN 5707. Onderdeel van dit onderzoek is het uitvoeren van een maaiveldinspectie, het graven van proefgaten, het nemen van (meng)monsters en het analyseren van (meng)monsters op asbest. Uitgaande van de NEN 5707 dient bij een onderzoeksoppervlakte van 4.020 m^2, drie mengmonsters (één per deellocatie) te worden geanalyseerd.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

3 Veldwerk en (chemische) analyses

In dit hoofdstuk worden de kwaliteitseisen uit de beoordelingsrichtlijnen, de gekozen onderzoeksstrategie, de resultaten van het veldwerk en de uitgevoerde (chemische) analyses besproken.

3.1 Kwaliteit

De werkzaamheden zijn uitgevoerd conform een gecertificeerd kwaliteitssysteem (ISO9001:2008 en VCA*). Het veldwerk is uitgevoerd onder het procescertificaat van de BRL SIKB 2000 (bron 7): 'Beoordelingsrichtlijn Veldwerk bij milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek', protocol 2001: 'Plaatsen van handboringen en peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen' (bron 8) en protocol 2002: 'Het nemen van grondwatermonsters' (bron 9). Het asbestonderzoek is uitgevoerd onder protocol 2018, 'Locatie-inspectie en monsterneming van asbest in bodem' (bron 10).

2001 + 2002 + 2018

Alle procesonderdelen (uitvoering veldwerk, begeleiding erkend projectleider, overdracht monsters aan laboratorium en rapportage) zijn uitgevoerd door en onder het certificaat van MWH B.V. MWH B.V. is voor deze werkzaamheden gecertificeerd door Lloyd's Register (certificaatnummer RQA664313). Bij de uitvoering van de monsternemingen zijn de volgende personen ingezet, betreffende de, voor de BRL SIKB 2000 relevante kritische werkzaamheden:

- R.H.F. Braakhekke en R.J.A. Pelgrom (personen zijn geregistreerd voor het uitvoeren van deze werkzaamheden bij Rijkswaterstaat Leefomgeving).

MWH verklaart dat de beschreven uitvoering van kritische functies onafhankelijk van de opdrachtgever zijn uitgevoerd conform de eisen die de BRL daartoe stelt vanuit de Regeling bodemkwaliteit. De kwaliteitsborgingsformulieren zijn opgenomen in bijlage 7. MWH B.V. heeft geen financiële of juridische belangen met betrekking tot het eigendom van de locatie.

3.2 Algemene onderzoeksstrategie en werkwijze

De gehanteerde onderzoeksstrategie is gebaseerd op de in hoofdstuk 2 gestelde hypothese. In tabel 2 is een overzicht gegeven van alle uitgevoerde veldwerkzaamheden en de analyses van grond en grondwater. In de hierop volgende paragrafen wordt nader ingegaan op de veldwerkzaamheden en de (chemische) analyses.

Tabel 2: Overzicht uit te voeren veldwerkzaamheden en analyses

Deellocatie	Veldwerk		Analyses	
Diepte boringen (m-mv)	Aantal boringen/ proefgaten	Aantal peilbuizen (tot max 5 m-mv)	Grond	Grondwater
Huisnrs. 52-60: ca. 1.050 m²				
0,0-0,5 betreft proefgaten	4	-	1 NEN-grond[1]	-
0,0-2,0	1		1 NEN 5707[3]	
Huisnrs. 62-80 ca. 2.450 m²				
0,0-0,5 betreft proefgaten	6	1	1 NEN-grond[1]	2 NEN-grondwater[2]
0,0-2,0	1		1 NEN 5707[3]	
Braakliggend (grasveld): ca. 520 m²				
0,0-0,5 betreft proefgaten	4	-	1 NEN-grond[1]	-
0,0-2,0	1		1 NEN 5707[3]	
Totaal	17	1		

[1] NEN-grond: lutum- en organische stofpercentage, negen metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), minerale olie, som PAK (10) en som PCB (7).

[2] NEN-grondwater: negen metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), vluchtige aromatische koolwaterstoffen (benzeen, tolueen, ethylbenzeen, xylenen (som), styreen en naftaleen), vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen en minerale olie.

[3] NEN 5707 asbestgehalte in grond (9-10 kg); bij een volumepercentage puin(granulaat) in de bodem kleiner dan 50%; 9-10 kg van de fractie <20 mm; 20 grepen van circa 0,5 kg.

De boorlocaties zijn weergegeven in bijlage 2. Een bestaande peilbuis 06, die tijdens het uitgevoerde veldwerk van Envita (rapportage 27 april 2010) is geplaatst, is opnieuw bemonsterd.

3.3 Resultaten veldwerk

Het veldwerk is uitgevoerd op 4 november 2015. Voor aanvang van de boorwerkzaamheden is de locatie visueel geïnspecteerd. Het maaiveld is grotendeels verhard met tegels en/of klinkers. Door de aanwezigheid van tegels, klinkers en of begroeiing heeft conform de BRL 2018 niet een volledige maaiveldinspectie plaats kunnen vinden. Het gedeelte achter de woningen is sterk begroeid (zie de locaties foto`s in bijlage 6). De geplande boringen zijn deels verplaatst. Een klein deel van de onderzoekslocatie bestaat uit een grasveld (boringen 12 t/m 18). Hier heeft wel een volledige maaiveldinspectie kunnen plaatsvinden. Op het maaiveld van de onderzoekslocatie zijn geen verontreinigingen en/of asbestverdachte materialen waargenomen.

Bodemopbouw
De bodemopbouw ter plaatse van de onderzoekslocatie is globaal als volgt:
Vanaf het maaiveld of onder de verharding bestaat de bodem uit matig fijn zand tot 1,5 m-mv.
Vanaf 1,5 m-mv tot de maximale boordiepte (2,0 m-mv) bestaat de bodem uit klei.

Uitzondering hierop is de bodemopbouw ter plaatse van de peilbuis (boring 08). De bovengrond bestaat uit zand, gevolgd door klei van 0,5 tot 2,7 m-mv en zeer fijn tot matig fijn zand tot 3,7 m-mv. De filterstelling is geplaatst in de zandlaag.

In bijlage 3 zijn de gedetailleerde boorbeschrijvingen weergegeven met de bodemopbouw, de diepten waarop grondmonsters zijn genomen en de diepten waarop het peilfilter geplaatst is. De zintuiglijke waarnemingen en eventuele afwijkingen zijn eveneens in deze bijlage weergegeven.

Grond
Visueel zijn in het opgegraven en opgeboorde bodemmateriaal geen asbestverdachte materialen waargenomen. In de bovengrond van de boringen ter hoogte van huisnrs. 62-80 zijn brokken baksteen waargenomen als bodemvreemde bijmenging. In de kleiige ondergrond van boring 08 is van 1,0 tot 1,8 een bijmenging met brokken baksteen en resten metselpuin waargenomen. Van het bodemmateriaal is maximaal per halve meter en/of per bodemlaag een monster genomen. Voor de analyse van grondmonsters op asbest zijn in het veld drie mengmonsters samengesteld.

Grondwater
Voor de bemonstering van het grondwater is boring 08 afgewerkt met een peilbuis. Conform NEN 5740 is de bovenzijde van het peilfilter circa 0,5 m beneden de grondwaterstand geplaatst.

De reeds nog aanwezige peilbuis 06 is bemonsterd tijdens het veldwerk op 4 november 2015. Het grondwater van de geplaatste peilbuis 08 is bemonsterd op 11 november 2015. Tijdens de bemonstering zijn aan het grondwater geen afwijkingen waargenomen.

De grondwaterstand (m-mv), zuurgraad (pH), de elektrische geleidbaarheid (Ec) en de aanwezigheid van niet-opgeloste deeltjes (troebelheid) van het grondwater zijn tijdens de monstername in het veld bepaald. De resultaten zijn weergegeven in tabel 3. De meetwaarden geven geen aanleiding de analysestrategie te wijzigen.

Tabel 3: Veldmetingen grondwater

Peilbuis	Filter (m-mv)	Datum bemonstering	GWS (m-mv)	pH	Ec (µS/cm)	Troebelheid (NTU)
pb06 a (bestaand)	3,0-4,0	4 november 2015	2,25	7,3	420	5
08	2,7-3,7	11 november 2015	2,2	6	746	0,6

3.4 Analysestrategie

Onderstaande tabel geeft de geselecteerde monsters weer met de bijbehorende zintuiglijke waarnemingen en de uitgevoerde analyses.

Tabel 4: Analysestrategie grond en grondwater

Aanleiding en code (meng)monster	Samengesteld uit boringen en diepte (cm-mv)	Bodem-type	Zintuiglijke waarnemingen	Analyses	
				Grond	Grondwater
Huisnrs. 52-60					
BG1	01 (5-50) 03 (5-20) 03 (20-50) 04 (5-50)	Zand	-	NEN-grond	-
OG1	03 (50-75) 05 (50-100) 12 (50-100) 13 (50-70) 16 (65-100)	Zand	-	NEN-grond	-
MM-RE01	01 (5-50) 02 (5-50) 04 (5-50) 05 (5-50)		Brokken Baksteen	NEN 5707	-
Huisnrs. 62-80					
BG2	05 (5-50) 08 (35-50) 12 (0-50) 13 (0-50)	Zand	Brokken baksteen	NEN-grond	-
08-5	08 (100-150)	Klei	Brokken baksteen, resten metselpuin	NEN-grond	-
MM-RE02	06 (5-50) 07 (5-50) 09 (5-50) 10 (5-50) 11 (5-50) 12 (0-50)	Zand	Brokken baksteen	NEN 5707	-
pb 06a (bestaand)	-	Zand	-	-	NEN-grondwater
08	-	Zand	-	-	NEN-grondwater
Braakliggend (grasveld)					
BG3	14 (0-50) 15 (0-50) 17 (0-50) 18 (0-50)	Zand	-	NEN-grond	-
OG1	Gecombineerd met deellocatie Huisnrs. 52-60				
MM-RE03	14 (0-50) 15 (0-50) 17 (0-50) 18 (0-50)	Zand	-	NEN5707	-

De (chemische) analyses zijn uitgevoerd door ALcontrol Laboratories te Hoogvliet (RvA geaccrediteerd). De analyses zijn uitgevoerd conform het AS3000 protocol.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

4 Bespreking onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten beschreven. Vervolgens worden de onderzoeksresultaten getoetst aan de in hoofdstuk 2 geformuleerde hypothese.

De analyseresultaten met de bijbehorende toetsingswaarden en een verklarende woordenlijst zijn opgenomen in bijlage 4. De analysecertificaten zijn opgenomen in bijlage 5.

4.1 Grondkwaliteit

De toetsing van de grondmonsters zijn opgenomen in bijlage 4.1. De analysecertificaten van de grondmonsters zijn opgenomen in bijlage 5.1.

Uit de analyseresultaten van de mengmonsters die geanalyseerd zijn op asbest blijkt dat er geen verhoogde asbestconcentratie is gemeten. Het bijbehorend analysecertificaat is opgenomen in bijlage 5.3.

In de zintuiglijk schone zandige boven- en ondergrond ter plaatse van de huisnummers 52-60 zijn geen verhoogde gehalten gemeten.

Ter plaatse van de huisnummers 62-80 zijn in de zandige bovengrond met plaatselijk resten baksteen PAK en PCB licht verhoogd gemeten. In de ondergrond ter plaatse van boring 08 met resten baksteen en metselpuin zijn PAK, kobalt, lood en nikkel licht verhoogd gemeten. De verhoogde gehalten zijn te relateren aan de bijmenging met resten baksteen en metselpuin.

In de zintuiglijk schone bovengrond ter plaatse van het grasveld is PCB licht verhoogd aangetroffen. In de zintuiglijk schone ondergrond zijn geen verhoogde gehalten aangetroffen.

In tabel 5 is een overzicht opgenomen van de toetsing van de analyseresultaten aan de Circulaire bodemsanering 2013 en in hoeverre de resultaten voldoen aan de Lokale Maximale Waarden geldend voor het deelgebied 1965-heden.

Tabel 5: Toetsing analyseresultaten grond aan de Circulaire bodemsanering, de Besluit bodemkwaliteit en en de Lokale Maximale Waarden

Analyse-monster	Samengesteld uit boringen(cm-mv)	Toetsing Wbb			Toetsing Bbk	Voldoet aan Lokale Maximale Waarden Deelgebied 1965-heden
		>AW	>T	>I		
BG1	01 (5-50) 03 (5-20) 03 (20-50) 04 (5-50)	-	-	-	AW	Voldoet
BG2	05 (5-50) 08 (35-50) 12 (0-50) 13 (0-50)	PAK, PCB	-	-	AW	Voldoet
BG3	14 (0-50) 15 (0-50) 17 (0-50) 18 (0-50)	PCB	-	-	AW	Voldoet
OG1	03 (50-75) 05 (50-100) 12 (50-100) 13 (50-70) 16 (65-100)	-	-	-	AW	Voldoet
08-5	08 (100-150)	Kobalt, lood, nikkel, PAK	-	-	Industrie	Voldoet niet

4.2 Toetsing Besluit bodemkwaliteit en Lokale Maximale Waarden

De analyseresultaten van de geanalyseerde grond(meng)monster(s) zijn indicatief getoetst aan de, normwaarden uit de Regeling bodemkwaliteit (bron 5) behorende bij het Besluit bodemkwaliteit (bron 6). Het betreft hier een indicatieve toetsing conform het generieke beleid (landelijke beleid).

De toetsing Besluit bodemkwaliteit is opgenomen in bijlage 4.3. Uit de toetsing Besluit bodemkwaliteit blijkt dat de bovengrond op de drie deellocaties voldoet aan de Achtergrondwaarde. De verhoogde gehalten gemeten in de bovengrond zijn niet verhoogd ten opzichte van de vastgestelde Lokale Maximale Waarden.

De ondergrond, behalve de ondergrond ter plaatse van boring 08, voldoet ook aan de Achtergrondwaarde op basis van het Besluit bodemkwaliteit. De ondergrond ter plaatse van boring 08 voldoet aan de bodemkwaliteitsklasse Industrie, vanwege het verhoogd nikkelgehalte. De verhoogde gehalten ter plaatse van boring 08 zijn verhoogd ten opzichte van de vastgestelde Lokale Maximale Waarden. De bijmenging in de ondergrond is waarschijnlijk de oorzaak van de verhoogde gehalten in de ondergrond.

4.3 Grondwaterkwaliteit

De toetsing van de grondwatermonsters zijn opgenomen in bijlage 4.2. De analysecertificaten van de grondwatermonsters zijn opgenomen in bijlage 5.2.

In het grondwater zijn licht verhoogde concentraties barium en zink gemeten. De herkomst van deze verontreinigingen zijn onbekend. Mogelijk is sprake van verhoogde achtergrondwaarden.

De overige onderzochte parameters zijn niet in verhoogde concentraties ten opzichte van de streefwaarden en/of detectiegrenzen gemeten.

4.4 Toetsing hypothese

Op basis van de onderzoeksresultaten dient de in paragraaf 2.5 opgestelde hypothese formeel te worden verworpen. De licht verhoogde aangetroffen gehalten PCB en PAK in de bovengrond komen overeen met de resultaten van eerdere onderzoeken. De verhoogde gehalten in de ondergrond ter plaatse bij boring 08 waren niet verwacht en zijn niet eerder aangetroffen. De verontreiniging in de ondergrond is echter zeer plaatselijk, aangezien in het mengmonster van de ondergrond geen verhoogde gehalten zijn gemeten.

De licht verhoogde concentraties in het grondwater zijn vermoedelijk te relateren aan natuurlijk verhoogde concentraties. In het verleden zijn vaker licht verhoogde gehalten zware metalen in het grondwater aangetroffen.

De licht verhoogde gehalten in de grond kunnen worden beschouwd als (verhoogde) achtergrondwaarden. De verhoogde gehalten in de ondergrond ter plaatse van boring 08 zijn zeer plaatselijk en te relateren aan de bijmenging met resten baksteen en metselpuin. De resultaten vormen geen aanleiding de onderzoeksstrategie te herzien of een reden voor aanvullend onderzoek. Op basis van de bodemkwaliteit wordt de locatie geschikt geacht voor de huidige bestemming.

5 Conclusies

Op basis van de onderzoeksresultaten worden de volgende conclusies getrokken:

Conclusies

- De locatie is verhard met tegels en klinkers, achter de woningen is sterke begroeiing aanwezig. Een deel van het onderzoeksgebied bestaat uit een grasveldje.
- De bodemopbouw ter plaatse van de onderzoekslocatie bestaat globaal uit matig fijn zand tot 1,5 m-mv, gevolgd door klei tot 2,0 m-mv.
- Aan het maaiveld is geen asbestverdacht materiaal aangetroffen. Zowel visueel als analytisch is in het opgegraven en opgeboorde materiaal geen asbest aangetoond.
- In het opgeboorde materiaal zijn plaatselijk in de bovengrond resten baksteen aangetroffen. In de ondergrond is alleen ter plaatse van boring 08 een bodemvreemde bijmenging aangetroffen. De bijmenging bestaat uit resten baksteen en metselpuin.
- In de zintuiglijk schone bovengrond ter plaatse van de huisnummers 52-60 zijn geen verhoogde gehalten gemeten. In de zandige bovengrond zijn ter plaatse van de huisnummers 62-80 licht verhoogde gehalten PAK en PCB gemeten. Ter plaatse van het grasveld is PCB licht verhoogd gemeten. De gehalten in de bovengrond zijn niet hoger dan de vastgestelde Lokale Maximale Waarden.
- In de zintuiglijk schone zandige ondergrond zijn geen verhoogde gehalten gemeten. Ter plaatse van boring 08 zijn in de ondergrond kobalt, lood, nikkel en PAK licht verhoogde gemeten.
- Op basis van het Besluit bodemkwaliteit voldoet de boven- en ondergrond (behalve de ondergrond ter plaatse van boring 08) aan de bodemkwaliteitsklasse Achtergrondwaarde.
- De ondergrond ter plaatse van boring 08 voldoet aan de bodemkwaliteitsklasse Industrie, vanwege het verhoogd nikkelgehalte.
- In het grondwater zijn licht verhoogde concentraties barium en zink gemeten.
- Uit voorgaande onderzoeken blijkt dat de licht verhoogde gehalten in de grond en de licht verhoogde concentraties in het grondwater vaker zijn aangetroffen.
- De licht verhoogde gehalten in de grond en concentraties in het grondwater kunnen worden beschouwd als (verhoogde) achtergrondwaarden.
- De verhoogde gehalten in de ondergrond ter plaatse van boring 08 zijn zeer plaatselijk en te relateren aan de bijmenging met resten baksteen en metselpuin.
- De resultaten vormen geen aanleiding de onderzoeksstrategie te herzien of een reden voor aanvullend onderzoek.
- Op basis van de bodemkwaliteit wordt de locatie geschikt geacht voor de huidige bestemming.
- De bodemkwaliteit kan worden opgenomen in het bestemmingsplan en vormt geen beperkingen.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Bronvermeldingen

1. NEN 5740, ‘Bodem- Landbodem- Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek- Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond’, Nederlands Normalisatie-instituut, januari 2009.
2. NEN 5725, ‘Bodem- Landbodem- Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek’, Nederlands Normalisatie-instituut, januari 2009.
3. NEN 5707, ‘Bodem – Inspectie en monsterneming van asbest in bodem en partijen grond’, Nederlands Normalisatie-instituut, augustus 2015.
4. Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Staatscourant nummer 16675, 27 juni 2013.
5. Regeling bodemkwaliteit, regeling van 13 december 2007, houdende regels voor de uitvoering van de kwaliteit van de bodem, Staatscourant nr. 247, 20 december 2007 en bijbehorende wijzigingen en besluiten.
6. Besluit bodemkwaliteit, besluit van 22 november 2007, houdende regels inzake de kwaliteit van de bodem, Staatscourant nr. 469, 3 december 2007 en bijbehorende wijzigingen, besluiten en rectificaties.
7. BRL SIKB 2000, ‘Beoordelingsrichtlijn Veldwerk bij milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek’, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, versie 5, 12 december 2013.
8. Protocol 2001, ‘Plaatsen van handboringen en peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen’, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, versie 3.2, 12 december 2013.
9. Protocol 2002, ‘Het nemen van grondwatermonsters’, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, versie 4, 12 december 2013.
10. Protocol 2018, ‘Locatie-inspectie en monstername van asbest in bodem’, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, versie 3.1, 12 december 2013.

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Bijlagen

Bijlage 1: overzichtskaart (1:25.000)
Bijlage 2: situatietekening (1:500)
Bijlage 3: boorbeschrijvingen inclusief legenda
Bijlage 4.1: toetsing analyseresultaten grond conform Wbb
Bijlage 4.2: toetsing analyseresultaten grondwater conform Wbb
Bijlage 4.3: indicatieve toetsing analyseresultaten grond aan het Bbk
Bijlage 4.4: verklarende woordenlijst
Bijlage 5.1: analysecertificaten grond
Bijlage 5.2: analysecertificaten grondwater
Bijlage 5.3: analysecertificaat asbest grond
Bijlage 6: foto´s onderzoekslocatie
Bijlage 7: kwaliteitsborging veldwerk

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Bijlage 1: overzichtskaart (1:25.000)

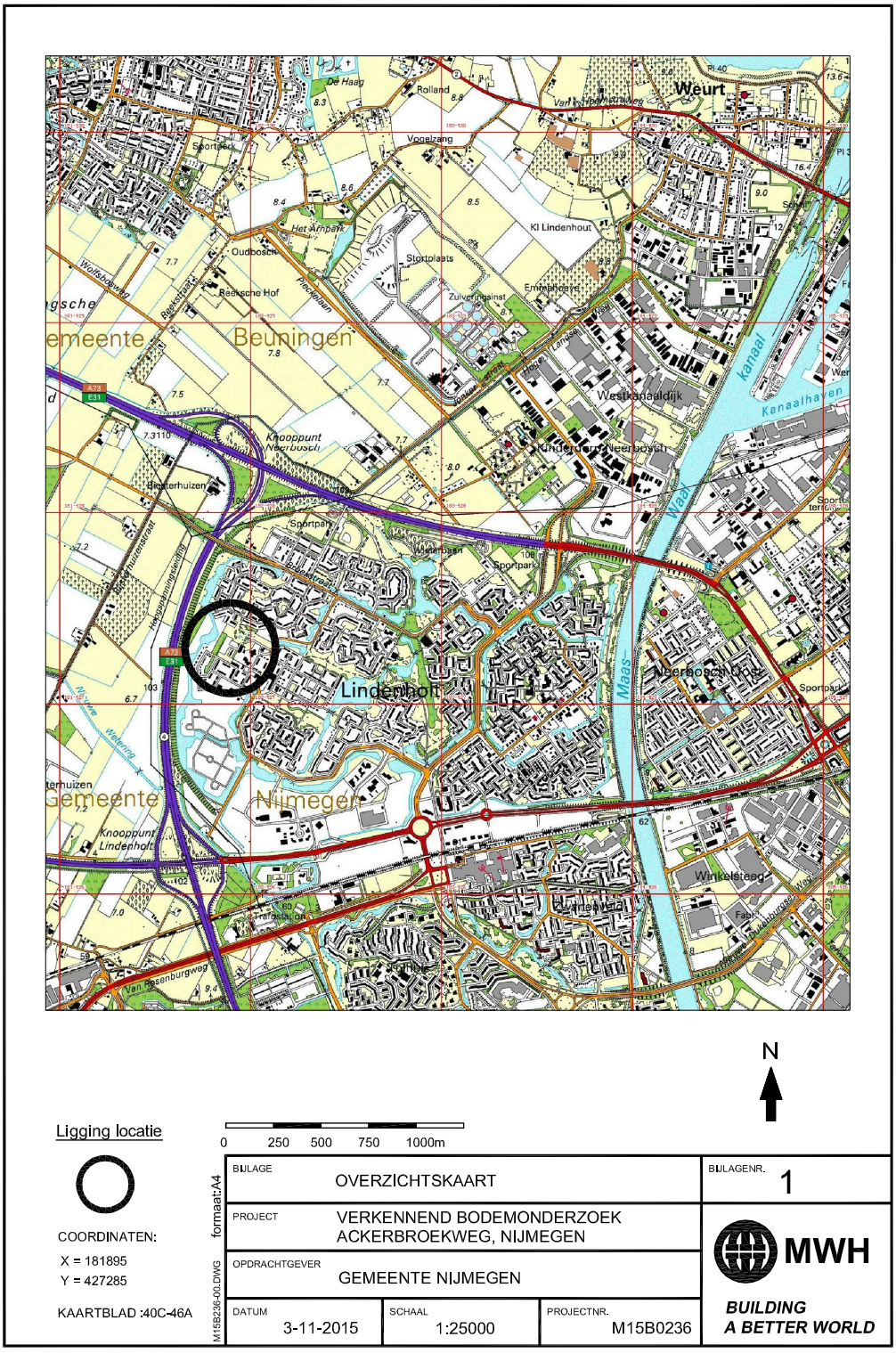
Weurt
Beuningen
Lindenholt
Nijmegen
Gemeente
Westkanaaldijk
Kanaal
Maas
Waal
N
Ligging locatie
0 250 500 750 1000m
COORDINATEN:
X = 181895
Y = 427285
KAARTBLAD :40C-46A
formaat:A4
M15B0236-00.DWG
BIJLAGE
OVERZICHTSKAART
BIJLAGENR.
1
PROJECT
VERKENNEND BODEMONDERZOEK
ACKERBROEKWEG, NIJMEGEN
OPDRACHTGEVER
GEMEENTE NIJMEGEN
DATUM
3-11-2015
SCHAAL
1:25000
PROJECTNR.
M15B0236
MWH
BUILDING
A BETTER WORLD

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Bijlage 2: situatietekening (1:500)

Voorstel - Bestemmingsplan Nijmegen Lindenholt - 1 Woonwagens Ackerbroekweg

Bijlage 3: boorbeschrijvingen inclusief legenda

Bijlage: Boorprofielen

Boring: 01

Datum: 04-11-2015

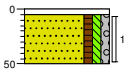

0 tegel
5 Volledig tegel, Schep
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak steenhoudend, licht geelbruin, Schep
50

Boring: 02

Datum: 04-11-2015

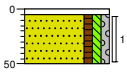

0 tegel
5 Volledig tegel, Schep
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak steenhoudend, licht geelbruin, Schep
50

Boring: 03

Datum: 04-11-2015

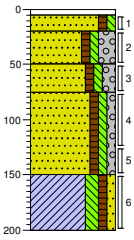

0 klinker
5 Volledig klinkers, Schep
20 Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, neutraal geelbruin, Edelmanboor
50 Zand, matig grof, zwak humeus, zwak siltig, sterk grindig, matig steenhoudend, donker grijsbruin, River
75 Zand, matig grof, zwak humeus, zwak siltig, matig grindig, matig steenhoudend, donker grijsbruin, River
150 Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, brokken klei, zwak steenhoudend, donker grijsbruin, Edelmanboor
200 Klei, matig siltig, zwak humeus, zwak zandig, laagjes roest, licht bruingrijs, Edelmanboor

Boring: 04

Datum: 04-11-2015

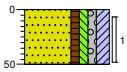

0 gras
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, matig kleiïg, zwak steenhoudend, licht geelbruin, Schep
50

getekend volgens NEN 5104

Projectcode:	**M15B0236**
Opdrachtgever:	**Gemeente Nijmegen**
Projectnaam:	**Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen**

MWH

Bijlage: Boorprofielen

Boring: 05

Datum: 04-11-2015

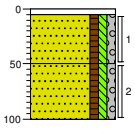

0 tegel
Volledig tegel, Schep
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, brokken baksteen, zwak steenhoudend, neutraal geelbruin, Schep
50
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak steenhoudend, neutraal bruingrijs, Edelmanboor
100

Boring: 06

Datum: 04-11-2015

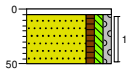

0 klinker
Volledig klinkers, Schep
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, resten klei, donker geelbruin, Schep
50

Boring: 07

Datum: 04-11-2015

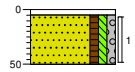

0 tegel
Volledig tegel, Schep
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, matig steenhoudend, licht geelbruin, Schep
50

Boring: 08

Datum: 04-11-2015

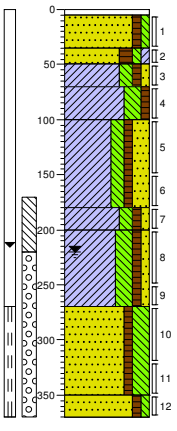

0 klinker
Volledig klinkers, Schep
35
Zand, zeer fijn, zwak humeus, zwak siltig, resten wortels, donker bruingeel, Edelmanboor
50
70
Zand, matig fijn, matig humeus, zwak siltig, zwak kleïig, resten baksteen, zwak grindhoudend, donker bruingrijs, Edelmanboor
100
Klei, matig siltig, zwak humeus, zwak zandig, sporen roest, donker bruingrijs, Edelmanboor
Klei, sterk siltig, zwak humeus, zwak roesthoudend, licht bruingrijs, Edelmanboor
180
Klei, matig siltig, zwak humeus, sterk zandig, brokken baksteen, resten metselpuin, donker grijsbruin, Edelmanboor
200
Klei, matig siltig, zwak humeus, zwak zandig, sporen roest, neutraal bruingrijs, Edelmanboor
270
Klei, sterk siltig, zwak humeus, zwak zandig, laagjes roest, neutraal bruingrijs, Horst
Zand, zeer fijn, zwak humeus, siltig, neutraal bruingrijs, Zuigerboor
350
370
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, laagjes grind, neutraal grijsbruin, Zuigerboor

getekend volgens NEN 5104

Projectcode:	**M15B0236**
Opdrachtgever:	**Gemeente Nijmegen**
Projectnaam:	**Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen**

MWH

Bijlage: Boorprofielen

Boring: 09

Datum: 04-11-2015

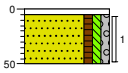

0 tegel
5 Volledig tegel, Schep
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak steenhoudend, neutraal geelbruin, Schep
50

Boring: 10

Datum: 04-11-2015

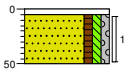

0 tegel
5 Volledig tegel, Schep
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, neutraal geelbruin, Schep
50

Boring: 11

Datum: 04-11-2015

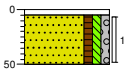

0 klinker
5 Volledig klinkers, Schep
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, donker geelbruin, Schep
50

Boring: 12

Datum: 04-11-2015

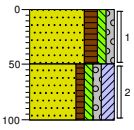

0 gras
Zand, matig fijn, matig humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak steenhoudend, zwak wortelhoudend, brokken baksteen, donker grijsbruin, Schep
50
Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, matig kleiig, resten wortels, donker grijsbruin, Edelmanboor
100

getekend volgens NEN 5104

Projectcode:	**M15B0236**
Opdrachtgever:	**Gemeente Nijmegen**
Projectnaam:	**Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen**

MWH

Bijlage: Boorprofielen

Boring: 13

Datum: 04-11-2015

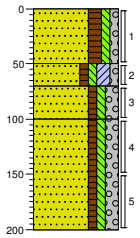

0 gras

Zand, matig fijn, matig humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak wortelhoudend, zwak steenhoudend, resten baksteen, donker grijsbruin, Edelmanboor — 50

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, matig kleiïg, zwak grindig, zwak steenhoudend, donker bruingeel, Edelmanboor — 70

Zand, matig grof, zwak humeus, zwak siltig, matig grindig, brokken klei, matig steenhoudend, donker bruingeel, Edelmanboor — 100

Zand, matig grof, zwak humeus, zwak siltig, matig grindig, matig steenhoudend, donker bruingeel, Edelmanboor — 200

Boring: 14

Datum: 04-11-2015

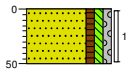

0 gras

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak wortelhoudend, neutraal grijsbruin, Schep — 50

Boring: 15

Datum: 04-11-2015

0 gras

Zand, matig fijn, matig humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak wortelhoudend, resten hout, neutraal geelbruin, Edelmanboor — 50

Boring: 16

Datum: 04-11-2015

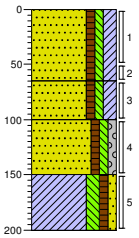

0 gras

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, matig kleiïg, resten wortels, zwak roesthoudend, neutraal grijsbruin, Edelmanboor — 65

Zand, zeer fijn, zwak humeus, zwak siltig, matig kleiïg, resten wortels, donker bruingrijs, Edelmanboor — 100

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak steenhoudend, donker bruingrijs, Edelmanboor — 150

Klei, matig siltig, zwak humeus, zwak zandig, sporen roest, donker bruingrijs, Edelmanboor — 200

getekend volgens NEN 5104

Projectcode:	**M15B0236**
Opdrachtgever:	**Gemeente Nijmegen**
Projectnaam:	**Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen**

MWH

Bijlage: Boorprofielen

Boring: **17**

Datum: 04-11-2015

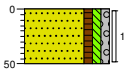

0 gras

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak wortelhoudend, neutraal grijsbruin, Edelmanboor

50

Boring: **18**

Datum: 04-11-2015

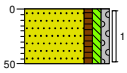

0 gras

Zand, matig fijn, zwak humeus, zwak siltig, zwak grindig, zwak wortelhoudend, neutraal geelbruin, Edelmanboor

50

getekend volgens NEN 5104

Projectcode:	**M15B0236**
Opdrachtgever:	**Gemeente Nijmegen**
Projectnaam:	**Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen**

MWH

Legenda (conform NEN 5104)

grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

zand

- Zand, kleïig
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

veen

- Veen, mineraalarm
- Veen, zwak kleïig
- Veen, sterk kleïig
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus
- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

- geroerd monster
- ongeroerd monster

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand
- slib
- water

peilbuis

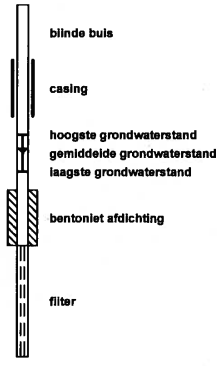

Bijlage 4.1: toetsing analyseresultaten grond conform Wbb

Projectnaam Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Projectcode M15B0236

Tabel: Analyseresultaten grond (as3000) monsters (gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven)

Monstercode	BG1[1]			BG2[2]			BG3[3]		
Bodemtype[in)]	1			2			3		
	or	*br*		*or*	*br*		*or*	*br*	
droge stof(gew.-%)	92,5	--	--	89,2	--	--	92,3	--	--
gewicht artefacten(g)	<1	--	--	27	--	--	<1	--	--
aard van de artefacten(-)	Geen		--	Stenen		--	Geen		--
organische stof (gloeiverlies)(% vd DS)	<0,5	--	--	1,1	--	--	1,4	--	--
KORRELGROOTTEVERDELING									
lutum (bodem)(% vd DS)	2,9	--	--	6,7	--	--	3,7	--	--
METALEN									
barium[+]	<20	48,8		47	115		23	73,5	
cadmium	<0,2	0,238		<0,2	0,225		<0,2	0,235	
kobalt	3,1	9,92		4,5	10,4		3,2	9,49	
koper	<5	7,02		11	19,6		5,1	9,97	
kwik	<0,05	0,0496		0,08	0,107		<0,05	0,0489	
lood	<10	10,8		32	46,3		12	18,3	
molybdeen	<0,5	0,35		<0,5	0,35		<0,5	0,35	
nikkel	8,5	23,1		13	27,2		8,6	22	
zink	<20	31,8		46	88,1		28	61,2	
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN									
naftaleen	<0,01	--	--	0,01	--	--	<0,01	--	--
fenantreen	<0,01	--	--	0,32	--	--	0,02	--	--
antraceen	<0,01	--	--	0,11	--	--	<0,01	--	--
fluoranteen	0,02	--	--	0,42	--	--	0,05	--	--
benzo(a)antraceen	<0,01	--	--	0,21	--	--	0,03	--	--
chryseen	<0,01	--	--	0,18	--	--	0,03	--	--
benzo(k)fluoranteen	<0,01	--	--	0,10	--	--	0,03	--	--
benzo(a)pyreen	0,02	--	--	0,19	--	--	0,04	--	--
benzo(ghi)peryleen	0,02	--	--	0,11	--	--	0,03	--	--
indeno(1,2,3-cd)pyreen	0,01	--	--	0,11	--	--	0,03	--	--
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	0,112	0,112		1,76	1,76	*	0,274	0,274	
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)									
PCB 28(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 52(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 101(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	2,2	--	--
PCB 118(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 138(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	1,6	--	--
PCB 153(µg/kgds)	<1	--	--	1,1	--	--	1,4	--	--
PCB 180(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	4,9	24,5	[a]	5,3	26,5	*	8	40	*
MINERALE OLIE									
fractie C10 - C12	<5	--	--	<5	--	--	<5	--	--
fractie C12 - C22	<5	--	--	<5	--	--	<5	--	--
fractie C22 - C30	<5	--	--	<5	--	--	<5	--	--
fractie C30 - C40	<5	--	--	<5	--	--	<5	--	--
totaal olie C10 - C40	<20	70		<20	70		<20	70	

Monstercode en monstertraject
[1] *12207319-001 BG1 BG1 01 (5-50) 03 (5-20) 03 (20-50) 04 (5-50)*
[2] *12207319-002 BG2 BG2 05 (5-50) 08 (35-50) 12 (0-50) 13 (0-50)*
[3] *12207319-003 BG3 BG3 14 (0-50) 15 (0-50) 17 (0-50) 18 (0-50)*

De resultaten zijn voor de interventiewaarde getoetst aan de toetsingswaarden zoals vermeld in de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Staatcourant 27 juni 2013, Nr. 16675 en voor de achtergrondwaarde aan het Besluit Bodemkwaliteit, Staatscourant 20 december 2007, Nr. 247. Tevens zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd: De gewijzigde grenswaarden van een aantal OCB (per 30-07-2008) (www.Senternovem.nl) en de wijziging in de Staatscourant 67 van 7 april 2009 en met wijzingen zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).

***** *het gehalte is groter dan de achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
****** *het gehalte is groter dan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde*
******* *het gehalte is groter dan de interventiewaarde*
-- *geen toetsingswaarde voor opgesteld*
- *niet geanalyseerd*
Verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat
a *gecorrigeerd gehalte is groter dan of gelijk aan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), maar wel kleiner dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012), dus mag verondersteld worden kleiner dan de achtergrondwaarde te zijn.*
b *gecorrigeerd gehalte is groter dan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), en groter dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*
+ *De interventiewaarde voor barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging en geen sprake is van thermisch gereinigde grond en baggerspecie.*
or *Origineel resultaat*
br *Omgerekend resultaat*

btj De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
Voor de toetsing zijn de grond (as3000) monsters ingedeeld in de volgende bodemtypen: (als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.)
1: lutum 2.9% humus 0.5%
2: lutum 6.7% humus 1.1%
3: lutum 3.7% humus 1.4%

Projectnaam Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Projectcode M15B0236

Tabel: Analyseresultaten grond (as3000) monsters (gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven)

Monstercode	08-5[1]			OG1[2]		
Bodemtype[bt)]	4			5		
	or	*br*		*or*	*br*	
droge stof(gew.-%)	81,2	--	--	88,5	--	--
gewicht artefacten(g)	<1	--	--	<1	--	--
aard van de artefacten(-)	Geen		--	Geen		--
organische stof (gloeiverlies)(% vd DS)	2,4	--	--	1,6	--	--
KORRELGROOTTEVERDELING						
lutum (bodem)(% vd DS)	14	--	--	7,4	--	--
METALEN						
barium*	74	115		24	55,5	
cadmium	0,27	0,386		<0,2	0,223	
kobalt	12	18,2	*	2,1	4,64	
koper	21	30,4		5,7	9,94	
kwik	0,07	0,084		<0,05	0,0462	
lood	40	51,2	*	16	22,9	
molybdeen	<0,5	0,35		<0,5	0,35	
nikkel	32	46,7	*	5,8	11,7	
zink	71	104		23	42,8	
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN						
naftaleen	0,01	--	--	<0,01	--	--
fenantreen	0,23	--	--	0,10	--	--
antraceen	0,07	--	--	0,03	--	--
fluoranteen	0,39	--	--	0,23	--	--
benzo(a)antraceen	0,19	--	--	0,12	--	--
chryseen	0,17	--	--	0,11	--	--
benzo(k)fluoranteen	0,10	--	--	0,08	--	--
benzo(a)pyreen	0,18	--	--	0,14	--	--
benzo(ghi)peryleen	0,11	--	--	0,10	--	--
indeno(1,2,3-cd)pyreen	0,13	--	--	0,09	--	--
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	1,58	1,58	*	1,007	1,01	
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)						
PCB 28(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--
PCB 52(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--
PCB 101(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--
PCB 118(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--
PCB 138(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--
PCB 153(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--
PCB 180(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	4,9	20,4	[a]	4,9	24,5	[a]
MINERALE OLIE						
fractie C10 - C12	<5	--	--	<5	--	--
fractie C12 - C22	<5	--	--	<5	--	--
fractie C22 - C30	7	--	--	9	--	--
fractie C30 - C40	<5	--	--	<5	--	--
totaal olie C10 - C40	<20	58,3		<20	70	

Monstercode en monstertraject
[1] *12208132-001 08-5 08-5 08 (100-150)*
[2] *12208132-002 OG1 OG1 03 (50-75) 05 (50-100) 12 (50-100) 13 (50-70) 16 (65-100)*

De resultaten zijn voor de interventiewaarde getoetst aan de toetsingswaarden zoals vermeld in de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Staatcourant 27 juni 2013, Nr. 16675 en voor de achtergrondwaarde aan het Besluit Bodemkwaliteit, Staatscourant 20 december 2007, Nr. 247. Tevens zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd: De gewijzigde grenswaarden van een aantal OCB (per 30-07-2008) (www.Senternovem.nl) en de wijziging in de Staatscourant 67 van 7 april 2009 en met wijzingen zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).

***** *het gehalte is groter dan de achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*

****** *het gehalte is groter dan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde*

******* *het gehalte is groter dan de interventiewaarde*

-- *geen toetsingswaarde voor opgesteld*

- *niet geanalyseerd*

Verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat

a *gecorrigeerd gehalte is groter dan of gelijk aan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), maar wel kleiner dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012), dus mag verondersteld worden kleiner dan de achtergrondwaarde te zijn.*

b *gecorrigeerd gehalte is groter dan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), en groter dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*

+ *De interventiewaarde voor barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging en geen sprake is van thermisch gereinigde grond en baggerspecie.*

or *Origineel resultaat*

br *Omgerekend resultaat*

btj De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
Voor de toetsing zijn de grond (as3000) monsters ingedeeld in de volgende bodemtypen: (als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.)
4: lutum 14% humus 2.4%
5: lutum 7.4% humus 1.6%

Tabel: Toetsingswaarden voor grond (as3000) (I&M-toetsingskader). Het betreft gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven

Toetsingswaarden[1)]	AW	1/2(AW+I)	I	RBK eis
METALEN				
barium			920	20
cadmium	0,60	6,8	13	0,20
kobalt	15	102	190	3,0
koper	40	115	190	5,0
kwik	0,15	18	36	0,050
lood	50	290	530	10
molybdeen	1,5	96	190	1,5
nikkel	35	68	100	4,0
zink	140	430	720	20
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	1,5	21	40	0,35
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)				
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	20	510	1000	4,9
MINERALE OLIE				
totaal olie C10 - C40	190	2595	5000	35

1) *AW* *achtergrondwaarde*
1/2(AW+I) *gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
I *interventiewaarde*
RBK *Tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*

De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsings waarden zijn van toepassing op het standaard bodem type 10% humus en 25% lutum.

Bijlage 4.2: toetsing analyseresultaten grondwater conform Wbb

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Projectcode	M15B0236

Tabel: Analyseresultaten grondwater (as3000) monsters (gehalten in µg/l, tenzij anders aangegeven)

Monstercode	PB06a-1-1[1]		08-1-1[2]	
METALEN				
barium	84	*	270	*
cadmium	<0,20		<0,20	
kobalt	<2		<2	
koper	<2,0		<2,0	
kwik	<0,05		<0,05	
lood	<2,0		<2,0	
molybdeen	<2		<2	
nikkel	<3		<3	
zink	29		74	*
VLUCHTIGE AROMATEN				
benzeen	<0,2		<0,2	
tolueen	<0,2		<0,2	
ethylbenzeen	<0,2		<0,2	
o-xyleen	<0,1	--	<0,1	--
p- en m-xyleen	<0,2	--	<0,2	--
xylenen (0.7 factor)	0,21	a	0,21	a
styreen	<0,2		<0,2	
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
naftaleen	<0,02	a	<0,02	a
interventie factor polycyclische aromatische koolwaterstoffen	0,0002		0,0002	
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN				
1,1-dichloorethaan	<0,2		<0,2	
1,2-dichloorethaan	<0,2		<0,2	
1,1-dichlooretheen	<0,1	a	<0,1	a
cis-1,2-dichlooretheen	<0,1	--	<0,1	--
trans-1,2-dichlooretheen	<0,1	--	<0,1	--
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	0,14	a	0,14	a
dichloormethaan	<0,2	a	<0,2	a
1,1-dichloorpropaan	<0,2		<0,2	
1,2-dichloorpropaan	<0,2		<0,2	
1,3-dichloorpropaan	<0,2		<0,2	
som dichloorpropanen (0.7 factor)	0,42		0,42	
tetrachlooretheen	<0,1	a	<0,1	a
tetrachloormethaan	<0,1	a	<0,1	a
1,1,1-trichloorethaan	<0,1	a	<0,1	a
1,1,2-trichloorethaan	<0,1	a	<0,1	a
trichlooretheen	<0,2		<0,2	
chloroform	<0,2		<0,2	
vinylchloride	<0,2	a	<0,2	a
tribroommethaan	<0,2		<0,2	
MINERALE OLIE				
fractie C10 - C12	<25	--	<25	--
fractie C12 - C22	<25	--	<25	--
fractie C22 - C30	<25	--	<25	--
fractie C30 - C40	<25	--	<25	--
totaal olie C10 - C40	<50		<50	

Monstercode en monstertraject

[1] *12207304-001 PB06a-1-1 PB06a-1-1 PB06a (270-370)*

[2] *12210296-001 08-1-1 08-1-1 08 (270-370)*

De resultaten zijn getoetst aan de toetsingswaarden zoals vermeld Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Staatcourant 27 juni 2013, Nr. 16675.

De gehalten die de betreffende streefwaarden en interventiewaarden overschrijden zijn als volgt geclassificeerd:
***** *het gehalte is groter dan de streefwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde*
****** *het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde*
******* *het gehalte is groter dan de interventiewaarde*
-- *geen toetsingswaarde voor opgesteld*
- *niet geanalyseerd*
Verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat
[a] *gecorrigeerd gehalte is groter dan of gelijk aan de streefwaarde (of geen streefwaarde voor opgesteld), maar wel kleiner dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012), dus mag verondersteld worden kleiner dan de streefwaarde te zijn.*
[b] *gehalte is groter dan de streefwaarde (of geen streefwaarde voor opgesteld), en groter dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*

Tabel: Toetsingswaarden voor grondwater (as3000)

Toetsingswaarden[1)]	S	1/2(S+I)	I	RBK
METALEN				
barium	50	338	625	20
cadmium	0,40	3,2	6,0	0,20
kobalt	20	60	100	2,0
koper	15	45	75	2,0
kwik	0,050	0,18	0,30	0,050
lood	15	45	75	2,0
molybdeen	5,0	152	300	2,0
nikkel	15	45	75	3,0
zink	65	432	800	10
VLUCHTIGE AROMATEN				
benzeen	0,20	15	30	0,20
tolueen	7,0	504	1000	0,20
ethylbenzeen	4,0	77	150	0,20
xylenen (0.7 factor)	0,20	35	70	0,21
styreen	6,0	153	300	0,20
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
naftaleen	0,01	35	70	0,020
polycyclische aromatische koolwaterstoffen			1	
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN				
1,1-dichloorethaan	7,0	454	900	0,20
1,2-dichloorethaan	7,0	204	400	0,20
1,1-dichlooretheen	0,01	5,0	10	0,10
dichloormethaan	0,01	500	1000	0,20
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	0,01	10	20	0,14
1,1-dichloorpropaan	0,80	40	80	0,20
1,2-dichloorpropaan	0,80	40	80	0,20
1,3-dichloorpropaan	0,80	40	80	0,20
som dichloorpropanen (0.7 factor)	0,80	40	80	0,42
tetrachlooretheen	0,01	20	40	0,10
tetrachloormethaan	0,01	5,0	10	0,10
1,1,1-trichloorethaan	0,01	150	300	0,10
1,1,2-trichloorethaan	0,01	65	130	0,10
trichlooretheen	24	262	500	0,20
chloroform	6,0	203	400	0,20
vinylchloride	0,01	2,5	5,0	0,20
tribroommethaan			630	0,20
MINERALE OLIE				
totaal olie C10 - C40	50	325	600	50

[1)] *S* *streefwaarde*
1/2(S+I) *gemiddelde van streef- en interventiewaarde*
I *interventiewaarde*
RBK *Tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*

Bijlage 4.3: indicatieve toetsing analyseresultaten grond aan het Bbk

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 1-1-2015. NB: voor de toepassing van Tarragrond gelden afwijkende regels, zie paragraaf 4.14 Regeling Bodemkwaliteit, Staatscourant 33763, 27-11-2014.
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2013, Staatscourant 16675, 27-6-2013. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 12207319 Datum toetsing: 19/11/2015 Versie: ALcontrol20150101

Project: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Monster: BG1 BG1 01 (5-50) 03 (5-20) 03 (20-50) 04 (5-50)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: <0,5 % @
- lutumgehalte 2,9 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend (T2) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water (T4) RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend (T3) RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	<20	48,764																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	<0,2	0,238	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	3,1	9,922	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	<5	7,023	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kwik [Hg]		mg/kg ds	<0,05	0,050	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Lood [Pb]		mg/kg ds	<10	10,838	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	<0,5	0,350	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	8,5	23,062	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	<20	31,767	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	0,112	0,112	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 101		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 153		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB (7) (som, 0.7 factor)		mg/kg ds	0,0049	0,0245	AW			*	AW		*	AW		*	AW		*	AW		*	AW	AW
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	<20	70,000	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse /wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	0	0	0	0	2	2	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	0	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	0	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	0	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	0	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)

* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde rapportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel geldt voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel wordt in de kolom niet meegeteld.
(de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en ZwAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 1-1-2015. NB: voor de toepassing van Tarragrond gelden afwijkende regels, zie paragraaf 4.14 Regeling Bodemkwaliteit, Staatscourant 33763, 27-11-2014.
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2013, Staatscourant 16675, 27-6-2013. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 12207319 Datum toetsing: 19/11/2015 Versie: ALcontrol20150101

Project: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Monster: BG2 BG2 05 (5-50) 08 (35-50) 12 (0-50) 13 (0-50)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 1,1 % @
- lutumgehalte 6,7 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend (T2) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water (T4) RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend (T3) RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	47	114,724																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	<0,2	0,225	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	4,5	10,449	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	11	19,585	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kwik [Hg]		mg/kg ds	0,08	0,107	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Lood [Pb]		mg/kg ds	32	46,337	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	<0,5	0,350	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	13	27,246	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	46	88,098	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	1,76	1,760	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 101		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 153		mg/kg ds	0,0011	0,0055								A			A							
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB (7) (som, 0.7 factor)		mg/kg ds	0,0053	0,0265	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	<20	70,000	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	2	0	0	0	2	2	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	2	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	3	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	3	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	2	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)

* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde rapportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel geldt voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel wordt in de kolom niet meegeteld.
(de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en ZvAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 1-1-2015. NB: voor de toepassing van Tarragrond gelden afwijkende regels, zie paragraaf 4.14 Regeling Bodemkwaliteit, Staatscourant 33763, 27-11-2014.
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2013, Staatscourant 16675, 27-6-2013. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 12207319 Datum toetsing: 19/11/2015 Versie: ALcontrol20150101

Project: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Monster: BG3 BG3 14 (0-50) 15 (0-50) 17 (0-50) 18 (0-50)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 1,4 % @
- lutumgehalte 3,7 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend (T2) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water (T4) RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend (T3) RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	23	73,505																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	<0,2	0,235	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	3,2	9,486	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	5,1	9,967	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kwik [Hg]		mg/kg ds	<0,05	0,049	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Lood [Pb]		mg/kg ds	12	18,312	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	<0,5	0,350	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	8,6	21,971	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	28	61,154	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	0,274	0,274	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 101		mg/kg ds	0,0022	0,0110								A	X		A	X						
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	0,0016	0,0080								A			A							
PCB 153		mg/kg ds	0,0014	0,0070								A			A							
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB (7) (som, 0.7 factor)		mg/kg ds	0,008	0,0400	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	<20	70,000	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	1	0	0	0	2	2	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	1	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	4	1	0	NVT	3	NVT	A	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	4	1	0	NVT	3	NVT	A	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	1	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)

* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde rapportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel geldt voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel wordt in de kolom niet meegeteld.
(de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en ZvAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 1-1-2015. NB: voor de toepassing van Tarragrond gelden afwijkende regels, zie paragraaf 4.14 Regeling Bodemkwaliteit, Staatscourant 33763, 27-11-2014.
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2013, Staatscourant 16675, 27-6-2013. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 12208132 Datum toetsing: 19/11/2015 Versie: ALcontrol20150101

Project: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Monster: 08-5 08-5 08 (100-150)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 2,4 % @
- lutumgehalte 14,0 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond									Waterbodem						Interventiewaarde / Tussenwaarde 4)	
					Ontvangend (T2) RBK, tabel 1				Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1			Toepassen onder water (T4) RBK, tabel 2			Toepassen onder water, of ontvangend (T3) RBK, tabel 2			Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1				
					Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond	Waterbodem
Metalen																					
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	74	114,700																<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	0,27	0,386	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	12	18,243	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Koper [Cu]		mg/kg ds	21	30,435	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kwik [Hg]		mg/kg ds	0,07	0,084	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Lood [Pb]		mg/kg ds	40	51,205	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	<0,5	0,350	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	32	46,667	industrie	X			industrie	X		A	X		A	X		industrie	X		<T	<T
Zink [Zn]		mg/kg ds	71	103,975	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																					
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	1,58	1,580	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
PCB																					
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0029								AW		*	AW		*				
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0029								AW		*	AW		*				
PCB 101		mg/kg ds	<0,001	0,0029								AW		*	AW		*				
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0029								AW			AW						
PCB 138		mg/kg ds	<0,001	0,0029								AW			AW						
PCB 153		mg/kg ds	<0,001	0,0029								AW			AW						
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0029								AW		*	AW		*				
PCB (7) (som, 0.7 factor)		mg/kg ds	0,0049	0,0204	AW			*	AW		*	AW		*	AW		*	AW		*	AW	AW
Overige stoffen																					
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	<20	58,333	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	4	1	1	0	2	2	wonen	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	4	1	1	NVT	2	NVT	industrie	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	4	1	0	NVT	3	NVT	A	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	4	1	1	NVT	3	NVT	A	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	4	1	1	NVT	2	NVT	industrie	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)

* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde rapportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel geldt voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel wordt in de kolom niet meegeteld.
(de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en ZvAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 1-1-2015. NB: voor de toepassing van Tarragrond gelden afwijkende regels, zie paragraaf 4.14 Regeling Bodemkwaliteit, Staatscourant 33763, 27-11-2014.
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2013, Staatscourant 16675, 27-6-2013. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 12208132 Datum toetsing: 19/11/2015 Versie: ALcontrol20150101

Project: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Monster: OG1 OG1 03 (50-75) 05 (50-100) 12 (50-100) 13 (50-70) 16 (65-100)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 1,6 % @
- lutumgehalte 7,4 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend (T2) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water (T4) RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend (T3) RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land (T1) RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	24	55,522																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	<0,2	0,223	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	2,1	4,641	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	5,7	9,942	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kwik [Hg]		mg/kg ds	<0,05	0,046	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Lood [Pb]		mg/kg ds	16	22,936	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	<0,5	0,350	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	5,8	11,667	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	23	42,819	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	1,007	1,007	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 101		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 153		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB (7) (som, 0.7 factor)		mg/kg ds	0,0049	0,0245	AW			*	AW		*	AW		*	AW		*	AW		*	AW	AW
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	<20	70,000	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	0	0	0	0	2	2	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	0	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	0	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	0	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	0	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)

* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde rapportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel geldt voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel wordt in de kolom niet meegeteld.
(de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en ZwAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Bijlage 4.4: verklarende woordenlijst

Verklarende woordenlijst

Een grond- en/of grondwaterverontreiniging kan veroorzaakt worden door verschillende parameters. Soms betreft het stoffen die van nature in de bodem voorkomen. In andere gevallen is er sprake van milieuvreemde stoffen. Om een indicatie te krijgen van een eventuele grond(water)verontreiniging worden analyses uitgevoerd op verschillende parameters.

Toetsingskader

De streefwaarden voor grond gelden sinds het vervallen van de Circulaire Streefwaarden en Interventiewaarden niet meer als toetsingsgrondslag voor grond. De streefwaarden voor grond zijn nog wel opgenomen in de normstelling en bodemkwaliteitsbeoordeling (NOBO) van VROM.

De grond wordt vanaf 1 oktober 2008 getoetst aan de AW-waarde zoals opgenomen in de regeling Bodemkwaliteit. Voor de tussenwaarde (T) geldt de volgende berekening: (achtergrondwaarde (AW) + interventiewaarde)/2.

De interventiewaarden voor grond en de streef- en interventiewaarden voor grondwater zijn opgenomen in de Circulaire bodemsanering 2006 zoals gewijzigd op 1 oktober 2008 en per 7 april 2009.

Achtergrondwaarde (AW) (grond)

In het kader van het opstellen van correcte achtergrondwaarden zijn honderd landbouw- en natuurgebieden geselecteerd. Op elke locatie zijn grondmonsters genomen en vervolgens geanalyseerd op het al dan niet voorkomen van 200 stoffen. Op basis van dit project zijn de achtergrondwaarden voor grond vastgesteld. Als de achtergrondwaarde wordt overschreden is er sprake van bodemverontreiniging.

Streefwaarde (grondwater)

Als de streefwaarde wordt overschreden is er sprake van bodemverontreiniging. Voor de stoffen die van nature voorkomen, komt de streefwaarde overeen met het zogenaamde ‘gemiddelde achtergrondgehalte’. Voor stoffen die niet van nature in de bodem voorkomen is de streefwaarde gelijkgesteld aan de aantoonbaarheidsgrens van de huidige analysetechnieken, ook wel ‘detectiegrens’ genoemd.

Tussenwaarde, ½ (AW * I)

De gemiddelde waarde van de streefwaarde en de interventiewaarde voor grondwater (S+I)/2, of AW+I/2 voor grond, hierna te noemen ‘tussenwaarde’ (T) wordt gehanteerd om na te gaan of bij overschrijding de kans aanwezig is dat er sprake is van een ernstige bodemverontreiniging, ofwel of nader onderzoek noodzakelijk is.

Interventiewaarde

De interventiewaarde is een waarde die aangeeft bij welke concentratie sprake kan zijn van een dreigende ernstige vermindering van de functionele eigenschappen van de bodem voor plant, mens en dier.

Geval van ernstige verontreiniging

Er is sprake van een geval van ernstige verontreiniging indien voor ten minste één stof de gemiddelde gemeten concentratie van minimaal 25 m^3 bodemvolume in het geval van bodemverontreiniging, of 100 m^3 poriënverzadigd bodemvolume in het geval van een grondwaterverontreiniging, hoger is dan de interventiewaarde. Asbest is echter uitgezonderd van dit volumecriterium.

Kwalibo (besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer)

Kwalibo staat voor kwaliteitsborging in het bodembeheer. Het is een van de maatregelen om het bodembeheer te verbeteren. Kwalibo kent drie speerpunten:

- Kwaliteitsverbetering bij de overheid;
- Versterking van het toezicht en de handhaving;
- Erkenningsregeling bodemintermediairs.

BRL SIKB 2000, Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek alleen met erkenning

Alleen bedrijven die door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie zijn erkend mogen veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek verzorgen in het kader van het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer. Zij zijn ook de enigen die voor deze activiteit het keurmerk ‘Kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB' mogen voeren.

De bedrijven met deze erkenning staan vermeld op de lijst met erkende veldwerkers bij milieuhygiënisch bodemonderzoek op de website van Bodem+ (onderdeel van Agentschap NL (www.agentschapnl.nl)).

Besluit Bodemkwaliteit

Op 1 juli 2008 is het Besluit Bodemkwaliteit in werking getreden. Volgens dit Besluit kan per gemeente een beleid worden gevoerd, waarin rekening gehouden is met locatiespecifieke omstandigheden. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van de uitgevoerde analyses getoetst aan het zogenaamde Generieke beleid. Per gemeente dient voor toepassing gecontroleerd te worden of er mogelijk sprake is van overgangsbeleid of gebiedsspecifiek beleid.

Voor de ontvangende bodem dient de bodemkwaliteit te zijn vastgesteld. Deze kwaliteit kan vastgelegd zijn in een functiekaart uit een vastgestelde Bodemkwaliteitskaart conform het Besluit Bodemkwaliteit. Er kan echter ook een bodemonderzoek noodzakelijk zijn van de locatie waar de grond toegepast gaat worden (bodemkwaliteit ontvangende bodem). Een dergelijk onderzoek dient tenminste te worden uitgevoerd volgens een onderzoeksstrategie uit de NEN 5740.

Voor de toepassing van het Besluit en de bijbehorende regeling zijn er twee mogelijkheden voor het Bevoegd Gezag, namelijk Generiek beleid volgen of Gebiedsspecifiek beleid opstellen.

Generiek beleid

- de generieke normen zoals opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit zijn van toepassing;
- een functieklassenkaart is verplicht;
- de bodemkwaliteitskaart is een keuzeoptie;
- grond en baggerspecie die voldoen aan de kwaliteits- en functieklasse van de ontvangende bodem mogen worden toegepast (geen functietoets bij waterbodems).

Gebiedsspecifiek beleid

- lokale (water)bodembeheerders kunnen zelf normen vaststellen, onderbouwd door een risicobeoordeling. Dit maakt lokaal maatwerk mogelijk;
- een bodembeheernota en bodemkwaliteitskaart zijn verplicht;
- grond en baggerspecie die aan de lokale normen voldoen mogen worden toegepast;
- het stand still-beginsel geldt op gebiedsniveau en op stofniveau;
- het stand still-beginsel geldt op locatieniveau en op klassenniveau (niet op stofniveau).

Parameters

Asbest

Asbest is een verzamelnaam voor een aantal in de natuur voorkomende mineralen, die zijn opgebouwd uit fijne, microscopisch kleine vezels. Losse asbestvezels zijn met het blote oog niet zichtbaar. Asbestvezels zijn sterk en flexibel tegelijk. Bovendien zijn ze thermisch en elektrisch isolerend, bestand tegen zuren en logen en hebben ze een hoge wrijvingsweerstand. Hierdoor zijn ze geschikt voor veel verschillende toepassingen, als:

- golfplaten;
- waterleidingbuizen;
- rem- en frictiemateriaal;
- isolatiemateriaal.

Asbest is met name na de Tweede Wereldoorlog veel gebruikt. Niet-hechtgebonden asbest is sinds 1983 vrijwel niet meer toegepast. De beroepsmatige toepassing en verkoop van alle soorten asbest is sinds 1 juli 1993 volledig verboden.

Minerale olie

Onder verontreinigingen met minerale olie vallen o.a. benzine, diesel en huisbrandolieverontreinigingen. Verontreinigingen met minerale olie komen veelvuldig voor. Minerale olie is in de meeste gevallen in de bodem terechtgekomen door lekkage bij ondergrondse tanks of calamiteiten.

Een olieverontreiniging is in de meeste gevallen goed zintuiglijk waarneembaar door geurafwijkingen en/of met behulp van de olie-op-watertest. Bij de olie-op-watertest wordt een beetje grond in water gebracht. De in de grond aanwezige olie komt boven drijven en wordt zichtbaar als een oliefilm. Na analyse kan in de meeste gevallen een redelijk betrouwbare indicatie worden gegeven van de oliesoort. Indien sprake is van een benzineverontreiniging dient tevens rekening gehouden te worden met een verontreiniging met vluchtige aromaten (BTEXN) en bij nieuwe gevallen met MTBE.

Organochloorbestrijdingsmiddelen (OCB)

Bestrijdingsmiddelen worden ook wel pesticiden genoemd. Met name bij (voormalige) tuinbouwkassen en akkerbouw wordt rekening gehouden met deze vorm van verontreiniging. DDT en drins zijn bekende voorbeelden.

Polychloorbifenylen (PCB)

PCB zijn olieachtige vloeistoffen die veel zijn toegepast in transformatoren en condensatoren vanwege hun goede elektrisch-isolerende eigenschap in combinatie met het bestand zijn tegen hoge temperaturen. In het verleden zijn PCB ook toegepast in producten als motorolie, tl-armaturen, inkt, lijm en verf. Tegenwoordig zijn PCB op de zwarte lijst geplaatst en is de toepassing ervan verboden. PCB zijn voor mens en dier met name schadelijk omdat zij de eigenschap hebben om zich op te hopen in vet.

Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK)

PAK zijn teerachtige producten. PAK wordt gevormd bij diverse verbrandings- en chemische processen, veelal door onvolledige verbranding van koolstofverbindingen. PAK kan in hoge gehaltes voorkomen in asfalt, steenkoolteer, pek, creosoot, diverse oliesoorten, zuiveringsslib en dakbedekkingsmaterialen. In de bodem komen PAK-verbindingen vaak voor in combinatie met koolas of sintels.

In totaal bestaan er circa 250 verschillende PAK-verbindingen. Bij analyse op PAK ten behoeve van bodemonderzoek wordt een selectie van deze verbindingen geanalyseerd, bijvoorbeeld de zogeheten zestien van EPA of tien van VROM. Enkele PAK-verbindingen, zoals benzo(a)pyreen, zijn carcinogeen ofwel kankerverwekkend.

Vluchtige aromaten (BTEXN)

Vluchtige aromaten (BTEXN = benzeen, tolueen, ethylbenzeen, xylenen en naftaleen) worden bereid uit aardolieën. Ze zijn met name aanwezig in benzine en oplosmiddelen (bv. thinner). Ze zijn vrij vluchtig en hebben een sterk oplossend vermogen voor een groot aantal kunststoffen. Van bijvoorbeeld benzeen is bekend dat het kankerverwekkend is.

Vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen (VOH/ VOCl)

Vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen zijn koolwaterstoffen met een halogeenverbinding, met name chloor is in dit kader bekend. VOH/ VOCl worden veel gebruikt als ontvettings- en schoonmaakmiddelen bij chemische wasserijen, metaalindustrie en drukkerijen.

Met name verontreinigingen met 'Per' (tetrachlooretheen) en 'Tri' (trichlooretheen) komen veel voor. Per en Tri hebben een hoog soortelijk gewicht (zwaarder dan water) en zijn vrij vluchtig. Ook deze stoffen hebben een sterk oplossend vermogen voor een groot aantal kunststoffen. Van deze stoffen is bekend dat ze het zenuwstelsel aan kunnen tasten.

Zware metalen

Zware metalen komen van nature in kleine hoeveelheden voor in de bodem. In deze hoeveelheden zijn ze niet schadelijk voor volksgezondheid of milieu. Grote (schadelijke) hoeveelheden zware metalen zijn in veel gevallen in het milieu terecht gekomen door:

- verwerking metaalertsen;
- metaalbewerking;
- metaaloppervlaktebehandeling (galvaniseren/emailleren);
- glazuren van aardewerk (loodwit);
- metalen in drukinkt, cosmetica, katalysatoren, accu's, batterijen en verbrandingsafval (sintels, cokes, vliegas, slakken).

Zware metalen komen in de bodem vaak in combinatie met puin en aardewerk voor. Door toepassing van lood als antiklopmiddel in benzine zijn grote hoeveelheden lood diffuus verspreid in het milieu terecht gekomen, vooral langs wegen en in stedelijke gebieden.

Bijlage 5.1: analysecertificaten grond

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

MWH B.V.
S. van Miltenburg
POSTBUS 270
2600 AG DELFT

Uw projectnaam	: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Uw projectnummer	: M15B0236
ALcontrol rapportnummer	: 12207319, versienummer: 1

Rotterdam, 12-11-2015

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project M15B0236. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel door derden uitgevoerd onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 6 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

TESTEN
RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207319 - 1	Rapportagedatum	12-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	BG1 BG1 01 (5-50) 03 (5-20) 03 (20-50) 04 (5-50)
002	Grond (AS3000)	BG2 BG2 05 (5-50) 08 (35-50) 12 (0-50) 13 (0-50)
003	Grond (AS3000)	BG3 BG3 14 (0-50) 15 (0-50) 17 (0-50) 18 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003
droge stof	gew.-%	S	92.5	89.2	92.3
gewicht artefacten	g	S	<1	27	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	stenen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	<0.5	1.1	1.4
KORRELGROOTTEVERDELING					
lutum (bodem)	% vd DS	S	2.9	6.7	3.7
METALEN					
barium	mg/kgds	S	<20	47	23
cadmium	mg/kgds	S	<0.2	<0.2	<0.2
kobalt	mg/kgds	S	3.1	4.5	3.2
koper	mg/kgds	S	<5	11	5.1
kwik	mg/kgds	S	<0.05	0.08	<0.05
lood	mg/kgds	S	<10	32	12
molybdeen	mg/kgds	S	<0.5	<0.5	<0.5
nikkel	mg/kgds	S	8.5	13	8.6
zink	mg/kgds	S	<20	46	28
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN					
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	0.01 [2)]	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S	<0.01	0.32	0.02
antraceen	mg/kgds	S	<0.01	0.11	<0.01
fluoranteen	mg/kgds	S	0.02	0.42	0.05
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	<0.01	0.21	0.03
chryseen	mg/kgds	S	<0.01	0.18	0.03
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	<0.01	0.10	0.03
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.02	0.19	0.04
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.02	0.11	0.03
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.01	0.11	0.03
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.112 [1)]	1.76 [1)]	0.274 [1)]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)					
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1	2.2
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1	1.6
PCB 153	µg/kgds	S	<1	1.1	1.4
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 [1)]	5.3 [1)]	8 [1)]

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207319 - 1	Rapportagedatum	12-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	BG1 BG1 01 (5-50) 03 (5-20) 03 (20-50) 04 (5-50)
002	Grond (AS3000)	BG2 BG2 05 (5-50) 08 (35-50) 12 (0-50) 13 (0-50)
003	Grond (AS3000)	BG3 BG3 14 (0-50) 15 (0-50) 17 (0-50) 18 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003
MINERALE OLIE					
fractie C10 - C12	mg/kgds		<5	<5	<5
fractie C12 - C22	mg/kgds		<5	<5	<5
fractie C22 - C30	mg/kgds		<5	<5	<5
fractie C30 - C40	mg/kgds		<5	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207319 - 1	Rapportagedatum	12-11-2015

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.
2	Het gehalte is indicatief i.v.m. de aanwezigheid van componenten die een storende invloed hebben op de meting.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Blad 5 van 6

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207319 - 1	Rapportagedatum	12-11-2015

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: Gelijkwaardig aan ISO 11465 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934. Grond (AS3000): conform AS3010-2 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000 en conform NEN-EN 16179
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Conform AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966) eigen methode (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform ISO 22036).
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN-ISO 16772)
lood	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966) eigen methode (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform ISO 22036).
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform prestatieblad 3010-7 Gelijkwaardig aan NEN-EN-ISO 16703

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y5548547	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
001	Y5547050	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
001	Y5548436	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
001	Y5548528	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
002	Y5547471	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
002	Y5547435	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
002	Y5547458	04-11-2015	04-11-2015	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207319 - 1	Rapportagedatum	12-11-2015

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
002	Y5547068	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
003	Y5548067	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
003	Y5548037	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
003	Y5548045	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
003	Y5548056	04-11-2015	04-11-2015	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

MWH B.V.
S. van Miltenburg
POSTBUS 270
2600 AG DELFT

Uw projectnaam	: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Uw projectnummer	: M15B0236
ALcontrol rapportnummer	: 12208132, versienummer: 1

Rotterdam, 15-11-2015

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project M15B0236. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel door derden uitgevoerd onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 7 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	06-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	06-11-2015
Rapportnummer	12208132 - 1	Rapportagedatum	15-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	08-5 08-5 08 (100-150)
002	Grond (AS3000)	OG1 OG1 03 (50-75) 05 (50-100) 12 (50-100) 13 (50-70) 16 (65-100)

Analyse	Eenheid	Q	001	002
droge stof	gew.-%	S	81.2	88.5
gewicht artefacten	g	S	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	2.4	1.6
KORRELGROOTTEVERDELING				
lutum (bodem)	% vd DS	S	14	7.4
METALEN				
barium	mg/kgds	S	74	24
cadmium	mg/kgds	S	0.27	<0.2
kobalt	mg/kgds	S	12	2.1
koper	mg/kgds	S	21	5.7
kwik	mg/kgds	S	0.07	<0.05
lood	mg/kgds	S	40	16
molybdeen	mg/kgds	S	<0.5	<0.5
nikkel	mg/kgds	S	32	5.8
zink	mg/kgds	S	71	23
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
naftaleen	mg/kgds	S	0.01	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S	0.23	0.10
antraceen	mg/kgds	S	0.07	0.03
fluoranteen	mg/kgds	S	0.39	0.23
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.19	0.12
chryseen	mg/kgds	S	0.17	0.11
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.10	0.08
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.18	0.14
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.11	0.10
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.13	0.09
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	1.58 [1)]	1.007 [1)]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)				
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 153	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 [1)]	4.9 [1)]
MINERALE OLIE				

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	06-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	06-11-2015
Rapportnummer	12208132 - 1	Rapportagedatum	15-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	08-5 08-5 08 (100-150)
002	Grond (AS3000)	OG1 OG1 03 (50-75) 05 (50-100) 12 (50-100) 13 (50-70) 16 (65-100)

Analyse	Eenheid	Q	001	002
fractie C10 - C12	mg/kgds		<5	<5
fractie C12 - C22	mg/kgds		<5	<5
fractie C22 - C30	mg/kgds		7	9
fractie C30 - C40	mg/kgds		<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

TESTEN RvA L 078

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	06-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	06-11-2015
Rapportnummer	12208132 - 1	Rapportagedatum	15-11-2015

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	06-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	06-11-2015
Rapportnummer	12208132 - 1	Rapportagedatum	15-11-2015

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: Gelijkwaardig aan ISO 11465 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934. Grond (AS3000): conform AS3010-2 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000 en conform NEN-EN 16179
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Conform AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966) eigen methode (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform ISO 22036).
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN-ISO 16772)
lood	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966) eigen methode (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform ISO 22036).
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform prestatieblad 3010-7 Gelijkwaardig aan NEN-EN-ISO 16703

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y5547446	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
002	Y5547072	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
002	Y5547055	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
002	Y5547063	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
002	Y5548031	04-11-2015	04-11-2015	ALC201
002	Y5547056	04-11-2015	04-11-2015	ALC201

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Blad 6 van 7

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	06-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	06-11-2015
Rapportnummer	12208132 - 1	Rapportagedatum	15-11-2015

Monsternummer:	001
Monster beschrijvingen	08-508-5 08 (100-150)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

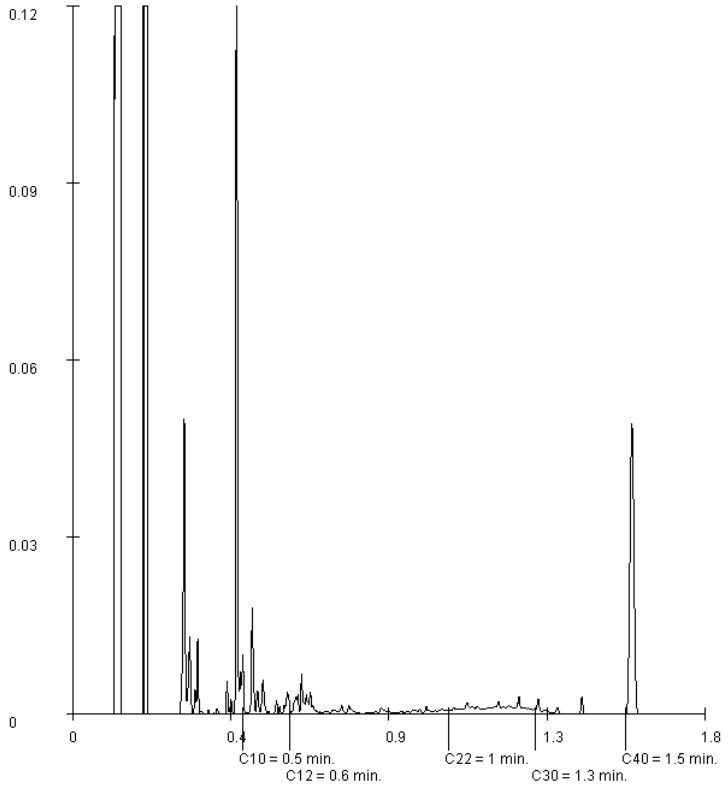

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Blad 7 van 7

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	06-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	06-11-2015
Rapportnummer	12208132 - 1	Rapportagedatum	15-11-2015

Monsternummer: 002
Monster beschrijvingen OG1OG1 03 (50-75) 05 (50-100) 12 (50-100) 13 (50-70) 16 (65-100)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

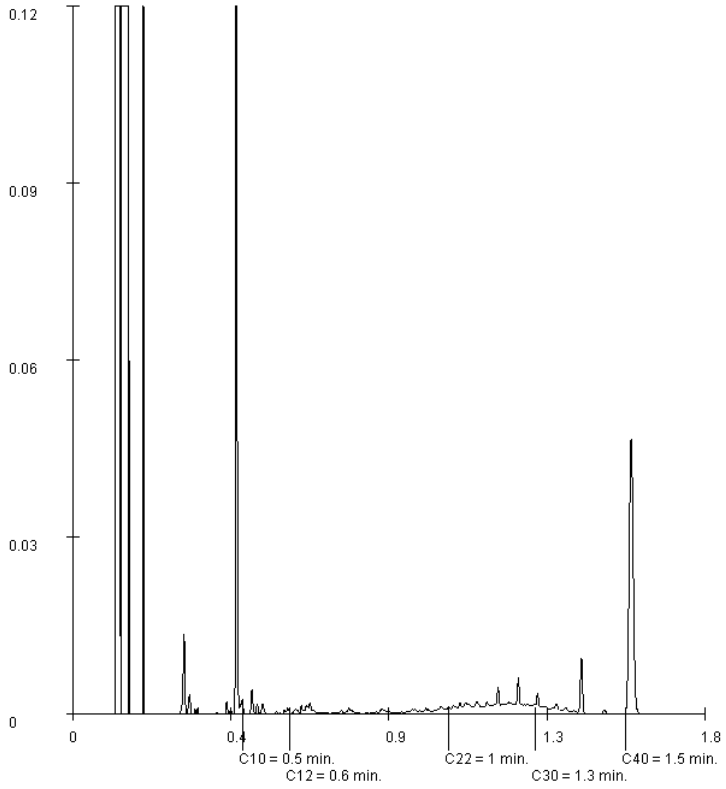

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Bijlage 5.2: analysecertificaten grondwater

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

MWH B.V.
S. van Miltenburg
POSTBUS 270
2600 AG DELFT

Uw projectnaam	: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Uw projectnummer	: M15B0236
ALcontrol rapportnummer	: 12207304, versienummer: 1

Rotterdam, 10-11-2015

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project M15B0236. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel door derden uitgevoerd onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 5 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

TESTEN
RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207304 - 1	Rapportagedatum	10-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	PB06a-1-1 PB06a-1-1 PB06a (270-370)

Analyse	Eenheid	Q	001
METALEN			
barium	µg/l	S	84
cadmium	µg/l	S	<0.20
kobalt	µg/l	S	<2
koper	µg/l	S	<2.0
kwik	µg/l	S	<0.05
lood	µg/l	S	<2.0
molybdeen	µg/l	S	<2
nikkel	µg/l	S	<3
zink	µg/l	S	29
VLUCHTIGE AROMATEN			
benzeen	µg/l	S	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.2
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.2
o-xyleen	µg/l	S	<0.1
p- en m-xyleen	µg/l	S	<0.2
xylenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.21 [1)]
styreen	µg/l	S	<0.2
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN			
naftaleen	µg/l	S	<0.02
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN			
1,1-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2
1,1-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
trans-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.14 [1)]
dichloormethaan	µg/l	S	<0.2
1,1-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
1,2-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
1,3-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
som dichloorpropanen (0.7 factor)	µg/l	S	0.42 [1)]
tetrachlooretheen	µg/l	S	<0.1
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
trichlooretheen	µg/l	S	<0.2
chloroform	µg/l	S	<0.2
vinylchloride	µg/l	S	<0.2
tribroommethaan	µg/l	S	<0.2

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207304 - 1	Rapportagedatum	10-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	PB06a-1-1 PB06a-1-1 PB06a (270-370)

Analyse	Eenheid	Q	001
MINERALE OLIE			
fractie C10 - C12	µg/l		<25
fractie C12 - C22	µg/l		<25
fractie C22 - C30	µg/l		<25
fractie C30 - C40	µg/l		<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<50

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207304 - 1	Rapportagedatum	10-11-2015

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207304 - 1	Rapportagedatum	10-11-2015

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
barium	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en Conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
cadmium	Grondwater (AS3000)	Idem
kobalt	Grondwater (AS3000)	Idem
koper	Grondwater (AS3000)	Idem
kwik	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN-EN-ISO 17852
lood	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en Conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
molybdeen	Grondwater (AS3000)	Idem
nikkel	Grondwater (AS3000)	Idem
zink	Grondwater (AS3000)	Idem
benzeen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
tolueen	Grondwater (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
o-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
p- en m-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
styreen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
naftaleen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-4
1,1-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
1,2-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
trans-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
som (cis,trans) 1,2-dichlooretheen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
dichloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,3-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorpropanen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
chloroform	Grondwater (AS3000)	Idem
vinylchloride	Grondwater (AS3000)	Idem
tribroommethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-5

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	G8751061	04-11-2015	04-11-2015	ALC236
001	G8751068	04-11-2015	04-11-2015	ALC236
001	B1482179	04-11-2015	04-11-2015	ALC204

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

MWH B.V.
S. van Miltenburg
POSTBUS 270
2600 AG DELFT

Uw projectnaam	: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Uw projectnummer	: M15B0236
ALcontrol rapportnummer	: 12210296, versienummer: 1

Rotterdam, 17-11-2015

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project M15B0236. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel door derden uitgevoerd onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 5 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	11-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	11-11-2015
Rapportnummer	12210296 - 1	Rapportagedatum	17-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	08-1-1 08-1-1 08 (270-370)

Analyse	Eenheid	Q	001
METALEN			
barium	µg/l	S	270
cadmium	µg/l	S	<0.20
kobalt	µg/l	S	<2
koper	µg/l	S	<2.0
kwik	µg/l	S	<0.05
lood	µg/l	S	<2.0
molybdeen	µg/l	S	<2
nikkel	µg/l	S	<3
zink	µg/l	S	74
VLUCHTIGE AROMATEN			
benzeen	µg/l	S	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.2
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.2
o-xyleen	µg/l	S	<0.1
p- en m-xyleen	µg/l	S	<0.2
xylenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.21 [1)]
styreen	µg/l	S	<0.2
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN			
naftaleen	µg/l	S	<0.02
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN			
1,1-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2
1,1-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
trans-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.14 [1)]
dichloormethaan	µg/l	S	<0.2
1,1-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
1,2-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
1,3-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
som dichloorpropanen (0.7 factor)	µg/l	S	0.42 [1)]
tetrachlooretheen	µg/l	S	<0.1
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
trichlooretheen	µg/l	S	<0.2
chloroform	µg/l	S	<0.2
vinylchloride	µg/l	S	<0.2
tribroommethaan	µg/l	S	<0.2

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	11-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	11-11-2015
Rapportnummer	12210296 - 1	Rapportagedatum	17-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	08-1-1 08-1-1 08 (270-370)

Analyse	Eenheid	Q	001
MINERALE OLIE			
fractie C10 - C12	µg/l		<25
fractie C12 - C22	µg/l		<25
fractie C22 - C30	µg/l		<25
fractie C30 - C40	µg/l		<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<50

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	11-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	11-11-2015
Rapportnummer	12210296 - 1	Rapportagedatum	17-11-2015

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

TESTEN RvA L 078

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	11-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	11-11-2015
Rapportnummer	12210296 - 1	Rapportagedatum	17-11-2015

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
barium	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en Conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
cadmium	Grondwater (AS3000)	Idem
kobalt	Grondwater (AS3000)	Idem
koper	Grondwater (AS3000)	Idem
kwik	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN-EN-ISO 17852
lood	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en Conform NEN 6966 (meting conform NEN-EN-ISO 11885)
molybdeen	Grondwater (AS3000)	Idem
nikkel	Grondwater (AS3000)	Idem
zink	Grondwater (AS3000)	Idem
benzeen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
tolueen	Grondwater (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
o-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
p- en m-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
styreen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
naftaleen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-4
1,1-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
1,2-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
trans-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
dichloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,3-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorpropanen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
chloroform	Grondwater (AS3000)	Idem
vinylchloride	Grondwater (AS3000)	Idem
tribroommethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-5

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	G8720399	11-11-2015	11-11-2015	ALC236
001	B1376646	11-11-2015	11-11-2015	ALC204
001	G8720409	11-11-2015	11-11-2015	ALC236

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

Bijlage 5.3: analysecertificaat asbest grond

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

MWH B.V.
S. van Miltenburg
POSTBUS 270
2600 AG DELFT

Uw projectnaam	: Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Uw projectnummer	: M15B0236
ALcontrol rapportnummer	: 12207307, versienummer: 1

Rotterdam, 10-11-2015

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project M15B0236. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel door derden uitgevoerd onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 7 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207307 - 1	Rapportagedatum	10-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Asbestverdachte grond AS3000	MM-RE01-1 MM-RE01-1 MM-RE01 (5-50)
002	Asbestverdachte grond AS3000	MM-RE02-1 MM-RE02-1 MM-RE02 (5-50)
003	Asbestverdachte grond AS3000	MM-RE03-1 MM-RE03-1 MM-RE03 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003
ASBESTONDERZOEK					
aangeleverd materiaal grond	kg		10.31	10.77	10.49
KWANTITATIEF ASBESTONDERZOEK					
gemeten totaal asbestconcentratie	mg/kgds	S	<2	<2	<2
gewogen asbestconcentratie	mg/kgds	S	<2	<2	<2
gewogen niet-hechtgebonden asbestconcentratie	mg/kgds	S	<2	<2	<2
ondergrens (95% betrouwb.interval)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
bovengrens (95% betrouwb.interval)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
chrysotiel	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie chrysotiel (ondergrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie chrysotiel (bovengrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
amosiet	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie amosiet (ondergrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie amosiet (bovengrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
crocidoliet	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie crocidoliet (ondergrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie crocidoliet (bovengrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
anthophylliet	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie anthophylliet (ondergrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie anthophylliet (bovengrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
tremoliet	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie tremoliet (ondergrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie tremoliet (bovengrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
actinoliet	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie actinoliet (ondergrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2
Concentratie actinoliet (bovengrens)	mg/kgds	S	<2	<2	<2

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207307 - 1	Rapportagedatum	10-11-2015

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Asbestverdachte grond AS3000	MM-RE01-1 MM-RE01-1 MM-RE01 (5-50)
002	Asbestverdachte grond AS3000	MM-RE02-1 MM-RE02-1 MM-RE02 (5-50)
003	Asbestverdachte grond AS3000	MM-RE03-1 MM-RE03-1 MM-RE03 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003
gemeten serpentijn-asbestconcentratie	mg/kgds	S	<2	<2	<2
gemeten amfibool-asbestconcentratie	mg/kgds	S	<2	<2	<2
berekende bepalingsgrens	mg/kgds	S	1.5	1.8	1.5

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. van Miltenburg

Analyserapport

Projectnaam	Verkennend Bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen	Orderdatum	04-11-2015
Projectnummer	M15B0236	Startdatum	04-11-2015
Rapportnummer	12207307 - 1	Rapportagedatum	10-11-2015

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
gemeten totaal asbestconcentratie	Asbestverdachte grond AS3000	conform NEN5707 en AS3000 (3070-1)
gewogen asbestconcentratie	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
gewogen niet-hechtgebonden asbestconcentratie	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
ondergrens (95% betrouwb.interval)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
bovengrens (95% betrouwb.interval)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
chrysotiel	Asbestverdachte grond AS3000	Conform NEN 5896
Concentratie chrysotiel (ondergrens)	Asbestverdachte grond AS3000	conform NEN5707 en AS3000 (3070-1)
Concentratie chrysotiel (bovengrens)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
amosiet	Asbestverdachte grond AS3000	Conform NEN 5896
Concentratie amosiet (ondergrens)	Asbestverdachte grond AS3000	conform NEN5707 en AS3000 (3070-1)
Concentratie amosiet (bovengrens)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
crocidoliet	Asbestverdachte grond AS3000	Conform NEN 5896
Concentratie crocidoliet (ondergrens)	Asbestverdachte grond AS3000	conform NEN5707 en AS3000 (3070-1)
Concentratie crocidoliet (bovengrens)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
anthophylliet	Asbestverdachte grond AS3000	Conform NEN 5896
Concentratie anthophylliet (ondergrens)	Asbestverdachte grond AS3000	conform NEN5707 en AS3000 (3070-1)
Concentratie anthophylliet (bovengrens)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
tremoliet	Asbestverdachte grond AS3000	Conform NEN 5896
Concentratie tremoliet (ondergrens)	Asbestverdachte grond AS3000	conform NEN5707 en AS3000 (3070-1)
Concentratie tremoliet (bovengrens)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
actinoliet	Asbestverdachte grond AS3000	Conform NEN 5896
Concentratie actinoliet (ondergrens)	Asbestverdachte grond AS3000	conform NEN5707 en AS3000 (3070-1)
Concentratie actinoliet (bovengrens)	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
gemeten serpentijn-asbestconcentratie	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
gemeten amfibool-asbestconcentratie	Asbestverdachte grond AS3000	Idem
berekende bepalingsgrens	Asbestverdachte grond AS3000	Idem

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	E1240381	04-11-2015	04-11-2015	ALC291
002	E1240379	04-11-2015	04-11-2015	ALC291
003	E1240380	04-11-2015	04-11-2015	ALC291

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AS3000

Analyserapport bepaling van asbest in bodem conform NEN 5707

ALcontrolnummer: 12207307-001
Datum analyse: 10-11-2015
Projectnummer: M15B0236
Projectnaam: M15B0236

Monsteromschrijving: MM-RE01-1

Voorbereidende resultaten		
totaal gewicht na drogen	9541	g
totaal gewicht voor drogen	10309	g
droge stof	92.5	gew.-%

Labomonster

Gemeten concentraties	Concentratie (mg/kgds) **	Ondergrens (mg/kgds) **	Bovengrens (mg/kgds) **
gemeten serpentijn-asbestconcentratie	<2		
gemeten amfibool-asbestconcentratie	<2		
gemeten hechtgebonden-asbestconcentratie	<2		
gemeten niet-hechtgebonden-asbestconcentratie	<2		
gemeten totaal asbestconcentratie	<2	<2	<2
berekende bepalingsgrens	1.5		

Gewogen concentraties*			
gewogen asbestconcentratie	<2	<2	<2
gewogen niet-hechtgebonden asbestconcentratie	<2		

Analyseresultaten

Fractie (mm)	massa zeeffractie (g)	percentage onderzocht (m/m)	Chrysotiel	Amosiet	Crocidoliet	Anthophylliet	Tremoliet	Actinoliet	Soort materiaal	Aantal deeltjes	Massa deeltjes in onderzochte fractie (g)	Concentratie hechtgebonden (mg/kgds)	Concentratie niet hechtgebonden	Ondergrens (mg/kgds)	Bovengrens (mg/kgds)	Bepalingsgrens (mg/kgds)****
>32	0	100														
16-32	0	100														
8-16	165	100														
4-8	401	100														
2-4	335	100														
1-2	423	23.2														0.8
0.5-1	1487	6.4														0.7
<0.5	6730															

Gevonden vezels in de fractie <0.5mm d.m.v. kwalitatief onderzoek m.b.v. stereo microscopie

bundels Chrysotiel	0
bundels Amosiet	0
bundels Crocidoliet	0
bundels Anthophylliet	0
bundels Tremoliet	0
bundels Actinoliet	0

* De gewogen concentratie is de concentratie serpentijn + 10 maal de concentratie amfibool. "Circulaire Bodemsanering, Staatscourant nr. 16675, 1 juli 2013".
** Alle afrondingen gebeuren vanaf het ruwe resultaat volgens tabel 16 uit NEN 5707;2003.
*** De mate van hechtgebondenheid betreft een indicatieve weergave, welke is afgeleid van tabel 12 uit NEN 5707;2003.
**** De bepalingsgrens wordt alleen bepaald voor de zeeffracties < 4 mm, indien hierin geen asbest is aangetroffen. De totale bepalingsgrens is verkregen door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeeffracties bij elkaar op te tellen.

Analyserapport bepaling van asbest in bodem conform NEN 5707

ALcontrolnummer: 12207307-002
Datum analyse: 10-11-2015
Projectnummer: M15B0236
Projectnaam: M15B0236

Monsteromschrijving: MM-RE02-1

Voorbereidende resultaten		
totaal gewicht na drogen	9425	g
totaal gewicht voor drogen	10773	g
droge stof	87.5	gew.-%

Labomonster Gemeten concentraties	Concentratie (mg/kgds) **	Ondergrens (mg/kgds) **	Bovengrens (mg/kgds) **
gemeten serpentijn-asbestconcentratie	<2		
gemeten amfibool-asbestconcentratie	<2		
gemeten hechtgebonden-asbestconcentratie	<2		
gemeten niet-hechtgebonden-asbestconcentratie	<2		
gemeten totaal asbestconcentratie	<2	<2	<2
berekende bepalingsgrens	1.8		

Gewogen concentraties*			
gewogen asbestconcentratie	<2	<2	<2
gewogen niet-hechtgebonden asbestconcentratie	<2		

Analyseresultaten

Fractie (mm)	massa zeeffractie (g)	percentage onderzocht (m/m)	Chrysotiel	Amosiet	Crocidoliet	Anthophylliet	Tremoliet	Actinoliet	Soort materiaal	Aantal deeltjes	Massa deeltjes in onderzochte fractie (g)	Concentratie hechtgebonden (mg/kgds)	Concentratie niet hechtgebonden	Ondergrens (mg/kgds)	Bovengrens (mg/kgds)	Bepalingsgrens (mg/kgds)****
>32	0	100														
16-32	0	100														
8-16	134	100														
4-8	312	100														
2-4	264	100														
1-2	375	20.5														0.9
0.5-1	1340	5.2														0.9
<0.5	7001															

Gevonden vezels in de fractie <0.5mm d.m.v. kwalitatief onderzoek m.b.v. stereo microscopie

bundels Chrysotiel	0
bundels Amosiet	0
bundels Crocidoliet	0
bundels Anthophylliet	0
bundels Tremoliet	0
bundels Actinoliet	0

* De gewogen concentratie is de concentratie serpentijn + 10 maal de concentratie amfibool. "Circulaire Bodemsanering, Staatscourant nr. 16675, 1 juli 2013".
** Alle afrondingen gebeuren vanaf het ruwe resultaat volgens tabel 16 uit NEN 5707;2003.
*** De mate van hechtgebondenheid betreft een indicatieve weergave, welke is afgeleid van tabel 12 uit NEN 5707;2003.
**** De bepalingsgrens wordt alleen bepaald voor de zeeffracties < 4 mm, indien hierin geen asbest is aangetroffen. De totale bepalingsgrens is verkregen door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeeffracties bij elkaar op te tellen.

Analyserapport bepaling van asbest in bodem conform NEN 5707

ALcontrolnummer: 12207307-003
Datum analyse: 10-11-2015
Projectnummer: M15B0236
Projectnaam: M15B0236

Monsteromschrijving: MM-RE03-1

Voorbereidende resultaten		
totaal gewicht na drogen	9272	g
totaal gewicht voor drogen	10494	g
droge stof	88.4	gew.-%

Labomonster

Gemeten concentraties	Concentratie (mg/kgds) **	Ondergrens (mg/kgds) **	Bovengrens (mg/kgds) **
gemeten serpentijn-asbestconcentratie	<2		
gemeten amfibool-asbestconcentratie	<2		
gemeten hechtgebonden-asbestconcentratie	<2		
gemeten niet-hechtgebonden-asbestconcentratie	<2		
gemeten totaal asbestconcentratie	<2	<2	<2
berekende bepalingsgrens	1.5		

Gewogen concentraties*			
gewogen asbestconcentratie	<2	<2	<2
gewogen niet-hechtgebonden asbestconcentratie	<2		

Analyseresultaten

Fractie (mm)	massa zeeffractie (g)	percentage onderzocht (m/m)	Chrysotiel	Amosiet	Crocidoliet	Anthophylliet	Tremoliet	Actinoliet	Soort materiaal	Aantal deeltjes	Massa deeltjes in onderzochte fractie (g)	Concentratie hechtgebonden (mg/kgds)	Concentratie niet hechtgebonden	Ondergrens (mg/kgds)	Bovengrens (mg/kgds)	Bepalingsgrens (mg/kgds)****
>32	0	100														
16-32	0	100														
8-16	132	100														
4-8	276	100														
2-4	246	100														
1-2	328	26.4														0.7
0.5-1	1277	5.9														0.8
<0.5	7013															

Gevonden vezels in de fractie <0.5mm d.m.v. kwalitatief onderzoek m.b.v. stereo microscopie

bundels Chrysotiel	0
bundels Amosiet	0
bundels Crocidoliet	0
bundels Anthophylliet	0
bundels Tremoliet	0
bundels Actinoliet	0

* De gewogen concentratie is de concentratie serpentijn + 10 maal de concentratie amfibool. "Circulaire Bodemsanering, Staatscourant nr. 16675, 1 juli 2013".
** Alle afrondingen gebeuren vanaf het ruwe resultaat volgens tabel 16 uit NEN 5707;2003.
*** De mate van hechtgebondenheid betreft een indicatieve weergave, welke is afgeleid van tabel 12 uit NEN 5707;2003.
**** De bepalingsgrens wordt alleen bepaald voor de zeeffracties < 4 mm, indien hierin geen asbest is aangetroffen. De totale bepalingsgrens is verkregen door de bepalingsgrenzen van de afzonderlijke zeeffracties bij elkaar op te tellen.

Opmerkingen op het analysecertificaat

Betreft analysecertificaat: 12207319
Betrekking op het monster: 002: BG2 BG2 05 (5-50) 08 (35-50) 12 (0-50) 13 (0-50)
Opmerking: Het gehalte naftaleen is indicatief i.v.m. de aanwezigheid van componenten die een storende invloed hebben op de meting.

Invloed op het resultaat: het gemeten gehalte wijkt niet af van de verwachting en niet van het naftaleengehalte in de andere monsters. De invloed van de afwijking heeft geen gevolg voor het uiteindelijke resultaat.

Op de overige analysecertificaten zijn geen afwijkende opmerkingen weergegeven.

Bijlage 6: foto´s onderzoekslocatie

MWH

Photographic Log

Client:	**Project:**
Site Name:	**Site Location:**

Photograph ID: 1 **Photo Location:** Achter de huizen 52 t/m 60 **Direction:** Noordelijk **Survey Date:** 4/11/2015 **Comments:**	
Photograph ID: 2 **Photo Location:** Achter de huizen 52 t/m 60 **Direction:** Noordelijk **Survey Date:** 4/11/2015 **Comments:**	

MWH

Photographic Log

Client:	**Project:**
Site Name:	**Site Location:**
Photograph ID: 3 **Photo Location:** Achter de huizen 62 t/m 80 **Direction:** Westelijk **Survey Date:** 4/11/2015 **Comments:**	
Photograph ID: 4 **Photo Location:** Achter de huizen 62 t/m 80 **Direction:** Westelijk **Survey Date:** 4/11/2015 **Comments:**	

Bijlage 7: kwaliteitsborging veldwerk

Kwaliteitsborging
Per protocol aftekenen, indien meerdere protocollen van toepassing zijn, meer versies uitdraaien (alleen combinatie 2001/2002 op 1 formulier).

MWH
BUILDING A BETTER WORLD

Projectnummer	M15B0236 Verkennend bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Ordernummer Veldwerk	V15L1799
Uitvoeringsdatum (max 1 werkweek)	1 dag: 04-11-15 meer dagen: van .....-.....-..... tot en met .....-.....-.....
Veldwerkers erkend en geregistreerd	1 persoon: ROBR 2 of meer personen ....., ..., ..., ... en .....
Veldwerkers in opleiding	persoon 1: RIPE persoon 2: .....
Uitgevoerd conform: ~~protocol 1001~~ protocol 2001 ~~protocol 2002~~ ~~protocol 2003~~ protocol 2018	

Opmerkingen: niet van toepassing ✓ zie hieronder

voor protocol 2001, geen afwijkingen

voor protocol 2018, daarbij is geen maaiveldinspectie mogelijk ivm bestraking.

Kritieke afwijkingen op de BRL: ✓niet van toepassing zie hieronder

Niet kritieke afwijkingen op de BRL: ✓niet van toepassing zie hieronder

LMRA uitgevoerd voor start werkzaamheden: (JA) NEE

MWH B.V. ~~heeft~~ verklaart/verklaren hierbij geen financiële of juridische belangen te hebben met betrekking tot het eigendom van de onderzochte locatie.

Ik verklaar dat het veldwerk onafhankelijk van de opdrachtgever is uitgevoerd conform de eisen van BRL SIKB 1000 en/of BRL SIKB 2000 en de daarbij horende protocollen, waarbij gebruik is gemaakt van functiescheiding onder de voorwaarden die het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer hieraan stelt.

Verantwoordelijke boormeester(s): Roy Braunhehn Firma: MWH

Datum: 04-11-15

Handtekening: R. Braunhehn

* VKB-protocollen 1001, 1002, 2018 zijn ook via monsternemingsplan en -formulier geborgd. Volgens protocol 2018 is het niet noodzakelijk om het monsternemingsplan en –formulier 2018 in rapportage op te nemen.

2/2

Kwaliteitsborging
Per protocol aftekenen, indien meerdere protocollen van toepassing zijn, meer versies uitdraaien (alleen combinatie 2001/2002 op 1 formulier).

MWH
BUILDING A BETTER WORLD

Projectnummer	M15B0236 Verkennend bodemonderzoek Ackerbroekweg te Nijmegen
Ordernummer Veldwerk	V15L1799
Uitvoeringsdatum (max 1 werkweek)	1 dag: 11-11-15 meer dagen: van ..... tot en met .....
Veldwerkers erkend en geregistreerd	1 persoon: R.Bra. 2 of meer personen ....., ..., ... en .....
Veldwerkers in opleiding	persoon 1: ..... persoon 2: .....
Uitgevoerd conform:	~~protocol 1001~~ ~~protocol 2001~~ protocol 2002 ~~protocol 2003~~ ~~protocol 2018~~
Opmerkingen:	niet van toepassing ✓zie hieronder
	Geen afwijkingen
Kritieke afwijkingen op de BRL:	✓niet van toepassing zie hieronder
Niet kritieke afwijkingen op de BRL:	✓niet van toepassing zie hieronder
LMRA uitgevoerd voor start werkzaamheden:	(JA) NEE
MWH B.V. ~~en .....~~ verklaart/verklaren hierbij geen financiële of juridische belangen te hebben met betrekking tot het eigendom van de onderzochte locatie.	
Ik verklaar dat het veldwerk onafhankelijk van de opdrachtgever is uitgevoerd conform de eisen van BRL SIKB 1000 en/of BRL SIKB 2000 en de daarbij horende protocollen, waarbij gebruik is gemaakt van functiescheiding onder de voorwaarden die het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer hieraan stelt.	
Verantwoordelijke boormeester(s):	Roy Braakhekke Firma: MWH
Datum:	11-11-15
Handtekening:	R. Braakhekke

* VKB-protocollen 1001, 1002, 2018 zijn ook via monsternemingsplan en -formulier geborgd. Volgens protocol 2018 is het niet noodzakelijk om het monsternemingsplan en –formulier 2018 in rapportage op te nemen.

2/2

Hoofdstuk	F05 Veldwerkverslag
Revisie	07-1
Opgesteld door	MWH B.V.
Datum	28 augustus 2014, Definitief

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
16 november 2016 / 120/2016

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Programma
Stedelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder
B. Velthuis

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
1 november 2016

Samenvatting

Het vigerende bestemmingsplan Haven & Industriegebied Nijmegen West 1979-51 (bedrijventerrein Westkanaaldijk) is vastgesteld op 19 december 2007. Om aan de wettelijke verplichting te voldoen dient er voor december 2017 een nieuw bestemmingsplan voor dit gebied te worden vastgesteld. Het industrieterrein Westkanaaldijk is gesitueerd ten westen van het Maas Waalkanaal. Het industrieterrein loopt aan de noordkant over in het industrieterrein van Weurt (gemeente Beuningen). De grens tussen beide gebieden is herkenbaar aan een smalle waterloop die tevens de gemeentegrens vormt. De zuid en westkant wordt begrensd door de Neerbosscheweg en de Hogelandseweg (beide zijden vallen nog in het plangebied). Het plangebied grenst aan het kinderdorp Neerbosch en de gemeentegrens met Beuningen.
Het ontwerp bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 heeft in de periode van 16 juni tot en met 27 juli 2016 voor een ieder ter inzage gelegen. Er zijn in totaal 8 zienswijzen tegen het bestemmingsplan binnengekomen. De zienswijzen zijn in de zienswijzennota samengevat en voorzien van een beoordeling door het college van burgemeester en wethouders. Ook is aangegeven of de zienswijze al dan niet tot aanpassing van het bestemmingsplan heeft geleid. Tevens zijn reacties ontvangen van diverse overlegpartners. Hier is in paragraaf 9.2 van de toelichting van het bestemmingsplan op ingegaan. Daarnaast worden nog overige aanpassingen voorgesteld. Het bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 is nu gereed voor vaststelling door de gemeenteraad.

Voorstel om te besluiten

1. Het bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 gewijzigd vast te stellen overeenkomstig de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het bestand NL.IMRO.0268.BPa10500-VG01 met bijbehorende bestanden.
2. De zienswijzennota ontwerp bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 vast te stellen.
3. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Marc Muntjewerff, 2896, m.muntjewerff@nijmegen.nl

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

Het vigerende bestemmingsplan Haven & Industriegebied Nijmegen West 1979-51 (bedrijventerrein Westkanaaldijk) is vastgesteld op 19 december 2007. Om aan de wettelijke verplichting te voldoen dient er voor december 2017 een nieuw bestemmingsplan voor dit gebied te worden vastgesteld. Het industrieterrein Westkanaaldijk is gesitueerd ten westen van het Maas Waalkanaal. Het industrieterrein loopt aan de noordkant over in het industrieterrein van Weurt (gemeente Beuningen). De grens tussen beide gebieden is herkenbaar aan een smalle waterloop die tevens de gemeentegrens vormt. De zuid en westkant wordt begrensd door de Neerbosscheweg en de Hogelandseweg (beide zijden vallen nog in het plangebied). Het plangebied grenst aan het kinderdorp Neerbosch en de gemeentegrens met Beuningen.

Het ontwerp bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 heeft in de periode van 16 juni tot en met 27 juli 2016 voor een ieder ter inzage gelegen. Er zijn in totaal 8 zienswijzen tegen het bestemmingsplan binnengekomen. De zienswijzen zijn in de zienswijzennota samengevat en voorzien van een beoordeling door het college van burgemeester en wethouders. Ook is aangegeven of de zienswijze al dan niet tot aanpassing van het bestemmingsplan heeft geleid. Tevens zijn reacties ontvangen van diverse overlegpartners. Hier is in paragraaf 9.2 van de toelichting van het bestemmingsplan op ingegaan. Daarnaast worden nog overige aanpassingen voorgesteld. Het bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 is nu gereed voor vaststelling door de gemeenteraad.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

Op grond van artikel 3.1 Wet ruimtelijke ordening beslist de gemeenteraad omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. De vaststellingsprocedure is geregeld in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening.

Bij het opstellen van dit bestemmingsplan is uitgegaan van de eisen die de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) aan bestemmingsplannen stellen. De Wro en Bro leggen onder meer verplichtingen op ten aanzien van de opzet en presentatie van bestemmingsplannen. Hieruit vloeit onder andere voort dat bestemmingsplannen digitaal uitwisselbaar moeten zijn. De Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 (SVBP 2012) is op het voorliggende plan toegepast om aan genoemde wettelijke verplichting te voldoen. Ook een aantal algemene bepalingen (zoals de overgangsregels) is voorgeschreven in het Bro.

1.2 Relatie met programma

De kosten voor het opstellen en begeleiden van dit bestemmingsplan worden voldaan uit de post “actualisatie bestemmingsplannen” binnen het programma Stedelijke ontwikkeling.

2 Doelstelling

Gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 (inclusief zienswijzennota).

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
2

3 Argumenten

Het bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 betreft een actualisatie van de geldende bestemmingsplannen in het plangebied. Ook het bestemmingsplan Haven- en Industrieterrein Nijmegen West 1979-59 (Synthon) dat op 11 februari 2015 is vastgesteld wordt hierin meegenomen.

Een aantal uitgangspunten is van belang om te benoemen:

- Het betreft een actualisatie bestemmingsplan. Daarbij wordt uitgegaan van de planologische mogelijkheden uit de vigerende bestemmingsplannen. Zo is de zonering, waarbij qua milieubelasting de zwaarste bedrijven (milieucategorie 5) in het midden van het terrein zijn gevestigd en de lichtere bedrijven daarom heen zijn gesitueerd. Sommige bedrijven zijn doordat de productie is gestegen, bij de huidige categoriseringssystematiek (“Het groene boekje van de VNG”) in een hogere categorie komen te vallen. Wanneer de algemeen toelaatbare categorie daarmee wordt overschreden, is voor deze bedrijven een specifieke aanduiding opgenomen.
- In het bestemmingsplan wordt aansluiting gezocht bij de wijze waarop het terrein is ingericht, waarbij echter wel, meer dan in het vigerende plan is bezien in welke mate onderlinge hinder, op basis van de verschillende hindercategorieën nog acceptabel te noemen is. Mogelijk hinderlijke bedrijven krijgen in dit bestemmingsplan veelal een specifieke aanduiding. Dit houdt in dat het bedrijf in het bestemmingsplan is ingepast, maar dat geen andere bedrijven in deze hindercategorie zijn toegestaan.
- Een ongewenste ontwikkeling op de Westkanaaldijk is de verdere uitbreiding van demontagebedrijven en hiermee verwante handel in occasions en sloop(vracht)auto-onderdelen, zoals deze nu voornamelijk plaatsvindt aan de Hogelandseweg noordzijde. In het bestemmingsplan is aan de noordzijde van de Hogelandseweg een aanduiding voor demonteren van autowrakken en overige voertuigen en een aanduiding voor groothandel in vrachtwagens opgenomen. Dergelijke bedrijven mogen zich in deze zone vestigen en uitbreiden. Elders in het plangebied is demontage en groothandel in vrachtwagens alleen toegestaan op de bestaande percelen. Voor deze percelen is een specifieke aanduiding opgenomen. Er is een 'uitsterfregeling' opgenomen dat zodra het gebruik op deze percelen wordt beëindigd, demontage dan wel groothandel in vrachtwagens niet meer is toegestaan.
- Vanwege de ontwikkelingen ten aanzien van de milieuregelgeving waardoor het gemakkelijker is dan voorheen om demontagebedrijven te onderscheiden van reguliere garagebedrijven, worden de uitzonderingsbepalingen voor garagebedrijven, zoals deze op het vigerende bestemmingsplan nog wel van toepassing zijn, niet langer noodzakelijk geacht. In afwijking van het vigerende bestemmingsplan zal voor garagebedrijven geen aanduiding meer worden opgenomen. Deze bedrijven kunnen algemeen worden toegestaan.

<u>Vooroverleg</u>
Het concept bestemmingsplan is in het kader van vooroverleg toegezonden aan diverse instanties. In paragraaf 8.2 is op de overlegreacties ingegaan.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
3

Zienswijzen
Naar aanleiding van de zienswijzen hebben de volgende aanpassingen plaatsgevonden:

Toelichting
- Paragraaf 5.5 Externe veiligheid: aanpassen beschrijving Broekman Logistics; aanpassen beschrijving van niet-bevi bedrijven.

Regels
- Artikel 3.4.5 lid c strijdig gebruik: aanpassen regeling in "…De opslag van goederen dient binnen het bouwvlak plaats te vinden, met dien verstande dat bestaande opslag buiten het bouwvlak is toegestaan".

Verbeelding
- Lindenhoutseweg 26 (NIJG): aanpassen hoogte-aanduiding bestaande schoorsteen naar 55 meter.
- Middenkampweg 2 (Mead Johnson): vervallen aparte hoogteaanduidingen sproeitorens, silo's, menginstallaties, liften en trappenhuizen; de aanduiding 'veiligheidszone-barim 2' rondom het gasdrukmeet- en regelstation wordt vergroot van 6 naar 15 meter.
- Lagelandseweg 11 (Smit Draad): vervallen aparte hoogteaanduidingen sproeitorens, silo's, menginstallaties, liften en trappenhuizen.

Overige aanpassingen
Daarnaast worden de overige (ambtshalve) aanpassingen voorgesteld:

Toelichting
- Hoofdstuk 3 Ruimtelijk beleidskader: actualiseren beleid.
- Paragraaf 4.1 Economie: tekst actualiseren.
- Paragraaf 4.2 Verkeer en vervoer: tekst actualiseren.
- Hoofdstuk 7 Retrospectieve toets: actuele tabel opnemen.
- Bijlagen bij toelichting: opnemen overlegreactie Waterschap.

Regels
- Artikel 1.52 kosteneffectieve maatregel (nieuw): opnemen definitie.
- Artikel 2.9 bruto vloeroppervlakte (nieuw): opnemen definitie.
- Artikel 3.1 lid a: "…..voor zover deze voorkomen in categorie 1 tot en met 3.2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten….".
- Artikel 3.1 lid b: "…..voor zover deze voorkomen in categorie 1 tot en met 4.2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten….".
- Artikel 3.1 lid c: "…..voor zover deze voorkomen in categorie 2 tot en met 4.2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten….".
- Artikel 3.1 lid d: "…..voor zover deze voorkomen in categorie 2 tot en met 5.3 van de Staat van bedrijfsactiviteiten….".
- Artikel 3.2.2 lid f (nieuw): opnemen bouwregels voor silo's, opslagtanks, menginstallaties en schoorstenen.
- Artikel 3.3 lid b (nieuw): opnemen afwijkingsregeling voor schoorstenen waarbij de maximum bouwhoogte wordt overschreden;

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
4

- Artikel 3.4.4 Productiegebonden en ondergeschikte detailhandel: regeling is van toepassing voor alle bedrijven.
- Artikel 20.1 Parkeerregels: aanpassen regeling.

Verbeelding
- Hogelandseweg 2: verwijderen aanduiding bedrijfswoning.
- Lagelandseweg: verruimen bestemming Water rondom waterinlaat Maas-Waalkanaal.
- De Vlotkampweg 67 (BroekmanLogistics): aanpassen begrenzing aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein – goederenvervoer" tot op de perceelsgrens.
- De Vlotkampweg 80: verwijderen aanduiding bedrijfswoning.

4 Klimaat
In de toelichting van het ontwerp bestemmingsplan is een klimaatparagraaf opgenomen (paragraaf 5.8). Bij de uitwerking van de bouwplannen zal hier verder rekening mee worden gehouden.

5 Risico's
In het bestemmingsplan is rekening gehouden met bestaande situaties en bestaande planologische mogelijkheden. Het planschaderisico is daardoor gering.

6 Financiën
Het bestemmingsplan heeft een consoliderend karakter. Er worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Onderzoek naar de financieel-economische uitvoerbaarheid is daarom niet nodig en er hoeft geen exploitatieplan op grond van artikel 6.12 Wro te worden vastgesteld.

7 Participatie en Communicatie
Het concept bestemmingsplan is in het kader van vooroverleg toegezonden aan diverse instanties. Op 20 juni 2016 heeft een informatieavond over het ontwerp bestemmingsplan plaatsgevonden. Ook is met verschillende bedrijven in het plangebied gesproken over de mogelijkheden van het (nieuwe) bestemmingsplan. In sommige gevallen zal nog aparte procedure moeten worden opgestart om de gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken (aanvraag omgevingsvergunning). Daarnaast wordt in samenspraak met de betrokken partijen een gebiedsvisie voor TPN-West opgesteld, waaronder de industrieterreinen Kanaalhavens en Westkanaaldijk vallen. Wanneer de gebiedsvisie daartoe aanleiding geeft, zal de gemeenteraad worden voorgesteld om het bestemmingsplan (op onderdelen) te herzien.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
5

8 Uitvoering en evaluatie
Na de vaststelling door de gemeenteraad wordt het bestemmingsplan gedurende 6 weken ter inzage gelegd. Het bestemmingsplan zal op de gebruikelijke wijze bekend worden gemaakt op www.overheid.nl (gemeenteblad en Staatscourant) en de gemeentelijke website (inspraak&info). Daarnaast zal het bestemmingsplan aan de landelijke site ruimtelijkeplannen.nl worden aangeboden.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

Bijlage(n): Zienswijzennota
Bestemmingsplan
Zienswijzen

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

12. Raadsvoorstel Bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 (120/2016)

Raadsvoorstel d.d. 1 november 2016
1. Het bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 gewijzigd vast te stellen overeenkomstig de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het bestand NL.IMRO.0268.BPa10500-VG01 met bijbehorende bestanden.
2. De zienswijzennota ontwerp bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 vast te stellen.
3. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening.

Raadsbesluit d.d. 16 november 2016
Conform besloten

bestemmingsplan

Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Gemeente Nijmegen
Bureau Ruimtelijke Planvorming (PK30)
Oktober 2016

Nijmegen Westkanaaldijk 2016

vastgesteld bestemmingsplan

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Inhoudsopgave

Toelichting		**7**
Hoofdstuk 1	**Inleiding**	**9**
1.1	Aanleiding en doel	9
1.2	Ligging plangebied	9
1.3	Vigerende bestemmingsplannen	11
1.4	Leeswijzer	11
Hoofdstuk 2	**Beschrijving plangebied**	**12**
2.1	Ruimtelijke structuur	12
2.2	Archeologie	17
2.3	Cultuurhistorie	25
Hoofdstuk 3	**Ruimtelijk beleidskader**	**38**
3.1	Rijksbeleid	38
3.2	Provinciaal beleid	40
3.3	Regionaal beleid	42
3.4	Gemeentelijk beleid	43
Hoofdstuk 4	**Functioneel beleidskader**	**44**
4.1	Economie	44
4.2	Verkeer en vervoer	47
4.3	Groen, natuur en landschap	52
4.4	Water	55
4.5	Kabels, leidingen en explosieven	58
Hoofdstuk 5	**Milieu**	**60**
5.1	Bedrijven	60
5.2	Bodem	68
5.3	Geluid	68
5.4	Luchtkwaliteit	71
5.5	Externe veiligheid	74
5.6	Fysieke veiligheid	79
5.7	Milieueffectrapportage	79
5.8	Klimaat en duurzaam bouwen	80
Hoofdstuk 6	**Plansystematiek en juridische vormgeving**	**83**
6.1	Algemeen	83
6.2	Regels	84
6.3	Flexibiliteitsbepalingen	85
6.4	Aanvullende ruimtelijke instrumenten	85
Hoofdstuk 7	**Retrospectieve toets**	**88**
Hoofdstuk 8	**Uitvoerbaarheid**	**90**
8.1	Economische uitvoerbaarheid	90
8.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	90

Bijlagen bij toelichting **99**
Bijlage 1 veldonderzoek Microweg 22 100
Bijlage 2 archeologisch onderzoek Middenkampweg 2 100
Bijlage 3 proefsleuvenonderzoek Middenkampweg 2 100
Bijlage 4 veldonderzoek Middenkampweg 2 100
Bijlage 5 advies VRGZ externe veiligheid 100
Bijlage 6 kwantitatieve risicoanalyse Noord-Oost Kanaalhavens 100
Bijlage 7 kwalitatieve risico analyse TWO 100
Bijlage 8 berekening groepsrisico Broekman Logistics 100
Bijlage 9 advies VRGZ fysieke veiligheid 100
Bijlage 10 Provincie Gelderland 100
Bijlage 11 Waterschap Rivierenland 100
Bijlage 12 Gemeente Beuningen 100
Bijlage 13 bewoners Weurt 100
Bijlage 14 TPN-West 100
Bijlage 15 Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF) 100

Regels **101**

Hoofdstuk 1 **Inleidende regels** **103**
Artikel 1 Begrippen 103
Artikel 2 Wijze van meten 114

Hoofdstuk 2 **Bestemmingsregels** **118**
Artikel 3 Bedrijventerrein 118
Artikel 4 Groen 123
Artikel 5 Verkeer 125
Artikel 6 Water 126
Artikel 7 Leiding - Gas 127
Artikel 8 Leiding - Hoogspanningsverbinding 129
Artikel 9 Leiding - Riool 131
Artikel 10 Leiding - Warmtenet 133
Artikel 11 Waarde - Archeologie 2 135
Artikel 12 Waarde - Archeologie 3 138
Artikel 13 Waterstaat - Waterkering 141
Artikel 14 Waterstaat - Waterlopen 142

Hoofdstuk 3 **Algemene regels** **144**
Artikel 15 Anti-dubbeltelregel 144
Artikel 16 Algemene bouwregels 145
Artikel 17 Algemene gebruiksregels 146
Artikel 18 Algemene aanduidingsregels 147
Artikel 19 Algemene afwijkingsregels 151
Artikel 20 Overige regels 152

Hoofdstuk 4 **Overgangs- en slotregels** **154**
Artikel 21 Overgangsrecht 154
Artikel 22 Slotregel 155

Bijlagen bij de regels **157**
Bijlage 1 Staat van bedrijfsactiviteiten (toelichting) 158
Bijlage 2 Staat van bedrijfsactiviteiten 163

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Toelichting

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Het actualiseren van bestemmingsplannen is een wettelijke taak. Bestemmingsplannen moeten om de 10 jaar worden geactualiseerd. De actualisatie van bestemmingsplannen is dan ook een continu proces. Het doel van de actualisatie is dat er steeds een actueel overzicht bestaat van de bouw- en gebruiksmogelijkheden in een gebied. Daarbij wordt uitgegaan van de planologische mogelijkheden uit de vigerende bestemmingsplannen.

Het bestemmingsplan Haven & Industriegebied Nijmegen West 1979-51 (bedrijventerrein Westkanaaldijk) is vastgesteld op 19 december 2007. Om aan de wettelijke verplichting te voldoen dient er voor december 2017 een nieuw bestemmingsplan voor dit gebied te worden vastgesteld.

1.2 Ligging plangebied

Het bestemmingsplan voor het industrieterrein Westkanaaldijk is gesitueerd ten westen van het Maas-Waalkanaal. Het industrieterrein loopt aan de noordkant over in het industrieterrein van Weurt (gemeente Beuningen). De grens tussen beide gebieden is herkenbaar aan een smalle waterloop die tevens de gemeentegrens vormt. De zuid- en westkant wordt begrensd door de Neerbosscheweg en de Hogelandseweg (beide zijden vallen nog in het plangebied). Het plangebied grenst aan het kinderdorp Neerbosch en de gemeentegrens met Beuningen.

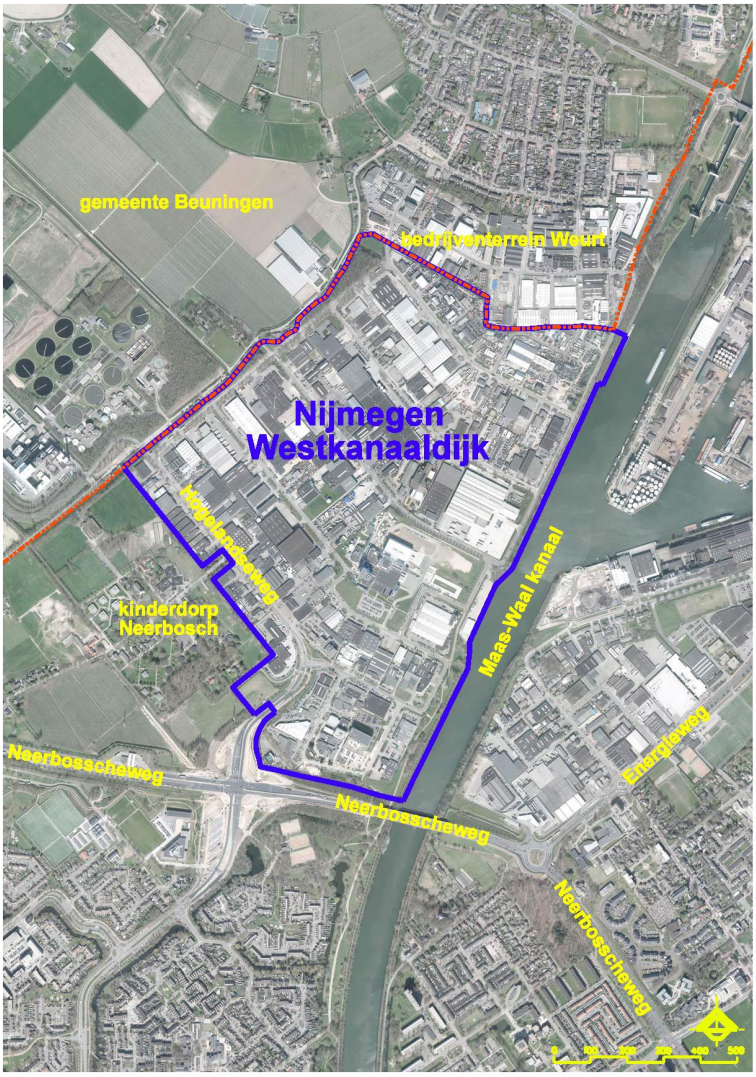

kaart: plangebied

1.3 Vigerende bestemmingsplannen

Voor het plangebied gelden de volgende bestemmingsplannen:

- Haven- en industriegebied Nijmegen West 1979-51 (vastgesteld 19 december 2007);
- Haven- en Industrieterrein Nijmegen West 1979-59 (Synthon) (vastgesteld 11 februari 2015).

Daarnaast heeft de gemeenteraad in juni 2014 het facetbestemmingsplan Archelogie vastgesteld.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vindt een beschrijving van het plangebied plaats. Er wordt ingegaan op de ruimtelijke structuur van het plangebied, archeologie en cultuurhistorie. In hoofdstuk 3 wordt het ruimtelijk beleidskader beschreven. Er wordt ingegaan op het rijks-, provinciaal-, regionaal- en gemeentelijk beleid. In hoofdstuk 4 wordt het functioneel beleidskader beschreven waarbij wordt ingegaan op de verschillende functies in het plangebied, zowel beleidsmatig als beschrijvend. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de verschillende milieuaspecten. In hoofdstuk 6 komt de plansystematiek aan de orde. Hierin wordt aangegeven hoe de verschillende functies zijn bestemd. Hoofdstuk 7 omvat de retrospectieve toets waarin wordt aangegeven welke situaties in bouw en gebruik niet in overeenstemming zijn met de vigerende bestemmingsplannen en verleende vergunningen. Tot slot is in hoofdstuk 8 ingegaan op de economische- en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Hierbij wordt ook ingegaan op de overlegreacties.

Hoofdstuk 2 Beschrijving plangebied

2.1 Ruimtelijke structuur

Het industrieterrein Westkanaaldijk bestaat als het ware uit twee delen. Namelijk een klein deel ten noorden van het noordelijke deel van de Hogelandseweg waar zich hoofdzakelijk demontagebedrijven en hiermee verwante handel in occasions en sloop(vracht)auto-onderdelen bevinden. Dit deel beschikt over een zeer informeel karakter en beschikt nauwelijks over groene kwaliteiten en is zeer compact verkaveld.

Daarnaast het grote deel, ten zuiden het noordelijke deel van de Hogelandseweg, waar zich allerlei andere bedrijven bevinden en waar duidelijk een structurerende groenstructuur aanwezig is. Dit deel heeft een veel formeler karakter dan het noordelijke deel en is minder compact verkaveld.

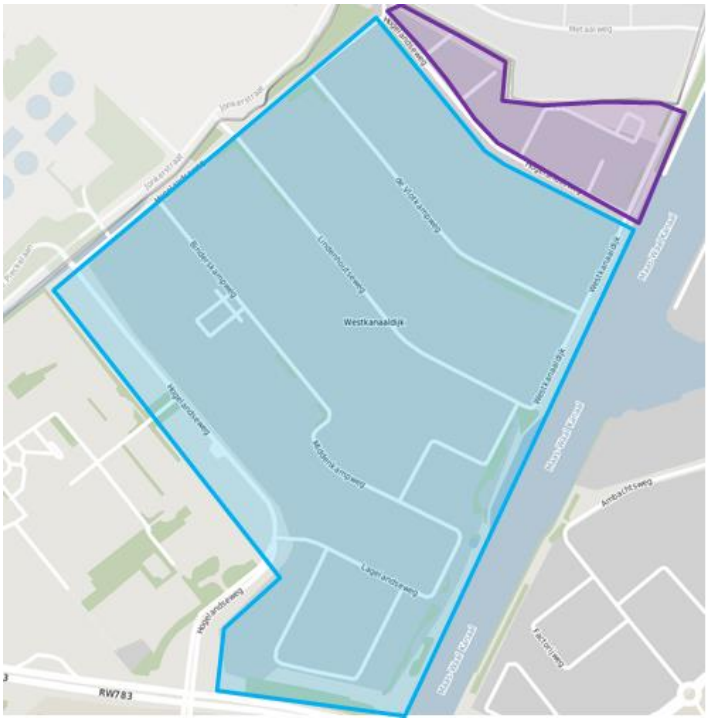

kaart: industrieterrein Westkanaaldijk

Het industrieterrein Westkanaaldijk wordt gekenmerkt door een groene inbedding in de omgeving en een sterk structurerende wegen- en groenstructuur. Hieronder worden de specifieke onderdelen van de stedenbouwkundige opbouw nader toegelicht.

Groene randen

Het industrieterrein Westkanaaldijk is aan de oost-, west- en zuidzijde voorzien van groene randen. Aan de westzijde loopt de groene rand op een natuurlijke wijze over in het buitengebied van gemeente Beuningen. Deze groene rand grenst tevens voor een deel aan het terrein van de ARN dat wordt ingebed door bosschages aan de zijde van de Hogelandseweg/ Jonkerstraat. Aan de oostzijde van West Kanaaldijk is er sprake van een meer transparante groene rand waardoor er zicht is op het Maas-Waalkanaal en de Oost kanaalhavens. De groene rand aan de zuidzijde wordt gevormd door bosschages die een buffer vormt richting de Neerbosscheweg.

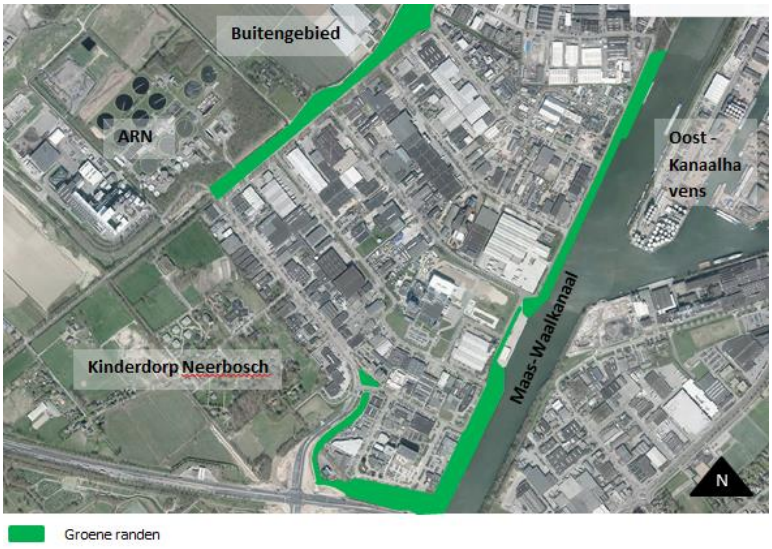

kaart: groene randen

Structurerende wegen- en groenstructuur

Nagenoeg rondom het gehele industrieterrein ligt een ontsluitingsweg met een breed wegprofiel (Hogelandseweg en de Westkanaaldijk). De hoofdontsluiting bevindt zich aan de zuidzijde (Poort Neerbosch) en ontsluit op de Neerbosscheweg en de A73. Aan de noordzijde bevindt zich een tweede ontsluiting, die via de Westkanaaldijk op de Van Heemstraweg en de Industrieweg ontsluit.

De verkeerskundige dooradering van het gebied bestaat uit een viertal verbindingswegen (de Vlotkampseweg, Lindenhoutseweg, Binderskampweg/ Middenkampsweg en de Lagelandseweg) die lopen van de noordwestrand naar de oostrand. Deze wegen lopen parallel aan elkaar en aan het terrein van Kinderdorp Neerbosch en pakken daarmee de oorspronkelijke verkavelingsrichting van het gebied op. In de richting van het Maas-Waalkanaal voorzien ze in een lichte knik zodat ze haaks op het Maas-Waalkanaal uitkomen.

De verbindingswegen beschikken over brede profielen en voorzien in langsparkeren aan de noordzijde en in groene bermen aan de zuidzijde. In deze bermen bevinden zich doorgaande bomenrijen. De bomen en de groene bermen vormen de structurerende elementen binnen het terrein. Grotendeels zijn deze groene bermen intact met uitzondering van de bermen aan de Vlotkampweg, waar diverse (haaks)parkeerplaatsen zijn toegevoegd.

Aan de noord- en zuidzijde van het industrieterrein bevinden zich nog enkele kleinere ontsluitingslussen of doodlopende straatjes die op de ontsluitings- of verbindingsweg uit komen. Aan de noordzijde, waar zich overwegend autohandelaren e.d. bevinden, vormen de Waudericweg, Vosheuvelweg en Rouwenboschweg doodlopende straatjes of een kleine ontsluitingslus waarvan de straatprofielen erg smal zijn en waar groen in het straatbeeld ontbreekt. Het straatprofiel wordt hier ingesloten door bebouwing/ hekwerken/ schuttingen en bestaat uit een smalle weg met aan weerszijde langsparkeren.

Aan de zuidzijde van Westkanaaldijk is er sprake van een langere lusvormige weg, de Microweg, waarvan het straatprofiel breed is. De weg wordt aan weerszijde voorzien van parkeerplaatsen en afgewisseld met groen.

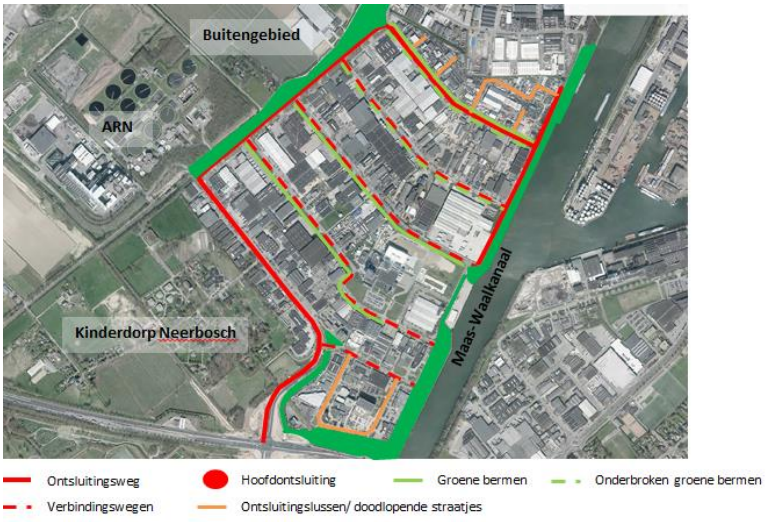

kaart: wegen en groen

Bebouwing

De bebouwing op de percelen bestaat hoofzakelijk uit reguliere sobere bedrijfsgebouwen in 1 à 2 bouwlagen en/of (grotere) loodsen die op enige afstand van de weg zijn gesitueerd. Incidenteel komen er hogere bouwvolumes voor. De korrelgrootte van de bebouwing varieert. De perceelgrenzen zijn veelal voorzien van transparante hekwerken. Aan de voorzijde van percelen worden er naast hekwerken ook incidenteel andersoortige afkadering gebruikt zoals paaltjes of plantsoenhekjes. De bedrijfspercelen zijn veelal verhard.

afbeelding: De Vlotkampweg

Opvallend op het industrieterrein van Westkanaaldijk is het bedrijfskavel van Mead Johnson Nutritions. Het betreft een groot kavel dat ingesloten wordt door drie wegen. Het kavel onderscheidt zich van andere kavels door de aanwezigheid van veel groen en bomen op eigen terrein. Door deze inrichting vormt het nu een aangename plek binnen Westkanaaldijk die tevens in de direct nabijheid van het Maas-Waalkanaal is gesitueerd. Wel behoort het tot de planologische mogelijkheden om ook dit terrein verder in te vullen met bebouwing en verharding. Voorts is er op dit kavel ook sprake van een hogere bebouwing dan op andere percelen aan de orde is.

afbeelding: Mead Johnson, Middenkampweg 2

De bebouwingstypologie aan de noordelijk gelegen strook van het industrieterrein, waar zich autohandelaren e.d. bevinden, wijkt in zijn geheel af van de hierboven beschreven reguliere sobere bedrijfsgebouwen. In deze zone bestaat de bebouwing veelal uit een samenstelling van loodsen die zijn opgebouwd uit verschillende soorten plaatmateriaal, steen of zelfs uit verplaatsbare units. De bebouwing staat direct op of erg dicht op de straat en heeft een beduidend minder representatieve uitstraling dan de bebouwing ten zuiden van deze zone. Niet alleen de bebouwing maar ook de erfafscheidingen binnen deze zone worden gekenmerkt door een grote diversiteit. De erfafscheidingen bestaan o.a. uit hekwerken (transparant of gesloten), muren van steen of plaatmateriaal. Mede door de smalle straatprofielen en gebrek aan groen in de straat ontstaat er een rommelig ongestructureerd straatbeeld.

afbeelding: Rouwenboschweg en Vosheuvelweg

Ontwikkelingen binnen en rondom Westkanaaldijk

Synthon

Het Synthonterrein bevindt zich aan de zuidzijde van het industrieterrein en bestaat uit verschillende kavels die gescheiden worden door de Microweg. Synthon heeft de ambitie om een hoogwaardige groene campus te realiseren die relatie zoekt met het Maas-Waalkanaal en de Neerbosscheweg. Er is onlangs een postzegelplan vastgesteld voor dit gebied om de gewenste ambitie van Synthon te kunnen realiseren. Dit postzegelplan wordt in zijn geheel overgenomen in dit bestemmingsplan.

afbeelding: plangebied Synthon e.o.

Beuningse plas

Ten westen van Kinderdorp Neerbosch zal in de toekomst de Beuningse Plas gerealiseerd gaan worden. Het betreft hier een zandwinningproject die een recreatie-/natuurplas binnen de gemeente Beuningen tot gevolg zal hebben. De plas wordt geprojecteerd binnen het blauw gemarkeerde vlak in de nabijheid van industrieterrein Westkanaaldijk.

Tussen gemeente Beuningen en gemeente Nijmegen zijn afspraken gemaakt dat het zandtransport van de zandwinning uit de Beuningse Plas via Nijmeegs grondgebied naar het Maas-Waalkanaal kan verlopen door middel van een zandtransportband. Het zand zal vervolgens per schip worden afgevoerd. Momenteel loopt er een alternatievenonderzoek waar het zandtransporttracé vanaf de Beuningse plas naar het Maas-Waalkanaal kan gaan verlopen.

Naar verwachting zal het transport via het industrieterrein Westkanaaldijk of de via de randen van het industrieterrein gaan verlopen en wordt er tegen die tijd een aparte bestemmingsplanprocedure voor doorlopen.

afbeelding: locatie Beuningse Plas

Beeldkwaliteit

In 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met een versoepeling van het welstandstoezicht. Voor de binnengebieden van de bedrijventerreinen Noord- en Oostkanaalhaven, West Kanaaldijk-Sluis, Winkelsteeg en De Grift heeft dat tot gevolg dat deze voortaan welstandsvrij zijn. Dit betekent dat de gemeente geen eisen meer stelt aan het uiterlijk van gebouwen of bouwwerken. De gemeente treedt alleen nog op als er 'ernstig ontsierende situaties' ontstaan. Welstandsvrij betekent overigens niet dat er zonder omgevingsvergunning gebouwd kan worden.

2.2 Archeologie

2.2.1 Beleid

Archeologische uitgangsprincipes

Archeologie is binnen de planologie een conserverende waarde. Immers, archeologie is een niet aanvulbare waarde, wat wil zeggen wat eenmaal vernietigd is, nooit meer hersteld kan worden. Vandaar dat de omgang met archeologie zo op behoud is gericht. Behoud, bij voorkeur in situ, staat voorop, en dit principe zien we op elk niveau van archeologiebeleid terug.

De wens om archeologie in situ te behouden heeft verschillende achtergronden. Ten eerste het uitgangspunt dat de natuurlijke conservering de beste is en ten tweede dat archeologie in zijn context begrepen moet worden. Een archeologische vondst, of het nu een voorwerp of een structuur is, is een drager van informatie, in relatie tot zijn omgeving. Het zal altijd iets kunnen zeggen over de lokale geschiedenis, vaak over de regionale geschiedenis en soms ook over de nationale geschiedenis of zelfs internationale geschiedenis. Archeologie zonder context heeft duidelijk aan waarde verloren.

Een derde uitgangspunt is de aanname dat toekomstige generaties mogelijk betere vormen van archeologisch onderzoek zullen hebben. Typerend voor gravend archeologisch onderzoek is dat het onderzoek het onderzoeksobject vernietigt: je kunt het maar eenmaal onderzoeken. Dit verklaart de nadruk op het goed documenteren van wat er tijdens het onderzoek aangetroffen wordt, zowel in het veld als nadien bij de uitwerking. Vandaar de hoop dat door nieuwe technieken dit mogelijk zal veranderen. Zouden we nu alles opgraven dan kan men later nooit meer onderzoek doen.

Een vierde en niet onbelangrijk punt is de economische kant van archeologisch onderzoek. Dit kan erg duur zijn, waardoor bijvoorbeeld de economische haalbaarheid van een plan in het geding kan komen. Maatregelen om de bodem niet of maar beperkt te verstoren zijn dan ook economisch zinvol.

Archeologie geeft inzicht in de (lokale) geschiedenis, en kan een belangrijke identiteitsdrager zijn. Het streven is om cultuurhistorische waarden, waaronder archeologie, mee te nemen bij inrichtingsplannen. Gebieden met een grote cultuurhistorische waarde hebben naast een grote leefbaarheid vaak ook een hogere economische waarde.

Rijksbeleid

Met de ondertekening van het Verdrag van Valletta (Malta) in 1992 is in Nederland de beleidsmatige zorg voor het archeologisch bodemarchief aanzienlijk toegenomen. In het verdrag staat: Archeologische waarden dienen als onvervangbaar onderdeel van het culturele erfgoed te worden meegenomen en te worden ontzien bij de ontwikkeling en besluitvorming van ruimtelijke plannen. Mocht bescherming onvoldoende mogelijk zijn dan dient, volgens dit verdrag, de informatie te worden onttrokken aan de bodem via archeologisch onderzoek. Uitgangspunt hierbij is dat de initiatiefnemer van de verstoring van het bodemarchief de kosten van het onderzoek dient te dragen. Inmiddels zijn de uitgangspunten van het Verdrag in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd in de Monumentenwet 1988 via de wijzigingswet Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMz, 1-9-2007).

Provinciaal beleid

De provincies hebben nog maar een beperkte rol als het om archeologie gaat. Door de Monumentenwet 1988 is de rol van het rijk en de provincies sterk afgenomen, ten gunste van de gemeenten. Deze zijn verantwoordelijk voor het opnemen van archeologie in bestemmingsplannen en voor het daarvan afgeleide vergunningenstelsel. Er zijn enkele uitzonderingen hierop: de provincies zijn verantwoordelijk voor ontgrondingen en kunnen op basis daarvan aan de ontgrondingsvergunning ook voorwaarden stellen die betrekking hebben op archeologie. Tevens is de provincie bevoegd gezag bij inpassingsplannen en bij mer-trajecten op provinciaal niveau.

De provincie Gelderland kent een groot belang toe aan goed archeologisch beleid op gemeentelijk niveau en heeft daarom de instelling van regioarcheologen gefaciliteerd, zodat vrijwel alle Gelderse gemeenten kunnen beschikken over gedegen archeologische ondersteuning bij het opstellen en uitvoeren van archeologisch beleid. Daarnaast heeft de provincie voor een drietal grotere regio's zogenaamde kennisagenda's laten opstellen, om zo de bestaande kennis en kennislacunes inzichtelijk te maken. De provincie Gelderland is verder actief betrokken bij de nominatie van de Romeinse grenszone, de Limes, tot Unesco werelderfgoed. Het is de bedoeling dat de onder deze status vallende terreinen ook planologisch beschermd gaan worden.

Gemeentelijk beleid

Het archeologiebeleid van de gemeente Nijmegen is er, in overeenstemming met Malta en de Monumentenwet 1988, op gericht om het bodemarchief zoveel mogelijk te ontzien. Indien dat niet mogelijk is, wordt voorafgaande aan de bodemverstoring archeologisch onderzoek verricht. De wijze van onderzoek wordt bepaald op basis van de vast te stellen archeologische waarden en de aard en omvang van de bodemingrepen. De archeologische (in bredere zin: cultuurhistorische) kennis die hierbij wordt vergaard, levert informatie op die mede als inspiratiebron kan dienen voor het ontwerp van een gebouw of bij het inrichten van de openbare ruimte. Zo kan het 'verhaal van de plek' ook door toekomstige generaties nog worden gelezen. De Structuurvisie voor Nijmegen uit 2013 legt nadrukkelijk een koppeling tussen archeologie en lokale identiteit en als bron of inspirator voor toerisme, een economisch belangrijke factor in de economie van de gemeente Nijmegen.

Het zal duidelijk zijn dat een betere bescherming van het bodemarchief en vooral ook het tijdig meewegen van de archeologische belangen vraagt om een zo goed mogelijk inzicht in de verwachte ligging, verspreiding en aard van het bodemarchief. Om deze reden heeft Bureau Archeologie en Monumenten van de gemeente Nijmegen een archeologische beleidskaart ontwikkeld (ABAK), waarop de belangrijkste archeologische vindplaatsen en zones en hun waardering zijn aangegeven. Deze kaart is onderdeel van de Nota Nieuw Beleid (2013) en in een bijgewerkte vorm van het facetbestemmingsplan archeologie (2014). De op de kaart aangeduide waarden worden overgenomen in (nieuwe) bestemmingsplannen. Nieuwe inzichten worden in deze kaart verwerkt en waar nodig zullen deze zo overgenomen worden in nieuwe bestemmingsplannen.

Het streven van de gemeente Nijmegen is in eerste instantie gericht op behoud in situ. Planaanpassingen kunnen de kosten voor archeologisch onderzoek overbodig maken of sterk beperken. Initiatiefnemers wordt dan ook aangeraden in een vroeg stadium met de gemeente in overleg te gaan inzake de mogelijkheden om te kijken naar de best mogelijke opties. Het kan daarbij gaan om adviezen voor de soort van archeologisch onderzoek die het beste gekozen kan worden, of om de mogelijkheden van archeologie sparend bouwen te bekijken.

2.2.2 Westkanaaldijk

Archeologische waarden

Het plangebied ligt in een gebied met meerdere archeologische waarden. Het gaat daarbij om de waarde archeologie 1, de dubbelbestemming waarde archeologie 2 en de dubbelbestemming waarde archeologie 3. Voor de waarden 1, 2 en 3 gelden de regels van het facetbestemmingsplan Archeologie (2014).

Van de waarde 1 gebieden is de archeologische waarde van het gebied nog niet door onderzoek vastgesteld, of er geldt een lage of middelhoge archeologische verwachting. Aan een waarde 1 gebied zijn ondergrenzen verbonden, waarbij archeologisch onderzoek noodzakelijk wordt. Deze grenzen bedragen voor het plangebied een oppervlak van tenminste 2.500 m^2 en een verstoring of bodemingreep die dieper dan 30 cm gaat.

Een waarde 2 gebied heeft een hoge archeologische verwachtingswaarde, die door de dubbelbestemming beschermd wordt. Aan een waarde 2 gebied zijn ondergrenzen verbonden, waarbij archeologisch onderzoek noodzakelijk wordt. Deze grenzen bedragen voor de geplande ingreep een oppervlak van tenminste 100 m^2 en een verstoring of bodemingreep die dieper dan 30 cm gaat.

Een waarde 3 gebied heeft een zeer hoge archeologische waarde, die door de dubbelbestemming beschermd wordt. Aan een waarde 3 gebied zijn ondergrenzen verbonden, waarbij archeologisch onderzoek noodzakelijk wordt. Deze grenzen bedragen voor de geplande ingreep een oppervlak van tenminste 50 m^2 en een verstoring of bodemingreep die dieper dan 30 cm gaat.

Binnen het plangebied ligt een deel van een terrein waarvan al langer de waarde vaststaat. Dit is beschreven in de catalogus van terreinen die bij de Nijmeegse Archeologische Beleidskaart hoort. Een klein deel van terrein Z-26 ligt binnen het plangebied. Terrein Z-26 is genoemd naar het voormalige weeshuis Kinderdorp Neerbosch. Dit weeshuis is in 1867 gesticht. Op dit terrein zijn in de loop der tijden vondsten gedaan die uit de late bronstijd en de Romeinse tijd stammen. Het betreft veelal losse vondsten, vaak ook nog in de 19de eeuw gedaan. Gezien de aard van de vondsten gaat het vrijwel zeker om een grafveld uit de Romeinse tijd. Van de bijbehorende nederzetting is echter nog geen spoor aangetroffen. Tot de mooiste vondsten die van dit terrein bekend zijn behoort een 9,6 cm hoog bronzen Mercuriusbeeldje, dat sinds 1891 in het bezit van het gemeentelijk museum is, en tegenwoordig in Museum Het Valkhof aanwezig is.

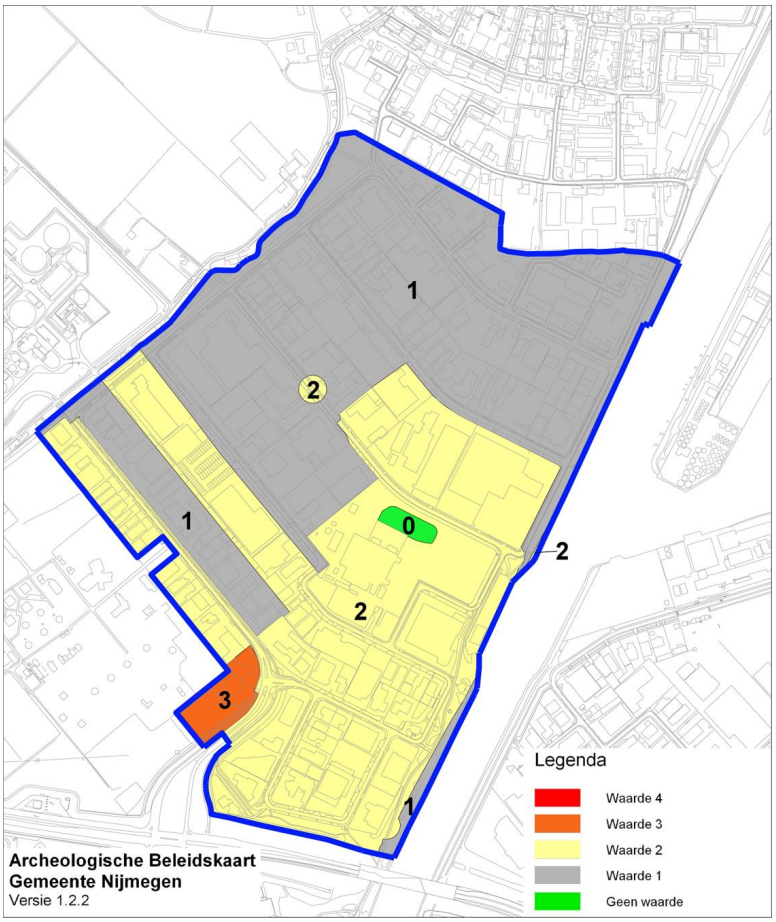

kaart: archeologische beleidskaart

Uitgevoerd onderzoek in het plangebied

Binnen het plangebied zijn slechts vier archeologische onderzoeken bekend. Het gaat daarbij om een waarneming uit 2003, een booronderzoek uit 2009 en een proefsleuvenonderzoek met doorstart naar een opgraving uit 2014/2015 en nog een booronderzoek uit 2016.

De waarneming is tussen 29 januari en 14 februari 2003 gedaan op het terrein Hogelandseweg 75. Er is geen publicatie van dit onderzoek, en in de interne database van Bureau Leefomgevingskwaliteit van de gemeente Nijmegen staat alleen beschreven dat dit gedaan is bij de aanleg van een bouwput, met als beschrijving: "kleine waarneming, niets bijzonders". Onduidelijk is dus hoe diep er gekeken is, over welk oppervlak het ging en ook andere relevante informatie ontbreekt.

Het booronderzoek dateert van 2009 en is verricht op het terrein Microweg 22 (Een inventariserend veldonderzoek via boringen aan de Microweg 22 te Nijmegen, gemeente Nijmegen, juli 2009). Er is slechts een beperkt aantal boringen gezet en een belangrijk deel ligt a-centrisch langs de Microweg. Daarmee is de zeggenschap van dit rapport erg beperkt (zie Bijlage 1)

In 2014 is op het terrein van Mead Johnson aan de Middenkampweg 2 een proefsleuvenonderzoek en een archeologische begeleiding uitgevoerd (Archeologisch onderzoek aan de Middenkampweg 2 te Nijmegen, Archeodienst Rapport 538, 28 augustus 2014, zie Bijlage 2).

In 2015 zijn vervolgens een tweede proefsleuvenonderzoek en een opgraving uitgevoerd (Nijmegen Middenkampweg 2, fase 2; Een proefsleuvenonderzoek en een opgraving, Archeodienst Rapport 660, 23 april 2015) . Daarbij zijn meerdere sporen aangetroffen uit de periode ijzertijd-Romeinse tijd en de middeleeuwen - nieuwe tijd. Het gaat hierbij met name om sporen van een grafveld(je), gebouwen en wegen (zie Bijlage 3)

Begin 2016 is er op het terrein van Mead Johnson nog een booronderzoek uitgevoerd (Inventariserend veldonderzoek verkennende fase Middenkampweg 2 te Nijmegen, Archeodienst Rapport 808, 18 januari 2016) . De resultaten daarvan zijn dat er voor de daarbij onderzochte terreinen een geringe kans op het aantreffen van archeologische waarden voorspeld werd. Dit vloeit voort uit de (andere) landschappelijke ligging dan de andere onderzochte delen aan de Middenkampweg 2 (zie Bijlage 4).

Aanpassingen archeologische beleidskaart op basis van uitgevoerd onderzoek

De waarneming is gedaan in een gebied dat in het bestemmingsplan de waarde 1 heeft, de andere onderzoeken zitten in een gebied dat de waarde 2 had. Het in 2016 onderzochte gebied wordt op basis van het rapport afgewaardeerd naar waarde 1 (lage verwachting), het opgegraven gedeelte wordt afgewaardeerd naar waarde 0, omdat er hier immers geen archeologie meer aanwezig is. De rest van de waarden blijft overeenkomstig de vorige verbeelding bestaan.

Het Franse beleg van 1794 en de Tweede Wereldoorlog

In 1794 is de vestingstad Nijmegen voor het laatst belegerd. Franse troepen hadden na het winnen van een veldslag in de omgeving van Druten, Altforst en Appeltern het beleg voor Nijmegen geslagen. In een wijde boog lagen Franse kampementen rondom de vesting, en op een aantal plekken werden loopgraven aangelegd en stonden batterijen waarmee de stad beschoten werd. Pal ten noordoosten van het plangebied zijn een tweetal Franse kampementen aanwezig. Of we daarvan resten binnen het plangebied mogen verwachten is onduidelijk.

Op basis van een recent in opdracht van de gemeente vervaardigd onderzoek betreffende de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven, is duidelijk geworden dat zich binnen het gebied ook nog (archeologische) resten uit de Tweede Wereldoorlog kunnen bevinden. In samenspraak met de gemeentelijk veiligheidsadviseur op het gebied van NGE zijn daarom een aantal gebieden geselecteerd waar de kans op resten uit de Tweede Wereldoorlog hoog is, en zijn er gebieden gedeselecteerd omdat daar waarschijnlijk inmiddels geen resten meer aanwezig zijn.

Toegevoegd zijn stellingen van geschut en luchtafweergeschut uit de periode van de bevrijding van Nijmegen en daarna. Dit zijn puntlocaties waaromheen een buffer met een straal van 30 m is genomen. Dit is in overeenstemming met de zone die vanwege de aanwezigheid van niet gesprongen munitie gehanteerd wordt. In één geval is dit uitgebreid tot 50 m vanwege het specifieke karakter van die opstelling. In totaal gaat het om zes opstellingen, waarvan er tenminste één geduid kan worden als zijnde van het Britse 94ste Light Anti Air Regiment. Deze stellingen hebben zowel onder vuur gelegen als vuur uitgebracht op Duitse stellingen. Van de luchtafweer is bekend dat zij diverse keren zelf bestookt is maar ook dat ze meerdere vliegtuigen afgeschoten hebben. Een van de getroffen Duitse vliegtuigen is pal ten oosten van het gebied in het Maas-Waalkanaal gestort. Drie zones zijn geduid als stellingen en/of militaire posities, die op basis van luchtfoto's en archiefonderzoek vanwege de mogelijke aanwezigheid van NGE als risicogebieden zijn aangewezen. Een vierde gebied, in het zuidoosten van het plangebied bevat loopgraven en mangaten. Deze zijn in eerste instantie geassocieerd met de aanwezigheid van Duitse troepen, maar kunnen naderhand ook door geallieerden gebruikt zijn. In het meest zuidelijke deel is ook sprake van meerdere mitrailleurnesten, die deel uitmaakten van het Duitse verdedigingssysteem rond de oude wegovergang over het Maas-Waalkanaal. Al deze stellingen zijn eveneens hoog verdacht op de aanwezigheid van gedumpte munitie, maar kunnen daarnaast natuurlijk ook andere zaken bevatten.

Omdat er geen volledige zekerheid bestaat over de exacte locatie en of de resten in latere tijd niet geheel of gedeeltelijk opgeruimd zijn, is gekozen om deze de waarde 'hoge verwachting' (Waarde Archeologie 2) te geven. Deze gebieden vallen voor een groot deel op de verbeelding binnen de al bestaande gebieden met Waarde Archeologie 2. Er zal in deze gebieden altijd vanwege veiligheid een onderzoek moeten plaatsvinden naar de aanwezigheid van explosieven.

Benodigd onderzoek

Indien een plan op basis van het bestemmingsplan vergunningplichtig is, kunnen voorwaarden ten aanzien van archeologie aan de vergunning worden verbonden. Uitgangspunt hierbij is de verplichting van initiatiefnemer om het bevoegd gezag te voorzien van gegevens die aantonen hoe het met de archeologische waarden is gesteld, zodat een besluit genomen kan worden over hoe hiermee om te gaan bij de planrealisatie. De exacte eisen zullen pas geformuleerd kunnen worden als de concrete, bodemverstorende ingrepen bekend zijn en welke impact de voorgenomen ingrepen op die waarden hebben. Ten laatste bij de vergunningaanvraag zullen die als concrete plannen bekend moeten zijn.

In samenspraak met het bevoegd gezag kan bepaald worden welke ingrepen wel of niet raadzaam zijn en indien uitgevoerd, welke gevolgen daar vanwege de archeologie voor de initiatiefnemer aan verbonden zullen worden.

Deze maatregelen, en de archeologische onderzoeken die vooraf kunnen gaan aan een dergelijk besluit, worden bij voorkeur als maatwerk toegepast. Ze worden dus zoveel mogelijk per geval bekeken.

Er zijn verschillende opties voor het te verrichten archeologisch onderzoek, die hieronder kort worden weergegeven.

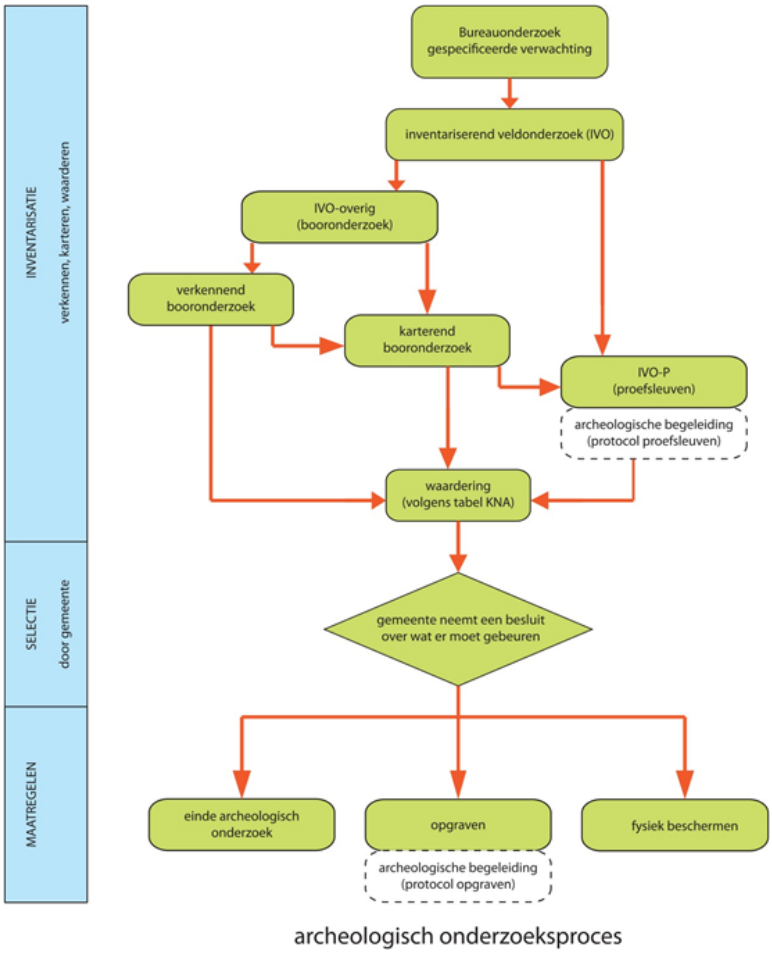

kaart: afbeelding uitgebreid archeologisch onderzoekschema, naar de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA).

Het ruitje in het midden van de bovenstaande afbeelding staat voor het rapport dat moet aantonen hoe het met de archeologie binnen het plangebied is gesteld. De daarboven staande onderzoekstappen kunnen elkaar opvolgen, maar er kan ook gekozen worden om maar één bepaald soort onderzoek uit te voeren. In het algemeen geldt dat hoe lager men in de boom komt, hoe hoger de kosten worden, maar ook dat de data die gegenereerd worden steeds beter worden.

Op basis van het advies kan de gemeente maatregelen opleggen. Deze variëren van het vrijgeven van het terrein tot het nemen van langdurige fysieke beschermingsmaatregelen. Een andere vorm kan het behoud van de archeologische waarden zijn door middel van een opgraving. Dit wordt ook wel behoud ex situ genoemd.

Meldingsplicht art. 53 Monumentenwet 1988

Archeologische vondsten gedaan bij niet-archeologisch onderzoek moeten gemeld worden, op basis van artikel 53 van de Monumentenwet 1988. Dit soort vondsten wordt aangeduid als toevalsvondst. Om het documenteren van toevalsvondsten mogelijk te maken verdient het de aanbeveling de volgende standaardtekst bij de vergunningverlening op te nemen, die refereert aan de wettelijke meldingsplicht van archeologische waarden (ex artikel 53 Monumentenwet 1988):

Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij Onze minister. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Deze melding kan ook worden gedaan bij de gemeentearcheoloog.

2.3 Cultuurhistorie

2.3.1 Beleid

Rijksbeleid

Cultuurhistorie speelt een belangrijke rol bij de ruimtelijke inrichting van ons land. Het geeft identiteit en kwaliteit aan een gebied. Om deze redenen heeft het rijk de beleidslijn ingezet om cultuurhistorie onderdeel te laten zijn van het afwegingskader bij het opstellen van bestemmingsplannen. Deze beleidslijn is verwoord in de beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg uit 2009 en heeft geleid tot wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) sinds 1 januari 2012. Met het gewijzigde Bro zijn gemeenten wettelijk verplicht cultuurhistorie deel uit te laten maken van het afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het rijk vraagt hiermee aan gemeenten om bij het opstellen van bestemmingsplannen, projectafwijkingsbesluiten en beheersverordeningen gebouwen, objecten en structuren met cultuurhistorische waarde te inventariseren en daaraan conclusies te verbinden en in het bestemmingsplan te verankeren.

De Monumentenwet 1988 vormt de basis voor de monumentenzorg. Rijksmonumenten worden op basis van deze wet aangewezen, evenals rijksbeschermde stadsgezichten.

Gemeentelijk beleid

Het gedachtengoed uit de beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg en het gewijzigde Besluit ruimtelijke ordening is aanleiding geweest om ook het gemeentelijk erfgoedbeleid te actualiseren. Dit heeft geresulteerd in de Nota Cultureel Erfgoed, die op 15 mei 2013 door de raad is vastgesteld. Deze nota beschrijft op welke manier erfgoed kan bijdragen aan de ambitie van de gemeente Nijmegen om de identiteit van de stad te behouden en te versterken. Hiervoor worden drie strategieën ingezet: duurzame ruimtelijke ontwikkeling, kennis & inspiratie en bescherming & instandhouding.

De strategie duurzame ruimtelijke ontwikkeling heeft betrekking op een toekomstbestendige stad, waar erfgoed ingezet wordt om bij gebiedsontwikkelingen de eigen identiteit van de locatie te behouden of te versterken. De verplichtingen vanuit het Besluit ruimtelijke ordening en de daaruit voortvloeiende beleidsvrijheid die we als gemeente hebben, zetten we in om deze ambitie te kunnen realiseren. Erfgoed is namelijk een factor die kwaliteit geeft aan de ruimte en daarmee ruimtelijke ontwikkelingen kan verrijken. De cultuurhistorische elementen die onderdeel zijn van de identiteit van de stad kan men niet allemaal als beschermd monument of gezicht aanwijzen, maar zijn wel onderdeel van de manier waarop we onze stad beleven, inrichten en gebruiken. De cultuurhistorische beleidskaart is de basis voor de cultuurhistorische inbreng bij het opstellen van ruimtelijke plannen.

Het bestemmingsplangebied valt binnen gebiedstype 1 van de cultuurhistorische beleidskaart. Bij deze categorie gaat het om gebieden waarin cultuurhistorisch waardevolle elementen in mindere mate aanwezig zijn. Bij ruimtelijke plannen wordt daarom alleen gestreefd naar behoud en herkenbaarheid van historische structuren. Voor dit gebiedstype wordt in het bestemmingsplan een regeling met betrekking tot bescherming van cultuurhistorische waarden opgenomen, indien sprake is van cultuurhistorisch waardevolle structuren. De bestaande situatie heeft als basis gediend bij het leggen van de bestemmingen, waarbij cultuurhistorische waarden zoveel mogelijk zijn geborgd door maatwerk toe te passen bij het leggen van reguliere bestemmingen. Voor twee historisch-geografische structuren met een zeer hoge cultuurhistorische waarden, de Schaapswetering en het Laantje van Kinderdorp Neerbosch, is in dit bestemmingsplan voorzien in maatwerk door middel van het opnemen van een aanduidingen gericht op het behoud en herstel van deze waarden.

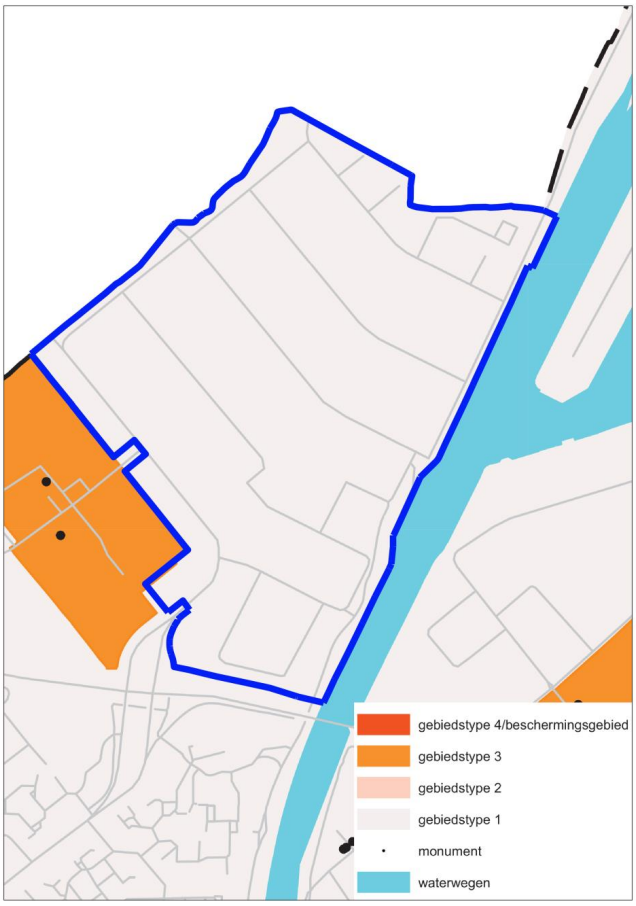

kaart: cultuurhistorische beleidskaart

2.3.2 Cultuurhistorische analyse

Ontginningsgeschiedenis

Het toponiem Hees duidt op de geografische verschijningsvorm van het terrein voor de ontginning, als plaats met (jong) loofbos en struikgewas, waar vee kon weiden. Het bosrijke gebied rond Hees werd waarschijnlijk tussen 1200 tot 1247 ontgonnen, waarbij de Hogeweg als ontginningsbasis dienst deed (Brauer & Temeer red., 2011). De bouwlanden werden in deze periode aangelegd op de hogere delen van de oeverwal. Het gebied rond de dorpskern kreeg een verkaveling van onregelmatige blokken.

Het gebied ten noorden van Neerbosch werd vroeger Honicholt en Lindenholt genoemd. Deze toponiemen duiden eveneens op de aanwezigheid van bos op deze plek (holt = hout). Op 20 november 1300 gaf Graaf Reinout I van Gelre toestemming tot ontginning van de bossen Honicholt en Lindenholt. Het landinrichtingsproject valt door organisatievorm en uiterlijke kenmerken te typeren als 'cope', een ontginningstype dat vanaf de late tiende eeuw in het noordelijk deel van de Hollands-Utrechtse laagvlakte was ontwikkeld. De graaf van Gelre gaf de woeste gronden uit aan een groep kolonisten die de ontginning van dit lager gelegen gebied uitvoerde. Behalve een eenmalig te voldoen geldbedrag voor de verwerving van de gronden van de landheer ('cope-som'), werd in een overeenkomst vastgelegd welke cijns en erfpacht er voortaan jaarlijks moesten worden betaald. Overigens was het niet de graaf die de tiend ontving, maar het Keulse kapittel van Aposteln, dat de patronaats- en tiendrechten in de parochie Nijmegen bezat. De ontginningsgeschiedenis van Lindenholt-Honicholt is voor de Gelderse geschiedenis van belang, omdat het mogelijk de allereerste cope-ontginning in dit gewest betrof (Thissen, 2000) .

De cope-ontginning bestond uit drie tiendblokken. Tiendblokken bestond uit een aaneengesloten complex van agrarische percelen waarop de last van tiend, een kerkelijke belasting, rustte. Twee van de tiendblokken van de cope-ontginning lagen in het Honicholt: het zuidoostelijk tiendblok werd begrensd door de Teersdijk ('Wicherstraisse'), St. Agnetenweg/Dorpsstraat en Dennenstraat ('Paichmanstege') en het middelste tiendblok door de St. Agnetenweg/Dorpsstraat, de Schaapswetering aan de noordelijke zijde van het Teersbroek, Jonkerstraat ('Monichstege' of 'Hartogsteeg') en Doctor de Blécourtstraat/ Lindenhoudseweg. Het noordwestelijk tiendblok in het Lindenholt werd begrensd door de Jonkerstraat, Krommestraat, Reekstraat en een natuurlijke restgeul op de grens met het dorpsgebied van Hees. De ontginningsstructuur van de drie tiendblokken bestond uit een systematische strokenverkaveling, waarvan de richting min of meer haaks op de ontginningsassen (St. Agnetenweg/Dorpstraat, respectievelijk de Jonkerstraat) stond. Het middelste tiendblok had de meest regelmatige vorm, met langgerekte percelen met een lengte van circa 1550 m. Bij de overige tiendblokken varieerde de lengte van de percelen, hetgeen samenhing met het kronkelend beloop van de ten tijde van de ontginning reeds aanwezige Teersdijk en Reekstraat. De breedte van de stroken varieerde, maar mogelijk is de standaardmaat circa 250 m geweest.

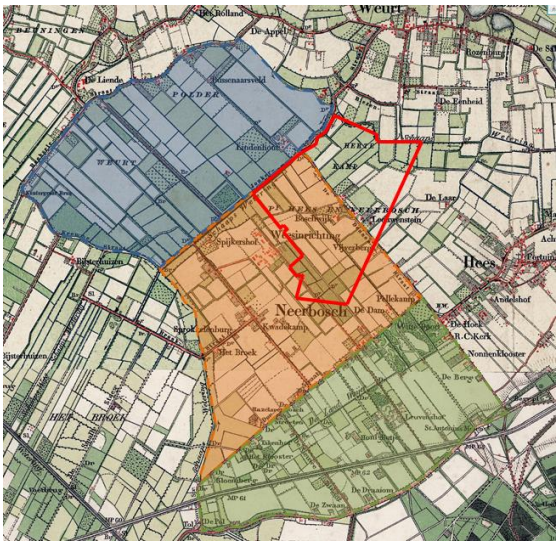

kaart: Cope-ontginning Hees-Neerbosch: tiendblok Lindenholt (blauw), noordwestelijk deel tiendblok Honicholt (oranje), zuidoostelijk tiendblok Honicholt (groen), globale begrenzing bestemmingsplangebied Westkanaaldijk (rode lijn).

Het bestemmingsplangebied omvat een gedeelte van het middelste tiendblok (Honicholt). De overige gronden binnen het plangebied, die ten noordoosten van de huidige Lindenhoutseweg (voorheen 'Paichmanstege'/ Dennenstraat) liggen, maakten in het verleden onderdeel uit van het tiendblok Gemalen, dat behoorde bij Hees.

De ontwatering van het gebied, een essentieel onderdeel van de ontginning, geschiedde via de Schaapswetering, in de 18de eeuw deels aangeduid als Togtgraft. Het toponiem 'graft' wijst erop dat de waterloop gegraven is. Gelet op het kronkelend beloop dat gedeelten van de wetering hadden, is bij de aanleg ook gebruik gemaakt van natuurlijke restgeulen. Hiervan was duidelijk sprake bij het vroegere beloop van de Schaapswetering langs het Hertekamp en langs het noordelijk gedeelte van de Jonkerstraat. Het zuidelijk gedeelte van de Schaapswetering langs de Jonkerstraat heeft een recht beloop, hetgeen er op duidt dat deze structuur door de mens werd aangelegd. Het overtollige water werd middels deze wetering, in zuidwestelijke richting afgevoerd naar de Nieuwe Wetering, om uiteindelijk bij De Tuut op de Maas te worden geloosd. De Schaapswetering deed eeuwenlang dienst als grenssloot en scheidde het grondgebied van de dorpen Hees en Weurt.

Het verkavelingspatroon in het gebied Hertekamp stond haaks op het beloop van de Dennenstraat. Sloten en greppels voerden overtollig water af naar een watergang langs de Dennenstraat, die vervolgens richting de Schaapswetering leidde. Zuidelijk van de Dennenstraat lag een landbouwweg. Langs deze weg lag een wetering die het water eveneens afvoerde naar de Schaapswetering.

Vermeldingswaardig in relatie tot de ontginningsgeschiedenis van het gebied is hoeve De Spijkerhof, die zich tegenwoordig nog ten zuiden van het plangebied bevindt. Naast de boerderij staat een 16de- of 17de-eeuws gebouw dat 'Het Spijker' wordt genoemd. Het diende waarschijnlijk als tiendhuis, waar de producten konden worden opgeslagen die als belasting (tiend) werden geïnd. Het gebouw houdt waarschijnlijk verband met de ontginnings- en gebruiksgeschiedenis van het gebied. Ook de kleine burcht 'Vryesenborch' die aan het zuidelijk uiteinde van de Jonkerstraat stond, bij de grens tussen de tiendblokken Honicholt en Lindenholt, had een relatie met de ontginning (Thissen, 2000). De eerste vermelding van 'Vryesenborch' dateert uit 1343/1344. Vermoedelijk vestigde iemand uit het geslacht Friso of Vriese zich op deze plek. De persoon was volgens Thissen betrokken bij het ontginningsproject. De burcht stond op een kunstmatige verhoging (pol), die na de afbraak van het bouwwerk bekend stond als de 'Vriezenpol'. Door de aanleg van de Neerbosscheweg is de pol tegenwoordig niet meer aanwezig.

<u>Boerenhofstedes en buitenplaatsen</u>

In de 17de en 18de eeuw werd het gebied ten westen en zuidwesten van Nijmegen populair als buitenplaats ter ontspanning, voor de welgestelden uit de stad. In vroeger eeuwen was het gebied buiten de stad nogal eens onveilig, wegens plunderingen als randverschijnsel van oorlogsvoering, maar in de 18de eeuw was het over het algemeen rustig geworden. Naast een huis in de stad lieten de rijken nu buitens inrichten op aangekochte stukken agrarische grond in het gebied rond Hees en Neerbosch. In de 19de en vroege 20ste eeuw vestigden gaandeweg ook minder prominente lieden en renteniers zich rond Hees en in mindere mate Neerbosch. Zij lieten in het gebied landhuisjes bouwen op percelen van relatief beperkte omvang, gelegen aan de bestaande wegen, waardoor de bebouwing langs deze straten steeds dichter werd. Ook oud-Indiëgangers kwamen in het gebied wonen, in al dan niet nieuw gebouwde villa's.

Binnen het plangebied lag in het verleden een aantal buitenplaatsen langs de Dennenstraat (thans Lindenhoutseweg). Blijkens de 'Kaarte van het Schependom der stad Nijmegen' uit 1757 lag in de meest westelijke hoek van het tiendblok Gemalen een buitenplaats die een zogenaamde warande (hertenkamp) bezat. Aan het begin van de 19de eeuw was de buitenplaats niet meer aanwezig. Blijkens het kadastraal minuutplan uit 1832 was de plek van de warande destijds in gebruik als bouwland. Een veldnaam ('Hertekamp') bleef herinneren aan de vroegere situatie. Bovendien bleef tot het einde van de jaren zestig van de vorige eeuw een drinkpoel in het landschap aanwezig, alsook boerderij 'Het Hertekamp'.

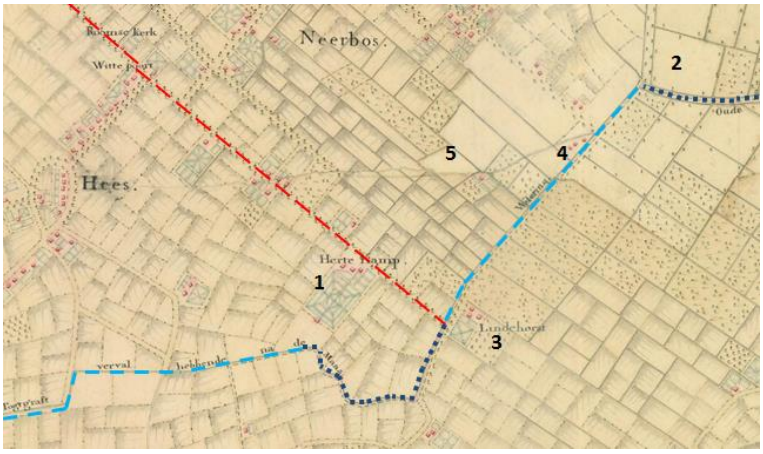

kaart: Schependom der stad Nijmegen uit 1757 (noorden onder), met aanduiding van structuren en locaties: Dennenstraat (rood gestreepte lijn), gegraven gedeelte Schaapswetering (blauw gestreepte lijn), gedeelte Schaapswetering aangelegd in natuurlijke restgeul (donker blauwe stippellijn), hertenkamp (1), plek verdwenen Vryesenborch (2), boerenhofstede Lindehorst, thans Emmahoeve (3), Spijkerhof (4), huidige locatie Kinderdorp Neerbosch (5)

Een andere buitenplaats binnen het plangebied was Leeuwenstein. Dit buiten werd vermoedelijk in de 18de eeuw gesticht door Johan van Leeuwen, burgemeester van Nijmegen. In 1754 werd bij de verkoop aangegeven dat het buiten vanouds 'Het Spijker' heette. De relatie met het nabijgelegen tiendhuis is onduidelijk. Op de buitenplaats lag een kleine vijver.

Langs de Dennenstraat lag tevens de buitenplaats Boschwijk. Bekend is dat deze buitenplaats in 1698 werd verworven en verbouwd door dr. Isaac Royenstein en in ieder geval nog in 1771 de naam 'Royenstein' droeg. Blijkens een prent uit het begin van de 18de eeuw had de buitenplaats een barokke siertuin. Vermoedelijk werd de naam van de buitenplaats aan het begin van de 19de eeuw gewijzigd in 'Boschwijk'. In die periode kwam een tuinaanleg in landschapsstijl tot stand. Tot slot lag aan de rand van het plangebied ter hoogte van het Maas-Waalkanaal de buitenplaats Vijverberg, waarvan de barokke tuinaanleg zich aan beide zijden van de Dennenstraat uitstrekte. In de jaren zeventig van de vorige eeuw verdwenen de (restanten van de) buitenplaatsen volledig ten gevolge van de aanleg van bedrijventerrein Westkanaaldijk.

afbeelding: Aquarel van de buitenplaats Royenstein, omstreeks 1700 vervaardigd door Mattheus Berkenboom

Ten westen van het plangebied bevindt zich tegenwoordig nog de Emmahoeve. De huidige boerderij stamt uit de 18de eeuw en is een opvolger van de eeuwenoude boerenhofstede 'Het Lindenhout' (ook wel 'Lindenhorst'). De boerderij is beschermd als rijksmonument. Op topografische kaarten uit het begin van de 20ste eeuw zijn aan de westzijde waterpartijen zichtbaar, die mogelijk de restanten vormden van een gracht.

Ten zuiden van het plangebied ligt het Kinderdorp Neerbosch, waarvan de geschiedenis terug gaat tot 1863. In dat jaar begon evangelist Johannes van 't Lindenhout een wezenopvang in zijn huis aan de Korte Brouwerstraat. In 1866 werd door Van 't Lindenhout de protestante weesinrichting in Neerbosch gesticht. Deze instelling groeide in de tweede helft van de 19de eeuw uit tot een omvangrijk complex, Wezendorp Neerbosch.

De weesinrichting was bereikbaar via een rechte toegangslaan die liep van het witte kerkje in Neerbosch tot de Bethelkerk in Kinderdorp. Door de aanleg van het kanaal, de Neerbosscheweg en de Hogelandseweg werd deze laan onderbroken. Gedeelten van deze toegangslaan liggen binnen het plangebied.

Veranderingen in het landschap na 1900

Aan het begin van de 20ste eeuw waren de gronden binnen het plangebied in agrarisch gebruik. In de lager gelegen zone langs de Schaapswetering lagen hooi- en weilanden. De percelen werden van elkaar gescheiden door greppels en sloten, waarlangs in sommige gevallen bomenrijen stonden. Zuidoostelijk van de lager gelegen zone langs de Schaapswetering lag een oude stroomrug. Vanwege de vruchtbare ondergrond en de gunstige waterhuishouding waren deze hoger gelegen gronden zeer geschikt voor akkerbouw en fruitteelt. Greppels en houtwallen scheidden de percelen. In deze landschappelijke zone lagen vanouds de agrarische erven en werden de buitenplaatsen Boschwijk, Leeuwenstein en Vijverberg gesticht. Het zuidelijk gedeelte van het plangebied was ingericht als productie- en hakhoutbos. Vanwege de natte omstandigheden waren de bospercelen beplant met waterminnende bomen, zoals els en wilg.

In de jaren twintig van de vorige eeuw werd het Maas-Waalkanaal aangelegd. Het gedeelte van de vroegere Dennenstraat dat door de aanleg van het kanaal werd afgesneden (Lindenhoutseweg), werd vernoemd naar de boerderij 'Lindenhout'. Deze weg kreeg een aansluiting op de kanaaldijk. Dit gold eveneens voor de landbouwweg, die ten zuiden van de Lindenhoutseweg lag. De wetering langs deze weg werd vermoedelijk na de aanleg van het kanaal verbreed, ten behoeve van de afwatering van het gebied. Tevens werd in de kanaaldijk een sluis aangebracht, waarmee water in de wetering gelaten kon worden. Het Maas-Waalkanaal maakt bovendien onderdeel uit van de verdedigingslinie in het oosten van Nederland. Om de bruggen over het kanaal te beschermen lagen er 76 kazematten aan de westzijde van het kanaal.

De transformatie van het agrarisch gebied naar een industrie- en bedrijventerrein vond vanaf het einde van de jaren zestig van de vorige eeuw plaats. Allereerst werd de Hogelandseweg gerealiseerd. Het westelijk gedeelte werd parallel aan de Jonkerstraat aangelegd. Het oostelijk gedeelte sloot haaks hierop aan. Om tevens een haakse aansluiting op het kanaal te creëren kreeg de weg een geknikt tracé. Deze ruimtelijke karakteristiek zou ook doorwerken bij de aanleg van de overige wegen binnen het plangebied. Behalve de aanleg van het bedrijventerrein werd het Maas-Waalkanaal vanaf het einde van de jaren zestig over een grote lengte verbreed, waarbij de kanaaldijk uit de jaren twintig verdween en de kazematten werden verwijderd.

Na ophoging van het gebied werd het terrein tussen de Hogelandseweg en Vlotkampweg, alsmede het terrein tussen de Vlotkampweg en Lindenhoutseweg in de loop van de jaren zeventig bebouwd. Het beloop van de Lindenhoutseweg werd in deze periode gedeeltelijk gewijzigd om een haakse aansluiting op de kanaaldijk tot stand te brengen. Tevens werd aan de noordwestzijde van het plangebied het kronkelende gedeelte van de Schaapswetering rechtgetrokken en de gemeentegrens gewijzigd. In de jaren tachtig werd de Hogelandseweg verbonden met de nieuw aangelegd autosnelweg A73. Nadien werden de terreinen tussen de Lindenhoutseweg, Binderskampweg en Hogelandweg bebouwd.

2.3.3 Cultuurhistorische waarden

Op de cultuurhistorische waardenkaart die in het kader van dit bestemmingsplan is opgesteld zijn de cultuurhistorisch waardevolle structuren aangeduid die aanwezig zijn in het plangebied. Per legenda-item van de cultuurhistorische waardenkaart is hieronder een korte beschrijving opgenomen.

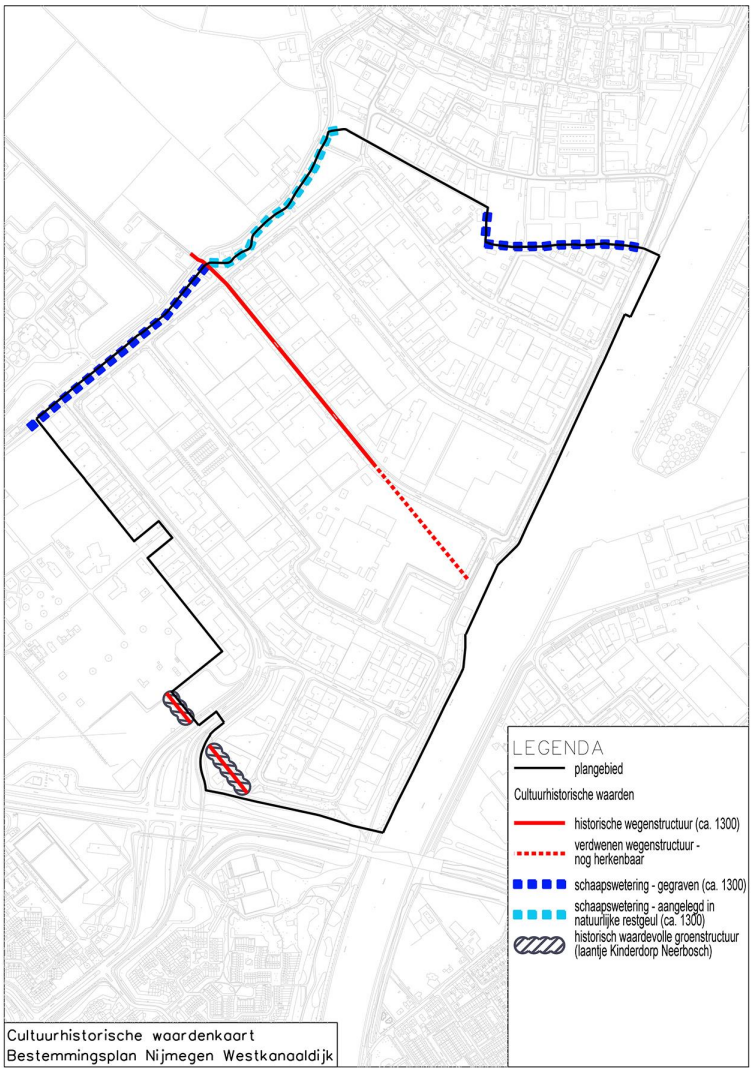

kaart: cultuurhistorische waardenkaart

Lindenhoutseweg (westelijk gedeelte)

Deze weg werd omstreeks het begin van de 14de eeuw aangelegd, als onderdeel van een cope-ontginning (tiendblok Honicholt). In de jaren twintig van de vorige eeuw werd de weg door de aanleg van het Maas-Waalkanaal doorsneden. Eind jaren zeventig werd vervolgens het oostelijk gedeelte van de Lindenhoutseweg verlegd, waarbij een haakse aansluiting op het kanaal tot stand kwam. Het westelijke gedeelte van de Lindenhoutseweg volgt nog het oorspronkelijk tracé. De aansluiting op het toegangslaantje van de Emmahoeve (voorheen 'Lindenhout', gelegen buiten het plangebied) is een waardevolle karakteristiek. Het westelijk gedeelte van de Lindenhoutseweg heeft een positieve cultuurhistorische waarde, omdat de weg nog steeds het vroeg 14de-eeuwse tracé volgt. Het profiel, de inrichting en ruimtelijke context zijn in de tweede helft van de 20ste eeuw sterk gewijzigd.

afbeelding: toegangslaantje van de Emmahoeve (buiten plangebied)

Schaapswetering

Het plangebied wordt aan de west- en noordzijde begrensd door de Schaapswetering. Van de volgende gedeelten van deze wetering is het oorspronkelijk tracé behouden gebleven.

gegraven wetering - parallel aan Jonkerstraat

Ten zuidwesten van de kruising met de Lindenhoutseweg heeft de Schaapswetering een recht beloop, hetgeen er op duidt dat de watergang door de mens werd gegraven. Dit gedeelte van de Schaapswetering werd omstreeks 1300 na Chr. aangelegd als onderdeel van de planmatig uitgevoerde cope-ontginning Honicholt-Lindenholt. Behalve het rechte beloop herinneren de parallelle ligging van de Schaapswetering aan de Jonkerstraat respectievelijk Dorpsstraat-Sint Agnetenweg, alsmede de haakse aansluiting op de Lindenhoutseweg aan de systematische opzet van dit middeleeuwse landinrichtingsproject.

wetering aangelegd in natuurlijke restgeul - parallel aan Jonkerstraat

Het gedeelte van de Schaapswetering ten noorden van de kruising met de Lindenhoutseweg heeft vermoedelijk een oudere oorsprong. Dit gedeelte van de watergang heeft een enigszins slingerend beloop. De verklaring hiervoor is dat bij de ontginning van deze gronden gebruik werd gemaakt van een natuurlijke restgeul. In de meest noordwestelijke hoek van het plangebied ligt een weilandje, waarin het landschappelijk reliëf nog zichtbaar is. Langs de slingerende Schaapswetering heeft de Jonkerstraat een gebogen tracé. Mogelijk leidde deze weg naar een oude bewoninglocatie ter plekke van de huidige Emmahoeve (voorheen boerenhofstede 'Lindenhout').

De twee beschreven gedeelten van de Schaapswetering hebben een belangrijke visueel-ruimtelijke relatie met de Jonkerstraat en de daarlangs gelegen bebouwing met kleine boomgaarden, moestuinen en weiden. In het laatste kwart van de 20ste eeuw werden deze gedeelten van de watergang enigszins verbreed.

afbeelding: de Schaapswetering werd in de late middeleeuwen gegraven. Aan de zuidzijde van het plangebied heeft de watergang een recht tracé, dat getuigt van een kunstmatige oorsprong (links). Aan de noordzijde heeft de watergang een slingerend beloop (rechts). Bij de ontginning van het landschap heeft de mens gebruik gemaakt van een geul die in het verleden was achtergelaten door een rivier.

gegraven wetering - noordoostzijde plangebied

Het derde gedeelte van de Schaapswetering dat vanuit cultuurhistorisch oogpunt waardevol is, bevindt zich aan de noordoostzijde van het plangebied. Door de aanleg van het Maas-Waalkanaal raakte de watergang afgesneden van watertoevoer. In de huidige situatie staat dit gedeelte van de Schaapswetering veelal droog. Behalve het tracé is vermoedelijk het oorspronkelijk profiel grotendeels ongewijzigd gebleven. Op enkele plekken is de watergang gedeeltelijk gedempt en bebouwd. Behoud van het oorspronkelijk profiel is vanuit cultuurhistorisch oogpunt gewenst.

De drie beschreven gedeelten van de Schaapswetering hebben een zeer hoge cultuurhistorische waarde. Deze historisch-geografische structuren zijn van groot belang vanwege de uitdrukking die ze geven aan de ontginningsgeschiedenis van het gebied. De ruimtelijke kenmerken van de Schaapswetering - m.n. de gedeelten die parallel liggen aan de Jonkerstraat - reflecteren tot op de dag van vandaag dat het gebied ten noorden van de Lindenhoutseweg in een vroegere fase in cultuur werd gebracht, dan het gebied dat aan het begin van de 14de eeuw systematisch werd ontgonnen. Daarnaast houdt de zeer hoge cultuurhistorische waarde verband met de functie van de Schaapswetering als grenssloot, ter markering van een bestuurlijke grens.

Aan de noordzijde van het plangebied ligt een gedeelte van de Schaapswetering dat in de jaren '70 van de vorige eeuw is rechtgetrokken. De cultuurhistorische waarde van deze structuur is indifferent.

Laantje Kinderdorp Neerbosch

Van de toegangslaan die liep van het witte kerkje in Neerbosch tot de Bethelkerk in Kinderdorp ligt een gedeelte binnen het plangebied. Dit gedeelte van de laan ligt in de hoek tussen de Hogelandseweg, Neerbosscheweg en Microweg (circa 130 meter). Tevens grenst een gedeelte van de laan tussen de Hogelandseweg en de Scherpenkampweg (circa 70 meter) direct aan het plangebied. Kenmerkend voor de ruimtelijke inrichting van deze restanten van de oude toegangslaan zijn:

- het rechte tracé;
- het smalle onverhard pad met aan weerszijden grasbermen;
- de enigszins verhoogde ligging ten opzichte van de omgeving;
- de laanbeplanting van Hollandse linden;
- de greppels die het laantje aan weerszijden begeleiden.

De restanten van de toegangslaan zijn historisch-geografische structuren met een zeer hoge cultuurhistorische waarde. Deze structuur komt reeds voor op de 'Kaarte van het Schependom der stad Nijmegen' uit 1757 en werd vermoedelijk omstreeks 1300 aangelegd als onderdeel van de cope-ontginning Honicholt.

afbeelding: Het laantje van Kinderdorp Neerbosch (rode stippellijn) op een litho uit het laatste kwart van de 19de eeuw (bron Regionaal Archief Nijmegen, documentnummer GN10161)

afbeelding links: het fragment van de toegangslaan nabij de Microweg

afbeelding rechts: het fragment van de toegangslaan ten westen van de Hogelandseweg

Cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan

Binnen het plangebied komen geen rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, stadsbeeldobjecten of identiteitsbepalende objecten voor. Vanwege het ontbreken van dergelijke objecten is bescherming in dit bestemmingsplan niet aan de orde.

Binnen gebiedstype 1 vormen behoud en herkenbaarheid van cultuurhistorisch waardevolle structuren het uitgangspunt. Voor het westelijk gedeelte van de Lindenhoutseweg wordt behoud geborgd door de betreffende gronden te bestemmen als weg ('Verkeer'). Het bestemmingsplan maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk die van invloed kunnen zijn op het historisch beloop van deze weg.

De Schaapswetering heeft de bestemmingen 'Water' en 'Groen'. Ter bescherming van het beloop en profiel is in dit bestemmingsplan een aanduiding 'overige zone - historisch waardevolle watergang' opgenomen. Voor het laantje van Kinderdorp Neerbosch is een aanduiding 'specifieke vorm van groen - waardevolle historische structuur' opgenomen, dat gericht is op het behoud en herstel van de aanwezige cultuurhistorische waarden. Door middel van een regeling is geborgd dat de beplantingsstructuur, het profiel en de verharding van het laantje niet zonder vergunning gewijzigd mogen worden.

Hoofdstuk 3 Ruimtelijk beleidskader

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen voor ruimte en mobiliteit tot 2040. Zo beschrijft het kabinet in de Structuurvisie in welke infrastructuurprojecten het de komende jaren wil investeren. Provincies en gemeentes krijgen meer bevoegdheden bij ruimtelijke ordening. De Rijksoverheid richt zich op nationale belangen, zoals verbetering van de bereikbaarheid.

De SVIR laat een sterke focus zien op het herstel van de economie met prioriteit bij de ontwikkeling van de mainports Amsterdam en Rotterdam, de brainport Eindhoven en de greenports met bijbehorende achterlandverbindingen. Voor de topregio's heeft het Rijk een excellente ruimtelijk-economische structuur voor ogen, door een aantrekkelijk vestigingsklimaat in een goede internationale bereikbaarheid van de stedelijke regio's en concentratie van de topsectoren. Hiervoor moeten genoeg woningen, bedrijventerreinen en kantoren beschikbaar zijn. En deze moeten passen bij de wensen van bedrijven en hun werknemers. In Nijmegen bevindt zich een van deze topregio's: de Health Valley.

Uitgaande van de verantwoordelijkheden van het Rijk zijn de ambities uitgewerkt in rijksdoelen tot 2028 en is aangegeven welke nationale belangen daarbij aan de orde zijn. Het kabinet heeft in de SVIR 3 rijksdoelen geformuleerd:

- de concurrentiekracht vergroten door de ruimtelijk-economische structuur van Nederland te versterken. Dit betekent bijvoorbeeld een aantrekkelijk (internationaal) vestigingsklimaat;
- de bereikbaarheid verbeteren;
- zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

Hiervan zijn 13 onderwerpen van 'nationaal belang' afgeleid, waarvoor centrale sturing nodig wordt geacht en waarvoor het Rijk verantwoordelijk is en haar bevoegdheden wil inzetten. In vergelijking met eerder rijksbeleid wordt veel aan lagere overheden overgelaten. Planologische besluiten worden niet meer preventief getoetst op de naleving van nationale normen tenzij het de directe belangen van Rijkswaterstaat, het ministerie van Defensie en het ministerie van EL&I inzake weg- en waterbeheer, defensieterreinen rijksinpassingsplannen voor energie-infrastructuur betreft.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn rijksregels opgenomen ten aanzien van de ruimtelijke inrichting van Nederland. Deze zijn van belang voor de inhoud van bestemmingsplannen. Het kabinet heeft de keuze voor deze onderwerpen gemaakt in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Deze structuurvisie bundelt het nationale ruimtelijke en infrastructuurbeleid in 13 nationale belangen. Met de uitbreiding van het Barro en het Bro (Besluit ruimtelijke ordening) is de juridische verankering van de SVIR nagenoeg compleet.

Een deel van het Barro is gebaseerd is op eerdere planolgische kernbeslissingen (pkb's) en beleidsnota's die in de SVIR worden herbevestigd. Deze onderdelen volgen de nahangprocedure en kunnen vervolgens in werking treden. Het betreft de volgende onderdelen:

- Rijksvaarwegen;
- Project Mainportontwikkeling Rotterdam;
- Kustfundament;
- Grote rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie;
- Hoofdwegen en landelijke spoorwegen;
- Electriciteitsvoorziening;
- Buisleidingen van nationaal belang voor het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Natuurnetwerk Nederland;
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament;
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte);
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde;
- Ruimtereserving parallelle Kaagbaan.

3.1.3 Besluit ruimtelijke ordening

Met ingang van 1 januari 2012 is het gewijzigde Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in werking getreden. Aan het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is de ladder voor duurzame verstedelijking toegevoegd. Daartoe is een artikellid ingevoegd op grond waarvan overheden nieuw te realiseren stedelijke ontwikkelingen dienen te motiveren met behulp van een drietal opeenvolgende stappen.

1. er wordt beschreven dat de voorgenomen stedelijke ontwikkeling voorziet in een actuele regionale behoefte;
2. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel a, blijkt dat sprake is van een actuele regionale behoefte, wordt beschreven in hoeverre in die behoefte binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan worden voorzien door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins, en;
3. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel b, blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan plaatsvinden, wordt beschreven in hoeverre wordt voorzien in die behoefte op locaties die, gebruikmakend van verschillende middelen van vervoer, passend ontsloten zijn of als zodanig worden ontwikkeld.

Recent is er aan artikel 3.1.6 van het Bro een nieuw lid toegevoegd met als doel om buiten twijfel te stellen dat aan het stellen van regels in onder andere een bestemmingsplan slechts ruimtelijke ordeningsmotieven ten grondslag mogen liggen, en dus geen economische gronden.

Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening in de vorm van een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Met de ladder voor duurzame verstedelijking wordt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten nagestreefd.

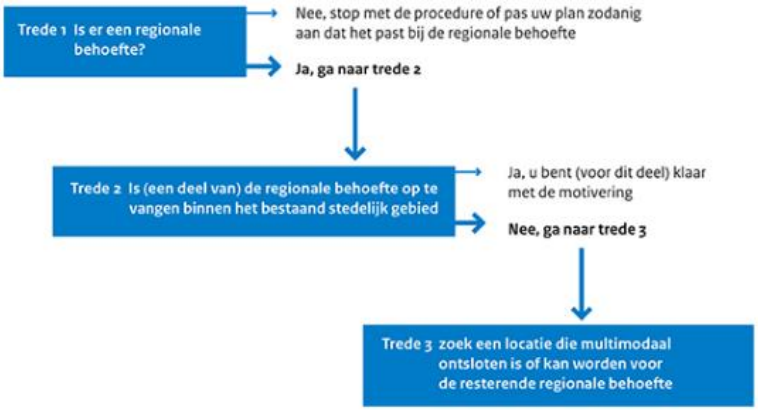

kaart: Ladder voor duurzame verstedelijking

3.1.4 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden via een koninklijk besluit In dit wetsvoorstel (de Wabo) worden de toestemmingen samengevoegd die nodig zijn als een burger of een bedrijf op een bepaalde plek iets wil gaan slopen, (ver)bouwen, oprichten of gaan gebruiken. Het moet daarbij gaan om plaatsgebonden activiteiten die op een of andere manier van invloed zijn op de fysieke leefomgeving. Daartoe zijn ca. 25 vergunningen, ontheffingen en meldingen (toestemmingen) op het gebied van ruimte, bouwen, milieu, natuur en monumenten geïntegreerd tot één omgevingsvergunning. Dit heeft geleid tot de invoering van één loket, één (digitaal) aanvraagformulier, één bevoegd gezag (één aanspreekpunt), één uniforme en in het algemeen ook kortere procedure, één procedure voor bezwaar en beroep en één handhavend bestuursorgaan. De samenvoeging heeft geleid tot een omvangrijke vermindering van het aantal toestemmingen en een daarmee overeenkomende vermindering van administratieve lasten.

Het bij deze wet behorende Besluit omgevingsrecht (Bor) is met ingang van 1 november 2014 gewijzigd. Door deze wijziging is de regeling voor vergunningsvrij bouwen en de mogelijkheden om af te wijken van het bestemmingsplan (door middel van de zogenaamde kruimelgevallen-regeling), verder uitgebreid.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Provinciale Omgevingsvisie Gelderland

In de Omgevingsvisie Gelderland (december 2015) staan de hoofdlijnen van het provinciale beleid over onderwerpen als ruimte, water, mobiliteit, economie, natuur en landbouw.

Hoe draagt de provincie bij aan een toekomstbestendig Gelderland? De provincie kiest er in deze Omgevingsvisie voor om vanuit twee hoofddoelen bij te dragen aan gemeenschappelijke maatschappelijke opgaven. Deze zijn:

1. een duurzame economische structuur;
2. het borgen van de kwaliteit en veiligheid van onze leefomgeving.

Deze twee hoofddoelen benadrukken de rol en kerntaken van de provincie als middenbestuur. Zij beïnvloeden elkaar. Economische structuurversterking vraagt om een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Dat is een goede bereikbaarheid en voldoende vestigingsmogelijkheden. Het betekent ook een aantrekkelijke woon- en leefomgeving met de unieke kwaliteiten van natuur, water en landschap in Gelderland.

De provinciale hoofddoelen zijn in verschillende hoofdstukken opgenomen en vertaald in provinciale ambities. Afhankelijk van het accent van de ambitie, zijn ze opgenomen onder het deel 'Divers', 'Dynamisch' of 'Mooi' Gelderland:

1. Divers Gelderland betreft de regionale verschillen in maatschappelijke vraagstukken en opgaven en het koesteren van de regionale identiteiten. Zo heeft het Rivierenland andere regionale economische en culturele motoren dan de Stedendriehoek;
2. Dynamisch Gelderland betreft de provinciale ambities die zich afspelen op met name ruimtelijk-economisch vlak, bijvoorbeeld wonen, werken, mobiliteit;
3. Mooi Gelderland betreft de Gelderse kwaliteiten die bescherming dan wel ontwikkeling nodig hebben en die tegelijk richting geven aan ontwikkelingen. Denk aan cultuurhistorie, natuur, water, ondergrond.

Per ambitie is de aanpak op hoofdlijnen beschreven. De nadere invulling vindt plaats via provinciale uitvoeringsprogramma's en samenwerking met partners. Daarmee is de Omgevingsvisie een 'plan' dat richting geeft en ruimte biedt; geen plan met exacte antwoorden. Ofwel: 'de Omgevingsvisie gaat over het speelveld en de spelregels, niet over de uitkomst van het spel.' Uitnodigingsplanologie is sturen op doelen en kwaliteit, niet op de exacte middelen.

Bij het maken van de Omgevingsvisie zijn vier majeure opgaven naar voren gekomen. Het gaat om opgaven die van belang zijn voor heel Gelderland, maar met name in specifieke regio's spelen en in hun aard juist multisectorale aspecten benadrukken. Wat daarbij opvalt is dat de stedelijke gebieden, vanwege de opgaven die daar actueel zijn, meer aandacht krijgen dan voorheen. De provincie ziet voor zichzelf hier een relatief grotere rol dan in de vorige omgevingsplannen. Het gaat daarbij om:

- de economische kracht van de stedelijke netwerken (Arnhem-Nijmegen, Ede-Wageningen en de Stedendriehoek);
- de Gelderse corridor (de spoor-, weg en waterverbinding tussen de Rotterdamse haven en het Ruhrgebied);
- de versterking van de Veluwe als toeristisch aantrekkelijk natuurgebied;
- de krimp van de bevolking in de Achterhoek.

Het accent van stedelijke ontwikkelingen verschuift van nieuwbouw naar het vitaliseren van bestaande gebieden en gebouwen. Voor een goede afweging van keuzes voor locaties van nieuwe gebouwen staat de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik centraal. Met deze ladder wordt een transparante besluitvorming en een zorgvuldige ruimtelijke afweging nagestreefd. Het gaat om het tijdig afwegen van kansen en mogelijkheden om bestaande gebouwen te benutten bij overwegingen van nieuwe bebouwing.

Een goede afweging volgens de ladder vraagt om kennis van de bestaande voorraad. Gekoppeld daaraan zijn er vragen over de opgaven en kwaliteiten in een gebied:

- past de ontwikkeling bij de doelen in Gelderland? Zo ja:
- hoe voegt de ontwikkeling extra kwaliteit toe aan een gebied?

Als juridische basis gebruikt de provincie de ladder voor duurzame verstedelijking die het Rijk heeft vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In elk bestemmingsplan dat voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling dienen gemeenten volgens de rijksladder aan de hand van drie stappen de locatiekeuze te motiveren. Deze rijksladder is van provinciaal

belang. Aangezien de juridische borging van de ladder al geregeld is in het Bro, heeft de provincie de ladder niet nogmaals opgenomen in de provinciale omgevingsverordening.

3.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

De doelstellingen uit de Omgevingsvisie zijn juridisch vertaald in de Omgevingsverordening Gelderland (december 2015). De verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de Provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De Omgevingsverordening richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, mobiliteit en bodem. De Omgevingsverordening heeft de status van een Ruimtelijke verordening in de zin van artikel 4.1 Wet ruimtelijke ordening.

In de verordening zijn ten aanzien van regionale bedrijfsterreinen, waartoe het industrieterrein Westkanaaldijk behoort, bepalingen opgenomen die aangeven dat bedrijven uit de categorie 1 en 2 niet zijn toegestaan. In afwijking van het bepaalde kan in een bestemmingsplan de mogelijkheid van vestiging van bedrijven in de milieucategorie 1 en 2 worden toegestaan op locaties waar dit vanwege de milieuzonering of vanuit overwegingen van ruimtelijke kwaliteit gewenst is. In de toelichting bij het bestemmingsplan dient dit te worden onderbouwd.

In dit bestemmingsplan worden bedrijven uit de categorie 1-5 mogelijk gemaakt. Op grond van het vigerende bestemmingsplan konden al bedrijven uit de eerste twee categorieën gevestigd worden. Het is daarmee een voortzetting van het huidige planologische regime. Daarnaast nemen we de milieuzonering uit het vigerende bestemmingsplan over. In het midden van het plangebied kunnen de meest zware bedrijven (milieucategorie 2-5) zich vestigen. In het overgrote deel van het industrieterrein kunnen zich bedrijven in milieucategorie 2-4 vestigen. Aan de zuidzijde, het dichtst gelegen bij de woongebieden (Lindenholt) en Kinderdorp Neerbosch, mogen alleen lichtere bedrijven zich vestigen (milieucategorie 1-3). Daarmee biedt het bestemmingsplan voldoende mogelijkheden voor zwaardere bedrijven, maar wordt tevens rekening gehouden met de omgeving.

3.3 Regionaal beleid

Sinds 1 juli 2015 bestaat de Stadsregio Arnhem-Nijmegen niet meer als officiële bestuurslaag. Hierdoor is er geen instantie meer direct verantwoordelijk voor het regionale beleid op het gebied van mobiliteit, ruimte, wonen en werken. Voor de beleidsvelden wonen, detailhandel en bedrijventerreinen geldt dat provincie Gelderland in haar omgevingsvisie en omgevingsverordening nog wel verwijst naar de regionale afspraken. Voor deze beleidsvelden worden nog steeds regionale afspraken vastgelegd in gezamenlijk overleg met regiogemeenten en provincie. Ook voor andere beleidsvelden blijft regionale afstemming in veel gevallen noodzakelijk.

3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Structuurvisie Nijmegen 2013, kansen voor ontwikkeling tot 2030

De Structuurvisie 2013 geeft het ruimtelijk beleid weer tot 2020. Het accent zal de komende jaren in de wijken meer op consolidatie en kleinschalige vernieuwing komen te liggen. De focus ligt op behoud, verduurzaming, eigentijdse aanpassingen, herbestemming en transformatie van bestaande woningen en gebouwen naast de ontwikkeling van het Waalfront, Nijmegen CS en de Waalsprong. Duurzaamheid krijgt een prominente rol in deze visie en kent een brede invulling. In de Structuurvisie is gekozen voor duurzame stedelijke ontwikkeling als leidend principe en de de volgende speerpunten:

- Typisch Nijmegen, de ambitie is om de bestaande en voor Nijmegen unieke kwaliteiten zoveel mogelijk te behouden en waar mogelijk te versterken. De typerende kwaliteiten zijn: de unieke ligging in het landschap, de ruimtelijke dragers van de stad, de historische gelaagdheid, de dynamiek: Nijmegen is een stad in beweging en de duurzaamheid krijgt een prominente rol in deze visie met een brede invulling;
- Economische structuurversterking, de ruimtelijke kwaliteit van een stad is afhankelijk van de economische aantrekkingskracht. We willen ruimte bieden voor de ontwikkeling van de economische dynamiek van een wijk. We willen de creativiteit van ondernemers de ruimte geven;
- Karakteristieke wijken, onze ambitie is om wijken te hebben waarin mensen graag wonen met een variatie in het aanbod van woningen (zowel in woningtype als in prijsklasse).

Onder het speerpunt Economische structuurversterking is het volgende opgenomen: "We zien de gevolgen van de economische crisis sterk terug in de uitgifte van bedrijventerreinen. De ambitie wat betreft bedrijventerreinen is om voldoende en kwalitatief geschikte ruimte te hebben voor bedrijvigheid zonder overaanbod te creëren. Daarom wordt gekozen om zoveel mogelijk bestaand bedrijventerrein eerst te benutten, dan wel te herstructureren voordat wordt overgaan tot de aanleg van nieuw bedrijventerreinen.

3.4.2 Coalitieakkoord 2014-2018, Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend

Nijmegen werkt aan een duurzame en innovatieve economie, met werkgelegenheid die kansen en ontplooiingsmogelijkheden biedt voor al haar inwoners. Daarbij maken we optimaal gebruik van de sterke punten van de stad: de hoogopgeleide bevolking, de aanwezigheid van kennisinstellingen, de kritische geest, de innovatie. Een goede bereikbaarheid is vanuit economisch perspectief belangrijk, omdat het een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor bedrijven is. Ook goede vestigingsfactoren voor bewoners spelen een rol, want 'werken volgt wonen'. Dus een goede woonomgeving, groen, culturele activiteiten en een bruisende stad zijn van belang voor onze economische ambitie. In het economisch beleid nemen kennisintensieve bedrijvigheid en creatieve bedrijvigheid een steeds belangrijker plaats in. Semiconductors, Health en Technology, Energie en Milieu en Toerisme zijn de speerpunten.

Hoofdstuk 4 Functioneel beleidskader

4.1 Economie

Provinciaal beleid

Over de planning en programmering van nieuwe bedrijventerreinen maakt iedere regio afspraken met Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. Dit zijn afspraken over onder andere: de confrontatie vraag-aanbod, regulering aanbod, segmentering, herstructurering, grondprijsmethodiek, toepassing van de ladder voor duurzaam ruimtegebruik en monitoring. De gemaakte afspraken worden opgenomen in de Regionale Programma's Bedrijventerreinen (RPB's) en door GS gepubliceerd in het provinciaal blad. Uitgangspunt van het Gelderse bedrijventerreinenbeleid is om eerst de ruimte op bestaande bedrijventerreinen optimaal te benutten, voordat nieuwe terreinen worden ontwikkeld. Met dit beleid wil de provincie leegstand en verpaupering van de bestaande bedrijventerreinen voorkomen en de kwaliteit van het buitengebied behouden. Dit beleidspunt is tevens opgenomen in de Omgevingsverordening Gelderland en het daarbij behorende instrument de Ladder voor duurzaam ruimtegebruik. In de Omgevingsverordening is opgenomen dat in bestemmingsplannen de functiewijziging tot bedrijventerrein alleen mogelijk gemaakt kan worden indien het plan onderdeel uitmaakt van het regionale afsprakenkader.

Regionaal Programma Werklokaties (RPW)

De markt voor bedrijventerreinen, perifere detailhandel en kantoorlocaties is (boven-)regionaal. Er is de afgelopen jaren sprake van een groot aanbod van deze werklocaties in de regio en maar weinig vraag. Dit heeft geleid tot een overaanbod van werklocaties, m.n. in de bedrijventerreinenmarkt. Voor de economische ontwikkeling van de regio is het van groot belang dat gemeenten elkaar niet onnodig beconcurreren in de sterk aanbodgerichte markt. Het weer in balans brengen van vraag en aanbod in de markt voor werklocaties is een vraagstuk dat alleen in regionaal verband aangepakt kan worden.

De samenwerkende regiogemeenten en de Provincie Gelderland hebben besloten om de afspraken met betrekking tot de in 2013 vastgestelde programma's voor Bedrijventerreinen (RPB) en Detailhandel (RPD) te herijken en vraag en aanbod in overeenstemming te brengen in een nieuw Regionaal Programma Werklocaties (RPW). De provincie is nauw betrokken bij de ontwikkeling van het Regionaal Programma Werklocaties en zal deze - na vaststelling - ook als uitgangspunt hanteren bij de beoordeling van bestemmingsplannen met betrekking tot bedrijventerreinen, detailhandelslocaties en kantorenlocaties in de regio. Westkanaaldijk maakt geen onderdeel uit het RPB en RPW omdat het om een bestaand en reeds geheel uitgegeven bedrijventerrein gaat. Daarnaast zijn er geen plannen voor grootschalige herontwikkeling en herstructurering op het bedrijventerrein.

Gemeentelijk beleid

Bedrijventerreinen

Nijmegen kent een kwalitatief gedifferentieerd aanbod van bedrijventerreinen. Onze ambitie is om voldoende en kwalitatief geschikte ruimte te hebben voor bedrijvigheid zonder overaanbod te creëren. We kiezen ervoor om zoveel mogelijk bestaand bedrijventerrein eerst te benutten, dan wel te herstructureren voordat we overgaan tot de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Ook streven we naar goed bereikbare en zorgvuldig beheerde en onderhouden bedrijventerreinen. Jaarlijks monitoren we vraag en aanbod naar bedrijventerreinen. De afgelopen periode hebben we geconstateerd dat vraag en aanbod behoorlijk uit de pas liepen. Er is sprake geweest van een veranderende en stagnerende vraag naar bedrijventerreinen als gevolg van de lang aanhoudende mondiaal economische crisis. Dat is voor ons aanleiding geweest om een uitgebreidere vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen te maken. Het college heeft in februari 2014 de notitie "Vraag- en aanbodanalyse: Een actualisatie van het bedrijventerreinenbeleid" vastgesteld. De conclusies uit deze vraag- en aanbodanalyse hebben niet tot andere beleidskeuzes geleid. Wel resulteerde dit in een bijstelling van de gemiddelde jaarlijkse vraagbehoefte naar maximaal 6 ha per jaar vanaf 2013/2014. Daarnaast is de fasering van een aantal bedrijventerreinen bijgesteld.

Een ongewenste ontwikkeling op Westkanaaldijk is de verdere uitbreiding van demontagebedrijven en hiermee verwante handel in occasions en sloop(vracht)auto-onderdelen, zoals deze nu voornamelijk plaatsvindt aan de noordzijde van de Hogelandseweg. De uitstraling van deze bedrijven, die vanwege de mogelijke milieuhinderlijkheid als (OBM-) vergunningplichtig worden benoemd in het Besluit omgevingsrecht (Bor), wordt als negatief ervaren. Verdere uitbreidingsmogelijkheden voor deze bedrijven waren reeds beperkt in het vigerende bestemmingsplan en deze bepalingen zijn overgenomen in dit bestemmingsplan. Vanwege de vergelijkbare ruimtelijke uitstraling worden, van de in de bovenstaande bepaling in het Bor uitgezonderde vormen van demontage (scooters, bromfietsen en motorfietsen) én de reparatie en handel in vrachtwagens, onder de bovenstaande regeling gebracht. Vanwege de ontwikkelingen ten aanzien van de milieuregelgeving, waardoor het gemakkelijker is dan voorheen om demontagebedrijven te onderscheiden van reguliere garagebedrijven, worden de uitzonderingsbepalingen voor de garagebedrijven, zoals deze op het vigerende bestemmingsplan nog wel van toepassing zijn, niet langer noodzakelijk geacht.

In het bestemmingsplan zijn aan de noordzijde van de Hogelandseweg een aanduiding voor demonteren van autowrakken en overige voertuigen en een aanduiding voor groothandel in vrachtwagens opgenomen. Dergelijke bedrijven mogen zich in deze zone vestigen en uitbreiden. Elders in het plangebied is demontage en groothandel in vrachtwagens alleen toegestaan op de bestaande percelen. Voor deze percelen is een aanduiding opgenomen. Er is een 'uitsterfregeling' opgenomen dat zodra het gebruik op deze percelen wordt beëindigd, demontage dan wel groothandel in vrachtwagens niet meer is toegestaan.

Detailhandel

De Detailhandelstructuurvisie Nijmegen (2004) geeft een analyse van de bestaande voorzieningenstructuur in Nijmegen. Hoofddoelstelling van het beleid is het versterken van de evenwichtig opgebouwde voorzieningenstructuur. Tegelijkertijd wil de gemeente ruimte bieden aan nieuwe ontwikkelingen, rekening houdend met bestaand aanbod. In de Strategische notitie "Detailhandel in uitvoering" (juli 2005) en het Regionaal Plan van de Stadsregio wordt het volgende gezegd over grootschalige en perifere detailhandel (GDV/PDV): de gemeente Nijmegen gaat terughoudend om met vestiging van grootschalige en/of perifere detailhandel buiten de traditionele winkelgebieden. Het is de bedoeling dat grootschalige detailhandelsformules bij voorkeur worden ingepast in de bestaande winkelstructuur.

Op het bedrijventerrein Westkanaaldijk wordt alleen perifere detailhandel toegestaan in de categorie auto's. Het gaat hierbij om een vorm van detailhandel die al aanwezig is op het bedrijventerrein en niet of moeilijk inpasbaar is in bestaande en/of traditionele winkelcentra vanwege de volumineuze aard van de goederen en vanwege de benodigde (wijze van) bevoorrading. Andere categorieën PDV, zoals detailhandel in boten, caravans, keukens, tegels, sanitair, tuincentra, tuininrichtingsartikelen, bouwmarkten en wooninrichting zijn niet toegestaan. Grootschalige detailhandel wordt op het bedrijventerrein Westkanaaldijk uitgesloten.

Ondergeschikte detailhandel wordt onder voorwaarden toegestaan bij bedrijven. Het gaat om detailhandel dat in het verlengde ligt van de bedrijsvoering maar daaraan ondergeschikt is. Voor ondergeschikte detailhandel geldt een aantal voorwaarden. Zo is de toegestane omvang gemaximeerd en dient de detailhandel plaats te vinden in een afgeschermde ruimte. Ondergeschikte detailhandel is niet toegestaan bij bedrijven die vallen onder de food categorieën. In artikel 3.4.4 van de planregels is hiervoor een regeling opgenomen.

Kantoren

Zelfstandige kantoorvestiging wordt niet toegestaan op een bedrijventerrein. Volgens de definitie is een zelfstandig kantoor: "een gebouw of gebouwencomplex welke door haar aard en indeling is bestemd om uitsluitend of in hoofdzaak dienstig te zijn tot het verrichten van administratieve en/of wetenschappelijke arbeid, en welke door aard en omvang een zelfstandig karakter heeft". Nieuwbouw van kantoren wordt in woonwijken toegestaan (tot 500 m^2) en langs hoofradialen in de stad (tot 1.000 m^2). In het kader van behoud waardevolle panden (kloosters, scholen e.d.) wordt een omzetting naar kantoorbestemming mogelijk gemaakt tot 1.500 m^2. Nieuwe kantoorontwikkelingen groter dan 1.500 m^2 dienen in de directe nabijheid van een centraal station plaats te vinden. In de Structuurvisie van Nijmegen is uitgesproken dat er naast kantoorontwikkeling in het Stationsgebied (CS) ook mogelijkheden zijn bij het station van Lent.

Zelfstandige kantoorvestiging op industrieterrein Westkanaaldijk wordt niet toegestaan, uitgezonderd de vestiging van kleinschalige kantoren in een bedrijfsverzamelgebouw tot een maximale omvang van 200 m^2. Deze bedrijfjes bieden ondersteunende dienstverlening aan de gevestigde bedrijven op industrieterrein Westkanaaldijk of andere bedrijventerreinen in Nijmegen en zijn van dien aard en omvang dat deze zijn te beschouwen als kantoorwerkzaamheden vergelijkbaar met inpandige ondersteunende kantoorwerkzaamheden van reguliere (productie)bedrijven zelf zoals die op het industrieterrein zijn gevestigd. Dit type dienstverlening gevestigd in een bedrijfsverzamelgebouw is, gelet op de verwevenheid met de reguliere bedrijvigheid, gebaat bij vestiging op een bedrijventerrein.

Commerciële dienstverlening

In 2011 is de notitie "Een bruisende binnenstad" vastgesteld, waarin vestigingsregels voor commerciële dienstverlening in de binnenstad zijn opgenomen. Het toestaan van commerciële dienstverlening buiten het stadscentrum wordt per wijk bekeken. Bij commerciële dienstverlening kan gedacht worden aan een adviesbureau, kapper, pedicure, accountants, ontwerpers, architecten etc. Het gaat vaak om kantoorachtige bedrijvigheid die we niet op een bedrijventerrein willen vestigen. Commerciële dienstverlening is uitgesloten op bedrijventerrein Westkanaaldijk.

Bedrijfswoningen

Op het bedrijventerrein is nog sprake van een tweetal bestaande bedrijfswoningen. De vestiging van nieuwe bedrijfswoningen wordt voor het hele plangebied uitgesloten. In het bestemmingsplan zijn de bestaande bedrijfswoningen aangegeven met de aanduiding 'bedrijfswoning' binnen de bedrijfsbestemming. Voor de voormalige bedrijfswoningen is deze aanduiding niet meer opgenomen. De bestaande bedrijfswoningen hebben op het industrieterrein een bijzondere status. De geluidsbelasting ter plaatse van een (bedrijfs)woning op een gezoneerd industrieterrein kan immers geen grond vormen voor weigering van een vergunning voor een inrichting op het industrieterrein. Ter bescherming van het woonklimaat kunnen ook geen maatregelen worden voorgeschreven waardoor het speciale vestigingsklimaat voor inrichtingen op het industrieterrein wordt aangetast (zie o.a. ABRvS 24 januari 2007, nr. 200600676/1).

4.2 Verkeer en vervoer

4.2.1 Nijmegen Duurzaam Bereikbaar

Het Nijmeegse mobiliteitsbeleid is in oktober 2011 vastgesteld in de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar. De gemeente Nijmegen stelt zich ten doel de bereikbaarheid van de stad te garanderen en te verbeteren. Daarbij is verkeersveiligheid een randvoorwaarde voor nieuw aan te leggen infrastructuur volgens de richtlijnen van Duurzaam Veilig. Een multimodale aanpak staat daarbij centraal, waarbij de reiziger een keuze wordt aangeboden uit een aantal aantrekkelijke alternatieven: soms is de auto de beste keuze, soms de fiets, soms het openbaar vervoer en soms een combinatie van vervoerswijzen. Daarnaast neemt de gemeente maatregelen om het verkeerssysteem als totaal duurzamer te maken. Hierbij is de samenhang tussen het mobiliteitsbeleid en ruimtelijke ordeningsbeleid van groot belang. Het verstedelijkingsbeleid van de gemeente gaat uit van een concentratie van ruimtelijke ontwikkelingen op een aantal knopen die goed bereikbaar zijn met de fiets en met het openbaar vervoer. Ook nieuwe grootschalige woningbouwontwikkelingen, zoals de Waalsprong, moeten goed ontsloten worden voor fiets, openbaar vervoer en auto. Voor bedrijventerreinen geldt dat deze zoveel mogelijk aan de rand van de stad worden gesitueerd met goede verbindingen naar de rijkswegen. Transferia worden op strategische plekken aan de rand van de stad gerealiseerd waar overstappen op het HOV mogelijk is. Bij elke geplande nieuwe ontwikkeling wordt onderzocht wat de effecten zijn op de bereikbaarheid. Dat kan leiden tot extra maatregelen, de keuze voor een andere locatie of in het meest extreme geval tot het niet doorgaan van de ontwikkeling. Tenslotte richt het beleid zich op maatregelen die leiden tot een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het stimuleren van duurzame vervoerswijzen. Waar al deze maatregelen onvoldoende soelaas bieden, komt het vergroten van de capaciteit als optie in beeld.

Door de realisatie van De Oversteek eind 2013 is de verkeersstructuur in de stad ingrijpend veranderd. Hierdoor en door de maatregelen op het rijkswegennet (verbreding A50) zal de doorstromingsproblematiek verschuiven van het gebied ten noorden van de Waal naar de zuid- en westflank van de stad. In het gebied ten zuiden van de Waal en ten oosten van het Maas-Waalkanaal is nu al sprake van hoge verkeersdruk. De ruimtelijke mogelijkheden om nieuwe infrastructuur aan te leggen zijn hier beperkt. De aanleg van De Oversteek wordt daarom door de gemeente Nijmegen aangegrepen om door dynamisch verkeersmanagement het verkeer beter te beheersen en de doorstroming te verbeteren. In de wegenstructuur neemt de S100 als doorstroomroute in de stad daarbij een belangrijke plaats in. Om die doorstroming te garanderen zal waar nodig het verkeer aan de rand van de stad gebufferd worden en worden alternatieven (OV en fiets) en spitsmijden gestimuleerd.

4.2.2 Autoverkeer

Een goede bereikbaarheid van Nijmegen per auto is in de eerste plaats gediend met een goede en betrouwbare afwikkeling van het verkeer op de autosnelwegen rondom de stad. Het is van groot belang dat deze autowegen goed functioneren. Er is dan namelijk geen noodzaak om dóór Nijmegen te rijden als je niet in Nijmegen hoeft te zijn. Al het doorgaande verkeer gaat buiten de stad om, terwijl het bestemmingsverkeer de stad vanuit de beste windrichting kan benaderen. Binnen de stad hanteren we 3 beleidslijnen:

- doorstromen: met de opening van De Oversteek ontstaan meer mogelijkheden om het verkeer te spreiden en kunnen we beter bijsturen in geval van calamiteiten. Het is een goed alternatief voor een deel van de verplaatsingen door het centrum. De gemeente zet in op een goede doorstroming van het verkeer in de stad via de S100 (zie afbeelding): dit is een aaneengesloten route waarop de doorstroming optimaal is;
- doseren: als de doorstroming op de S100 op piekmomenten onder druk staat, wordt het verkeer op de invalswegen naar de route toe "gebufferd". De gemeente zet zwaar in op dynamisch verkeersmanagement: we monitoren het verkeer en waar nodig sturen we bij. Zo krijgen we steeds meer grip op verkeer;
- overstappen: ten noorden, zuiden en westen van Nijmegen bieden we transferia aan waar automobilisten kunnen overstappen op het openbaar vervoer of de (elektrische) fiets.

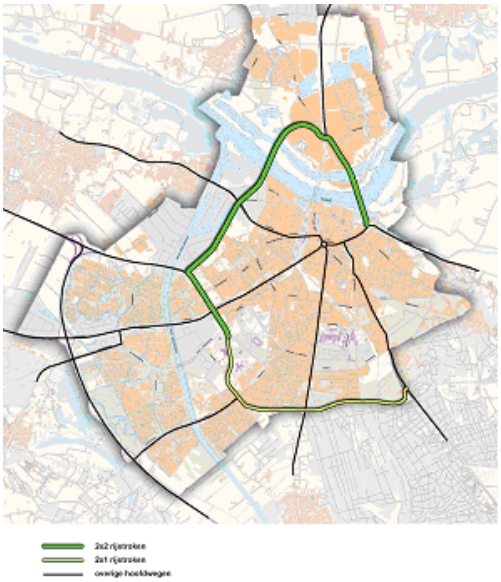

kaart: Groene route (S100)

De Oversteek en S100 zijn sinds november 2013 in gebruik en laten een verlichting zien op het Nijmeegse wegennet. Deze route raakt het plangebied en is een goed alternatief voor de route door de stad. Maar er zijn nog verschillende werkzaamheden die de bereikbaarheid beïnvloeden, zoals de dijkteruglegging en het groot onderhoud aan de Waalbrug. Daarom zal voor het autoverkeer in sterke mate worden aangestuurd op het zo

goed mogelijk managen van de verkeersstromen en het stimuleren van het spitsmijden.

De Hogelandseweg loopt als gebiedsontsluitingsweg door het plangebied.

4.2.3 Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer (OV) moet een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het verbeteren van de bereikbaarheid van Nijmegen en haar knooppunten. Het streven is een toename van het gebruik van het OV. De kracht van het OV ligt vooral bij zoveel mogelijk gebundelde vervoersstromen, dus wordt vooral de kwaliteit van de stromen met de meeste reizigers verbeterd. Openbaar vervoer moet echter niet alleen een goed alternatief zijn voor de auto (bereikbaarheidsfunctie). Ook degenen die niet over een geschikt, eigen vervoermiddel beschikken moeten per openbaar vervoer naar de belangrijke (sociale) voorzieningen kunnen reizen (sociale functie).

De bestaande spoorwegen vormen de ruggengraat van het OV. Om regionale verplaatsingen beter te kunnen bedienen, wordt StadsregioRail ontwikkeld. StadsregioRail voorziet in meer regionale treinen per uur en extra stations op de verbinding tussen Duiven, Arnhem, Nijmegen en Wijchen. In Nijmegen betreft het de nieuwe stations Lent en Goffert. In aanvulling hierop wordt een netwerk van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) ontwikkeld. Het HOV bedient de belangrijkste knooppunten en bestemmingen in Nijmegen en omgeving en is vooral geschikt voor afstanden tussen de 3 en 10 kilometer. De voormalige Stadsregio heeft zes te ontwikkelen regionale HOV-lijnen vastgelegd, waarvan er vier liggen op Nijmeegs grondgebied. Inmiddels rijden er twee HOV-lijnen:

- Breng Direct lijn 300 tussen Arnhem, Huissen, Bemmel, Lent, Nijmegen CS en Heyendaal;
- Breng Direct lijn 331 tussen Velp, Arnhem, Elst, Oosterhout, Nijmegen CS en Weezenhof.

Als eerste zal de lijn Heijendaal-Nijmegen Centraal-Centrum-Waalsprong worden ontwikkeld. Voor deze verbinding wordt gestreefd naar een tramverbinding, die wordt doorgetrokken naar Bemmel en aansluit op de verbinding Arnhem-Huissen-Bemmel-Nijmegen. Hiervoor zijn en worden doorstromingsmaatregelen getroffen in de vorm van busbanen en het inbouwen van prioriteit bij verkeerslichten. Waar mogelijk wordt de kwaliteit nog verder verbeterd. De nog te ontwikkelen andere twee HOV-lijnen lopen van Nijmegen Centraal Station, via Plein '44 naar Beuningen; en van Beuningen naar Heyendaal via Poort Neerbosch en station Nijmegen- Goffert. Het HOV-lijnennet gaat de knooppunten, transferia en omliggende woongebieden met elkaar verbinden. Hiervoor is ook het normale, onderliggende lijnennet van belang voor de verbinding van de knopen met de wijken en de wijken onderling. De fijnmazigheid van een openbaar vervoer netwerk is van belang voor de bereikbaarheid, maar zorgt er ook voor dat het openbaar vervoer een aantrekkelijk alternatief is voor de auto.

Westkanaaldijk is een gebied dat niet optimaal wordt bediend door openbaar vervoer. Over de Hogelandsweg rijdt lijn 11 vanuit Beuningen via stations Dukenburg en Goffert naar Heijendaal en verder naar station Nijmegen. Deze lijn rijdt tweemaal per uur en staat enigszins ter discussie omdat het aantal reizigers vanuit Beuningen niet zo groot is. Het is dus onzeker hoe het openbaar vervoer in de uitwerking van de OV-visie van de provincie Gelderland eruit komt te zien. De bediening van bedrijventerreinen per openbaar vervoer is vaak lastig. Proeven waarbij buslijnen over bedrijventerreinen gaan rijden, worden vaak snel weer stopgezet omdat er onvoldoende gebruik van wordt gemaakt. De OV-visie van de provincie biedt kansen om meer maatwerk-oplossingen te bieden, bijvoorbeeld door maatwerkoplossingen, deelfietsen of - auto's, vrijwilligerssystemen e.d. Dit initiatief zou vooral vanuit het gebied zelf moeten komen en kan vervolgens ondersteund worden door gemeente en provincie.

4.2.4 Langzaam verkeer

In Nijmegen liggen veel bestemmingen op korte afstand van elkaar. De fiets is hier een goed alternatief voor de auto. Van alle korte ritten (tot 7,5 kilometer) wordt 37% per fiets afgelegd. Dit percentage willen we laten toenemen. De gemeente gaat daarom de komende jaren door met het opwaarderen van het fietsroutenetwerk en het realiseren van snelfietsroutes op de belangrijkste verbindingen. Snelfietsroutes zijn doorlopende en aantrekkelijke fietsroutes dwars door de stad, die woonlocaties verbinden met belangrijke stedelijke bestemmingen, ook vanuit de regio. Snelfietsroutes zijn zo direct mogelijk en bieden de fietser extra kwaliteit in de vorm van doorstroming (voorrang, minder oponthoud, groen bij verkeerslichten), vlakke verharding en aantrekkelijkheid (autoluw, schone lucht, sociale veiligheid, omgeving). Snelfietsroutes proberen we te ontvlechten van drukke autoroutes door woonstraten fietsvriendelijk in te richten. Naast de hoofdfietsroutes moet het de keuze voor de fiets aantrekkelijker worden door de inrichting van parallelle (schone lucht) routes en fijnmazige verbindingen door de verblijfsgebieden. Door de snelfietsroutes willen wij meer forenzen op de (elektrische) fiets krijgen, maar natuurlijk ook voor schoolverkeer of sociaal recreatieve motieven.

Wij werken de komende jaren aan de rest van het fietsnetwerk. Een fijnmazig fietsnetwerk is belangrijk, omdat de fiets een belangrijk onderdeel moet gaan uitmaken van de vervoersketen, het verwisselen van vervoerssysteem, bijvoorbeeld van fiets op trein. Minstens zo belangrijk als goede fietsverbindingen zijn tenslotte goede en veilige stallingen. Het doel van het fietsbeleid is om zoveel mogelijk mensen te laten profiteren van de voordelen van het fietsen. Deze voordelen zijn enerzijds persoonlijk (gezondheid, in de stad vaak sneller) en anderzijds maatschappelijk (bereikbaarheid centrum en voorzieningen, milieu).

De onderliggende doelstelling die hierbij hoort is dat zodanig geïnvesteerd moet worden in de fiets dat men in de stad een goed alternatief heeft voor verplaatsingen met de auto. Deze doelstelling wordt vertaald in een aantal taken:

- realiseren van directe en samenhangende routes;
- verhogen van verkeersveiligheid fietsers;
- realiseren van comfortabele en aantrekkelijke routes;
- optimaliseren van aansluiting tussen openbaar vervoer en fiets.

Een toename van het fietsgebruik kan bereikt worden door een fietsroutenetwerk te realiseren met een maaswijdte van 400-600 meter, dat de belangrijkste routes voor het fietsverkeer omvat en de voornaamste voorzieningen ontsluit. Het plangebied bevat geen wegen die onderdeel uitmaken van het fietsroutenetwerk. De snelfietsroute Nijmegen-Beuningen (via voormalige stamlijn) ligt net buiten het plangebied.

4.2.5 Expeditieverkeer

Op het gebied van (beroeps)goederenvervoer streeft Nijmegen naar een marktconform beleid, waarbij de overheid de randvoorwaarden schept om de markt tot kwalitatieve oplossingen te verleiden. Het streven is om tot een reductie van het aantal verkeersbewegingen te komen en daarbij zowel CO_2-reductie als een gezonde businesscase te realiseren. Dit wordt mede bereikt door transportbedrijven die voorop durven lopen extra te belonen in de vorm van specifieke privileges. Daarnaast is ook afstemming op regionaal niveau van belang. Dit gebeurt door continue afstemming met de markt en omliggende gemeenten (vooral Arnhem). De gemeente Nijmegen werkt mee aan het stimuleringsprogramma Lean&Green en kent tenslotte ook nog de Groene Hub. Dit is een project voor het verduurzamen van het goederen- en busvervoer. In dit project zorgen deelnemers uit de regio Arnhem-Nijmegen ervoor dat lokaal opgewekt groen gas gebruikt wordt voor het openbaar vervoer. Tevens streven we om de bevoorrading steeds meer buiten de spits te laten plaatsvinden, hiermee ontlasten we het rijkswegennet en houden we onze stad goed bereikbaar voor alle modaliteiten.

4.2.6 Parkeren

De afgelopen jaren zijn stedelijke, maar ook regionale en landelijke ontwikkelingen op het gebied van verkeer en vervoer, ruimtelijke ordening en economie, van invloed geweest op het parkeerbeleid. Het parkeerbeleid is opgenomen in de parkeernota "Kiezen en Delen; parkeren in Nijmegen, parkeernota 2013-2017" (2012). De Parkeernota biedt voldoende ruimte en mogelijkheden voor maatwerk met het oog op toekomstige ontwikkelingen. Samen met stakeholders in de stad wordt gewerkt aan een verdere volmaking van de parkeerprodukten, hiertoe wordt een marketingplan opgesteld zodat het parkeren meer als een service gezien wordt. Daarbij worden de ontwikkelingen op het mobiliteitsvlak op de voet gevolgd, zoals de ingebruikname van de Oversteek, de vernieuwde Waalbrug, de stadsuitbreiding in Nijmegen Noord en de wenselijkheid van meer transferia. Verder wordt er ruimte gecreëerd voor nieuwe technologische ontwikkelingen op parkeergebied (o.a. routeringsysteem, digitalisering en meer mogelijkheden tot het bieden maatwerk).

Het parkeerbeleid wordt gestuurd op de punten leefbaarheid, aantrekkingskracht van de binnenstad en bereikbaarheid. Daarbij gaan we als leidraad uit van de volgende drie uitgangspunten:

- leefbaarheid in de wijken: in de wijken is een rechtvaardige verdeling van de schaarse openbare ruimte (waaronder parkeerplaatsen) en het voorkomen van parkeeroverlast wenselijk. Hierbij is maatwerk noodzakelijk, bijvoorbeeld in de tijden waarop parkeerregulering van kracht is, tarieven en specifieke regelingen voor specifieke doelgroepen;
- bruisende binnenstad: aantrekkelijke, voldoende en goed bereikbare parkeerruimte in en om de binnenstad is erg belangrijk. De bezoekers van onze stad worden gastvrij ontvangen. Parkeren is een onderdeel van de service aan onze bezoekers. Dit betekent voldoende parkeergelegenheid, een kwalitatief hoogwaardig aanbod en duidelijkheid over de tarieven. Parkeren is immers direct gerelateerd aan de levensvatbaarheid van de economische functies en voorzieningen;
- bereikbare parkeervoorzieningen: vanuit de bereikbaarheid stimuleren we dat verkeersdeelnemers gericht kiezen of zij met fiets, auto of OV reizen. Het parkeerbeleid kan bijdragen aan het bevorderen van het selectieve gebruik van de auto, waarbij de groei van de automobiliteit voor kleinere afstanden wordt beperkt ten gunste van bereikbaarheid, leefbaarheid en luchtkwaliteit. Parkeren in het centrum blijft mogelijk, maar parkeren op afstand vormt een aantrekkelijk alternatief. Het uitgangspunt is dat de automobilist een keuze heeft waar hij zijn auto neerzet: binnen de singels, aan de rand van het centrum of goedkoop aan de rand van de stad in een transferium. Goede communicatie en informatie aan de bezoeker en een goede parkeerroutering zijn essentiële randvoorwaarden.

Verder kent de gemeente Nijmegen een herziening Nota Parkeernormen (januari 2016) en

beleidsregels Parkeren (mei 2016). Voordat een bouwplan kan worden uitgevoerd, is een omgevingsvergunning nodig. Bij het beoordelen van een ontwikkeling kijkt de gemeente of rekening is gehouden met het vereiste aantal parkeerplaatsen. Op deze manier wordt overlast in de omgeving zoveel mogelijk beperkt. In de beleidsregels Parkeren wordt helderheid gegeven over het aantal te realiseren parkeerplaatsen bij diverse functies en de werkwijze bij het bepalen van de normen.

Aangezien de stedenbouwkundige bepalingen in de bouwverordening zijn vervallen, moeten de parkeerregels in het bestemmingsplan worden opgenomen. Daarbij wordt verwezen naar de beleidsregels Parkeren. De parkeerregels zijn zowel van toepassing op bouwplannen als bij gebruikswijzigingen. In de planregels is opgenomen dat indien gedurende de planperiode de beleidsregels wijzigen, de gewijzigde regels gelden. Er wordt dus altijd getoetst aan de actuele parkeernormen zoals die gelden ten tijde van de aanvraag omgevingsvergunning.

4.3 Groen, natuur en landschap

4.3.1 Natura 2000 en Natuurbeschermingswet

Het plangebied heeft geen directe relatie met de beschermde natuurgebieden (natura 2000 of Beschermde Natuurmonumenten) in de omgeving van Nijmegen, er is ook geen wezenlijke schade te verwachten.

Het plangebied ligt ook niet in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) of de Groene Ontwikkelingszone (GO), de waardevolle natuurgebieden die in de Omgevingsvisie Gelderland opgenomen zijn. De Omgevingsvisie is wat dat betreft niet van toepassing.

4.3.2 Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Nederlandse Flora- en faunawet in werking getreden. Deze nieuwe wet regelt de bescherming van dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet bundelt alles wat te maken heeft met de bescherming van flora en fauna in Nederland die voorheen in verschillende wetten was opgenomen. Ook is de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn (Europees) en het CITES-verdrag (overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde soorten wilde dieren en planten) in de Flora en faunawet verwerkt. Hierdoor heeft Nederland nu één wet voor de bescherming van alle in het wild voorkomende beschermde soorten.

Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Deze wet hanteert daarbij het "nee, tenzij principe". Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn. Alleen onder strikte voorwaarden zijn afwijkingen van de verbodsbepalingen mogelijk. Hiertoe zal een ontheffing ex artikel 75 moeten worden aangevraagd. De ontheffingsaanvraag moet onderbouwd zijn door een goed onderzoek naar het voorkomen van en de effecten op beschermde soorten.

In de Flora- en faunawet is daarnaast een zogenaamde 'algemene zorgplicht' opgenomen. De zorgplicht is van toepassing op alle planten en dieren, ongeacht of ze wettelijk beschermd zijn. De zorgplicht houdt in dat er bij ingrepen zoals bouwactiviteiten altijd zorgvuldig moet worden omgegaan met de aanwezige planten en dieren. Schadelijke activiteiten moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Bevoegd gezag voor de Flora- en faunawet is het Ministerie van EZ.

Aangezien dit een actualisatiebestemmingsplan betreft zijn er geen negatieve effecten op (beschermde) planten- en diersoorten te verwachten.

4.3.3 Groenplan De groene draad (2007)

Het groenbeleid is vastgelegd in "De groene draad - kansen voor het Nijmeegse groen" en heeft als doelstelling:

- inzicht te geven in het totaal van groene ontwikkelingen in en om de stad en hun onderlinge samenhang;
- een sturingsinstrument voor het bestuur te zijn voor groene ontwikkelingen in de stad;
- vanuit een groen toekomstperspectief een gids of leidraad te zijn voor toekomstige stedelijke ontwikkelingen;
- de groene ambities te benoemen voor de komende jaren die vertaald worden in een uitvoeringsprogramma.

De hoofdgroenstructuur en de hoofdbomenstructuur zijn de basis en de ruggengraat van het groen in Nijmegen. Deze structuren houden we dan ook in stand.

Vanuit de opzet van het gebied zijn twee niveaus van een groenstructuur te herkennen: een zogenaamde externe groenstructuur aan de randen en een interne groenstructuur in de verschillende straten. De externe groenstructuur is de groene, veelal dichte beplantingszone aan de randen van het totale gebied. De dichte beplanting op de grens met de gemeente Beuningen, op het talud van de Neerbosscheweg en als overgang naar het Kinderdorp Neerbosch. Langs het kanaal is een afwisseling van open en gesloten groengebieden met een duidelijke bomenstructuur langs het kanaal. Deze groenzone is op de meeste plaatsen nog intact en schermt het gebied af van het veelal omliggende landelijke gebied. Binnen het gebied bestaat de groenstructuur uit brede groenstroken aan één zijde van de wegen. De bomen in deze groenstrook zijn de dragers van het groen op het bedrijventerrein.

De externe groenstructuur heeft drie functies: landschappelijk, ecologisch en recreatief. De groenstructuur schermt het bedrijventerrein af van het omliggende landschap. De landschappelijke beplanting aan de randen van het bedrijventerrein bepaalt voor een belangrijk deel het groene karakter van het gebied. De beplanting heeft een natuurlijk karakter, dichte struwelen met bomen en heesters, graslandvegetaties met enkele greppels of sloten. Deze zijn noodzakelijk voor de regulering van de grondwaterstand en het kwelwater. Het groen van het bedrijventerrein vormt een schakel binnen de totale ecologie van de stad. Het kanaal is een belangrijke ecologische corridor met een aaneengesloten groenstructuur en een directe relatie naar het omliggende landschap. Vooral de groenstroken langs het kanaal en langs de Neerbosscheweg hebben ook een recreatieve functie. De aanwezige wandel- en fietspaden bieden de mogelijkheid voor een korte wandeling door het groen en een aantrekkelijke fietsroute. Deze fietsroute loopt parallel aan het kanaal vanaf de sluis bij Weurt tot aan Malden. Er loopt ook nog een snelfietsroute vanaf Beuningen, over het Kinderdorp naar het fietspad over de brug.

De groenstroken langs de wegen op het bedrijventerrein noemen we de interne groenstructuur. Langs alle wegen op het bedrijventerrein ligt aan één zijde een brede groenstrook. In het noordelijk gedeelte van het bedrijventerrein liggen zelfs aan beide zijden van de weg groenstroken. In deze strook staat een doorgaande bomenrij. Zij bepalen voor een belangrijk deel de groene aankleding op het bedrijventerrein en vormen de scheiding tussen bedrijfruimte en openbaar gebied. In de nieuwe opzet blijven deze groenstroken gehandhaafd als stroken gras met de boomstructuur. Daar waar de bomen ontbreken wordt gekeken of de rijen compleet gemaakt kunnen worden.

Monumentale bomen

Monumentale bomen weerspiegelen net als monumentale gebouwen de geschiedenis van de stad. Om de cultuurhistorische betekenis van het groen in de stad te waarborgen, zijn de monumentale bomen geïnventariseerd. Monumentale en waardevolle bomen zijn minstens 50 jaar oud, hebben een cultuurhistorische betekenis en hebben een goede

levensverwachting.

De oude toegangsweg naar het Kinderdorp Neerbosch werd geflankeerd door een Lindenlaan die inmiddels uitgegroeid is als monumentale laan. Het cultuurhistorische karakter van deze laan is het bewaren zeker waard. Hiervoor is binnen de bestemming Groen de aanduiding 'specifieke vorm van groen - waardevolle historische structuur' opgenomen.

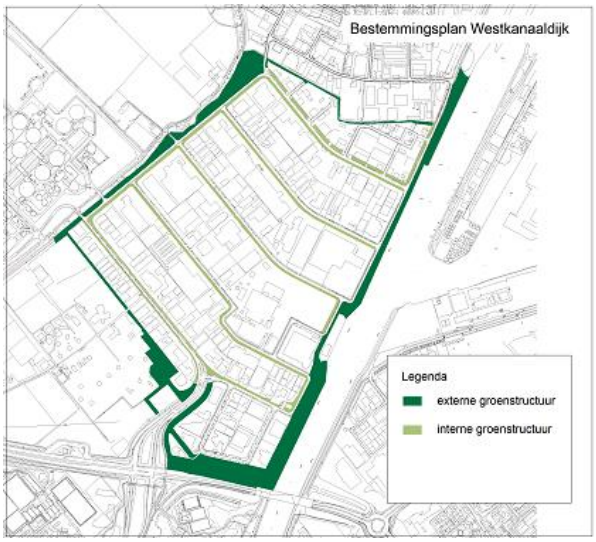

kaart: groenstructuur

4.3.4 Handboek stadsbomen (2009)

Het Handboek Stadsbomen is een uitwerking van het Groenplan "De Groene draad, kansen voor het Nijmeegse groen". Het Handboek Stadsbomen vormt het kader voor inrichtingsplannen en beheerplannen voor de openbare ruimte waar het bomen betreft. Het handboek is daarnaast te definiëren als toetsingskader voor ruimtelijke plannen en initiatieven en biedt inzicht in de beleidsuitgangspunten ten aanzien van bescherming, aanplant, beheer en kap van bomen.

De hoofddoelstelling van het Handboek Stadsbomen is het waarborgen van de duurzame instandhouding van het Nijmeegs bomenbestand door middel van behoud èn ontwikkeling. De volgende uitgangspunten staan daarbij centraal:

- optimale inzet van middelen;
- waarborgen van een vitaal bomenbestand;
- zorgen voor draagvlak; zorgvuldig afwegen, bewust besluiten en tijdig communiceren;
- meer bomen en meer kronen. Inzet op kwantiteit en kwaliteit.

Het Handboek Stadsbomen heeft betrekking op alle bomen binnen de gemeentegrenzen. Dat zijn dus niet alleen de park-, laan- en straatbomen, maar ook bomen in tuinen en op particuliere terreinen. Voor bosopstanden, bosplantsoen en bomen in natuurgebieden gelden andere beleidskaders en wet- en regelgeving. In het Handboek Stadsbomen is de

hoofdbomenstructuur opgenomen. Deze structuur vormt samen met de hoofdgroenstructuur de basis van het groen in Nijmegen. In het plangebied is de hoofdbomenstructuur duidelijk te zien. Zowel hoofdwegen als infrastructuur op wijkniveau worden door bomen begeleid in deze wijken. Enkele stukken verdienen nog een aanvulling.

kaart: hoofdbomenstructuur

4.4 Water

4.4.1 Beleid

Voor de ruimtelijke aspecten heeft het Nationaal Waterplan de status van structuurvisie. Hierin zijn water en ruimtelijke ontwikkelingen geïntegreerd, conform de Wet ruimtelijke ordening en de Waterwet. Binnen de volgende documenten is de watertoets verankerd:

- Nota Anders Omgaan met Water (Kabinetsstandpunt waterbeleid 21e eeuw, december, 2000);
- Nationaal Bestuursakkoord Water (juli 2003);
- Landelijke Handreiking Watertoets 3 (RIZA, december 2009);
- Waterbeheerprogramma 2016-2021; Koers houden, kansen benutten (27 november 2015);
- Samen door één buis; afsprakenkader voor riolering (december 2012).

Het plangebied maakt deel uit van de bestaande waterhuishoudkundige inrichting van het gebied De Biezen. Voor dit gebied zijn het Waterplan Nijmegen (2001), Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 t/m 2016 en Nota afkoppelen en infiltratie hemelwaterafvoer (2013) relevant als beleidsstukken.

In het kader van de watertoets heeft overleg met het Waterschap Rivierenland

plaatsgevonden. Met het Waterschap is deze waterparagraaf overeengekomen.

Waterplan Nijmegen (2001)

Het in juni 2001 vastgestelde Waterplan Nijmegen vormt voor de Nijmeegse waterpartners de inhoudelijke en procesmatige basis voor het samen werken aan een duurzame waterketen, een gezond veerkrachtig watersysteem en een aantrekkelijke leefomgeving in Nijmegen tegen de laagste maatschappelijke kosten. Het plan geeft vanuit een visie op de lange termijn (50 jaar) een beschrijving van het totale waterbeleid voor de middellange termijn (15 jaar) met een programma voor de eerste 5 jaar. Belangrijke doelstellingen zijn:

- optimalisatie van de waterbeheerketen samen met de waterpartners;
- gezond maken van de stadswateren;
- afkoppelen van regenwater op een liefst zichtbare wijze;
- bevordering van het waterbewustzijn bij de Nijmegenaren.

De doelstellingen uit het Waterplan zijn grotendeels overgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2010 t/m 2016). In 2013 is het Waterplan geactualiseerd met een uitvoeringsprogramma tot 2015. In 2016 wordt een Watervisie voor Nijmegen opgenomen in het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan dat vanaf 2017 in werking gaat.

Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 t/m 2016 (GPR)

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen 2010-2016 (GPR) geeft invulling aan de wettelijke gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater(overlast). Het GRP beschrijft welke activiteiten en hoeveel geld en personeel nodig zijn om deze zorgplichten uit te voeren. In het GRP 2010-2016 ligt het accent op meer en beter beheren. Dit betekent onder andere: gegevens goed op orde krijgen en houden; gericht meten aan de riolering en grondwater; en meer maatwerk bij het vaststellen van de juiste maatregelen op het juiste tijdstip. Een aantal andere belangrijke uitgangspunten en activiteiten in het GRP 2010-2016 is:

- om de kwaliteit van riolering op een goed niveau te houden worden deze vaker gerepareerd en gerenoveerd in plaats van volledig vervangen;
- de gevolgen van de klimaatontwikkeling voor water in de stad worden onderzocht;
- het afkoppelen van de hemelwaterafvoer van het riool blijft doorgaan, maar meer gericht op het oplossen van regenwateroverlast problemen;
- bij het afkoppelen van openbare ruimte wordt gezocht naar combinaties met verbetering van groen. De voorkeur gaat uit naar bovengronds infiltreren. Zowel voor afkoppelen gebouwen als voor toepassing van vegetatiedaken bij bestaande bebouwing is subsidie mogelijk.

Nota Afkoppelen en infiltratie hemelwaterafvoer (2013)

Het gemeentelijk beleid voor het afkoppelen van hemelwaterafvoer is opgenomen in vastgesteld beleid: Nota Afkoppelen en infiltreren hemelwaterafvoer (2013). Na de inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 is de beleidsnota aangepast naar de nieuwe wetgeving. De beleidsnota geeft invulling aan hoe bij omgevingsvergunningen een bouwende partij aantoont dat deze naar redelijkheid regenwater op eigen terrein kan verwerken. Daarnaast geeft de beleidsnota regels voor het concrete ontwerp van infiltratievoorzieningen in de openbare ruimte. Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van 2010 zijn dat functionele eisen gesteld worden aan het ontwerp van verwerking regenwater op particulier terrein en dat de nota van toepassing is op geheel Nijmegen. Tot dusver waren de regels voor de Waalsprong afwijkend van het overige Nijmegen. Conform het Bouwbesluit is er geen verschil meer in wel of niet verwerken van regenwater bij verschillende rioolstelseltypen. Voor alle riolering geldt dat in principe naar redelijkheid het

regenwater op eigen terrein verwerkt dient te worden.

4.4.2 Waterhuishouding

Oppervlaktewater

Binnen het plangebied is alleen aan de randen oppervlaktewater aanwezig. Aan de westzijde liggen gestuwde A-watergangen van Waterschap Rivierenland, die het regenwater afvoeren vanuit Beuningen, Weurt en Westkanaaldijk zelf. De helft van de watergang is eigendom van de gemeente Nijmegen. Aan de noordoostzijde van het gebied ligt ook een A-watergang (deels beduikerd), die vooral het water van dorp en bedrijventerrein Weurt afvoert en niet altijd water bevat. Onder de Binderskampweg ligt een "A-watergang" in de vorm van een duiker, die verbonden is met een waterinlaat bij het Maas-Waalkanaal. Deze inlaat zorgt in droge tijden voor aanvoer van water uit het kanaal naar het achterland ten behoeve van de landbouw.

Het Maas-Waalkanaal is in beheer bij Rijkswaterstaat en is een belangrijk transportader. Door het hogere waterpeil op het kanaal (circa 8m +NAP) treedt er doorlopend grondwater (kwel) uit naar het bedrijventerrein. Dit is echter over het algemeen voldoende hoog aangelegd.

Grondwater

Het bedrijventerrein valt niet binnen een grondwaterbeschermingszone. De maaiveldhoogte in het plangebied is overal circa 9m+ NAP, wat een halve meter hoger is dan het oorspronkelijke maaiveld. Het gebied is alleen aan de zuidwestzijde (bebouwing ten zuidwesten van de Hogelandseweg) gevoelig voor hogere grondwaterstanden (lager maaiveld). Het grondwaterpeil ligt tussen de circa 7m +NAP (zuidwestzijde) en de 7,5m +NAP (rest) en ligt overal circa 1,5m onder het maaiveld. Uitgangspunt bij nieuwe stedelijke in- en uitbreidingen is dat er grondwaterneutraal wordt gebouwd. Dat wil zeggen dat de oorspronkelijke grondwaterstanden en -stromen in de omgeving niet mogen wijzigen.

Riolering

In het plangebied loopt onder de noordberm van de Hogelandseweg de hoofdrioolpersleiding die vanaf het pompgemaal De Biezen het afvalwater uit de stad transporteert naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie bij Weurt. Tevens liggen er enkele andere persleidingen, die eveneens rioolwater afvoeren naar de RWZI. Ook komt vanuit het zuiden een afvalwaterpersleiding die het afvalwater van Dukenburg en Lindenholt naar de RWZI transporteert en deels samenloopt met de hoofdrioolpersleiding. In het plangebied is overal een verbeterd gescheiden rioolstelsel aanwezig, zodat het afvalwater apart van de hemelwaterafvoer naar een pompgemaal en uiteindelijk de rioolpersleiding wordt afgevoerd en vanaf daar naar de zuivering.

Hemelwater

De hemelwaterafvoer gaat grotendeels naar de watergang ten westen van het bedrijventerrein en deels (Microweg, Synthonterrein) via een duiker onder de Neerbosscheweg naar Lindenholt. In het verleden lijkt er onvoldoende waterberging te zijn gerealiseerd ten opzichte van de hoeveelheid aangelegde verharding. Dat betekent dat er nu opnieuw berekend moet worden wat de hoeveelheid benodigde waterberging is. Dit onderzoek naar de Optimalisatie Afvalwatersysteem Westkanaaldijk en De Stedelijke Wateropgave Westkanaaldijk loopt nog. Het gaat om een gecombineerd onderzoek van Waterschap Rivierenland, gemeente Beuningen en gemeente Nijmegen.

Binnen het bedrijventerrein Westkanaaldijk is er niet direct een probleem met regenwateroverlast ervaren. Wel zijn er mogelijk problemen aan de Weurtse zijde van het gebied, dat lager gelegen is. Ook heeft het waterschap aangegeven dat er soms problemen zijn in het landelijk gebied ten westen van Nijmegen. Vanuit de gemeente Beuningen is/wordt er waterberging aangelegd op het terrein van de waterzuivering. De eventuele benodigde waterberging vanuit Nijmegen kan niet in het gebied vallend onder dit bestemmingsplan worden opgelost. Maar er is een zoekgebied ten zuiden van het bedrijventerrein.

Vanuit het bouwbesluit geldt de eis dat schoon hemelwater op eigen terrein moet worden verwerkt. Om te bevorderen dat duurzaam wordt omgegaan met water mag 'schoon' hemelwater niet aangesloten worden op het bestaande gemengde rioolstelsel. Schoon hemelwater dient in de bodem te worden geïnfiltreerd. Bij verwerking van hemelwater is de beleidsnota 'Afkoppelen en infiltreren hemelwaterafvoer 2013' van toepassing. Naast infiltratie kan het regenwater ook deels worden geborgen op blauwe en groene daken en daarna gebruikt worden voor bijvoorbeeld toilet-doorspoeling, tuinsproeien, etc.

4.5 Kabels, leidingen en explosieven

Door het plangebied lopen de volgende kabels en leidingen:

- hogedruk aardgastransportleiding;
- bovengrondse hoogspanningsverbinding;
- (hoofdriool)persleiding;
- warmtenet.

In het plangebied is het warmtenet aanwezig. IHet betreft een dubbele leiding waarin in één warm water (circa 120 graden) vanaf de ARN naar de gebruikers in Waalfront en Waalsprong wordt getransporteerd en in de andere het afgekoelde water weer terug wordt getransporteerd. In het plangebied zijn plannen voor distributieleidingen om een aantal bedrijven van warmte te kunnen voorzien. Voor het leggen van de distributieleidingen is nog geen besluit genomen.

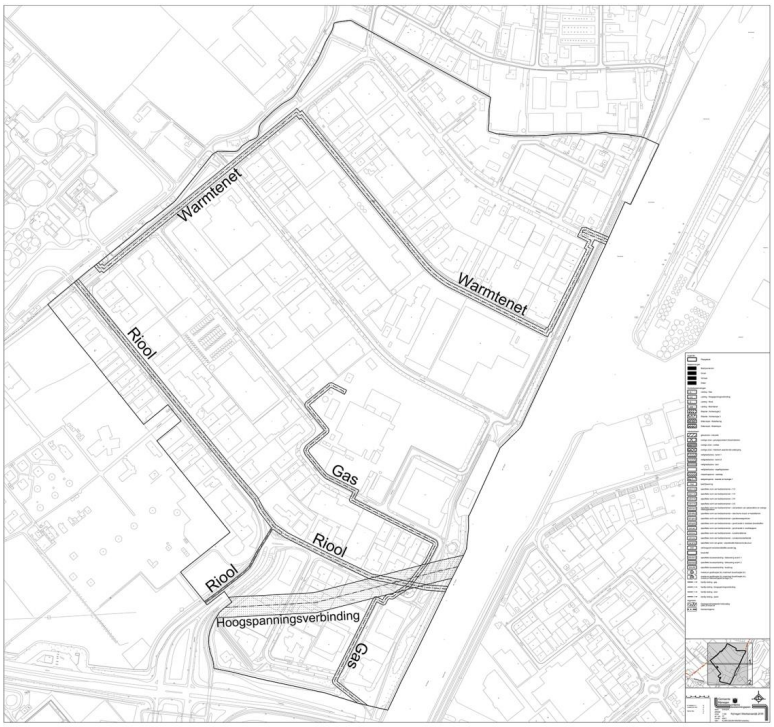

kaart: kabels en leidingen

Hoofdstuk 5 Milieu

5.1 Bedrijven

5.1.1 Bedrijven en milieuhinder

Algemeen

Met het oog op een goede ruimtelijke ordening wordt in een bestemmingsplan een gemotiveerde integrale afweging gemaakt met betrekking tot sectorale ruimtebehoeften. Een van de belangrijkste methoden om de omvang van deze ruimtebehoefte te kunnen bepalen wordt gegeven door het instrument milieuzonering.

Een goede ruimtelijke ordening omvat immers ook het zoveel als mogelijk voorkomen van hinder en gevaar voor kwetsbare bestemmingen door milieubelastende activiteiten, alsmede het bieden van voldoende rechtszekerheid aan bedrijven om zich te kunnen ontwikkelen op een bepaalde locatie. Dit kan onder meer worden bereikt door bij nieuwe ontwikkelingen voldoende afstand in acht te nemen tussen milieubelastende activiteiten en hiervoor gevoelige functies. Echter ook de inschatting dat dit in bepaalde situaties niet nodig is, moet worden gezien als een invulling van datgene wat een "goede ruimtelijke ordening" is.

Milieuzonering moet dan ook worden gezien als het instrument wat het mogelijk maakt om enerzijds hinder en gevaar voor alle betrokkenen te voorkomen en waarmee het anderzijds ook voor bedrijven mogelijk wordt gemaakt om zich binnen aanvaardbare voorwaarden te vestigen en zich te ontwikkelen. De milieuzone is daarmee in eerste instantie bepalend voor de ruimte die nodig is voor optimale ontwikkeling van verschillende functies.

Sinds 1986 geeft de vereniging van Nederlandse Gemeenten een brochure uit over milieuzonering. Doel van deze brochure "Bedrijven en Milieuzonering" (verder: "de VNG-brochure") was, en is nog steeds, het bieden van een op de praktijk van de ruimtelijke planvorming gerichte handreiking voor maatwerk op lokaal niveau.

De, in de tijd steeds geactualiseerde, VNG-brochure, is in Nederland inmiddels uitgegroeid tot het meest toegepaste en geaccepteerde hulpmiddel, om de afstanden tussen hinder veroorzakende bedrijvigheid en hiervoor gevoelige objecten, concreet voor een locatie, in te vullen, of hier, in sommige gevallen, juist van af te zien. Ook voor de toepassing van milieuzonering in dit plan wordt gebruik gemaakt van de laatste versie van de VNG-brochure.

Het onderhavige bestemmingsplan heeft betrekking op het industrieterrein Westkanaaldijk. Tot dusver heeft milieuzonering op het geluidgezoneerde industrieterrein Westkanaaldijk relatief weinig aandacht gekregen. Dit heeft o.a. daarmee te maken dat milieuzonering nagenoeg altijd werd gezien als het middel om de twee sectoren "wonen" en "werken" de ruimte te bieden die noodzakelijk is om zich (afzonderlijk) te ontwikkelen. De VNG brochure ziet dan ook niet op onderlinge hinder die bedrijven van elkaar kunnen ondervinden (VNG, 2009, blz. 27).

Toch kunnen bedrijven, zoals ook in de VNG-brochure zelf wordt opgemerkt, elkaar behoorlijk in de weg zitten: "Situering van dergelijke bedrijven op korte afstand van elkaar is daarom niet wenselijk." Toch heeft de VNG-brochure zich niet gewaagd aan een nadere invulling in dit kader. Niet omdat er geen sprake was van een maatschappelijk draagvlak om dit nader te regelen, maar: "Ten tijde van de uitgave van deze publicatie was er onvoldoende betrouwbare onderzoeksinformatie beschikbaar over onderlinge hinder. Daarom is onderlinge hinder niet verwerkt in de bedrijvenlijsten."

Dat er wel degelijk sprake was van een maatschappelijk gevoelde wens om de milieuhinderlijkheid tussen bedrijven onderling te reguleren kwam met name tot uitdrukking in de specialistische milieuregelgeving gedurende de afgelopen jaren. Daarnaast werd door de rechtbank in een groot aantal zaken gesteld dat, bij bepaalde vormen van milieuhinder, ook nabij gelegen bedrijvigheid moet worden gezien als "gevoelig object".

Dit is met name expliciet behandeld in specifieke regelingen als het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de Wet geurhinder en veehouderij en in het verlengde hiervan, het Activiteitenbesluit wat geldt voor de grote meerderheid van de Nederlandse bedrijven. Maar ook bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen werd geen onderscheid gemaakt tussen woningen en bedrijfsgebouwen, waar mensen langdurig verblijven en daarmee een grotere kans lopen op blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen (o.a. 200709071/1 (Groningen) en 201402301/1/R3 (Houten)).

Ook moet een bedrijf waar gedurende een groot gedeelte van het etmaal mensen en/of dieren verblijven, worden beschouwd als een geluidgevoelig object, waarvoor in het kader van een goede ruimtelijke ordening de geluidbelasting ter plaatse beoordeeld moet worden (201304417/1/R1). Dit terwijl uit de casus 201500977/1/R6 (Lingewaard) weer duidelijk blijkt dat ook stofhinder tussen bedrijven onderling (incl. mogelijke bijzondere gevoeligheid) een relevante ruimtelijke factor is.

Concreet betekent dit, dat ten aanzien van alle in de VNG-brochure genoemde "ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar", inmiddels is bepaald dat bedrijven, evenzeer als woningen, als gevoelig object kunnen, of zelfs moeten, worden gezien.

Toch is hierop een aantal voor de ruimtelijke ordening relevante uitzonderingen gemaakt. Zo zijn de meeste bedrijven voor wat betreft het BEVI 'slechts' beperkt kwetsbare objecten. Het omslagpunt tussen kwetsbaar en beperkt kwetsbaar object voor niet-woningen ligt op 50 personen die op een gegeven moment in het object aanwezig kunnen zijn.

Ook ten aanzien van geluid bestaat er een belangrijke uitzondering. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling, zoals bijvoorbeeld in haar uitspraak van 14 december 2005 in zaak no. 200410115/1, mag de geluidbelasting ter plaatse van een "gevoelig object" op een geluidgezoneerd industrieterrein (als het onderhavige industrieterrein Westkanaaldijk) in elk geval geen grond vormen voor weigering van een vergunning voor een inrichting op dat industrieterrein.

Hierbij moet ook worden opgemerkt dat de systematiek van milieuzonering op een industrieterrein op een wezenlijk onderdeel afwijkt van milieuzonering zoals uitgewerkt in de VNG-brochure.

Milieuzonering als bedoeld in de VNG-brochure gaat immers in op de bescherming van gevoelige objecten tegen milieuhinder van bedrijfsactiviteiten.

Op een bedrijfsterrein wordt echter gewerkt met zones waarbinnen bepaalde bedrijvigheid mogelijk is, waarbij zonering alleen is bedoeld als een inschatting van de mate waarin de onderlinge overlast, gelet op het karakter van de omgeving, nog redelijk en acceptabel kan worden genoemd.

Op basis hiervan kan het naar onze mening redelijk worden genoemd dat binnen een industrieterrein verschillende milieukwaliteiten bestaan, waarbinnen door de ondernemers een bewuste keuze kan worden gemaakt voor de milieuruimte die de onderneming nodig heeft en dus de mate waarin de onderneming een belasting vormt voor de omgeving, maar omgekeerd ook hiervan (een mogelijk vergelijkbare) belasting kan ondervinden.

Door het bevoegd gezag moet dan een keuze worden gemaakt in hoeverre deze onderlinge overlast nog redelijk te noemen is, gelet op het karakteristieken van het terrein. In dit kader kan het volgende van belang worden geacht.

Industrieterrein Westkanaaldijk

Het industrieterrein Westkanaaldijk is een gezoneerd industrieterrein waarbij in het midden van het industrieterrein bedrijven tot milieucategorie 5 werden toegelaten. Er heeft uitwendige zonering plaatsgevonden, waardoor de qua milieubelasting zwaarste bedrijven traditioneel in het midden van het terrein zijn gevestigd en "lichtere bedrijven" hieromheen werden geprojecteerd. Op deze terreinen werd bedrijvigheid tot maximaal milieucategorie 3 aan de zuidzijde en milieucategorie 4 (overig industrieterrein) toegelaten. In het midden van het industrieterrein zijn de bedrijfskavels ook beduidend groter dan aan de zuidzijde.

In het nieuwe bestemmingsplan wordt aansluiting gezocht bij de wijze waarop het terrein is ingericht, waarbij echter wel, meer dan in het vigerende plan is bezien in welke mate onderlinge hinder, op basis van de verschillende hindercategorieën nog acceptabel te noemen is. Op basis van de huidige inzichten en jurisprudentie is immers niet meer te verdedigen dat een onderlinge hinder categorie 5, op basis van gevaarsaspecten op dezelfde manier wordt gewogen dan dezelfde hindercategorie die door stof en geur wordt veroorzaakt, terwijl de geluidsbelasting van "gevoelige objecten" op dit gezoneerde industrieterrein, op geen enkele wijze kan leiden tot weigeren van een vergunning.

De specifieke methodiek, zoals toegepast in dit plan, wordt nader uiteengezet in de toelichting bij de Staat van bedrijfsactiviteiten en de Staat van bedrijfsactiviteiten (SvB), opgenomen in de Bijlage 1 en Bijlage 2 bij de regels.

Specifieke bedrijven in het plangebied

Voor het plangebied zijn de bestaande bedrijven in het plangebied Westkanaaldijk geïnventariseerd. Hieruit blijkt dat in het plangebied een aantal bedrijven is gevestigd die (al dan niet geclusterd) in principe hinder kunnen opleveren voor de aanwezige gevoelige objecten. Dit komt tot uitdrukking doordat in de SBI-bedrijfscategorie die voor deze bedrijven van toepassing is in de VNG-brochure "Bedrijven en milieuzonering" (2009), deze bedrijven in een milieuhindercategorie voor gevaar 3.2 (>= 100 m) of hoger, of voor geur of stof in categorie 4.2 (>= 300 m) of hoger zijn geplaatst.

Deze mogelijk hinderlijke bedrijven krijgen in dit bestemmingsplan veelal een specifieke aanduiding. Dit houdt in dat het bedrijf in het bestemmingsplan is ingepast, maar dat geen andere bedrijven in deze hindercategorie zijn toegestaan. In onderstaande tekst is een nadere toelichting gegeven ten aanzien van de overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan een positieve bestemming in dit plan. Het betreft de volgende bedrijven:

GVG Oliehandel B.V.; De Vlotkampweg 77

Dit bedrijf heeft oslag van grote hoeveelheden brandbare stoffen in emballage. De milieuzone voor dit type bedrijven wordt tevens bepaald door Lijst 2 van de Bijlage 1 van de VNG-brochure. Vanwege de grote hoeveelheden "gevaarlijke stoffen" in emballage (hier genoemd onder nr. 5.3) dient gevaarcategorie 5.1 (500 meter) te worden aangehouden (SBI-code 46712). Voor deze opslag is een opslagloods vergund die voorzien is van een automatisch blussysteem (een zgn. Hi-ex voorziening). Het bedrijf valt niet langer onder het Besluit externe veiligheid voor inrichtingen, maar het zou als categoraal bedrijf moeten worden beoordeeld indien de opgeslagen brandbare stoffen fluor-, chloor-, broom-, stikstof- of zwavelhoudende verbindingen zouden bevatten. Op basis van een advies van de Regionale Brandweer en de brandweer Nijmegen, werd deze opslag, met de tevens aangevraagde automatische blusvoorziening, op de huidige locatie vergund in 2009.

Omdat groothandel in vloeibare brandstoffen niet is opgenomen in SvB is voor dit bedrijf een aanduiding opgenomen.

Broekman Logistics; de Vlotkampweg 67

De opslaglocatie van Broekman Logistics moet worden gezien als een goederenwegvervoerbedrijf (SBI-code 494) en zou dan komen te vallen in de relatief lichte milieucategorie 3.2. Echter vanwege de grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen die ter plaatse worden opgeslagen dient ook dit bedrijf te worden ingedeeld onder lijst 2 van bijlage 1 van de VNG-brochure, nr. 5.3. Vanwege de gevaarsindicatie die dan aanwezig is (500 meter, milieucategorie 5.1) is ook dit bedrijf specifiek aangeduid in de verbeelding van dit plan. Het bedrijf is tevens onder de werkingssfeer van de BEVI komen te vallen. In de paragraaf externe veiligheid wordt uitgebreid ingegaan op de overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan de positieve bestemming voor dit bedrijf.

Voor dit bedrijf is een specifieke aanduiding opgenomen. Omdat de plaatsgebondenrisicocontour ook over andere bedrijfspercelen valt, is deze contour eveneens op de verbeelding aangegeven.

Smit Draad; Lagelandseweg 11

Smit Draad produceert en verkoopt rechthoekig wikkeldraad voor de kapitaalgoederenindustrie. De belangrijkste productgroep is kabel, onder de naam CTC (Continiously Transposed Conductors). Deze kabel wordt toegepast voor grote transformatoren in elektriciteitsnetwerken. Lakdraad is als tweede productgroep sterk groeiend en vindt zijn bestemming in generatoren, met name in windmolens, en grote elektromotoren. De klanten bevinden zich vooral in Europa maar ook op andere continenten. In 1991 werd de fabriek van Smit Draad in de stad van Nijmegen ingeruild voor een nieuw pand op het industrieterrein Westkanaaldijk. Smit Draad valt onder de categorie electrische draad- en kabelfabrieken, waarvoor een veiligheidsafstand geldt van 100 meter (SBI-code 2732, milieucategorie 4.1). De genoemde veiligheidsafstand heeft alles te maken met de bedrijfsprocessen van een dergelijke fabriek waarbij gebruik moet worden gemaakt van grote hoeveelheden, voor de gezondheid schadelijke, oplosmiddelen. Echter, bij het bedrijf is sprake van een belangrijke vooruitgang in toepassingstechnieken. In de nieuwe milieuvergunningaanvraag van 2015 is er sprake van nieuwe lakmachines die inmiddels geheel gesloten systemen zijn geworden. Dit terwijl de opslagen met gevaarlijke stoffen voldoen aan de van toepassing zijnde veiligheidseisen onder meer met betrekking tot de aan te houden veiligheids- afstanden.

Hierdoor zijn wij dan ook van mening dat de huidige bedrijfsactiviteiten ter plaatse gecontinueerd kunnen worden. Voor dit bedrijf is een specifieke aanduiding opgenomen.

Sealed Air B.V.; Lindenhoutseweg 45

Sealed Air is een wereldwijd opererend bedrijf dat onder andere beschermende verpakkingsmaterialen produceert voor diverse industrieën. In de vestiging aan de Lindenhoutseweg, die sinds 1982 operationeel is, wordt een aantal verpakkingsproducten geproduceerd en gedistribueerd. Het bedrijf valt onder "Vervaardiging van kunststof in primaire vorm" (SBI-code 20.16, milieucategorie 5.2). In de VNG-brochure is dit verkort tot: "Kunstharsfabrieken e.d.". Opgemerkt moet worden dat deze naamgeving geen recht doet aan de SBI-categorie. Vervaardiging van kunststof vindt plaats binnen een zeer gevarieerde groep bedrijven, waaronder kunstharsbedrijven, die m.n. door het gebruik van gevaarlijke stoffen, zoals formaldehyde, qua milieubelasting zeer negatief afsteken tegen een groot deel van de overige bedrijven die ook onder deze bedrijfscategorie vallen. De geurbelasting van dit soort bedrijven is in de meeste gevallen veel groter dan hetgeen regel is binnen deze bedrijfsgroep. Hierdoor is de in de VNG-brochure aangegeven afstand van 700 meter die nodig zou zijn om te voldoen aan de geurnorm, is bij dit bedrijf, gelet op de constateringen bij bedrijfscontroles en ook het ontbreken van klachten in dit kader een te zware indicatie.

Het bedrijf scoort echter ook hoog waar het gaat om gevaar. Deels geldt hiervoor ook hetgeen in het bovenstaande werd gesteld, omdat de aard van de opgeslagen stoffen en ook de hoeveelheid van opgeslagen gevaarlijke stoffen hiervoor de belangrijkste indicatoren zijn, die weer per bedrijfstype verschillend zijn. Het is echter duidelijk dat de opgeslagen hoeveelheid brandbare en anderszins gevaarlijke stoffen in de inrichting zorgt voor een verhoogd risico. Binnen Sealed Air worden chemicaliën opgeslagen in tanks. In één opslagtank wordt een gevaarlijke stof opgeslagen: 2-[2-(Dimethylamino)ethoxy]ethanol, ADR klasse 8 (corrosief). Om risico's te voorkomen, die gevaar op kunnen leveren voor de omgeving, zijn ook de nodige preventieve maatregelen getroffen. De bedrijfsgebouwen zijn voorzien van een sprinklerinstallatie, die wekelijks wordt getest.

Op grond van het bovenstaande zijn wij dan ook van mening dat de huidige bedrijfsactiviteiten ter plaatse gecontinueerd kunnen worden. Voor dit bedrijf is een specifieke aanduiding opgenomen.

Mead Johnson, Middenkampweg 2

Door ontwikkelingen op de markt is de productie van Mead Johnson de afgelopen jaren sterk gestegen, waardoor de volgens de laatst aangevraagde milieuvergunning is er sprake van een cat. 5.1 bedrijf (zuivelprodukten - gedroogde producten p.c. >= 1,5 t/u), daar waar slechts bedrijven in milieucategorie 4 zijn toegestaan (SBI-code 1051). Deze zwaardere indeling heeft het bedrijf echter voornamelijk aan de geluidsemissie te danken, welke in de laatste milieuvergunningprocedure is getoetst en waarvan is geconstateerd dat deze binnen het zonemodel past. Ten aanzien van de overige hindercategorieën blijkt dat deze passen binnen de milieugebruiksruimte zoals deze geldt voor dit gebied.

Tegen deze achtergrond zijn wij dan ook van mening dat de huidige bedrijfsactiviteiten ter plaatse gecontinueerd kunnen worden. Voor dit bedrijf is een specifieke aanduiding opgenomen.

Daanen Shipping & Logistics B.V, Westkanaaldijk 401

Hoewel dit bedrijf in principe voldoet aan de criteria die gelden voor dit deel van het bestemmingsplan, is een nadere toelichting voor deze inrichting opgenomen, aangezien categorie 4 past bij overslagbedrijf voor de binnenvaart: containers (SBI-code 52242.1) wellicht vragen oproept in relatie tot de positieve beschikking d.d. 17 mei 2013 ten aanzien van het binnenplanse ontheffingsverzoek voor de ontvangst van zeeschepen. In dit geval is toch gekozen voor de milieucategorie die past bij "overslagbedrijf voor de binnenvaart" omdat het hier gaat over de milieutechnische weging van de vergunde bedrijfsactiviteiten.

Zoals ook door de vergunninghouder is aangegeven kunnen de "zeeschepen" waarvoor de beschikking is verleend, ter hoogte van Nijmegen, vanwege de diepgang van deze schepen in relatie tot de vaargeul van de Waal alleen maar zgn. "kruiplijncoasters" betreffen. Dit zijn coasters (schepen gebouwd voor het varen net buiten de binnenwateren) die zijn gebouwd voor de rijnvaarthoogte, die naast certificaten voor de zeevaart ook een certificaat van onderzoek nodig voor het varen op de Rijn/ Waal. Deze schepen kunnen in Nijmegen maximaal 2000 ton laden en lossen, de lengte van dergelijke schip bedraagt tussen de 70 en 100 meter. Moderne binnenvaartschepen hebben een lengte tot 135 meter en kunnen tot 4500 ton laden en lossen. In relatie hiermee is het dan ook niet te verdedigen om het overslagbedrijf van Daanen Shipping & Logistics in de categorie "Overslagbedrijf t.b.v. zeeschepen- containers" te plaatsen, waardoor het bedrijf in de milieucategorie 5.1, met een gevaarsaanduiding 3.2, zou zijn terecht gekomen.

Het bedrijf valt onder de werkingssfeer van het activiteitenbesluit en heeft zich in de voorgaande jaren voornamelijk bezig gehouden met de overslag van stukgoederen (stenen pallets, transformatoren, boomstammen, Walsdraad) zodat ook een categorie-indeling overslagbedrijven stukgoed te verdedigen zou zijn geweest. Het bedrijf valt echter in het gedeelte van het bestemmingsplan waar bedrijven tot categorie 4 zijn toegestaan. Omdat het bedrijf kenbaar heeft gemaakt haar activiteiten uit te willen breiden, is er voor gekozen om bij de bedrijfsindeling hiermee rekening te houden. Ondanks het feit dat containervervoer volgens de overlegde vrachtbrieven de afgelopen jaren zeker niet de belangrijkste activiteit is geweest, is het ook niet de bedoeling om bedrijfsontwikkeling ter plaatse tegen te werken, door het opnemen van belemmeringen in het onderhavige bestemmingsplan.

Dit bedrijf is opgenomen in Staat van bedrijfsactiviteiten. Een specifieke aanduiding is dan ook niet nodig.

Bedrijven buiten het plangebied

Met betrekking tot de hinder die mogelijk wordt veroorzaakt door bedrijven en inrichtingen van buiten het plangebied zijn de volgende bedrijven van belang:

ARN, Nieuwe Pieckelaan 1, Weurt

De ARN B.V. is al sinds 1987 in bedrijf. Met drie Gelderse regio's heeft de ARN contracten voor het verwerken van afval. Daarnaast verwerkt zij bedrijfsafval. Naast de verbrandingsoven ligt nog steeds een stortterrein, veertig voetbalvelden groot. Op deze kunstmatige heuvels komen de restanten uit de oven, voorzover niet bruikbaar als fundering bij de wegenbouw. Begin jaren negentig werd hier nog 200.000 ton afval per jaar gestort, wat momenteel is gereduceerd tot 20.000 ton. Sinds voorjaar2013 is er een vergistingsinstallatie met nageschakelde composteringsinstallatie voor de opwerking van gft-afval in bedrijf. Vooralsnog is een capaciteit gerealiseerd, die nodig is voor de opwerking van de ongeveer 38.000 ton gft-afval per jaar dat afkomstig is uit de regio Nijmegen. Er bestaan mogelijkheden om op termijn uit te breiden naar een schaalgrootte van 70.000 ton per jaar. De verschillende onderdelen van de ARN BV kenmerken zich onder meer door het feit dat met name de geurbelasting hiervan hoog te noemen is. De geurbelasting van de inrichting als geheel maakt dat de ARN is opgenomen op de lijst van geurrelevante bedrijven van de provincie Gelderland.

Zoals uit de onderstaande geursignaleringskaart van de provincie Gelderland (bevoegd gezag voor de ARN) blijkt wordt echter, op basis van de op dit moment vergunde geuremissie, de provinciale geurgrenswaarde nergens op het industrieterrein overschreden.

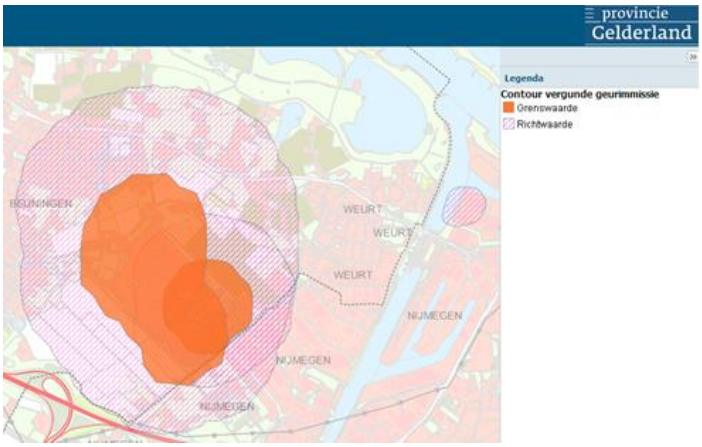

kaart: geursignaleringskaart

De streefwaarde is de waarde, waaronder geen sprake is van hinder. De grenswaarde is de waarde, waarboven sprake is van ernstige hinder. In het gebied tussen streef- en bovenwaarde kunnen ruimtelijke ontwikkelingen onder voorwaarden worden gerealiseerd. In het Gelders geurbeleid is opgenomen dat er verschillende normen gelden voor wonen en werken. In dit kader is van belang dat de grenswaarde voor wonen overeenkomt met de richtwaarde voor werken, net zoals de richtwaarde voor wonen overeen komt met de streefwaarde voor werken. Concreet betekent dat dat in het industrieterrein de streefwaarde voor werken wordt behaald, zodat het leefklimaat ter plaatse niet wordt beïnvloed door de ARN.

Rioolwaterzuiveringsinstallatie Nijmegen, Jonkerstraat 42, Weurt

De biologische capaciteit van dein 2003 gebouwde RWZI Weurt is meer dan 300.000 i.e. Op grond hiervan dient volgens de VNG-brochure op basis van de geurbelasting een minimale afstand aangehouden te worden tot gevoelige objecten van 500 meter (milieucategorie 5.1). Door het treffen van maatregelen (drijvende daken, luchtdichte afsluitingen, etc.) is het bedrijf er echter in geslaagd om deze afstand terug te brengen tot de geurcontour die in de bovenstaande afbeelding is weergegeven. Evenals hierboven reeds werd aangegeven ten aanzien van de ARN, betekent dit concreet dat de streefwaarde voor werken in het industrieterrein Westkanaaldijk wordt behaald, zodat het leefklimaat ter plaatse niet wordt beïnvloed door de RWZI.

Electriciteitscentrale Engie Energie Nederland N.V., Hollandiaweg 11 Nijmegen

Aan de monding van het Maas-Waalkanaal staat de Gelderland Centrale, de kolen-biomassacentrale van Nijmegen met een totaal vermogen van 590 MW. Als gevolg van het SER-akkoord is de centrale met ingang van 1 januari 2016 gesloten. Hoewel deze centrale inmiddels niet meer in werking is, zal de milieubelasting van deze centrale (i.vm. mogelijk overgangsrecht) toch kort worden besproken. Deze energiecentrale betrof dus, in termen van de VNG-brochure, een kolengestookt elektriciteitsproductiebedrijf met een thermisch vermogen wat groter is dan 75 MWth. Op grond hiervan kon het bedrijf worden ondergebracht in categorie 5.2 (minimale afstand 700 meter naar een woonwijk) vanwege de geluidsuitstraling en stof. Voor wat betreft gevaar diende een afstand van 200 meter te worden aangehouden. Op basis van de methodiek van het industrieterrein, waarbij de gevoelige functies, zoals nader beschreven in de toelichting bij de SvB twee afstandstappen lager zijn gezet dan de afstand naar een woonwijk, zou dat betekenen dat een afstand overeenkomend met categorie 4.2 (300 meter) toereikend zou zijn om hinder van het bedrijf te voorkomen.

In casu is de bestaande afstand van het bedrijfskavel van de Gelderland Centrale tot de meest nabij gelegen hoek van het industrieterrein (hoek Westkanaaldijk Rouwenboschweg) een afstand van 975 meter. De Gelderland Centrale had hierdoor dan ook geen invloed op de ruimtelijke ontwikkelingen van het industrieterrein Westkanaaldijk. Thans worden nieuwe ontwikkelmogelijkheden van het terrein nader onderzocht. Deze plannen zijn echter nog onvoldoende concreet om in dit kader te kunnen worden meegewogen.

5.1.2 Gezondheid

In het kader van de vooroverleg heeft overleg met de GGD Gelderland-Zuid plaatsgevonden. Met de GGD is deze paragraaf overeengekomen.

Gezondheid wordt bepaald door persoonlijke factoren en omgevingsfactoren. Deze laatste worden onder meer beïnvloed door de activiteiten in het bestemmingsplangebied. In de hierboven beschreven ordeningssystematiek wordt het aspect gezondheid niet rechtstreeks genoemd. De huidige bestemmingsplansystematiek biedt geen instrumenten om voor dit aspect een integraal formeel bindend kader op te stellen. De door de VNG gehanteerde bedrijfscategorie indeling is wel op de belangrijkste omgevingsfactoren (hinder door geluid, geur, stof en luchtverontreiniging en externe veiligheid) gericht en geeft daarmee een basis voor het verantwoorden van gezondheidsaspecten in het bestemmingsplan. De Nederlandse milieuwetgeving waarborgt een basiskwaliteit van het milieu en humane gezondheid. Blootstelling aan milieufactoren onder de gehanteerde normen geeft echter in veel gevallen ook al gezondheidsproblemen; fysiek of via hinder. Het zo veel mogelijk terugdringen en goed beheersen van emissies is daarom noodzakelijk. En goede monitoring, bovenop de reguliere inspecties, is daarbij onmisbaar.

Daarnaast zijn terreininrichtingsaspecten (ontsluitings- en groenstructuur) en de over het gehele terrein geldende geluidszonering bepalend voor de mate waarop de invloed van de omgevingsfactoren op gezondheid van omwonenden en gebruikers van het terrein wordt teruggedrongen. Er zijn eenvoudige inrichtingsmaatregelen te nemen om de gezondheid positief te beïnvloeden. Dat kan bijvoorbeeld door het plaatsen van bomen: zicht op groen bevordert de gezondheid.

Een derde belangrijk aspect is gezondheidsbeleving. Duidelijke informatie over activiteiten op het terrein geeft omwonenden en gebruikers de mogelijkheid een reëel beeld van hun situatie te vormen. Hiertoe is door Omgevingsdienst, bedrijven en milieugroepen en omwonenden een communicatieprotocol opgesteld. Doel van het communicatieprotocol is om binnen het proces van vergunningverlening (maar ook bv bij handhaving en/of klachten/calamiteiten) een goede balans te vinden tussen de belangen van het betreffende bedrijf (de aanvrager) en de omgeving. Het protocol heeft een bredere toepassing dan alleen op vergunningprocedures, dus om ook in bepaalde handhavingssituaties en/of klachten/calamiteiten-situaties afspraken vast te leggen over de mate en wijze waarin de omgeving wordt geïnformeerd/betrokken. Daarnaast wordt de milieusituatie op de aspectengeluid, luchtkwaliteit, verkeer en bedrijven gemonitord. Hiervan wordt op de website Nijmegen West-Weurt (http://www.westenweurt.nl/) verslag gedaan.

Een goede en tijdige risicocommunicatie en een open dialoog tussen de partijen beïnvloeden de ervaren overlast en risicoperceptie. Door omwonenden te betrekken over de huidige en toekomstige situatie wordt men gestimuleerd om de positieve kant van ontwikkelingen te zien en eventueel wantrouwen weg te nemen. De GGD onderschrijft het belang van het genoemde communicatieprotocol en de dialoog met de omwonenden. De GGD kan eventueel adviseren en ondersteunen bij de communicatie over gezondheidsaspecten. Een extra middel wat kan worden ingezet is een hinderbelevingsonderzoek.

5.2 Bodem

Het bestaande bestemmingsplan wordt geactualiseerd. Het bevoegd gezag moet bij de voorbereiding van een besluit de nodige kennis vergaren over relevante feiten en af te wegen belangen (artikel 3.2 Awb). Het vaststellen of wijzigen van een bestemmingsplan kan gevolgen hebben voor de belangen van natuur en milieu, waaronder de bodem. Ook moet inzicht bestaan over de uitvoerbaarheid van het plan (artikel 3.1.6 Bro). Bodemverontreiniging kan hierop van invloed zijn. Daarom beoordelen wij de bodemkwaliteit in relatie tot het bestemmingsplan. In dit bestemmingsplan worden echter geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt en blijven de bestaande bestemmingen ongewijzigd. Dit bestemmingsplan kan daarom zonder (nieuw) bodemonderzoek worden vastgesteld.

De initiatiefnemer van een (her)ontwikkelingslocatie met bouw- of verbouwingsplannen zal voor de omgevingsvergunning in veel gevallen een verkennend bodemonderzoek moeten laten uitvoeren conform de normen NEN 5740 (verkennend bodemonderzoek) en NEN 5707 (asbest in grond).

5.3 Geluid

Binnen het plangebied zijn wegverkeerslawaai en industrielawaai van toepassing. Voor het plan is de gebiedstypering industrieel gebied van toepassing.

Wegverkeer

Volgens de Wet geluidhinder heeft iedere geluidsbron een eigen zone. Een zone is het akoestisch aandachtsgebied langs een geluidbron. De zonebreedte van een weg is vastgelegd in de Wet geluidhinder. De ruimte boven de weg hoort ook bij de zone. De basis voor het bepalen van de breedte van de zone voor spoor is vastgelegd in artikel 1.4a lid 1 van het Bgh. De breedte van de zone van een spoorweg is afhankelijk van de geluidsbelasting ter plaatse van de referentiepunten.

In het geval van de realisatie van nieuwe geluidgevoelige bestemmingen geldt voor wegverkeer een voorkeurswaarde van 48 dB en afhankelijk van een binnenstedelijke of buitenstedelijke situatie geldt een maximale grenswaarde van 63 dB en 53 dB. Bij overschrijding van de voorkeurswaarden kan onder voorwaarden een hogere waarde worden vastgesteld.

In en rond het plangebied Westkanaaldijk liggen de volgende voorname gezoneerde geluidsbronnen die het gebied kunnen belasten of anders van belang zijn:

- Neerbosscheweg;
- Hogelandseweg;
- Westkanaaldijk;
- Vlotkampweg.

kaart: een overzicht van de wegen in het gebied.

Het te actualiseren bestemmingsplan Westkanaaldijk betreft een conserverend plan. Binnen het plangebied zijn vrijwel geen woningen aanwezig. Uit globale berekeningen van de gemeente Nijmegen blijkt dan ook niet dat als gevolg van wegverkeer overschrijdingen plaatsvinden op gevoelige bestemmingen. In de onderstaande figuur zijn de gecumuleerde geluidscontouren weergegeven exclusief aftrek conform artikel 3.4 Rmg.

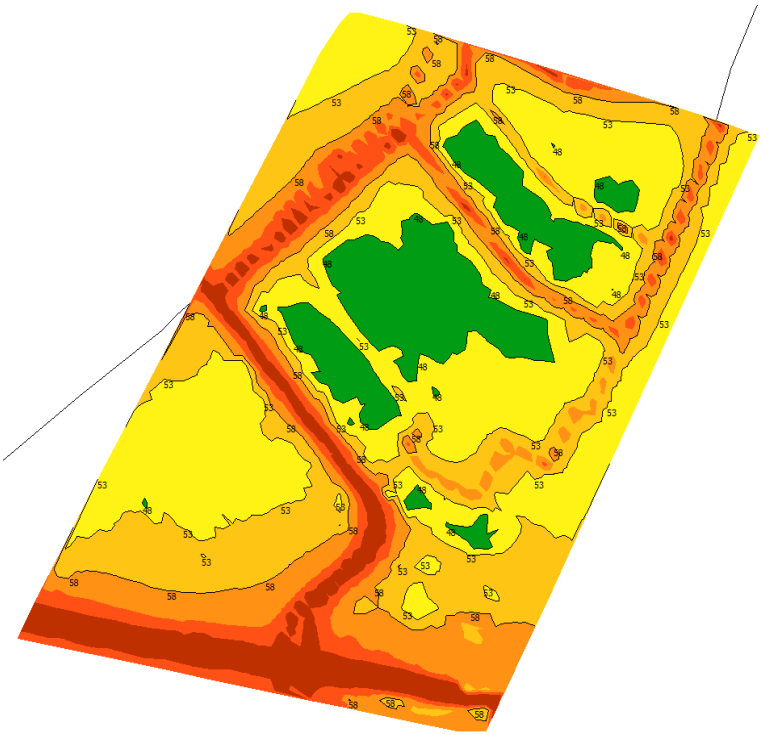

kaart: geluidscontouren wegen Westkanaaldijk

Industrielawaai

Het gehele plangebied valt binnen de grenzen van het geluid gezoneerde industrieterrein Nijmegen West/Weurt, ex artikel 53 e.v. Wet geluidhinder. Dit gezoneerde industrieterrein is een gemeentegrens overschrijdend industrieterrein (gemeente Beuningen en gemeente Nijmegen). Bij Koninklijk Besluit d.d. 12 oktober 1990 is voor het industrieterrein een geluidszone vastgesteld. Sindsdien zijn op twee momenten delen van de geluidzone/industrieterrreingrens aangepast:

- 17-03-2009: Bestemmingsplan Herziening Geluidzone Industrieterrein Nijmegen-West/Weurt, omgeving kern Weurt;
- 28-11-2008: Bestemmingsplan Geluidzone industrieterrein Nijmegen-West/Weurt, omgeving Waalfront.

Jaarlijks wordt de totale geluidbelasting ten gevolge van het gehele industrieterrein Nijmegen-West/Weurt doorgerekend en vervolgens getoetst aan de vastgestelde geluidzone. Binnen deze zone van een geluid gezoneerd industrieterrein is het in principe niet onmogelijk om geluidgevoelige bestemmingen te projecteren. Er dienen dan hogere grenswaarden aangevraagd te worden. Op het industrieterrein worden geen (nieuwe) geluidgevoelige bestemmingen toegestaan. Ten aanzien van bestaande bedrijfswoningen op het industrieterrein wordt een maximum van 65 dB(A)-etmaalwaarde (industrielawaai

gecumuleerd) gehanteerd op basis van bestaand beleid.

kaart: geluidgezoneerde industrieterrein Nijmegen West/Weurt (groene lijn: grens industrieterrein, paarse lijn: zonegrens industrielawaai)

Conclusie

Als geluidsgevoelige ontwikkelingen plaatsvinden binnen de getoonde contouren en beschreven zoneringen kan geluid als gevolg van wegverkeerslawaai en industrielawaai een belemmering vormen voor de realisatie van het plan. Voor de actualisatie van het bestemmingsplan Westkanaaldijk hebben de voorgaande constateringen geen gevolgen.

5.4 Luchtkwaliteit

Bestaande situatie

De luchtkwaliteit in grote delen van dit plangebied wordt met name belast door verkeersuitstoot van de grotere doorgaande wegen (zoals de Neerbosscheweg, Hogelandseweg en de Westkanaaldijk). Overige bronnen zijn voor zover bekend niet relevant of niet aanwezig.

Uit recent luchtkwaliteitsonderzoek van de gemeente Nijmegen blijkt dat langs de Neerbosscheweg en de Hogelandseweg overschrijdingen van de grenswaarden plaatsvinden. Voor het rekenjaar 2014 is voor NO_2 de jaargemiddelde contour ingevoegd. De meeste overschrijdingen vinden plaats op het wegdek. Formeel hoeft boven het wegdek en direct langs de weg (binnen 10 meter van de rand van de weg) niet aan de grenswaarden voldaan te worden. In de onderstaande kaart zijn de achtergrondconcentraties in het gebied weergegeven. Uit de kaart is op te maken dat alleen op en nabij de genoemde wegen de concentraties kritisch zijn. In het overige gebied liggen de concentraties tussen de 25 en 30 µg/m^3.

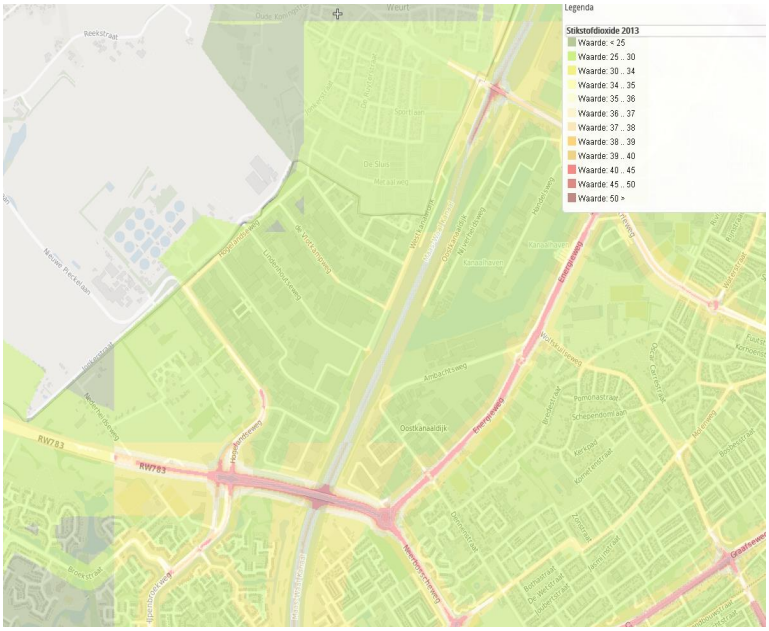

kaart: luchtkwaliteit

Toetsing aan regelgeving

Bij toetsing van een ruimtelijk plan op luchtkwaliteit moet conform regelgeving gelet worden op de volgende 2 aspecten:

a. het plan als veroorzaker van verkeer en daardoor bron van slechte luchtkwaliteit;
b. het plan als te beschermen object tegen slechte luchtkwaliteit.

Ad a. Het plan als veroorzaker van verkeer en daardoor bron van slechte luchtkwaliteit.

In de Wet milieubeheer titel 5.2 ('Wet luchtkwaliteit') zijn luchtkwaliteiteisen opgenomen. Deze betreffen de stoffen: zwaveldioxide, stikstofdioxide (NO_2), stikstofoxiden, fijn stof (PM10), koolmonoxide, benzeen, benzo(a)pyreen, lood en ozon. In Nederland worden over het algemeen alleen overschrijdingen geconstateerd voor de stoffen NO_2 en PM10. Het luchtkwaliteitonderzoek beperkt zich dan ook tot deze twee stoffen. De grenswaarden voor NO_2 en PM10 uit de Wet luchtkwaliteit zijn weergegeven in onderstaande tabel. De regelgeving met betrekking tot luchtkwaliteitseisen is verder uitgewerkt in AMvB's en

Ministeriële regelingen. Bij het faciliteren van ruimtelijke plannen moet volgens de Nederlandse wetgeving de verandering van de luchtkwaliteit door het plan worden getoetst.

	norm	**ingangsdatum**
Jaargemiddelde grenswaarde NO2	40 µg/m^3	1 januari 2015
Jaargemiddelde grenswaarde PM10	40 µg/m3	1 juni 2011
Daggemiddelde grenswaarde PM10	max. 35 dagen/jaar > 50 µg/m3	1 juni 2011

Tabel: luchtkwaliteit

Een ruimtelijke ontwikkeling kan doorgang vinden indien aannemelijk kan worden gemaakt dat:

- de ruimtelijke ontwikkeling, al dan niet in combinatie met aan het project verbonden maatregelen, niet in betekende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit, of;
- de luchtkwaliteit door de ruimtelijke ontwikkeling, al dan niet in combinatie met aan het project verbonden maatregelen, per saldo verbetert of tenminste gelijk blijft (artikel 5.16.1.b.1° Wm), of;
- bij een beperkte verslechtering van de luchtkwaliteit vanwege de ruimtelijke ontwikkeling, de luchtkwaliteit in een gebied rondom het project per saldo verbetert (artikel 5.16.1.b.2° Wm). De verbetering en verslechtering zullen beide moeten gelden voor overschrijdingssituaties en dienen te worden betrokken op de concentraties van NO_2 en/of PM10, of;
- de ruimtelijke ontwikkeling is beschreven in, past binnen, of is in elk geval niet strijdig met een vastgesteld programma zoals het NSL (Wm artikel 5.16.1.d), of;
- er geen grenswaarden worden overschreden door de ruimtelijke ontwikkeling.

Wat betreft de bijdrage van een plan aan de luchtkwaliteit is het Besluit Niet In Betekenende Mate Bijdragen (Luchtkwaliteitseisen) van belang, die gelijk met de wetswijziging van kracht is geworden. Plannen die niet meer dan 3% bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit, hoeven niet getoetst te worden aan de luchtkwaliteitseisen in de Wet Milieubeheer, hoofdstuk 5.

Aanvullend aan de actieprogramma's van Rijk, Provincie en Regio heeft Nijmegen een eigen luchtplan, dat onder meer voorziet in doorstromingsmaatregelen voor het wegverkeer; schonere bussen; stimulering transitie naar schonere brandstoffen; stadsdistributie voor het Centrum en privilegebeleid voor toegang naar het Centrum. Bij nieuwe ontwikkelingen zal aangetoond moeten worden dat ten tijde van de realisatie van het bouwplan, eventueel met beschreven en geborgde maatregelen, aan de normen voor luchtkwaliteit voldaan kan worden.

Voor het onderhavige plan is geen specifiek luchtkwaliteitsonderzoek uitgevoerd omdat het plan geen nieuwe ontwikkelingen toelaat die een grote verkeersaantrekkende werking hebben of waarmee bedrijvigheid meer mogelijkheden krijgen om uit te breiden. Uit de bovenstaande kaart blijkt dat de luchtkwaliteitsconcentraties buiten de wegen cumulatief (wegen, scheepvaart en industrie samen) maximaal 30 µg/m^3 bedragen. Hieruit blijkt dat ruimschoots aan de grenswaarden wordt voldaan. De monitoringstool en lokale metingen van de gemeente Nijmegen ondersteunen deze conclusies. Daarmee wordt voor dit aspect voldaan aan de luchtregelgeving.

Ad b. Het plan als te beschermen object tegen slechte luchtkwaliteit.

Op 16 januari 2009 is het Besluit "gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen)" in werking getreden. Met deze Algemene maatregelen van Bestuur (AMvB) wordt de bouw van zogenaamde gevoelige bestemmingen in de nabijheid van (snel)wegen beperkt. Het besluit heeft als doel het beschermen van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijn stof (PM10) en stikstofdioxide (NO_2), met name kinderen, ouderen en zieken. Over

gemeentelijke wegen zegt het besluit niets en is derhalve geen beperking voor het plan. De volgende gebouwen met de bijbehorende terreinen zijn aangemerkt als gevoelige bestemming: scholen, kinderdagverblijven, en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen. Ziekenhuizen, woningen en sportaccommodaties worden dus niet als gevoelige bestemming gezien. Binnen dit plan worden geen gevoelige bestemmingen mogelijk gemaakt.

In de landelijke "GGD-Richtlijn medische milieukunde: luchtkwaliteit en gezondheid" adviseert de GGD ten aanzien van het bouwen van gevoelige bestemmingen langs drukke gemeentelijke wegen (meer dan 10.000 mvt/etm):

- geen afstandscriterium;
- niet bouwen direct langs een drukke weg (dus niet in 1e lijnsbebouwing);
- GGD heeft het advies "niet in 1e lijnsbebouwing" aangevuld met dat dit minimaal moet gelden binnen 50 meter van de rand van de drukke gemeentelijke weg.

Gemeente Nijmegen conformeert zich zo veel mogelijk aan deze GGD-richtlijn. Indien in het plangebied gevoelige bestemmingen worden gebouwd, dienen deze derhalve niet in de eerste lijnsbebouwing langs bovengenoemde drukke wegen geplaatst te worden.

Aanbevelingen

De verwachting is dat in de toekomst de luchtverontreiniging in dit gebied onder de dan geldende wettelijke normen zal blijven. Desondanks blijft het een locatie met relatief hoge concentraties luchtverontreining. Hierin kan in het ontwerp rekening gehouden worden door:

- eventuele nieuwe bedrijvigheid aan laten sluiten bij lopende ontwikkelingen zoals stadsdistributie in het stadscentrum danwel aan- en afvoer door middel van schone voertuigen (zoals bijv. op electriciteit, aardgas/groen gas en/of EURO VI-diesel);
- in de eerstelijns-bebouwing langs de bovengenoemde drukke wegen dienen geen school, kinderdagverblijf, zorginstellingen of zorgwoningen als nieuwe bestemming geplaatst te worden. Dit dient ter bescherming van extra gevoelige groepen;
- verminderen behoefte verplaatsing: zorgen voor befietsbare en beloopbare afstanden. Het effect is minder en kortere vervoersbewegingen;
- verbetering en schoner worden van het openbaar vervoer;
- zorgen voor goede doorstroming van (af- en aanrijdend) verkeer ten behoeve van dit plangebied.

5.5 Externe veiligheid

De gemeente heeft de wettelijke plicht externe veiligheid mee te wegen in de besluitvorming over ruimtelijke ontwikkelingen. In deze afweging is het van belang de risico's te beschouwen die ontstaan door inrichtingen vallend onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en risicovolle transportroutes. Voor het plaatsgebonden risico (PR) zijn grenswaarden voor kwetsbare objecten aangegeven en richtwaarden voor beperkt kwetsbare objecten. Het groepsrisico (GR) dient verantwoord te worden. De volgende risicobronnen hebben invloed op het bestemmingsplan gebied.

Transportrisico's

- Maas-Waalkanaal
- Routering vervoer gevaarlijke stoffen gemeente Nijmegen
- Een hogedruk aardgastransportleiding.
- Kegelligplaatsen (2)

Stationaire bronnen

- Broekman Logistics (De Vlotkampweg 67)

Overige bronnen

- FJ van Pelt BV Hogelandseweg 25
- Autoparts Vos BV Rouwenboschweg 13

Toetsing aan Plaatsgebonden risico (PR)

Onder het Plaatsgebonden risico (PR) wordt verstaan de kans per jaar dat een persoon, die zich continu en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een gevarenbron bevindt, overlijdt ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen van die bron. Voor het plaatsgebonden risico zijn grenswaarden ($PR10^{-6}$) als toetsingswaarden aangegeven voor kwetsbare objecten en richtwaarden voor beperkt kwetsbare objecten. Daar waar gesproken wordt van een PR contour wordt de $PR10^{-6}$ contour bedoeld.

De verantwoording van het groepsrisico

Het groepsrisico geeft de kans weer op een ongeval met ten minste 10, 100 of 1000 dodelijke slachtoffers binnen het invloedsgebied van de beschouwde risicobron. Het groepsrisico dient verantwoord te worden. Voor de verantwoording van het groepsrisico rond bedrijven geldt een ander afwegingskader dan de verantwoording van de risico's rond transportroutes.

Transportrisico 's

Maas-Waalkanaal

Het vervoer van gevaarlijke stoffen in de omgeving van het plangebied en in het plangebied zelf leidt tot risico's in het plangebied. Op grotere afstand van het plangebied worden gevaarlijke stoffen vervoerd over de Waal (1850 meter van Westkanaaldijk) en het spoor van Nijmegen naar Den Bosch (2650 meter). Het plangebied ligt daarmee buiten het invloedsgebied van deze risicobronnen waardoor de risico's nihil zijn. Dat ligt anders met het vervoer over het Maas-Waalkanaal dat direct grenst aan het plangebied. In het plangebied worden echter geen zeer kwetsbare objecten toegestaan waardoor er op grond van de visie externe veiligheid van de gemeente Nijmegen geen zware verantwoording noodzakelijk is. Op grond van de Handreiking Risicoanalyse Transportroutes (HART, juni 2014) is er alleen een berekening van het groepsrisico nodig indien de bevolkingsdichtheid groter is dan 1500 personen per ha. De dichtheid ter hoogte van het plangebied is veel lager. Op Westkanaaldijk ligt de dichtheid onder de 50 personen per ha. Deze zal door het huidige conserverende bestemmingsplan ook niet significant wijzigen. Het groepsrisico ligt zelfs veel lager dan de 10% van de oriëntatiewaarde. Hierdoor kan worden volstaan met een beschouwing van de zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid die is ingevuld door het advies van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (21 maart 2016, Bijlage 5).

kegelligplaatsen

In het Maas-Waalkanaal ligt ter hoogte van het plangebied een tweetal kegelligplaatsen. Dit zijn aangewezen plaatsen waar schepen met gevaarlijke stoffen gedurende langere tijd kunnen aanmeren. De kegelligplaatsen zijn weergegeven op onderstaande kaart. Het

betreft twee ligplaatsen die grenzen aan de noordoostzijde van het plangebied. Beide kegelligplaatsen zijn alleen geschikt voor schepen die 1 blauwe kegel voeren (LPG achtige stoffen). Bij een schip dat één blauwe kegel voert geldt dat 10 m afstand van andere schepen aangehouden dient te worden en 100 m van een woongebied, tankopslagplaatsen (met gas of brandbare vloeistoffen) en kunstwerken. In het bestemmingsplan is rondom de kegelligplaatsen de aanduiding 'veiligheidszone - kegelligplaatsen' opgenomen waarbinnen nieuwe kwetsbare objecten en tankopslagplaatsen (met gas of brandbare vloeistoffen) zijn uitgesloten.

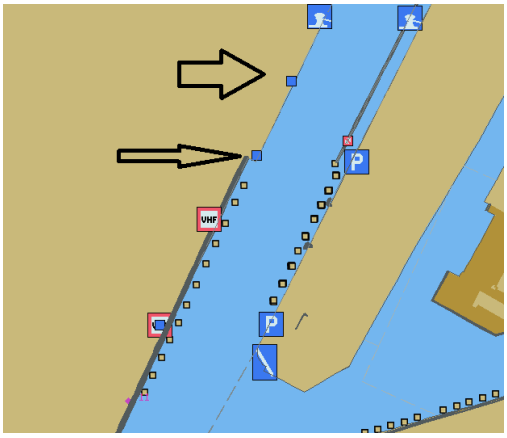

afbeelding: kegelligplaatsen Maas-Waalkanaal

Naar het plangebied en door het plangebied heeft de gemeente Nijmegen tevens een routering vervoer gevaarlijk stoffen aangewezen. Deze heeft met name als doel dat transporteurs de kortste route nemen vanaf de snelweg naar de diverse bedrijven op Westkanaaldijk. Gezien de aard van de bedrijven op Westkanaaldijk en het gebruik van gevaarlijke stoffen aldaar is het uitgesloten dat deze routering leidt tot een significant groepsrisico langs deze routering. In de beleidsvisie is hiervoor een standaardverantwoording opgenomen.

hogedruk aardgastransportleidingen

Voor wat betreft hogedruk aardgastransportleidingen loopt alleen leiding N-576-68 door het plangebied. De overige leidingen in de omgeving van het plangebied hebben geen invloedsgebied over het plangebied en veroorzaken derhalve geen risico. De aardgasleiding door het plangebied heeft een diameter van 114 mm en een druk van 40 bar. Daarmee is de 100% lethaal contour 30 meter en het invloedsgebied 45 meter. Deze leiding eindigt op een gasontvangsstation binnen de inrichtingsgrens van het bedrijf Mead Johnson. De dichtheid van personen binnen het invloedsgebied van de leiding is laag en leidt niet tot een significant groepsrisico. Eerdere berekeningen voor de risico's van de gasbuisleidingen op en om de Kanaalhavens hebben uitgewezen dan het groepsrisico van leiding N-576-68 zelfs nihil is. Deze berekening is nog steeds representatief. In het bestemmingsplan is 5 meter aan weerszijden van de leiding de dubbelbestemming Leiding-Gas opgenomen.(Kwantitatieve Risicoanalyse Nijmegen Bestemmingsplan Noord-Oost Kanaalhavens, MARN, 11 februari 2013, Bijlage 6)

afbeelding: invloedsgebied (45 meter) aardgasleiding in plangebied

Bedrijven met gevaarlijke stoffen

Broekman Logistics (Bevi)

Op het bedrijventerrein liggen diverse bedrijven die gevaarlijke stoffen gebruiken. Er is echter maar één bedrijf dat onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) valt. Dit bedrijf, Broekman Logistics, valt tevens onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) vanwege de omvangrijke opslag van gevaarlijke stoffen (maximaal 11.220 ton).

De bestaande PR 10^{-6} contour van Broekman Logistics uit 2012 ligt nu al over naburige percelen. Deze rechten blijven behouden. Uitbreiding van de PR contour tot over andere dan de huidige naburige bedrijven (meestal beperkt kwetsbare objecten) is niet mogelijk op grond van het Bevi en de ambitie van de beleidsvisie externe veiligheid. Op grond van de huidige situatie, waarbij de PR 10^{-6} contour van Broekman Logistics over de bedrijven aan de Lindenhoutseweg 26 t/m 54 ligt dient voorkomen te worden dat deze naburige bedrijven zich ontwikkelen tot kwetsbare objecten.

Volgens de Beleidsvisie externe veiligheid (gemeente Nijmegen, 12 februari 2014) mogen nieuwe Bevi bedrijven op Westkanaaldijk de PR 10^{-6} contour niet over een naburig terrein hebben liggen. Tevens is afgesproken in de beleidsvisie dat de PR10^{-8} contour van een nieuw Bevi bedrijf buiten het bedrijventerrein Westkanaaldijk niet tot een significante toename van het groepsrisico mag leiden. In de planregels is opgenomen dat Bevi-bedrijven zijn toegestaan voor zover de plaatsgebondenrisicocontour PR 10^{-6} niet over andere bouwpercelen valt. Een uitzondering is opgenomen voor Broekman Logistics. Voor dit bedrijf is de plaatsgebondenrisico contour (10^{-6}) op de verbeelding aangegeven.

Het invloedsgebied van Broekman Logistic is 4252 meter. De QRA van 2012 geeft een groepsrisico aan dat onder de 10% van de oriëntatiewaarde ligt. Door een afsplitsing van enkele magazijnen van de inrichting is in maart 2015 een nieuwe groepsrisicoberekening uitgevoerd welke dus een zeer actueel beeld geeft van de hoogte van het huidige groepsrisico. Hierbij is rekening gehouden met een dichtheid van 5 personen per ha op Westkanaaldijk. (Kwantitatieve Risico Analyse TWO Chemical Logistics B.V., i.h.k.v. actualisatie VR, Royal Haskonig, 16 februari 2012,Bijlage 7 en Berekening groepsrisico Broekman Logistics Nijmegen B.V., Royal HaskoningDHV, 30 maart 2015, Bijlage 8).

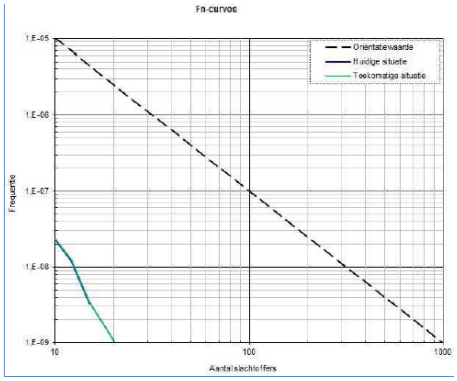

kaart: groepsrisico Broekman Logistics 2015

In de QRA uit 2015 is aangegeven wat de bijdrage is aan het totale groepsrisico van de diverse scenario's die kunnen optreden. Hoewel het invloedsgebied groot is, is de kans op een ongeval met meer dan 10 dodelijke slachtoffers buiten het bedrijventerrein zeer klein. Maatregelen voor het verder reduceren van het groepsrisico door bronmaatregelen zijn niet nodig gezien de actuele vergunning (2013) met daarbij de toepassing van best beschikbare technieken. Door middel van regelmatige bezoeken aan dit bedrijf wordt toegezien op de naleving van de regels. Een toename van de dichtheid op Westkanaaldijk zelf wordt toelaatbaar geacht. Kwetsbare objecten binnen de 10^{-8} contour kunnen met een lichte verantwoording worden toegelaten. Volgens het advies van de Veiligheidsregio is de bluswatervoorziening bij Broekman afdoende. Geadviseerd wordt om zeer kwetsbare functies op Westkanaaldijk uit te sluiten. De PR 10^{-6} contour van Broekman Logistics is opgenomen als veiligheidscontour op de verbeelding. Binnen veiligheidscontour PR 10^{-6} zijn geen kwetsbare objecten toegestaan.

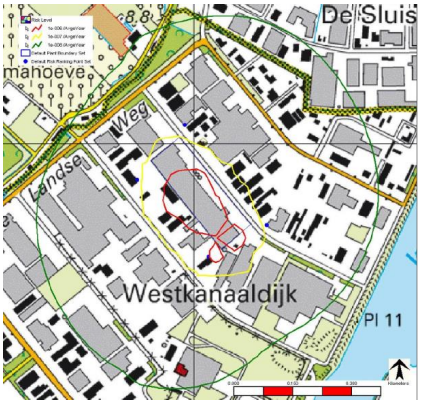

kaart:contouren Broekman Logistics (rood = pr 10-6, groen= pr 10-8)

Overige bronnen

Op het terrein van Mead Johnson is een gasontvangststation aanwezig. Van Pelt, Hogelandseweg 25, levert propaan en heeft een gasflessendepot. Verder is er nog een propaantank op het bedrijventerrein aanwezig. Vooralsnog vallen deze activiteiten niet onder het Bevi en gelden de veiligheidscontouren uit het activiteitenbesluit.

Op de verbeelding zijn de veiligheidsafstanden rondom de gasdrukregel- en meetstations opgenomen.

Conclusie

Externe veiligheid vormt geen belemmering voor het bestemmingsplan. Met de implementatie van de Beleidsvisie externe veiligheid in het bestemmingsplan is de veiligheid maximaal geborgd.

5.6 Fysieke veiligheid

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid heeft het gekeken naar de ruimtelijke aspecten die van invloed kunnen zijn op de fysieke veiligheid en het optreden van de brandweer (Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, 4 mei 2016, Bijlage 9).

Het betreft de volgende aspecten:

- de inrichting van de openbare ruimte en de invloed daarop op ontvluchting en zelfredzaamheid;
- de situering van gebouwen;
- de bluswatervoorziening;
- de bereikbaarheid.

Geconstateerd wordt dat op bovengenoemde punten er geen belangrijke knelpunten zijn. De conclusie luidt dan ook dat vanuit het oogpunt van fysieke veiligheid de brandweer geen beperkingen ziet ten aanzien van het voorliggende bestemmingsplan. De voorwaarden ten aanzien van bereikbaarheid en bluswatervoorziening zijn opgenomen in het Bouwbesluit 2012 en de nota "Randvoorwaarden en Richtlijnen Brandweer Nijmegen m.b.t. bluswater en bereikbaarheid".

5.7 Milieueffectrapportage

De milieueffectrapportage is een hulpmiddel om bij diverse procedures het milieubelang een volwaardige plaats in de besluitvorming te geven. Een m.e.r. is verplicht bij de voorbereiding van plannen en besluiten van de overheid die kunnen leiden tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Er zijn drie onafhankelijke routes die kunnen leiden tot een m.e.r.-plicht en die dus alle drie moeten worden getoetst. Hierbij zijn de activiteiten bepalend waarop het plan of besluit betrekking heeft.

Toetsing aan het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.)

Op grond van het Besluit m.e.r. toetst men of het plan of besluit voorziet in, of een kader vormt voor, activiteiten die (mogelijk) belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu. Bij toetsing aan het Besluit m.e.r. zijn er vier mogelijkheden:

1. het plan of besluit is direct m.e.r.-plichtig;
2. het plan of besluit bevat activiteiten uit kolom 1 van onderdeel D en ligt boven de (indicatieve) drempelwaarden, zoals beschreven in kolom 2 'gevallen', van onderdeel D van de bijlage van het Besluit m.e.r.. Het plan of besluit is dan m.e.r.-beoordelingsplichtig. Dit betekent dat door het bevoegd gezag moet worden beoordeeld of er sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Als dat het geval is, geldt de m.e.r.-plicht. Voor een plan als bedoeld in kolom 3 'plannen' geldt geen m.e.r.-beoordelingsplicht, maar direct een (plan-)m.e.r.-plicht;
3. het plan of besluit bevat wel de activiteiten uit kolom 1, maar ligt beneden de drempelwaarden, zoals beschreven in kolom 2 'gevallen', van onderdeel D: er dient door het bevoegd gezag in een vormvrije m.e.r.-beoordeling te worden beoordeeld of er aanleiding is voor het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling (als sprake is van een besluit) of het direct uitvoeren van een m.e.r. (als sprake is van een plan). Deze keuze wordt uiteindelijk in het bijbehorende plan of besluit gemotiveerd;
4. de activiteit(en) of het betreffende plan en/of besluit wordt niet genoemd in het Besluit m.e.r.: er geldt geen m.e.r.-(beoordelings)plicht.

Toetsing aan artikel 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer

Op grond van artikel 7.2a lid 1 van de Wet milieubeheer moet een planMER worden opgesteld wanneer er voor het plan een passende beoordeling moet worden opgesteld. Een passende beoordeling moet op grond van artikel 19j lid 2 van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) worden opgesteld, wanneer als gevolg van het plan significante negatieve effecten op een Natura 2000-gebied niet kunnen worden uitgesloten.

Toetsing aan de provinciale milieuverordening

Door Provinciale Staten kunnen aanvullend op het Besluit m.e.r. activiteiten worden aangewezen die kunnen leiden tot m.e.r.-plicht.

Conclusie

Het betreft een conserverend bestemmingsplan waarin bestaande planologische kaders worden voortgezet. In principe worden in het plan geen nieuwe kaders gegeven of nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt en hoeft er geen m.e.r -beoordeling plaats te vinden.

5.8 Klimaat en duurzaam bouwen

De klimaatverandering noopt tot aanpassingen in ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeente heeft haar visie hierop in de Kadernotitie Klimaat en de duurzaamheidsagenda 2011-2015 vastgelegd.

Kernbegrippen zijn compensatie en adaptatie:

- compensatie is het tegengaan en verminderen van negatieve effecten op het klimaat. Dit kan door energiegebruik te beperken en/of duurzame energiebronnen te gebruiken en door gebruik te maken materialen uit vernieuwbare bronnen. Nijmegen streeft er daarom naar om als stad energieneutraal te worden;

- adaptatie is het aanpassen aan de wijzigende omstandigheden zoals extremere weersomstandigheden en een stijgende energieprijs. Voorbeelden hiervan zijn het voorkomen van oververhitting, aandacht voor windklimaat en het realiseren van grotere piekbergingen voor neerslag.

In de gebouwde omgeving zijn voor energiegebruik en oververhitting de oriëntatie van de bebouwing en de manier waarop met de bezonning is omgegaan bepalende factoren. Het microklimaat wordt bepaald door de verhouding tussen bebouwd en begroend oppervlak en de relatie tussen bebouwde en groene structuren. Een goed groenontwerp helpt oververhitting tegen te gaan en vangt neerslag en luchtverontreiniging op.

Op dit bedrijventerrein kan in de onbebouwde ruimte groen voor een betere uitstraling en een gezonder verblijfsklimaat zorgen als de volgende maatregelen worden genomen:

- overhoeken en ruimtereserveringen niet bestraten maar groen inrichten;
- erfgrenzen en hekken groen aankleden (bv begroeid met klimop);
- parkeerterreinen voorzien van beplanting zodat er voldoende beschaduwing is.

Voor utiliteitsbouw liggen kernpunten bij terugdringen van de CO_2 uitstoot en aanpassing aan veranderde weersomstandigheden. Bijkomend voordeel hierbij is dat dit leidt tot lagere beheerlasten en een gezondere, comfortabeler gebouw.

Om de mogelijkheden per bouwplan in beeld te brengen kan de voor het bouwplan noodzakelijke installatie ontwerp aangevuld worden met een energiescan. Hierin kunnen zowel de warmtevraag als de koelingsbehoefte onderzocht worden. Op die manier kan de bijdrage van dit project aan de hierboven genoemde doelstellingen in beeld woorden gebracht.

Het gebied is onderdeel van het CHW-experiment-gebied "vergunningsvrij plaatsen mini windturbines". Deze kunnen vergunningsvrij geplaatst worden onder de voorwaarden en in het gebied dat op onderstaande site aangegeven wordt: https://app1.nijmegen.nl/Loket/prodcat/products/getProductDetailsAction.do?name=Mini-windturbines+bij+bedrijven

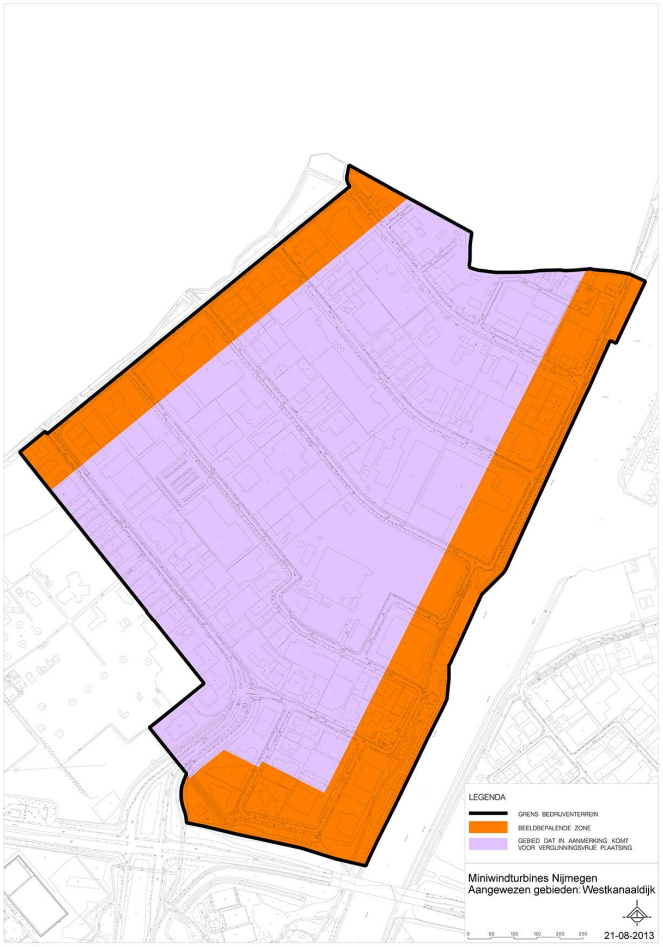

kaart: miniwindturbines Westkanaaldijk (oranje: beeldbepalende zone, paars: gebied dat in aanmerking komt voor vergunningsvrije plaatsing)

Verantwoord materiaalgebruik, beperking van energievraag en een verstandige positionering van functies dragen mede bij aan de klimaatdoelstellingen. In Nijmegen wordt de GPR-methodiek gehanteerd om prestaties van gebouwen te in beeld te brengen. Deze software staat via de gemeente Nijmegen ter beschikking aan ontwikkelaars in dit gebied. De ontwikkelaar kan deze systematiek ook gebruiken om haar ontwerpen te optimaliseren en te toetsen op bouwbesluitaspecten zoals energieprestatie en materiaalprestatie.

Het gebied is onder voorwaarden geschikt voor bodemenergiesystemen zoals Koude-Warmte opslag. Voor het bepalen van deze voorwaarden zal afstemming gezocht moeten worden met eventuele andere grondwatergebruikers in de omgeving en zal de milieu hygiënische situatie van de bodem en het grondwater mee moeten worden gewogen.

Hoofdstuk 6 Plansystematiek en juridische vormgeving

6.1 Algemeen

Bij het opstellen van dit bestemmingsplan is uitgegaan van de eisen die de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) aan bestemmingsplannen stellen. De Wro en Bro leggen onder meer verplichtingen op ten aanzien van de opzet en presentatie van bestemmingsplannen. Hieruit vloeit onder andere voort dat bestemmingsplannen digitaal uitwisselbaar moeten zijn. De Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 (SVBP 2012) is op het voorliggende plan toegepast om aan genoemde wettelijke verplichting te voldoen. Ook een aantal algemene bepalingen, welke in hoofdstuk 3 en 4 van de regels is opgenomen (bijvoorbeeld de overgangsregels), is voorgeschreven in het Bro.

Het (juridische deel van het) bestemmingsplan bestaat uit de verbeelding en de (plan)regels, vergezeld van een toelichting. De verbeelding visualiseert de bestemmingen. De verbeelding vormt samen met de regels het voor de burgers bindende deel van het bestemmingsplan. De regels bevatten het juridisch instrumentarium voor het gebruik van de gronden, bepalingen omtrent de toegelaten bebouwing, regelingen betreffende het gebruik van de aanwezige en/of op te richten bouwwerken.

De toelichting heeft geen bindende werking: de toelichting maakt juridisch ook geen onderdeel uit van het bestemmingsplan maar heeft wel een belangrijke functie bij de weergave en de onderbouwing van het plan en ook bij de uitleg van de bestemmingen en overige regels. In de toelichting wordt ook een relatie met het relevante beleid gelegd en een gebiedsbeschrijving gegeven. Op basis van het beleid en de gebiedsbeschrijving zijn vervolgens de uitgangspunten voor het bestemmingsplan geformuleerd.

planvorm

De planvorm moet er op gericht zijn alle aanwezige functies in het plangebied te voorzien van een zodanige bestemmingsregeling dat enerzijds in zekere mate ontwikkelingen mogelijk zijn en anderzijds de ruimtelijke kwaliteit voldoende gewaarborgd blijft. Uitgangspunt is een flexibel en toekomstgericht bestemmingsplan. Daarbij wordt rekening gehouden met bestaande planologische mogelijkheden.

planmethodiek

Voor de actualisatie van bestemmingsplannen wordt gebruik gemaakt van het Standaard bestemmingsplan van de gemeente Nijmegen. Het Standaard bestemmingsplan is gebaseerd op de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP 2012) waarin landelijke standaarden voor planregels en verbeelding zijn geformuleerd. De standaardisatie maakt het mogelijk om bestemmingsplannen te maken die op een vergelijkbare wijze zijn opgebouwd en op eenzelfde manier worden verbeeld. Het bestemmingsplan is zowel in analoge als digitale vorm opgesteld. Bij interpretatieverschillen heeft het digitale bestemmingsplan voorrang.

6.2 Regels

De regels van het bestemmingsplan zijn opgebouwd uit inleidende regels (waar wordt ingegaan op de begrippen en wijze van meten), de bestemmingsregels (waar de bestemmingen en dubbelbestemmingen worden beschreven), de algemene regels (waar de algemeen geldende regels staan) en de overgangs- en slotregels (met het overgangsrecht). In de SVBP 2012 is de indeling van de regels van het bestemmingsplan en de wijze waarop de planregels zijn opgebouwd aangegeven.

Inleidende regels

Bij de inleidende regels wordt ingegaan op de begrippen en de wijze van meten.

Bestemmingsregels

In dit bestemmingsplan komen de volgende enkelbestemmingen voor: Bedrijventerrein, Groen, Verkeer en Water. Daarnaast komen de volgende dubbelbestemmingen voor: Leiding-Gas, Leiding-Hoogspanningsverbinding, Leiding-Riool, Leiding-Warmtenet, Waarde-Archelogie 2, Waarde-Archelogie 3, Waterstaat-Waterkering en Waterstaat-Waterlopen. Behalve bestemmingen en dubbelbestemmingen zijn binnen het bestemmingsplan aanduidingen te onderscheiden. Aanduidingen betreffen specificaties van bestemmingen en dubbelbestemmingen met betrekking tot gebruik of bouwen. Aanduidingen hebben altijd juridische betekenis waardoor zij niet alleen voorkomen in de digitale verbeelding en een bestemmingsplan, maar ook in de planregels.

Algemene regels

De algemene regels in dit bestemmingsplan bestaan uit:

- een anti-dubbeltelregel;
- algemene bouwregels: regels voor beeldende kunst, bouwwerken ten algemenen nutte en ondergronds bouwen;
- algemene gebruiksregels: evenementen, seksinrichting of escortbedrijf en verkoopstandplaatsen;
- algemene aanduidingsregels: geluidgezoneerd industrieterrein, geluidzone industrie, overige zone-historisch waardevolle watergang, overige zone-zichtas, veiligheidszone-barim 1, veiligheidszone-barim 2, veiligheidszone-bevi, veiligheidszone-kegelligplaatsen, vrijwaringszone-vaarweg, wetgevingszone-waarde archeologie 1;
- algemene afwijkingsregels;
- overige regels: parkeerregels en voorrangsregeling bestemmingen.

Overgangs- en slotregels

In het overgangsrecht is een regeling opgenomen voor bebouwing en gebruik dat al bestond bij het opstellen van het plan, maar dat strijdig is met de opgenomen regeling. Onder bepaalde voorwaarden mag deze strijdige bebouwing en/of strijdig gebruik worden voortgezet of gewijzigd.

In de slotregel staat de officiële naam van dit bestemmingsplan.

6.3 Flexibiliteitsbepalingen

Naast de flexibiliteit, die de rechtstreekse bouw- en gebruiksmogelijkheden reeds bieden, kunnen extra mogelijkheden worden geboden via een omgevingsvergunning en wijzigings- en uitwerkingsbevoegdheden, de zogenaamde flexibiliteitsbepalingen.

Omgevingsvergunning

Binnen de verschillende bestemmingen, dubbelbestemmingen, algemene regels en overgangs- en slotbepalingen is de mogelijkheid opgenomen om door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van de regels. Het kan hierbij gaan om afwijking van de bouwregels of afwijking van de gebruiksregels. Ook is bij de dubbelbestemmingen het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden (voormalige aanlegvergunning) en/of een omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk (voormalige sloopvergunning) alleen mogelijk na het verlenen van een omgevingsvergunning.

Wijzigingsbevoegdheden

Bij de dubbelbestemmingen Waarde-Archeologie 2 en Waarde-Archeologie 3 en de aanduiding wetgevingszone-waarde archeologie 1 is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om deze dubbelbestemming of aanduiding te kunnen laten vervallen of juist een dubbelbestemming op te kunnen nemen wanneer op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat er geen archeologische waarden meer aanwezig zijn dan wel uit onderzoek juist blijkt dat er ter plaatse behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn.

6.4 Aanvullende ruimtelijke instrumenten

Op het moment dat zich een geval voordoet dat niet past binnen de bestaande situatie en waarvoor op grond van het bestemmingsplan ook geen (binnenplanse) omgevingsvergunning kan worden verleend, kan gebruik worden gemaakt van een aantal (wettelijke) instrumenten om af te wijken van het bestemmingsplan. Deze instrumenten worden hieronder nader beschreven.

6.4.1 Vergunningvrij bouwen (of gebruiken)

In bijlage II van het Besluit Omgevingsrecht (Bor) zijn activiteiten opgenomen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen twee categorieën van vergunningvrije activiteiten:

- de categorieën gevallen waarin voor bouwactiviteiten of planologische gebruiksactiviteiten geen omgevingsvergunning is vereist (artikel 2). Deze activiteiten zijn op grond van het Bor vergunningvrij, ook al passen ze niet in het bestemmingsplan of de beheersverordening. De activiteiten hebben o.a. betrekking op: bijbehorende bouwwerken, een dakkapel in het achterdakvlak, zonnepanelen, vlaggenmasten, erfafscheidingen, nutsgebouwtjes, dakkapellen, antenne-installaties, straatmeubilair, containers voor huisvuil en installaties voor het regelen van verkeer;

- de categorieën gevallen waarin voor bouwactiviteiten geen omgevingsvergunning is vereist (artikel 3). Deze activiteiten zijn op grond van het Bor vergunningvrij voor zover de activiteiten passen in het bestemmingsplan of de beheersverordening. De activiteiten hebben o.a. betrekking op: bijbehorende bouwwerken, een dakkapel in het voordakvlak, zwembaden bij woningen, openbare speeltoestellen en een veranderingen van een bouwwerk.

Het Bor zelf stelt een aantal beperkingen aan het vergunningvrij bouwen (of gebruiken). Deze beperkingen zijn o.a. van toepassing op:

- beschermde monumenten (artikel 3a en 4a lid 1);
- (rijks)beschermde stadsgezichten (artikel 4a lid 2);
- een gebied dat wegens explosiegevaar of op grond van veiligheidsrisico's
- onbebouwd moet blijven (artikel 5, lid 3);
- gebieden met archeologische waarden (artikel 5 lid 4).

Bijbehorende bouwwerken (zoals aan-, uit- en bijgebouwen) mogen alleen vergunningvrij gebouwd worden binnen het 'achtererfgebied'. In artikel 1 is een definitie van het 'achtererfgebied' opgenomen. Wat op grond van het Bor onder 'achtererfgebied' wordt verstaan, kan echter verschillen met wat in het bestemmingsplan onder 'erf' wordt verstaan.

De mogelijkheden voor vergunningvrij bouwen (of gebruiken) volgens artikel 2 worden door het bestemmingsplan niet ingeperkt, tenzij in het bestemmingsplan een regeling is opgenomen die bebouwing van het erf verbiedt. Daarvan kan bijvoorbeeld sprake zijn wanneer voor (een gedeelte van) het erf de bestemming Groen is opgenomen of een (andere) bestemming of aanduiding die bebouwing uitsluit.

In het bestemmingsplan zijn vaak een of meerdere dubbelbestemmingen en/of gebiedsaanduidingen opgenomen met als doel om bepaalde waarden en/of bepaalde belangen te beschermen. Te denken valt bijvoorbeeld aan de bescherming van archeologische waarden of het belang van een veilige waterkering. Om deze waarden of belangen te beschermen wordt meestal gewerkt met een bouwverbod. Het bouwverbod bij de dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen is niet van toepassing op het vergunningvrij bouwen (of gebruiken) volgens artikel 2. Dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen hebben wel tot gevolg dat het vergunningvrij bouwen volgens artikel 3 niet mogelijk is. Er moet dan een omgevingsvergunning worden aangevraagd waarbij wordt getoetst of door dit bouwen de te beschermen waarden en belangen niet worden geschaad.

Op het vergunningvrije bouwen (of gebruiken) is geen procedure van toepassing. Deze activiteiten kunnen zonder meer worden uitgevoerd. Vergunningvrije bouwactiviteiten dienen wel te voldoen aan het Bouwbesluit.

6.4.2 Planologische kruimelgevallen

In bijlage II (artikel 4) van het Bor zijn ook de zogenaamde planologische kruimelgevallen opgenomen. Het gaat om bijbehorende bouwwerken die groter zijn dan de vergunningvrije bouwwerken, infrastructurele en nutsvoorzieningen, antennes tot 40m, duurzame energie-installaties, evenementen en gebruiksveranderingen (inclusief inpandige bouwactiviteiten). Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid zijn beleidsregels opgesteld.

Voor de activiteiten die via de kruimelgevallenregeling mogelijk kunnen worden gemaakt geldt de reguliere voorbereidingsprocedure van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Dit betekent dat er een beslistermijn geldt van 8 weken na ontvangst van de aanvraag. Nadat de vergunning is verleend staat tegen de vergunning bezwaar en beroep open.

6.4.3 Projectafwijkingsbesluit

Voor de, op dit moment, onvoorziene omstandigheden, die niet met de voorgaande instrumenten zijn in te passen, biedt de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de mogelijkheid van het bestemmingsplan af te wijken indien wordt aangetoond dat de beoogde ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Voor het afwijken van het bestemmingsplan via dit instrument geldt de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Deze procedure omvat een termijn waarin de ontwerpvergunning ter inzage wordt gelegd en eenieder zijn of haar zienswijze kan indienen. De wettelijke proceduretijd bedraagt 6 maanden (exclusief voorbereidingstijd, opstellen ruimtelijke onderbouwing etc.). Nadat de vergunning is verleend staat hiertegen direct beroep open.

6.4.4 Postzegelbestemmingsplan

Behalve de mogelijkheden uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), kent ook de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) nog een mogelijkheid om af te wijken van het bestemmingsplan. Indien zich, na de vaststelling van het bestemmingsplan, op een bepaald perceel een ontwikkeling voordoet die niet past binnen het bestemmingsplan, kan hiervoor een zogenaamd postzegel-bestemmingsplan worden vastgesteld. Voor dat perceel komt dit (actualisatie) bestemmingsplan dan te vervallen.

Hoofdstuk 7 Retrospectieve toets

Algemeen

Het bestemmingsplan is bindend voor een ieder. De primaire verantwoordelijkheid voor daadwerkelijke controle en handhaving ligt bij de gemeente. Doel van handhaven is het verkrijgen van een verbeterde leefbaarheid, veiligheid en verhoogde kwaliteit van de woon- en werkomgeving. Bouwen en gebruik conform het bestemmingsplan is uitgangspunt. Afwijkingen zijn alleen toelaatbaar als daarvoor een omgevingsvergunning voor is verleend.

Handhaving kan plaats vinden via publiekrechtelijke, privaatrechtelijke en strafrechtelijke weg. Bij deze laatste vorm is het Openbaar Ministerie betrokken. In het ruimtelijk bestuursrecht is de gemeente op grond van de Gemeentewet en de Algemene wet bestuursrecht bevoegd tot het toepassen van bestuursdwang ten aanzien van ontwikkelingen die strijdig zijn met de bepalingen van het bestemmingsplan. Een bestuursorgaan dat bevoegd is bestuursdwang toe te passen, kan in plaats daarvan aan een overtreder een last onder dwangsom opleggen. Deze vormen van handhaving vallen onder de zogenoemde repressieve handhaving. Hiermee wordt gedoeld op de middelen en/of het instrumentarium waarmee de gemeente naleving kan afdwingen, dan wel tegen normafwijkend gedrag correctief kan optreden.

Naast repressieve wordt preventieve handhaving onderscheiden, gericht op het voorkómen dat overtredingen ontstaan. Deze komt voornamelijk tot uitdrukking in het toezicht op bouwen en gebruik van gronden en gebouwen. Preventieve handhaving geschiedt over het algemeen door informele middelen zoals informeel contact tussen de met handhaving belaste personen en de gebruikers en bouwers.

Aan het hebben van voldoende draagvlak voor het gevoerde beleid kan essentiële betekenis worden toegekend. Bij het opstellen van het bestemmingsplan wordt door regelmatig bestuurlijk en maatschappelijk overleg en het instellen van een projectgroep met vertegenwoordigers van verschillende disciplines gestreefd naar consensus over het te voeren beleid. De grondslag voor een goed werkend handhavingsbeleid wordt gevormd door een grondige inventarisatie van de feitelijke situatie (gebruik en bebouwing) van het plangebied tijdens de voorbereiding van het bestemmingsplan. Ook voor de rechtszekerheid is het vastleggen van de bestaande toestand belangrijk. Bij het opstellen van dit bestemmingsplan wordt ruim aandacht besteed aan de (technische) handhaafbaarheid van de regels. Deze dienen eenduidig te zijn.

Een retrospectieve toets geeft aan welke situaties in bouw en gebruik er bestaan die niet in overeenstemming zijn met de vigerende bestemmingsplannen en verleende vergunningen. In deze toets wordt aangegeven:

- in welke situaties handhavend wordt opgetreden (na de strijdige situatie te hebben gewraakt);
- in welke situaties een nieuwe bestemming wordt gegeven, of een omgevingsvergunning wordt verleend, waarmee de strijdige situatie gelegaliseerd wordt;
- in welke situaties wordt gekozen voor het onder het overgangsrecht brengen van de strijdige situatie (hetgeen alleen in uitzonderlijke situaties mogelijk is).

Westkanaaldijk

In onderstaande tabel is de retrospectieve toets voor het plangebied aangegeven:

Adres:	Situatie:	Mogelijkheden:
De Vlotkampweg 14	Bewoning in bedrijfspand	Na aanschrijving is de bewoning beëindigd
De Vlotkampweg 76	Aanduiding handel in vrachtwagens	Terrein wordt thans gebruikt door meerdere bedrijven als parkeerruimte. Aanduiding vervalt
De Vlotkampweg 80	Voormalige bedrijfswoning in gebruik als burgerwoning	Bewoner en eigenaar zijn aangeschreven. Aanduiding vervalt
Hogelandseweg 2	Voormalige bedrijfswoning in gebruik als burgerwoning	Bewoner/eigenaar is aangeschreven. Aanduiding vervalt
Hogelandseweg 4	Illegale erfafscheiding	Procedure aanvraag legalisatie loopt
Hogelandseweg 7	Handel in vrachtwagens	Aangeschreven om handel in vrachtwagens te beëindigen
Hogelandseweg 56	Bewoning bedrijfspand	Na aanschrijving is de bewoning beëindigd
Hogelandseweg 75	Aanwezigheid van 2 zeecontainers op het perceel	Voor de bouwactiviteit is een omgevingsvergunning verleend
Hogelandseweg 101a	Vestiging APK Keuringsstation	Staat van bedrijvigheid is aangepast
Lindenhoutseweg 38	Autodemontage in strijd met bestemming	Na aanschrijving zijn de demontage-activiteiten beëindigd
Lindenhoutseweg 40	Autodemontagebedrijf in strijd met bestemming	Na aanschrijving is bedrjif verplaatst
Lindenhoutseweg 41	Huisvesting/pension voor chauffeurs	Na aanschrijving is strijdig gebruik beëindigd
Lindenhoutseweg 51	Huisvesting/pension voor chauffeurs	Na aanschrijving is strijdig gebruik beëindigd
Rouwenboschweg 5	Bewoning in bedrijfspand	Na aanschrijving is bewoning beëindigd
Rouwenboschweg 13	Illegale bedrijfsbebouwing deels op gemeentegrond	Bestuursdwangaanschrijving onherroepelijk. Bezwaar-procedure tegen geweigerde omgevingsvergunning loopt.
Westkanaaldijk 445A	Autodemontage in strijd met de bedrijfsbestemming	Na aanschrijving zijn de demontage-activiteiten beëindigd.
Watergang op grens met gemeente Beuningen	Gedeelten van de oevers aan de zuidzijde zijn in gebruik genomen t.b.v. bedrijfsvoering	Betrokkenen worden aangeschreven om gebruik te (laten) beëindigen

Hoofdstuk 8 Uitvoerbaarheid

8.1 Economische uitvoerbaarheid

Het bestemmingsplan heeft een consoliderend karakter. Er worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Onderzoek naar de financieel-economische uitvoerbaarheid is daarom niet nodig en er hoeft geen exploitatieplan op grond van artikel 6.12 Wro te worden vastgesteld.

8.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Het concept bestemmingsplan is aan de diverse instanties voorgelegd. De resultaten van dit overleg zijn, voor zover reacties zijn ontvangen, hieronder vermeld.

8.2.1 Rijkswaterstaat Oost Nederland

Overlegreactie

Rijkswaterstaat is beheerder van het Maas-Waalkanaal. De kegelligplaatsen zijn correct in de toelichting opgenomen. Verzocht wordt de bijbehorende risicocontouren op te nemen. Er zijn (kleine) windturbines gepland in het gebied. Wanneer dit vlakbij de kegelligplaatsen is, dan is dat niet wenselijk. Het kan mogelijk tot een probleem leiden als er bijvoorbeeld een rotorblad afvalt. Verzocht wordt de afbeelding op pagina 83 van de toelichting (kaart:miniwindturbines Westkanaaldijk) duidelijker te maken.

Beoordeling

In de planregels en op de verbeelding is de algemene aanduiding 'veilgheidszone-kegelligplaatsen' opgenomen. Tevens is in de regels van de bestemming Bedrijventerrein een afwijkingsmogelijkheid voor overschrijding van de maximale bouwhoogte opgenomen ten behoeve van de realisering van urbane windturbines onder de voorwaarde dat aangetoond kan worden dat er in het kader van externe veiligheid geen risico-verhogend effect uitgaat van plaatsing van de windturbine. De legenda van de kaart miniwindturbines Westkanaaldijk in paragraaf 5.8 van de toelichting is verduidelijkt.

8.2.2 Provincie Gelderland

Overlegreactie

Deze overlegreactie is opgenomen in Bijlage 10.

Beoordeling

Paragraaf 4.1 Economie is aangepast. Daarbij wordt onder andere ingegaan op het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). De mogelijkheid van bouwmarken, tuincentra en hypermarkten is in de Staat van bedrijvigheid geschrapt. Zelfstandige kantoorvestiging op industrieterrein Westkanaaldijk wordt niet toegestaan, uitgezonderd de vestiging van kleinschalige kantoren in een bedrijfsverzamelgebouw tot een maximale omvang van 200 m^2. Deze bedrijfjes bieden ondersteunende dienstverlening aan de gevestigde bedrijven op industrieterrein Westkanaaldijk of andere bedrijventerreinen in Nijmegen en zijn van dien aard en omvang dat deze zijn te beschouwen als kantoorwerkzaamheden vergelijkbaar met inpandige ondersteunende kantoorwerkzaamheden van reguliere (productie)bedrijven zelf zoals die op het industrieterrein zijn gevestigd. Dit type dienstverlening gevestigd in een bedrijfsverzamelgebouw is, gelet op de verwevenheid met de reguliere bedrijvigheid, gebaat bij vestiging op een bedrijventerrein.

8.2.3 Waterschap Rivierenland

Overlegreactie

Deze overlegreactie is opgenomen in Bijlage 11.

Beoordeling

De ontbrekende beleidsstukken worden toegevoegd. Voor de A-watergangen (inclusief het talud) wordt de bestemming Water opgenomen.

8.2.4 Tennet

Overlegreactie

Liandon verzorgt voor netbeheerder TenneT diverse beheerswerkzaamheden, waaronder de beoordeling van bestemmingsplannen die raakvlakken hebben met hoogspanningsobjecten, gelegen in het verzorgingsgebied van Alliander. De belangen van netbeerder TenneT zijn voldoende gewaarborgd met dit bestemmingsplan.

Beoordeling

Deze reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

8.2.5 Gasunie

Overlegreactie

Verzocht wordt om ook de laatste leidingen van het afsluiterschema tot aan het gasdrukmeet- en regelstation op te nemen op de verbeelding en te bevestigen dat het gasdrukmeet- en regelstation goed bestemd is. Het bestemmingsplan maakt urbane windturbines met een hoogte van 5 meter mogelijk. Het is niet geheel duidelijk of het hierbij gaat om windturbines die op het dak worden geplaatst of op de grond. In het tweede geval lijkt het wat laag. Verder gaat het hier om turbines die mogelijk vergunningvrij geplaatst mogen worden. Voor windturbines tot 15 meter ashoogte hanteert de Gasunie de HIZ (high impact zone), waarbij voor de grootste molens van 15 meter een afstand van 25 meter tot de infrastructuur wordt aangehouden. Voor de turbines van 5 meter lijkt 6,5 meter voldoende te zijn.

Beoordeling

De verbeelding is aangepast door ook voor het gedeelte tot aan het gasdrukmeetregel- en regelstation de dubbelstemming Leiding-Gas op te nemen. Gasdrukmeet- en regelstations zijn opgenomen in de Staat van bedrijfsactiviteiten (SBI 2008 code 35) en zijn daarmee toegestaan binnen de bestemming Bedrijventerrein. Tevens vallen kleinere gasdrukmeet- en regelstations onder de '(bouw)werken ten algemenen nutte" die binnen alle bestemmigen zijn toegestaan (maximale 50 m^3). Het is dus niet nodig om een aanduiding voor het gasdrukmeet- en regelstation op te nemen. Er wordt wel een veiligheidsafstand rondom het gasdrukmeet- en regelstation opgenomen (veiligheidszone-barim 1 en barim 2).

Het bestemmingsplan maakt urbane windturbines met een hoogte van 5 meter mogelijk. Deze windturbines kunnen op daken worden geplaatst. In paragraaf 5.8 is een verwijzing naar de website opgenomen. De planregels zijn aangepast door windturbines niet direct mogelijk te maken, maar middels een afwijkingsmogelijk. Daarbij is als voorwaarde opgenomen dat aangetoond moet worden dat er in het kader van externe veiligheid geen risico-verhogend effect uitgaat van plaatsing van de windturbine. Daarbij zal rekening worden gehouden met bovengenoemde afstanden.

8.2.6 Gemeente Beuningen

Overlegreactie

Deze overlegreactie is opgenomen in Bijlage 12.

Beoordeling

Het is een conserverend bestemmingsplan. Desalniettemin is het beleid ten aanzien van nieuwe bedrijven en dus nieuwe risico's aangescherpt ten opzichte van het vigerende plan. In het vigerende plan konden bedrijven tot veiligheidscategorie 5.2 zich zonder problemen vestigen in het zwaarste gedeelte van het industrieterrein (bijv. overslagbedrijf voor LPG, veiligheidsafstand 700 meter). Dit wordt in het nieuwe plan uitgesloten. Alleen bedrijven met een lichtere gevaarsindicatie (tot categorie 3.1) zijn direct toelaatbaar. Dit bestemmingsplan levert dus geen nieuwe risico's op ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan.

Het is niet de bedoeling dat bestaande vestigingsmogelijkheden plotseling onmogelijk worden, wanneer hiertoe geen directe aanleiding bestaat. Aan de noordzijde grenst het industrieterrein Westkanaaldijk aan het Beuningse deel van het industrieterrein (Metaalweg). De afstand van het Nijmeegse deel tot aan de gevoelige objecten in Weurt (Thomas van Heereveldstraat) bedraagt 225 tot 400 meter. De afstand van het industrieterrein naar de gevoelige objecten van het "Kinderdorp Neerbosch" aan de zuidzijde van het industrieterrein bedraagt daarentegen slechts 65 meter, waarbij geen enkele afscherming plaatsvindt. Het is niet meer dan logisch dat hiermee met de reservering van de milieubelasting van het industrieterrein rekening wordt gehouden. Bij bedrijven in milieucategorie 4 geldt in gemengd gebied (grenzend aan een industrieterrein) een minimale afstand van 200 meter. Die afstand wordt dus gehaald naar de Thomas van Heseveldlaan. Daarnaast geldt voor het industrieterrein alleen voor wat betreft geluidsbelasting categorie 4, maar de geluidsproductie van het industrieterrein wordt in zijn totaliteit begrenst door andere regelgeving, namelijk de Wet geluidhinder, door de vigerende geluidszone. Het zou niet of nauwelijks (akoestisch) effect hebben (door de aanwezige Beuningse bedrijven die veel dichter bij de grens van de geluidszone zijn gelegen) om aan de Noordzijde van het Nijmeegse industrieterrein (mede door de afscherming van de bedrijven aan de Metaalweg, tot een lichtere bedrijfscategorie te verplichten. Voor wat betreft geur en stofhinder, alsmede gevaar, zijn zoals hierboven al aangekaart, nog lichtere hindercategorieën opgenomen, die in het geheel niet buiten het industrieterrein (in zijn totaliteit) reiken. Het gaat hier immers om afstanden van slechts 50 meter in gemengd gebied voor geur en stof en 30 meter voor gevaar. Op grond hiervan kan worden geconcludeerd dat de gevoelige objecten aan de noordzijde van het industrieterrein in de gemeente Beuningen in feite (berekend overeenkomstig de methodiek van de VNG-brochure) niet worden gehinderd door mogelijke nieuwvestiging van bedrijven op het Nijmeegse deel van het industrieterrein. Voor de bedrijven die in het Nijmeegse deel van het industrieterrein thans niet voldoen aan de criteria, is een specifieke aanduiding opgenomen, met een toelichting waarom wij van mening zijn dat de bedrijfsvoering ook onder het nieuwe regime kan worden voortgezet.

In het bestemmingsplan zijn aan de noordzijde van de Hogelandseweg een aanduiding voor demonteren van autowrakken en overige voertuigen en een aanduiding voor groothandel in vrachtwagens opgenomen. Dergelijke bedrijven mogen zich in deze zone vestigen en uitbreiden. Elders in het plangebied is demontage en groothandel in vrachtwagens alleen toegestaan op de bestaande percelen. Voor deze percelen is een aanduiding opgenomen. Er is een 'uitsterfregeling' opgenomen dat zodra het gebruik op deze percelen wordt beëindigd, demontage dan wel groothandel in vrachtwagens niet meer is toegestaan.

De gemeente Nijmegen wil fietsen stimuleren. Bij een eventueel toekomstige herinrichting van de Westkanaaldijk, bestaat dan ook beleidsmatig de ruimte om de doorgaande fietsroutes aan de noord- en zuidzijde direct met elkaar te verbinden. Bestemmingsplantechnisch bestaat in het bestemmingsplan al de ruimte voor het aanleggen van een fietspad. Van belang is om bij een eventueel toekomstige herinrichting de verkeersveiligheid en aansluiting op de bestaande fietsroutes te onderzoeken.

Smit Draad is in de publiciteit geweest vanwege een incidentele overschrijding op het gebied van arbeidsomstandigheden. Wellicht dat de zorgen die geuit worden daardoor zijn ontstaan. Smit Draad is momenteel bezig met een revisievergunning. In dat kader zijn in 2014 emissiemetingen uitgevoerd door Tauw. Hierbij is de uitstoot van benzeenconcentraties gemeten. Uit de rapportage is gebleken dat wordt voldaan aan de normen uit de NER. Overigens is uit de jaarlijkse landelijke monitoring van de achtergrondconcentraties gebleken dat de grenswaarden voor benzeen in Nederland niet worden overschreden. Er zijn ook geen aanwijzingen anderszins dat het bedrijf niet zou voldoen aan de grenswaarden uit de bestaande vergunning. De actualisatie van het bestemmingsplan voorziet geen wijziging van de bestaande bestemming van Smit Draad. De actualisatie van het bestemmingsplan veroorzaakt daardoor geen mogelijke verslechtering van de luchtkwaliteit. Wijzigingen in de bedrijfsvoering die tot wijzigingen in de uitstoot van de inrichting leiden worden in het traject van de vergunningprocedure beschouwd.

In het midden van het plangebied, gelegen tussen de Vlotkampweg en de Lindenhoutseweg, zijn in het vigerende bestemmingsplan bedrijven in milieucategorie 2-5 toegestaan. Dit is in dit bestemmingsplan overgenomen. De verbeelding is hierop aangepast. Tevens is paragraaf 3.2.3 uit het concept bestemmingsplan geschrapt.

Voor het bedrijf Daanen Shipping&Logistics B.V. (Westkanaaldijk 401) is op 2 juli 2015 de melding op basis van het Activiteitenbesluit geaccepteerd waarin het bedrijf aangeeft zijn beoogde werkzaamheden te gaan uitvoeren. Voor de aanvraag om zeeschepen ter plaatse te kunnen laden en lossen is op 17 mei 2013 een positieve beschikking verleend.

8.2.7 Bewoners Weurt

Overlegreactie

Deze overlegreactie is opgenomen in Bijlage 13.

Beoordeling

Een deel van de vragen is bij de beoordeling van bovenstaande reactie van de gemeente Beuningen al beantwoord. Op de aanvullende vragen wordt hieronder ingegaan.

Het onderzoek naar de Optimalisatie Afvalwatersysteem Westkanaaldijk en De Stedelijke Wateropgave Westkanaaldijk loopt nog. De in het bestemmingsplan opgenomen tekst refereert hiernaar. Het gaat wat betreft Westkanaaldijk om een gecombineerd onderzoek van Waterschap Rivierenland, gemeente Beuningen en gemeente Nijmegen. Op het bedrijventerrein Westkanaaldijk is niet direct een probleem met regenwateroverlast ervaren. Wel zijn er mogelijk problemen aan de Weurtse zijde van het gebied. Ook heeft het Waterschap aangegeven dat er soms problemen zijn in het landelijk gebied ten westen van Nijmegen. Vanuit de gemeente Beuningen is/wordt er waterberging aangelegd op het terrein van de waterzuivering. De eventuele benodigde waterberging vanuit Nijmegen kan niet in het gebied vallend onder dit bestemmingsplan worden opgelost. Maar er is een zoekgebied ten zuiden van het bedrijventerrein. Het stellen van kaders gebeurt niet in een bestemmingsplan, maar in de beleidsplannen waarnaar verwezen wordt. In dit geval het Rioleringsplan en de Afkoppelnota.

Ten aanzien van de vraag of bij de schepen die aanmeren bij Daanen Schipping & Logistics B.V. sprake zou zijn van hogere emissies (ten aanzien van luchtkwaliteit en geluid), kan niet worden gevolgd op basis waarvan de gemaakte opmerkingen te herleiden zijn. Voor zover ons bekend zijn geldt ten aanzien van de kustvarende schepen die ook de Waal kunnen bevaren, geen ander milieuregime dan de eisen die gesteld worden aan schepen voor de riviervaart. Uiteraard moet het bedrijf wel voldoen aan de eisen van het Activiteitenbesluit. Niet wordt ingezien dat het bedrijf nog overlast kan veroorzaken op gevoelige objecten in Weurt, die op ruim 1 km zijn gelegen van de aanlegplaats.

Het terugleggen van de 50 dB(A) contour Industrielawaai kan alleen als dit niet leidt tot overschrijdingen op de geluidzonegrens. Op dit moment zijn er geen overschrijdingen. De gecumuleerde geluidemissie op basis van alle vergunning rechten is bijna even groot als de vastgestelde 50 dB(A) zonegrens. In de omgeving van Weurt is de marge 0,5 dB of minder. Wij achten een geringe marge noodzakelijk om het normaal functioneren van een industrieterrein mogelijk te houden. Het substantieel terugleggen van de 50 dB(A) zonegrens vereist het wegnemen van geluidbronnen bij bedrijven. Dit kan alleen door het inperken van de vergunning of het stellen van verregaande nadere eisen, per inrichting. Hiervoor is op dit moment onvoldoende draagvlak.

8.2.8 TPN-West

Overlegreactie

Deze overlegreactie is opgenomen in Bijlage 14

Beoordeling

In het pdf-bestand van het bestemmingsplan zijn verschillende lagen aan en uit te zetten. Het ontwerp bestemmingsplan zal ook op www.ruimtelijkeplannen.nl worden geplaatst. Hierop kan op voor elke locatie gekeken worden welke bestemmingen en aanduidingen er gelden. Er zijn alleen aanduidingen opgenomen wanneer bestaande bedrijven niet in de Staat van bedrijfsactiviteiten voorkomen dan wel in een zwaardere categorie thuishoren dan ter plaatse algemeen is toegestaan. Andere bedrijven zijn alleen toegestaan voor zover deze voorkomen op de Staat van bedrijvigheid en passen binnen de ter plaatse algemeen toegelaten milieucategorie. Voor het laantje van Kinderdorp Neerbosch is een aanduiding 'specifieke vorm van groen - waardevolle historische structuur' opgenomen, dat gericht is op het behoud en herstel van de aanwezige cultuurhistorische waarden (zie paragraaf 2.3). In het bestemmingsplan is de zonering uit het vigerende bestemmingsplan overgenomen. In het midden van het industrieterrein zijn bedrijven in milieucategorie 5 toegestaan. In het nieuwe bestemmingsplan wordt aansluiting gezocht bij de wijze waarop het terrein is ingericht, waarbij echter wel, meer dan in het vigerende plan is bezien in welke mate onderlinge hinder, op basis van de verschillende hindercategorieën nog acceptabel te noemen is (zie paragraaf 5.1). De specifieke bouwaanduidingen bebouwing accent 1 en 2 zijn overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan voor Synthon.

Op 15 mei 2013 is de Nota Cultureel Erfgoed door de raad vastgesteld. Hierin is beleid opgenomen om cultuurhistorische waarden in bestemmingsplannen te verankeren, een verplichting vanuit het Besluit ruimtelijke ordening. Met dit beleid heeft de gemeente Nijmegen ervoor gekozen om bij verschillende gebieden onderscheid te maken in de mate waarin zij wil inzetten op het behoud van cultuurhistorische waarde.

Bij gebiedstype 1 gaat het om gebieden waarin cultuurhistorisch waardevolle elementen in mindere mate aanwezig zijn. Het gaat hier hoofdzakelijk om woonwijken die in de afgelopen 50 jaar tot stand zijn gekomen en moderne bedrijventerreinen en industriegebieden. Bij ruimtelijke plannen wordt daarom alleen gestreefd naar behoud en herkenbaarheid van historische structuren. Dat is voor deze gebieden voldoende om verwijzingen naar het verleden levend te houden. Het gehele plangebied valt binnen gebiedstype 1 van de cultuurhistorische beleidskaart, omdat het hier om een bedrijventerrein/industriegebied gaat. In de beleidsnota staat dat er voor deze gebieden bij het opstellen van bestemmingsplannen een analyse worden gemaakt, waarin de historische structuren geduid zijn. Paragraaf 2.3 Cultuurhistorie is daarmee conform het vastgestelde beleid opgesteld.

Uit de cultuurhistorische analyse blijkt dat er nog wel degelijk historische structuren aanwezig zijn en gelet op het beleid uit de Nota Cultureel Erfgoed zetten we als gemeente in op behoud van deze historische structuren. Deze structuren, zoals de lindenlaan en de schaapswetering zijn nog herkenbaar aanwezig. Om ervoor te zorgen dat deze structuren niet ongemerkt kunnen verdwijnen en ze zo goed mogelijk te kunnen behouden is een regeling in het bestemmingsplan opgenomen. Het maatwerk waarover gesproken wordt heeft betrekking op beschermde monumenten. Voor de duidelijkheid zal de tekst hier op worden aangepast. Er is geen indifferente cultuurhistorische waardenkaart ontwikkeld. Er is naar aanleiding van de cultuurhistorische analyse een waardenkaart opgesteld, waarop de cultuurhistorische waarden zijn aangegeven. Het historische tracé van de voormalige Dennenstraat (huidige Lindenhoutseweg) betreft een cultuurhistorische waarde. De bomen die er nog staan en die nog onderdeel zijn van de vroegere beplanting van dit tracé hebben geen cultuurhistorische waarde, vandaar dat hiervan is aangegeven dat ze een indifferente cutluurhistorische waarde hebben.

Het bestemmingsplan is niet het juiste instrument om de vestiging van bedrijven op het vlak van duurzaamheid te regelen. Dergelijke principes kunnen wel op vrijwillige basis met de bedrijven afgesproken worden in een gezamenlijke visie op de toekomst van het terrein. Het gaat hier om een bestemmingsplan voor een bestaand bedrijventerrein. Dit betekent dat alle percelen in handen van de bedrijven zijn. De gemeente heeft geen zicht op het eventueel verkopen van een bedrijfsperceel van het ene bedrijf aan een ander bedrijf, heeft geen planologische instrumenten om dat te controleren of te beìnvloeden en kan er planologisch geen regels voor stellen.

Wat onderscheid garagebedrijven en sloop- en demontagebedrijven/vrachtwagenhandel betreft:is het nu mogelijk om onderscheid aan te brengen in garagebedrijven die 4 of meer sloopauto's op het terrein mogen hebben en garagebedrijven die dat niet hebben. Het risico van devaluatie, het terrein van een als zodanig bestemde bonafide garage wordt opgekocht door een garagebedrijf met vergunningplicht (sloop- en demontagebedrijven), is niet langer aanwezig. Ten aanzien hiervan kan worden gesteld dat de nieuwe methodiek handhaving aanzienlijk vereenvoudigt.

Op de verbeelding zijn de veiligheidsafstanden rondom de gasdrukregel- en meetstations opgenomen (barim 1 en barim 2). Onder beperkt kwetsbare objecten worden bijvoorbeeld ook bedrijfsgebouwen verstaan, voor zover deze niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt (gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn). In artikel 1 zijn de verschillende begrippen gedefinieerd.

Industrielawaai kent twee contouren: de industrietreingrens en de zonegrens. De industrieterreingrens markeert de buitenzijde van het industrieterrein. De zonegrens markeert de vastgesteld 50 dB(A) geluidcontour. Het gebied tussen de industrieterreingrens en de zonegrens heet "de geluidzone". In de geluidzone zijn nieuwe geluidgevoelige bestemmingen alleen met een Hogere Waarde besluit mogelijk. Op het industrieterrein zijn op grond van de Wet geluidhinder geen (nieuwe) geluidgevoelige bestemmingen toegestaan. De geluidzone en het industrieterrein zijn voor het eerst vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 12 oktober 1990. Ten tijde van deze vaststelling waren op het industrieterrein al bedrijfswoningen aanwezig. De bestaande (bedrijfs)woningen op het industrieterrein genieten echter vanuit het gemeentelijk geluidbeleid een zeer beperkte bescherming. Dit is bestaand beleid. De bestaande bedrijfswoningen zijn met een aanduiding op de verbeelding aangegeven.

De in de paragraaf externe veiligheid genoemde niet-Bevi bedrijven zijn in het verleden bij ons bekend geweest als zijnde Bevi-bedrijf en/of hebben een risicocontour gehad die op de landelijke risicokaart stond. Er wordt nu met gevaarlijke stoffen gewerkt die niet tot een risicocontour leidt. Van dit laatste kan inderdaad ook sprake zijn bij andere bedrijven, vandaar dat de opsomming als willekeurig kan worden ervaren. Wat we met deze passage hebben willen aangeven is dat bij een toename van het gebruik van gevaarlijke stoffen boven de Bevi grens de PR contour niet over naburige bedrijven/ bouwpercelen mag vallen. De tekst onder Broekman Logistics (Bevi) is aangepast.

De aanduiding 'overige zone-zichtas' is overgenomen uit het bestemmingsplan voor Synthon.

8.2.9 Vereniging Dorpsbelang Hees

Overlegreactie

Het bestemmingsplan is inderdaad een consoliderend plan. En daarmee doet het nu precies wat de werkgroep van het Kronenburger Forum probeert te voorkomen. We zijn op zoek naar de problemen en aandachtspunten met betrekking tot het industrieterrein. Vervolgens willen we die aanpakken en in de loop der tijd verbeteren, Dit concept bestemmingsplan anticipeert hier op geen enkele manier op.

Beoordeling

Wij begrijpen dat het actualiseren van een deelgebied van het bedrijventerrein TPN west, terwijl tegelijkertijd overlegd wordt over het gezamenlijk opstellen van een visie op dat bedrijventerrein, contraproductief kan overkomen. Tegelijkertijd lopen wij als gemeente echter een aanzienlijk financieel en procedureel risico als het bestemmingsplan niet tijdig wordt geactualiseerd. Wij zijn van mening dat het voortzetten van de actualisatie het gezamenlijk ontwikkelen van een visie niet in de weg staat en willen daarom beide trajecten naast elkaar voortzetten.

8.2.10 Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF)

Overlegreactie

Deze overlegreactie is opgenomen in Bijlage 15

Beoordeling

Zoals aangekondigd op het Kronenburger Forum van 13 april 2016 hebben wij het concept bestemmingsplan naar de deelnemers van het Forum verzonden. De vergaderfrequentie van het Kronenburger Forum maakt het niet mogelijk dit plan integraal in het forum te bespreken. Het ontwerp bestemmingsplan zal ook op www.ruimtelijkeplannen.nl worden geplaatst. Hierop kan op voor elke locatie gekeken worden welke bestemmingen en aanduidingen er gelden. De Staat van bedrijvigheid zit als bijlage bij de planregels. In het midden van het plangebied zijn bedrijven in milieucategorie 2-5 toegestaan. Sealed Air B.V. (Lindenhoutseweg 45) betreft heeft een milieuhindercirkel van 700 meter wat overeenkomt met miieucategorie 5.2. Bij Broekman Logistics (De Vlotkampweg 67) liggen alleen giftige stoffen opgeslagen. Deze stoffen kunnen geen domino-effect veroorzaken op andere opslagen van gevaarlijke stoffen. Het ontstaan van brand bij Broekman is een van de scenario's waarmee rekening wordt gehouden voor het vaststellen van de risicocontouren bij het bedrijf. Op de landelijke risicokaart (www.risicokaart.nl) worden kwetsbare objecten weergegeven.

De geluidscontour van het bedrijfsterrein loopt over de woonbebouwing van Weurt. Bij de huidige actualisatie is de verkleining van de geluidscontour niet onderzocht. Het terugleggen van de 50 dB(A) contour Industrielawaai kan alleen als dit niet leidt tot overschrijdingen op de geluidzonegrens.Op dit moment zijn er geen overschrijdingen. De gecumuleerde geluidemissie op basis van alle vergunning rechten is bijna even groot als de vastgestelde 50 dB(A) zonegrens In de omgeving van Weurt is de marge 0,5 dB of minder. Wij achten een geringe marge noodzakelijk om het normaal functioneren van een industrieterrein mogelijk te houden. Het substantieel terugleggen van de 50 dB(A) zonegrens vereist het wegnemen van geluidbronnen bij bedrijven. Dit kan alleen door het inperken van de vergunning of het stellen van verregaande nadere eisen per inrichting. Hiervoor is op dit moment onvoldoende draagvlak.

Het doel van de actualisatie is dat er steeds een actueel overzicht bestaat van de bouw- en gebruiksmogelijkheden in een gebied. Daarbij wordt uitgegaan van de planologische mogelijkheden uit de vigerende bestemmingsplannen. Dit is in paragraaf 1.1 aangegeven.

Bijlagen bij toelichting

Bijlage 1	**veldonderzoek Microweg 22**
Bijlage 2	**archeologisch onderzoek Middenkampweg 2**
Bijlage 3	**proefsleuvenonderzoek Middenkampweg 2**
Bijlage 4	**veldonderzoek Middenkampweg 2**
Bijlage 5	**advies VRGZ externe veiligheid**
Bijlage 6	**kwantitatieve risicoanalyse Noord-Oost Kanaalhavens**
Bijlage 7	**kwalitatieve risico analyse TWO**
Bijlage 8	**berekening groepsrisico Broekman Logistics**
Bijlage 9	**advies VRGZ fysieke veiligheid**
Bijlage 10	**Provincie Gelderland**
Bijlage 11	**Waterschap Rivierenland**
Bijlage 12	**Gemeente Beuningen**
Bijlage 13	**bewoners Weurt**
Bijlage 14	**TPN-West**
Bijlage 15	**Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF)**

Regels

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:

het bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 met identificatienummer NL.IMRO.0268.BPa10500-VG01 van de gemeente Nijmegen.

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen.

1.3 aanbouw

een aan een hoofdgebouw aangebouwd gebouw, dat op de grond staat, dat in bouwkundig opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en dat een aparte ruimte vormt die al dan niet vanuit het hoofdgebouw bereikbaar is.

1.4 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.5 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.6 achtergevel

de bestaande achtergevel.

1.7 achtergevellijn

de achterste grens van het bouwvlak en het verlengde daarvan.

1.8 archeologische waarden

Onder archeologische waarden kunnen worden verstaan:

- archeologische verwachtingswaarden;
- vastgestelde archeologische waarden of resten.

1.9 archeologische verwachtingswaarde

de kans op archeologische vondsten of informatie.

1.10 archeologisch deskundige

de gemeentelijk (beleids)archeoloog of een andere door het College van Burgemeester en Wethouders aan te wijzen deskundige op het gebied van de archeologie.

1.11 archeologisch onderzoek

onderzoek (bureauonderzoek en/of boren en/of geofysisch onderzoek en/of graven en/of begeleiden) verricht door een dienst, bedrijf of instelling beschikkend over een opgravingsvergunning conform de Monumentenwet 1988.

1.12 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.13 bedrijf

een onderneming waarbij het accent ligt op het vervaardigen, bewerken, installeren en verhandelen van goederen dan wel op het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij eventueel detailhandel plaatsvindt uitsluitend als niet zelfstandig en ondergeschikt onderdeel van de onderneming in de vorm van verkoop c.q. levering van ter plaatse vervaardigde, bewerkte of herstelde goederen, dan wel goederen die in rechtstreeks verband staan met de uitgeoefende handelingen.

1.14 bedrijfsverzamelgebouw

een gebouw dat dient om verschillende bedrijven in te huisvesten.

1.15 bedrijfswoning

een woning in of bij een gebouw of op of bij een terrein kennelijk slechts bedoeld voor de huisvesting van (het huishouden van) een persoon wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein noodzakelijk moet worden geacht.

1.16 bedrijvigheid

het uitoefenen van een bedrijf, met aanverwante activiteiten als laden en lossen en parkeren.

1.17 beperkt kwetsbaar object

Onder beperkt kwetsbaar object wordt verstaan:

- verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen/woonschepen/woonwagens per hectare, en dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- kantoorgebouwen, voor zover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- hotels en restaurants, voor zover zijn niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt;
- winkels, voor zover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- sporthallen, zwembaden en kampeerterreinen;
- sport- en kampeerterreinen en terreinen voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt;
- bedrijfsgebouwen, voor zover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt;

- objecten die met bovenstaande gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voor zover die objecten geen kwetsbare objecten zijn;
- objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of electriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voor zover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen dat ongeval.

1.18 bestaand

a. bestaande bouwwerken: een legaal bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning;
b. bestaand gebruik: het legale gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan.

1.19 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak.

1.20 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.21 BEVI-bedrijf

bedrijf vallend onder de werkingssfeer van artikel 2 lid 1 a tot en met f van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen.

1.22 bevoegd gezag

bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning.

1.23 bijgebouw

een, vrijstaand, in functioneel en bouwkundig opzicht aan het hoofdgebouw ondergeschikt gebouw op hetzelfde bouwperceel, dat op de grond staat. Als functioneel ondergeschikt gebouw wordt verstaan een gebouw dat bedoeld en ingericht is ten behoeve van (huishoudelijke) berging, hobby- en/of stallingsruimte. Als een bijgebouw wordt gebruikt ten behoeve van volgens het bestemmingsplan toegelaten aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteiten of huisvesting in verband met mantelzorg, dan is de eis van functionele ondergeschiktheid niet van toepassing.

1.24 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats.

1.25 bouwgrens

de grens van een bouwvlak.

1.26 bouwlaag

een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw en zolder. Daar waar gesproken wordt over de 'eerste bouwlaag' wordt bedoeld de bouwlaag op (dan wel bij benadering op) de begane grond. De 'tweede bouwlaag' is de bouwlaag direct boven de 'eerste bouwlaag'.

1.27 bouwmarkt

een geheel of gedeeltelijk overdekt detailhandelsbedrijf met een overdekt verkoopvloeroppervlak van minimaal 1.000 m^2, waarop een volledig of nagenoeg volledig assortiment van bouw- en doe-het-zelf producten uit voorraad wordt aangeboden.

1.28 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.29 bouwperceelsgrens

een grens van een bouwperceel.

1.30 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.31 bouwwerk

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal die hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.32 cultuurhistorische waarden

waarden die zijn gekoppeld aan de beschavingsgeschiedenis, ondergebracht als historisch (steden)bouwkundig erfgoed, historisch landschappelijk erfgoed of archeologisch erfgoed.

1.33 daknok

hoogste punt van een schuin dak.

1.34 dakvoet

laagste punt van een schuin dak.

1.35 detailhandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ter verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die de goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, met uitzondering van het bieden van gelegenheid om gekochte etenswaren ter plaatse te nuttigen. Onder detailhandel wordt niet verstaan grootschalige- en perifere detailhandel. Een supermarkt is uitsluitend toegestaan wanneer dit in de bestemming is aangegeven.

1.36 dienstverlenend bedrijf

een bedrijf met een uitsluitend of in hoofdzaak dienstverlenende of verzorgende taak al dan niet met een baliefunctie, zoals: uitzendbureaus, reisbureaus, wasserettes, kapsalons, bijkantoren van banken en van sociaal-culturele instellingen, postagentschappen, telefoon-, internet-, telegraaf- en telexdiensten, snelfoto-ontwikkel- en copyshops, videotheken, autorijscholen en dergelijke.

1.37 erf

de gronden met eenzelfde bestemming gelegen binnen het bouwperceel maar buiten het bouwvlak.

1.38 escortbedrijf

de natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon, die bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, prostitutie aanbiedt, die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend (escortservices, bemiddelingsbureaus, overige).

1.39 evenement

evenement zoals bedoeld in de Algemene Plaatselijke Verordening voor de gemeente Nijmegen (APV).

1.40 garagebedrijf

een bedrijf dat uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor verkoop (zowel nieuwe als gebruikte motorvoertuigen), onderhoud en reparatie van motorvoertuigen, met dien verstande dat de verkoop van motorbrandstoffen is uitgezonderd.

1.41 gebieden met een hoge archeologische verwachting

deze gebieden onderscheiden zich vanwege een hoge tot zeer hoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten.

1.42 gebieden van zeer grote archeologische waarde

voor deze gebieden staat het vast dat zich archeologische resten in de bodem bevinden.

1.43 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.44 geluidsgevoelige functies

geluidsgevoelige functies als bedoeld in de Wet geluidhinder, te weten:

geluidsgevoelige gebouwen

a. woningen;
b. andere geluidsgevoelige gebouwen:
   1. onderwijsgebouwen;
   2. ziekenhuizen;
   3. verpleeghuizen;
   4. verzorgingstehuizen;
   5. psychiatrische inrichtingen;
   6. kinderdagverblijven.

geluidsgevoelige terreinen

I. een standplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder e, van de Huisvestingswet (woonwagen);
II. ligplaats in het water, bestemd om door een woonschip te worden ingenomen.

1.45 gevelbreedte

de breedte van de gevel waar tegenaan wordt gebouwd.

1.46 groothandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan wederverkopers, dan wel aan instellingen of personen ter aanwending in een andere bedrijfsactiviteit.

1.47 grootschalige detailhandel (gdv)

winkels met een ondergrens van 1.500 m² bedrijfsvloeroppervlak, gebruikt voor de perifere vestiging van winkels in andere branches dan perifere detailhandel.

1.48 hoofdbebouwing

hoofdgebouw(en) inclusief aan- en/of uitbouwen.

1.49 hoofdgebouw

gebouw, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meerdere gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op de bestemming het belangrijkst is.

1.50 horecabedrijf

een bedrijf of instelling waar als hoofddoel bedrijfsmatig dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waarin bedrijfsmatig logies wordt verstrekt, niet zijnde detailhandel en/of ondersteunende horeca of bed and breakfast.

1.51 kantoor

een ruimte welke door de aard en indeling kennelijk is bestemd om uitsluitend of in hoofdzaak dienstig te zijn tot het verrichten van administratieve en/of ontwerptechnische arbeid, al dan niet met een ondergeschikte baliefunctie.

1.52 kosteneffectieve maatregel

een maatregel waarvan de kosten per kg vermeden emissie voldoende laag zijn om toe te passen.

1.53 kwetsbaar object

- woningen, woonschepen en woonwagens, niet zijnde beperkt kwetsbare objecten;
- gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, te weten:
  1. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
  2. scholen;
  3. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen;
- gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, zoals:
  1. kantoorgebouwen waaronder begrepen bedrijfskantoren en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1.500 m² per object;
  2. complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijke bruto vloeroppervlak meer dan 1.000 m² bedraagt, en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2.000 m² per winkel, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen.

1.54 omgevingsvergunning

vergunning voor activiteiten als genoemd in artikel 2.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.55 ondergronds bouwwerk

a. een (gedeelte van een) gebouw dat gelegen is onder het niveau van de begane grondvloer van dat gebouw, waarbij de hoogte van die begane grondvloer nergens hoger ligt dan 0,25 meter boven het aansluitende maaiveld ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. een zelfstandig voor mensen toegankelijk bouwwerk waarvan de bovenkant nergens hoger is dan het maaiveld van het bouwperceel ter plaatse van dat bouwwerk.

1.56 ondergeschikte detailhandel

detailhandel waarbij de detailhandelsactiviteit een directe relatie heeft met de hoofdactiviteit maar daaraan ondergeschikt is.

1.57 ondergeschikte kantoren

kantoren waarbij het kantoor een directe relatie heeft met de hoofdactiviteit maar daaraan ondergeschikt is.

1.58 ondersteunende horeca

horeca waarbij de horeca-activiteit ondersteunend is aan de hoofdactiviteit maar daaraan ondergeschikt is.

1.59 oorspronkelijk hoofdgebouw

het hoofdgebouw zoals dat ten tijde van de afronding van de bouwwerkzaamheden, overeenkomstig de voor het hoofdgebouw verleende vergunning, is opgeleverd.

1.60 openbaar toegankelijk gebied

weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar vaarwater en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.

1.61 overig bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang, geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.62 overkapping

een op de grond staand, plat afgedekt bouwwerk, bestaande uit ten minste een dak, niet zijnde een gebouw.

1.63 pand

de kleinste bij de totstandkoming functioneel en bouwkundig-constructief zelfstandige eenheid die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en betreedbaar en afsluitbaar is.

1.64 parkeren

een geparkeerd voertuig is een voertuig dat langer stilstaat dan nodig is voor het in- en uitstappen of voor het laden en lossen.

1.65 perceelsgrens

de grens van een bouwperceel.

1.66 perifere detailhandel (pdv)

detailhandel die niet of moeilijk inpasbaar is in bestaande en/of traditionele winkelcentra vanwege de volumineuze aard van de goederen en vanwege de benodigde (wijze van) bevoorrading, zoals: detailhandel in keukens, tegels en sanitair, tuininrichtingsartikelen, bouwmarkten en woninginrichting.

1.67 permanente bewoning

bewoning van een ruimte als hoofdverblijf door dezelfde persoon.

1.68 productiegebonden detailhandel

detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waar de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan de productiefunctie.

1.69 prostitutie

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele diensten ten behoeve van een ander tegen vergoeding.

1.70 raamprostitutie

een seksinrichting met één of meer ramen van waarachter de prostituee/prostitué tracht de aandacht van passanten op zich te vestigen.

1.71 seksinrichting

een voor het publiek toegankelijk gebouw of bouwwerk, geen gebouw zijnde dan wel onderkomen, waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder een seksinrichting worden in elk geval verstaan een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater, een parenclub of een prostitutiebedrijf, waaronder tevens begrepen een erotische massagesalon, al of niet in combinatie met elkaar.

1.72 standplaats

een kavel, bestemd voor het plaatsen van een woonwagen, waarop voorzieningen aanwezig zijn die op het leidingnet van de openbare nutsbedrijven, andere instellingen of van gemeenten kunnen worden aangesloten.

1.73 straatmeubilair

de op of bij de weg behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals: verkeerstekens, wegbebakeningen, bewegwijzeringen, verlichting, halteaanduidingen, parkeerregulerende constructies, road barriers, afvalinzamelsystemen, openbare toiletvoorzieningen, brandkranen, informatieborden, fietsenstallingen, papier- en plantenbakken, zitbanken, communicatievoorzieningen, abri's en dergelijke.

1.74 straatprostitutie

het op straat door handelingen, houding, woord, gebaar of op andere wijze, passanten tot seksuele handelingen te bewegen, uit te nodigen dan wel aan te lokken.

1.75 supermarkt

een grote zelfbedieningswinkel, vaak onderdeel van een supermarktketen, waar voedingsmiddelen en huishoudelijke artikelen worden verkocht. Kenmerkend voor een supermarkt is de aanwezigheid van de verschillende versafdelingen.

1.76 terras

een buiten de besloten ruimte van een inrichting liggend deel van een bedrijf of instelling waar zitgelegenheid kan worden geboden en waar tegen vergoeding dranken worden geschonken en/of spijzen voor directe consumptie ter plaatse worden verstrekt.

1.77 uitbouw

een op de grond staand en aan een hoofdgebouw aangebouwd gebouw dat in bouwkundig opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en dat een vergroting betreft van een in het gebouw gelegen ruimte.

1.78 verblijfsgebied

binnen de bestemming Verkeer gelegen gronden vooral bedoeld voor voetgangers en niet voor doorgaand verkeer.

1.79 verkoopstandplaats

voor het publiek toegankelijke en in de openbare ruimte gelegen plaatsen (buiten de markt) waar met een mobiele verkoopinrichting (zoals verkoopwagen, kraam of tafel) bedrijfsmatig goederen te koop worden aangeboden, goederen worden verstrekt of diensten worden verleend.

1.80 voorgevel

de bestaande voorgevel.

1.81 voorgevellijn

de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde ervan.

1.82 wadi

voorziening voor de infiltratie van regenwater. Een wadi is een laagte waarin het regenwater zich kan verzamelen en in de bodem kan infiltreren.

1.83 werk

een werk, geen bouwwerk zijnde.

1.84 wonen

de huisvesting van één of meerdere personen in een gebouw, niet zijnde een woonwagen of woonboot.

1.85 woning

een (gedeelte van een) gebouw dat dient voor de huisvesting van een of meer personen, niet zijnde een woonwagen of woonboot.

1.86 woonark

een vaartuig, niet zijnde een woonschip, dat feitelijk niet geschikt en bestemd is om te worden gebruikt als middel tot verplaatsing te water en dat wordt gebruikt of is bestemd tot woon- en nachtverblijf.

1.87 woonboot

elk vaar- of drijftuig dat uitsluitend of in hoofdzaak wordt gebezigd als, of te beoordelen naar zijn constructie en/of inrichting in hoofdzaak bestemd is tot, hoofdbewoning geldend dag- en/of nachtverblijf van één of meer personen. Hieronder vallen zowel woonschepen als woonarken.

1.88 woonschip

onder woonschip verstaan we een (voormalig) schip met een (metalen) scheepsromp, dat is ingericht of verbouwd voor permanente bewoning waarbij de oorspronkelijke verschijningsvorm grotendeels behouden is gebleven. Met schip wordt in deze bedoeld: elk van oorsprong watergaand vaartuig, met eigen voortstuwing, dat gebruikt wordt (of werd) om goederen, passagiers of beide te vervoeren.

1.89 woonwagen

een voor bewoning bestemd gebouw dat is geplaatst op een standplaats en dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst.

1.90 zeer kwetsbaar object

een object dat bestemd is voor groepen beperkt zelfredzame personen. Van beperkte zelfredzaamheid is sprake wanneer personen in geval van een calamiteit niet in staat zijn zichzelf zonder hulp van buitenaf in veiligheid te brengen, zoals kinderen, ouderen, gehandicapten en gedetineerden. Voorbeelden van zeer kwetsbare objecten zijn grote zorgcomplexen, ziekenhuizen, detentiecentra, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, basisscholen en begeleid wonen met 24-uurs zorg.

1.91 zelfstandig kantoor

een gebouw of gebouwencomplex welke door haar aard en indeling is bestemd om uitsluitend of in hoofdzaak dienstig te zijn tot het verrichten van administratieve en/of wetenschappelijke arbeid, en welke door aard en omvang een zelfstandig karakter heeft.

1.92 zijgevel

de bestaande zijgevel.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij de toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 afstanden tussen lijnen

afstanden tussen lijnen worden gemeten van het hart van de ene lijn tot het hart van de andere lijn.

2.2 afstand van een gebouw tot een zijdelingse perceelsgrens

de afstand gemeten vanaf het dichtst bij de perceelsgrens gelegen punt van het gebouw tot aan de zijdelingse perceelsgrens.

2.3 bebouwde oppervlakte

de buitenwerks gemeten oppervlakte van de verticale projectie van alle, al dan niet met vergunning gebouwde, in een nader aan te geven gebied aanwezige, met uitzondering van ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals pompputten, luifels en balkons. Ondergrondse bouwwerken worden meegerekend.

2.4 bebouwingspercentage

het percentage dat de oppervlakte van (een gedeelte van) het bouwvlak aangeeft dat binnen de aanduiding 'bouwvlak' maximaal mag worden bebouwd. Dit percentage geldt voor elk afzonderlijk bouwperceel. Bij kavelsplitsing geldt dit percentage zowel voor de gezamenlijke bouwpercelen als voor ieder afzonderlijk bouwperceel.

2.5 bedrijfsvloeroppervlakte

de totale vloeroppervlakte, binnenwerks gemeten, van alle op een bouwperceel aanwezige bebouwing, boven en onder peil, ten dienste van één bepaalde binnen een bestemming toegestane activiteit/functie.

2.6 bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, lichtkoepels, dakkapellen, lucht- en liftkokers, (brand)trappen, zonnepanelen, andere technische ruimten en/of technische constructies, hekwerken, luifels, balkons en antennes.

2.7 bouwhoogte van een dakopbouw

vanaf de afdekking van de bovenste bouwlaag tot aan het hoogste punt van de dakopbouw.

2.8 bouwhoogte van een kap

vanaf de bovenkant goot, boeibord of daarmee gelijk te stellen constructiedeel tot aan het hoogste punt van de kap.

2.9 bruto vloeroppervlak (b.v.o.)

op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidingsconstructie, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen.

2.10 bruto verkoopvloeroppervlak (v.v.o.)

de totale oppervlakte van de voor publiek toegankelijke ruimten, etalages en ruimten achter toonbanken.

2.11 dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.12 diepte van een bouwwerk, niet zijnde een hoofdgebouw

de afstand gemeten vanaf het verste punt van het bouwwerk loodrecht op de gevel waartegen het bouwwerk wordt aangebouwd.

2.13 gevellijn

de plaats vanaf waar de bouw- en goothoogte van het aangrenzende maatvoeringsvlak wordt gemeten.

2.14 goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeiboord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, lichtkoepels, dakkapellen, lucht- en liftkokers, (brand)trappen, zonnepanelen, andere technische ruimten en/of technische constructies, hekwerken, luifels, balkons en antennes.

Voor de meest voorkomende dakvormen is in onderstaande schetsen aangegeven waar de goothoogte wordt bepaald.

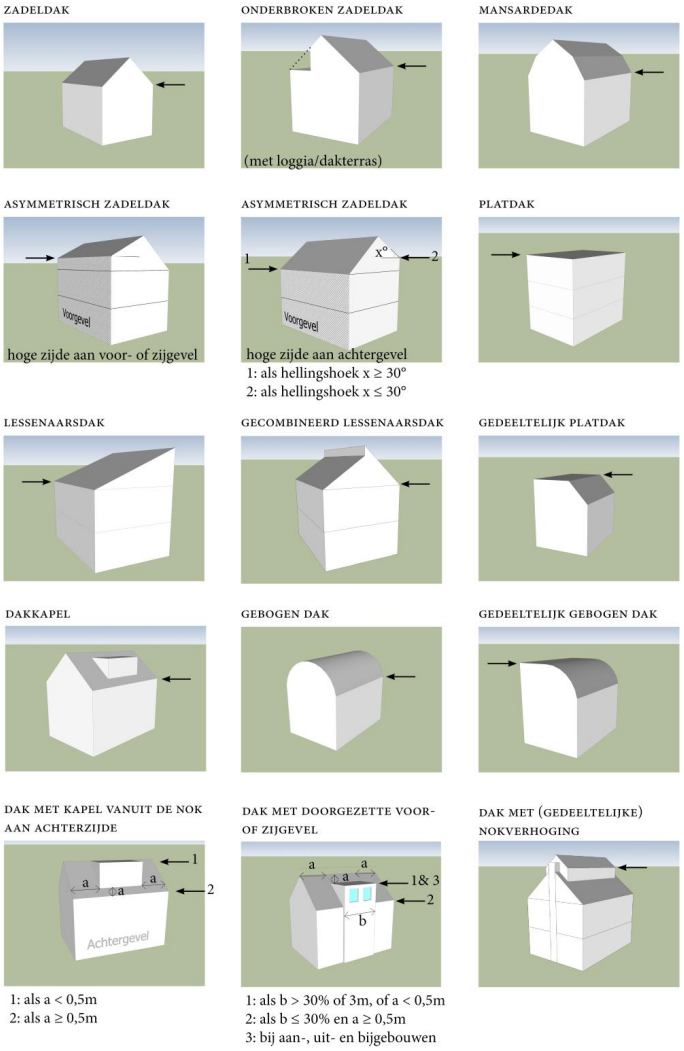

2.15 hoogte van een windturbine

vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de windturbine.

2.16 inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.17 oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.18 peil

de plaats van waar in het kader van dit bestemmingsplan de hoogte wordt gemeten wordt als volgt bepaald:

a. voor bouwwerken boven het maaiveld, waarvan de hoofdtoegang onmiddellijk aan een (al dan niet openbare) weg grenst: de hoogte van de kruin van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. voor bouwwerken boven het maaiveld, waarvan de hoofdtoegang niet onmiddellijk aan de hiervoor bedoelde weg grenst: de hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld ter plaatse van de hoofdtoegang;
c. voor bouwwerken onder het maaiveld, het peil van het bijbehorende bovengrondse hoofdgebouw;
d. voor drijvende bouwwerken: de waterlijn;
e. in de andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld.

2.19 vloeroppervlak

de totale oppervlakte, binnenwerks gemeten, van alle ruimten ondergronds, op de begane grond, de verdiepingen, de zolder en de bijbehorende aan- en uitbouwen.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Bedrijventerrein

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijventerrein' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Bedrijventerrein - 1-3' voor bedrijven voor zover deze voorkomen in categorie 1 tot en met 3.2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten, met dien verstande dat BEVI-bedrijven zijn toegestaan voor zover de 10^{-6} contour van het plaatsgebonden risico niet over andere bouwpercelen valt;
b. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Bedrijventerrein - 1-4' voor bedrijven voor zover deze voorkomen in categorie 1 tot en met 4.2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten, met dien verstande dat BEVI-bedrijven zijn toegestaan voor zover de 10^{-6} contour van het plaatsgebonden risico niet over andere bouwpercelen valt;
c. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Bedrijventerrein - 2-4' voor bedrijven voor zover deze voorkomen in categorie 2 tot en met 4.2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten, met dien verstande dat BEVI-bedrijven zijn toegestaan voor zover de 10^{-6} contour van het plaatsgebonden risico niet over andere bouwpercelen valt dan wel de 10^{-6} contour op de verbeelding niet wordt overschreden;
d. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Bedrijventerrein - 2-5' voor bedrijven voor zover deze voorkomen in categorie 2 tot en met 5.3 van de Staat van bedrijfsactiviteiten, met dien verstande dat BEVI-bedrijven zijn toegestaan voor zover de 10^{-6} contour van het plaatsgebonden risico niet over andere bouwpercelen valt;
e. ter plaatse van de aanduiding ''bedrijfswoning' tevens voor een bedrijfswoning;
f. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - demonteren van autowrakken en overige voertuigwrakken' tevens voor demonteren van autowrakken en overige voertuigwrakken;
g. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - electrische draad- en kabelfabriek' tevens voor een electrische draad- en kabelfabriek in milieucategorie 4.1;
h. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - goederenwegvervoer' tevens voor een bedrijf in goederenwegvervoer met opslag van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen (> 150 ton) in milieucategorie 5.1;
i. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - groothandel in vloeibare brandstoffen' tevens voor een groothandel in vloeibare brandstoffen met opslag van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen (> 150 ton) in milieucategorie 5.1;
j. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - groothandel in vrachtwagens' tevens voor een groothandel in vrachtwagens;
k. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - kunstharsfabriek' tevens voor een kunstharsfabriek in milieucategorie 5.2;
l. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - zuivelproductenfabriek' tevens voor een bedrijf zuivelproducten - gedroogde producten (p.c. >= 1,5 t/u) in milieucategorie 5.1;
m. ter plaatse van de aanduiding 'verkooppunt motorbrandstoffen zonder lpg' tevens voor een verkooppunt motorbrandstoffen zonder lpg;
n. productiegebonden detailhandel en ondergeschikte detailhandel voor groothandelsbedrijven;
o. ondergeschikte kantoren;
p. opslag en uitstalling;
q. ontsluitingswegen;
r. bijbehorende voorzieningen zoals verhardingen, parkeer- en groenvoorzieningen;
s. wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede daarbij behorende voorzieningen zoals duikers, kunstwerken en overbruggingen.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

3.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 3.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

a. hoofdgebouwen mogen uitsluitend worden opgericht binnen de aanduiding 'bouwvlak';
b. ten aanzien van gebouwen en overkappingen binnen de aanduiding 'bouwvlak' gelden de volgende bepalingen:
    1. het bouwperceel binnen de aanduiding 'bouwvlak' tot maximaal het ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage' aangegeven bebouwingspercentage worden bebouwd; indien geen bebouwingspercentage is aangegeven mag het bouwperceel binnen de aanduiding 'bouwvlak' geheel worden bebouwd;
    2. de goot- en bouwhoogte van gebouwen en overkappingen binnen de aanduiding 'bouwvlak' niet meer mogen bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goot- en bouwhoogte' is aangegeven; indien geen goothoogte is aangegeven geldt alleen de maximum bouwhoogte. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - zuivelproductenfabriek' en 'specifieke vorm van bedrijventerrein - electrische draad- en kabelfabriek' mogen voor de bedrijfsvoering benodigde sproeitorens, silo's, menginstallaties, liften en trappenhuizen worden opgericht met een maximale hoogte van 35 meter;
    3. binnen de aanduiding 'sba-ba1' geldt dat tot maximaal 50% van het aanduidingsvlak 'sba-ba1' de goot- en bouwhoogte mag worden overschreden tot maximaal 25 meter;
    4. binnen de aanduiding 'sba-ba2' geldt dat tot maximaal 50% van het aanduidingsvlak 'sba-ba2' de goot- en bouwhoogte mag worden overschreden tot maximaal 50 meter;
    5. ter plaatse van de gronden met de aanduiding "specifieke bouwaanduiding sba-lb" zijn loopbruggen toegestaan om de bebouwing aan weerszijden van deze gronden met elkaar te verbinden. De loopbruggen zijn toegestaan op het niveau van de tweede tot en met de hoogste bouwlaag van het naastgelegen gebouw, maar in ieder geval niet hoger dan 18 meter, onder de voorwaarden dat:
        - de onderlinge verticale afstand tussen de loopbruggen minimaal 3 meter bedraagt;
        - de afstand tussen de onderzijde van de grondvloer van de loopbrug en het hoogste punt van de loopbrug mag maximaal 4 meter bedragen;
    6. uitgezonderd bij hoekpercelen, dient er aan één zijde van het bouwperceel een onbebouwde strook van minstens 3 meter te zijn over de volle lengte van de zijdelingse perceelsgrens;
    7. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' een bedrijfswoning is toegestaan met een maximum inhoud van 500 m³;
c. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten behoeve van een bedrijfswoning mogen op het bouwperceel zowel binnen als buiten de aanduiding 'bouwvlak' worden opgericht; buiten de aanduiding 'bouwvlak' gelden de volgende bepalingen:
    1. het totaal bebouwd oppervlak van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen mag niet meer bedragen dan 50 m²;
    2. de goothoogte van aan- en uitbouwen mag ten hoogste de hoogte van de beganegrondlaag van het hoofdgebouw bedragen en de bouwhoogte mag ten hoogste de hoogte van de direct daarboven gelegen bouwlaag bedragen;
    3. de goothoogte van bijgebouwen mag ten hoogste 3 meter bedragen en de bouwhoogte mag ten hoogste 5 meter bedragen;

4. de bouwhoogte van overkappingen mag ten hoogste 3 meter bedragen;

d. op het bouwperceel buiten de aanduiding 'bouwvlak' mogen, doch uitsluitend aan de voorzijde van en aangrenzend aan het hoofdgebouw, worden gebouwd:
   1. aan- en uitbouwen, zoals erkers en ingangspartijen, tot een maximum breedte van 40% van de gevelbreedte van het hoofdgebouw en een maximum diepte van 2 meter; de goothoogte mag ten hoogste de hoogte van de beganegrondlaag van het hoofdgebouw bedragen en de bouwhoogte mag ten hoogste de hoogte van de direct daarboven gelegen bouwlaag bedragen;
   2. ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals luifels en balkons, met een maximale diepte van 2 meter;

e. erfafscheidingen en andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mogen zowel binnen als buiten de aanduiding 'bouwvlak' worden opgericht, met dien verstande dat:
   1. de bouwhoogte van erfafscheidingen niet meer dan 2,5 meter mag bedragen, met dien verstande dat op gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - demonteren van autowrakken en overige voertuigwrakken' de bouwhoogte van erfafscheidingen niet meer dan 5 meter mag bedragen;
   2. de bouwhoogte van palen en (licht)masten niet meer dan 10 meter mag bedragen;
   3. de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, niet meer dan 5 meter mag bedragen;

f. silo's, opslagtanks en/of menginstallaties mogen uitsluitend binnen de aanduiding 'bouwvlak' worden opgericht waarbij de bouwhoogte niet meer dan maximaal 10 meter mag bedragen. Schoorstenen, voor zover geen sprake is van een ondergeschikte bouwdeel, mogen uitsluitend binnen de aanduiding 'bouwvlak' worden opgericht waarbij de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goot- en bouwhoogte' is aangegeven en voor zover de schoorsteen binnen de hoofdmassa dan wel op maximaal 3 meter van het hoofdgebouw gerealiseerd wordt.

3.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 3.2.2 onder b, nummer 2 ten behoeve van de realisering van urbane windturbines waarbij de maximale bouwhoogte met maximaal 5 meter mag worden overschreden onder de voorwaarde dat aangetoond kan worden dat er in het kader van externe veiligheid geen risico-verhogend effect uitgaat van plaatsing van de windturbine;
b. lid 3.2.2 onder f ten behoeve van schoorstenen waarbij de maximum bouwhoogte wordt overschreden onder de voorwaarden dat:
   1. kan worden aangetoond dat er geen andere kosteneffectieve maatregelen mogelijk zijn om de beoogde (milieu)doelen te behalen;
   2. de schoorsteen binnen de hoofdmassa dan wel op maximaal 3 meter van het hoofdgebouw gerealiseerd wordt.

3.4 Specifieke gebruiksregels

3.4.1 Bedrijfswoningen

Voor het gebruik van de gronden en bouwwerken ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' geldt dat deze gronden en bouwwerken mogen worden gebruikt ten behoeve van één bedrijfswoning. Zodra het gebruik van deze gronden en bouwwerken ten behoeve van een bedrijfswoning is beëindigd en/of de noodzaak van de bedrijfswoning is komen te vervallen, mogen deze gronden en bouwwerken daarna niet meer worden gebruikt voor een (bedrijfs)woning.

3.4.2 Demonteren van autowrakken en overige voertuigwrakken en groothandel in vrachtauto's

Voor het gebruik van de gronden en bouwwerken ter plaatse van de aanduiding ´specifieke vorm van bedrijventerrein - demonteren van autowrakken en overige voertuigwrakken´ en/of de aanduiding ´specifieke vorm van bedrijventerrein - groothandel in vrachtwagens´ geldt dat demonteren van autowrakken en overige voertuigwrakken en/of groothandel in vrachtwagens is toegestaan. Voor zover deze aanduiding(en) geldt/gelden voor gronden gelegen buiten het gebied gelegen tussen de noordzijde van de Hogelandseweg, Westkanaaldijk, Metaalweg en de noordelijke watergang gelegen op de gemeentegrens tussen Nijmegen en Beuningen, geldt dat, zodra het gebruik van deze gronden en bouwwerken ten behoeve van demonteren van autowrakken en overige voertuigwrakken en/of groothandel in vrachtwagens is beëindigd, deze gronden en bouwwerken daarna niet meer worden gebruikt voor een demonteren van autowrakken en overige voertuigwrakken en/of groothandel in vrachtwagens.

3.4.3 Internetverkoop

De verkoop van goederen door middel van internetverkoop is toegestaan, mits:

a. geen uitstalling ten behoeve van de verkoop plaatsvindt;
b. geen showroom en/of verkoopruimte aanwezig is;
c. geen afhaal van goederen ter plaatse plaatsvindt.

3.4.4 Productiegebonden en ondergeschikte detailhandel

Productiegebonden detailhandel en ondergeschikte detailhandel bij bedrijven is onder de volgende voorwaarden toegestaan:

a. de detailhandel staat in directe relatie met de aanwezige bedrijfsvoering. Zo geldt voor productiebedrijven, dat er alleen producten mogen worden verkocht die door het bedrijf zelf zijn geproduceerd;
b. ondergeschikte detailhandel voor groothandelsbedrijven is niet mogelijk voor de zogenaamde foodcategorieën;
c. de detailhandel vindt plaats in een afgeschermde ruimte, de overige bedrijfsruimte is niet toegankelijk voor consumenten;
d. de detailhandelsfunctie is gemaximeerd ten aanzien van de hoofdfunctie en bedraagt maximaal 20% van de totale bedrijfsvloeroppervlakte, met dien verstande dat de maximum omvang ervan nooit meer dan 100 m² verkoopvloeroppervlakte bedraagt;
e. voor de detailhandel gelden de openingstijden die ook voor de reguliere detailhandel van toepassing zijn;
f. er wordt voorzien in parkeerruimte op eigen erf.

3.4.5 Strijdig gebruik

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval verstaan:

a. gebruik van gebouwen voor zelfstandige kantoren, met uitzondering van kleinschalige kantoren van maximaal 200 m^2 b.v.o. in een bedrijfsverzamelgebouw;
b. bewoning (inclusief kamerverhuur) van gebouwen, niet zijnde bedrijfswoningen;
c. opslag van goederen op onbebouwde gronden met een totale stapelhoogte van meer dan 5 meter. De opslag van goederen dient binnen het bouwvlak plaats te vinden, met dien verstande dat bestaande opslag buiten het bouwvlak is toegestaan;
d. een seksinrichting, escortbedrijf, raam- en straatprostitutie.

3.5 Afwijken van de gebruiksregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 3.1 teneinde bedrijven toe te laten die voorkomen in één categorie hoger dan genoemd, voor zover het betrokken bedrijf naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of bijzondere verschijningsvorm alsmede getoetst aan de aangegeven maatgevende milieuaspecten) geacht kan worden te behoren tot de ter plaatse toelaatbare categorieën van de Staat van bedrijfsactiviteiten;
b. lid 3.1 teneinde bedrijven toe te laten die niet in de Staat van Bedrijfsactiviteiten zijn genoemd, voor zover het betrokken bedrijf naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of bijzondere verschijningsvorm) geacht kan worden te behoren tot de ter plaatse toelaatbare categorieën van de Staat van Bedrijfsactiviteiten;
c. lid 3.1 teneinde bedrijven toe te laten in categorie 1 als genoemd in de Staat van bedrijfsactiviteiten, indien het de vestiging in een bedrijfsverzamelgebouw betreft.

Artikel 4 Groen

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenvoorzieningen;
b. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van groen - waardevolle historische structuur' tevens voor behoud en herstel van de historische structuur en de waardevolle bomen;
c. bijbehorende voorzieningen zoals: sport- en speelvoorzieningen, terrassen, hondenuitlaatplaatsen, in- en uitritten en fiets- en voetpaden;
d. wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, overstortvijvers, rioolbuffers, alsmede daarbij behorende voorzieningen zoals duikers, kunstwerken en overbruggingen;
e. erfafscheidingen en geluidwerende voorzieningen, zoals geluidswallen en geluidsschermen;
f. ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals (brand)trappen, luifels en balkons, ten behoeve van het aangrenzende hoofdgebouw in de naastgelegen bestemming;
g. (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 16.2.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals (brand)trappen, luifels en balkons, ten behoeve van het aangrenzende hoofdgebouw in de naastgelegen bestemming;
b. gebouwen en overkappingen ten behoeve van (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 16.2;
c. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

4.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 4.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

a. aangrenzend aan het hoofdgebouw van de naastliggende bestemming mogen ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals (brand)trappen, luifels en balkons, worden gebouwd met een maximum diepte van 2 meter;
b. de bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van palen, (licht)masten en ballenvangers niet meer dan 15 meter bedragen;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 5 meter bedragen.

4.3 Specifieke gebruiksregels

a. tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval verstaan het gebruik van gronden ten behoeve van parkeren;
b. mobiele verkoopinrichtingen (zoals een verkoopwagen, kraam of tafel) zijn toegestaan, voor zover toestemming is verleend op grond van de Algemeen Plaatselijke Verordening.

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.4.1 Omgevingsvergunningsplicht

Het is verboden op of in de lid 4.1 bedoelde gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van groen - waardevolle historische structuur' zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. het afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
b. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
c. het aanleggen, verbreden of verharden van wegen, paden, parkeergelegenheden en andere oppervlakteverhardingen;
d. het uitvoeren van heiwerkzaamheden en/of het op een of andere wijze indrijven van voorwerpen in de grond;
e. het kappen en rooien van bomen en andere beplanting, alsmede het verrichten van handelingen die de dood, ernstige beschadiging of ontsiering van de beplanting tot gevolg kunnen hebben;
f. het aanleggen van rioleringen, leidingen of kabels.

4.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 4.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

4.4.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 4.4.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover de historische structuur van het laantje en de waardevolle bomen hierdoor niet onevenredig worden geschaad.

4.4.4 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 4.4.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de adviseurs cultuurhistorie en groen omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning de historische structuur van het laantje en de waardevolle bomen (kunnen) worden aangetast en welke voorschriften, ter bescherming van de historische structuur van het laantje en de waardevolle bomen, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden.

Artikel 5 Verkeer

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen met een functie voor verblijf en verplaatsing, verkeerswegen (waaronder busbanen, fiets- en voetpaden), openbaar vervoer (waaronder hoogwaardig openbaar vervoer), kunstwerken (zoals bruggen en andere waterstaatkundige werken), parkeervoorzieningen en fietsenstallingen;
b. bijbehorende voorzieningen zoals: groen-, sport- en speelvoorzieningen en taluds;
c. wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede daarbij behorende voorzieningen zoals duikers, kunstwerken en overbruggingen;
d. geluidwerende voorzieningen, zoals geluidswallen en geluidsschermen;
e. (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 16.2.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van fietsenstallingen;
b. gebouwen en overkappingen ten behoeve van (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 16.2;
c. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

5.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 5.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

a. de oppervlakte van gebouwen en/of overkappingen ten behoeve van fietsenstallingen mag per fietsenstalling niet meer bedragen dan 20 m^2. De bouwhoogte van fietsenstallingen mag niet meer dan 3 meter bedragen;
b. de bouwhoogte van palen, (licht)masten en ballenvangers mag niet meer dan 15 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 5 meter bedragen.

Artikel 6 Water

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Water' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. de waterhuishouding en voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, de waterbeheersing, waterafvoer en –berging, watergangen, aanleg- en vissteigers, waterlopen en waterpartijen alsmede voor taluds, oevers en onderhoudsstroken kunstwerken, bruggen en andere waterstaatkundige werken en;
b. verkeer te water;
c. ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals (brand)trappen, luifels en balkons, ten behoeve van het aangrenzende hoofdgebouw in de naastgelegen bestemming;
d. bijbehorende voorzieningen zoals: groen, sport- en speelvoorzieningen.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde worden gebouwd.

6.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 6.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

a. aangrenzend aan het hoofdgebouw van de naastliggende bestemming mogen ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals (brand)trappen, luifels en balkons, worden gebouwd met een maximum diepte van 2 meter;
b. de de bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer dan 2 meter bedragen;
c. de bouwhoogte van palen, (licht)masten en ballenvangers mag niet meer dan 15 meter bedragen;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 5 meter bedragen.

Artikel 7 Leiding - Gas

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Gas' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor aanleg, instandhouding en/of bescherming van een ondergrondse hoge druk aardgastransportleiding.

7.2 Bouwregels

7.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 16.2 ;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

7.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen, met dien verstande dat palen en (licht)masten hoger mogen zijn;
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij het gaat om bestaande bouwwerken

7.3 Afwijken van de bouwregels

7.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

lid 7.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

7.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning voor niet kwetsbare objecten kan worden verleend indien de belangen van de leiding(en) hierdoor niet worden geschaad.

7.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 7.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de voorgenomen bouwactiviteiten de belangen van de leiding(en) niet worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

7.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

7.4.1 Omgevingsvergunningsplicht

Het is verboden op of in de in lid 7.1 bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. het afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
b. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
c. het aanbrengen of rooien van diepwortelende beplantingen, het planten of kappen van bomen en het indrijven van voorwerpen in de grond;
d. het aanleggen en verharden van wegen, paden, parkeergelegenheden en andere oppervlakteverhardingen;
e. het aanleggen van rioleringen, leidingen of kabels anders dan ten behoeve van de bestemming;
f. het opslaan van zaken (waaronder begrepen afvalstoffen).

7.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 7.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

7.4.3 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien de belangen van de leiding(en) hierdoor niet worden geschaad.

7.4.4 Adviesprocedure voor omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 7.4.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de uitvoering van de voorgenomen werken en werkzaamheden de belangen van de leiding(en) niet worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

Artikel 8 Leiding - Hoogspanningsverbinding

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor aanleg, instandhouding en/of bescherming van een bovengrondse hoogspanningsverbinding.

8.2 Bouwregels

8.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 16.2 ;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

8.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen, met dien verstande dat hoogspanningsmasten hoger mogen zijn.
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij het gaat om bestaande bouwwerken.

8.3 Afwijken van de bouwregels

8.3.1 Afwijkingbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

lid 8.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

8.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien de belangen van de leiding(en) hierdoor niet worden geschaad.

8.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 8.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de voorgenomen bouwactiviteiten de belangen van de leiding(en) niet worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

8.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

8.4.1 Omgevingsvergunningsplicht

Het is verboden op of in de in lid 8.1 bedoelde grond zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. het afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
b. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
c. het aanbrengen of rooien van diepwortelende beplantingen, het planten of kappen van bomen en het indrijven van voorwerpen in de grond;
d. het aanleggen en verharden van wegen, paden, parkeergelegenheden en andere oppervlakteverhardingen;
e. het aanleggen van rioleringen, leidingen of kabels anders dan ten behoeve van de bestemming;
f. het opslaan van zaken (waaronder begrepen afvalstoffen).

8.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 8.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

8.4.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 8.4.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover de belangen van de leiding(en) hierdoor niet worden geschaad.

8.4.4 Adviesprocedure voor omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 8.4.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de uitvoering van de voorgenomen werken en werkzaamheden de belangen van de leiding(en) niet worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

Artikel 9 Leiding - Riool

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Riool' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor aanleg, instandhouding en/of bescherming van een rioolwatertransportleiding.

9.2 Bouwregels

9.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 16.2 ;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

9.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen, met dien verstande dat palen en (licht)masten hoger mogen zijn.
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij het gaat om bestaande bouwwerken.

9.3 Afwijken van de bouwregels

9.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

lid 9.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

9.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien de belangen van de leiding(en) hierdoor niet worden geschaad.

9.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 9.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de voorgenomen bouwactiviteiten de belangen van de leiding(en) niet worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

9.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

9.4.1 Omgevingsvergunningsplicht

Het is verboden op of in de in lid 9.1 bedoelde grond zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. het afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
b. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
c. het aanbrengen of rooien van diepwortelende beplantingen, het planten of kappen van bomen en het indrijven van voorwerpen in de grond;
d. het aanleggen en verharden van wegen, paden, parkeergelegenheden en andere oppervlakteverhardingen;
e. het aanleggen van rioleringen, leidingen of kabels anders dan ten behoeve van de bestemming;
f. het opslaan van zaken (waaronder begrepen afvalstoffen).

9.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 9.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

9.4.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 9.4.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover de belangen van de leiding(en) hierdoor niet worden geschaad.

9.4.4 Adviesprocedure voor omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 9.4.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de uitvoering van de voorgenomen werken en werkzaamheden de belangen van de leiding(en) niet worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

Artikel 10 Leiding - Warmtenet

10.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Warmtenet' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor aanleg, instandhouding en/of bescherming van een warmtenet transportleiding.

10.2 Bouwregels

10.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 16.2 ;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

10.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen, met dien verstande dat palen en (licht)masten hoger mogen zijn.
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij het gaat om bestaande bouwwerken.

10.3 Afwijken van de bouwregels

10.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

lid 10.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

10.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien de belangen van de leiding(en) hierdoor niet worden geschaad.

10.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 10.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de voorgenomen bouwactiviteiten de belangen van de leiding(en) niet worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

10.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

10.4.1 Omgevingsvergunningsplicht

Het is verboden op of in de in lid 10.1 bedoelde grond zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. het afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
b. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
c. het aanbrengen of rooien van diepwortelende beplantingen, het planten of kappen van bomen en het indrijven van voorwerpen in de grond;
d. het aanleggen en verharden van wegen, paden, parkeergelegenheden en andere oppervlakteverhardingen;
e. het aanleggen van rioleringen, leidingen of kabels anders dan ten behoeve van de bestemming;
f. het opslaan van zaken (waaronder begrepen afvalstoffen).

10.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 10.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

10.4.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 10.4.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover de belangen van de leiding(en) hierdoor niet worden geschaad.

10.4.4 Adviesprocedure voor omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 10.4.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de uitvoering van de voorgenomen werken en werkzaamheden de belangen van de leiding(en) niet worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

Artikel 11 Waarde - Archeologie 2

11.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Archeologie 2 aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden (gebieden met een hoge archeologische verwachting).

11.2 Bouwregels

11.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming Waarde - Archeologie 2 uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde worden gebouwd.

11.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen, met dien verstande dat palen en (licht)masten hoger mogen zijn;
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij aan een van onderstaande voorwaarden wordt voldaan:
    1. er op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
    2. het bouwplan betrekking heeft op een of meer van de volgende activiteiten of bouwwerken: vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande bebouwing, waarbij de oppervlakte, voor zover gelegen op of onder peil, niet wordt uitgebreid en waarbij gebruik wordt gemaakt van bestaande fundering;
    3. het bouwplan is gesitueerd tot maximaal 3 meter uit de fundering van een bestaand gebouw;
    4. geen grondwerk wordt verricht dieper dan 0,30 meter onder maaiveld;
    5. het totaal bebouwd oppervlak van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen van het bouwperceel maximaal 100 m^2 bedraagt;
    6. het gaat om bestaande bouwwerken.

11.3 Afwijken van de bouwregels

11.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 11.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

11.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig (kunnen) worden geschaad.

11.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 11.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast en welke voorschriften, ter bescherming van de archeologische waarden, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden. Aan een omgevingsvergunning kunnen voorschriften worden verbonden zoals:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden, zoals: alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht;
b. tot het doen van opgravingen in de zin van artikel 1 onder h van de Monumentenwet 1988;
c. het begeleiden van de activiteiten waarvoor een omgevingsvergunning is verleend door een daarvoor aangewezen archeologisch deskundige;
d. het doen van nader archeologisch onderzoek.

11.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

11.4.1 Werken en werkzaamheden

Het is verboden op of in de in lid 11.1 bedoelde grond zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. grondwerkzaamheden, waartoe worden gerekend het afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren, het aanleggen van drainage en het verwijderen van bestaande funderingen;
b. het ophogen van de bodem met meer dan 1 meter;
c. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor-en pompputten;
d. het aanleggen, verbreden of verharden van wegen, voet-, ruiter- of rijwielpaden, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen,
e. het uitvoeren van heiwerkzaamheden en/of het op een of andere wijze indrijven van voorwerpen in de grond;
f. het verlagen van het waterpeil;
g. het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het omzetten van grasland in bouwland;
i. het aanleggen van nieuwe ondergrondse transport-, energie-,of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

11.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 11.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken en werkzaamheden indien aan een van onderstaande voorwaarden wordt voldaan:

a. op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
b. de werken en werkzaamheden in de bodem niet dieper gaan dan 0,30 meter onder het maaiveld;
c. de oppervlakte van werken en werkzaamheden als bedoeld onder 11.4.1 onder d niet groter is dan 100 m^2;
d. de werken en werkzaamheden:
    1. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
    2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
    3. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
    4. het archeologisch onderzoek betreffen.

11.4.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 11.4.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover op grond van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat de archeologische waarden hierdoor niet onevenredig (kunnen) worden geschaad.

11.4.4 Adviesprocedure voor omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 11.4.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast en welke voorschriften, ter bescherming van de archeologische waarden, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden.

11.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd met toepassing van artikel 3.6, lid 1, onder a van de Wet ruimtelijke ordening het bestemmingsplan te wijzigen door:

a. de bestemming Waarde - Archeologie 2 als bedoeld in lid 11.1 geheel of gedeeltelijk te doen laten vervallen indien op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn en niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is;
b. de bestemming Waarde - Archeologie 3 op te nemen indien op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat ter plaatse behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 12 Waarde - Archeologie 3

12.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Archeologie 3 aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden (gebieden van zeer grote archeologische waarde).

12.2 Bouwregels

12.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming Waarde - Archeologie 3 uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde worden gebouwd.

12.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen, met dien verstande dat palen en (licht)masten hoger mogen zijn;
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij aan een van onderstaande voorwaarden wordt voldaan:
   1. op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
   2. het bouwplan betrekking heeft op een of meer van de volgende activiteiten of bouwwerken: vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande bebouwing, waarbij de oppervlakte, voor zover gelegen op of onder peil, niet wordt uitgebreid en waarbij gebruik wordt gemaakt van bestaande fundering;
   3. het bouwplan is gesitueerd tot maximaal 3 meter uit de fundering van een bestaand gebouw;
   4. geen grondwerk wordt verricht dieper dan 0,30 meter onder maaiveld;
   5. het totaal bebouwd oppervlak van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen van het bouwperceel maximaal 50 m^2 bedraagt. Voor zover openlucht zwembaden, jacuzzi's en gebouwde vijvers, alsmede de daarvoor benodigde bouwwerken, zijn toegestaan geldt dat de totaal bebouwde oppervlakte maximaal 75 m^2 mag bedragen;
   6. het gaat om bestaande bouwwerken.

12.3 Afwijken van de bouwregels

12.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 12.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

12.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig (kunnen) worden geschaad.

12.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 12.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast, en welke voorschriften, ter bescherming van de archeologische waarden, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden. Aan een omgevingsvergunning kunnen voorschriften worden verbonden zoals:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden, zoals alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht;
b. tot het doen van opgravingen in de zin van artikel 1 onder h van de Monumentenwet 1988;
c. het begeleiden van de activiteiten waarvoor omgevingsvergunning is verleend door een daarvoor aangewezen archeologisch deskundige;
d. het doen van nader archeologisch onderzoek.

12.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

12.4.1 Werken en werkzaamheden

Het is verboden op of in de in lid 12.1 bedoelde grond zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. grondwerkzaamheden, waartoe worden gerekend het afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren, het aanleggen van drainage en het verwijderen van bestaande funderingen;
b. het ophogen van de bodem met meer dan 1 meter;
c. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
d. het aanleggen, verbreden of verharden van wegen, voet-, ruiter- of rijwielpaden, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen,
e. het uitvoeren van heiwerkzaamheden en/of het op een of andere wijze indrijven van voorwerpen in de grond;
f. het verlagen van het waterpeil;
g. het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het omzetten van grasland in bouwland;
i. het aanleggen van nieuwe ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

12.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 12.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken en werkzaamheden indien aan een van onderstaande voorwaarden wordt voldaan:

a. op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
b. de werkzaamheden in de bodem niet dieper gaan dan 0,30 meter onder het maaiveld;
c. de oppervlakte van de werken en werkzaamheden als bedoeld onder 12.4.1 onder d niet groter is dan 50 m^2;
d. de werken en werkzaamheden:
    1. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
    2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
    3. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
    4. het archeologisch onderzoek betreffen.

12.4.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 12.4.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover op grond van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat de archeologische waarden hierdoor niet onevenredig (kunnen) worden geschaad.

12.4.4 Adviesprocedure voor omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 12.4.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast en welke voorschriften, ter bescherming van de archeologische waarden, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden.

12.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd met toepassing van artikel 3.6, lid 1, onder a van de Wet ruimtelijke ordening het bestemmingsplan te wijzigen door:

de bestemming Waarde - Archeologie 3 als bedoeld in lid 12.1 geheel of gedeeltelijk te doen vervallen, indien op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn en niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is.

Artikel 13 Waterstaat - Waterkering

13.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterkering' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het in stand houden van, het beheer, het onderhoud en de verbetering van de waterkering, met bijbehorende voorzieningen zoals kunstwerken, dijksloten en andere waterstaatswerken.

13.2 Bouwregels

13.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, worden gebouwd.

13.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 5 meter bedragen, met dien verstande dat palen en (licht)masten hoger mogen zijn.
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij het gaat om bestaande bouwwerken.

13.3 Afwijken van de bouwregels

13.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 13.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

13.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien het belang van de waterkering hierdoor niet onevenredig wordt geschaad.

13.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 13.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder van de waterkering omtrent de vraag of door voorgenomen bouwactiviteiten het belang van de waterkering niet onevenredig wordt geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

Artikel 14 Waterstaat - Waterlopen

14.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterlopen' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging, kunstwerken, bruggen en andere waterstaatskundige werken.

14.2 Bouwregels

14.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde worden gebouwd.

14.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen, met dien verstande dat palen en (licht-)masten hoger mogen zijn.
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij het gaat om bestaande bouwwerken.

14.3 Afwijken van de bouwregels

14.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 14.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

14.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien het belang van de watergang hierdoor niet onevenredig wordt geschaad.

14.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 14.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de waterbeheerder omtrent de vraag of door voorgenomen bouwactiviteiten het belang van de watergang niet onevenredig wordt geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

14.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval verstaan:

a. het aanbrengen van afbeeldingen of tekens voor commerciële doeleinden;
b. het opstellen, opslaan, lozen c.q. storten, al dan niet ten verkoop, van onbruikbare dan wel aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, materialen, stoffen, producten, voer- of vaartuigen of machines.

Deze gebruiksvormen zijn niet strijdig, indien en voor zover deze onlosmakelijk verbonden zijn met werken en werkzaamheden waarvoor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden zoals bedoeld in artikel 14.5.1 is verleend.

14.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

14.5.1 Omgevingsvergunningsplicht

Het is verboden op of in de in lid 14.1 bedoelde grond zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. het aanleggen of aanbrengen van beschoeiingen en puinstortingen;
b. het graven of dempen van waterpartijen en het afdammen van waterpartijen;
c. boringen te verrichten, seismisch of ander bodemonderzoek te doen;
d. het wijzigen van het waterpeil.

14.5.2 Uitzonderingen

Het in lid 14.5.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

14.5.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 14.5.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover het belang van de watergang hierdoor niet onevenredig wordt geschaad.

14.5.4 Adviesprocedure voor omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 14.5.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de waterbeheerder(s) omtrent de vraag of door de uitvoering van de voorgenomen werken en werkzaamheden het belang van de watergang niet onevenredig wordt geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 15 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 16 Algemene bouwregels

16.1 Beeldende kunst

Het oprichten van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, ten behoeve van beeldende kunst en gedenktekens zijn binnen alle bestemmingen toegestaan tot een maximum bouwhoogte van 10 meter, met dien verstande dat de regels van de dubbelbestemmingen en algemene aanduidingsregels onverkort van toepassing zijn.

16.2 (Bouw)werken ten algemenen nutte

Het oprichten van bouwwerken ten algemenen nutte, zoals: transformatorhuisjes, schakelhuisjes, bemalingsinrichtingen, gasdrukregel- en meetstations, kabels en leidingen, straatmeubilair, infiltratievoorzieningen, voorzieningen ten behoeve van koude- en warmteopslag, wachthuisjes voor verkeers- en parkeerdiensten en schuilgelegenheden, is binnen alle bestemmingen toegestaan, met dien verstande dat:

a. de inhoud van elk gebouw niet meer mag bedragen dan 50 m³;
b. de oppervlakte van elke overkapping niet meer mag bedragen dan 20 m²;
c. de goothoogte van gebouwen niet meer dan 3 meter mag bedragen en de bouwhoogte van gebouwen niet meer dan 5 meter mag bedragen;
d. de bouwhoogte van overkappingen niet meer dan 3 meter mag bedragen;
e. voor de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, de bouwregels van de geldende bestemming van toepassing zijn;
f. de regels van de dubbelbestemmingen en algemene aanduidingsregels onverkort van toepassing zijn.

16.3 Ondergronds bouwen

Bouwen onder peil ten behoeve van de bestemming is toegestaan, met dien verstande dat:

a. bouwen onder peil is toegestaan binnen de aanduiding 'bouwvlak' ten behoeve van op de begane grond toegestane functies;
b. bouwen onder peil is toegestaan binnen de aanduiding 'bouwvlak' ten behoeve van ondergrondse parkeervoorzieningen;
c. bouwen onder peil ten behoeve van bouwwerken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 16.2 is toegestaan;
d. bestaande ondergrondse gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegestaan;
e. de regels van de dubbelbestemming en algemene aanduidingsregels onverkort van toepassing zijn.

Artikel 17 Algemene gebruiksregels

17.1 Evenementen

Evenementen zijn binnen alle bestemmingen toegestaan, mits hiervoor vergunning is verleend of voldaan wordt aan de voorwaarden voor een vergunningvrij evenement op grond van de Algemeen Plaatselijke Verordening.

17.2 Seksinrichting of escortbedrijf

Tot een gebruik, strijdig met de bestemming, wordt in ieder geval verstaan een gebruik van gronden en gebouwen ten behoeve van:

a. een seksinrichting of een escortbedrijf voor zover binnen de geldende bestemming geen aanduiding 'seksinrichting' is opgenomen;
b. raam- en straatprostitutie.

17.3 Verkoopstandplaatsen

Verkoopstandplaatsen zijn binnen de bestemmingen Groen, Verkeer en Water toegestaan, mits hiervoor vergunning is verleend of voldaan wordt aan de voorwaarden voor vergunningvrije standplaatsen op grond van de Algemeen Plaatselijke Verordening.

Artikel 18 Algemene aanduidingsregels

18.1 geluidgezoneerd industrieterrein

Een terrein waar in hoofdzaak een bestemming is gegeven voor de vestiging van inrichtingen en waarvan de bestemming voor het gehele terrein of een gedeelte daarvan de mogelijkheid insluit van vestiging van inrichtingen, behorende tot een bij een algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorie van inrichtingen, die in belangrijke mate geluidhinder kunnen veroorzaken.

18.2 geluidzone - industrie

Op gronden gelegen ter plaatse van de aanduiding 'geluidzone - industrie' mag, ongeacht het bepaalde in de geldende bestemmingen, geen bebouwing voor geluidsgevoelige functies worden opgericht, tenzij een hogere waarde in het kader van de Wet geluidhinder is vastgesteld.

18.3 overige zone - historisch waardevolle watergang

18.3.1 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - historisch waardevolle watergang' op of in de grond de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. het afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
b. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
c. het aanbrengen van steigers, vlonders, bruggen, duikers, damwanden en soortgelijke bouwwerken.

18.3.2 Uitzonderingen

Het in lid 18.3.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

18.3.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 18.3.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover de cultuurhistorische waarde van de watergang hierdoor niet onevenredig wordt geschaad.

18.3.4 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 18.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de adviseur cultuurhistorie omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning de cultuurhistorische waarde van de watergang (kunnen) wordt aangetast en welke voorschriften, ter bescherming van de cultuurhistorische waarde, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden.

18.4 overige zone - zichtas

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - zichtas' mag gebouwd worden, met dien verstande dat de gevel transparant wordt uitgevoerd.

18.5 veiligheidszone - barim 1

Binnen de aanduiding 'veiligheidszone - barim 1' zijn geen nieuwe beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten toegestaan.

18.6 veiligheidszone - barim 2

Binnen de aanduiding 'veiligheidszone - barim 2' zijn geen nieuwe kwetsbare objecten toegestaan.

18.7 veiligheidszone - bevi

Binnen de aanduiding 'veiligheidszone - bevi' zijn geen nieuwe kwetsbare objecten toegestaan.

18.8 veiligheidszone - kegelligplaatsen

Binnen de aanduiding 'veiligheidszone - kegelligplaats' zijn geen nieuwe kwetsbare objecten toegestaan. Tevens zijn tankopslagplaatsen met gas of brandbare vloeistoffen uitgesloten.

18.9 vrijwaringszone - vaarweg

18.9.1 Omschrijving gebiedsaanduiding

Ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - vaarweg' zijn de gronden, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede aangeduid voor de bescherming van het doelmatig en veilig functioneren van nabijgelegen vaarweg.

18.9.2 Bouwregels

Op de gronden met de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - vaarweg' zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, toegestaan ten behoeve van de vaarweg. De bouwhoogte van deze bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer bedragen dan 5 meter, met dien verstande dat palen en (licht)masten hoger mogen zijn.

18.9.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 18.9.2 voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen indien het belang van de vaarweg hierdoor niet onevenredig wordt geschaad. Het bevoegd gezag wint vooraf schriftelijk advies in bij de waterbeheerder(s) omtrent de vraag of door de voorgenomen bouwactiviteiten het belang van de vaarweg niet onevenredig wordt geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

18.10 wetgevingzone - waarde archeologie 1

18.10.1 Omgevingsvergunning voor omvangrijke bodemingrepen

Gronden gelegen ter plaatse van de aanduiding 'wetgevingzone - waarde archeologie 1' hebben een lage, middelhoge of nog onbekende archeologische verwachtingsswaarde. Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag op deze gronden bodemingrepen (zowel bouwen als werken en werkzaamheden) te doen of te laten uitvoeren met een gezamenlijke oppervlakte van meer dan 2500 m^2 en dieper dan 0,30 meter onder het maaiveld, tenzij op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn. Bij het bepalen van de gezamenlijke oppervlakte wordt gekeken naar het totale gebied wat voor de ontwikkeling(en) in aanmerking komt.

18.10.2 Uitzonderingen

Het in lid 18.10.1 vervatte verbod geldt niet voor bestaande bouwwerken en voor werken en werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.
d. het archeologisch onderzoek betreffen.

18.10.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 18.10.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover op grond van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat de archeologische waarden hierdoor niet onevenredig (kunnen) worden geschaad.

18.10.4 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 18.10.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast en welke voorschriften, ter bescherming van de archeologische waarden, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden. Aan een omgevingsvergunning kunnen voorschriften worden verbonden zoals:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden, zoals: alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht;
b. tot het doen van opgravingen in de zin van artikel 1 onder h van de Monumentenwet 1988;
c. het begeleiden van de activiteiten waarvoor een omgevingsvergunning is verleend door een daarvoor aangewezen archeologisch deskundige;
d. het doen van nader archeologisch onderzoek.

18.10.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd met toepassing van artikel 3.6, lid 1, onder a van de Wet ruimtelijke ordening het bestemmingsplan te wijzigen door:

a. de aanduiding "wetgevingszone - waarde archeologie 1" als bedoeld in lid 18.10.1 geheel of gedeeltelijk te doen laten vervallen indien op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn en niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is;
b. de bestemming Waarde - Archeologie 2 of Waarde - Archeologie 3 op te nemen indien op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat ter plaatse behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn dan wel er een hoge tot zeer hoge verwachting is op het aantreffen van archeologische resten.

Artikel 19 Algemene afwijkingsregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van dit plan, voor zover het een in beperkte mate afwijking van de maatvoering betreft, noodzakelijk om het bouwwerk zodanig te laten aansluiten op een bestaande, legale situatie dat dit vanuit architectonisch en/of bouwkundig opzicht een verbetering is.

Artikel 20 Overige regels

20.1 Parkeerregels

20.1.1 Algemene parkeerregels

Het is verboden te bouwen dan wel het gebruik van gronden en/of bouwwerken te wijzigen indien er niet wordt voldaan aan de op grond van dit artikel gestelde eisen ten aanzien van parkeren, stallen, laden en lossen.

20.1.2 Specifieke parkeerregels bij bouwplannen

a. indien een bouwplan daartoe aanleiding geeft, moet ten behoeve van het parkeren of stallen van auto's in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op de bij het bouwplan behorende en daartoe bestemde gronden. De parkeer- en stallingsbehoefte wordt bepaald op de wijze zoals beschreven in de beleidsregels Parkeren. Indien gedurende de planperiode de beleidsregels Parkeren wijzigen, gelden de gewijzigde regels;
b. indien een bouwplan daartoe aanleiding geeft, moet ten behoeve van het laden of lossen van goederen in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op de bij het bouwplan behorende en daartoe bestemde gronden.

20.1.3 Specifieke parkeerregels bij gebruikswijzigingen

a. indien het wijzigen van het gebruik van gronden en/of bouwwerken daartoe aanleiding geeft, moet, voor wat betreft de toename in parkeer- of stallingsbehoefte, in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op die gronden of op de bij die bouwwerken behorende en daartoe bestemde gronden. De parkeer- en stallingsbehoefte wordt bepaald op de wijze zoals beschreven in de beleidsregels Parkeren. Indien gedurende de planperiode de beleidsregels Parkeren wijzigen, gelden de gewijzigde regels;
b. indien het wijzigen van het gebruik van gronden en/of bouwwerken daartoe aanleiding geeft, moet, voor wat betreft de toename in de behoefte aan laad- en losruimte, in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op die gronden of op de bij die bouwwerken behorende en daartoe bestemde gronden.

20.1.4 Afwijken van de parkeerregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 20.1.2 en in lid 20.1.3. Het bevoegd gezag neemt hierbij, conform de beleidsregels Parkeren, in overweging of:

a. het voldoen aan de parkeerregels door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit;
b. er op andere wijze in de benodigde parkeer-, stallings-, laad- of losruimte wordt voorzien;
c. er een financiële voorwaarde dient te worden gesteld.

Indien gedurende de planperiode de beleidsregels wijzigen, gelden de gewijzigde regels.

20.1.5 Specifieke gebruiksregels

Ruimte(n) voor het parkeren, stallen, laden en lossen, voor zover de aanwezigheid van deze ruimten krachtens deze parkeerregels is geëist, dient te allen tijde voor dit doel beschikbaar te blijven. Ander gebruik wordt aangemerkt als strijdig gebruik.

20.2 Voorrangsregeling bestemmingen

Bij toepassing van de bestemmingen uit Hoofdstuk 2 geldt, indien op deze gronden een (enkelvoudige) bestemming samenvalt met een dubbelbestemming, primair het bepaalde met betrekking tot de dubbelbestemming.

Indien twee of meer dubbelbestemmingen samenvallen, dient de volgende prioriteiten volgorde te worden aangehouden:

a. in de eerste plaats de planregels van artikel Artikel 7 Leiding - Gas;
b. in de tweede plaats de planregels van artikel Artikel 8 Leiding - Hoogspanningsverbinding;
c. in de derde plaats de planregels van artikel Artikel 9 Leiding - Riool;
d. in de vierde plaats de planregels van artikel Artikel 10 Leiding - Warmtenet;
e. in de vijfde plaats de planregels in artikel Artikel 13 Waterstaat - Waterkering;
f. in de zesde plaats de planregels van artikel Artikel 14 Waterstaat - Waterlopen ;
g. in de zevende plaats de planregels van artikel Artikel 11 Waarde - Archeologie 2;
h. in de achtste plaats de planregels van artikel Artikel 12 Waarde - Archeologie 3.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 21 Overgangsrecht

21.1 Overgangsrecht bouwwerken

21.1.1 Algemeen

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

21.1.2 Afwijken bij omgevingsvergunning

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde in artikel 21.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in artikel 21.1.1 met maximaal 10%.

21.1.3 Uitzonderingen

Artikel 21.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

21.2 Overgangsrecht gebruik

21.2.1 Algemeen

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

21.2.2 Strijdig gebruik

a. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in artikel 21.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
b. Indien het gebruik, bedoeld in artikel 21.2.1, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

21.2.3 Uitzonderingen

Artikel 21.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 22 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan 'Nijmegen Westkanaaldijk 2016'.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Staat van bedrijfsactiviteiten (toelichting)

Algemeen

Zoals verwoord in paragraaf 5.1.1 Bedrijven en milieuhinder, is voor de toepassing van milieuzonering in dit plan gebruik gemaakt van de VNG-brochure (editie 2009). De uitgangspunten met betrekking tot nieuwe bedrijfsvestigingen, maar ook nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van bedrijvigheid, worden in dit bestemmingsplan bepaald aan de hand van de methodiek zoals omschreven in deze VNG-brochure. Hierbij wordt in veel gevallen een "milieuzone" aangehouden tussen bedrijvigheid en "gevoelige objecten". De omvang van deze milieuzone is enerzijds afhankelijk van de mogelijke milieubelasting veroorzaakt door de soort bedrijvigheid, en anderzijds ook van de omgeving waarbinnen het gevoelige object is gelegen.

milieubelasting

De potentiële milieubelasting veroorzaakt door een bepaalde vorm van bedrijvigheid wordt in de VNG-brochure per bedrijfstype bepaald in de bedrijvenlijst, in de VNG-brochure opgenomen als bijlage 1. In bijlage 3 van de VNG-brochure is, op basis van de lijst opgenomen in bijlage 1 een voorbeeld Staat van Bedrijfsactiviteiten voor bedrijventerreinen (verder: SvB) opgenomen, die weer dient als uitgangspunt voor de in dit bestemmingsplan opgenomen SvB. De SvB is een lijst waarin de meest voorkomende bedrijven en bedrijvigheid (naar hoofdcategorieën), al naar gelang de te verwachten belasting voor het milieu, zijn ingedeeld in een aantal milieucategorieën, veelal direct overgenomen uit de VNG-publicatie, waarbij afwijkingen, hieronder in deze toelichting, nader worden verduidelijkt.

De SvB is in zijn algemeenheid een categorale indeling, waarbij per bedrijfscategorie de mate van milieu-hygiënische hinderlijkheid, aan de hand van een aantal indicatoren (o.a. geur, gevaar, geluid, stof), wordt aangegeven. In de SvB behorende bij dit bestemmingsplan zijn bedrijven opgenomen tot milieucategorie 5.3. Hiervoor gelden specifieke milieuzones, waarvan de straal wordt gegeven in door de zgn. "richtafstanden", die zijn opgenomen in de SvB (de "grootste afstand", afgeleid van de verschillende hierboven benoemde indicatoren).

de omgeving

De in de SvB genoemde richtafstanden gelden in principe ten opzichte van een rustige woonwijk. De ervaren hinderlijkheid van bepaalde activiteiten hangt echter sterk samen met de reeds aanwezige belasting van de betreffende milieuaspecten. In bepaalde wijken heerst dan ook al een woon- en leefklimaat waar, zonder dat dit de kwaliteit van de leefomgeving aantast, in principe ook zwaardere bedrijvigheid kan worden toegelaten. In dit soort wijken geldt dat het vanuit het oogpunt van efficiënt ruimtegebruik niet wenselijk is om de functiescheiding zo ver mogelijk door te voeren. Op grond van dit alles onderscheidt men in de VNG-brochure, al vanaf de eerste publicatie, een tweetal omgevingstypen ('rustige woonwijk' en 'gemengd gebied'), waarvoor verschillende richtafstanden gelden. Volgens de VNG-brochure kunnen de richtafstanden voor een 'rustige woonwijk', zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande woon- en leefklimaat, met één afstandstap worden verlaagd indien sprake is van een gemengd gebied.

Voor de toepassing van milieuzonering op een industrieterrein worden in de VNG-brochure, zoals al aangegeven in de inleiding, geen handreikingen gegeven. In de VNG-brochure staat dat de richtafstandenlijsten niet zonder meer worden toegepast indien gevoelige functies óp een bedrijventerrein voorkomen. "Het gaat hier om historisch gegroeide situaties waar burgerwoningen (verspreid of gegroepeerd) zijn vermengd met milieubelastende bedrijvigheid. Het gaat ook om gevoelige functies die bewust op een bedrijventerrein of industrieterrein zijn gesitueerd. Deze situaties vallen buiten de kaders van de richtafstandenlijsten." Opvallend is te noemen dat in de VNG-brochure nog niet wordt ingegaan op de mogelijkheid om bedrijven onderling, ten opzichte van elkaar, eveneens te beschouwen als 'gevoelig' voor bepaalde vormen van milieuhinder.

Dat neemt echter niet weg dat de Raad van State meent dat de in de VNG-brochure opgenomen richtafstanden ook in deze situaties een indicatie kunnen vormen voor de aanvaardbaarheid van een bestemmingsplan vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening en door de raad als zodanig kunnen worden toegepast. De jurisprudentie laat dan ook zien dat toepassing van de VNG-brochure zich niet alleen hoeft te beperken tot de omgevingstyperingen "rustige woonwijk" en "gemengd gebied". In de casus 201306680/1/R4 van 18 maart 2015 (Schiedam) wordt bijvoorbeeld door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitgesproken dat het bij bedrijfswoningen van derden in de directe nabijheid van een industrieterrein geen sprake is van 'gemengd gebied' en dat het hier redelijk is om de richtafstanden uit de VNG-brochure met twee afstandstappen te verlagen.

Echter, datgene wat hierboven geldt voor het woonklimaat van een bedrijfswoning, kan indicatief evenzeer gelden voor het leefklimaat van een bedrijf wat gevoelig is voor een bepaalde vorm van hinder. Dit zou dus betekenen dat voor gevoelige objecten op een industriegebied de richtafstanden uit de VNG-brochure met twee afstandstappen worden verlaagd. Deze "verkleining van de milieuzones" is overigens alleen mogelijk bij die milieuaspecten waarvan de ervaren hinderlijkheid wordt bepaald door de heersende achtergrondniveaus, zoals het geval is bij stof, geluid of geur. Wanneer de richtwaarde voor gevaar (externe veiligheid) bepalend is voor de aan te houden afstand tussen bedrijvigheid en gevoelig object, is het uiteraard niet mogelijk om de milieuzone op deze manier te verkleinen. Dit kan echter omgekeerd niet gelden voor "geluidhinder" omdat in een geluidgezoneerd industrieterrein het speciale vestigingsklimaat voor inrichtingen niet mag worden aangetast.

Op basis van het gegeven dat industrieterrein Westkanaaldijk is ingericht en ook in gebruik is als industrieterrein voor de zwaardere industriële bedrijvigheid, waarbij in het midden van het terrein zeer grote kavels beschikbaar zijn voor dit type bedrijven, lijkt op dit gebied een keuze voor een minimale afstand van 50 meter, tussen de meest hinderlijke aspecten van en voor de bedrijven onderling, goed haalbaar en verdedigbaar te zijn. De bedrijven op deze kavels worden in staat gesteld een afweging te maken tussen het toepassen van maatregelen en gebruik te maken van de hier aanwezige afstanden tussen de bedrijfskavels. Met deze waarde wordt in dit geval dus tegemoet gekomen aan het vereiste dat in een bestemmingsplan ook recht wordt gedaan aan de gevestigde belangen. Nieuwe gevoelige objecten mogen (gelegaliseerde) bestaande activiteiten niet onmogelijk maken, maar dat anderzijds ook geen bestemmingen mogen worden opgenomen waarvan op voorhand reeds duidelijk is dat zij niet kunnen worden vergund.

Dit komt in dit gedeelte van het bestemmingsplan dus overeen met een zwaarte van 3.1 voor gevaar, en gelet op het bovenstaande (toepassing van het gestelde in de casus 201306680/1/R4), een zwaarte van 4.1 voor stof en geur. Voor wat betreft de zwaarte van de geluidsbelasting wordt overal op het terrein aangesloten bij de indeling van het vigerende plan. Door aansluiting te zoeken bij de bestaande indeling wordt immers veilig gesteld dat de autonome ontwikkeling van het gebied, in milieuhygiënische zin, niet in negatieve zin wordt beïnvloed door voorliggend plan.

Wanneer door het treffen van maatregelen de bovengenoemde afstanden tot gevoelige objecten haalbaar zijn en dit aan de hand van nadere onderzoeken objectief kan worden aangetoond, kunnen ook bedrijven in hogere milieucategorieën, begrenst door de hoogste waarde die op de plankaart is weergegeven, zich ter plaatse vestigen (zie ook onder het kopje "gemotiveerd afwijken"). Dit uiteraard onverlet de criteria die gelden vanuit de milieuregelgeving (BRZO, BEVI, Activiteitenbesluit, etc.). Deze methodiek kan, blijkens de bestaande jurisprudentie, overigens niet onverkort worden toegepast wanneer er sprake is van "bijzondere gevoeligheid" van een bepaald bedrijf voor een van de genoemde vormen van milieuhinder. In dit geval is maatwerk noodzakelijk.

Op grond van het bovenstaande wordt dan ook voorgesteld om:

- in de lijn van het gestelde in de casus ABRvS 200004956/1 (Amsterdam) en de aanbevelingen dienaangaande in de VNG-brochure zijn, gelet op de karakteristieken van het plangebied, in de SvB alleen bedrijven ondergebracht tot en met de maximaal toelaatbare milieucategorie 5.3 in het midden van het industrieterrein;
- op het gedeelte van het industrieterrein waar op grond van het vigerende plan de meest zware bedrijvigheid toelaatbaar is (categorie 5), zijn bedrijven met een gevaar-index groter of gelijk aan 3.2, of bedrijven met een geur- en stof-index groter of gelijk aan 4.2, vanwege het grote ruimtebeslag dat deze bedrijven leggen op het industrieterrein, niet direct toegelaten. Deze bedrijven zijn dan ook niet opgenomen in de SvB.

gemotiveerd afwijken

De VNG-brochure is bedoeld als hulpmiddel en niet als blauwdruk. Er kan van de brochure worden afgeweken wanneer aannemelijk wordt gemaakt dat, ondanks het voldoen aan de in de VNG-brochure genoemde richtafstanden, de bedrijfsvoering door nieuwe ontwikkelingen in sommige gevallen toch wordt beperkt. Of omgekeerd kan het ook aan de orde zijn dat een goed- woon- en leefklimaat bij kleinere afstanden juist wel kan worden gewaarborgd. Belangrijke voorwaarde hierbij is echter wel dat aan dergelijke afwegingen een zeer gedegen nader onderzoek ten grondslag moet liggen.

Er kan dus "mits zorgvuldig gemotiveerd", ook worden afgeweken van de in de VNG-brochure genoemde richtafstanden voor functiescheiding. Hierbij dienen ook de mogelijke (toekomstige) gevolgen voor het woon- en leefmilieu, toch al direct te worden meegewogen in de belangenafweging. De Raad van State meent dat een bevoegd gezag zich reeds bij de bestemmingsplanprocedure een oordeel dient te vormen of, uitgaande van de "representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden", geen onoverkomelijke problemen zijn te verwachten. Hierdoor kan de belangenafweging dienaangaande ook niet worden doorgeschoven naar de Wabo-(milieu)vergunningverlening (o.a. ABRvS 200408416/1, Zaanstad). Bestemmingsplannen mogen immers geen bestemmingen bevatten die niet kunnen worden gerealiseerd omdat bij voorbaat al vaststaat dat niet aan de milieueisen kan worden voldaan.

Vooralsnog valt uit de jurisprudentie nog niet eenduidig af te leiden wat dan de toetsingsgrondslag van deze nadere motivatie zou moeten zijn. Meer dan aannemelijk is echter dat hiervoor in vele gevallen het Activiteitenbesluit kan worden gebruikt. Het Activiteitenbesluit is een algemene maatregel van bestuur waarin regels zijn opgenomen die nodig zijn ter bescherming van het milieu tegen de nadelige gevolgen van bedrijfsactiviteiten, die gelden voor de overgrote meerderheid van de bedrijven in Nederland. De normen die het activiteitenbesluit bevat, hebben in principe geen 'omgekeerde werking', het bevat dus geen normen voor een 'redelijk woon- en leefklimaat' voor milieugevoelige functies. Het bestemmingsplan, dan wel een besluit tot afwijking daarvan, blijft hierdoor het middel om een woon- en leefklimaat van omwonenden te beschermen (o.a. ABRvS 201302600/1/A1, Lingewaard).

Toch kent de bestuursrechter in de praktijk al wel degelijk een omgekeerde werking toe aan de normen van het Activiteitenbesluit. Wanneer een bedrijf, door bijvoorbeeld nieuwvestiging van een woning, niet meer aan de normen van het Activiteitenbesluit zou kunnen voldoen, wordt het bestemmingsplan geacht niet meer te voldoen aan het

uitgangspunt van een goede ruimtelijke ordening. Dit vanuit de gedachte dat indien aan het Activiteitenbesluit wordt voldaan, er in beginsel sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Of er bij vestiging van milieubelastende functies in een bestemmingsplan een redelijk woon- en leefklimaat aan milieugevoelige functies wordt geboden, wordt dus, zoals hierboven al uitgewerkt, in beginsel bepaald aan de hand van de richtafstanden, of mogelijkheid tot functiemenging, als omschreven in de VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering'. Ook toekomstige ontwikkelingen worden dan geacht te zijn meegewogen.

Wanneer aan de VNG-richtafstand, of voorwaarde voor functiemenging, wordt voldaan, dan hoeft er dus in principe geen toets meer aan het Activiteitenbesluit plaats te vinden. Kanttekening die hierbij bij dit bestemmingsplan gemaakt moet worden is dat het industrieterrein Westkanaaldijk in principe bedoeld is voor zware bedrijvigheid die niet in alle gevallen afdoende of volledig wordt gereguleerd door het Activiteitenbesluit. In deze gevallen dient de haalbaarheid van bedrijfsvestiging- en/of uitbreiding te worden getoetst aan de van toepassing zijnde specifieke regelgeving, zoals bijvoorbeeld het Besluit risico's zware ongevallen (BRZO), Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) of de Wet geurhinder en veehouderijen (Wgv).

Uiteraard geldt hiervoor wel de uitzondering dat, wanneer (onderbouwd) aannemelijk wordt gemaakt dat de criteria van de VNG-brochure in het concrete geval niet volstaan, nader onderzoek noodzakelijk is. Wanneer de richtafstand echter groter is dan in een voorliggende situatie kan worden gehaald, is bedrijfsvestiging dan ook nog steeds niet uitgesloten. Dit omdat, door middel van een algemene afwijkingsbevoegdheid, ook de mogelijkheid geboden wordt, om van de, op de VNG-brochure gebaseerde, SvB af te wijken. Deze afwijkingsbevoegdheid geldt ook voor bedrijfssoorten die niet op de lijst voorkomen en/of voor bedrijven uit een hogere milieuhindercategorie dan het bestemmingsplan toelaat. Uiteraard dient hieraan wel een zorgvuldige motivering, in de bovenstaande zin, ten grondslag te liggen.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij kwetsbare bestemmingen worden gerealiseerd, dient ook rekening te worden gehouden met de milieuzones rondom de bedrijven. Ook hier geldt dat bij inachtneming van de VNG-criteria in principe geen nader onderzoek noodzakelijk is. Maar net zoals bedrijven soms kunnen worden gerealiseerd op kortere afstanden dan volgens de VNG-richtlijnafstanden wenselijk is, kunnen omgekeerd ook gevoelige objecten op geringere afstanden dan de hierboven genoemde richtafstanden toelaatbaar zijn, wanneer het betreffende bedrijf enerzijds geen uitbreidingsmogelijkheden meer heeft (wanneer er dus aannemelijk wordt gemaakt dat wordt uitgegaan van de "representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden") en er anderzijds sprake is van een "goed leefklimaat" ter plaatse van de geprojecteerde nieuwbouw.

Of deze situatie zich inderdaad voordoet, kan worden beoordeeld aan de hand van het aanvullend toetsingskader, zoals opgenomen in bijlage 5 van de VNG-brochure. De jurisprudentie laat hierbij echter zien dat aan de normstelling van het Activiteitenbesluit de plaats toekomt die de VNG-brochure reserveert voor haar eigen normstelling in het "Toetsingskader voor ontheffingen en planherzieningen". De gemeente Nijmegen zoekt dan ook, bij de toepassing van dit VNG-toetsingskader, aansluiting bij de jurisprudentie in deze.

<u>De verbijzonderde Staat van Bedrijfsactiviteiten</u>

Zoals hierboven al aangeduid is bijlage 3 van de VNG brochure leidraad geweest bij de samenstelling van de in dit bestemmingsplan opgenomen SvB. De bijlage 3 van de VNG-brochure kan overigens ook worden gezien als een samenvatting en tevens uitwerking van de door het Centraal bureau voor de statistiek (CBS) uitgewerkte "Index per klasse bij de SBI 2008".

Mogelijk is bij het gebruik van de SvB verwarrend dat bepaalde bedrijven van een categorie specifiek nog worden benoemd, terwijl de hoofdgroep tevens is benoemd (bijvoorbeeld:

hoofdcategorie 'Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven' (SBI-codes 4511, 452, 453, 454), maar ook worden Autoplaatwerkerijen (SBI-code 45204)) genoemd die onder deze groep bedrijven is te rekenen. Dit heeft echter daarmee te maken dat de milieubelasting van dergelijke bedrijven afwijkt van die de hoofdcategorie (in het voorbeeld heeft de hoofdgroep milieucategorie 2, terwijl het specifieke bedrijf autoplaatwerkerijen valt onder milieucategorie 3.2). In het bestemmingsplan (regels en verbeelding) is aangegeven welke milieucategorie is toegestaan.

Daarnaast zijn er enkele inhoudelijke wijzigingen, die in het onderstaande puntsgewijs zullen worden toegelicht:

- gelet op het karakter van de omgeving zijn agrarische bedrijven, evenals dienstverlenende bedrijven in deze sector, niet opgenomen in de SvB;
- Detailhandel (met uitzondering van garagebedrijven en productiegebonden en ondergeschikte detailhandel), zelfstandige kantoren en commerciële dienstverlening zijn, zoals aangegeven in het paragraaf 4.1 Economie, niet toegestaan op het industrieterrein Westkanaaldijk;
- een ongewenste ontwikkeling op industrieterrein Westkanaaldijk is de verdere uitbreiding van demontagebedrijven en hiermee verwante handel in occasions en sloop(vracht)auto-onderdelen, zoals deze nu voornamelijk plaatsvindt aan de noordzijde van de Hogelandseweg. De uitstraling van deze bedrijven, die vanwege de mogelijke milieuhinderlijkheid als (OBM-) vergunningplichtig worden benoemd in het Besluit omgevingsrecht (Bor), wordt als negatief ervaren. Verdere uitbreidingsmogelijkheden voor deze bedrijven waren reeds beperkt in het vigerende bestemmingsplan en deze bepalingen zijn overgenomen in dit bestemmingsplan;
- vanwege de vergelijkbare ruimtelijke uitstraling worden, van de in de bovenstaande bepaling in het Bor uitgezonderde vormen van demontage (scooters, bromfietsen, motorfietsen), maar ook de reparatie en handel in vrachtwagens, onder de bovenstaande regeling gebracht. De bedrijfsactiviteiten (met SBI-codes (2008): 4677, 45.19) zijn dan ook niet opgenomen in de staat van bedrijfsactiviteiten van dit bestemmingsplan;
- vanwege de ontwikkelingen ten aanzien van de milieuregelgeving waardoor het gemakkelijker is dan voorheen om demontagebedrijven te onderscheiden van reguliere garagebedrijven, worden de uitzonderingsbepalingen voor de garagebedrijven, zoals deze op het vigerende bestemmingsplan nog wel van toepassing zijn, niet langer noodzakelijk geacht;
- APK-keuringstations (SBI code: 71.20) worden niet benoemd in de VNG-brochure, maar kunnen op basis van hun karakteristieken qua milieuhinder vergelijkbaar worden geacht met garagebedrijven. Door de aanwezigheid van een dergelijk bedrijf in het plangebied en de gunstige ervaringen hiermee, is deze bedrijfscategorie wel opgenomen in de SvB;
- benzineservicestations worden niet als categorie genoemd in bijlage 3 van de VNG-brochure, hierbij wordt aansluiting gezocht, omdat de mening wordt gedeeld dat dergelijke bedrijven in principe niet thuishoren op een industrieterrein. Om verwarring dienaangaande te vermijden, die mogelijk wel wordt veroorzaakt door de betiteling van de hoofdcategorie in de VNG-brochure: 'Handel/reparatie van auto's, motorfietsen; benzineservicestations', wordt deze betiteling in overeenstemming gebracht met de bovenstaande bepalingen, namelijk: 'Handel/reparatie/keuring van auto's, motorfietsen'.

Bijlage 2 Staat van bedrijfsactiviteiten

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS						CATEGORIE
	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND		
-	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN							
10, 11	0	Slachterijen en overige vleesverwerking:							
101, 102	1	- slachterijen en pluimveeslachterijen	100	0	100 C	50 R	100	D	3.2
101, 102	4	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. > 1000 m²	100	0	100 C	50 R	100		3.2
101	5	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 1000 m²	50	0	50 C	30	50		3.1
101	6	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 200 m²	30	0	50	10	50		3.1
101, 102	7	- loonslachterijen	50	0	50	10	50		3.1
108	8	- vervaardiging van snacks en vervaardiging van kant-en-klaar-maaltijden met p.o. < 2.000 m²	50	0	50	10	50		3.1
102	0	Visverwerkingsbedrijven:							
102	2	- conserveren	200	0	100 C	30	200		4.1
102	5	- verwerken anderszins: p.o. <= 1000 m²	100	10	50	30	100		3.2
102	6	- verwerken anderszins: p.o. <= 300 m²	50	10	30	10	50		3.1
1031	0	Aardappelprodukten fabrieken:							
1031	2	- vervaardiging van snacks met p.o. < 2.000 m²	50	10	50	50 R	50		3.1
1032, 1039	0	Groente- en fruitconservenfabrieken:							
1032, 1039	1	- jam	50	10	100 C	10	100		3.2
1032, 1039	2	- groente algemeen	50	10	100 C	10	100		3.2
1032, 1039	3	- met koolsoorten	100	10	100 C	10	100		3.2
104101	0	Vervaardiging van ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten:							
104101	1	- p.c. < 250.000 t/j	200	30	100 C	30 R	200		4.1
1042	0	Margarinefabrieken:							
1042	1	- p.c. < 250.000 t/j	100	10	200 C	30 R	200		4.1
1042	2	- p.c. >= 250.000 t/j	200	10	300 C Z	50 R	300		4.2
1051	0	Zuivelprodukten fabrieken:							
1051	1	- gedroogde produkten, p.c. >= 1,5 t/u	200	100	500 C Z	50 R	500		5.1
1051	2	- geconcentreerde produkten, verdamp. cap. >=20 t/u	200	30	500 C Z	50 R	500		5.1
1051	3	- melkprodukten fabrieken v.c. < 55.000 t/j	50	0	100 C	50 R	100		3.2
1051	4	- melkprodukten fabrieken v.c. >= 55.000 t/j	100	0	300 C Z	50 R	300		4.2
1051	5	- overige zuivelprodukten fabrieken	50	50	300 C	50 R	300		4.2
1052	1	Consumptie-ijsfabrieken: p.o. > 200 m²	50	0	100 C	50 R	100		3.2
1052	2	- consumptie-ijsfabrieken: p.o. <= 200 m²	10	0	30	0	30		2
1061	2	- p.c. < 500 t/u	100	50	200 C	50 R	200		4.1
1061		Grutterswarenfabrieken	50	100	200 C	50	200	D	4.1

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS										CATEGORIE
	nummer		GEUR		STOF		GELUID		GEVAAR		GROOTSTE AFSTAND		
1062	0	Zetmeelfabrieken:											
1062	1	- p.c. < 10 t/u	200		50		200	C	30	R	200		4.1
1091	5	- mengvoeder, p.c. < 100 t/u	200		50		200	C	30		200		4.1
1092		Vervaardiging van voer voor huisdieren	200		100		200	C	30		200		4.1
1071	0	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:											
1071	1	- v.c. < 7500 kg meel/week, bij gebruik van charge-ovens	30		10		30	C	10		30		2
1071	2	- v.c. >= 7500 kg meel/week	100		30		100	C	30		100		3.2
1072		Banket, biscuit- en koekfabrieken	100		10		100	C	30		100		3.2
10821	0	Verwerking cacaobonen en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:											
10821	2	- cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. < 2.000 m²	100		30		50		30		100		3.2
10821	3	- cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. <= 200 m²	30		10		30		10		30		2
10821	5	- Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden: p.o. > 200 m²	100		30		50		30	R	100		3.2
10821	6	- suikerwerkfabrieken zonder suiker branden: p.o. <= 200 m²	30		10		30		10		30		2
1073		Deegwarenfabrieken	50		30		10		10		50		3.1
1083	0	Koffiebranderijen en theepakkerijen:											
1083	2	- theepakkerijen	100		10		30		10		100		3.2
108401		Vervaardiging van azijn, specerijen en kruiden	200		30		50		10		200		4.1
1089		Vervaardiging van overige voedingsmiddelen	200		30		50		30		200	D	4.1
1089		Bakkerijgrondstoffenfabrieken	200		50		50		50	R	200		4.1
1089	0	Soep- en soeparomafabrieken:											
1089	1	- zonder poederdrogen	100		10		50		10		100		3.2
1089		Bakmeel- en puddingpoederfabrieken	200		50		50		30		200		4.1
110102	0	Vervaardiging van ethylalcohol door gisting:											
110102	1	- p.c. < 5.000 t/j	200		30		200	C	30	R	200		4.1
1102 t/m 1104		Vervaardiging van wijn, cider e.d.	10		0		30	C	0		30		2
1107		Mineraalwater- en frisdrankfabrieken	10		0		100		50	R	100		3.2
12	-	VERWERKING VAN TABAK											
120		Tabakverwerkende industrie	200		30		50	C	30		200		4.1
13	-	VERVAARDIGING VAN TEXTIEL											
131		Bewerken en spinnen van textielvezels	10		50		100		30		100		3.2
132	0	Weven van textiel:											

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS								CATEGORIE
	nummer		GEUR	STOF	GELUID		GEVAAR		GROOTSTE AFSTAND		
132	1	- aantal weefgetouwen < 50	10	10	100		0		100		3.2
132	2	- aantal weefgetouwen >= 50	10	30	300	Z	50		300		4.2
133		Textielveredelingsbedrijven	50	0	50		10		50		3.1
139		Vervaardiging van textielwaren	10	0	50		10		50		3.1
1393		Tapijt-, kokos- en vloermattenfabrieken	100	30	200		10		200		4.1
139, 143		Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	0	10	50		10		50		3.1
14	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT									
141		Vervaardiging kleding van leer	30	0	50		0		50		3.1
141		Vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)	10	10	30		10		30		2
142, 151		Bereiden en verven van bont; vervaardiging van artikelen van bont	50	10	10		10		50		3.1
15	-	VERVAARDIGING VAN LEER EN LEDERWAREN (EXCL. KLEDING)									
151		Lederwarenfabrieken (excl. kleding en schoeisel)	50	10	30		10		50	D	3.1
152		Schoenenfabrieken	50	10	50		10		50		3.1
16	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT; RIET, KURK E.D.									
16101		Houtzagerijen	0	50	100		50	R	100		3.2
16102	0	Houtconserveringsbedrijven:									
16102	1	- met creosootolie	200	30	50		10		200		4.1
16102	2	- met zoutoplossingen	10	30	50		10		50		3.1
1621		Fineer- en plaatmaterialenfabrieken	100	30	100		10		100		3.2
162	0	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout	0	30	100		0		100		3.2
162	1	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m2	0	30	50		0		50		3.1
162902		Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	10	10	30		0		30		2
17	-	VERVAARDIGING VAN PAPIER, KARTON EN PAPIER- EN KARTONWAREN									
1711		Vervaardiging van pulp	200	100	200	C	50	R	200		4.1
1712	0	Papier- en kartonfabrieken:									
1712	1	- p.c. < 3 t/u	50	30	50	C	30	R	50		3.1
1712	2	- p.c. 3 - 15 t/u	100	50	200	C Z	50	R	200		4.1
172		Papier- en kartonwarenfabrieken	30	30	100	C	30	R	100		3.2
17212	0	Golfkartonfabrieken:									
17212	1	- p.c. < 3 t/u	30	30	100	C	30	R	100		3.2
17212	2	- p.c. >= 3 t/u	50	30	200	C Z	30	R	200		4.1

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
58	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA						
581		Uitgeverijen	0	0	10	0	10	1
1811		Drukkerijen van dagbladen	30	0	100 C	10	100	3.2
1812		Drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)	30	0	100	10	100	3.2
18129		Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	10	0	30	0	30	2
1814	A	Grafische afwerking	0	0	10	0	10	1
1814	B	Binderijen	30	0	30	0	30	2
1813		Grafische reproduktie en zetten	30	0	10	10	30	2
1814		Overige grafische aktiviteiten	30	0	30	10	30 D	2
182		Reproduktiebedrijven opgenomen media	0	0	10	0	10	1
19	-	AARDOLIE-/STEENKOOLVERWERK. IND.; BEWERKING SPLIJT-/KWEEKSTOFFEN						
19202	A	Smeeroliën- en vettenfabrieken	50	0	100	30 R	100	3.2
20	-	VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUKTEN						
202	0	Landbouwchemicaliënfabrieken:						
2120	0	Farmaceutische produktenfabrieken:						
2120	1	- formulering en afvullen geneesmiddelen	50	10	50	50 R	50	3.1
2120	2	- verbandmiddelenfabrieken	10	10	30	10	30	2
2052	0	Lijm- en plakmiddelenfabrieken:						
2052	1	- zonder dierlijke grondstoffen	100	10	100	50	100	3.2
205902		Fotochemische produktenfabrieken	50	10	100	50 R	100	3.2
205903	A	Chemische kantoorbenodigdhedenfabrieken	50	10	50	50 R	50	3.1
22	-	VERVAARDIGING VAN PRODUKTEN VAN RUBBER EN KUNSTSTOF						
221102	0	Loopvlakvernieuwingsbedrijven:						
221102	1	- vloeropp. < 100 m2	50	10	30	30	50	3.1
221102	2	- vloeropp. >= 100 m2	200	50	100	50 R	200	4.1
2219		Rubber-artikelenfabrieken	100	10	50	50 R	100 D	3.2
222	0	Kunststofverwerkende bedrijven:						
222	3	- productie van verpakkingsmateriaal en assemblage van kunststofbouwmaterialen	50	30	50	30	50	3.1
23	-							
23	-	VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUKTEN						

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS									CATEGORIE
	nummer		GEUR		STOF		GELUID		GEVAAR		GROOTSTE AFSTAND	
231	0	Glasfabrieken:										
231	1	- glas en glasprodukten, p.c. < 5.000 t/j	30		30		100		30		100	3.2
231	2	- glas en glasprodukten, p.c. >= 5.000 t/j	30		100		300	C Z	50	R	300	4.2
231		Glasbewerkingsbedrijven	10		30		50		10		50	3.1
232, 234	0	Aardewerkfabrieken:										
232, 234	1	- vermogen elektrische ovens totaal < 40 kW	10		10		30		10		30	2
232, 234	2	- vermogen elektrische ovens totaal >= 40 kW	30		50		100		30		100	3.2
233	A	Baksteen en baksteenelementenfabrieken	30		200		200		30		200	4.1
235201	0	Kalkfabrieken:										
235201	1	- p.c. < 100.000 t/j	30		200		200		30	R	200	4.1
235202	0	Gipsfabrieken:										
235202	1	- p.c. < 100.000 t/j	30		200		200		30	R	200	4.1
23611	0	Betonwarenfabrieken:										
23611	1	- zonder persen, triltafels en bekistingtrille	10		100		200		30		200	4.1
23611	2	- met persen, triltafels of bekistingtrillers, p.c. < 100 t/d	10		100		300		30		300	4.2
23611	3	- met persen, triltafels of bekistingtrillers, p.c. >= 100 t/d	30		200		700	Z	30		700	5.2
23612	0	Kalkzandsteenfabrieken:										
23612	1	- p.c. < 100.000 t/j	10		50		100		30		100	3.2
23612	2	- p.c. >= 100.000 t/j	30		200		300	Z	30		300	4.2
2362		Mineraalgebonden bouwplatenfabrieken	50		50		100		30		100	3.2
2363, 2364	0	Betonmortelcentrales:										
2363, 2364	1	- p.c. < 100 t/u	10		50		100		10		100	3.2
2363, 2364	2	- p.c. >= 100 t/u	30		200		300	Z	10		300	4.2
2365, 2369	0	Vervaardiging van produkten van beton, (vezel)cement en gips:										
2365, 2369	1	- p.c. < 100 t/d	10		50		100		50	R	100	3.2
237	0	Natuursteenbewerkingsbedrijven:										
237	1	- zonder breken, zeven en drogen: p.o. > 2.000 m²	10		30		100		0		100	D 3.2
237	2	- zonder breken, zeven en drogen: p.o. <= 2.000 m²	10		30		50		0		50	3.1
237	3	- met breken, zeven of drogen, v.c. < 100.000 t/j	10		100		300		10		300	4.2
237	4	- met breken, zeven of drogen, v.c. >= 100.000 t/j	30		200		700	Z	10		700	5.2
2391		Slijp- en polijstmiddelen fabrieken	10		30		50		10		50	D 3.1
2399	B0	Isolatiematerialenfabrieken (excl. glaswol):										
2399	B1	- steenwol, p.c. >= 5.000 t/j	100		200		300	C Z	30		300	4.2
2399	B2	- overige isolatiematerialen	200		100		100	C	50		200	4.1
2399	C	Minerale produktenfabrieken n.e.g.	50		50		100		50		100	D 3.2

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS									CATEGORIE
	nummer		GEUR	STOF	GELUID		GEVAAR		GROOTSTE AFSTAND			
2399	D0	Asfaltcentrales: p.c.< 100 ton/uur	100	50	200		30		200			4.1
2399	D1	- asfaltcentrales, p.c. >= 100 ton/uur	200	100	300	Z	50		300			4.2
24	-	VERVAARDIGING VAN METALEN										
241	0	Ruwijzer- en staalfabrieken:										
245	0	IJzeren- en stalenbuizenfabrieken:										
245	1	- p.o. < 2.000 m2	30	30	500		30		500			5.1
245	2	- p.o. >= 2.000 m2	50	100	1000	Z	50	R	1000			5.3
243	0	Draadtrekkerijen, koudbandwalserijen en profielzetterijen:										
243	1	- p.o. < 2.000 m2	30	30	300		30		300			4.2
243	2	- p.o. >= 2.000 m2	50	50	700	Z	50	R	700			5.2
244	A0	Non-ferro-metaalfabrieken:										
244	A1	- p.c. < 1.000 t/j	100	100	300		30	R	300			4.2
244	B0	Non-ferro-metaalwalserijen, -trekkerijen e.d.:										
244	B1	- p.c. < 2.000 m2	50	50	500		50	R	500			5.1
2451, 2452	0	IJzer- en staalgieterijen/ -smelterijen:										
2451, 2452	1	- p.c. < 4.000 t/j	100	50	300	C	30	R	300			4.2
2451, 2452	2	- p.c. >= 4.000 t/j	200	100	500	C Z	50	R	500			5.1
2453, 2454	0	Non-ferro-metaalgieterijen/ -smelterijen:										
2453, 2454	1	- p.c. < 4.000 t/j	100	50	300	C	30	R	300			4.2
2453, 2454	2	- p.c. >= 4.000 t/j	200	100	500	C Z	50	R	500			5.1
25, 31	-	VERVAARD. EN REPARATIE VAN PRODUKTEN VAN METAAL (EXCL. MACH./TRANSPORTMIDD.)										
251, 331	0	Constructiewerkplaatsen										
251, 331	1	- gesloten gebouw	30	30	100		30		100			3.2
251, 331	1a	- gesloten gebouw, p.o. < 200 m2	30	30	50		10		50			3.1
251, 331	2	- in open lucht, p.o. < 2.000 m2	30	50	200		30		200			4.1
251, 331	3	- in open lucht, p.o. >= 2.000 m2	50	200	300	Z	30		300			4.2
2529, 3311	0	Tank- en reservoirbouwbedrijven:										
2529, 3311	1	- p.o. < 2.000 m2	30	50	300		30	R	300			4.2
2529, 3311	2	- p.o. >= 2.000 m2	50	100	500	Z	50	R	500			5.1
2521, 2530, 3311		Vervaardiging van verwarmingsketels, radiatoren en stoomketels	30	30	200		30		200			4.1
255, 331	A	Stamp-, pers-, dieptrek- en forceerbedrijven	10	30	200		30		200			4.1
255, 331	B	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d.	50	30	100		30		100	D		3.2

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS						CATEGORIE
-	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND		
255, 331	B1	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d., p.o. < 200 m2	30	30	50	10	50	D	3.1
2561, 3311	0	Metaaloppervlaktebehandelingsbedrijven:							
2561, 3311	1	- algemeen	50	50	100	50	100		3.2
2561, 3311	10	- stralen	30	200	200	30	200	D	4.1
2561, 3311	11	- metaalharden	30	50	100	50	100	D	3.2
2561, 3311	12	- lakspuiten en moffelen	100	30	100	50 R	100	D	3.2
2561, 3311	2	- scoperen (opspuiten van zink)	50	50	100	30 R	100	D	3.2
2561, 3311	3	- thermisch verzinken	100	50	100	50	100		3.2
2561, 3311	4	- thermisch vertinnen	100	50	100	50	100		3.2
2561, 3311	5	- mechanische oppervlaktebehandeling (slijpen, polijsten)	30	50	100	30	100		3.2
2561, 3311	6	- anodiseren, eloxeren	50	10	100	30	100		3.2
2561, 3311	7	- chemische oppervlaktebehandeling	50	10	100	30	100		3.2
2561, 3311	8	- emailleren	100	50	100	50 R	100		3.2
2561, 3311	9	- galvaniseren (vernikkelen, verchromen, verzinken, verkoperen ed)	30	30	100	50	100		3.2
2562, 3311	1	Overige metaalbewerkende industrie	10	30	100	30	100	D	3.2
2562, 3311	2	Overige metaalbewerkende industrie, inpandig, p.o. <200m2	10	30	50	10	50	D	3.1
259, 331	A0	Grofsmederijen, anker- en kettingfabrieken:							
259, 331	A1	- p.o. < 2.000 m2	30	50	200	30	200		4.1
259, 331	A2	- p.o. >= 2.000 m2	50	100	500 Z	30	500		5.1
259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.	30	30	100	30	100		3.2
259, 331	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. <200 m2	30	30	50	10	50		3.1
27, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN MACHINES EN APPARATEN							
27, 28, 33	0	Machine- en apparatenfabrieken incl. reparatie:							
27, 28, 33	1	- p.o. < 2.000 m2	30	30	100	30	100	D	3.2
27, 28, 33	2	- p.o. >= 2.000 m2	50	30	200	30	200	D	4.1
28, 33	3	- met proefdraaien verbrandingsmotoren >= 1 MW	50	30	300 Z	30	300	D	4.2
26, 28, 33	-	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS							
26, 28, 33	A	Kantoormachines- en computerfabrieken incl. reparatie	30	10	30	10	30		2
26, 27, 33	-	VERVAARDIGING VAN OVER. ELEKTR. MACHINES, APPARATEN EN BENODIGDH.							
271, 331		Elektromotoren- en generatorenfabrieken incl. reparatie	200	30	30	50	200		4.1
271, 273		Schakel- en installatiemateriaalfabrieken	200	10	30	50	200		4.1
272		Accumulatoren- en batterijenfabrieken	100	30	100	50	100		3.2

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS						CATEGORIE
	nummer		GEUR	STOF	GELUID		GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
293		Elektrotechnische industrie n.e.g.	30	10	30		10	30	2
26, 33	-	VERVAARDIGING VAN AUDIO-, VIDEO-, TELECOM-APPARATEN EN -BENODIGDH.							
261, 263, 264, 331		Vervaardiging van audio-, video- en telecom-apparatuur e.d. incl. reparatie	30	0	50		30	50 D	3.1
2612		Fabrieken voor gedrukte bedrading	50	10	50		30	50	3.1
26, 32, 33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN							
26, 32, 33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d. incl. reparatie	30	0	30		0	30	2
29		VERVAARDIGING VAN AUTO'S, AANHANGWAGENS EN OPLEGGERS							
291	0	Autofabrieken en assemblagebedrijven							
291	1	- p.o. < 10.000 m2	100	10	200	C	30 R	200 D	4.1
291	2	- p.o. >= 10.000 m2	200	30	300	Z	50 R	300	4.2
29201		Carrosseriefabrieken	100	10	200		30 R	200	4.1
29202		Aanhangwagen- en opleggerfabrieken	30	10	200		30	200	4.1
293		Auto-onderdelenfabrieken	30	10	100		30 R	100	3.2
30	-	VERVAARDIGING VAN TRANSPORTMIDDELEN (EXCL. AUTO'S, AANHANGWAGENS)							
301, 3315	0	Scheepsbouw- en reparatiebedrijven:							
301, 3315	1	- houten schepen	30	30	50		10	50	3.1
301, 3315	2	- kunststof schepen	100	50	100		50 R	100	3.2
301, 3315	3	- metalen schepen < 25 m	50	100	200		30	200	4.1
301, 3315	4	- metalen schepen >= 25m en/of proefdraaien motoren >= 1 MW	100	100	500	C Z	50	500	5.1
302, 317	0	Wagonbouw- en spoorwegwerkplaatsen:							
302, 317	1	- algemeen	50	30	100		30	100	3.2
302, 317	2	- met proefdraaien van verbrandingsmotoren >= 1 MW	50	30	300	Z	30 R	300	4.2
303, 3316	0	Vliegtuigbouw en -reparatiebedrijven:							
303, 3316	1	- zonder proefdraaien motoren	50	30	200		30	200	4.1
309		Rijwiel- en motorrijwielfabrieken	30	10	100		30 R	100	3.2
3099		Transportmiddelenindustrie n.e.g.	30	30	100		30	100 D	3.2
31	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.							
310	1	Meubelfabrieken	50	50	100		30	100 D	3.2
9524	2	Meubelstoffeerderijen b.o. < 200 m2	0	10	10		0	10	1

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS								CATEGORIE
-	nummer		GEUR	STOF	GELUID		GEVAAR		GROOTSTE AFSTAND		
321		Fabricage van munten, sieraden e.d.	30	10	10		10		30		2
322		Muziekinstrumentenfabrieken	30	10	30		10		30		2
323		Sportartikelenfabrieken	30	10	50		30		50		3.1
324		Speelgoedartikelenfabrieken	30	10	50		30		50		3.1
32991		Sociale werkvoorziening	0	30	30		0		30		2
32999		Vervaardiging van overige goederen n.e.g.	30	10	50		30		50	D	3.1
38	-	VOORBEREIDING TOT RECYCLING									
383201		Metaal- en autoschredders	30	100	500	Z	30		500		5.1
383202	A0	Puinbrekerijen en -malerijen:									
383202	A1	- v.c. < 100.000 t/j	30	100	300		10		300		4.2
383202	A2	- v.c. >= 100.000 t/j	30	200	700		10		700		5.2
383202	C	Afvalscheidingsinstallaties	200	200	300	C	50		300		4.2
35	-	PRODUKTIE EN DISTRIB. VAN STROOM, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER									
35	B0	bio-energieinstallaties electrisch vermogen < 50 MWe:									
35	B1	- covergisting, verbranding en vergassing van mest, slib, GFT en reststromen voedingsindustrie	100	50	100		30	R	100		3.2
35	B2	- vergisting, verbranding en vergassing van overige biomassa	50	50	100		30	R	100		3.2
35	C0	Elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:									
35	C1	- < 10 MVA	0	0	30	C	10		30		2
35	C2	- 10 - 100 MVA	0	0	50	C	30		50		3.1
35	C3	- 100 - 200 MVA	0	0	100	C	50		100		3.2
35	C4	- 200 - 1000 MVA	0	0	300	C Z	50		300		4.2
35	C5	- >= 1000 MVA	0	0	500	C Z	50		500		5.1
35	D3	- gas: reduceer-, compressor-, meet- en regelinst. Cat. A	0	0	10	C	10		10		1
35	D4	- gasdrukregel- en meetruimten (kasten en gebouwen), cat. B en C	0	0	30	C	10		30		2
35	D5	- gasontvang- en -verdeelstations, cat. D	0	0	50	C	50	R	50		3.1
35	E0	Warmtevoorzieningsinstallaties, gasgestookt:									
35	E1	- stadsverwarming	30	10	100	C	50		100		3.2
35	E2	- blokverwarming	10	0	30	C	10		30		2
36	-	WINNING EN DITRIBUTIE VAN WATER									
36	A0	Waterwinning-/ bereiding- bedrijven:									
36	A2	- bereiding met chloorbleekloog e.d. en/of straling	10	0	50	C	30		50		3.1

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS								CATEGORIE
	nummer		GEUR	STOF	GELUID		GEVAAR		GROOTSTE AFSTAND		
36	B0	Waterdistributiebedrijven met pompvermogen:									
36	B1	- < 1 MW	0	0	30	C	10		30		2
36	B2	- 1 - 15 MW	0	0	100	C	10		100		3.2
36	B3	- >= 15 MW	0	0	300	C	10		300		4.2
41, 42, 43	-	BOUWNIJVERHEID									
41, 42, 43	0	Bouwbedrijven algemeen: b.o. > 2.000 m²	10	30	100		10		100		3.2
41, 42, 43	1	- bouwbedrijven algemeen: b.o. <= 2.000 m²	10	30	50		10		50		3.1
41, 42, 43	2	Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. > 1000 m²	10	30	50		10		50		3.1
41, 42, 43	3	- aannemersbedrijven met werkplaats: b.o.< 1000 m²	0	10	30		10		30		2
45	-	HANDEL/REPARATIE/KEURING VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN									
4511, 452, 453,454		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	10	0	30		10		30		2
45204	A	Autoplaatwerkerijen	10	30	100		10		100		3.2
45204	C	Autospuitinrichtingen	50	30	30		30	R	50		3.1
7120		APK-keuringstations	10	0	30		10		30		2
46	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING									
461		Handelsbemiddeling	0	0	10		0		10		1
4621	0	Grth in akkerbouwprodukten en veevoeders	30	30	50		30	R	50		3.1
4621	1	Grth in akkerbouwprodukten en veevoeders met een verwerkingscapaciteit van 500 ton/uur of meer	100	100	300	Z	50	R	300		4.2
4622		Grth in bloemen en planten	10	10	30		0		30		2
4623		Grth in levende dieren	50	10	100	C	0		100		3.2
4624		Grth in huiden, vellen en leder	50	0	30		0		50		3.1
46217, 4631		Grth in ruwe tabak, groenten, fruit en consumptie-aardappelen	30	10	30		50	R	50		3.1
4632, 4633		Grth in vlees, vleeswaren, zuivelprodukten, eieren, spijsoliën	10	0	30		50	R	50		3.1
4634		Grth in dranken	0	0	30		0		30		2
4635		Grth in tabaksprodukten	10	0	30		0		30		2
4636		Grth in suiker, chocolade en suikerwerk	10	10	30		0		30		2
4637		Grth in koffie, thee, cacao en specerijen	30	10	30		0		30		2
4638, 4639		Grth in overige voedings- en genotmiddelen	10	10	30		10		30		2
464, 46733		Grth in overige consumentenartikelen	10	10	30		10		30		2
46499	0	Grth in vuurwerk en munitie:									
46499	1	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton	10	0	30		10	V	30		2

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
46499	2	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag 10 tot 50 ton	10	0	30	50 V	50	3.1
46499	5	- munitie	0	0	30	30	30	2
46711	0	Grth in vaste brandstoffen:						
46711	1	- klein, lokaal verzorgingsgebied	10	50	50	30	50	3.1
46713		Grth minerale oliepr oducten (excl. brandstoffen)	100	0	30	50	100	3.2
46722, 46723		Grth in metalen en -halffabrikaten	0	10	100	10	100	3.2
4673	0	Grth in hout en bouwmaterialen:						
4673	1	- algemeen: b.o. > 2000 m²	0	10	50	10	50	3.1
4673	2	- algemeen: b.o. <= 2000 m²	0	10	30	10	30	2
46735	4	zand en grind:						
46735	5	- algemeen: b.o. > 200 m²	0	30	100	0	100	3.2
46735	6	- algemeen: b.o. <= 200 m²	0	10	30	0	30	2
4674	0	Grth in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur:						
4674	1	- algemeen: b.o. > 2.000 m²	0	0	50	10	50	3.1
4674	2		0	0	30	0	30	2
46752		Grth in kunstmeststoffen	30	30	30	30 R	30	2
4676		Grth in overige intermediaire goederen	10	10	30	10	30	2
466	0	Grth in machines en apparaten:						
466	1	- machines voor de bouwnijverheid	0	10	100	10	100	3.2
466	2	- overige	0	10	50	0	50	3.1
466, 469		Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.	0	0	30	0	30	2
47	-	DETAILHANDEL EN REPARATIE T.B.V. PARTICULIEREN						
4791		Postorderbedrijven	0	0	50	0	50	3.1
952		Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	0	0	10	10	10	1
	-							
	-	VERVOER OVER LAND						
493		Bus-, tram- en metrostations en -remises	0	10	100 C	0	100 D	3.2
493		Taxibedrijven	0	0	30 C	0	30	2
493		Touringcarbedrijven	10	0	100 C	0	100	3.2
494	0	Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks): b.o. > 1000 m²	0	0	100 C	30	100	3.2
494	1	- Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks) b.o. <= 1000 m²	0	0	50 C	30	50	3.1
495		Pomp- en compressorstations van pijpleidingen	0	0	30 C	10	30 D	2
50, 51	-	VERVOER OVER WATER / DOOR DE LUCHT						

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE
	nummer		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
50, 51	A	Vervoersbedrijven (administratie)	0	0	10	0	10	1
52	-	DIENSTVERLENING T.B.V. HET VERVOER						
52242	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. binnenvaart:						
52242	1	- containers	0	10	300	50 R	300	4.2
52242	2	- stukgoederen	0	10	100	50 R	100 D	3.2
52242	3	- ertsen, mineralen, e.d., opslagopp. < 2.000 m²	30	200	300	30	300	4.2
52102, 52109	A	Distributiecentra, pak- en koelhuizen	30	10	50 C	50 R	50 D	3.1
52109	B	Opslaggebouwen (verhuur opslagruimte)	0	0	30 C	10	30	2
5222		Overige dienstverlening t.b.v. vervoer (administratie)	0	0	10	0	10	1
5223	B	Helikopterlandplaatsen	0	50	500	50	500	5.1
5229		Expediteurs, cargadoors (administratie)	0	0	10	0	10 D	1
53	-	POST EN TELECOMMUNICATIE						
531, 532		Post- en koeriersdiensten	0	0	30 C	0	30	2
61	A	Telecommunicatiebedrijven	0	0	10 C	0	10	1
61	B0	zendinstallaties:						
61	B2	- FM en TV	0	0	0 C	10	10	1
61	B3	- GSM en UMTS-steunzenders (indien bouwvergunningplichtig)	0	0	0 C	10	10	1
77	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN						
7711		Personenautoverhuurbedrijven	10	0	30	10	30	2
7712, 7739		Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)	10	0	50	10	50 D	3.1
773		Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	10	0	50	10	50 D	3.1
772		Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	10	10	30	10	30 D	2
62	-	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE						
62	A	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d.	0	0	10	0	10	1
58, 63	B	Datacentra	0	0	30 C	0	30	2
72	-	SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK						
721		Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	30	10	30	30 R	30	2
722		Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	0	0	10	0	10	1
	-							

SBI-2008		OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS						CATEGORIE
	nummer		GEUR	STOF	GELUID		GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND	
-		OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING							
812		Reinigingsbedrijven voor gebouwen	50	10	30		30	50 D	3.1
74203		Foto- en filmontwikkelcentrales	10	0	30 C		10	30	2
37, 38, 39	-	MILIEUDIENSTVERLENING							
3700	A0	AWZI's en gierverwerkingsinricht., met afdekking voorbezinktanks:							
3700	A1	- < 100.000 i.e.	200	10	100 C		10	200	4.1
3700	B	rioolgemalen	30	0	10 C		0	30	2
381	A	Vuilophaal-, straatreinigingsbedrijven e.d.	50	30	50		10	50	3.1
381	B	Gemeentewerven (afval-inzameldepots)	30	30	50		30 R	50	3.1
381	C	Vuiloverslagstations	200	200	300		30	300	4.2
382	A0	Afvalverwerkingsbedrijven:							
382	A2	- kabelbranderijen	100	50	30		10	100	3.2
382	A4	- pathogeen afvalverbranding (voor ziekenhuizen)	50	10	30		10	50	3.1
382	A5	- oplosmiddelterugwinning	100	0	10		30 R	100 D	3.2
382	A7	- verwerking fotochemisch en galvano-afval	10	10	30		30 R	30	2
382	C3	- belucht v.c. < 20.000 ton/jr	100	100	100		10	100	3.2
382	C4	- belucht v.c. > 20.000 ton/jr	200	200	100		30	200	4.1
96	-	OVERIGE DIENSTVERLENING							
96011	A	Wasserijen en strijkinrichtingen	30	0	50 C		30	50	3.1
96011	B	Tapijtreinigingsbedrijven	30	0	50		30	50	3.1
96012		Chemische wasserijen en ververijen	30	0	30		30 R	30	2
96013	A	Wasverzendinrichtingen	0	0	30		0	30	2

Zienswijzennota

Ontwerp bestemmingsplan
Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Gemeente Nijmegen
Bureau Ruimtelijke Planvorming (PK30)
Oktober 2016

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Inleiding

Het ontwerp bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 heeft in de periode van 16 juni tot en met 27 juli 2016 voor een ieder ter inzage gelegen. Op 20 juni 2016 heeft een informatieavond plaatsgevonden. Er zijn in totaal 8 zienswijzen binnengekomen. De zienswijzen zijn in deze zienswijzennota samengevat en voorzien van een beoordeling door het college van burgemeester en wethouders. Ook is aangegeven of de zienswijze al dan niet tot aanpassing van het bestemmingsplan heeft geleid.

In verband met de Wet bescherming Persoonsgegevens zijn de namen van de reclamanten weggelaten.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Overzicht zienswijzen

1. Gasunie Transport Services B.V., Groningen 6

2. TPN-West, Nijmegen 6

3. Vereniging Dorpsbelang Hees, Nijmegen 8

4. Gelderse Natuur en milieufederatie, Arnhem 9

5. Nijmeegsche IJzergieterij bv, Lindenhoutseweg 26, Nijmegen 11

6. Mees Ruimte & Milieu, Zoetermeer (betreft Wij@k's Afbouwmaterialen, Lindenhoutseweg 57, Nijmegen) 13

7. Synthon Holding B.V., Microweg 22, Nijmegen 14

8. KWA Bedrijfsadviseurs B.V., Amersfoort (namens Mead Johnson Nutricion B.V., Middenkampweg 2, Nijmegen) 14

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

Samenvatting en beoordeling zienswijzen

1. Gasunie Transport Services B.V., Groningen

Inhoud zienswijze
Deze zienswijze is ingediend namens Gasunie Transport Services B.V. en Gasunie Grid Services B.V. Gebleken is dat niet alle opmerkingen uit het vooroverleg zijn overgenomen. Verzocht wordt op de verbeelding de aanduiding 'veiligheidszone – bedrijven' rondom het gasdrukmeet- en regelstation (N-498) correct op te nemen. De zone Barim 2 dient vergroot te worden naar 15 meter gemeten vanuit het bouwvlak.

Beantwoording zienswijze
Naar aanleiding van het vooroverleg zijn veiligheidsafstanden rondom de gasdrukmeet- en regelstations opgenomen. Uit de zienswijze blijkt dat rondom het gasdrukmeet- en regelstation op het terrein van Mead Johnson (Middenkampweg 2) de aanduiding 'veiligheidszone-barim 2' vergroot dient te worden. Dit zal op de verbeelding worden aangepast.

Conclusie
De aanduiding 'veiligheidszone-barim 2' rondom het gasdrukmeet- en regelstation op het terrein van Mead Johnson wordt vergroot van 6 naar 15 meter.

2. TPN-West, Nijmegen

Inhoud zienswijze
Sinds enkele jaren worden verwoede pogingen gedaan om het bedrijventerrein op termijn energieneutraal te laten worden. Omdat te bereiken is het van eminent belang dat de huidige pluriformiteit in bedrijvigheid (en daarmee in energievraag en aanbod) behouden blijft. Het voornemen om zware industrie (categorie 5) alleen nog te tolereren daar waar ze thans gevestigd is, roept de vraag op in hoeverre zware industrie in de toekomst gewenst blijft en daarmee de vraag of de energetische wisselwerking tussen lichte en zware industrie de basis kan blijven vormen onder het streven naar energieneutraliteit.

Het zou van meer zorgvuldigheid hebben getuigd om, nu het een conserverend plan betreft, de looptijd van het vigerende plan met bijvoorbeeld 2 jaar te verlengen om aldus tijd vrij te spelen om eerst een gebiedsvisie te ontwikkelen voordat een op die geactualiseerde visie gebaseerd nieuw bestemmingsplan wordt voorgelegd.

In de bijlage bij de zienswijze worden de volgende opmerkingen gemaakt:
1. In pdf-vorm zijn de plankaarten als geheel onleesbaar. Het is daardoor niet mogelijk om een vergelijking te maken met de regels en voorschriften uit het vigerende bestemmingsplan.
2. Waaruit blijkt dat in het midden van het industrieterrein bedrijven in categorie 5 zijn toegestaan? Welke bedrijven mogen zich vestigen wanneer er voor een perceel een specifieke aanduiding is opgenomen?
3. Er is niet op een kaart aangegeven waar de bedrijfscategorie-indeling afwijkt van het vigerende bestemmingsplan.
4. Wanneer het bestemmingsplan niet het juiste instrument is om de vestiging van bedrijven op het vlak van duurzaamheid te regelen, welk (beleids)plan is dat dan wel?
5. Waarom besteedt het plan geen aandacht aan hoe een meer representatieve uitstraling van de bedrijven in het gebied Hogelandseweg-Noord gerealiseerd kan worden?
6. Het feit dat bepaalde bedrijven vroeger als Bevi-bedrijf bekend stonden en nu niet meer geeft toch geen aanleiding om in de paragraaf externe veiligheid deze met naam en toenaam te beschouwen?

Beoordeling zienswijze
De categorie-indeling van een bedrijfsbestemming staat los van de vraag of het desbetreffende bedrijf een energievraag of een energieoverschot heeft. Dat hangt van het individuele bedrijf en de bedrijfsprocessen af. Het bestemmingsplan sluit energie-uitwisseling tussen bedrijven niet uit.

Wij begrijpen dat het actualiseren van een deelgebied van het bedrijventerrein TPN-West, terwijl tegelijkertijd overlegd wordt over het gezamenlijk opstellen van een visie op dat bedrijventerrein, contraproductief kan overkomen. Het bestemmingsplan dient echter tijdig te worden herzien. Het nemen van een verlengingsbesluit voor het bestemmingsplan Haven- en Industriegebied Nijmegen West 1979-51 is niet mogelijk aangezien het vigerende bestemmingsplan nog onder de oude WRO is vastgesteld. Wanneer de gebiedsvisie daartoe aanleiding geeft, zal de raad worden voorgesteld het bestemmingsplan (op onderdelen) te herzien.

Ad 1. Het bestemmingsplan is het beste op www.ruimtelijkeplannen.nl te raadplegen. Op deze website kan voor elke locatie worden gekeken welke bestemmingen en aanduidingen er gelden en zijn de verschillende bestemmingen en aanduidingen ook apart aan te klikken.

Ad 2. In het midden van het industrieterrein, gelegen tussen De Vlotkampweg en de Lindenhoutseweg, zijn bedrijven in milieucategorie 2-5 toegestaan. Dit betekent dat bedrijven zijn toegestaan voor zover deze voorkomen in milieucategorie 2 tot en met 5 van de Staat van bedrijfsactiviteiten (zie bijlage bij de planregels). Voor bestaande bedrijven die niet voorkomen in de Staat van bedrijfsactiviteiten is een aanduiding opgenomen. Dit betekent dat het bestaande bedrijf mag worden voortgezet en overigens bedrijven uit de Staat van bedrijfsactiviteiten zijn toegestaan. Zie hiervoor ook paragraaf 5.1 van de toelichting van het bestemmingsplan en bijlagen 1 en 2 van de planregels.

Ad 3. De bedrijfscategorie-indeling van het bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 verschilt niet van het vigerende bestemmingsplan. De Staat van bedrijfsactiviteiten is wel aangepast en zijn er verschillende aanduidingen voor specifieke bedrijven opgenomen (zie paragraaf 5.1 van de toelichting van het bestemmingsplan en bijlage 1 en 2 van de planregels).

Ad 4. In de Wet milieubeheer worden eisen gesteld aan de duurzaamheid van bedrijven. Voor gebieden die al een bedrijfsbestemming kennen en niet in eigendom van de gemeente zijn, heeft de gemeente momenteel geen wettelijke instrumenten om bovenwettelijke eisen op het gebied van duurzaamheid af te dwingen.

Ad 5. De gemeenteraad heeft op 15 mei 2013 ingestemd met een versoepeling van het welstandstoezicht. Daarmee is besloten dat de binnengebieden van de bedrijventerreinen Noord- en Oostkanaalhavens, Westkanaaldijk-Sluis, Winkelsteeg en De Grift voortaan welstandsvrij zijn. Dit betekent dat de gemeente geen eisen meer stelt aan het uiterlijk van bouwwerken. Ten aanzien van het gebied Hogelandseweg-Noord kan worden opgemerkt dat het een compact gebied betreft dat hoofdzakelijk naar binnengericht is. De bedrijvigheid is wel zichtbaar vanaf de Westkanaaldijk. De Westkanaaldijk is echter de secundaire ontsluiting van het industrieterrein Westkanaaldijk en heeft daarmee een beduidend mindere representatieve betekenis dan bijvoorbeeld de Neerbosscheweg en de Energieweg. Gezien de gekozen koers ten aanzien van welstandsvrije gebieden worden er geen beeldkwaliteitseisen gesteld aan de binnengebieden van industrieterrein Westkanaaldijk. Voorts dient te worden opgemerkt dat een bestemmingsplan uitsluitend een planologisch toetsingskader is ten aanzien van bouwvolumes en functies e.d. Het fungeert niet als toetsingskader voor de Commissie Beeldkwaliteit. Daarvoor wordt de Kadernota Beeldkwaliteit en de Uitwerkingsnota als toetsingskader gehanteerd. Wel borgt het bestemmingsplan groen- en verkeersstructuren die de basis zijn voor de uitstraling van Westkanaaldijk.

Ad 6: De beschrijving onder het kopje “Niet Bevi bedrijven” in paragraaf 5.5 van de toelichting van het bestemmingsplan is bedoeld om aan te geven dat bij toename van het gebruik van gevaarlijke stoffen deze bedrijven mogelijk onder het Bevi vallen en dat in dat geval de risico-contour op eigen terrein dient te blijven. Het is inderdaad niet noodzakelijk de namen van de bedrijven te noemen die nu gevaarlijke stoffen gebruiken onder de Bevi grens. De toelichting zal hierop worden aangepast.

Conclusie
Paragraaf 5.5 van de toelichting van het bestemmingsplan wordt aangepast ten aanzien van niet-bevi bedrijven.

3. Vereniging Dorpsbelang Hees, Nijmegen

Inhoud zienswijze
Het ontgaat de Vereniging Dorpsbelang Hees waarom het wederom niet mogelijk is geweest een procedure te ontwikkelen waarbij, zoals eerder is toegezegd, alle belanghebbenden worden geraadpleegd.

Gevraagd wordt waarom niet is geprobeerd de planning van het Kronenburger Forum aan te laten sluiten op die voor het nieuwe bestemmingsplan. De nu gevolgde werkwijze lijkt impliciet een ontkenning van de afspraken in het forum en daarmee vraagtekens achter het bestaansrecht van het overleg. Er had voor gekozen kunnen worden op de looptijd van dit ontwerp bestemmingsplan te beperken tot 2 of 3 jaar. Zo zou de gelegenheid zijn gecreëerd om op niet al te lange termijn invulling te geven aan de visie die gezamenlijk in het Kronenburger Forum wordt ontwikkeld.

In het ontwerp bestemmingsplan is sprake van het legaliseren van bestaande situaties. Waarom zijn deze situaties niet gesignaleerd in het kader van handhaving? Waarom is geen actie ondernomen? Wat moet er worden aangepast opdat in de toekomst afwijkingen tijdig worden gesignaleerd en onderwerp van overleg worden? Van de overheid wordt verwacht dat er steeds een goede afweging plaatsvindt tussen de belangen van bedrijven versus het (leef)milieu in de woonomgeving. Juist het moment waarop wijzigingen worden vastgelegd biedt de mogelijkheid na te gaan of omstandigheden kunnen worden verbeterd.

Beoordeling zienswijze
Het concept bestemmingsplan is naar de verschillende overlegpartners gestuurd, waaronder het Kronenburger Forum. In paragraaf 8,2 van de toelichting van het bestemmingsplan is aangegeven hoe met de overlegreacties is omgegaan. Over het ontwerp bestemmingsplan heeft op 20 juni jl. een informatieavond plaatsgevonden. Wij begrijpen dat het actualiseren van een deelgebied van het bedrijventerrein TPN-West, terwijl tegelijkertijd overlegd wordt over het gezamenlijk opstellen van een visie op dat bedrijventerrein, contraproductief kan overkomen. Het bestemmingsplan dient echter tijdig te worden herzien. Het beperken van de looptijd van het bestemmingsplan tot 2 of 3 jaar is juridisch gezien niet mogelijk. Wanneer de gebiedsvisie daartoe aanleiding geeft, zal de raad worden voorgesteld het bestemmingsplan (op onderdelen) te herzien.

In paragraaf 5.1 van de toelichting van het bestemmingsplan is ingegaan op een aantal specifieke bedrijven in het plangebied die in principe hinder kunnen opleveren voor de aanwezige gevoelige objecten. Omdat het nieuwe bestemmingsplan niet zondermeer bedrijven met een hoger risico- en hinderprofiel wil toestaan, zijn de vestigingscriteria voor dit soort bedrijven aangescherpt. Daardoor vallen sommige bedrijven niet meer binnen de algemene kaders die voor het bestemmingsplan gelden. Voor deze specifieke bedrijven is veelal een aanduiding opgenomen in het bestemmingsplan. Het gaat om bestaande bedrijven die ook al mogelijk waren in het vigerende bestemmingsplan. Handhaving was dus niet aan de orde.

Op deze algemene lijn zijn twee uitzonderingen: de situatie bij het bedrijf Sealed Air, dit bedrijf valt onder categorie 5.2 en is gelegen op terrein waar bedrijven tot categorie 4 zich mogen vestigen; en de situatie bij het bedrijf Mead Johnson, welk bedrijf als gevolg van uitbreidingen op dit moment als categorie 5.1 moet worden gezien conform de VNG-brochure. Dit bedrijf is gevestigd op een terrein waar slechts bedrijven zijn toegelaten in categorie 4. Hieronder zal nader worden ingegaan op de specifieke situatie bij deze bedrijven.

Sealed Air (Lindenhoutseweg 45) is een internationaal opererend bedrijf dat zich bezig houdt met “packaging solutions”. In het vigerende bestemmingsplan is dit bedrijf geplaatst in SBI-1993 klasse 2522 “Vervaardiging van verpakkingsmiddelen van kunststof”. Volgens de Staat van bedrijfsactiviteiten is de milieucategorie van dit type bedrijven 4 en dus passend binnen het vigerende bestemmingsplan. Op dit moment moet echter worden geconstateerd dat deze beschrijving niet langer past bij dit bedrijf. De betreffende SBI-2008 klasse 252 is in de VNG-brochure vernoemd tot: “productie van verpakkingsmateriaal en assemblage van kunststofbouwmaterialen” en heeft een milieucategorie 3.1 gekregen. Deze milieucategorie is echter duidelijk te laag voor de bedrijfsprocessen die plaatsvinden bij Sealed Air. De Kamer van Koophandel geeft dan ook een andere branche aan waarin Sealed Air werkzaam is, namelijk “Vervaardiging van kunststof in primaire vorm”, ofwel SBI-2008 code 20.16. Zoals in de toelichting van het bestemmingsplan al uiteen is gezet,

betekent dit dat er dan sprake is van een veel hogere milieucategorie, namelijk 5.2. Hierdoor is er dus, ondanks dat in de fysieke zin niets is veranderd bij het bedrijf dat hier al sinds 1982 is gevestigd, plotseling sprake van strijdigheid met het bestemmingsplan, omdat ter plaatse alleen bedrijven gehuisvest mogen zijn in categorie 2 t/m 4. Vanwege de overwegingen weergegeven in de toelichting van het bestemmingsplan, is er gekozen om middels een specifieke aanduiding het bedrijf positief te bestemmen.

Mead Johnson (Middenkampweg 2) moet conform de VNG-brochure als gevolg van uitbreidingen op dit moment als categorie 5.1 worden gezien. Dit bedrijf is gevestigd op een gedeelte van het industrieterrein waar slechts bedrijven zijn toegelaten in categorie 2 t/m 4. Deze situatie heeft onder meer kunnen ontstaan omdat bij de categorie “Zuivelproducten fabrieken” in de meest recente versie van de VNG-brochure (2009) een uitzonderingssituatie is benoemd bij fabrieken in “gedroogde producten” met een productiecapaciteit groter dan 1,5 t/u. Het bedrijf heeft een hogere productiecapaciteit dan hier genoemd. In de Staat van bedrijfsactiviteiten van het vigerende bestemmingsplan was deze situatie echter nog niet als zodanig benoemd. Mead Johnson viel onder de algemene SBI-1993 code 1551 “Vervaardiging van zuivelproducten (geen consumptie-ijs)”. Ongeacht de productiecapaciteit gold voor deze bedrijven milieucategorie 3. Omdat uitbreidingsplannen van bedrijven moeten worden getoetst aan het bestemmingsplan (en niet direct aan de VNG-brochure) waren ook de uitbreidingsplannen van Mead Johnson passend in het vigerende bestemmingsplan. Ongeacht het bovenstaande heeft een zorgvuldige milieutoets plaatsgevonden bij de uitbreidingsplannen van dit bedrijf en hieruit blijkt dat de milieukundige situatie, ongeacht de thans zwaarder ingeschatte milieucategorie, goed inpasbaar is op de huidige locatie. Dit is ook de reden dat voor dit bedrijf in het bestemmingsplan een aanduiding is opgenomen.

Conclusie
Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan.

4. Gelderse Natuur en milieufederatie, Arnhem

Inhoud zienswijze
Reclamant heeft de volgde bezwaren:

1. GNMF acht bespreking van het concept ontwerp in het Kronenburger Forum van belang.
2. De plankaart is moeilijk leesbaar.
3. Het is onduidelijk waar categorie 5 bedrijven zijn toegestaan. Van het bedrijf Sealed Air is geen milieucategorie aangegeven. Er ontbreekt een kaart waar deze bedrijven zijn gelegen. Broekman Logistics heeft een invloedsgebied van 4252 meter. De vraag is in hoeverre er domino-effecten met betrekking tot externe veiligheid en brandveiligheid spelen.
4. Er ontbreekt een kaart met gevoelige objecten rondom het bedrijfsterrein.
5. De verkleining van de geluidscontour is ten onrechte niet onderzocht. De geluidscontour dient verkleind te worden en maximaal over de grens van het bedrijventerrein te lopen. Categorie 4 dient aan de noordzijde uitgefaseerd te worden. Ook dient de plaatsgevondenrisicocontour van Broekman Logistics niet buiten het eigen bedrijfsterrein te vallen.
6. GNMF vraagt zich af of de externe luchtemissie van Smit Draad aan de wettelijke luchtemissie-eisen voldoet. De GNMF vindt dat op het bedrijventerrein alle luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer gemeten dienen te worden. Niet alleen NO2 en PM10. Ook oplosmiddelen, benzeen en benzo(a)pyreen.

Beoordeling zienswijze
Ad 1. Het concept bestemmingsplan is naar de verschillende overlegpartners gestuurd, waaronder het Kronenburger Forum. In paragraaf 8,2 van de toelichting van het bestemmingsplan is aangegeven hoe met de overlegreacties is omgegaan.

Ad 2. Het bestemmingsplan is het beste op www.ruimtelijkeplannen.nl te raadplegen. Op deze website kan voor elke locatie worden gekeken welke bestemmingen en aanduidingen er gelden en zijn de verschillende bestemmingen en aanduidingen ook apart aan te klikken.

Ad3.
In het midden van het industrieterrein, gelegen tussen De Vlotkampweg en de Lindenhoutseweg, zijn bedrijven in milieucategorie 2-5 toegestaan. In paragraaf 5.1.1 van de toelichting van het

bestemmingsplan is aangegeven dat Sealed Air B.V. valt onder milieucategorie 5.2. Voor dit bedrijf is in het bestemmingsplan, zowel in de regels als op de verbeelding, een aanduiding opgenomen.

Voor alle mogelijke ongevalsscenario's die op grotere afstand van Broekman Logistics effecten kunnen veroorzaken, geldt een toxische wolk als belangrijkste effect. Een domino-effect op grond van het vrijkomen van een toxische wolk is onwaarschijnlijk. Het risico op brand is verwerkt in de risicoberekeningen.

Ad 4.
Het is niet gebruikelijk om een kaart op te nemen met de gevoelige objecten rondom een bestemmingsplan. Onduidelijk is ook wat de meerwaarde van een dergelijke kaart zou kunnen zijn. In paragraaf 5.1 van de toelichting van het bestemmingsplan is ingegaan op een aantal specifieke bedrijven in het plangebied die in principe hinder kunnen opleveren voor de aanwezige gevoelige objecten. Omdat het nieuwe bestemmingsplan niet zondermeer bedrijven met een hoger risico- en hinderprofiel wil toestaan, zijn de vestigingscriteria voor dit soort bedrijven aangescherpt. Daardoor vallen sommige bedrijven niet meer binnen de algemene kaders in het bestemmingsplan gelden. Voor deze specifieke bedrijven is veelal een aanduiding opgenomen. Het gaat om bestaande bedrijven die ook al mogelijk waren in het vigerende bestemmingsplan. Er zijn nog wel relatief grote en mogelijk hinderlijke bedrijven toegelaten, bijvoorbeeld vanwege de mogelijk grote geluidsbelasting van de bedrijfscategorie (bijvoorbeeld een ijzergieterij). Hiervoor geldt dat altijd nog een afzonderlijke zonetoets dient plaats te vinden voordat er sprake kan zijn van bedrijfsvestiging. Daarbij geldt dat sprake is van bestaande rechten en het feit dat de milieubelasting van deze bedrijven zodanig is dat zij voorzien zijn van een geldende milieuvergunning, waarbij specifieke toetsing van de concrete bedrijfsactiviteiten heeft plaats gevonden en is geoordeeld dat het bedrijf passend is binnen de omgeving.

Ad 5: De geluidscontour van het industrieterrein loopt over de woonbebouwing van Weurt. Bij de huidige actualisatie is de verkleining van de geluidscontour niet onderzocht. Het terugleggen van de 50 dB(A) contour industrielawaai kan alleen als dit niet leidt tot overschrijdingen op de geluidzonegrens. Op dit moment zijn er geen overschrijdingen. De gecumuleerde geluidemissie op basis van alle vergunde rechten is bijna even groot als de vastgestelde 50 dB(A) zonegrens. In de omgeving van Weurt is de marge 0,5 dB of minder. Wij achten een geringe marge noodzakelijk om het normaal functioneren van een industrieterrein mogelijk te houden. Het substantieel terugleggen van de 50 dB(A) zonegrens vereist het wegnemen van geluidbronnen bij bedrijven. Dit kan alleen door het inperken van de vergunning of het stellen van verregaande nadere eisen per inrichting. Hiervoor is op dit moment onvoldoende draagvlak.

Het is niet de bedoeling dat bestaande vestigingsmogelijkheden plotseling onmogelijk worden wanneer hiertoe geen directe aanleiding bestaat. Aan de noordzijde grenst het industrieterrein Westkanaaldijk aan het Beuningse deel van het industrieterrein (Metaalweg). De afstand van het Nijmeegse deel tot aan de gevoelige objecten in Weurt (Thomas van Heereveldstraat) bedraagt 225 tot 400 meter. De afstand van het industrieterrein tot de gevoelige objecten van het "Kinderdorp Neerbosch" aan de zuidzijde van het industrieterrein bedraagt daarentegen slechts 65 meter, waarbij geen enkele afscherming plaatsvindt. Het is niet meer dan logisch dat hiermee met de reservering van de milieubelasting van het industrieterrein rekening wordt gehouden. Bij bedrijven in milieucategorie 4 geldt in gemengd gebied (grenzend aan een industrieterrein) een minimale afstand van 200 meter. Die afstand wordt dus gehaald naar de Thomas van Heseveldlaan. Daarnaast geldt voor het industrieterrein alleen voor wat betreft geluidsbelasting categorie 4, maar de geluidsproductie van het industrieterrein wordt in zijn totaliteit begrenst door de vigerende geluidzone in het kader van de Wet geluidhinder. Het zou niet of nauwelijks (akoestisch) effect hebben, door de aanwezige Beuningse bedrijven die veel dichter bij de grens van de geluidszone zijn gelegen, om aan de noordzijde van het Nijmeegse deel van het industrieterrein, mede door de afscherming door de bedrijven aan de Metaalweg, tot een lichtere bedrijfscategorie te verplichten. Voor wat betreft geur en stofhinder, alsmede gevaar, zijn zoals hierboven al aangekaart, nog lichtere hindercategorieën opgenomen, die in het geheel niet buiten het industrieterrein (in zijn totaliteit) reiken. Het gaat hier immers om afstanden van slechts 50 meter in gemengd gebied voor geur en stof en 30 meter voor gevaar. Op grond hiervan kan worden geconcludeerd dat de gevoelige objecten aan de noordzijde van het industrieterrein in de gemeente Beuningen in feite (berekend overeenkomstig de methodiek van de VNG-brochure) niet worden gehinderd door mogelijke nieuwvestiging van bedrijven op het Nijmeegse deel van het industrieterrein. Voor de bedrijven die in het Nijmeegse deel van het industrieterrein op dit moment

niet voldoen aan de criteria, is een specifieke aanduiding opgenomen, met een toelichting waarom wij van mening zijn dat de bedrijfsvoering ook onder het nieuwe regime kan worden voortgezet (zie paragraaf 5.1 van de toelichting van het bestemmingsplan).

De plaatsgevondenrisicocontour van Broekman Logistics is ontstaan vóór het verschijnen van de Beleidsvisie externe veiligheid van de gemeente Nijmegen. Deze beleidsvisie heeft alleen betrekking op nieuwe situaties en tast dus niet de bestaande rechten van bedrijven aan.

Ad. 6 Smit Draad is in de publiciteit geweest vanwege een incidentele overschrijding op het gebied van arbeidsomstandigheden. Wellicht dat de zorgen die geuit worden daardoor zijn ontstaan. Smit Draad is momenteel bezig met een revisievergunning. In dat kader zijn in 2014 emissiemetingen uitgevoerd door bureau Tauw. Hierbij is de uitstoot van benzeenconcentraties gemeten. Uit de rapportage is gebleken dat wordt voldaan aan de normen uit de NER. Overigens is uit de jaarlijkse landelijke monitoring van de achtergrondconcentraties gebleken dat de grenswaarden voor benzeen in Nederland niet worden overschreden. Er zijn ook geen aanwijzingen anderszins dat het bedrijf niet zou voldoen aan de grenswaarden uit de bestaande vergunning. De actualisatie van het bestemmingsplan voorziet geen wijziging van de huidige bestemming van Smit Draad. De actualisatie van het bestemmingsplan veroorzaakt daardoor geen mogelijke verslechtering van de luchtkwaliteit. Wijzigingen in de bedrijfsvoering die tot wijzigingen in de uitstoot van de inrichting leiden zullen in het traject van de vergunningprocedure worden beschouwd.

Conclusie
Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan.

5. Nijmeegsche IJzergieterij bv, Lindenhoutseweg 26, Nijmegen

Inhoud zienswijze
Deze zienswijze is ingediend door Nijmeegsche IJzergieterij BV en NIJG vastgoed BV. Gevraagd wordt om het toekennen van een ruime bestemming zonder belemmeringen. Reclamant vraagt zich af of er in dit plan nader onderzoek op bedrijfsniveau is gedaan en of de belangen voldoende op dat niveau zijn afgewogen.

Een deel van het terrein en een bouwwerk vallen onder een zonering van een BEVI-inrichting. Waarom valt de zonering niet binnen de begrenzing van de inrichting? Reclamant wil als gevolg van de zonering met geen enkele belemmering geconfronteerd worden. Er zijn plannen om de opslag van gevaarlijke stoffen te concentreren op de huidige plek binnen de nu toegekende BEVI zonering. Tevens wordt het gebouw waar momenteel de BEVI contour overheen ligt, mede gebruikt als leeromgeving/instructielokaal. Verzocht wordt om ook binnen het plan voldoende ruimte te bieden voor uitbreiding naar andere kavels door de NIJG, zonder enige beperking vanuit andere inrichtingen (BEVI contour).

Reclamant wil dat in het bestemmingsplan komt te staan dat ook na invoering van de Omgevingswet de inhoud van dit bestemmingsplan tot 2027 geldend blijft.

De kavel van reclamant heeft in het bestemmingsplan de dubbelbestemming Archeologische Waarde-2 gekregen. Dit is onterecht aangezien tijdens de bouw in 1980 het hele terrein geroerd is. Gevraagd wordt om geen bestemming archeologie op te nemen of een vrijstelling voor het uitvoeren van het genoemde onderzoek. Bij de aanleg van het bedrijventerrein is het terrein met 0,5 meter verhoogd. De in het plan opgenomen vrijstelling voor bewerkingen tot 0,3 meter kan worden verhoogd naar 0,8 meter zonder dat het te beschermen belangen aantast.

Lichtere industrie bedrijven kunnen gevoelige objecten worden voor de zwaardere industrie. Het bestemmingsplan moet daarom specifiek aangeven dat er geen gevoelige objecten meer toegevoegd mogen worden op het industrieterrein en dat de huidige industrie geen extra maatregelen opgelegd kunnen krijgen door reeds bestaande gevoelige objecten op het gezoneerde deel van het industrieterrein.

Het bestemmingsplan geeft een maximale bouwhoogte van 18 meter aan. De bestaande hoogte is echter 24,80 meter met daarboven nog een bestaande opbouw met nokontluchting. De bouwhoogte

moet worden aangepast naar 27 meter. De schoorsteen is op last van de gemeente verhoogd naar 55 meter. Dit moet worden aangepast.

Beoordeling zienswijze
Er heeft inderdaad op bedrijfsniveau onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijke (indicatieve) milieubelasting van de bedrijven binnen het bestemmingsplangebied. Wellicht is hierover onduidelijkheid ontstaan nu er voor een aantal zware bedrijven een afzonderlijke beoordeling in paragraaf 5.1 van de toelichting van het bestemmingsplan is opgenomen en voor andere bedrijven (zoals de NIJG) niet. In dit bestemmingsplan is niet langer alleen de algemene zwaartecategorie (in dit geval milieucategorie 5.1), zoals opgenomen in de VNG-brochure, bepalend voor de weging van de milieubelasting van de bedrijvigheid, maar is gekozen voor een kwalitatieve weging, waarin bepaalde vormen van milieubelasting zwaarder worden gewogen dan andere. De Nijmeegse IJzergieterij is in dit verband een uitstekend voorbeeld van een bedrijf dat passend is binnen de gekozen systematiek. De zware milieucategorie heeft het bedrijf (SBI-code 2451.2 volgens de VNG-brochure) te danken aan de indicatieve weging van de geluidsbelasting (500 meter). Voor de overige benoemde milieuaspecten geldt de volgende weging: geur 200 m (cat. 4.1), stof 100 m (cat 3.2) en gevaar 50 m (cat 3.1). Hiermee voldoet het bedrijf in zijn geheel aan de kwalitatieve criteria die zijn opgenomen voor het betreffende gebied waar het bedrijf is gevestigd. Het bedrijf valt in de zone waar bedrijven in milieucategorie 2-5 zijn toegestaan en is het opgenomen in de Staat van bedrijfsactiviteiten van het bestemmingsplan. Daarmee is het bedrijf positief bestemd. Het is niet noodzakelijk om in de toelichting van het bestemmingsplan dit bedrijf apart te beschouwen.

De plaatsgebondenrisicocontour (PR 10-6) van Broekman Logistics valt over een deel van het terrein van reclamant. Het betreft hier een bestaande PR 10-6 contour van voor het verschijnen van de Beleidsvisie externe veiligheid (februari 2014). Alleen voor nieuwe Bevi bedrijven geldt dat de PR 10-6 niet over andere bouwpercelen mag vallen. Het ontstaan van een kwetsbaar object/gebouw binnen de PR 10-6 contour leidt tot een saneringssituatie op grond van het Bevi. Deze mogelijkheid dient dus te worden uitgesloten in het bestemmingsplan. Beperkt kwetsbare objecten zijn wel toegestaan. Alleen als gedurende langere tijd grote groepen personen binnen een object verblijven is sprake van een kwetsbaar object. Reclamant geeft aan dat er zijn plannen om de opslag van gevaarlijke stoffen te concentreren op de huidige plek binnen de nu toegekende BEVI zonering. Een opslag voor gevaarlijke stoffen hoeft geen belemmering te zijn. Alleen als met die opslag boven de Bevi grens wordt uitgekomen (>10 ton met bepaalde samenstelling) kan er sprake zijn van een PR 10-6 contour die dan volgens het extern veiligheidsbeleid niet over het perceel van naburige bedrijven mag vallen. In dat geval dient de vergunning te worden aangepast en dient er nader onderzoek plaats te vinden.

Waarschijnlijk treedt in 2019 de nieuwe Omgevingswet in werking. De bestemmingsplannen komen dan te vervallen en worden opgenomen in een omgevingsplan. In de Invoeringswet zal worden aangegeven op welke wijze dit plaatsvindt. Dat is op dit moment nog niet duidelijk. Het is niet de verwachting dat de Omgevingswet ingrijpt op de bestaande rechten van bedrijven.

Wanneer het gehele terrein tijdens de bouw in 1980 tot grote diepte geroerd is, kan inderdaad gesteld worden dat er geen archeologische waarden meer aanwezig zijn en archeologische bescherming niet meer nodig is. Aan de hand van de foto's die bij de zienswijze zijn meegestuurd is echter niet goed te zien in hoeverre het gehele perceel destijds is geroerd. De dubbelbestemming Waarde Archeologie 2 blijft daarom gehandhaafd. In de regels bij deze dubbelbestemming is aangegeven dat wanneer op basis van archeologisch onderzoek of anderszins is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn, het bouwverbod niet geldt. Wanneer reclamant uitbreidingsplannen heeft en kan aantonen dat op de locatie van het nieuwe gebouw de grond al tot grote diepte is geroerd, is geen archeologisch onderzoek nodig. Hetzelfde geldt wanneer reclamant kan aantonen dat het terrein is verhoogd en door de bebouwing de onderlaag niet wordt aangetast.

Hoewel met een dergelijke bepaling ten aanzien van gevoelige objecten als wordt voorgesteld door reclamant ongetwijfeld veel problemen ten aanzien van (omgevings)vergunningverlening zouden worden opgelost, is een praktische uitwerking hiervan niet uitvoerbaar. Dit heeft alles uit te staan met de wettelijke bepalingen dienaangaande en de jurisprudentie die ten aanzien "gevoelige objecten" tot ontwikkeling is gekomen. Een en ander hierover is in de toelichting op het bestemmingsplan al nader verwoord. Zo zijn "gevoelige objecten" niet per definitie "kleine bedrijven". Kwetsbare objecten in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen zijn juist de grotere bedrijven waar op enig moment 50 personen of meer aanwezig kunnen zijn. Anderzijds kennen bijvoorbeeld woningen op een

gezoneerd industrieterrein ten aanzien van geluid in het geheel geen bescherming. De problematiek rondom mogelijke hinder tussen bedrijven onderling is dermate complex dat de VNG-brochure geen richtlijnen bevat voor de in acht te nemen afstanden tussen bedrijven onderling. Op grond hiervan is het dus ook niet mogelijk om te komen tot een dergelijke regeling.

De bestaande bouwhoogte van de koepeloven bedraagt op het hoogste punt ongeveer 17 meter. Het bestemmingsplan staat een bouwhoogte van 18 meter toe. De bestaande bebouwing past daar dus binnen. De nokontluchting van de fabriekshal wordt gezien als een ondergeschikt bouwonderdeel en is daarmee niet bepalend voor de bouwhoogte. De bestaande schoorsteen wordt echter niet gezien als een ondergeschikt bouwdeel. In het ontwerp bestemmingsplan is hiervoor een hoogte-aanduiding van 32 meter opgenomen. Aangezien de hoogte van de bestaande schoorsteen 55 meter bedraagt, zal dit worden aangepast naar 55 meter.

Conclusie
Paragraaf 5.5 van de toelichting van het bestemmingsplan wordt aangepast ten aanzien van de beschrijving van Broekman Logistics. Op de verbeelding wordt de hoogte-aanduiding van de bestaande schoorsteen aangepast naar 55 meter.

6. Mees Ruimte & Milieu, Zoetermeer (betreft Wij@k's Afbouwmaterialen, Lindenhoutseweg 57, Nijmegen)

Ontvankelijkheid
Namens CRH Shared Service Center Vastgoed & Development is een zienswijze ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016 met betrekking tot Wij@k's Afbouwmaterialen, gevestigd aan de Lindenhoutseweg 57 te Nijmegen. Deze zienswijze is gedateerd op 27 juli 2016 en bij ons binnengekomen op 2 augustus 2016. In de periode van 16 juni t/m 27 juli 2016 kon een zienswijze worden ingediend. Deze zienswijze is derhalve te laat ingediend. Reclamant is in de gelegenheid gesteld om aan de hand van stukken (zoals een ontvangstbevestiging) aan te tonen dat de zienswijze wel binnen de hiervoor genoemde termijn is ingediend dan wel aan te geven of er een verschoonbare reden is voor het te laat indienen van deze zienswijze.

Reclamant heeft aangegeven dat de zienswijze per normale post is verstuurd waardoor een bewijs van verzending ontbreekt. De brief is gedateerd op de laatste dag van de termijn en is ook op deze dag bezorgd en is ontvangen binnen een week na afloop van de termijn. Hierdoor wordt voldaan aan artikel 3.16, lid 3 Awb, juncto 6.9, lid 2 van de Awb.

De datum van de poststempel is niet leesbaar. Daardoor is niet meer te achterhalen of de brief tijdig is verzonden. Aangezien deze brief gedateerd is op de laatste dag dat een zienswijze kon worden ingediend en binnen een week na afloop van de termijn is ontvangen, wordt deze zienswijze toch in behandeling genomen.

Inhoud zienswijze
In de zienswijze wordt aangegeven dat Wij@k's Afbouwmaterialen een groothandel is in afbouwmaterialen en in de huidige situatie veel buitenopslag aan de voorzijde van de bebouwing heeft. In het bestemmingsplan is bepaald dat opslag van goederen op onbebouwde gronden met een totale stapelhoogte van meer dan 5 meter tot strijdig gebruik wordt gerekend en vanaf de openbare weg aan het zicht onttrokken dient te zijn. Hierdoor wordt reclamant ernstig belemmerd in zijn bedrijfsvoering. Verzocht wordt om deze beperking voor buitenopslag niet op te nemen dan wel een uitzondering te maken voor Wij@k's Afbouwmaterialen.

Beoordeling
Zowel in het vigerende bestemmingsplan als in het ontwerp bestemmingsplan wordt de opslag van goederen met een totale stapelhoogte van meer dan 5 meter gezien als strijdig gebruik. Een grotere hoogte wordt niet wenselijk geacht. De huidige buitenopslag bij reclamant lijkt deze hoogte ook niet te overschrijden. De bepaling uit het ontwerp bestemmingsplan dat de opslag van goederen vanaf de openbare weg aan het zicht onttrokken dient te zijn, zal worden aangepast. Aangegeven zal worden dat de opslag binnen het bouwvlak dient plaats te vinden, met dien verstande dat bestaande opslag buiten het bouwvlak is toegestaan. Door opslag te beperken tot het bouwvlak verbetert de ruimtelijke uitstraling en blijven de onbebouwde gronden beschikbaar voor parkeren.

Conclusie
In de planregels wordt artikel 3.4.5, lid c over strijdig gebruik aangepast.

7. Synthon Holding B.V., Microweg 22, Nijmegen

Inhoud zienswijze
Het bestemmingsplan maakt melding van zandtransport via de randen van het industrieterrein en dat het zand vervolgens aan het kanaal aangrenzende aan het Synthon terrein wordt overgeladen in schepen. Deze plannen staan haaks op de wens om een groene rand in stand te houden die enerzijds een buffer vormt met de Neerbosscheweg en anderzijds een transparante groene rand vormt langs de Westkanaaldijk. Bovendien verdragen de plannen voor het zandtransport en de daarmee gepaard gaande activiteiten zich niet met de huidige bedrijfsactiviteiten van Synthon en de ambities van Synthon met betrekking tot het realiseren van een campus en de daarbij behorende uitbreiding van haar bedrijfsactiviteiten. Indien deze plannen worden voortgezet zal dat tot aanzienlijke schade en bovendien ten koste gaan van werkgelegenheid indien verdere uitbreidingsplannen niet gerealiseerd kunnen worden. Reclamant vraagt om af te zien van de huidige plannen met betrekking tot zandtransport en overladen van zand in de nabijheid van hun bedrijfsterrein.

Beoordeling zienswijze
Het voorliggend bestemmingsplan maakt een zandtransportband planologisch niet mogelijk. Er is wel aangegeven dat er onderzoeken lopen over hoe en waar het zand in de toekomst afgevoerd moet gaan worden. Het resultaat van het onderzoek is op dit moment echter nog niet bekend. Om een zandtransportband te kunnen realiseren zal een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure doorlopen moeten worden. Wanneer het ontwerp bestemmingsplan voor de zandtransportband ter inzage wordt gelegd, kan hiertegen door een ieder een zienswijze worden ingediend.

Conclusie
Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan.

8. KWA Bedrijfsadviseurs B.V., Amersfoort (namens Mead Johnson Nutricion B.V., Middenkampweg 2, Nijmegen)

Inhoud zienswijze
Er is sprake van een ongewenste discrepantie tussen de regels en de verbeelding. Volgens de planregels mogen voor de bedrijfsvoering benodigde sproeitorens, silo's, menginstallaties, liften en trappenhuizen worden opgericht met een maximale hoogte van 35 meter. Op de verbeelding zijn echter twee kaders opgenomen ten behoeve van een maximale goot- en bouwhoogte van 32 meter. Voor de rest van het bouwvlak is zelfs een maximale hoogte van 18 meter opgenomen. Reclamant is van mening dat een bouwhoogte van 35 meter bedoeld is. Verder zijn de kaders op de verbeelding niet in overeenstemming met de daadwerkelijke locatie. In het vigerende bestemmingsplan is de afwijkende hoogte van maximaal 35 meter niet beperkt tot dergelijke kaders, maar is dit binnen het gehele bouwperceel toegestaan. Dit betekent een inperking van de keuzevrijheid en ontwikkelingsmogelijkheden op haar eigen bedrijfsterrein.

De binnenplanse afwijkingsmogelijkheid is niet meer opgenomen. Dit betekent een inperking van de ruimtelijke mogelijkheden op haar eigen bedrijfsterrein.

Verzocht wordt om door reclamant gewenste ontwikkeling voor een sproeidroogtoren, basehopper en verpakkingslijnen mogelijk te maken. De benodigde bouwhoogte betreft een sproeidroogtoren van maximaal 48 meter, een basehopper van maximaal 27 meter en verpakkingslijnen van maximaal 37 meter. Ook wordt verzocht het bouwvlak te verruimen door de bouwgrens te verschuiven naar de perceelsgrens. Er wordt voorzien in een nieuwe in-/uitrit op de Lindenhoutseweg en op de Lagelandseweg. Om de in-/uitrit op de Lindenhoutseweg mogelijk te maken, is een doorsteek door de aanwezige groenstructuur nodig. Dit betekent dat ter plaatse een strook van circa 40 meter breedte vrij wordt gemaakt van het aanwezige groen. Ter compensatie zal reclamant extra groen plaatsen aan de randen van haar terrein, langs de Middenkampseweg en de Lagelandseweg.

Beoordeling zienswijze
In artikel 3.2.2 lid b, onder 2 is aangegeven dat: “Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - zuivelproductenfabriek' en 'specifieke vorm van bedrijventerrein - electrische draad- en kabelfabriek' mogen voor de bedrijfsvoering benodigde sproeitorens, silo's, menginstallaties, liften en trappenhuizen worden opgericht met een maximale hoogte van 35 meter”. Dit betreft de percelen van Mead Johnson (Middenkampweg 2) en Smit Draad (Lagelandseweg 11). Door deze bepaling in de planregels is het niet nodig om voor de bebouwing op de verbeelding een aparte hoogteaanduiding op te nemen. Deze hoogteaanduidingen komen daarom te vervallen. Voor het gehele bouwvlak geldt dan een maximale bouwhoogte van 18 meter, waarbinnen de voor de bedrijfsvoering benodigde sproeitorens, silo's, menginstallaties, liften en trappenhuizen mogen worden opgericht met een maximale hoogte van 35 meter. In artikel 19 van de planregels is nog een algemene afwijkingsmogelijkheid opgenomen. Het bestemminsplan biedt daarmee voldoende ontwikkelingsmogelijkheden. Daarnaast is het mogelijk om een omgevingsvergunning aan te vragen voor een (buitenplanse) afwijking op grond van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

Ten aanzien van de beoogde ontwikkeling van de reclamant kan worden opgemerkt dat het voorgelegde bestemmingsplan een actualisering van het vigerende bestemmingsplan betreft. In principe houdt het in dat nieuwe ontwikkelingen niet worden meegenomen tenzij er reeds een concreet bouwplan voor handen is en er verder geen belemmeringen zijn. In beginsel staat de gemeente Nijmegen niet negatief tegenover deze nieuwe ontwikkeling, maar dient zij deze wel zorgvuldig te toetsen ten aanzien van diverse aspecten (milieutechnische, stedenbouwkundige, verkeerskundig etc.). Aangezien er nog geen concreet bouwplan ten grondslag ligt aan de nieuwe ontwikkeling die daadwerkelijk toetsbaar is op verschillende aspecten, is gekozen de ontwikkeling niet mee te nemen in deze herziening. Om de ontwikkeling mogelijk te maken kan te zijner tijd een omgevingsvergunning worden aangevraagd en kan middels een (buitenplanse) afwijking medewerking worden verleend.

Conclusie
Op de verbeelding komen voor de percelen gelegen aan de Middenkampweg 2 en Lagelandseweg 11 de aparte hoogteaanduidingen voor sproeitorens, silo's, menginstallaties, liften en trappenhuizen te vervallen.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Westkanaaldijk 2016

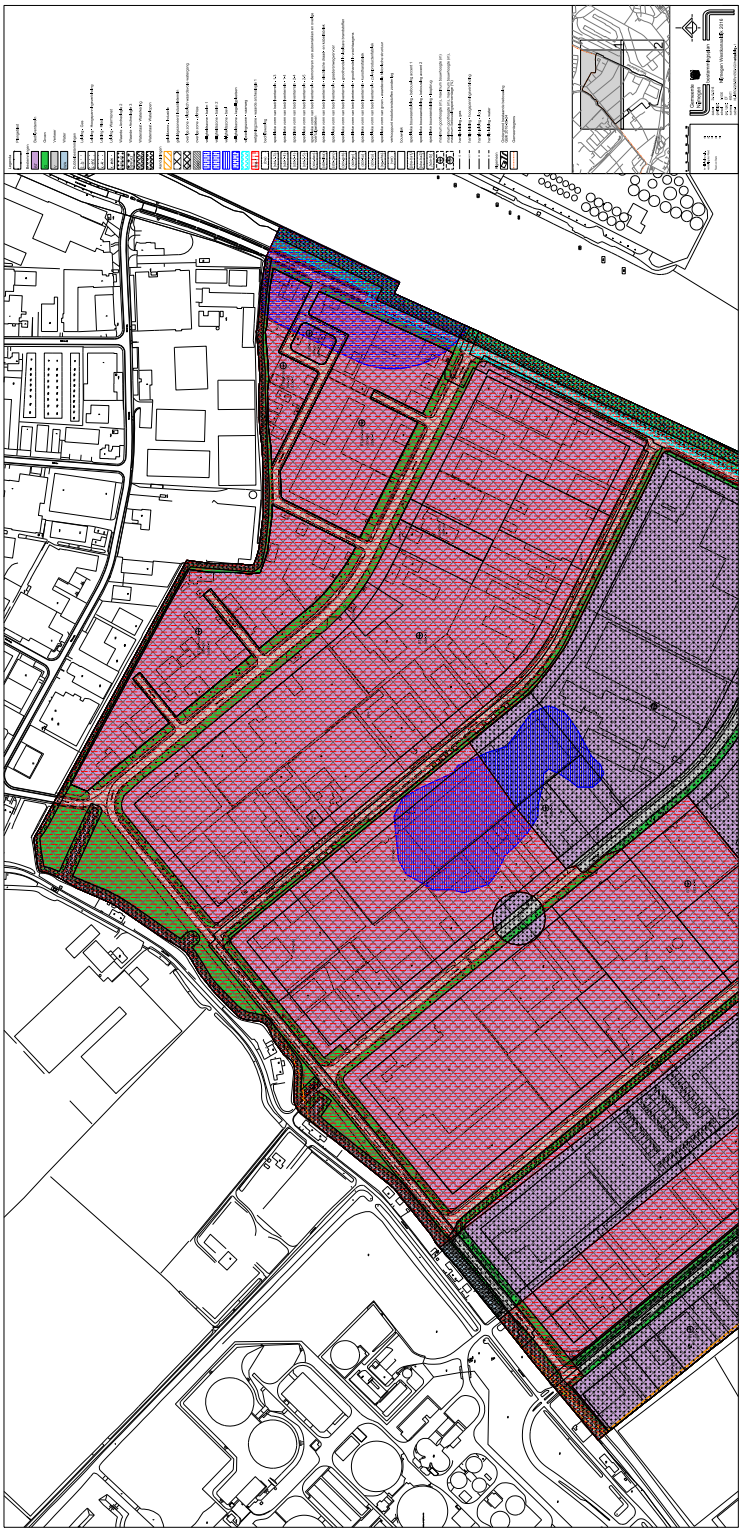

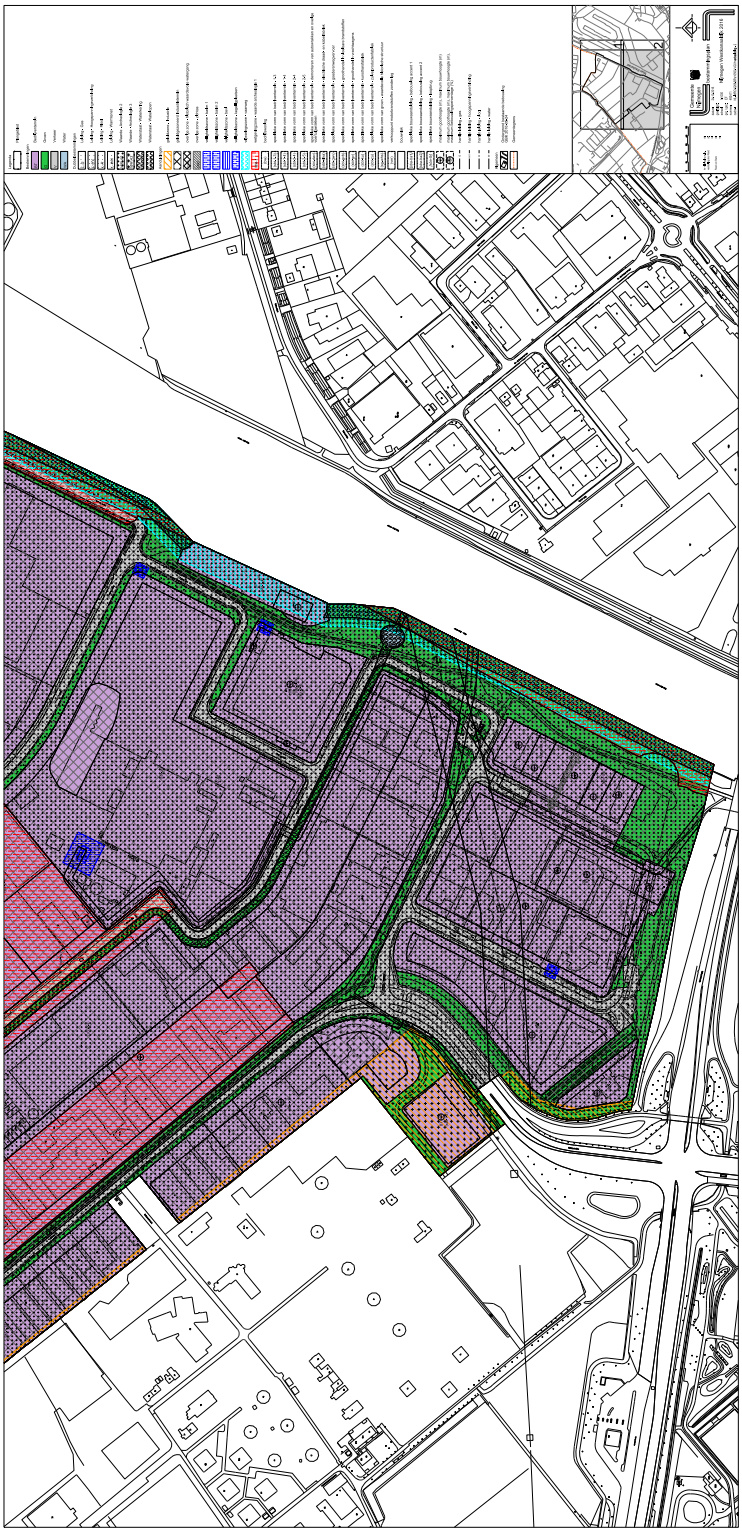

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
16 november 2016 / 119/2016

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
Handboek Nijmegen toegankelijk

Programma
Openbare Ruimte

Portefeuillehouder
R. Helmer-Englebert

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
1 november 2016

Samenvatting
We vinden dat iedereen moet kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarbij wonen mensen langer thuis en moeten voorzieningen dus goed bereikbaar zijn. Daarom is het belangrijk dat de openbare ruimte goed toegankelijk is, ook met een functiebeperking.

In het 'Handboek Nijmegen toegankelijk' staan de toegankelijkheidsnormen die gehanteerd moeten worden bij (her-)inrichtingsprojecten van de openbare ruimte in Nijmegen.
Dit handboek omvat daarmee het beleid, waarmee we concreet gaan werken aan een toegankelijke stad over 10 jaar.

Naast het handboek is er een uitvoeringsprogramma waarmee we als impuls de komende drie jaar gericht knelpunten kunnen oplossen in de toegankelijkheid.

We gaan het handboek breed verspreiden en jaarlijks updaten naar nieuwe inzichten.

Voorstel om te besluiten

1. De beleidsnota over een toegankelijke openbare ruimte "Handboek Nijmegen toegankelijk" vast te stellen.
2. De prioriteiten voor het uitvoeringsprogramma vast te stellen, zoals verwoord in paragraaf 3.2 van het raadsvoorstel.

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

We streven naar een voor iedereen toegankelijke openbare ruimte. Het beleid voor dit doel omvat de normen voor een toegankelijke openbare ruimte en de werkwijze om toegankelijkheid de komende jaren te verbeteren. We hebben dit in de vorm van een handboek gegoten. Het 'Handboek Nijmegen toegankelijk', geldt als uitgangspunt voor toekomstige projecten.

Naast het handboek hebben we een uitvoeringsprogramma om de grootste knelpunten actief op te pakken. Dit uitvoeringsprogramma komt voort uit de motie 'Investeer in een toegankelijker Nijmegen' (8 juli 2015).

De startnotitie 'Een openbare ruimte voor iedereen' ligt aan dit Raadsvoorstel ten grondslag.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

Na landelijke besluitvorming is op 14 juli 2016 het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een functiebeperking in Nederland in werking getreden. Daarmee wordt algemene toegankelijkheid voor mensen met een beperking een wettelijke plicht. Gemeenten dienen dan ook de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte te bevorderen.
Het bouwbesluit van het Rijk met voorschriften voor o.a. veiligheid en gebruik, geeft wettelijke eisen voor de verplichte toegankelijkheid van gebouwen vanuit de buitenruimte. Die eisen zijn echter minder omvangrijk dan hetgeen we voorstellen voor de openbare ruimte in het handboek. Na vaststelling geldt het handboek als het bestuurlijke uitgangspunt voor de normen waarmee projecten op het gebied van (her-)inrichting van de openbare ruimte uitgevoerd dienen te worden.

1.2 Relatie met programma

De behoefte aan een toegankelijker openbare ruimte komt onder andere voort uit het beleidskader Wmo & Jeugd waarin extramuralisering een belangrijke ontwikkeling is. Er is dan ook een nauwe relatie met het programma Zorg en Welzijn en met het programma Wonen. Daarnaast bestaan ook relaties met het programma Mobiliteit. Het openbaar vervoer is een cruciale schakel voor bereikbaarheid via looproutes. We beschikken daarvoor gelukkig bijna overal over toegankelijke bussen en adequate bushaltes. Een relatie met mobiliteit bestaat ook op het gebied van verkeersveiligheid. Omdat we vooral bij nieuwbouwprojecten rekening willen houden met toegankelijkheid, is er een relatie met het programma Stedelijke Ontwikkeling.

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

2 Doelstelling

Het doel van dit Raadsvoorstel is het vaststellen van het 'Handboek Nijmegen toegankelijk' en van de prioriteiten voor het uitvoeringsprogramma, om op die manier invulling te geven aan de startnotitie en de motie 'Investeer in een toegankelijker Nijmegen'.

3 Argumenten

1. Vaststellen Handboek

1.1 Toegankelijke openbare ruimte als voorwaarde voor een inclusieve samenleving

De hoofddoelstelling die we met het 'Handboek Nijmegen toegankelijk' willen bereiken, is een voor iedereen toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen. Mensen met en zonder fysieke beperking kunnen dan gebruik maken van looproutes en zich zo zonder belemmeringen veilig verplaatsen. Doordat medische en sociale voorzieningen vanuit huis bereikbaar zijn, kunnen bewoners langer in hun eigen leefomgeving blijven wonen. Bovendien kan men bijvoorbeeld ook eenvoudiger genieten van een rondje door het park of het stadscentrum. Met de doelstelling van een toegankelijke openbare ruimte leveren we een bijdrage aan de ambitie om iedereen de gelegenheid te geven deel te nemen aan de maatschappij: een inclusieve maatschappij.

We willen met een handboek het volgende bereiken:

a. Een traject naar een toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen.
b. Een stad die over 10 jaar klaar is voor de gevolgen van de vergrijzing.
c. Bewoners die Nijmegen waarderen als een toegankelijke stad.

1.2 We stellen de norm vast voor nieuwe projecten

Met het beleid in dit handboek wil ons college uw Raad voorstellen om de norm te bepalen voor de adequate inrichting van de openbare ruimte voor inwoners met een fysieke beperking. Met deze normen wordt bij de uitvoering van (her-) inrichtingsprojecten bij voorbaat rekening gehouden met doelgroepen, waarvoor een goed toegankelijke openbare ruimte niet altijd vanzelfsprekend is. Op deze wijze werken we aan een steeds toegankelijker stad.

1.3 Meteen aan de slag

Tijdens het opstellen van dit beleid zijn we al meteen aan de slag gegaan. We hebben bewoners van de stad opgeroepen hindernissen in looproutes te melden via de Bel en Herstellijn en waar mogelijk hebben we belemmeringen meteen opgelost. Grotere zaken worden gepland uitgevoerd. Nieuwe projecten zoals bijvoorbeeld de herinrichting Bloemerstraat hebben we meteen goed toegankelijk uitgevoerd. Verder hebben we onderzoek gedaan naar mogelijke verbeteringen. In verschillende stadsdelen hebben we belangrijke looproutes gedetailleerd onderzocht en verkeerslichten zonder rateltikkers voor voetgangers hebben we geïnventariseerd. We zijn op die manier snel en gericht aan het werk.

1.4 Met het handboek geven we invulling aan het wettelijke kader

Met dit handboek doen we voor wat betreft de openbare ruimte recht aan het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een functiebeperking en aan de Rijksvoorschriften in de vorm van het Bouwbesluit.

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

1.5 Door co-creatie hebben we de doelgroepen optimaal meegenomen
Vertegenwoordigers van belangengroepen waarvoor dit handboek is geschreven, hebben er zelf intensief aan meegewerkt. Hierdoor is de inhoud gedragen door de verschillende doelgroepen. Het handboek is daarmee een zorgvuldig afgestemd uitgangspunt en handvat, dat de betrokken doelgroepen en de gemeente nodig achten om de openbare ruimte over tien jaar toegankelijk te krijgen voor iedereen.

2. Uitvoeringprogramma

2.1 Impuls om toegankelijkheid goed op gang te brengen
In de startnotitie hebben we beloofd om invulling te geven aan de motie 'Investeer in een toegankelijker Nijmegen' door middel van een uitvoeringsprogramma. Voor een extra impuls heeft uw Raad over 3 jaar 100.000 euro per jaar ter beschikking gesteld.
In een werkgroep hebben we samen met de belangengroepen de volgende prioriteitsstelling en invulling gekozen voor dit uitvoeringsprogramma. Wanneer de impuls van 300.000 euro onvoldoende blijkt, worden deze doelen verder opgenomen in de reguliere projecten van het programma Openbare Ruimte.

<u>Prioriteitstelling uitvoeringsprogramma:</u>
1. Beperkte investeringen met groot resultaat:
   Voorbeelden: eenvoudige oplossingen waar veel mensen mee gebaat zijn, urgente meldingen van bewoners en het oplossen van zeer risicovolle situaties.
2. Belemmeringen oplossen in de verschillende looproutes van het centraal station naar het stadscentrum (geldt niet voor de complexe verkeerssituatie met bussen en ander verkeer vóór station, omdat hiervoor een groter integraal plan gemaakt wordt)
3. Looproutes verbeteren volgens het adviesrapport (Ongehinderd) op een tiental drukke looproutes verdeeld over verschillende stadsdelen.
4. Aansluiting van de ziekenhuisgebieden onderzoeken en zo nodig verbeteren.

2.1 Prioriteiten bepaald door de doelgroep
We hebben de werkgroep van vertegenwoordigers uit belangengroepen gevraagd de prioriteiten aan te geven voor de extra impuls door de aanvullende financiën vanuit de genoemde motie. Daaruit is de gegeven prioriteitsstelling voortgekomen. We kunnen er daarmee vanuit gaan dat het hier om de prioriteiten voor de doelgroepen gaat.

2.2 Drukke locaties in verschillende stadsdelen komen aan bod
Doel van de prioriteiten is het verbeteren van locaties met belangrijke publiek aantrekkende voorzieningen verdeeld over verschillende stadsdelen. Deze locaties zijn door wijkbeheerders aangewezen en gedetailleerd onderzocht door een extern adviseur. Daarmee kunnen we gericht belemmeringen oplossen. Bijkomend voordeel is dat we meteen ook veel kennis en ervaring opdoen.

4 Klimaat
De klimaatparagraaf is niet op dit voorstel van toepassing

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

5 Risico's

1. Vaststellen Handboek

1.1 Toegankelijkheid is niet altijd mogelijk volgens de norm:

Het risico bestaat dat optimale toegankelijkheid tot discussie kan leiden vanwege de esthetiek van de bestaande stad, door de beperkingen in de fysieke ruimte of vanwege economische motieven.

Met ons beleid ondervangen we deze risico's zo veel mogelijk:

- Kern van het beleid is het bewust stellen van een harde norm, maar we realiseren ons ook dat de norm niet altijd haalbaar is. We zullen geregeld situaties tegenkomen waarin de optimaal toegankelijke oplossing niet past of om ander redenen toch niet wenselijk is. In bepaalde situaties zullen individuele wensen afgewogen moeten worden, tegen het algemene belang van de totale stad. Wanneer het echt niet anders kan, moet daarom soms van de norm afgeweken worden.

Dit moet in dat geval dan wel goed te motiveren zijn. Dan wordt in goed overleg de best mogelijke oplossing gekozen. Door de afspraak om alleen met een goede motivering af te wijken van de norm, blijft de aandacht a priori bij toegankelijkheid. We willen maximale duidelijkheid in het proces. Daarom zijn de rollen in het proces door ons benoemd; verantwoordelijken kunnen daarmee aangewezen en bevraagd worden.

Geregeld wordt een goede toegankelijkheid gefrustreerd door hinderlijk gedrag van stadsgenoten. Rijden of parkeren op het trottoir en obstakels in de looproute ondergraven onze inspanningen voor een toegankelijke stad. Daar waar we kunnen, zullen we hierop handhaven.

1.2 De middelen zijn te beperkt:

Het risico bestaat dat het toegankelijk maken van de hele stad financieel niet binnen een tiental jaren realiseerbaar is.

Met ons beleid ondervangen we dit risico door de volgende werkwijze:

We werken toe naar een betere toegankelijkheid langs de weg van geleidelijkheid door alle nieuwe (her-)inrichtingsprojecten, meteen adequaat uit te voeren: we kunnen ervan uitgaan het dan niet veel duurder hoeft te zijn (meerkosten van lage stoepband of een tegel met geleide lijn zijn nihil) Met de impuls (3 x 100.000 euro) geven we een goed startschot. Dit genereert aandacht voor toegankelijkheid en de projecten werken als een voortschrijdend leerproces voor de uitvoering.

- Binnen het budgeten van het programma Openbare Ruimte bestaat enige ruimte om prioriteiten zo nodig te herschikken om een deel van onderhoudsgelden gericht in te zetten om acute problemen op te lossen. Als voorbeeld: niet een heel trottoir-vak vervangen, maar de slechte delen repareren en van de besparing afritjes aanleggen.

2. Uitvoeringprogramma

2.1 Het uitvoeringsprogramma is een start

Er zijn veel meer en andere locaties die verbeterd moeten worden. dan in het uitvoeringsprogramma opgenomen zijn.

Dit realiseren we ons en dit is geen probleem:

De gekozen locaties zijn een begin. Het is de stimulans voor de komende drie jaar. We hebben de prioriteiten samen met de belangengroepen bepaald, waardoor we in de goede volgorde te werk gaan. Andere locaties worden vervolgens in de programmering van

Stadsbeheer meegenomen bij het reguliere aanpassen, opknappen of herinrichten van de openbare ruimte. Meldingen worden in de toekomst natuurlijk ook weer gewoon opgepakt.

6 Financiën

Dit voorstel heeft geen verdere financiële consequenties, omdat we denken dat de meerkosten voor toegankelijkheid beperkt zijn bij toekomstige (her-)inrichtingsprojecten die we toch zouden uitvoeren. Deze beperkte kosten kunnen in de programma's opgevangen worden.
De extra kosten voor het toegankelijker maken van de openbare ruimte worden gedekt uit het investeringsbudget dat bij de Stadsbegroting 2016-2019 voor drie jaren beschikbaar is gesteld. In 2016, 2017 en 2018 is hiervoor elk jaar 100.000 euro beschikbaar.

7 Participatie en Communicatie

Het beleid is tot stand gekomen in een werkgroep, als co-creatie met personen vanuit verschillende belangengroepen, zoals het Zelfregiecentrum/WIG, de Oogvereniging en de Seniorenraad. Bij het opstellen van het handboek is gewerkt met de Consent-methode, waarmee iedere deelnemer evenveel stem heeft en besluiten samen en gedragen genomen worden. Verder zijn de Seniorenraad en de adviescommissie JMG (Jeugd, Maatschappelijke Ontwikkeling en Gehandicapten) actief geïnformeerd en uitgenodigd om hun zienswijze bij het beleid aan college en Raad aan te bieden. Adviescommissie JMG heeft tijdens zijn overleg aangedrongen op een goede toets op projecten in de praktijk door ervaringsdeskundigen (bijvoorbeeld ZRC/WIG). Het advies van de Seniorenraad is bijgevoegd. Binnen de gemeentelijke organisatie is het beleid gepresenteerd aan de diverse uitvoerende afdelingen. Het Handboek Nijmegen toegankelijk, en dus het beleid, wordt breed gecommuniceerd door het op te nemen in de het (digitale) Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) voor ambtenaren en aannemers. Verder hebben we een campagne gericht op de bewoners, met de uitnodiging om hindernissen in looproutes te melden. De Bel & Herstel app, is hiervoor aangepast.

8 Uitvoering en evaluatie

Het handboek geldt na vaststelling als het bestuurlijke uitgangspunt bij projecten in de openbare ruimte. We laten het handboek jaarlijks evalueren en bijwerken door ambtenaren in nauwe samenwerking met de belangengroepen. Zo houden we het in digitale vorm up-to-date. We infomeren de Raad hierover na het eerste jaar met een brief.
Om toegankelijkheid meteen een impuls te geven zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het aanpakken de meest urgente problemen in de openbare ruimte. De voorbereidingen zijn hiervoor gereed. De middelen hiervoor worden dit jaar al ingezet en het programma kan de komende twee jaar verder worden uitgevoerd.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

13. Raadsvoorstel Handboek Nijmegen Toegankelijk (119/2016)

Raadsvoorstel d.d. 1 november 2016
1. De beleidsnota over een toegankelijke openbare ruimte “Handboek Nijmegen toegankelijk” vast te stellen.
2. De prioriteiten voor het uitvoeringsprogramma vast te stellen, zoals verwoord in paragraaf 3.2 van het raadsvoorstel.

Raadsbesluit d.d. 16 november 2016
Conform besloten

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

Bijlage(n): *Handboek Nijmegen toegankelijk*
Advies seniorenraad – Antwoord op advies seniorenraad.
Rapportage Ongehinderd over 10 locaties

GEMEENTE Nijmegen

Handboek Nijmegen Toegankelijk

Vervangen door gele tegel
2

Inhoud

Nijmegen voor iedereen **4**

Bouwen aan toegankelijkheid **5**

Toegankelijk **6**

Indeling kwaliteitsniveaus **8**

Toegankelijkheid als proces **10**

Normen **11**

Normentabel toegankelijkheid **12**

Specifieke normen per onderdeel **14**
- Voetpad en trottoir 14
- Routegeleiding 15
- Voetganger oversteek locatie 16
- Fietspad 17
- Plein 18
- Park 19
- Trap 20
- Helling 21
- Straatmeubilair 22
- Parkeerplaats 23
- Bushalte 24

Meer informatie **25**

Nijmegen voor iedereen

We willen een samenleving waaraan iedereen zo veel mogelijk kan deelnemen. De gemeente Nijmegen vindt het daarom belangrijk dat iedereen overal zelfstandig kan wonen en komen. Het is om die reden dat de openbare ruimte toegankelijk moet zijn. Op die manier kunnen we allerlei voorzieningen bereiken en gebruiken.

Voor mensen met een beperking of chronische ziekte is een toegankelijke openbare ruimte zelfs vaak een voorwaarde om zelfstandig te kunnen functioneren. In Nijmegen heeft 1 van de 8 volwassenen één of meer lichamelijke beperkingen. Dat betekent dat zeker 18.000 inwoners geregeld belemmeringen ondervinden, wanneer zij zich buiten verplaatsen[1].

Het doel van dit handboek voor toegankelijkheid is het bevorderen van een toegankelijke openbare ruimte. Onder openbare ruimte verstaan we alle openbaar toegankelijke buitenruimte van de gemeente. Dit zijn alle straten, trottoirs, pleinen, parken, de parkeervakken en fietspaden. Maar ook zaken als openbare verlichting, verkeerslichten, bebording, speeltuintjes, afvalbakken en bankjes zijn onderdeel van de openbare ruimte.

Een voor iedereen toegankelijke openbare ruimte willen we de komende 10 jaar graag realiseren. De normen in dit handboek geven aan welk kwaliteitsniveau op welke plaats in de stad daarbij is gewenst; gebieden met basiskwaliteit, gebieden met hoge kwaliteit en gebieden met lage kwaliteit. De criteria daarvoor worden zo precies mogelijk beschreven. Het handboek kan gebruikt worden als leidraad bij alle inrichtingsplannen van de openbare ruimte. Het geeft inzicht de kwaliteit van de openbare ruimte die nodig is voor een inclusieve samenleving.
Dit handboek is bedoeld voor iedereen die zich professioneel bezig houdt

1 Bron: laatste vierjaarlijkse volwassenen- en ouderenmonitor GGD van 2012: Gehoorbeperking 3,8%; Gezichtsbeperking 4,6%; Mobiliteitsbeperking 8,0%; 1 of meer beperking 12,5%. Nijmegen had per 1-1-2016: 143.167 volwassen inwoners.

met de inrichting van de openbare ruimte, maar ook voor iedereen die deze openbare ruimte gebruikt.

De volgende zaken komen aan de orde:

- Achtergrond van dit beleid
- Aspecten van toegankelijkheid
- Het proces om de stad toegankelijk te maken
- Verdeling van Nijmegen in kwaliteitsniveaus
- Normentabel van maatvoering voor toegankelijkheid
- Specifieke normen voor verschillende onderdelen
- Verwijzing naar de onderliggende literatuur

5

Bouwen aan toegankelijkheid

Zelfstandigheid is voor iedereen belangrijker dan ooit. Toegankelijkheid staat daarom bijzonder in de belangstelling. Nederland loopt wat dit betreft achter op veel andere landen.
Vanaf 14 juli 2016 is in ons land het VN-verdrag uit 2006 voor de rechten van mensen met een functiebeperking ook van kracht. Algemene toegankelijkheid voor ouderen en mensen met een beperking is daarmee een wettelijke plicht. Het is de bedoeling om geleidelijk een land zonder belemmeringen te worden. Voor de openbare ruimte van Nijmegen wijzen we met dit handboek de weg.

Door de vergrijzing hebben steeds meer mensen een hulpmiddel of een visuele beperking. Hierdoor stellen we hogere eisen aan de openbare ruimte. De normen in dit handboek gaan ervoor zorgen dat Nijmegen op termijn toegankelijker wordt. Deze normen zijn uitgangspunt bij het bouwen aan een gebruiksvriendelijke stad. Het is de bedoeling dat daardoor een basis kwaliteitsniveau van de openbare ruimte ontstaat, waardoor iedereen zich overal kan verplaatsen in Nijmegen. In drukke gebieden wensen we een extra hoog kwaliteitsniveau en stellen we hogere eisen. Daar moet men elkaar bijvoorbeeld makkelijk kunnen passeren met een hulpmiddel en voegen we eerder gids- en geleidelijnen toe om gemakkelijk en veilig de weg te kunnen vinden. Ons goed toegankelijke openbaar vervoer is ook een cruciale schakel. Met de trein of bus en via looproutes kan men zo overal komen.

Het toegankelijk maken van Nijmegen is geen eenvoudige zaak en kost tijd. Daarbij zullen er dilemma's ontstaan. Soms is de beste oplossing niet mogelijk in de beschikbare fysieke ruimte; de stoep is simpelweg te smal om een goed afritje te plaatsen. De nodige functionaliteit kan ook op gespannen voet staan een mooi historische stadsbeeld. Optimale aanpassingen zullen niet altijd mogelijk zijn met het beschikbare geld. Zo is het bijvoorbeeld financieel niet mogelijk om de hele stad nu te verlichten op een niveau dat wenselijk is voor de meeste slechtzienden. Tenslotte is wat 'goed' is voor de één, vaak juist 'lastig' voor de ander.

Al deze dilemma's vragen om veel communicatie, creativiteit, wederzijds begrip en compromissen. Toegankelijkheid is daarmee een proces dat geduld vraagt en niet iets dat van vandaag op morgen geregeld is. We zullen regelmatig nog tevreden moeten zijn met aanpassingen die we anders zouden willen maken.

Toch hebben we ervoor gekozen om de normen te formuleren voor de meest wenselijke situatie. Door deze normen aan te houden bij nieuwe inrichtingsprojecten verhogen we geleidelijk de toegankelijkheid. Hoewel we misschien moeten afwijken van de normen, dwingen we onszelf op die manier om een goede motivering te geven waarom we dat doen. Het is de bedoeling om op die wijze koers te houden voor de optimale oplossing in de toekomst. Ook al weten we dat we deze op dit moment nog niet altijd kunnen realiseren.

Vanwege de hernieuwde aandacht voor toegankelijkheid, zijn ideeën erover sterk in ontwikkeling. Daarom wordt het handboek jaarlijks geëvalueerd en desgewenst aangepast.

Toegankelijk

Het uitgangspunt voor ons toegankelijkheidsbeleid is om de openbare ruimte op termijn zo toegankelijk mogelijk te maken. Mensen met een functiebeperking of ouderen komen buiten vaak belemmeringen tegen. Ons beleid is erop gericht om die belemmeringen zo veel mogelijk te voorkomen en weg te nemen. De openbare ruimte dient functioneel en veilig ingericht te zijn, ook voor mensen met een handicap en ouderen.

Aspecten die een rol spelen bij belemmeringen en het overbruggen ervan:

Zien, horen, tasten, verplaatsen en gebruiken.

Verder zijn veiligheid en gedrag andere aspecten die van belang zijn.

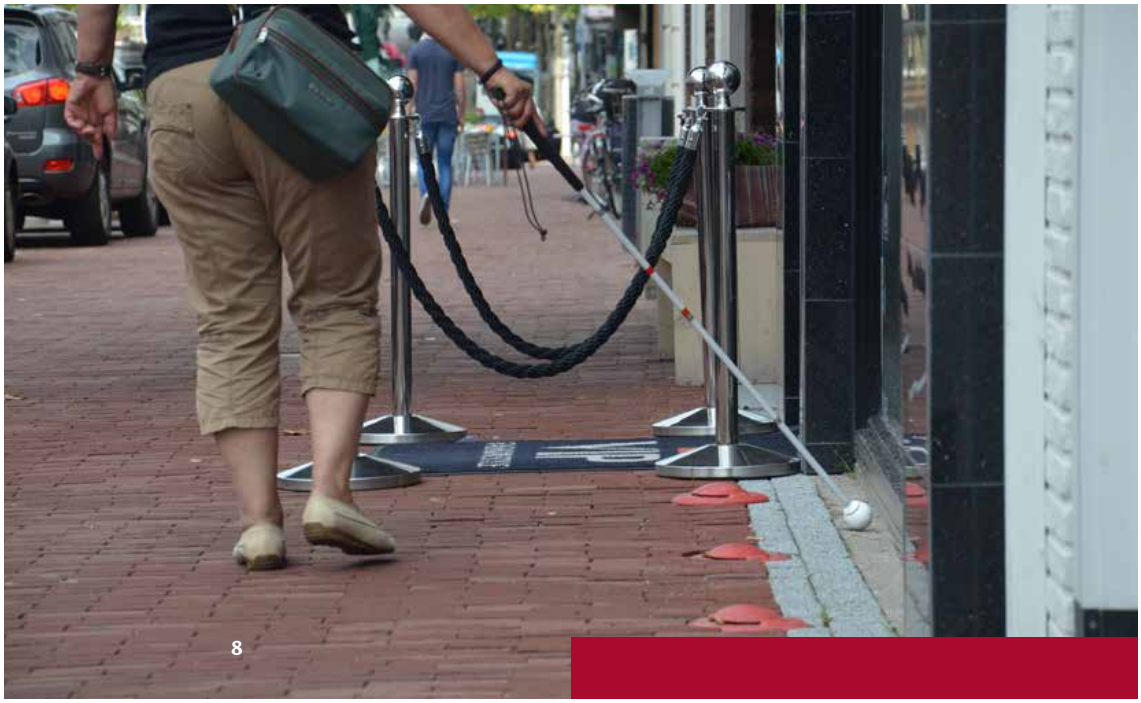

Zien

Er is een grote groep slechtzienden. Vooral bij ouderen boven de 60 jaar loopt het zicht substantieel achteruit. Ouderen hebben vaak tot 8x meer licht nodig om hetzelfde waar te nemen als jongeren. De mate van verlichting en het contrast in de buitenruimte zijn daarom erg belangrijk voor deze groep om zich veilig te kunnen oriënteren en bewegen. Openbare verlichting heeft zeker voor ouderen een zeer laag niveau. Eigenlijk is de stad ingericht voor de bewoners tussen de 15 en 50 jaar, terwijl ouderen een steeds grotere groep worden. Belangrijk is het daarom bij de inrichting rekening te houden met de juiste verlichting en (kleur-)contrasten van routes en van de objecten die zich daarop bevinden.

Horen

Gehoorbeperkingen zijn minder bepalend voor de fysieke inrichting van openbare ruimte. Vaak speelt gedrag van anderen wel een grote rol. Slechthorenden en doven schrikken wanneer zij snel van dichtbij ingehaald worden. Blinden en slechtzienden vallen vaak terug op hun gehoor voor informatie, bijvoorbeeld met rateltikkers bij oversteeklichten. Voor slechthorenden is heldere visuele informatie weer meer van belang.

Tasten

Gidslijnen en geleidelijnen geven cruciale tastbare informatie bij visuele beperkingen[2]. Overigens geven dit soort lijnen ook visuele informatie waarmee slechtzienden, maar ook anderen de beste route kunnen bepalen. Daarom is het belangrijk om dit soort informatie ook met voldoende (kleur-) contrast ten opzichte van de omgeving aan te bieden. Voelbare informatie kan soms ook op andere wijze aangeboden worden, denk bijvoorbeeld aan trillende knoppen voor rateltikkers.

Verplaatsen

Met een functiebeperking of door veroudering hebben mensen vaak beperkingen aan het bewegingsapparaat; slecht, langzamer, niet kunnen lopen, minder uithoudingsvermogen of evenwichtsstoornissen. Daardoor

2 Zie specifieke norm b. voor routegeleiding.

is vaak het gebruik van hulpmiddelen noodzakelijk (rollator, rolstoel en scootermobiel) Dit alles stelt eisen aan inrichting; nabijheid, doorgankelijkheid, vlak, drempelloos, heldere verkeerskundige vormgeving, rustmogelijkheden, meer tijd voor oversteken, etc.

Gebruiken

In de openbare ruimte zie je ook heel wat “gebruiksvoorwerpen”; straatmeubilair, afvalbakken, trappen, vluchtheuvels, parkeerautomaten, etc. Beperkingen of leeftijd stellen andere eisen aan deze voorwerpen. Om ze handig te kunnen gebruiken is vaak een bepaalde vormgeving, maatvoering of functionaliteit nodig.

Veiligheid is natuurlijk een belangrijk criterium om de openbare ruimte goed te kunnen betreden. Het gaat om verkeersveiligheid en sociale veiligheid; we denken bijvoorbeeld dan aan het scheiden van verkeersoorten, valbeveiliging, afstelling van verkeerslichten, rateltikkers en voldoende verlichting.

Tenslotte is het gedrag van sommigen vooral ook bepalend voor de toegankelijkheid voor anderen. Vaak worden obstakels als reclameborden onbedoeld in de loop geplaatst, staan fietsen of auto’s hinderlijk geparkeerd of overtreedt men storend de verkeersregels. We kunnen door de inrichting van de openbare ruimte dit gedrag maar voor een beperkt gedeelte positief beïnvloeden. We hopen dat de richtlijnen voor de fysieke buitenruimte een goed startpunt zijn om hiervoor aandacht te vragen.

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

Indeling kwaliteitsniveaus

Nijmegen heeft veel openbare ruimte. De wegen en het groen vormen de openbare ruimte. Het gaat over straten, voetpaden, fietspaden, parken en pleinen waar mensen zich verplaatsen, waar ze verblijven en elkaar ontmoeten.

De openbare ruimte is in te delen in verschillende typen van gebieden. Woongebieden, winkelcentra, bedrijventerrein en parken kennen specifieke eisen voor toegankelijkheid. In het beleidsplan “Geef ze de (Openbare) Ruimte” is ervoor gekozen om de stad op een basisniveau te onderhouden. Onder voorwaarden is het mogelijk wat extra’s te doen, bijvoorbeeld als visitekaartje van de stad, of wanneer bewoners zelf participeren in het onderhoud.

Voor toegankelijkheidsbeleid worden ook niveaus onderscheiden; basis, hoog en laag. De stad moet basaal toegankelijk zijn en op sommige plaatsen stellen we hogere normen.

Met de onderstaande plattegrond is de verdeling van Nijmegen voor de verschillende kwaliteitsniveaus in beeld gebracht.

Op de basiskaart zijn de gebieden **paars** gekleurd met veel voorzieningen. Hier wordt een hoog niveau van toegankelijkheid nagestreefd. De gebiedsgrenzen voor het hoge niveau zijn bepaald volgens de bestemmingsplannen.[3] Ook de route van de dichtstbijzijnde bushalte naar het aangegeven gebied moet goed toegankelijk zijn. Op die manier kan men vanaf de eigen woning met het openbaar vervoer reizen naar de voorzieningen die men wil bezoeken.

*3 **Paarse** kleur: De bestemmingen voor een hoog niveau zijn ‘(Winkel-)Centrum’, ‘Maatschappelijk’ en ‘Cultuur Maatschappelijk’, aangevuld met het hele stadscentrum. **Groene** kleur: Bestemmingen voor een laag niveau zijn de bestemmingen ’Bos’ en ‘Natuur’*

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

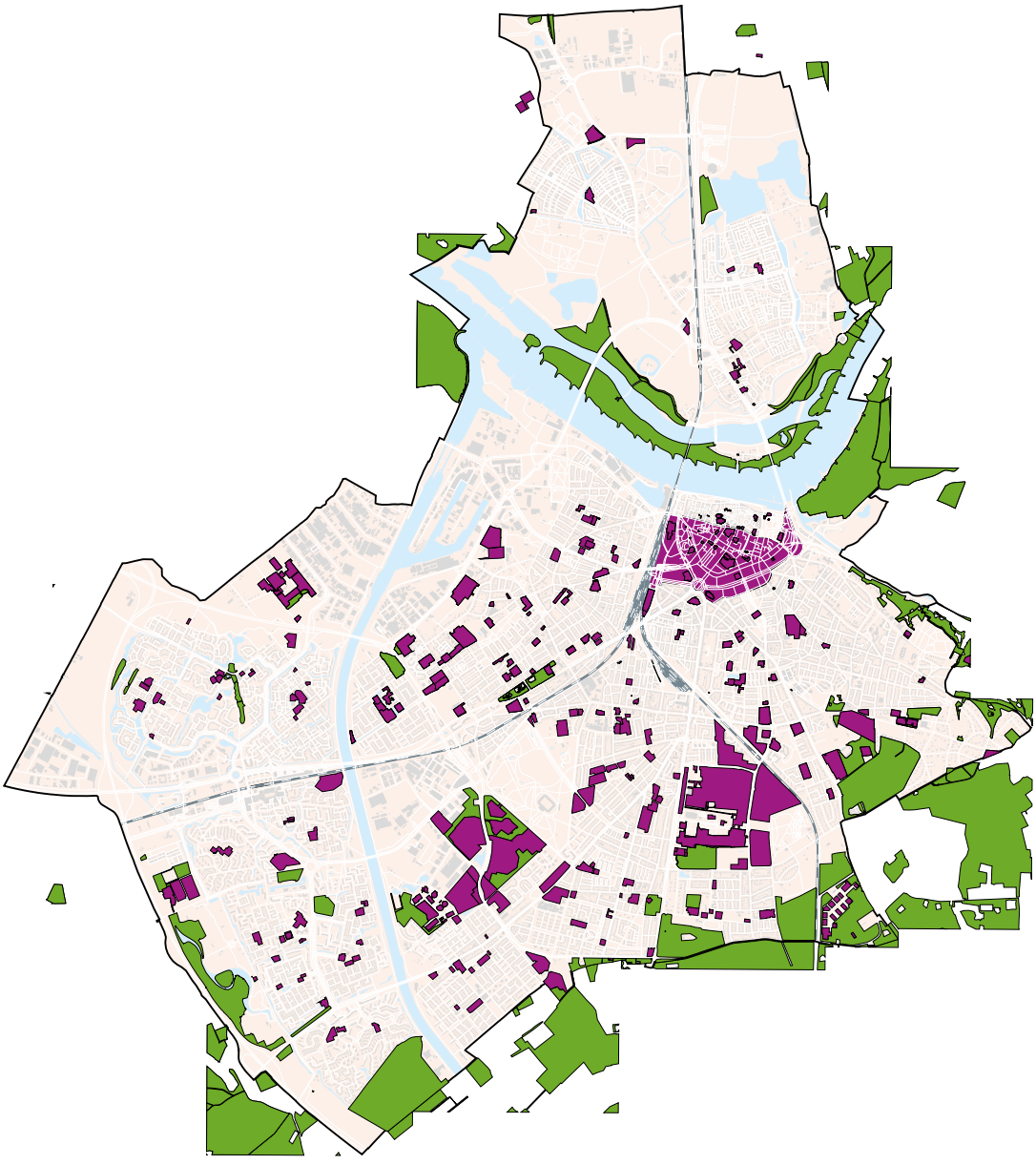

13

De gehele binnenstad kennen we een hoog niveau toe. Daar komen veel bezoekers en willen we het goed geregeld hebben. Een **groene** kleur geeft de gebieden aan met een laag niveau van toegankelijkheid.

De kaart dient als referentie voor het bepalen van het kwaliteitsniveau voor een bepaald plan of project. Het kwaliteitsniveau bepaalt de toegankelijkheidseisen die in het ontwerpproces worden nagestreefd. De kaart wordt ook opgenomen in het interactieve digitale handboek voor de openbare ruimte. Iedereen die aan de openbare ruimte werkt, gebruikt dit handboek als “naslagwerk”. Zo weet men waar welke eisen gelden.

Kwaliteitsniveau basis (geen kleur op plattegrond)

De basiskwaliteit geldt voor de hele stad. Overal moet de inrichting van de openbare ruimte zo zijn dat mensen met een functiebeperking ervan gebruik kunnen maken. In gebieden met de basis kwaliteit moeten looproutes daarom toegankelijk gemaakt worden voor mensen met een beperking. Woonwijken, buurtparken, pleinen, voetpaden en trottoirs vallen onder de basiskwaliteit.

Kwaliteitsniveau hoog (paarse kleur op plattegrond)

Het hoge kwaliteitsniveau kenmerkt zich door extra normen voor toegankelijkheid. Het gaat dan om extra aanpassingen bij de oversteek locaties, bredere looproutes, bredere opritjes, meer bankjes voor extra rustmogelijkheden en dus kortere loopafstanden. Deze kwaliteit wordt toegepast bij een gebied rondom een voorziening of een cluster van voorzieningen met een publiek aantrekkende werking. Het gaat hierbij om winkelcentra en sociale, culturele en maatschappelijke instellingen zoals bijvoorbeeld ziekenhuizen, theaters en wijkcentra. De looproute vanaf het dichtstbijzijnde openbaar vervoer hoort vanzelfsprekend bij het gebied met kwaliteitsniveau hoog.

Kwaliteitsniveau laag (groene kleur op plattegrond)

Een laag niveau heeft betrekking op ecologische gebieden, waarvan we bijvoorbeeld afgesproken hebben dat daar geen wegverharding aangebracht wordt. Vaak zijn deze gebieden geen eigendom van de gemeente.

In deze gebieden vinden we natuurbeleving nog belangrijker dan optimale toegankelijkheid. Voor toegankelijkheid wordt een beroep gedaan op de creativiteit van de bezoeker en eventueel een begeleider.

Toegankelijkheid als proces

De normen in dit handboek staan niet op zichzelf. Vooral de laatste jaren is er veel onderzocht en gecommuniceerd over de juiste inrichting van de buitenruimte. Het CROW, een landelijk instituut voor richtlijnen voor de openbare ruimte, heeft in 2014 de 'Richtlijn toegankelijkheid' opgesteld. Met een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van belangengroeperingen, zijn ambtenaren in Nijmegen hier samen mee aan de slag gegaan. Een goed voorbeeld van de gemeente Eindhoven is met de CROW-richtlijn en andere richtlijnen door deze werkgroep vertaald naar de specifieke normen voor de gemeente Nijmegen. Dit geeft een handzaam, maar ook algemeen overzicht. Voor details zullen de specialisten en bouwkundigen o.a. de gemeentelijk standaardmodellen, ook de CROW-publicatie en andere handboeken moeten blijven raadplegen.[4]

Dit beleid is bindend en werd door de Gemeenteraad vastgesteld. Toch is het helaas niet zo dat de hele stad binnen afzienbare tijd voldoet aan de normen. De capaciteit en het geld ontbreken om Nijmegen in zijn geheel meteen te "verbouwen" tot een optimaal toegankelijke stad. Toegankelijkheid kunnen we daarom beter zien als een proces door alle gebruikelijke aanpassingen aan de stad steeds 'volgens het boekje' uit te voeren. Zo wordt het steeds beter en is het niet veel duurder.

Daarbij gaat het dus om een stapsgewijze aanpak van de uitvoering. Het is de bedoeling dat de normen van dit handboek worden gehanteerd bij het ontwerpen van nieuwe situaties. Ook bij reconstructies en onderhoud van bestaande situaties geldt het handboek als uitgangspunt. Deze verbeteringen worden de komende jaren tot stand gebracht op basis van prioriteiten en met de beschikbare middelen. Door op deze wijze steeds uit te gaan van de normen bij projecten voor (her-)inrichting van de openbare ruimte werken we aan een steeds toegankelijker Nijmegen.

4 Een overzicht van de belangrijkste achtergrond literatuur achterin dit handboek.

Om de koers goed te borgen is het belangrijk om de verantwoordelijkheden in het proces te benoemen. Op die manier zijn rollen helder en kunnen fouten benoemd en verbeterd worden.

Beleid, visie en kaders	Programmamanager Openbare Ruimte
Project (planvorming)	Projectleider (Projectmanagement)
Ontwerp	Projectleider & Ontwerper (Projectmanagement)
Beheertoets	Wegbeheerder (Afdeling Stadsbeheer)
Project (voorbereiding en uitvoering)	Projectleider & Uitvoering (Aannemer Wijkservice)
Actualisatie beleid	Beleidsmedewerker

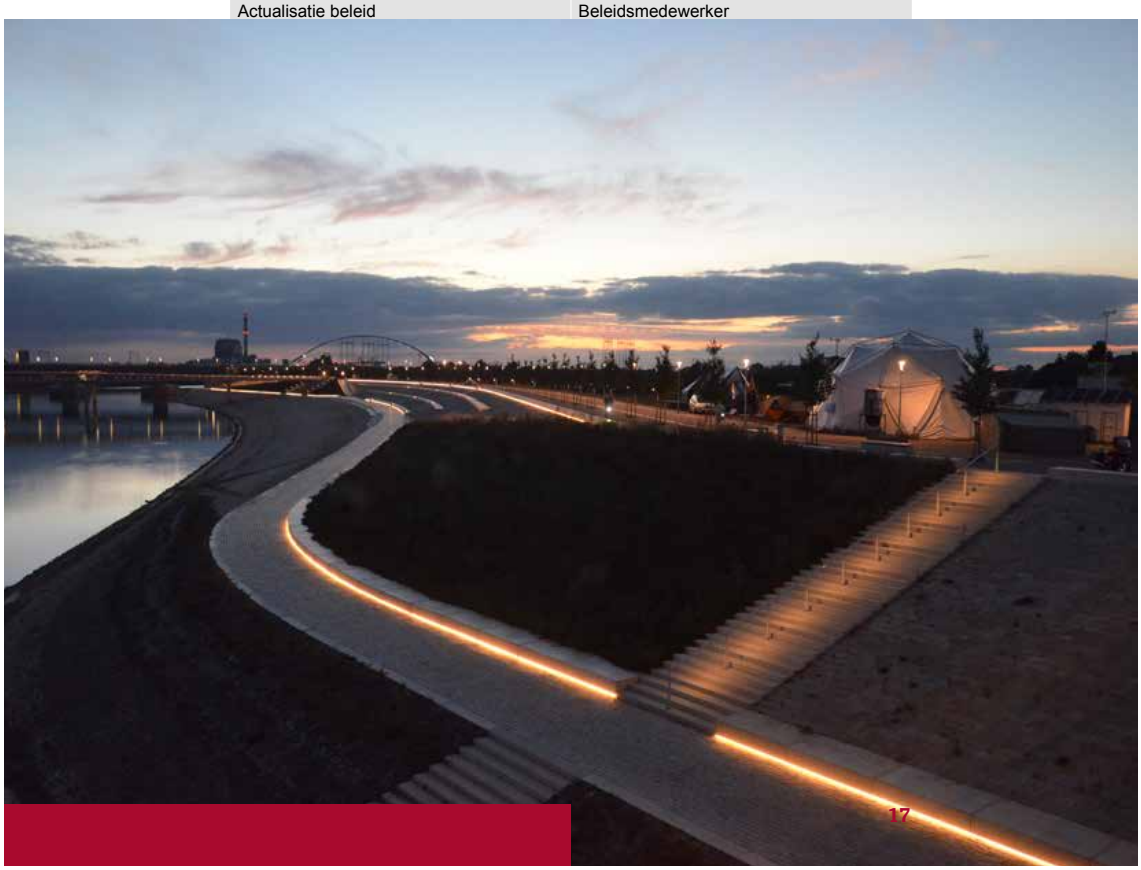

Normen

De normen hierna zijn als volgt ingedeeld:

8. Algemene normentabel toegankelijkheid:

Afspraken en maatvoering voor gewone woon- en gebruiksgebieden en eisen voor extra toegankelijkheid van openbare ruimte bij publiek aantrekkende voorzieningen. In de normentabel vinden we:

- Wat passen we toe in de openbare ruimte?
- De noodzakelijke afmetingen voor toegankelijkheid.
- Bijvoorbeeld: hoe breed, hoog of ruim moet het zijn voor een rolstoel of een scootermobiel?

9. Specifieke normen per onderdeel

Specifieke normen, voor bepaalde situaties of objecten in de openbare ruimte.

- Deze normen geven de aandachtspunten per onderdeel.
- Vaak wordt ook verwezen naar de algemene normentabel.
- Bij speciale objecten zoals een trap, parkeerplaats of routegeleiding zijn de maten opgenomen.

a Trottoir en voetpad
b Routegeleiding
c Voetgangers oversteek locatie
d Fietspad
e Plein
f Park
g Trap
h Helling
i Straatmeubilair
j Parkeerplaats
k Bushalte

Toelichting op de tabellen:
We volgen steeds dezelfde indeling in de tabellen volgens de aspecten:

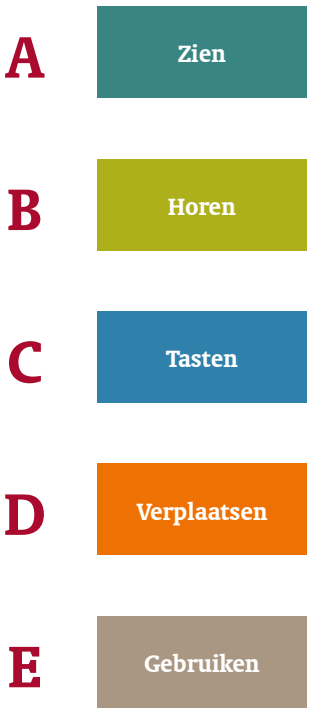

Normentabel toegankelijkheid

Basis kwaliteit: gewone woon- en gebruiksgebieden

A. Zien	**Verlichting**	Stadsverlichting is normaal gesproken 3 tot 5 Lux. Waar men zich goed moet kunnen oriënteren en bij obstakels in de looproute is een verlichting nodig van minimaal 50 lux. Bij te bedienen gebruiksobjecten 200 lux.
	Contrast	Bij hinderlijke objecten, overgangen en risicovolle situaties een contrast van minimaal LVR 30 met de omgeving. Bij objecten in de looproute contrast op een hoogte tussen 1,40 m en 1,60 m. Dit in ieder geval toepassen bij objecten bij gids- en geleidelijnen. LVR is Light Reflectance Value en een maat voor licht reflectie. Een LVR van 0 is perfect zwart en 100 is perfect wit. LVR1-LVR2 = 30 is een goed contrast en LVR1-LVR2 = 20 is een aanvaardbaar contrast.
	Letters tekens	Verkeerborden altijd volgens RVV (Regelement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990) Bewegwijzering volgens NBD-norm (Nationale Bewegwijzeringsdienst) Overige routeaanduiding met voldoende (kleur-)contrast. Letters en tekens groot genoeg, d.w.z. 5% van de kijkafstand en symbolen 9% van de kijkafstand.
B. Horen	**Rateltikkers**	In Nijmegen zijn rateltikkers toegevoegd aan voetgangersverkeerslichten.
C. Tasten	**Routegeleiding**	Looproute waar mogelijk markeren door gidslijnen, zoals bestaande muren of randen. Op looproutes bij een oversteek, bij verkeerslichten en bij bushaltes geleidelijnen en attentievlakken toepassen.
D. Verplaatsen	**Loopbreedte**	Vrije breedte van de looproute bij voorkeur minimaal 1,80 m en in ieder geval 1,50 m. Vrije breedte incidentele route mag 1,20 m zijn als er minder dan 20 m afstand te overbruggen is. Vrije breedte plaatselijke doorgangen (tussen paaltjes) minimaal 0,90 m.
	Hoogte boven	Vrije hoogte op plaatselijke onderdoorgangen (onder luifels, reclame e.d.) minimaal 2,60 m. Incidenteel bijvoorbeeld onder een verkeersbord 2,30 m.
	Loopoppervlak	Helling dwars op de looprichting afschot minder schuin dan 1:50. Stroefheid van loopoppervlak is minimaal 65 conform NEN 2873. Vlak loopoppervlak, dus onregelmatigheden minder dan 5 mm. Geen zachte ondergronden. Roosters e.d. maaswijdte roosters tussen 10 mm en 20 mm. Aandachtspunt: ligging van putten niet bij een invalidenoprit, ingangen of geleidelijn.
	Manoeuvreren	Manoeuvreerruimte voor rolstoelgebruikers: minimaal 1,50 m x 1,50 m. Manoeuvreerruimte voor scootermobielen: minimaal 2,10 m x 2,10 m.

Hoogteverschil	Helling in de looprichting minder dan 1:25. (dit wordt beschouwd als normaal “vals plat”) ■ Een hoogte kleiner dan 0,02 m is overbrugbaar met rolstoel – rollator. ■ Hoogteverschil tussen 0,02 m en 0,1 m: helling minder dan 1:10. ■ Hoogteverschil tussen 0,10 m en 0,25 m: helling minder dan 1:12. ■ Hoogteverschil tussen 0,25 m en 0,50 m: helling minder dan 1:16. ■ Hoogteverschil tussen 0,50 m en 1,00 m: helling minder dan 1:20. ■ Hoogteverschil groter dan 1,00 m: helling minder dan 1:25. Of anders alternatieve route of lift toepassen. Hellingen steiler dan 1:25 moeten voorkomen worden.
Oversteken afritjes	Afritjes voor oversteken bij kruispunten: trottoirs bij voorkeur voorzien van verlaagde trottoirbanden anders opritjes met helling minder steil dan 1:10 en een breedte van minimaal 1,80 m. Recht tegenover elkaar aanleggen. Bij een oversteek ook geleidelijnen en waarschuwingsmarkering aanbrengen (zie: standaard detail tekening gemeente Nijmegen). Aanbeveling: opritten voor woningen ook aanleggen met helling minder steil dan 1:10 (dan zijn deze ook bruikbaar als afritjes voor hulpmiddelen)
Oversteken vluchtheuvel	Maximale oversteeklengte korter dan 7 m bij een niet-geregelde oversteek Vluchtheuvel toepassen bij een grotere oversteek. De vluchtheuvel heeft een opstelruimte breder dan 2 m en loopvlak gelijk aan de rijbaan. Geleidelijnen en waarschuwingsmarkering op vluchtheuvel aanbrengen.
Scheiding fietspad	Scheiding tussen trottoir en fietspad met lage schuine rijwielpadbanden uitvoeren en in voldoende contrast (minimaal LVR 20)
Fietsluis	Fietssluis bij voorkeur niet toepassen. Bij een fietssluis is de afstand tussen de hekken breder dan 1,20 m, de overlap tussen de hekken minstens 0,60 m en de in- en uitgang ruimer dan 1,50 m.
Loopafstand rusten	Afstand tussen zitgelegenheden is locatieafhankelijk. Op drukke routes en in parken afstand tussen de bankjes of alternatieve zitgelegenheden minder dan 200 m.
Valbeveiliging	Bij minder dan 0,25 m hoogteverschil: duidelijk gemarkeerde opstaande rand van minstens 50 mm. Bij meer dan 0,25 m hoogteverschil: afscherming (balustrade / leuning) met een hoogte van 0,85 m tot 0,95 m. Tussenopeningen in afscherming minder dan 0,10 m (tussen de spijlen)
Fietspad breedte	Breedte fietspad één richting breder dan 2,00 m. Breedte fietspad twee richtingen breder dan 3,50 m. Minimale gebruiksruimte voor een fiets: 1,20 m.
Paaltjes fietspad	Absoluut proberen te voorkomen. Anders minimaal 1,20 afstand ertussen en duidelijk markeren als obstakel.

E. Gebruiken	**Loopsnelheid**	Voetgangerslicht afstemmen op een verplaatsingssnelheid van minder dan 0,8 m/s.
	Herkenbaar	Gebruiksobjecten uitvoeren in karakteristieke, uniforme en herkenbare kleuren en vormgeving.
	Bedienings-knop verkeers-lichten	Bedieningsknop voetgangerslicht op 1,00 m hoogte (in ieder geval tussen 0,90 m en 1,20 m) Bedieningsknop uitvoeren in signaalkleur (grote knop) en met optische terugmelding. Bedieningsknop plaatsen in de looprichting aan de paal.
	Trappen	Specifieke maatvoering trappen staan bij dit onderdeel in aparte tabel.
	Helling (-baan)	Maatvoering helling (-baan) staan bij dit onderdeel in aparte tabel.
	Gebruiks-object met bediening	Gebruiksobject met bediening: onderrijdbaar, dus opstelruimte onder b x h minimaal 0,90 m x 1,40 m. Afstand bedieningselement tot de muur of ander object minimaal 0,50 m. Manoeuvreer ruimte bij objecten met bediening voor scootermobiel 2,10 m x 2,10 m. Hoogte bedieningselementen op gebruiksobjecten tussen 0,90 m en 1,20 m. Hoogte van informatie tussen 1,40 m en 1,60 m.
	Bankje	Zithoogte zitelementen tussen 0,45 m en 0,55 m (liefst met rugleuning en armleggers) Zitdiepte zitelement minimaal 0,40 m, breedte minimaal 0,55 m per persoon tussen armleggers.
	Tafel	Werkbladhoogte (tafels e.d.) 0,80 m. Vrije ruimte onder tafels minimaal 0,75 m over een diepte van meer dan 0,50 m. Vrije breedte voor rolstoel naast bankje of tafel minimaal 1,20 m.

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

Hoge kwaliteit (extra normen)

A. Zien	**Obstakels: aan de kant!**	Uitstallingen (reclameborden enz.) buiten de 2,00 m brede looproute plaatsen en in ieder geval niet op gids- en geleidelijnen.
C. Tasten	**Route-geleiding**	Looproutes worden waar mogelijk gemarkeerd door een gidslijn. Druk bezochte routes op locaties zoals het station en bushaltes worden gemarkeerd door geleidelijnen.
D. Verplaatsen	**Loopbreedte**	Vrije breedte voetpaden en trottoirs minimaal 1,80 m.
		Drukke winkelstraten uitgaan van een breedte van 2,40 m tot 4,00 m.
	Oversteken opritjes	Ter hoogte van de toegang van publiek aantrekkende voorzieningen alle trottoirs voorzien van opritjes (zie: standaard detail tekening voor op- en afritjes gemeente Nijmegen) Nog beter is natuurlijk het toepassen van lage stoepbanden in drukke centra.
	Rusten	Afstand tussen zitgelegenheid minder dan 200 m op veelgebruikte drukke routes.
E. Gebruiken	**Rusten**	Toepassen van een geschikt ouderenbankje in omgeving met veel ouderen.

Specifieke normen per onderdeel

Trottoir en voetpad

A. Zien	**Verlichting**	Voor eventuele extra verlichting zie de normentabel.
	Contrast	Objecten in de looproute zijn volgens de normen voor contrast goed zichtbaar.
	Tekens	Voor tekens uitgaan van RVV, NBD en gemeente-normen.
C. Tasten	**Routegeleiding**	Waar mogelijk gidslijnen toevoegen bij ontwerp en inrichting. Op gevaarlijke plaatsen geleidelijnen aanbrengen en deze laten aansluiten op de aanwezige gidslijnen.
D. Verplaatsen	**Loopruimte**	Voldoende breed (minimaal 1,50 m maar liefst 1,80 m) Een doorgang korter dan 20 m mag smaller (1,20 m) Bij paaltjes: minimale tussenruimte voor rolstoel 0,90 m.
	Loophoogte	Hoogte doorgang hoog genoeg (hoger dan 2,60 m, incidenteel 2,30 m)
	Loopoppervlak	Bij helling de norm toepassen voor hoogteverschillen. Afschot dwars op looprichting niet schuiner dan norm. Oppervlak voldoende stroef, zie norm. Onregelmatigheden op oppervlak onder de norm (minder dan 5 mm) Geen zachte ondergrond toepassen. Roosters niet te grote maaswijdte (minder dan 20 mm)
	Obstakels	Geen obstakels en putten bij gids- en geleidelijnen.
	Manoeuvreren	Bij hekjes enz. rekening houden met de norm voor manoeuvreerruimte rolstoel (1,50 m x 1,50 m)
	Oversteken afritjes	Kruispunten oversteekbaar met manoeuvreerruimte voor scootermobiel (2.10 m x 2,10 m) Gebruik bestaande opritten creatief.
	Scheiding	Scheiding tussen trottoir en fietspad liefst met lage schuine rijwielbanden uitvoeren.
	Fietssluis	Fietssluis aanleggen volgens de normen.
E. Gebruiken	**Valbeveiliging**	Adequate valbeveiliging afhankelijk van potentiële valhoogte.
	Werkzaam-heden	Bij werkzaamheden op trottoir duidelijke afbakening vóór, naast en achter de werkzaamheden (bijvoorbeeld een hek, geen lint) én een tijdelijke afrit aanbrengen.

Voetpad en trottoir (hoge kwaliteit)

A. Zien	**Routegeleiding**	Goede gids- én geleidelijnen naar de voorzieningen.
C. Tasten	**Loopbreedte**	Vrije breedte voetpaden en trottoirs voldoende voor passeren twee rolstoelen e.d. (breder dan 1,80 m) Vrije breedte looproute winkelstraat meer dan 2,40 m en liefst breder, zeker als het er druk is.
D. Verplaatsen	**Oversteken afritjes**	In alle trottoirs afritjes na steeds een beperkte afstand; bij voorkeur lage trottoirbanden toepassen.
E. Gebruiken	**Loopafstand**	Let op: beperkte afstand tussen zitgelegenheden (200 m)

Routegeleiding

Gidslijnen zijn doorlopende en tastbare randen die normaal al aanwezig zijn in de ruimte. Het gaat bijvoorbeeld om een trottoirband, een muur, plantsoenrand of goot. Een gidslijn heeft bij voorkeur een goed contrast ten opzichte van de omgeving. Blinden en slechtzienden volgen gidslijnen als looproute.

Geleidelijnen zijn speciaal aangebrachte geribbelde straattegels die de looprichting aangeven op belangrijke routes of bij gevaarlijke punten. Geleidelijnen leiden dan naar gidslijnen.
Een waarschuwingsmarkering (gele tegels met noppen) duiden gevaar aan, bijvoorbeeld bij een oversteek.
Verder kennen we attentievlakken; een onderbreking zonder reliëf van geleidelijnen om een richtingverandering aan te geven.

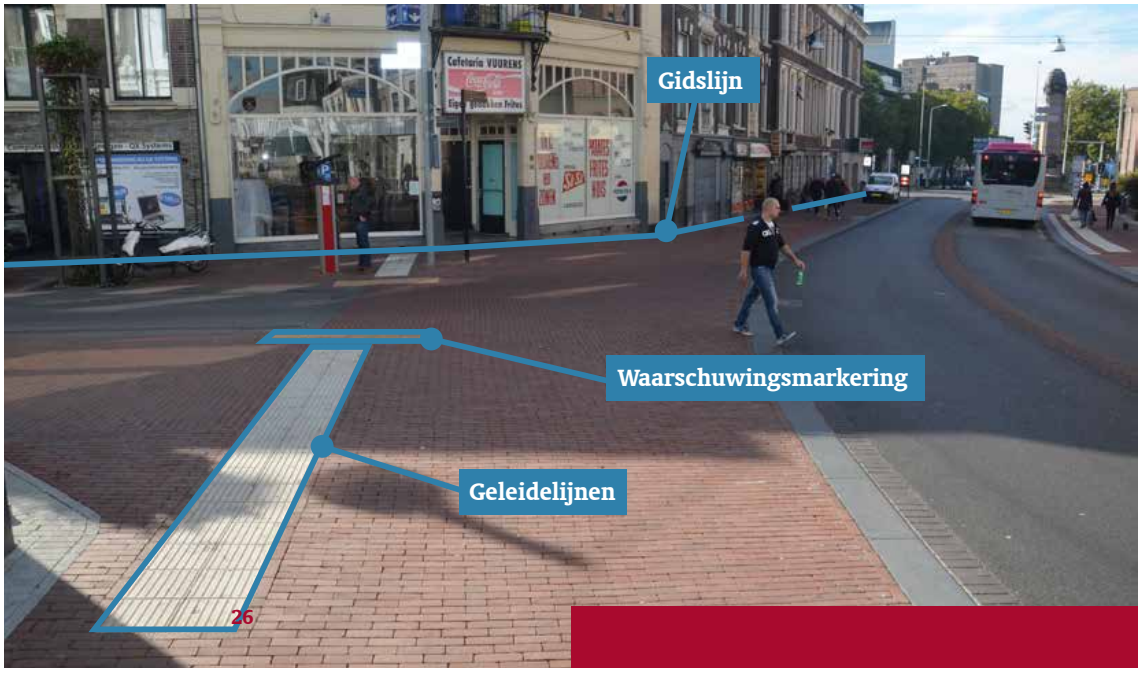

C. Tasten	**Routegeleiding**	Uitgaan van gidslijnen, en daar waar een belangrijke route beter aangeduid moet worden geleidelijnen toevoegen. Een waarschuwingsmarkering en zo nodig geleidelijnen in ieder geval bij bushaltes, trappen, bij afritjes en bij een gevaarlijke oversteek.
	Gidslijn	Verschil in profiel of textuur voelbaar met voet of stok bij voorbeeld bij lijngoot of plantsoenrand. Hoogteverschil minimaal 25 mm bij bijvoorbeeld stoeprand of plantsoenband.
	Geleidelijn	Breedte ribbelprofiel in looprichting: 0,30 m. Een breedte van 0,60 m kan toegepast worden op onveilige plek. Minstens een lengte van: 1,20 m. Zo min mogelijk van richting veranderen. Materiaal in contrastkleur met omgeving. Minimaal 0,60 m obstakelvrije ruimte weerzijden.
	Aansluiting geleidelijn op gidslijn	Parallel: op afstand 0,60 m met 0,60 m overlap. Haaks: op 0,30 m eindigen voor begin gidslijn. Minder duidelijke gidslijnen als lijngoten met alleen een andere textuur: aankondigen met waarschuwingsmarkering.
	Attentievlak	Lengte en breedte: 0,60 m. Bij richtingverandering groter dan 15 graden en op kruispunten. Geen reliëf en kleur is hetzelfde als omliggende bestrating.
	Waar-schuwings-markering	Eventueel een extra attentievlak tussen geleidelijn en waarschuwingsmarkering van 0,30 m. Breedte van vlak in looprichting 0,60 m. Lengte van vlak dwars op looprichting minstens 0,60 m. Gele kleur contrasterend met omgeving. Afstand tot obstakel 0,30 m (bij spoorweg 0,60 m)
	Object-markering	Bij objectmarkering (voor informatiezuil, balie, betaalpunt, incheckpunt, etc.): gemarkeerd vlak van 0,60 m x 0,60 m. Afstand tot informatiepunt: 1,20 m. Oppervlakte verschilt visueel, tactiel en eventueel akoestisch
	Meer info	Zie voor maatvoering van routegeleiding ook standaard detail tekening Gemeente Nijmegen.

Voetganger oversteek locatie

A. Zien	**Verlichting**	Zie voor zo nodig extra verlichting de normentabel.
	Tekens	Voor tekens uitgaan van RVV-, NBD en gemeentenormen.
B. Horen	**Rateltikkers**	Rateltikkers bij verkeerslichten op kruisingen met voetgangers.
C. Tasten	**Routegeleiding**	Bij belangrijke looproutes worden extra geleidelijnen en waarschuwingsvlakken toegepast.
D. Verplaatsen	**Loopruimte**	Afritjes bij verkeerlicht voor voetgangers recht tegenover elkaar in trottoirbanden. Afritjes 1,80 m of breder. Manoeuvreerruimte voor scootermobielen aanhouden. Doorgang van een vluchtheuvel niet smaller dan de breedte van de oversteek. Voldoende opstelruimte op vluchtheuvel in oversteekrichting (2,00 m)
	Loopoppervlak	Alle normen voor loopoppervlak zijn van toepassing (bijv.: helling afritjes, geleidelijnen, waarschuwingsmarkeringen, dwars afschot, stroefheid, vlakheid en maaswijdte roosters). Loopvlak van een vluchtheuvel moet vlak zijn en dus gelijk aan rijbaan.
E. Gebruiken	**Verplaatsing snelheid**	Voetgangerslicht afstemmen op een verplaatsingssnelheid van minder dan 0,8 m/s.
	Bediening	Bedieningsknop in signaalkleur en in looprichting aanbrengen. Niet aan de zijkant van de paal. Hoogte 1,00 m (tussen 0,90 m en 1,20 m)

Voetganger oversteek locatie (hoge kwaliteit)

Kwaliteitsniveau hoog	Bij een oversteek locatie met een hoge intensiteit van voetgangers wordt de oversteek altijd gemarkeerd door middel van geleidelijnen, waarschuwingsmarkering, inclusief de vluchtheuvels. Er kunnen extra faciliteiten voor bediening en voor oversteek-ondersteuning aangebracht worden.

WACHT OP
GROEN
afritjes
29

Fietspad

A. Zien	Verlichting	Zie voor de nodige extra verlichting de normentabel.
	Visuele markering	Fietsroutes en daarop aanwezige objecten moeten visueel door voldoende contrast gemarkeerd zijn.
	Tekens	Voor tekens uitgaan van RVV-, NBD en gemeente-normen.
D. Verplaatsen	Vrije ruimte	Breedte fietspaden is voldoende om met twee fietsen naast elkaar te fietsen. Minimaal 2,00 m één richting en 3,50 m voor twee richtingen.
		Paaltjes absoluut proberen te voorkomen! Wanneer echt nodig, dan goed markeren en met voldoende tussenruimte (minimaal 1,20 m)
	Oppervlak	Niet te steil (helling is minder dan 1:25)
E. Gebruiken	Gebruiks-ruimte	De minimale gebruiksruimte voor één fiets is 1,20 m.
N.B.		Het onderdeel fietspaden is opgenomen om de toegankelijkheid van gehandicaptenvoertuigen te waarborgen. Er is geen rekening gehouden met extreem brede fietsvoertuigen. In Nijmegen worden fietswegen en fietsstroken uitgevoerd in rood asfalt en volgens de richtlijnen van de nota “Nijmegen duurzaam bereikbaar.”

Plein

A. Zien	**Verlichting**	Voor de nodige extra verlichting zie de normentabel.
	Visuele markering	Objecten in de looproute zijn zichtbaar door het voldoende contrast op de juist hoogte.
		Looproute markeren door gidslijnen van visueel waarneembaar afwijkende bestrating (hoogteverschil, contrast, kleur of materiaal).
	Tekens	Voor tekens uitgaan van RVV-, NBD- en gemeente-normen.
C. Tasten	**Route-geleiding**	Looproute markeren door tastbare gidslijnen. Bij veel gebruikte routes of gevaarlijke punten ook geleidelijn toepassen.
D. Verplaatsen	**Loopruimte**	Vrije breedte looproutes breder dan 2,40 m wanneer er veel mensen passeren.
		Voldoende vrije hoogte bij onderdoorgangen (onder luifels, reclames, enz.)
		Draairuimte manoeuvreerruimte voor scootermobiel aanhouden (bijvoorbeeld aan begin van een helling)
		Gidslijnen en geleidelijnen mogen niet onderbroken worden door putdeksels, fietsklemmen, voertuigen of andersoortige objecten.
		Bij voorkeur verlaagde trottoirbanden en bij gevaarlijke situaties geleidelijnen en waarschuwingsmarkeringen plaatsen.
	Loopoppervlak	Natuurlijke helling niet te steil in looprichting (minder dan 1:25)
		Verder alle normen voor loopoppervlak van toepassing (bijv: hellingen, afritjes, dwars afschot, stroefheid, vlakheid, harde ondergrond en maaswijdte roosters)
	Loopafstand	Minimaal één zitgelegenheid creëren. Op grotere pleinen: minimaal om de 200 m een mogelijkheid om te zitten. Bij pleinen met veel ouderen zitgelegenheid met rugleuning én armleuningen of specifiek straatmeubilair voor ouderen
E. Gebruiken	**Bankjes**	Bij pleinen met veel ouderen zitgelegenheid met rugleuning én armleuningen of specifiek straatmeubilair voor ouderen. Afvalbakken niet op de looproute.

Park

A. Zien	**Verlichting**	Stadsparken worden in Nijmegen om ecologische redenen in principe niet verlicht
C. Tasten	**Route-geleiding**	Natuurlijke gidslijnen. Duidelijke padafscheiding.
D. Verplaatsen	**Loopruimte**	Breedte looproute minimaal 2,00 m. Onder een route wordt verstaan een pad heen en terug en een rondgang door het park. Vrije breedte plaatselijke doorgangen minimaal 0,90 m (bijvoorbeeld tussen de paaltjes) Breedte gecombineerd fiets-, wandel- en rolstoelpad is minimaal 3,00 m.
	Loopafstand	Om de 200 m zitgelegenheid creëren in verharde ondergrond
	Loopoppervlak	Een stabiele, gelijkmatige halfverharding of asfalt met een fijnkorrelige bovenlaag waarop geen water blijft staan. Geldt voor een route voor iedereen.
	Valbeveiliging	Adequate valbeveiliging bij hoogteverschillen
E. Gebruiken	**Een route voor iedereen**	Realiseren van minimaal één route door het park die over de gehele lengte goed toegankelijk is. De kwaliteit van deze toegankelijke route moet voldoen aan minimaal de basiskwaliteit.
	Groen	Geen overhangende takken op de looproute

33

Gevisualiseerde maatvoering van een trap

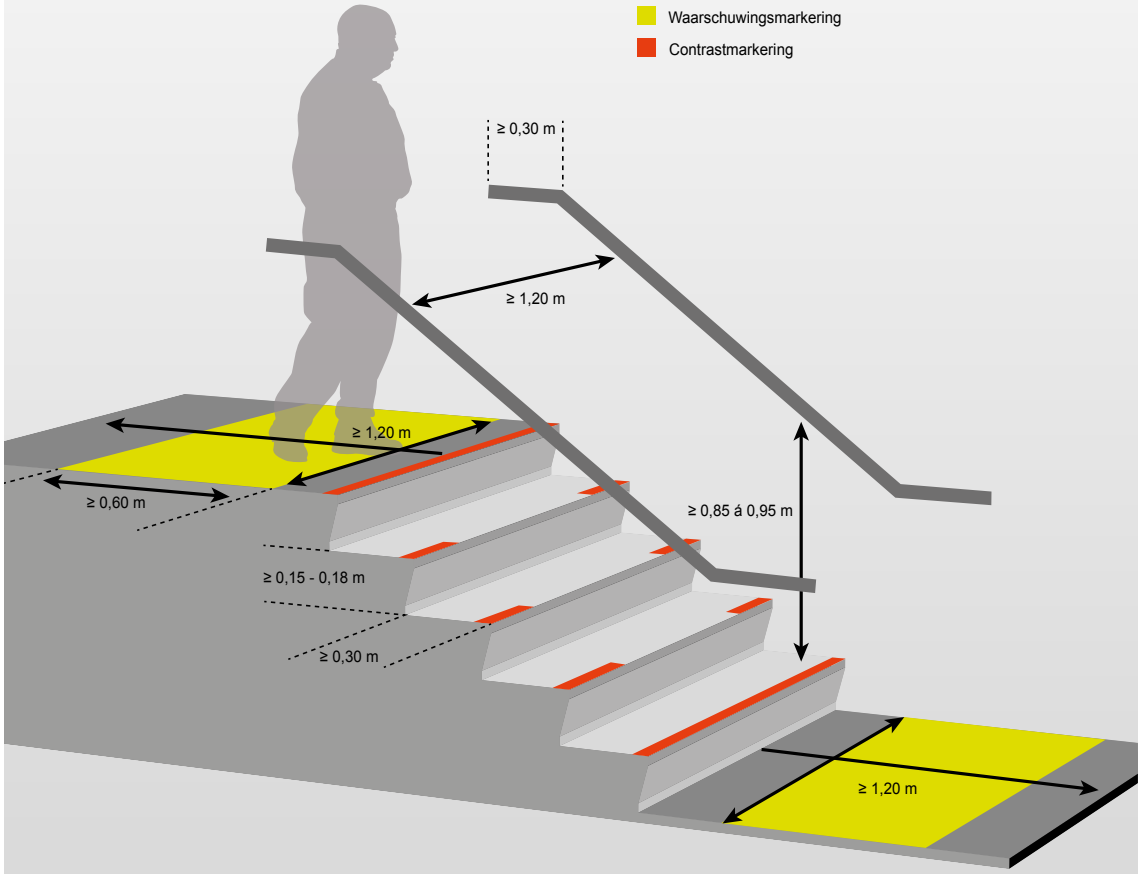

Trap

A. Zien	**Verlichting**	Zie voor de nodige extra verlichting de normentabel.
	Visuele markering	Visuele markering onder en boven aan de trap en op iedere trede.
C. Tasten	**Route-geleiding**	Een gidslijn of geleidelijn naar onderzijde en aan bovenzijde van trap. Waarschuwingsmarkering boven en onder aan trap.
D. Verplaatsen	**Loopruimte**	De juiste maatvoering van treden, leuningen, de hoogte boven de trap en de manoeuvreer ruimte boven en onder de trap (zie: onderstaande tabel)
	Hoogte-verschillen	De juiste maatvoering van de treden.
	Loopoppervlak	Alle normen voor loopoppervlak zijn van toepassing (bijv: helling afritjes, dwars afschot, stroefheid, vlakheid, hard en maaswijdte roosters).
	Loopafstand	Bij grote hoogteverschillen de trap opdelen met tussenliggende bordessen.
	Valbeveiliging	Leuningen met de juiste maatvoering en stevigheid. De leuning is vrij omvatbaar.

Trap (uitvoering en maatvoering)

Visuele markering	■ Aantrede (is horizontale oppervlakte) van de bovenste en onderste trede markeren met kleurcontrast. ■ Bovenste en onderste trede over de gehele breedte markeren. ■ Bovenkant overige treden markeren met een strook van 0,30 m lengte vanuit de wand.
Geleiding	■ Strook waarschuwingsmarkering bovenaan en onderaan de trap van minimaal 0,60 m breedte. ■ Trap moet vindbaar zijn via gidslijn of geleidelijnen. Geleidelijn loopt onderaan de trap naar linkerzijde, bovenaan de trap naar rechterzijde.
Loopruimte	■ Vrije breedte tussen de leuningen minimaal 1,20 m. ■ Vrije hoogte boven trap minimaal 2,50 m. ■ Vrije ruimte voor begin en eind van de trap meer dan 1,20 m x 1,20 m.
Maat treden	■ Optrede minder dan 0,18 m (is verticale hoogte trede) ■ Aantrede dieper dan 0,30 m (is horizontale diepte van trede) ■ Aantrede + 2 x de optrede is tussen 0,60 m en 0,65 m.
Loopafstand	■ Vuistregel: bij elke 1,80 m hoogteverschil een bordes van minimaal 1,20 m x 1,20 m.
Valbeveiliging leuning	■ Leuningen aan beide zijde van de trap. ■ Hoogte van de leuning is tussen 0,85 m en 0,95 m. . ■ Diameter van de leuning is tussen 30 tot 50 mm en vrij omvatbaar. ■ Belastbaarheid leuning tenminste 2000 N (200 kg) ■ Afstand tussen openingen in afscherming minder dan 100 mm. ■ Leuningen laten doorlopen op bordessen en bij het begin en einde van de trap voorbij eerste en laatste optrede met de lengte van de aantrede (Leuningen onder en boven dus zeker 30 cm door laten lopen)

Helling

A. Zien	**Verlichting**	Zie voor de nodige extra verlichting de normentabel.
C. Tasten	**Routegeleiding**	Helling moet vindbaar zijn via gidslijn of geleidelijn.
D. Verplaatsen	**Loopruimte**	Leuningen zoals bij trap. Zie ook maatvoering hieronder. Vrije hoogte zoals bij trap. Manoeuvreer ruimte boven en onder de helling groot genoeg voor scootermobiel.
	Hoogte-verschillen	Hellingshoek afhankelijk van het te overbruggen hoogteverschil volgens de normen. Eventueel een bordes toepassen om hoogteverschil in delen te overbruggen volgens de norm.
	Loopoppervlak	Verder alle normen voor loopoppervlak van toepassing (bijv.: helling afritjes, dwars afschot, stroefheid, vlakheid, hard en maaswijdte roosters)
	Loopafstand	Per 0,50 m hoogteverschil een bordes toepassen.
	Valbeveiliging	Valbeveiliging volgens de normen.
		Leuning volgens de norm.

Helling (uitvoering en maatvoering)

Loopruimte	■ Vrije breedte tussen de leuningen breder dan 1,20 m.. ■ Vrije hoogte boven helling meer dan 2,60 m ■ Vrije ruimte aan het begin en aan het eind van de helling groter dan 2,10 m x 2,10 m.
hoogteverschil	■ Hoogteverschil en hellingshoek volgens de normentabel. ■ Bij elke 0,50 m hoogteverschil een bordes van minimaal 1,20 m breed x 1,50 m lang bij een rechte hellingbaan.
Valbeveiliging	■ Hoogte leuning tussen 0,85 m en 0,95 m. ■ Diameter leuning 30 tot 50 mm en vrij omvatbaar. ■ Belastbaarheid leuning meer dan 2000N (200 kg). ■ Afstand tussen openingen in afscherming minder dan 100 mm.

Tekening maatvoering helling

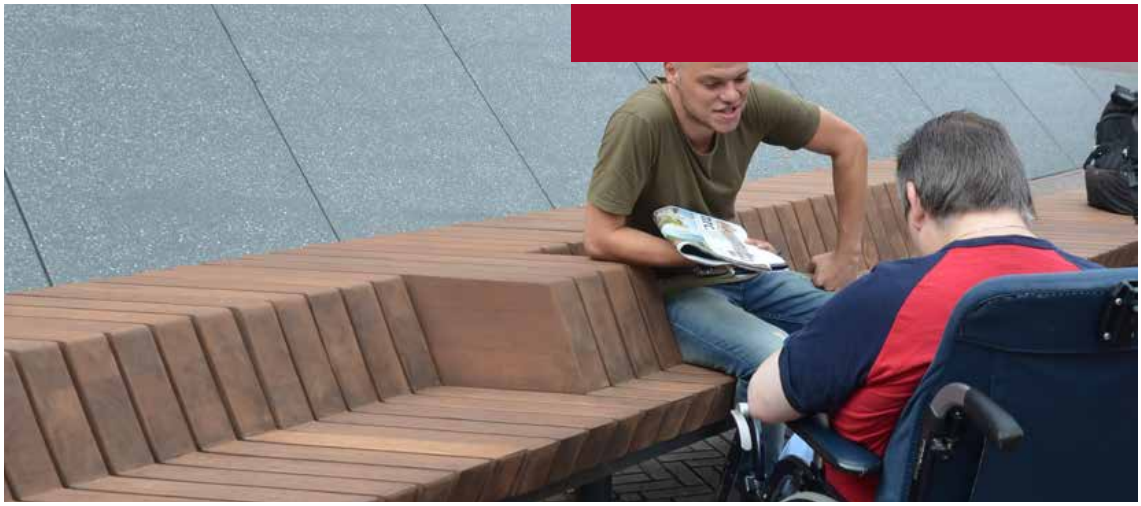

Straatmeubilair

A. Zien	**Verlichting**	Zie voor de nodige extra verlichting de normentabel. Objecten in de looproute zijn door voldoende contrast zichtbaar op de juiste hoogte volgens de normen.
C. Tasten	**Route-geleiding**	Gidslijnen of eventueel geleidelijnen naar gebruiksobjecten. Deze zo nodig aangeven met objectmarkering bij bedieningsobjecten en informatiepunten. Scherpe hoeken en randen vermijden in de vormgeving van objecten in de looproute en gebruiksobjecten. Objecten, zoals afvalbakken, buiten looproute plaatsen.
D. Verplaatsen	**Paaltjes**	Objecten zoals paaltjes en betonnen bollen bij voorkeur niet toepassen. Paaltjes hoger dan 0,70 m en bij voorkeur 0,90 m. Bollen en paaltjes in contrasterende kleur (wit) Voldoende doorgang tussen paaltjes, in ieder geval 0,90 m.
E. Gebruiken	**Gebruiks-ruimte**	Vrije verharde ruimte voor plaatsen van rolstoel naast of tegenover een zitelement of tafel minimaal 1,20 m.
	Gebruiks-hoogte	Gebruiksobjecten met bediening zijn onderrijdbaar met manoeuvreer ruimte voor scootermobiel. Zie: normen voor maatvoering van straatmeubilair, informatievoorziening en bedieningselementen.
	Herken-baarheid	Gebruiksobjecten goed zichtbaar uitvoeren in karakteristieke en daarmee herkenbare kleur en vormgeving. Bedieningsobjecten met grote knoppen in signaalkleur.
	Specifiek meubilair	In gebieden met veel ouderen en bij extra toegankelijkheid specifiek meubilair voor senioren toepassen (hogere zithoogte, rechte zithouding, armleuningen, enz.: assortiment gemeente)
	Maatvoering	Maatvoering zie normentabel.

Parkeerplaats

A. Zien	**Verlichting**	Zie voor de nodige extra verlichting de normentabel.
	Tekens	(conform RVV) Parkeerplaats aanduiden met verkeersbord E6; bord is goed zichtbaar vanaf de rijbaan.
D. Verplaatsen	**Loopruimte**	Parkeerplaats en eventueel parkeerautomaten moeten bereikbaar zijn via looproutes die aan de gestelde normen voldoen.
	Hoogte-verschillen	In- en uitstapruimte op straatniveau.
	Valbeveiliging Gebruiksruimte	Gehandicaptenparkeerplaatsen langs water zijn mogelijk, mits vrije breedte minimaal 1,20 m en de juiste valbeveiliging aanwezig is. Aandachtspunt: bij lange rij parkeerplaatsen een oprit creëren zodat een rolstoelgebruiker direct van de weg het trottoir op kan.
E. Gebruiken	**Parkeer-automaat**	Voor maatvoering parkeerautomaat zie normen voor bedieningselementen.
	Gratis	N.B. parkeren met een gehandicapten-parkeerkaart op invalideparkeerplaats is in Nijmegen gratis.
Maatvoering	**Gehandicapten parkeerplaats**	■ Afmetingen gehandicaptenparkeerplaats 3,50 m x 6,00 m of anders gelijk aan de diepte van de rest van de rij. Lengte 7,50 m voor achter uitstappen. ■ Voorzien van bord (RVV) E6 zichtbaar vanaf rijbaan.
		Zie voor maatvoering van parkeerplaats ook standaard detail tekening Gemeente Nijmegen.

Bushalte

A. Zien	**Verlichting**	Zie voor de nodige extra verlichting de normentabel. Op perron minimaal 10 Lux, in abri (‘bushuisje’) 50 Lux.
	Visuele markering	Instapplaats markeren door kleurcontrast met bij achterdeur rolstoeltegel, en bij de voordeur instaptegel. Perronrand markeren door kleurcontrast: afwisselend witte en zwarte tegels (is wettelijk)
	Visuele relatie	Halteaanduiding en informatieborden op minimale vrije onderloophoogte
	Tekens en borden	Normen voor tekens voor informatieborden uit de algemene normentabel.
C. Tasten	**Routegeleiding**	Route naar instapplaats markeren met geleidelijn (ribbelprofiel) Voor instapplaats een waarschuwingsvlak (noppenprofiel)
D. Verplaatsen	**Loopruimte**	zie: Normentabel

Bushalte (uitvoering en maatvoering)

Bushalte Maatvoering	**Maten perron**	■ Lengte van bus perron minimaal 8,00 m. ■ Vrije breedte halteplaats minimaal 1,50 m. ■ Afstand tussen voordeur en achterdeur 5,70m. ■ Vrije manoeuvreerruimte voor in- en uitstapplaats minimaal 1,50 m x 1,50 m.
	Hoogteverschil	■ Hoogteverschil tussen busbaan en halteplaats: 0,18 m. ■ Hoogteverschil tussen voertuig en halteplaats minder dan 20 mm. Nijmegen kent ‘kniel’-bussen en een uitschuifbare rolplank bij de achterdeur. ■ Hoogteverschil tussen halteplaats en straat overbruggen met helling (zie eisen helling).
	Abri (bushokje)	■ Abri biedt bescherming tegen regen en wind. ■ Het heeft de voorkeur een Abri aan te brengen, en anders een zitgelegenheid met rugleuning en armsteunen. ■ Abri is minimaal1,40 m breed en 0,90 m diep. ■ Vrije hoogte in abri is minimaal 2,30 m. ■ Vrije diepte zitje minimaal 0,30 m. ■ Zithoogte zitje tussen 0,45 en 0,50 m. ■ Voorzieningen minstens 1,20 m uit de perronrand. ■ Aandachtspunt: let op locatie lichtmast niet ter hoogte van instap.
		Zie voor maatvoering van bushaltes ook standaard detail tekening Gemeente Nijmegen.

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

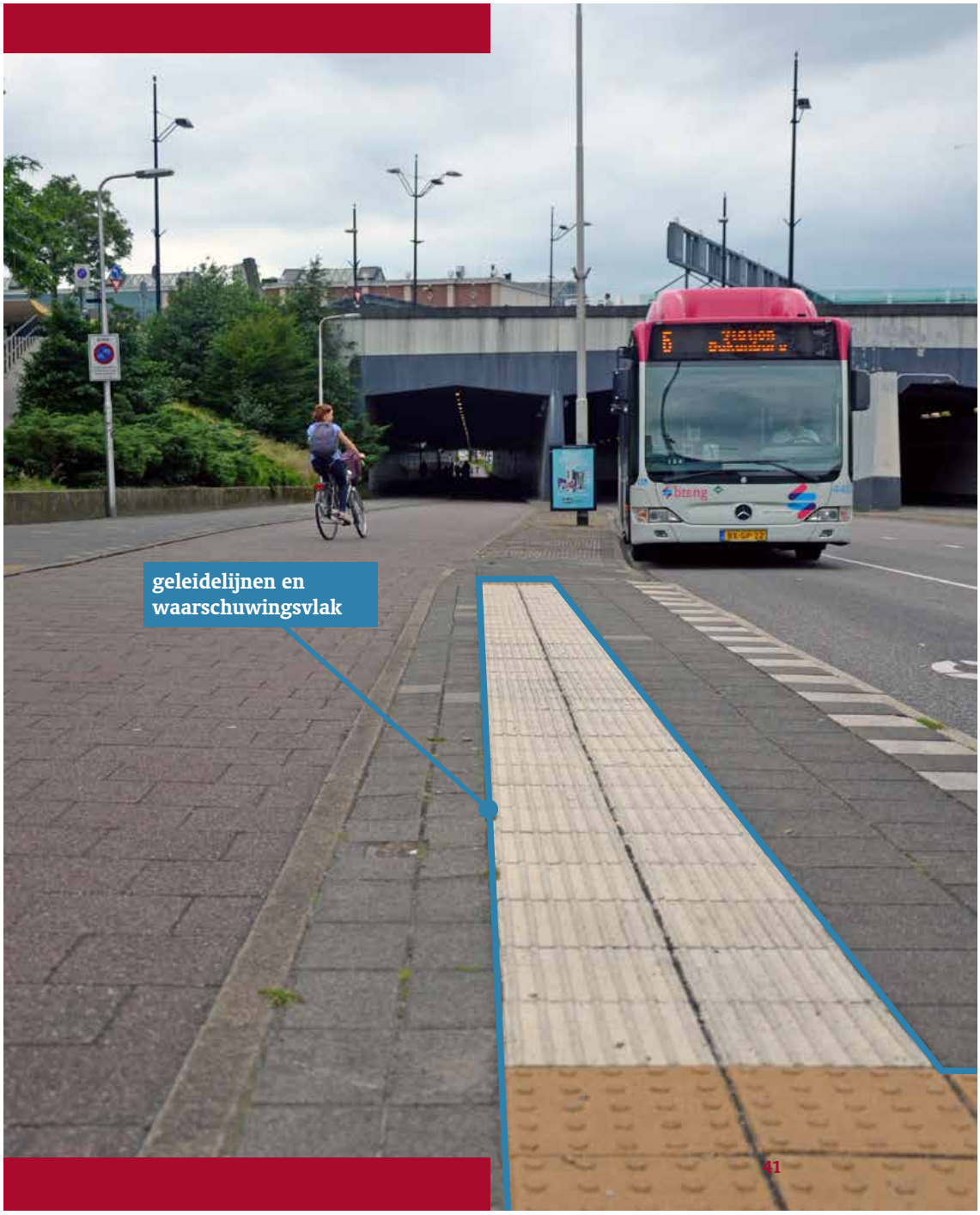

Meer informatie

De volgende publicaties geven meer gedetailleerde informatie:

- **Richtlijn toegankelijkheid CROW publicatie 337**
  Uitgever: CROW, 21 januari 2014
  ISBN:9789066286337

- **Handboek voor Toegankelijkheid**
  Maarten Wijk
  Uitgever: Bim Media BV, oktober 2012
  ISBN 9789012585057

- **Zicht op Ruimte**
  Berry den Brinker, Atja Apituley en Jeroen Smeets
  Uitgever: Stichting SILVUR, januari 2014,
  ISBN 9789082150407

- **Standaard detailboek projecten afdeling gemeente Nijmegen**
  Gemeente Nijmegen – interne communcatie

De projectgroep v.l.n.r.:

Vervangen door witte tegel
43

Colofon

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

SENIORENRAAD NIJMEGEN

College van burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

betreft: gevraagd advies handboek 'Een openbare ruimte voor iedereen'

Nijmegen 18 oktober 2016

Geacht College,

Allereerst onze grote waardering voor de toegankelijke opzet en de hoge kwaliteit van het voorliggende stuk 'Een openbare ruimte voor iedereen'.

Op het gebied van stadsinrichting is voor de ontwerpers een veelheid van normen en eisen van kracht zoals die onder meer in de CROW-richtlijnen voor infrastructuur, het Bouwbesluit en het Standaard detailboek projecten van de gemeente Nijmegen geregeld zijn. Voor de leek, wat de gemiddelde gebruiker toch is, een vrijwel ontoegankelijke materie.

De grote kracht van dit handboek is dat het niet alleen de gebruiker een handzaam overzicht geeft van wat hij van de toegankelijkheid van de Nijmeegse openbare ruimte kan en mag verwachten, maar ook de specialisten prikkelt om tijdens de ontwerpfase door de ogen van die gebruiker te kijken.
Dat geldt in gelijke mate voor ontwerpers van openbaar toegankelijke buitenruimte die niet van de gemeente is, zoals bijvoorbeeld de inrichting rond onze ziekenhuizen en onderwijsinstellingen.

Het doet ons deugd, dat dit handboek niet uitgaat van min of meer vrijblijvende richtlijnen, maar van vaste normen waar, zo enigszins mogelijk, onverkort aan moet worden voldaan.
Dat leidt echter wel tot de volgende overweging: het is denkbaar dat er discrepantie bestaat (of in de toekomst kan ontstaan) tussen de in dit handboek opgenomen normen en uit anderen hoofde van kracht zijnde (zoals de in de aanhef genoemde) normen. Het lijkt ons raadzaam daarvoor een 'rangorde' op te nemen.

Een in onze optiek belangrijke omissie in het handboek betreft het ontbreken van normen voor fietsstraten. Deze worden steeds meer toegepast en juist dát zijn de plaatsen waar een goed en veilig samengaan van autoverkeer en fietsers vraagt om herkenbaarheid en duidelijkheid. Gezien de

Voorstel - Handboek Nijmegen toegankelijk

verschillende verschijningsvormen waarin fietsstraten in Nijmegen (en daarbuiten) momenteel worden toegepast is normstelling hiervoor van groot belang.

Wellicht een open deur, maar het effect van normering staat of valt met de mate van beheer en handhaving.
Zo is een genormeerd verlichtingsniveau absoluut waardevol, maar mist zijn doel als een kapotte lamp niet wordt vervangen, wordt de vereiste doorloophoogte bij een verkeersbord vaak tenietgedaan als er onderborden worden aangebracht en verliest een trottoirbreedte volgens de norm alle effect als een winkelier er zijn winkelwaar of reclameobjecten plaatst.
Wij pleiten dan ook voor het opnemen van een aanvullende tekst ten aanzien van het belang van beheer en handhaving (wellicht op pag 7 onder Gebruiken).

Tenslotte nog enige aanvullende opmerkingen met betrekking tot de opgenomen tabellen:

- Pag 6 A. Zien: rekening houden met gerichte verlichting; bovenuitstraling leidt slechts tot lichtvervuiling.
- Pag 13 Verplaatsen, Fietssluis: aangeven wanneer die er wél moet komen.
- Pag 13 Verplaatsen, Valbeveiliging: de opstaande rand duidelijk markeren.
- Pag 13 Verplaatsen, Fietsstroken: hierover is niets vermeld.
- Pag 13 Gebruiken, Rusten: ouderenbankje is niet nader gedefinieerd (wellicht zoals reeds beschreven onder Basiskwaliteit, Gebruiken, Bankje?) .
- Pag 16 Gebruiken, Verplaatsingssnelheid: ook rekening houden met voorbereidingstijd en reactiesnelheid van degene die wil oversteken.
- Pag 24 Bushalte, Maten perron: verlengde bussen van lijn 10 hebben een andere maatvoering.
- Pag 24 Bushalte, Maten Perron: vrije manoeuvreerruimte te berekenen vanaf einde uitgeschoven rolplank.

Wij hopen u hier mee een advies te hebben gegeven dat de kwaliteit van het uiteindelijke handboek ten goede komt en horen graag op welke wijze u onze aanbevelingen verwerkt in het handboek. Dat is uiteindelijk in het belang van iedereen die gebruik maakt van de openbare ruimte.

Vriendelijke groeten,

Jan Nillesen — secretaris Seniorenraad

Frank Eliëns — secretaris

Seniorenraad
secretaris Frank Eliëns M010
postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Rapportage Scans openbare ruimte Nijmegen

Keuringsdatum	17 mei t/m 23 mei 2016
Toetsingsnorm	Handboek Toegankelijkheid Openbare Ruimte Gemeente Eindhoven 2015
Keurmeester Ongehinderd	Marcel Kerkhofs
Contactpersoon Ongehinderd	Lizette Bos
Contactpersoon opdrachtgever	Vincent Meijers
Contactpersoon op locatie	n.v.t.

Inhoudsopgave

Samenvatting bevindingen		pag. 2
Samenvatting conclusies		pag. 3
Samenvatting advies		pag. 4
Keuringslocatie's	Locatie 1 Station – Plein 1944	pag. 5
	Locatie 2 Van 't Santstraat	pag. 16
	Locatie 3 Heyendaalse weg	pag. 21
	Locatie 4 Steebokstraat	pag. 25
	Locatie 5 Winkelcentrum Meyhorst	pag. 29
	Locatie 6 Winkelcentrum Leuvensbroek	pag. 34
	Locatie 7 Winkelcentrum Notenhout	pag. 44
	Locatie 8 Fenikshof	pag. 51
	Locatie 9 Winkelcentrum Jonagoldstraat	pag. 54
	Locatie 10 Winkelcentrum Frankrijkstraat	pag. 59

Samenvatting bevindingen

- Looproutes:
  - Hoogteverschillen:
  Op alle locaties zijn er aanpassingen gedaan om hoogteverschillen te overbruggen doormiddel van het aanbrengen van hellingen of op- en afritjes. Deze aanpassingen zijn in de meeste gevallen niet volgens de normering uitgevoerd. De nieuwere locaties zoals Frankrijkstraat en Jonagoldstraat scoren hier beduidend beter op dan de andere locaties.

  - Obstakels:
  Er wordt veel gebruik gemaakt van diverse soorten paaltjes en de zogenaamde 'halve bollen' op de verschillende routes.

  - Geleidelijnen:
  Geleidelijnen ontbreken over het algemeen op looproutes en stoppen op ongewenste of onlogische plaatsen.

- OV Haltes:
  Alle gecontroleerde OV-haltes zijn aangepast op toegankelijkheid, deze zijn verhoogd aangelegd.
  - Geleidelijnen en markeringen zijn over het algemeen aanwezig, instapplaatsen zijn echter niet gemarkeerd met klanktegels. In de meeste gevallen is de instapplaats alleen gemarkeerd met noppenprofiel.

- Invalidenparkeerplaatsen:
  Deze zijn over het algemeen (voldoende) aanwezig. In veel gevallen zijn de afmetingen niet volgens de normering. De nieuwere locaties (Frankrijkstraat, Jonagoldstraat) scoren hier beter op.

- Oversteekplaatsen
  Daar waar geregelde oversteekplaatsen zijn, zijn diverse verbeterpunten geconstateerd. In de meeste gevallen ontbreekt visuele terugkoppeling van de bedieningsknoppen, zijn op- en afritjes te steil, vluchtheuvels te ondiep en is de tijd dat de verkeersregelaarsinstallatie op groen staan te kort ingesteld voor langzamere verkeersdeelnemers.

Samenvatting conclusies
Onderstaande tabel geeft aan in hoeverre er een of meerdere essentiële verbeterpunten zijn geconstateerd voor de betreffende doelgroep.

26 deellocaties	Rolstoel	Rollator/ Slecht ter been	Visueel beperkt	Auditief beperkt
Aantal deellocaties met tekortkomingen	11	19	15	6

Het blijkt dat 3 deellocaties (1.1, 8.2, 9.2) grotendeels op orde zijn, dat wil zeggen dat deze locaties redelijk tot goed bruikbaar zijn voor alle doelgroepen. Deellocatie 2.2 heeft de meeste verbeterpunten. Daartussen is er sprake van een variërend beeld. Duidelijk is echter dat mensen die slecht ter been zijn en/of met rollator lopen de meeste problemen zullen ervaren bij alle gekeurde deellocaties.

Specifiek per onderdeel:

- Looproutes:
  - De hellingspercentages van de op- en afritjes zijn bij de meeste deellocaties te hoog. Deze vormen hierdoor obstakels voor mensen met een rolstoel of rollator.
  - Op diverse deellocaties staan obstakels in de vorm van paaltjes en reclameborden die een obstakel vormen voor mensen met een rolstoel of een scootmobiel en die tevens struikelgevaar vormen voor mensen die slechtziend zijn.
  - Op diverse deellocaties is de bestrating niet vlak en zijn er richels aangebracht in de bestrating (deellocatie 3.1) die struikelgevaar opleveren.
  - Het (deels) ontbreken van geleidelijnen bemoeilijkt oriëntatie voor mensen met een visuele beperking.

- OV-haltes.
  - De aangepaste OV-haltes zijn goed bruikbaar voor mensen met een rolstoel of rollator.
  - Voor mensen met een visuele beperking ontbreekt informatie in braille. De instapplaats is in alle gevallen niet aangegeven met een klanktegel. Dit is voor mensen met een visuele beperking nodig om zelfstandig de instapplaats te kunnen lokaliseren.
  - Bij de zitbankjes in de bushaltes ontbreken in alle gevallen leuningen, waardoor het opstaan en gaan zitten voor mensen die slecht ter been zijn lastig is.

- Invalidenparkeerplaatsen
    - De afmetingen van de meeste invalidenparkeerplaatsen voldoen niet aan de norm. In sommige gevallen is er wel manoeuvreerruimte naast het gemarkeerde vak, in sommige gevallen niet, waardoor de parkeerplaatsen niet bruikbaar zijn als er een auto naast geparkeerd staat (zie bijvoorbeeld deellocatie 5.3).
- Oversteekplaatsen
    - De getoetste oversteekplaatsen zijn lastig te gebruiken voor langzamere deelnemers vanwege de beperkte oversteektijd. In sommige gevallen is de opstelruimte op de vluchtheuvel te ondiep, waardoor deze niet te gebruiken is voor mensen met een elektrische rolstoel.
    - Visuele terugkoppeling van de bediening ontbreekt, waardoor auditief beperkten niet kunnen waarnemen of de verkeersregelinstallatie werkt.

Samenvatting adviezen

- Loop op basis van het rapport alle op- en afritjes na en pas deze aan tot een maximaal hellingspercentage van 10%
- Verwijder obstakels in de vorm van paaltjes, reclameborden, ‘halve bollen’ en dergelijke indien mogelijk. Indien dit niet mogelijk is, maak ze beter zichtbaar en voelbaar op grondniveau en 70cm hoogte om botsgevaar te voorkomen.
- Pas de bestrating op looproutes aan zodat deze vlak is en verwijder onnodige richels.
- Breng geleidelijnen of gidslijnen aan conform voorschriften en richtlijnen op looproutes. Hierbij zijn de belangrijkste routes de routes van de OV-haltes naar ingangen.
- Breng leuningen aan bij de bankjes in de OV-haltes en klanktegels bij de instapplaatsen.
- Pas de invalidenparkeerplaatsen aan tot de norm van 350x600cm en kijk hierbij specifiek naar de (praktische) manoeuvreerruimte naast en achter de auto.
- Pas de verkeersregelinstallatie aan op een maximale loopsnelheid van 0,8m/s. Pas de diepte van de aanwezige verkeersheuvel aan tot minimaal 1,5m.
- Breng een visuele terugkoppeling aan bij de bediening van de verkeersregelinstallaties.
- Zorg voor een accurate geleiding van en naar oversteekplaatsen inclusief noppenprofielen en klanktegels conform voorschriften en richtlijnen, zie bijvoorbeeld www.tglining.nl

Locatie 1 Station – Plein 1944

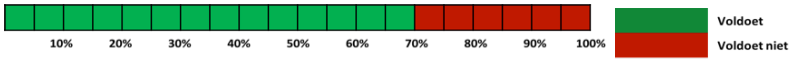

69% voldoet aan de norm

Journey 1 Plein 1944 - Molenstraat

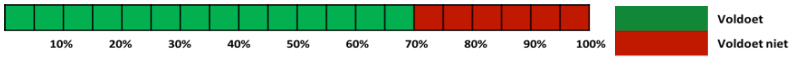

70% voldoet aan de norm

1. Bevinding: Er ontbreekt een klanktegel ter plaatse van de instapplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren op de instapplaats van de bus.
    b. Advies: Leg een klanktegel aan ter plaatse van de instapplaats.

2. Bevinding: Er ontbreken leuningen bij de zitplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn onvoldoende steun en ondervinden ze last bij het gaan zitten en opstaan.
    b. Advies: Breng arm- en rugleuningen aan op de zitbank.

3. Bevinding: De instapplaats is niet gemarkeerd met kleurcontrast.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen met een visuele beperking zich niet goed oriënteren op de instapplaats van de bus.
    b. Advies: Breng markering aan in contrasterende kleuren bij de instapplaats.

4. Bevinding: Er ontbreekt noppenprofiel bij de instapplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich moeilijk oriënteren naar de instapplaats.
    b. Advies: Breng noppenprofiel aan bij de instapplaats.

5. Bevinding: Er is een obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen zich lastig manoeuvreren en is er voor mensen met een visuele beperking sprake van botsgevaar.
    b. Advies: Overweeg om de prullenbak buiten de looproute te plaatsen.

6. Bevinding: Het hoogteverschil in de looprichting bedraagt plaatselijk 6%, terwijl de norm maximaal 4% is.
    a. Conclusie: Hierdoor is de helling te steil voor mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen.
    b. Advies: Overweeg indien mogelijk op gepaste plaatsen horizontale rustpunten aan te brengen.

Journey 2 Looproute Keizer Karelplein naar Bisschop Hamersstraat.

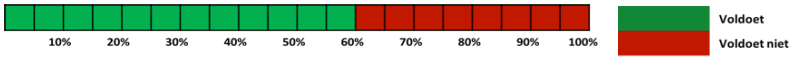

57% voldoet aan de norm.

7. Bevinding: Er bevindt zich een slecht zichtbaar obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar voor voetgangers.
    b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

8. Bevinding: Er bevindt zich een slecht gemarkeerde helling op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor is de helling niet goed zichtbaar en is er val- en struikelgevaar voor voetgangers.
    b. Advies: Breng een schrikhek aan de rand van de helling aan en breng aan beide zijden aan de rand van de helling paaltjes aan in contrasterende kleuren met een hoogte van min. 0,7m.

9. Bevinding: Er bevindt zich een slecht zichtbaar obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar voor voetgangers.
    b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast (bijvoorbeeld rood-wit gestreept).

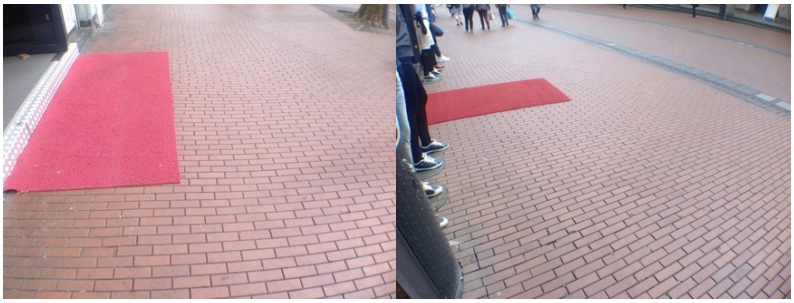

10. Bevinding: Er liggen matten op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor is er struikelgevaar voor voetgangers.
    b. Advies: Verwijder de matten.

11. Bevinding: Er ontbreken rug- en armleuningen bij de zitbank en deze heeft geen zithoogte van ongeveer 30cm.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn onvoldoende steun en ondervinden ze last bij het gaan zitten en opstaan.
    b. Advies: Pas de zitbank aan tot zithoogte va 45-55 cm en voorzie deze van rug- en armleuningen.

12. Bevinding: De oversteek nabij het Keizer Karelplein heeft geen keerruimte van 200x200cm.
    a. Conclusie: Hierdoor is het, met name met een elektrische rolstoel, lastig manoeuvreren om de helling goed te kunnen nemen.
    b. Advies: Zorg dat de hellingen rechtstreeks in elkaars verlengde liggen.

13. Bevinding: De geregelde oversteek is niet afgestemd op een maximale verplaatsingssnelheid van 0,8m/s.
    a. Conclusie: Hierdoor is het oversteken binnen de beschikbare tijd erg lastig voor mensen die slecht ter been zijn of in een rolstoel zitten.
    b. Advies: Pas het voetgangerslicht af op een verplaatsingssnelheid van maximaal 0,8m/s.

14. Bevinding: Er ontbreekt een geleidelijn en/of klanktegel ter plaatse van de oversteek.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren.
    b. Advies: Breng een geleidelijn en/of klanktegel aan.

Journey 3 Invalidenparkeerplaats station.

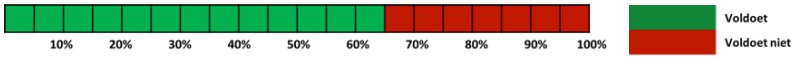

66% voldoet aan de norm.

15. Bevinding: Er ontbreekt een zitbankje op de weg naar de entree.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om uit te rusten.
    b. Advies: Plaats een zitbankje op de juiste hoogte met arm- en rugleuningen.

16. Bevinding: Er ontbreken geleidelijnen bij de trap.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet oriënteren.
    b. Advies: Breng geleidelijnen aan.

Zie foto bevinding 16.

17. Bevinding: De optreden van de trap verschillen in hoogte, de onderste traptrede is beduidend lager.

a. Conclusie: Hierdoor is er sprake van struikelgevaar, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
b. Advies: Zorg dat alle treden van de trap een gelijke op- en aantrede hebben; bijvoorbeeld door de bestrating geleidelijk op te hogen tot gelijk aan onderste trede.

Zie foto bevinding 15.

18. Bevinding: De hellingbaan is niet vindbaar via een natuurlijke gidslijn en slechts gedeeltelijk via een geleidelijn.
    a. Conclusie: Hierdoor is het lastig voor mensen met een visuele beperking om zich te oriënteren.
    b. Advies: Breng een geleidelijn aan.

19. Bevinding: De hellingbaan heeft een hellingspercentage van 11,4%, terwijl de norm maximaal 6% is.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen met een rolstoel of rollator lastig om de hellingbaan te nemen.
    b. Advies: Overweeg de hellingbaan aan te passen tot een maximaal hellingspercentage van 6%.

Zie foto bevinding 19.

20. Bevinding: De hellingbaan heeft slechts aan één zijde een leuning en deze loopt niet parallel aan de hellingbaan.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen die slecht ter been zijn lastig om gebruik te maken van de leuning voor houvast.
    b. Advies: Breng aan beide zijden een leuning aan die parallel loopt aan de schuinte van de hellingbaan op een hoogte van 85-95cm.

Journey 4 Looproute station naar Keizer Karelplein

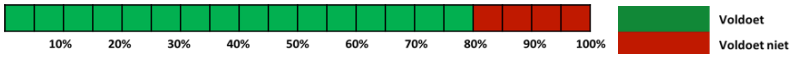

82% voldoet aan de norm.

21. Bevinding: Er ontbreken leuningen bij de zitplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn onvoldoende steun en ondervinden ze last bij het gaan zitten en opstaan.
    b. Advies: Breng arm- en rugleuningen aan op de zitbank.

22. Bevinding: Er bevindt zich een slecht zichtbaar obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar voor voetgangers.
    b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

23. Bevinding: Er bevindt zich een obstakel op looproute. Deze is slechts gedeeltelijk aangeduid op het grondoppervlak.
    a. Conclusie: Hierdoor is er sprake van stootgevaar, met name voor mensen die een taststok gebruiken.
    b. Advies: Zorg dat het obstakel in volledige breedte op grondniveau zichtbaar en tastbaar is.

24. Bevinding: Er bevindt zich een laag obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar voor voetgangers.
    b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

25. Bevinding: Er is geen fysieke scheiding tussen het fiets- en looppad.
    a. Conclusie: Hierdoor kan er vermenging van fiets- en wandelverkeer ontstaan, dit is niet prettig.
    b. Advies: Zorg voor een fysieke scheiding tussen het fiets- en looppad.

26. Bevinding: De bedieningsknop van de verkeersregelinstallatie is niet voorzien van een signaalkleur met optische terugmelding.
    a. Conclusie: Hierdoor is de werking van de verkeersregelinstallatie niet duidelijk voor mensen met een auditieve beperking.
    b. Advies: Zorg voor een visuele terugkoppeling van de bedieningsinstallatie.

27. Bevinding: De geleidelijn stopt niet op 50-60cm voor de verkeersregelinstallatie.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren.
    b. Advies: Breng een geleidelijn met bijbehorende noppenprofiel en een klanktegel aan bij het verkeerslicht.

Locatie 2 Van 't Santstraat

78% voldoet aan de norm.

Journey 1 Van 't Sant OV-halte

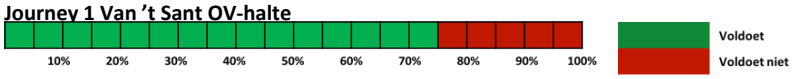

76% voldoet aan de norm.

28. Bevinding: Er bevindt zich een opstaande, niet gemarkeerde, rand in de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor is er sprake van struikelgevaar.
    b. Advies: Markeer de opstaande rand of egaliseer deze.

29. Bevinding: Er ontbreken leuningen bij de zitplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn onvoldoende steun en ondervinden ze last bij het gaan zitten en opstaan.
    b. Advies: Breng arm- en rugleuningen aan op de zitbank

30. Bevinding: De vrije looproute is plaatselijk minder dan 150cm breed.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen de OV-halte lastig bereiken.
    b. Advies: Verbreed, indien mogelijk, de looproute tot 150cm.

Journey 2 Invalidenparkeerplaats Van 't Santstraat

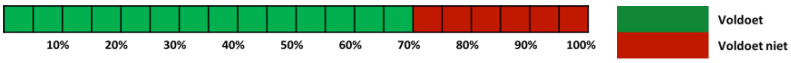

Afbeelding 1. 71% voldoet aan de norm.

31. Bevinding: De afstand van de invalidenparkeerplaats tot het winkelcentrum is meer dan 25 meter.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen die slecht ter been zijn lastig om de afstand tot het winkelcentrum te overbruggen.
    b. Advies: Realiseer een invalidenparkeerplaats vlak voor het winkelcentrum.

32. Bevinding: Het hellingspercentage van de opritjes bedraagt 20%, terwijl de norm maximaal 10% is.
    a. Conclusie: Hierdoor zijn de opritjes moeilijk berijdbaar met een rolstoel of rollator.
    b. Advies: Pas de helling aan tot een hellingspercentage van maximaal 10%.

33. Bevinding: De bestrating is ongelijk.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
    b. Advies: Egaliseer de bestrating.

Zie foto bevinding 33.

34. Bevinding: Er is geen zitgelegenheid op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om uit te rusten.
    b. Advies: Realiseer een bankje met arm- en rugleuningen.

Journey 3 Looproute rondom van 't Santstraat

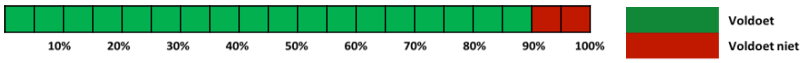

88% voldoet aan de norm.

35. Bevinding: De vrije looproute is plaatselijk minder dan 150cm breed en voorzien van diverse obstakels.
    a. Conclusie: Hierdoor is de doorgang voor mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen beperkt.
    b. Advies: Verwijder de reclameborden uit de looproute.

36. Bevinding: Het opritje nabij de parkeerhavens heeft een hellingspercentage van meer dan 20%, terwijl de norm 10% is.
    a. Conclusie: Hierdoor is het opritje lastig te nemen voor mensen met een rolstoel, rollator en kinderwagen.
    b. Advies: Pas de helling aan tot een maximaal hellingspercentage van 10%.

37. Bevinding: De bestrating is niet egaal.
    a. Conclusie: Hierdoor is er sprake van struikelgevaar, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
    b. Advies: Egaliseer de bestrating.

38. Bevinding: Er ontbreekt een geleidelijn ter plaatste van de helling.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok kunnen zich niet oriënteren.
    b. Advies: Breng natuurlijke gidslijnen of geleidelijnen aan.

Locatie 3 Heyendaalseweg

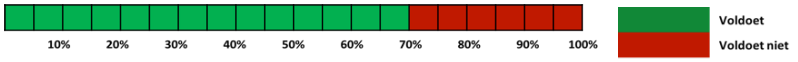

72% voldoet aan de norm.

Journey 1 Loute Heyendaalseweg

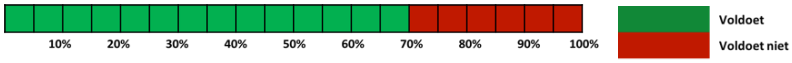

72% voldoet aan de norm.

39. Bevinding: Er ontbreekt een aangepaste OV-halte in de nabije omgeving.
    a. Conclusie: Hierdoor is de locatie niet bereikbaar met het OV.
    b. Advies: Overweeg een aangepaste OV-halte te realiseren.

40. Bevinding: Er ontbreekt een invalidenparkeerplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor is parkeren voor mensen die gebruik maken van een invalidenparkeerkaart erg lastig.
    b. Advies: Realiseer een invalidenparkeerplaats met de afmetingen 350x600cm en plaats bijbehorend E6-bord haaks op de verkeersroute.

ongehinderd

41. Bevinding: Er bevindt zich een obstakel op looproute. Deze is slechts gedeeltelijk aangeduid op het grondoppervlak
    a. Conclusie: Hierdoor is er sprake van stootgevaar, met name voor mensen die een taststok gebruiken.
    b. Advies: Zorg dat het obstakel in volledige breedte op grondniveau zichtbaar en tastbaar is.

42. Bevinding: De bestrating is niet egaal.
    a. Conclusie: Hierdoor is er sprake van struikelgevaar, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
    b. Advies: Egaliseer de bestrating.

43. Bevinding: Er ontbreekt zitgelegenheid op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om uit te rusten.
    b. Advies: Plaats een zitbankje op de juiste hoogte met arm- en rugleuningen.

44. Bevinding: Er is een opstaande rand aanwezig in de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar, met name voor mensen die slecht ter been zijn, daarbij is het een obstakel voor mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen.
    b. Advies: Egaliseer de opstaande rand.

45. Bevinding: De voetgangersoversteekplaats is niet voorzien van stoplichten en langer dan 7 meter.
    a. Conclusie: Hierdoor is deze oversteekplaats niet prettig voor mensen met beperking, met name voor mensen met een visuele beperking.
    b. Advies: Realiseer een verkeersregelinstallatie met rateltikker en visuele terugkoppeling van bediening. Stel het voetgangerslicht af op een verplaatsingssnelheid van maximaal 0,8m/s.

46. Bevinding: Er bevinden zich obstakels en een opstaande rand op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen er niet door.
    b. Advies: Egaliseer de opstaande rand.

Locatie 4 Steenbokstraat

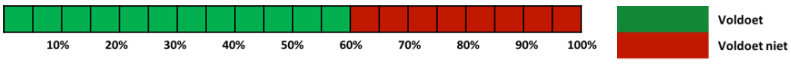

63% voldoet aan de norm.

Journey 1 OV-halte Steenbokstraat

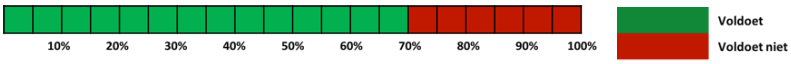

69% voldoet aan de norm.

47. Bevinding: Er ontbreekt een klanktegel ter plaatse van de instapplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren op de instapplaats van de bus.
    b. Advies: Leg een klanktegel aan ter plaatse van de instapplaats.

48. Bevinding: Er ontbreekt een zitbankje bij de OV-halte.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om uit te rusten.
    b. Advies: Plaats een zitbankje op de juiste hoogte met arm- en rugleuningen.

49. Bevinding: De looproute naar de entree van het winkelcentrum is langer dan 50 meter.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen die slecht ter been zijn lastig om de afstand tot de entree van het winkelcentrum te overbruggen.
    b. Advies: Realiseer een rustmogelijkheid op de route.

50. Bevinding: De vrije looproute is minder dan 150cm breed.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen de OV-halte lastig bereiken.
    b. Advies: Verbreed, indien mogelijk, de looproute tot 150cm.

51. Bevinding: Het hellingspercentage van de oprit bedraagt ongeveer 25%, terwijl de norm maximaal 10% is.
    a. Conclusie: Hierdoor zijn de opritjes moeilijk berijdbaar met een rolstoel of rollator.
    b. Advies: Pas de helling aan tot een hellingspercentage van maximaal 10%.

52. Bevinding: De vrije ruimte is minder dan 200 x 200cm.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen lastig manoeuvreren.
    b. Advies: Verbreed de vrije ruimte tot 200 x 200cm.

53. Bevinding: Er ontbreken zitbankjes op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om uit te rusten.
    b. Advies: Plaats een zitbankje op de juiste hoogte met arm- en rugleuningen.

Journey 2 Invalidenparkeerplaats Steenbokstraat

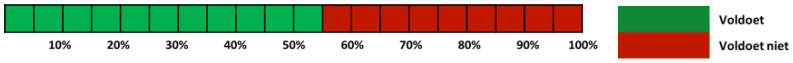

56% voldoet aan de norm.

54. Bevinding: De invalidenparkeerplaats is 440x190cm, terwijl de norm 350x600cm is.
    a. Conclusie: Hierdoor is er onvoldoende manoeuvreerruimte, waardoor het in- en uitstappen lastig is voor mensen met een beperking.
    b. Advies: Vergroot de invalidenparkeerplaats tot 350x600cm.

55. Bevinding: Er bevindt zich een laag obstakel op looproute, met onvoldoende kleurcontrast.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikel- en valgevaar voor voetgangers, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
    b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

56. Bevinding: De bestrating is niet egaal.
    a. Conclusie: Hierdoor is er sprake van struikelgevaar, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
    b. Advies: Egaliseer de bestrating

57. Bevinding: Er ontbreken geleidelijnen op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren.
    b. Advies: Breng geleidelijnen aan.

Locatie 5 Winkelcentrum Meijhorst

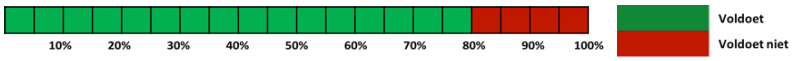

80% voldoet aan de norm.

Journey 1 OV-halte Meijhorst

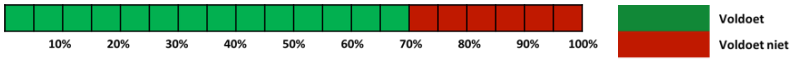

70% voldoet aan de norm.

58. Bevinding: Er ontbreekt een klanktegel ter plaatse van de instapplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren op de instapplaats van de bus.
    b. Advies: Leg een klanktegel aan ter plaatse van de instapplaats.

Zie foto bevinding 58.

59. Er ontbreken leuningen bij het zitbankje.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn onvoldoende steun en ondervinden ze last bij het gaan zitten en opstaan.
    b. Advies: Breng arm- en rugleuningen aan op de zitbank.

60. Bevinding: Er ontbreekt reisinformatie.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor iedereen lastig om vanuit de OV-halte te reizen.
    b. Advies: Breng visuele reisinformatie aan.

61. Bevinding: Er bevindt een obstakel op looproute. Deze is slechts gedeeltelijk aangeduid op het grondoppervlak.
    a. Conclusie: Hierdoor is de doorgang beperkt en is er sprake van stootgevaar, met name voor mensen die een taststok gebruiken.
    b. Advies: Verplaats het obstakel buiten de looproute en breng zichtbare en tastbare aanduiding in de volledige breedte van het obstakel aan op de grond.

62. Bevinding: Het hellingspercentage bij de op- en afritjes variëren tussen de 23-19%, terwijl de norm 10% is.
    a. Conclusie: Hierdoor zijn de opritjes moeilijk berijdbaar met een rolstoel of rollator.
    b. Advies: Pas de helling van de opritjes aan tot een maximaal percentage van 10%.

63. Bevinding: Er ontbreekt een zitbankje op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om uit te rusten.
    b. Advies: Plaats een zitbankje op elke 100-150m op de looproute met arm- en rugleuningen.

Journey 2 Invalidenparkeerplaats Meijhort (1)

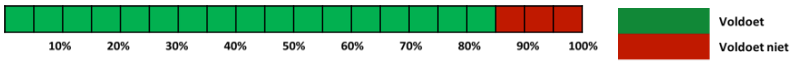

86% voldoet aan de norm.

64. Bevinding: De breedte van de invalidenparkeerplaats is 300cm, terwijl de norm 350cm is.
    a. Conclusie: Hierdoor is er onvoldoende manoeuvreerruimte, waardoor het in- en uitstappen lastig is voor mensen met een beperking.
    b. Advies: Pas de invalidenparkeerplaats aan tot een breedte van 350cm.

65. Bevinding: Er bevindt zich een slecht zichtbaar obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar voor voetgangers, met name voor mensen die slecht ter been zijn.

b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

66. Bevinding: Het hellingspercentage van de oprit bedraagt 19%, terwijl de norm maximaal 10% is.
    a. Conclusie: Hierdoor zijn de opritjes moeilijk berijdbaar met een rolstoel of rollator.
    b. Advies: Pas de helling aan tot een hellingspercentage van maximaal 10%.

Journey 3 Invalidenparkeerplaats Meijhorst (2)

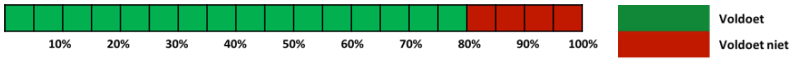

81% voldoet aan de norm.

67. Bevinding: De invalidenparkeerplaats is 430x250cm, terwijl de norm 350x600cm is.
    a. Conclusie: Hierdoor is er onvoldoende manoeuvreerruimte, waardoor het in- en uitstappen lastig is voor mensen met een beperking.
    b. Advies: Vergroot de invalidenparkeerplaats tot 350x600cm.

68. Bevinding: De routing vanaf de invalidenparkeerplaatsen naar het winkelcentrum is onlogisch. Je moet eerst de ‘verkeerde’ kant op om op de stoep te komen.
    a. Conclusie: Hierdoor is de routing moeilijk vindbaar, waardoor mensen over het parkeerterrein naar het winkelcentrum gaan.
    b. Advies: Realiseer een oprit naar de stoep vlak naast of tussen de twee invalidenparkeerplaatsen in.

69. Bevinding: Het hellingspercentage van de oprit bedraagt 17-28%, terwijl de norm maximaal 10% is, en de opritjes zijn 90cm breed, terwijl de norm 120cm is.
    a. Conclusie: Hierdoor zijn de opritjes moeilijk berijdbaar met een rolstoel of rollator.
    b. Advies: Pas de helling aan tot een hellingspercentage van maximaal 10% en met een minimale breedte van 120cm.

Locatie 6 Winkelcentrum Leuvensbroek

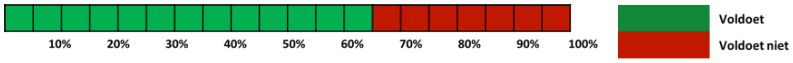

66% voldoet aan de norm.

Journey 1 OV-halte Leuvensbroek

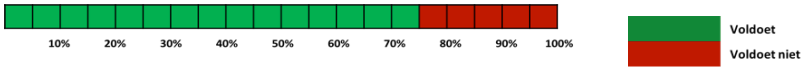

74% voldoet aan de norm.

70. Bevinding: Er bevindt zich een slecht zichtbaar obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar voor voetgangers, met name voor mensen die slechtziend zijn.
    b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

71. Bevinding: Er ontbreekt een klanktegel en/of noppenprofiel ter plaatse van de instapplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren op de instapplaats van de bus.

b. Advies: Leg een klanktegel en/of noppenprofiel aan ter plaatse van de instapplaats.

72. Bevinding: Er ontbreken leuningen bij de zitplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn onvoldoende steun en ondervinden ze last bij het gaan zitten en opstaan.
    b. Advies: Breng arm- en rugleuningen aan op de zitbank.

73. Bevinding: Er ontbreekt een geleidelijn en klanktegels ter plaatse van de oversteek.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren.
    b. Advies: Breng geleidelijnen en klanktegels aan.

74. Bevinding: Het hellingspercentage naar de oversteek bedraagt 12%, terwijl de norm maximaal 10%.
    a. Conclusie: Hierdoor zijn de opritjes bruikbaar met een rolstoel of rollator.
    b. Advies: Pas de helling aan tot een hellingspercentage van maximaal 10%.

Looproute Leuvensbroek (1)

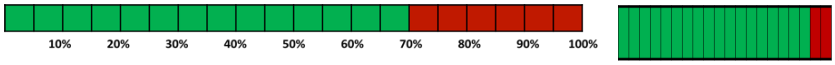

68% voldoet aan de norm.

75. Bevinding: Er ontbreekt een zitbankje op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om uit te rusten.
    b. Advies: Plaats een zitbankje op de juiste hoogte met arm- en rugleuningen.

76. Bevinding: Er bevindt zich een obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar voor voetgangers, met name voor mensen die slecht ter been en slechtziend zijn.

b. Advies: Verwijder het obstakel of vergroot deze tot een hoogte van minimaal 0,7m en breng contrasterende kleuren aan.

77. Bevinding: Het hellingspercentage van de oprit van het parkeerterrein bedraagt 11%, terwijl de norm maximaal 10% is.
    a. Conclusie: Hierdoor is de hellingbaan lastig berijdbaar voor mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen.
    b. Advies: Overweeg een scheiding van autoverkeer en voetgangers en pas de hellingbaan voor voetgangers aan, zodat het hellingspercentage maximaal 10% is en/of breng een rustplateau aan.

78. Bevinding: Het hellingspercentage naar het pizzarestaurant bedraagt 7%, terwijl de norm 6% is.
    a. Conclusie: Hierdoor is de hellingbaan lastig berijdbaar voor mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen.
    b. Advies: Breng halverwege de helling een rustplateau van minimaal 1,5m lengte aan.

Zie foto bevinding 78.

79. Bevinding: De leuning van de hellingbaan ontbreekt grotendeels en loopt niet parallel aan de hellingbaan.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen die slecht ter been zijn lastig om gebruik te maken van de leuning voor houvast.
    b. Advies: Breng aan beide zijden een leuning aan die parallel loopt aan de schuinte van de hellingbaan op een hoogte van 85-95cm.

80. Bevinding: Er ontbreekt markering op de traptreden.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen met een visuele beperking moeilijk om zich te oriënteren.
    b. Advies: Breng markering aan over de volle breedte bij de bovenste en onderste treden. Breng bij de overige treden 30cm markering aan de randen aan.

Zie foto bevinding 80.

81. Bevinding: Er ontbreken natuurlijke gidslijnen of geleidelijnen naar de trap.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren.
    b. Advies: Breng natuurlijke gidslijnen of geleidelijnen aan.

Journey 3 Invalidenparkeerplaats Leuvensbroek

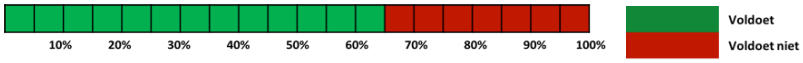

64% voldoet aan de norm.

82. Bevinding: De invalidenparkeerplaatsen zijn 250x500cm, terwijl de norm 350x600cm is.
    a. Conclusie: Hierdoor is er onvoldoende manoeuvreerruimte naast de auto, waardoor het in- en uitstappen lastig is voor mensen met een beperking.
    b. Advies: Vergroot de invalidenparkeerplaatsen tot de norm van 350x600cm.

83. Bevinding: Er bevindt zich een slecht zichtbaar obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar voor voetgangers, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
    b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

84. Bevinding: Het hellingspercentage bedraagt 7%, terwijl de norm 6% is.
    a. Conclusie: Hierdoor is de helling lastig te nemen voor mensen met een rolstoel, rollator, kinderwagen en mensen die slecht ter been zijn.
    b. Advies: Pas de helling aan tot een maximaal hellingspercentage van 6%.

Zie foto bevinding 84.

85. Bevinding: Er ontbreken leuningen bij de helling.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen die slecht ter been zijn lastig om gebruik te maken van de leuning voor houvast.
    b. Advies: Breng aan beide zijden een leuning aan die parallel loopt aan de schuinte van de hellingbaan op een hoogte van 85-95cm.

86. Bevinding: Er is een hoogteverschil groter dan 0,5m met een lage afscherming.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er valgevaar voor voetgangers, met name voorbij de hellingbaan.
    b. Advies: Verhoog de afscherming tot een hoogte van 1m.

87. Bevinding: Er ontbreekt markering op de traptreden.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen met een visuele beperking moeilijk om zich te oriënteren.
    b. Advies: Breng markering aan over de volle breedte bij de bovenste en onderste treden. Breng bij de overige treden 30cm markering aan de randen aan.

Zie foto bevinding 87.

88. Bevinding: Er ontbreekt een juiste welhoek bij de trap.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
    b. Advies: Aanpassen is feitelijk gezien onmogelijk. Bij renovatie een andere trap aanbrengen.

89. Bevinding: De leuning van de trap loopt niet voldoende door en er ontbreken leuningen aan beide zijden van de trap.
    Zie foto bevinding 87.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen die slecht ter been zijn lastig om gebruik te maken van de leuning voor houvast.
    b. Advies: Breng aan beide zijden een leuning aan en laat deze minstens de lengte van de aantrede van de trap horizontaal doorlopen.

Looproute Leuvensbroek (2)

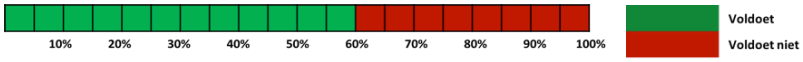

60% voldoet aan de norm.

90. Bevinding: De fietssluis heeft een doorgangsbreedte van 97-106cm.
    a. Conclusie: Hierdoor is de fietssluis niet doorgankelijk voor mensen met een (elektrische) rolstoel.
    b. Advies: Pas de sluit aan tot een doorgangsbreedte van minimaal 150cm.

91. Bevinding: Het hellingspercentage dwars op de looprichting bedraagt 1-3%
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen voor mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen zich lastig voortbewegen.
    b. Advies: Pas het hellingspercentage aan tot maximaal 2%.

92. Bevinding: Er bevinden zich obstakels op de looproute
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikel- en botsgevaar voor voetgangers.
    b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

93. Bevinding: Er ontbreken leuningen bij de trap.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen die slecht ter been zijn lastig om gebruik te maken van de trap.
    b. Advies: Breng aan beide zijden een leuning aan. Breng tevens markering met voldoende kleurcontrast aan op de bovenste en onderste treden.

Locatie 7 Winkelcentrum Notenhout

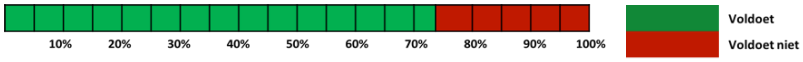

74% voldoet aan de norm.

Journey 1 Invalidenparkeerplaatsen Notenhout

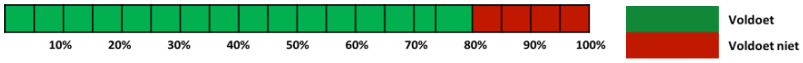

79% voldoet aan de norm.

94. Bevinding: De invalidenparkeerplaats is 250x500cm, terwijl de norm 350x600cm is.
    a. Conclusie: Hierdoor is er onvoldoende manoeuvreerruimte naast en achter de auto, waardoor het in- en uitstappen lastig is voor mensen met een beperking.
    b. Advies: Vergroot de invalidenparkeerplaatsen tot de norm van 350x600cm.

95. Bevinding: Er bevinden zich obstakels op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikel- en botsgevaar voor voetgangers, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
    b. Advies: Indien mogelijk de obstakels verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

Journey 2 OV-halte Notenhout

81% voldoet aan de norm.

96. Bevinding: Er bevindt zich een obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er botsgevaar, met name voor mensen met een visuele beperking.
    b. Advies: Verwijder het obstakel uit de zone van de geleidelijn.

97. Bevinding: Er ontbreekt een klanktegel bij de OV-halte en oversteekplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor mensen met een visuele beperking, met name voor mensen die een taststok gebruiken, lastig om zich te oriënteren.
    b. Advies: Breng klanktegels aan bij de instapplaats bij de OV-halte en bij de oversteekplaats.

98. Bevinding: Er ontbreken leuningen bij de zitplaats
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn onvoldoende steun en ondervinden ze last bij het gaan zitten en opstaan.
    b. Advies: Breng arm- en rugleuningen aan op de zitbank.

99. Bevinding: Er ontbreekt een zitbankje op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om te rusten.
    b. Advies: Realiseer een zitbankje met rug- en armleuningen.

100. Bevinding: De looproute is niet egaal.
   a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar voor voetgangers, met name voor mensen die slecht ter been zijn.
   b. Advies: Egaliseer de bestrating.

101. Bevinding: De middengeleider van de ongeregelde oversteek is niet lang genoeg.
   a. Conclusie: Hierdoor kunnen langzame gebruikers, zoals mensen met een rolstoel of rollator lastig oversteken, omdat er op de middengeleider niet voldoende opstelruimte is.
   b. Advies: Pas de diepte van de middengeleider aan tot minimaal 1,5.

102. Bevinding: Er ontbreken natuurlijke gidslijnen of geleidelijnen naar de ingang van het winkelcentrum.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen met een visuele beperking, met name mensen die een taststok gebruiken, zich niet goed oriënteren.
    b. Advies: Breng natuurlijke gidslijnen of geleidelijnen aan.

Journey 3 Looproute Notenhout rondom

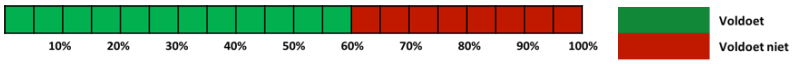

61% voldoet aan de norm.

103. Bevinding: Bij de keerrichting van de helling is er een bordes van 1,5x1,5m.
    a. Conclusie: Hierdoor kan de draai met een scootmobiel lastig genomen worden.
    b. Advies: Pas het bordes aan naar 2x2m.

104. Bevinding: Er ontbreekt een leuning die vrij omvatbaar is.

a. Conclusie: Hierdoor is de leuning niet goed te gebruiken voor mensen met verminderde kracht in zijn/haar handen.
b. Advies: Breng een vrij omvatbare leuning van 30-50mm aan.

105. Bevinding: Er ontbreekt een zitgelegenheid
a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om te rusten.
b. Advies: Realiseer een zitbankje met rug- en armleuningen.

106. Bevinding: Er bevindt zich een lastige, slecht zichtbare drempel op de route.
a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikelgevaar. De drempel is lastig te betreden met een rolstoel, rollator of kinderwagen.
b. Advies: Verhoog de bestrating, zodat de bestrating vlak ligt.

107. Bevinding: De fietssluis op de route is plaatselijk smaller dan 150cm.
a. Conclusie: Hierdoor is de doorgang voor mensen met een (elektrische) rolstoel of scootmobiel problematisch.
b. Advies: Zorg dat de vrije doorgang overal 150cm bedraagt.

ongehinderd

108. Bevinding: Er bevinden zich obstakels ter plaatse van een afritje.
   a. Conclusie: Hierdoor is het afritje niet of nauwelijks bruikbaar en er ontstaat struikelgevaar.
   b. Advies: Verwijder de obstakels.

Locatie 8 Fenikshof

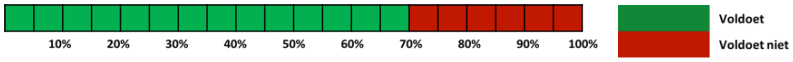

67% voldoet aan de norm.

Journey 1 Invalidenparkeerplaats Fenikshof (1)

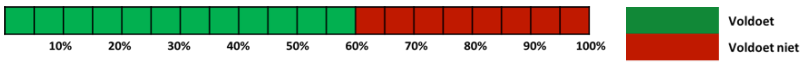

60% voldoet aan de norm.

109. Bevinding: De invalidenparkeerplaats is 320x500cm, terwijl de norm 350x600cm is.
    a. Conclusie: Hierdoor is er onvoldoende manoeuvreerruimte naast de auto, waardoor het in- en uitstappen lastig is voor mensen met een beperking.
    b. Advies: Maak de invalidenparkeerplaats 30cm breder.

110. Bevinding: Er ontbreekt een zitbankje op de looproute.

a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om uit te rusten.
b. Advies: Plaats een zitbankje op de juiste hoogte met arm- en rugleuningen.

111. Bevinding: Het opritje is slecht zichtbaar.
a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen het opritje lastig vinden.
b. Advies: Maak het opritje duidelijk zichtbaar of verlaag de stoeprand op een logische plaats.

Journey 2 Invalidenparkeerplaats Fenikshof (2)

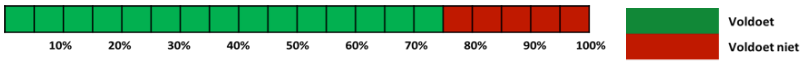

74% voldoet aan de norm.

112. Bevinding: De invalidenparkeerplaats is 330x500cm, terwijl de norm 350x600cm is.
a. Conclusie: Hierdoor is er onvoldoende manoeuvreerruimte, waardoor het in- en uitstappen lastig is voor mensen met een beperking.
b. Advies: Vergroot de invalidenparkeerplaats tot de norm van 350x600cm

ongehinderd

113. Bevinding: Er bevindt zich een obstakel op de looproute.
   a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikel- en botsgevaar voor voetgangers.
   b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

Deellocatie 9 Winkelcentrum Jonagoldstraat

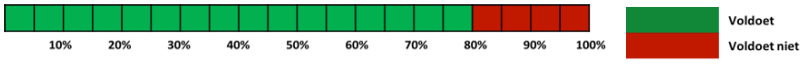

79% voldoet aan de norm.

Journey 1 OV-halte Jonagoldstraat

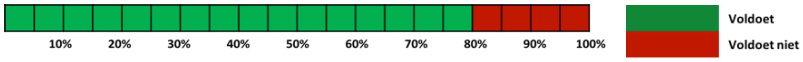

82% voldoet aan de norm.

114. Bevinding: Er ontbreekt een klanktegel en/of noppenprofiel ter plaatse van de instapplaats.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren op de instapplaats van de bus.
    b. Advies: Leg een klanktegel en/of noppenprofiel aan ter plaatse van de instapplaats.

115. Bevinding: Er ontbreken leuningen bij de zitplaats
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn onvoldoende steun en ondervinden ze last bij het gaan zitten en opstaan.
    b. Advies: Breng arm- en rugleuningen aan op de zitbank.

116. Bevinding: Het hellingspercentage van het afritje bij de bushalte bedraagt 14%, terwijl de norm 10% is.
    a. Conclusie: Hierdoor zijn de opritjes moeilijk berijdbaar met een rolstoel of rollator.
    b. Advies: Pas de helling aan tot een hellingspercentage van maximaal 10% en met een minimale breedte van 120cm.

117. Bevinding: Er bevindt zich geen zitgelegenheid naar de entree van het centrum.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om te rusten.
    b. Advies: Realiseer een zitbankje met rug- en armleuningen.

Journey 2 Invalidenparkeerplaats Jonagoldstraat

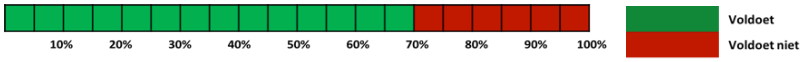

72% voldoet aan de norm

118. Bevinding: Er ontbreekt een zitgelegenheid op de route.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om te rusten.
    b. Advies: Realiseer een zitbankje met rug- en armleuningen.

119. Bevinding: Er bevindt zich een obstakel op de looproute.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikel- en botsgevaar voor voetgangers en is de vrije doorgang beperkt voor mensen met een scootmobiel.
    b. Advies: Verwijder het obstakel.

Journey 3 Looproute rondom Jonagoldstraat

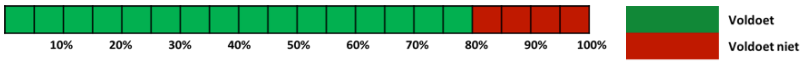

83% voldoet aan de norm.

120. Bevinding: Er bevinden zich slecht zichtbare paaltjes op de route.
    a. Conclusie: Hierdoor ontstaat er struikel- en botsgevaar voor voetgangers.
    b. Advies: Indien mogelijk het obstakel verwijderen, anders voorzien van duidelijk kleurcontrast en verhogen tot een minimale hoogte van 0,7m.

ongehinderd

121. Bevinding: Het hellingspercentage dwars op de looprichting bedraagt 10%, terwijl de norm maximaal 4% is.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen voor mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen of mensen die slecht ter been zijn, zich lastig voortbewegen.
    b. Advies: Pas het hellingspercentage aan tot maximaal 2%.

122. Bevinding: Er ontbreekt een zitgelegenheid op de route.
    a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om te rusten.
    b. Advies: Realiseer een zitbankje met rug- en armleuningen.

Locatie 10 Winkelcentrum Frankrijkstraat

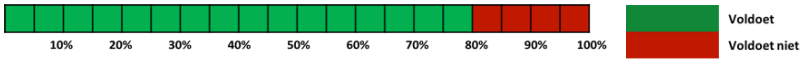

80% voldoet aan de norm.

Journey 1 OV-halte Frankrijkstraat

80% voldoet aan de norm.

123. Bevinding: Er ontbreekt een klanktegel ter plaatse van de instapplaats.
   a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren op de instapplaats van de bus.
   b. Advies: Leg een klanktegel aan ter plaatse van de instapplaats.

124. Bevinding: Er ontbreken leuningen bij de zitbank.
   a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn onvoldoende steun en ondervinden ze last bij het gaan zitten en opstaan.

b. Advies: Breng arm- en rugleuningen aan op de zitbank.

125. Bevinding: Het hellingspercentage van de oprit bedraagt 23%, terwijl de norm 10% is.
   a. Conclusie: Hierdoor zijn de opritjes moeilijk berijdbaar met een rolstoel of rollator.
   b. Advies: Pas de helling aan tot een hellingspercentage van maximaal 10% en met een minimale breedte van 120cm.

126. Bevinding: Er ontbreekt een zitgelegenheid op de route
   a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om te rusten.
   b. Advies: Realiseer een zitbankje met rug- en armleuningen

Journey 2 Invalidenparkeerplaats Frankrijkstraat

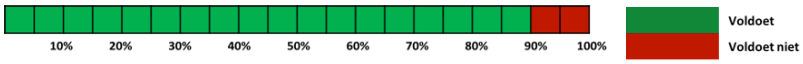

88% voldoet aan de norm.

127. Bevinding: De invalidenparkeerplaats is 300cm breed, terwijl de norm 350cm is.

a. Conclusie: Hierdoor is er onvoldoende manoeuvreerruimte, waardoor het in- en uitstappen lastig is voor mensen met een beperking.
b. Advies: Vergroot de breedte van de invalidenparkeerplaats tot de norm van 350cm.

Journey 3 Looproute rondom Frankrijkstraat

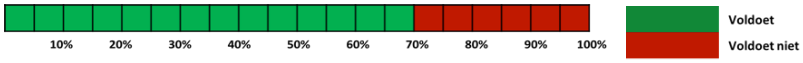

73% voldoet aan de norm.

128. Bevinding: Er bevinden zich obstakels op de looproute
   a. Conclusie: Hierdoor is er sprake van botsgevaar en wordt de vrije doorgang beperkt.
   b. Advies: Verwijder de obstakels.

129. Bevinding: Er ontbreekt een zitgelegenheid op de route
   a. Conclusie: Hierdoor hebben mensen die slecht ter been zijn geen mogelijkheid om te rusten.
   b. Advies: Realiseer een zitbankje met rug- en armleuningen

130. Bevinding: Er bevindt zich een ongeregelde oversteek groter dan 700cm.
    a. Conclusie: Hierdoor is deze oversteekplaats niet prettig voor mensen met beperking, met name voor mensen met een visuele beperking.
    b. Advies: Realiseer een verkeersregelinstallatie met rateltikker en visuele terugkoppeling van bediening of breng een vluchtheuvel aan.

Zie foto bevinding 130.

131. Bevinding: Er bevinden zich obstakels richting de oversteek
    a. Conclusie: Hierdoor is het voor alle doelgroepen lastig om over te steken.
    b. Advies: Verwijder de obstakels

132. Bevinding: Er ontbreekt een geleidelijn ter plaatse van de oversteek.
    a. Conclusie: Hierdoor kunnen mensen die gebruik maken van een taststok zich niet goed oriënteren.
    b. Advies: Breng een geleidelijn aan.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel Opheffing GR Bergerden

Van:	College van B&W 1 november 2016		
Doel:	Besluitvorming		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Met dit voorstel stelt het college aan de raad voor om de gemeenschappelijke regeling Bergerden op te heffen, en in te stemmen met de zienswijze ten aanzien van de jaarrekening 2015, begrotingswijziging 2016, en begroting 2017 van de GR Bergerden. **2. Achtergrond** Sinds maart 2016 wordt gewerkt aan overeenstemming om te komen tot opheffing van de GR Bergerden. De raad is hierover geïnformeerd op de Politieke Avond van 2 maart tijdens een presentatie in beslotenheid. In een brief d.d. 27 september 2016 gericht aan colleges en raden van Nijmegen en Lingewaard heeft het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Bergerden het voorstel gedaan om te besluiten tot opheffing met inachtneming van het daartoe uitgewerkte liquidatieplan. Doel is dat het algemeen bestuur van de GR op 12 december aanstaande tot opheffing en vaststelling van het opgestelde liquidatieplan kan besluiten. Definitieve liquidatie van de regeling en openbaar lichaam is voorzien rond 1 januari 2018. **3. Geheime achtergrondinformatie ter inzage** Door bureau Metafoor is een second opinion gemaakt van de grondexploitatie van de GR, en is een risicoanalyse gemaakt. De basis voor het liquidatieplan is onder meer een in opdracht van de GR door Nysingh Advocaten uitgevoerd onderzoek naar de juridische consequenties van opheffing. Beide rapporten liggen ter inzage bij de griffie, evenals de grondexploitatie 2016.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Erik Top e.top@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 – 329 2950
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel 'Opheffing GR Bergerden' d.d. 1 november 2016 2. Brief AB Bergerden d.d. 27 september 2016 3. Jaarrekening 2015 4. Begrotingswijziging 2016 5. Begroting 2017 6. Liquidatieplan **Geheime documenten - Ter inzage bij de griffie** 7. Rapportage Nysingh 8. Rapportage Metafoor 9. Grondexploitatie 2016 Raadsbesluit d.d. 16 november 2016		

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
16 november 2016 / 115/2016

Fatale termijn: besluitvorming vóór:
1-12-2016

Onderwerp
Opheffing GR Bergerden

Programma
Grondbeleid

Portefeuillehouder
B. Velthuis

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
1 november 2016

Samenvatting
Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Bergerden heeft het voorstel gedaan aan burgemeesters, colleges en raden van Nijmegen en Lingewaard om te besluiten tot opheffing van de GR Bergerden met inachtneming van het daartoe uitgewerkte liquidatieplan. Voorstel aan burgemeester, college en raad is om een besluit te nemen zodat het algemeen bestuur van de GR op 12 december aanstaande tot opheffing en vaststelling van het opgestelde liquidatieplan kan besluiten. Daarmee is de GR dan formeel in liquidatie en zal overeenkomstig voorstel het liquidatieplan worden uitgevoerd door de Lingewaardse bestuurders in het dagelijks bestuur van de GR. Definitieve liquidatie van de regeling en openbaar lichaam is voorzien rond 1-1-2018.
Dit voorstel is in lijn met voorgaande voorstellen en informatieverstrekking aan uw raad.

Voorstel om te besluiten

1. De gemeenschappelijke regeling Bergerden 2005 op te heffen.
2. In te stemmen met de zienswijze ten aanzien van jaarrekening 2015, begrotingswijziging 2016 en begroting 2017 van de GR Bergerden.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Erik Top, 2950, e.top@nijmegen.nl

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

Sinds maart 2016 wordt gewerkt aan overeenstemming om te komen tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling Bergerden. Zoals bekend is de grondexploitatie van het glastuinbouwgebied Bergerden in Lingewaard inmiddels al geruime tijd geleden in financieel zwaar weer terecht gekomen. En wel zodanig dat een ongewijzigde voorzetting van een glastuinbouwbestemming sec niet langer verantwoord is. Gezocht is naar alternatieven voor het gebied om naast glastuinbouw ook andere bestemmingen binnen het agrocluster plaats te kunnen bieden. Dat is zoals bekend, niet langer houdbaar gebleken. Provincie Gelderland noch Lingewaard zelf zien nog langer heil in deze route. Lingewaard wil nu samen met ondermeer de provincie Gelderland verder in een plan dat onder de naam Next Garden een breed scala aan agrogerelateerde activiteiten zal omvatten. In goed overleg is de conclusie getrokken dat die ontwikkeling ook zonder Nijmeegse inbreng kan verlopen. Voor Nijmegen is de aanleiding voor deelname, zijnde verplaatsingsmogelijkheden bieden aan tuinders uit de Waalsprong, weggevallen en zijn de tuinbouwgerelateerde activiteiten van Bergerden ook geen corebusiness.

Binnen het dagelijks bestuur van de regeling is een akkoord bereikt waarin partijen zich kunnen vinden om tot een vergelijk en opheffing te kunnen komen van de GR Bergerden. Dat akkoord is voorgelegd aan het algemeen bestuur en door het algemeen bestuur is daarmee op 26 september jl. ingestemd en besloten om de opheffing formeel voor te leggen aan de bestuursorganen van beide deelnemende gemeenten. De brief van het algemeen bestuur is bijgevoegd.

Nijmegen zal, als daartoe evenals door ons college door uw raad wordt besloten, bijdragen aan het liquidatiesaldo van de grondexploitatie van de GR Bergerden en de liquidatie conform liquidatieplan laten uitvoeren door de Lingewaardse vertegenwoordigers in het dagelijks bestuur van de GR Bergerden door middel van mandatering binnen het dagelijks bestuur van de GR.

Daarmee zal naar verwachting rond 1 januari 2018 een einde komen aan de gemeenschappelijke regeling Bergerden.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

Voor de voorgenomen opheffing is een conceptliquidatieplan opgesteld dat zaken bevat die dienen te worden afgewikkeld danwel uitgevoerd alvorens de gemeenschappelijke regeling en het openbaar lichaam Bergerden te kunnen liquideren. De basis voor het liquidatieplan is ondermeer een in opdracht van de GR door Nysingh Advocaten uitgevoerd onderzoek en advies naar de juridische consequenties van opheffing. Gekeken is met name naar juridische perikelen bij opheffing in algemene zin en naar contractuele relaties met derden en subsidierelaties. Het betreffende rapport is als geheim gekwalificeerd voor uw raad ter inzage. Na besluitvorming in diverse gremia, uiteindelijk in het algemeen bestuur van de GR, zal de GR in liquidatie zijn. Voor de uitvoering van het liquidatieproces zal door het Nijmeegs lid in het dagelijks bestuur een volmacht worden gegeven aan een Lingewaardse bestuurder in het dagelijks bestuur. De planning voorziet thans in opheffing van gemeenschappelijke regeling en openbaar lichaam rond 1 januari 2018.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
2

Met ingang van 1 januari 2017 zal Nijmegen gevrijwaard zijn voor aanspraken jegens de GR en andersom zal Nijmegen geen aanspraken meer geldend kunnen maken jegens de GR. De enige uitzondering daarop vormt de afloop van de Stidugsubsidie.
Het gehele proces van opheffing en liquidatie is in overeenstemming met de bepalingen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeentewet.
Uw raad is formeel gevraagd om een zienswijze op ondermeer het conceptliquidatieplan.
Wij stellen uw raad voor in te stemmen met het uitbrengen van bijgaande zienswijze, waarmee geen inhoudelijke wijziging wordt gebracht in het voorgelegde liquidatieplan.
De raad van Lingewaard is hetzelfde voorstel gedaan.

1.2 Relatie met programma
De zaken rond de GR Bergerden zijn altijd onderdeel geweest van het programma Grondbeleid. De hoofdmoot was tenslotte het voeren van een grondexploitatie met alle vraagstukken van dien. De aanleiding voor deelname in deze GR was het bieden van een verplaatsingsmogelijkheid op korte afstand voor tuinders die noodgedwongen door de ontwikkeling van de Waalsprong dienden te verhuizen met hun kassenbedrijven.

2 Doelstelling
Opheffing gemeenschappelijke regeling Bergerden. Bijdrage leveren aan het liquidatiesaldo van de GR Bergerden. Daarmee is de opvolger, gemeente Lingewaard, in staat met “een schone lei” te starten met inbreng van Bergerden in Next Garden.

3 Argumenten
Voor Nijmegen heeft het Bergerdendossier zich de laatste jaren beperkt tot slechts een financieel vraagstuk om de verliesgevende exploitatie het hoofd te bieden. Het belang vanuit de verplaatsingsproblematiek voor tuinders vanuit de Waalsprong is al jaren geen issue meer. Plannen om delen van het gebied breder te bestemmen binnen het agrocluster, mede bedoeld om de financiële nood te lenigen hebben zoals bekend de eindstreep niet gehaald. Provincie en Lingewaard zien daar geen heil in ondermeer door een verondersteld overaanbod van gronden bestemd voor bedrijfsmatige functies.
Voor verdere deelname van Nijmegen aan agrogerelateerde projecten buiten de gemeentegrenzen is geen aanleiding.

4 Klimaat
Dit voorstel heeft geen directe klimaatconsequenties.

5 Risico’s
De risico’s van aanspraken zijn voor Nijmegen niet meer aanwezig met ingang van 1 januari 2017. Evenmin kan Nijmegen de GR nog aanspreken.
De enige risico’s die nog blijven bestaan zijn zoals hiervoor genoemd overschrijding van de geraamde liquidatiekosten en mogelijke terugbetalingen in het kader van de verstrekte Stidugsubsidie.

6 Financiën
De consequentie van opheffing van de regeling is dat beide gemeenten een bijdrage dienen te leveren om tot een vereffening te komen van het negatieve financiële resultaat. Hiervoor is een liquidatiebalans opgemaakt.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Door bureau Metafoor is een second opinion gemaakt van de grondexploitatie van de GR en is een risicoanalyse opgemaakt. Dat rapport is als geheim gekwalificeerd voor uw raad ter inzage. Ondermeer deze uitkomsten zijn gebruikt voor het bereiken van het akkoord binnen het dagelijks bestuur en het opstellen van het liquidatieplan.
De Nijmeegse bijdrage is begroot op € 13.528.350,-. Dit bedrag bestaat uit de Netto Contante Waarde van de grondexploitatie per 1-1-2018 en een bijdrage vanuit een risicovoorziening eveneens NCW per 1-1-2018.
Tot het totaal van deze bijdrage is voorzien. Het laatste deel is als aanvullende voorziening in de Stadsbegroting 2017 opgenomen.
Wat dan nog resteert aan financieel risico is een mogelijke overschrijding van de geraamde liquidatiekosten en het risico dat de verstrekte Stidugsubsidie alsnog (deels) moet worden terugbetaald. Zie hiervoor de betreffende passages in het liquidatieplan. Vooralsnog is de inschatting dat dit niet om substantiële bedragen gaat.
De raad wordt de jaarrekening 2015, de begrotingswijziging 2016 en de begroting 2017 voor zienswijze voorgehouden. Gelet op het proforma karakter van met name de begroting 2017 wordt de raad voorgesteld in te stemmen met de bijgaande concept zienswijze.
Na besluitvorming omtrent opheffing zal door het projectbureau Bergerden een liquidatiebegroting worden opgesteld die nog uitsluitend is gebaseerd op zaken die de liquidatie aangaan.

7 Participatie en Communicatie

Op de rapporten van Nysingh, Metafoor en de grondexploitatie 2016 is geheimhouding opgelegd door ons college. Uw raad wordt gevraagd bij separaat voorstel om de opgelegde geheimhouding te willen bekrachtigen.
Geheimhouding is noodzakelijk en daar is door het algemeen bestuur van de GR ook nadrukkelijk om verzocht vanuit het gegeven dat door de DB-bestuurders vanuit de gemeente Lingewaard de liquidatie ter hand wordt genomen en door Lingewaard de exploitatie van het Bergerdengebied wordt overgenomen is. Deze stukken bevatten financiële en juridische gegevens en achtergronden die gelet op te voeren onderhandelingen met derden niet openbaar mogen worden gemaakt.

8 Uitvoering en evaluatie

Na besluitvorming in uw raad zal uw besluit en zienswijze worden verzonden aan het algemeen bestuur van de GR die, naar huidige planning, op 12 december aanstaande het liquidatieplan zal vaststellen.
Daarmee is dan de GR in liquidatie, zal een liquidatiebegroting worden opgesteld en worden de liquidatiewerkzaamheden in 2017 uitgevoerd. Naar verwachting zal daarna de regeling en het openbaar lichaam Bergerden rond 1 januari 2018 zijn opgeheven.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
4

Bijlage(n):	brief AB Bergerden d.d. 27-9-2016, collegevoorstel opheffing GR Bergerden; jaarrekening 2015, begrotingswijziging 2016, begroting 2017, liquidatieplan.
Ter inzage:	onder geheimhouding: rapportage Nysingh, rapportage Metafoor, grondexploitatie 2016.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 16 november 2016

14. Raadsvoorstel Opheffing GR Bergerden (115/2016)

Raadsvoorstel d.d. 1 november 2016
1. De gemeenschappelijke regeling Bergerden 2005 op te heffen.
2. In te stemmen met de zienswijze ten aanzien van jaarrekening 2015, begrotingswijziging 2016 en begroting 2017 van de GR Bergerden.

Raadsbesluit d.d. 16 november 2016
Conform besloten

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Glastuinbouwproject Bergerden

Gemeente Nijmegen
Aan College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Betreft:	Voorstel opheffing, brief 'opheffing GRB' dd 6 september 2016, concept liquidatieplan, concept jaarstukken 2015, concept gewijzigde begroting 2016, concept begroting 2017	Ref.:	009aWGBvZ
Bijlagen:	5	Datum:	27 september 2016

Geacht college,

Op 18 maart jl. hebben wij het voornemen uitgesproken om de Gemeenschappelijke Regeling Bergerden (lees GRB) op te heffen en het dagelijks bestuur opdracht gegeven om verdere besluitvorming voor te bereiden. Het dagelijks bestuur heeft onderzoek uitgevoerd naar de contractuele rechten en verplichtingen, de grondexploitatie en de financiële kansen en risico's. Op basis hiervan heeft het dagelijks bestuur van de GRB op 6 september jl. een akkoord bereikt over een efficiënte liquidatie en vereffening van het vermogen (zie brief aan het algemeen bestuur 'ontbinding GR Bergerden' dd 6 september 2016). Dit akkoord is uitgewerkt in het voorliggende voorstel tot opheffing van de GRB en het bijbehorende concept liquidatieplan, waarmee het algemeen bestuur op 26 september jl. heeft ingestemd. Wij verzoeken u vriendelijk om besluitvorming hierover voor te bereiden en aan de gemeenteraad voor te leggen.

Context
Nijmegen en Lingewaard hebben de afgelopen 16 jaar in een gemeenschappelijke regeling eendrachtig samen geïnvesteerd in de ontwikkeling van het tuinbouwgebied Bergerden. In de afgelopen jaren is veel bereikt. De infrastructuur is geschikt gemaakt voor grootschalige tuinbouw. Veel tuinders hebben zich in het gebied gevestigd. Tegelijkertijd zijn de omstandigheden waarbinnen de intergemeentelijke samenwerking vorm heeft gekregen sterk veranderd. De economische crisis heeft zijn sporen nagelaten en geleid tot een verliesgevende exploitatie van Bergerden. De ernst en de duur ervan hebben forse financiële consequenties voor beide gemeenten. Daarnaast is met de ontwikkeling van de Waalsprong de behoefte van gemeente Nijmegen aan Bergerden als opvanglocatie voor te verplaatsen glastuinbouwbedrijven weggevallen.

Het bestemmen van een deel van het areaal voor agrobusiness is onmogelijk gebleken tegen de achtergrond van de ontstane overtolligheid aan bedrijventerreinen in de regio en het beleid van de provincie Gelderland. Tegelijkertijd zijn er ook kansen voor de toekomstige ontwikkeling van het tuinbouwgebied. Gemeente Lingewaard werkt samen met de provincie, betrokken organisaties en

Glastuinbouwproject Bergerden ● Kinkelenburglaan 6 ● Postbus 15 ● 6680 AA Bemmel ● Telefoon (026) 326 01 64 ● Fax (0481) 46 17 45

Glastuinbouwproject Bergerden

tuinders aan een nieuw programmaplan NEXTgarden en één programmabureau voor Bergerden, de herstructurering Huissen-Angeren en Agropark. Het voorzichtige economische herstel in Nederland en de regio stemt eveneens - voorzichtig - optimistisch.

Voorstel voor opheffing en concept liquidatieplan
Het algemeen bestuur wenst tot ontbinding van de GRB en opheffing van het daarvoor opgerichte Openbaar Lichaam Bergerden (OLB) te komen per 1 januari 2018 of zoveel eerder als mogelijk, of later als nodig mocht blijken. Wij achten dit in het belang van de economische ontwikkeling van Bergerden, nu de directe belangen van de twee betrokken gemeenten niet langer parallel lopen. Door beëindiging van de GR en overdracht van de verantwoordelijkheid voor het gebied naar de gemeente Lingewaard verwachten de bestuursleden van beide gemeenten dat de slagkracht om te sturen op de kansen voor Bergerden wordt vergroot.

In bijgevoegd concept liquidatieplan bieden wij u inzicht in de juridische, fiscale en bedrijfseconomische en financiële consequenties van de opheffing van de GRB, geven wij het proces aan om te komen tot vereffening van het vermogen en leggen wij de taken en verantwoordelijkheden van beide deelnemers vast.

Twee onderzoeken liggen ten grondslag aan het liquidatieplan: 'Second Opinion GR Bergerden, Grondexploitatie en Risicoanalyse door Metafoor (dd 24 augustus 2016) en Advies en Status Scan opgesteld door Nysingh d.d. 29 april 2016 (aangevuld op 19 mei 2016). Deze stukken bevatten gedetailleerde financiële en juridische informatie over een reeks aan contracten, rechten en plichten van de GRB met derden. Wij verzoeken u en de gemeenteraad daarom deze stukken als geheim te behandelen volgens de daarvoor in de Gemeentewet neergelegde procedure. Het liquidatieplan zelf is openbaar.

Graag vragen wij u, de burgemeester en de gemeenteraad te besluiten tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling GRB conform de kaders van het akkoord van het dagelijks bestuur (brief 'Opheffing GRB' dd 6 september 2016). Tevens vragen wij u kennis te nemen van het concept liquidatieplan en de gemeenteraad gelegenheid te geven hierover gehoord te worden.

Jaarrekening 2015 en begrotingen
Bijgevoegd zijn ook de jaarrekening 2015, gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017 (pro forma). Deze stukken zijn gebaseerd op de nieuwe grondexploitatie 2016 met als uitgangspunt gronduitgifte voor glastuinbouwontwikkeling (en dus niet voor agrobusiness) en een meer 'risicovrije' grondexploitatie door onzekere inkomsten eruit te laten. Hierbij dient te worden opgemerkt dat na besluitvorming over de opheffing van de GRB en vaststelling van het liquidatieplan er een gewijzigde begroting 2017 'GRB in liquidatie' wordt opgesteld. Deze begroting ziet slechts toe op de werkzaamheden van de GRB en de te maken kosten, vermogensoverdrachten en verrekeningen in het teken van de liquidatie. De werkzaamheden in het kader van de nieuwe grondexploitatie worden immers vanaf 1-1-2017 door gemeente Lingewaard voortgezet.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Glastuinbouwproject Bergerden

Overeenkomstig de statuten van de GRB is de raad gedurende twee maanden in de gelegenheid haar zienswijze op de ontwerpbegrotingen en jaarrekening naar voren te brengen. De hiervoor genoemde stukken treft u hierbij aan. Wij verzoeken u om uw zienswijze op de stukken te geven.

Bij brief van 28 oktober 2015 en 16 december 2015 heeft de provincie overigens aangegeven de begroting 2015, begrotingswijziging 2015 respectievelijk de begroting 2016 te onthouden van goedkeuring. Tevens heeft de provincie besloten om de GRB ook in 2016 onder preventief toezicht te stellen. Reden hiervoor is dat de provincie de plannen voor het ombestemmen van de gronden (naar agrobusiness) in strijd acht met het Regionaal Programma Bedrijventerreinen. De provincie heeft wel toestemming verleend voor het doen van uitgaven die binnen het vigerende bestemmingsplan passen.

Wij zijn voornemens om op 12 december a.s., na besluitvorming over de opheffing van de GRB en eventuele zienswijzen, een besluit te nemen over het liquidatieplan, jaarrekening 2015, gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017. Hierna worden het liquidatieplan ter informatie en de begrotingsdocumenten ter goedkeuring aan de provincie toegestuurd.

Hoogachtend,
Algemeen Bestuur GR Bergerden

Mevr. M. Schuurmans-Wijdeven
Voorzitter

Dhr. W. Groote
Secretaris

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Collegevoorstel
Openbaar

GEMEENTE Nijmegen

Onderwerp

Opheffing GR Bergerden

Programma
Grondbeleid

BW-nummer

Portefeuillehouder
B. Velthuis

Samenvatting
Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Bergerden heeft het voorstel gedaan aan burgemeesters, colleges en raden van Nijmegen en Lingewaard om te besluiten tot opheffing van de GR Bergerden met inachtneming van het daartoe uitgewerkte liquidatieplan. Voorstel aan burgemeester, college en raad is om een besluit te nemen dat het algemeen bestuur van de GR op 12 december aanstaande tot opheffing en vaststelling van het opgestelde liquidatieplan kan besluiten. Daarmee is de GR dan formeel in liquidatie en zal overeenkomstig voorstel het liquidatieplan worden uitgevoerd door de Lingewaardse bestuurders in het dagelijks bestuur van de GR. Opheffing regeling en openbaar lichaam is voorzien rond 1-1-2018.

Directie/afdeling, ambtenaar, telefoonnr.
OB20, Erik Top, 2950

Datum ambtelijk voorstel
17 oktober 2016

Registratienummer
16.0009514

Ter besluitvorming door het college en door de burgemeester

1. Als het college en de burgemeester overeenkomstig het voorstel van Algemeen Bestuur van de GR Bergerden de gemeenschappelijke regeling Bergerden 2005 op te heffen.
2. Met toepassing van artikel 25, tweede lid van de Gemeentewet, in verband met artikel 10, tweede lid, onder b en onder g van de Wet openbaarheid van bestuur, aan de raad geheimhouding op te leggen omtrent de volgende stukken: rapport Metafoor Second opinion GR Bergerden, Grondexploitatie en risicoanalyse d.d. 24-8-2016, rapport Nysingh Advies en Status Scan d.d. 29-4-2016, aangevuld 19-5-2016 en Grondexploitatie 2016.

Paraaf akkoord | Datum

Steller
Erik Top

Aan de Raad voor te stellen

1. De gemeenschappelijke regeling Bergerden 2005 op te heffen.
2. In te stemmen met de zienswijzen ten aanzien van liquidatieplan, jaarrekening 2015, begrotingswijziging 2016 en begroting 2017 van de GR Bergerden.

X Zie vervolgblad

☒ Ter besluitvorming door de Raad

Besluit B&W d.d. **nummer:**

☐ Conform advies
☐ Aanhouden
☐ Anders, nl.

Paraaf akkoord | Datum

Bestuursagenda

Portefeuillehouder

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Collegevoorstel

Vervolg beslispunten

3. Met toepassing van artikel 25, derde lid van de Gemeentewet de door het college opgelegde geheimhouding op het rapport Metafoor Second opinion GR Bergerden, Grondexploitatie en risicoanalyse d.d. 24-8-2016, rapport Nysingh Advies en Status Scan d.d. 29-4-2016, aangevuld 19-5-2016 en Grondexploitatie 2016 te bekrachtigen.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Collegevoorstel

Vervolgvel
2

1 Probleemstelling

Sinds maart 2016 wordt gewerkt aan overeenstemming om te komen tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling Bergerden. Zoals bekend is de grondexploitatie van het glastuinbouwgebied Bergerden in Lingewaard inmiddels al geruime tijd geleden in financieel zwaar weer terecht gekomen. En wel zodanig dat een ongewijzigde voorzetting van een glastuinbouwbestemming sec niet langer verantwoord is. Gezocht is naar alternatieven voor het gebied om naast glastuinbouw ook andere bestemmingen binnen het agrocluster plaats te kunnen bieden. Dat is zoals bekend, niet langer houdbaar gebleken. Provincie Gelderland noch Lingewaard zelf zien nog langer heil in deze route. Lingewaard wil nu samen met ondermeer de provincie Gelderland verder in een plan dat onder de naam Next Garden een breed scala aan agrogerelateerde activiteiten zal omvatten. In goed overleg is de conclusie getrokken dat die ontwikkeling ook zonder Nijmeegse inbreng kan verlopen. Voor Nijmegen is de aanleiding voor deelname weggevallen (zijnde verplaatsingsmogelijkheden bieden aan tuinders vanuit de Waalsprong) en zijn de tuinbouwgerelateerde activiteiten van Bergerden ook geen corebusiness.
Binnen het dagelijks bestuur van de regeling is een akkoord bereikt waarin partijen zich kunnen vinden om tot een vergelijk en opheffing van de GR Bergerden te kunnen komen. Dat akkoord is voorgelegd aan het algemeen bestuur en door het algemeen bestuur is daarmee op 26 september jl. ingestemd en besloten om de opheffing formeel voor te leggen aan de bestuursorganen van beide deelnemende gemeenten. De brief van het algemeen bestuur is bijgevoegd.
Nijmegen zal, als daartoe in ons college en de raad wordt besloten, bijdragen aan het liquidatiesaldo van de grondexploitatie van de GR Bergerden en de liquidatie conform liquidatieplan laten uitvoeren door de Lingewaardse vertegenwoordigers in het bestuur van de GR Bergerden, middels mandaatverlening binnen het dagelijks bestuur.
Daarmee zal naar verwachting rond 1 januari 2018 een einde komen aan de gemeenschappelijke regeling Bergerden.

2 Juridische aspecten

Voor de voorgenomen opheffing is een conceptliquidatieplan opgesteld dat zaken bevat die dienen te worden afgewikkeld danwel uitgevoerd alvorens de gemeenschappelijke regeling en het openbaar lichaam Bergerden te kunnen liquideren. De basis voor het liquidatieplan is ondermeer een in opdracht van de GR door Nysingh Advocaten uitgevoerd onderzoek en advies naar de juridische consequenties van opheffing. Gekeken is met name naar juridische perikelen bij opheffing in algemene zin en naar contractuele relaties met derden en subsidierelaties. Het betreffende rapport is als geheim gekwalificeerd en bijgevoegd.
Na besluitvorming in diverse gremia, uiteindelijk in het AB van de GR, zal de GR in liquidatie zijn. Voor de uitvoering van het liquidatieproces zal door het Nijmeegs lid in het dagelijks bestuur een volmacht worden gegeven aan een Lingewaardse bestuurder in het dagelijks bestuur. De planning voorziet thans in opheffing van gemeenschappelijke regeling en openbaar lichaam rond 1 januari 2018.
Met ingang van 1 januari 2017 zal Nijmegen gevrijwaard zijn voor aanspraken jegens de GR en andersom zal Nijmegen geen aanspraken meer geldend kunnen maken jegens de GR. De enige uitzondering daarop vormt de afloop van de Stidugsubsidie.
Het gehele proces van opheffing en liquidatie is in overeenstemming met de bepalingen uit Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeentewet.
De gemeenschappelijke regeling Bergerden 2005 is aangegaan door burgemeester, college en raad en dient dus ook door deze bestuursorganen te worden opgeheven.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Collegevoorstel

Vervolgvel
3

3 Doelstelling
Opheffing gemeenschappelijke regeling Bergerden. Bijdrage leveren aan het liquidatiesaldo van de GR Bergerden. Daarmee is de opvolger, gemeente Lingewaard, in staat met "een schone lei" te starten met inbreng van Bergerden in Next Garden.

4 Argumenten
Voor Nijmegen heeft het Bergerdendossier zich de laatste jaren beperkt tot slechts een financieel vraagstuk om de verliesgevende exploitatie het hoofd te bieden. Het belang vanuit de verplaatsingsproblematiek voor tuinders vanuit de Waalsprong is al jaren geen issue meer. Plannen om delen van het gebied breder te bestemmen binnen het agrocluster, mede bedoeld om de financiële nood te lenigen hebben zoals bekend de eindstreep niet gehaald. Provincie en Lingewaard zien daar geen heil in ondermeer door een verondersteld overaanbod van gronden bestemd voor bedrijfsmatige functies.
Voor verdere deelname van Nijmegen aan agrogerelateerde projecten buiten de gemeentegrenzen is geen aanleiding.

5 Klimaat
Dit voorstel heeft geen directe klimaatconsequenties.

6 Financiën
De consequentie van opheffing van de regeling is dat beide gemeenten een bijdrage dienen te leveren om tot een vereffening te komen van het negatieve financiële resultaat. Hiervoor is een liquidatiebalans opgemaakt.
Door bureau Metafoor is een second opinion gemaakt van de grondexploitatie van de GR en is een risicoanalyse opgemaakt. Dat rapport is als geheim gekwalificeerd bijgevoegd. Ondermeer deze uitkomsten zijn gebruikt voor het bereiken van het akkoord binnen het dagelijks bestuur en het opstellen van het liquidatieplan.
De Nijmeegse bijdrage is begroot op € 13.528.350,-. Dit bedrag bestaat uit de Netto Contante Waarde van de grondexploitatie per 1-1-2018 en een bijdrage vanuit een risicovoorziening eveneens NCW per 1-1-2018.
Tot het totaal van deze bijdrage is voorzien. Het laatste deel is als aanvullende voorziening in de Stadsbegroting 2017 opgenomen.
Wat dan nog resteert aan financieel risico is een mogelijke overschrijding van de geraamde liquidatiekosten en het risico dat de verstrekte Stidugsubsidie alsnog (deels) moet worden terugbetaald. Zie hiervoor de betreffende passages in het liquidatieplan. Vooralsnog is de inschatting dat dit niet om substantiële bedragen gaat. Mogelijke terugbetalingsverplichtingen worden door beide gemeente gedragen elk voor de helft.
De raad wordt de jaarrekening 2015, de begrotingswijziging 2016 en de begroting 2017 voor zienswijze voorgehouden. Gelet op het proforma karakter van met name de begroting 2017 wordt de raad voorgesteld in te stemmen met de concept zienswijze waarbij geen wijziging wordt gebracht in de tekst van de voorgelegde stukken.
Na besluitvorming omtrent opheffing zal door het projectbureau Bergerden een liquidatiebegroting worden opgesteld die nog uitsluitend is gebaseerd zaken die de liquidatie aangaan.

7 Participatie en Communicatie
Na besluitvorming de voorstellen zoals hiervoor genoemd ter besluitvorming voorleggen aan de raad. Voorstel aan de raad is ondermeer om anders dan vanuit zwaarwegende overwegingen geen zienswijze in te dienen die wijziging brengen in de financiële stukken danwel het liquidatieplan.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Conform de Wet openbaarheid van bestuur, artikel 10, tweede lid, onder ‘b’ en onder ‘g’ leggen we op de rapporten van Nysingh, Metafoor en de Grondexploitatie 2016 geheimhouding op en vragen we de raad om deze geheimhouding te bekrachtigen. Vanuit het gegeven dat door de DB-bestuurders vanuit de gemeente Lingewaard de liquidatie ter hand wordt genomen en door Lingewaard de exploitatie van het Bergerdengebied wordt overgenomen is geheimhouding noodzakelijk. Deze stukken bevatten financiële en juridische gegevens en achtergronden die gelet op te voeren onderhandelingen met derden niet openbaar mogen worden gemaakt.

8 Uitvoering en evaluatie
Voorstellen voorleggen aan de raad.

9 Risico
De risico’s van aanspraken zijn voor Nijmegen niet meer aanwezig met ingang van 1 januari 2017. Evenmin kan Nijmegen de GR nog aanspreken.
De enige risico’s die nog blijven bestaan zijn zoals hiervoor genoemd overschrijding van de geraamde liquidatiekosten en mogelijke terugbetalingen in het kader van de verstrekte Stidugsubsidie.

Bijlage(n): Brief AB Bergerden d.d. 27-9-2016
Conceptbrief raad aan GR Bergerden betreffende besluit en zienswijze stukken;
GR-stukken jaarrekening 2015
Begrotingswijziging 2016
Begroting 2017
Liquidatieplan.

.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Openbaar Lichaam Bergerden

Jaarstukken 2015

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 3

Algemeen 4

Jaarverslag 2015 5

Activiteiten in 2015 6

Activiteiten in 2016 7

Paragrafen 8

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 8

B. Onderhoud van kapitaalgoederen 9

C. Financiering 9

D. Bedrijfsvoering 10

E. Verbonden partijen 11

F. Grondbeleid 11

Jaarrekening 2015 12

Balans per 31 december 13

Overzicht van Baten en Lasten in jaarrekening 2015 14

Toelichting behorende bij de jaarrekening 2015 14

Wet Normering Topinkomens 20

Vaststelling jaarrekening 2015 22

Normenkader 2015 23

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 24

B I J L A G E N 25

Bouwrekening 26

Staat van grondaankopen t/m 2015 27

Staat van grondaankopen t/m 2015 29

Kaart plangebied 30

CONCEPT

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Inleiding

Het Openbaar Lichaam Bergerden valt onder de werking van de artikelen 186 t/m 213 Gemeentewet en dientengevolge ook onder het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Een onderdeel van deze vereisten is de opstelling van een programmabegroting. Verder zijn in het BBV diverse paragrafen voorgeschreven.

Op 8 december 2004 heeft het Algemeen Bestuur de Financiële verordening Bergerden en de Controle-verordening Bergerden vastgesteld. Hierin wordt onder andere aangegeven dat bij iedere begroting en jaarstukken een overzicht wordt gegeven van de toedeling van de producten uit de productenraming aan het programma.

In deze jaarrekening is rekening gehouden met de nieuwste vereisten van de verslaggevings- en controlevoorschriften

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Algemeen

De gemeenschappelijke regeling "Bergerden" werd vastgesteld door de gemeenteraden van Bemmel (besluit d.d. 25 juni 1998), Huissen (besluit d.d. 25 juni 1998) en Nijmegen (besluit d.d. 27 januari 1999). De goedkeuring door Gedeputeerde Staten van Gelderland heeft plaatsgevonden middels besluit d.d. 24 maart 1999. Het rechtspersoonlijk bezittend lichaam "Openbaar Lichaam Bergerden" (OLB) is gevestigd te Bemmel.

Medio 2004 is door de onderscheidene bestuursorganen van de gemeenten Nijmegen en Lingewaard een nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld. Aanpassing van de regeling was onder meer noodzakelijk vanwege de herindeling in de Over-Betuwe, de daarmee verband houdende wijziging in de risicoverdeling en de invoering van het duale stelsel. Voorts is de regeling aangepast aan de modelbepalingen van de regio Nijmegen en is een bepaling over planschade opgenomen. Na de goedkeuring van 1 maart 2005 door Gedeputeerde Staten is de regeling in werking getreden.

Programma

Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de glastuinbouw en agro-business en daarmee verband houdende bedrijvigheid door het ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig, duurzaam en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk glastuinbouwgebied.

Producten

Om bovengenoemd programma te verwezenlijken zullen onderstaande producten worden uitgevoerd:

Verwerving	Het verwerven van gronden t.b.v. de realisatie van het glastuinbouwgebied.
Bouwrijpmaken	Het bouwrijp maken van het gebied en aanleggen van de openbare voorzieningen en de daarmee verband houdende nazorg.
Uitgifte	Het uitgeven van bouwkavels voor de vestiging van bedrijven.
Duurzaamheid	Het ontwikkelen van voorzieningen voor energie en gietwater die enerzijds leiden tot een besparing op de belasting van het milieu en anderzijds een besparing op de bedrijfskosten van de tuinder.

OLB is niet verantwoordelijk voor de exploitatie van de voorzieningen voor gietwater en energie. De voorzieningen worden geëxploiteerd door de tuinders van Bergerden zelf (middels een coöperatie). Het goed functioneren van deze voorzieningen is met het oog op de verkoopbaarheid van de kavels natuurlijk wel een zorg voor OLB. Voor de ontwikkeling van Bergerden fase 2 wordt nieuwe tuinders, wat betreft de energievoorziening, de mogelijkheid geboden zich aan te sluiten bij het collectief of een eigen voorziening te treffen.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Jaarverslag 2015

5

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

JAARVERSLAG:

Activiteiten in 2015

In 2015 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd.

De financiële en economische crisis heeft ook de glastuinbouw geraakt. De verkoop van bouwrijp terrein is voor geruime tijd nagenoeg stilgevallen. Deze situatie was aanleiding voor het algemeen bestuur van de GR Bergerden om in 2012 de opdracht te formuleren om 'een kansrijk en nieuw toekomstperspectief voor de toekomst van Bergerden' te schetsen. Dit nieuwe perspectief is gepresenteerd in een discussienota (19 november 2013) en een Kadernota Toekomstperspectief Bergerden (januari 2014) waarover in gemeente Lingewaard en gemeente Nijmegen besluitvorming heeft plaatsgevonden. Het toekomstperspectief is inclusief de verbreding naar agrobusiness verwerkt in de grondexploitatie 2015.

Bij brief van 28 oktober 2015 en 16 december heeft de provincie aangegeven de begroting 2015, begrotingswijziging 2015 respectievelijk de begroting 2016 formeel te onthouden van goedkeuring. Reden hiervoor is dat da provincie de plannen voor het ombestemmen van de gronden in strijd acht met het Regionale Programma Bedrijventerreinen. De provincie heeft wel toestemming voor 2015 verleend voor het doen van uitgaven die binnen het vigerende bestemmingsplan passen.

In 2015 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Heroriëntatie op grondexploitatie n.a.v. het onthouden van goedkeuring door de provincie. Nieuwe uitgangpunten, mogelijke scenario's
- Brede en intensieve acquisitie van nieuwe glastuinbouwbedrijven. Hierdoor zijn contacten onderhouden en gesprekken gevoerd over mogelijke kansrijke verplaatsingen en de vestiging van nieuwe ondernemers. Dit heeft in 2015 geresulteerd in de verkoop van ca 14 ha grond aan Royal Berry.
- Vanuit een intensief gebiedsproces met tuinders en organisaties uit het tuinbouwgebied is onder de titel 'Hier groeit iets moois' een nieuwe weg ingeslagen. Dit is uitgemond in een marktpropositie 'NEXT Garden'. Uitgangspunt is dat het onderscheid tussen Bergerden, het herstructureringsgebied en het Agropark worden losgelaten. Er wordt ingezet op één agrocluster van ruim 700 ha dat zich richt op drie speerpunten: duurzame energiemix, innovatie en start-ups en Euregio Rhein Waal. Deze ambities zijn vertaald naar concrete projecten.
- In het kader van PR en acquisitie is onder meer deelgenomen aan de Tuinbouwrelatiedagen in Gorinchem, de landelijke actie "Kom in de kas", de Nacht van de Gelderse Economie en een bestuurlijke regiobijeenkomst.
- De overdracht van het openbaar gebied naar gemeente Lingewaard (wegen, bermen, riolering, openbare verlichting) en naar het waterschap (conventionele watergangen) is in gang gezet en wordt afgewikkeld.
- De procedure voor de actualisatie van het bestemmingplan Bergerden (vanwege een wettelijke verplichting) is doorlopen en het bestemmingsplan is in 2015 van kracht gegaan.
- De braakliggende gronden in het gebied zijn – éénjarig – verpacht.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Activiteiten in 2016

Organisatie
In 2016 heeft een heroriëntatie op de Gemeenschappelijke Regeling Bergerden (GRB) plaatsgevonden. De GRB kampt met een verlieslatende exploitatie. Dit geeft forse financiële consequenties voor gemeenten Lingewaard en Nijmegen. Tegelijkertijd zijn er ook kansen voor de toekomstige ontwikkeling van het tuinbouwgebied. Gemeente Lingewaard werkt samen met de provincie, betrokken organisaties en tuinders aan een nieuw programmaplan NEXTgarden en één programmabureau voor Bergerden, de herstructurering Huissen-Angeren en Agropark. Voor gemeente Nijmegen is met de ontwikkeling van de Waalsprong het inhoudelijke belang van Bergerden als opvanglocatie voor te verplaatsen glastuinbouwbedrijven weggevallen. Een toekomstige rol voor Nijmegen in NEXTgarden ligt daarmee ook niet voor de hand.

Tegen deze achtergrond heeft het algemeen bestuur op 18 maart 2016 het voornemen uitgesproken om de GRB op te heffen en is aan het dagelijks bestuur opdracht gegeven om verdere besluitvorming voor te bereiden. Het dagelijks bestuur heeft ter voorbereiding hiervan uitgebreid onderzoek laten uitvoeren naar de contractuele rechten en verplichtingen, de grondexploitatie en de financiële kansen en risico. Op basis hiervan hebben de leden van het dagelijks bestuur een akkoord bereikt voor een efficiënte liquidatie en vereffening van het vermogen (informatiebrief aan het algemeen bestuur dd. 8 september 2016). Het dagelijks bestuur heeft dit akkoord vervolgens uitgewerkt in een opheffingsvoorstel en concept liquidatieplan. Het voornemen hierbij is om het opheffingsvoorstel in november dit jaar in de gemeenteraden te behandelen. Gelijktijdig met het opheffingsbesluit worden de raden een zienswijze gevraagd op het concept liquidatieplan. Het algemeen bestuur kan vervolgens nog dit jaar het liquidatieplan vaststellen. De begrotingsprocedure (met besluitvorming over jaarstukken 2015, gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017) is hierin parallel geschakeld aan de besluitvorming over opheffing en liquidatieplan.

Grondexploitatie 2016
De onderzoeken naar de contractuele rechten en verplichtingen (Nysingh Advocaten), de grondexploitatie en de financiële kansen en risico's (Metafoor) vormen de uitgangspunten voor de nieuwe grondexploitatie 2016. De grondexploitatie 2016 is de basis voor het opstellen van de jaarstukken 2015, een gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017.

Belangrijk algemeen uitgangspunt voor de nieuwe grondexploitatie 2016 is dat de gemeente Lingewaard de grondexploitatie na liquidatie van de GR/OLB voortzet gericht op glastuinbouwontwikkeling en dat niet wordt uitgegaan van de realisatie van 7 ha agrobusiness. Daarnaast is de grondexploitatie meer 'risicovrij' gemaakt door de onzekere inkomsten eruit te laten.

Beleidsmatig
In 2016 worden concrete projecten opgestart in het kader van de drie programmalijnen van NEXTgarden: duurzame energiemix, innovatie & start-ups en Euregio Rijn-Waal. De opgestelde marktpropositie NEXTgarden wordt uitgewerkt in een marketing- en communicatiestrategie met daarbij een nieuwe website voor NEXTgarden, Net als vorige jaren wordt deelgenomen aan de Tuinbouwrelatiedagen en Kom in de kas.

Grondzaken
Ook in 2016 wordt vol ingezet op acquisitie van nieuwe glastuinbouwbedrijven. De éénjarige verpachting van de braakliggende tuinbouwkavels wordt voorgezet. De verkoop van enkele percelen gelegen buiten het plangebied worden nu via reguliere wijze te koop aangeboden. In 2015/2016 wordt deze verkoop afgewikkeld. De overdracht van het openbaar gebied naar de gemeente Lingewaard respectievelijk het waterschap Rivierenland zal worden afgerond.

Paragrafen

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Definitie
Onder weerstandsvermogen wordt verstaan "het vermogen om niet-structurele risico's op te vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten".

De weerstandscapaciteit zijn de middelen die kunnen worden aangewend om financiële tegenvallers (risico's) op te vangen. Deze capaciteit is van belang om, ingeval één of meerdere risico's zich voordoen, toch het voorgenomen programma tot uitvoering te brengen. De weerstandscapaciteit kan zowel de exploitatie als het vermogen betreffen. In de exploitatiesfeer kan men denken aan een raming voor onvoorziene uitgaven. In de vermogenssfeer betreft het de (vrij aanwendbare) reserves. Zoals reeds aangegeven in de toelichting op de balansposten is er geen sprake van vorming van reserves. Een eventueel risico dient dus opgevangen te worden middels de exploitatie. Onderstaand wordt een inschatting gegeven van de risico's en de wijze waarop deze kunnen worden opgevangen.

Risico-inventarisatie en analysebeoordeling
Om inzicht in de risico's van de GR Bergerden te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie en –analyse uitgevoerd. Hierbij worden risico's gekwantificeerd aan de hand van de kans dat de gebeurtenis zich voordoet en het verwachtte financiële effect. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Een aantal risico's zijn op dit moment een feit en zijn dus niet meer beïnvloedbaar. Deze risico's zijn opgenomen in de grondexploitatie Bergerden met een financieel negatief eindresultaat van € -25,9 miljoen op Contante Waarde.

Om de risico's in kaart te brengen is in samenwerking met de projectdirectie Bergerden, de gemeente Lingewaard en de gemeente Nijmegen een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van een risico-inventarisatie waarbij gebruik is gemaakt van een door Metafoor uitgevoerde Montecarlo-analyse waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de projectdirectie Bergerden in de risico's in beeld gebracht.

Van deze parameters hebben de volgende vijf de meeste invloed op de uitkomst:

1. Stijging en daling van de rente
2. Toe- of afname van de kosten planontwikkeling
3. Vertragen of versnellen van uitgiftedatum gronden
4. Wijziging in de rente contante waarde (disconteringsvoet)
5. Opbrengstenstijging

Er zijn ook een aantal kansen om het risicoprofiel te verlagen. Snellere uitgifte dan geprognotiseerd en een lagere rente zijn hier voorbeelden van.

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit
De benodigde weerstandscapaciteit van GR Bergerden bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.
De meest voorkomende resultaten in de risicosimulatie vallen voordeliger uit dan het geactualiseerde resultaat van de grondexploitatieberekening (uitgangssituatie). Op basis van het 'voorzichtigheidsprincipe' (richtlijnen BBV) wordt geadviseerd om een kleine risicovoorziening te treffen. Om 90% (10% stippellijn) van alle risico's af te dekken is een risicovoorziening vereist van circa € 81.000 op contante waarde 1-1-2016. Beide deelnemende gemeenten moeten in hun weerstandscapaciteit rekening gehouden met € 40.500,- aan weerstandscapaciteit voor Bergerden.

B. Onderhoud van kapitaalgoederen

Onder kapitaalgoederen worden verstaan: wegen, riolering, kunstwerken, groen en openbare verlichting. Na oplevering door de aannemer treedt de normale onderhoudstermijn in werking.
De wegen en het openbaar groen zijn in beheer en onderhoud bij de gemeente Lingewaard. De riolering, kunstwerken, openbare verlichting en de watergangen zijn nog niet overgedragen.

C. Financiering

De financiering geschiedt middels rekening-courant met de Gemeente Lingewaard. De regels van de Gemeente Lingewaard ter zake zijn derhalve van toepassing.
In overleg met de Provincie en het Ministerie van Financiën valt het OLB in het kader van de Wet Fido onder het regime van de gemeente Lingewaard.
Tevens heeft het Ministerie van Financiën de GR Bergerden een uitzondering verleend voor het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden.

D. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de totale organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk en dient ter ondersteuning van het programma. Het welslagen hiervan is in belangrijke mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

In het verslagjaar bestond het Algemeen Bestuur uit de volgende leden:

Gemeente Lingewaard:
- mevr. M.H.F. Schuurmans-Wijdeven (voorzitter)
- de heer T. Peren (vice-voorzitter)
- de heer T.B. Aaldering
- de heer P.A.T.W. Hegeman

Gemeente Nijmegen:
- de heer B. Velthuis
- mevr. H. Tiemens

In 2015 heeft het Algemeen Bestuur drie maal vergaderd, namelijk op 7 april 2015, 30 juni 2015 en 4 december 2015. In deze vergadering zijn de actuele stand van zaken aangaande de ontwikkelingen in het glastuinbouwgebied besproken inclusief de financiële gevolgen van het nieuwe toekomstperspectief voor Bergerden.

In het verslagjaar bestond het Dagelijks Bestuur uit de volgende leden:

Gemeente Lingewaard:
- mevr. M.H.F Schuurmans-Wijdeven (voorzitter);
- de heer T. Peren (vice-voorzitter)

Gemeente Nijmegen:
- de heer B. Velthuis

Het Dagelijks Bestuur vormt samen met de vertegenwoordigers van de Stichting STOL, de heren H. Gertsen en H. Beijer, de Projectdirectie Bergerden. De Projectdirectie Bergerden heeft in het verslagjaar zes keer vergaderd.

Vanaf 6 november 2013 is de heer W. Groote secretaris van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van Bergerden.

Personeel
De ondersteuning van het bestuur geschiedt door het projectbureau en de ambtenaren van de gemeenten Lingewaard en Nijmegen. Het projectbureau bestaat uit een projectmanager, managementassistente, planeconoom en adviseur grondzaken. De overige disciplines worden daar waar nodig flexibel ingezet.

Financiële administratie
In de vergadering van het AB van 8 december 2004 zijn de Financiële verordening Bergerden en de Controleverordening Bergerden vastgesteld. Het belang van de verordeningen is gelegen in het feit dat het algemeen bestuur ermee aangeeft binnen welke kaders de financiële functie wordt uitgeoefend en hoe de controle dient plaats te vinden. In de vergadering van het AB van 8 mei 2006 is het Protocol accountantscontrole vastgesteld. Dit protocol geldt voor het jaar 2005 en volgende jaren. Het normenkader 2015 maakt onderdeel uit van deze jaarrekening, en zal tegelijk met deze jaarrekening worden vastgesteld.

E. Verbonden partijen

Het OLB heeft geen bestuurlijke of financiële belangen, binnen de strekking van verbonden partijen, in een andere rechtspersoon. De EnergieCombinatie Bergerden (ECB), thans gefailleerd en gesplitst in Greenhouse Energy en Netwerkbedrijf Energy Connection en het GietWaterbedrijf Bergerden (GWB) zijn zelfstandig opererende rechtspersonen en zijn slechts gelieerd aan het grondgebied waarin het OLB opereert.

F. Grondbeleid

Activiteiten in 2015
Verwezen wordt naar de opgenomen beschrijving van de activiteiten in 2015 en 2016.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Jaarrekening 2015

CONCEPT

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Balans per 31 december

BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA	2015 €	2014 €	PASSIVA	2015 €	2014 €
Vaste activa			**Voorzieningen**		
Financiële vaste activa			Voorzieningen met een specifieke aanwending	0	0
Langlopende leningen	143.799	215.698			
Voorziening	-143.799	-215.698			
	0	0			
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Voorraden			Netto vlottende schulden		
Onderhanden werken	2.690.935	19.770.389	Rekening courant gem. Lingewaard	28.039.543	29.948.273
			Overige schulden	623.947	86.107
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar					
Debiteuren	297.333	256.370			
waarvan voorziening getroffen	-250.168	-167.163			
Vorderingen op openbare lichamen	25.925.390	10.174.784			
	28.663.490	30.034.380		28.663.490	30.034.380

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Overzicht van Baten en Lasten in jaarrekening 2015

PROGRAMMAREKENING

LASTEN	Werkelijk 2015 €	Begroot 2015 €	Verschil 2015 €	Werkelijk 2014 €	BATEN	Werkelijk 2015 €	Begroot 2015 €	Verschil 2015 €	Werkelijk 2014 €
2. Rente en afschrijving					**2. Rente en afschrijving**				
2.0 Rente	961.914	1.273.614	(311.700)	939.248	2.0 Rente	11.103	0	11.103	10.728
3. Goederen en diensten					**3. Goederen en diensten**				
3.3 Duurzame goederen:					3.3 Duurzame goederen:				
- Kosten planontwikkeling	273.331	371.061	(97.730)	228.490	- grondverkopen	2.522.880	464.702	2.058.178	-
- Aankopen	1.200		1.200	-	- overige opbrengsten	56.686	60.000	(3.314)	-
- Milieu, archeologie en explo.	9.898		9.898	0	- bijdragen gemeenten	15.750.606		15.750.606	52.159
- Bouw-/bedrijfsrijpmaken	-	108.761	(108.761)	14.411					
- Onvoorzien		74.860	(74.860)	0					
3.4 Overige goederen en diensten									
- Beheerskosten gronden	10.373	10.000	373	6.946					
- Overige kosten	0	4.913	(4.913)	0					
4. Vermogensoverdrachten					**4. Vermogensoverdrachten**				
- Bijdrage ECB					- subsidies / bijdragen	6.000		6.000	78.469
6. Verrekeningen					**6. Verrekeningen**				
Dotatie in voorziening	15.761.709		15.761.709	62.887	Onttrekking uit voorziening				
Afname onderhanden werken	1.328.849		1.328.849		Toename onderhanden werken		1.318.507	(1.318.507)	1.110.626
	18.347.275	1.843.209	16.504.066	1.251.982		18.347.275	1.843.209	16.504.066	1.251.982

Toelichting behorende bij de jaarrekening 2015

Algemeen

De jaarrekening 2015 is opgesteld in overeenstemming met de meest recente voorschriften en regels zoals opgenomen in het Besluit begroting verantwoording (Bbv). De verslaglegging is gericht op het karakter van grondexploitatie. Dit houdt onder meer in dat alle opbrengsten en kosten in het overzicht van Baten en Lasten worden verantwoord.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

In de bouwrekening zijn de nog uit te geven bedragen (kolom 6) ontleend aan de exploitatieberekening van september 2016 De exploitatieberekening is gebaseerd op eindwaarde. Daarnaast is de contante waarde vermeld (per 1 januari 2016).

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het gebruik van schattingen is een element bij het opstellen van de jaarrekening. De getrouwheid van de jaarrekening wordt hierdoor niet aangetast. Bij schattingen opgenomen in de jaarrekening zijn de volgende punten in acht genomen;

- de aard van de schatting en de bijbehorende veronderstellingen worden als toelichting vermeld;
- er is rekening gehouden met alle relevante (potentiële) omstandigheden voor en na balansdatum;
- ervaringen in soortgelijke gevallen zijn meegenomen.

In de bouwrekening zijn de nog uit te geven bedragen (kolom 6) ontleend aan de exploitatieberekening van september 2016. De exploitatieberekening is gebaseerd op eindwaarde (2025). Daarnaast is de contante waarde vermeld (per 1 januari 2016).

De begrote bedragen in het overzicht van baten en lasten zijn ontleend aan de begroting. Calculatieverschillen in de exploitatieberekeningen worden bij de exploitatieopzet toegelicht.

Voorraden onderhanden werken

De als “onderhanden werken” opgenomen gronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Door de gekozen systematiek is het mogelijk dat een boekwaarde tijdelijk negatief kan staan.

Voor een geprognosticeerd verlies op de grondexploitatie wordt een verliesvoorziening ingesteld ter grote van het volledige verlies. De voorziening wordt gepresenteerd als waardecorrectie op de post voorraad onderhanden werk.

BALANS

ACTIVA

Financiele vaste activa

Langlopende leningen			**0**

Specificatie:	Stand 1-1	Mutatie	Stand 31-12	
GietWaterbedrijf Bergerden (GWB)	215.698	-71.899	143.799	*
Waarvan voorziening getroffen			-143.799	
			0	*

In de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) d.d. 12 mei 2003 is besloten om het GWB een lening te verstrekken van € 270.000. Aflossing van de lening zou geschieden in vijf jaarlijkse termijnen, voor het eerst op 31 december 2006. Vooralsnog is niet aan de verplichting tot aflossen voldaan. In 2010 is een nieuwe geldleningovereenkomst met GWB gesloten, waarbij de rente is verlaagd en voor het eerst ultimo 2013 aflossing zou plaatsvinden. De verschuldigde rente wordt bij de hoofdsom opgeteld.

Vlottende activa

Voorraden

Onderhanden werken (boekwaarde gronden)			**2.690.934**

Bruto boekwaarde per 1 januari 2015	29.945.173	
Voorziening per 1 januari 2015	10.174.784	
Boekwaarde per 1 januari 2015	19.770.389	*
Het verloop hiervan in het jaar 2015 is als volgt:		
Boekwaarde per 1-1-2015	19.770.389	
Mutatie boekwaarde 2015	-1.328.849	*
Verhoging voorziening	-15.750.606	**
Boekwaarde per 31-12-2015	2.690.934	
Boekwaarde per 31 december 2015	2.690.934	
Voorziening per 31 december 2015	25.925.390	
Bruto boekwaarde per 31 december 2015	28.616.324	*

* zie toelichting op Programmarekening onder "Verrekeningen"
** De kostprijscalculatie (herzien september 2016) sluit per 31 december 2015 op € 25.925.390 De afwaardering van het onderhanden werk heeft in de jaarrekening 2015 € 15.750.606 plaatsgevonden.

Continuïteitsparagraaf: verliesvoorziening waardering onderhanden werken
De kostprijscalculatie (september 2016) sluit per 31 december 2015 op € -25,9 miljoen negatief. Dit wordt veroorzaakt doordat de grondexploitatie van 2015 aanzienlijk is aangepast waarbij diverse onderwerpen verwerkt zijn. In de toelichting op de grondexploitatie zijn deze punten uitputtend omschreven. Betreft onder andere verlaging van opbrengsten en wijzigingen in de overige budgetten. De nieuwe grondexploitatie is geactualiseerd naar prijspeil 1 januari 2016. Voor het gecalculeerde verlies van € -25,9 miljoen is, conform het Bbv, een verliesvoorziening getroffen. Doordat Openbaar Lichaam Bergerden niet over eigen vermogen beschikt om deze voorziening te treffen, is een vordering per 31 december 2015 opgenomen op de deelnemende gemeenten alsmede STOL die eveneens bijdraagt in dit (toekomstige) tekort. De kostprijscalculatie is opgesteld op basis van de best mogelijke schatting die op dit moment kan worden gemaakt door de directie. Tevens is hierbij gebruik gemaakt van algemeen aanvaarde parameters en rekenpercentages. Dit neemt niet weg dat er, gezien de onzekere marktontwikkelingen, er een materiële onzekerheid aanwezig is dat de kostprijscalculatie in de komende jaren verder naar beneden bijgesteld dient te worden. Indien dit zich voordoet staan op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de Gemeenschappelijke Bergerden, de deelnemende gemeenten (Lingewaard en Nijmegen) garant

voor de verliezen die hieruit voortvloeien zodat Openbaar Lichaam Bergerden haar activiteiten duurzaam kan voorzetten. De jaarrekening 2015 van Openbaar Lichaam Bergerden is dan ook opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Deze grondexploitatie met risicoprofiel is de vertaling van de huidige inschattingen en is geactualiseerd naar prijspeil 1 januari 2016. Na liquidatie van de OLB en opheffing van de GRB zal de grondexploitatie worden voortgezet door gemeente Lingewaard.

Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar		**25.972.555**
Specificatie:	Stand 31-12	
Gem. Nijmegen en Lingewaard	25.698.500	
Vorderingen STOL	226.890	
Debiteuren	297.333	
	26.222.723	
Waarvan voorzieningen getroffen	250.168	
Eindsaldo	25.972.555	

PASSIVA

Voorzieningen

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden

Rekening courant gemeente Lingewaard	28.039.544

Betreft de schuld in rekening courant met de gemeente Lingewaard per 31 december 2015.

Overige schulden		**623.949**
Specificatie:		
BTW aangifte 4e kwartaal	515.510	
Diverse bedrijven; diverse facturen	108.439	
	623.949	

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2015

LASTEN

2.0 Rente en afschrijving

2.0 Rente		**961.914**
Specificatie:		
- Gemeente Lingewaard; rente rekening-courant	961.914 *	
- overige rentelasten		
	961.914	

* De werkelijk betaalde rente rekening-courant is gebaseerd op een rentepercentage van 3,25%. De voorgecalculeerde rente in de begroting 2015 ging uit van 4,25% waardoor een aanzienlijk rentevoordeel is ontstaan.

3. Goederen en diensten

3.3. Duurzame goederen

Onder deze post worden de werkelijke kosten van de planontwikkeling, grondaankopen en bouwrijp maken verantwoord.

Kosten planontwikkeling	**273.331**

Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de bouwrekening.

Kosten grondaankopen	**1.200**

Betreft kosten in verband met Salvia Beheer.

Milieu, Archeologie & Explosieven	**9.898**

Betreft enkele kleinschalige werkzaamheden.

Bouw- en bedrijfsrijpmaken	**0**

In 2015 zijn geen werkzaamheden uitgevoerd.

3.4. Overige goederen en diensten

Beheer gronden / panden	**10.373**

Hier worden de kosten verantwoord voortvloeiende uit de grondaankopen, zoals verzekeringen, belastingen en onderhoudskosten kavels en panden.

Overige kosten	**0**

6. Verrekeningen

Dotaties in voorzieningen GWB:	**11.103**

De voorziening voor de langlopende lening aan het gietwaterbedrijf is verhoogd omdat de lening groter is geworden door de toevoeging van de verschuldigde rente over 2015.

Dotaties in voorzieningen:	**15.750.606**

Voorziening stijgt i.v.m. geactualiseerde grondexploitatie waardoor een hogere verliesvoorziening nodig is.

CONCEPT

BATEN

2.0 Rente en afschrijving

2.0 Rente			**11.103**
Specificatie:			
- rentevergoeding lening		11.103	
		11.103	

3 Goederen en diensten

3.3 Duurzame goederen

Opbrengst grondverkopen			**2.522.880**
Specificatie:			
Salvia Beheer grond Geranium	2.522.880		
Bijdragen	-		
	2.522.880		

Een specificatie van de verkochte kavels t/m 2015 vindt u in de staat Grondverkopen.

Subsidie provincie			**6.000**
Overige opbrengsten			**56.686**
Specificatie:			
Pacht en jachthuur	56.686		
	56.686		

4. Vermogensoverdrachten

Subsidies / bijdragen derden			**0**

6. Verrekeningen

Onderhanden werken		**-1.328.850**
De toename is als volgt gespecificeerd:		
Kosten planontwikkeling	273.331	
Kosten grondaankopen	1.200	
Beheer gronden / panden	10.373	
Bouw- en bedrijfsrijpmaken	0	
Milieu, Archeologie & Explosieven	9.898	
Rentelasten	961.914	
Overige goederen en diensten		
Dotaties in voorziening	15.761.709	
		17.018.426
Opbrengst grondverkopen	2.522.880	
Subsidies	6.000	
Overige opbrengsten (o.a. huur/pacht)	56.686	
Bijdragen gemeenten	15.750.606	
Rentebaten	11.103	
		18.347.275
Per saldo toename onderhanden werken		**-1.328.850**

Wet Normering Topinkomens

Conform de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke sector dienen van onderstaande functie de volgende gegevens gepubliceerd te worden in deze paragraaf.

Topfunctionarissen in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT) bij de gemeenschappelijke regeling Bergerden zijn de leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur en de secretaris.

Algemeen Bestuur: Mevr. M.H.F. Schuurmans-Wijdeven (voorzitter)
de heer T. Peren (vice-voorzitter)
de heer T.B. Aaldering
de heer P.A.T.W. Hegeman
de heer B. Velthuis
mevr. H. Tiemens

De leden van het Algemeen Bestuur ontvangen geen geldelijke beloning of vergoeding van de GR Bergerden voor hun werkzaamheden. In het kader van de WNT worden derhalve geen inkomensgegevens van deze bestuursleden vermeld.

Dagelijks Bestuur: Mevr. M.H.F. Schuurmans-Wijdeven (voorzitter)
de heer T. Peren (vice-voorzitter)
de heer B. Velthuis

De leden van het Dagelijks Bestuur ontvangen geen geldelijke beloning of vergoeding van de GR Bergerden voor hun werkzaamheden. In het kader van de WNT worden derhalve geen inkomensgegevens van deze bestuursleden vermeld.

Secretaris:

Naam:	W. Groote
Functie:	Secretaris
Duur dienstverband:	1 januari 2015 – 31 december 2015
Dienstbetrekking:	Nee
Omvang in FTE:	40%
Bezoldiging:	€ 82.800,00 (excl. BTW)

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Het normenkader rondom de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (hierna WNT) is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000104920.

Voor het opmaken van de jaarrekening is in de lijn met de mededeling van de minister van BZK d.d. 12 februari 2014, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 18 februari 2014, de aanpassingswet WNT wel als onderdeel van het normenkader gehanteerd.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Vaststelling jaarrekening 2015

Vastgesteld door het Dagelijks Bestuur in de openbare vergadering van 16 september 2016

voorzitter,

secretaris,

CONCEPT

Normenkader 2015

Minimumkader reikwijdte rechtmatigheidscontrole accountant

Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Algemeen financieel middelenbeheer	• Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Besluit Begroting en Verantwoording • Wet gemeenschappelijke regelingen • Algemene Wet Bestuursrecht • Fiscale wetgeving • Stidug • Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	• Gemeenschappelijke regeling Bergerden (2003) • Financiële verordening Bergerden • Controleverordening Bergerden
Treasurybeheer	• Regeling schatkistbankieren voor decentrale overheden (zie brief Ministerie van Financiën d.d. 30-12-2013) • Wet financiering decentrale overheden (FIDO) & aanverwante regels (RUDO e.d.)	Treasurystatuut gemeente Lingewaard (zie correspon-dentie Provincie Gelderland dd 23-3-2004)
Inkopen en contractbeheer	• EU-aanbestedingsregels • Aanbestedingswet	

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Deze ruimte is gereserveerd voor de stukken van Deloitte

CONCEPT

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

B I J L A G E N

25

Bouwrekening

I. Bouwrekening 2015

Omschrijving	verantwoord t/m dienstjaar 2014	verantwoord in dienstjaar 2015	verantwoord t/m dienstjaar 2015	nog te besteden (6-4)	op basis van kostprijsberekening ingecalculeerd sep-16	feb-15	Calculatie-verschil (6) - (7)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Verwerving	23.512.762	1.200	23.513.962	-5	23.513.957	24.335.726	-821.769
Beheer gronden/panden	402.064	10.373	412.437	99.923	512.360	534.165	-21.805
			0				
Milieu, Archeologie & Explosieven :			0				
Bouw- en Woonrijp maken fase II	71.985	9.898	81.884	0	81.883	71.985	9.898
Milieukosten	239.715		239.715	0	239.715	239.715	0
Archeologie	68.462		68.462	101.997	170.459	170.459	0
Explosievenopruiming	2.523.113		2.523.113	25.500	2.548.613	2.548.613	0
			0	0			
Bouw-/bedrijfsrijpmaken:			0	0			
Bouw-/woonrijpmaken	10.795.656		10.795.656	701.797	11.497.453	11.985.790	-488.337
Aanleg rotonde Karstraat	399.109		399.109	-399.109	0	399.109	-399.109
Onvoorzien			0	0	0	122.097	-122.097
			0				
Planontwikkeling :			0				
- Procesmanagement	2.668.011	82.800	2.750.811	0	2.750.811	3.115.074	-364.263
- Projectbureau	1.477.902	62.042	1.539.943	0	1.539.943	1.703.222	-163.279
- Adviseur O.G.	1.155.905		1.155.905	0	1.155.905	2.084.410	-928.505
- Adviseur duurzaamheid	207.530		207.530	0	207.530	207.530	0
- PR en Communicatie	309.296	43.954	353.250	0	353.250	548.766	-195.516
- Adviseur ontwerp en realisatie	1.319.277		1.319.277	0	1.319.277	1.331.527	-12.250
- Overige kosten w.o. accountant	1.624.719	84.535	1.709.254	0	1.709.254	1.667.019	42.235
- Voorbereiding/toezicht gemeenten	1.195.703		1.195.703	0	1.195.703	1.981.382	-785.679
- Advieskosten MER	153.935		153.935	0	153.935	178.935	-25.000
- Restitutie advieskosten	-174.310		-174.310	0	-174.310	-174.310	0
Directie/Toezicht	693.929		693.929	0	693.929	831.445	-137.516
Nog te realiseren plankosten vanaf 1-1-2016			0	3.003.830	3.003.830		
Onvoorzien algemeen	0		0	0	0	654.019	-654.019
EnergieCombinatie Bergerden	2.100.000		2.100.000	0	2.100.000	2.100.000	0
BTW-voorziening	0		0	0	0	0	0
Dotaties voorziening Stidug	0		0	0	0	0	0
Dotatie voorziening ECB	3.019.783		3.019.783	0	3.019.783	3.019.783	0
Dotatie verliesvoorziening	10.174.784	15.750.606	25.925.390	-25.925.390	0	0	0
Dotatie verliesvoorziening GWB	380.649	11.103	391.752	-11.103	380.649	380.649	0
Dotatie verliesvoorziening debiteur	2.214		2.214	0	2.214	2.214	0
Financieringskosten	13.798.464	950.811	14.749.276	8.278.534	23.027.809	26.047.784	-3.019.975
Kostenstijging	0		0	312.213	312.213	438.252	-126.039
Totaal kosten	78.120.654	17.007.323	95.127.977	-13.811.812	81.316.166	86.525.360	-8.213.024
Grondverkopen	21.988.701	2.522.880	24.511.581	8.377.780	32.889.361	52.328.186	-19.438.825
Overige grondopbrengsten/bijdragen	1.299.928		1.299.928	631.453	1.931.380	1.931.380	0
Bijdrage ivm verliesvoorziening	10.174.784	15.750.606	25.925.390	-25.925.390	0	0	0
STIDUG-bijdrage/subs. Provincie	12.171.934	6.000	12.177.934	0	12.177.934	12.171.934	6.000
Subsidie explosieven	1.666.185		1.666.185	-1	1.666.184	1.666.184	0
Bijdragen zonder BTW	873.949	56.686	930.636	257.811	1.188.447	993.949	194.498
Inkomstenstijging	0		0	-140.037	-140.037	1.350.920	-1.490.957
Totaal opbrengsten	48.175.481	18.336.172	66.511.653	-16.798.384	49.713.269	70.442.553	-20.729.284
							0
SALDO PER EINDWAARDE	**29.945.173**	**-1.328.849**	**28.616.324**	**2.986.572**	**31.602.896**	**16.082.807**	**-12.516.259**
Contante waarde per 01-01-2016 fase I + II						25.925.390	p.m.
Bijdrage ivm vorming verliesvoorziening							
Bijdrage STOL			226.890				
Gemeente Nijmegen			12.849.250				
Gemeente Lingewaard			12.849.250				
			25.925.390				

Voor een toelichting op de belangrijkste afwijkingen van de calculatie van september 2016 ten opzichte van de calculatie van februari 2015 verwijzen wij u naar de grondexploitatieberekening van september 2016.
De verantwoorde bedragen t/m 2015 zijn naar de inzichten van de meest recente grondexploitatie gepresenteerd. De boekwaarde op 31 december 2015 stemt overeen met de jaarrekening 2015.

Staat van grondaankopen t/m 2015

II. Staat van grondaankopen t/m 2015

Datum aankoop	Omschrijving	Kadastrale gemeente, sectie, nummer	Aantal ca		Bedrag ƒ	Bedrag €	
15-09-1999	Knuiman, WH	Elst, B 542	2 84 20 ca		400.000	181.512	
01-10-1999	Nusselder, H	Bemmel, A 251	6 80 70 ca		1.525.304	692.153	
		Bemmel, A 106/107/108	3 11 90 ca				
01-10-1999	Blankert-Nusselder, D	Bemmel, A 252	3 68 70 ca		566.572	257.099	
30-11-1999	SNS Bank Nederland B\	Bemmel, A 228	4 00 00 ca		700.000	317.646	
		Totaal 1999		20 45 50 ca	3.191.876		1.448.410
					3.215.615		
20-01-2000	Stg.STOL-projekt	div.percelen	85 96 50 ca		9.504.416	4.312.916	
10-02-2000	Gendt, WJM van	Bml, A 10/29/34/111*/112*/	10 94 10 ca		150.000	68.067	
		113*/114*/135/257/258/259/289	7 29 72 ca				
		div.percelen	- 36 64 70 ca				
10-02-2000	Vermeulen, GWG	Bemmel, A 11	4 06 10 ca		140.000	63.529	
		Elst, B 378/542	- 5 42 50 ca				
30-03-2000	Gemeente Bemmel	Bml, B 7/8/9/341/341/342/532/533	32 10 60 ca		5.226.098	2.371.500	
		Bemmel, A 76/77	1 92 10 ca				
		Bemmel, A 90/276	4 64 60 ca				
01-08-2000	Berends, EH	Bemmel, A 209	7 60 ca		76.000	34.487	
01-09-2000	Bemaco Ontwikkeling B\	Bemmel, A 249/250	2 89 00 ca		520.200	236.056	
01-09-2000	Welles, KW	Bemmel, A 189	93 18 ca		232.950	105.708	
15-09-2000	Arends, EHL	Bemmel, A 234/236/237	4 07 18 ca		814.360	369.540	
21-12-2000	Knorth, WF	Bemmel, A 136/160	2 07 80 ca		450.000	204.201	
21-12-2000	Stinissen	Bemmel, A 48/49/296/297	6 02 40 ca		2.836.000	1.286.921	
		Bemmel, A 318	1 21 45 ca				
29-12-2000	Willemsen, JA	Bemmel, A 89/90	4 90 50 ca		1.275.000	578.570	
		Totaal 2000		1 27 05 63 ca	21.225.024		9.631.496
					21.441.861		
15-02-2001	Gendt, JWE van	Bemmel, A 281	1 34 65 ca			152.754	
15-02-2001	Gendt, WJM van	Bemmel, A 289	30 47 ca			34.567	
30-03-2001	Opgenoort, fam.	Bemmel, A 271	2 29 00 ca			639.830	
01-06-2001	Gem.Bemmel	Bemmel, A 98/99/103/325/326/1166	27 42 69 ca			3.106.612	
		Bemmel, A 91	1 07 30 ca				
		Totaal 2001		32 44 11 ca			3.933.763
27-02-2002	Gem.Bemmel	Bemmel, B 454/460	2 78 57 ca			126.410	
27-02-2002	Berg-Bosman, WCJ vd	Bemmel, B 454/460	- 2 78 57 ca				
27-02-2002	Berg-Bosman, WCJ vd	Bemmel, B 357	2 48 20 ca				
30-05-2002	Bosman, THAM	Bemmel, C 701/702/108/108/876/92	8 50 70 ca			501.917	
31-10-2002	Damen, WGM	Angeren, C 455/458	1 17 00 ca			68.067	
		Totaal 2002		12 15 90 ca			696.394

II. Staat van grondaankopen t/m 2015

Datum aankoop	Omschrijving	Kadastrale gemeente, sectie, nummer	Aantal ca		Bedrag	
					ƒ	€
21-03-2003	Vermeulen, HGSM	Bml, B 7/8/9/341/341/342/532/533	- 32 10 60 ca			
		Bml, A 75/242/243/308(ged.)	29 70 66 ca			884.871
28-04-2003	Tilleman, maatschap	Bml, A 94/166/167 en B 244	11 31 10 ca			1.108.193
02-09-2003	Steenhof, GBK	Bemmel, A 200/312/314	5 76 50 ca			408.636
		Bemmel, B 357	- 2 08 00 ca			
		E 1950	- 1 82 90 ca			
15-09-2003	Arends, EHL	Bemmel, A 234/236	68 12 ca			77.428
04-12-2003	BBL	Bml, A 74/100/191/202/203/275/311/313	12 67 80 ca			1
		Compensatiegronden	- 24 62 70 ca			-1
		Totaal 2003		- 50 02 ca		2.479.129
20-01-2004	Steenhof, J	Bemmel F 4188	38 21 ca			
15-03-2004	Arends, AHE	Heuvelsestraat 31	1 47 30 ca			680.670
	Welles, KW	Verrekening ondermaat	- 2 03 ca			-2.302
13-02-2004	Gendt, WJM van	Verrekening ondermaat	- 6 10 ca			-2.214
28-10-2004	Bouwfonds	629 (ged)	2 11 82 ca			240.000
		Totaal 2004		3 89 20 ca		2.441.826
14-01-2005	Uijttewaal, CPA	Bemmel, A 239	1 40 69 ca			
19-01-2005	Steenhof, J	Verrekening ondermaat	- 24 40 ca			-14.494
03-06-2005	Bruyn, BGJ de	Elst, C 28/338	4 08 00 ca			204.000
03-11-2005	Lentjes-Boshoven, LJE	Huissen, G 538/703	61 55 ca			-27.000
		Totaal 2005		5 85 84 ca		162.506
22-02-2006	Gendt, WJM van	Bemmel, A 111/112(ged.)/113/114(ged.)	6 66 72 ca			666.720
07-08-2006	Neijenhuis, CPM	Bemmel, A 221/222	3 02 40 ca			514.000
		Totaal 2006		9 69 12 ca		1.180.720
31-01-2007	Zaat c.s.	Bemmel A 277/278/59/64/65/73/				
		109/190/279/92/93	15 90 60 ca			
		Bemmel, A 242/297/296/347	- 17 29 65 ca			176.995
14-03-2007	Hullenaar, HAE van 't	Huissen, G 1230 (ged)	0 ca			20.080
27-12-2007	BBL	Bemmel, A 92/93/312/314/339	- 2 73 67 ca			146.274
31-12-2007	Gendt, WJM van	2e termijn aankoop 22-02-2006	0 ca			333.360
		Totaal 2007		- 4 12 72 ca		197.075
01-10-2008	G.W.G. Vermeulen	Cultuurgrond voor aanleg Clivia	60 27 ca			70.021
		Totaal 2008		60 27 ca		70.021
Boekjaar 2009-2014		Geen mutaties				
TOTAAL				**2 07 52 83 ca**		**22.241.339**

CONCEPT

Staat van grondaankopen t/m 2015

III. Staat van grondverkopen t/m 2015

Passeer-datum	Koper	Aantal ca	Aantal ca per jaar	Opbrengst	Opbrengst per jaar
FASE I					
14-07-2003	Presikhaaf Bedrijven	13 37 57 ca		2.040.744	
25-07-2003	Beijer, HWM	3 17 21 ca		431.831	
	Totaal 2003		**16 54 78 ca**		**2.472.574**
22-01-2004	Waterschap Rivierenland	2 40 ca		4.165	
01-04-2004	Gellecum, JBW v	3 88 92 ca		672.987	
01-04-2004	Roelofs, ERA	3 88 92 ca		672.987	
01-04-2004	Firma Vd.Harg-v.Winden	10 08 16 ca		2.439.862	
01-06-2004	Vd.Kleij-Tas C.V.	4 27 32 ca		957.197	
15-07-2004	Rikken	2 58 27 ca		450.804	
13-10-2004	VOF Schouten/v.Marwijk	3 73 06 ca		655.942	
23-11-2004	ECB	86 61 ca		152.728	
21-12-2004	Gerichhausen-Janssen	4 57 09 ca		653.084	
30-12-2004	Kwekerij Stef Huisman B.V.	2 99 09 ca		529.201	
	Totaal 2004		**36 89 84 ca**		**7.188.957**
07-01-2005	Valkenburg, AWJ	4 78 11 ca		1.083.315	
29-04-2005	Maters, GJ	3 95 09 ca		705.852	
17-05-2005	RJ Derksen Beheer B.V.	4 09 10 ca		555.549	
14-07-2005	Wilko Hofstede B.V.	4 84 13 ca		866.255	
14-07-2005	Hofstede, WJG	7 85 ca		19.775	
09-08-2005	JvB vastgoed B.V.	2 44 35 ca		615.518	
09-08-2005	Jansen, RAJ	15 00 ca		37.785	
02-12-2005	Kees Greve B.V.	5 00 02 ca		1.163.573	
02-12-2005	Smitjesland Lent B.V.	4 12 44 ca		749.960	
	Totaal 2005		**29 46 09 ca**		**5.797.582**
FASE II					
07-02-2007	Karma Plants	5 54 43 ca		1.578.615	
	Totaal 2007		**5 54 43 ca**		**1.578.615**
17-04-2008	Nuon Infra Oost	10 ca		500	
9-5-2008	BEB	4 03 75 ca		1.611.100	
5-11-2008	Kavel Tilleman (B 244 - 1) verk. aan Klomp	2 00 00 ca		51.074	
	Totaal 2008		**6 03 85 ca**		**1.662.674**
29-12-2009	Jabro Beheer BV	4 14 40 ca		1.159.828	
	PJTM Janssen en MEA Janssen-Brockhoff			149.500	
			4 14 40 ca		
2010-2014	Geen mutaties				**1.309.328**
02-11-2015	Salvia Beheer B.V.	14 01 60 ca		2.522.880	
			14 01 60 ca		**2.522.880**
TOTAAL		**1 12 64 99 ca**	**1 12 64 99 ca**	**22.532.610**	**22.532.610**

Totaaloverzicht per 31 december 2015

	Uitgeefbare oppervlakte * (1)	Reeds gepasseerd (2)	
Fase I	829.071	829.071	100,00%
Fase II	720.188	297.428	41,30%
	1.549.259	1.126.499	

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Kaart plangebied

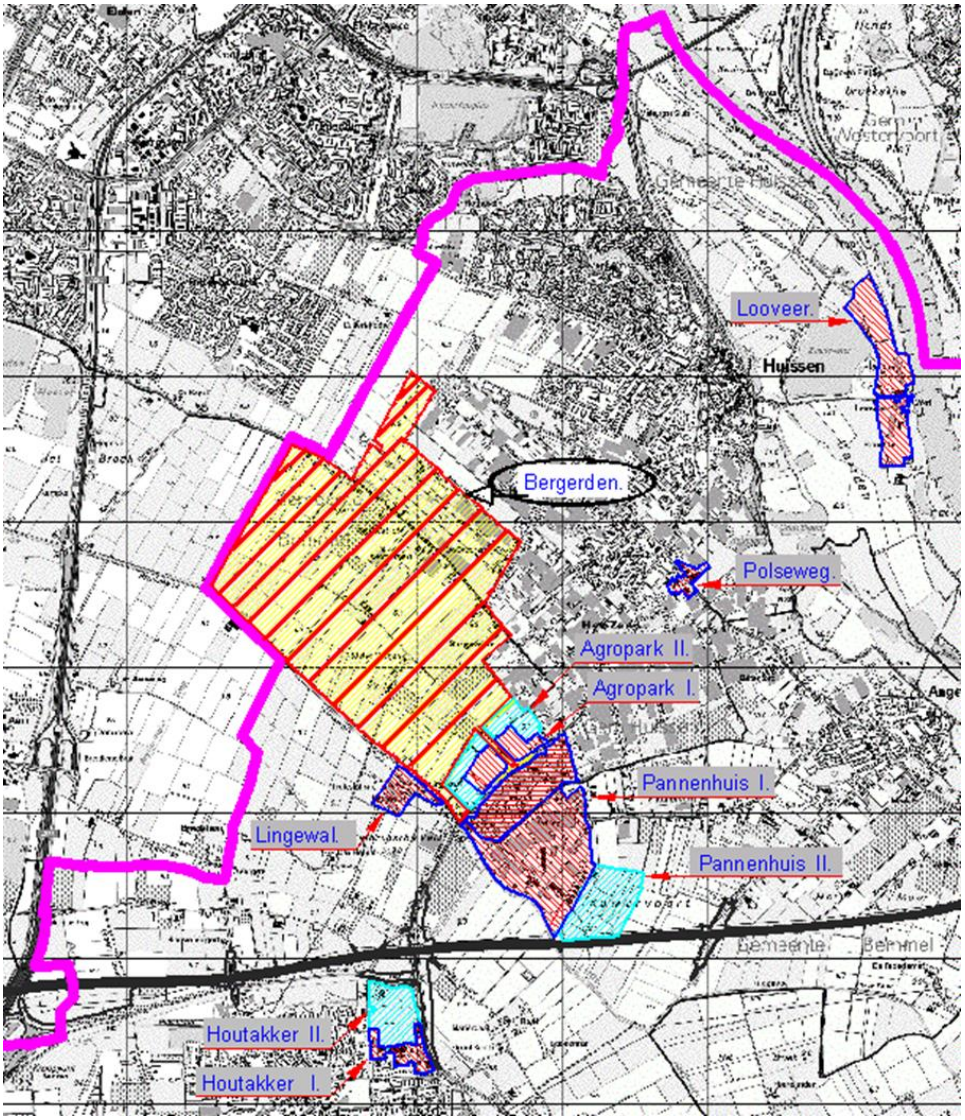

30

Openbaar Lichaam Bergerden

Begrotingswijziging 2016
+
Concept begroting 2017

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

2

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 4
Algemeen 5
Begrotingswijziging van baten en lasten 2016 7
Concept begroting van baten en lasten 2017 10
Paragrafen 13
A. Weerstandsvermogen 13
B. Onderhoud van kapitaalgoederen 14
C. Financiering 14
D. Bedrijfsvoering 14
E. Verbonden partijen 14
F. Grondbeleid 15
G. Continuïteitsparagraaf 15
Vaststelling gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017 16

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Inleiding

Het Openbaar Lichaam Bergerden valt onder de werking van de artikelen 186 t/m 213 Gemeentewet en dientengevolge ook onder het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Een onderdeel van deze vereisten is de opstelling van een programmabegroting. Verder zijn in het BBV diverse paragrafen voorgeschreven.

Op 8 december 2004 heeft het Algemeen Bestuur de Financiële verordening Bergerden en de Controle-verordening Bergerden vastgesteld. Hierin wordt onder andere aangegeven dat bij iedere begroting en jaarstukken een overzicht wordt gegeven van de toedeling van de producten uit de productenraming aan het programma.

Deze begroting 2016 is gebaseerd op de grondexploitatie 2016 zoals vastgesteld door het DB op 16 september 2016. Deze grondexploitatie met risicoprofiel is de vertaling van het nieuwe toekomstperspectief voor Bergerden geactualiseerd naar prijspeil 1-1-2016. Nijmegen en Lingewaard hebben de afgelopen 16 jaar in een gemeenschappelijke regeling eendrachtig samen geïnvesteerd in de ontwikkeling van het tuinbouwgebied Bergerden.

In de afgelopen jaren is veel bereikt. De infrastructuur is geschikt gemaakt voor grootschalige tuinbouw. Veel tuinders hebben zich in het gebied gevestigd. Tegelijkertijd zijn de omstandigheden waarbinnen de intergemeentelijke samenwerking vorm heeft gekregen sterk veranderd. De economische crisis heeft zijn sporen nagelaten en geleid tot een verliesgevende exploitatie van Bergerden. De ernst en de duur ervan hebben forse financiële consequenties voor beide gemeenten. Daarnaast is met de ontwikkeling van de Waalsprong de behoefte van gemeente Nijmegen aan Bergerden als opvanglocatie voor te verplaatsen glastuinbouwbedrijven weggevallen.

Het bestemmen van een deel van het areaal voor agrobusiness is onmogelijk gebleken tegen de achtergrond van de ontstane overtolligheid aan bedrijventerreinen in de regio en het beleid van de provincie Gelderland. Tegelijkertijd zijn er ook kansen voor de toekomstige ontwikkeling van het tuinbouwgebied. Gemeente Lingewaard werkt samen met de provincie, betrokken organisaties en tuinders aan een nieuw programmaplan NEXTgarden en één programmabureau voor Bergerden, de herstructurering Huissen-Angeren en Agropark. Het voorzichtige economische herstel in Nederland en de regio stemt eveneens - voorzichtig - optimistisch.

Tegen deze achtergrond heeft het algemeen bestuur op 18 maart 2016 het voornemen uitgesproken om de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Bergerden op te heffen en is aan het dagelijks bestuur opdracht gegeven om verdere besluitvorming voor te bereiden. Inzet is de ontbinding van de GRB en opheffing van de daarvoor opgerichte Openbaar Lichaam (OLB) Bergerden per 1 januari 2018 of zoveel eerder als mogelijk, of later als nodig mocht blijken. De gronden worden zo spoedig mogelijk na 31 december 2016 aan gemeente Lingewaard overgedragen. Grondtransacties die na deze datum plaatsvinden zijn voor rekening en risico van de gemeente Lingewaard. Het dagelijks bestuur heeft ter voorbereiding hiervan uitgebreid onderzoek laten uitvoeren naar de contractuele rechten en verplichtingen, de grondexploitatie en de financiële kansen en risico.

De onderzoeken naar de contractuele rechten en verplichtingen (Nysingh Advocaten), de grondexploitatie en de financiële kansen en risico's (Metafoor) vormen de uitgangspunten voor de nieuwe grondexploitatie 2016. De grondexploitatie 2016 is de basis voor het opstellen van de jaarstukken 2015, een gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017.

Belangrijk algemeen uitgangspunt voor de nieuwe grondexploitatie 2016 is dat de gemeente Lingewaard de grondexploitatie na liquidatie van de GR/OLB voortzet gericht op glastuinbouwontwikkeling en dat niet wordt uitgegaan van de realisatie van 7 ha agrobusiness. Daarnaast is de grondexploitatie meer 'risicovrij' gemaakt door de onzekere inkomsten eruit te laten.

De grondexploitatie is op bovenstaande uitgangspunten gebaseerd en verder geactualiseerd naar de administratieve gegevens per 1 januari 2016. De grondexploitatie heeft een saldo (verlies) van €

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

- 31.602.800 op Eindwaarde en € - 25.925.300 op Contante Waarde. Ten opzichte van de vorige grondexploitatie (€ - 16.083.000 op Eindwaarde en € - 10.175.000 op Contante waarde 1-1-2015) is er een extra financieel nadeel van ca. € - 15.519.800 miljoen op Eindwaarde en van ca. € - 15.750.300 miljoen op Contante Waarde.

Bij de oprichting van OLB heeft de STOL zich voor een maximaal bedrag van € 226.890 garant gesteld bij een negatief exploitatieresultaat. De gemeente Nijmegen en Lingewaard moeten voor het restant tekort beide een voorziening treffen van ieder ca. € 12,85 miljoen op Contante Waarde 1-1-2016.

De meest voorkomende resultaten in de risicosimulatie vallen voordeliger uit dan het geactualiseerde resultaat van de grondexploitatieberekening (uitgangssituatie). Op basis van het ‘voorzichtigheidsprincipe’ (richtlijnen BBV) wordt geadviseerd om een kleine risicovoorziening te treffen. Om 90% (10% stippellijn) van alle risico’s af te dekken is een risicovoorziening vereist van circa € 81.000 op contante waarde 1-1-2016.Beide deelnemende gemeenten moeten in hun weerstandscapaciteit rekening gehouden met € 40.500,- aan weerstandscapaciteit voor Bergerden.

Algemeen

De gemeenschappelijke regeling "Bergerden" werd vastgesteld door de gemeenteraden van Bemmel (besluit d.d. 25 juni 1998), Huissen (besluit d.d. 25 juni 1998) en Nijmegen (besluit d.d. 27 januari 1999). De goedkeuring door Gedeputeerde Staten van Gelderland heeft plaatsgevonden middels besluit d.d. 24 maart 1999. Het rechtspersoonlijk bezittend lichaam "Openbaar Lichaam Bergerden" (OLB) is gevestigd te Bemmel.

Medio 2004 is door de onderscheidene bestuursorganen van de gemeenten Nijmegen en Lingewaard een nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld. Aanpassing van de regeling was onder meer noodzakelijk vanwege de herindeling in de Over-Betuwe, de daarmee verband houdende wijziging in de risicoverdeling en de invoering van het duale stelsel. Voorts is de regeling aangepast aan de modelbepalingen van de regio Nijmegen en is een bepaling over planschade opgenomen. Na de goedkeuring van 1 maart 2005 door Gedeputeerde Staten is de regeling in werking getreden.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Programma

Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de glastuinbouw en daarmee verband houdende bedrijvigheid door het ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig, duurzaam en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk glastuinbouwgebied.

Producten

Om bovengenoemd programma te verwezenlijken zullen onderstaande producten worden uitgevoerd:

Verwerving:	Het verwerven van gronden t.b.v. de realisatie van het glastuinbouwgebied en agro-business..
Bouwrijpmaken:	Het bouwrijpmaken van het gebied en aanleggen van de openbare voorzieningen en de daarmee verband houdende nazorg.
Uitgifte:	Het uitgeven van bouwkavels voor de vestiging van bedrijven
Duurzaamheid:	Het ontwikkelen van voorzieningen voor energie en gietwater enerzijds leiden tot een besparing op de belasting van het milieu en anderzijds een besparing op de bedrijfskosten van de ondernemers.

Prestaties

In 2016:

-verwerving	0 ha
-uitgifte	0,0 ha
-uitgifte	0,0 ha (compensatie grond buiten plangebied)

Toelichting op de begrote bedragen

De bedragen zijn ontleend aan de grondexploitatie 2016. Basis voor de begroting zijn de in de grondexploitatie opgenomen kosten en opbrengsten voor het jaar 2016 en 2017.

Begrotingswijziging van baten en lasten 2016

Op 7 april 2015 heeft het Dagelijks Bestuur van Bergerden de begroting 2016 vastgesteld. Bij brief van 16 december 2015 heeft de provincie aangegeven de begroting 2016 formeel te onthouden van goedkeuring. Reden hiervoor is dat de provincie de plannen voor het ombestemmen van de gronden in strijd acht met het Regionale Programma Bedrijventerreinen. De huidige begroting 2016 is gebaseerd op de nieuwe grondexploitatie 2016. De nieuwe grondexploitatie richt zich op glastuinbouwontwikkeling en gaat niet uit van de realisatie van agrobusiness. Daarnaast is de grondexploitatie meer 'risicovrij' gemaakt door de onzekere inkomsten eruit te laten. De nieuwe grondexploitatie zorgt voor aanpassingen in de begroting 2016. Hieronder volgt een overzicht van de verschillen.

Algemene opmerking: Er is een grote hoeveelheid aanpassingen doorgevoerd en een uitgebreide toelichting is beschikbaar in de daartoe opgestelde rapportages van de Grondexploitatie. In de onderstaande toelichting wordt op hoofdlijnen een nadere duiding gegeven.

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN 2016

Omschrijving der lasten	vastgestelde begroting 2016	nieuwe begroting 2016	wijziging 2016	Omschrijving der baten	vastgestelde begroting 2016	nieuwe begroting 2016	wijziging 2016
2. Rente en afschrijving				**2. Rente en afschrijving**			
Rente	1.305.000	783.930	-521.070	Rente	0	0	0
3. Goederen en diensten				**3. Goederen en diensten**			
3.3 Duurzame goederen				3.3 Duurzame goederen:			
- planontwikkeling	268.000	401.308	133.308	- Grondverkopen	1.877.000	0	-1.877.000
- grondaankopen	844.000	0	-844.000	- Overige grondopbrengsten	631.000	0	-631.000
- milieu, archeologie & explosieven	0	15.000	15.000				
- bouw-/bedrijfsrijpmaken	186.000	38.696	-147.304				
- onvoorzien/kostenstijging	94.000	4.186	-89.814	**4. Vermogensoverdrachten**			
3.4 Overige goederen en diensten				Subsidies/overige bijdragen	40.000	47.100	7.100
- beheerskosten gronden	15.000	0	-15.000				
- overige kosten	0						
6. Verrekeningen				**6. Verrekeningen**			
Dotatie in voorziening	0			Onttrekking uit voorziening	0		
Afname onderhanden werken		0	0	Toename onderhanden werken	164.000	1.196.020	1.032.020
	2.712.000	**1.243.120**	**-1.468.880**		**2.712.000**	**1.243.120**	**-1.468.880**

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE BEGROTINGSWIJZIGING VAN BATEN EN LASTEN 2016

LASTEN

2. Rente en afschrijving

2.0 Rente - **521.070**
De rentelasten verschillen door wijziging in fasering en doordat conform de BBV-regelgeving wordt gerekend met een lager rentepercentage (2,72%)

3. Goederen en diensten

3.3 Duurzame goederen

Planontwikkelingskosten **+ 133.308**
De wijzigingen in de planontwikkelingskosten worden als volgt verklaard:
extra kosten voor liquidatie van de GRB, indexatie kosten, her-allocatie onvoorzien.

Grondaankopen **- 844.000**
De aanvullende verwervingskosten als gevolg van herbestemming zijn vervallen.

Milieu, archeologie & explosieven, algemeen **+ 15.000**
De beheerskosten zijn verplaatst naar deze kostenpost. De post 'beheerskosten' neemt logischerwijs met het vergelijkbare bedrag af.

Bouw- / bedrijfsrijpmaken **- 147.304**
Door het vervallen van de 7 ha agro-business worden eerdere geraamde kosten niet gemaakt. Dat heeft effect op het totaalbudget en de verdeling per jaar.

Onvoorzien / kostenstijging **- 89.814**
Conform de rapportage / methodiek van Metafoor er voor gekozen om de post onvoorzien mee te nemen in de risicoanalyse waardoor deze naar voren komt in dit overzicht. Daarnaast zijn diverse budgetten, waar kostenstijging over gerekend wordt, verlaagd waardoor ook het absolute bedrag aan kostenstijging lager wordt.

3.4 Overige

Beheerskosten gronden **- 15.000**
Zie hierboven milieu, archeologie & explosieven, algemeen

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

BATEN

3.0 Goederen en diensten

3.3. Duurzame goederen

Grondverkopen Naar aanleiding van herijking van opbrengsten en afzettempo zijn de geraamde opbrengsten uit verkoop in 2016 vervallen en verschoven naar volgende jaren. Eerste inkomsten uit verkoop vanaf 1-1-2018.	**- 1.877.000**
Overige grondopbrengsten Naar aanleiding van herijking van opbrengsten en afzettempo van de compensatie gronden zijn de geraamde opbrengsten verschoven naar 2017, 2018 en 2019. De voor 2016 geraamde opbrengsten zijn daarmee vervallen.	**- 631.000**

3.4. Vermogensoverdrachten

Subsidies / overige bijdragen Door herijking van de pachtinkomsten (onderdeel van de analyse) wordt naar verwachting in 2016 een hogere opbrengst gerealiseerd.	**+ 7.100**

6.0 Verrekeningen

Toename onderhanden werk De toename van het onderhanden werk wordt veroorzaakt door de sommatie van alle bovengenoemde wijzigingen.	**+ 1.032.020**

Concept begroting van baten en lasten 2017

Algemene opmerking: De begroting 2017 is gebaseerd op de voorliggende grondexploitatie 2016. In november 2016 vindt besluitvorming door de gemeenteraden over opheffing van de GRB plaats. Daarna kan in december 2016 het algemeen bestuur van de GRB het liquidatieplan vaststellen. Op basis van een nadere uitwerking kan vervolgens een begrotingswijziging 2017 worden opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd. Vanaf 1-1-2017 staan dan alle werkzaamheden van de GRB en de te maken kosten, vermogensoverdrachten en verrekeningen in het teken van de liquidatie.

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN 2017

Omschrijving der lasten	begroting 2015	begroting 2016	begroting 2017	Omschrijving der baten	begroting 2015	begroting 2016	begroting 2017
2. Rente en afschrijving				**2. Rente en afschrijving**			
Rente	1.274.000	783.930	814.895	Rente	0	0	0
3. Goederen en diensten				**3. Goederen en diensten**			
3.3 Duurzame goederen				3.3 Duurzame goederen:			
- planontwikkeling	371.000	401.308	388.819	- Grondverkopen	465.000	0	0
- grondaankopen	0	0	0	- Overige grondopbrengsten	0	0	210.484
- milieu, archeologie & explosieven	0	15.000	112.000				
- bouw-/bedrijfsrijpmaken	109.000	38.696	38.696				
- onvoorzien/kostenstijging	80.000	4.186	14.191				
				4. Vermogensoverdrachten			
3.4 Overige goederen en diensten				Subsidies/overige bijdragen	60.000	47.100	47.100
- beheerskosten gronden	10.000	0	0				
- overige kosten	0						
6. Verrekeningen				**6. Verrekeningen**			
Dotatie in voorziening	0			Onttrekking uit voorziening	0		
Afname onderhanden werken		0	0	Toename onderhanden werken	1.319.000	1.196.020	1.111.017
	1.844.000	**1.243.120**	**1.368.601**		**1.844.000**	**1.243.120**	**1.368.601**

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE BEGROTING 2017

LASTEN

2. Rente en afschrijving

2.0 Rente **814.895**
De financiering geschiedt middels rekening-courant met de Gemeente Lingewaard. jaarlijks vindt renteverrekening plaats. Voor 2017 is in de raming een rentepercentage van 2,72% gehanteerd.

3. Goederen en diensten

3.3 Duurzame goederen

Planontwikkelingskosten **388.819**

Procesmanagement	89.100
Projectbureau	67.479
PR / Communicatie	20.000
Diverse adviezen	70.000
Overige uitgaven	50.000
Liquidatiekosten	80.000
Directievoering & Toezicht	12.240

Milieu, archeologie & explosieven, algemeen **112.000**
Betreft 10.000 ten behoeve van uit te voeren beheerswerkzaamheden en er is een bedrag opgenomen van 102.000 voor archeologisch onderzoek op kavel IIIc.

Bouw- / bedrijfsrijpmaken **38.696**
Betreft werkzaamheden voor ontsluiting / aansluiting te verkopen kavels.

Onvoorzien / kostenstijging **14.191**
Budget gereserveerd voor kostenstijging van opgenomen posten.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

BATEN

3.0 Goederen en diensten

3.3. Duurzame goederen

Grondverkopen Conform de gewijzigde uitgangspunten wordt pas vanaf 1-1-2018 gerekend met Opbrengsten uit verkoop van bouwrijp gemaakte percelen.	**0**
Overige grondopbrengsten Conform de gewijzigde uitgangspunten wordt vanaf 1-1-2017 gerekend met opbrengst uit verkoop van de compensatie gronden. De totale opbrengsten zijn in drie gelijke delen opgesplitst en in de achtereenvolgende jaren opgenomen.	**210.484**

3.4. Vermogensoverdrachten

Subsidies / overige bijdragen Betreft inkosten uit pacht.	**47.100**

6.0 Verrekeningen

Toename onderhanden werk De toename van het onderhanden werk wordt veroorzaakt door de sommatie van alle bovengenoemde wijzigingen.	**1.111.017**

Paragrafen

A. Weerstandsvermogen

Risico-inventarisatie en analysebeoordeling
Om inzicht in de risico's van de GR Bergerden te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie en –analyse uitgevoerd. Hierbij worden risico's gekwantificeerd aan de hand van de kans dat de gebeurtenis zich voordoet en het verwachtte financiële effect. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.
Een aantal risico's zijn op dit moment een feit en zijn dus niet meer beïnvloedbaar. Deze risico's zijn opgenomen in de grondexploitatie Bergerden met een financieel negatief eindresultaat van € -25,9 miljoen op Contante Waarde per 1-1-2016.

Om de risico's in kaart te brengen is in samenwerking met de projectdirectie Bergerden, de gemeente Lingewaard en de gemeente Nijmegen een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van een risico-inventarisatie waarbij gebruik is gemaakt van een door Metafoor uitgevoerde Montecarlo-analyse waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de projectdirectie Bergerden in de risico's in beeld gebracht.

Van deze parameters hebben de volgende vijf de meeste invloed op de uitkomst:

1. Stijging en daling van de rente
2. Toe- of afname van de kosten planontwikkeling
3. Vertragen of versnellen van uitgiftedatum gronden
4. Wijziging in de rente contante waarde (disconteringsvoet)
5. Opbrengstenstijging

Er zijn ook een aantal kansen om het risicoprofiel te verlagen. Snellere uitgifte dan geprognotiseerd en een lagere rente zijn hier voorbeelden van.

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit
De benodigde weerstandscapaciteit van GR Bergerden bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.
De meest voorkomende resultaten in de risicosimulatie vallen voordeliger uit dan het geactualiseerde resultaat van de grondexploitatieberekening (uitgangssituatie). Op basis van het 'voorzichtigheidsprincipe' (richtlijnen BBV) wordt geadviseerd om een kleine risicovoorziening te treffen. Om 90% (10% stippellijn) van alle risico's af te dekken is een risicovoorziening vereist van circa € 81.000 op contante waarde 1-1-2016.

Beide deelnemende gemeenten moeten in hun weerstandscapaciteit rekening gehouden met € 40.500,- aan weerstandscapaciteit voor Bergerden.

B. Onderhoud van kapitaalgoederen

Onder kapitaalgoederen worden verstaan: wegen, riolering, kunstwerken, groen en openbare verlichting. Na oplevering door de aannemer treedt de normale onderhoudstermijn in werking.
De wegen en het openbaar groen zijn in beheer en onderhoud bij de gemeente Lingewaard. De riolering, kunstwerken, openbare verlichting en de watergangen zijn nog niet overgedragen.

C. Financiering

De financiering geschiedt middels rekening-courant met de Gemeente Lingewaard. De regels van de Gemeente Lingewaard ter zake zijn derhalve van toepassing.
In overleg met de provincie valt het OLB in het kader van de Wet Fido onder het regime van de gemeente Lingewaard.

D. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de totale organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk en dient ter ondersteuning van het programma. Het welslagen hiervan is in belangrijke mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Bestuur
Het bestuur van het Openbaar Lichaam Bergerden bestaat uit:
- het algemeen bestuur;
- het dagelijks bestuur;
- de voorzitter.

Personeel
De ondersteuning van het bestuur geschiedt door het projectbureau en de ambtenaren van de gemeenten Lingewaard en Nijmegen. Het projectbureau bestaat uit een projectmanager, een managementassistente, planeconoom en adviseur Grondzaken. Voor specifieke werkzaamheden (zoals verwerving, acquisitie, bouwrijpmaken, toezicht, etc) wordt in voorkomende gevallen gebruik gemaakt van derden.

Financiële administratie
In de vergadering van het AB van 8 december 2004 zijn de Financiële verordening Bergerden en de Controleverordening Bergerden vastgesteld. Het belang van de verordeningen is gelegen in het feit dat het algemeen bestuur ermee aangeeft binnen welke kaders de financiële functie wordt uitgeoefend en hoe de controle dient plaats te vinden.
In de vergadering van het AB van 8 mei 2006 is het Protocol accountantscontrole vastgesteld. Dit protocol geldt voor het jaar 2005 en volgende jaren.

E. Verbonden partijen

Het OLB heeft geen bestuurlijke of financiële belangen, binnen de strekking van verbonden partijen, in een andere rechtspersoon.
De EnergieCombinatie Bergerden (ECB), thans gefailleerd en gesplitst in Greenhouse Energy en Netwerkbedrijf Energy Connection en het GietWaterbedrijf Bergerden (GWB) zijn zelfstandig opererende rechtspersonen en zijn slechts gelieerd aan het grondgebied waarin het OLB opereert.

F. Grondbeleid

Activiteiten 2016/2017:

- activiteiten gericht op de verkoop van kavels en compensatiegronden (acquisitie, communicatie, verkaveling, zonering etc.
- uitvoering geven aan het genereren van inkomsten voor de braakliggende terreinen op Bergerden.
- activiteiten in het kader van het verstevigen van het vestigingsklimaat op Bergerden en omgeving (ikv programma NEXTgarden).
- activiteiten gericht op liquidatie van de OLB en opheffing van de GRB.

G. Continuïteitsparagraaf

Verliesvoorziening waardering onderhanden werken
De kostprijscalculatie (herzien september 2016) sluit per 31 december 2015 op € -25,9 miljoen negatief op contante waarde. Dit wordt veroorzaakt door de reeds opgelopen vertraging van de grondverkopen en de hiermee samenhangende oplopende rentelasten. Tevens zijn met vernieuwd inzicht diverse aanpassingen grondexploitatie. Voor het gecalculeerde verlies van € -25,9 miljoen moet, conform het Bbv, een verliesvoorziening worden getroffen. Doordat Openbaar Lichaam Bergerden niet over eigen vermogen beschikt om deze voorziening te treffen, is een vordering per 31 december 2015 opgenomen op de deelnemende gemeenten alsmede STOL die eveneens bijdraagt in dit (toekomstige) tekort. De deelnemende gemeenten hebben inmiddels deze vordering in hun begroting verwerkt. De kostprijscalculatie is opgesteld op basis van de best mogelijke schatting die op dit moment kan worden gemaakt door de directie. Tevens is hierbij gebruik gemaakt van algemeen aanvaarde parameters en rekenpercentages.

De begroting 2016 is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Na liquidatie van de OLB en opheffing van de GRB zal de grondexploitatie worden voorgezet door gemeente Lingewaard.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Vaststelling gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017

Vastgesteld door het Dagelijks Bestuur in de openbare vergadering van 16 september 2016.

voorzitter,

secretaris,

16

LIQUIDATIEPLAN

Gemeenschappelijke Regeling Bergerden 2005

Bemmel, 16 september 2016
(versie 0.6)

concept

Glastuinbouwproject Bergerden

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Inhoudsopgave

Leeswijzer ... 3

1 Inleiding en uitgangspunten ... 4

1.1 *Aanleiding* ... 4
1.2 *Opheffing GRB en OLB* ... 4
1.3 *Kaderstelling* ... 5
1.4 *Doelstellingen liquidatieplan* ... 5
1.5 *Verantwoordelijkheid voor uitvoering* ... 5

2 Proces en Planning ... 6

2.1 *Voornemen tot opheffing* ... 6
2.2 *De inventarisatie* ... 6
2.3 *De opheffing in stappen* ... 6

3 Liquidatieplan ... 8

3.1 *Onderdelen van de liquidatie* ... 8
3.2 *Uitgeefbare gronden* ... 8
3.3 *Tussentijdse verkopen* ... 8
3.4 *Voorzetting kostenverhaal* ... 8
3.5 *Andere rechten en verplichtingen* ... 9
3.6 *Liquidatiebalans en bijdrage Nijmegen* ... 9
3.7 *Voorzetting bedrijfsvoering gedurende liquidatieperiode* ... 10
3.8 *Financiële garanties en uitsluitingen* ... 10
3.9 *Fiscale aspecten* ... 11
3.10 *Personeel* ... 11
3.11 *Administratie en archief* ... 11

4 Afsluiting ... 12

4.1 *Kosten liquidatie* ... 12
4.2 *Verantwoording liquidatie* ... 12
4.3 Communicatie ... 12

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Leeswijzer

Dit liquidatieplan is geschreven om te komen tot opheffing van de Gemeenschappelijk Regeling “Bergerden (2005)” en de vereffening van het vermogen van het Openbaar Lichaam Bergerden dat bij genoemde regeling is opgericht.

Het liquidatieplan bestaat uit vier gedeelten. In het eerste hoofdstuk worden als inleiding de achtergrond en uitgangspunten van de opheffing en liquidatie besproken. Tevens komt ook de besluitvorming en de taakverdeling gedurende de liquidatieperiode aan bod. In hoofdstuk 2 wordt het liquidatieproces beschreven en wordt de invulling en kaderstelling van de periode tussen het opheffingsbesluit en de daadwerkelijke opheffing uitgewerkt. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de financiële, bedrijfseconomische, personele, fiscale en juridische invulling die aan de vereffening en aan de liquidatie ten grondslag ligt. Het afsluitende hoofdstuk 4 gaat nog in op een aantal relevante bijkomende aspecten.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

1 Inleiding en uitgangspunten

1.1 *Aanleiding*

De Gemeenschappelijke Regeling Bergerden kampt met een verlieslatende exploitatie. Dit geeft forse financiële consequenties voor gemeenten Lingewaard en Nijmegen. Tegelijkertijd zijn er ook kansen voor de toekomstige ontwikkeling van het tuinbouwgebied. Gemeente Lingewaard werkt samen met de provincie, betrokken organisaties en tuinders aan een nieuw programmaplan NEXTgarden en één programmabureau voor Bergerden, de herstructurering Huissen-Angeren en Agropark. Voor gemeente Nijmegen is met de ontwikkeling van de Waalsprong het inhoudelijke belang van Bergerden als opvanglocatie voor te verplaatsen glastuinbouwbedrijven weggevallen. Een toekomstige rol voor Nijmegen in NEXTgarden ligt daarmee ook niet voor de hand.

Tegen deze achtergrond heeft het algemeen bestuur van Bergerden (AB) op 18 maart jl. de wenselijkheid uitgesproken om de GR Bergerden op te heffen en het dagelijks bestuur (DB) een opdracht gegeven om verdere besluitvorming voor te bereiden.

1.2 *Opheffing GRB en OLB*

De Gemeenschappelijke Regeling Bergerden bestaat sedert 1999. De raden, colleges en burgemeesters van de voormalige gemeenten Bemmel, Huissen en Nijmegen, hebben in 1999 vanuit het belang van de bevordering van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de glastuinbouw een daarmee verband houdende bedrijvigheid binnen de Kaderwet regio Arnhem/Nijmegen 1999 besloten tot een gezamenlijke ontwikkeling en exploitatie van het glastuinbouwgebied Bergerden. Daartoe is de gemeenschappelijke regeling tussen de betreffende bestuursorganen getroffen, waarbij tevens het Openbaar Lichaam Bergerden (hierna: “OLB”) is gevormd. De Gemeenschappelijke Regeling Bergerden (hierna: “GRB”) is door de raden, colleges van burgemeesters en wethouders van Nijmegen en Lingewaard, na de gemeentelijke samenvoeging van Huissen en Bemmel, in 2005 hernieuwd vastgesteld.

In de GRB is opgenomen op welke wijze vereffening van het vermogen van GRB plaats dient te vinden. De relevante bepalingen luiden:

> *“Artikel 39 Wijziging en opheffing*
> 1. *De regeling kan worden gewijzigd of opgeheven bij daartoe strekkende besluiten van de besturen van de deelnemende gemeenten.*
> 2. *Indien het algemeen bestuur de wijziging of opheffing van de regeling wenselijk acht, kan het dagelijks bestuur een daartoe strekkend voorstel aan het algemeen bestuur doen toekomen aan de besturen van beide deelnemende gemeenten.*
> 3. *De bij de wet voorgeschreven toezending van de wijziging aan gedeputeerde staten geschiedt door de zorg van het college van de gemeente Lingewaard.*
>
> *Artikel 41 Liquidatie*
> 1. *In geval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daartoe de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.*
> 2. *Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord, vastgesteld.*
> 3. *Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 9*
> 4. *Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop beide deelnemende gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van het samenwerkingsverband.*
> 5. *Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.*
> 6. *Zonodig blijven de organen voor het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.”*

Het opheffingsbesluit gaat vergezeld van een liquidatieplan. De Wet gemeenschappelijke regeling schrijft voor dat het opheffingsbesluit ter kennisname wordt toegezonden aan Gedeputeerde

Staten. Ingevolge de gemeenschappelijke regeling dient het college van Lingewaard hiervoor zorg te dragen. Daarnaast dient het besluit door de besturen van de deelnemende gemeenten – op de gebruikelijke wijze – bekend gemaakt te worden, voordat het in werking treedt op grond van artikel 26 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen. Tevens word de opheffing van de gemeenschappelijke regeling door burgemeester en wethouders opgenomen in het register van gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt.

1.3 *Kaderstelling*

Het liquidatieplan is opgesteld op basis van een aantal uitgevoerde onderzoeken tbv de opheffing van de GRB en een aantal (beleids)kaders:

- Wet gemeenschappelijke regeling;
- Besluit AB d.d. 18 maart 2016
- Concept jaarrekening 2015 (dd. 16 september 2016)
- Concept gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017 (dd. september 2016)
- Akkoord dagelijks bestuur opheffing GRB (zie informatiebrief aan het algemeen bestuur dd 6 september 2016)
- NIET OPENBAAR: Second Opinion GR Bergerden, Grondexploitatie en Risicoanalyse door Metafoor (dd 24 augustus 2016)
- NIET OPENBAAR: Advies en Status Scan opgesteld door Nysingh d.d. 29 april 2016 (aangevuld op 19 mei 2016)

De ‘Second Opinion GR Bergerden, Grondexploitatie en Risicoanalyse door Metafoor (dd 24 augustus 2016) en Advies en Status Scan opgesteld door Nysingh d.d. 29 april 2016 (aangevuld op 19 mei 2016) bevatten gedetailleerde financiële en juridische informatie over een reeks aan contracten, rechten en plichten van de GRB met derden. Deze stukken zijn daarom geheim.

1.4 *Doelstellingen liquidatieplan*

De doelstelling van het liquidatieplan is het verstrekken van inzicht in de juridische, fiscale en bedrijfseconomische/financiële consequenties van de opheffing van de gemeenschappelijke regeling, het vastleggen van het proces om te komen tot vereffening van het vermogen van OLB en het vastleggen van de taken en verantwoordelijkheden van beide deelnemers gedurende de vereffening. Dit liquidatieplan vormt daarmee de inhoudelijke uitwerking van het besluit tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling en vereffening van het vermogen van OLB.

1.5 *Verantwoordelijkheid voor uitvoering*

De uitvoering van het liquidatieplan vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. Eerst na de vereffening en liquidatie vindt opheffing van GRB plaats. Tot dat moment blijft de bestuursstructuur dus in stand. Het dagelijks bestuur wordt in zijn taken gedurende het liquidatieproces ondersteund door de ambtelijke staf/secretaris. Voor een efficiënte afwikkeling wensen de bestuurders de opheffing door één partij, de gemeente Lingewaard (zijnde de bestuursleden van Lingewaard in het DB) ter hand te laten nemen. Het liquidatieplan gaat daartoe vergezeld van een volmacht van het bestuurslid van Nijmegen aan de bestuursleden van Lingewaard tot het verrichten van alle voor liquidatie noodzakelijke handelingen en in dat kader te nemen besluiten en voor zover die hun grondslag vinden in het liquidatieplan (Bijlage 1). Indien er besluiten buiten dit mandaat dienen te worden genomen wordt het dagelijks bestuur (gemeente Nijmegen en gemeente Lingewaard) bijeengeroepen

2 Proces en Planning

2.1 *Voornemen tot opheffing*

Het algemeen bestuur van de GR Bergerden heeft op 18 maart jl. het voornemen uitgesproken om de GRB op te heffen en het dagelijks bestuur van de GRB opdracht gegeven om verdere besluitvorming voor te bereiden. Gevraagd is naar een efficiënte afwikkeling waarbij het proces zo spoedig mogelijk kan verlopen. Hierbij is de mogelijkheid geopperd om de opheffing door één partij, gemeente Lingewaard, ter hand te laten nemen. Tevens is aangegeven dat zoveel tijd dient te worden genomen als noodzakelijk is voor een deugdelijke vereffening van het vermogen, het afwikkelen van diverse acties en het borgen van de rechten en verplichtingen.

2.2 *De inventarisatie*

Ter voorbereiding van besluitvorming over de opheffing heeft het dagelijks bestuur een inventariserend onderzoek uitgevoerd naar de juridische vorm, de bestaande rechten en verplichtingen en de grondexploitatie met bijbehorende kansen en risico's. Nysingh Advocaten heeft advies uitgebracht over de organisatie van de opheffing en onderzoek uitgevoerd naar de contractuele rechten en verplichtingen (niet openbare bijlage 2). Metafoor heeft daarnaast een second opinion uitgebracht op de gepresenteerde financiële scenario's van de grondexploitatie die gerelateerd zijn aan de geldende begrotingsprocedure (niet openbare bijlage 3).

2.3 *De opheffing in stappen*

De opheffing van de regeling geschiedt aan de hand van een aantal processtappen (zie ook onderstaande figuur):

1. Een raadsvoorstel tot opheffing van de GRB wordt in het dagelijks bestuur en algemeen bestuur (16 en 26 september 2016) van de GRB en colleges van B&W (oktober 2016) besproken en ter besluitvorming voorgelegd aan de beide gemeenteraden. Het voornemen hierbij is om het raadsvoorstel in november in de gemeenteraden te behandelen.
2. Bij het raadsvoorstel zal het voorliggende concept liquidatieplan met onderliggende onderzoeken worden gevoegd. Gelijktijdig met het opheffingsbesluit worden de raden een zienswijze gevraagd op het concept liquidatieplan. Na besluitvorming en zienswijzen van de gemeenteraden kan het algemeen bestuur eind dit jaar het liquidatieplan vaststellen.
3. Na het vaststellen van het liquidatieplan door het algemeen bestuur kan in de eerstvolgende vergadering van het dagelijks bestuur een volmacht worden verleend van het Nijmeegse DB-lid aan de DB-leden van de gemeente Lingewaard om namens het OLB alle rechtshandelingen te verrichten die voor de vereffening van het vermogen en de overdracht van de vermogensbestandsdelen vereist zijn.
4. Het liquidatieplan voorziet in de ontbinding van de GRB en opheffing van de daarvoor opgerichte Openbaar Lichaam (OLB) Bergerden per 1 januari 2018 of zoveel eerder als mogelijk, of later als nodig mocht blijken. Bij de uitvoering van het liquidatieplan wordt gestreefd naar een zo spoedig mogelijke vereffening van het vermogen van het OLB. Beoogd wordt het OLB niet langer voort te laten bestaan dan strikt noodzakelijk. Het voorgaande laat onverlet dat het OLB in beginsel lang genoeg in stand zal worden gehouden om rechten en plichten voortvloeiend uit bestaande overeenkomsten voor de gemeente Lingewaard als de facto 'rechtsopvolger', te borgen.

De begrotingsprocedure (met besluitvorming over jaarstukken 2015, gewijzigde begroting 2016 en begroting 2017) is hierin parallel geschakeld aan de besluitvorming over opheffing en liquidatieplan.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

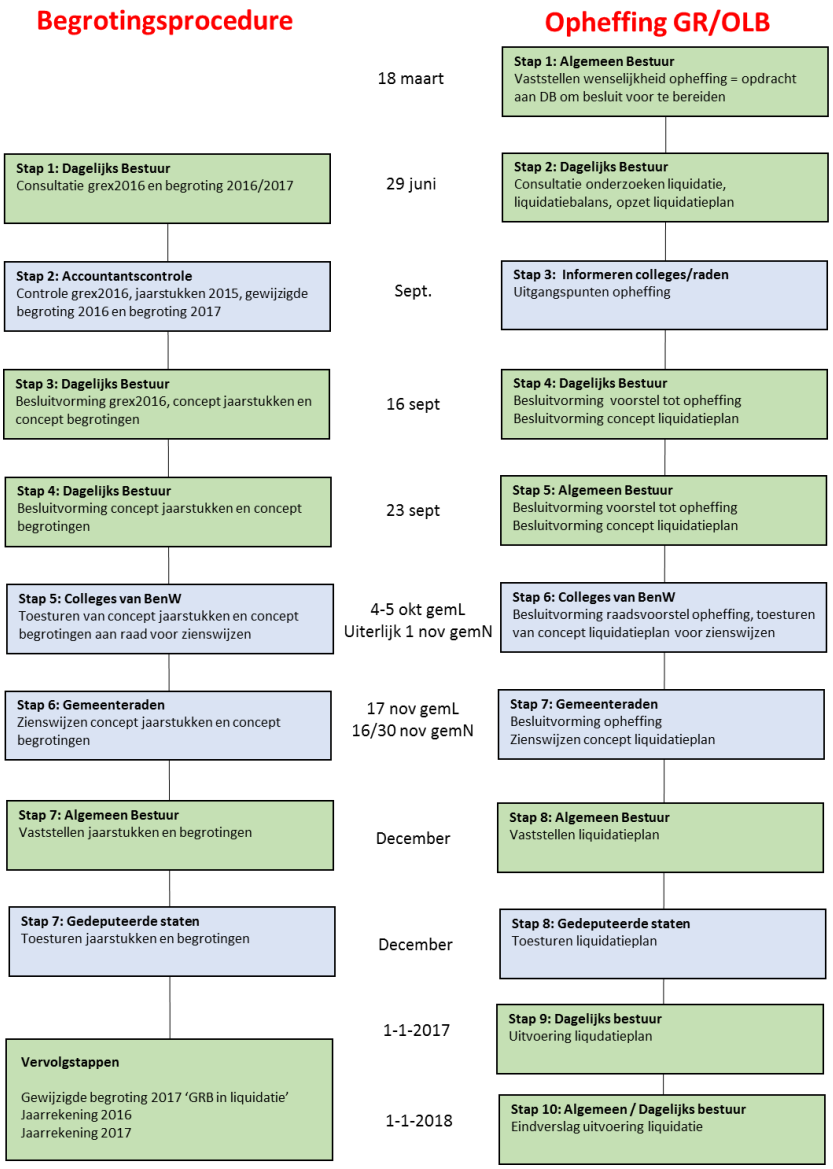

3 Liquidatieplan

3.1 *Onderdelen van de liquidatie*

In artikel 41 van de GRB is opgenomen hoe de vereffening van het vermogen van OLB dient plaatst te vinden. De belangrijkste vermogensbestanddelen van OLB betreffen de activa en passiva van de grondexploitatie. Voor zover vermogensbestanddelen voor de exploitatie van het gebied zoals die wordt overgenomen voor de gemeente Lingewaard van belang zijn, zullen deze aan Lingewaard worden overgedragen. Concreet komt het daarbij vooral neer op de overdracht van de uitgeefbare gronden (zie paragraaf 3.2 en 3.3) en vorderingen en verplichtingen (zie paragraaf 3.4 en 3.5) uit lopende overeenkomsten. Op basis van een liquidatiebalans zijn financiële afspraken gemaakt over de verrekening van gemeente Nijmegen aan gemeente Lingewaard (zie paragraaf 3.6), voorzetting van de bedrijfsvoering gedurende de liquidatieperiode (paragraaf 3.7) en ten aanzien van specifieke garanties en uitsluitingen (zie paragraaf 3.8)

Tot slot voorziet het liquidatieplan in de gevolgen die de beëindiging van GRB heeft voor fiscale aspecten (3.9), het personeel van OLB (3.10), administratie en archivering (3.11).

3.2 *Uitgeefbare gronden*

De waardeontwikkeling van de nog niet uitgegeven kavels, eigendom van OLB, komt met ingang van 1 januari 2017 voor rekening en risico van de gemeente Lingewaard. Deze gronden zullen zo spoedig mogelijk na 1 januari 2017 worden overgedragen aan de gemeente Lingewaard. Levering hiervan zal plaats dienen te vinden bij notariële akte. Aan deze levering zal een koopovereenkomst ten grondslag liggen. De koopprijs is verdisconteerd in de liquidatiebalans. Bij de levering van de uit te geven gronden zullen zakelijke rechten, zoals rechten van opstal en erfdienstbaarheden worden geëerbiedigd. Rechten en verplichtingen behorende bij de gevestigde zakelijke rechten gelden van rechtswege voor het verkrijgen van de grond.

3.3 *Tussentijdse verkopen*

Uitsluitend grondtransacties die tot en met 31-12-2016 worden afgewikkeld (zijnde een getekende verkoopovereenkomst) zullen nog in de vereffening worden meegenomen, al dan niet op basis van nacalculatie. Voor grondtransacties die na 31-12-2016 plaatsvinden vindt geen verrekening plaats met de in paragraaf 3.6 opgenomen bijdrage door gemeente Nijmegen aan gemeente Lingewaard.

In de situatie dat grond wordt verkocht gedurende het liquidatieproces (na 1-1-2017) en nog voordat de gronden aan de gemeente Lingewaard zijn overgedragen worden deze contracten aangegaan door gemeente Lingewaard. De betreffende kavel wordt dan op verzoek van de gemeente Lingewaard rechtstreeks door OLB aan de betreffende koper geleverd (zie verder paragraaf 3.7).

3.4 *Voorzetting kostenverhaal*

Met de overdracht van de uitgeefbare gronden zullen ook de vorderingsrechten van OLB uit hoofde van het kostenverhaalsinstrumentarium aan de gemeente Lingewaard toekomen. Ten aanzien van de verhaalbaarheid van de reeds gemaakte kosten voor voorzieningen op grond van het wettelijk kostenverhaalsinstrumentarium uit de Wro, geldt dat afdeling 6.4 Wro geen beperking kent in relatie tot het tijdstip waarop de investering is gepleegd: eerder aangelegde voorzieningen maar ook later aan te leggen voorzieningen kunnen in het kostenverhaal worden betrokken, mits maar aan de criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit wordt voldaan. Aangenomen wordt dat het voor het verhaal van historische kosten geen belemmering vormt dat deze eerder (deels) zijn voldaan door OLB c.q. een andere overheid. Uit de rechtspraak kan afgeleid worden dat voor

zover het nog niet verhaalde aandeel in kosten van de voorzieningen wel is doorbelast aan de gemeente, de gemeente de mogelijkheid van verhaal via het exploitatieplan houdt. In voorliggende situatie is het nog niet verhaalde aandeel in kosten van de voorzieningen doorbelast aan de gemeente(n) die immers het mede hierdoor ontstane verlies in de grondexploitatie dragen. Dit is ook als zodanig in de verrekening tussen de gemeente Nijmegen en de gemeente Lingewaard verdisconteerd blijkens de opgenomen waardering van de voorzieningen ter zake waarvan het kostenverhaal nog niet volledig heeft plaatsgevonden.

Uitgaande van liquidatie van de GRB is het voorts zaak dat gewaarborgd wordt dat de gemeente Lingewaard de bestaande contractuele afspraken omtrent kostenverhaal (op grond van de Exploitatieverordening Bergerden 1999) kan afdwingen. Het ligt in de rede dat de betreffende vorderingsrechten door GRB worden overgedragen aan de gemeente Lingewaard. Dat kan middels een akte van cessie. Overwogen kan worden één algemene cessie akte op te stellen, waarin alle over te dragen vorderingsrechten van OLB op derden aan Lingewaard opgenomen worden. De akte dient aan alle schuldenaren waarvan de vordering wordt overgedragen bekendgemaakt te worden.

3.5 *Andere rechten en verplichtingen*

Andere bestaande rechten en verplichtingen van OLB kunnen ofwel worden overgenomen door de gemeente Lingewaard ofwel worden beëindigd dan wel te gelde worden gemaakt. Rechten en verplichtingen uit de overeenkomsten worden door contractovername overgedragen. Voor de overname is een (onderhandse) akte tussen OLB en de uiteindelijke verkrijger vereist. Daarbij dient de betrokken wederpartij van deze overeenkomst aan de overdracht medewerking te verlenen. Door deze contractovername gaan alle rechten en verplichtingen over op de uiteindelijke verkrijger. De eventuele beëindiging van de overeenkomst vraagt in beginsel ook om medewerking van de andere contractpartij. De voor opheffing en vereffening bekende relevante rechten en verplichtingen zijn opgenomen in de door Nysingh Advocaten opgestelde (niet openbare) rapportage.

3.6 *Liquidatiebalans en bijdrage Nijmegen*

Als financiële basis voor het liquideren van de GRB/OLB Bergerden wordt uitgegaan van het berekend resultaat en risico's conform de nieuwe grondexploitatie 2016. Deze grondexploitatie is gebaseerd op de onafhankelijke onderzoeken naar de contractuele rechten en verplichtingen, de grondexploitatie en financiële kansen en risico's (zie paragraaf 2.2). In de grondexploitatie zijn alle historische en toekomstige baten en lasten van het OLB verdisconteerd. Uitgangpunt hierbij is het niet kunnen doorvoeren van een verbreding van de bestemming en het meer 'risicovrij' maken van de grondexploitatie door de onzekere inkomsten eruit te laten.

De verrekening van gemeente Nijmegen aan gemeente Lingewaard betreft de helft van het berekende resultaat (verlies), Netto Contante Waarde op prijspeil 1-1-2018 inclusief de risicovoorziening. Betaling van dit bedrag geschiedt uiterlijk op 31-12-2017.

Grex 2016 NCW per 1-1-2018	€ - 26.972.700
Grex 2016 risicovoorziening per 1-1-2018	€ - 84.000
Totaal	€ - 27.056.700
Bijdrage door gemeente Nijmegen aan gemeente Lingewaard	€ 13.528.350

De bijdrage van de gemeente Nijmegen aan gemeente Lingewaard is een vast bedrag dat alleen om de volgende twee redenen nog kan veranderen:

1. Grondtransacties die t/m 31-12-2016 worden afgewikkeld (met een getekende verkoopovereenkomst) zullen nog in de definitieve vereffening worden meegenomen.

2. De kosten gemoeid met de afhandeling van de liquidatie van de GRB worden apart verantwoord en door beide partijen gedeeld voor zover ze de in de NCW reeds verwerkte begrote liquidatiekosten (een bedrag van €172.500,-) overschrijden (zie paragraaf 4.1).

Volgende begrotingen en jaarrekeningen van het OLB kunnen niet leiden tot een nadere verdeling van baten en lasten en een herrekening van de genoemde bijdrage van gemeente Nijmegen aan gemeente Lingewaard.

3.7 *Voorzetting bedrijfsvoering gedurende liquidatieperiode*

Gedurende de periode waarin OLB in liquidatie verkeert, zullen uitsluitend rechtshandelingen kunnen worden verricht met het oog op de vereffening en liquidatie van het vermogen van OLB. Vooruitlopend op de overdracht van het “going concern” aan de gemeente Lingewaard kunnen zich situaties voordoen waarin Lingewaard reeds bedrijfs-, beheers- en beschikkingsdaden ten aanzien van het aan haar over te dragen vermogen van OLB zou willen verrichten (acquisitie, verkopen, opdrachten, etc.). Voor zover de kosten van deze rechtshandelingen zijn opgenomen in de grondexploitatie, zal OLB deze kosten aan Lingewaard vergoeden dan wel op eerste verzoek van Lingewaard rechtstreeks de betreffende facturen aan de derden voldoen. Voorts zal OLB haar wettelijke noodzakelijke medewerking verlenen aan de uitvoering van de betreffende rechtshandelingen, voor zover haar medewerking vereist is en dit binnen de gestelde kaders valt. Daaronder dient ook verstaan te worden de rechtstreekse levering van uit te geven gronden aan een eindgebruiker, welke de gemeente Lingewaard heeft weten te contracteren.

3.8 *Financiële garanties en uitsluitingen*

Partijen beogen met de vereffening de bijdrage van Nijmegen in de verrekening van de GREX zoals genoemd in 3.6 de overdracht van alle uitgeefbare gronden, bijbehorende verplichtingen en alle onderlinge vorderingen tussen de deelnemers voortvloeiend uit de GRB zoals bedoeld in 3.2 tot en met 3.5, verrekend en afgewikkeld te hebben. Het OLB, noch eventuele schuldeisers van het OLB kunnen na het verlenen van de volmacht aan het bestuurslid van de gemeente Lingewaard nog financiële aanspraken ter zake de werkzaamheden van de OLB/GRB jegens de gemeente Nijmegen geldend maken. De gemeente Lingewaard vrijwaart de gemeente Nijmegen voor dergelijke aanspraken. De gemeente Nijmegen kan na verlening van de volmacht geen financiële aanspraken jegens het OLB/GRB of de gemeente Lingewaard meer geldend maken. De volmacht en hiermee verband houdende vrijwaring kan alleen herroepen worden indien het dagelijks bestuur in strijd handelt met de inhoud en bedoeling van het liquidatieplan.

Het risico van een eventuele terugvordering van (een gedeelte van) de Stidug-subsidie blijft buiten de vrijwaring. In 2003 (en na bezwaar gecorrigeerd in 2008) is een subsidie verleend door de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van circa € 12,2 mln. Aan de subsidie zijn voorwaarden verbonden. Een van de voorwaarden is de instandhouding van de aangelegde voorzieningen over een periode van 15 jaar. Het risico dat deze voorzieningen niet voor de vereiste periode in stand worden gehouden is gering maar niet geheel ondenkbaar. Indien terugvordering van (een gedeelte van) de Stidug-subsidie aan de orde is en in rechte onherroepelijk is komen vast te staan, worden de financiële gevolgen daarvan gelijkelijk door gemeente Lingewaard en gemeente Nijmegen gedeeld. Hiertoe zal uiterlijk ten tijde van vaststelling van voorliggend liquidatieplan tussen OLB/GRB, Nijmegen en Lingewaard een overeenkomst worden gesloten.

3.9 *Fiscale aspecten*

Bij de fiscale aspecten van liquidatie spelen omzetbelasting (BTW) en vennootschapsbelasting (VPB) een rol.

De OLB is voor het geheel van haar activiteiten BTW-ondernemer. Als zodanig verricht zij in beginsel alleen met BTW belaste prestaties. Dit is in het verleden ook namens de OLB met de Belastingdienst afgestemd en door de Belastingdienst bevestigd. De overdracht van alle activa en passiva van de OLB (bijv. gronden, verplichtingen uit eerdere overeenkomsten c.q. ontvangen subsidiegelden e.d.), met de daarbij behorende activiteiten (bijv. de exploitatie van jachtrechten, huurrechten, verkoop bouwkavels e.d.), zal in beginsel niet leiden tot een verandering in de activiteiten voor de verdere ontwikkeling van dit gebied.

Met andere woorden, de OLB draagt haar volledige onderneming over aan de gemeente Lingewaard die deze vervolgens voortzet. Onder deze omstandigheden wordt de Belastingdienst door gemeente Lingewaard verzocht te bevestigen dat de levering door de GRB aan de gemeente kwalificeert als de overdracht van een algemeenheid van goederen als bedoeld in artikel 37d Wet op de omzetbelasting 1968. Hiermee wordt vrijstelling van BTW verkregen, wat de administratieve last van de overdracht van activa en passiva verminderd. Betaling van BTW en/of overdrachtsbelasting is hoe dan ook niet aan de orde, omdat Lingewaard als gemeente deze kan compenseren cq. er van is vrijgesteld.

De grondexploitatie van de GR Bergerden is verliesgevend. Bij de liquidatie is een neutraal eindresultaat van de grondexploitatie uitgangpunt. Betaling van vennootschapsbelasting is hierdoor niet aan de orde.

3.10 *Personeel*

De uitvoerende organisatie bestaat uit een secretaris en projectmedewerkers (waaronder een projectassistent, planeconoom, acquisiteur en adviseur grondzaken en contractmanagement). Alle personele inzet is op basis van inhuur met tijdelijke contracten. Deze contracten eindigen 31-12-2016. Inzet van personeel na deze datum is gericht op de liquidatie van GRB/OLB en zal vanuit de GR/OLB middels tijdelijke inhuur van gemeentelijk personeel dan wel externe deskundigen plaatsvinden.

3.11 *Administratie en archief*

De financiële administratie en archiefwerkzaamheden worden door de gemeente Lingewaard uitgevoerd. Bij liquidatie van de OLB en de opheffing van de GRB wordt deze werkzaamheden door de gemeente Lingewaard voorgezet.

4 Afsluiting

4.1 *Kosten liquidatie*

De kosten van liquidatie komen in gelijke mate ten laste van de deelnemers. De kosten bestaan uit onder meer inventariserende onderzoeken naar de rechten en verplichtingen, grondexploitatie en financiële risico's, juridische ondersteuning bij de afwikkeling van de rechten en verplichtingen, notaris- en kadasterkosten, fiscaal advies en belopen een geraamd bedrag van € 172.500,-. De kosten voor projectleiding en secretariële ondersteuning ten behoeve van de liquidatie maken geen onderdeel uit van deze liquidatiekosten, deze zijn voorzien in de reguliere apparaatskosten van de grondexploitatie. Deze kosten kunnen derhalve niet leiden tot extra liquidatiekosten. De werkelijke liquidatiekosten worden apart verantwoord en door beide partijen gedeeld voor zover ze deze in de NCW reeds verwerkte begrote liquidatiekosten overschrijden. In geval van overschrijding van de geraamde kosten wordt er door gemeente Lingewaard en gemeente Nijmegen een nieuwe kostenraming opgesteld.

4.2 *Verantwoording liquidatie*

Op het moment dat de vereffening is voltooid, legt het dagelijks bestuur daarvan aan de deelnemers verantwoording af in de vorm van het presenteren van een definitieve liquidatiebalans, een eindverslag en de overige voor liquidatie door de accountant nodig geachte stukken.

4.3 Communicatie

Over het concept liquidatieplan worden de raden op grond van artikel 41 lid 2 van de Regeling gehoord tegelijkertijd bij de behandeling van ontwerp raadsbesluiten tot opheffing van de regeling door de bestuursorganen. Beide gemeenten dragen zelf zorg voor de gebruikelijke bekendmaking van deze opheffingsbesluiten. De gemeente Lingewaard draagt zorg voor de toezending van de opheffingsbesluiten aan gedeputeerde staten van de provincie Gelderland. Burgemeester en wethouders van beide gemeenten dragen zorg voor de vermelding van het opheffingsbesluit in het register van gemeenschappelijke regelingen. De besluiten tot opheffing treden in werking de dag na bekendmaking in beide gemeenten.

Bijlagen

Bijlage 1: Volmacht
Bijlage 2: Rapportage Nysingh (Niet Openbaar)
Bijlage 3: Rapportage Metafoor (Niet Openbaar)

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

Bijlage 1: Volmacht

VOLMACHT Dagelijks Bestuur OLB

De ondergetekende,

....., wonende te .....
en krachtens besluit d.d. [_____] van het Algemeen Bestuur van Openbaar Lichaam Bergerden benoemd tot lid van het Dagelijks Bestuur van Openbaar Lichaam Bergerden, ten deze handelend met goedkeuring van het Dagelijks Bestuur van Openbaar Lichaam Bergerden als verleend in de vergadering d.d. [_____]

in aanmerking nemend dat:

- ondergetekende, hierna te noemen "volmachtgever" als bestuurder tezamen met de overige leden van het Dagelijks Bestuur gerechtigd is de besluiten te nemen waartoe het Dagelijks Bestuur bevoegd is krachtens de Gemeenschappelijke Regeling Bergerden en de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- door de raden van de gemeenten Nijmegen en Lingewaard op [_____] besloten is de Gemeenschappelijke Regeling Bergerden op te heffen en het Openbaar Lichaam Bergerden te liquideren overeenkomstig het daarbij vastgestelde liquidatieplan (hierna: het Liquidatieplan);
- dat de vereffening aanvangt met ingang van 1 januari 2017 en omvat al hetgeen noodzakelijk is om de liquidatie en opheffing volgens het Liquidatieplan te bewerkstelligen
- bij het Liquidatieplan is bepaald dat de feitelijke vereffening op grond van het Liquidatieplan plaatsvindt voor rekening en risico van Lingewaard;
- de (voormalige) deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling Bergerden hebben besloten dat de bestuurders welke door de gemeente Nijmegen zijn benoemd in het DB met ingang van 1 januari 2017 gedurende de periode van liquidatie en vereffening krachtens volmacht het bestuur alsmede de besluiten tot het aangaan van externe rechtshandelingen overlaten aan de bestuurders welke door de gemeente Lingewaard zijn benoemd, zulks echter uitsluitend voorzover de te nemen besluiten hun grondslag vinden in de uitvoering van het Liquidatieplan;

verleent bij deze volmacht aan:

de heer/mevrouw ....., wonende te ..... krachtens besluit d.d. …… van het Algemeen Bestuur van Openbaar Lichaam Bergerden benoemd tot lid van het Dagelijks Bestuur van Openbaar Lichaam Bergerden, hierna te noemen: "gevolgmachtigde".

om namens de volmachtgever bij te wonen de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur van Openbaar Lichaam Bergerden en in die vergaderingen namens Volmachtgever het woord te voeren en om in die vergaderingen over alle daar aan de orde komende onderwerpen op zodanige wijze stem uit te brengen als de gevolmachtigde raadzaam zal achten en om te besluiten tot het aangaan van rechtshandelingen met derden en voorts om met betrekking tot het bovenstaande te verrichten al hetgeen de gevolmachtigde nuttig of nodig mocht oordelen, alles voorzover die onderwerpen hun grondslag vinden in de uitvoering van het Liquidatieplan.

Voorstel - Opheffing Gemeenschappelijke Regeling GR Bergerden

De volmacht geldt van 1 januari 2017 tot 1 januari 2018, behoudens tussentijdse herroeping of verlenging door volmachtgever middels een daartoe strekkende schriftelijke mededeling aan gevolmachtigde.

Aldus ondertekend te .....op

Brief aan de raad - Overzicht wensen en bedenkingen Stg. Legal Valley

Overzicht wensen en bedenkingen
"Stichting Legal Valley"

(Politieke Avond d.d. 16 november 2016)

ALGEMENE OPMERKING

- Het overzicht met wensen en bedenkingen inclusief de steun per fractie wordt tevens op de website geplaatst zodat geïnteresseerden hiervan kennis kunnen nemen.

- Wensen en bedenkingen die door een raadsmeerderheid gesteund worden zullen ook opgenomen worden in de conceptversie van de wensen en bedenkingenbrief die voorligt ter besluitvorming.

WENSEN EN BEDENKINGEN

1. De gemeenteraad spreekt de wens uit dat de op te richten stichting ter bevordering van en profilering van Nederlands(talig) recht, waaraan uitsluitend Nederlandstalige partijen deelhebben, binnen het knooppunt Arnhem-Nijmegen een Nederlandse naam behoort te dragen.

   Gesteund door; CDA
   Niet gesteund door;
   Nog in overweging;

2. De gemeenteraad spreekt de bedenking uit dat de oprichting van de stichting binnen het gedeelde ressort Arnhem-Leeuwarden ter profilering van uitsluitend het juridische knooppunt Arnhem-Nijmegen, zonder daar noordelijke partners buiten het gebied Arnhem-Nijmegen bij te betrekken, weinig collegiaal is en mogelijk getuigt van ineffectief regionalisme.

   Gesteund door; CDA
   Niet gesteund door;
   Nog in overweging;

3. De gemeenteraad spreekt de wens uit dat bij de netwerkactiviteiten van Legal Valley ook juridisch georiënteerde belangenorganisaties voor de gewone burger worden betrokken, bijvoorbeeld voor consumenten- en huurdersrechten.

   Gesteund door; SP
   Niet gesteund door;
   Nog in overweging;

4. De gemeenteraad spreekt de wens uit dat Legal Valley aandacht zal geven aan het verbeteren van de toegankelijkheid van het recht.

   Gesteund door; SP
   Niet gesteund door;
   Nog in overweging;

CONCEPT

5. De gemeenteraad spreekt de wens uit pas definitief in te stemmen met Legal Valley als de hoogte van de financiële bijdrage van de gemeente Nijmegen aan Legal Valley door de gemeenteraad is vastgesteld.

   Gesteund door; SP
   Niet gesteund door;
   Nog in overweging;

6. De gemeenteraad spreekt de wens uit dat de plek van de rechtspraak in de regio Arnhem-Nijmegen versterkt wordt waarbij speciale aandacht uitgaat naar de rechtenfaculteiten van de Radboud Universiteit Nijmegen en de HAN.

   Gesteund door; D66
   Niet gesteund door;
   Nog in overweging;

7. De gemeenteraad spreekt de bedenking uit of het oprichten van een stichting het goede middel is om de rechtspraak in de regio te versterken.

   Gesteund door; D66
   Niet gesteund door;
   Nog in overweging;

8. De gemeenteraad spreekt de wens uit dat de gemeenteraad geïnformeerd wordt over het matchen van vraag en aanbod van opleiding en stageplaatsen.

   Gesteund door; VVD
   Niet gesteund door;
   Nog in overweging;

CONCEPT

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Voorstel aan de Raad

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
16 november 2016 / 117/2016

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
Haven- en Kadeverordening 2016

Programma
Economie & Werk

Portefeuillehouder
T. Tankir

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
1 november 2016

Samenvatting

De nieuwe Haven- en Kadeverordening 2016 wordt u ter besluitvorming voorgelegd. De Haven- en Kadeverordening bevat de regels die de dagelijkse gang van zaken in de havens regelen. De Haven- en Kadeverordening is geactualiseerd met name ten aanzien van het verstrekken van ligplaatsvergunningen voor woonboten, historische schepen en horecaschepen. We willen meer historische schepen aan de stad binden. De Lindenberghaven is hiertoe opnieuw ingericht als onderdeel van het project Oostelijke Waalkade. Voor een goede indeling van ligplaatsen moet rekening worden gehouden met de verschillende functies in de haven. In het bestemmingsplan Nijmegen Centrum Binnenstad -11 (Lindenberghaven) vastgesteld op 11 mei 2016 is de horecabestemming opgenomen en zijn woonschepen beter beschermd tegen geluidhinder. De verschillende functies in de haven worden weergegeven op de ligplaatsenkaart horende bij de Haven- en kadeverordening 2016. De Veerhaven met de in ere herstelde voormalige veerstoep in Lent is aan de ligplaatsenkaart toegevoegd.

In artikel 1.8 van de Haven- en kadeverordening hebben wij de mogelijkheid opgenomen nadere (beleids)regels te stellen ten aanzien van de havens en kaden en hiertoe de bevoegdheid aan ons te geven.

Voorstel om te besluiten

1. De Haven- en Kadeverordening 2016 inclusief Ligplaatsenkaart 2016 vast te stellen.
2. De Haven- en Kadeverordening 2013 inclusief bijlagen in te trekken.

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

De Haven- en Kadeverordening is geactualiseerd om beter uitvoering te kunnen geven aan regels voor het verstrekken van ligplaatsvergunningen voor woonboten, historische schepen en horecaschepen.

Lindenberghaven

We willen meer historische schepen aan de stad binden. De Lindenberghaven is hiertoe opnieuw ingericht als onderdeel van het project Oostelijke Waalkade. In november 2013 bent u akkoord gegaan met een bijdrage van € 800.000,- voor de aanpassing van de Lindenberghaven. Het westelijk deel van de Waalkade was al versterkt met een nieuwe damwand en geschikt gemaakt voor de aanleg van vracht- en cruiseschepen. De oostelijke Waalkade is één van de sleutelprojecten is in het kader van de investeringsimpulsen van de provincie. We hebben hiervoor € 1.2 miljoen ontvangen. Uw raad heeft gevraagd te onderzoeken of in de Lindenberghaven uitbreiding van de woonfunctie mogelijk is met historische schepen en een museumschip. Dat kan met het verlenen van vergunningen voor bepaalde tijd aan eigenaren van historische woonschepen. In de notitie Toewijzing ligplaatsen historische schepen in Nijmegen leggen wij uit hoe wij dat willen bereiken (bijlage). We willen de aantrekkelijkheid van de Lindenberghaven en de omgeving vergroten. Uitgangspunten van het project Oostelijke Waalkade zijn het realiseren van meer verblijfskwaliteit en beleving van het water, het vergroenen van de route naast de haven tussen het gebied onder de Waalbrug en het evenementenplein (de groene loper) en het herinrichten van de openbare ruimte tussen Valkhofpark en de Lindenberghaven.

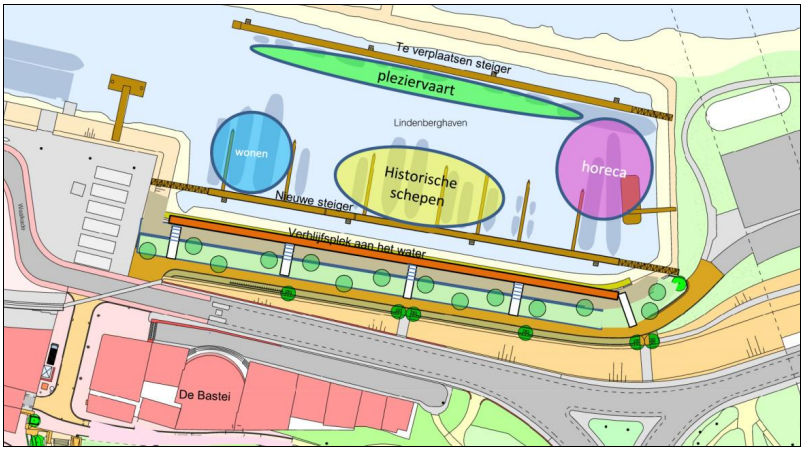

Oostelijke Waalkade met de functiebestemmingen voor schepen in de Lindenberghaven

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
2

Bij het laatst genoemde onderdeel hoort de vernieuwing van de Veerpoorttrappen en de realisatie van de lift bij de Veerpoorttrappen. De bestaande passantensteiger in de Lindenberghaven is verplaatst naar de noordzijde van de haven en zal hoofdzakelijk worden gebruikt door de pleziervaart en aan de zuidzijde is een nieuwe steiger gerealiseerd waaraan de bestaande woonschepen, de historische schepen, bedrijfsschepen en horecaschepen zullen afmeren. Door de zuidsteiger en bijhorende loopbruggen op zodanige manier te plaatsen kunnen bezoekers vanaf de westelijke Waalkade via de Lindenberghaven doorlopen naar het bruggetje richting de Ooij. De aanpassingen op de oostelijke Waalkade zijn gerealiseerd vooruitlopend op de herinrichting van de Waalkade tussen Veerpoortrappen en Grotestraat. Voor dit deel worden plannen gemaakt in het kader van het project Leve(n)de Waalkade.

Bij de herinrichting van de Lindenberghaven tot historische haven is rekening gehouden met de huidige functies en gebruikers van de haven, maar ook met nieuwe functies. Voor een goede indeling van ligplaatsen moet rekening worden gehouden met de verschillende functies in de haven. In het bestemmingsplan Nijmegen Centrum Binnenstad -11 (Lindenberghaven) vastgesteld op 11 mei 2016 is voor het eerst de horecabestemming opgenomen en zijn woonschepen beter beschermd tegen geluidhinder. In de regels van het bestemmingsplan is opgenomen dat de afstand tussen woonschepen met een permanente ligplaats en horecaschepen minimaal 30 meter moet zijn. Met de verdeling van de ligplaatsen wordt hier rekening mee gehouden. Uitbreiding van de woonfunctie met permanente ligplaatsen staat Rijkswaterstaat niet toe. De verschillende functies in de haven worden weergegeven op de ligplaatsenkaart horende bij de Haven- en kadeverordening 2016. De Veerhaven met de in ere herstelde voormalige veerstoep in Lent is aan de ligplaatsenkaart toegevoegd.

Spiegelwaal en Veerhaven
De staat is eigenaar van een groot deel van het gebied Ruimte voor de Waal waaronder de Spiegelwaal en voert ook het nautisch beheer. Gemeente Nijmegen is alleen beheerder van de bruggen in de Spiegelwaal en de Veerhaven. Dit houdt in dat de Haven- en kadeverordening in dit gebied alleen van toepassing is op beheer en gebruik van de Veerhaven. In de Veerhaven ligt een veerstoep, een ponton met loopbrug, te gebruiken door veerpontjes en watertaxi's. Met RWS is afgesproken dat de Veerhaven alleen ingezet zal worden voor veerdiensten. Deze haven zal niet ten behoeve van (particuliere) recreatievaart worden gebruikt. Het gebied van de Spiegelwaal is uniek en nieuw, het is nog niet bekend hoe het in gebruik zal worden genomen maar veel verschillende activiteiten zijn denkbaar van zeilen, kanoën, gemotoriseerde recreatievaart, surfen, vissen, zwemmen, roeien, schaatsen, cultuur op water, realisatie van een passantenhaven en commerciële activiteiten. In veel gevallen is er daarbij sprake van benodigde publiekrechtelijke vergunningen van Rijkswaterstaat (Waterwet), Gemeente Nijmegen (APV, bestemmingsplan, Omgevingswet) of Provincie Gelderland (Nb-wet), vaak van meerdere van deze partijen voor dezelfde activiteit. Met Rijkswaterstaat is afgesproken dat 2016 een proefjaar is voor gebruik en beheer van het gebied.

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
3

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

De Haven- en Kadeverordening stelt regels met betrekking tot vergunningen, ontheffingen en aanwijzingen, het gebruik en beheer van het openbaar water, openbare orde en (verkeers)veiligheid en bescherming van het openbaar water en milieu. De Haven- en kadeverordening is een gemeentelijke verordening. De gemeenteraad is hierover bevoegd te besluiten. Er is geen bezwaar en beroep mogelijk tegen (de vaststelling van) een algemeen verbindend voorschrift als de onderhavige verordening.
De Haven- en Kadeverordening 2016 treedt een dag na bekendmaking in werking. Op diezelfde dag wordt de Haven- en Kadeverordening 2013 ingetrokken.

1.2 Relatie met programma

Het beleidsveld Havens en Kaden maakt onderdeel uit van het Programma Economie & Werk.

2 Doelstelling

Met het vaststellen van de Haven- en Kadeverordening 2016 wordt uitvoering gegeven aan (beleids)regels op basis waarvan ligplaatsvergunningen kunnen worden verstrekt voor woonboten, historische schepen en horecaschepen. Nieuw beleid is vervat in de notitie 'Toewijzing ligplaatsen historische schepen in Nijmegen'.

3 Argumenten

De Haven- en Kadeverordening is geactualiseerd om beter uitvoering te geven met name ten aanzien van het verstrekken van ligplaatsvergunningen voor woonboten, historische schepen en horecaschepen.
Het betreft in hoofdzaak de volgende wijzigingen:

1. Aanpassingen Lindenberghaven naar onderscheiden functies. Horecaschepen moesten worden bestemd in het bestemmingsplan (vastgesteld 11 mei 2016). Het oude bestemmingsplan stond horecaschepen niet toe.
2. Met het vaststellen van de Haven- en kadeverordening 2016 legt u de bevoegdheid voor het maken van beleid en nadere regels voor de havens en kaden bij ons. De toevoeging van artikel 1.8 Nadere regels in de Haven- en kadeverordening zorgt er voor dat we eenvoudiger beleid en regels kunnen wijzigen en vaststellen.
3. Wij willen beleid voor het toewijzen en ligplaats nemen van historische schepen vast stellen.
4. In de beleidsnotitie 'Beeldkwaliteit Woonschepen en Woonarken' zijn specifieke regels voor de beeldkwaliteit van woonboten geformuleerd. In 2013 is deze notitie als onderdeel van de Haven- en kadeverordening 2013, door u vastgesteld. Met vaststelling van de Haven- en kadeverordening 2016 wordt de beleidsnotitie Beeldkwaliteit Woonschepen en Woonarken als nadere regel door het ons ongewijzigd vastgesteld. De beleidsnotitie Beeldkwaliteit Woonschepen en Woonarken blijft van kracht als toetsingskader voor de beeldkwaliteit van de woonboten in onze havens.
5. Actualisatie ligplaatsenkaart en uitleg toevoeging Veerhaven aan de ligplaatsenkaart (zie inleiding)

De aanpassingen in de Lindenberghaven maken de realisatie van een historische haven mogelijk waarbij rekening wordt gehouden met de huidige functies en gebruikers van de haven, maar ook nieuwe functies. In de haven zijn de gebieden voor de diverse functies

geduid waarin sprake is van een juiste verdeling van ligplaatsen voor de historische schepen, de permanente ligplaatsen, de riviergebonden functies en het werken, wonen en recreëren. De reconstructie van de Lindenberghaven past binnen het vigerende bestemmingsplan Centrum-Binnenstad.

4 Klimaat

In de Haven- en kadeverordening staat een bepaling over het gebruik van walstroom. Het is schippers verboden gebruik te maken van scheepsgeneratoren indien gebruik kan worden gemaakt van een walaansluiting voor stroomgebruik. Schepen die liggen afgemeerd aan de Waalkade of in de Lindenberghaven waren al verplicht walstroom af te nemen in plaats van de generator te gebruiken. Hierdoor ontstaat minder uitstoot van dampen in de haven. De vrachtvaart in de Kanaalhavens kan sinds april 2016 gebruik maken van een mobiele walstroomgenerator op biogas. Hiermee kan op plekken waar geen vaste walstroom aanwezig door de binnenvaartschepen toch van walstroom gebruik worden gemaakt. Walstroomgeneratoren op biogas zijn schoner en stiller dan de eigen dieselgenerator aan boord. Nijmegen beloont daarnaast schonere schepen met een lager tarief voor havengeld.

5 Risico's

Door de wijzigingen in de Haven- en kadeverordening kunnen voor enkele woonboot-bewoners, eigenaren van bedrijfsvaartuigen en horecaschepen beperkingen ontstaan in het gebruik van of aantal bijbehorende voorzieningen zoals het aantal bijboten en het gebruik van ponton, steigers, loopplanken of loopbruggen die de zichtbaarheid van de woonboot of (historisch) schip doen afnemen. Deze beperkingen kunnen als nadelig worden ervaren en kunnen leiden tot bezwaarschriften

6 Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties. De tarieven voor haven-, opslag- en overslaggelden worden jaarlijks vastgesteld in de Verordening Scheepvaartrechten.

7 Participatie en Communicatie

Betrokkenen

Voorafgaande aan het actualiseren van de Haven- en kadeverordening is met direct betrokkenen intensief overleg gevoerd en afgestemd over het project Oostelijke Waalkade met daarin de herinrichting van de Lindenberghaven tot historische haven, het beleid en spelregels voor het toewijzen van ligplaatsen voor historische schepen. Met de bewoners van de Lindenberghaven en Waalkade en met een vertegenwoordiging van ondernemers van de Waalkade, is nadrukkelijk gekeken naar ontwerp, inrichting en de afwikkeling van verkeer in het gebied van de Oostelijke Waalkade. Diverse gesprekken zijn gevoerd met Rijkswaterstaat en professionele organisaties op het terrein van historische schepen zoals de Landelijke Vereniging voor Behoud van het Historisch Bedrijfsvaartuig (LVBHB).

Bekendmaking

Op het moment dat de haven- en kadeverordening is vastgesteld, worden de stukken op de gemeentelijke website geplaatst. Schippers worden geïnformeerd door een persbericht dat wordt verzonden aan schippersbladen via de gemeentelijke Havendienst.

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
5

8 Uitvoering en evaluatie

Continu zal er aandacht zijn voor de bruikbaarheid van de verordening. De havenmeesters werken dagelijks met de verordening. Eind 2017 zal de bruikbaarheid en handhaafbaarheid van de Haven- en kadeverordening worden geëvalueerd. Indien nodig zullen aanpassingen worden voorgesteld.

Hieronder zijn de vervolgacties naar aanleiding van vaststelling van de Haven- en kadeverordening kort opgesomd:

1. Het verstrekken van nieuwe ligplaatsvergunningen voor permanente ligplaatsen voor woonboten in de Waalhaven, 't Meertje, de Lindenberghaven en aan horecaschepen en bedrijfsvaartuigen in het bezit van een waterwetvergunning van Rijkswaterstaat.
2. Het opstellen van nadere uitvoeringsregels voor het toewijzen van ligplaatsen voor historische schepen op basis van de criteria en randvoorden verwoord in de notitie 'Toewijzing ligplaatsen historische schepen in Nijmegen'.
3. Het verstrekken van tijdelijke ligplaatsvergunningen aan historische schepen voor maximaal één jaar.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Bijlagen

1. Haven- en Kadeverordening 2016, inclusief Ligplaatsenkaart 2016.
2. Notitie 'Toewijzing ligplaatsen historische schepen in Nijmegen.
3. Notitie 'Beeldkwaliteit woonschepen en woonarken' van maart 2013.

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

De raad van de gemeente Nijmegen,

gelezen het voorstel van het college van ******* 2016, nummer

gelet op de artikelen 147 en 149, van de Gemeentewet;

overwegende dat het ter bevordering van een goed havenbeheer noodzakelijk is regels te stellen met betrekking tot de orde, de veiligheid en het milieu van de haven en de omgeving van de haven;

besluit vast te stellende navolgende:

De Haven- en Kadeverordening 2016 (HKV 2016)

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 16 november 2016

16. Raadsvoorstel Haven- en kadeverordeningen 2016 (117/2016)

Raadsvoorstel d.d. 1 november 2016
1. De Haven- en Kadeverordening 2016 inclusief Ligplaatsenkaart 2016 vast te stellen.
2. De Haven- en Kadeverordening 2013 inclusief bijlagen in te trekken.

Raadsbesluit d.d. 16 november 2016
Conform besloten

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Haven- en Kadeverordening 2016

Inhoudsopgave **pagina**

Hoofdstuk 1	Algemene bepalingen	3
Hoofdstuk 2	Gebruik en beheer van het openbaar water en havens	6
Hoofdstuk 3	Bepalingen in het belang van de openbare orde en (verkeers)veiligheid	7
Hoofdstuk 4	Bepalingen ter bescherming openbaar water en milieu	8
Hoofdstuk 5	Woonboten	9
Hoofdstuk 6	Bedrijfsvaartuigen	10
Hoofdstuk 7	Pleziervaartuigen	10
Hoofdstuk 8	Passagiersschepen	11
Hoofdstuk 9	Horecaschepen	11
Hoofdstuk 10	Straf- en slotbepalingen	12

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Begripsomschrijvingen
In aanvulling op de in de Binnenvaartwet, het Binnenvaartpolitiereglement, het Rijnvaartpolitiereglement en de Algemene Plaatselijke Verordening gegeven definities verstaat deze Verordening onder:

a. Openbaar water
Alle wateren binnen de gemeente Nijmegen die voor het publiek toegankelijk of bevaarbaar zijn.

b. Haven
- de Waalhaven;
- de Kanaalhavens;
- de Lindenberghaven;
- 't Meertje;
- de Veerhaven.

Zoals weergegeven op de kaart behorend bij deze Verordening (Ligplaatsenkaart 2016).

c. Kade
- de kaden langs een haven;
- de kaden langs het Maas- en Waalkanaal;
- het kadegedeelte langs de Waal.

Tot de begrenzing zoals weergegeven op de kaart behorend bij deze Verordening (Ligplaatsenkaart 2016).

d. Laad- en losplaats
De plaatsen aan de Kanaalhavens en aan het Maas-Waalkanaal zoals weergegeven op de kaart behorende bij deze Verordening (Ligplaatsenkaart 2016).

e. College
College van burgemeester en wethouders van Nijmegen.

f. Havenmeester
Door het college als zodanig benoemde ambtenaar, alsmede diens plaatsvervanger.

g. Gezagvoerder
Degene die het gezag voert over een vaartuig.

h. Vaartuig
Een schip, pleziervaartuig, bedrijfsvaartuig, passagiersschip, historisch schip, woonboot, horecaschip, bijboot of ponton.

i. Schip
Zeeschip of binnenschip.

j. Binnenschip
Vaartuig dat is bestemd voor de vaart op de binnenwateren.

k. Zeeschip
Vaartuig dat blijkens zijn constructie uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor de vaart ter zee.

l. Pleziervaartuig
Een vaartuig, gebruikt of bestemd voor recreatief gebruik dan wel voor het beoefenen van de watersport.

m. Bedrijfsvaartuig
Een vaartuig, daaronder begrepen een object te water, niet zijnde een zee-, binnen- of horecaschip, hoofdzakelijk gebruikt als of bestemd voor de uitoefening van enig bedrijf of beroep dan wel voor de uitoefening van sociaal- culturele activiteiten.

n. Passagiersschip
Een vaartuig dat is ingericht en hoofdzakelijk wordt gebruikt voor het vervoer van ten minste twaalf personen, de bemanning daaronder niet inbegrepen.

o. Horecaschip
Een vaartuig dat is ingericht en hoofdzakelijk wordt gebruikt als hotel-, restaurant- of café of voor aanverwante activiteiten.

p. Historisch schip
Een vaartuig dat een positieve beoordeling van de betreffende behoudsorganisatie voor historische schepen heeft gekregen en/of door het college eveneens als behoudenswaardig wordt beoordeeld.

q. *Woonboot*
Een woonschip, woonark of historisch schip waarop wordt gewoond.
r. *Woonschip*
Een vaartuig met een (metalen) scheepsromp, dat is ingericht of verbouwd voor permanente bewoning waarbij de oorspronkelijke verschijningsvorm grotendeels behouden is gebleven.
s. *Woonark*
Een waterwoning op een rechthoekige stalen of betonnen ponton te water dat wordt gebruikt als woonverblijf en dat uit hoofde van deze functie in grote mate plaatsgebonden is.
t. *Verbouwing woonboot*
Er is sprake van verbouwing wanneer werkzaamheden of veranderingen aan een woonboot de uiterlijke staat van de woonboot wijzigen zoals wijzigingen in afmetingen, vlakverdeling, kleurstelling of materiaalgebruik zoals bepaald in vigerend beleid voor beeldkwaliteit van woonschepen en woonarken.
u. *Onderhoud of herstelwerkzaamheden vaartuig of bijbehorende voorzieningen*
Werkzaamheden die worden gedaan om een vaartuig of bijbehorende voorzieningen te behouden.
v. *Bijbehorende voorzieningen*
Zaken zonder welke het gebruik van een vaartuig niet goed mogelijk is, zoals een bijboot, steiger en een loopplank of loopbrug.
w. *Bijboot:*
Een klein vaartuig dat behoort bij een woonboot, bedrijfsvaartuig, horecaschip of historisch schip en bestemd en geschikt is voor onderhoud of het kunnen bereiken van de woonboot, bedrijfsvaartuig, horecaschip of historisch schip.
x. *Ligplaats nemen*
Het gedurende langere tijd, waaronder ten minste de periode tussen zonsondergang en zonsopgang afgemeerd hebben van een vaartuig in openbaar water.
y. *Gevaarlijke stoffen*
Stoffen, die gevaar voor explosie, brand, corrosie, vergiftiging, bedwelming of straling kunnen opleveren, zoals vermeld in de International Maritime Dangerous Goods Code (IMDG), het Reglement vervoer over de binnenwateren van gevaarlijke stoffen (VBG), dan wel in het Europees Verdrag inzake het internationale vervoer van gevaarlijke stoffen over de binnenwateren (ADN), alsmede elke andere stof die door het college als gevaarlijke stof is aangewezen en bekendgemaakt.
z. *IMDG-code*
International Maritime Dangerous Goods Code.
aa. *ADN*
Europees Verdrag inzake het internationale vervoer van gevaarlijke stoffen over de binnenwateren.
bb. *VBG*
Regeling vervoer over de binnenwateren van gevaarlijke stoffen.

Artikel 1.2 Toepassingsgebied
1. Deze Verordening is van toepassing in de havens, los- en laadplaatsen in de gemeente zoals aangeduid op de ligplaatsenkaart.
2. Deze Verordening is tevens van toepassing op vaartuigen die buiten een haven doch binnen de gemeente direct of indirect gemeerd liggen aan kaden, aanlegsteigers, meerpalen of andere voorzieningen in beheer bij de gemeente.

Artikel 1.3 Indienen aanvraag
Het college kan voor het indienen van een aanvraag om vergunning of ontheffing op grond van deze Verordening een formulier vaststellen. Alsdan wordt voor het indienen van een aanvraag van een dergelijk formulier gebruik gemaakt.

Artikel 1.4 Vergunningen en ontheffingen

1. Een vergunning of ontheffing wordt voor bepaalde of onbepaalde tijd verleend.
2. Aan een vergunning of ontheffing kunnen voorschriften of beperkingen worden verbonden ter bescherming van de belangen, die ten grondslag liggen aan de bepalingen in deze Verordening.
3. De vergunning of ontheffing is persoonsgebonden, vaartuiggebonden en haven- of kadegebonden en, indien van toepassing, bedrijfsgebonden.
4. Een ontheffing voor een eenmalige gedraging of handeling wordt verleend voor de duur van die gedraging of handeling.

Artikel 1.5 Weigering vergunning of ontheffing

De vergunning of ontheffing wordt geweigerd in geval van:

a. strijd met deze Verordening;
b. strijd met het bestemmingsplan;
c. strijd met vigerend beleid en nadere regels zoals genoemd in artikel 1.8.

Artikel 1.6 Intrekking van een vergunning of ontheffing

Het college kan een vergunning of ontheffing intrekken indien:

a. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt;
b. van de vergunning of ontheffing geen gebruik wordt gemaakt;
c. zich na het verlenen van de vergunning of ontheffing zodanige feiten of omstandigheden voordoen dat, indien deze feiten of omstandigheden ten tijde van de verlening bekend waren geweest, de vergunning of ontheffing niet of niet in die vorm zou zijn verleend;
d. de aan de vergunning of ontheffing gestelde voorschriften of beperkingen niet orden nageleefd;
e. niet wordt voldaan aan de bij of krachtens deze Verordening gegeven voorschriften;
f. indien hierom door of namens de houder wordt verzocht.

Artikel 1.7 Aanwijzingen

1. Het college kan aanwijzingen geven in het belang van de ordening, de openbare orde, de veiligheid, het milieu en ter voorkoming van gevaar, schade of hinder.
2. Degene tot wie de aanwijzing is gericht, is gehouden de aanwijzing terstond op te volgen.

Artikel 1.8 Nadere regels

Het college kan per haven nadere regels stellen ten aanzien van:

a. het toewijzen van ligplaatsen;
b. de duur van het nemen van een ligplaats;
c. het gebruik van voorzieningen van de haven;
d. de beeldkwaliteit van woonschepen en woonarken.

Hoofdstuk 2 Gebruik en beheer van het openbaar water en havens

Artikel 2.1 Meldingsplicht
1. De gezagvoerder is verplicht om, zodra hij met zijn vaartuig een haven wil binnenvaren of ligplaats wil nemen, zich bij de havenmeester te melden.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op gezagvoerders van pleziervaartuigen in de Lindenberghaven.

Artikel 2.2 Vergunningplicht ligplaats
1. Het is verboden zonder of in afwijking van een vergunning van het college ligplaats te nemen.
2. Het eerste lid geldt niet voor pleziervaartuigen tot 15 meter lengte die ligplaats nemen in de Lindenberghaven en voor schepen die gebruik maken van de havens of kaden voor overslag of op doorreis zijn.

Artikel 2.3 Algemene afmeerregels
1. De gezagvoerder van een vaartuig is verplicht ervoor te zorgen dat zijn schip, zolang het een ligplaats neemt, deugdelijk en behoorlijk is afgemeerd. Hij mag daarbij de vlotte en veilige doorvaart niet belemmeren.
2. Het vastmaken mag niet anders geschieden dan aan de daartoe bestemde afmeermiddelen of aan de schepen, die aan die afmeermiddelen zijn vastgemaakt.

Artikel 2.4 Gebruik van ligplaats voor bijzondere doeleinden
Het is verboden een vaartuig op een ligplaats te gebruiken als opslagplaats, magazijn, werkplaats, expositieruimte of voor het uitoefenen van een beroep of bedrijf, tenzij het gebruik van een schip gebonden is aan de aard van het beroep of bedrijf en een ligplaatsvergunning voor een bedrijfsvaartuig is verleend.

Artikel 2.5 Laden en Lossen
1. Het is verboden te laden en te lossen buiten de daarvoor bestemde laad- en losplaatsen, zoals aangegeven op de ligplaatsenkaart 2013.
2. Laden en lossen is enkel toegestaan als de voortstuwing of kopschroef niet in werking zijn gesteld.

Artikel 2.6 Gebruik van anker of spudpaalsysteem
1. Het is de gezagvoerder van een vaartuig verboden:
   a. een anker of spudpaalsysteem te gebruiken om een schip te stoppen;
   b. met een krabbend anker te varen;
   c. ter anker te gaan of ten anker te liggen.
2. Het in het eerste lid bedoelde verbod is niet van toepassing indien gehandeld wordt:
   a. ter voorkoming van aanvaring of aandrijving;
   b. op aanwijzing van het college.
3. Het gebruik van een spudpaalsysteem om af te meren is alleen toegestaan in de Waalhaven.

Artikel 2.7 Gebruik van voortstuwers en zijstuwers
1. Het is de gezagvoerder van een schip verboden de voortstuwers en zijstuwers te gebruiken:
   a. indien het schip aan de grond is vastgelopen;
   b. indien het schip gemeerd ligt, tenzij dit geschiedt meteen na aankomst en vertrek.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod is niet van toepassing indien wordt gehandeld op aanwijzing van het college.

Artikel 2.8 Zeilschepen, zeilplanken, waterskiën
1. Het is verboden in de haven een vaartuig uitsluitend door middel van zijn zeil voort te bewegen indien het vaartuig over een werkende motor beschikt.
2. Het is verboden in de haven te varen met een zeil- of surfplank, waterscooter of jetski.
3. Het is verboden in de haven zich op waterski's voort te bewegen of te doen voortbewegen.
4. Het college kan in het geval van een evenement ontheffing verlenen van het bepaalde in het tweede en derde lid.

Artikel 2.9 Gebruik walstroom
Het is verboden gebruik te maken van scheepsgeneratoren indien gebruik kan worden gemaakt van een aanwezige walaansluiting voor stroomgebruik (walstroom).

Hoofdstuk 3 Bepalingen in het belang van de openbare orde en (verkeers)veiligheid

Artikel 3.1 Verkeerstekens
Het college kan in het belang van de orde en veiligheid in de haven verkeerstekens plaatsen die zijn vermeld in het Binnenvaartpolitiereglement en Rijnvaartpolitiereglement en die tekens voorzien van nadere aanduidingen.

Artikel 3.2 IJsbreken
1. Het is verboden met een vaartuig in een haven of langs een steiger, kade of laad- en losplaats ijs te breken.
2. Het college kan van het verbod van eerste lid ontheffing verlenen.

Artikel 3.3 Gedoogverplichting gezagvoerder
De gezagvoerder is verplicht:
a. te gedogen dat schepen aan zijn schip worden afgemeerd of over zijn schip toegang naar of van de wal wordt verleend;
b. te gedogen dat trossen en lijnen van een schip dat in een haven verhaald wordt, aan het zijne worden vastgemaakt.

Artikel 3.4 Verhalen van vaartuigen
1. Het college kan een gezagvoerder schriftelijk opdragen een vaartuig te verhalen of te doen verhalen naar een andere ligplaats, als dit in het kader van de bescherming van de orde of veiligheid noodzakelijk is, dit ter behoordeling van het college.
2. Als geen gevolg wordt gegeven aan de opdracht het vaartuig te verhalen kan het college het vaartuig voor rekening en risico van de gezagvoerder verhalen of doen verhalen.
3. In spoedeisende gevallen of als de gezagvoerder onbekend is kan het college het vaartuig voor rekening en risico van de gezagvoerder verhalen of doen verhalen.

Artikel 3.5 Gedoogplicht ligplaats schepen voor bedrijven
1. Ieder bedrijf dat aan een haven of een kade is gevestigd, moet gedogen dat schepen aan de aan zijn vestiging grenzende kade of oever ligplaats nemen, indien dat door het college als noodzakelijk wordt geoordeeld.
2. Wanneer twee of meer schepen gelijktijdig bij twee aangrenzende bedrijven moeten laden of lossen en een of meer vaartuigen daarbij gedeeltelijk voor het aangrenzende bedrijf ligplaats moeten nemen, wordt bij het schip dat het eerst ligplaats heeft genomen ook het eerst met laden en/of lossen begonnen en dient het schip dat bij het aangrenzende bedrijf moet laden of lossen, te wachten tot het eerste schip met het laden en/of lossen gereed is.

Hoofdstuk 4 Bepalingen ter bescherming openbaar water en milieu

Artikel 4.1 Binnenvaren haven met lading, vallende onder de Wet VBG of ADN

1. Het is verboden met een schip met een lading die valt onder het VBG of ADN, of met een zeeschip met een lading die valt onder de IMDG- code een haven binnen te varen of ligplaats in te nemen.
2. Van het in het eerste lid gestelde verbod kan ontheffing worden verleend.

Artikel 4.2 Veroorzaken van nadelige gevolgen voor het milieu

1. Het is verboden rook, roet, dampen, gassen, stof of stoom op een zodanige wijze uit een schip te laten ontsnappen of andere handelingen zodanig uit te voeren of na te laten dat daardoor gevaar, schade of nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of kunnen ontstaan.
2. Het college kan stoffen aanwijzen die in onverpakte toestand bij het laden of lossen in of uit een schip nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken. Zij maken de aangewezen stoffen openbaar bekend.
3. Het is verboden de krachtens het tweede lid aangewezen stoffen onverpakt in of uit een schip te laden of te lossen.
4. Het in het eerste en derde lid bedoelde verbod is niet van toepassing indien gehandeld wordt met een vergunning op grond van de Wet Milieubeheer, dan wel met ontheffing van het college in gevallen waarin die wet niet voorziet.

Artikel 4.3 Melding en verwijdering van te water geraakte stoffen of voorwerpen

Degene door wiens toedoen een stof of voorwerp in het water van de haven terecht komt, waardoor de veiligheid in de haven in gevaar wordt gebracht of de waterkwaliteit wordt of kan worden benadeeld, is verplicht er voor te zorgen dat:

a. daarvan onmiddellijk kennis wordt gegeven aan de havenmeester;
b. de stof of het voorwerp onmiddellijk uit het water wordt verwijderd, tenzij dit redelijkerwijs niet uitvoerbaar is.

Artikel 4.4 Verrichten van onderhoud en herstelwerkzaamheden

1. Het is verboden om aan of op een vaartuig onderhoud of herstelwerkzaamheden te verrichten of te doen verrichten.
2. Het in het eerste lid bedoelde verbod is niet van toepassing op:
   a. vaartuigen liggend op een scheepswerf dan wel op of aan het terrein van een herstelinrichting waarvoor een vergunning op grond van de Wet Milieubeheer is verleend;
   b. vaartuigen die geen gevaarlijke stof aan boord hebben of met die stof zijn schoongemaakt, mits:
      - bij het onderhoud of de herstelwerkzaamheden geen vuur wordt gebruikt en geen vuur kan ontstaan;
      - tijdens het onderhoud of de herstelwerkzaamheden de bedrijfsgereedheid van het schip niet wordt belemmerd;
      - het onderhoud of de herstelwerkzaamheden geen gevaar, schade of nadelige gevolgen voor het milieu opleveren of kunnen opleveren.

Artikel 4.5 Ontsmetten van schepen

1. Het is verboden een vaartuig met gassen te behandelen of te doen behandelen.
2. Van het verbod van het eerste lid kan het college ontheffing verlenen.

Artikel 4.6 Ernstig gevaar, schade of nadelige gevolgen voor het milieu opleverende schepen

Het is verboden met een vaartuig de haven binnen te komen, een ligplaats te nemen of in de haven of op een ligplaats te verblijven, indien het vaartuig ernstig gevaar, ernstige schade of nadelige gevolgen voor het milieu met zich meebrengt of met zich mee kan brengen.

Artikel 4.7 Veroorzaken geluidshinder

1. Het is verboden in de havens of liggend aan een steiger of kade, zonder noodzaak met gebruikmaking van een vaartuig geluidssignalen te geven of anderszins voor de omgeving geluidhinder te veroorzaken.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien er een vergund evenement plaatsvindt.

Hoofdstuk 5 Woonboten

Artikel 5.1 Aangewezen Ligplaatsen

1. Het is verboden met een woonboot een ligplaats te nemen of te hebben dan wel een ligplaats voor een woonboot beschikbaar te stellen buiten de in het tweede lid aangewezen ligplaatsen.
2. Als ligplaatsen voor woonboten zijn aangewezen tot de begrenzing zoals weergegeven op de kaart behorend bij deze Verordening (Ligplaatsenkaart 2016):
   a. de oever van 't Meertje tussen de Waal en de Meersluis en de zijtak hiervan met een maximum van veertien ligplaatsen;
   b. de Waalhaven met een maximum van veertien ligplaatsen;
   c. de Lindenberghaven.

Artikel 5.2 Weigeringsgronden ligplaatsvergunning

Onverminderd het bepaalde in artikel 1.5 kan de vergunning als bedoeld in artikel 2.2 worden geweigerd indien:

a. de woonboot niet voldoet aan eisen van (brand)veiligheid, milieuhygiëne of volksgezondheid;
b. de woonboot langer, breder, hoger of dieper is dan toegestaan op grond van vigerend beleid voor beeldkwaliteit van woonschepen en woonarken;
c. er voor betreffende ligplaats een vergunning ingevolge de Waterwet is benodigd en deze niet is verkregen;
d. de ligplaatsen, zoals nader aangeduid op de ligplaatsenkaart en in deze Verordening, al zijn vergund;
e. de woonboot belemmeringen kan veroorzaken of veroorzaakt aan het verkeer te water of te land;
f. het uiterlijk van de woonboot of de bijbehorende voorzieningen afbreuk doet aan het uiterlijk aanzien van de omgeving en niet voldoet aan bepalingen opgenomen in vigerend beleid voor beeldkwaliteit van woonschepen en woonarken;
g. er meer dan één bijbehorende voorziening per type aanwezig is;
h. de aanvrager niet de eigenaar van de woonboot is.

Artikel 5.3 Beeldkwaliteit

1. Bij vergunningaanvragen voor ligplaatsen voor woonboten wordt het college, ten aanzien van het bepaalde in artikel 5.2 sub f, geadviseerd door de Commissie Beeldkwaliteit.
2. De Commissie Beeldkwaliteit kan zich ad hoc laten adviseren door een onafhankelijk expert op het gebied van woonschepen. .

Artikel 5.4 Overdragen ligplaatsvergunning

1. Bij verkoop van een woonboot kan de ligplaatsvergunning worden overgedragen aan de nieuwe eigenaar.
2. Bij overlijden van de vergunninghouder kan de ligplaatsvergunning worden overgedragen aan de erfgenaam.
3. Op verzoek van de vergunninghouder of erfgenaam schrijft het college de vergunning over op de naam van de rechtverkrijgende.

Artikel 5.5 Vervangen woonboot

Indien een woonboot wordt vervangen, dient voor de vervangende woonboot opnieuw een ligplaatsvergunning te worden gevraagd.

Artikel 5.6 Verbouwen woonboot

Indien een woonboot wordt verbouwd, dient voor de verbouwde woonboot opnieuw een ligplaatsvergunning te worden gevraagd.

Artikel 5.7 Intrekking ligplaatsvergunning
Onverminderd het bepaalde in artikel 1.6 kan het college de ligplaatsvergunning intrekken indien:
a. de woonboot gedurende een periode van minimaal 1 jaar niet bewoond is;
b. de woonboot waarop de vergunning betrekking heeft zonder melding aan het college gedurende een periode langer dan 6 aaneengesloten maanden buiten de gemeente verblijft;
c. Het uiterlijk van de woonboot niet meer voldoet aan de eisen van beeldkwaliteit, zoals neergelegd in vigerend beleid voor beeldkwaliteit van woonschepen en woonarken.

Artikel 5.8 Woonverblijf anders dan op een woonboot
1. Het is verboden om woonverblijf op het water te hebben zonder of in afwijking van een ligplaatsvergunning voor een woonboot als bedoeld in artikel 2.2 eerste lid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op binnenschepen, welke deelnemen aan de beroepsvaart.
3. Het college kan bepalen dat voor andere categorie vaartuigen het eerste lid niet van toepassing is.

Hoofdstuk 6 Bedrijfsvaartuigen

Artikel 6.1 Aangewezen ligplaatsen
1. Het is verboden met een bedrijfsvaartuig een ligplaats te nemen of te hebben dan wel een ligplaats voor een bedrijfsvaartuig beschikbaar te stellen buiten de in het tweede lid aangewezen ligplaatsen.
2. Voor bedrijfsvaartuigen zijn ligplaatsen in de Waalhaven en de Lindenberghaven aangewezen tot de begrenzing zoals weergegeven op de kaart behorend bij deze Verordening (Ligplaatsenkaart 2016).

Artikel 6.2 Weigeringsgronden ligplaatsvergunning
Onverminderd het bepaalde in artikel 1.5 kan een ligplaatsvergunning, zoals bedoeld in artikel 2.2 voor een bedrijfsvaartuig worden geweigerd indien:
a. het bedrijfsvaartuig niet voldoet aan eisen van (brand)veiligheid, milieuhygiëne en volksgezondheid;
b. er voor betreffende ligplaats een vergunning ingevolge de Waterwet is benodigd en deze niet is verkregen;
c. er in de Waalhaven en de Lindenberghaven geen ligplaats beschikbaar is;
d. het bedrijfsvaartuig belemmeringen kan veroorzaken aan het verkeer te water of te land;
e. voor het uitoefenen van het bedrijf een vergunning is benodigd en deze niet is verleend;
f. het uiterlijk van het bedrijfsvaartuig of de bijbehorende voorzieningen afbreuk doet aan het uiterlijk aanzien van de omgeving.

Artikel 6.3 Intrekken ligplaatsvergunning
Onverminderd het bepaalde in artikel 1.6 kan het college de ligplaatsvergunning intrekken indien:
a. het bedrijfsvaartuig gedurende een periode van minimaal zes maanden niet wordt gebruikt voor het uitoefenen van het bedrijf;
b. het bedrijfsvaartuig waarop de vergunning betrekking heeft zonder melding aan het college gedurende een periode langer dan drie aaneengesloten maanden buiten de gemeente verblijft;
c. het bedrijfsvaartuig wordt verhuurd aan een derde.

Hoofdstuk 7 Pleziervaartuigen

Artikel 7.1 Aangewezen ligplaatsen
1. Het is verboden met een pleziervaartuig een ligplaats te nemen of te hebben dan wel een ligplaats voor een pleziervaartuig beschikbaar te stellen buiten de in het tweede lid aangewezen ligplaatsen.
2. Voor pleziervaartuigen zijn ligplaatsen in de Lindenberghaven aangewezen tot de begrenzing zoals weergegeven op de kaart behorend bij deze Verordening (Ligplaatsenkaart 2016).
3. In de week van de vierdaagse krijgen pleziervaartuigen met vierdaagselopers aan boord voorrang bij de toewijzing van ligplaatsen.

Artikel 7.2 Verbod ligplaats nemen
Het is verboden met een pleziervaartuig ligplaats te nemen indien:
a. het pleziervaartuig niet voldoet aan eisen van (brand)veiligheid, milieuhygiëne en volksgezondheid;
b. er in de Lindenberghaven geen ligplaats beschikbaar is;
c. het pleziervaartuig belemmeringen kan veroorzaken aan het verkeer te water of te land;
d. het pleziervaartuig zonder ontheffing van het college langer dan 48 uur onafgebroken in de haven ligt, waarbij de onderbreking ten minste 24 uur moet zijn.

Hoofdstuk 8 Passagiersschepen

Artikel 8.1 Aangewezen ligplaatsen
1. Het is verboden zonder vergunning met een passagiersschip een ligplaats te nemen of te hebben buiten de in het tweede lid aangewezen ligplaatsen.
2. Voor passagiersschepen zijn ligplaatsen aangewezen aan de Waalkade en een ligplaats aan de Vikingsteiger tot de begrenzing zoals weergegeven op de kaart behorend bij deze Verordening (Ligplaatsenkaart 2016).

Artikel 8.2 Weigeringsgronden ligplaatsvergunning
Onverminderd het bepaalde in artikel 1.5 kan een ligplaatsvergunning, zoals bedoeld in artikel 2.2 voor een passagiersschip worden geweigerd indien:
a. het passagiersschip niet voldoet aan eisen van (brand)veiligheid, milieuhygiëne en volksgezondheid;
b. er aan de Waalkade en aan de Vikingsteiger geen ligplaats beschikbaar is;
c. het passagiersschip belemmeringen kan veroorzaken aan het verkeer te water of te land;
d. voor het uitoefenen van het bedrijfsmatig gebruik een vergunning is benodigd en deze niet is verleend.

Hoofdstuk 9 Horecaschepen

Artikel 9.1 Aangewezen ligplaatsen
1. Het is verboden met een horecaschip een ligplaats te nemen of te hebben dan wel een ligplaats voor een horecaschip beschikbaar te stellen buiten de in het tweede lid aangewezen ligplaatsen.
2. Voor horecaschepen zijn ligplaatsen aangewezen in de Lindenberghaven tot de begrenzing zoals weergegeven op de kaart behorend bij deze Verordening (Ligplaatsenkaart 2016).

Artikel 9.2 Weigeringsgronden ligplaatsvergunning
Onverminderd het bepaalde in artikel 1.5 kan een ligplaatsvergunning, zoals bedoeld in artikel 2.2, voor een horecaschip worden geweigerd indien:
a. het horecaschip niet voldoet aan eisen van (brand)veiligheid, milieuhygiëne en volksgezondheid;
b. er voor betreffende ligplaats een vergunning ingevolge de Waterwet is benodigd en deze niet is verkregen;
c. er in de Lindenberghaven geen ligplaats beschikbaar is;
d. het horecaschip belemmeringen kan veroorzaken aan het verkeer te water of te land;
e. voor het uitoefenen van het horecabedrijf een vergunning is benodigd en deze niet is verleend;
f. het uiterlijk van het horecaschip of de bijbehorende voorzieningen afbreuk doet aan het uiterlijk aanzien van de omgeving.

Artikel 9.3 Intrekken ligplaatsvergunning
Onverminderd het bepaalde in artikel 1.6 kan het college de ligplaatsvergunning intrekken indien:
a. het horecaschip gedurende een periode van minimaal zes maanden niet wordt gebruikt;
b. het horecaschip waarop de vergunning betrekking heeft zonder melding aan het college gedurende een periode langer dan drie aaneengesloten maanden buiten de gemeente verblijft.

Hoofdstuk 10 Straf- en slotbepalingen

Artikel 10.1 Toezichthoudende ambtenaren

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze Verordening en de op grond van artikel 1.4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen zijn belast de gemeentelijke havenmeesters.
2. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze Verordening en de op grond van artikel 1.4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen zijn aangewezen de opsporingsambtenaren, bedoeld in artikel 141 Wetboek van Strafvordering.
3. Voorts zijn met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze Verordening en de op grond van artikel 1.4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen belast de door het college aangewezen personen.

Artikel 10.2 Strafbepaling

Overtreding van het bij of krachtens deze Verordening bepaalde en de op grond van artikel 1.5 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.

Artikel 10.3 Overgangsbepalingen

1. Vergunningen en ontheffingen verleend krachtens de Haven- en Kadeverordening 2013 blijven - indien en voor zover het gebod of verbod waarop de vergunning of ontheffing betrekking heeft, ook vervat is in deze Verordening - van kracht tot de termijn waarvoor zij werden verleend is verstreken.
2. Voorschriften en beperkingen opgelegd krachtens de Haven- en Kadeverordening 2013, blijven - indien en voor zover de bepalingen ingevolge welke deze verplichtingen zijn opgelegd, ook zijn vervat in deze Verordening - van kracht tot de termijn waarvoor zij zijn opgelegd is verstreken.
3. Vergunningen en ontheffingen bedoeld in het eerste lid en verplichtingen bedoeld in het tweede lid, worden geacht vergunningen, ontheffingen en verplichtingen in de zin van deze Verordening te zijn.
4. Indien voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze Verordening een aanvraag om vergunning op grond van de Verordening is ingediend en voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze Verordening niet op de aanvraag is beslist, wordt daarop deze Verordening toegepast.
5. Bij de beoordeling van vergunningaanvragen voor woonboten die op het moment van inwerkingtreding van deze verordening een ligplaats nemen die nog niet is vergund, is artikel 5.2 onder f niet van toepassing.

Artikel 10.4 Naam van de verordening

Deze verordening kan worden aangehaald als 'Haven- en kadeverordening 2016'.

Artikel 10.5 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na de datum van bekendmaking.

Aldus vastgesteld op

De raad van de gemeente Nijmegen,
de voorzitter, de griffier,

drs. H.M.F. Bruls mevr. drs. M.A.H. Heffels

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Toewijzing ligplaatsen historische schepen in Nijmegen

Foto Arthur

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

Inhoudsopgave

		Pagina
1.	Inleiding	3
	1.1. Aanleiding	3
	1.2. Doel	3
	1.3. Beeld Lindenberghaven	3
	1.4. Lindenberghaven eerste keuze historische schepen	4
	1.5. Leeswijzer	4
2.	Landelijke criteria historische schepen	4
3.	Lokale criteria: scheepstypen, lokale binding en toegevoegde waarde	5
	3.1. Advies van deskundigen	5
4.	Randvoorwaarden toewijzen ligplaatsen	6
	4.1. Tijdelijke ligplaatsen	6
	4.2. Schepencarrousel	6
	4.3. Varen is behoud	7
	4.4. Haven met een toeristisch-recreatieve functie	7
5.	Beoordelingslijst historische schepen	7
6.	Zichtbaarheid in de historische haven	8
7.	Aantal historische schepen in de Lindenberghaven	8

Voorstel - Haven- en Kadeverordening 2016

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In het amendement “Een aantrekkelijke Waalkade”, dat door de gemeenteraad op 14 november 2012 is aangenomen, wordt aangegeven dat er een duidelijke roep is van bewoners en ondernemers om de oostzijde van de Waalkade aantrekkelijker te maken. In november 2013 is de Raad akkoord gegaan met een financiële bijdrage voor de aanpassing van de Lindenberghaven tot historische haven. We willen meer historische schepen voor langere tijd binden aan Nijmegen. De raad heeft gevraagd te onderzoeken of uitbreiding van de woonfunctie mogelijk is met historische schepen en een museumschip. Dat kan met het verlenen van vergunningen voor bepaalde tijd aan eigenaren van historische woonschepen. In deze notitie leggen wij uit hoe wij dat willen bereiken.

1.2 Doel

Doel is de aantrekkelijkheid van de Lindenberghaven en de omgeving te vergroten door ligplaats te bieden aan historische schepen, horecaschepen, de pleziervaart en schepen met een permanente woonfunctie. Deze inrichting draagt het meest bij aan een aantrekkelijk cultureel, recreatief en economisch klimaat in dit gebied.

1.3 Beeld Lindenberghaven

De ontwikkeling van de Lindenberghaven tot historische haven is samen met de aanpassing van de Veerpoorttrappen, de realisatie van de lift bij de Veerpoorttrappen en de bouw van De Bastei, onderdeel van het project Oostelijke Waalkade. Met de klankbordgroep bestaande uit bewoners en ondernemers van de Waalkade is het ontwerp voor de haven en kade afgestemd. De aanpassingen in de haven maken de realisatie van een historische haven mogelijk waarbij rekening wordt gehouden met de huidige functies en gebruikers van de haven, maar ook nieuwe functies. In de haven zijn de gebieden voor de diverse functies geduid waardoor sprake is van een juiste verdeling van ligplaatsen voor de historische schepen, de permanente ligplaatsen, de riviergebonden functies en het werken, wonen en recreëren (zie figuur 1). Een belangrijk uitgangspunt daarbij is het vergroenen van de route naast de haven tussen het gebied onder de Waalbrug en het evenementenplein en het realiseren van meer verblijfskwaliteit en beleving van het water.

Figuur 1 Functiekaart Lindenberghaven

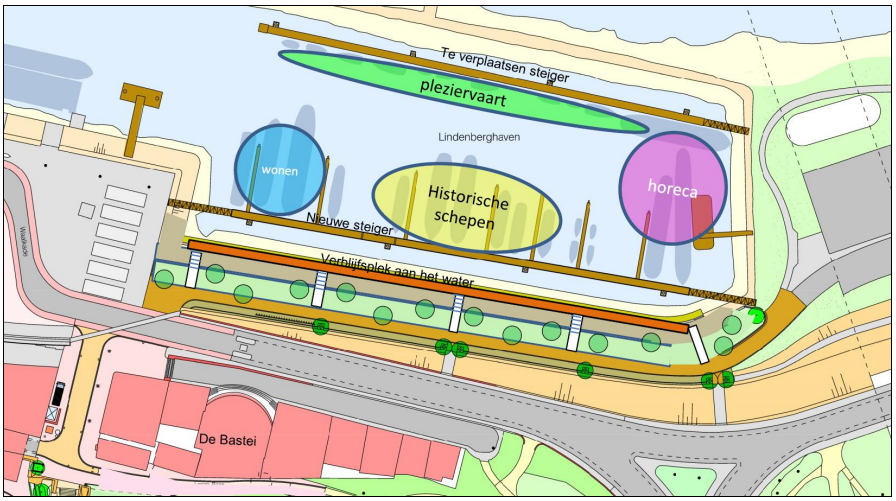

De Lindenberghaven is opnieuw ingericht zodat er meer historische schepen kunnen aanleggen. De bestaande steiger is verplaatst naar de krib en er is een tweede steiger gebouwd aan de zijde van de Waalkade. Door een steiger en bijhorende loopbruggen op zodanige manier te plaatsen kunnen bezoekers vanaf de westelijke Waalkade via de Lindenberghaven doorlopen naar het bruggetje richting de Ooij. De aanpassingen op de oostelijke Waalkade zijn gerealiseerd vooruitlopend op de herinrichting van de Waalkade tussen Veerpoortrappen en Grotestraat. Voor dit deel worden plannen gemaakt in het kader van het project Leve(n)de Waalkade.

1.4 Lindenberghaven eerste keuze historische schepen

De Lindenberghaven is bij uitstek de haven voor historische schepen. Momenteel liggen alleen in de herfst- en wintermaanden enkele historische schepen in de Lindenberghaven. De Waalhaven kan voor historische schepen een belangrijke functie hebben als er historische schepen zich aanmelden die qua omvang (meer dan 45 meter lang en 7 meter breed) in de Lindenberghaven niet passen. De Waalhaven is als ligplaats meer de haven voor de huidige binnenvaart met het schipperscentrum KSCC als ontmoetingsplek voor de schippers. Daarnaast liggen al jaren woonboten in de Waalhaven en heeft de Waalhaven een functie voor Rijkswaterstaat, politie en brandweer. De Lindenberghaven is uniek als stadshaven zo dicht bij het centrum van Nijmegen. Gelegen tegen het centrum en aan de Waalkade waar vanaf de Middeleeuwen tot ver in de 20e eeuw een keur aan verschillende binnenvaartschepen aanlegde, komen de historische schepen het meest tot hun recht.

1.5 Leeswijzer

In deze notitie beschrijven we de uitgangspunten voor de beleidslijn ‘Toewijzing ligplaatsen historische schepen in Nijmegen’. De criteria worden beschreven waarop we aanvragen van historische schepen kunnen beoordelen. Dit zijn zowel criteria die aansluiten bij de nationale binnenvaarthistorie (hoofdstuk 2) als het criterium dat een schip een binding met Nijmegen of de Waal moet hebben (hoofdstuk 3). Voor de totstandkoming van de beleidslijn is gekeken naar andere gemeenten en hoe zij omgaan met het toewijzingsbeleid voor historische schepen. Specifiek voor de Nijmeegse situatie zijn randvoorwaarden geformuleerd waar historische schepen aan moeten voldoen (hoofdstuk 4) en is aan de hand van de geformuleerde criteria en randvoorwaarden een beoordelingslijst opgesteld waaraan de schepen moeten voldoen om een ligplaats in de historische haven te krijgen (hoofdstuk 5). Daarnaast worden voorwaarden gesteld aan het gebruik van voorzieningen op de ligplaats om de zichtbaarheid van de historische schepen voor het publiek en gebruikers van de haven te vergroten (hoofdstuk 6). Tot slot kijken we naar de mogelijkheden die de Lindenberghaven kan bieden voor historische schepen (hoofdstuk 7).

2. Landelijke criteria historische schepen

Onder historische schepen worden schepen verstaan waarvan het huidige scheepsbeeld een historisch verantwoord beeld geeft van het schip zoals dit er ten minste vijftig jaar geleden uitzag. Zowel zeilschepen als motor-/stoomschepen kunnen als historisch schip aangemerkt worden. Om als historisch schip te worden aangemerkt dient te worden voldaan aan een tweetal criteria voor historische schepen. De eigenaar moet dit kunnen aantonen.
De gemeente Nijmegen hanteert de volgende landelijk erkende criteria voor historische schepen:

1. Het schip is ouder dan vijftig jaar. Schepen die mogelijk op een andere wijze tot het maritiem erfgoed behoren, maar jonger zijn, worden niet aangemerkt als historisch schip.
2. Het schip of scheepstype was meer dan vijftig jaar geleden beeldbepalend op de Nederlandse wateren of was typerend binnen de ontwikkeling van de Nederlandse scheepsbouw. Onder typerend voor de Nederlandse scheepsbouw vallen schepen waarvan bekend is dat het schip of type van invloed is geweest op de Nederlandse scheepsbouw.

3. Lokale criteria: scheepstypen, lokale binding en toegevoegde waarde
De gemeente Nijmegen streeft naar zoveel mogelijk variatie qua historische scheepstypen. Voor elke vaarwatersoort in Nederland en elk type vervoer ontwikkelden scheepsbouwers en schippers eigen scheepstypen. De historische bedrijfsvaartuigen die ligplaats kunnen nemen in Nijmegen hebben bij voorkeur een binding met de Waal, hebben er op gevaren of zijn gebouwd op een werf in de omgeving van Nijmegen. Historische schepen moeten een toegevoegde waarde hebben voor de ruimtelijke kwaliteit van de stad en benadrukken bij voorkeur het binnenvaartverleden van de stad of regio. Om bovenstaande lokale uitgangspunten te waarborgen zijn de volgende aanvullende criteria opgesteld:

3. Het schip heeft bij voorkeur een binding met de Waal. Om enigszins te kunnen bepalen wat voor soort historische schepen op de Waal hebben gevaren volgt een korte opsomming. Uitdrukkelijk moet worden opgemerkt, dat het hier slechts voorbeelden van scheepstypen betreft. Door de eigenaar moet kunnen worden aangetoond dat het schip een binding met de Waal heeft. De volgende onderverdeling kan worden gehanteerd:
   - Zeilende vrachtschepen/bedrijfsvaartuigen: Aak, tjalk of klipper(aak),
   - Zeilende vissersschepen: Rivier(Waal)schokker of schokker, zalmschouw
   - Motorvrachtschepen/sleepschepen: Sleepkast, zeilkast, luxe-motor, beurtmotor of stoombeurtschip
   - Sleepboten: stoomsleepboten, motorsleepboten.
4. Het schip is gebouwd op een werf in de omgeving van Nijmegen
5. Het schip heeft een toegevoegde waarde voor de ruimtelijke kwaliteit van de haven van Nijmegen. Dit betekent dat het silhouet en de uitstraling van het schip een verrijking is voor de historische haven van Nijmegen. Dit criterium wordt beoordeeld op basis van een zogenaamde 100 meter-schouw[1].
6. Het oorspronkelijk karakter van het schip is bewaard gebleven. Hiermee wordt bedoeld dat het schip de voor het scheepstype specifieke kenmerken aan de romp en opbouw vertoont, zoals deze bij de bouw van het schip of later “in bedrijf” aanwezig waren.
7. Het exterieur van het schip verkeert zichtbaar in goede en verzorgde staat van onderhoud. Dit betekent dat het schip vrij is van roest, het schilderwerk van het schip in goede staat verkeert en het houtwerk van het schip conform oorspronkelijk gebruik beschermd is tegen weersinvloeden met lak of olie.

3.1 Advies van deskundigen
Het beoordelen van historische schepen vereist specifieke kennis. Gemeente Nijmegen beschikt niet over de nodige deskundigheid op het terrein van de beoordeling van de cultuurhistorische waarde van historische schepen. Bij aanvragen voor een ligplaats laten wij ons adviseren door een onafhankelijke schouwcommissie die bestaat uit één of twee deskundigen afkomstig van de Landelijke Vereniging tot Behoud van het Historisch Bedrijfsvaartuig (kortweg: het Historisch Bedrijfsvaartuig) en de havenmeester. De schouwcommissie maakt gebruik van een beoordelingslijst (hoofdstuk 5) en brengt schriftelijk advies uit aan de aanvrager/eigenaar van het historische schip en aan de beherende instantie van de haven, burgemeester en wethouders van Nijmegen.
In het advies wordt de historische waarde van het schip op zichzelf beoordeeld, in relatie tot de al aanwezige andere schepen en in relatie tot het inrichtingsplan van de haven. Ter beoordeling van burgemeester en wethouders kunnen ook andere scheepstypen dan de hierboven vermeld en in afwijking van de hiervoor geformuleerde uitgangspunten worden toegelaten, indien deze passend zijn in het karakter van de historische stadshaven.

[1] Op een afstand van 100 meter wordt beoordeeld of het silhouet en de uitstraling van het schip een historische verrijking zijn voor (de havens van) Nijmegen.

4. Randvoorwaarden toewijzen ligplaatsen
Voor de Nijmeegse situatie aan de Waal gaan we in op en aantal randvoorwaarden voor het ligplaats nemen die van hogerhand door het Rijk worden opgelegd en voorbeelden van 'scheepsgebruik' waaraan historische schepen bij voorkeur moeten voldoen en die passen bij de historische haven zoals we die willen ontwikkelen.

4.1 Tijdelijke ligplaatsen
In navolging op rijksbeleid worden geen ligplaatsvergunningen verstrekt aan historische schepen die een permanente ligplaats in willen nemen. Rijkswaterstaat heeft Nijmegen destijds per brief van 21 september 2012 medegedeeld dat zij voor het bieden van nieuwe planologische ruimte aan permanente ligplaatsen met woon- en/of horecafunctie of andere niet-riviergebonden functies in het rivierbed van de Waal geen watervergunning zal verlenen. De Waalhaven, Lindenberghaven, Veerhaven en 't Meertje behoren tot het rivierbed van de Waal. Daarmee geeft het rijk uitvoering aan de Beleidsregels grote rivieren waarmee zoveel mogelijk ruimte aan de rivier wordt geboden. Rijkwaterstaat verstrekt wel vergunning voor een permanente ligplaats als de eigenaar van een schip kan aantonen dat er ter plaatse reeds een woonschip (of een andere niet-riviergebonden functie) aanwezig was op 22 december 1999. Dit heeft te maken met de invoering van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) op die datum.
Wij volgen het rijksbeleid. In de havens van Nijmegen krijgen eigenaren van historische schepen in principe tijdelijke ligplaatsvergunningen toegewezen met een maximale duur van een jaar. Hierna wordt de ligplaats door een ander historische schip ingenomen of kan de vergunning met een jaar worden verlengd, waarbij wordt voorkomen dat de ligplaats een permanent karakter krijgt. Daarnaast dient een schip te kunnen varen. Voor een varend schip is geen watervergunning van Rijkswaterstaat vereist. Een eis die wij stellen aan historische schepen in de havens is dat zij zelfstandig moeten kunnen varen.

4.2 Schepencarrousel
Een voorbeeld van invulling met tijdelijke ligplaatsen voor schepen waarop wordt gewoond is de Stichting Schepencarrousel. Nijmegen neemt al deel aan de Schepencarrousel in de Lindenberghaven voor de winterperiode. Het doel van de Schepencarrousel is het verhaal van de historische schepen te presenteren op een manier die aantrekkelijk is voor Nijmegen, voorbijgangers en de schippers. De Schepencarrousel hanteert een systeem waarbinnen historische schepen uitgewisseld worden tussen ligplaatsen in verschillende steden. De schepen nemen maximaal drie (soms tot zes) maanden ligplaats in een haven waarna plaats wordt gemaakt voor een ander schip van de Schepencarrousel. De eigenaren van deze historische schepen willen met hun schip/woning regelmatig verplaatsen en juist liever niet meer dan enkele maanden in dezelfde haven liggen. Voor het innemen van een tijdelijke ligplaats moeten zij een vergunning bij de gemeente aanvragen. Door gebruik te maken van de Schepencarrousel wordt het beeld in de haven dynamischer.
In de beroepsvaart verenigen schepen meestal de woonfunctie met die van bedrijfsmiddel; bij varend erfgoed is herbestemming tot woning vaak dé manier om het behoud van het schip te bekostigen. In beide gevallen wordt de woonfunctie gecombineerd met een andere (bedrijfsuitoefening of erfgoedbehoud), maar is die woonfunctie niet plaatsgebonden. De Schepencarrousel is hier een voorbeeld van en onder de voorwaarden van deelname aan de schepencarrousel worden schepen waarop wordt gewoond bij voldoende ligplaatsen toegelaten in de historische haven van de Lindenberghaven. Schepen van de schepencarrousel hoeven geen positief advies van de schouwcommissie historische schepen te kunnen overleggen. De schepen voldoen al aan de benodigde criteria. Op de ligplaats presenteren de schepen het verhaal van het schip en de cultuurhistorie van de scheepvaart. Van het schip wordt verteld waar en waarom het gebouwd is, wat het zoal heeft beleefd in de loop van de tijd en waarom bepaalde aanpassingen zijn gedaan. In de Lindenberghaven wordt het gehele jaar plaats geboden aan minimaal twee schepen van de Schepencarrousel.

4.3 Varen is behoud

Varende schepen worden niet getoetst aan de beleidsregels van het rijk omdat deze worden beschouwd als in overeenstemming met de functie van het waterstaatswerk, lees de rivier de Waal. In die zin willen we dat de Lindenberghaven zoveel mogelijk wordt gebruikt door schepen die gebruik maken van een tijdelijke ligplaats én die door regelmatig te varen bijdragen aan de dynamiek in de haven. Hierover is overleg gevoerd met het Historisch Bedrijfsvaartuig. De behoudsorganisatie voor varend erfgoed bepleit dat er meer ligplaatsen beschikbaar komen voor historische schepen die niet strikt plaatsgebonden zijn. Varen is behoud. Bij een schip waarmee gevaren wordt is het onderhoud van karakteristieke en oorspronkelijke onderdelen en kenmerken meestal goed verzekerd.

4.4 Haven met een toeristisch-recreatieve functie

Ook het actief inzetten van historische schepen voor toeristisch-recreatieve doeleinden draagt bij aan het behoud ervan, naast de meerwaarde die een levendige historische haven heeft voor de Nijmeegse binnenstad. Bij evenementen of manifestaties in de stad en rond de haven kunnen historische schepen worden ingezet voor het demonstreren van de met de schepen verbonden ambachten of bijvoorbeeld worden gebruikt voor rondvaarten. Hierover worden afspraken gemaakt tussen de gemeente en de gebruikers van de historische haven. Op uitnodiging van de schippers kunnen bezoekers een kijkje nemen aan boord van een historisch schip.
Horecaschepen en schepen die ingericht zijn als gastenverblijf kunnen ook ligplaats nemen in de historische haven mits voldaan wordt aan de gestelde uitgangspunten en randvoorwaarden. Deze schepen dragen bij aan onze doelstelling economisch bruisende binnenstad.

5. Beoordelingslijst historische schepen

Op basis van de uitgangspunten en randvoorwaarden stellen we een beoordelingslijst op voor de aanvraag en behandeling van een verzoek om een ligplaats in de historische haven. In hoeverre een schip voldoet aan geformuleerde criteria bepaalt of een schip in aanmerking komt voor een ligplaats. Het schip dat goed scoort op de uitgangspunten én waarvan de eigenaar bereid is te voldoen aan de randvoorwaarden voor ligplaats nemen in Nijmegen, maakt een grote kans op toewijzing van een ligplaats in de historische haven. Een positief advies van de onafhankelijke schouwcommissie historische schepen is een eerste vereiste voor het kunnen innemen van een ligplaats. Op meerdere uitgangspunten kan echter worden gescoord. Hoe hoger de score, hoe beter het schip past in de gemeentelijke doelstellingen. Vereist is natuurlijk ook dat de afmetingen van het schip passen op de in te nemen ligplaats. Eigenaren van historische schepen die een permanente of vaste ligplaats willen, en die daar op grond van de Waterwet niet voor in aanmerking komen, komen niet in aanmerking voor een ligplaats in de historische Lindenberghaven. Het schip moet zelfstandig kunnen varen, voldoen aan de landelijke criteria voor historische schepen en voor toewijzing van een ligplaats scoort het schip in meerdere op mindere mate op de volgende uitgangspunten:

1. Het schip heeft een aantoonbare binding met Nijmegen of de regio.
   Conform: 10 punten, niet conform: 0 punten
2. Het schip is gebouwd op een werf in de regio (Waal van Emmerich tot en met Tiel, Maas-Waal Kanaal, Maas van Boxmeer tot en met Maasbommel)
   Binnen de gemeente Nijmegen: 10 punten, elders in de regio: 5 punten, buiten de regio: 0 punten.
3. Het schip draagt naar verwachting bij aan de toeristisch-recreatieve functie van de historische haven.
   In betekenende mate: 10 punten, in geringe mate: 5 punten, niet of nauwelijks: 0 punten
4. Het schip zorgt naar alle waarschijnlijkheid - of (bij een verlengingsaanvraag) heeft gezorgd - voor een aantal vaarbewegingen. Invaart of uitvaart, meer vaarbewegingen op één dag worden voor ten hoogste twee vaarbewegingen geteld.
   Meer dan 20 per jaar: 20 punten, 11-20/jaar: 15 punten, 5-10/jaar: 10 punten, 3-5/jaar: 5 punten, 0-2/jaar: 0 punten

5. Het schip draagt bij aan de diversiteit van historische schepen in de haven.
   In de haven geen ander schip van hetzelfde type: 10 punten, één ander schip van hetzelfde type: 5 punten, twee of meer schepen van hetzelfde type: 0 punten.
6. Het schip past op zichzelf en samen met de andere in de haven aanwezige schepen bij het stadsgezicht van Nijmegen (aanwezige bebouwing, stedenbouwkundige context, openbare ruimte en rivierlandschap).
   Past heel goed, duidelijke toegevoegde waarde: 15 punten, gemiddeld: 10 punten, enigszins: 5 punten, niet: 0 punten.

6. Zichtbaarheid in de historische haven

Het aanzicht van de historische schepen in de haven dient zo goed mogelijk tot zijn recht te komen. De positionering van de schepen en mogelijkheid voor aanvullende voorzieningen wordt in beginsel bepaald door de functionaliteit van de haven. Om de historische schepen in volle glorie te kunnen aanschouwen dient het schip zoveel mogelijk zichtbaar te zijn. Dit stelt eisen aan de positionering, inrichting en het gebruik van de bijbehorende voorzieningen van het schip. Onder bijbehorende voorzieningen worden zaken verstaan zonder welke het gebruik van het historisch schip niet goed mogelijk is, zoals een bijboot, ponton, steiger, loopplank of loopbrug. Een bijboot is een klein vaartuig dat behoort bij het schip en bestemd en geschikt is voor onderhoud of het kunnen bereiken van het schip. Toegestaan is het hebben van één bijbehorende voorziening per type. Om de zichtbaarheid van de historische schepen zo goed mogelijk te kunnen garanderen:

- dienen loopbruggen naar de historische schepen te bestaan uit hout en/of metaal en hebben open zijkanten (railingen);
- vormt het gebruik van de buitenruimten van het schip integraal onderdeel van het historische schip (terras bij voorkeur op voor- of achterdek);
- is het hebben of aanleggen van pontons en dergelijke, anders dan voor het uitvoeren van onderhoud aan het schip, in beginsel niet toegestaan.
- mogen bijbehorende voorzieningen inclusief de daarop aanwezige objecten geen visuele belemmering vormen in het zicht op de historische schepen.

7. Aantal historische schepen in de Lindenberghaven

Een deel van de Lindenberghaven is ingericht voor historische schepen die worden gebruikt als horecaschip, gastenschip en overige bedrijfsvaartuigen. Deze schepen hebben een toeristisch-economische functie en worden niet bewoond, varen is mogelijk en er moet ook regelmatig mee gevaren worden. Het andere deel van de historische haven zal worden gereserveerd voor historische schepen waarop wel wordt gewoond maar waarvan de eigenaren een tijdelijk ligplaats krijgen. Hier zitten minimaal twee schepen van de Schepencarrousel bij. In aantallen ligplaatsen gaan we in de Lindenberghaven uit van:

- vijf à zes ligplaatsen voor historische bedrijfsvaartuigen waarop niet mag worden gewoond. Het aantal schepen is afhankelijk van de lengte van de schepen. Eén ligplaats wordt gereserveerd voor gastenverblijf De Orca omdat de eigenaar beschikt over een watervergunning voor een permanente ligplaats van Rijkswaterstaat.
- vijf à zes tijdelijke ligplaatsen voor historische schepen waarop mag worden gewoond
- twee ligplaatsen voor schepen uit de Schepencarrousel.
- twee ligplaatsen voor de huidige woonschepen waarvan er één een historisch schip is. Beide schepen komen in aanmerking voor een permanente ligplaats. Bij vervanging van de huidige woonschepen dient er een historisch schip voor in de plaats te komen dat voldoet aan de gestelde criteria voor het ligplaats nemen van historische schepen;
- tot 50 ligplaatsen voor de pleziervaart.

De meeste historische bedrijfsvaartuigen hebben een lengte van 20 tot 30 meter. Schepen, langer dan 40 meter komen sporadisch voor. Gelet op de huidige invaarmogelijkheden in de Lindenberghaven kan een schip met een lengte tot 45 meter gebruik maken van steiger 1. Het ligt voor de hand bij de inrichting van de haven nautisch uit te gaan van de spits als het maatgevende schip (i.e. het grootste schip dat de haven zonder problemen kan benaderen). Wat ligplaatsen betreft is een redelijke spreiding mogelijk. Om een indruk te geven een grove versimpeling:

- zalmschouwen zijn er rond de 6 meter lengte;
- waalschokkers tussen de 10 en 20 meter;
- beurtvaarders tussen de 18 en 25 meter;
- luxe-motors tussen de 23 en 45 meter;
- sleepschepen en rivierklippers vanaf 28 meter.

Het Bestand Historische Schepen (BHS) van het Historisch Bedrijfsvaartuig bevat een kleine 1700 schepen, ingedeeld naar lengte:

- 0-10 meter, (4 % van het bestand);
- 10-20 meter, (36 %);
- 20-30 meter, (45 %);
- 30-40 meter, (11 %);
- meer dan 40 meter, (2 %).

Omdat rivierschepen wat groter zijn dan het gemiddelde, ligt het voor de hand voor de ligplaatsen het accent te leggen op schepen van ongeveer 25 tot ongeveer 45 meter maar bij de ligplaatsvoorzieningen rekening te houden met (het delen van ligplaatsen door) kleinere schepen.

Ligplaatsenkaart Haven- en Kadeverordening 2016

Voor u ligt de Ligplaatsenkaart. De ligplaatsenkaart bestaat uit 7 deelkaarten. Deze vormen gezamenlijk de ligplaatsenkaart behorende bij de Haven en Kadeverordening 2016 van gemeente Nijmegen. Op de deelkaarten zijn met gekleurde vlakken de functies van de betreffende gebieden aangegeven. De aangegeven vlakken zijn indicatief. Daadwerkelijke, specifieke locaties worden aangewezen door de havenmester van de gemeente Nijmegen.

De volgende deelkaarten zijn opgenomen:

- 't Meertje
- Lindenberghaven
- Waalkade
- de Veerhaven
- Waalhaven
- Kanaalhavens
- Loswal Westkanaalhaven

Legenda

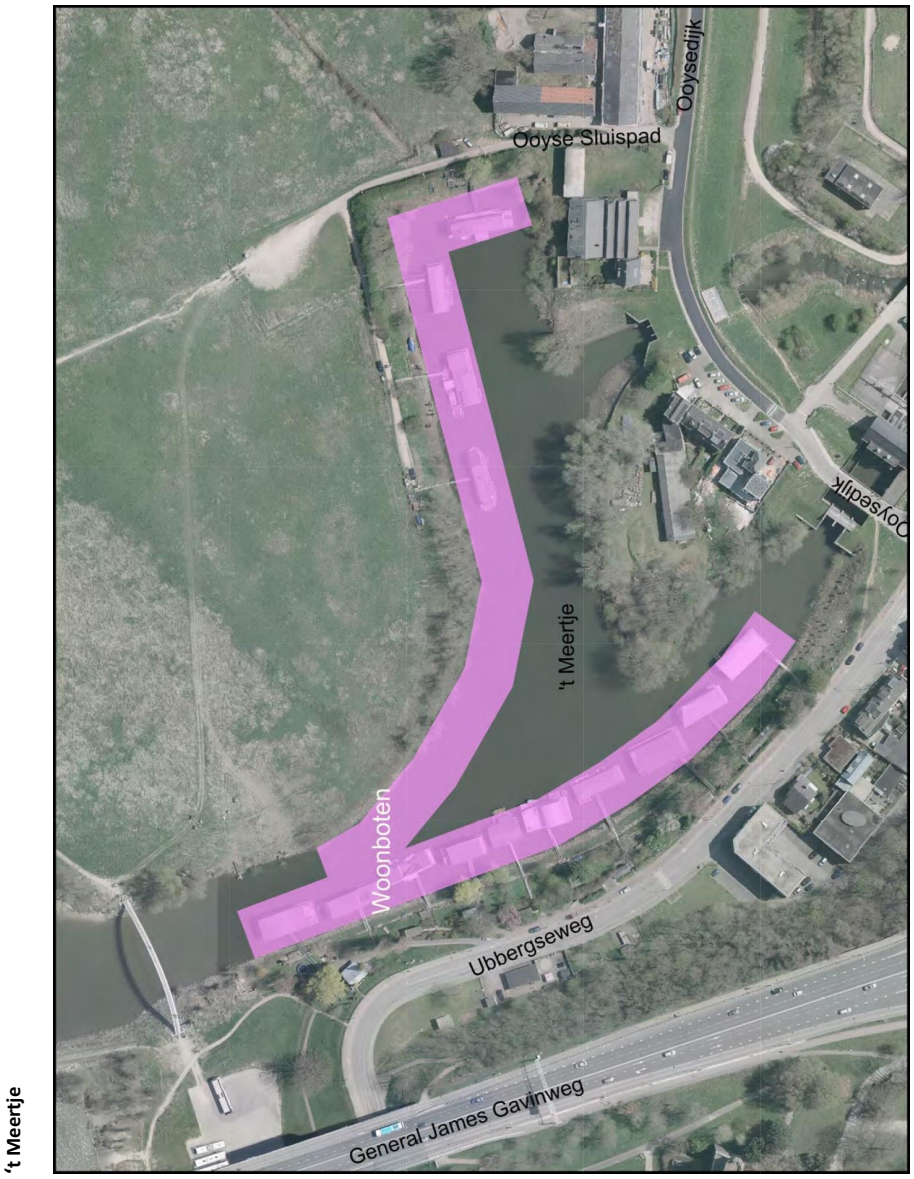
Ooysedijk
Ooyse Sluispad
't Meertje
Woonboten
Ubbergseweg
General James Gavinweg

't Meertje

Lindenberghaven

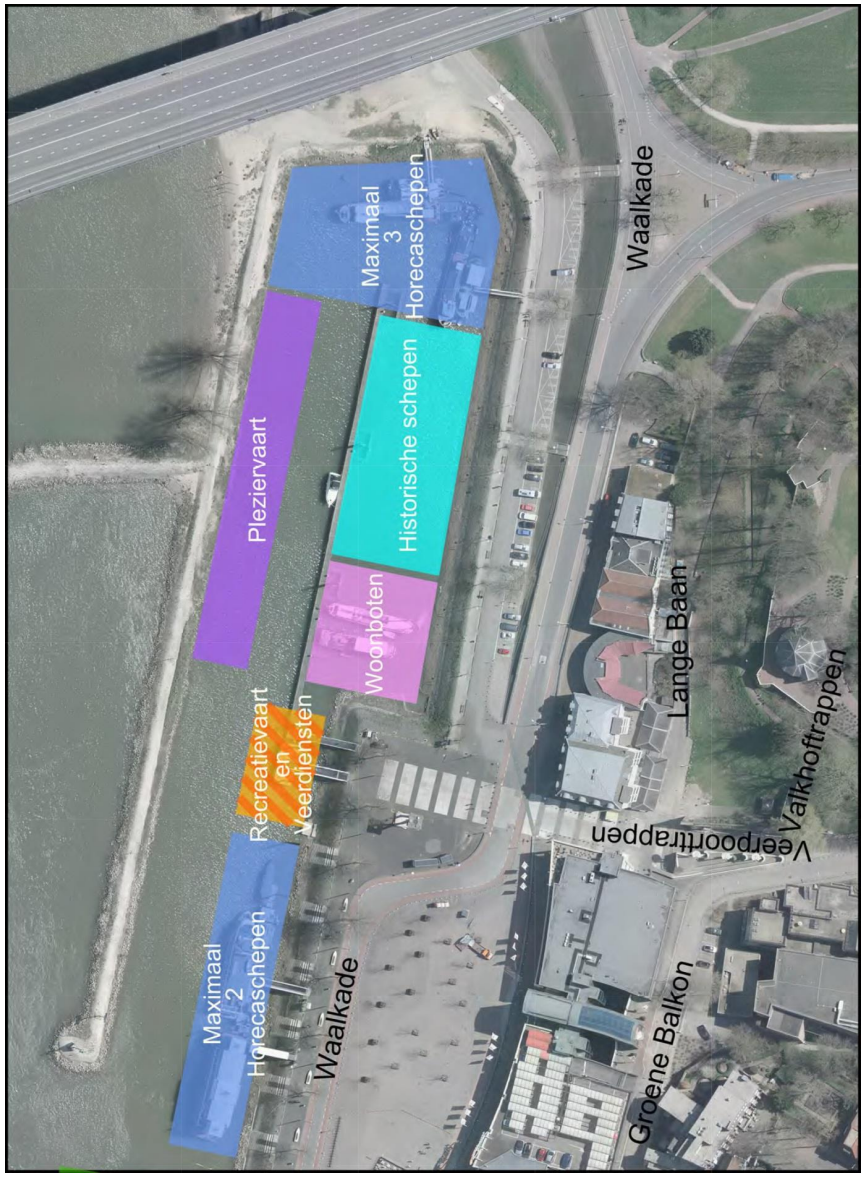

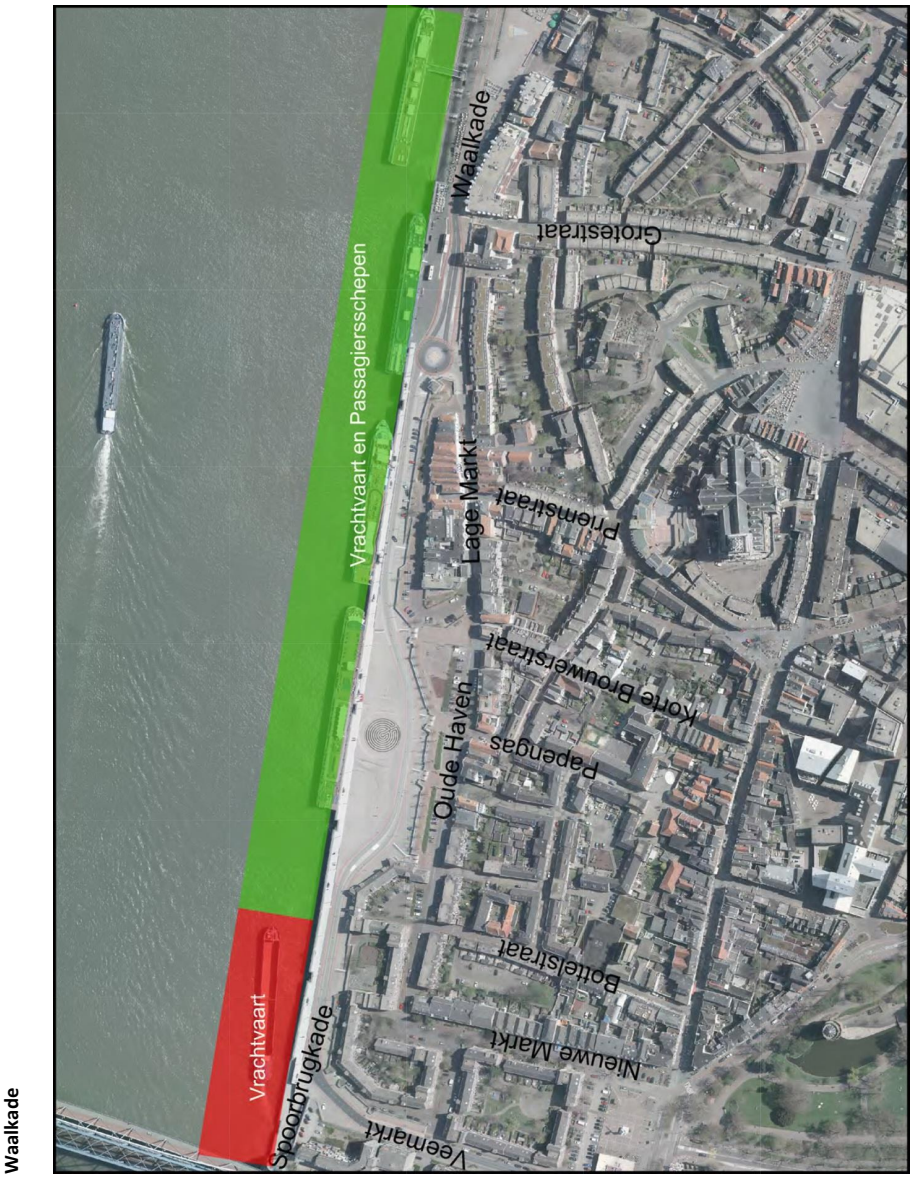
Waalkade
Vrachtvaart en Passagiersschepen
Vrachtvaart
Spoorbrugkade
Veemarkt
Nieuwe Markt
Botersteeg
Oude Haven
Papengas
Korte Brouwersteeg
Lage Markt
Prinsenstraat
Grotestraat
Waalkade

Veerhaven

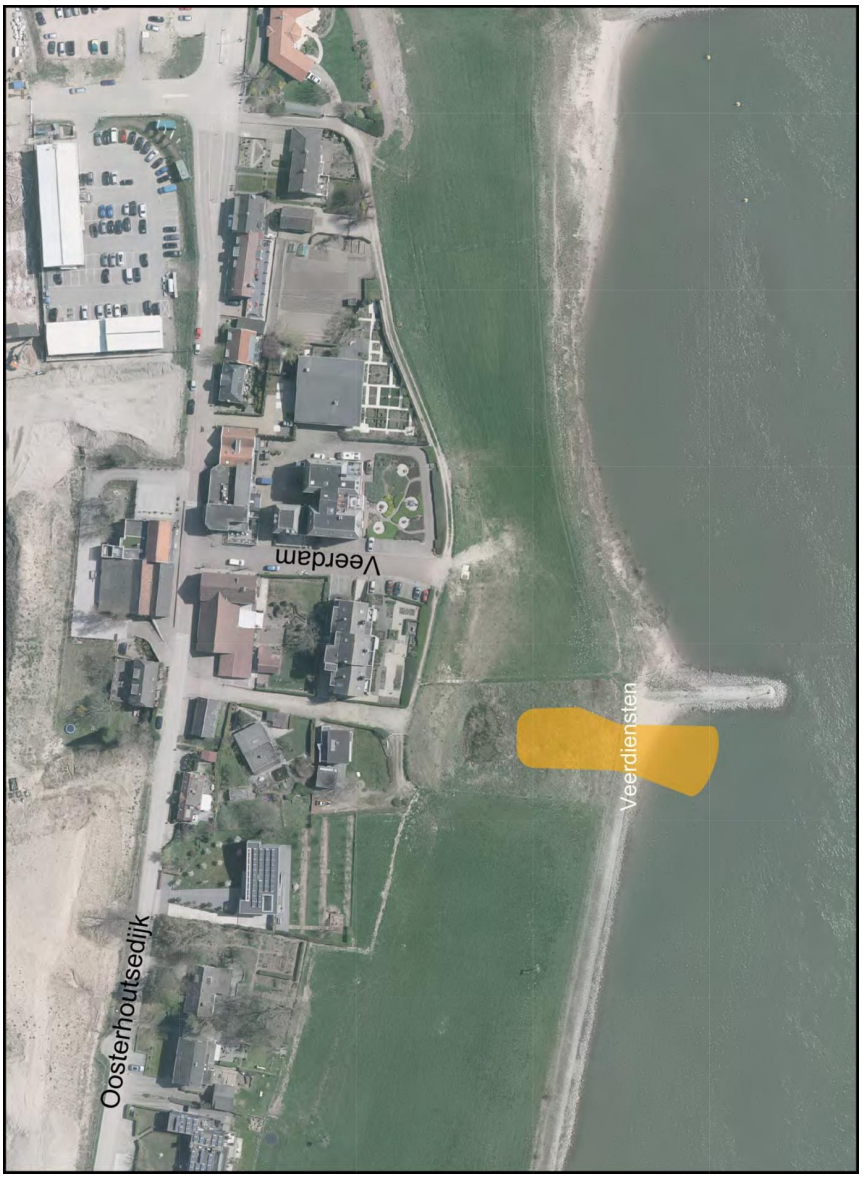

Waalhaven

- Ligplaats nemen maximaal 14 Woonboten
- Ligging Schippersscentrum
- Dienstensteiger t.b.v. RWS, KLPD, Brandweer en Havendienst
- Locatie t.b.v. afmeren vrachtvaart
Spoorbrugkade
Snelbinder
Nieuwe Hezelpoort
Voorstadslaan
Havenweg
Havenweg
Havenweg
Waalbandijk
Lijnbaanstraat
Lijnbaanstraat
Weurtseweg
Nina Simonestraat

Scheepvaartweg
Energieweg
Handelsweg
Handelsweg
Vrachtvaart
Nijverheidsweg
Westkanaaldijk
Kanaalhaven

Loswal Westkanaaldijk

BEELDKWALITEIT WOONSCHEPEN EN WOONARKEN

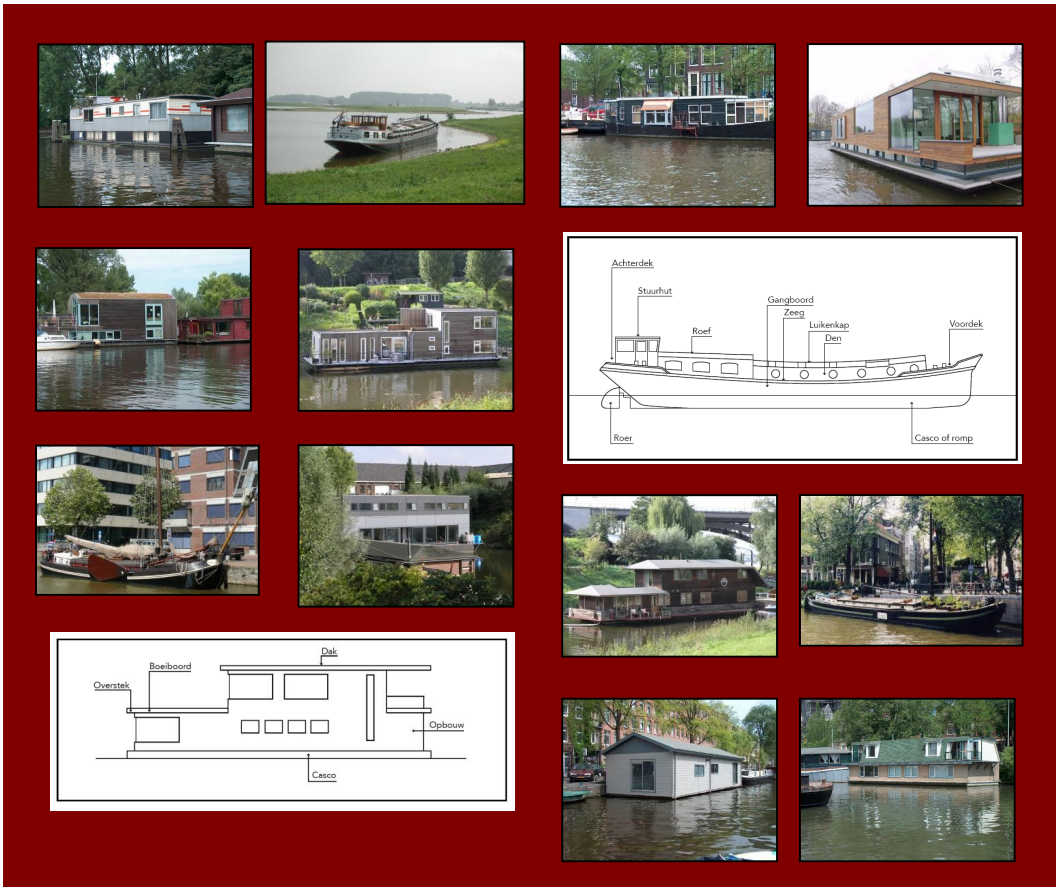

Gemeente Nijmegen
maart 2013

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**3**
1.1	Aanleiding	3
1.2	Beeldkwaliteit	3
1.3	Leeswijzer	3
2	**Terminologie en definities**	**4**
2.1	Woonschip	4
2.2	Woonark	5
3	**Streefbeelden**	**6**
3.1	't Meertje	6
3.1.1	Huidige situatie 't Meertje	6
3.1.2	Streefbeeld 't Meertje	7
3.2	Waalhaven	8
3.2.1	Huidige situatie Waalhaven	8
3.2.2	Streefbeeld Waalhaven	9
3.3	Lindenberghaven	10
3.3.1	Huidige situatie Lindenberghaven	10
3.3.2	Streefbeeld Lindenberghaven	11
4	**Toetsingskader**	**13**
4.1	Beeldkwaliteitscriteria 't Meertje	13
4.2	Beeldkwaliteitscriteria Waalhaven	15
4.3	Beeldkwaliteitscriteria Lindenberghaven	19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De beleidsvisie Havens en Kaden, Werk aan het water is door de gemeenteraad in februari 2010 vastgesteld. In deze visie is door het College aangegeven dat de beleidskaders voor beeldkwaliteit in de Haven- en Kadeverordening zullen worden vastgelegd. Het voorliggende document geeft hier invulling aan en is hiermee het toetskader voor beeldkwaliteit enerzijds als onderdeel van de verordening en anderzijds als aanvulling op de welstandsnota, de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit.

1.2 Beeldkwaliteit

De beeldkwaliteit in de havens van Nijmegen is tot op heden niet opgetekend in vastgesteld beleid. Alle aanpassingen aan woonboten zijn tot op heden niet welstandsplichtig. Dit is terug te zien op het water aan de diversiteit aan verschijningsvormen van woonarken, woonschepen en alle tussenvormen van arken en schepen. Echter, in Nijmegen is geen sprake van excessen. De staat van onderhoud van de woonboten is over het algemeen goed. Ook zijn er nauwelijks woonschepen of -arken die wat betreft vorm of beeld sterk conflicteren met hun omgeving.

De Waalhaven, de Lindenberghaven en 't Meertje nemen een prominente plek in (de toekomstige) stad. Ze vormen vanuit het centrum de entree naar respectievelijk het Waalfront en de Ooijpolder. De Waalhaven zal binnen het herontwikkelde Waalfront een zeer beeldbepalende, openbare verblijfsruimte gaan vormen. 't Meertje vormt een bijzonder landschappelijk element in de context van Waal, Waalkade en Ooijpolder. Bij deze beeldbepalende plekken in de stad past een hoge ambitie met betrekking tot beeldkwaliteit. Het is dan ook belangrijk de ruimtelijke kwaliteit in de havens te bestendigen en/of te verbeteren door hier heldere afspraken over te maken.

In deze notitie staan de beeldkwaliteitscriteria voor woonschepen en woonarken. De wijzigingsplannen voor woonarken kunnen worden getoetst door de reeds bestaande welstandscommissie; de Commissie Beeldkwaliteit. De aanpassingen aan woonschepen worden ook getoetst door de Commissie Beeldkwaliteit bijgestaan door de havenmeester. De havenmeester brengt plannen in, maar heeft geen stemrecht. Het beoordelen van de wijzigingen aan schepen vereist soms specifieke kennis. In dat geval kan de Commissie Beeldkwaliteit zich ad hoc laten adviseren door een onafhankelijk expert op het gebied van woonschepen. Deze onafhankelijke expert zal in samenspraak met de betrokken partijen gezocht worden.

De restcategorie (veelal een combinatie van arkopbouwen met scheepsrompen), doet afbreuk aan de authentieke vorm en zorgt voor een matige beeldkwaliteit. Vanuit esthetisch perspectief is een duidelijke herkenbaarheid van het type woonboot van belang. Daarom is de keuze gemaakt om te streven naar óf woonarken óf woonschepen.

Voor de beeldkwaliteit van de woonboten zal het overgangsrecht gelden; wat nu is, mag zo blijven, nieuwe situaties worden opnieuw beoordeeld. Verkoop van een woonboot geldt in deze niet als een nieuwe situatie. Indien een woonboot wordt verbouwd of wordt vervangen, zal getoetst worden in hoeverre de (verbouwing aan de) woonboot aan deze criteria voldoet. Op basis hiervan zal een vergunning wel of niet worden verstrekt/verlengd/aangepast.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de gebruikte terminologie rond woonschepen en -arken verder uitgelegd. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 aandacht besteed aan de ruimtelijke kwaliteit in de verschillende havens in Nijmegen. Daarbij wordt zowel ingegaan op de huidige situatie als het beoogde streefbeeld, het gewenste beeld van de havens en de woonschepen. Ten slotte worden in hoofdstuk 4 de uitgewerkte toetsingscriteria voor beeldkwaliteit aangereikt. Dit zijn de regels waar aan voldaan moet worden bij een aanpassing, verbouwing of vervanging van een woonboot.

2 Terminologie en definities

Er is regelmatig onduidelijkheid over terminologie van woonboten, woonschepen, arken etc. Om hierin helderheid te verschaffen, worden in dit hoofdstuk de definities uitgewerkt. In Nijmegen hanteren we de term 'woonboten' als verzamelnaam voor woonarken én woonschepen.

2.1 Woonschip

Onder woonschip verstaan we een (voormalig) schip met een (metalen) scheepsromp, dat is ingericht of verbouwd voor permanente bewoning waarbij de oorspronkelijke verschijningsvorm grotendeels behouden is gebleven. Met schip wordt in deze bedoeld: elk van oorsprong watergaand vaartuig, met eigen voortstuwing, dat gebruikt wordt (of werd) om goederen, passagiers of beide te vervoeren.

De bepaling wanneer de oorspronkelijke verschijningsvorm* grotendeels behouden is gebleven wordt hieronder voor de meest gangbare scheepsvorm toegelicht:
Een woonschip wordt gekenmerkt door karakteristieke hoogteverschillen van de opbouw over de gehele lengte van het vaartuig (stuurhut, roef, overkapping ruim).

a) De hoofdvorm van oorspronkelijke opbouw van het schip is nog aanwezig. Dit betekent ook dat de opbouwen de zichtlijn van stuur(hut) naar boeg niet doorbreken.
b) *Daarnaast moet het schip voorzien zijn van ten minste twee van de volgende scheepsonderdelen:*
   I) gangboorden (indien passend bij het scheepstype)van minimaal 20 centimeter breed, het gangboord mag ter plekke van de stuurhut ontbreken, en/of
   II) een voordek van minimaal 2 meter lengte en/of
   III) een achterdek van minimaal 50 centimeter.

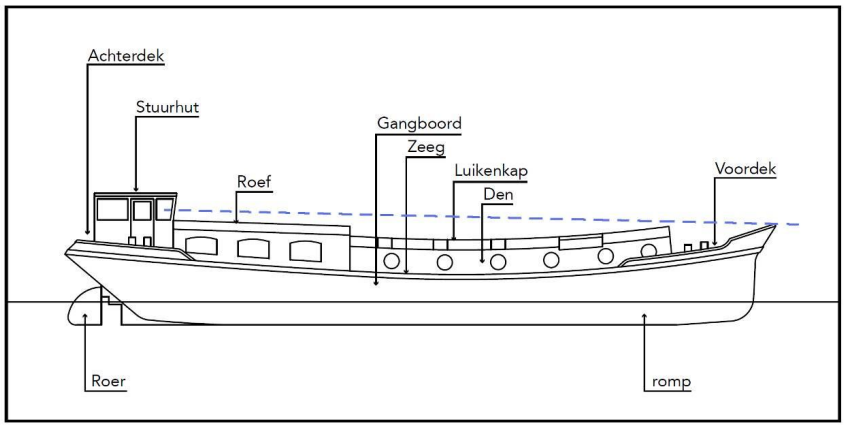

Er zijn ook schepen waarvan de oorspronkelijke verschijningsvorm* afwijkt van bovenstaande bepaling. Het is niet de bedoeling dit soort schepen te weren. Daarom geldt de volgende vangnetregel:
Indien een schip van oorsprong een afwijkende verschijningsvorm heeft (die niet aan bovengenoemde kenmerken voldoet) óf een bijzondere kwaliteit heeft, kan beargumenteerd afgeweken worden van deze categorisering.

* Met oorspronkelijke verschijningsvorm wordt bedoeld: de hoofdvorm bij bouw van het schip of de hoofdvorm zoals deze in varende toestand meest gangbaar was.

2.2 Woonark

Onder een woonark verstaan we: een woonboot die geen (voormalig) schip is maar specifiek als waterwoning ontworpen is. Een object op een vierkante stalen of betonnen ponton (casco op tekening) te water, geen vaartuig zijnde, dat wordt gebruikt als woonverblijf en dat uit hoofde van deze functie in grote mate plaatsgebonden is.

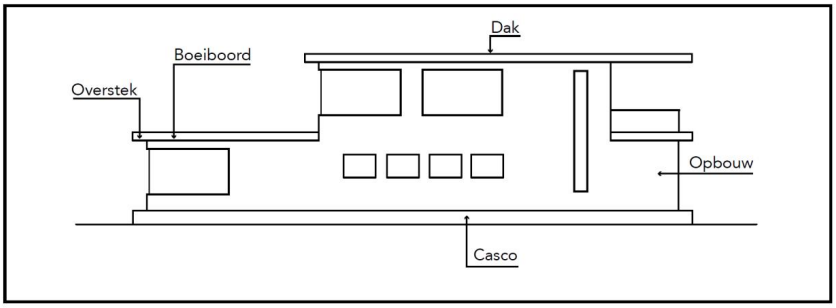

Alle tussenvormen (combinaties van schip en ark) vallen in de restcategorie “overige”.

3 Streefbeelden

In dit hoofdstuk worden de (ruimtelijke) streefbeelden voor 't Meertje, de Waalhaven en de Lindenberghaven beschreven. Binnen deze gebieden bestaat de mogelijkheid voor het permanent afmeren van woonboten. Het streefbeeld is grotendeels gebaseerd op bestaand beleid en bestaande visies. Het fungeert als onderliggend kader voor de opgestelde beeldkwaliteitscriteria.

3.1 'T MEERTJE

3.1.1 Huidige situatie 't Meertje

't Meertje vormt een bijzonder landschappelijke element in de context van Waal, Waalkade en Ooijpolder. Het contact tussen de stad (binnen) en de Ooij (buiten) werd van oorsprong bij 't Meertje gelegd. Tot de aanleg van de Waalbrug in 1936, heeft 't Meertje haar relatie met de stad behouden. Het bouwen van de brug maakte het verleggen van 't Meertje noodzakelijk waardoor de vanzelfsprekende aansluiting met de Waal verdween en het contact met de Ooij verloren ging.

Huidige situatie 't Meertje

't Meertje wordt op dit moment vooral gekenmerkt door de lagere en min of meer solitaire ligging ten opzichte van de omgeving en door het groene beeld van de oevers. Op enkele meters boven het waterniveau vormen de Ubbergseweg en Ooysedijk een kom om 't Meertje. De groene taluds vormen het decor voor de woonboten. Aan de zijde van de Ubbergseweg zijn de oevers in gebruik genomen als privétuinen. Naast het aanleggen van bergingen, terrassen en parkeervoorzieningen is hierbij op enkele plaatsen het talud gewijzigd. Deze ingrepen tasten de natuurlijke uitstraling van de groene kom aan. Het fraaie uitzicht op de Ooijpolder vanaf Ubbergseweg wordt beperkt doordat de beplanting veelal dicht en hoog is.

Momenteel liggen in 't Meertje 14 woonboten. De boten liggen niet boot-aan-boot, maar op relatief korte afstand van elkaar. De open ruimte tussen de boten is op een aantal plaatsen echter zo beperkt dat het beeld ontstaat dat de boten nagenoeg aaneengesloten liggen. Hoewel het merendeel van de woonboten in 't Meertje als woon*ark* betiteld kan worden, is het beeld heel divers. De arken hebben verschillende hoofdvormen, bestaan uit één of twee lagen en hebben een uiteenlopende kleurstelling. Opvallend is dat de meeste gevels in (naturel) houten rabatdelen zijn uitgevoerd. Dit zorgt voor enige rust in het ruimtelijk beeld.

't Meertje oogt op dit moment soms rommelig. Dit heeft verschillende oorzaken, zoals verzakkingen in het talud, veel begroeiing, diversiteit aan arken, trappen en loopbruggen. Ook liggen de arken op verschillende manieren afgemeerd. Een aantal bewoners beschikt over meerdere bijboten. Ook worden (niet) gebruikte (bouw)materialen bewaard tegen het talud of in de begroeiing.

Aan de monding van ‘t Meertje komen de Waalkade en de Stadswaard (natuurontwikkeling in de uiterwaarden) heel dicht bij elkaar. De Waalkade heeft echter op dit moment weinig relatie met ’t Meertje en de uiterwaarden daarachter.

3.3.1 Streefbeeld ’t Meertje

De omgeving van ‘t Meertje wordt in de Ruimtelijke Verkenning Oostelijke Waalkade / Ooijpoort (mei 2007) gezien als een potentiële recreatieve entree van de Ooijpolder. Rondom ‘t Meertje zal de bestaande situatie niet ingrijpend veranderen. De huidige woonarken worden gehandhaafd en voor de bestaande bedrijfspanden aan de Ooysedijk kunnen passende functies worden gezocht.
Ter hoogte van de monding van ’t Meertje is een brug gepland. Door deze verbinding te maken ontstaat er een korte voetgangersroute tussen het stadscentrum en de Ooijpolder. Het trottoir aan de zijde van ’t Meertje kan worden verbeterd en verbreed en een promenadeachtige inrichting krijgen tot aan het Hollands-Duits gemaal.

Streefbeeld ’t Meertje

Het streefbeeld voor ’t Meertje komt neer op het behouden en versterken van de bestaande kwaliteiten. Aansluitend op het huidige beeld wordt er naar gestreefd in ‘t Meertje uitsluitend woon*arken* te situeren. De diversiteit wordt behouden door te sturen op individueel vormgegeven bouwwerken met een herkenbare samenhang binnen de cluster van woonarken. Doordat ‘t Meertje lager gelegen is ten opzichte van de Ubbergseweg en de overige zijden een forse begroeiing hebben, zijn de woonboten niet snel een visueel obstakel. De woonarken kunnen dan ook uit twee lagen bestaan.

Ligging, afstanden
De onderlinge afstand tussen de arken zorgt ervoor dat er geen gesloten wand langs de oeverlijn ontstaat. Het beeld van min of meer losjes verspreid liggende woonarken langs een groene oever willen we behouden.

Nieuw bestemmingsplan
In juni 2012 is het bestemmingsplan voor ’t Meertje geactualiseerd. Hierin zijn de ruimtelijk relevante zaken meegenomen, zoals bestemmingen van de verschillende panden aan de wal, de bestemming en het gebruik van het groentalud, etc. Ook zijn de woonboten in het bestemmingsplan positief bestemd.

3.2 WAALHAVEN

3.2.1 Huidige situatie Waalhaven

De Waalhaven vervult vanouds een belangrijke functie voor de binnenvaart. Hoewel het niet meer een plek van laden en lossen is, vervult de Waalhaven nog steeds een specifieke functie voor de binnenvaart. Het is een van de weinige havens waar binnenschepen langer dan drie nachten mogen blijven liggen en schippersfamilies dus vakantie kunnen houden. Het drijvende schipperscentrum KSCC (Katholiek Sociaal Cultureel Centrum voor de Rijn- en Binnenvaart) fungeert als ontmoetingsplek en is het laatste in zijn soort met een aalmoezenier aan boord. De Waalhaven is daarmee een voorbeeld hoe wonen en werken aan het water zijn te combineren.

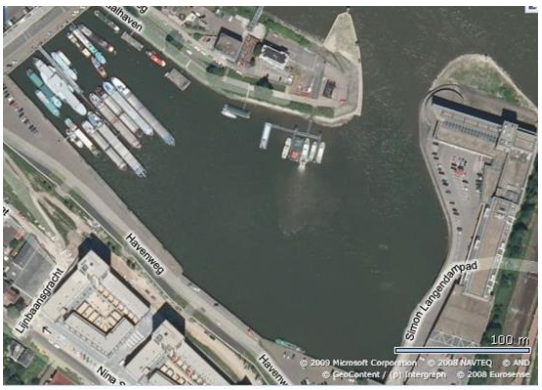

Huidige situatie Waalhaven

Er liggen al jaren woonboten in de Waalhaven. Op dit moment liggen er twaalf woonschepen of daarop lijkende woonboten en drie woonarken. Naast de aanmeerplekken voor de binnenvaart, de woonboten en het schipperscentrum kent de Waalhaven nog andere functies:
- Rijkswaterstaat
- Politie
- Brandweer

Het havenverleden is nog duidelijk herkenbaar in de Waalhaven. Niet alleen de aangemeerde schepen of oude elementen als de havenkraan, maar ook de functionele en sobere inrichting van de kaden bepalen het beeld van de haven. De Waalhaven heeft stenige kaden op twee verschillende hoogtes. De openbare ruimte is op dit moment niet ingericht als verblijfsgebied.

Het appartementencomplex Waalhaeve aan de zuidzijde vormt een stevige wand en is de voorloper van de Waalfront-ontwikkeling. Aan oostzijde werd de Waalhaven begrensd door het tegen de spoordijk gelegen voormalig terrein van de Gelderlander. Op deze locatie wordt op dit moment de handelskade ontwikkeld. De overige bebouwing rond de Waalhaven bestaat uit bedrijfsbebouwing. De ontwikkeling van het Waalfront zorgt ervoor dat de Waalhaven op den duur een steeds meer stedelijk karakter krijgt waar meer activiteit rond het water zal zijn.

De Waalhaven heeft op dit moment door de ligging achter de spoordijk geen sterke ruimtelijke relatie met de binnenstad.

3.2.2 Streefbeeld Waalhaven

Een toekomstbeeld voor De Waalhaven is geschetst in het Masterplan Waalfront. De komende jaren zal dit gebied worden getransformeerd tot een aantrekkelijk stadsdeel aan de Waal met een belangrijke woonfunctie. De Waalhaven blijft in dat plan op zijn plaats maar de directe omgeving zal een ingrijpende verandering ondergaan. Wonen op de handelskade aan de oostkant, terrassen aan het water, een groene landtong tussen haven en de Waal, en een compact vormgegeven woongebied aan de westzijde betekenen een stevige kwalitatieve impuls voor het gebied en een functieverandering van industriegebied naar woonwijk met werk- en horecafuncties.

Van alle deelgebieden binnen het Waalfront behoudt de haven het meest zijn oorspronkelijke functie en karakter. Daarmee blijft er een zichtbare band met het verleden, ook in de toekomst.
De haven is een belangrijk landschappelijk element in het Waalfront. Deze grens tussen land en water heeft een dynamisch en levendig karakter. Drijvende steigers zijn met loopbruggen aan de vaste wal verbonden. Hoewel niet meer een plek van laden en lossen, vervult de Waalhaven nog steeds een specifieke functie voor de binnenvaart. In de haven is ruimte voor woonboten, binnenvaartschepen, het KSCC en andere waterdiensten (brandweer, KLPD, RWS en de havendienst). Het schipperscentrum ligt centraal in het gebied.

De beoogde kwalitatieve impuls aan het gebied vraagt niet alleen om een kwalitatief hoogwaardige inrichting, onderhoud en beheer van de kades, maar stelt ook eisen aan de beeldkwaliteit van de woonboten. De authenticiteit van de Waalhaven zal straks vooral bepaald worden door de aanwezigheid van schepen en restanten van het havenverleden (havenkranen, meerpalen, etcetera). Woonboten in de vorm van *schepen* passen daarom het beste bij het toekomstige beeld van de Waalhaven.

De verstedelijking (meer wonen en meer recreatief bezoek) in combinatie met de versterking van de verbeelding van de historie van Nijmegen geven de basis om te kiezen voor een Waalhaven waarin (op termijn) vooral woonschepen gewenst zijn. Woonarken hebben een andere uitstraling die in deze omgeving minder bijdragen aan de belevingswaarde. In de Beleidsvisie Havens en Kaden staat: *"Woonboten in de vorm van schepen passen daarom het beste bij het toekomstige beeld van de Waalhaven."* Door een aangenomen amendement 'Geen uitsterfbeleid voor woonarken' is echter op 24 februari 2010 door de gemeenteraad besloten dat woonarken niet mogen worden verboden in de Waalhaven. Zodoende zal er geen overgangsregeling gelden voor woonarken met als doel deze te verbieden. De bestaande woonarken mogen door woonarken vervangen worden. Bij vervanging van bestaande woonschepen (of daarop lijkende woonboten) moeten deze door een woonschip worden vervangen.

Aantallen, afmetingen
Het aantal ligplaatsen voor woonboten is in het bestemmingsplan Waalfront gemaximeerd op 15 stuks. Dit aantal sluit aan bij de het huidige aantal woonboten met een tijdelijke ligplaatsvergunning en is gekozen om voldoende manoeuvreerruimte te reserveren voor de andere watergebonden functies in de Waalhaven.
In de Waalhaven liggen vooral binnenvaartschepen en (varende) woonschepen. Ook liggen er drie woonarken. De afmetingen van woonschepen en woonarken zijn op dit moment niet vastgelegd. Teneinde de functionaliteit van de haven te waarborgen en een goede inpassing te verkrijgen is het wenselijk de afmeting van de woonboten te maximeren. Omdat woonarken in twee lagen boven waterpeil te dominant in het beeld van de Waalhaven aanwezig zullen zijn worden deze niet toegestaan. Een woonark in twee lagen waarvan de eerste laag grotendeels onder waterpeil ligt wordt wel mogelijk.

3.3 LINDENBERGHAVEN

3.3.1 Huidige situatie Lindenberghaven

De Lindenberghaven ligt aan het eind van de Waalkade ter hoogte van het Valkhof. Meest kenmerkend aan de Lindenberghaven is de ligging 'tegen' de monumentale Waalbrug. De haven zelf bestaat uit een L-vormige steiger waarlangs boten kunnen aanmeren. De Lindenberghaven is voornamelijk in gebruik als passantenhaven waar Nijmegen van het voorjaar tot en met het najaar plezier- en recreatievaart ontvangt. Aan de huidige passantensteiger kunnen tot vijftig plezierjachten liggen met een lengte tot 15 meter. Vooral 's zomers biedt de haven een levendige aanblik. In de overige seizoenen geeft de haven veelal een troosteloze aanblik en gevoelens van onveiligheid.
In de monding van de Lindenberghaven liggen twee drijvende restaurants (Quirins en de varende Pannenkoekenboot). In de haven liggen twee woonboten haaks op de steiger waarvan één een historisch woonschip is. Aan de oostzijde ligt een bedrijfsschip dat dienst doet als (varend) gastenverblijf.
De inrichting van de Waalkade houdt op bij de Lindenberghaven. De kade is hier vooral ingericht als parkeerterrein. Het beeld van de kade is hier rommelig, stenig en er is weinig groen. Hierdoor heeft de Lindenberghaven maar weinig verblijfskwaliteit.

Ondanks de bijzondere ligging aan de Waalkade, tegen de binnenstad en langs de route naar de natuur tegen de stad (Ooijpolder) heeft het gebied een weinig aantrekkelijk achteraf-karakter.

Huidige situatie Lindenberghaven (bij hoog water)

3.3.2 Streefbeeld Lindenberghaven

De Lindenberghaven blijft de passantenhaven van Nijmegen bedoeld voor bezoekers van de stad. In de directe omgeving van de Lindenberghaven zijn een aantal ontwikkelingen gaande die gezamenlijk ‘het einde van de Waalkade’ kunnen omvormen tot een aantrekkelijk gebied met een goede verblijfskwaliteit.

Ter hoogte van ’t Meertje wordt een verbinding naar Ooijpolder gerealiseerd. Door een verbinding te maken ontstaat er een doorgaande voetgangersroute richting de Ooij en Oortjeshekken. Hierdoor wordt de recreatieve infrastructuur versterkt en ontstaat er een kortere verbinding tussen de stad en de bij het centrum liggende natuur. In de Stratemakerstoren wordt het Natuurcentrum Rivieren gerealiseerd (een samenwerking van Staatsbosbeheer, Milieu Educatie Centrum Nijmegen, Natuurmuseum Nijmegen, IVN Rijk van Nijmegen en Stichting Stratemakerstoren). Het nabijgelegen hotel Courage overweegt een aanzienlijke uitbreiding en er worden plannen ontwikkeld voor een herinrichting van het Valkhofpark met daarin een herbouw van de Donjon.
Begin 2013 is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de mogelijkheden het verblijfsklimaat van de oostelijke Waalkade te verbeteren vergezeld van een actualisatie van de visie op het gebied. De uitkomst maakt onderdeel uit van de besluitvorming over de Perspectiefnota 2014 en zal aan de raad worden gepresenteerd.

Aansluitend bij het versterkte toeristische profiel van de directe omgeving is het streefbeeld voor de Lindenberghaven dat van een passantenhaven, met een aantal historische schepen en een nieuw ingerichte kade met meer verblijfskwaliteit.

Op verzoek van de gemeenteraad is onderzocht of er mogelijkheden zijn voor het ligplaats nemen van historische schepen in de Lindenberghaven. Het realiseren van ligplaatsen waar historische schepen kunnen liggen zal bijdragen aan het versterken van het toeristisch profiel van dit deel van de Waalkade. Hiertoe kan de huidige passantenhaven worden uitgebreid met extra ligplaatsen. Het doel is de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de haven te verhogen. Het is ook mogelijk om één van deze ligplaatsen te benutten voor een varend museumschip.

De beoogde kwalitatieve impuls aan het gebied vraagt niet alleen om een kwalitatief hoogwaardige inrichting, onderhoud en beheer van de kades, maar stelt ook eisen aan de beeldkwaliteit van de woonboten. Woonboten in de vorm van *schepen* passen het beste bij het streefbeeld van de Lindenberghaven als historische haven.

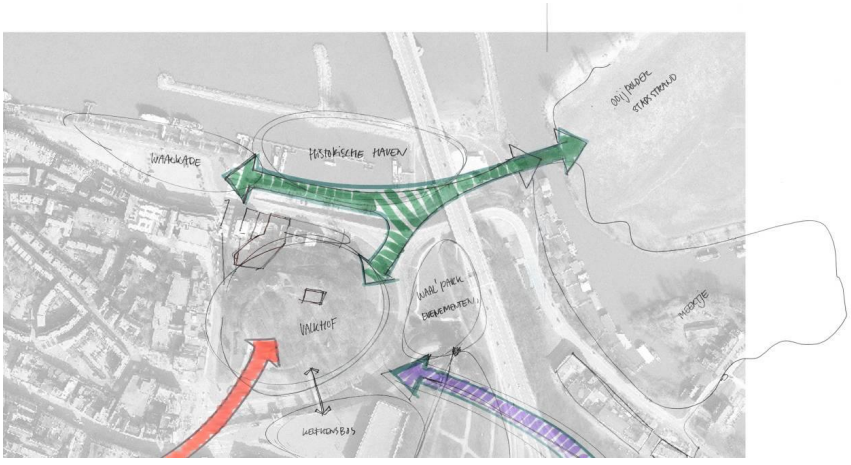

Artist impression toekomstbeeld Lindenberghaven

4 Toetsingskader

De criteria met betrekking tot beeldkwaliteit zijn in de volgende paragrafen opgenomen. Dit betreffen criteria voor woonboten. Cruiseschepen, pleziervaart, binnenvaartschepen, varende horecaschepen en dergelijke vallen hier dus niet onder.

4.1 Beeldkwaliteitscriteria 't Meertje

Vanuit het oogpunt van beeldkwaliteit worden de ruimtelijke inpassing en de vormgeving van de woonboten geregeld.

WOONARKEN 'T MEERTJE

De esthetische uitgangspunten en criteria aan de hand waarvan bouwplannen in Nijmegen ontwikkeld kunnen worden zijn vastgelegd in de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit. Deze uitgangspunten en criteria zijn opgesteld voor onroerende bouwwerken, maar kunnen ook van toepassing zijn op woonarken. Woonarken worden in deze opgevat als een specifiek woningtype en getoetst aan de hand van de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit.
De woonarken in 't Meertje vallen in de bouwsteen G3 Groen- en buitengebieden. Daar waar de bouwsteencriteria niet van toepassing zijn worden woonarken beoordeeld aan de hand van de Algemene beeldkwaliteitscriteria uit de nota Beeldkwaliteit.
Omdat een woonark een bijzondere vorm van wonen is, worden hieronder een aantal aanvullende specifieke criteria genoemd.

Ruimtelijke inpassing
Getoetst wordt op de aanvaardbaarheid van het bouwwerk op zich en in relatie tot het karakter van de reeds aanwezige (en ook de voorzienbaar tot stand te brengen) bebouwing, de openbare ruimte, het landschap dan wel de stedenbouwkundige context.

Ligging
- De arken liggen in de lengterichting evenwijdig aan de oever en in lijn met de naastgelegen arken;
- Wanneer voor de verankering van de woonarken vaste palen worden toegepast worden deze in lijn met de oever geslagen;
- Om te voorkomen dat er een gesloten wand in 't Meertje ontstaat, mag de onderlinge afstand tussen de woonarken niet verkleind worden.

Hoofdvorm
- In 't Meertje wordt gestreefd naar variatie; geen gestandaardiseerde woonarken of kopieën van reeds aanwezige woonboten, maar individueel ontworpen arken;
- Diverse vormen zijn toegestaan;
- Differentiatie van volume (geen platte "doos");
- De woonarken bestaan uit een of twee lagen, met dien verstande dat het oppervlak van de tweede laag maximaal 80% van de onderliggende woonlaag bedraagt;
- Geen imitatie van schepen of traditionele woningen.

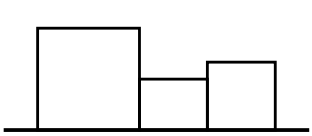

Gedifferentieerd volume

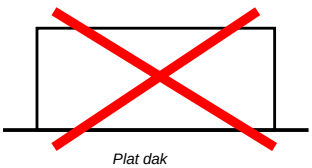

Plat dak

Wanden
- De arken zijn georiënteerd op het water, maar hebben ook een gezicht naar de kade/oever;
- Aan de straatzijde is min. 15% van het geveloppervlak transparant.

Dak van opbouw
- Licht gebogen, of flauw hellend (max. 15°) of heeft andere functie (bijv. daktuin of dakterras);
- Platte daken zijn alleen toegestaan bij gedifferentieerde volumes;
- Dakterras of -tuin is niet toegestaan op de tweede woonlaag; bij een woonark in twee lagen is een buitenruimte op de eerste laag toegestaan (max. 65%);
- Dak heeft een overstek, of een zorgvuldig gedetailleerde dakrand (geen zware boeiboorden).

Materiaal/Kleur
- Wanden dienen bij voorkeur in hout, glas en/of metaal te worden uitgevoerd;
- Imiterende materialen zijn toegestaan indien het uiterlijk voor wat betreft detaillering, indeling en vormgeving gelijkwaardig is aan het geïmiteerde;
- Geen steenachtige materialen of imitaties daarvan;
- Traditionele dakpannen zijn niet toegestaan;
- Geen grind als bedekking plat dak;
- Terughoudende kleurstellingen.

Overig
- De loopbruggen naar de woonarken bestaan uit hout en/of metaal en hebben open zijkanten (railingen);
- Geen gesloten wanden om de woonarken; balustrades zijn open (eventueel ingevuld met glas of hekwerk);
- Toevoegingen als schotelantennes en schoorstenen mogen niet domineren en zijn bij voorkeur geïntegreerd in het totaalbeeld;
- Wanneer voor de verankering van de woonarken vaste palen worden toegepast wordt de hoogte daarvan afgestemd op de naastgelegen waterkering en in overleg met de havenmeester bepaald.

Pontons
- Eventuele private buitenruimten zijn integraal onderdeel van de woonark (dakterras, balkon, loggia, etc.);
- Het aanleggen van terrassen op pontons en dergelijke is niet toegestaan.

4.2 Beeldkwaliteitscriteria Waalhaven

De beeldkwaliteitscriteria sluiten aan bij het toekomstig ruimtelijk beeld van de Waalhaven. Vanuit het oogpunt van beeldkwaliteit zouden de ruimtelijke inpassing en de vormgeving van de woonboten geregeld moeten worden.

WOONARKEN WAALHAVEN

De esthetische uitgangspunten en criteria aan de hand waarvan bouwplannen in Nijmegen ontwikkeld kunnen worden zijn vastgelegd in de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit. Deze uitgangspunten en criteria zijn opgesteld voor onroerende bouwwerken, maar kunnen ook van toepassing zijn op woonarken. Woonarken worden in deze opgevat als een specifiek woningtype en getoetst aan de hand van de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit.
De woonarken in de Waalhaven vallen binnen de bouwsteen B1 Werkgebieden. Omdat het Waalfront in de toekomst ontwikkeld wordt tot woon- en werkgebied zijn de criteria die bij deze bouwsteen horen niet toereikend. Er wordt dan ook beoordeeld aan de hand van de algemene beeldkwaliteitscriteria. Omdat een woonark een specifieke vorm van wonen is, worden hieronder een aantal aanvullende specifieke criteria genoemd.

Ruimtelijke inpassing
- Getoetst wordt op de aanvaardbaarheid van het bouwwerk op zich en in relatie tot het karakter van de reeds aanwezige (en ook de voorzienbaar tot stand te brengen) bebouwing, de openbare ruimte, het landschap dan wel de stedenbouwkundige context.
- De positionering en maatvoering van de arken wordt in beginsel bepaald door de functionaliteit van de haven.

Ligging
- De arken liggen in de lengterichting in lijn met de naastgelegen woonboten.
- Om te voorkomen dat er een gesloten wand in de Waalhaven ontstaat, mag de onderlinge afstand tussen de woonboten niet verkleind worden.

Hoofdvorm
- In de Waalhaven wordt gestreefd naar variatie; geen gestandaardiseerde woonarken of kopieën van reeds aanwezige woonboten, maar individueel ontworpen arken;
- Diverse vormen zijn toegestaan;
- Differentiatie van volume (geen platte “doos”);
- De woonarken bestaan uit een woonlaag of, indien mogelijk, uit twee woonlagen waarvan er één verdiept ligt (maximale hoogte totale opbouw tov waterlijn is 4 m), met dien verstande dat het oppervlak van de tweede laag maximaal 80% van de onderliggende woonlaag bedraagt.
- Geen imitatie van schepen of traditionele woningen.

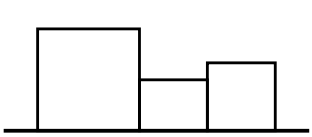

Gedifferentieerd volume

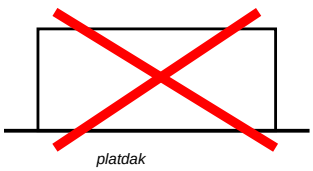

platdak

Wanden
- De arken zijn georiënteerd op het water, maar hebben ook een gezicht naar de kade/oever;
- Aan straatzijde is min. 15% van het geveloppervlak transparant.

Dak van opbouw
- Licht gebogen, flauw hellend (max. 15°) of heeft een andere functie (daktuin of dakterras);
- Dak heeft een overstek, of een zorgvuldig gedetailleerde dakrand;
- Platte daken zijn alleen toegestaan bij gedifferentieerde volumes;

- Dakterras of -tuin is niet toegestaan op de tweede woonlaag; alleen bij een woonark in twee lagen is een buitenruimte op de eerste laag toegestaan (max. 65%);
- Dak heeft een overstek, of een zorgvuldig gedetailleerde dakrand (geen zware boeiboorden).

Materiaal/Kleur
- Wanden dienen bij voorkeur in hout, glas en/of metaal te worden uitgevoerd. Toepassing van kunststoffen of materialen die bedoeld zijn om andere materialen te imiteren wordt ontmoedigd;
- Imiterende materialen zijn toegestaan indien het uiterlijk voor wat betreft detaillering, indeling en vormgeving gelijkwaardig is aan het geïmiteerde;
- Geen steenachtige materialen of imitaties daarvan;
- Traditionele dakpannen zijn niet toegestaan;
- Geen grind als bedekking plat dak;
- Terughoudende kleurstellingen.

Overig
- Duurzame, zorgvuldige detaillering;
- Loopbruggen naar de woonarken bestaan uit hout en/of metaal en hebben open zijkanten (railingen);
- Geen gesloten wanden om de woonarken; balustrades zijn open (eventueel ingevuld met gaas of hekwerk);
- Wanneer voor de verankering van de woonarken vaste palen worden toegepast wordt de hoogte daarvan afgestemd op de naastgelegen waterkering en in overleg met de Havenmeester bepaald.

Pontons
- Eventuele private buitenruimten zijn integraal onderdeel van de woonark (dakterras, balkon, loggia, etc.).
- Het aanleggen van terrassen op pontons en dergelijke is beperkt toegestaan. Vorm en positie worden in overleg met de havenmeester bepaald. De terrassen mogen maximaal 25% van het oppervlak van de woonark bedragen en mogen niet langer of breder zijn dan de lengte respectievelijk de breedte van de woonark.

WOONSCHEPEN WAALHAVEN

In algemeenheid kan gesteld worden dat bij wijzigingen aan de (woon)schepen de oorspronkelijke verschijningsvorm uitgangspunt dient te zijn en dat de karakteristieken van het schip in hoofdzaak behouden moeten blijven.
De kijkrichting bij de beoordeling van wijzigingen is hieronder beschreven.

Ruimtelijke inpassing
Getoetst wordt op de aanvaardbaarheid van het bouwwerk (object) op zich en in relatie tot het karakter van de reeds aanwezige (en ook de voorzienbaar tot stand te brengen) bebouwing, de openbare ruimte, het landschap dan wel stedenbouwkundige context.
- De positionering en maatvoering van de schepen wordt in beginsel bepaald door de functionaliteit van de haven.
- Om de beleefbaarheid van het water te behouden is een aaneengesloten vlak van schepen niet wenselijk. Dit is tevens niet wenselijk vanuit het oogpunt van veiligheid en privacy.

Maatvoering
- De hoogte van eventuele opbouwen wordt beperkt om zo visuele relaties tussen weerszijden van de haven mogelijk te houden.
- Voor woonschepen in de Waalhaven geldt een maximale lengte van 40 meter en bij voorkeur een maximale breedte van 5,10 meter. Bij vervanging mag het nieuwe woonschip niet breder zijn dan het te vervangen woonschip. Binnen deze afmetingen passen de meest gangbare voormalige binnenvaartschepen;
- Een stuurhut van een schip mag maximaal 4,5 meter hoog zijn gemeten vanaf de waterlijn;*
- Stuurhut heeft bij verbouw max. 15% van de lengte van schip, stuurhut + roef samen max. 25%;*
- De overkapping van het ruim (den en/of luikenkap) is maximaal 1,2 meter ten opzichte van het gangboord.*

Wanden
- Lange zijden symmetrisch wat hoofdvorm betreft;
- Vorm en plaatsing ramen in relatie tot elkaar (bijv. op één lijn, dezelfde vorm en afmeting);
- Ramen max. 40% van de opbouw;
- Ramen mogen niet direct aansluiten op dak (excl. stuurhut) en gangboord;
- De stuurhut moet rondom van glas zijn voorzien.
- Bij verbouw: bestaande gangboorden vrijlaten;
- In de romp alleen ronde ramen toegestaan;

Dak van opbouw (niet van stuurhut en roef)
- In de zeeg van de romp (indien aanwezig);
- Licht gebogen of flauw hellend in dwarsrichting;
- Alleen vlakke daklichten mogelijk;
- Bij voorkeur geen bitumineuze bedekking.

Materiaal/Kleur
- Opbouw in staal en/of hout;
- Kozijnen bij voorkeur uit hout en/of metaal;
- Het gebruik van kunststoffen of materialen die bedoeld zijn om andere materialen te imiteren worden ontmoedigd.
- Imiterende materialen zijn toegestaan indien het uiterlijk voor wat betreft detaillering, indeling en vormgeving gelijkwaardig is aan het geïmiteerde;
- Romp en opbouw verschillend van kleur of gescheiden door een kleuraccent;
- Kleuraccenten om vormen te benadrukken zijn mogelijk;
- De kleurstelling is afgeleid van of passend bij de originele kleurstelling van het schip of is gangbaar voor betreffende vaartuigen.

Overig

* van deze maatvoering kan worden afgeweken indien de oorspronkelijke stuurhut, roef of luikenkap van het schip een grotere maat kent. Met oorspronkelijk wordt bedoeld: de vorm bij bouw van het schip of zoals deze in varende toestand meest gangbaar was.

- Zorgvuldige detaillering, passend bij het scheepstype;
- De opbouwen passen qua vormgeving, materiaal en kleur bij het bestaande;
- De detaillering is afgeleid van of passend bij reeds bestaande of originele details van het schip;
- Toevoegingen als schotelantennes en schoorstenen mogen niet domineren en zijn bij voorkeur geïntegreerd in het totaalbeeld.

Pontons
- Private buitenruimten zijn integraal onderdeel van het woonschip (terras bij voorkeur op voor- of achterdek);
- Terras tpv ruim door gedeeltelijk verwijderen van de luikenkap is toegestaan voor ten hoogste 25% van de lengte van de luikenkap;
- Het aanleggen van terrassen op pontons en dergelijke is niet toegestaan.

WOONSCHEPEN LINDENBERGHAVEN

De Lindenberghaven is gelegen op een unieke locatie in de stad; aan de Waalkade met uitzicht op de rivier, de Waalbrug en het toekomstige Veur Lent. De ambitie is om van de Lindenberghaven een (toeristisch) aantrekkelijke plek te maken. Onder meer door de passantenhaven uit te breiden met een aantal ligplaatsen voor historische schepen.

Beoordeling schepen
In algemeenheid kan gesteld worden dat bij wijzigingen aan de (woon)schepen de oorspronkelijke verschijningsvorm uitgangspunt dient te zijn en dat de karakteristieken van het schip in hoofdzaak behouden moeten blijven. De kijkrichting bij de beoordeling van wijzigingen is hieronder beschreven.

Ruimtelijke inpassing
Getoetst wordt op de aanvaardbaarheid van het bouwwerk (object) op zich en in relatie tot het karakter van de reeds aanwezige (en ook de voorzienbaar tot stand te brengen) bebouwing, de openbare ruimte, het landschap dan wel stedenbouwkundige context.
- De positionering van de schepen wordt in beginsel bepaald door de functionaliteit van de haven.
- Om de beleefbaarheid van het water te behouden is een aaneengesloten vlak van schepen niet wenselijk. Dit is tevens niet wenselijk vanuit het oogpunt van veiligheid en privacy.

Maatvoering
- De maatvoering van de schepen wordt in beginsel bepaald door de functionaliteit van de haven.
- Een stuurhut van een schip mag maximaal 4,5 meter hoog zijn gemeten vanaf de waterlijn;*
- Stuurhut heeft bij verbouw max. 15% van de lengte van schip, stuurhut + roef samen max. 25%;*
- De overkapping van het ruim (den en/of luikenkap) is maximaal 1,2 meter ten opzichte van het gangboord.*

Wanden
- Lange zijden symmetrisch wat hoofdvorm betreft;
- Vorm en plaatsing ramen in relatie tot elkaar (bijv. op één lijn, dezelfde vorm en afmeting);
- Ramen max. 40% van de opbouw;
- Ramen mogen niet direct aansluiten op dak (excl. stuurhut) en gangboord;
- De stuurhut moet rondom van glas zijn voorzien.
- Bij verbouw: bestaande gangboorden vrijlaten;
- In de romp alleen ronde ramen toegestaan;

Dak van opbouw (niet van stuurhut en roef)
- In de zeeg van de romp (indien aanwezig);
- Licht gebogen of flauw hellend in dwarsrichting;
- Alleen vlakke daklichten mogelijk;
- Bij voorkeur geen bitumineuze bedekking.

Materiaal/Kleur
- Opbouw in staal en/of hout;
- Kozijnen bij voorkeur uit hout en/of metaal;
- Het gebruik van kunststoffen of materialen die bedoeld zijn om andere materialen te imiteren worden ontmoedigd.
- Imiterende materialen zijn toegestaan indien het uiterlijk voor wat betreft detaillering, indeling en vormgeving gelijkwaardig is aan het geïmiteerde;
- Romp en opbouw verschillend van kleur of gescheiden door een kleuraccent;
- Kleuraccenten om vormen te benadrukken zijn mogelijk;
- De kleurstelling is afgeleid van of passend bij de originele kleurstelling van het schip of is gangbaar voor betreffende vaartuigen.

Overig
- Zorgvuldige detaillering, passend bij het scheepstype;
- De opbouwen passen qua vormgeving, materiaal en kleur bij het bestaande;

* van deze maatvoering kan worden afgeweken indien de oorspronkelijke stuurhut, roef of luikenkap van het schip een grotere maat kent. Met oorspronkelijk wordt bedoeld: de vorm bij bouw van het schip of zoals deze in varende toestand meest gangbaar was.

- De detaillering is afgeleid van of passend bij reeds bestaande of originele details van het schip;
- Toevoegingen als schotelantennes en schoorstenen mogen niet domineren en zijn bij voorkeur geïntegreerd in het totaalbeeld.

Pontons
- Private buitenruimten zijn integraal onderdeel van het woonschip (terras bij voorkeur op voor- of achterdek);
- Terras tpv ruim door gedeeltelijk verwijderen van de luikenkap is toegestaan voor ten hoogste 25% van de lengte van de luikenkap;
- Het aanleggen van terrassen op pontons en dergelijke is niet toegestaan.

WOONARKEN ZO NIET

WOONARKEN ZO WEL

21

WOONSCHEPEN ZO NIET

WOONSCHEPEN ZO WEL

22

Voorstel - Uitwerking kadernota risicomanagement BBV-10 jaars termijn . . .

Toelichting over de behandeling van

RVS Uitwerking Kadernota Risicomanagement; BBV-10 jaarstermijn planexploitaties

Van:	College van B&W d.d. 27 september 2016		
Doel:	Besluitvorming		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Het college stelt de raad voor de *Uitwerking Kadernota risicomanagement; BBV-10 jaars termijn planexploitaties* vast te stellen; waarmee een aantal uitgangspunten voor het faseren van de risico's van het programma Grondbeleid, en een aantal uitgangspunten betreffende de BBV wijzigingen voor het programma Grondbeleid worden vastgesteld. **2. Achtergrond** De raad heeft op 11 mei 2016 de 'Kadernota risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld. In deze nota is besloten om risico's in het programma Grondbeleid '(planexploitaties) uit te zetten in de tijd. Daarbij is tevens de motie 'Nadere Kaders' aangenomen, waarin de raad het college heeft opgeroepen om: 1. in een aparte notitie in te gaan op de gevolgen van de Notitie Grondexploitaties van de Commissie BBV, met name hoe het college voorstelt om te gaan met de 10-jaarstermijn 2. De raad voortaan twee keer per jaar (bij de rekening en de begroting) een overzicht te geven van de geïnventariseerde risico's en de waardering daarvan. 3. Nadere kaders te ontwikkelen voor het 'in de tijd uitzetten' van risico's. In bijgaand voorstel zijn punt één en drie uitgewerkt; punt twee is voor het eerst uitgevoerd in de Stadsbegroting 2017-2020. **3.Toelichting op 3 november** Daarnaast heeft de accountant van de raad op verzoek van de auditcommissie op donderdag 3 november nog een toelichting gegeven op het onderwerp.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Henk Berends h.berends@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 329 96 23
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel 'Uitwerking kadernota risicomanagement; BBV- 10jaarstermijn planexploitaties' d.d. 27 september 2016 **Achtergrondinformatie** 2. Motie PvdA 'Nadere Kaders' d.d. 11 mei 2016 Raadsbesluit d.d. 16 november 2016		

Voorstel - Uitwerking kadernota risicomanagement BBV-10 jaars termijn . . .

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
12 oktober 2016 / 109/2016

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
Uitwerking kadernota risicomanagement; BBV-10 jaars termijn planexploitaties

Programma
Grondbeleid

Portefeuillehouder
B. Velthuis

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
27 september 2016

Samenvatting
Uw Raad heeft op 11 mei 2016 de kadernota risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld. In deze nota is besloten om risico's in het programma Grondbeleid (planexploitaties) uit te zetten in de tijd. Daarbij is tevens de motie "Nadere kaders" aangenomen. In dit voorstel aan de Raad wordt dit verder uitgewerkt en een kader voorgesteld hoe risico's in de tijd worden gezet binnen het programma grondbeleid. Verder wordt ingegaan op de gevolgen van de Notitie Grondexploitaties van de commissie BBV en wordt onder andere voorgesteld hoe om te gaan met de 10-jaarstermijn.

Voorstel om te besluiten

1. De volgende uitgangspunten voor het faseren van de risico's van het programma Grondbeleid vast te stellen:
    1. Algemene risico's betrekking hebbend op inkomsten worden gekoppeld aan de verwachte opbrengsten.
    2. Algemene risico's die betrekking hebben op de uitgaven worden gekoppeld aan de verwachte kosten.
    3. Risico's die gevolgen hebben voor zowel de kosten als de opbrengsten worden gerelateerd aan het totaal van de kosten en opbrengsten.
    4. Specifieke risico's voor bepaalde projectkosten of projectopbrengsten worden gekoppeld aan het verloop van die betreffende kosten of opbrengsten.
    5. Specifiek risico voor een specifieke gebeurtenis wordt gekoppeld aan de tijd dat het risico zich voor kan doen.
    6. Het risico van tegenvallende rente wordt geraamd over het niet gefinancierde deel.
    7. Voor de kleinere planexploitaties worden de risico's gecumuleerd en verdeeld over de gezamenlijke looptijd van deze projecten.
2. De volgende uitgangspunten betreffende de BBV wijzigingen voor het programma Grondbeleid vast te stellen:
    1. Voor een 2-tal planexploitaties (te weten Waalsprong, Compaq) een looptijd van de planexploitatie van meer dan 10 jaar te hanteren, en als

risicobeheersmaatregel vast te stellen het voortschrijdend niet indexeren van de opbrengsten in deze planexploitaties over de periode van meer dan 10 jaar.

Voorstel - Uitwerking kadernota risicomanagement BBV-10 jaars termijn . . .

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

In de raadsvergadering van 11 mei 2016 is de kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld en daarbij is onder andere de motie “nadere kaders’ aangenomen die door ons College overgenomen is. In deze motie wordt ons College opgeroepen om:

1. In een aparte notitie nader in te gaan op de gevolgen van de Notitie Grondexploitaties van de Commissie BBV (maart 2016) met name hoe het College voorstelt om te gaan met de 10-jaarstermijn.
2. De Raad voortaan twee keer per jaar (bij de Rekening en bij de begroting) een overzicht te geven van de geïnventariseerde risico’s en de waardering daarvan (zo nodig onder geheimhouding).
3. Nadere kaders te ontwikkelen voor het ‘in de tijd uitzetten’ van risico’s.

In dit voorstel werken wij punt drie en punt een van deze motie verder uit: nadere kaders ontwikkelen voor het ‘in de tijd uitzetten’ van risico’s en nader ingaan op de gevolgen van de Notitie Grondexploitaties van de commissie BBV.
Punt twee van de motie voeren wij uit (voor het eerst bij de stadsbegroting 2017-2020).

1.1 Relatie met programma

Het programma Grondbeleid bevat onder andere de planexploitaties van de gemeente Nijmegen. Voor de uitwerking en realisatie van deze projecten worden risico’s gelopen.
In het programma Bestuur en Middelen is het weerstandsvermogen van de gemeente opgenomen. Hiermee kunnen de risico’s van de gemeente financieel worden opgevangen wanneer deze zich voor doen. De Notitie Grondexploitatie 2016 geeft richtlijnen voor de begrotingscyclus en de jaarverslaggeving en is van toepassing bij actief grondbeleid.

2 Doelstelling

Uitwerking en inkadering van de wijze waarop de risico’s in de tijd worden gezet binnen het programma Grondbeleid (planexploitaties). Voldoen aan de richtlijnen die de commissie BBV geeft voor het uitvoeren van actief grondbeleid.

3 Argumenten

Risico’s zijn de basis voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit van de gemeente Nijmegen. Anders dan voorheen gaan we bij de risico’s verbonden aan het programma Grondbeleid rekening houden met het tijdstip waarop een risico zich voor kan doen.
Hieronder (A) werken wij de kaderstelling uit voor het faseren van risico’s van het programma Grondbeleid. Daarna wordt ingegaan op de richtlijnen van de commissie BBV uit de Notitie Grondexploitaties 2016 (B).

A.
Allereerst gaan wij in op de wijze van risicomanagement.
In Nijmegen werken we met actief risicomanagement volgens de onderstaande cyclus:

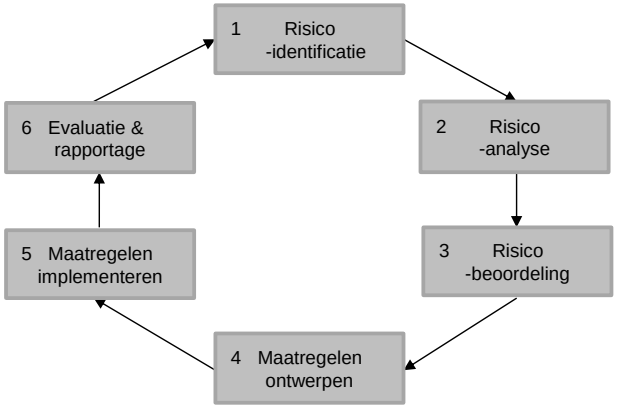

In de risicomanagementcyclus worden risico's op een gestructureerde wijze ingeschat per planexploitatie/deelneming . Hiervoor vinden analyses plaats van mogelijke afwijkende ontwikkelingen en welke effecten daarmee gepaard kunnen gaan. Dit kunnen afwijkingen zijn ten opzicht van de uitgangspunten in de grex met een effect op bijvoorbeeld tijd, kosten of opbrengsten.
Hierbij wordt een analyse gemaakt van de kans dat een risico optreedt en het mogelijke effect (kans maal gevolg). Hierbij kunnen effecten optreden in een bandbreedte.

We hanteren voor het berekenen van het risicoprofiel een Monte-Carlosimulatie of eventueel andere geaccepteerde methode zoals een risico-matrix per GREX; de methode is afhankelijk van het karakter en de complexiteit van de planexploitatie. Per project of planexploitatie ontstaat zo een risicoprofiel.
Naast de risicoanalyse wordt gekeken hoe de risico's beheerst kunnen worden om te voorkomen dat risico's optreden dan wel de gevolgen te beperken (zie cyclus).

Risico's binnen het programma Grondbeleid (planexploitaties) doen zich in de regel voor over gehele duur van de planexploitatie en hebben veelal een scope die de duur van de meerjarenbegroting overschrijdt. Dit is reden geweest om risico's in de tijd uit te zetten en risico's op te nemen op het moment waarop we verwachten dat ze zich voor kunnen doen. Hierbij wordt rekening gehouden met prijspeilontwikkeling door verdiscontering met de rentevoet van de planexploitatie.
Met de besluitvorming over de Kadernota risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen zijn voorgaande uitgangspunten vastgesteld. Hieronder gaan wij in op de nadere operationalisering van het in de tijd uitzetten van risico's.

De risico's worden per planexploitatie gefaseerd. Uitgangspunt hierbij is de actuele planexploitatie.
Er is een onderscheid te maken of een risico tijdgebonden is of zich in op elk moment gedurende de gehele looptijd van een project voor kan doen. Een voorbeeld van dit laatste zijn risico's op het gebied van indexering van kosten en/of opbrengsten. Project specifieke risico's kunnen zich alleen op een bepaald moment voordoen; het moment waarop dat project op dat specifieke punt wordt voorbereid of uitgevoerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de risico's bij de realisatie van een brug.
Hieronder is dit verder uitgewerkt:

1. Algemene risico's betrekking hebbend op inkomsten worden gekoppeld aan de verwachte opbrengsten.

Voorbeeld: in de opbrengstenraming is opgenomen dat 2% opbrengststijging (door de Raad vastgestelde parameter) verwacht wordt. Er wordt een risico opgenomen van een tegenvallende indexatie. Dit risico wordt dan naar rato verdeeld over de jaren dat de inkomsten van het project geraamd zijn.
In onderstaande grafiek is dit gevisualiseerd met het rode gedeelte.

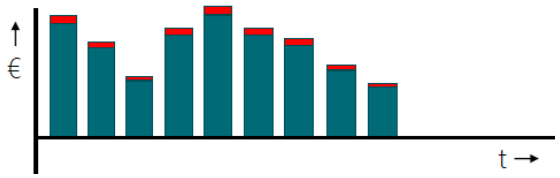

2. Algemene risico's die betrekking hebben op de uitgaven worden gekoppeld aan de verwachte kosten.

Voorbeeld: in de kostenraming wordt opgenomen dat er rekening wordt gehouden met een prijsstijging van 2% (door de Raad vastgestelde parameter). Er wordt een risico opgenomen dat de prijzen niet elk jaar met 2% maar bijvoorbeeld met 4% stijgen. Dit risico wordt dan naar rato verdeeld over de jaren dat de nog te maken de kosten zijn geraamd. Dit is gevisualiseerd in de volgende grafiek (rode gedeelte).

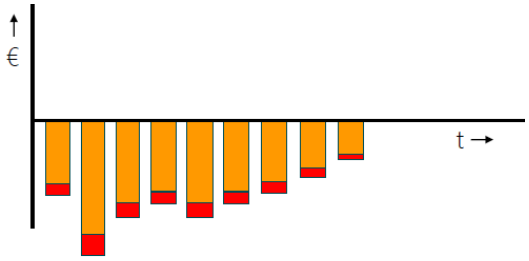

3. Risico's die gevolgen hebben voor zowel de kosten als de opbrengsten worden gerelateerd aan het totaal van de kosten en opbrengsten.

Voorbeeld: het risico dat een plan vertraagd wordt door bijvoorbeeld een tegenvallend milieuonderzoek of bestemmingsplanprocedure. Dit zorgt er voor dat de reeks van kosten en opbrengsten doorschuift; de doorlooptijd van het project neemt toe. Er ontstaan daardoor extra rentekosten omdat de opbrengsten later worden gerealiseerd en extra plankosten. Deze risico's worden gekoppeld aan het totaal van de kosten en opbrengsten. Voor het verdelen van het risico in de tijd wordt het naar rato gerelateerd aan de verwachte kosten en opbrengsten van het project. Dit is gevisualiseerd in onderstaande grafiek (rode gedeelte).

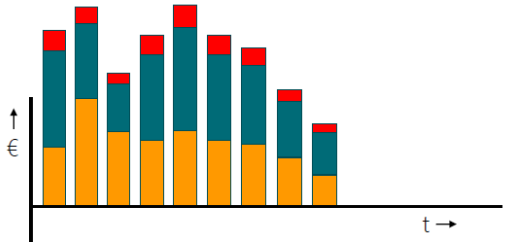

4. Specifieke risico's voor bepaalde projectkosten of projectopbrengsten worden gekoppeld aan het verloop van die betreffende kosten of opbrengsten.

Naast de onder de punten 1 t/m 3 genoemde algemene risico's zijn er specifieke risico's. Dit zijn risico's die zich voor kunnen doen bij een bepaalde activiteit (kosten) of opbrengst (grondverkoop bepaald type woning, specifieke projectsubsidie, etc). Dit risico doet zich dus niet voor bij alle kosten en opbrengsten maar bij specifieke onderdelen daarvan gedurende de looptijd.

Voorbeeld: het risico van vondsten in de bodem en daarmee hogere kosten archeologie, wordt gekoppeld aan de raming van de nog te maken kosten voor archeologie in de grex. Of

het risico dat de opbrengst van een geraamd type woonappartement tegenvalt. Dit is gevisualiseerd in onderstaande grafiek (rode gedeelte).

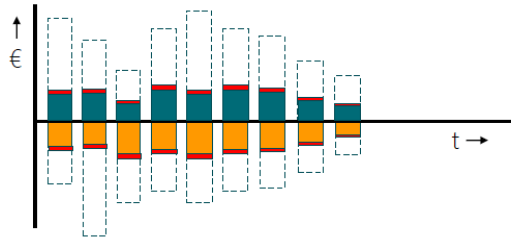

Het witte gedeelte van elke staaf in dit voorbeeld betreft de kosten/opbrengsten die niet gerelateerd zijn aan het specifieke risico.

5. Specifiek risico voor een specifieke gebeurtenis wordt gekoppeld aan de tijd dat het risico zich voor kan doen.

Voorbeeld: het aanbestedingsrisico op de aanleg van een tunnel kan niet eerder optreden dan wanneer de tunnel in de GREX is opgenomen. Een ander voorbeeld: het risico op het ontdekken van niet gesprongen explosieven kan zich niet eerder voordoen dan het moment waarop een bepaald gebiedsdeel bouwrijp wordt gemaakt. Dit is gevisualiseerd in onderstaande grafiek (rode gedeelte).

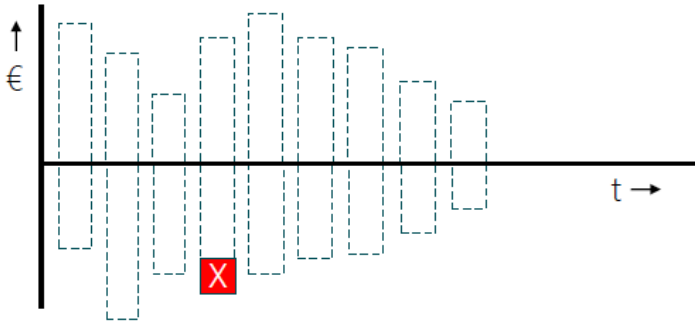

6. Het risico van tegenvallende rente wordt geraamd over het niet gefinancierde deel.

In de planexploitatie wordt gerekend met de gecontracteerde rente voor het deel waarover leningen zijn afgesloten (geen risico).. Voor zover geen leningen zijn afgesloten wordt in de planexploitatie gerekend met de gemeentelijke rekenrente. Hier kan een risico zitten dat de rente op het moment van aflopen van een bestaande lening is gestegen ten opzichte van de gemeentelijke rekenrente. Dit wordt dan meegenomen vanaf het tijdstip van omzetten van de bestaande lening over de financieringsbehoefte.

7. Voor de kleinere planexploitaties worden de risico's gecumuleerd en verdeeld over de gezamenlijke looptijd van deze projecten.

De fasering per planexploitatie wordt op boven omschreven wijze uitgevoerd voor de grote planexploitaties (ca. 10 planexploitaties). Hiermee wordt ca. 90/95% van het risico gefaseerd. Het is niet doelmatig om deze werkwijze voor alle planexploitaties te hanteren. Dit vergt namelijk een grote aanvullende inspanning terwijl het gaat om 5% tot 10% van het risicoprofiel van het programma grondbeleid.
Voor de kleinere projecten (in het algemeen omzet kleiner dan € 10 miljoen, looptijd in de regel ongeveer 5 jaar) vindt daarom wel op projectniveau de risicoanalyse plaats maar wordt de fasering uitgevoerd door uit te gaan van het totaal van deze kleinere projecten.
De overige risico)s in de kleine planexploitaties worden daarom gecumuleerd en verdeeld over de resterende looptijd (in de praktijk vaak een periode van vier tot vijf jaar).

Samengevat de uitgangspunten voor het faseren van de risico's van het programma Grondbeleid:

1. Algemene risico's betrekking hebbend op inkomsten worden gekoppeld aan de verwachte opbrengsten.
2. Algemene risico's die betrekking hebben op de uitgaven worden gekoppeld aan de verwachte kosten.
3. Risico's die gevolgen hebben voor zowel de kosten als de opbrengsten worden gerelateerd aan het totaal van de kosten en opbrengsten.
4. Specifieke risico's voor bepaalde projectkosten of projectopbrengsten worden gekoppeld aan het verloop van die betreffende kosten of opbrengsten.
5. Specifiek risico voor een specifieke gebeurtenis wordt gekoppeld aan de tijd dat het risico zich voor kan doen.
6. Het risico van tegenvallende rente wordt geraamd over het niet gefinancierde deel
7. Voor de kleinere planexploitaties worden de risico's gecumuleerd en verdeeld over de gezamenlijke looptijd van deze projecten.

Voorstel - Uitwerking kadernota risicomanagement BBV-10 jaars termijn . . .

B.
Aanleiding voor de herziening van de Notitie Grondexploitaties is het in 2014 gepubliceerde rapport van de AdviesCommissie vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten en de mogelijkheid dat gemeentes vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig kunnen zijn.
In de Notitie wordt onderscheid gemaakt tussen stellige uitspraken en aanbevelingen.
Met stellige uitspraken geeft de Commissie een interpretatie van de regelgeving die leidend is, bij aanbevelingen gaat het om uitspraken die 'steun en richting geven aan de praktijk'.
Voor de gemeente Nijmegen zijn de volgende stellige uitspraken van belang:

1. Startpunt van de Bouwgrond in exploitatie(BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting.
2. Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken mag de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar bedragen.
3. Jaarlijks zal een herziening van de grondexploitatiebegroting moeten plaatsvinden.
4. Voor de kosten die aan BIE kunnen worden gerekend tot de vervaardigingskosten als bedoeld in artikel 63, 3^{e} lid BBV, wordt aangesloten op de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening.
5. De toegestane toe te rekenen rente aan BIE moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen.
6. De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties wordt voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone.

Deze uitspraken worden vertaald naar de Kadernota Grondbeleid en het VGP. Voor dit moment is besluitvorming over het volgende nodig:

Ad 2. Looptijd van een grondexploitatie beperken tot 10 jaar
De commissie BBV stelt dat, om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken**,** de grondexploitatie in beginsel geen langere voortschrijdende termijn dan 10 jaar mag beslaan. Overwegingen hierbij zijn een efficiënte bedrijfsvoering en een juiste waardering en resultaatbepaling.
("Een toenemende looptijd van grondexploitaties betekent een toenemende onzekerheid ten aanzien van de haalbaarheid van begrote opbrengsten en een toenemend risico op kostenoverschrijdingen.")
Deze 10 jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden bezien en waar gemotiveerd kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risico-beperkende maatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren.

In Nijmegen zijn er twee lopende planexploitaties die een looptijd hebben langer dan 10 jaar. Het gaat om de planexploitaties Waalsprong en Nieuwe Dukenburgseweg/Compaq.

De planexploitatie Waalsprong betreft ontwikkeling van een totaal stadsdeel, deze ontwikkeling stopt niet met 10 jaar. Voor een evenwichtige ontwikkeling en afstemming is het noodzakelijk om de gehele stadsdeelontwikkeling in beeld te houden.

Voor Compaq geldt dat de geplande bedrijventerreinen onderdeel uitmaken van de totale programmering en fasering van bedrijventerreinen in Nijmegen.

In de notitie Grondexploitaties 2016 (BBV) wordt een aantal beheersmaatregelen genoemd. Een daarvan is het niet rekenen met een indexering op de opbrengsten die verder liggen dan 10 jaar. Als beheersmaatregel wordt voorgesteld om deze beheersmaatregel over te nemen en niet te rekenen met een indexering op de opbrengsten die verder liggen dan 10 jaar.

Deze maatregel heeft alleen financieel effect voor de planexploitatie Waalsprong. Bij de planexploitatie Nieuwe Dukenburgseweg/Compaq wordt nu al niet gerekend met een indexering op de opbrengsten.

De planexploitatie Waalfront heeft ook een looptijd van meer dan 10 jaar, echter deze wordt uitgevoerd door de verbonden partij Ontwikkelingsbedrijf Waalfront. De BBV regels zijn hierop niet van toepassing.

4 Klimaat
Dit voorstel heeft geen negatieve gevolgen voor het klimaat.

5 Risico's
Dit voorstel bevat geen specifieke risico's.

6 Financiën
Deze uitwerking van de kadernota Risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen heeft geen directe financiële gevolgen voor de begroting.
De financiële gevolgen van de Notitie Grondexploitaties worden onder meer veroorzaakt door het niet indexeren van opbrengsten die verder dan 10 jaar liggen. Dit heeft een nadelig effect van ruim € 4 mln. Verder hebben ook het alleen rekenen van rente over het vreemd vermogen en de disconteringsvoet van 2% financieel effect. Dit effect is ruim € 11 mln positief. Het saldo van € 7 mln. is in de begroting opgenomen als verwachting in de saldireserve.

7 Participatie en Communicatie
Over dit voorstel communiceren wij op de gebruikelijke manier.

8 Uitvoering en evaluatie
De opgenomen uitgangspunten zullen leidend zijn voor hoe risico's binnen het programma Grondbeleid (planexploitaties) gefaseerd gaan worden. Conform de bespreking in de auditcommissie op 7 juli 2016 zijn deze ook gehanteerd bij de voorbereiding van de stadsbegroting 2017-2020.

De stellige uitspraken van de Commissie BBV die vastgelegd zijn in de Notitie

Grondexploitaties 2016 worden toegepast vanaf de eerstvolgende VGP en worden verwerkt in de Stadsrekening 2016.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

17. Raadsvoorstel Uitwerking kadernota risicomanagement – BBV – 10 jaars termijn planexploitaties (109/2016)

Raadsvoorstel d.d. 27 september 2016

1. De volgende uitgangspunten voor het faseren van de risico's van het programma Grondbeleid vast te stellen:
   1. Algemene risico's betrekking hebbend op inkomsten worden gekoppeld aan de verwachte opbrengsten.
   2. Algemene risico's die betrekking hebben op de uitgaven worden gekoppeld aan de verwachte kosten.
   3. Risico's die gevolgen hebben voor zowel de kosten als de opbrengsten worden gerelateerd aan het totaal van de kosten en opbrengsten.
   4. Specifieke risico's voor bepaalde projectkosten of projectopbrengsten worden gekoppeld aan het verloop van die betreffende kosten of opbrengsten.
   5. Specifiek risico voor een specifieke gebeurtenis wordt gekoppeld aan de tijd dat het risico zich voor kan doen.
   6. Het risico van tegenvallende rente wordt geraamd over het niet gefinancierde deel.
   7. Voor de kleinere planexploitaties worden de risico's gecumuleerd en verdeeld over de gezamenlijke looptijd van deze projecten.

2. De volgende uitgangspunten betreffende de BBV wijzigingen voor het programma Grondbeleid vast te stellen:
   1. Voor een 2-tal planexploitaties (te weten Waalsprong, Compaq) een looptijd van de planexploitatie van meer dan 10 jaar te hanteren, en als 12 oktober 2016 / 109/2016 risicobeheersmaatregel vast te stellen het voortschrijdend niet indexeren van de opbrengsten in deze planexploitaties over de periode van meer dan 10 jaar.

Raadsbesluit d.d. 16 november 2016

Voor	*35*	SP, GroenLinks, D66, PvdA, CDA, Stadspartij DNF, Gewoon Nijmegen, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen	3	VVD

Voorstel aanvaard

Stadhuis, K
Korte Nieu
6511 PP Nijmegen
T (024) 329 23 67
E fractie@pvda.nijmegen.nl
W www.pvda-nijmegen.nl

Motie: Nadere kaders

Raadsvergadering: 11 mei 2016
Agendapunt 11: Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen

De Raad van de Gemeente Nijmegen, in vergadering bijeen op woensdag 11 mei 2016,

Overwegende dat:
- Het college aan de Raad voorstelt een nieuwe Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen vast te stellen;
- De Commissie BBV in maart 2016 een Notitie Grondexploitaties heeft gepubliceerd, waarin de uitspraak wordt gedaan dat grondexploitaties in de regel niet langer dan 10 jaar duren;
- De Auditcommissie in haar adviesbrief d.d. 10 mei 2016 diverse aanbevelingen doet aan de Gemeenteraad;

Spreekt uit:

- De adviezen uit de brief van de Auditcommissie d.d. 10 mei 2016 over te nemen

En roept derhalve het college op om:

- In een aparte notitie nader in te gaan op de gevolgen van de Notitie Grondexploitaties van de Commissie BBV (maart 2016), met name hoe het college voorstelt om te gaan met de 10-jaarstermijn.
- De Raad voortaan twee keer per jaar (bij de Rekening en bij de Begroting) een overzicht te geven van de geïnventariseerde risico's en de waardering daarvan (zo nodig onder geheimhouding).
- Nadere kaders te ontwikkelen voor het 'in de tijd uitzetten' van risico's.

PvdA	*GroenLinks*	*D66*	*CDA*	*SP*
R.S. Zwart	B. Friesen	P. Jetten	M.T. Buck	

VSP	*VVD*	*GN*	*DNF*	*Liberaal Nijmegen*

(5) voor: 33
tegen: 0
wanneer aanvaard

Voorstel - Tariefverhoging bouwleges

Voorstel aan de Raad

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
16 november 2016 / 118/2016

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
Tariefverhoging bouwleges

Programma
Stedelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder
B. Velthuis

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
1 november 2016

Samenvatting
Het programma Stedelijke Ontwikkeling, waar de taken voor vergunningverlening, handhaving en toezicht een groot deel van uitmaken, heeft te maken met een taakstelling die voortkomt uit de terugloop van bouwleges. Wij hebben op een aantal manieren bijgestuurd om baten en lasten met elkaar in balans te brengen. Zo heeft er o.a. een kostenreductie plaatsgevonden bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) die deze taken voor ons uitvoert en bij de gemeente en is bij de zomernota 2016 besloten om structureel een bedrag van € 500.000 aan het programma toe te voegen. Om het restant van het tekort op te lossen, stellen wij voor om te besluiten tot een verhoging van het bouwlegestarief en de legesverordening 2017 en de begroting 2017 hierop aan te passen.

Voorstel om te besluiten

1. De bouwleges in 2017 vast te stellen op 2,6 % van de bouwsom en de legesverordening hierop aan te passen;
2. Met de verwachte meeropbrengsten de resterende taakstelling van € 570.000 binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling, product Vergunningverlening bouwen, in te vullen;
3. Bijgaande begrotingswijziging BW-01536 vast te stellen.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Sandra Ruta, 9139, s.ruta@nijmegen.nl

Voorstel - Tariefverhoging bouwleges

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding
Het programma Stedelijke Ontwikkeling, waar de taken voor vergunningverlening, handhaving en toezicht een groot deel van uitmaken, heeft te maken met een taakstelling die voortkomt uit de terugloop van bouwleges. Uw raad heeft hiertoe besloten bij de Stadsbegroting 2014-2017. Deze taakstelling bedroeg € 1,4 miljoen structureel. Deze taken zijn grotendeels belegd bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN).
Bij de besluitvorming over de zomernota 2016 hebben we vastgesteld dat van deze taakstelling ruim € 300.000 kan worden ingevuld. Tevens is toen een bedrag van € 500.000 afgeboekt vanwege onhaalbaarheid. Vervolgens resteert er een structurele opgave van € 570.000. Dit bedrag willen wij realiseren door een tariefverhoging van de bouwleges. In dit voorstel leggen wij u hiervoor besluitvorming voor.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader
Dit voorstel gaat over de financiering van de bouwtaken die vanuit de WABO door de ODRN in onze opdracht worden uitgevoerd. De ODRN doet dit conform het handhavingsbeleid fysieke veiligheid, dat we recentelijk hebben vastgesteld. Verder hanteren wij het principe van kostendekkendheid als uitgangspunt voor de taken die samenhangen met leges.

1.2 Relatie met programma
De opdrachtverstrekking aan de ODRN voor de bouwtaken valt onder het programma Stedelijke Ontwikkeling. De legesverordening valt onder het programma Bestuur en Middelen.

2 Doelstelling
Met dit voorstel beogen wij een zoveel mogelijk kostendekkende uitvoering van de bouwtaken conform het vastgestelde beleid.

3 Argumenten

Huidige situatie
Op dit moment bedragen de begrote bouwlegesinkomsten binnen het product Vergunningverlening bouwen (binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling) € 4,5 miljoen. In 2015 hebben we € 4,4 miljoen aan bouwlegesopbrengsten gerealiseerd. Voor 2016 verwachten we dat deze inkomsten richting de € 5 miljoen gaan. Deze cijfers tonen aan dat de bouwlegesinkomsten fluctueren; een aantal grote bouwaanvragen meer of minder zorgen ervoor dat de leges flink hoger of lager kunnen uitvallen in een boekjaar (zie ook de toelichting hieronder bij het kopje kruissubsidiëring). De bouwlegesinkomsten bestaan uit de volgende onderdelen (gebaseerd op de huidige begrote bouwlegesinkomsten):

Basissituatie	Bedrag	% leges
Bouwleges (tarief gerelateerd aan bouwsom)	€ 4.000.000	89%
Welstand	€ 300.000	7%
Overige leges	€ 200.000	4%
Totaal	**€ 4.500.000**	**100%**

Raadsvoorstel

Voorstel - Tariefverhoging bouwleges

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
2

Het verhogen van het bouwlegestarief gerelateerd aan de bouwsom, heeft het meeste effect op de legesinkomsten en daarom richten we ons voor het invullen van de resterende structurele opgave op dit onderdeel van de legesverordening. Het huidige tarief bedraagt 2,4% van de bouwsom. Ons welstandstarief is ook gerelateerd aan de bouwsom en bedraagt 0,36% (met een minimum- en maximumbedrag). Hieronder zijn de tarieven van de gemeente Nijmegen in relatie tot andere gemeenten weergegeven op basis van de jaarlijkse benchmark van de Vereniging Eigen Huis (VEH). Dit zijn de tarieven inclusief welstand.

Gemeente obv 2016	% bouwsom € 10.000	% bouwsom € 130.000
Nijmegen	2,84 %	2,76 %
Arnhem	2,47 %	2,47 %
Den Bosch	3,15 %	2,86 %
Berg en Dal	2,77 %	2,49 %
Beuningen	4,18 %	2,79 %
Wijchen	2,84 %	2,55 %
Heumen	2,48 %	2,19 %

We kunnen uit bovenstaande tabel opmaken dat we regionaal gezien op dit moment een redelijk gemiddeld tarief hanteren. Landelijk staan we voor bouwaanvragen met een bouwsom van € 10.000 op plek 301 en voor bouwaanvragen met een bouwsom van € 130.000 op plek 190 (van de 390 gemeenten met plek 1 voor de duurste gemeente).

Kruissubsidiëring
Bij de bouwleges is kruissubsidiëring gebruikelijk: de grote bouwaanvragen betalen voor de kleinere. Zo maken de kleinere bouwaanvragen (met een bouwsom van tot € 500.000) ongeveer 90% van onze werkvoorraad uit en leveren ‘maar’ 20% van onze bouwlegesinkomsten op. De grotere bouwaanvragen (bouwsom boven de € 500.000) zijn minder dan 10% van onze werkvoorraad, maar leveren wel rond de 80% van onze bouwlegesinkomsten op. Door deze kruissubsidiëring zijn de bouwlegesinkomsten dus in grote mate afhankelijk van een relatief klein aantal grotere bouwaanvragen. Dit maakt deze inkomsten kwetsbaar, lastig vooraf te voorspellen en zorgt voor schommelingen over de jaren heen (als er een grote bouwaanvraag extra is of juist wegvalt). Overigens hanteren alle gemeenten dit systeem, omdat, uitgaande van een zo hoog mogelijke kostendekkendheid, anders de kleine verbouwingen onbetaalbaar worden.

Kostendekkendheid
Een onderwerp dat nauw samenhangt met een tariefverhoging, is de kostendekkendheid van de bouwleges. Als we de resterende structurele opgave van € 570.000 invullen met een tariefverhoging en dus hogere bouwlegesopbrengsten, zitten we op een verwachte kostendekkendheid van rond de 90%[1]: 90% van de kosten worden dan dus gedekt door inkomsten. Als we deze resterende structurele opgave niet of niet geheel kunnen invullen, betekent dit dat de kostendekkendheid lager uitvalt (ongeveer 75%). Het streven is altijd 100% kostendekkendheid geweest, maar door diverse ontwikkelingen waar we in de voorbereidingen voor de zomernota ook op ingezoomd hebben (o.a. meer vergunningvrij bouwen en minder grote

[1] De kostendekkendheid wordt berekend op basis van de primitieve begroting. Het geeft de verhouding tussen de toe te rekenen kosten (hier valt bijvoorbeeld ook BTW onder) en begrote legesopbrengsten. De genoemde percentages vormen hierbij een benadering.

Voorstel - Tariefverhoging bouwleges

projecten) blijkt dit de laatste jaren niet haalbaar voor de leges binnen titel 2 (Wabo-vergunningen).

Voorstel algemene tariefverhoging
Om de resterende taakstelling binnen het product Vergunningverlening bouwen in te vullen, stellen wij voor het bouwlegestarief te verhogen van 2,4% naar 2,6%. Ons totale bouwlegestarief (inclusief welstand, zoals hierboven in de tabel van VEH weergegeven) komt dan voor bouwaanvragen met een bouwsom van € 10.000 uit op 3,04% en voor bouwaanvragen met een bouwsom van € 130.000 op 2,96%. Dit betekent een verhoging van ons tarief met ongeveer 8%. Uitgaande van de benchmark van de VEH stijgen we voor bouwaanvragen van € 10.000 van plek 301 naar 259 en voor bouwaanvragen van € 130.000 van plek 190 naar 156.
Onder het kopje financiën zijn de financiële effecten van deze tariefverhoging op onze begroting nader uitgewerkt.

4 Klimaat
Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het klimaat.

5 Risico's

Effect tariefverhoging
Uit de tariefvergelijking blijkt dat we ook met een tariefverhoging van de bouwleges naar 2,6% niet uit de pas lopen met andere vergelijkbare gemeenten en met gemeenten in onze omgeving. Niet uit te sluiten valt echter dat er enig effect is van de prijs op het aantal aangevraagde bouwvergunningen. Het spreekt vanzelf dat we dit zullen monitoren.

Kostendekkendheid
Een tweede risico betreft de kostendekkendheid van de leges. We zien de laatste jaren een daling van de legesinkomsten, omdat er meer vergunningvrij wordt gebouwd en er minder grote projecten zijn (hier komt ook de taakstelling uit voort). In 2016 zien we een (voorlopig) herstel van de markt. Met de voorgestelde tariefverhoging voor 2017 ligt ons kostendekkendheidspercentage rond de 90% (90% van de kosten dekken we met legesopbrengsten). Als de legesinkomsten fors hoger uitvallen dan nu verwacht, kan de tariefverhoging leiden tot meer opbrengsten dan kosten en lopen we (beperkt) juridisch risico waar we op bij zullen moeten sturen. We zullen de legesinkomsten moeten blijven monitoren om het niveau van de begrote bouwlegesinkomsten te toetsen en hoe de kostendekkendheid zicht ontwikkelt.

Nieuwe wetgeving
Een derde risico speelt meer op de lange termijn. Het is in het licht van de Omgevingswet (geplande invoering 2019) onzeker of de systematiek van legesheffing nog lang stand houdt. Wellicht zal er na de inwerkingtreding van de Omgevingswet landelijk voor een andere financieringswijze gekozen worden. Omdat we daar nu nog geen zekerheid over hebben (signalen spreken elkaar tegen), achten we dit geen reden om nu niet voor een tariefverhoging te kiezen.

Voorstel - Tariefverhoging bouwleges

Vervolgvel
4

6 Financiën
De resterende structurele taakstelling bedraagt op dit moment € 570.000. Zoals eerder aangegeven zijn de bouwlegesinkomsten lastig te ramen vanwege de schommelingen over de jaren heen die samenhangen met de grotere bouwaanvragen. De werkelijke meeropbrengsten zijn dus sterk afhankelijk van het type bouwaanvragen dat binnenkomt en de stabiliteit van de aantallen. Op basis van de legesinkomsten van de afgelopen jaren en het lopende jaar verwachten we met de voorgestelde tariefverhoging de resterende taakstelling van € 570.000 binnen het product Vergunningverlening bouwen te kunnen invullen. De geraamde jaarlijkse bouwlegesopbrengsten bedragen dan € 5,1 miljoen (tegenover € 4,5 miljoen nu). Bij de zomernota 2017 zullen we rapporteren over de voortgang en we blijven de bouwlegesinkomsten monitoren.

7 Participatie en Communicatie
Over dit voorstel wordt op de normale wijze gecommuniceerd.

8 Uitvoering en evaluatie
Indien uw raad dit voorstel vaststelt, zullen wij in de legesverordening 2017 het tarief voor bouwvergunningen aanpassen. De legesverordening wordt in december 2016 aan uw raad ter besluitvorming voorgelegd. In de loop van 2017 monitoren wij, voor zover mogelijk, de effecten van de tariefverhoging op het aantal aanvragen bouwvergunningen en de hoogte van de bouwlegesopbrengsten. We zullen hierover rapporteren op de gebruikelijke momenten, het eerstvolgende moment hiervoor is de zomernota 2017.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

Bijlage(n): Begrotingswijziging 01536

Voorstel - Tariefverhoging bouwleges

18. Raadsvoorstel Tariefverhoging bouwleges (118/2016)

Raadsvoorstel d.d. 1 november 2016
1. De bouwleges in 2017 vast te stellen op 2,6 % van de bouwsom en de legesverordening hierop aan te passen;
2. Met de verwachte meeropbrengsten de resterende taakstelling van € 570.000 binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling, product Vergunningverlening bouwen, in te vullen;
3. Bijgaande begrotingswijziging BW-01536 vast te stellen.

Raadsbesluit d.d. 16 november 2016
Conform besloten

Aanleveren begrotingswijziging

Steller	Anja Arts / Leo Peters
BW	BW-01536 Tariefverho **Let op, lees eerst de WERKINSTRUCTIE die op het intranet staat.**
Soort wijziging	Begrotingswijziging
Soort besluit	BESL-RAAD
Besluitperiode	201610
Omschrijving	Tariefverhoging bouw

Verrekeningen debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Verrekeningen credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed
Totaal debet	0,00	570.000,00	570.000,00	570.000,00	570.000,00
Totaal credit	0,00	570.000,00	570.000,00	570.000,00	570.000,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed

kpl / product	product specificatie	kosten-soort	wijk	functie	Deb / Cred	2016	2017	2018	2019	2020	Omschrijving
Soort mutatie							MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MV Meerjr.var.	MS Meerjr.strc.	
Document soort							WYZ-MV	WYZ-MV	WYZ-MV	WYZ-MS	
61324	D	40000	D		D		570.000,00	570.000,00	570.000,00	570.000,00	Verhoging tarief leges 83022
61324	D	83022	D		C		570.000,00	570.000,00	570.000,00	570.000,00	Verhoging tarief leges 40000

Brief aan de raad - WijzeR en BC Kwetsbaar '70

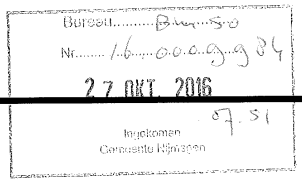

Nijkamp, Michiel PI60

Van: WijzeR <wijzer@bridgelesnijmegen.nl>
Verzonden: woensdag 26 oktober 2016 16:32
Aan: DocInfo
CC: Jan Janssens Voorzitter BC Kwetsbaar'70; 'huub hilgers privé'
Onderwerp: gemeenteraad-> huur wijkgebouw ivm clubbridge

Geachte raad
3 van de 8 Nijmeegse bridgeclubs die bij de NBB aangesloten zijn hebben in de loop van 2016 een brief van u (gemeente Nijmegen) ontvangen met betrekking tot de huur (verlaten nul tarief) van de door hen gebruikte ruimte binnen het wijkgebouw.
De overige 5 bij de NBB aangesloten clubs hebben niets gehoord.
Wij vragen ons af of er (op de korte termijn) beleidswijziging(en) op komst zijn met betrekking tot het verlenen van het nul-tarief aan bridgeclubs.

Namens WijzeR en BC Kwetsbaar'70
Huub Hilgers
Voorzitter Passageclub WijzeR
Ubbergseweg 126+6522 KL Nijmegen

Brief aan de raad - Heider - Bezwaar besluit Hulp bij het Huishouden

reg.nr.: 16.0009686 B1
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
18 OKT. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

Van: helmuth heider [mailto:winnie-helmuth-bali@hotmail.com]
Verzonden: donderdag 6 oktober 2016 14:27
Aan: Griffie
Onderwerp: bezwaar

Goedendag aanwezigen
Hierbij maak ik voor mijn client mevr SHGB Driessen woonend aan de Jadenstraat 125 t3 nijmegen.
Er is op 5-9-2016 een mederwerkster van Verian geweest voor de kantelgesprekken,ze hebben haar verteld dat de gemeente moet bezuinigen
En verian minder geld daarvoor krijgt...dus mijn client wordt gekort...van 3 uur HH naar 2 uur HH...dit kan en mag toch niet zomaar,het wordt cliënten door hun strot geduwd...ze raken in paniek...en als ze verian bellen afgesnauwd.....verian maakt hun eigen regels,doe hier iets aan aub,want het komt bij mij ook de spui gaten uit.....dit is mijn eerste client....maar er gaan er meer volgen.....mvg winnie heider medewerkster verian met een hart voor clienten

Brief aan de raad - Heider - Bezwaar besluit Hulp bij het Huishouden

[Uw naam] Meur. SHGB Driessen
[Uw straat] [Uw huisnummer] Jadestr 165
[Uw postcode] [Uw woonplaats] 6534 V.S. Nijmegen

Aan het college van B&W van Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Nijmegen, [datum]

Betreft: Bezwaar tegen het besluit van d.d. [datum van de brief] inzake huishoudelijke hulp

Geacht college van B&W,

Hierbij maak ik bezwaar tegen het besluit van [datum van de brief] met kenmerk [kenmerk invullen]. Een kopie van de brief heb ik als bijlage gevoegd.

Ik ben het niet eens met dit besluit vanwege de volgende redenen. [Schrijf hier waarom u het niet eens bent met de besluit.]

Tevens maak ik bezwaar tegen het feit dat ik geen formele beschikking heb ontvangen waarin het besluit tot de wijziging van het aantal uren beschreven staat.

Gelet op de hierboven genoemde bezwaren, verzoek ik u een nieuw besluit te nemen dat tegemoetkomt aan mijn bezwaren. Indien u niet tegemoet komt aan mijn bezwaren, stel ik het op prijs deze mondeling toe te lichten.

Hoogachtend, S Driessen

[Uw naam] SHGB Driessen

Bijlagen:
1) Kopie brief d.d. [datum brief invullen] met kenmerk [kenmerk brief invullen]
[2) Eventuele andere bijlagen]

Zorgovereenkomst Vérian Care & Clean B.V.

Vérian

Vérian Care & Clean B.V., gevestigd te Apeldoorn, en

de heer/mevrouw : SHGB Driessen
adres : Jadestraat 165
postcode + woonplaats : 6534 US Nijmegen

of diens zaakwaarnemer, verder te noemen de 'cliënt',
komen overeen dat Vérian Care & Clean B.V. aan de hierboven genoemde cliënt zorg zal verlenen onder de hierna te noemen condities.

De zorg wordt verleend op basis van de afspraken, geldende binnen de gemeente Nijmegen
Datum aanvang zorg : 10-10-2016
Datum einde zorg : 30-1-2021
Cliënt is akkoord, afhankelijk van de indicatie van de gemeente, met omvang en inhoud van de hulp bij aanvangsdatum:

week	uur
ca	2 uur per week

In overleg met de cliënt worden concrete werkafspraken gemaakt en vastgelegd in een werkplan. Het werkplan wordt opgenomen in de zorgmap die bij de cliënt thuis aanwezig is. Belangrijke wijzigingen worden schriftelijk vastgelegd in het werkplan.

Op deze overeenkomst zijn de werkafspraken van Vérian Care & Clean B.V. van toepassing. Dit houdt o.a. in dat de cliënt ermee instemt dat zijn/haar persoonsgegevens waar nodig kunnen worden verstrekt aan hulpverleners die direct betrokken zijn bij de hulpverlening aan de cliënt.

De Product Coördinator voor de cliënt bij Vérian Care & Clean B.V. is Hidde Egbers
Deze is te bereiken via de Vérian Zorglijn, telefoonnummer
(088) 126 3 126. Optie 2.

De cliënt en Vérian Care & Clean B.V. ontvangen beiden een ondertekend exemplaar van deze overeenkomst.

Plaats, datum : Nijmegen, 5 - 9 - 2016

Handtekening : Handtekening: [redacted]

Naam cliënt : S Driessen
(of zaakwaarnemer)

Naam Vertegenwoordiger Vérian Care & Clean B.V.: M. Beuting
Functie: projectmedewerker

origineel voor cliënt (gaat in zorgmap)
kopie (geel) voor Vérian Care & Clean B.V. (uploaden in Ons Administratie)

Vérian Care & Clean B.V.//Zorgovereenkomst/HH011 januari 2016

Brief aan de raad - Onderwijsraad - Advies Vakmanschap

reg.nr.: 16.0009893
proceverbaal:

INGEKOMEN
25 OKT. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.:
afgedaan:

B2

ONDERWIJS raad

Nassaulaan 6
2514 JS Den Haag

Telefoon: 070 310 00 00
Fax: 070 356 14 74
secretariaat@onderwijsraad.nl
www.onderwijsraad.nl

Ons kenmerk	Contactpersoon	Plaats/datum
	Drs. A. van der Rest	Den Haag, 13 oktober 2016
Uw kenmerk	Doorkiesnummer	Onderwerp
		Advies *Vakmanschap voortdurend in beweking*

Geachte relatie,

Met genoegen stuur ik u hierbij een exemplaar van het advies 'Vakmanschap voortdurend in beweging' dat de Onderwijsraad op 13 oktober jl. heeft gepubliceerd. Het advies is op verzoek van de Tweede Kamer geschreven en adresseert de aansluiting tussen het middelbaar beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt zowel voor het einde van initiële opleidingen als erna, via een leven lang leren.

Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt behoeft voortdurende aandacht. Ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt doen een groot beroep op de flexibiliteit en het lerend vermogen van mensen. De arbeidsmarktpositie en geringe scholingsdeelname in het kader van een leven lang leren maken vooral de positie van middelbaar opgeleiden zorgelijk. Daarom richt de raad zich in dit advies op het zogenoemde middensegment: de groep met een mbo diploma op niveau-2 of hoger.

Hoogwaardig vakmanschap moet voortdurend op peil worden gehouden: voltooiing van de initiële opleiding is daarvoor niet langer voldoende. Voor middelbaar opgeleiden is een leven lang leren extra van belang. Het is daarbij verstandig om al in de initiële opleiding een aanzet te geven voor latere deelname aan een leven lang leren.

De raad pleit in de eerste plaats voor een betere aansluiting tussen een brede doelstelling van leven lang leren en de arbeidsmarkt. De samenwerking tussen de verschillende partijen die daarvoor nodig is, kan het beste van de grond komen op regionaal niveau (regioregie). In de tweede plaats dient de aandacht voor een leven lang leren in het middelbaar beroepsonderwijs versterkt te worden. En ten derde is de raad voorstander van het hervormen van de Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen en het instellen van een persoonlijk budget voor postinitiële scholingsactiviteiten. Werknemers kunnen dit budget gebruiken voor het verbeteren van hun 'employability' in de huidige baan, maar kunnen het ook inzetten bij intersectorale mobiliteit of bij werkloosheid.

Ik hoop dat u het advies met belangstelling leest.

Met vriendelijke groet,

Drs. A. van der Rest
Secretaris/directeur

Advies

Vakmanschap voortdurend in beweging

Vakmanschap voortdurend in beweging

Verbeter de aansluiting tussen mbo, arbeidsmarkt en een leven lang leren

Colofon

De Onderwijsraad is een onafhankelijk adviescollege, opgericht in 1919. De raad adviseert, gevraagd en ongevraagd, over hoofdlijnen van het beleid en de wetgeving op het gebied van het onderwijs. Hij adviseert de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Economische Zaken. De Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal kunnen de raad ook om advies vragen. Gemeenten kunnen in speciale gevallen van lokaal onderwijsbeleid een beroep doen op de Onderwijsraad.

De raad gebruikt in zijn advisering verschillende (bijvoorbeeld onderwijskundige, economische en juridische) disciplinaire aspecten en verbindt deze met ontwikkelingen in de praktijk van het onderwijs. Ook de internationale dimensie van educatie in Nederland heeft steeds de aandacht.

De raad adviseert over een breed terrein van het onderwijs, dat wil zeggen van voorschoolse educatie tot aan postuniversitair onderwijs en bedrijfsopleidingen. De producten van de raad worden gepubliceerd in de vorm van adviezen, studies en verkenningen. Daarnaast initieert de raad seminars en websitediscussies over onderwerpen die van belang zijn voor het onderwijsbeleid.

Advies *Vakmanschap voortdurend in beweging*, uitgebracht aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Registratienummer: 20160211/1104, oktober 2016.

Uitgave van de Onderwijsraad, Den Haag, 2016.
ISBN 978-946121-055-5

Bestellingen van publicaties:

Onderwijsraad
Nassaulaan 6
2514 JS Den Haag
email: secretariaat@onderwijsraad.nl
telefoon: (070) 310 00 00 of via de website:
www.onderwijsraad.nl

Ontwerp en opmaak:
www.balyon.com

Drukwerk:
Drukkerij Excelsior, Den Haag

© Onderwijsraad, Den Haag.
Alle rechten voorbehouden. All rights reserved.

Brief aan de raad - Onderwijsraad - Advies Vakmanschap

ONDERWIJSRAAD

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Mevrouw drs. K. Arib
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Nassaulaan 6
2514 JS Den Haag

Telefoon: 070 310 00 00
Fax: 070 356 14 74
secretariaat@onderwijsraad.nl
www.onderwijsraad.nl

Ons kenmerk
20160211/1104

Contactpersoon

Plaats/datum
Den Haag, 13 oktober 2016

Uw kenmerk

Doorkiesnummer

Onderwerp
Advies *Vakmanschap voortdurend in beweging*

Mevrouw de Voorzitter,

U heeft de Onderwijsraad gevraagd advies uit te brengen over de aansluiting tussen het middelbaar beroepsonderwijs enerzijds en het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt anderzijds. U heeft de raad verzocht in dat advies aandacht te besteden aan zowel de initiële opleidingen als aan een leven lang leren.

Middelbaar opgeleiden zijn in toenemende mate kwetsbaar als het gaat om hun arbeidsmarktpositie en scholingsdeelname in het kader van een leven lang leren. Daarom heeft de raad ervoor gekozen om zich alleen te richten op het middelbaar beroepsonderwijs. De raad is van mening dat hoogwaardig vakmanschap voortdurend op peil moet worden gehouden; voltooiing van de initiële opleiding is daarvoor niet langer voldoende. Voor middelbaar opgeleiden is een leven lang leren van belang en de aanzet daartoe moet al in de initiële opleiding worden gegeven. Daartoe dient volgens de raad de inspanningsverplichting voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding in het middelbaar beroepsonderwijs op termijn verzwaard te worden tot een resultaatverplichting voor de student.

Bij een leven lang leren is volgens de raad aandacht nodig voor persoonlijke ontwikkelingsdoelen en voor werkgerelateerde doelen. Hoewel persoonlijke ontwikkeling ook een doel op zich is, hanteert de raad in dit advies de insteek dat het persoonlijke ontwikkelingsdoel de werkgerelateerde doelen versterkt. Door beide doelstellingen in combinatie na te streven, leren mensen hoe ze hun leven vorm kunnen geven en hun sociale netwerken kunnen opbouwen, maar ook hoe ze hun kennis en vaardigheden kunnen uitbreiden en kunnen participeren op de arbeidsmarkt. Om deze brede doelstelling van een leven lang leren goed vorm te kunnen geven, pleit de raad voor meer (regionale) samenhang in de aanpak én voor betrokkenheid van alle partijen: middelbaar opgeleiden zelf, werkgevers, onderwijsinstellingen en overheid.

Brief aan de raad - Onderwijsraad - Advies Vakmanschap

ONDERWIJS raad

Ons kenmerk
20160211/1104

Pagina
2/2

De raad adviseert regioregie meer te benutten, omdat dan beter kan worden ingespeeld op de specifieke behoeften van werknemers en de arbeidsmarkt in het kader van een leven lang leren. Dit voorkomt versnippering in aanbod, organisatie en financiering van onderwijs. Daarnaast identificeert de raad knelpunten in de huidige financieringsbronnen van een leven lang leren. De raad pleit voor het hervormen van de Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen en het instellen van een persoonlijk postinitieel scholingsbudget. Volgens hem verbetert het instellen van een persoonlijk, individueel budget de toegankelijkheid, kwaliteit en efficiëntie van scholing na het initiële onderwijs.

Met beleefde groet,

Prof. dr. H. Maassen van den Brink
Voorzitter

Drs. A. van der Rest
Secretaris

Inhoud

Samenvatting 7

1 Inleiding: aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt blijft aandacht vragen 9
1.1 Aanleiding: andere eisen aan werkenden maken lager- en middelbaar opgeleiden kwetsbaar op de arbeidsmarkt 9
1.2 Adviesvraag: hoe kan de aansluiting tussen mbo-onderwijs en arbeidsmarkt beter? 13

2 Scherp doel en aanpak van een leven lang leren aan 15
2.1 Een leven lang leren begint bij initiële opleidingen in het mbo 16
2.2 Een leven lang leren door middelbaar opgeleiden blijft achter 18
2.3 Persoonlijke ontwikkeling als doel kan deelname leven lang leren verbeteren 22
2.4 Beleid en financiering zijn te versnipperd voor de gewenste aanpak 23

3 Aanbeveling 1: versterk de regionale aanpak 26
3.1 Regioregie als standaard 26
3.2 Ga verder dan samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven 31

4 Aanbeveling 2: stimuleer en ondersteun eigen verantwoordelijkheid 35
4.1 Stimuleer eigen verantwoordelijkheid en zelfsturing bij middelbaar opgeleiden 35
4.2 Positioneer een leven lang leren in de onderwijskolom 36
4.3 Sluit aan bij de behoeften van middelbaar opgeleiden 37

5 Aanbeveling 3: zorg voor een persoonlijk postinitieel scholingsbudget 40

Afkortingen 44

Literatuur 45

Geraadpleegde deskundigen 50

Bijlage 1: kerncijfers middelbaar opgeleiden 51

Brief aan de raad - Onderwijsraad - Advies Vakmanschap

Samenvatting

Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt behoeft voortdurende aandacht. Ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt doen een groot beroep op de flexibiliteit en het lerend vermogen van mensen. De arbeidsmarktpositie en geringe scholingsdeelname in het kader van een leven lang leren maken vooral de positie van middelbaar opgeleiden zorgelijk. Daarom richt de raad zich in dit advies op het zogenoemde middensegment: de groep met een mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

Hoogwaardig vakmanschap moet voortdurend op peil worden gehouden: voltooiing van de initiële opleiding is daarvoor niet langer voldoende. Voor middelbaar opgeleiden is een leven lang leren extra van belang. Het is daarbij verstandig om al in de initiële opleiding een aanzet te geven voor latere deelname aan een leven lang leren.

Bij een leven lang leren is volgens de raad aandacht nodig voor persoonlijke ontwikkelingsdoelen en werkgerelateerde doelen. Hoewel persoonlijke ontwikkeling ook een doel op zich is, hanteert de raad in dit advies de insteek dat het persoonlijke ontwikkelingsdoel de werkgerelateerde doelen versterkt. Door beide doelstellingen in combinatie na te streven leren mensen hoe ze hun leven vorm kunnen geven en hun sociale netwerken kunnen opbouwen, maar ook hoe ze hun kennis en vaardigheden kunnen uitbreiden en kunnen participeren op de arbeidsmarkt. Om deze brede doelstelling van een leven lang leren goed vorm te kunnen geven en versnippering van beleid en financiering tegen te gaan, pleit de raad voor meer (regionale) samenhang in de aanpak én voor betrokkenheid van alle partijen: middelbaar opgeleiden zelf, werkgevers, onderwijsinstellingen en overheid. Daartoe doet de raad drie aanbevelingen.

Versterk de regionale aanpak
De raad adviseert regioregie meer te benutten voor verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in het kader van een leven lang leren, omdat dan beter kan worden ingespeeld op de specifieke behoeften van werknemers en arbeidsmarkt. Dit voorkomt versnippering in aanbod, organisatie en financiering van onderwijs. Daarbij is samenwerking tussen verschillende partijen nodig. De raad pleit voor een regierol van gemeenten en voor gedegen evaluatie en monitoring van beleidsmaatregelen en interventies op het gebied van leven lang leren.

Stimuleer en ondersteun eigen verantwoordelijkheid
De raad vindt het belangrijk dat middelbaar opgeleiden bewust gemaakt worden van de noodzaak van blijvend leren en dat zij zelf verantwoordelijkheid nemen voor leeractiviteiten in het kader hiervan. Zij moeten bij dit bewustwordingsproces en bij het leren zelf ondersteund worden. De raad pleit voor een positionering van een leven lang leren in de onderwijskolom. Al in het initiële onderwijs moet aandacht zijn voor de noodzaak van voortdurend leren en de ontwikkeling van zelfsturing. Daartoe dient volgens de raad de inspanningsverplichting van loopbaanoriëntatie en -begeleiding in het middelbaar beroepsonderwijs op termijn verzwaard te worden tot een resultaatsverplichting voor de student.

Zorg voor een persoonlijk postinitieel scholingsbudget
De raad identificeert twee knelpunten bij een onderdeel van de financiering van leven lang leren: de Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen (O&O-fondsen). Ten eerste zijn deze fondsen gericht op de eigen sector en vaak niet op sectoroverschrijdende mobiliteit. Ten tweede is de

besteding van de middelen in deze fondsen niet efficiënt geregeld. De raad pleit voor het hervormen van de O&O-fondsen en het instellen van een persoonlijk postinitieel scholingsbudget. De raad is van mening dat het rechtvaardig is wanneer werknemers de beschikking krijgen over de zelf opgebouwde reserves. Zij moeten de mogelijkheid hebben om deze opleidingsgelden te gebruiken voor opleidingen of cursussen die de 'employability' van de werknemer bevorderen in de huidige baan. Zij moeten deze opleidingsgelden echter ook in kunnen zetten bij intersectorale mobiliteit op de arbeidsmarkt of bij werkloosheid. Volgens de raad verbetert het instellen van een persoonlijk budget de toegankelijkheid, kwaliteit en efficiëntie van scholing na het initiële onderwijs.

Ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt doen een groot beroep op flexibiliteit en lerend vermogen. Vooral middelbaar opgeleiden zijn kwetsbaar door hun arbeidsmarktpositie en geringe scholingsdeelname in het kader van een leven lang leren. Dit advies richt zich op een betere aansluiting van het middelbaar beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt, zowel aan het einde van initiële opleidingen als erna, via een leven lang leren.

1 Inleiding: aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt blijft aandacht vragen

1.1 Aanleiding: andere eisen aan werkenden maken lager en middelbaar opgeleiden kwetsbaar op de arbeidsmarkt

Een van de belangrijkste ontwikkelingen waar het onderwijs mee te maken heeft, is de transformatie van de economie naar een kenniseconomie. Deze transformatie leidt onder andere tot diepgaande veranderingen op de arbeidsmarkt. Het is belangrijk dat het onderwijs jongeren goed voorbereidt op de toekomst als mens en burger en als werknemer en/of zelfstandige. Het onderwijs moet rekening houden met ontwikkelingen zoals technologisering, internationalisering, individualisering en flexibilisering van de arbeidsmarkt. De combinatie van deze ontwikkelingen maakt de samenleving en de arbeidsmarkt dynamischer en stelt andere én hogere eisen aan volwassenen, in het bijzonder aan lager en middelbaar opgeleiden.[1]

Bij technologisering gaat het om de opkomst van informatie- en communicatietechnologie en van het internet en alle toepassingen daarvan. De hoeveelheid beschikbare informatie groeit exponentieel en wordt voor meer mensen direct toegankelijk. Ook wordt deze informatie steeds sneller en op verschillende manieren uitgewisseld door de opkomst van nieuwe communicatiemogelijkheden. De technologisering heeft ook gevolgen voor de organisatie van het arbeidsproces. Veel routinematige processen worden geautomatiseerd en gerobotiseerd.[2] Technologische ontwikkelingen hebben bovendien een katalyserende werking voor internationalisering. Landen en culturen raken in toenemende mate met elkaar verknoopt. Geld- en handelsstromen krijgen, net als productieketens, een mondiaal karakter.[3] Zeker voor Nederland, als een klein land met een open economie, is internationalisering van grote invloed. Nederland zal zich moeten blijven ontwikkelen als een sterke en mondiaal concurrerende kennis- en diensteneconomie om ook in de toekomst de internationale positie en welvaart te kunnen handhaven. Voor het realiseren van deze ambitie zijn kennis en innovatie essentieel.[4]

1 Onderwijsraad, 2011; Theisens, 2014.
2 Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2015; Rathenau Instituut, 2015.
3 Onderwijsraad, 2016b; Ter Weel & Kok, 2013.
4 Onderwijsraad, 2014a.

Groter beroep op flexibiliteit en lerend vermogen van mensen

Technologisering en internationalisering zetten ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in gang die een steeds groter beroep doen op de flexibiliteit en het lerend vermogen van werknemers.[5] De OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) constateert dat werknemers, al dan niet uit vrije wil, vaker van baan of functie wisselen als gevolg van tijdelijke projecten en contracten, reorganisaties, en verdwijnende en opkomende vormen van werkgelegenheid.[6] Hierdoor worden loopbaancompetenties belangrijker. Het gaat dan bijvoorbeeld om het vermogen te kunnen netwerken, te reflecteren op motieven en kwaliteiten, onderzoek te doen naar mogelijkheden en keuzes te maken. Voltooiing van een initiële opleiding is hierdoor niet langer afdoende. Vaardigheden om steeds nieuwe informatie op te nemen (te blijven leren) en zich aan te passen aan veranderende omstandigheden worden belangrijker.[7]

Het is voor de hele beroepsbevolking van belang om bereid en bekwaam te zijn om gedurende de hele levensloop te blijven leren. Bijscholing is niet meer alleen voor degenen die 'hogerop' willen,[8] maar is ook nodig om bij te blijven in de baan die je al hebt. Voor productiewerk geldt dat veel routinematige taken verdwijnen, het productieproces complexer wordt en er meer en andere vaardigheden nodig zijn, zoals een groter probleemoplossend vermogen en sociale en communicatieve vaardigheden. In vrijwel alle beroepen is het vaker nodig om overleg te voeren en activiteiten op elkaar af te stemmen. Netwerken zijn een grotere rol gaan spelen op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Het vermogen tot samenwerken met veel verschillende partijen en mensen uit verschillende culturen wordt belangrijker.[9] Ook het kunnen omgaan met informatie- en communicatietechnologie is inmiddels voor vrijwel ieder beroep een vereiste geworden. Het gaat hierbij niet alleen om concrete toepassingen, maar vooral ook om het kunnen omgaan met informatie. Mensen moeten bijvoorbeeld weten hoe ze betrouwbare informatie kunnen selecteren. Het vermogen om kennis en vaardigheden op peil te houden en in nieuwe contexten toe te passen, wordt steeds belangrijker. Tot slot moeten mensen vaker dan voorheen hun eigen leer- en arbeidsloopbaan vormgeven en sturen. Dit grotere beroep op de benodigde zelfsturing sluit overigens aan bij de toegenomen individualisering. De vrijheid om het eigen leven vorm te geven, is groot. Daarbij ligt er meer nadruk op zelfontplooiing en eigen verantwoordelijkheid.[10]

Lager opgeleiden zijn kwetsbaar

De hogere eisen aan de kennis en vaardigheden van werkenden en de nadruk op zelfredzaamheid maken vooral lager opgeleiden kwetsbaar.[11] Zij hebben een slechtere positie op de arbeidsmarkt dan middelbaar en hoger opgeleiden. Ze zijn vaker werkloos, ontvangen vaker een lager loon, hebben een grotere baanonzekerheid en leven vaker in armoede dan de gemiddelde werkende. Ook nemen zij relatief weinig deel aan scholingsactiviteiten in het kader van een leven lang leren. Werkloosheid en armoede leiden niet alleen tot financiële problemen, maar hebben ook een negatieve invloed op het welbevinden. Eerder heeft de raad zich al gebogen over de kwetsbare positie van jongeren met mbo–niveau 1 of een lagere opleiding.[12]

5 Omgekeerd dragen technologisering en internationalisering ook bij aan de ontwikkeling van flexibiliteit en lerend vermogen van mensen.

6 Organisation for Economic Cooperation and Development, 2008.

7 Sociaal en Cultureel Planbureau, 2015.

8 Vergelijkbaar met het 'Red Queen Effect': je moet steeds harder rennen om op hetzelfde niveau te blijven.

9 Van de Werfhorst, 2009.

10 Van Beek & Doorten, 2009; Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2013.

11 Onder lager opgeleiden verstaat de raad in lijn met het advies *Over de drempel van postinitieel leren* (2012) mensen die geschoold zijn op mbo 1-niveau of lager, dus mensen zonder startkwalificatie.

12 Onderwijsraad, 2012, 2013.

Hoofdpunten adviezen van de Onderwijsraad over jongeren met mbo–niveau 1 of een lagere opleiding

Over de drempel van postinitieel leren (2012)
Om de positie van lager opgeleide volwassenen op de arbeidsmarkt en in de maatschappij te versterven doet de raad vier aanbevelingen om hen te stimuleren tot postinitieel leren.

- *Laat stimuleringsmaatregelen aansluiten bij specifieke behoeften lager opgeleiden*
  Begin laagdrempelig en maak gebruik van kleinschalige samenwerkingsverbanden. De dagelijkse werk- en leefomgeving van de potentiële deelnemer moet centraal staan.
- *Borg kwaliteit ervaringscertificaten*
  Ervaringscertificaten zijn behulpzaam bij het erkennen van informeel leren[13] en het stimuleren van postinitieel leren, maar de kwaliteit van evc (erkenning van verworven competenties) blijkt wisselend. Het toezicht op het erkenningsproces moet verscherpt worden.
- *Stel scherpe eisen aan aanbieders educatietrajecten*
  Er moeten heldere kwaliteitseisen opgesteld worden voor aanbieders van volwasseneneducatie. Hiermee wordt de kwaliteit geborgd en kunnen educatietrajecten beter op verschillende deelnemersvragen afgestemd worden.
- *Experimenteer met maatregelen en onderzoek hun werking en effectiviteit*
  De deelname aan postinitieel leren wordt te globaal gemeten om het succes van stimuleringsmaatregelen goed te kunnen beoordelen. In het bijzonder voor de heterogene groep van lager opgeleiden moet er op kleine schaal geëxperimenteerd worden met initiatieven die beloftevol zijn gebleken. Deze maatregelen moeten systematisch op hun effectiviteit worden onderzocht.

Meer kansen voor kwetsbare jongeren (2013)
De raad doet de volgende aanbevelingen om kwetsbare jongeren voor te bereiden op een zelfstandige en waardevolle positie op de arbeidsmarkt en in de samenleving:

- *Geef de entreeopleiding twee uitstroomprofielen*
  Er moet een tweede uitstroomprofiel komen in de entreeopleiding dat jongeren toeleidt naar de arbeidsmarkt. Hierin staat leren op de werkplek centraal, onder goede begeleiding.
- *Zorg voor meer flexibiliteit op stelselniveau*
  Sommige jongeren zijn wel in staat een startkwalificatie te halen, maar niet op de standaardmanier en niet binnen de standaardtermijn. Door meer flexibele routes aan te bieden naar de startkwalificatie, kan de uitval van deze groep beperkt worden.

Positie van middelbaar opgeleiden steeds zorgelijker

Maar ook de positie van de middelbaar opgeleiden[14] is zorgelijk waar het gaat om werkgelegenheid.[15] Er is sprake van polarisatie (zie onderstaand kader).[16] De werkgelegenheid en lonen groeien vooral aan de bovenkant van de arbeidsmarkt, maar ook aan de onderkant ontwikkelt de werkgelegenheid zich gunstig.[17] Dit gaat ten koste van het middensegment. De werkloosheid onder middelbaar opgeleiden is na de crisis sterker toegenomen dan die onder lager en hoger opgeleiden.[18] Het CPB (Centraal Planbureau) constateerde in 2012 dat de stijging van

13 Informeel leren: leren dat zich, min of meer spontaan, in contexten voordoet die niet expliciet rond leren georganiseerd zijn; Onderwijsraad, 2012, p.10.

14 Bijlage 1 bevat kerncijfers over middelbaar opgeleiden.

15 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2016; zie ook Kans e.a., 2016.

16 Bol & Van de Werfhorst, 2016; Van den Berge & Ter Weel, 2015; Van Dijk, 2016. Bol en Van de Werfhorst (2016) stellen ook dat gedurende de afgelopen twee decennia middelbare diploma's minder sterk linken naar een specifiek beroep, en dat dit voor een belangrijk gedeelte verklaard wordt door de polarisatie van de beroepenstructuur.

17 Centraal Planbureau & Sociaal en Cultureel Planbureau, 2015; Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2016; zie ook Smits & De Vries, 2015; Van den Berge & Ter Weel, 2015.

18 Sociaal en Cultureel Planbureau, 2015; Centraal Planbureau, 2015b. Het Centraal Planbureau stelt ook dat vooral studenten met een lager uitstroomniveau en bol-afgestudeerden geraakt zijn door de financiële crisis: 71% van de bbl 2-gediplomeerden uit 2011 was een jaar na afstuderen werkzaam, terwijl dit percentage nog 82% bedroeg voor het 2006-cohort. Voor bol 2-gediplomeerden is het percentage werkzaam zelfs gedaald van 54 naar 31% in deze periode.

de werkloosheid het sterkst is onder mensen met een gemiddeld opleidingsniveau[19] (veelal mbo'ers) en het CPB en het SCP (Sociaal en Cultureel Planbureau) meldden in 2015 dat sinds 2003 het werkloosheidspercentage van middelbaar opgeleiden geleidelijk richting dat van lager opgeleiden kruipt. Tot 2003 lagen de werkloosheidpercentages van middelbaar en hoger opgeleiden vrijwel gelijk en lagen beide een stuk onder die van lager opgeleiden.[20]

Oorzaken polarisatie op de arbeidsmarkt

Wat zijn mogelijke oorzaken voor de polarisatie op de arbeidsmarkt? Het CPB en het SCP leggen dit in hun publicatie over de onderkant van de arbeidsmarkt als volgt uit: "Computers zijn steeds beter in staat om routinematig werk van mensen over te nemen. Voorheen ging dit vooral om werk aan de lopende band, tegenwoordig in toenemende mate om routinematige administratieve werkzaamheden. Middelbaar opgeleiden vervullen vaak functies die een hoge mate van routine kennen, waardoor deze functies bij uitstek geschikt zijn voor automatisering. Denk bijvoorbeeld aan administratieve functies. Het werk van hoger opgeleiden is vaak complexer en abstracter en kent minder routinetaken, waardoor het moeilijker te automatiseren is. Lager opgeleiden vervullen tegenwoordig vaak servicefuncties die eveneens moeilijk te automatiseren zijn. Hierdoor hebben ict-ontwikkelingen weinig effect op de werkgelegenheid van lager opgeleiden."[20]

Ook de beroepenstructuur is aan het veranderen. In de jaren 1996-2014 heeft een stijging plaatsgevonden van het gemiddelde opleidingsniveau van de beroepsbevolking. Het percentage werkenden dat werkzaam is in een beroep waarvan het modaal opleidingsniveau vmbo was, is afgenomen, terwijl het aandeel werkenden met een hbo- of wo-opleiding in dezelfde periode is gestegen. Het gemiddelde opleidingsniveau is toegenomen met ongeveer 0,8 opleidingsjaar. Deze stijging in opleidingsniveau blijkt voor 60% het gevolg van hogere opleidingseisen binnen bestaande beroepsgroepen. Voor de overige 40% is de stijging van het opleidingsniveau het gevolg van meer vraag naar (nieuwe) beroepen waarvoor een hoge opleiding nodig is. 'Groeiende' beroepen kenmerken zich door stijgende lonen en door het hoge niveau van probleemoplossend vermogen van werkenden in die beroepen. De top-10 van krimpberoepen blijkt uitsluitend te bestaan uit beroepen op (v)mbo-niveau. Niet alle beroepen op mbo-niveau staan echter onder druk. In de top-10 van groeiberoepen in de periode 1996-2014 staan naast beroepen op hbo-niveau ook beroepen op mbo-niveau, bijvoorbeeld sociaal werker en groeps- en woonbegeleider.[21] Veranderingen in de opleidingsstructuur binnen beroepen en verschuivingen tussen beroepen gaan geleidelijk. Dit geeft aan dat de discussie rond polarisatie op de arbeidsmarkt genuanceerd gevoerd moet worden.[22]

Hoewel er minder werkloosheid is onder hoger opgeleiden dan onder lager opgeleiden (zie tabel 1), blijkt ook dat de werkloosheid binnen de groep met een opleiding op mbo-niveau 2 en 3 relatief hoog is en dat deze percentueel gezien de sterkste toename kent. Ook voor de groep met een opleiding op mbo-niveau 4 geldt een sterke percentuele toename in werkloosheid.

19 Ter Weel, 2012.

20 Centraal Planbureau & Sociaal en Cultureel Planbureau, 2015, p. 15. Zij baseren hun uitleg op onderzoek van Autor en collega's: Autor & Dorn, 2013; Autor, Levy & Murnane, 2003; Autor, Katz & Kearney, 2006, 2008.

21 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, 2016a.

22 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, 2016a; UWV & SBB, 2016.

Tabel 1. Gemiddelde werkloosheid per onderwijsniveau in 2005 en 2015.

Opleidingsniveau	2005	2015
Laag	9,1%	11,2%
Mbo 2,3	5,5%	7,5%
Mbo 4	4,0%	5,7%
Hbo	3,2%	4,1%
Wo	4,1%	3,4%
Gemiddeld	5,9%	6,9%

Bron: UWV&SBB, 2016.

Daarnaast blijkt dat middelbaar opgeleiden die vanuit werkloosheid werk vonden, minder vaak een vaste arbeidsrelatie hebben dan hoger opgeleiden. Middelbaar opgeleiden krijgen vaker een flexibel contract.[23] Bovendien lijkt er vooral voor de middelbare beroepen een risico te bestaan op verdringing op de arbeidsmarkt ten guste van de hoger opgeleiden. Ongeveer de helft van de hoger opgeleide jongeren die geen onderwijs meer volgen, had in het derde kwartaal van 2015 een baan van middelbaar of lager onderwijsniveau. Van de middelbaar opgeleide jongeren had 16% een baan onder hun niveau.[24,25] Ten slotte maakt de nijpende arbeidsmarktpositie van een grote groep middelbaar opgeleiden het des te zorgelijker dat de scholingsdeelname in het kader van leven lang leren onder deze groep achterblijft.[26]

1.2 Adviesvraag: hoe kan de aansluiting tussen mbo-onderwijs en arbeidsmarkt beter?

Uit bovenstaande analyse valt af te leiden dat de ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt een groot beroep doen op het vermogen tot zelfredzaamheid, tot het opbouwen en onderhouden van sociale netwerken en tot het bijhouden van kennis en vaardigheden. Dit vergt van mensen de bereidheid om gedurende hun hele levensloop te leren en onderwijs te volgen. Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt vraagt dus voortdurende aandacht.

De Tweede Kamer heeft de Onderwijsraad gevraagd advies uit te brengen over de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De adviesvraag is opgenomen in het werkprogramma 2016 van de raad en luidt:[27]

Hoe kan de aansluiting van het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs op de arbeidsmarkt verbeterd worden, zowel voor het einde van initiële opleidingen als in het kader van een leven lang leren?

23 Dit geldt ook voor lager opgeleiden; Centraal Bureau voor de Statistiek, 2015b.
24 Het risico is het grootst voor jongeren. Werkenden van 25 jaar en ouder hebben minder vaak een baan onder hun niveau dan jongeren.
25 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016c.
26 Dit geldt ook voor lager opgeleiden; Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.
27 Onderwijsraad, 2015b.

In de context van de toenemende kwetsbaarheid van de middelbaar opgeleiden wat betreft arbeidsmarktpositie en scholingsdeelname in het kader van leven lang leren, heeft de raad gekozen om zich in dit advies uitsluitend te richten op het middelbaar beroepsonderwijs. Dit leidt tot de volgende herformulering van de adviesvraag:

Hoe kan de aansluiting van het middelbaar beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt beter, zowel voor het einde van initiële opleidingen als erna, via een leven lang leren?

Zoals al is aangegeven, heeft de raad eerder geadviseerd over de groep jongeren met mbo 1-niveau of een lagere opleiding.[28] In het onderhavige advies richt de raad zich op de groep uit het middelbaar beroepsonderwijs met een diploma op niveau 2 of hoger (de groep die minimaal in het bezit is van een startkwalificatie), het zogenoemde middensegment.[29] Hoe blijven mensen met een mbo-diploma (op niveau 2 en hoger) aan het werk? Wat is er nodig om deze groep kansrijk te maken?

Totstandkoming van dit advies
Ter voorbereiding op dit advies heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden. Ook is een onderzoek uitgevoerd naar de financiering en organisatie van de bekostiging van een leven lang leren in Nederland.[30] Daarnaast hebben diverse individuele consultaties met deskundigen plaatsgevonden, onder andere met betrokkenen vanuit de MBO Raad, de SBB (Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven), het ecbo (expertisecentrum beroepsonderwijs), zorgorganisaties en diverse mbo-opleidingen. Ook hebben gesprekken plaatsgevonden met (alumni) studenten uit het middelbaar beroepsonderwijs (bekostigd en privaat onderwijs). Tijdens de voorbereiding van dit advies heeft de Onderwijsraad tevens gebruikgemaakt van verschillende schriftelijke bijdragen die via de website zijn ontvangen. Een overzicht van geraadpleegde literatuur en deskundigen is te vinden achter in het advies.

28 Onderwijsraad, 2012, 2013.

29 De omschrijving van het begrip middensegment varieert. Het Centraal Planbureau (Van den Berge & Ter Weel, 2015, p. 7) onderkent dit en stelt dat er in Nederland vaak wordt gedacht aan mensen met een mbo 2-4-diploma. Dat is een groep van bijna drie miljoen mensen en daarmee een derde van de beroepsbevolking.

30 Groot, 2016.

Hoogwaardig vakmanschap moet voortdurend op peil worden gehouden. De aanzet daartoe moet al in de initiële opleiding plaatsvinden. De raad vindt een brede doelstelling van een leven lang leren van belang. Deze kan het best gerealiseerd worden door meer (regionale) samenhang in de aanpak. Daarnaast pleit de raad voor betrokkenheid van alle partijen: middelbaar opgeleiden zelf, werkgevers, onderwijsinstellingen en overheid.

2 Scherp doel en aanpak van een leven lang leren aan

Hoogwaardig vakmanschap moet in deze snel veranderende samenleving voortdurend op peil worden gehouden. Voltooiing van de initiële opleiding is niet langer voldoende. Leren van de wieg tot het graf is geen luxe, maar bittere noodzaak om aan werk te komen en te blijven. De mbo-opleidingen doen al veel aan het vernieuwen en actualiseren van vakmanschap, maar middelbaar opgeleiden doen nog onvoldoende aan postinitieel leren. Dit terwijl ze voor het uitoefenen van goed vakmanschap continu in beweging moeten zijn. De aanzet voor een leven lang leren moet al in de initiële opleiding worden gegeven. De raad vraagt daarnaast aandacht voor persoonlijke ontwikkeling als doel van een leven lang leren. Ook van middelbaar opgeleiden wordt immers verwacht dat ze regie nemen over hun eigen ontwikkeling. Mensen moeten zich niet alleen staande kunnen houden in betaalde werksituaties, maar ook in de complexer wordende samenleving als geheel.[31]

De raad heeft eerder gesteld dat persoonlijke ontwikkeling net zo goed een doel van een leven lang leren moet zijn als werkgerelateerde doelen, zoals reparatie van kennislacunes, leren om van baan te kunnen wisselen en bij de tijd blijven in het werk.[32] De raad kiest in dit advies de insteek dat het persoonlijke ontwikkelingsdoel de werkgerelateerde doelen kan versterken. Door beide doelstellingen in combinatie na te streven leren mensen hoe ze hun leven vorm kunnen geven en hun sociale netwerken kunnen opbouwen, maar ook hoe ze hun kennis en vaardigheden kunnen uitbreiden en kunnen participeren op de arbeidsmarkt. Daarnaast kan aandacht voor persoonlijke ontwikkeling een klimaat scheppen waarin leren een min of meer natuurlijke activiteit wordt en mensen als vanzelf aan hun ontwikkeling werken.

Om een leven lang leren en de brede doelstelling ervan goed vorm te kunnen geven, pleit de raad voor meer (regionale) samenhang in de aanpak én voor betrokkenheid van alle partijen: middelbaar opgeleiden zelf, werkgevers, onderwijsinstellingen en overheid. Een integrale aanpak met aandacht voor persoonlijke ontwikkeling sluit goed aan op de kwalificatieopdracht van het middelbaar beroepsonderwijs: niet alleen de voorbereiding op beroep en vervolg-

31 Vergelijkbaar met de insteek vanuit "fulfilment of identity" en niet alleen vanuit "logic of consequences"; Zich, 2003.
32 Onderwijsraad, 2003.

opleiding, maar ook op actieve deelname aan de maatschappij. Het huidige beleid en de financiering van een leven lang leren zijn echter te versnipperd voor de voorgestelde aanpak.

Dit hoofdstuk onderbouwt dit advies. In de hoofdstukken 3 t/m 5 worden aanbevelingen gedaan voor implementatie.

De Onderwijsraad over een leven lang leren

De Onderwijsraad heeft in verschillende adviezen het belang van een leven lang leren benadrukt.[33] Hij heeft geadviseerd om gericht en actief initiatieven te stimuleren die het zowel voor aanbieders van onderwijs als voor werkenden en werkzoekenden aantrekkelijk maken om leren en werken met elkaar te combineren en af te wisselen.[34] Dit advies gaat een stap verder en moedigt middelbaar opgeleiden, werkgevers, onderwijsinstellingen en lokale overheden aan om het belang in te zien van een leven lang leren en dit samen te realiseren. De aanbevelingen die de raad voor middelbaar opgeleiden doet, zijn deels ook op een bredere groep van toepassing.

2.1 Een leven lang leren begint bij initiële opleidingen in het mbo

Een leven lang leren moet volgens de raad letterlijk worden opgevat en strekt zich uit 'van de wieg tot het graf'. Doorgaans worden in dit geheel drie fasen onderscheiden: voorschools, initieel en postinitieel. Ofschoon de raad gesteld heeft dat alle drie fasen belangrijk zijn, is hij van mening dat iets vroeg leren de voorkeur heeft en dat een goed systeem van voorschools leren en initieel onderwijs de basis is waarop de (kennis)samenleving gebouwd wordt. De school zou daarbij al moeten anticiperen op leren na het initiële onderwijs en leercompetenties die nodig zijn voor het latere leren, zouden al in die schoolse periode moeten worden opgebouwd.

Het middelbaar beroepsonderwijs moet dus de aanzet geven voor vakmanschap dat voortdurend in beweging is. De raad heeft zich een groot voorstander getoond van een sterke profilering op vakmanschap in het (v)mbo. Vakmanschap kenmerkt zich door hoge kwaliteit van het geleverde werk en door maatwerk. Vakmensen onderscheiden zich daarmee op een positieve manier, maar omdat het werk complex en veranderlijk is, kan dit alleen als zij blijven leren.[35]

Initiële mbo-opleidingen zullen adequaat moeten inspelen op actuele ontwikkelingen die zich voordoen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. Op dit gebied zijn al veel positieve ontwikkelingen in gang gezet. Niettemin signaleert de raad hierbij een aantal dilemma's die in de nabije toekomst aandacht behoeven. Deze worden hieronder benoemd. In dit advies richt de raad zich echter op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in het kader van een leven lang leren, waarbij het initieel onderwijs zo nodig in die context aan de orde komt. Volgens hem kunnen juist activiteiten in het kader van postinitieel leren ervoor zorgen dat er een betere aansluiting ontstaat en blijft bestaan tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Breed of smal opleiden

Het is zaak het onderwijs van vandaag zodanig in te richten dat studenten voorbereid worden voor de arbeidsmarkt van de toekomst. Maar wat moeten ze dan kennen en kunnen? Zijn specifieke kennis en vaardigheden de heilige graal, zodat jongeren direct inzetbaar zijn binnen bedrijven? Of moet er juist worden ingezet op brede, algemene kennis en vaardigheden, zodat ze zich in verschillende functies kunnen redden en zich vervolgens binnen het bedrijf verder

33 Onderwijsraad, 2003; 2009; 2012; 2013; 2014b.
34 Onderwijsraad, 2014a.
35 Onderwijsraad, 2015a.

specialiseren? Het gevaar van smal opleiden is dat (toekomstige) werknemers minder flexibel inzetbaar zijn; het gevaar van breed opleiden is dat zij te weinig weten om direct inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt en dat studenten die al vroeg weten wat ze willen, daar op school niet (meteen) aan toekomen. Momenteel richt het beleid zich voornamelijk op de brede opleiding. Door het verbreden van kwalificaties en het clusteren van verwante kwalificaties is het aantal kwalificatiedossiers onlangs aanzienlijk teruggebracht. Gezien de snelle ontwikkelingen op onder andere het gebied van technologie lijkt dit een adequate keuze. Door het volgen van een bredere basisopleiding zijn mensen minder kwetsbaar. De vraag naar de beste balans is echter volgens de raad een blijvend aandachtspunt.

Gestarte initiatieven in het kader van breed opleiden

Gemakkelijk overstappen en brede opleidingen
Verspreid over de regio Dordrecht en omstreken verzorgt het Da Vinci College diverse mbo-opleidingen in uiteenlopende branches. Vanaf september 2016 wordt hier gestart met een bredere aanpak voor niveau 2-studenten. Gelijktijdig met de invoering van de herziening van de kwalificatiedossiers krijgen studenten uit verschillende branches in de eerste twintig weken veelal dezelfde modules aangeboden. Hierdoor kunnen ze gemakkelijker overstappen zonder dat dit vertraging tot gevolg heeft. Ook kunnen studenten kosteloos van boekenpakket wisselen. Na deze periode vindt een uitstroom naar verschillende sectoren plaats, waarbinnen indien nodig ook kan worden geswitcht. Hiermee speelt het Da Vinci College in op de huidige vraag naar afgestudeerden die breder zijn opgeleid bínnen hun eigen profiel. Er vindt echter geen veralgemenisering plaats, maar juist een verbreding, zodat receptionistes ook beveiligingsvaardigheden in de vingers krijgen en helpenden in de thuiszorg ook ouderen kunnen helpen met ict-problemen zoals het installeren van een modem.

Nieuwe opleiding dienstverlening breed
ROC Noorderpoort in Groningen biedt met ingang van het schooljaar 2016-2017 een nieuwe opleiding aan: dienstverlening breed niveau 2. Hiermee speelt Noorderpoort in op veranderingen op de arbeidsmarkt. Banen veranderen en steeds vaker worden functies en taken gecombineerd. Dienstverlening breed geeft studenten op niveau 2 de kans om meer kennis en ervaring op te doen door onderdelen uit verschillende niveau 2-opleidingen te combineren. In alle opleidingen speelt dienstverlening een centrale rol. Op deze manier zijn studenten breder inzetbaar en hebben zij betere kansen op de arbeidsmarkt. Ook hebben ze meer tijd om te ontdekken welke studierichting echt bij hen past.[36]

De actualiteit van het curriculum
Onlangs is de kwalificatiestructuur in het middelbaar beroepsonderwijs vernieuwd, om zo permanente innovatie van onderwijs mogelijk te maken én een betere aansluiting op de arbeidsmarkt te realiseren. Bij deze herziening is het aantal kwalificatiedossiers teruggebracht en is bij het opstellen en actualiseren van de dossiers samengewerkt door onderwijs en bedrijfsleven. Ook is er een nieuwe structuur ingevoerd, waarbij kwalificatiedossiers goed van elkaar te onderscheiden zijn door de combinatie van basisdelen en profieldelen. Hierdoor ontstaat een fundament van stabiliteit, uitvoerbaarheid en herkenbaarheid. Naast deze onderdelen is er ook een keuzedeel (verdiepend, verbredend of gericht op doorstroom), waardoor beter en sneller kan worden ingespeeld op actuele ontwikkelingen en innovaties in het (regionale) bedrijfsleven en ontwikkelingen in het vervolgonderwijs. Het idee is dat er zo balans tussen stabiliteit en flexibiliteit ontstaat.[37] De doorlooptijd van deze herziening is niettemin aanzienlijk. Beroepsprofielen veranderen in een sterk en snel wijzigende arbeidsmarkt steeds vaker. In het onderwijsbestel duurt het echter vijf tot zeven jaar voordat een gewijzigd beroepsprofiel uitmondt in een aangepast kwalificatiedossier. Daarna vindt er nog een onderwijsvormgevingsproces

36 Noorderpoort, 2016.
37 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2015.

plaats binnen de onderwijsinstellingen. Bij de introductie van een nieuw kwalificatiedossier is het beroepsprofiel dan vaak al weer achterhaald, bijvoorbeeld als gevolg van technologische vernieuwingen. Een belangrijke vraag is dan ook hoe dit proces versneld kan worden.

Sterkere verknoping opleiding en werk
Stages vormen een belangrijk middel om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te vergroten. Studenten krijgen de kans om in een authentieke omgeving te leren, te oefenen en kennis toe te passen. Daarnaast vindt leren steeds vaker plaats op de werkplek: opleiding en werk raken steeds meer verknoopt. Opdrachtgevers uit de praktijk geven studenten bijvoorbeeld echte, actuele opdrachten (zoals 'organiseer een evenement' of 'zet een marketingactie op'). Of studenten werken in een school die tegelijkertijd een hotel is met echte gasten. In dergelijke hybride leeromgevingen gaat het om het samenvoegen en verweven van leren en werken in één leeromgeving. Hiermee onderscheiden hybride leeromgevingen zich van gangbare vormen van werkpleksimulaties en werkplekleren, die bedoeld zijn om een brug te slaan tussen aspecten van leren op school en leren in werkverband.[38]

Toch zijn er hier ook knelpunten die aandacht behoeven. De aansluiting op andere leeromgevingen (bijvoorbeeld op school) kan problemen opleveren als de studenten slechts een deel van de opleidingstijd in de hybride leeromgeving zijn.[39] Ook noodzakelijke aandacht voor bredere inzetbaarheid dan de stageplek en beoordeling op de bredere doelen vanuit de opleiding zijn niet vanzelfsprekend. Bovendien staat hybride leren vaak op gespannen voet met de huidige wet- en regelgeving. Dit geldt bijvoorbeeld voor de strikte urennorm en het verzorgen van onderwijs door bevoegde docenten (nodig om de uren mee te laten tellen voor de norm).[40] Ten slotte is een knelpunt dat de examenverantwoordelijkheid nu geheel bij de school ligt, terwijl het de praktijkbegeleider is die het meeste samenwerkt met de student.

2.2 Een leven lang leren door middelbaar opgeleiden blijft achter

Zoals eerder is aangeven, blijft de scholingsdeelname van middelbaar opgeleiden in het kader van leven lang leren achter. Deze conclusie trekt de raad op basis van de cijfers die voorhanden zijn. Daarover volgt later in deze paragraaf meer. Eerst wil de raad ingaan op de arbeidsmarktperspectieven voor middelbaar opgeleiden. Daarbij zal duidelijk worden dat deze perspectieven niet voor alle middelbaar opgeleide werknemers gelijk zijn. De groep is heterogeen en niet iedereen loopt evenveel risico.

Groep middelbaar opgeleiden is een heterogene groep
Wat betreft kansen op stage en werk zijn er binnen de groep middelbaar opgeleiden verschillen naar onder andere onderwijsniveau, leerweg en sector.

Hoe meer praktijkervaring, hoe gemakkelijker schoolverlaters van het middelbaar beroepsonderwijs na hun opleiding een baan vinden. Daarnaast spelen het niveau van het diploma, de richting van de opleiding en de herkomst van schoolverlaters een rol bij de arbeidsdeelname.[41] Mbo'ers die de beroepsbegeleidende leerweg hebben gevolgd, waren na hun opleiding vaker aan het werk dan de mbo'ers met een afgeronde beroepsopleidende leerweg. Van de ruim

38 Zitter & Hoeve, 2012.
39 Huisman, De Bruijn, Baartman, Zitter & Aalsma, 2010.
40 Artikel 7.7.7, WEB.
41 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2015a.

67.000 bbl'ers in 2013 die vier jaar eerder hun opleiding hadden afgerond, had 84% werk, tegen 71% van de 65.000 bol-schoolverlaters. Voor bol-schoolverlaters is het niveau van hun diploma daarbij een belangrijke variabele. Bij deze schoolverlaters geldt: hoe hoger het niveau, hoe hoger de arbeidsdeelname. Onder bbl-schoolverlaters maakt het niveau van het diploma minder verschil voor het al dan niet hebben van werk.[42]

De werkloosheidspercentages voor mensen die een beroepsopleiding in het middelbaar beroepsonderwijs hebben afgerond, varieerden in de afgelopen vijf jaren van 0% tot 28%. Indien we ons echter beperken tot mensen die minimaal op hun eigen niveau werken, dan varieren deze percentages van 30% tot bijna 100%. Er is dus een relatief grote groep mensen die werkt in banen waarvoor een lager opleidingsniveau vereist is. Daarnaast blijkt dat beroepsopleidingen die een hoge kans bieden op het vinden van betaald werk, niet per definitie ook opleidingen zijn die een hoge kans bieden op het vinden van werk voor minimaal twaalf uur per week of werk op minimaal het eigen opleidingsniveau.[43]

Nu de zwaarste klappen van de economische crisis achter de rug lijken te zijn, zijn de arbeidsmarktperspectieven lang niet voor alle schoolverlaters even rooskleurig. Zoals gezegd in hoofdstuk 1 zijn ze beter voor hbo- en wo-gediplomeerden (namelijk 'redelijk') dan voor gediplomeerden uit het mbo ('matig'). Maar ook binnen de groep mbo'ers zijn de perspectieven beter naarmate het opleidingsniveau hoger is. Op mbo 2- en 3-niveau worden goede tot zeer goede perspectieven verwacht voor 3% van de gediplomeerden; op mbo 4-niveau geldt dit voor 19%. Ter vergelijking: voor hbo- en wo-gediplomeerden is dit respectievelijk 25% en 21%.[44]

Tot slot zijn arbeidsmarktperspectieven afhankelijk van opleidingsrichting. Slechts voor één opleidingscategorie zijn de perspectieven goed, namelijk mbo 4-groen. Waar de perspectieven van gediplomeerden uit de onderwijsrichting techniek nog op zijn minst redelijk zijn (dit geldt ook voor mbo 2- en 3-groen), hebben schoolverlaters van economische beroepsopleidingen matige perspectieven en zijn de vooruitzichten voor zorg en welzijn getypeerd als slecht door de verwachte hoge instroom voor deze opleidingscategorieën.[45]

Ook herkomst speelt een rol.[46] Zo is de arbeidsdeelname onder autochtone schoolverlaters hoger dan onder niet-westerse allochtonen. De verschillen tussen beide herkomstgroepen zijn groter onder schoolverlaters die de beroepsopleidende leerweg hebben gevolgd dan onder degenen met een diploma op zak van de meer praktijkgerichte beroepsbegeleidende leerweg. Tweede generatie niet-westerse allochtonen maken drie keer zoveel kans om werkloos te worden als autochtonen.[47]

Deelname mbo'ers aan een leven lang leren blijft achter

Het is moeilijk om een eenduidig beeld te geven van de deelname aan een leven lang leren omdat cijfers erover, waaronder die over bedrijfsgerichte scholing, sterk uiteenlopen.[48] In diverse onderzoeken worden verschillende definities en indicatoren gehanteerd (zie kader), wat zorgt voor een veelvoud aan uitkomsten.

42 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2015a.
43 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, 2016b.
44 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, 2016a.
45 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, 2016a.
46 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2015a.
47 Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, 2016b.
48 Groot, 2016.

Metingen van een leven lang leren

EU-indicator een leven lang leren (gemeten met de Enquête Beroepsbevolking)
Om internationale vergelijking mogelijk te maken heeft de Europese Commissie een indicator opgesteld voor een leven lang leren. Deze indicator meet de (formele en non-formele)[49] deelname aan een leven lang leren onder de 25- tot 65-jarige bevolking in een land en moet door alle EU-lidstaten jaarlijks worden opgeleverd volgens de vastgestelde definitie en bijbehorende richtlijnen. Een leven lang leren volgens de Europese indicator omvat in principe al het onderwijs dat wordt gevolgd door personen van 25 tot 65 jaar. Hieronder vallen bijvoorbeeld werkgerelateerde opleidingen en workshops, maar ook initiële opleidingen van langstudeerders of cursussen gevolgd in vrije tijd. Hierbij wordt dus geen onderscheid gemaakt tussen formeel en non-formeel leren. De richtlijnen laten enige vrijheid bestaan in de wijze van meten, waardoor er verschillen tussen landen kunnen optreden in de betekenis van het deelnamecijfer. Daarnaast kunnen verschillen in deelname aan een leven lang leren vooral verklaard worden uit verschillen tussen onderwijsstelsels en specifiek onderwijs-arbeidsmarktbeleid. De EU-indicator voor leven lang leren is gebaseerd op de LFS (Labour Force Survey), ofwel de EBB (Enquête Beroepsbevolking).[50]

CBS-indicator informeel leren (gemeten met de Adult Education Survey)
Naast deelname aan opleidingen en cursussen kunnen mensen op informele wijze leren. Informeel leren vindt plaats als iemand met een bepaald leerdoel voor ogen zelf iets gaat leren, zonder dat er sprake is van een geplande en geïnstitutionaliseerde activiteit. Informeel leren kan zowel op het werk als in de vrije tijd plaatsvinden. Iemand wil bijvoorbeeld graag kennis vergaren over een bepaald land en leest er daarom in zijn vrije tijd een boek over; of iemand geeft uitleg aan een collega over een productieproces in het bedrijf waar hij werkt; of een arts in opleiding zoekt een medische handeling op internet. Hoewel informeel leren niet onder de Europese indicator voor een leven lang leren valt, is het relevant omdat het een vorm van leren is die in de praktijk veel voorkomt. De gegevens over informeel leren uit de CBS-publicatie zijn[51] gebaseerd op de Adult Education Survey). Dit is een steekproefonderzoek naar leeractiviteiten van volwassenen dat eens per vijf jaar in alle lidstaten van de Europese Unie wordt uitgevoerd. De Adult Education Survey bevat onder meer gedetailleerde informatie over deelname van volwassenen aan een breed scala aan opleidingen: van lange, reguliere opleidingen tot niet-reguliere, eendaagse workshops. De referentieperiode van de Adult Education Survey (twaalf maanden voorafgaand aan de enquête) verschilt van die van de EBB, die een referentieperiode hanteert van vier weken voorafgaand aan de enquête.[52]

Onderzoek bedrijfsopleidingen CBS
Het onderzoek bedrijfsopleidingen CVTS (Continuing Vocational Training Survey) van het CBS verschaft inzicht in de opleidingsactiviteiten van bedrijven. De belangrijkste onderwerpen zijn de participatie aan, de intensiteit van en de uitgaven aan cursussen. Daarnaast bevraagt het onderzoek de bedrijven naar het opleidingsbeleid en de kwaliteitsborging van gegeven cursussen. Het is een steekproefonderzoek onder circa 5.500 bedrijven en wordt evenals de AES om de vijf jaar op basis van een Europese verordening uitgevoerd. Het betreft uitsluitend bedrijven in de private sector met minimaal tien werknemers.[53]

49 Formeel leren: intentionele en systematische overdracht van kennis, vaardigheden en attituden (doorgaans met de nadruk op kennis) binnen vaste, institutioneel gestructureerde grenzen van leeromgeving en tijd. Non-formeel leren: intentioneel leren dat zich in een andere institutioneel verband dan het opleidingsinstituut afspeelt. Zie Onderwijsraad, 2012, p.10.
50 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.
51 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.
52 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.
53 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.

Niettemin constateert de raad dat de mate van deelname van mbo'ers aan scholingsactiviteiten in het kader van een leven lang leren zorgelijk is. Alhoewel het CBS rapporteert dat Nederland in vergelijking met de meeste andere EU-landen tot de best presterende landen op dit gebied hoort, signaleert het bureau ook de ontwikkeling dat bij ons de groei de afgelopen jaren minder sterk is dan elders. Tussen 2003 en 2014 is de deelname aan een leven lang leren in Nederland toegenomen van 16,4% naar 17,8%.[54] Deze deelname blijft achter bij de overheidsdoelstellingen.[55] 20% zou in 2020 een opleiding of cursus moeten volgen.[56] Bovendien is de deelname niet gelijk voor alle groepen: hoger opgeleiden nemen vaker deel aan scholingsactiviteiten dan middelbaar en lager opgeleiden.[57] Ook blijkt dat Nederland in vergelijking met de beter presterende landen op het gebied van een leven lang leren Finland, Zweden en Denemarken, minder investeert in activerend arbeidsmarktbeleid (bijvoorbeeld door loonkostensubsidies en scholing). In 2013 gaf Denemarken 1,82% van het bnp (bruto nationaal product) uit aan activerend arbeidsmarktbeleid. In Finland en Zweden was dit respectievelijk 1,01% en 1,35%. Nederland gaf in 2013 0,94% van het bnp uit aan activerend arbeidsmarktbeleid.[58] Wat betreft investeringen in tijd en geld in Nederland met betrekking tot deelname aan scholing in vergelijking met het Europees gemiddelde, heerst er evenmin een positief beeld.[59]

Werkzame personen geven vaker dan werklozen aan dat ze een opleiding of cursus volgen.[60] Hoger opgeleiden en werknemers met een voltijdbaan nemen vaker deel aan bedrijfsgerelateerde scholing dan lager opgeleiden en werknemers met een deeltijdbaan. Werknemers die meer ontslagbescherming genieten – bijvoorbeeld vanwege een vaste aanstelling – worden eveneens meer geschoold.[61] Daarbij is het zorgelijk dat dit verschil de afgelopen jaren iets groter geworden lijkt: de scholingsdeelname op mbo-niveau daalde nauwelijks tijdens de crisis, maar is wel blijven dalen, terwijl op hbo- en wo-niveau inmiddels weer een bescheiden stijging zichtbaar is. Daarnaast blijkt dat er een verschil is tussen laag-, middelbaar en hoogopgeleide werkenden in het volgen van scholing bij veranderingen die scholing noodzakelijk maken. Slechts 24% van de ongeschoolde werkenden die aangeven dat de veranderingen scholing noodzakelijk maken, volgt die scholing ook daadwerkelijk. Op het middenniveau is dat 46% en op het hogere opleidingsniveau bijna 60%.[62] Het feit dat hoger opgeleiden (hbo/wo) vaker deelnemen aan scholingsactiviteiten, heeft volgens het CBS deels te maken met hun beroep; medisch specialisten, advocaten en docenten bijvoorbeeld krijgen vaker te maken met veranderingen in het werk waarvoor bijscholing noodzakelijk of zelfs verplicht is.[63] Van de personen van 25 tot 65 jaar die in 2014 deelnamen aan scholingsactiviteiten, deed 16% een opleiding of cursus die bekostigd wordt door het ministerie van OCW (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) of dat van EZ (Economische Zaken). De overige 84% volgde een niet-bekostigde opleiding of cursus.[64]

Ook leeftijd speelt een rol bij deelname aan scholingsactiviteiten. Eind-twintigers en dertigers geven vaker aan deel te nemen aan een opleiding of cursus dan ouderen. Binnen deze jongste

54 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.
55 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2014.
56 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2015.
57 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016.
58 Organisation for Economic Co-operation and Development, 2015; in Groot, 2016.
59 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2014.
60 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.
61 Groot, 2016; Sociaal en Cultureel Planbureau, 2016.
62 Sociaal en Cultureel Planbureau, 2016.
63 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.
64 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.

leeftijdsgroep gaat het deels om langstudeerders die nog met hun studie bezig zijn en dus niet postinitieel leren. Daarnaast zullen jonge mensen zich tijdens hun nieuwe, eerste baan vaker specifieke kennis en vaardigheden over hun bedrijf en functie eigen moeten maken (bijvoorbeeld via inwerktrajecten) dan meer ervaren medewerkers.[65] Mensen van 55 jaar of ouder volgen zelden bekostigd onderwijs.[66] Bovendien neemt de deelname van volwassenen aan het bekostigde deeltijd hoger onderwijs al jaren af.[67] Het blijkt lastig om meer mensen vanaf 30 jaar onderwijs te laten volgen. In het mbo blijft het aantal studenten van ouder dan 30 gestaag dalen: van bijna 54.000 leerlingen van 30 jaar en ouder in 2011, via ruim 27.000 in 2014 naar ruim 24.000 in 2015.[68]

Naast deelnemen aan opleidingen of cursussen kunnen mensen op informele wijze leren. Bij informeel leren is er geen sprake van een geplande en geïnstitutionaliseerde activiteit. Het gaat bijvoorbeeld om een collega die iets uitlegt over het productieproces van het bedrijf. Monitorgegevens laten zien dat een derde van de tijd op het werk blijkt te worden besteed aan taken waarvan iemand iets kan leren.[69] Naarmate men ouder wordt, wordt dit minder. Gemiddeld gaat het om 40 minuten per dag.[70] Maar tegelijkertijd is gebleken dat van de totale tijd die werkenden besteden aan het leren van nieuwe dingen, 93% betrekking heeft op informeel leren.[71] Net als bij formeel en non-formeel leren doen hoger opgeleiden ook vaker kennis en vaardigheden op via informeel leren dan middelbaar opgeleiden en lager opgeleiden.[72]

Al met al wijzen veel gegevens dus in dezelfde richting: de toch al kwetsbare lagere en middengroepen nemen ook nog eens het minst deel aan een leven lang leren, zowel formeel als informeel.

2.3 Persoonlijke ontwikkeling als doel kan deelname leven lang leren verbeteren

Deelname aan een leven lang leren om te kunnen voldoen aan de (veranderende) eisen van arbeidsmarkt en maatschappij, kan volgens de raad worden vergroot door de doelen ervan aan te scherpen. De raad heeft eerder gesteld dat persoonlijke ontwikkeling net zo goed een doel van een leven lang leren moet zijn als de werkgerelateerde doelen. Mensen leren niet alleen voor hun arbeidsloopbaan, maar ook om zich in algemene zin te blijven ontwikkelen. De raad is van mening dat het goed is om dit leren in algemene zin te stimuleren en vindt het maatschappelijk belang hiervan groot.[73] Hij betoogt in dit advies dat persoonlijke ontwikkeling als doel de werkgerelateerde doelen kan versterken.

In de eerste plaats is persoonlijke ontwikkeling van belang omdat de steeds complexer wordende samenleving een groter beroep doet op het vermogen om zelf het leven vorm te geven, om sociale netwerken op te bouwen en te onderhouden, en om kennis bij te houden en te participeren op de arbeidsmarkt. In de tweede plaats kan aandacht voor persoonlijke ontwik-

65 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.
66 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b.
67 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2014.
68 Dertigplussers gaan minder aan de studie (2016, 22 februari).
69 Borghans, Golsteyn, & De Grip, 2006.
70 Borghans, 2006.
71 Borghans, Fouarge, & De Grip, 2011.
72 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016b; Sociaal en Cultureel Planbureau, 2016.
73 Onderwijsraad, 2003.

keling een klimaat scheppen waarin leren een min of meer natuurlijke activiteit wordt en mensen op een meer vanzelfsprekende manier gaan werken aan hun ontwikkeling. Hierdoor kan een positieve transfer ontstaan van leren met een persoonlijk doel naar werkgerelateerd leren en draagt deze aandacht op een indirecte manier bij aan loopbaangerelateerd leren: mensen staan met beide benen in de samenleving en zijn zich bewust van de ontwikkelingen die spelen en de effecten daarvan, in het eigen werkveld maar ook op de arbeidsmarkt in het algemeen. Het is belangrijk om voortdurend in de eigen 'employability' te investeren en bijvoorbeeld de vaardigheid en de motivatie te ontwikkelen om naar nieuwe mogelijkheden te zoeken. In dit opzicht is (en wordt) leren volgens de raad een steeds belangrijkere competentie, en is leren geen 'luxe activiteit', maar een 'bittere noodzaak'.

Persoonlijke ontwikkeling als doel sluit aan op kwalificatieopdracht van het mbo
De persoonlijke ontwikkeling als doel sluit aan op de zogenoemde drievoudige kwalificatieopdracht van het beroepsonderwijs.[74] Het middelbaar beroepsonderwijs dient zijn studenten te kwalificeren 1) voor de uitoefening van een beroep, 2) voor actieve deelname aan de maatschappij (burgerschap, bijdragen aan sociale cohesie en democratisch burgerschap) en 3) voor doorstroom naar vervolgonderwijs. Daarom gelden voor studenten die een mbo-diploma willen halen naast beroepskwalificatie-eisen ook algemene eisen: Nederlands, rekenen, Engels (voor mbo-niveau 4) en loopbaan en burgerschap. De raad heeft zich voorstander getoond van het uitgangspunt van de drievoudige kwalificatie. Het voorkomt een te eenzijdig gerichte benadering op hetzij het bedrijfsleven respectievelijk de instellingen, hetzij het (vervolg-) onderwijs, hetzij de maatschappij.[75]

2.4 Beleid en financiering zijn te versnipperd voor de gewenste aanpak

Deelname aan een leven lang leren kan ook worden gestimuleerd door meer samenhang te brengen in de aanpak ervan. Beleid, financiering en zeggenschap zijn nu te versnipperd. Daarnaast is de toegankelijkheid van onderwijs is niet voor iedereen gelijk, terwijl het aanbod van scholingsmogelijkheden groot en divers is.[76]

Overheidsbeleid
De overheid richt zich al tientallen jaren op een leven lang leren vanuit drie departementen, namelijk OCW, SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) en EZ. Dit leidt tot een versnipperd beeld. Een interne analyse van de raad van beleidsmaatregelen voor drie specifieke doelgroepen middelbaar opgeleiden (werknemers, werklozen en zelfstandigen) laat zien dat er vooral sprake is van generiek beleid. Voorbeelden zijn de pilotprojecten ECVET (European Credit system for Vocational and Educational Training) en certificaten in het middelbaar beroepsonderwijs.[77] Daarnaast zijn maatregelen getroffen die gericht zijn op een van de drie specifieke doelgroepen (zoals gebruik kunnen maken van de subsidie voor opleiding en ontwikkeling uit het Europees Sociaal Fonds voor zzp'ers).[78] Er lijkt geen beleid te zijn dat zich specifiek richt op de persoonlijke ontwikkelingsfunctie van een leven lang leren die gerelateerd is aan de doelen voor de samenleving. De verantwoordelijkheid voor deze vorm van leren wordt doorgaans bij

74 Artikel 1.2.1, WEB.
75 Onderwijsraad, 2009, 2016a.
76 Groot, 2016.
77 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2015.
78 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2011.

het individu gelegd. Dit is nogal eenzijdig gezien het maatschappelijk belang en de externe effecten van een leven lang leren voor individu en samenleving.

Financieringsbronnen
Uit onderzoek blijkt dat de financiering van een leven lang leren versnipperd is. Werkgevers zijn de grootste financier van een leven lang leren voor werkenden. In 2013 werd circa 87% van alle scholingsactiviteiten van werkenden door de werkgever betaald.[79] Volgens cijfers van het CBS gaven werkgevers in de profitsector in 2012 ruim 1,7 miljard euro uit aan bedrijfsopleidingen voor hun werknemers.[80] Bedrijven betalen niet alleen direct voor scholing van hun werknemers, maar ook indirect via de bijdrage aan O&O-fondsen (Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen). Een tweede vorm van financiering van een leven lang leren komt van gezinnen in de vorm van college- en schoolgeld, studieboeken, computers en schrijfmaterialen.

Zowel werkenden als werkgevers hebben belang bij het investeren in scholing. Werkenden verhogen er hun productiviteit en hun employability mee. Werkgevers verwerven een groot deel van de baten van goed geschoolde en productieve werkenden.[81]

De overheid neemt ook een deel van de financiering van een leven lang leren op zich. Bedrijven kunnen kosten voor scholing aftrekken van hun winst en betalen daardoor een lagere vennootschapsbelasting.[82] Werknemers kunnen scholingskosten aftrekken van het belastbaar inkomen tegen hun marginale belastingtarief.[83] Daarnaast is een specifieke taak van de overheid om scholing van werklozen te financieren, zodat zij gemakkelijker kunnen re-integreren op de arbeidsmarkt.[84] Overheidsfinanciering is meer gericht op de scholing van werklozen dan op die van werkenden.[85] Voor de laatste groep zijn er weinig stimuleringsmaatregelen. Die zijn er wel geweest. Zo waren er bijvoorbeeld in 2006-2008 experimenten met individuele leerrekeningen bij vier O&O-fondsen waar werknemers een bedrag van 1.000 euro konden besteden aan scholing.[86]

Financiering vanuit de overheid is kostbaar. Daarbij moet bedacht worden dat een groot deel van de mensen voor wie de overheid de scholing betaalt, deze scholing ook wel gevolgd zou hebben als de overheid deze niet zou betalen.[87] Het zou beter werken indien beleid zich zou richten op een specifieke doelgroep. Dit is echter vaak niet mogelijk, omdat niet bekend is wie uit zichzelf al scholing gaat volgen. Het is wel bekend dat hoger opgeleiden vaker uit zichzelf scholing zouden volgen, zeker in geval van co-financieringsinstrumenten, bij subsidies aan werkgevers en bij op- en omscholing.

De overheid richt zich met de financiering van scholing meer op mensen die willen re-integreren op de arbeidsmarkt. Daarnaast biedt het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemers

79 Groot, 2016.
80 Groot, 2016.
81 Per 1 juli 2015 geldt voor alle werkgevers een scholingsplicht vanwege de aangepaste Wet werk en zekerheid. Dit houdt in dat zij verplicht zijn om hun werknemers scholing aan te bieden als dat nodig is voor het werk of om hun arbeidsmarktkansen op peil te houden als hun werk mocht komen te vervallen. Centraal Planbureau, 2016.
82 Groot, 2016.
83 Centraal Planbureau, 2016.
84 Groot, 2016.
85 Centraal Planbureau, 2016; Groot, 2016.
86 Centraal Planbureau, 2016; Groot, 2016.
87 Dit percentage mensen dat ook zonder overheidsfinanciering wel scholing zou hebben gevolgd, wordt door economen aangeduid met "deadweight loss".

verzekeringen) scholingsprogramma's voor arbeidsongeschikten en werklozen. Er bestaat bij scholing het gevaar dat er een 'insluitingseffect' optreedt: mensen kunnen of willen tijdens hun opleiding geen baan accepteren en dus is de kans op herintreden lager. Het effect van scholing op de korte termijn is in deze gevallen nul of zelfs negatief.[88] Een andere vorm van subsidie voor werklozen is tijdelijke ondersteuning voor werkgevers. Nederland geeft in vergelijking met andere landen weinig uit aan scholing als actief arbeidsmarktbeleid.[89] Een voorbeeld hiervan zijn loonkostensubsidies.

Op de gebieden van financiering en deelname aan scholing zijn er verschillen waar te nemen tussen verschillende groepen. Scholing wordt vaker betaald voor mensen die een vast contract hebben (91%) dan voor werknemers met een flexibel contract (75%). Zelfstandigen betalen het vaakst hun scholing zelf; in circa 75% van de gevallen. Hoger opgeleiden nemen gemiddeld meer deel aan scholing en training dan lager opgeleiden. Mensen met een flexibel arbeidscontract en zelfstandigen nemen ook minder deel aan scholing en training dan werkenden met een vast contract. Ouderen nemen minder deel aan scholing en training in vergelijking met jongeren. Ook werkenden in het midden- en kleinbedrijf nemen minder deel dan werkenden bij grote organisaties.[90]

Toegankelijkheid
De toegankelijkheid van scholing wordt op een aantal manieren beperkt. De kosten van scholing kunnen een obstakel vormen, en hetzelfde geldt voor gebrek aan tijd. Voor werkgevers is het tijdsbeslag en het daarbij horende productieverlies van een opleiding vaak een reden om niet te scholen, terwijl werknemers en zelfstandigen vooral financiële redenen hebben om niet voor een opleiding te kiezen.[91]

Daarnaast sluiten de verschillende financieringsmogelijkheden soms niet goed op elkaar aan. De toegankelijkheid van O&O-fondsen is een belangrijk knelpunt. Mensen bijvoorbeeld die hun baan verloren hebben, hebben geen toegang tot O&O-fondsen, terwijl zij juist het hardst scholing nodig hebben.[92] Daarentegen kunnen werknemers die willen voorkomen dat ze werkloos worden, in de regel wel een beroep doen op een O&O-fonds, maar niet op het UWV. Deze fragmentatie in financiering kan leiden tot verminderde toegankelijkheid en ondoelmatigheid in de deelname aan scholing. Dit aspect komt terug in hoofdstuk 5.

Zeggenschap
Ten slotte is de zeggenschap over een leven lang leren versnipperd. Wie betaalt, bepaalt: werkgevers beslissen hoofdzakelijk over de scholing van werknemers, sociale partners beslissen over de besteding van de O&O-fondsen en de overheid beslist over scholing voor werkzoekenden. Hierdoor zijn er verschillende coördinatiemechanismen voor een leven lang leren, die niet of onvoldoende op elkaar zijn afgestemd.[93]

88 Centraal Planbureau, 2016.
89 Centraal Planbureau, 2015a.
90 Centraal Planbureau, 2016; Groot, 2016.
91 Groot, 2016.
92 Groot, 2016.
93 Groot, 2016.

De raad pleit voor regioregie in het kader van een leven lang leren om zo beter in te spelen op specifieke behoeften van werknemers en arbeidsmarkt. Dit voorkomt versnippering in aanbod, organisatie en financiering. De raad adviseert procesregie te beleggen bij gemeenten. Daarnaast is gedegen evaluatie en monitoring van beleidsmaatregelen en interventies van belang.

3 Aanbeveling 1: versterk de regionale aanpak

3.1 Regioregie als standaard

Verbreed beleid

De raad bepleit in dit advies een regionale benadering om de in dit advies geschetste knelpunten aan te pakken (regioregie). Door deze benadering kan regionaal maatwerk worden gerealiseerd bij het ontwikkelen van nieuwe concepten op het gebied van onderwijs en postinitiële scholing. Ook bestaande ideeën en programma's worden daarbij regionaal geïntegreerd en gecoördineerd om zo de doelmatigheid en effectiviteit van investeringen in menselijk kapitaal te verhogen. Deze aanpak kan zorgen voor het doorbreken van bestaande scheidslijnen en structuren in budgetten en financiering van scholing.[94]

Regioregie draagt ertoe bij dat beter kan worden ingespeeld op de specifieke behoeften van mensen en op de specifieke arbeidsmarkt, waardoor een betere match ontstaat. In de regio liggen kansen om de aansluiting tussen de initiële opleidingen en de arbeidsmarkt te verbeteren (zie kader), maar vooral ook kansen voor meer aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in het kader van een leven lang leren.

Het is niet eenvoudig om aan te geven hoe een regio er idealiter uit zou moeten zien en wat de beste schaalgrootte is. Vanuit de praktijk zijn op diverse manieren regio's tot stand gekomen, bijvoorbeeld als arbeidsmarktregio, in verband met roc's (regionale opleidingencentra), binnen de driehoek zorg-onderwijs-arbeidsmarkt of met een economisch oogmerk, zoals de Metropoolregio Amsterdam. Daarbij variëren regio's sterk in omvang. De raad stelt daarom in het kader van dit advies dat de grootte van een regio en samenstelling van partijen binnen een regio het beste vanuit de regio zelf utilitair kunnen worden ingegeven: beredeneerd vanuit de gestelde doelen.

94 Maassen van den Brink, Spork, & Bos, 2014.

De invoering van keuzevakken biedt kansen voor een betere aansluiting

Wanneer het gaat om een betere aansluiting tussen initiële opleidingen en de arbeidsmarkt in de regio, biedt de invoering van de keuzevakken nieuwe kansen. De nieuwe opzet van de kwalificatiestructuur biedt roc's de ruimte om zelf te bepalen hoeveel en welke keuzevakken ze aanbieden, waarbij er met het oog op de uitvoerbaarheid een grens is aan de hoeveelheid. Om de kwaliteit van de keuzevakken te borgen en tegelijkertijd een breed aanbod van keuzevakken in de regio te realiseren, vindt de raad afstemming en samenwerking tussen roc's onderling en met het bedrijfsleven van groot belang. Bovendien vergroot dit de kans dat de aangeboden keuzevakken gericht zijn op goede doorstroommogelijkheden in het vervolgonderwijs en/of op een goed arbeidsmarktperspectief in de regio. De opleiding energy & maritime van het ROC Noorderpoort gaat bijvoorbeeld het keuzedeel onderhoud aan windturbines aanbieden, met het oog op de arbeidsmarkt. Ook het Nova College richt zich op thema's die spelen in het bedrijfsleven uit de regio, zoals 3D-printing, internet of everything en sensoring.[95]

Hoewel er verschillen zijn tussen regio's en regioregie nog in ontwikkeling is, wordt van regioregie steeds meer gebruikgemaakt en dat levert positieve resultaten op. Een aantal initiatieven wordt verderop in deze paragraaf uitgewerkt. De raad signaleert hierbij echter ook een fragmentatie in doelgroepen, coördinerende partijen en financiering. De raad pleit ervoor regioregie meer te benutten voor verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in het kader van een leven lang leren, maar hierbij te waken voor versnippering. Hij besteedt in paragraaf 3.2 aandacht aan hoe de regioregie versterkt kan worden en adviseert hierbij de uitvoering van maatregelen door de regio zelf te laten monitoren. Verder adviseert de raad procesregie te beleggen bij de gemeente. Dit is een belangrijke waarborg voor het realiseren van samenwerking in de regio wanneer deze niet spontaan vanuit een gedeeld probleem van de grond komt. Ook is deze procesregie een belangrijke waarborg voor daadwerkelijke deelname van alle belangrijke partijen uit de regio en voor resultaatgerichte samenwerking. In paragraaf 3.2 wordt verder ingegaan op het aspect van procesregie.

Daarnaast constateert de raad dat er in de regio relatief veel aandacht gaat naar het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt voor *kwetsbare jongeren* en voor het vakgebied *techniek*. De raad adviseert deze aandacht te verbreden. Er zijn aanwijzingen dat juist de middengroep het moeilijker gaat krijgen op de arbeidsmarkt (zie hoofdstuk 1). Daarnaast is de mate van deelname van deze groep aan een leven lang leren zorgelijk (paragraaf 2.2). In de regio liggen volgens de raad belangrijke kansen voor verbetering van de aansluiting tussen een leven lang leren en de arbeidsmarkt voor de gehele groep van middelbaar opgeleiden en voor alle vakgebieden. De raad adviseert dan ook deze verbreding van het regionale beleid hoog op de agenda te zetten.

Mogelijkheden om beter in te spelen op behoeften doelgroep

De laatste jaren wordt meer beleid gedecentraliseerd naar samenwerkingsverbanden in de regio. Op 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs in werking getreden, waarbij een nieuw (regionaal) stelsel van onderwijsondersteuning is ontstaan voor leerlingen die extra begeleiding nodig hebben. Een vergelijkbare ontwikkeling doet zich voor bij de jeugdzorg. Vanaf 1 januari 2015 zijn niet meer de provincies, maar de gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet op de jeugdzorg. Om een betere afstemming tussen voorzieningen en een integrale aanpak te bevorderen, hebben gemeenten de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdhulp. Het overhevelen van taken, verantwoordelijkheden en financiering op het gebied van onderwijs en jeugdzorg naar een regionaal of lokaal niveau moet gezien worden in het licht van de decentralisatie in het sociale domein. Naast onderwijs en jeugdhulpverlening vindt een

95 Zie Onderwijsraad, 2015a.

decentralisatie naar gemeenten plaats op het gebied van werk en inkomen (nieuwe Participatiewet). Met de invoering van de Participatiewet komt er één regeling voor mensen die een opstap naar de arbeidsmarkt nodig hebben. Gemeenten waren al verantwoordelijk voor het uitvoeren van de bijstand en de sociale werkvoorziening, maar hebben daarnaast nu ook de verantwoordelijkheid voor jonggehandicapten met arbeidsvermogen.

Met de beschreven stelselwijzigingen wordt gestreefd naar het tijdig aanbieden van de meest effectieve zorg op een zo laagdrempelig mogelijke manier. Het organiseren in de regio maakt het mogelijk om diverse geldstromen te bundelen en daarmee flexibele onderwijsarrangementen te creëren. Hierdoor kan maatwerk tot stand komen dat aansluit bij de behoeften van de diverse groepen jongeren. Ook zijn er meer mogelijkheden om beleid en aanpak in samenhang tussen de domeinen onderwijs, jeugdzorg, en werk en inkomen te organiseren en uit te voeren. Bovendien zijn er meer mogelijkheden voor preventie, vervroegde ondersteuning en thuisnabije hulp, en voor betere samenwerking rondom kinderen en gezinnen.[96]

Juist kwetsbare jongeren, de groep met een verhoudingsgewijs hoog percentage deelnemers aan een mbo 2-opleiding, zijn gebaat bij deze voorzieningen in de regio. Onderzoek laat zien dat beleidsinitiatieven vooral effectief zijn als deze niet alleen worden gericht op de situatie binnen de school, maar ook op risicofactoren buiten de school. Daarbij gaat het om de achtergrond van leerlingen en om het onderwijssysteem als geheel. Een dergelijke integrale aanpak vraagt om een nauwe samenwerking tussen onderwijs, overheid, zorg en sociale dienstverlening.[97]

Meer aandacht arbeidsmarktbeleid
Er zijn verschillende initiatieven geïnitieerd om ook de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt regionaal te organiseren. Een belangrijke ontwikkeling is bijvoorbeeld het ontstaan van verschillende regionale economische 'boards' die in het leven zijn geroepen om in de driehoek bedrijfsleven, onderwijs en overheid een strategie te ontwikkelen voor samenwerking, groei en innovatie. Regionale regie heeft als voordeel dat er beter ingespeeld kan worden op de lokale behoeften van de arbeidsmarkt. Ook kunnen hierbij de beschikbare financiële middelen worden gebundeld en gericht worden ingezet.

Uit de regionale samenwerking zijn verschillende projecten voortgekomen. Een bekend project is het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt op het gebied van techniek. Hiervoor is een techniekpact gesloten, dat is bedoeld om ervoor te zorgen dat er in de toekomst voldoende en goed opgeleide mensen zijn voor de sector techniek. Het techniekpact bevat landelijke afspraken om de juiste randvoorwaarden te creëren. De daadwerkelijke uitvoering van de acties vindt echter plaats op regionaal en sectoraal niveau. Doel van het Nationaal Techniekpact is om de regio's en (top)sectoren te ondersteunen bij het realiseren van de eigen doelen. In tal van plaatsen in Nederland hebben onderwijsinstellingen, werkgevers en regionale overheden visies ontwikkeld, plannen gemaakt en acties in gang gezet om de regionale arbeidsmarkt voor technici te verbeteren. De samenwerking in de regio wordt ondersteund met het Regionaal Investeringsfonds mbo. De implementatie binnen regio's en sectoren wordt gezien als een belangrijke sleutel voor succes. Het is een manier om recht te doen aan de grote verschillen tussen regio's.[98]

96 Doodkorte & Hermanns, 2013.
97 Lyche, 2010.
98 *Nationaal Techniekpact 2020* (z.j.).

Ook in andere sectoren wordt nagedacht over meer innovatie en een betere aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven. Zo is in de zorgsector het zorgpact ingesteld om samenwerking tussen zorgaanbieders, onderwijsinstellingen en lokale overheden op regionaal niveau te bevorderen. Ook zijn centra voor innovatief vakmanschap opgericht die moeten bijdragen aan het verhogen van de onderwijskwaliteit, het vergroten van het innovatievermogen van bedrijven en het vergroten van de mobiliteit en flexibiliteit van zittend personeel bij bedrijven. Om dit te realiseren zetten de centra in op concrete samenwerking in de regio tussen verschillende partijen (ondernemers, onderwijs en overheid). De samenwerking tussen deze partijen blijkt van wezenlijk belang om aan de vraag vanuit de huidige en toekomstige arbeidsmarkt te voldoen. De centra ontwikkelen zich in diverse richtingen, al naar gelang hun omgeving, profiel en 'markt'. Er is ruimte voor variëteit, maatwerk en bewuste profilering. Die verscheidenheid blijkt hun kracht. Er is ook ruimte voor verbetering. De centra voor innovatief vakmanschap kunnen nog meer onderdeel worden van de omgeving en samenleving door meer samenwerking te realiseren en te werken aan een gemeenschappelijk toekomstbeeld.[99]

Een andere ontwikkeling is het project *Regionaal Onderwijs Beleid*, waarmee de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) initiatieven ondersteunt voor regionale samenwerking tussen gemeenten, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en overige actoren, waaronder werkgevers. Er worden pilots opgezet om met de betrokken partijen in de regio de samenwerking te versterken, nieuwe vormen van sturing en beleid te verkennen, en knelpunten aan te pakken. Dit beleid is vooral gericht op jongeren voor wie de weg van beroepsonderwijs naar werk moeilijk verloopt.

Willen gemeenten de kosten in het kader van hun nieuwe taken op het gebied van zorg, werk en inkomen beheersen, dan zullen zij preventief in en met het onderwijs moeten samenwerken. Belangrijke thema's in het (reguliere) regionale onderwijsbeleid zijn dan ook de realisatie van een doorgaande lijn in de ondersteuning van kwetsbare jongeren gedurende hun schoolloopbaan, de afronding daarvan en de overgang naar werk. Andere thema's zijn het verder terugdringen van voortijdig schoolverlaten, het voorkomen van jeugdwerkloosheid en het bevorderen van plaatsing van jongeren met een arbeidsbeperking op de arbeidsmarkt.[100] Recent is er (soms tijdelijk) intensief beleid geweest om in de regio voortijdig schoolverlaten (vsv) en jeugdwerkloosheid terug te dringen. In onderstaand kader staan de sleutelelementen van het Nederlandse beleid. Het vsv-beleid blijkt effectief geweest. Vooral de heldere afspraken tussen ketenpartners over het voorkomen van schoolverzuim hebben effect gehad.[101]

Sleutelelementen uit het Nederlandse vsv-beleid

- Adequate, digitale absentieregistratie.
- Lange-termijnconvenanten tussen overheid, gemeenten en scholen. Prestatieafspraken met scholen over een te behalen vermindering van voortijdig schoolverlaten. Scholen krijgen een financiële bonus wanneer de doelstellingen worden behaald.
- Samenwerking door 39 regio's om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Beleid wordt lokaal bepaald. De regio's worden gefaciliteerd met financiële middelen. Goede voorbeelden van lokaal beleid worden uitgewisseld.

99 *Midterm review Centres of expertise & Centra voor innovatief vakmanschap*, 2014.

100 Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2015.

101 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2012.

- Beschikbaarheid van extra faciliteiten voor kwetsbare jongeren: een combinatie van regulier onderwijs met zorg en ondersteuning en beroepsonderwijs als dat nodig is.
- Verbetering van het middelbaar beroepsonderwijs door in de eerste jaren de (loopbaan)begeleiding van leerlingen te intensiveren.[102]

In het kader van het terugdringen van de jeugdwerkloosheid zijn maatregelen ingezet gericht op het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Zo is er bijvoorbeeld ingezet op een 'matching-offensief', waarbij het streven was om de vraag van werkgevers en de kwaliteiten van jongeren beter bij elkaar te brengen door bemiddeling, het creëren van extra banen (leerwerkplaatsen, stageplaatsen en vrijwilligerswerk) en het langer op school houden van sommige jongeren bij slechte vooruitzichten op de arbeidsmarkt. Ook dit beleid is vooral in de regio vormgegeven.[103]

Regionaal onderwijsbeleid richt zich vooral op kwetsbare jongeren (meestal mbo-niveau 2). Daarnaast is er ook regionaal beleid dat zich richt op de verbetering van de kansen op werk van *alle* middelbaar opgeleiden; zie onderstaande kaders voor enkele voorbeelden. Daarbij worden initiatieven geïnitieerd door zowel gemeenten als provincie.

Actieve ondersteuning werkenden en werkzoekenden door de gemeente Oldambt

De gemeente Oldambt (Oost-Groningen) zet zich sterk in voor de verbinding tussen onderwijs en zorg en onderwijs en arbeidsmarkt. Als regiehouder onderhoudt de gemeente actief contact met werkzoekenden, werkgevers (ook over de grens in Duitsland) en onderwijsinstellingen. Centraal daarbij staat de vraag: wat heb je nodig? Dit geldt zowel voor werkgevers (welke vaardigheden hebben werknemers nodig?) als voor werkzoekenden (welke opleiding heb je nodig; wat wil je bereiken?). De gemeente heeft hiervoor werkadviseurs en werkgeversadviseurs aangesteld en werkt ook met ambassadeurs: 'rolmodellen' die hun ervaringen met scholing en werk delen. De gemeente bemiddelt tussen werkgevers en werkzoekenden, volgt de werkzoekenden wanneer ze een baan hebben en financiert soms opleidingen wanneer dat de kansen op een baan vergroot. Daarbij is er aandacht voor de persoonlijke situatie ("hoe gaat het met je?"), maar worden mensen ook aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid en moeten ze afspraken nakomen; er is geen sprake van vrijblijvendheid.

Daarnaast organiseert de gemeente ook een banenmarkt waar diverse activiteiten plaatsvinden voor werkzoekenden. Zo is een groot aantal organisaties en werkgevers aanwezig met vacatures en kunnen bezoekers gratis hun curriculum vitae laten checken, een professionele foto voor hun cv laten maken, een eigen video-cv maken en deelnemen aan verschillende workshops. Zo ging bijvoorbeeld de workshop *Ik in de arbeidsmarkt* in op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en hoe je als werkzoekende daarmee kunt omgaan.[104]

102 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2012.

103 Bouma, Van der Kemp, Van Ommeren & De Ruig, 2011.

104 Zie ook Gemeente Oldambt, 2015.

Samenwerken in de provincies

Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant wil zorgen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Streven is te zorgen voor voldoende geschikte werknemers met de juiste opleiding en ervaring. Daarom faciliteert de provincie overleg tussen onderwijsinstellingen en bedrijven. De samenwerking vindt plaats in het overlegplatform Pact Brabant. Dit is het samenwerkingsverband tussen Brabantse werkgevers, werknemers, overheden en kennisinstellingen. Het initiatief komt van de provincie Noord-Brabant. In het pact zitten vertegenwoordigers uit arbeidsmarktregio's (zeven wethouders), werkgeversorganisaties (Brabant Zeeuwse Werkgevers, MKB Brabant en Zuidelijke Land en Tuinbouworganisatie), werknemersorganisaties (FNV), onderwijs (MBO en HBO+), UWV Werkbedrijf en SER Brabant.[105]

Noord-Holland

Regionale economische ontwikkeling is één van de kerntaken van de provincie. De arbeidsmarkt verandert regelmatig, net als het onderwijs. De provincie Noord-Holland speelt in op deze veranderingen met als doel onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar te laten aansluiten en de economie te versterken. De provincie werkt hierbij samen met ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden rond mbo-techniekcampussen. De nadruk ligt vooral op techniek. De provincie heeft in januari 2016 een werkambassadeur benoemd. Hij signaleert kansen en brengt verantwoordelijke partijen in de ontwikkeling en uitvoering van het arbeidsmarktbeleid bij elkaar. Dit kunnen inwoners, bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden in Noord-Holland zijn.[106]

Groningen

De provincie Groningen heeft het programma *Groningen@Work* voor economie en arbeidsmarkt opgericht, bedoeld om zo veel mogelijk Groningers aan het werk helpen en de regio te versterken.[107] De nadruk ligt op innovatieve en duurzame bedrijven, een betere balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het aantrekkelijk maken van Groningen voor ondernemers. Bij het opstellen van het programma heeft de provincie bedrijven en onderwijsinstellingen betrokken.

Kortom, er zijn al veel initiatieven voor regionale samenwerking met als doel beleid te kunnen maken dat passend is voor de lokale arbeidsmarkt. Deze veelheid aan initiatieven, opgezet vanuit verschillende partijen, toont echter ook een grote versnippering in doelen, doelgroepen en financiering. In de volgende paragraaf besteedt de raad aandacht aan *hoe* regioregie versterkt en minder versnipperd kan worden.

3.2 Ga verder dan samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven

Organiseer samenwerking altijd in de driehoek onderwijs, werkgevers en gemeenten

Een essentiële voorwaarde voor het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in de regio is de samenwerking tussen verschillende partijen uit de keten. Juist door vanuit verschillende richtingen expertise en middelen bijeen te brengen, kan de aansluiting efficienter en effectiever georganiseerd worden. Bij voorkeur zou de samenwerking verder moeten gaan dan alleen tussen onderwijs en bedrijfsleven. Gemeenten hebben essentiële taken, verantwoordelijkheden en middelen gekregen ten aanzien van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en in aangrenzende domeinen. De raad pleit er dan ook voor dat gemeenten altijd onderdeel moeten zijn van de samenwerking in de regio. Op deze manier wordt ook voorkomen dat er gemeenten zijn die buiten iedere regio vallen.

105 Provincie Noord-Brabant, z.j.
106 Provincie Noord-Holland, z.j.
107 Provincie Groningen, 2015.

Voor wat betreft de inbreng en inzet vanuit onderwijs in de regio, erkent de raad dat het voor bijvoorbeeld een mbo-instelling ondoenlijk is om met alle gemeenten waaruit hun studenten afkomstig zijn, te overleggen. Wel acht de raad het mogelijk dat een mbo-instelling overleg heeft met één of een aantal centrumgemeenten. Een centrumgemeente is een gemeente (vaak de grootste in de regio) die in een intergemeentelijk samenwerkingsverband een bepaalde functie vervult voor omliggende gemeenten.[108] Deze centrumgemeente treedt dan op namens alle deelnemende gemeenten. In een aantal regio's bestaat deze constructie al.

Stimuleer regioregie door ruimte voor samenwerking in combinatie met evaluatie
De samenwerking tussen verschillende partijen in de regio is niet gemakkelijk. Er worden verschillende domeinen (onderwijs, jeugdzorg, werk en inkomen) bijeengebracht. Dit zijn vaak nog gescheiden systemen met hun eigen bestuurlijke structuur en inrichting, taken en verantwoordelijkheden, en (verantwoordings)cultuur. Maar ook de samenwerking tussen onderwijsinstellingen is lastig. De concurrent van vroeger is nu partner. Dit is een nieuwe rol waar onderwijsinstellingen aan moeten wennen.

De raad adviseert om ruimte te laten voor de partijen in de regio om zelf de samenwerking verder te ontwikkelen en de werkprocessen gezamenlijk vorm te geven. Een kenmerk van de bestaande en succesvolle samenwerkingsverbanden is dat ze zijn ontstaan als reactie op een probleem in de regio. Ze ontstaan langzaam, zijn gebaseerd op vertrouwen en ontwikkelen zich van onderop. Er heerst een pioniersklimaat waarbij men zoekt naar oplossingen voor ingewikkelde vraagstukken door te experimenteren. Er is ruimte voor uitproberen en ontdekken. Een van de drijvende krachten van een samenwerkingsverband is het samenspel tussen uitvoerende medewerkers. Hiervoor moet ruimte zijn. Dit vraagt bovendien om een specifieke rol en houding van bestuurders en samenwerkingsverbanden. Zij zouden dit pioniersklimaat zo veel mogelijk moeten faciliteren door ruimte te laten voor uitproberen en ontdekken. Op deze manier kan optimaal gebruik worden gemaakt van het lokale probleemoplossend vermogen.[109] Het heeft de voorkeur van de raad om deze ontwikkeling voort te zetten. Laat de organisatie van de samenwerkingsverbanden over aan de organisaties en instellingen in de regio. Op deze manier kunnen de organisaties en instellingen zelf bepalen wat voor hun situatie het beste is.

Deze ruimte voor ontwikkeling betekent volgens de raad wel dat er werk gemaakt moet worden van een gedegen evaluatie en monitoring van beleidsmaatregelen en interventies op het gebied van een leven lang leren en op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in het algemeen. Metingen moeten betrouwbaar en eenduidig zijn, zodat vergelijkingen met andere regio's en nationale uitkomsten mogelijk zijn. Hiervoor is een set van ijkpunten nodig waarop successen beoordeeld kunnen worden. Dit zorgt ervoor dat gefundeerd inzicht wordt verkregen in hoe beleid (voor bepaalde subgroepen) uitpakt, en of aanpassingen nodig zijn. Bovendien ontstaat er een set van bewezen interventie-instrumenten en programma's. Zie onderstaand kader voor de opzet en aanpak van de onderwijs- en arbeidsmarktmonitor door de Metropool Regio Amsterdam.

108 Staatsblad 667, 27 december 1984.
109 Van Delden, 2010; Maassen van den Brink, Spork, & Bos, 2014.

Nadrukkelijke aandacht voor monitoring in Amsterdam

Werk maken van talent

Het programma *Werk maken van Talent* van de Amsterdam Economic Board is gericht op het optimaal benutten van talent op de arbeidsmarkt en een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in de Metropool Regio Amsterdam. Deze regio bevat de gebieden Zuid- Kennemerland, Groot-Amsterdam, Zaanstreek-Waterland, Gooi en Vechtstreek en Flevoland. Het programma betreft de arbeidsmarkt- en onderwijsontwikkeling over een periode van zes jaar (2014-2020) en de inzet is om een concrete en substantiële impuls te geven aan een betere werking van de arbeidsmarkt in de speerpuntclusters van de Amsterdam Economic Board en op een betere aansluiting van het aanbod op de vraag. Concreet gaat het om de clusters ict, life science & health, logistiek & handel, toerisme & congressen, creatieve Industrie, financiële en zakelijke dienstverlening, flowers & food en de maakindustrie. De doelstelling van het programma is: "voldoende en goed opgeleid personeel voor de Boardclusters, op het juiste moment".[110]

Onderwijs-arbeidsmarktmonitor

Volgens de Amsterdam Economic Board geven de ingediende en gehonoreerde sectorplannen onvoldoende aan in hoeverre de geïnvesteerde gelden leiden tot het creëren en het behouden van werkgelegenheid. Ook zijn in de projectplannen de daadwerkelijke opbrengsten van de gevraagde investeringen niet benoemd. Om die reden werden door sommigen kritische vragen gesteld bij de effectiviteit van de maatregelen. Daarom zet de Amsterdam Economic Board erop in om de maatschappelijke kosten-batenanalyses een vast onderdeel van haar arbeidsmarkt- en onderwijsbeleid te laten zijn. Hierdoor kunnen de effecten van beleid beter worden gevolgd en bijgestuurd. Onderdeel van deze maatschappelijke kosten-batenanalyse is een gemeenschappelijke regionale monitor. Deze onderwijs-arbeidsmarktmonitor koppelt onderwijs en arbeidsaanbod (op persoonsniveau) aan de arbeidsvraag (op sector- en regioniveau) en bevat gedetailleerde informatie en achtergrondkenmerken (onder andere sector, regio, baan-en opleidingsniveau). Met de monitor kunnen personen gedurende een langere periode worden gevolgd, kunnen knelpunten voor subgroepen worden gesignaleerd en wordt adaptieve evaluatie van beleid en interventies mogelijk gemaakt.[111]

De raad pleit ervoor de evaluatie van beleidsmaatregelen en interventies te beleggen bij de stuurgroep of vergelijkbare platforms in de regio (zie hieronder).

Leg de procesregie bij gemeenten en inhoudelijke regie bij stuurgroepen

Naast samenwerking is regie nodig om de samenwerking van de grond te krijgen (in regio's waar dat niet spontaan gebeurt) en om de samenwerking richting te geven. Het is belangrijk om deze regierollen binnen de samenwerking duidelijk te maken. De raad vindt dat de *procesregie* bij de gemeente moet liggen. Gemeenten kunnen de randvoorwaarden voor samenwerking scheppen, operationele aspecten voor hun rekening nemen en het proces van samenwerken monitoren en, als dat nodig is, bijsturen. Ook op andere terreinen vervullen gemeenten deze rol en het beleggen van de procesregie bij gemeenten sluit aan bij de maatschappelijke verantwoordelijkheid die ze hebben. Zoals gezegd is deze procesregie door de gemeente een belangrijke waarborg voor het realiseren van samenwerking in de regio, wanneer deze niet spontaan van de grond komt om een gedeeld probleem op te lossen. Ook is de procesregie een belangrijke waarborg voor samenwerking tussen alle belangrijke partijen uit de regio die ook leidt tot afspraken.

De *inhoudelijke regie* zou bij een stuurgroep of een ander orgaan moeten liggen, dat een platform biedt waar vertegenwoordigers van verschillende partijen uit de keten samen beleid vorm geven. De stuurgroep bepaalt bijvoorbeeld hoe de arrangementen voor een leven lang

110 Maassen van den Brink, Spork, & Bos, 2014.

111 Rud, Groot, & Maassen van den Brink, 2016.

leren eruit moeten komen te zien en op welke manier een ieder daaraan bijdraagt. In sommige regio's bestaan dit soort stuur- of werkgroepen al. De partijen die in de stuurgroep vertegenwoordigd zijn, hebben zicht op de knelpunten, specifieke behoeften van de arbeidsmarkt en de lokale dynamiek tussen partijen. De raad pleit ervoor om deze kennis en bestaande constructies te benutten. De stuurgroep houdt daarnaast de doelen en actiepunten in het oog en bewaakt de voortgang. Hij speelt een belangrijke rol in het monitoren en evalueren van de opbrengsten van het beleid om op basis daarvan het beleid bij te sturen.

De raad vindt het belangrijk dat middelbaar opgeleiden bewust gemaakt worden van de noodzaak van blijvend leren en zelf verantwoordelijkheid nemen voor het ondernemen van leeractiviteiten. Zij moeten hierbij ondersteund worden en de fundamenten hiervoor moeten al worden gelegd in het initiële onderwijs.

4 Aanbeveling 2: stimuleer en ondersteun eigen verantwoordelijkheid

4.1 Stimuleer eigen verantwoordelijkheid en zelfsturing bij middelbaar opgeleiden

De raad vindt het belangrijk dat ook middelbaar opgeleiden bewust gemaakt worden van de noodzaak van blijvend leren. Dit bewustwordingsproces kan in gang worden gezet wanneer mensen van tijd tot tijd gestimuleerd worden te kijken hoe ze ervoor staan qua werk en scholing. Hierdoor kan het ondernemen van scholingsactiviteiten worden bevorderd. Deze stimulering zou volgens de raad in goede handen zijn bij werk- en leercoaches vanuit de werkgever (voor werknemers) en het UWV (voor werkzoekenden). In Vlaanderen wordt door middel van vouchers aan loopbaanbegeleiding gewerkt (zie onderstaand kader).

Loopbaanbegeleiding en loopbaanvouchers in Vlaanderen
Vlaamse werknemers kunnen eens in de zes jaar loopbaanbegeleiding krijgen door een loopbaanvoucher in te zetten.[112] Dit is bedoeld om hen aan te moedigen zich verder te ontwikkelen. De loopbaanbegeleiding houdt in dat werknemers in verschillende gesprekken actief worden ondersteund bij loopbaanbeslissingen. Zo krijgen zij inzicht in hun sterktes, zwaktes, interesses en professionele ambities, en worden zij, indien nodig, gemotiveerd te investeren in een opleiding om zo bij te blijven in de huidige en toekomstige arbeidsmarkt.

Bewustwording van de noodzaak van blijvend leren is echter niet voldoende. Er is volgens de raad ook een individuele verantwoordelijkheid voor zelfsturing en het ondernemen van leeractiviteiten in het kader van een leven lang leren. Vanzelfsprekend moeten mensen bij het bewustwordingsproces, de zelfsturing en het leren ondersteund worden. Zoals de raad al betoogde in hoofdstuk 2 en 3, is betrokkenheid van alle partijen van belang. In de volgende paragrafen werkt de raad het aspect van ondersteuning bij bewustwording, zelfsturing en het leren zelf uit. Ook hoofdstuk 5 richt zich op de ondersteuningsbehoefte en behandelt het financiële aspect. Onderstaand kader geeft enkele voorbeelden van hoe organisaties inspelen op de verantwoordelijkheid van hun werknemers en zo eigenaarschap creëren.

112 *Regeerakkoord Vlaamse regering: 2014-2019*, 2014.

Werknemers nemen zelf initiatief
Een leven lang leren hoeft niet louter op formele wijze plaats te vinden. Juist een aanpak waarbij men op de werkvloer leert, sluit aan bij de behoeften van de doelgroep. Wanneer werknemers hiertoe intrinsiek gemotiveerd zijn, wordt ontwikkeling een haast vanzelfsprekend proces. Bij Zorggroep Vivium Naarderheem wordt hierop ingespeeld door een beroep te doen op de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer. Wanneer werknemers tegen een probleem aan lopen of spontaan een idee hebben, kunnen zij een werkgroep van collega's samenstellen en samen zoeken naar een oplossing. Hierdoor wordt eigenaarschap gecreëerd en neemt het werkplezier toe.

Eenzelfde aanpak gericht op eigen verantwoordelijkheid en eigenaarschap is terug te zien bij de zorgorganisatie Beweging 3.0. Binnen deze organisatie wordt gewerkt met zelfsturende teams. Deze teams dragen onderwerpen aan waarover zij willen leren en waarin zij zich verder willen ontwikkelen. Een thema is bijvoorbeeld de omgang met mantelzorgers. De teams worden hierin op verschillende manieren gefaciliteerd door bijvoorbeeld lezingen, trainingen en rollenspelen. Deze aanpak werkt enthousiasmerend, waardoor ook andere teams gemotiveerd worden om vraaggestuurd te leren.

4.2 Positioneer een leven lang leren in de onderwijskolom

Het creëren van een klimaat waarbij leren ook na het volgen van een initiële opleiding een 'natuurlijke' activiteit wordt, beperkt zich niet alleen tot het treffen van maatregelen die gericht zijn op scholing in deze levensfase, maar moet volgens de raad ook expliciet plaatsvinden in het initiële onderwijs. Het fundament moet daar al worden gelegd. Aandacht voor de noodzaak van voortdurend leren en de ontwikkeling van zelfsturing en plannend vermogen verdienen dan ook een centrale plek in het onderwijs. Daartoe dient volgens de raad de inspanningsverplichting voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding in het middelbaar beroepsonderwijs op termijn verzwaard te worden tot een resultaatverplichting voor de student.

Om aan de tweede van de drie doelstellingen van het middelbaar beroepsonderwijs te voldoen, geldt momenteel voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding en voor burgerschap een inspanningsverplichting.[113] De mbo-opleiding legt op basis van het loopbaan- en burgerschapsdocument een te realiseren inspanning voor de student vast in de onderwijs- en examenregeling. Hier moet de student aan voldoen om het mbo-diploma te behalen. De examencommissie beoordeelt of de student aan de door de opleiding gestelde criteria heeft voldaan.[114] Studenten leren in het kader van loopbaanoriëntatie en -begeleiding te reflecteren op hun kwaliteiten, mogelijkheden en drijfveren. Dit helpt hen bij het maken van keuzes binnen hun studie (bijvoorbeeld voor een bepaalde stage of keuzevak) en keuzes na hun studie (bijvoorbeeld voor doorstroom naar een vervolgopleiding of voor een bepaald beroep). Ook ontwikkelen studenten competenties voor een leven lang leren.[115] Concreet gaat het erom dat de mbo-instelling de student ondersteunt bij het ontwikkelen van zijn zelfsturend vermogen en het ontwikkelen van vijf loopbaancompetenties: capaciteitenreflectie, motievenreflectie, werkexploratie, loopbaansturing en netwerken. In onderstaand kader worden de elementen en opgezette stimuleringsprojecten voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding kort uitgelegd.

De raad pleit voor een resultaatverplichting op termijn voor loopbaanoriëntatie en –begeleiding, omdat daarmee getoond wordt dat alle drie de doelstellingen van het beroepsonderwijs (zie paragraaf 2.3) van belang zijn en serieus moeten worden genomen; dus ook de bevordering van de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de deelnemers en het bijdra-

113 Bijlage 1. behorend bij artikel 17a, derde lid, WEB.
114 MBO Raad, 2016a.
115 MBO Raad, 2016a.

gen aan maatschappelijk functioneren. Een resultaatverplichting zorgt ervoor dat studenten en opleidingen de aanwezigheid van studenten bij lob-lessen serieus gaan nemen. Momenteel is dat lang niet altijd het geval. Ook kan een resultaatverplichting ertoe leiden dat meer uren worden besteed aan lob-lessen en dat meer gekwalificeerde docenten worden ingezet. Loopbaanoriëntatie en -begeleiding is nu vaak een vak met weinig status en te weinig inhoud. Dat leidt er onder meer toe dat studenten 'gecalculeerd consumentengedrag' vertonen.

Voordat een resultaatverplichting daadwerkelijk ingesteld kan worden, moet volgens de raad eerst in kaart worden gebracht welke resultaten van studenten haalbaar en aantoonbaar zijn. Het ligt voor de hand om hierbij de elementen die bij loopbaanoriëntatie- en begeleiding aan bod moeten komen, als uitgangspunt te nemen.

Loopbaanoriëntatie- en begeleiding in het middelbaar beroepsonderwijs

Vijf elementen

De elementen die bij loopbaanoriëntatie en -begeleiding aan bod komen zijn:[116]

- capaciteitenreflectie: beschouwing van de capaciteiten die van belang zijn voor de loopbaan;
- motievenreflectie: beschouwing van de wensen en waarden van belang voor de loopbaan;
- werkexploratie: onderzoek naar werk en mobiliteit in de loopbaan;
- loopbaansturing: loopbaangerichte planning en beïnvloeding van het leer- en werkproces; en
- netwerken: contacten opbouwen en onderhouden op de arbeidsmarkt, gericht op loopbaanontwikkeling.

Stimuleringsproject LOB

Met het Stimuleringsproject LOB (looptijd 2010 tot en met 2015) in het middelbaar beroepsonderwijs bracht het ministerie van OCW de loopbaanbegeleiding voor studenten extra onder de aandacht. Het stimuleringsproject werkte nauw samen met wetenschap en onderwijs en had tot doel te investeren in de professionalisering en ontwikkeling van visie en beleid rond loopbaanoriëntatie en -begeleiding in het middelbaar beroepsonderwijs. De opbrengsten van het project zijn divers. Zo is er vanuit diverse perspectieven gezocht naar praktische instrumenten om onderwijsinstellingen te ondersteunen bij talentontwikkeling en de zoektocht naar ambities van studenten om te leren en zich te ontwikkelen. Er zijn bijvoorbeeld boekjes uitgebracht met oefeningen en opdrachten die gekoppeld zijn aan de loopbaancompetenties en die in groepsverband of door studenten individueel zijn uit te voeren. Een ander voorbeeld betreft een training over kwetsbare jongeren en loopbaanoriëntatie en -begeleiding in het kader van de deskundigheidsbevordering van docenten. Sinds januari 2016 is het Stimuleringsproject overgegaan in het Servicepunt LOB mbo.[117]

4.3 Sluit aan bij de behoeften van middelbaar opgeleiden

Studenten in het middelbaar beroepsonderwijs hebben in sommige opzichten andere kenmerken en andere voorkeuren als het gaat om leren dan havo- en vwo-leerlingen en hbo- en wo-studenten. Hoewel ook hier geldt dat de groep middelbaar opgeleiden heterogeen is en er dus niet gesproken kan worden van dé kenmerken en voorkeuren, is het van belang dat de inhoud en vormgeving van zowel initieel als postinitieel onderwijs zo veel mogelijk aansluiten bij deze groep. Dit geldt voor zowel formele, non-formele als informele leersettingen. Hierbij staan de aspecten leervoorkeuren en leerbereidheid centraal. Deze twee aspecten worden hieronder verder uitgewerkt.

116 Bijlage 1. behorend bij artikel 17a, derde lid, WEB.

117 Zie de website Loopbaan Oriëntatie Begeleiding; www.lob4mbo.nl.

Leervoorkeuren

De meeste mbo-studenten zijn praktisch ingesteld; ze proberen liever iets uit dan dat ze een instructietekst doornemen. Didactische werkvormen waarbij een concrete manier van verwerken van de leerstof centraal staat, zoals het toepassen van de stof in de praktijk, hebben dan ook de voorkeur. Tevens is de behoefte aan structuur en instructie onder mbo'ers over het algemeen groot: een duidelijke uitleg en duidelijke opdrachten zijn nodig.[118] Ze zijn er bij gebaat als de docent of de praktijkopleider hen stapsgewijs door het leerproces begeleidt.[119]

Tevens blijkt uit onderzoek dat veel mbo-studenten nog niet de vaardigheden hebben verworven die voor effectief studeren nodig zijn. Het onderwijs doet bijvoorbeeld een groot beroep op de zogenoemde 'executieve functies': vaardigheden die zorgen dat eigen gedrag geëvalueerd en andermans gedrag begrepen kan worden en die helpen om plannen voor de (nabije) toekomst te maken. Deze functies, zoals zelfinzicht, zelfregulatie, motivatie, doelgerichtheid en plannend vermogen, zijn bij adolescenten vaak nog niet volledig ontwikkeld, terwijl het onderwijs daar soms al wel een groot beroep op doet.[120] In het huidige beroepsonderwijs wordt de lerende namelijk in staat geacht actief kennis en inzicht te genereren in interactie met zijn omgeving. De rol van de student is daarmee veranderd van een consumptieve naar een meer ondernemende. Deze verandering komt voort uit een maatschappelijk veranderingsproces waarbij het belangrijk is dat studenten niet alleen vakmanschap verwerven, maar ook kunnen anticiperen op maatschappelijke en arbeidssituaties. Vaardigheden als samenwerken, kritisch zijn, communiceren, anticiperen en reflecteren zijn hierbij essentieel.[121] Het is belangrijk dat studenten bij de ontwikkeling van deze vaardigheden worden ondersteund.

Leerbereidheid

Studenten op het (v)mbo zijn zich vaak bewust van de relatief lage status van hun opleiding en van hun lagere onderwijspositie. Dit is van invloed op hun motivatie voor school en op het vertrouwen in de eigen capaciteiten.[122] Intrinsieke motivatie (waarbij het leren is gemotiveerd vanuit de eigen belangstelling van de student) wordt voor een deel bepaald door een behoefte aan competentie.[123] Dat wil zeggen dat mensen het gevoel willen hebben dat ze 'ergens goed in zijn'. Wanneer studenten ervaren dat ze niet zo goed zijn in het behalen van succeservaringen op school, zich bijvoorbeeld onvoldoende uitgedaagd voelen of examenangst hebben ondervonden, kan dat ertoe leiden dat ze het onderwijs als onprettig gaan ervaren en daarom na hun opleiding onderwijssituaties gaan vermijden. Daarmee ontnemen ze zichzelf de kans hun kwaliteiten verder te ontwikkelen en nieuwe dingen te leren.[124] Om de motivatie voor en de intentie tot het ondernemen van scholingsactiviteiten onder middelbaar opgeleiden te vergroten, wordt in dit advies het concept leerbereidheid gebruikt. Hierin spelen naast leermotivatie ook interesse in leren en doelmatigheidsbeleving een rol. Deze begrippen worden hieronder uitgewerkt.[125] Waar mogelijk worden aanbevelingen gedaan voor het bevorderen van de leerbereidheid.

118 Groeneveld, Benschop, & Olvers, 2010.
119 Romeijn, 2012.
120 Jolles, 2016.
121 Laming, 2016.
122 Van den Bulk, 2011.
123 Deci & Ryan, 2000.
124 Dweck, 2000; Onderwijsraad, 2012.
125 Vanhoof, Van De Broek, Donche & Van Petegem, 2012.

Om de leerbereidheid te vergroten is het allereerst van belang dat de *leermotivatie* wordt bevorderd. Hierbij moet een onderscheid gemaakt worden tussen intrinsieke motivatie, vanuit de eigen belangstelling, en extrinsieke motivatie, waarbij de student leert omdat hij ertoe wordt aangezet door iets buiten de betreffende taak. Intrinsieke en extrinsieke motivatie sluiten elkaar niet uit. In zekere mate kan de sterkte van de leermotivatie gezien worden als de combinatie van de intrinsieke en extrinsieke motivatie. Een student kan bijvoorbeeld een leeractiviteit leuk vinden én een goede beoordeling nastreven. Om de leermotivatie te verhogen, is het belangrijk om aan drie psychologische basisbehoeften te voldoen.[126] Ten eerste moet de (potentiële) lerende voldoende autonoom kunnen handelen, zodat vrijheid wordt ervaren bij het kiezen en uitvoeren van leeractiviteiten.[127] Ook moet er een gevoel van verbondenheid zijn, waardoor de behoefte kan worden vervuld om ergens bij te horen en positieve relaties met anderen te onderhouden. De derde psychologische basisbehoefte is competentie. Competentie komt tot uiting in het ervaren van succes bij het aangaan van uitdagingen die leren met zich meebrengt. Door bij het geven van opdrachten rekening te houden met het niveau van studenten of met hun vaardigheden op het gebied van plannen en organiseren, kunnen docenten bijdragen aan het gevoel van competentie bij hun studenten.[128]

Een ander belangrijk element bij het vergroten van leerbereidheid is het stimuleren van de *interesse* van studenten. Interesse is op een positieve manier gekoppeld aan diepgaande verwerkingsstrategieën en leerprestaties. Wie geïnteresseerd is heeft meer aandacht, kan nieuwe kennis beter relateren aan bestaande voorkennis en ervaart minder problemen bij het vrijmaken van verstandelijke vermogens voor de taakuitvoering. Hierbij kunnen twee typen interesse onderscheiden worden: situationele interesse en persoonlijke interesse. Situationele interesse wordt uitgelokt door een prikkel uit de omgeving, bijvoorbeeld wanneer de docent om aandacht vraagt. Persoonlijke interesse wordt daarentegen juist intern geactiveerd. Een student die persoonlijk geïnteresseerd is, beleeft plezier aan het werken rond een bepaald thema. Het is dan ook wenselijk voor de bevordering van leerbereidheid dat docenten proberen in te spelen op de persoonlijke interesse door studenten hun leerinhoud zelf mee te laten kiezen. Maar een docent kan ook door een prikkelende en boeiende les de situationele interesse van studenten aanspreken wanneer een onderwerp behandeld wordt waarin een student weinig persoonlijk geïnteresseerd is.

Tevens is de *doelmatigheidsbeleving* van de student belangrijk. Het gaat er hierbij om dat een student zichzelf als doelmatig ervaart en gelooft in eigen kunnen. Om deze persoonlijke doelmatigheidsbeleving positief te beïnvloeden, is het belangrijk dat de student succeservaringen opdoet en positieve feedback ontvangt van de docent. Ook de aanwezigheid van rolmodellen is waardevol: gelijkaardige studenten die laten zien dat inspanningen succes hebben.

126 Ryan & Deci, 2000.

127 Kans, Christoffels, Schipperheyn, Groeneveld, Cuppen & Hofland, 2016.

128 Schuit, De Vrieze, & Sleegers, 2011.

De raad constateert dat O&O-fondsen niet voorzien in scholing die gericht is op sectoroverschrijdende mobiliteit. Ook is de besteding van de middelen in deze fondsen niet efficiënt en effectief. Als oplossing voor deze knelpunten pleit de raad voor een persoonlijk postinitieel scholingsbudget. Dit verbetert de toegankelijkheid, kwaliteit en efficientie van scholing na het initiële onderwijs.

5 Aanbeveling 3: zorg voor een persoonlijk postinitieel scholingsbudget

Er zijn verschillende manieren waarop onderwijs voor een leven lang leren gefinancierd kan worden. De raad hecht hierbij aan een aantal uitgangspunten:

- mensen hebben een eigen verantwoordelijkheid om hun employability op peil te houden;
- bepaalde groepen hebben meer baat bij scholing omdat zij nu relatief weinig investeren in scholing;
- scholing moet doelmatig zijn en gerelateerd zijn aan het arbeidsmarktperspectief van de deelnemer; en
- mensen worden ook na het volgen van initieel onderwijs gestimuleerd om te leren.

Daarnaast dient er een gedegen evaluatie en monitoring van (financierings)maatregelen plaats te vinden. Hieronder werkt de raad een voorstel uit over de hervorming van een onderdeel van de financiering van leven lang leren: de O&O-fondsen (Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen).

Wat zijn O&O-fondsen?
Om scholing te stimuleren kent het overgrote deel van de bedrijfstakken O&O-fondsen waaruit de postinitiële scholing van werkenden wordt betaald. In Nederland bestaan circa 140 van dit soort sectorfondsen. Ongeveer 85% van de werknemers valt daaronder. De deelname aan een sectorfonds is meestal in de cao vastgelegd en is in dat geval verplicht. Werkgevers en werknemers dragen 1 tot 2% van de jaarlijkse loonsom af aan het sectorfonds.[129] Daarnaast kunnen fondsen aanspraak maken op subsidies van de Europese Unie of van de nationale overheid. De middelen in de O&O-fondsen worden beheerd door vertegenwoordigers van vakbonden en werkgeversorganisaties.[130]

O&O-fondsen zijn in veel bedrijfstakken opgericht om de scholingskosten tussen bedrijven te verevenen. Op deze manier betalen alle bedrijven in de bedrijfstak mee aan scholing, ongeacht de scholingsinvestering in eigen werknemers. Hierdoor bestaat er minder onzekerheid over de mogelijkheid dat geschoolde werknemers hun werkgever verlaten en ergens anders gaan wer-

129 Centraal Planbureau, 2016.
130 Groot, 2016.

ken, waardoor de investering door de werkgever verloren gaat.[131] De prikkel voor bedrijven om de eigen werknemers te scholen is hierdoor groter.[132]

Knelpunten omtrent O&O-fondsen
De middelen in de O&O-fondsen worden inefficiënt besteed. De besteding van de O&O-fondsen hangt onder andere af van de overeenstemming die er bereikt wordt tussen de brancheorganisaties en de sociale partners. Als deze overeenstemming er niet is, worden opleidingen niet betaald uit de middelen van de O&O-fondsen. Dit kan leiden tot onderinvesteringen in postinitieel onderwijs. Het beeld bestaat dat veel van de middelen van deze fondsen ongebruikt blijven. Uit onderzoek naar de reserves van O&O-fondsen bleek dat één fonds inderdaad een extreem hoge reserve had van 50 miljoen euro. Alle andere fondsen hadden gemiddeld een reserve van tussen de één à twee maal de jaarlijkse begroting als buffer om de continuiteit van hun activiteiten te waarborgen. De kleinere fondsen gebruiken hun middelen met name voor scholingsactiviteiten. De grotere fondsen besteden daarnaast ook een deel van hun middelen aan activiteiten rondom mobiliteit en flexibiliteit en de inrichting van een scholingsinfrastructuur.[133]

De toegankelijkheid van O&O-fondsen vormt een knelpunt. Mensen hebben namelijk geen toegang tot de O&O-fondsen na het verlies van hun baan, terwijl ze op dat moment scholing het hardst nodig hebben. Werknemers kunnen immers geen aanspraak maken op scholing vanuit het O&O-fonds als ze het bedrijf of de branche (al dan niet gedwongen) hebben verlaten. De gedane afdracht van hun loonsom raken ze op dat moment kwijt. Daarnaast is een nadeel van de opzet van de huidige fondsen dat financiering meestal alleen gebruikt wordt voor scholing binnen een specifieke sector en niet voor omscholing tussen branches onderling.[134] Daardoor dragen O&O-fondsen te weinig bij aan het voorkomen van werkloosheid. O&O-fondsen hebben bovendien als nadeel dat ze alleen bestemd zijn voor werknemers en niet voor zelfstandigen. Vooral werknemers met een flexibel of tijdelijk contract worden benadeeld. Voor hen wordt wel geld afgedragen aan het O&O-fonds, maar zij kunnen hier vanwege hun tijdelijke en korte contract niet van profiteren, omdat scholingsbudgetten niet meegenomen kunnen worden naar andere werkgevers.[135]

Persoonlijk postinitieel scholingsbudget
Om de toegankelijkheid van het scholingsbudget te borgen en de opgespaarde reserves van deze O&O-fondsen beter te benutten, beveelt de raad aan om de O&O-fondsen te hervormen en een persoonlijk (individueel) postinitieel scholingsbudget in te stellen. Het bedrag dat de werkgever nu afdraagt aan het O&O-fonds komt volgens de raad beter tot zijn recht als het gestort wordt in een persoonlijk postinitieel scholingsbudget. Dit persoonlijke budget kan aangesproken worden op het moment dat iemand onderwijs wil volgen.

Onder het huidige systeem kan de werknemer gebruikmaken van de opgebouwde middelen in de O&O-fondsen gedurende het dienstverband. De raad is echter van mening dat het rechtvaardig is wanneer werknemers de beschikking krijgen over de zelf opgebouwde reserves. Zij moeten de mogelijkheid hebben om deze opleidingsgelden naar keuze in te zetten voor oplei-

131 Het is in Nederland echter ook mogelijk een regeling te treffen tussen werkgevers en werknemers omtrent het terugbetalen van studiekosten.
132 Waterreus, 2006.
133 Centraal Planbureau, 2016.
134 Centraal Planbureau, 2016; Groot, 2016.
135 Groot, 2016.

dingen of cursussen die de employability van de werknemer bevorderen in de huidige baan, maar ook bij intersectorale mobiliteit op de arbeidsmarkt of bij werkloosheid. Voor mensen met een tijdelijke aanstelling wordt het dan ook gemakkelijker om deel te nemen aan scholingsactiviteiten en scholing kan dan dienen ter voorbereiding op de overstap naar een andere baan. Het instellen van een persoonlijk scholingsbudget bevordert kortom gelijke kansen voor werkenden, werklozen en werkzoekenden, en leidt tot grotere efficiëntie en meer individuele en maatschappelijke opbrengsten.

Het persoonlijk budget kan volgens de raad, indien nodig, worden aangevuld met scholingsmiddelen van de werkgever (bijvoorbeeld een transitievergoeding) of middelen van de overheid in het kader van activerend arbeidsmarktbeleid. De raad is daarnaast van mening dat de huidige reserves van de O&O-fondsen het best besteed kunnen worden in de regio. Regionaal kan er gekeken worden voor wie het aanbod van scholing het hardst nodig is. De raad denkt hierbij aan mensen met een zwakkere positie op de arbeidsmarkt, zoals werkzoekenden en zelfstandigen met een inkomen onder het minimumloon.

De raad vindt het onverstandig als de werknemer of werkzoekende alleen réchten kan ontlenen aan het persoonlijke scholingsbudget. Zoals de raad heeft benadrukt in hoofdstuk 4, is er ook een individuele verantwoordelijkheid voor het ondernemen van leeractiviteiten. Volgens de raad staat er dan ook een plicht van de werknemer of werkzoekende tegenover. De raad is van mening dat de werknemer of werkzoekende zijn persoonlijk scholingsbudget moet inzetten om zijn employability op peil te houden. Regionale dienstverleningsinstanties (zoals Werkpleinen) die zich bezig houden met werk, opleiding en re-integratie kunnen dit beoordelen en mensen ondersteunen bij het vinden van een gepaste opleiding of cursus die aansluit bij regionale arbeidsmarktbehoeften. De werknemer of werkzoekende heeft na het aangaan van een overeenkomst met de aanbieder van een opleiding of cursus echter wel de plicht om deze af te ronden.

Om mensen in staat te stellen hun employability op peil te houden, hebben zij toegang nodig tot opleidingsgelden. Het is waarschijnlijk onverstandig om het opgebouwde persoonlijke leven lang leren budget uit te keren in de vorm van geld. Om verkeerde besteding van middelen buiten het scholingsdomein tegen te gaan, kan het opgebouwde budget gespaard en uitgekeerd worden in de vorm van punten of vouchers die kunnen worden ingezet als de werkende of werkzoekende daarvoor kiest. Het beheer van deze opleidingspunten kan volgens de raad belegd worden bij een bestaande instantie, bijvoorbeeld de DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) of bij een nieuw op te richten entiteit. Het onderbrengen van het beheer bij een instantie als DUO heeft als voordeel dat er gebruikgemaakt kan worden van bestaande structuren en kennis; er is ervaring met de taken die moeten worden uitgevoerd en het gaat het ontstaan van versnippering tegen. Bovendien ligt er dan een directe relatie tussen initiële en postinitiële scholing. Het nadeel van het onderbrengen van het beheer bij een bestaande entiteit is dat er waarschijnlijk minder flexibiliteit is in het uitvoeren van de taken; de ervaring opgedaan met de bestaande taken is mogelijk niet het meest efficiënt voor het uitvoeren van de nieuwe taken. Daarnaast kunnen de taken binnen een bestaande instantie ook te divers worden, waardoor specialisatie niet langer mogelijk is.

Over het algemeen kan concurrentie tussen opleidingen de kwaliteit van onderwijs verhogen. Een persoonlijk postinitieel scholingsbudget kan door de vrije inzet van individuele scholingsbudgetten de concurrentie tussen de verschillende aanbieders (zowel publiek als privaat) ver-

groten, waardoor de kwaliteit van scholing kan toenemen.[136] Tevens is het dan niet meer de werkgever die selecteert welke mensen scholing en training volgen. Mensen kunnen zelf kiezen wanneer en aan welke scholing zij hun budget besteden, zolang de scholing gerelateerd is aan verhoging van de inzet op de arbeidsmarkt en het arbeidsmarktperspectief. Dit vergroot de keuzevrijheid en kan de aansluiting tussen de behoefte aan scholing en de gevolgde scholing verbeteren. Vraagsturing vergroot tevens de transparantie in de scholingsmarkt. Om hieraan recht te doen is het wel noodzakelijk dat mensen die scholing inkopen, voldoende informatie hebben over het scholingsaanbod en over de kwaliteit ervan. Daarom zou overwogen moeten worden dat het persoonlijke scholingsbudget alleen ingezet kan worden bij gecertificeerde opleidingen.[137] Dit soort uitvoeringsvraagstukken dient nader uitgewerkt te worden.

136 Groot, 2016.

137 Groot & Maassen van den Brink, 2009.

Afkortingen

bbl	beroepsbegeleidende leerweg
bnp	bruto nationaal product
bol	beroepsopleidende leerweg
CPB	Centraal Planbureau
CVTS	Continuing Vocational Training Survey
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EBB	Enquête Beroepsbevolking
ecbo	expertisecentrum beroepsonderwijs
ECVET	European Credit system for Vocational and Educational Training
EU	Europese Unie
EZ	Economische Zaken
hbo	hoger beroepsonderwijs
ict	informatie- en communicatietechnologie
LFS	Labour Force Survey
lob	loopbaanoriëntatie en -begeleiding
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
O&O-fondsen	Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen
roc	regionaal opleidingencentrum
SBB	Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
vmbo	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
vsv	voortijdig schoolverlaten
wo	wetenschappelijk onderwijs

Literatuur

Autor, D.H. & Dorn, D. (2013). The growth of low skill service jobs and the polarization of the U.S. labor market. *American Economic Review, 103*(5), 1553-1597.

Autor, D.H., Levy, F. & Murnane, R.J. (2003). The skill content of recent technological change: An empirical exploration. *Quarterly Journal of Economics, 118*(4), 1279-1334.

Autor, D.H., Katz, L.F. & Kearney, M.S. (2006). *The polarisation of the U.S. labor market*. Cambridge (Massachusetts): National Bureau of Economic Research.

Autor, D.H., Katz, L.F. & Kearney, M.S. (2008). Trends in U.S. wage inequality: Re-assessing the revisionists. *Review of Economics and Statistics, 90*(2), 300-323.

Bol, Th. & Van de Werfhorst, H. (2016). *De link tussen school en werk in een polariserende arbeidsmarkt*. Amsterdam: UvA.

Borghans, A.H. (2006). *"Zonde van de tijd": leren in Nederland vanuit economisch perspectief*. Maastricht: Universiteit Maastricht.

Borghans, A.H., Fouarge, D.J. & De Grip, A. (2011). *Een leven lang leren in Nederland*. Maastricht: Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt.

Borghans L., Golsteyn B. & De Grip A. (2006). *Meer werken is meer leren. Determinanten van kennisontwikkeling*. 's-Hertogenbosch: CINOP.

Bouma S., Van der Kemp, S., Van Ommeren, M. & De Ruig, L. (2011). *Samen in actie. Evaluatie Actieplan Jeugdwerkloosheid*. Zoetermeer: Research voor Beleid.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2015a). *Arbeidsparticipatie van mbo-schoolverlaters*. Den Haag: CBS.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2015b). *Dynamiek op de Nederlandse arbeidsmarkt. De focus op flexibilisering Nederlandse arbeidsmarkt*. Den Haag: CBS.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2016a). *Bevolking; hoogstbehaald onderwijsniveau en onderwijsinrichting*. Geraadpleegd op 30 september 2016 via http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=82816ned&D1=0&D2=0&D3=0&D4=0&D5=0-1,7,11&D6=a&D7=89-92&VW=T.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2016b). *Een leven lang leren in Nederland: Een overzicht*. Den Haag: CBS.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2016c). *Vooral jongeren werken onder hun niveau*. Geraadpleegd op 4 oktober 2016 via https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/03/vooral-jongeren-werken-onder-hun-niveau.

Centraal Planbureau (2015a). *Kansrijk arbeidsmarktbeleid*. Den Haag: CPB.

Centraal Planbureau (2015b). *Prikkels mbo aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt*. Den Haag: CPB.

Centraal Planbureau (2016). *Kansrijk onderwijsbeleid*. Den Haag: CPB.

Centraal Planbureau & Sociaal en Cultureel Planbureau (2015). *De onderkant van de arbeidsmarkt in 2025*. Den Haag: CPB & SCP.

Deci, E.L. & Ryan, R.M. (2000). The" what" and" why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry, 11*(4), 227-268.

Dertigplussers gaan minder aan de studie (2016, 22 februari). *Dagblad Trouw*.

Dienst Uitvoering Onderwijs (2016a). *Aantal hbo ingeschrevenen*. Geraadpleegd op 30 september 2016 via https://duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/ho/ingeschreven/hbo-ingeschr/ingeschrevenen-hbo1.jsp.

Dienst Uitvoering Onderwijs (2016b). *Aantal wo ingeschrevenen*. Geraadpleegd op 30 september 2016 via https://duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/ho/ingeschreven/wo-ingeschr/ingeschrevenen-wo1.jsp.

Dienst Uitvoering Onderwijs (2016c). *Cross-over kwalificaties*, geraadpleegd op 18 juli 2016 via https://duo.nl/zakelijk/middelbaar-beroepsonderwijs/onderwijsvernieuwing/cross-over-kwalificaties.jsp.

Doodkorte, P. & Hermanns, V. (2013). *Spoorboekje transitie jeugdzorg*. Den Haag: Transitiebureau Jeugd.

Dweck, C.S. (2000). *Self-theories: Their role in motivation, personality, and development.* Philadelphia: Psychology Press.

Gemeente Oldambt (2015). *Succesvolle banenmarkt in Winschoten*. Geraadpleegd op 4 oktober 2016 via http://www.gemeente-oldambt.nl/in-oldambt/nieuws/succesvolle-banenmarkt-in-winschoten

Goos, M., Manning, A. & Salomons, A. (2009). Job polarization in Europe. *The American Economic Review, 99*(2), 58-63.

Groeneveld, M., Benschop, M. J. & Olvers, D. (2010). *Kenmerkend vmbo, mbo, havo en vwo. Een overkoepelende publicatie van de onderzoeken onder leerlingen en ouders*. Hilversum: Hiteq.

Groot, W. (2016). *De financiering, organisatie en bekostiging van leven lang leren in Nederland.* Maastricht: TIER.

Groot, W. & Maassen van den Brink, H. (2009). *Werkt het scholingsbudget?* Maastricht: TIER.

Huisman, J., De Bruijn, E., Baartman, L., Zitter, L. & Aalsma, E. (2010). *Leren in hybride leeromgevingen in het beroepsonderwijs. Praktijkverkenning, theoretische verdieping*. 's Hertogenbosch: ecbo.

Jolles, J. (2016) Gevraagd: steun, sturing en inspiratie voor rijpend brein m/v. Verkenning 'De jongens tegen de meisjes': de mbo-student is 'werk in uitvoering'. *Vakblad Profiel 25*(3), 6-9.

Kans, K., Christoffels, I., Schipperheyn, R., Groeneveld, M.J., Cuppen, J. & Hofland, A. (2016). *Leven lang leren: een perspectief vanuit het beroep. Leren voor een sterkere arbeidsmarktpositie.* 's Hertogenbosch: ecbo.

Laming, C. (2016). *Onderwijs in de 21e eeuw.* Lelystad: Profiel Producties bv.

Leuven, E. & Oosterbeek, H. (2004). Evaluating the effect of tax deductions on training. *Journal of Labor Economics, 22*(2), 461-488.

Lyche, C. (2010). *Taking on the Completion Challenge: A Literature Review on Policies to Prevent Dropout and Early School Leaving*. OECD Education Working Papers, no.53. Parijs: OECD Publishing.

Maassen van den Brink, H., Spork, A. & Bos, V. (2014). *Werk maken van Talent. Boardprogramma Human Capital 2014-2020.* Amsterdam: Amsterdam Economic Board.

MBO Raad (2016b). *Studenten.* Geraadpleegd op 30 september 2016 via https://www.mboraad.nl/het-mbo/feiten-en-cijfers/studenten.

MBO Raad (2016a). *Loopbaan en burgerschap*. Geraadpleegd op 5 oktober 2016 via https://www.mboraad.nl/themas/loopbaan-en-burgerschap.

Midterm review Centres of expertise & Centra voor innovatief vakmanschap (2014). Geraadpleegd op 22 augustus 2016 via https://www.platformbetatechniek.nl/media/files/publicaties/PBT-Auditrapport%20Dynamiek-Onderweg-okt14-WEB.pdf

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2012). *The approach to Early School Leaving*. Geraadpleegd op 2 september 2016 via http://www.aanvalopschooluitval.nl/userfiles/file/2014/VSV-Boekje_UK_2014.pdf.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2015). *Vastlegging herziene kwalificatiedossiers mbo.* Brief van 6 februari 2015 van de Minister van OCW aan bestuurders van het mbo. Geraadpleegd op 18 juli 2016 via http://www.herzieningmbo.nl/wp-content/uploads/2015/02/Brief-minister-Bussemaker-vaststelling-herziene-kwalificatiedossiers-mbo.pdf

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2014). *Leven lang leren.* Brief van 31 oktober 2014 van de ministers van OCW en SZW aan de voorzitter van de Tweede Kamer. Kamerstukken II, 2014-2015, 30012, nr.41.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2015). *Voortgangsrapportage Leven Lang Leren*. Brief van 26 oktober 2015 van de ministers van OCW en SZW aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. Kamerstukken II, 2015-2016, 30012, nr.55.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap & Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2016). *Voortgangsrapportage leven lang leren*. Brief van 20 september 2016 van de ministers van OCW en SZW aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. Kamerstukken II 2016-2017, 30012, nr.72.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2009). *Actieplan Jeugdwerkloosheid.* Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2011). *Kabinetsreactie SER-advies zzp.* Brief van de minister van SZW aan de voorzitter van de Tweede Kamer. Kamerstukken II 2010-2011, 31311, nr.71.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2016). *Monitor Arbeidsmarkt. April 2016.* Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Ministerie van Veiligheid en Justitie & Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2014). *Stelselwijziging jeugdhulp.* Geraadpleegd op 22 augustus 2016 via http://www.voordejeugd.nl/stelselwijziging/jeugdhulp.

Nationaal Techniekpact 2020 (z.j.). Geraadpleegd op 4 oktober 2016 via http://www.techniekpact.nl/nationaal-techniekpact-2020.

Noorderpoort (2016). *Nieuwe opleiding bij Noorderpoort.* Geraadpleegd op 4 oktober 2016 via http://www.noorderpoort.nl/nieuws/Paginas/Nieuwe-opleiding-bij-Noorderpoort.aspx?utm_source=website&utm_medium=banner&utm_campaign=dienstverlening%20breed.

Onderwijsraad (2003). *Werk maken van een leven lang leren*. Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2009). *Middelbaar en hoger onderwijs voor volwassenen*. Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2011). *Maatschappelijke achterstanden van de toekomst.* Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2012). *Over de drempel van postinitieel leren.* Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2013). *Meer kansen voor kwetsbare jongeren.* Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2014a). *Een eigentijds curriculum.* Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2014b). *Een onderwijsstelsel met veerkracht.* Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2015a). *Herkenbaar vmbo met sterk vakmanschap.* Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2015b). *Meerjarenagenda 2015–2020, werkprogramma 2016*. Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2016a). *De volle breedte van onderwijskwaliteit*. Den Haag: Onderwijsraad.

Onderwijsraad (2016b). *Internationaliseren met ambitie*. Den Haag: Onderwijsraad

O&O Platform (2013). *O&O-monitor 2013*. Geraadpleegd op 22 augustus 2016 via http://www.platformoeno.nl/images/stories/POO_OO_Monitor.pdf.

Oosterbeek, H. & Patrinos, H. (2009). Financing lifelong learning. *Empirical Research in Vocational Education and Training 1*(1), 19-37.

Organisation for Economic Coordination and Development (2008). *Tertiary Education for the Knowledge Society*: *Volume 1: Specail features: Governance, Funding, Quality.* OECD Publishing.

Organisation for Economic Coordination and Development (2015). *Education at a glance 2015*: *OECD Indicators*. Parijs: OECD Publishing.

Provincie Groningen (2015). *Werk centraal in nieuw programma economie en arbeidsmarkt*. Geraadpleegd op 4 oktober 2016 via http://www.provinciegroningen.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/_nieuws/toon/ltem/werk-centraal-in-nieuw-programma-economie-en-arbeidsmarkt/.

Provincie Noord-Brabant (z.j.). *Partners arbeidsmarkt.* Geraadpleegd op 4 oktober 2016 via https://www.brabant.nl/dossiers/dossiers-op-thema/economie-en-werk/arbeidsmarkt/organisatie-en-samenwerking/partners-arbeidsmarkt.aspx.

Provincie Noord-Holland (z.j.). *Arbeidsmarkt en onderwijs*. Geraadpleegd op 4 oktober 2016 via http://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Economie_Werk/Arbeidsmarkt_Onderwijs.

Rathenau Instituut (2015). *Werken aan de robotsamenleving. Visies en inzichten uit de wetenschap over de relatie technologie en werkgelegenheid*. Den Haag: Rathenau Instituut.

Regeerakkoord Vlaamse regering: 2014-2019 (2014). Geraadpleegd op 4 oktober 2016 via http://www.bloso-kics.be/vlaamseregering/Documents/Vlaams%20regeerakkoord/140723_Vlaams_Regeerakkoord_2014-2019.pdf.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (2016a). *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020*. Maastricht: ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (2016b). *Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2015*. Maastricht: ROA.

Romeijn, G. (2012). *Sharing van leermiddelen, bronnen en materialen binnen het CGO draagt bij aan het leren van mbo studenten*. Geraadpleegd op 22 augustus 2016 via: http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/30543548/Romeijn_Guido_110468_1112_MLI-1-LTO-versie_5-def.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAJ56TQJRTWSMTNPEA&Expires=1471876658&Signature=Eo9tq9Xsn8G3%2BLA8U76ntV4VNpw%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DSharing_van_leermiddelen_bronnen_en_mate.pdf.

Rud, I., Groot, W. & Maassen van den Brink, H. (2016). *Onderwijs- en Arbeidsmarktmonitor Metropoolregio Amsterdam*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam (TIER).

Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist, 55*(1), 68-78.

Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (2016). *SBB Barometer van de stage- en leerbanenmarkt juni 2016*. Zoetermeer: SBB.

Schuit, H., De Vrieze, I. & Sleegers, P. (2011). *Leerlingen motiveren: een onderzoek naar de rol van leraren*. Heerlen: Ruud de Moor Centrum/Open Universiteit.

Sloesen, L. (2016). Vaker samen studenten opleiden. *Vakblad Profiel 25*(2), 9.

Smits, W. & De Vries, J. (2015). Toenemende polarisatie op de Nederlandse arbeidsmarkt. *Economisch Statistische Berichten,100(4701)*, 24-25.

Sociaal en Cultureel Planbureau (2015). *De sociale staat van Nederland 2015*. Den Haag: SCP.

Sociaal en Cultureel Planbureau (2016). *Aanbod van arbeid.* Den Haag: SCP.

Ter Weel, B. (2012). *Loonongelijkheid in Nederland stijgt*. Den Haag: CPB.

Ter Weel, B. & Kok, S. (2013). *Taken en vaardigheden in beeld: de Nederlandse arbeidsmarkt in taken*. Den Haag: CPB.

Theisens, H. (2014). *De toekomstbestendigheid van het Nederlandse onderwijssysteem. Startdossier in opdracht van de Onderwijsraad*. Geraadpleegd op 3 oktober 2016 via https://www.onderwijsraad.nl/upload/documents/publicaties/ volledig/De-toekomstbestendigheid-van-het-Nederlandse-Onderwijssysteem.pdf.

UWV & SBB (2016). *Basiscijfers Jeugd. Informatie over de arbeidsmarkt, het onderwijs en stages en leerbanen in Nederland, juni 2016.* Zoetermeer: SBB.

Van Beek, K. & Doorten, I. (2009). *Een andere kijk op talent*. Den Haag: RMO/RVZ.

Van den Berge, W. & Ter Weel, B. (2015). *Baanpolarisatie in Nederland*. Den Haag: CPB.

Van den Bulk, L. (2011). *Later kan ik altijd nog worden wat ik wil. Statusbeleving, eigenwaarde en toekomstbeeld van leerlingen in het voortgezet onderwijs, met de nadruk op de relatieve positie van vmbo-leerlingen.* Antwerpen/Apeldoorn: Garant Uitgevers nv.

Van Delden, P. (2010). Ketensamenwerking: interne krachten bepalen het externe resultaat. *MO, 64(*3), 5-20.

Van Dijk, J. (2016). Arbeidsmarktpositie van mbo-leerlingen verdient extra aandacht. *Vakblad Profiel 25*(2), 22-24.

Vanhoof, J., Van De Broek, M., Donche, V. & Van Petegem, P. (2012). *Leerbereidheid van leerlingen aanwakkeren: principes die motiveren , inspireren en werken.* Leuven: Acco.

Van de Werfhorst, H.G. (2009). *Education, inequality, and active citizenship: Tensions in a differentiated schooling system*. AIAS working paper 73. Geraadpleegd op 23 september 2016 via http://archive.uva-aias.net/uploaded_files/publications/WP73.pdf.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2015). *Van onderwijs naar arbeidsmarkt.* Geraadpleegd op 4 oktober 2016 via https://vng.nl/files/vng/20150707-regionaal-onderwijsbeleid.pdf.

Visser, K., Westerhuis, A. & Hövels, B. (2009). *De positie van het middelbaar beroepsonderwijs in het buitenland. Studie naar de multifunctionaliteit van beroepsonderwijs op middelbaar niveau in de Verenigde Staten en enkele Europese landen.* Geraadpleegd op 3 oktober 2016 via https://www.onderwijsraad.nl/upload/documents/publicaties/volledig/positie-van-middelbaar-beroepsonderwijs-in-het-buitenland.pdf.

Waterreus, I. (2006). *Financieringsmechanismen in het Nederlands onderwijs.*

Westerhuis, A., Christoffels, I., Van Esch, W. & Vermeulen, M. (2015). *Balanceren van belangen; de Onderwijsraad over beroepsgericht opleiden.* Geraadpleegd op 3 oktober 2016 via https://www.onderwijsraad.nl/upload/documents/publicaties/volledig/Balanceren-van-belangen.pdf.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2013). *Naar een lerende economie*. Den Haag: WRR.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2015). *De robot de baas. De toekomst van werk in het tweede machinetijdperk*. Den Haag: WRR.

Zich, J. (2003). *Don Quixote's Lessons for Leadership*. Geraadpleegd op 19 augustus 2016 via http://www.gsb.stanford.edu/news/headlines/james-march-what-don-quixote-teaches-us-about-leadership). Geraadpleegd op 19 augustus 2016.

Zitter, I. & Hoeve, A. (2012). *Hybride leeromgevingen: het verweven van leer- en werkprocessen.* 's Hertogenbosch: ecbo.

Geraadpleegde deskundigen

Mevrouw N. Adèr	MBO Raad, bedrijfstakgroep strategie en ontwikkeling
Mevrouw C. van Ark	Beweging 3.0
Mevrouw M. Baanstra	NCOI Opleidingen
De heer R. Baarda	Stichting Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven
De heer A. Bell	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
Mevrouw H. Beurskens	MBO Raad
De heer B. Boon	Gemeente Oldambt
Mevrouw B. Boots	Platform Bèta Techniek
Mevrouw A. Brugman	Zorggroep Vivium Naarderheem
Mevrouw B. Claassen	Sociaal-Economische Raad
Mevrouw S. van Cuijlenborg	MBO Raad, bedrijfstakgroep Voedsel, groen en gastvrijheid
De heer H. Dahlmans	MBO Raad, bedrijfstakgroep Zorg
De heer R. ten Damme	NCOI Opleidingen
Mevrouw I. Delies	Stenden Hogeschool
Mevrouw P. Deveneijns	MBO Raad
Mevrouw P. Dorsemager	MBO Raad, bedrijfstakgroep ICT en creatieve industrie en Zorg
De heer G. Gerding	MBO Raad, bedrijfstakgroep Specialistisch Vakmanschap en ICT en creatieve industrie
Mevrouw K. Geurts	MBO Raad, bedrijfstakgroep Handel
De heer R. Gitz	Da Vinci College
Mevrouw R. Groenenberg	Onderzoek en advies macrodoelmatigheid MBO
Mevrouw J. Groot	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw R. Heegsma	Beweging 3.0
Mevrouw M. Hensels	MBO Raad, bedrijfstakgroep Techniek en Gebouwde omgeving
De heer E. de Jaeger	ROC van Amsterdam
De heer K. Kans	Expertisecentrum beroepsonderwijs
Mevrouw Y. Kanselaar	ROC Zadkine
De heer K. Kloosterman	Alumnus ROC Mondriaan
Mevrouw K. Lukassen	MBO Raad, bedrijfstakgroep Zorg, Welzijn en Sport
Mevrouw A. de Moor	MBO Raad, bedrijfstakgroep Handel
De heer A. de Moor	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw S. Mul	MBO Raad, bedrijfstakgroep Techniek en Gebouwde omgeving
De heer A. Owed	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer E. Pierik	MBO Raad
De heer R. Roborgh	Universiteit Maastricht
De heer R. Romme	MBO Raad
De heer R. Sikkel	Alumnus ROC Mondriaan
De heer P. Speekenbrink	ROC Zadkine
Mevrouw A. Spork	Gemeente Amsterdam
Mevrouw Y. van der Steenhoven	MBO Raad, bedrijfstakgroep Zakelijke dienstverlening en veiligheid

Brief aan de raad - Onderwijsraad - Advies Vakmanschap

De heer D. Terpstra	Platform Bèta Techniek en Zorgpact
De heer P. Veelenturf	MBO Raad, bedrijfstakgroep Werkgeverszaken
De heer. R. Vervoorn	MBO Raad, bedrijfstakgroep Voedsel, groen en gastvrijheid
De heer F. Vintges	ROC Zadkine
Mevrouw N. de Vries	NCOI Opleidingen
Mevrouw A. van Wanroij	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw J. Woudstra	MBO Raad, bedrijfstakgroep Strategie en ontwikkeling

Brief aan de raad - Onderwijsraad - Advies Vakmanschap

Bijlage 1

Kerncijfers middelbaar opgeleiden

Brief aan de raad - Onderwijsraad - Advies Vakmanschap

Aantal mbo-opgeleiden

In 2014 heeft 18% van de beroepsbevolking een mbo-diploma op niveau 2 of 3 als hoogst behaald onderwijsniveau. 13% van de beroepsbevolking heeft een mbo 4-opleiding afgerond als hoogst behaald onderwijsniveau. Opgeteld behoort 31% van de beroepsbevolking dus tot de middelbaar opgeleiden. 14% van de beroepsbevolking heeft een vmbo-bl (basisberoepsgerichte leerweg), vmbo-kl (kaderberoepsgerichte leerweg) of mbo 1-opleiding als hoogst behaald onderwijsniveau.[138]

Aantal studenten in het mbo

Ruim 490.000 studenten volgen in het schooljaar 2015-2016 mbo-onderwijs. De meeste studenten (51,5%) volgen onderwijs op niveau 4. De kleinste groep (2,7%) volgt onderwijs op niveau 1. Op niveau 2 zijn er 91.000 studenten (18,8%) en op niveau 3 131.000 (27%).[139] Ter vergelijking: 441.969 studenten studeren aan een hogeschool en 259.354 studenten volgen universitair onderwijs.[140] De verdeling van mbo-studenten over sectoren is in het studiejaar 2015-2016 als volgt.

Figuur 1: Percentage studenten mbo naar sector

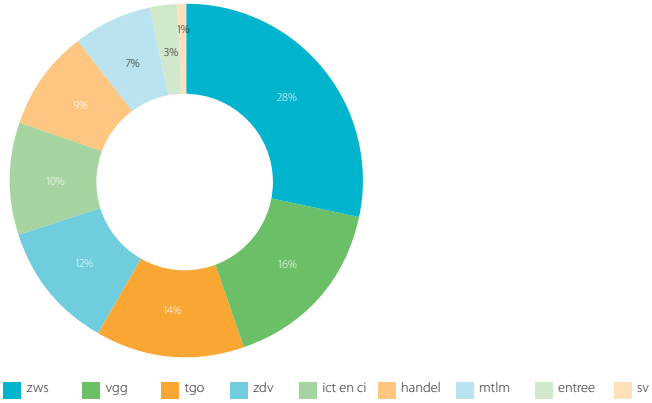

Gebruikte afkortingen:
zws: zorg, welzijn en sport
vgg: voedsel, groen en gastvrijheid
tgo: techniek en gebouwde omgeving
zdv: zakelijke dienstverlening en veiligheid
Ict en ci: informatietechnologie en creatieve industrie
mtlm: mobiliteit, transport, logistiek en maritiem
sv: specialistisch vakmanschap

Bron: MBO Raad, 2016b.

78% van de mbo-studenten volgt in het studiejaar 2015-2105 de beroepsopleidende leerweg (volledig dagonderwijs met praktijkstages), 20% volgt de beroepsbegeleidende leerweg (werkend leren). Bijna 2% is examendeelnemer.[141]

138 Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016a.
139 MBO Raad, 2016b.
140 Dienst Uitvoering Onderwijs, 2016a, 2016b.Ingeschrevenen, peildatum 1 oktober 2015.
141 MBO Raad, 2016b.

Nederland in internationaal opzicht

Nederlandse jongvolwassenen zijn in de EU bovengemiddeld vaak hoogopgeleid: bijna 45%, tegenover het EU-gemiddelde van 38% in 2014. Gemiddeld heeft in de 28 EU-landen 45% van de 30-34-jarige bevolking een opleiding op hoger secundair niveau (mbo-2/3/4 of de bovenbouw havo/vwo) afgerond.[142] In Nederland had 40,1% van de 30-34-jarige bevolking dit niveau als eindonderwijs. Duitsland en enkele Midden- en Oost-Europese landen (onder andere Tsjechië en Slowakije) hebben een sterke traditie van beroepsopleidingen en veel gediplomeerden op het hoger secundaire niveau. Meer dan de helft tot tweederde van de bevolking van 30-34 jaar in die landen heeft in 2014 een afgeronde opleiding op dat niveau.[143]

Een internationale vergelijking van de groep mensen van 25-64 jaar met een opleiding op hoger secundair niveau geeft het volgende beeld.

Figuur 2. Percentage van 25-64-jarigen voor wie hoger secundair (havo-vwo, 'general orientation') of middelbaar beroepsonderwijs (mbo-2/3/4, 'vocational orientation') het hoogstbehaalde niveau is in 2014.

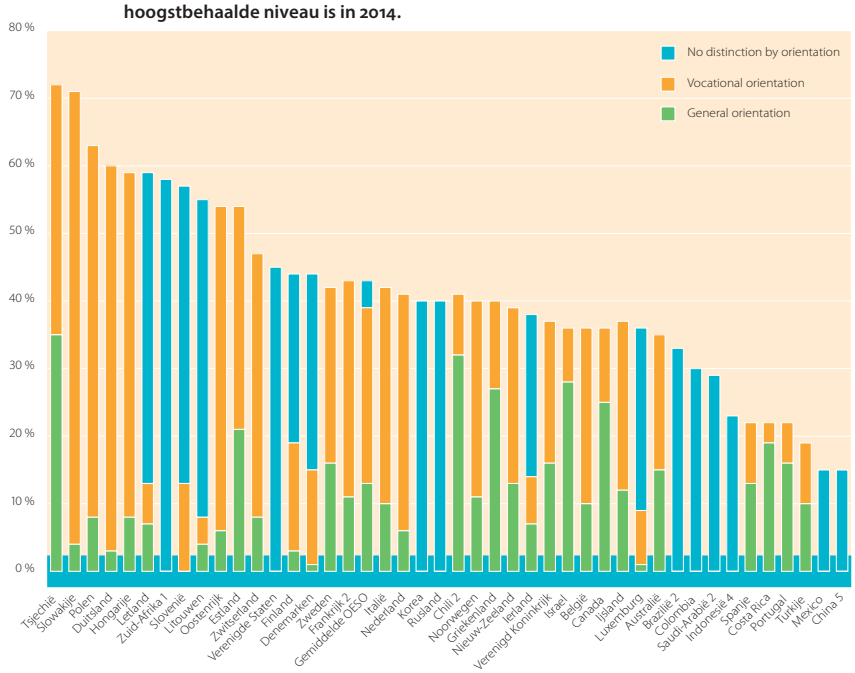

Bron: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2015; chart A1.3.

Nederland toont zich hiermee in internationaal opzicht als enigszins bovengemiddeld op het gebied van beroepsonderwijs ('vocational education', oranje kolom in de grafiek): het OESO-gemiddelde is 26%, dat van Nederland 35%.

142 Het Nederlandse middelbare beroepsonderwijs hoort volgens de internationale classificatie (International Standard Classification of Education) tot 'upper secondary education'; Visser, Westerhuis & Hövels, 2009.

143 Sociaal en Cultureel Planbureau, 2015.

Brief aan de raad - Onderwijsraad - Advies Vakmanschap

ONDERWIJS raad

Nassaulaan 6 - 2514 JS Den Haag
www.onderwijsraad.nl

Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt behoeft voortdurend aandacht. De arbeidsmarktpositie en de geringe scholingsdeelname in het kader van een leven lang leren maken vooral de positie van middelbaar opgeleiden zorgelijk. Daarom richt de Onderwijsraad zich in dit advies op middelbaar opgeleiden en de rol van een leven lang leren bij het verbeteren van hun perspectieven op de arbeidsmarkt.

De raad pleit in de eerste plaats voor een betere aansluiting tussen een brede doelstelling van een leven lang leren en de arbeidsmarkt. De samenwerking tussen de verschillende partijen die daarvoor nodig is, kan het beste van de grond komen op regionaal niveau (regioregie). In de tweede plaats dient de aandacht voor een leven lang leren in het middelbaar beroepsonderwijs versterkt te worden. En ten derde is de raad voorstander van het hervormen van de Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen en het instellen van een persoonlijk budget voor postinitiële scholingsactiviteiten. Werknemers kunnen dit budget gebruiken voor het verbeteren van hun 'employability' in de huidige baan, maar kunnen het ook inzetten bij intersectorale mobiliteit of bij werkloosheid.

Brief aan de raad - Horstink - Renovatie Hengstdal

reg.nr.: 16 000643
procesverantw.: BM40 BO
INGEKOMEN
18 OKT. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Henk Horstink" <henk.horstink@gmail.com>
Aan: "Griffie" <griffie@Nijmegen.NL>
Kopie: "Berkel, Bart van BM40" <bart.berkel@gmail.com>, "Boekhorst , Pepijn BM40" <pepijnboekhorst@gmail.com>
Onderwerp: brief met verzoek aan gemeenteraad om agendapunt en inspreken op wo2november

van: bewoners voor renovatie Hengstdal

aan; griffie@nijmegen.nl

over: brief aan gemeenteraad met vraag om agendapunt op vergadering 2 nov over renovatie Hengstdal

vrijdag 14 oktober 2016

Geachte mensen,

Afgelopen woensdag sprak ik voorafgaand aan de raadsvergadering een vrouwelijke medewerker van de griffie over de mogelijkheid van inspreken.

Dit kan alleen als het onderwerp op de agenda staat, maar elke burger kan vragen om het opnemen van een agendapunt als de agenda nog niet is vastgesteld.

Ik vraag u bij deze om het opnemen van een agendapunt op de raadsvergadering van woensdag 2 november, over exact 19 dagen. Ik zou het agendapunt willen betitelen als "renovatie Hengstdal"

Het gaat over huurwoningen van Standvast die vele jaren geen groot onderhoud kregen. Renovatie kan de problemen oplossen, maar de corporatie wil slopen en minder woningen terug. De bewonerscommissie wil het karakter van de wijk en de lage prijzen behouden door renovatie, maar is buiten spel gezet.

Uw raad nam hierover op 13 juli de motie "Bescherm Hengstdal nu het nog kan" aan.

B&W hebben daarop op 27 september een beantwoording geschreven die helaas niet voldeed.

Brief aan de raad - Horstink - Renovatie Hengstdal

Ik ben betrokken Hengstdaller en heb over dat antwoord een ingezonden brief gestuurd aan de Gelderlander die zaterdag 8 oktober in die krant stond (zie bijlage)

Ik verzoek u daarom vriendelijk om hierover een agendapunt op te nemen voor de komende raadsvergadering van woensdag 2 november.

Alvast bedankt voor uw aandacht, bevestiging ontvangst en antwoord op mijn verzoeken

Voor bewoners voor renovatie hengstdal

Hengstdal Nijmegen Oost, vrijdag 14 oktober 2016, henk horstink

06 1498 5928

PS Ik vraag u bij deze ook over dit nieuwe punt te mogen inspreken op de burgerronde voorafgaand aan de raadsvergadering van 2 november

--
Henk

@REDACTIE

Hengstdal

Eind juni verschenen in Hengstdal overal affiches: 'Geen sloop! Behoud onze mooie wijk.' In juli maakte onafhankelijk aannemer Van de Veerdonk duidelijk dat je voor 60.000 euro de woningen daar heel goed kunt renoveren. De gemeenteraad steunde daarop de motie 'Behoud Hengstdal nu het nog kan'.

Standvast is na het eenzijdig staken van gesprekken met de bewonerscommissie verder gegaan met haar eigen plan waarbij ze onder andere 29 duplexwoningen wil slopen. 'Renovatie van huizen zou een slechte investering zijn' Dat zou onder andere blijken uit 90.000 euro aan renovatiekosten.

Standvast beweert nu dat het aantal goedkope huurwoningen op peil blijft. Wel; de huren blijven onder de sociale huurgrens bij 700 euro, maar zijn hoger dan bij renovatie.

Burgemeester en wethouders gaven eind september antwoord op de motie die oproep om Standvast te confronteren met de lagere renovatiekosten en te bewegen tot een oplossing te komen die de huren zo laag mogelijk houdt. Uit de beantwoording blijkt een gesprek, maar niets van aansporingen om Standvast te bewegen tot die oplossing te komen.

Burgemeester en wethouders beweren ook: 'de wensen van de bewoners worden goed gehoord', maar Standvast schoof de klankbordgroep terzijde en spreekt niet alle bewoners.

Verder schrijven burgemeester en wethouders: 'Meer dan de helft van de huurders heeft ingestemd' terwijl zij weten dat er twijfels zijn over de vraagstelling en het verkrijgen van handtekeningen van veelal kwetsbare huurders.

Bewoners vragen de fracties in de gemeenteraad het antwoord van het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen niet te accepteren. Ze roepen de raadsleden op het college een herkansing te geven en geen medewerking te verlenen aan het dramatische sloopplan in onze mooie wijk Hengstdal.

Ik zou het verstandig vinden als burgemeester en wethouders zouden schrijven dat een 40-jaars renovatie prima te doen is, woningen oplevert voor diverse doelgroepen, lagere huren in stand houdt, het karakter van de wijk niet aantast en duurzamer is.

Als betrokken Hengstdaller ben ik van mening dat de bewoners voor renovatie een goede zaak hebben en steun verdienen.

Henk Horstink
Nijmegen

a2 Collegevergadering 8/10/'16

Brief aan de raad - GGD Gelderland Zuid - verslag AB 30 juni 2016

reg.nr.: 16.0006690
procesverantw.: BM
INGEKOMEN
19 OKT. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:

BM

Van: GGDDirectiemail [mailto:GGDdirectie@ggdgelderlandzuid.nl]
Verzonden: vrijdag 14 oktober 2016 7:10
Aan: 'griffie@beuningen.nl'; 'griffier@buren.nl'; 'griffie@culemborg.nl'; 'griffie@druten.nl'; 'm.vermeulen@geldermalsen.nl'; 'griffie@bergendal.nl'; 'griffie@lingewaal.nl'; 'h.dame@lingewaal.nl'; 'info@maasdriel.nl'; 'griffie@nederbetuwe.nl'; 'griffie@neerijnen.nl'; Griffie; 'griffie@tiel.nl'; 'griffie@westmaasenwaal.nl'; 'griffie@wijchen.nl'; 'griffie@zaltbommel.nl'; Griffier Mook en Middelaar
Onderwerp: Toezending vastgesteld verslag AB 30 juni 2016...

Geachte griffiers,

Bijgaand doe ik u toekomen, het verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur GGD Gelderland-Zuid van 30 juni 2016, dat in de AB-vergadering van 6 oktober jl. is vastgesteld.

Met vriendelijke groet,

Mieke de Riemer
Directiesecretaresse

Werkdagen: di-, wo- do- en vrij-ochtend

Mijn telefoonnummer: (088) 144**7102**

GGD Gelderland-Zuid

GGD Gelderland-Zuid
Postbus 1120 | 6501 BC Nijmegen
T (088) 144 72 97
www.ggdgelderlandzuid.nl

Brief aan de raad - GGD Gelderland Zuid - verslag AB 30 juni 2016

GGD Gelderland-Zuid

Verslag - concept

bespreking	**Algemeen Bestuur GGD Gelderland-Zuid**
datum/tijd bespreking	30 juni 2016 14.00 – 16.00 uur
Locatie	Het Toverbaltheater in Beneden-Leeuwen
Aanwezig	dhr. S. Thijssen (Berg en Dal), dhr. H. Driessen (Beuningen), dhr. F. Sidali (Culemborg), dhr. J. van Dongen (Druten), dhr. N. Wiendels (Geldermalsen), mw. E. de Swart (Heumen), dhr. G. Bel (Lingewaal), mw. A. Sørensen (Maasdriel), dhr. V. van Neerbos (Neder-Betuwe), dhr. K. Krook (Neerijnen), dhr. B. Frings, voorzitter (Nijmegen), dhr. H. Driessen (Tiel), dhr. B. van Swam (West Maas en Waal), dhr. R. Engels (Wijchen), dhr. S. Buwalda (Zaltbommel), mw. M. Pieters, dhr. L. Euser en dhr. J. van Wijngaarden en op uitnodiging, dhr. R. Bergevoet en dhr. J. Jansen (Financiën)
afwezig	mw. K. Peters (Mook en Middelaar) en mw. A. Benschop (Buren) – met kennisgeving
kopie aan	OR
van	Mieke de Riemer
afdeling	Directie
doorkiesnummer	(088) 1447102
e-mail	mderiemer@ggdgelderlandzuid.nl
ons kenmerk	GGD/DIR/1403/mr
datum	13 juli 2016

Onderwerp / Besluit	Actie

1. **Opening**
De voorzitter opent de vergadering met de mededeling dat er pers aanwezig is; dhr. Henk van Gelder van de Gelderlander zal vanaf agendapunt 2 de vergadering bijwonen.

   - Welkom aan dhr. Hans Driessen, die als wethouder Beuningen tijdelijk de plaats van dhr. Hendriks in het AB inneemt, die enige weken geleden bekend gemaakt heeft te stoppen. Op 12/07 wordt in de raad zijn opvolger benoemd.
   - Dhr. Van Dongen deelt mee dat dit zijn laatste AB-vergadering is. Met ingang van 14 augustus zal hij vanwege pensionering zijn functie als wethouder neerleggen. Tot die tijd zal hij nog de DB-overleggen bijwonen. Op 29/09 wordt een opvolger benoemd. De voorzitter spreekt namens allen uit zijn vertrek te betreuren en dankt voor zijn inzet en bijdragen in de vergaderingen.

Vaststelling van de agenda
De agenda wordt conform voorstel vastgesteld.

2. **Verslag AB-vergadering 14 april 2016**
Tekstueel en naar aanleiding van :
Blz. 2:
Achter de naam van mw. Sørensen is per abuis gemeente Buren genoemd. Dit moet Maasdriel zijn.
Het verslag wordt verder vastgesteld.

Verslag bestuurlijke bijeenkomst burgemeesters en wethouders 14 april 2016 over het onderwerp 'Verwarde personen'
Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Verslag extra AB 28 april 2016 over VT
Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Centraal postadres
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen
www.ggdgelderlandzuid.nl
info@ggdgelderlandzuid.nl

Hoofdvestigingen
GGD Gelderland-Zuid
Regio Nijmegen (Nijmegen)
Rivierenland (Tiel)

Bezoekadres
Regio Nijmegen
Groenewoudseweg 275
6524 TV Nijmegen
T: (024) 329 72 97
F: (024) 322 69 80

Brief aan de raad - GGD Gelderland Zuid - verslag AB 30 juni 2016

Verslag extra AB 6 juni 2016 over VT
Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. **Mededelingen**
Aanvullende mededelingen:
- Mw. Pieters:
  Uitgereikt wordt het document 'Publieke gezondheidzorg borgen'. De kwaliteit van de 4 pijlers van een GGD wordt getoetst door de inspectie. Inmiddels zijn er twee inspectiebezoeken geweest over JGZ en infectieziektebestrijding en een derde volgt eind augustus over Governance.
- Dhr. Frings:
  Is namens BAC PG en VNG commissie Zorg en Welzijn lid geworden van 'Commissie Hoes'. Deze commissie brengt advies uit over de aanbesteding medisch forensische zorg en arrestantenzorg en onderzoekt of het al dan niet een publieke taak is. De rapportage volgt einde van het jaar.
- Dhr. Thijssen:
  wil complimenten maken over de externe audit. Mw. Pieters geeft aan dat de HKZ certificering weer voor drie jaar geldt.
- Mw. Pieters:
  In verband met de verhoogde asielinstroom is er geld vanuit rijk naar gemeente gealloceerd. Onze kennis en ervaring inzake opvang vluchtelingen Heumensoord is landelijk ingebracht.

4. **Resultaten enquête 'Duurzame inzetbaarheid GGD-medewerkers'**
GGD Gelderland-Zuid wil een aantrekkelijk werkgever zijn met arbeidsvoorwaarden die passen bij de GGD-medewerkers. Uit de resultaten van de enquête 'Duurzame inzetbaarheid' blijkt dat bijna alle medewerkers met plezier naar hun werk gaan en waarderen dit met een 7,8. Een derde geeft aan de belasting van het werk zwaar te vinden.
- De enquête is gehouden onder alle medewerkers in dienst van de GGD, dus ook de medewerkers VT, maar niet de medewerkers JBG, die bij VT op detacheringsbasis werken.
- Er is extra aandacht voor de uitkomst dat 1/3 aangeeft dat de werkdruk erg hoog is. Dit signaal zit door de hele organisatie heen. Hoe zich dit verhoudt tot andere GGD'en, is niet bekend.
- Aanleiding voor deze enquête was om samen met bonden/OR te kijken naar een vitaliteitspakket (loopbaanbudget/IKB).
- Na de zomer (voor de eerste keer als GGD Gelderland-Zuid) zal er een terugkomend medewerkerstevredenheidsonderzoek worden gehouden.

Besloten wordt:
Kennis te nemen van de resultaten van de enquête 'Duurzame inzetbaarheid GGD-medewerkers'.

5. **Financieel**
5.1 Advies adviesfunctie Jaarrekening 2015 en Begroting 2017
Jaarlijks wordt door de Adviesfunctie een advies uitgebracht aan de gemeenten over de jaarstukken en de begroting van GGD Gelderland-Zuid, die door gemeenten kunnen worden betrokken bij het opstellen van de zienswijzen door de raden.

Besloten wordt:
1. Kennis te nemen van het verzoek van de Adviesfunctie ten aanzien van de verzendtermijnen.
2. Kennis te nemen van het advies van de Adviesfunctie met betrekking tot de jaarrekening 2015.
3. Kennis te nemen van het advies van de adviesfunctie met betrekking tot de begroting 2017 en de opmerkingen over Veilig Thuis en het weerstandsvermogen.

Brief aan de raad - GGD Gelderland Zuid - verslag AB 30 juni 2016

5.2 Jaarstukken 2015
Het resultaat was in de bijgestelde begroting 2015 € 324.000,- negatief en verschuift van € 195.000 negatief (prognose september 2015) naar € 173.000,- negatief (Jaarrekening 2015).
De verschuiving van € 324.000,- negatief naar € 173.000,- negatief is het resultaat van genomen interne maatregelen om het tekort te reduceren.
Ter vergadering wordt de laatste stand van zaken van de zienswijzen uitgereikt en over de overige gemeenten het volgende opgemerkt:

- Culemborg:
  De raad vindt het onacceptabel dat GGD projecten aanvaardt waarvoor onvoldoende middelen zijn (o.a. VT). Dit mag in de toekomst niet meer gebeuren. Met inachtneming van deze opmerking gaat men akkoord met de jaarstukken 2015.
- Tiel:
  Hiervoor geldt hetzelfde en het is niet vanzelfsprekend dat de algemene reserve automatisch wordt opgeplust. Met inachtneming van deze opmerking gaat men akkoord.
- Zaltbommel:
  Akkoord zonder zienswijze.
- Druten:
  Akkoord zonder zienswijze.
- West Maas en Waal:
  Akkoord met inachtneming van dezelfde opmerking vanuit Tiel en Culemborg. Daarnaast heeft de raad zorg over het weerstandsvermogen.

Een bijgesteld overzicht van de zienswijzen is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

Besloten wordt:
1. De Jaarrekening 2015 vast te stellen.
2. Dat het negatief resultaat van € 173.000,- ten laste wordt gebracht van de algemene reserve van GGD Gelderland-Zuid.

5.3 Begrotingswijziging 2e helft 2016 Veilig Thuis
Er zijn twee Raadsinformatieavonden in de regio geweest voor de raadsleden en er is gebruik gemaakt van een toelichting door DB-leden in verschillende raden, wat erg op prijs gesteld is.
Ter vergadering wordt de laatste stand van zaken van de zienswijzen uitgereikt en over de overige gemeenten het volgende opgemerkt:

- Culemborg:
  Men hecht groot belang aan het aanstellen van ketenregisseurs. Akkoord met inachtneming van deze opmerking.
- Lingewaal:
  In concept akkoord, maar met de opmerking dat men zich zorgen maakt over de ontwikkeling VT. Formele besluitvorming is vanavond in de raad.
- Maasdriel:
  Dhr. Van Dongen heeft in de raad een toelichting gegeven. De raad gaat akkoord, maar men houdt wel zorgen en is voor het nauwkeurig monitoren, zodat de kosten weer naar beneden kunnen.
- Tiel:
  Akkoord met als motivatie dat veiligheid inwoners voorop staat en overtuigd van de noodzaak. De raad wil met nadruk meegeven dat de extra middelen 2016 mede moeten worden aangewend voor een verbeterde vorm/werkwijze c.q. ketensamenwerking tussen VT en de lokale gebiedsteams.
- Zaltbommel:
  Is akkoord, maar mist het punt dat de interimmanager rechtstreeks aan het DB verantwoording aflegt.
- Neerijnen:
  Raad stemt in met de begrotingswijziging 2e helft 2016. Mocht besloten worden om VT elders onder te brengen, dan zullen de middelen ook moeten worden verschoven.

Een bijgesteld overzicht van de zienswijzen is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

Brief aan de raad - GGD Gelderland Zuid - verslag AB 30 juni 2016

Besloten wordt:
1. Met inachtneming van genoemde opmerkingen in te stemmen met de Begrotingswijziging 2e helft 2016 Veilig Thuis: € 1.595.990,-.
2. Het aangepaste overzicht bijdrage per gemeente Veilig Thuis voor de 2e helft 2016 vast te stellen.

5.4 Programmabegroting GGD 2017
Ter vergadering wordt de laatste stand van zaken van de zienswijzen uitgereikt en over de overige gemeenten het volgende opgemerkt:
- Druten:
  De raad gaat akkoord.
- Culemborg:
  De raad heeft meegegeven dat ze het onvoldoende gewaarborgd vinden dat de programmabegroting sluitend is. Ze willen het acquisitiebeleid wijzigen.
  Dhr. Frings: In navolging van GGD Rijk van Nijmegen is bij de fusie gesteld dat de post acquisitie als standaard opgenomen wordt. In praktijk worden acquisitiedoelstellingen ruimschoots gehaald. Mw. Pieters licht toe, dat we voor 2016 een acquisitiedoelstelling hebben van bijna 2,5 ton, waar nu al 8 ton is binnengehaald. Getracht wordt ook landelijke geldstromen voor deze regio binnen te halen. Op de vraag van dhr. Engels of hiermee geconstateerd kan worden dat het weerstandsvermogen weer opgehoogd kan worden, geeft mw. Pieters aan dat dit niet beloofd kan worden vanwege het door het AB genomen besluit over het niet compenseren van de CAO-verhoging (€ 440.000).
- Neder-Betuwe:
  De raad gaat akkoord, onder voorwaarde dat aan de toezegging wordt voldaan dat het bedrag wat betreft het maatwerk JGZ wordt aangepast.
- Tiel:
  Akkoord met de opmerking dat verwacht wordt dat de begroting 2018 wel aan BBV-opzet voldoet. Over acquisitiedoelstelling is de opmerking gemaakt dat het wellicht een risico is, maar GGD moet goed monitoren en tijdig actie ondernemen als het niet gehaald lijkt te worden. Er is waardering uitgesproken over deze manier van inzet (en niet direct de bijdrage verhogen). DB houdt vinger aan de pols wat stand van zaken acquisitie betreft.
- Geldermalsen:
  Akkoord. De rekenfout die geconstateerd is, wordt gecorrigeerd.
- Beuningen:
  Akkoord. Ten aanzien van het maatwerk is een aantal onduidelijkheden gesignaleerd, die in de administratieve processen zullen worden opgelost.

Een bijgesteld overzicht van de zienswijzen is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

Besloten wordt:
1. In te stemmen met de aanpassingen, in de Programmabegroting GGD 2017.
2. De aangepaste Programmabegroting GGD 2017 vast te stellen.

5.5 Begrotingswijziging GGD 2017 inzake VT
De interim-manager Veilig Thuis heeft, ondersteund door de afdeling Financien van de GGD, de begroting 2017 Veilig Thuis opgesteld.
In de toegestuurde begroting Veilig Thuis 2017 zit een geringe fout bij de posten 'secretariaat' en 'vertrouwensarts'. Daarbij klopt het aantal fte, maar de daarbij genoemde bedragen niet. Dit is gecorrigeerd. De gecorrigeerde versie van de begroting Veilig Thuis 2017 wordt uitgereikt: totaalbedrag € 4,25 miljoen.

De volgende afspraken worden gemaakt:
- Kosten ketenregisseurs worden uit het ontwikkelbudget gehaald en in een aparte post ketenregie opgenomen.
- Dhr. Hans Driessen vraagt wat de taak van de ketenregisseur is:
  Dhr. Euser: de ketenregisseur regelt de aansluiting aan de achterkant van VT, o.a. het afschalen naar sociale wijkteams en samenwerking met Veiligheidshuis. Het gaat om max. 2 fte.
- Ketenregie wordt in de begroting 2017 opgenomen en in de meerjarenraming opgeplust. Mocht het niet meer nodig zijn, dan kan worden afgeschaald.

Brief aan de raad - GGD Gelderland Zuid - verslag AB 30 juni 2016

Dhr. Krook meldt dat de raad buitengewoon content is met de wijze waarop GGD de gemeenten in dit proces heeft meegenomen.

Besloten wordt:
1. Kennis te nemen van de aangepaste begrotingswijziging 2017 Veilig Thuis (totaalbedrag € 4,25 miljoen) inclusief de gemaakte opmerkingen
2. Dat in de definitieve GGD begroting 2017, het product VT als apart onderdeel wordt gepresenteerd.
3. Akkoord te gaan dat deze aangepaste begrotingswijziging 2017 Veilig Thuis (totaalbedrag € 4,25 miljoen) en voor zienswijze wordt voorgelegd aan de deelnemende gemeenten.
4. De begrotingswijziging 2017 Veilig Thuis vast te stellen in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 6 oktober 2016.

5.6 Geschil Mook en Middelaar
Aangezien de gemeente Mook en Middelaar niet bereid blijkt om enige tegemoetkoming te doen, wordt voorgesteld om vast te houden aan de principiële koers: het vorderen van € 63.200,- van gemeente Mook en Middelaar. Omdat de gemeente Mook dit bedrag niet vrijwillig zal betalen, is er sprake van een geschil. Dit geschil kan aan Gedeputeerde Staten worden voorgelegd. Alternatief is het geschil aan een geschillencommissie voor te leggen.

Besloten wordt:
1. Kennis te nemen van de reactie van de gemeente Mook en Middelaar, d.d. 31 maart 2016 op het voorstel van 26 januari 2016.
2. Het geschil voor te leggen aan een geschillencommissie, indien de gemeente Mook en Middelaar daarmee instemt, overeenkomstig hetgeen is bepaald in artikel 38 van de GR GGD Gelderland-Zuid, waarbij beide partijen zich op voorhand verbinden aan de uitkomst en de kosten zullen delen.
3. Indien de gemeente Mook en Middelaar niet instemt met het instellen van een geschillencommissie, het geschil ter beslechting voor te leggen aan Gedeputeerde Staten.

6. **Voortgang Veilig Thuis**
6.1 Terugkoppeling bezoek inspectie 14 juni
De voorzitter geeft een weergave van het bezoek van het DB:
De Inspectie is nog steeds ongerust over de stand van zaken bij VT, m.n. ten aanzien van het personeel. De Inspectie constateert dat het personeel wellicht een adempauze nodig heeft. Op advies van dhr. Sprokkereef, zal de Tilburgse variant zo snel mogelijk worden uitgevoerd. Landelijk wordt geconstateerd dat er zeer veel meldingen komen, die wellicht door differentiatie voor een groot gedeelte kunnen worden afgeschaald. Vermoed wordt dat ca. 40% van de binnenkomende meldingen als 'niet melding' geregistreerd kan worden en o.a. rechtstreeks naar de wijkteams kan worden afgeschaald, wat voor het personeel de adempauze geeft.
Naar aanleiding van het advies van de inspectie om met de medewerkers hierover in gesprek te gaan voor mogelijke tips, heeft dhr. Sprokkereef de suggestie gegeven om naast de onderzoeker een assistent te plaatsen. Het personeel heeft te kennen gegeven, dat zij meer gebaat zijn bij de inzet van meer secretariële ondersteuning; dit is inmiddels in gang gezet.
In het advies van Van Montfoort wordt gesproken over expertteams; wellicht moet dit gelezen worden als intervisiegroepen.
Dhr. Euser stelt een plan op voor de structurele vormgeving van Veilig Thuis met capaciteit, werkwijze en financiering, dat in het volgende AB van 6 oktober aan de orde komt. **PM AB**

Advies Veiligheidshuis
Het advies vanuit het Veiligheidshuis wordt voor kennisgeving aangenomen. Het AB is akkoord met het advies.

Moties gemeenteraden:
Het DB heeft op verzoek van het AB met adviesfunctie contact opgenomen om te vragen of men bereid is om een tijdlijn op te stellen van wat de mogelijkheden zijn. Men vindt de adviesfunctie te dicht betrokken en niet onafhankelijk genoeg van de GGD.

Brief aan de raad - GGD Gelderland Zuid - verslag AB 30 juni 2016

Voorstel DB is nu om de opdracht aan de interimmanager te geven met als invalshoek lering te trekken uit de gang van zaken.

- Beuningen is niet akkoord en heeft een amendement ingediend. Dhr. Hans Driessen geeft een toelichting om het feitenrelaas door een externe toets te laten plaatsvinden in plaats van door de interimmanager die door het DB wordt aangestuurd.

Reacties:

- Wijchen: steunt het amendement
- Druten: steunt het amendement
- Berg en Dal: steunt het amendement mits het voor de organisatie niet teveel werkbelasting geeft
- Geldermalsen: steunt het amendement
- Neerijnen: er is bekend wat er is misgegaan en we maken nu een leerproces door; raad is goed geïnformeerd, vindt daarom een feitenrelaas voldoende
- West Maas en Waal: vindt een feitenrelaas voldoende
- Maasdriel: zorg is dat het onafhankelijk gebeurt, waarom dan niet zowel feitenrelaas als toetsing door externe partij laten doen
- Zaltbommel: steunt het amendement
- Culemborg: steunt het amendement, maar met de opmerking dat er resultaatafspraken uit moeten komen
- Neder-Betuwe: vindt een feitenrelaas voldoende
- Lingewaal: vindt een feitenrelaas voldoende
- Heumen: vindt een feitenrelaas voldoende
- Tiel: vindt een feitenrelaas voldoende
- Nijmegen: vindt een feitenrelaas voldoende

Op basis van de reacties, is de uitkomst dat het amendement van Beuningen gesteund wordt. Besloten wordt dat:

- De interimmanager wordt gevraagd het feitenrelaas op te stellen.
- Er een onafhankelijke toets zal plaatsvinden op de gebruikte bronnen en of deze juist zijn geïnterpreteerd.
- Daarna vanuit het DB de duiding, waaronder leerpunten, wordt geformuleerd.
- Het geheel ter bespreking aangeboden wordt aan het AB.

6.2 Onderzoek positionering VT en vervolgtraject

Dhr. Frings verlaat de vergadering en dhr. Driessen (Tiel) neemt het voorzitterschap over. Het onderzoeksrapport van Van Montfoort wordt besproken. De toekomstige positie van Veilig Thuis Gelderland-Zuid is aan de orde.

Een overzicht van de zienswijzen wordt uitgereikt.
De ontbrekende gemeenten vullen aan:

- Nijmegen: volgt het advies VT bij GGD Gelderland-Zuid te houden
- Tiel: akkoord dat VT ondergebracht blijft bij de GGD. De conclusies genoemd in paragraaf 3.2 en 3.3. van het rapport opnieuw aan de raad voorleggen en het AB te verzoeken om over een jaar een evaluatie te houden en in 2018 een eindevaluatie.
- Culemborg: stemt in om VT *voorlopig* bij GGD onder te brengen maar is niet akkoord met het strikte advies VT blijvend bij GGD onder te brengen.
- Lingewaal: akkoord, is niet in de raad geweest
- Maasdriel: akkoord
- Neerijnen: akkoord
- Zaltbommel: akkoord
- Beuningen: akkoord, niet in raad maar wel in commissie, eens met hoofdadvies. Onderbouwing extra programmamanager is matig. Veel aandacht besteden aan onderdelen ketenproces en binnen de middelen uitvoeren.
- Berg en Dal: akkoord. Invulling van de andere adviezen van het rapport via plan van interimmanager.
- Heumen: Vanuit de raden geen zienswijze, vanuit college akkoord met het oog op de nodige continuïteit en rust.
- Geldermalsen: Akkoord

Dhr. Driessen concludeert dat het AB van mening is dat Veilig Thuis ondergebracht moet blijven bij GGD Gelderland-Zuid.
Naar aanleiding van het besluit dat Veilig Thuis Gelderland-Zuid ondergebracht blijft bij

Brief aan de raad - GGD Gelderland Zuid - verslag AB 30 juni 2016

GGD Gelderland-Zuid, kan op basis van 'overgang van onderneming' het proces van 'overgang van medewerkers van Jeugdbescherming Gelderland naar de GGD' in gang worden gezet.

De medewerkers zullen na deze vergadering door dhr. Euser worden geïnformeerd. Namens het AB zal dhr. Euser aan alle medewerkers waardering en dank voor hun inzet overbrengen.

Een bijgesteld overzicht van de zienswijzen is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

Besloten wordt:
1. Kennis te nemen van het rapport 'De toekomst voor Veilig Thuis Gelderland-Zuid'
2. Dat Veilig Thuis Gelderland-Zuid ondergebracht blijft bij GGD Gelderland-Zuid.
3. Aan de interimmanager opdracht te geven om –mede op basis van het rapport 'De toekomst voor Veilig Thuis Gelderland-Zuid'- een voorstel te ontwikkelen voor de structurele vormgeving van Veilig Thuis Gelderland-Zuid.

7. **Rondvraag**
   - Dhr. Engels:
     Stelt het op prijs dat de GGD, in het kader van de vernieuwende en verbindende producten behorende bij de Meerjarenstrategie, kritisch kijkt naar activiteiten, die al door andere organisaties worden opgepakt (b.v. Sociale veiligheid op school).
     Reactie mw. Pieters: in de lijn van de Meerjarenstrategie wordt bekeken waar zowel intern als extern de verbinding gemaakt kan worden en waar samenwerking met externe partners gevonden kan worden. Het is niet de bedoeling dat de GGD zaken overneemt.

     Ten aanzien van de MJS is er in het ambtenarenoverleg een toelichting gegeven op de vernieuwende producten.

8. **Sluiting**
   De voorzitter sluit om 16.00 uur de vergadering onder dankzegging aan de deelnemers voor hun bijdrage aan deze vergadering.

Brief aan de raad - Van der Ham - Klacht bereikbaarheid

reg.nr.: 16.0009648 B5
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
18 OKT. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

Van: Danny - [mailto:danny-vdh@live.nl]
Verzonden: zondag 16 oktober 2016 10:35
Aan: DocInfo
Onderwerp: Klacht bereikbaarheid

Geachte heer / mevrouw,

Ik vind het teleurstellend dat zo'n stad als Nijmegen na 0.00 niet meer toegankelijk is van/naar den bosch. Den bosch heeft geen bruisend nachtleven en Nijmegen kan daarin, naar mijn mening veel meer mensen lokken door een verbinding te maken tussen deze 2 steden.

Wellicht kunt u of uw gemeenteraad deze concludering veder overnemen. Aan tafel gaan met de vervoerders in de regio om dit te bespreken lijkt mij een prima voorstel.

Alvast bedankt voor uw afhandeling.

Met vriendelijke groet
Danny van der Ham

Brief aan de raad - Ministerie VWS - Verlening Verscherpt Toezicht Veilig . . .

reg.nr.: 16.0009757
BIJ50
B6
INGEKOMEN
2 0 OKT. 2016
NIJMEGEN
afgedaan:

Inspectie Jeugdzorg
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 483 3500 AL Utrecht

Per e-mail: GGDdirectie@ggdgelderlandzuid.nl
Veilig Thuis Gelderland Zuid
T.a.v. de heer L. Euser
Interim-directeur Veilig Thuis
Postbus 1120
6501 BC NIJMEGEN

Bezoekadres:
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
T 088 370 02 30
www.inspectiejeugdzorg.nl
Inlichtingen bij
dhr. drs. W.R. Weltevrede

Ons kenmerk
IJZ/16106646-JB/16-10P

Bijlagen

Datum 17 oktober 2016
Betreft Verlenging Verscherpt Toezicht Veilig Thuis Gelderland Zuid

Geachte heer Euser,

Bij deze deel ik u mee dat de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (hierna: de inspecties) het verscherpt toezicht bij Veilig Thuis Gelderland Zuid met ingang van 21 oktober 2016 voor een periode van zes maanden verlengen. U bent hier op 5 oktober 2016 om 15:00 uur telefonisch over geïnformeerd.

Bevindingen inspecties
Veilig Thuis Gelderland Zuid is op 22 april 2016 voor een periode van zes maanden onder verscherpt toezicht gesteld. In de bijbehorende brief van 28 april 2016 hebben de inspecties de verwachting uitgesproken dat Veilig Thuis er zorg voor draagt dat het vertrouwen in Veilig Thuis Gelderland Zuid op zo kort mogelijke termijn hersteld wordt, door de noodzakelijke maatregelen te treffen op het gebied van de gestelde tekortkomingen met betrekking tot de wachtlijst en de verbeterpunten uit het toezicht Stap 1.

In de brief noemden de inspecties de volgende concrete resultaten onontbeerlijk voor het herstel van het vertrouwen in het functioneren van Veilig Thuis Gelderland Zuid:

- De wachtlijst moet op zo kort mogelijke termijn op een verantwoorde wijze naar een aanvaardbaar niveau worden teruggebracht. De inspecties ontvangen tweewekelijks een overzicht van de wachtlijst van alle zaken die wachten op triage, op onderzoek en op overdracht naar het lokale veld.
- Veilig Thuis stuurt de inspecties tweewekelijks een opgave van de caseload per medewerker.
- Veilig Thuis moet in de tussentijd zicht hebben op de veiligheid van de kinderen, leden van gezinnen en huishoudens op de wachtlijst.
- Veilig Thuis moet de voorgenomen verbetermaatregelen op de in Stap 1 van het toezicht geconstateerde tekortkomingen voortvarend uitvoeren en zo nodig bijstellen. Voor het verscherpt toezicht kan worden opgeheven zullen de inspecties een hertoets naar Stap 1 uitvoeren, waarvan de uitkomst voldoende moet zijn.

De inspecties hebben in de periode van het verscherpt toezicht, mede aan de hand van de door Veilig Thuis opgestelde verbeterplannen, nauwkeurig gemonitord of de aangekondigde verbetermaatregelen werden uitgevoerd en geborgd.

Daartoe voerden de inspecties de volgende toezichtactiviteiten uit:
- Aangekondigd toezicht op locatie van Veilig Thuis: 7 juni 2016.
- Onaangekondigd toezicht op locatie van Veilig Thuis: 20 juni, 11 juli en 18 augustus 2016.
- Voortgangsgesprekken met het (interim) management van Veilig Thuis: 31 mei en 11 juli 2016.
- Bestuurlijke voortgangsgesprekken met het Dagelijks Bestuur en het (interim) management van Veilig Thuis: 14 juni en 23 augustus 2016.
- Monitoring van de aangeleverde wachtlijsten (triage, onderzoeken en doorzetten lokale veld) en caseload per medewerker: elke twee weken vanaf het instellen van het verscherpt toezicht.
- Monitoring van de aangeleverde voortgangsrapportages over de ingezette verbetermaatregelen.

Gedurende de periode van verscherpt toezicht bleef verbetering van de kwaliteit, verbetering van de uitvoering van de werkprocessen en een daling van de wachtlijsten geruime tijd uit. De inspecties hebben tijdens en naar aanleiding van de toezichtactiviteiten zowel mondeling als schriftelijk hun zorgen geuit over het stagnerende verbetertraject. In brieven van 20 juni en 27 juli 2016 hebben de inspecties deze zorgen kenbaar gemaakt aan Veilig Thuis Gelderland Zuid.

Vanaf augustus 2016 constateren de inspecties voortgang in het verbetertraject. De wachtlijsten zijn vanaf augustus 2016 sterk gedaald tot een acceptabel niveau op peildatum 29 september 2016 (zie tabel 1). In de caseload van de medewerkers staat nog wel een te groot aantal onderzoeken langer dan tien weken open.

Tabel 1 – Wachtlijsten Veilig Thuis Gelderland Zuid

	29 april 2016		29 september 2016	
	> 10	< 10	> 10	< 10
Werkvoorraad start onderzoek	35	62	0	5
Werkvoorraad inzetten vervolgtraject	85	122	9	9

Aan de hand van het onaangekondigde toezicht op 18 augustus 2016 en uw voortgangsrapportage van 21 september 2016 hebben de inspecties vastgesteld dat Veilig Thuis Gelderland Zuid nu en op korte termijn geen voldoende zal halen voor een hertoets Stap 1. Tijdens het bestuurlijk gesprek van 23 augustus 2016 is dit besproken en vervolgens bevestigd in een brief van 30 augustus 2016.

Verbetering is in ieder geval nog nodig op de volgende verwachtingen uit Stap 1:
- Veilig Thuis voert crisisinterventie uit en/of heeft hiertoe samenwerkingsafspraken gemaakt (met name het vastleggen en implementeren van de samenwerkingsafspraken over crisisinterventie- en opvang voor 18+ moet Veilig Thuis Gelderland Zuid nog verbeteren).

- Veilig Thuis rondt onderzoeken binnen 10 weken na het besluit over de noodzakelijke vervolgstappen af.
- Het registratiesysteem ondersteunt het werkproces.
- Professionals hebben een actueel beeld van de veiligheid van alle leden van gezinnen en huishoudens (met name het uitvragen van meldingen volgens een vaste en eenduidige werkwijze moet Veilig Thuis Gelderland Zuid nog verbeteren).
- Professionals schatten de veiligheid in aan de hand van een gestandaardiseerd (risicotaxatie) instrument (met name de implementatie van het landelijk triage instrument moet Veilig Thuis Gelderland Zuid nog verbeteren).
- Professionals beoordelen de veiligheid in multidisciplinair verband (met name het multidisciplinair werken conform het protocol van handelen moet Veilig Thuis Gelderland Zuid nog verbeteren).
- Veilig Thuis biedt medewerkers de mogelijkheid kennis en vaardigheden actueel te houden (met name de mogelijkheid van intervisie en de registratie van alle medewerkers moet Veilig Thuis Gelderland Zuid nog verbeteren).
- Veilig Thuis heeft richtlijnen en procedures vastgesteld voor het handelen van de professionals (met name de implementatie van deze richtlijnen en procedures moet Veilig Thuis Gelderland Zuid nog verbeteren).
- Veilig Thuis stelt haar professionals in staat samen te werken met ketenpartners (met name de gezamenlijk gedragen visie op de rol en positie van Veilig Thuis en de werkafspraken met het lokale veld over vervolgtrajecten moet Veilig Thuis Gelderland Zuid nog verbeteren).

Verder gaf u aan het voorportaal als verbetermaatregel in te zetten om de instroom van meldingen beter te kunnen beheersen. De inspecties stellen vast dat het voorportaal nog niet operationeel is.

Conclusie
Veilig Thuis Gelderland Zuid heeft belangrijke maatregelen getroffen ten aanzien van het terugdringen van de wachtlijsten, welke op peildatum 29 september 2016 zijn gedaald tot een aanvaardbaar niveau. Nog niet acceptabel is een te groot aantal onderzoeken dat langer dan tien weken open staat in de caseload van de medewerkers. Ondanks de verbeteringen die Veilig Thuis Gelderland Zuid heeft doorgevoerd, voldoet zij nog altijd niet aan alle verwachtingen van Stap 1.

Om verdere verbeteringen te realiseren is meer tijd nodig. De inspecties verlengen daarom het verscherpt toezicht met een periode van zes maanden. De inspecties nemen aan dat Veilig Thuis Gelderland Zuid binnen deze periode voldoet aan de verwachtingen van Stap 1. Ook verwachten de inspecties dat de wachtlijsten structureel laag en op een aanvaardbaar niveau blijven.

Vervolgacties inspecties
De inspecties monitoren in de verlengde periode van het verscherpt toezicht nauwkeurig of Veilig Thuis Gelderland Zuid de aangekondigde verbetermaatregelen (verder) uitvoert en borgt. Tevens gaan de inspecties na of Veilig Thuis Gelderland Zuid ook anderszins aan de gestelde eisen voldoet, zoals in de brief van 30 augustus 2016 aangegeven. De inspecties brengen binnen de periode van het verscherpt toezicht aangekondigde en onaangekondigde bezoeken. Daarnaast verwachten de inspecties dat Veilig Thuis Gelderland Zuid hen gedurende het verlengde verscherpt toezicht tweewekelijks blijft informeren

over de wachtlijsten en caseload per medewerker en maandelijks een voortgangsrapportage over de ingezette verbetermaatregelen toestuurt.

Ons Kenmerk
IJZ/16106646-JB/16-10P

Procedure verlenging verscherpt toezicht en openbaarmaking
Het instellen en verlengen van verscherpt toezicht is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en daarom niet vatbaar voor bezwaar en beroep. Wel heeft u tot donderdag 13 oktober 2016, 12.00 uur de gelegenheid gehad om hierop inhoudelijk te reageren. Uw reactie is als bijlage bij deze brief opgenomen. Deze brief wordt openbaar gemaakt op de website van de inspecties (www.inspectiejeugdzorg.nl en www.igz.nl). De openbaarmaking gaat gepaard met een persbericht.

Conform artikel 4:8 Awb hebben de inspecties u tevens tot 13 oktober 2016 om 12:00 uur de gelegenheid geboden uw eventuele bedenkingen tegen de openbaarmaking van de verlenging van het verscherpt toezicht in te dienen. In uw reactie heeft u aangegeven geen bedenkingen te hebben tegen de openbaarmaking.

Een afschrift van deze brief stuur ik aan de voorzitter van het Dagelijks Bestuur GGD Gelderland Zuid en Veilig Thuis Gelderland Zuid.

De inspecties gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend, mede namens de Inspectie voor de Gezondheidszorg,

mw. drs. G.E.M. Tielen
hoofdinspecteur Inspectie Jeugdzorg

Bijlage: Reactie Veilig Thuis Gelderland Zuid d.d. 13/10/2016 op brief

Bijlage

VEILIG THUIS

GGD Gelderland-Zuid

Per e-mail: Inspectiejeugdzorg@inspectiejz.nl
Inspectie Jeugdzorg
t.a.v. mw. drs. G.E.M. Tielen
Hoofdinspecteur Jeugdzorg

Datum : 13 oktober 2016
Betreft : uw brief IJZ/16106474-JB/16-10P d.d. 6 oktober 2016

Geachte mevrouw Tielen,

Uw brief over uw besluit het verscherpt toezicht bij Veilig Thuis Gelderland-Zuid te verlengen met 6 maanden tot 22 april 2017 is in goede orde ontvangen en besproken. In overleg met het Dagelijks Bestuur kan ik u het volgende laten weten.

Wat ons – medewerkers, managers en bestuur - drijft, is de hoofddoelstelling van Veilig Thuis: het stoppen en voorkomen van huiselijk geweld en ouder- & kindermishandeling en het duurzaam borgen van veiligheid van alle betrokkenen. Dit wil Veilig Thuis samen doen met cliënten, instellingen en lokale toegangspoorten in de regio.

Uw brief geeft een beeld van de stand van zaken bij Veilig Thuis Gelderland-Zuid en van de maatregelen die nodig zijn om te voldoen aan alle verwachtingen van Stap 1 Toetsingskader. Wij onderschrijven uw brief op deze punten. Ditzelfde geldt voor de eisen die u in uw eerdere brief d.d. 30 augustus 2016 hebt aangegeven. Wij zetten onverminderd in op het aanpakken van de verbeterpunten, die in beide brieven zijn genoemd, waaronder de personele organisatie. Dit is een continu proces, waarin inmiddels de nodige resultaten zijn bereikt.

Wij zullen de 2-wekelijkse rapportages over werkvoorraden en caseload continueren. Vrijdag 14 oktober a.s. zult u de eerstvolgende ontvangen. Eveneens zullen wij u maandelijks een voortgangs-rapportage doen toekomen. De eerstvolgende kunt u tegemoet zien op 21 oktober a.s.

Ten slotte laten wij u weten geen bedenkingen te hebben tegen de openbaarmaking van de verlenging van het verscherpt toezicht.

Mede namens het Dagelijks Bestuur,

met vriendelijke groet,

dr. Leo Euser
interim-manager Veilig Thuis Gelderland-Zuid

Centraal postadres
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen

Bezoekadressen
Mariënburg 30 (De Mariënbeurs)
6511 AB Nijmegen
J.S. de Jonghplein 2 (GGD-gebouw)
4001 WG Tiel

T: 0800 - 2000
E: veiligthuis@ggdgelderlandzuid.nl
W: www.veiligthuisgelderlandzuid.nl

Brief aan de raad - MGR - stukken agendacommissie

reg.nr.: 16.0000770
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
20 OKT. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

BF

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN

Agenda Agendacommissie

Genodig-den:	Gemeenteraad Berg en Dal	Thieu Hoeken	Datum: 17 oktober om 17.30 uur Het voorstel: eerst gezamenlijk soep en broodjes eten. Om 18.00 uur beginnen met vergaderen.
	Gemeenteraad Beuningen	Paul ten Haaf	
	Gemeenteraad Druten	Dini Uitdehaag	
	Gemeenteraad Heumen	Peter van der Molen Ans Stunnenberg	
	Gemeenteraad Mook en Middelaar	Sylvia De Vito – Van den Bouwhuijsen	
	Gemeenteraad Nijmegen	Marc van Nijnatten (vz)	
	Gemeenteraad Wijchen	Rob Albersnagel	
	Secretaris Agenda-commissie	Linda Berendsen	
	Vertegenwoordiging MGR	Hans Driessen Ina Hol Lucile Braam	

Locatie: Let op: Novio Tech Campus, Transistorlaan 5 in Nijmegen.	Afwezig: -

Nr:	Onderwerp:	Tijd:
1.	**Opening door de voorzitter**	18.00 uur
2.	**Mededelingen** Peter van der Molen heeft laten weten dat hij zijn lidmaatschap van de Agendacommissie neerlegt. Ans Stunnenberg volgt hem op als vertegenwoordiger van de raad van Heumen.	
3.	**Vaststellen agenda vergadering Agendacommissie**	
4.	**Voorbereiding door Agendacommissie van het overleg met de vertegenwoordiging MGR**	
5.	**Overleg met vertegenwoordiging MGR** **1.** Mededelingen en vaststelling agenda	18.30 uur

Brief aan de raad - MGR - stukken agendacommissie

	2. Voortgang Jaaragenda **(bijlage wordt nagestuurd)** Tijdens de vergadering van 12 september heeft de Agendacommissie verzocht dat bij een volgende versie van de Jaaragenda ook 2018 voor zover mogelijk wordt ingevuld. 2018 is een verkiezingsjaar en dat kan gevolgen hebben voor de data van vergaderingen van raad, Algemeen bestuur en van de Agendacommissie. Ook zal er in de Jaaragenda aandacht zijn voor besluitvorming rond de andere modules van de MGR. De Agendacommissie ziet graag het proces om tot een andere invulling/definitie van basisdienstverlening te komen, (waarin gekeken wordt naar wat de grootste gemene deler is van het maatwerk dat de deelnemende gemeenten vragen) opgenomen in de Jaaragenda. Dit proces kan voor 1 oktober 2017 afgerond worden. Doel: ter bespreking **3.** Tweede kwartaalrapportage MGR Tijdens de vergadering van de Agendacommissie van 22 februari 2016 heeft de Agendacommissie verzocht bij de kwartaalrapportages een samenvatting te voegen van de belangrijkste punten die om aandacht vragen t.o.v. de vorige kwartaalrapportage. Hoe dit verzoek uitwerkt kan de Agendacommissie bezien bij de tweede kwartaalrapportage die nu voorligt. Werner van der Linden suggereert om in rapportages beter te laten zien wat het Werkbedrijf voor bepaalde doelgroepen doet. Doel: ter bespreking en meningsvorming	
6.	**Conceptbesluitenlijst Agendacommissie MGR d.d. 12 september 2016 (bijlage 6.1), incl. Actiepuntenlijst n.a.v. de vergadering van de Agendacommissie van 12 september 2016 (bijlage 6.2).** N.a.v. de besluitenlijst: • Proces Informatieprotocol Bijgevoegd is de brief van het bestuur van de MGR over de wijze waarop het om is gegaan met de ingediende zienswijzen **(bijlage 6.3)** • Hans Driessen verwacht in de vergadering van 17 oktober van de Agendacommissie een nadere terugmelding te doen over het proces dat het bestuur voor zich ziet m.b.t. de reactie op de ingediende zienswijzen op de platformfunctie notitie Doel: Vaststellen besluitenlijst en actiepuntenlijst.	
7.	**Rondvraag** • In juni heeft de provincie een verzoek aan de Agendacommissie MGR gericht. Dit verzoek zou behandeld worden als de Agendacommissie voltallig vergaderde. Dit is sinds juni niet gebeurd. Mijn voorstel is om het in de **bijlage 7.1** verwoorde verzoek nu toch af te gaan handelen. (N.B. De provincie is in gesprek met de secretaris van de MGR	

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN

	over de invulling van een bijeenkomst met het AB van de MGR. Voor zover het zich nu laat aanzien is dat voorlopig voorzien op 28 november.)	
8.	**Agendapunten ingebracht door leden van de Agendacommissie** • Memo overzicht onderzoeken door Rekenkamers en Rekenkamer-commissies in de regio **(bijlage 8.1)** Doel: Ter bespreking en vaststelling	19.15 uur
9.	**Ingekomen stukken:** • Mail over evenement Inclusief Ondernemers Netwerk d.d. 30 september 2016 van Evelien Peetsold **(bijlage 9.1)** Doel: ter kennisname	
10.	**Rondvraag**	
11.	**Sluiting**	19.30 uur

Brief aan de raad - MGR - stukken agendacommissie

Gemeente Wijchen

Concept besluitenlijst **Agendacommissie**

Aanwezigen:	Gemeenteraad Berg en Dal	Thieu Hoeken (voorzitter)	Datum: 4 juli 2016 vanaf 19.30 uur
	Gemeenteraad Druten	Dini Uitdehaag	
	Gemeenteraad Mook en Middelaar	Sylvia De Vito – Van den Bouwhuijsen	
	Gemeenteraad Wijchen	Rob Albersnagel	
	Secretaris Agenda-commissie	Linda Berendsen	
	Vertegenwoordiging MGR	Hans Driessen Ina Hol Martine van Minnen	
	Toehoorder Agendacommissie raad Wijchen)	Martijn Verharen (plv. lid	

Locatie: Gemeentekantoor, Kasteellaan 22-24 in Wijchen	Afwezig: Paul ten Haaf, Demi van Wijk, Peter van der Molen, Marc van Nijnatten, Pepijn Oomen.

Nr:	Onderwerp:	Actie:
1.	**Opening** Vanwege de afwezigheid van zowel de voorzitter als de plaatsvervangend voorzitter, besluiten de aanwezige leden van de Agendacommissie om Thieu Hoeken te verzoeken om de vergadering voor te zitten. Thieu Hoeken willigt het verzoek in.	
2.	**Mededelingen** De raad van Wijchen heeft op 30 juni Rob Albersnagel als lid van de Agendacommissie MGR en Martijn Verharen als plaatsvervangend lid van de Agendacommissie MGR benoemd.	
3.	**Vaststellen agenda vergadering Agendacommissie** De Agendacommissie stelt de agenda voor deze vergadering ongewijzigd vast.	
4.	**Voorbereiden overleg met vertegenwoordiging MGR** De Agendacommissie bereidt het overleg voor. De uitkomsten van het overleg staan genoemd bij de betreffende agendapunten in deze besluitenlijst.	
5.	**Overleg met vertegenwoordiging MGR** 1. Mededelingen en vaststelling agenda De voorzitter laat weten wie er afwezig zijn. De vertegenwoordiging van het bestuur heeft geen mededelingen. De aanwezigen stellen de agenda ongewijzigd vast.	

	2. Voortgang Jaaragenda Per email is toelichting gegeven op de vertraging in de planning van het afsluiten van de dvo's. Twee belangrijke redenen voor de vertraging zijn: a. Verantwoordingsmethodiek: de behoeften ten aanzien van de verantwoording van de huidige DVO's van de zeven gemeenten lopen nogal uiteen. De beantwoording van de specifieke vragen is voor het WerkBedrijf arbeidsintensief. Prijzen, effecten en besteedde uren – soms op individueel niveau - zijn onderwerp van het gesprek. b. Activiteiten: een aantal activiteiten is halverwege 2015 begonnen en lopen nog door in 2016. Dat maakt dat nog niet alle gemeenten duidelijk hebben of ze soortgelijke activiteiten verder voort willen zetten, voor het 2e halfjaar 2016 of dat zij nieuwe activiteiten willen vragen en welke dat dan moeten zijn. In de bestuurscommissie Werk is gesproken over de huidige vorm van het meer- en maatwerk. Op basis van een evaluatie wordt gekeken hoe de verantwoording eenvoudiger kan, naar de toekomst. Hans Driessen licht toe dat eens per twee jaar een overeenkomst voor de basisdienstverlening wordt afgesloten tussen het MGR-bestuur en de deelnemende gemeenten. De dienstverleningsovereenkomsten verwoorden het meer- en maatwerk per gemeente; deze dienen jaarlijks afgesloten te worden tussen de betreffende gemeente en het bestuur van de MGR. N.a.v. het wegvallen van de vierde kwartaalrapportage vraagt de Agendacommissie of het niet mogelijk is dat de bestuursleden in februari in de eigen raad mondeling een indicatie afgeven over de (financiële) situatie bij de MGR, inclusief de modules. De vertegenwoordiging van het MGR-bestuur is hier een beetje bevreesd voor omdat de cijfers nog niet door de accountant zijn gecontroleerd. Bovendien vraagt zij zich af of dit niet tot ruis zal leiden in de communicatie. Het bestuur hoort actief de raden te informeren als er reden voor is. De Agendacommissie snapt dit, maar geeft aan dat niet gevraagd wordt om exacte, geverifieerde gegevens, maar om een indicatie. Anders krijgt de raad langdurig geen informatie over de voortgang tussen de derde kwartaalrapportage en de ontvangst van de jaarrekening. De vertegenwoordiging van het bestuur geeft ook aan dat als de mei- of septembercirculaire hiervoor aanleiding geeft, dat het bestuur met een begrotingswijziging zal komen. In de volgende jaaragenda zal ook 2018 zijn opgenomen.	**Allen**
	3. Organisatie regionale bijeenkomst voor raads- en commissieleden bij het Regionaal Werkbedrijf in het najaar van 2016 De Agendacommissie vindt de opzet goed. Zij ziet graag dat het bestuur uitnodigt. Via het emailadres dat de vorige keer ook is gebruikt kunnen geïnteresseerden zich aanmelden. De Agendacommissie zou graag zien dat de bijeenkomst in de eerste helft van oktober 2016 plaatsvindt. De secretaris van de Agen-	**Bestuur Secretaris**

Gemeente Wijchen

	dacommissie zal bij de griffiers informeren welke raadsvergaderingen er plaatsvinden in die periode. Zij zal de informatie doorgeven aan Martine van Minnen. De Agendacommissie ziet graag dat tijdens die avond informatie wordt verstrekt over de wijze waarop de MGR het klanttevredenheidsonderzoek uitvoert en wat dit onderzoek tot nu toe aan resultaten heeft opgeleverd. Het liefst zou zij zien dat op die avond personen die bemiddeld zijn door het Regionaal werkbedrijf hun ervaringen vertellen. Volgens de Agendacommissie kan dit, zonder dat het "aapjes kijken" wordt. De Agendacommissie geeft aan dat het voor raden belangrijk is om inzicht te krijgen in wat de inspanning van het Regionaal Werkbedrijf heeft betekend voor de bemiddeling van personen naar werk. Wat betreft "Beschut werken" ziet de Agendacommissie graag dat die avond gereageerd wordt op de opmerkingen van staatssecretaris Klijnsma, die vindt dat er onvoldoende wordt gedaan aan "Beschut werken". De aanwezigen vinden het een goed idee dat in de uitnodiging wordt gevraagd om bij aanmelding de aanmelders door te laten geven welke vragen zij graag beantwoord willen zien op de bijeenkomst.	**Secretaris** **Bestuur** **Bestuur** **Bestuur** **Bestuur**
6.	**Conceptbesluitenlijst Agendacommissie MGR d.d. 30 mei 2016, incl. Actiepuntenlijst n.a.v. de vergadering van de Agendacommissie van 30 mei 2016.** De aanwezigen stellen de besluitenlijst en actiepuntenlijst ongewijzigd vast. N.a.v. de besluitenlijst: • Ter kennisname treffen de leden van de Agendacommissie de zienswijzen van de gemeenten aan op de platformfunctienotitie. Hans Driessen laat weten dat het Dagelijks bestuur het moeilijk vond om een eenduidige rode draad te vinden in de zienswijzen die zijn ingediend door de raden op de platformfunctienotitie. Op 6 juli bespreekt het Algemeen bestuur de zienswijzen. • Wat betreft de onderzoeken door de Rekenkamercommissies en Rekenkamers in de regio: dit overzicht wordt meegestuurd met de vergaderstukken voor de eerste vergadering na het zomerreces.	**Secretaris**
7.	**Rondvraag met vertegenwoordiging MGR** Vergaderschema 2016 – 2017 De Agendacommissie heeft voorgesteld om wat de vergaderfrequentie betreft naar één keer per zes weken te gaan, voor zover de vakantieperiodes dit toelaten. De volgende data en plaatsen voor het politieke jaar 2016 – 2017 worden voorgesteld: maandag 19.30 uur 12 september Berg en Dal 17 oktober Beuningen	

	28 november Druten 16 januari Heumen. Vraag: Wat is de stand van zaken. 20 maart Mook en Middelaar 8 mei Nijmegen 26 juni Wijchen De aanwezigen stellen het vergaderschema ongewijzigd vast. N.a.v. de vraag of de website veel bekeken wordt, nemen de leden van de Agendacommissie zich voor om voor de volgende vergadering zelf de website te bezoeken. De vertegenwoordiging van het bestuur van de MGR verlaat de vergadering.	**Agendacie**
8.	**Agendapunten ingebracht door leden van de Agendacommissie** • Tijdens de vorige vergadering hebben de leden van de Agendacommissie met elkaar van gedachten gewisseld over het dilemma "formeel niet een taak van de Agendacommissie – informeel erg nuttig op proces". De Agendacommissie wil graag over dit onderwerp spreken als de Agendacommissie voltallig is.	**Agendacie**
9.	**Ingekomen stukken:** • Verzoek van de provincie Gelderland m.b.t. terugkoppeling gesprekken gedeputeerde J. Markink De Agendacommissie wil graag over dit verzoek spreken als de Agendacommissie voltallig is. Sylvia de Vito merkt op dat de heer Markink niet in Mook en Middelaar op bezoek is geweest.	**Agendacie**
10.	**Rondvraag** De Agendacommissie merkt op dat zij graag in de volgende vergadering met de vertegenwoordiging van het bestuur van gedachten wil wisselen over de werkbelasting die veroorzaakt wordt door bureaucratie. Zij komt hierop door de reden voor de vertraging in werkzaamheden. Als de gemeenteraden zoveel informatie vragen dat er vertraging ontstaat, wat kan er dan anders georganiseerd worden bij de MGR en bij de raden om dit knelpunt op te lossen.	**Secretaris**
11.	**Sluiting** De voorzitter sluit de vergadering. De aanwezigen danken Thieu voor de wijze waarop hij de vergadering heeft geleid.	

Brief aan de raad - MGR - stukken agendacommissie

Conceptbesluitenlijst **Agendacommissie 12 september 2016**

Aanwezigen:	Gemeenteraad Berg en Dal	Thieu Hoeken	Datum: 12 september vanaf 19.30 uur
	Gemeenteraad Beuningen	Paul ten Haaf	
	Gemeenteraad Druten	André Springveld	
	Gemeenteraad Heumen		
	Gemeenteraad Mook en Middelaar	Sylvia De Vito – Van den Bouwhuijsen	
	Gemeenteraad Nijmegen	Pepijn Oomen (vz)	
	Gemeenteraad Wijchen	Rob Albersnagel	
	Secretaris Agendacommissie	Linda Berendsen	
	Vertegenwoordiging MGR	Hans Driessen Werner van der Linden Lucile Braam	
Locatie: Gemeentehuis Berg en Dal, Dorpsplein 1, 6562 AH Groesbeek			Afwezig: Peter van der Molen, Dini Uitdehaag (vervangen door André Springveld), Marc van Nijnatten (vervangen door Pepijn Oomen), Ina Hol (vervangen door Werner van der Linden

Nr:	Onderwerp:	Actie:
1.	**Opening** De voorzitter opent de vergadering en het vooroverleg van de Agendacommissie en heet de aanwezigen van harte welkom.	
2.	**Mededelingen** Behalve de mededelingen met betrekking tot afwezigheid en vervanging zijn er geen mededelingen.	
3.	**Vaststellen agenda vergadering Agendacommissie** De Agendacommissie stelt de agenda ongewijzigd vast.	
4.	**Voorbereiden overleg met vertegenwoordiging bestuur MGR** De Agendacommissie heeft het overleg voorbereid. De opmerkingen van de Agendacommissie staan verwerkt in de besluitenlijst bij de betreffende agendapunten.	
5.	**Overleg met vertegenwoordiging MGR** **1.** Mededelingen en vaststelling agenda Martine van Minnen heeft een andere baan. Zij is griffier geworden bij de gemeente Loon op Zand. Lucile Braam vervangt haar. Werner van der Linden en sommige Agendacommissieleden ken-	

	nen elkaar nog uit het prille begin van het kwartiermakersoverleg en de eerste vergaderingen van de Agendacommissie met een vertegenwoordiging van het bestuur. Werner van der Linden is verantwoordelijk voor de bedrijfsdienstverlening, d.w.z. voor de dienstverlening van het Werkbedrijf aan de bedrijven en de cliënten.	
	• Voortgang Jaaragenda Als bijlage is nogmaals de Jaaragenda zoals die op 4 juli jl. is besproken mee gezonden. De Agendacommissie heeft er begrip voor dat in verband met de personele wisseling er voor deze vergadering geen actuele Jaaragenda is aangeleverd. Hans Driessen en Werner van der Linden zeggen toe dat voor de volgende vergadering de Jaaragenda bij de tijd gemaakt zal worden. Ook zal er in de Jaaragenda aandacht zijn voor besluitvorming rond de andere modules van de MGR. Werner van der Linden geeft aan dat de Jaaragenda wel bedoeld is om data voor de raden te markeren en niet zo zeer om ook alle belangrijke data voor collegebesluiten in te verwerken. Tijdens de vorige vergadering is door de Agendacommissie vergeten als bespreekpunt met de vertegenwoordiging van het bestuur in te brengen: ** Verantwoordingsmethodiek: de behoeften ten aanzien van de verantwoording van de huidige DVO's van de zeven gemeenten lopen nogal uiteen. De beantwoording van de specifieke vragen is voor het WerkBedrijf arbeidsintensief. Prijzen, effecten en besteedde uren – soms op individueel niveau - zijn onderwerp van het gesprek.* ** Uit de conceptbesluitenlijst van de vergadering van de Agendacommissie MGR van 4 juli jl.:* *In de bestuurscommissie Werk is gesproken over de huidige vorm van het meer- en maatwerk. Op basis van een evaluatie wordt gekeken hoe de verantwoording eenvoudiger kan, naar de toekomst.* De Agendacommissie wil graag met de vertegenwoordiging van het bestuur van gedachten wisselen over de doelmatigheid en doeltreffendheid van de verantwoordingsmethodiek. De Agendacommissie leeft in de veronderstelling dat verantwoordingsinformatie met één druk op de knop op elk gewenst moment kan worden geleverd. Werner van der Linden antwoordt dat als het gaat om de cijfers m.b.t. de module Werkbedrijf, waar het in het bovenstaande over gaat, dit ook mogelijk is. Echter uitstroomcijfers dienen apart bij iedere gemeente gevraagd te worden door de raad. Hij merkt dat er veel vragen zijn van gemeenten over het maat- en meerwerk. Lucile Braam vult aan dat de Bestuurscommissie Werk aan het nadenken is over hoe uniek het maat- en meerwerk dat iedere gemeente vraagt eigenlijk is. Werner van der Linden zegt dat daarom de vraag voorligt of hetzelfde maatwerk dat door verschillende gemeenten wordt aangevraagd niet in de basisdienstverlening opgenomen dient te worden.	**HD/WvdL** **HD/IH**

	Wat het meerwerk betreft: dit gaat over de extra middelen die iedere gemeente, naast het beschikbare budget op basis van de Participatiewet uit wil geven voor extra dienstverlening. Er gaat veel tijd zitten in de verantwoording van het maatwerk per gemeente, wat leidt tot rapportagedruk. Hij concludeert dat de huidige constructie het over zichzelf afroept dat er veel maatwerk wordt gevraagd. Hij suggereert om in rapportages beter te laten zien wat het Werkbedrijf voor bepaalde doelgroepen doet. De Agendacommissie vraagt wanneer de raden uitsluitsel kunnen krijgen over het denkproces om maatwerk op te nemen in de basisdienstverlening. Werner van der Linden laat weten dat de dienstverleningsovereenkomsten m.b.t de basisdienstverlening voor alle gemeenten dit jaar aflopen. Het proces om tot een andere invulling/definitie van basisdienstverlening te komen, waarin gekeken wordt naar wat de grootste gemene deler is van het maatwerk dat de deelnemende gemeenten vragen, kan voor 1 oktober 2017 afgerond worden. De Agendacommissie ziet dit graag opgenomen in de Jaaragenda. De aanwezigen beraadslagen over de wens om verantwoording en de vragen van gemeenteraden in relatie tot het Informatieprotocol. Dit Informatieprotocol is aan alle gemeenten voorgelegd in het voorjaar van 2016. De Agendacommissie is het eens met vertegenwoordiging van het bestuur dat als een raad om meer verantwoording c.q. rapportages vraagt dan is vastgelegd in het Informatieprotocol, het aan de bestuurder is om die gemeenteraad te spiegelen. Vervolgens ontstaat er verwarring bij de aanwezigen over de status van de zienswijzen die zijn ingediend door de gemeenteraden en de reactie daarop door het bestuur. De grootste onduidelijkheid is er over het door het bestuur schrappen van de vierde kwartaalrapportage. Rob Albersnagel geeft aan dat in de oorspronkelijke zienswijze die het college van Wijchen aan de raad heeft voorgelegd ook de suggestie is gedaan om de vierde kwartaalrapportage te schrappen. De raad van Wijchen heeft daarop een amendement aangenomen, waarin de raad aangeeft dat hij eraan hecht, in plaats van de vierde kwartaalrapportage, jaarlijks voor 15 februari geïnformeerd te worden over het voorlopig jaarresultaat van het voorgaande kalenderjaar. De reden hiervoor is dat er anders een te grote leemte zit in de informatieverstrekking tussen de derde kwartaalrapportage (voor 15 november) en de jaarrekening (voor 15 april). De verwarring gaat over de volgende versies van ontwikkelingen: • Hans Driessen meent dat de Agendacommissie MGR akkoord is gegaan met het afschaffen van de vierde kwartaalrapportage. De leden van de Agendacommissie, die bij de vorige vergadering waren, geven aan dat er in de vorige vergadering wel over is gesproken maar dat de Agendacommissie niet bevoegd is om dit te doen, want zij kan geen besluiten nemen i.p.v. of namens de raden. • Volgens de vertegenwoordiging van het bestuur is er ook een me-	**WvdL/HD** **HD/IH**

Brief aan de raad - MGR - stukken agendacommissie

	mo gestuurd door het bestuur aan de griffies, waarin is aangegeven dat er drie keer per jaar een kwartaalrapportage komt. De vierde kwartaalrapportage komt niet, want dat zou dubbelop zijn met het opstellen van de jaarrekening en onnodige verantwoordingsdruk bij de MGR met zich meebrengen. De secretaris van de Agendacommissie geeft aan dat zij als griffier geen weet heeft van dit memo. • Tenslotte laat de vertegenwoordiging van het bestuur weten dat het aan het bestuur is om de zienswijzen van de gemeenteraden te wegen en op basis daarvan te besluiten over het Informatieprotocol. Het bestuur heeft ingestemd met de wijziging van het aantal kwartaalrapportages, omdat het bestuur zelf tot wijziging van het Informatieprotocol kan besluiten, dus er komt geen vierde kwartaalrapportage. Als dit de versie is van wat er is gebeurd dan is de Agendacommissie wel bevreemd over de gang van zaken. De afspraak is dat de secretaris bij de griffiers na gaat vragen of er een memo van het bestuur van de MGR is binnen gekomen waarin het bestuur aangeeft dat er drie i.p.v. vier kwartaalrapportages komen. *(N.B. Er is geen memo gestuurd aan de griffies. Er is op 14 juli jl. een niet ondertekende brief van het bestuur van de MGR aan de colleges en de raden gestuurd over de afdoening van de zienswijzen van de raden op het Informatieprotocol. Met deze brief is op verschillende manieren omgegaan binnen de gemeentes.)*	**LiB**
	De Agendacommissie constateert dat wat ook de status van de vierde kwartaalrapportage mag zijn, er voor 15 augustus een kwartaalrapportage aan de raden had moeten worden gestuurd, en dat deze niet is binnen gekomen. Daar kunnen goede redenen voor zijn, maar de Agendacommissie stelt het op prijs dat de raden wel worden geïnformeerd waarom het Informatieprotocol niet wordt nageleefd door het bestuur. Werner van der Linden kan zich vinden in de gedachtegang van de Agendacommissie.	**HD/IH**
	2. Voorbereiding bijeenkomst raads- en commissieleden bij het Regionaal Werkbedrijf Uit de conceptbesluitenlijst van 4 juli jl.: *De Agendacommissie ziet graag dat tijdens die avond informatie wordt verstrekt over de wijze waarop de MGR het klanttevredenheidsonderzoek uitvoert en wat dit onderzoek tot nu toe aan resultaten heeft opgeleverd. Het liefst zou zij zien dat op die avond personen die bemiddeld zijn door het Regionaal werkbedrijf hun ervaringen vertellen. Volgens de Agendacommissie kan dit, zonder dat het "aapjes kijken" wordt.* *De Agendacommissie geeft aan dat het voor raden belangrijk is om inzicht te krijgen in wat de inspanning van het Regionaal Werkbedrijf heeft betekend voor de bemiddeling van personen naar werk. Wat betreft "Beschut werken" ziet de Agendacommissie graag dat die avond gereageerd wordt op de opmerkingen van staatssecretaris Klijnsma, die vindt dat er onvoldoende wordt gedaan aan "Beschut werken".*	

	De aanwezigen vinden het een goed idee dat in de uitnodiging wordt gevraagd om bij aanmelding de aanmelders door te laten geven welke vragen zij graag beantwoord willen zien op de bijeenkomst. De Agendacommissie merkt op dat de onderwerpen die vanavond in het overleg tussen de vertegenwoordiging van het bestuur en de commissie aan de orde komen, ook de onderwerpen zouden moeten zijn voor de bijeenkomst op 17 oktober: • De ontwikkeling van het Werkbedrijf voor de cliënten en de bedrijven; wat is de bijdrage/meerwaarde van het Werkbedrijf aan een succesvolle bemiddeling van cliënten • De bureaucratie rond de verantwoording en rapportages • De denkrichtingen over de uniciteit van het maat- en meerwerk; • De stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen m.b.t. beschut werk. De aanwezigen besluiten om nadrukkelijk de mogelijkheid te bieden aan diegenen die zich aanmelden om bij de aanmelding vragen te stellen die zij graag beantwoord willen zien op 17 oktober. De Agendacommissie doet de suggestie om de antwoorden op veelgestelde vragen na 17 oktober ook op de website te zetten, zodat ze ook beschikbaar zijn voor diegenen die niet aanwezig konden zijn. De Agendacommissie vraagt ook aandacht voor om in het programma plaats in te ruimen voor de beantwoording van de vragen. Zij ziet daar in het huidige programma nog niets over opgenomen. Om het bestuur de gelegenheid te bieden om de beantwoording van de vragen voor te bereiden en in te passen in de bijeenkomst, stelt zij voor om 3 oktober als uiterste termijn te nemen voor het indienen van vragen.	**HD/IH**
6.	**Conceptbesluitenlijst Agendacommissie MGR d.d. 4 juli 2016, incl. Actiepuntenlijst n.a.v. de vergadering van de Agendacommissie van 4 juli 2016.** De aanwezigen stellen de conceptbesluitenlijst ongewijzigd vast. N.a.v. de conceptbesluitenlijst: Pagina 2, punt 2b: het afgeven van een indicatie van de financiële situatie aan de raden. Zie verslag bij agendapunt 3 over het Informatieprotocol. Pagina 3, punt 6: * Vervolgproces n.a.v. ingediende zienswijzen op platformfunctienotitie. Hans Driessen geeft aan dat de opvattingen van de raden ver uiteen lopen, daarom is het moeilijk om daar een rode draad uit te halen. Hij vertelt dat het de deelnemende gemeenten vrijstaat om via de vertegenwoordiger in het bestuur goed beargumenteerd een casus te agenderen om te vragen wat er gezamenlijk aan kan worden gedaan. Hij verwacht in de volgende vergadering van de Agendacommissie een nadere terugmelding te doen over het proces dat het bestuur voor zich	**HD**

	ziet m.b.t. de reactie op de ingediende zienswijzen op de platformfunctie notitie. * Overzicht onderzoeken Rekenkamercommissies en Rekenkamers: op 16 september vindt er een bijeenkomst plaats van de Rekenkamers en Rekenkamercommissies. Dan komen ook de actuele onderzoeken aan bod. Zodra het verslag van deze bijeenkomst beschikbaar is, stuurt de secretaris dit verslag door aan de leden van de Agendacommissie. N.a.v. een zoektocht naar de conceptverslagen van het Algemeen bestuur zegt de vertegenwoordiging van het bestuur toe om nogmaals te kijken naar de gebruikersvriendelijkheid van de website en om erop toe te zien dat de conceptverslagen erop geplaatst worden.	**HD/IH**
7.	**Rondvraag met de vertegenwoordiging van het bestuur van de MGR** Niemand wenst gebruik te maken van de rondvraag. De vertegenwoordiging van het bestuur verlaat de vergadering.	
8.	**Agendapunten ingebracht door leden van de Agendacommissie** * De leden van de Agendacommissie willen graag met elkaar van gedachten wisselen over het dilemma "formeel niet een taak van de Agendacommissie – informeel erg nuttig op proces" als de Agendacommissie voltallig is. Peter van der Molen en Dini Uitdehaag zijn niet aanwezig. De Agendacommissie verzoekt het agendapunt te agenderen voor 17 oktober.	
9.	**Ingekomen stukken:** Er zijn geen ingekomen stukken.	
10.	**Rondvraag** Sylvia De Vito verzoekt de secretaris om het logo van de MGR Rijk van Nijmegen boven de agenda en de conceptbesluitenlijst te plaatsen. De Agendacommissie zou graag in de volgende vergadering het proces rond de agendering van het Informatieprotocol en de afwikkeling van de ingediende zienswijzen willen evalueren. Zij vraagt de secretaris om di t te agenderen voor 17 oktober 2016. De Agendacommissie constateert dat de volgende vergadering op de avond van de regionale raadsbijeenkomst over het Werkbedrijf is. Zij verzoekt de secretaris te informeren en organiseren of het mogelijk is om de vergadering van de Agendacommissie te vervroegen en te vergaderen op de locatie waar de regionale bijeenkomst wordt gehouden. Zij verzoekt ook om voor catering te zorgen.	**LiB** **LiB**
11.	**Sluiting** De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging van de inbreng van allen.	

Brief aan de raad - MGR - stukken agendacommissie

Brief aan de raad - Cliëntenraad Part wet - kortingen Bijz Bijstand complete . . .

reg.nr.: 16.0009384
processverantw.: BMSO B8

INGEKOMEN
25 OKT. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN

Van: Aalst, Martijn van der ZI05
Verzonden: vrijdag 21 oktober 2016 14:03
Aan: Griffie
CC: Marc Seveke - 7k-Consultancy (info@7k-consultancy.nl)
Onderwerp: aan de fracties in de gemeenteraad van Nijmegen

laag.nr.:
afgedaan:

Geachte raadsleden,

In de discussies die zijn ontstaan naar aanleiding van het besluit van het college om de bedragen bij de verstrekkingen van bijzondere bijstand voor gebruiksgoederen met 25% te verlagen, heeft u de Cliëntenraad Participatiewet met zoveel woorden verzocht om over dit onderwerp een advies uit te brengen. Bijgaand het advies, dat u eerder in juni heeft ontvangen.
Het onderwerp korting op de bijzondere bijstand is door u gekoppeld aan de bespreking van de begroting. De begroting van het programma Inkomen en Armoedebestrijding wordt door u op 2 november in de Kamerronde besproken. In dit verband brengen wij graag opnieuw ons advies onder uw aandacht en indien mogelijk zouden wij graag nog voor de discussie in de kamerronde vernemen wat uw standpunt is ten aanzien van ons advies.

Met vriendelijke groet,

Marc Seveke
Voorzitter Cliëntenraad Participatiewet

Advies Cliëntenraad Participatiewet aan het College en de Raad wat betreft kortingen op de Bijzondere Bijstand inzake de complete wooninrichting en incidentele vervanging wooninrichting.

Nijmegen, 10 juni 2016

Achtergrond
De uitgaven van de Gemeente voor (bijzondere) bijstand zijn toegenomen terwijl de Gemeente gekort wordt door het Rijk. Met name het nieuwe verdeelmodel over de gemeenten, waardoor grote gemeenten proportioneel meer gekort worden wat betreft de bijstand, is een discussiepunt. Voor het laatste is de Gemeente samen met andere grote gemeenten en het VNG in gesprek met het Rijk.

Coalitie akkoord
In het coalitie akkoord is afgesproken niet te bezuinigen op kwetsbare burgers.

Mensenrechten
Bezuinigingen op bijzondere bijstand raken sociaaleconomische rechten van kwetsbare burgers. De gemeente is gebonden aan kaders van nationaal en internationaal recht. De decentralisatie vergroot de afhankelijkheid van de burger van het lokale beleid en regelgeving. Beleid dat leidt tot bezuinigingen die de positie van de kwetsbare burgers raken, dient zorgvuldig en expliciet te worden afgewogen binnen de kaders van sociaaleconomische mensenrechten.[1]

Toename van de kosten
Wat betreft de bijzondere bijstand zijn een aantal factoren aan te voeren voor toename van de kosten.
Meer mensen zitten langer in de bijstand en doen derhalve een beroep op de bijzondere bijstand.
Er zijn vanaf september 2014 hogere prijzen gehanteerd, maar doordat er een opstopping was op de woningmarkt, is er minder beroep gedaan op de complete woninginrichting. Mogelijk dat in 2015 er een inhaalslag gemaakt is, wat een verklaring kan geven voor toename van het totale bedrag. De toename valt verder grotendeels toe aan de toename van het aantal statushouders.

Tabel 1. Uitgaven versus aantallen

	2014	2015
Totaaluitgaven bijzondere bijstand (complete woninginrichting + losse goederen)	2,0 miljoen	2,8 miljoen *
Totaal aantal mensen die bijzondere bijstand hebben ontvangen (complete woninginrichting + losse goederen)	1.500	1.680

* Dit bedrag bestaat uit 1,8 miljoen euro voor de uitgaven bijzondere bijstand voor complete woninginrichting en 1,0 miljoen voor losse gebruiksgoederen.

Tabel 2. Complete woninginrichting versus statushouders

	2014	2015
Aantal mensen die bijzondere bijstand hebben ontvangen voor complete woninginrichting	270	370
Aantal statushouders (huishoudens) die in dat jaar in Nijmegen zijn gevestigd	83	200

De gemeente krijgt extra geld n.a.v. toename statushouders maar dat is niet toereikend.

Vraag aan de Cliëntenraad
De fractieleden vragen aan de Cliëntenraad haar mening over dit voorstel en om met eventuele alternatieven te komen. De wethouder heeft een verzoek aan de Cliëntenraad gedaan mee te denken in alternatieven. Gezien de aard en grootte van het probleem en wij voor participatie staan, willen wij dat zeker doen.

Wij vinden dat de bezuiniging niet op de kwetsbaarsten afgewenteld moet worden. De gemeente heeft een zorgplicht. Het is aan de politiek te kiezen waar elders in de begroting gekort kan worden.
Korting op Bijzondere Bijstand is een gevoelig punt, omdat mensen die het toch al niet breed hebben weinig alternatieven hebben. Aan de andere kant is het zo dat het voor de uitvoerder, de gemeente dus, het wel financierbaar moet blijven.

Het onderzoek
In het onderzoek naar de prijzen van artikelen is onduidelijk wat de kwaliteitseisen aan die producten zijn. Het Nibud en de Consumentenbond zijn onafhankelijke organisaties die geraadpleegd horen te worden. Bij kwaliteit spelen duurzaamheid, verwachte gebruiksduur en afschrijving, garantiebepalingen, reparatiekosten, energiekosten, en hoe goed iets functioneert een rol.

Uitgangspunt
De Cliëntenraad dient in de eerste plaats het belang van de cliënten die in dit geval een beroep doen op de Bijzondere Bijstand voor woninginrichting. Ons advies dient het belang van deze doelgroep. De cliënten die een beroep doen op deze vorm van bijstand zijn vooral vrouwen die uit een geweldsituatie komen, daklozen en - de laatste jaren een toename van - vluchtelingen met een verblijfsstatus. Dus mensen met urgentie en met weinig alternatieven. De cliënten die een beroep doen op gedeeltelijke wooninrichting, vooral vervanging van duurzame goederen, zijn mensen die al langer in de Bijstand zitten en geen ruimte hebben te reserveren voor dit soort duurdere goederen. Bij goederen, zoals de wasmachine en de koelkast, die acuut vervangen moeten worden is er eveneens sprake van urgentie.
Vanuit deze visie denkt de Cliëntenraad mee over eventuele bezuinigingsopties.

1. **Meubelen, huisraad**
   De Cliëntenraad hanteert hierbij verder de volgende uitgangspunten, waarbij er geen onderscheid gemaakt wordt tussen afzonderlijke goederen en een complete woninginrichting 25 procent korting toepassen op de volgende tweedehands

verkrijgbare artikelen dan/wel nieuwe artikelen die goedkoper verkrijgbaar zijn, onder de volgende voorwaarden:

- Dat er flexibiliteit op de Nibudnorm tussen de bedragen van de producten is, met andere woorden dat de bedragen te middelen zijn. Bijvoorbeeld een duurdere lattenbodem bij een goedkoper ledikant.
- Bij het verkrijgen van tweedehands artikelen hoort ook de vergoeding van vervoerskosten, zoals ook bezorgkosten van nieuwe artikelen vergoed worden. Bijvoorbeeld huren of hulp aanvaarden van aanhanger, busje, benzinekosten tot een maximum van 50-100 euro. Ook bij gratis af te halen goederen.
- Niet iedereen heeft de digitale vaardigheden, de mobiliteit of het netwerk om goedkoper aan goederen te komen. Daarnaast is het zo dat het aanbod wat betreft bepaalde producten sterk wisselt. Vandaar dat de bezuiniging van 25% ***niet verplicht*** op ieder artikel afzonderlijk moet zijn. Natuurlijk kan de Gemeente initiatieven op het terrein van kostenreductie wel ondersteunen (internet, kringloop, busjes).

Meubelen

- Eetkamertafel
- Eetkamerstoelen
- Bankstel
- Wandkast tv meubel
- Salontafel
- Bijzettafel
- Garderobekast
- Ledikant en lattenbodem

Opmerking: Op tweedehandse goederen zit doorgaans geen garantie.

2. **Witgoed**

Witgoedproducten moeten duurzaam zijn wat betreft energiekosten en dit sluit aan bij de algemene visie van de Gemeente i.z. het energiegebruik vanwege het milieu. Goedkopere modellen zijn minder energiezuinig vanwege de verouderde techniek en kan tot gevolg hebben dat de mensen in de Bijstand geconfronteerd worden met een (veel te) hoge energierekening. Zo verschuiven de kosten van aanschaf naar energierekening. Dat is niet wenselijk.
Behalve de kwaliteitseisen met betrekking tot het energielabel (A+) dient er ook gedacht te worden aan garantie, reparatiekosten en levensduur van het witgoed. Ook hier is het niet zinvol om over te gaan naar een goedkoper product, als de reparatiekosten daardoor hoog zijn, of dat een goedkopere machine sneller vervangen moet gaan worden ten laste weer van de Bijzondere Bijstand. Daarom dient de Nibudnorm gehanteerd te blijven, met betrekking tot de wasmachine en de koelkast.

3. **Hygiëne**

Vanuit maatschappelijk oogpunt is het van belang dat een ieder in Nederland hygiënisch kan leven. In het kader van Hygiëne dienen de producten als vloerbedekking, matras en beddengoed nieuw aangeschaft te worden. Dus geen bezuiniging hierop. In het belang van de hygiëne behoort de bijstandsaanvraag met betrekking tot de genoemde producten, met urgentie behandeld te worden. Hygiëne hangt nauw samen met de gezondheid van de mensen. Gaat men op de hygiëne bezuinigen, dan worden de kosten verschoven naar de gezondheidszorg.

4. **Niet tweedehands verkrijgbaar**
   Bezuiniging is niet mogelijk voor bepaalde artikelen die **niet tweedehands verkrijgbaar** zijn zoals verf en behang.
5. **Kleine apparaten** Op een aantal artikelen waarvan de bedragen wel erg scherp geprijsd zijn en waarvan afgevraagd kan worden of bij zulke **kleine bedragen** het doel de middelen rechtvaardigt, dient bezuiniging achterwege te blijven. Voorbeelden hiervan zijn keukeninventaris en werk, was en strijkmateriaal. Nieuwe artikelen die goedkoper te verkrijgen zijn zoals Koffiezetapparaat en waterkoker zijn eveneens zulke kleine bedragen dat het de moeite niet is.
6. **Participatie (1) Mobiliteit**
   Het is een maatschappelijk belang dat een ieder kan participeren in de samenleving. Het betreft hier de aanschaf van een fiets.
   Advies om geen extra middelen hiervoor te verstrekken maar om keuzevrijheid te geven. Dus geld hiervoor te reserveren door middel van creatief budgetteren, bijvoorbeeld een minder dure bank kopen. Graag wel kijken in hoeverre er een specifiek initiatief genomen kan worden. Ervaring is dat het niet makkelijk is een goede tweedehands fiets tegen een redelijke prijs te kopen, de fiets moet veilig zijn en afhankelijk van de prijs eventueel garantie hebben.
7. **Participatie (2) Communicatie**
   Een ander middel tot participatie is communicatie. Advies om geen extra middelen hiervoor te reserveren maar om keuzevrijheid te geven om geld hiervoor te reserveren door middel van creatief te budgetteren. Bijvoorbeeld geen tv maar wel een laptop. Op een laptop kan je tv kijken, andersom niet. De toenemende digitalisering in de samenleving is terug te zien bij de Gemeente zelf (digitaal loket), belastingdienst, marktplaats, solliciteren, enz. Tegenwoordig is een computer een basisbehoefte geworden.

Aanvulling
Het mogelijk maken om op **individuele basis** extra voorzieningen te treffen, zoals bijvoorbeeld een betere matras bij rugklachten of een grotere, degelijkere wasmachine bij een groot gezin.

Uitvoering
De Bijzondere Bijstand die op dit moment aangeboden wordt is een vorm van **leenbijstand**. Dat houdt in dat het bedrag geleend wordt en achteraf via bonnen verantwoord wordt. Wat niet verantwoord wordt met bonnen moet sowieso afbetaald worden en kan nooit in aanmerking komen voor een kwijtschelding. Kwijtschelding is mogelijk nadat er correct afgelost is over een termijn van 3 jaar. Kwijtschelding van rest van de lening is een gift. Bonnen worden steekproefsgewijs gecontroleerd, hiermee wordt nagegaan of het artikel feitelijk aanwezig is.
Bij complete wooninrichting wordt gekeken of het totaal verstrekte bedrag is verantwoord en niet hoe precies per artikel dat besteed is. Bij losse verstrekkingen wordt als een artikel goedkoper gekocht is het niet-bestede bedrag teruggevorderd. De cliëntenraad stelt voor het niet-bestede bedrag voor individuele keuzeruimte te reserveren en zo creatief budgetteren te bevorderen.
Is er sprake van een **acute situatie,** zoals een wasmachine die het begeeft en vervangen moet worden, dan dient de bijbehorende aanvraag met voorrang behandeld te worden. Op dit moment kunnen zulke aanvragen weken duren voordat ze gehonoreerd worden.

(https://app1.nijmegen.nl/Loket/prodcat/products/getProductDetailsAction.do?name=Bijzondere%2Bbijstand%2Baanvragen tab levertijd). Personele problemen mogen niet afgewenteld worden op de cliënt.
Voor een urgentie maximaal twee weken wachttijd en spoed 3 weken. Voor het wachten dient een declaratie mogelijk te zijn voor het wassen bij anderen of in de wasserette.

Verwachte besparing
Indien er op de meubelen 25% bespaard wordt, komt dat over het geheel genomen neer op een korting van 10% wanneer het gaat om een volledige woninginrichting. De verwachte totale besparing wordt niet gekwantificeerd. Afgezien van de open einde regeling zijn er wel prognoses over het aantal aanvragen dat verwacht wordt. Hiermee kan een toetsbaar resultaat gesteld worden en geëvalueerd na een bepaalde termijn. Hoe aanvragers de keuzemogelijkheden tussen de artikelen hanteren en wat dat oplevert m.b.t. hun participatie kan dan eveneens geëvalueerd worden.

Tot slot
Het voorkomen van schulden begint bij kleine bedragen. Kleine bedragen worden snel grote bedragen door aanmaningskosten en sancties. Voor mensen die een beroep moeten doen op de Bijzondere Bijstand is een schuld van bijvoorbeeld 1000 euro al heel gauw een onoplosbare schuld. De individuele situatie van mensen die op een minimum leven hoort leidend te zijn. Het oplopen van schulden is vaak ten gevolge van vertragingen bij het oplossen ervan. Achteraf zaken herstellen kan wel eens duurder uitvallen dan het voorkomen ervan.
Een goede regeling van het inrichtingskrediet en het zorg dragen voor een snelle en accurate afhandeling hiervan draagt bij tot het voorkomen van schulden, iets waar het College zich aan gecommitteerd heeft met het Aanvalsplan Armoede en Schulden.

Namens de Cliënten Raad Participatie

Marc Seveke
Voorzitter

---

[i] Alicia Dibbets en Antoine Buyse. Kader voor de crisis. Een toetsingskader voor overheidsmaatregelen die raken aan sociaal-economische mensenrechten. In: Nederlands Juristenblad (NJB), 7-11-2014, afl. 38.

Nicola Jägers, Mensenrechten in tijden van economische crisis, het belang van een mensenrechtenperspectief in tijden van bezuinigingen en decentralisatie. Lezing 30 juni 2013, Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Futsal Chabbab
Pieter Postplein 34
6543 LW NIJMEGEN

Gemeente Nijmegen
t.a.v. de Gemeenteraad
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Nijmegen, 17 oktober 2016

Betreft: **Aanvullende informatie gevraagd in de Burgerronde**

Geachte voorzitter, geachte raadsleden,

Op 28 september 2016 besprak u de Artikel 39-vragen over 'De toekomst van Futsal Chabbab'.

De Kat of De Hond
Tijdens de Burgerronde heeft u ons gevraagd om data rondom de vraag in de wijken, met name in Hatert. In de bijgevoegde notitie beantwoorden wij deze vraag. U zult hier antwoorden vinden van de Wijkagent in Hatert en van de Straatcoaches die in Hatert actief zijn.
In Oud-West en Lindenholt hebben studenten van de HAN onderzoek gedaan naar de vraag. Hierbij zijn diverse partners in het werkveld, w.o. het jongerenwerk, politie en de jongeren.
Met betrekking tot Lindenholt is extra informatie toegevoegd.

Seizoensevaluatie
Tijdens de Burgerronde hebben wij de Seizoensevaluatie uitgedeeld. Voor de volledigheid treft u deze hierbij aan.

Toezegging wethouder
Wethouder Frings heeft aan de Raad nadere informatie toegezegd. Kunt u deze aan ons doen toekomen?` .

Verzoek
Ik verzoek u om deze aanvullende informatie te betrekken bij de vervolgbespreking.

Met vriendelijke groeten,

Saïd Achouitar

Aantal bijlagen: 4.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Futsal Chabbab
Pieter Postplein 34
6543 LW NIJMEGEN

“De kat of de hond”

In deze notitie reageer ik op de vraag vanuit de gemeenteraad over de vraag vanuit de wijken. De wethouder Zorg en Welzijn heeft in de Kamerronde aangegeven dat hij vanuit de insteek ‘veiligheid’ navraag heeft gedaan via Wijkmanagement en dan met name in de wijk Hatert.

Spelers op de veiligheidsdomein

In de wijk Hatert wordt het veiligheidsdomein aangestuurd door het Veiligheidshuis. Twee partners die actief zijn op dit domein hebben wij gevraagd naar hun standpunt, t.w. de Wijkagent en de Straatcoaches. Hun uitgebreidere antwoorden zijn aangehecht en hieronder kort samengevat.

Wijkagent

De Wijkagent geeft aan dat hij meerwaarde ziet in het werk van Futsal Chabbab. Het contact met de jongeren kan via de activiteiten van Futsal Chabbab op een laagdrempelige manier vorm gegeven worden. Als wijkagent moet je een goed netwerk in de wijk hebben en via deze activiteit kom ik ook bij deze groepen naar binnen op een open en sociale wijze.

Straatcoaches

De Straatcoaches geven aan dat zij Futsal Chabbab gebruiken voor de verbinding met de doelgroep. De methode brengt structuur aan de jongeren. Door de invloed van de zoet/zuur-werkwijze komt Futsal Chabbab echt in hun leefwereld binnen. De trainers sluiten ook echt goed aan bij de jongeren. Zij zijn rolmodellen.

Richard Sleegers,
11 oktober 2016

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Gmail Saïd Achouitar <s.achouitar@gmail.com>

FW: Aanwezigheid Hatert

Hurk, Harold van den MB31 <h.van.den.hurk@nijmegen.nl> 4 oktober 2016 15:16
Aan: "s.achouitar@gmail.com" <s.achouitar@gmail.com>

Hoi Said,

Zie de mail hieronder.

Ik wist zeker dat ik gelijk een mail heb verstuurd.

Met vriendelijke groet,

Harold van den Hurk

Senior Straatcoach | Gemeente Nijmegen
Nieuwe Dukenburgseweg 21| 6534 AD Nijmegen
T (06) 15964008 | h.van.den.hurk@nijmegen.nl

STRAATCOACHES NIJMEGEN

Van: Hurk, Harold van den MB31
Verzonden: dinsdag 27 september 2016 15:03
Aan: Said Achouitar
Onderwerp: Aanwezigheid Hatert

Hoi Said,

N.a.v. ons telefoongesprek waarin jij vroeg of ik iets op de mail wilde zetten over de meerwaarde van Futsal Chabbab in Hatert, stuur ik hieronder mijn mening daarover.

Voor de bekendheid en verbinding met de doelgroep 9 t/m 16 jaar is Futsal Chabbab erg belangrijk voor de samenwerkingspartners.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Zij zijn bekend met de jongeren en geven tevens structuur aan de jongeren. Via de (voetbal)activiteit en huiswerkbegeleiding worden jongeren vaak aangesproken op hen gedrag en krijgen een sanctie opgelegd. Ik ken geen andere partner die zoveel invloed heeft op deze doelgroep als Futsal Chabbab. Daar lopen ook trainers vanuit de oudere doelgroep die veel respect genieten bij de huidige doelgroep en tevens dienen als rolmodel. Met het oog op de grote groep jongeren in deze leeftijdscategorie die er aan zitten te komen, ben ik zeker een voorstander om Futsal Chabbab in de wijk Hatert te behouden.

Met vriendelijke groet,

Harold van den Hurk

Senior Straatcoach | Gemeente Nijmegen
Nieuwe Dukenburgseweg 21| 6534 AD Nijmegen
T (06) 15964008 | h.van.den.hurk@nijmegen.nl

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Gmail Saïd Achouitar <s.achouitar@gmail.com>

Futsal

Wittenberg, Daniel (D.W.P.M.) <daniel.wittenberg@politie.nl> 10 oktober 2016 13:54
Aan: Futsal Chabbab <said@futsalchabbab.nl>

Hoi Said,

Vanuit mijn functie als wijkagent in Hatert, heb ik nu ongeveer 6 jaar ervaring met Futsal Chabbab. Hatert staat bekend om de problematiek met allochtone jongeren. De werkwijze van FC heeft mij altijd bijzonder aangesproken. Als ik signalen over een jongere uit de wijk ontving die zich op straat had misdragen of anderszins negatief in beeld kwam, dan koppelde ik altijd mijn bevindingen met FC terug. Met Said werd er dan besproken op welke wijze het gedrag van de betrokken jongere een passend vervolg kon krijgen binnen de activiteiten van FC. Anderzijds was FC voor mij ook een ideale ingang om de jongeren beter te leren kennen. Zo heb ik eens een voetbaltoernooi van FC bijgewoond. Voor mij een prettige en ideale manier om de jongeren op een wat laagdrempeligere manier te leren kennen. Mede door het contact tussen Futsal Chabbab en de politie heeft er ook voor gezorgd dat er tussen mij als wijkagent en de jongere, een andere band is ontstaan. Een band van uiteindelijk wederzijds respect en begrip voor elkaars situatie. Wat hierbij ook zeer prettig was, was het feit dat FC ook nooit het openlijke contact met de politie niet schuwt. Uit ervaring, met diverse probleem jongeren, kan ik stellen dat door de samenwerking met Futsal Chabbab en de politie (wijkagent) duidelijke veranderingen zichtbaar zijn geworden onder probleem jongeren. Het heeft ons samen verder gebracht en tot betere resultaten geleidt.

Groeten,

Daniel Wittenberg

Wijkagent Hatert

---------- Disclaimer ----------
De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.
Kennisneming door anderen is niet toegestaan.
De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.
Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

LINDENHOLT NADER GEANALYSEERD

INLEIDING

In het onderzoeksrapport "Toekomstperspectief van Futsal Chabbab in het jongerenwerk in 2017" wordt voor introductie van Futsal Chabbab in de wijk Oud-West een positief advies gegeven en voor herinvoering van de methodiek in de wijk Lindenholt een negatief advies gegeven. Als onderzoeker bij Futsal Chabbab heb ik deze conclusies ter harte genomen, maar ook gekeken wat er nog meer in de data staat over de manier waarop de voetbalactiviteiten in de wijk Lindenholt zijn voortgezet. Ik trek hieruit de conclusie dat Tandem en Sportservice eigenlijk de draad hebben opgepakt waar FC die (noodgedwongen) moest laten liggen. Uit passages van het interview met de jongerenwerker aldaar, meen ik op te maken dat er nog steeds behoefte is aan voetbalactiviteiten en coaching op gedrag, maar dat ook in gezamenlijkheid gekeken moet worden welke trainer het beste aansluit bij deze wijk.

Allereerst worden passages weergegeven, met in blauw analyses en opmerkingen. Aan het eind een conclusie en herzien advies over herinvoering van Futsal Chabbab in de wijk Lindenholt.

"Sommige wijken hebben we straatcoaches. In de Lindenholt niet. Ik ben eigenlijk ook daar jongerenwerker als straatcoach. (…) Dus eigenlijk zit ik er vrij kort op, samen met de wijkagent. Dus uh, ja vrij veel. Uhm veel contacten met ouders, uhm met school, ja eigenlijk, eigenlijk, eigenlijk, ben ik een soort van herder met **heel veel schaapjes**."

(…) hij en de wijkagent moeten veel de straat op: "In de wintermaanden is het qua straatgebeuren vrij rustig, maar zodra deze periode eenmaal aanbreekt, dan uh regent het overlast **meldinkjes**."

Een trainer/coach van Futsal Chabbab kan hier een sterke partner zijn om ingang bij de jongeren te krijgen. Een herdersjongen erbij voor de 30-50 jongeren die soms een 'stok achter de deur' nodig hebben.

"Om wat voor problematieken gaat het, nou uhm nou op zich Lindenholt valt wel mee qua problematieken. We hebben denk ik van uh **30, 40, 50 probleemjongens**, dat zich een beetje manifesteert op straat. Uhm ja de rottigheid halen zij uit, het zijn jongeren van 13, 14, 15 met name op straat het meeste last zeg maar, waar de wijk zeg maar last van heeft en daar focust het jongerenwerk zeg maar vooral op die groep, maar op heel veel op heel veel **preventie**. Wij hebben heel veel uh, kidsclubs hebben we, activiteiten voor kinderen van 9 tot 12, tsja we een grote groep van 30 tot 40 jongeren die heel fanatiek aan het **sporten** zijn. Ook een soort van zelforganisatie. Die ondersteunen wij volop, uh ja ik denk al met al hebben wij te maken met zo'n, als ik ja uhm contact met zo'n 200 jongeren ja."

Het voetbal kan Futsal Chabbab uitvoeren (samen met de jongeren) en veel goedkoper ondersteunen en daarbij onze methodiek toepassen van coaching op gedrag en verbeteren van schoolprestaties door sport.

Later antwoord: "Ik zou het wel oké vinden ja om een **extra partner in de wijk** te hebben. Ja zeker."

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Samenvatting deel interview: Feedback is dat de 'harde' op straatcultuur gerichte aanpak in Lindenholt niet nodig is. Zou puur om het voetbal gaan (recreatief dus). **Doelen jongerenwerk zijn: plezier en contact maken**. Jongeren zijn al goed aanspreekbaar. Jongeren zijn niet storend aanwezig. Samenscholing wordt subjectief als overlastgevend ervaren door m.n. bejaarden bij het winkelcentrum.

Mogelijke conclusie: dat kan ook komen door de jarenlange aanwezigheid van Futsal Chabbab in Lindenholt. Ze zijn al opgevoed. Toch zijn er (weer) overal "meldinkjes" zegt de jongerenwerker. Punt is wel dat er nu geen stok achter de deur meer zit, want Tandem gaat jongeren niet pedagogisch aanspreken en uitsluiten van deelname als ze toch iets flikken.

"Interviewer 1: kun je wat vertellen wat er veranderd is ten opzichte van toen tot nu? Is er iets veranderd sinds Futsal Chabbab daar weg is?

Respondent: Nee, nee, kijk nu uh vorige jaar nog verzorgde Futsal de training en nu nu doen wij dat als Tandem zeg maar. En ik heb twee stagiaires die dat doen, en die jongens kunnen dat ook, die kunnen ook training geven. Ik heb via Sportservice heb ik nu uh **Zakaria** uhm een van de beste zaalvoetballers hier uit Nijmegen, die geeft nu gewoon training aan die jongens. Die jongens vinden dat prachtig. [N.B.: Zakaria Kerkri is een voormalig middenkadertrainer van Futsal Chabbab, een deelnemer van het eerste uur die zich heeft ontwikkeld en nu bij Sportservice een baan heeft.]

Interviewer 1: Dus het gaat nu nog steeds gewoon goed dus.

Respondent: Ja het gaat, kijk wij organiseren het gaat nu gewoon vanzelf ja.

Voortbouwen op een reeds aanwezig fundament kan inderdaad voelen 'alsof het vanzelf gaat'. Wij concluderen dat men gewoon heeft voortgebouwd op het succes dat Futsal Chabbab hier al had. Bovendien hebben ze het zuur weggehaald en alleen het zoet overgelaten (plezier en contact). Geen wonder dat de jongeren dan smullen als ze training krijgen van Zakaria, maar geen coaching of huiswerkbegeleiding.

Interviewer 2: Oké en hoe zit het uh het uh dan met huiswerkbegeleiding, is dit ook inbegrepen?

Respondent: Ja hebben wij ook, iedere dinsdag.

Interviewer 2: En dat wordt dan zeg maar, door Tandem…

Respondent: Ja, eigenlijk in Lindenholt. Er is maar een partij die zeg maar jongerenwerk organiseert en dat is Tandem, dus geen Futsal, geen straatcoaches, sportservice minimaal, dus uh…

Onduidelijk nu nog wie de huiswerkbegeleiding doet en hoe dat samenhangt met het voetbal. Juist die samenhang is de kracht van de methode.

Interviewer 1: Als Futsal Chabbab terug zou komen, zou die dan een toegevoegde waarde kunnen hebben in de wijk.?

Respondent: Jawel, kijk voor mij zou het wel waardevol zijn omdat we gewoon netjes de organisatie omdat ze netjes de organisatie het voetbalgebeuren organiseren, want **het kost mij extra energie en tijd**. Kijk hoe ze dat deden, dat vond ik op zich wel goed. Het is nu wel zo, stel als ze weer gaan beginnen van, doe het wel op zijn Lindenholts, niet op zijn Marokkaans zeg maar."

Blijkbaar is er dus behoefte aan betere afstemming op de doelgroep. Uit wat ik kan opmaken uit het interview was de jongerenwerker het niet zo eens met de aanpak van trainer Hicham Chaoui. Deze trainer is echter slechts kort in Lindenholt ingevallen. Voorheen was er een trainer van

Nederlandse afkomst die op een andere manier aansloot bij deze doelgroep. Dit is uiteraard in overleg met jongerenwerk beter af te stemmen. Het andere geluid van deze jongerenwerker is dat hij de organisatie van de activiteit best uit handen zou willen geven aan Futsal Chabbab, opdat hij zelf meer aandacht kan hebben voor andere zaken (richting gezinnen met meer problematiek wellicht).

Respondent: Ja ik zit even te denken, ja kijk uhm als ik de groep moet typeren die er nu komen, die zitten bij allemaal een voetbalclub. Kijk het is voor hun vinden het leuk om aan een **BuurtBattle** mee te doen. En daar trainen die een beetje voor. Kijk of het echt een meerwaarde heeft, kijk ja wij hebben niet echt een grote groep, overlast gevende boefjes. Maar voor de voetbal methodiek snapje. Maar op zich ik bedoel. Ik vond op zich training, BuurtBattle, vind ik wel heel goed.

Vraag is of de jongerenwerker ten volle de methodiek snapt, de verbinding met huiswerkbegeleiding noemt hij nergens en ook de stok achter de deur en integrale aanpak noemt hij niet. Lijkt erop dat hij Futsal Chabbab vooral ziet als trainen voor de BuurtBattle. Of de 'strenge aanpak'.

Respondent: Ja zeker, alleen nogmaals Lindenholt is voor het algemeen meer een witte wijk, dus denk ik je moet wel goed kijken van wie zet je als trainer voor zo'n groep. [wederom afstemming op de doelgroep]

Respondent: Ja zeker, met name voor een stuk preventie, zou het goed zijn een mooi en goed gestructureerde zaalvoetbalactiviteit, is welkom. Futsal heeft daar veel ervaring mee en die kunnen dat wel, maar het is wel zaak van uh **stem je methodiek af op de doelgroep**, en dit is in dit geval echt belangrijk ja. [wederom afstemming op de doelgroep]

Interviewer 2: En die trainers die jullie inzetten die komen van Futsal Chabbab of?

Respondent: Zijn twee stagiaires van mij en dat zijn toevallig twee jongens uit de wijk, dus als het hebt over **rolmodellen**, dat zijn ook een beetje rolmodellen."

Deze jongens zouden wellicht ook als trainer via Futsal Chabbab actief willen zijn, evt. in combinatie met Zakaria. Wij hebben jarenlang Danny als trainer gehad, werkte super. Hij wordt niet genoemd. Dit komt omdat deze jongerenwerker deze periode niet mee heeft gemaakt.

==========

CONCLUSIE

Als Tandem jongerenwerk dit soort aspecten over afstemming op de doelgroep met Futsal Chabbab overlegt, kunnen we samen beter tegemoet komen aan de vraag. Kijken waar Jongerenwerk ondersteuning nodig heeft, wat voor een trainer een goed rolmodel zou zijn voor deze groep etc. Jongerenwerk kan zich dan op andere dingen richten, bv. meer richting ouders en hulpvragen signaleren en de doorverwijsrol meer innemen, terwijl Futsal Chabbab de voetbaltechnische kant doet en daarnaast als extra opvoeder de jongeren helpt met morele opvoeding en school. Ook brandjes blussen samen met de wijkagent en de extra handen die nodig zijn in de zomertijd kan Futsal Chabbab leveren. De gemeente zou de taken / urenverdeling van Tandem jongerenwerk, Futsal Chabbab en Sportservice Nijmegen eens goed naast elkaar moeten leggen, kijken wat het kosten-/batenplaatje is, en dan een knoop doorhakken over het herinvoeren van de methodiek en uitvoering van de voetbalactiviteiten door Futsal Chabbab in de wijk Lindenholt.

Drs. R.H.J.J. Sleegers 5/10/2016

EENDRACHT MAAKT MACHT

SEIZOENSEVALUATIE 2015-2016

JULI 2016

FC Futsal Chabbab

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Futsal Chabbab V.O.F.
Pieter Postplein 34
6543 LW Nijmegen
http://www.futsalchabbab.nl/
info@futsalchabbab.nl
KvK Arnhem: 64200337

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Inleiding

Eendracht maakt macht. Samen optrekken in een gezamenlijke missie zorgt voor het beste resultaat. Ons team werkt eendrachtig aan onze missie: jongerenoverlast voorkomen en een stevige rugzak meegeven met een startkwalificatie. En we worden daarin gesteund door onze partners in het veld. Stuk voor stuk ervaren wij de eendrachtige samenwerking naar een hoger doel. Dat doen we allen vanuit onze eigen visie en daarbij spreken we onze eigen taal. Futsal Chabbab, l'union fait la force!

Methode-Saïd vastgelegd

In de verslagperiode is de Methode-Saïd, zoals beschreven door drs Richard Sleegers (onderzoeker verbonden aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen), vastgelegd in de databank van MoVISIE met een keurmerk 'voldoende beschreven'. Futsal Chabbab is trots op dit resultaat.

Wat doet Futsal Chabbab?

Futsal Chabbab voert diverse activiteiten uit op het gebied van coaching, educatie en sport voor jongeren tussen 9 en 16 jaar in 5 wijken. Het zijn activiteiten voor alle jongeren, jongens en meisjes, in de wijken Heseveld, Neerbosch-Oost, Hatert, Dukenburg, en Willemskwartier.

Wekelijks waren er twee trainingsmomenten per wijk. Ook waren er voor alle trainingsgroepen huiswerkbegeleidingsuren op het Kandinsky College, in De Aldenhove, in De Pyramide en in De Jukebox, waarbij zij één uur van de twee aangeboden uren aanwezig moesten zijn. Met ouders is er ook geregeld contact. De aanpak van de training wordt hierop aangepast. Wat we willen bereiken is dat jongeren groeien in hun schoolwerk én in hun wijk. Achter de schermen wordt er ook tijd geïnvesteerd in onderlinge afstemming, werkersoverleggen en separate overleggen met partners. Per trainingsactiviteit bekijkt het team van te voren wat de stand van zaken van de spelers is. Een aantal punten krijgen voordat de training aanvangt standaard aandacht, zoals gedrag in de wijk en op school. Ook wordt geregeld bekeken wat de prestaties zijn op school. Er zijn diverse individuele trajectmomenten per deelnemer. Hier wordt specifiek bekeken of en welke ontwikkelingen er op sportief en agogisch gebied spelen.

Naast de genoemde wijkactiviteiten werkt Futsal Chabbab met het Werkbedrijf van de MGR Rijk van Nijmegen aan werkactivering met Move2Work en met N.E.C. Doelbewust aan de N.E.C. BuurtBattle. Deze activiteiten zijn succesvol. Move2Work is verlengd door de MGR Rijk van Nijmegen tot 31 december 2016. Ook hier staat coaching en preventief werken centraal.

Scoren doe je met partners

In alle wijken wordt zoals voorgaande jaren intensief samengewerkt met Tandem Welzijn, Wijkmanagers, Straatcoaches, Wijkagenten, en andere actieve organisaties in de wijk. We zien net als vorig jaar een stevige driehoek met de jongerenwerkers van Tandem en de straatcoaches van de gemeente. Wij zijn van mening dat juist de verscheidenheid en veelkleurigheid van het ambulant en preventief jongerenwerk elkaar versterkt en verstevigd. Zolang de lijnen kort en de contacten goed zijn is er in de gemeente Nijmegen een goed en sterk aanbod aan welzijnswerk voor jongeren.

Ook werken wij met diverse onderwijsinstellingen samen. Futsal Chabbab kent een leerwerkbedrijf waar wij veel stagiaires helpen met het voltooien van hun opleiding. Deze jonge professionals-in-spé zijn voor ons onmisbaar in het uitvoeren van ons werk. Ook doen verschillende stagiaires onderzoek

naar relevante thema's in de sectoren welzijn en arbeid. Futsal Chabbab is op deze manier een stevige uitvalsbasis voor studenten die verder willen komen met hun opleiding.

De leefbare en veilige wijken

In de verschillende wijken zijn de activiteiten goed verlopen. We zien dat de interactie tussen trainers, huiswerkbegeleiders en stagiaires erg belangrijk is. Er moet goed geschakeld worden en goede communicatie is hier een belangrijke schakel. Op deze manier worden de jongeren als het ware 'ingesloten'. De ketenaanpak komt hier tot uiting.

We blijven zien dat het sportieve element het belangrijkste is voor de deelnemers. Dit is de succesfactor van de methode, omdat voor onze organisatie de leefbaarheid en het onderwijsdeel prioriteit hebben. Toch is het mooi hier te kunnen melden dat de sportieve prestaties van een goed niveau zijn. De Interne Competitie die wij jaarlijks organiseren was hier wederom complementair aan. Ook het Slottoernooi dat zoals ieder jaar is georganiseerd was een groot succes.

Het team van Futsal Chabbab heeft veel geïnvesteerd in het onderhouden van de diverse soorten social media. Diverse updates werden verstrekt waardoor de activiteiten ook buiten de doelgroep een zekere bekendheid konden genieten. Maar natuurlijk is er ook geïnvesteerd in de persoonlijke overdacht van informatie door het voeren van schoolpleingesprekken en flyeracties in de wijk. Hier is ook gebruik van gemaakt in het kader van de werving.

Van wijken weten

In de wijk **Heseveld** is er een stabiele setting. Futsal Chabbab zit in deze wijk in het DNA van de jongeren. Dit jaar zijn er veel Nederlandse kinderen bij de groep gekomen. Er is samenwerking met de Lanteerne ontstaan. De samenwerking met de Straatcoaches is verder geïntensiveerd. Er zijn BuurtBijdragen voor de N.E.C. BuurtBattle uitgevoerd in samenwerking met de Moskee. Met Hart voor Heseveld is er samen een voetbaltoernooi georganiseerd.

In **Neerbosch-Oost** was er een wisselend beeld. De opkomst tijdens de trainingen was vaak goed, tenzij er wedstrijden waren. Aandachtspunt was de groepscohesie; deze was in het begin van dit jaar iets minder. We hebben hierbij gezien dat de kwaliteit van de trainer meespeelde. We hebben daar snel actie op ondernomen, zodat het beter ging in de wijk. Er ontstond een probleem met de zaalhuur omdat Vocasa de zaal niet beschikbaar wilde stellen op ons gebruikelijke tijdstip. In Neerbosch-Oost hebben we de meisjes die wilde voetballen doorverwezen naar Tandem. Er zijn BuurtBijdragen uitgevoerd in het Winkelcentrum en bij het Verzorgingshuis.

Hatert was een uitdagende wijk in dit seizoen. De groep jongens van 13 tot 16 jaar was lastig te coachen. Zij trainden in tegenstelling tot vorige seizoenen op zondagmiddag en dat is een lastig moment in de week. De groep werd daarom niet echt een groep en er ontstond geen loyaliteit. Ook hebben we een actieve wijkbewoner van Select Hatert een plek willen geven in de activiteit, maar dit was uiteindelijk geen succes. Futsal Chabbab wil altijd proberen mensen uit de wijk te betrekken. In samenspraak met Tandem hebben wij hier beleid op gevoerd. Hier is veel tijd in gaan zitten wat ten koste is gegaan van de activiteiten.

In **Dukenburg** is er gedurende het verslagjaar verbetering geboekt in het gedrag van de jongeren. In het begin was het gedrag niet goed, maar door sterk sturen van zowel huiswerkbegeleiders als trainers is hier al snel een verbetering waargenomen. Er is door maatwerk per individu te leveren echt resultaat geboekt. Deelnemers die lastig waren tijdens huiswerkbegeleiding zijn harder aangepakt en begeleid. Lastig was het dat we tijdens trainingen niet over de hele zaal konden

beschikken. Dit leidde veel af. Ook was het problematisch dat er shopgedrag kon ontstaan door het zaalvoetballen wat door Tandem Welzijn samen met Sportservice wordt aangeboden.

In onze nieuwste wijk **Willemskwartier** werken we met een integrale wijkaanpak. Er is een positieve ontwikkeling waar te nemen op de diverse leefgebieden. Jongerenwerk van Tandem en andere instanties werken met ons aan het hogere doel. De opkomst van de deelnemers was overwegend stabiel. Alleen bij de meisjes was dit soms wat minder. Reden hiervoor is dat de meisjes aangaven ook andere interesses te hebben.

In de bijlage staan de cijfers over deelnemersaantallen en multiculturele spreiding per wijk.

Huiswerkbegeleiding

In de diverse wijken is het opgevallen dat de huiswerkbegeleiding in het begin goed is gegaan. Gaandeweg het seizoen is er in enkele wijken iets minder goed op gefocust. Toen dit weer strakker werd aangetrokken haakten er enkele deelnemers (m.n. in Dukenburg) af omdat zij niet naar de huiswerkbegeleiding wilden gaan. Bij de huiswerkbegeleiding op het Kandinsky College zijn zoals altijd goede resultaten behaald. Ook hebben enkele jongeren gebruik gemaakt van het aanbod van Tandem als het gaat om huiswerkbegeleiding.

In de verslagperiode heeft een HAN-studente onderzoek gedaan naar de effecten van de huiswerkbegeleiding. Met haar aanbevelingen gaan wij als organisatie aan de slag. In de bijlage staan zoals gebruikelijk de cijfers.

Ontwikkeling van de jongeren in de wijk

Bij Futsal Chabbab staat de vertrouwensband tussen jongeren en professionals centraal. Futsal Chabbab is de verbindende factor tussen straat en school.

Wij zien in de wijken over het algemeen een positieve ontwikkeling bij de jongeren. De Stads- en Wijkmonitor 2015 bevestigt dit gevoel.

Dit jaar is veel winst geboekt in het contact met ouders. Er zijn veel ouders geweest bij trainingen en wedstrijden. Hierdoor konden trainers en coördinatoren snel in contact komen met het thuisfront.

In de bijlage staan in diverse tabellen gedetailleerde cijfers. Met name Neerbosch-Oost en Dukenburg zijn grote wijken qua aantal deelnemers. In het Willemskwartier doen veel meisjes mee.

Afsluitend

Futsal Chabbab kan concluderen dat ook dit transitiejaar een geslaagd jaar is geweest. Ik wil dan ook de partners dank zeggen voor de goede samenwerking. Samen scoren wij voor een hoger doel. Futsal Chabbab, einigkeit macht stark… eendracht maakt macht!

Nijmegen, 21 juli 2016

Said Achouitar
Algemeen Directeur
Futsal Chabbab V.O.F.

Bijlage

AANTAL DEELNEMERS FUTSAL CHABBAB CATEGORIE JONGENS 9-12 JAAR

	Heseveld	*Neerbosch-O.*	*Hatert*	*Dukenburg*	*Willemskwartier*	*Totaal*
September	14	30	14	33	16	107
Oktober	18	28	15	33	16	110
November	19	28	14	29	14	104
December	20	27	14	30	15	106
Januari	18	27	14	32	15	106
Februari	18	27	12	32	15	104
Maart	18	28	14	32	15	107
April	18	28	14	30	15	105
Mei	18	28	14	30	15	105

AANTAL DEELNEMERS FUTSAL CHABBAB CATEGORIE JONGENS 13-16 JAAR

	Heseveld	*Neerbosch-O.*	*Hatert*	*Dukenburg*	*Willemskwartier*	*Totaal*
September	14	17	10	10	15	76
Oktober	14	18	8	12	14	66
November	16	18	8	12	14	66
December	16	20	8	12	14	70
Januari	15	20	8	12	15	70
Februari	15	18	9	13	15	70
Maart	15	18	9	13	15	70
April	15	18	10	14	15	72
Mei	15	18	10	14	15	72

AANTAL DEELNEMERS FUTSAL CHABBAB CATEGORIE MEISJES

	Heseveld	*Neerbosch-O.*	*Hatert*	*Dukenburg*	*Willemskwartier*	*Totaal*
September	0	0	12	0	12	24
Oktober	0	0	10	0	12	22
November	0	0	13	0	12	25
December	0	0	12	0	12	24
Januari	0	0	10	0	10	20
Februari	0	0	10	0	10	20
Maart	0	0	12	0	10	22
April	0	0	12	0	10	22
Mei	0	0	12	0	10	22

MULTICULTURELE SPREIDING

	Heseveld	*Neerbosch-O.*	*Hatert*	*Dukenburg*	*Willemskwartier*	*Totaal*
Nederlands	10	6	6	8	8	38
Marokkaans	12	18	11	19	15	75
Turks	8	14	10	8	9	49
Caraïbisch NL	0	0	0	4	2	6
Somalië	2	7	7	4	7	27
Overige*	6	5	4	1	2	18

**) Landen als DR Congo, Afghanistan, Syrië, Eritrea*

AANTAL DEELNEMERS FUTSAL CHABBAB IN TOTAAL

	Heseveld	*Neerbosch-O.*	*Hatert*	*Dukenburg*	*Willemskwartier*	*Totaal*
September	28	47	36	43	43	187
Oktober	32	46	33	45	42	186
November	35	46	35	41	40	185
December	36	47	34	42	41	188
Januari	34	47	32	44	40	185
Februari	33	46	29	45	40	181
Maart	33	46	35	45	40	187
April	33	46	36	44	40	187
Mei	33	46	36	44	40	187

AANTAL DEELNEMERS HUISWERKBEGELEIDING

	Heseveld	*Neerbosch-O.*	*Hatert*	*Dukenburg*	*Willemskwartier*	*Totaal*
September	0	0	0	0	0	0
Oktober	10	14	7	14	10	55
November	10	14	7	14	11	56
December	10	14	7	12	12	55
Januari	8	12	5	12	11	48
Februari	8	11	5	10	10	44
Maart	7	10	5	10	9	41
April	7	10	4	10	9	40
Mei	7	10	4	10	9	40

ONTWIKKELING CIJFERS HUISWERKBEGELEIDING

	Ned	*Eng*	*Dui*	*Eco*	*Rek*	*Wis*	*M'leer*	*NaG*	*CKV*	*Gym*
Herfst 2014	6,7	6,2	6,4	6,1	7,4	5,6	6,6	5,7	6,7	7,5
Zomer 2015	7,1	6,4	5,9	6,6	6,8	6,2	6,8	5,3	6,8	7,9

EINDEXAMENS

	Heseveld	*Neerbosch-O.*	*Hatert*	*Dukenburg*	*Willemskwartier*	*Totaal*
Geslaagd	4	3	2	2	1	12
Geslaagd met her	0	0	0	0	0	0
Gezakt	0	0	0	0	0	0
Totaal	4	3	2	2	1	12

STAGIAIRES BIJ FUTSAL CHABBAB

	ROC Nijmegen	*RIJC Arnhem*	*HAN*	*RU*	*Totaal*
Totaal	6	2	25	0	33

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Futsal Chabbab wordt mede mogelijk gemaakt door de Stichting Sportactiviteiten Risicojongeren Rijk van Nijmegen, Tandem Welzijn en de Gemeente Nijmegen

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Toekomstperspectief van Futsal Chabbab in het jongerenwerk in 2017

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
HAN University of Applied Sciences

0

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Titel	Toekomstperspectief van Futsal Chabbab in het jongerenwerk in 2017
Aard van het rapport	Projectresultaat
Datum	23 mei 2016
Opdrachtgever	Futsal Chabbab Saïd Achouitar De Ruyterstraat 244 6512 GG Nijmegen Futsal Chabbab Richard Sleegers De Ruyterstraat 244 6512 GG Nijmegen
Projecbegeleider	Steven Hauser steven.hauser@han.nl
Onderwijsinstelling	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen Prof. Molkenboerstraat 3, Nijmegen Faculteit Gedrag en maatschappij Maatschappelijk werk en dienstverlening (MWD)
Projectgroep	Saïd Hamidi saïdhamidi92@hotmail.com Stefanie van den Berg svdb89@gmail.com Aimad Ezanagui aimadezanagui1@hotmail.com Fouad Dourhi f.dourhi@student.han.nl

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Voorwoord

In het kader van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de HAN (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) hebben wij een afstudeerproject gerealiseerd in opdracht van Futsal Chabbab. Dit hebben wij gedaan vanuit de onderwijseenheid ONI (Onderzoek en Innovatie). Voor u ligt het projectresultaat. Wij hopen met dit projectresultaat een bijdrage te leveren aan het toekomstperspectief van Futsal Chabbab.

De reden dat wij voor een afstudeerproject bij Futsal Chabbab hebben gekozen is allereerst dat alle groepsleden affiniteit hebben met de doelgroep jongeren. Alle groepsleden hebben ervaring met het werken met jongeren als vrijwilliger of stagiair. Eén van de groepsleden volgt het uitstroomprofiel Jeugdzorg. Daarnaast heeft het grootste gedeelte van de projectgroep veel affiniteit met sport, twee groepsleden hebben zelf in hun jeugd ook zaalvoetbal gespeeld.

Gedurende het onderzoek hebben wij de samenwerking onderling als gezellig, productief en efficiënt ervaren. In het beginstadium van het onderzoek waren wij als groep zoekende. Onduidelijk was het voor ons hoe de opdracht er precies uit zou komen te zien en of dit zou passen binnen het kader van onze opleiding. In samenspraak met onze opdrachtgever en projectbegeleider zijn we tot een oplossing gekomen. Terugkijkend op de obstakels die we tegengekomen zijn kunnen we nu zeggen dat dat leerzame momenten zijn geweest.

Onze dank gaat uit naar; Steven Hauser (projectbegeleider), Richard Sleegers (Tandem Welzijn), Saïd Achouitar (Futsal Chabbab) en Wenne Bergman (docent ONI). Zij hebben ons begeleid tijdens het onderzoeksproces en wij hebben de samenwerking als zeer prettig ervaren.
Daarnaast willen wij onze respondenten Chris Hoffman (wijkagent), Arno ten Dolle en Younes Corty (jongerenwerkers) en jongeren uit de wijken Oud-West en Lindenholt bedanken. Zonder hen hadden wij niet aan de onderzoeksresultaten kunnen komen.
Als laatste willen we Martin Ruiter (adviseur beleidsontwikkeling gemeente Nijmegen) en Ramon Barends (stichting Scoren doe je samen) bedanken voor hun advies en meedenken.

Wij wensen u veel plezier met het lezen van dit projectresultaat.

Aimad Ezanagui
Fouad Dourhi
Stefanie van den Berg
Saïd Hamidi

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Inhoudsopgave

1. Inleiding p. 4
2. Probleemanalyse p. 6
    2.1 Financiering
    2.2 Mogelijke behoefte
3. Doelstelling en vraagstelling p. 9
    3.1 Doelstelling
    3.2 Vraagstelling
4. Theoretisch kader p. 10
    4.1 Factoren die jongeren beïnvloeden
    4.2 Methoden om jongeren te beïnvloeden
5. Onderzoeksontwerp p. 14
    5.1 Definitie van de begrippen
    5.2 Methoden van onderzoek
    5.3 Bruikbaarheid, validiteit en betrouwbaarheid
6. Resultaten p. 20
    6.1 Deelvraag 1
    6.2 Deelvraag 2
    6.3 Deelvraag 3
7. Conclusie p. 29
8. Aanbevelingen p. 31
9. Verantwoording p. 35
10. Literatuurlijst p. 37

Bijlage 1: Spelregels deelnemers NEC Buurtbattle p. 41
Bijlage 2: Interviewguide jongeren Lindenholt p. 43
Bijlage 3: Interviewguide jongeren Oud-West p. 46
Bijlage 4: Interviewguide jongerenwerker Lindenholt p. 49
Bijlage 5: Interviewguide jongerenwerker Oud-West p. 52
Bijlage 6: Interviewguide wijkagent Wolfskuil p. 55
Bijlage 7: Enquêtevragen p. 58
Bijlage 8: Transcript jongeren Lindenholt deel 1 p. 59
Bijlage 9: Transcript jongeren Lindenholt deel 2 p. 67
Bijlage 10: Transcript jongeren Lindenholt deel 3 p. 71
Bijlage 11: Transcript jongeren Oud-West deel 1 p. 77
Bijlage 12: Transcript jongeren Oud-West deel 2 p. 81
Bijlage 13: Transcript jongeren Oud-West deel 3 p. 86
Bijlage 14: Transcript jongerenwerker Lindenholt p. 89
Bijlage 15: Transcript jongerenwerker Oud-West p. 95
Bijlage 16: Transcript wijkagent Wolfskuil p. 103
Bijlage 17: Uitkomsten enquête Lindenholt p. 109
Bijlage 18: Uitkomsten enquête Waterkwartier p. 113
Bijlage 19: Uitkomsten enquête Wolfskuil p. 117
Bijlage 20: Kaart van Nijmegen opgedeeld in stadsdelen en wijken p. 121

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

1. Inleiding

Sinds de transitie in 2015 is de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van jongerenwerk van de overheid overgegaan naar de gemeenten. Dit heeft veranderingen en bezuinigingen met zich meegebracht. Nog steeds zijn veranderingen gaande in het jongerenwerk in de gemeente Nijmegen. Als organisatie in het Nijmeegse jongerenwerk moet Futsal Chabbab zich verhouden tot deze veranderingen.
Hoe deze gemeentelijke veranderingen er vanaf 2017 uit gaan zien is in dit stadium onduidelijk. De veranderingen worden op zowel financieel als organisatorisch gebied verwacht. Omdat Futsal Chabbab financieel afhankelijk is van subsidies van de gemeente Nijmegen is het van belang dat er onderzoek gedaan wordt naar hoe zij zich tot deze veranderingen gaan verhouden. Dit onderzoek dat zal plaats gaan vinden bij Futsal Chabbab zal hier een duidelijker beeld over moeten geven.
Een ander aspect van dit onderzoek heeft te maken met een eventuele uitbreiding naar de stadsdelen Oud-West en Lindenholt. Er zijn meerdere signalen binnengekomen bij Futsal Chabbab dat de behoefte aan Futsal Chabbab met bijbehorende methode aanwezig is in desbetreffende stadsdelen. Hierbij is niet duidelijk of de behoefte er werkelijk is en hoe deze behoefte eruit ziet. Het onderzoek zal een duidelijk beeld moeten schetsen rondom het vraagstuk over de (eventuele) behoefte aan Futsal Chabbab in deze stadsdelen.

Futsal Chabbab
Futsal Chabbab is een organisatie die zaalvoetbal als middel inzet om schoolresultaten te verbeteren en om overlast in de wijk terug te dringen. Dit doet Futsal Chabbab door voorwaarden te verbinden aan het mee mogen doen met het zaalvoetbal. Jongens en meisjes van 9 tot en met 16 jaar vormen de doelgroep. De jongeren mogen meedoen met zaalvoetbaltrainingen mits zij goede resultaten halen op school en zij zich goed gedragen in de wijk. Wanneer de jongere onvoldoendes haalt op school, dan moet hij of zij verplicht deelnemen aan huiswerkbegeleiding als voorwaarde om mee te mogen doen met de trainingen. Er wordt, indien nodig, ook coaching gegeven aan jongeren door Futsal Chabbab. De nadruk wordt hierbij gelegd op het gedrag van de jongeren. Wat er buiten in de wijk gebeurd heeft gevolgen wat er bij de zaalvoetbaltrainingen gebeurd (Movisie, 2015).

Momenteel is Futsal Chabbab werkzaam in de Nijmeegse wijken Heseveld, Hatert, Neerbosch-Oost, Dukenburg en Willemskwartier. Dit onderzoek richt zich op gebieden waar Futsal Chabbab op dit moment niet werkzaam is.

Onderzoek
De projectgroep heeft onderzoek gedaan naar de eventuele behoefte aan de methode van Futsal Chabbab in de Nijmeegse stadsdelen Oud-West en Lindenholt. Er is onderzoek gedaan bij de doelgroep en professionals in de wijk. Het onderzoek en bijbehorende resultaten worden in dit verslag beschreven. In de conclusie en aanbevelingen die in het verslag aan bod komen zal er rekening gehouden worden met de gemeentelijke veranderingen in 2017.

Het verslag start met een probleemanalyse, hierin wordt een verkenning gedaan van het probleem rondom financiering en mogelijke behoefte. Uit de analyse zijn een doel- en vraagstelling ontstaan. Deze staan in het daarop volgende hoofdstuk beschreven. In het hoofdstuk ‘Theoretisch kader’ staat een weergave vanuit de literatuur rondom een aantal onderwerpen die voor dit onderzoek van

belang zijn. Het vijfde hoofdstuk ‘Onderzoeksontwerp’ begint met de definitie van de centrale begrippen, vervolgens in dit hoofdstuk komen de methoden van onderzoek aan bod en hoe er invulling is gegeven aan bruikbaarheid, validiteit en betrouwbaarheid. De resultaten van het onderzoek worden per deelvraag behandeld in hoofdstuk 6 ‘Resultaten’. In hoofdstuk 7 wordt de conclusie van het onderzoek beschreven en toegelicht. Daarop volgen de aanbevelingen in hoofdstuk 8. Hoofdstuk 9 beschrijft een verantwoording van de werkwijze tijdens het onderzoek. Hoofdstuk 10 bestaat uit de literatuurlijst van het verslag.

2. Probleemanalyse

Om de onderzoeksvraag te kunnen formuleren moet eerst duidelijk worden wat het probleem precies is, wie het probleem hebben, waarom het een probleem is, wanneer het een probleem is en hoe het probleem is ontstaan. In deze probleemanalyse wordt op deze vragen een antwoord gegeven. Het probleem bestaat uit twee delen die in deze probleemanalyse beschreven zijn, de financiering van Futsal Chabbab en de behoefte aan de methode van Futsal Chabbab die er mogelijk is in de stadsdelen Oud-West en Lindenholt. Bij de beschrijving van de mogelijke behoefte staan ook twee belangrijke aspecten van de methode van Futsal Chabbab beschreven, het verminderen van schooluitval en het verminderen van overlast in de wijk. Deze aspecten zijn belangrijk om te benoemen, omdat een behoefte aan het verminderen van schooluitval of een behoefte aan het verminderen van overlast kunnen indiceren dat er behoefte is aan de methode van Futsal Chabbab.

2.1 Financiering

Voor Futsal Chabbab is onduidelijk hoe de uitvoering van de methode in de toekomst gefinancierd gaat worden. Voor het uitvoeren van de methode van Futsal Chabbab is geld nodig. Jongeren mogen tegen een symbolisch bedrag (€0,50 per activiteit) deelnemen aan de trainingen en huiswerkbegeleiding van Futsal Chabbab, hierdoor is de drempel voor deelname heel laag. Dit betekent echter dat Futsal Chabbab moet zoeken naar andere mogelijkheden voor de financiering van het uitvoeren van de methode. Subsidie van de gemeente ligt hier het meest voor de hand. Tot 1 januari 2015 werd Futsal Chabbab gefinancierd door particuliere fondsen, woningcorporaties en de gemeente (Gemeente Nijmegen, 2013).

Vanaf 2014 heeft de gemeente Nijmegen besloten een raamovereenkomst te sluiten met vier welzijnsorganisaties die gezamenlijk de basisinfrastructuur Welzijn vormgeven in de periode 2014-2017 (Gemeente Nijmegen, 2014). Het gaat hierbij om 4 grote welzijnsinstellingen die gezamenlijk de W4 worden genoemd:

- Tandem Welzijn (domeinregisseur Inclusieve wijknetwerken)
- SWON het seniorennetwerk (domeinregisseur Informele Zorg)
- Het Inter-Lokaal (domeinregisseur Informatie en Advies)
- NIM Maatschappelijk Werk (domeinregisseur Hulpverlening en coördinatie/Regie dwang en drang)

Deze instellingen werken multidisciplinair samen in Stips[1] en Sociale Wijk Teams (Gemeente Nijmegen, 2014). Ze werken volgens de raamovereenkomst gezamenlijk op vijf domeinen; inclusieve wijknetwerken, informele zorg, informatie en advies, hulpverlening en coördinatie, en dwang en drang. Voor elk domein is één van de welzijnsinstellingen domeinregisseur.
Jaarlijks dient de W4 een subsidieaanvraag in binnen de kaders van de gesloten overeenkomst. Met een jaarlijks geactualiseerde opdracht en subsidieaanvraag wil de gemeente inspelen op de snelle ontwikkelingen op het gebied van Zorg en Welzijn (Gemeente Nijmegen, 2014).

[1] Centra voor informatie en advies in de wijk. De Stips zijn er voor ontmoeting en verbinding en bieden hulp en bemiddeling aan bewoners (Stip Nijmegen, z.d.).

Voor 2015 en 2016 heeft Futsal Chabbab subsidie gekregen als onderaannemer van Tandem Welzijn (Gemeente Nijmegen, 2015). Hierbij heeft Tandem Welzijn de ontwikkelopdracht gekregen om Futsal Chabbab vanaf 2017 in te bedden in de reguliere budgetten. De gemeente zal zoals het er nu uitziet niet nogmaals extra budget vrijmaken voor Futsal Chabbab. Daardoor is het onduidelijk hoe Futsal Chabbab vanaf 2017 gefinancierd gaat worden en hoe zij hun programma aan kunnen blijven bieden. In de toekomst vormt dit mogelijk een probleem voor de directe doelgroep van Futsal Chabbab; jongeren uit aandachtswijken in de leeftijd van 9 t/m 16 jaar. Saïd Achouitar heeft Futsal Chabbab juist opgezet om te voorkomen wat hij in zijn eigen jeugd om zich heen zag gebeuren, namelijk jongeren die afgleden. Zijn doel was om de jongens iets mee te geven wat hij zelf nooit had (Futsal Chabbab, z.d.).

Het probleem van de financiering van Futsal Chabbab doet zich voor in heel Nijmegen, specifiek in de wijken waar Futsal Chabbab al zit; Willemskwartier, Neerbosch-Oost, Hatert, Heseveld en Dukenburg. Bij mogelijke behoefte in de wijken Waterkwartier, Wolfskuil en Lindenholt doet het probleem zich ook daar voor.
Financiering van jongerenwerk is niet alleen in de gemeente Nijmegen een probleem. Sinds de transitie van 1 januari 2015 zijn de gemeentes verantwoordelijk geworden voor de jeugdzorg. De gemeentes hebben 20% minder geld om de jeugdzorg te financieren dan de overheid had voor de transitie (Movisie, 2015).

2.2 Mogelijke behoefte

Futsal Chabbab heeft signalen ontvangen uit de stadsdelen Oud-West en Lindenholt dat er behoefte is aan hun methode. Deze signalen zijn onder andere via de jongeren, jongerenwerkers en wijkagenten in die wijken binnengekomen. Voor Futsal Chabbab is het echter onduidelijk hoe deze behoefte er precies uitziet en hoe groot deze is. Om deze reden is het van belang om onderzoek te doen naar deze behoefte.
Daarnaast heeft Futsal Chabbab een aantal jaar geleden de wijk Lindenholt moeten afstoten door een gebrek aan financiering. In februari 2014 is Futsal Chabbab gestart in de wijk Willemskwartier. Op dat moment zat Futsal Chabbab in zes wijken; Heseveld, Hatert, Neerbosch-Oost, Dukenburg, Willemskwartier en Lindenholt. In januari 2015 is de financiering van de gemeente voor de uitvoering van Futsal Chabbab in Lindenholt gestopt, omdat de gemeente Nijmegen maar vijf wijken kon financieren. De uitvoering in Lindenholt is doorgegaan tot het einde van het schooljaar 2014/2015. Er is voor gekozen om in Lindenholt te stoppen met Futsal Chabbab, omdat in deze wijk ten opzichte van de andere wijken minder overlast was.

<u>Verminderen schooluitval</u>
Futsal Chabbab richt zich op het verminderen van schooluitval en de bevordering van onderwijs- en arbeidsmarktkansen (Futsal Chabbab, z.d.) Dit sluit aan bij de plannen van de Rijksoverheid. De Rijksoverheid vindt het belangrijk dat jongeren een startkwalificatie halen om hun kans op een baan te vergroten (Rijksoverheid, z.d.). Met een startkwalificatie wordt een diploma op het niveau van havo, vwo, mbo 2 of hoger bedoeld. Volgens de Rijksoverheid leidt minder schooluitval tot minder jeugdwerkloosheid en worden jongeren zonder startkwalificatie relatief veel vaker verdacht van een misdrijf. Ook blijken volgens de Rijksoverheid mensen zonder een startkwalificatie hogere

zorgkosten te hebben. Het streven van de Rijksoverheid is om het aantal voortijdig schoolverlaters terug te brengen tot maximaal 25.000 per jaar in 2016.
In het schooljaar 2013/2014 waren er in Nijmegen 241 vroegtijdig schoolverlaters, dit is 2,4% van het totaal aantal onderwijsdeelnemers (Ministerie van OCW, 2015). Met vroegtijdig schoolverlaters worden jongeren bedoeld die hun school of opleiding beëindigen zonder startkwalificatie. Landelijk was het percentage vroegtijdig schoolverlaters in hetzelfde jaar 1,9 (Ministerie van OCW, 2015).
In het stadsdeel Oud-West, waar mogelijk behoefte is aan Futsal Chabbab is het niveau van het onderwijs onder gemiddeld (Gemeente Nijmegen, 2016).

Verminderen van overlast in de wijk

Een belangrijk onderdeel dat hoort bij de methode van Futsal Chabbab is, naast de schoolprestaties, het stimuleren van goed gedrag in de wijk (Futsal Chabbab, z.d.). Door dit mee te nemen in de methode wordt de focus ook gelegd op het terugdringen en voorkomen van overlast door jongeren in de wijk, waar buurtbewoners, jongerenwerkers en wijkagenten profijt van hebben. De aanpak van overlast is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, politie, hulpverleningsinstanties en woningcorporaties (Politie, z.d.). De overlast in 2015 in Nijmegen was lager dan het landelijk gemiddelde. De onveiligheidsgevoelens in datzelfde jaar in Nijmegen waren echter gelijk aan het landelijk gemiddelde (CBS, 2015, pp. 133-136).
Jongerenoverlast wordt relatief veel ervaren in Nijmegen-Centrum, Hatert, Oud-West, Willemskwartier en de aandachtsgebieden in Lindenholt. Groepen jongeren op straat behoren tot de vaker genoemde redenen waarom mensen zich op straat in de buurt wel eens onveilig voelen (Gemeente Nijmegen, 2016).

Nu er een verkenning is gedaan van het probleem, namelijk de financiering van Futsal Chabbab en de mogelijke behoefte in de stadsdelen Oud-West en Lindenholt, kan er naar aanleiding van deze analyse een doelstelling en vraagstelling geformuleerd worden. Dit wordt gedaan in het volgende hoofdstuk.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

3. Doelstelling en vraagstelling

3.1 Doelstelling

Futsal Chabbab wil duidelijk krijgen of er behoefte bestaat aan hun methodiek vanuit jongeren, professionals en omgeving in de stadsdelen Oud-West en Lindenholt in Nijmegen. Futsal Chabbab wil mogelijke scenario's voor het al dan niet uitbreiden naar Oud-West en Lindenholt. Voor een eventuele uitbreiding is het belangrijk om te weten hoe Futsal Chabbab de sterktes kan inzetten en de zwaktes kan verbeteren. Daarom worden de sterktes en zwaktes van Futsal Chabbab meegenomen in het onderzoek. In deze scenario's wordt rekening gehouden met de gemeentelijke veranderingen in 2017.

3.2 Vraagstelling

Hoofdvraag

Wat zijn de mogelijke scenario's van Futsal Chabbab voor uitbreiding naar stadsdelen Oud-West en Lindenholt in Nijmegen binnen de gemeentelijke veranderingen in 2017?

Deelvragen

1. In hoeverre hebben de professionals en doelgroep behoefte aan de methode van Futsal Chabbab in de stadsdelen Oud-West en Lindenholt in Nijmegen?
2. Hoe zien de gemeentelijke veranderingen met betrekking tot jongerenwerk in Nijmegen in 2017 er uit?
3. Wat zijn de sterktes en zwaktes van Futsal Chabbab met betrekking tot eventuele uitbreiding naar de stadsdelen Oud-West en Lindenholt in Nijmegen?

4. Theoretisch kader

In het theoretisch kader wordt er vanuit een aantal belangrijke topics gekeken naar Futsal Chabbab, hun doelgroep en betrokkenen. Het is relevant om hier vanuit verschillende theorieën een beschrijving over te geven om zo een dieper beeld van de doelgroep te krijgen. Het theoretisch kader is ingedeeld in twee delen. Het eerste deel betreft een aantal factoren die van invloed zijn op het gedrag van de doelgroep. Het tweede deel gaat over methoden die worden ingezet om jongeren te beïnvloeden, zoals Futsal Chabbab en het jongerenwerk.

4.1 Factoren die jongeren beïnvloeden

Futsal Chabbab wil naast het aanbieden van zaalvoetbal het gedrag van jongeren beïnvloeden, zoals het behalen van goede schoolresultaten en het vertonen van goed gedrag op straat. Daarom wordt in deze paragraaf gekeken naar een aantal factoren die het gedrag van jongeren beïnvloeden, zoals puberteitsfase, rolmodellen, cultuur en school. Waar mogelijk wordt de koppeling gemaakt met Futsal Chabbab.

<u>Adolescentiefase</u>

De doelgroep van Futsal Chabbab zijn jongeren in de leeftijd van 9 tot en met 16 jaar. Deze groep bevindt zich in de puberteits- en adolescentiefase. Tijdens de adolescentie kunnen volgens Erikson (in Zimbardo, Johnson & McCann, 2009) problemen met eenzaamheid, depressie en verlegenheid ontstaan. Hij wijst op het ontstaan van een onafhankelijk zelf tijdens de adolescentie en beschouwt dit als het essentiële dilemma van de adolescentie. Erikson benadrukt dat deze zoektocht naar de identiteit kan worden geremd door de verwarring die ontstaat door het spelen van verschillende rollen (Erikson, in Zimbardo et al., 2009).

Pubers worden op vele terreinen uitgedaagd om zich tot een evenwichtig individu te ontwikkelen. Enig inzicht in de belevingswereld van de puber kan helpen om beter met de jongeren te communiceren en een goed contact op te bouwen. Van Essen (2014) zegt over adolescentie:

> Adolescentie is een overkoepelend begrip voor puberteit en jeugd. De puberteit is een belangrijke, maar vaak onrustige periode. In de puberteit wordt de identiteit gevormd en onderzoekt een jongere wie hij is en wat hij wil. De jongere gaat volledig op in de omgang met leeftijdsgenoten, de ontdekking van de wereld en vooral zichzelf. Er wordt geëxperimenteerd met gedrag en grenzen worden opgezocht. Dit allemaal met als doel zelfstandig worden en een eigen identiteit ontwikkelen.

Volgens van Essen (2014) kunnen jongeren erg kritisch zijn over zichzelf. Pubers kunnen lange tijd zitten piekeren over hun verwachtingen, mogelijkheden, angsten en tekortkomingen. Jongeren zitten in een fase van hun leven waarin hun innerlijke criticus veelvuldig van zich laat horen. Voor een positief zelfbeeld is zelfvertrouwen heel belangrijk. Zelfvertrouwen komt niet zomaar uit de lucht vallen. Het gevoel van eigenwaarde speelt hierbij een cruciale rol. Als een jongere op zijn eigen kwaliteiten en vaardigheden wil vertrouwen, moet hij hiervoor de nodige goede ervaringen hebben gehad. Door jongeren erbij te helpen positieve ervaringen op te doen kan hun zelfvertrouwen toenemen. Dit kan in de praktijk worden gebracht door bijvoorbeeld complimenten te geven bij positief gedrag. Dit kan bijdragen aan een positiever zelfbeeld en het zelfvertrouwen kan toenemen (van Essen, 2014).

Rolmodellen en cultuur

Het hebben van een rolmodel kan een positief effect hebben op het gedrag van jongeren. Als mensen positieve activiteiten willen ondernemen, zoals het verbeteren van studiegedrag, dan is de neiging er om positieve rolmodellen te kiezen om hun motivatie te sturen. Als positief gedrag bevordert of gestimuleerd wil worden en er wordt gericht op promotie, of op vooruitgang, dan is het volgens de Universiteit Leiden (2014) raadzaam om een positief rolmodel in te zetten.
Een negatief rolmodel is een rolmodel die duidelijk maakt wat iemand *niet* moet doen. In vergelijking met een positief rolmodel blijft het motivationele aspect uit bij een negatief rolmodel (Universiteit Leiden, 2014).
Futsal Chabbab organiseert met Straatcoaches Nijmegen, Tandem Welzijn en de maatschappelijke stichting van NEC de 'NEC Buurtbattle'. Dit is een zaalvoetbaltoernooi waarin verschillende wijken van Nijmegen tegen elkaar voetballen. Er wordt hier nadrukkelijk aandacht besteed aan 'fair play' door middel van een puntensysteem. Zie hiervoor bijlage 1. Hierbij wordt positief gedrag op en buiten het veld beloond met punten. Futsal Chabbab richt zich enerzijds op jongeren die al bij de straatcultuur betrokken zijn en anderzijds op basisschoolkinderen die zich daar (op latere leeftijd) aangetrokken kunnen voelen (Movisie, 2015). 'Straatcultuur ondermijnt de school' zegt socioloog Illiass El Hadioui (in Hoeksema & van der Werf, 2013). De straatcultuur wordt volgens hem gezien als bron van overlast gevend gedrag. Het leidt tot spijbelen, schooluitval, taalachterstand en agressie tegen docenten.
Bij de socialisatie op school leert men behalve feitelijke gegevens ook over de opvattingen hoe iets hoort. Kenmerkend voor de straatcultuur is machogedrag, geweld wordt verheerlijkt. De nadruk ligt op snel geld verdienen en uiterlijk vertoon. Deze waarden staan haaks op de schoolse waarden (Hoeksema & van der Werf, 2013, p. 115). In de straatcultuur moet men dominant en antiautoritair zijn, braaf leren is niet stoer. Laat opstaan, je zo min mogelijk inspannen en pronken met spullen hoort bij de straatcultuur (Hoeksema & Van der Werf, 2013, p. 115).
Verschillende factoren kunnen een rol spelen bij de oorzaak van straatoverlast door jongeren. Volgens een rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau (2010) kunnen eerdere, traditionele generaties door de verschuiving van de normen en waarden binnen generaties aanstoot nemen aan bepaalde gedragingen van de jeugd. Het is volgens dit rapport heel goed mogelijk dat naast het verschil in leeftijd er nog een etnisch-culturele factor speelt en dat de ervaren overlast sterker wordt wanneer deze wordt veroorzaakt door jongeren van niet-westerse afkomst. Dit kan volgens het SCP komen door botsende normen- en waardenstelstels. Het kan zijn dat het probleemgedrag van bepaalde bevolkingsgroepen ernstiger is, maar ook dat de tolerantie vanuit de samenleving lager is (SCP, 2010). Samson en Raudenbush (in SCP, 2010) zeggen dat overlast door groepen jongeren in buurten met meer etnische minderheden als ernstiger wordt ervaren dan overlast in andere buurten.

School

Futsal Chabbab heeft als doel de schoolprestaties te verhogen door middel van de huiswerkbegeleiding die (verplicht) samengaat met de zaalvoetbalactiviteiten. Sporten bevordert de schoolprestaties van kinderen. Volgens onderzoek van het VU Medisch centrum Amsterdam is er een rechtstreekse positieve relatie tussen lichaamsbeweging en schoolprestaties (VU Medisch Centrum Amsterdam, 2012).
Volgens Noorda en van Dijk (2015) is de school als opvoedmilieu van belang omdat jongeren hier een groot deel van hun tijd doorbrengen. In veel gevallen betreft het volgens hen een homogene

omgeving, bestaande uit leeftijdsgenoten van hetzelfde onderwijsniveau en docenten, die betrekkelijk afgezonderd van de volwassen samenleving functioneert. Noorda en van Dijk stellen dat er kans is op vorming van groepen die afkerig zijn van leren en afwijkende normen en waarden centraal stellen, vooral als de school er niet in slaagt om leerlingen te stimuleren tot goede onderwijsprestaties. Dat kan volgens hen leiden tot ordeproblemen, spijbelen, voortijdig schoolverlaten en verkeerde schoolkeuzes. Bij grootschalige onderwijsinstellingen waar docenten zich niet prettig voelen, en in lagere vorm van beroepsonderwijs komen deze verschijnselen volgens Noorda en van Dijk meer voor. Zij zeggen ook dat de schoolcarrière van buurtjongeren over het algemeen eindigt in het voorbereidende en middelbare beroepsonderwijs (vmbo en mbo), al dan niet met een diploma. Voortijdig schoolverlaten komt meer voor bij buurtjongeren dan bij andere jongeren. Bekend is ook dat een missen van een diploma op minimaal mbo niveau 2 (startkwalificatie) de kans op werkeloosheid aanzienlijk vergroot (Noorda & van Dijk, 2015, p. 48).

4.2 Methoden om jongeren te beïnvloeden

In deze paragraaf wordt verder gekeken naar methoden die worden ingezet om jongeren te beïnvloeden, zoals de methode van Futsal Chabbab en het reguliere jongerenwerk.

<u>De methode van Futsal Chabbab</u>

Futsal Chabbab richt zich op het verminderen van schooluitval, de bevordering van onderwijs- en arbeidsmarktkansen en het verminderen van overlast (Futsal Chabbab, z.d.). De aanpak van overlast is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, politie, hulpverleningsinstanties en woningcorporaties (Politie, z.d.).

Movisie (2015) heeft de methode van Futsal Chabbab beschreven:

> De methode van Futsal Chabbab is een interventie waarin door middel van spel (zaalvoetbal), coaching en huiswerkbegeleiding jongeren worden bereikt die vaak op straat te vinden zijn. In deze interventie bouwt de trainer een vertrouwensrelatie met de jongeren op om hen vervolgens op hun gedrag te kunnen coachen. De voetbaltraining is het middel om de jongeren te bereiken en te motiveren. De band die wordt opgebouwd, maakt dat ze blijven.

De hoofdactiviteit van Futsal Chabbab is het geven van begeleiding aan jongeren volgens de methode Saïd. Deze methode bestaat uit drie delen. De eerste twee delen zijn het 'zuur' van de methode die gaan over schoolprestaties en gedrag in de wijk. Het 'zoet' van de methode is het voetballen. Dit lijkt de hoofdactiviteit, maar het is een middel om een doel te behalen: goed gedrag en goede schoolprestaties (Futsal Chabbab, z.d.).

Als het gaat om bijvoorbeeld schoolprestaties maakt Rovers (2010) in grote lijnen onderscheid tussen twee soorten motivatie: gecontroleerde motivatie ('moeten') en autonome motivatie ('willen'). Bij gecontroleerde motivatie draait het om externe- en interne verplichtingen. Daarbij horen stress, druk en verplichtingen als onderliggende emoties. Dit type motivatie is extrinsiek. Bij autonome motivatie gaat het om persoonlijke overtuiging, passie, plezier en interesse. Welwillendheid en vrijheid zijn daarbij de onderliggende emoties (Rovers, 2010).

Bij Futsal Chabbab wordt er door gebruik te maken van het eerder genoemde 'zure' en 'zoete' systeem ingespeeld op de extrinsieke motivatie van de jongeren. Zij gaan naar huiswerkbegeleiding omdat het een verplichting is als je mee wilt doen aan de zaalvoetbalactiviteiten

Volgens Movisie (2015) houdt Futsal Chabbab houdt rekening met culturele aspecten binnen de coaching (Movisie, 2015). De zoektocht naar de eigen identiteit kan voor multiculturele jongeren als extra lastig worden ervaren. Thuis kunnen er namelijk andere dingen worden verwacht dan in de maatschappij. Volgens het Hoeksema en van der Werf is dit een extern rollenconflict, bij een extern rollenconflict kan iemand als gevolg van de verschillende posities die hij tegelijkertijd inneemt de verschillende verwachtingen die aan hem gesteld worden moeilijk combineren (Hoeksema & van der Werf, 2013).

Het jongerenwerk

Een belangrijke functie van het jongerenwerk is talentontwikkeling (Noorda & van Dijk, 2015). Het concept 'talent' wordt volgens Noorda en van Dijk dan niet benaderd als een genetisch bepaalde aanleg voor specifieke activiteiten of prestaties, maar vanuit het kader 'oefening baart kunst'. Een omgeving creëren waarbij de doelgroep succesmomenten kan beleven is volgens hen een manier om hier invulling aan te geven. Aansluiten bij de persoonlijke interesses en kwaliteiten van jongeren is dan wel een belangrijke voorwaarde. Door de focus op talent te leggen worden jongeren volgens Noorda en van Dijk bekrachtigd in gewenst gedrag. Dit werkt voornamelijk in situaties waarin zij succes-ervaringen kunnen beleven. Doordat zo'n ervaring een goed gevoel geeft, verlangen zij volgens hen naar herhaling en raken zij gemotiveerd om zich hiervoor in te spannen. Noorda en van Dijk geven aan dat zeker voor buurtjeugd geldt dat dergelijke succeservaringen cruciaal kunnen zijn omdat zij in andere settingen, met name in het onderwijs, vaak juist geconfronteerd worden met hun tekortkomingen. Door in het jongerenwerk (sport)activiteiten aan te bieden waarbij jongeren de mogelijkheid krijgen om vaardigheden te ontwikkelen, kan hieraan volgens hen een tegenwicht worden geboden (Noorda & van Dijk, 2015). Futsal Chabbab zet zaalvoetbal in als middel ter bevordering van schoolprestaties en ter vermindering van overlast in de wijk. Noorda en van Dijk (2015, p. 160) zeggen over de meerwaarde van sport:

> De pedagogische waarde van sport voor jeugd wordt in brede kring erkend. Door te sporten doen jongeren nieuwe ervaringen op en leren ze nieuwe manieren van doen kennen. Dat betreft niet alleen de vaardigheden om hun sport goed uit te kunnen oefenen en de spelregels die daarbij horen, maar ook de normen en waarden die gelden in de sportclub of het sociale verband waar zij sporten.

De Rijksoverheid geeft een verslag weer van een speech van staatssecretaris Van Rijn (VWS) in 2014. De speech is gegeven tijdens een conferentie over het jongerenwerk. Van Rijn (2014) zegt hierin:

> Wat zal veranderen, is dat ouders en kinderen zo veel mogelijk de regie in eigen hand krijgen. Er wordt niet meer óver ze gepraat, maar mét ze. De betrokkenheid van ouders, jongeren en hun sociale omgeving is cruciaal. We willen ook beter aansluiten op de eigen talenten en mogelijkheden van mensen en hun sociaal netwerk. Met onze nieuwe Jeugdwet liggen er nieuwe kansen. Willen we vooral jongeren aanspreken op waar ze goed in zijn. Want met deze decentralisatie krijgen gemeenten de mogelijkheid om aan de voorkant effectief aan preventie te werken. We willen zoveel mogelijk de inzet van zwaardere hulp voorkomen. En dat moet lukken door goede algemene voorzieningen aan te bieden. Door een effectieve inzet van preventie. En door kinderen en jongeren die risico lopen, ruim op tijd hulp te bieden.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

5. Onderzoeksontwerp

In het onderzoeksontwerp wordt beschreven hoe er onderzoek is gedaan bij Futsal Chabbab en welke onderzoeksmethoden en -instrumenten daarvoor gebruikt zijn. Daarnaast wordt verteld hoe er vorm gegeven is aan validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid. Om ervoor te zorgen dat duidelijk is wat de begrippen in dit onderzoek betekenen en hoe de onderzoekers deze begrippen gebruikt, begint dit hoofdstuk met het definiëren van de centrale begrippen.

5.1 Definitie van de begrippen

Om duidelijk te maken waar het in dit onderzoek precies om gaat, zijn de centrale begrippen geoperationaliseerd en uitgelegd. Hierdoor zijn de begrippen meetbaar en wordt de validiteit vergroot (Migchelbrink F. , 2008, p. 178).

Behoefte:
Onder behoefte wordt verstaan: een ervaren gebrek, een verlangen naar iets dat mist of een zaak die iemand nodig heeft (Van Dale, 2016). In dit onderzoek gaat het er dan specifiek over of jongeren en professionals het als een gemis ervaren dat Futsal Chabbab niet in hun stadsdeel zit, of zij verlangen naar de methode van Futsal Chabbab en of zij deze methode nodig hebben. Met de methode wordt bedoelt: de combinatie van zaalvoetbaltraining met huiswerkbegeleiding en het aanspreken op het veroorzaken van overlast in de wijk.
Om dit te meten is er gekeken naar kennis van respondenten over Futsal Chabbab, schoolresultaten van de jongeren en behoefte aan huiswerkbegeleiding, daginvulling van de jongeren en hoe zij zich op straat gedragen, beleving van de wijk en ervaren overlast, bestaand aanbod van soortgelijke activiteiten en als laatste de concrete behoefte aan Futsal Chabbab.

Buurtbattle:
De NEC-BuurtBattle is een voetbalcompetitie tussen verschillende Nijmeegse wijken, voor jongens en meisjes tussen de 9 en 16 jaar. Hier spelen deze jongeren tegen elkaar in een sportzaal.
De voetbalcompetitie wordt georganiseerd door Futsal Chabbab, Straatcoaches, Tandem Welzijn, en de maatschappelijke stichting van NEC uit Nijmegen. De voetbalcompetitie staat voor sportief voetbal en het respect hebben voor elkaar. Tijdens deze voetbalcompetitie kun je punten verdienen, wanneer je respect voor je teamgenoten en tegenstanders hebt. Tevens kun je deze punten buiten deze competitie verdienen door bijvoorbeeld vuurwerk op te ruimen met je team of een activiteit met senioren te organiseren. Deze punten tellen mee in het klassement van de voetbalcompetitie, waardoor je toch hoog kunt eindigen wanneer je een keer verliest (NEC Buurtbattle, z.d.). In bijlage 1 staat het puntensysteem voor deelnemers.

Gemeentelijke veranderingen:
De Nederlandse overheid heeft bepaalde taken en bevoegdheden aan de gemeente overgedragen. Deze decentralisatie is bedoeld om gemeenten meer armslag en verantwoordelijkheden te geven. De afgelopen jaren hebben er binnen verschillende gemeentes bezuinigingen plaats gevonden. Dit leidt ertoe dat gemeentes keuzes dienen te maken die ervoor zorgen dat dit zo goed mogelijk gerealiseerd wordt.

Jongeren:
Onder jongeren in de wijk wordt verstaan: jongens en meisjes tussen de 9 en 16 jaar oud in aandachtwijken waar schooluitval hoog is en er veel overlast op straat wordt ervaren. Enerzijds zijn dit jongeren die vaak op straat hangen en al in de straatcultuur betrokken zijn en anderzijds zijn dit basisschoolkinderen die zich daar (op latere leeftijd) toe aangetrokken kunnen voelen.

Overlast:
Wanneer er in dit onderzoek wordt gesproken over overlast dan wordt hiermee overlast bedoeld dat veroorzaakt wordt door (hang)jongeren. Hieronder valt: veel lawaai maken met brommers, veel lawaai maken onder invloed van alcohol, groepsvorming waarbij wordt geschreeuwd, hinderlijk aanwezig zijn[2], dingen vernielen en afval op de grond gooien (Politie, z.d.).

Professionals:
Onder professionals in de wijk wordt verstaan: jongerenwerkers en wijkagenten.

Stadsdeel Lindenholt:
Het stadsdeel Lindenholt bestaat uit de wijken 't Acker, De Kamp, 't Broek, Kerkenbos, WestKanaaldijk, Neerbosch-West en Bijsterhuizen (Gemeente Nijmegen, z.d.).

Stadsdeel Oud-West:
Het stadsdeel Oud-West bestaat uit de wijken Wolfskuil en Biezen in de gemeente Nijmegen. De wijk Waterkwartier maakt onderdeel uit van de wijk Biezen (Gemeente Nijmegen, z.d.). Dit onderzoek richt zich op de wijken Wolfskuil en Waterkwartier, maar voor het gemak wordt er gesproken over Oud-West.

Stadsdelen en wijken:
De stad Nijmegen is opgedeeld in 9 verschillende stadsdelen, die vervolgens weer zijn onderverdeeld in 44 verschillende wijken (Gemeente Nijmegen, z.d.). In de praktijk heeft men het echter vaak over wijken wanneer er stadsdelen bedoelt worden. In dit onderzoek wordt geprobeerd zoveel mogelijk de benaming stadsdeel aan te houden. Omdat respondenten het echter vaak hebben over de wijken Oud-West en Lindenholt kan er niet aan ontkomen worden soms de benaming 'wijk' te gebruiken. In bijlage 20 is een kaart van Nijmegen te vinden waarop duidelijk wordt waar de verschillende stadsdelen en wijken liggen.

5.2 Methoden van onderzoek

In deze paragraaf wordt per deelvraag ingegaan op welke manier hier onderzoek naar gedaan is en waarom dit op deze manier is gedaan. Tevens wordt uitgelegd op welke manieren dataverzamelingstechnieken ingezet worden. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een kwalitatieve onderzoeksbenadering. Volgens Migchelbrink wordt er binnen de kwalitatieve onderzoeksbenadering inzicht verkregen in hoe mensen de werkelijkheid beleven en betekenis hieraan geven (Migchelbrink F. , 2008, pp. 34-35).

[2] Bijvoorbeeld hangen rond de ingang van een supermarkt, wat bezoekers als vervelend of zelfs bedreigend kunnen ervaren (Politie, sd).

In hoeverre hebben de professionals en doelgroep behoefte aan de methode van Futsal Chabbab in de stadsdelen Oud-West en Lindenholt in Nijmegen?
Bij onderzoek naar deze deelvraag is gebruik gemaakt van een behoefteonderzoek. Tijdens het onderzoek hebben de volgende drie elementen een rol gespeeld:
- hoe de huidige, actuele situatie eruitziet en hoe op dit moment in de behoefte wordt voorzien.
- het gemis, het tekort, de nood aan de methode van Futsal Chabbab.
- de gewenste, toekomstige, bevredigende situatie.

Deze ingrediënten vormen volgens Migchelbrink in samenhang met elkaar de basis voor verantwoord behoefteonderzoek (Migchelbrink F. , 2008, pp. 138-139).
De databronnen die gebruikt zijn, zijn jongeren en jongerenwerkers uit Oud-West en Lindenholt en een wijkagent uit Wolfskuil (Oud-West). De dataverzamelingstechniek die gebruikt is, is ondervraging. Dit is een beschrijvend onderzoek, een manier om de huidige situatie in kaart te brengen (van der Donk & van Lanen, 2015, p. 58). Om de bruikbaarheid, validiteit en betrouwbaarheid te vergroten is ervoor gekozen om half gestructureerde interviews te gebruiken, die 'face to face' afgenomen zijn. Een open interview zou per onderzoeker verschillende resultaten opleveren omdat de vragen niet van te voren zijn vastgesteld. Bij een gestructureerd interview worden vragen van te voren vast gesteld en hierdoor is er weinig ruimte om door te vragen (Migchelbrink F. , 2008, pp. 205-209). Het voordeel van een half gestructureerde interview is dat de onderzoeker direct contact heeft met de respondenten en kan doorvragen wanneer een antwoord niet helder is. Hierdoor kan er meer de diepte ingegaan worden en je kan tot nieuwe ideeën gekomen worden tijdens het interview. Een nadeel van een half gestructureerd interview kan zijn dat de interviewer onbewust de geïnterviewde beïnvloed.

Twaalf jongeren, twee jongerenwerkers en één wijkagent zijn op deze manier geïnterviewd. Dit zijn haalbare aantallen om binnen de gestelde tijd een beeld te krijgen van de eventuele behoefte. Bij het selecteren van de respondenten is gebruik gemaakt van gerichte steekproeven, waarbij keuzes gemaakt worden op basis van inhoudelijke overwegingen (Migchelbrink F. , 2008, p. 100). De jongeren zijn op zondag 10 april 2016 geselecteerd en geïnterviewd tijdens de NEC Buurtbattle, omdat op dat moment de jongeren uit Nijmegen Oud-West en Lindenholt moesten spelen. Er is gekozen voor dit moment omdat er veel jongeren bij elkaar waren die interesse hebben in zaalvoetbal en die uit de betreffende stadsdelen komen. Dit maakt de respondenten toegankelijker en het is tijdbesparend. Tijdens de Buurtbattle zijn twaalf jongeren geïnterviewd in een aparte ruimte zoals de kantine en de vergaderruimte, zodat er rust en privacy was om het interview af te nemen. De jongeren zijn geïnterviewd per tweetal, dit betekent één onderzoeker per twee jongeren. Het voordeel van deze duo interviews is dat hierdoor tijd bespaard word, zowel op de dag van afnemen als tijdens het verwerken van de interviews. Een ander voordeel hiervan is dat het ervoor kan zorgen dat de jongeren zich meer op hun gemak voelen. Het nadeel hiervan is dat het in minder mate mogelijk is om dieper op een onderwerp in te gaan. Daarnaast bestaat ook de kans dat de jongeren elkaars antwoorden beïnvloeden of dat één jongere steeds aan het woord is en de andere jongere zich alleen maar aansluit bij wat de ander zegt.

De professionals die geïnterviewd zijn, zijn bekend met Futsal Chabbab. Hier is bewust voor gekozen omdat zij goed in kunnen schatten of Futsal Chabbab van toegevoegde waarde kan zijn in hun wijken. Er zijn twee jongerenwerkers geïnterviewd, één is werkzaam in stadsdeel Oud-West en één is werkzaam in Lindenholt. Daarnaast is een wijkagent geïnterviewd die werkzaam is in de wijk

Wolfskuil, onderdeel van stadsdeel Oud-West. Voor het afnemen van de interviews zijn interviewguides opgesteld, welke te vinden zijn in bijlagen 2 tot en met 6. Hierin zijn alle onderwerpen die in het interview behandeld zijn in een logische volgorde opgenomen. Bij de onderwerpen staan voorbeeldvragen. Interviewguides worden ter ondersteuning gebruikt bij het afnemen van interviews, zodat onderwerpen niet over het hoofd worden gezien.

Om ervoor te zorgen dat er gebruik gemaakt wordt van triangulatie, zijn naast de interviews gestructureerde vragenlijsten gebruikt om de jongeren te ondervragen in de vorm van een enquête. Respondenten konden kiezen uit enkele van tevoren aangegeven antwoorden (Migchelbrink F. , 2008, p. 92). Deze enquête dient als ondersteuning van de interviewresultaten. Omwille van de tijd is de keuze gemaakt om een beperkt aantal jongeren te interviewen. Door naast de interviews een enquête af te nemen is het mogelijk om meer respondenten te bereiken en hiermee de betrouwbaarheid te vergroten. Het streven was om zoveel mogelijk jongeren uit de stadsdelen Lindenholt en Oud-West de enquête te laten invullen, zodat er meer informatie vanuit de jongeren verzameld kon worden. Om de uitkomsten van de enquêtes overzichtelijk weer te geven zijn hier grafieken van gemaakt. Deze zijn te vinden in bijlage 17, 18 en 19. De vragenlijst die gebruikt is, is te vinden in bijlage 7. Uiteindelijk zijn de enquêtes ingevuld door 8 jongeren uit Lindenholt en 13 jongeren uit Oud-West, 5 jongeren uit Waterkwartier en 8 jongeren uit Wolfskuil.

Hoe zien de gemeentelijke veranderingen met betrekking tot jongerenwerk in Nijmegen in 2017 er uit?

Bij onderzoek naar deze deelvraag zijn documenten van de gemeente Nijmegen op het gebied van jongerenwerk bestudeert. Hieruit moest duidelijk worden wat het beleid is van de gemeente Nijmegen op het gebied van jongerenwerk. Beleid is alles dat overheden, zoals gemeentes of de Rijksoverheid, kiezen te doen of niet te doen. In principe is jongerenbeleid het geheel aan ideeën, afspraken en middelen die het mogelijk maken de doelstellingen van het jongerenwerk te realiseren (Graaf & Hoppe, 1992).

Omdat niet alle documenten online verkrijgbaar zijn, is in eerste instantie een verzoek gedaan bij de gemeente Nijmegen op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB). Om de documenten aan te vragen is een brief aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen gestuurd. Na een reactie hierop van Martin Ruiter, adviseur beleidsontwikkeling bij de gemeente Nijmegen, is besloten om het WOB-verzoek in te trekken. Dit is gedaan omdat een WOB-verzoek een te zwaar middel bleek om in te zetten, dat veel geld zou kosten voor de gemeente Nijmegen en mogelijk veel printkosten met zich mee zou brengen voor de projectgroep. Een WOB-verzoek wordt pas ingezet als eerst via de normale weg documenten aangevraagd zijn bij de gemeente, maar men het gevoel heeft dat de gemeente bepaalde zaken achterhoud. Het voordeel van een WOB-verzoek is dat de gemeente verplicht is om alle documenten die betrekking hebben op de aanvraag te leveren en er dus niets achtergehouden kan worden.

Bij de beantwoording van deze deelvraag zullen documenten gebruikt worden die door dhr. Ruiter verstrekt zijn en informatie die is voortgekomen uit gesprekken met dhr. Ruiter.

Wat zijn de sterktes en zwaktes van Futsal Chabbab met betrekking tot eventuele uitbreiding naar de stadsdelen Oud-West en Lindenholt in Nijmegen?
Voor de beantwoording van deze deelvraag is onder andere gebruik gemaakt van informatie uit het vooronderzoek en van de interviews en enquêtes die zijn afgenomen. Uit de informatie die respondenten geven, kan namelijk opgemaakt worden wat zij van de organisatie vinden, wat er goed gaat en wat er eventueel beter zou kunnen. De informatie is verwerkt in een SWOT-analyse, waarin sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen geanalyseerd worden.

5.3 Validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid

In deze paragraaf wordt verteld hoe de projectgroep heeft geprobeerd te zorgen voor validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid. Validiteit gaat over de geloofwaardigheid van het onderzoek en betrouwbaarheid gaat er om of het onderzoek herhaalbaar is. Bij bruikbaarheid gaat het er om of het onderzoek ook daadwerkelijk bruikbaar is voor Futsal Chabbab. Als laatste wordt er in deze paragraaf ook iets verteld over het belang van dit onderzoek voor het maatschappelijk werk.

Validiteit en betrouwbaarheid
Er wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van het principe van triangulatie om de validiteit en betrouwbaarheid te vergroten. Daarvoor wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van verschillende dataverzamelingstechnieken en databronnen (Migchelbrink F. , 2008, p. 131). Dit wordt bijvoorbeeld bij deelvraag 1 gedaan door zowel jongeren als professionals te interviewen. Bij deelvraag 2 wordt gebruik gemaakt van zowel documenten als van gesprekken met een medewerker van gemeente Nijmegen. Bij deelvraag 3 wordt ook zowel gebruik gemaakt van documenten als van interviews. Door regelmatig contact te onderhouden met de opdrachtgever wordt er invulling worden gegeven aan democratische validiteit. Dit geeft de mate aan waarin het onderzoek is uitgevoerd in overleg met partijen die een belang hebben in het te onderzoeken probleem (van der Donk & van Lanen, 2015, p. 43). Dit betekent in de praktijk dat het te onderzoeken probleem en de manier waarop dit gebeurt wordt overlegd met de opdrachtgever. Het afstemmen geeft het onderzoek een hogere mate van validiteit en het zorgt er ook voor dat het onderzoek uiteindelijk bruikbaar is voor de opdrachtgever. Het nadeel van regelmatig afstemmen met de opdrachtgever is dat de projectgroep beïnvloed kan worden door de wensen en belangen van de opdrachtgever en daardoor minder objectief is.

Bruikbaarheid
Het projectresultaat is een aantal bruikbare scenario's voor mogelijke uitbreiding naar de stadsdelen Oud- West en Lindenholt. Deze scenario's houden rekening met de mogelijkheden die er zijn binnen de veranderingen die plaatsvinden in 2017 in de gemeente Nijmegen met betrekking tot jongerenwerk. Dit onderzoek draagt bij aan de verduurzaming en profilering van Futsal Chabbab. Als het behoefteonderzoek de vermoede behoefte aantoont, kan Futsal Chabbab aantonen aan de gemeente Nijmegen dat er, naast hun succes in de huidige wijken, nog méér behoefte is aan de methode van Futsal Chabbab. Als aangetoond kan worden aan gemeente Nijmegen dat er juist nog meer behoefte aan Futsal Chabbab is, kan dit een reden zijn om juist te investeren in plaats van bezuinigen. Op deze manier kan Futsal Chabbab een bijdrage leveren aan de professionalisering van de jeugdzorg in de gemeente Nijmegen. Futsal Chabbab kan hierdoor werken aan een gezamenlijke

investering in de voorwaarden voor een goede beroepsuitoefening die noodzakelijk is om de kwaliteit en het imago van de jeugdzorg te verbeteren (Hofs, 2012).
Wanneer uit onderzoek blijkt dat de behoefte er is in de stadsdelen Oud-West en Lindenholt en dat er haalbare scenario's zijn om uitbreiding te realiseren dan kan dit ten goede komen aan de doelgroep, de jongeren van 9 tot en met 16 jaar. Zij kunnen dan mogelijk deel uitmaken van een activiteit die zich richt op het verbeteren van schoolprestaties en het voorkomen of verminderen van overlast in de wijk. Hiermee wordt invulling gegeven aan artikel 1A van de beroepscode van de jeugdzorgwerker; de jeugdige cliënt tot zijn recht laten komen. Hiermee bevordert de jeugdzorgwerker dat de jeugdige cliënt in zijn opvoeding en ontwikkeling tot zijn recht komt en werkt daartoe samen met diens sociale omgeving (Hofs, 2012).
Door de behoefte van de doelgroep te onderzoeken kan dit onderzoek ook een bijdrage leveren aan een betere aansluiting bij die behoefte. Door hier op in te spelen kan Futsal Chabbab als organisatie vraaggericht(er) te werk gaan. Vraaggericht werken hoort bij Welzijn Nieuwe Stijl en vraagt om een omslag van aanbod- naar vraaggerichtheid (Ministerie van VWS, 2010).

<u>Belang voor het maatschappelijk werk</u>
Het voortbestaan en de eventuele uitbreiding van Futsal Chabbab past goed bij de waarden van de maatschappelijk werker. De methode van Futsal Chabbab past bij de centrale waarde uit de beroepscode voor de maatschappelijk werker: de maatschappelijk werker bevordert het tot zijn recht komen van de cliënt in wisselwerking met zijn omgeving (NVMW, 2010). Futsal Chabbab zorgt ervoor dat de jongeren tot hun recht komen in de wijk, ze stimuleren positief gedrag en belonen dit. Het onderzoek naar mogelijke uitbreiding naar meerdere wijken in Nijmegen past bij de beroepsnorm dat de maatschappelijk werker ontwikkelingen en gebreken signaleert in de samenleving of bij instanties die zijn beroepswerkzaamheden raken (NVMW, 2010). Futsal Chabbab signaleert dat er in bepaalde wijken in Nijmegen behoefte is aan hun methode en dat er in deze wijken dus een gebrek is aan een soortgelijke methode.
Als laatste past hier ook de beroepsnorm dat de maatschappelijk werker maatschappelijke activiteiten signaleert en ondersteunt die de emancipatie van mensen met een geestelijke, lichamelijke en/of maatschappelijke beperking of achterstand bevorderen (NVMW, 2010). Futsal Chabbab signaleert dat bepaalde jongeren een maatschappelijke achterstand hebben en ze ondersteunen deze jongeren met hun methode.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

6. Resultaten

In dit hoofdstuk zullen per deelvraag de resultaten van zowel het praktijkonderzoek als het literatuuronderzoek worden beschreven. Voor deelvraag 2 is er literatuuronderzoek gedaan bij gemeentelijke bronnen en is er een open interview gehouden met een medewerker van de gemeente Nijmegen. Voor deelvraag 1 en 3 is gebruik gemaakt van interviews en enquêtes onder de doelgroep en de professionals.

6.1 Deelvraag 1

Hieronder zullen de resultaten van de interviews en enquêtes die antwoord geven op deelvraag 1 besproken worden. Deelvraag 1 luidt:

> *In hoeverre hebben de professionals en doelgroep behoefte aan de methode van Futsal Chabbab in de stadsdelen Oud-West en Lindenholt in Nijmegen?*

Omdat er in beide stadsdelen apart onderzoek is gedaan worden de resultaten van deze deelvraag per stadsdeel besproken. De resultaten van de stadsdelen zijn opgedeeld per respondentengroep; jongeren, jongerenwerkers en wijkagent.
Om de behoefte aan de methode van Futsal Chabbab te meten is er gekeken naar de kennis van respondenten over Futsal Chabbab, schoolresultaten van de jongeren en behoefte aan huiswerkbegeleiding, daginvulling van de jongeren en hoe zij zich op straat gedragen, beleving van de wijk en ervaren overlast, bestaand aanbod van soortgelijke activiteiten en als laatste de concrete behoefte aan Futsal Chabbab. De bespreking van de resultaten zijn per respondentengroep onderverdeeld in de relevante factoren die de behoefte aan de methode van Futsal Chabbab bij deze respondentengroep kan indiceren.

6.1.1 Lindenholt

Lindenholt is een stadsdeel in Nijmegen dat bestaat uit de wijken ’t Acker, De Kamp, ’t Broek, Kerkenbos, West Kanaaldijk, Neerbosch-West en Bijsterhuizen. In bijlage 20 is een kaart van Nijmegen te vinden waarop duidelijk wordt waar Lindenholt precies ligt. In Lindenholt is voornamelijk laagbouw (Gemeente Nijmegen, z.d.). In 2015 woonden in Lindenholt 15.100 inwoners, waarvan 90% onder de 65 jaar en 16% van niet-westerse afkomst (CBS, 2016).
Voor het behoefteonderzoek in het stadsdeel Lindenholt zijn er interviews gehouden met verschillende jongeren en een jongerenwerker.

<u>De jongeren</u>
Er zijn zes jongeren uit Lindenholt geïnterviewd, daarnaast hebben acht jongeren de enquête ingevuld. De transcripten van de interviews met de jongeren zijn te vinden in bijlage 8, 9 en 10. De enquêtevragen staan in bijlage 7 en de resultaten van de enquête staan in bijlage 17. De geïnterviewde jongeren zijn jongens tussen de 9 en 12 jaar, de enquêtes zijn afgenomen bij jongens tussen de 13 en 16 jaar.

Bestaand aanbod van soortgelijke activiteiten
Naast zaalvoetbal trainen zij ook allemaal op gras bij een voetbalclub. Dit geeft aan dat er al in een bepaalde mate invulling wordt gegeven aan de behoefte om te voetballen.
De jongeren krijgen wekelijks op vrijdag zaalvoetbaltraining georganiseerd door Tandem en zijn hier tevreden mee.
In de afgenomen enquêtes geeft 50 % van de 8 jongeren aan dat zij Futsal Chabbab met een 5 beoordelen. 37 % beoordeeld het met 6 en 13 % geeft het een 7.

Bekendheid met Futsal Chabbab
De kennis van wat Futsal Chabbab doet is beperkt bij de geïnterviewde jongeren, drie jongeren weten helemaal niet waar Futsal Chabbab voor staat. Twee van de geïnterviewde jongeren kennen Futsal Chabbab wel en weten in grote lijnen de kern te benoemen. Een van de jongere weet slechts in grote lijnen waar Futsal Chabbab voor staat.
Twee van de zes geïnterviewde jongeren geven aan al eerder bij Futsal Chabbab getraind te hebben in Lindenholt en hier goede ervaringen mee te hebben. Eén jongere geeft aan één keer meegetraind te hebben in een andere wijk.

Schoolresultaten en behoefte aan huiswerkbegeleiding
De meerderheid van de geïnterviewden geeft aan voornamelijk voldoendes te scoren op school. Dit zijn vier van de zes jongeren. Twee van de zes jongeren geven aan wel onvoldoende te scoren op één of meerdere vakken op school. Om onvoldoendes te voorkomen vragen ze hulp aan hun ouders of doen ze beter hun best. Eén jongere geeft aan dat hij denkt dat huiswerkbegeleiding hem kan helpen bij het verbeteren van zijn cijfers.
Op de enquêtevraag of Futsal Chabbab de jongeren kan helpen met het verbeteren van hun schoolprestaties door middel van huiswerkbegeleiding geeft 63 % aan dat dit niet het geval is. De overige 37 % ziet deze verbetering wel in.

Daginvulling en gedrag op straat
De geïnterviewde jongeren voetballen veel op straat, ze geven aan dat dit hun voornaamste dagbesteding is.

Beleving van de wijk en overlast
De jongeren geven aan dat Lindenholt een leuke wijk is waar veel wordt georganiseerd. Sommige jongeren geven aan dat ze graag meer plekken zouden willen om te voetballen.

Behoefte aan Futsal Chabbab
Twee jongeren geven aan dat zij graag Futsal Chabbab in de wijk zouden willen en dat zij deel zouden nemen aan huiswerkbegeleiding als dat betekent dat ze mee mogen trainen. Twee jongeren geven aan dat ze het niet weten en twee jongeren geven aan dat ze het wel goed vinden zoals het nu is, maar dat ze het wel leuk zouden vinden om meer training te krijgen of training in andere sporten. Er is in de enquête gevraagd naar het daadwerkelijk meedoen aan Futsal Chabbab wanneer zij actief zouden zijn in hun wijk. Hierop geeft 62 % niet mee te willen doen met de methode van Futsal Chabbab, 13 % geeft aan misschien te willen deelnemen aan de methode en 25 % geeft aan wel geïnteresseerd te zijn.

De jongerenwerker

Er is een jongerenwerker geïnterviewd die werkzaam is in Lindenholt. Het transcript van het interview met de jongerenwerker is te vinden in bijlage 14.

Bestaand aanbod van soortgelijke activiteiten

In Lindenholt worden veel activiteiten georganiseerd, zoals kidsclubs voor de jongere kinderen en sportactiviteiten. Ook wordt huiswerkbegeleiding geboden aan jongeren.

Bekendheid met Futsal Chabbab

De jongerenwerker is goed bekend met Futsal Chabbab en vind het een goede preventieve activiteit die met name bij allochtone jongeren goed werkt. Hij zag in de periode dat Futsal Chabbab in Lindenholt werkzaam was wel dat de aanpak van Futsal Chabbab niet bij alle jongeren aanslaat. Hij zag dat veel jongeren afhaakten omdat de aanpak volgens hem vrij autoritair was. De jongerenwerker geeft aan dat de jongeren in Lindenholt die komen zaalvoetballen rustige jongeren zijn die weinig overlast veroorzaken. Hij geeft aan dat een autoritaire aanpak in Lindenholt niet nodig is omdat er bij de zaalvoetballende jongeren minder sprake is van straatcultuur. Voor hem is zaalvoetbal in de wijk puur een methode om jongeren en hun ouders te leren kennen en om samen plezier te hebben in voetbal. Hij geeft ook aan dat voor de meeste jongeren het zaalvoetbal een extraatje is, omdat zij al bij een voetbalclub zitten.

Beleving van de wijk en overlast

De jongerenwerker geeft aan dat Lindenholt een vrij jonge wijk is, een nieuwbouwwijk gebouwd in de jaren ‘80/’90. Er wonen volgens hem veel jonge gezinnen. Hij geeft aan dat in Lindenholt een mix woont van allochtone en autochtone inwoners. De jongerenwerker geeft aan dat bij het winkelcentrum veel sprake is van overlast. Hij geeft aan dat Lindenholt in de winter vaak rustig is, maar dat er in de zomer veel overlastmeldingen zijn. Er zijn volgens hem in Lindenholt 30 tot 50 probleemjongeren die overlast veroorzaken, jongeren tussen 13 en 15 jaar. De overlast wordt volgens hem vooral ervaren door bejaarde bewoners, zelf ziet hij dat de jongeren meestal gewoon hangen, maar geen vervelende dingen doen.

De jongerenwerker geeft aan dat er in Lindenholt wel een jongerencafé gemist wordt. Nu moeten jongeren om naar een café te gaan naar het centrum van Nijmegen en dat is best ver vanaf Lindenholt.

De jongerenwerker geeft aan dat de jongeren die op dit moment overlast veroorzaken niet de jongeren zijn die naar zaalvoetbalactiviteiten komen. De jongeren die overlast veroorzaken zijn volgens hem met name autochtone jongeren die geïnteresseerd zijn in scooters en motorcross.

De jongerenwerker geeft aan dat er in Lindenholt op dit moment al zaalvoetbaltraining en huiswerkbegeleiding geboden wordt door Tandem.

Behoefte aan Futsal Chabbab

Hij zegt dat Futsal Chabbab welkom is in de wijk. Hij zegt daarbij wel dat er dan goed aangesloten zal moeten worden bij de jongeren uit Lindenholt en dat de trainer zal moeten aansluiten bij de overwegend autochtone doelgroep.

6.1.2 Oud-West

Oud-West is een stadsdeel in Nijmegen dat bestaat uit de wijken Wolfskuil en Biezen. Waterkwartier maakt onderdeel uit van de wijk Biezen. In bijlage 20 is een kaart van Nijmegen te vinden waarop duidelijk wordt waar Oud-West precies ligt. Oud-West bestaat zowel uit vooroorlogse laagbouw als verschillende typen nieuwbouw (Gemeente Nijmegen, z.d.). In 2015 woonden in Oud-West 14.075 inwoners, waarvan 89% onder de 65 jaar en 15% van niet-westerse afkomst (CBS, 2016).
Voor het behoefteonderzoek in het stadsdeel Oud-West zijn er interviews gehouden met verschillende jongeren, een jongerenwerker en een wijkagent.

De jongeren
Er zijn zes jongeren uit Oud-West geïnterviewd, daarnaast hebben dertien jongeren de enquête ingevuld. De transcripten van de interviews met de jongeren zijn te vinden in bijlage 11, 12 en 13. De enquêtevragen staan in bijlage 7 en de resultaten van de enquête staan in bijlage 18 en 19. De geïnterviewde jongeren zijn jongens tussen de 13 en 16 jaar, de enquêtes zijn afgenomen bij jongens uit dezelfde leeftijdsgroep.

Bestaand aanbod van soortgelijke activiteiten
Ongeveer de helft van de jongeren speelt naast zaalvoetbal ook veldvoetbal bij een voetbalclub. De jongeren spelen één keer per week samen zaalvoetbal, dit wordt georganiseerd door jongerenwerkers van Tandem. De jongeren worden echter niet getraind op zaalvoetbal.

Bekendheid met Futsal Chabbab
De jongeren kunnen redelijk tot goed vertellen wat Futsal Chabbab inhoud. Twee jongeren hebben eerder meegedaan met Futsal Chabbab in een andere wijk, Heseveld. Andere jongeren kennen het doordat hun vrienden bij Futsal Chabbab trainen en één jongere heeft zelfs een keer stage gelopen bij Futsal Chabbab.

Schoolresultaten en behoefte aan huiswerkbegeleiding
Alle geïnterviewde jongeren geven aan dat het goed gaat op school, maar dat zij bereid zijn om naar huiswerkbegeleiding te gaan als dat betekent dat ze mee mogen trainen met Futsal Chabbab.
Twee jongeren geven aan dat het goed gaat op school, maar dat zij soms ook wel wat ondersteuning kunnen gebruiken in de vorm van huiswerkbegeleiding. 100 % van de jongeren die een enquête hebben ingevuld geeft aan dat Futsal Chabbab hen zou kunnen helpen met het verbeteren van hun schoolprestaties.
Tevens geven de cijfers van de ‘wijkmonitor Nijmegen’ aan dat Wolfskuil qua schoolprestaties duidelijk onder gemiddeld scoort (Gemeente Nijmegen, 2016).

Dag invulling en gedrag op straat
De jongeren geven aan dat ze buiten school vooral bezig zijn met voetballen. Sommige jongeren geven aan dat ze thuis chillen of naar de stad gaan.

Beleving van de wijk en overlast
Twee jongeren geven aan dat de wijk rustig is. Zij geven aan dat er hier en daar kattenkwaad wordt uitgehaald maar dat het niet verder dan dat gaat.
Twee jongeren geven aan dat er in Wolfskuil vooral allochtone bewoners zijn, en dat er normaal overlast is in de wijk. Zij zeggen dat het er druk is, maar niet overdreven. Ze geven aan dat in Waterkwartier vooral autochtone bewoners zijn en dat het daar rustig is. Vier andere jongeren geven aan dat ze Wolfskuil een rustige wijk vinden, dat er wel dingen georganiseerd worden, maar dat ze vooral plekken missen om te voetballen.

Behoefte aan Futsal Chabbab
Twee jongeren geven aan dat ze het niet eerlijk vinden dat Futsal Chabbab niet in hun wijk zit. Ze zeggen dat Futsal Chabbab alleen voor probleemwijken is. ‘’Moeten we dan gewoon problemen maken ofzo in de wijk? Om dat te krijgen?” Twee jongeren geven aan dat ze Futsal Chabbab een goed geplande organisatie vinden en dat ze het leuk zouden vinden als Futsal Chabbab in hun wijk actief zou worden. Bijna alle jongeren geven aan dat ze Futsal Chabbab wel in hun wijk zouden willen, één jongere twijfelt of hij dan deel zou nemen.
80 % van de jongeren die een enquête hebben ingevuld zouden daadwerkelijk meedoen aan de methode Futsal Chabbab wanneer zij in hun wijk zouden zitten. 20 % zou hier niet aan deelnemen
De enquêtes hebben geen opvallende verschillen opgeleverd met de uitkomsten van de interviews.

<u>De jongerenwerker</u>
Er is een jongerenwerker geïnterviewd die werkzaam is in Oud-West. Het transcript van het interview met de jongerenwerker is te vinden in bijlage 15.

Bekendheid met Futsal Chabbab
De jongerenwerker is zelf oud-deelnemer en trainer van Futsal Chabbab, dus hij kent de organisatie goed.

Beleving van de wijk en overlast
In de wijk Waterkwartier is meer overlast van jongeren die zich verzamelen op pleintjes en winkelcentra waardoor er klachten van buurtbewoners binnenkomen. In Wolfskuil lijkt het alsof omwonenden niet zo snel last hebben van jongeren. Groepsdruk is volgens de jongerenwerker heel erg te zien in beide wijken. De kans om elkaar met negatief gedrag te beïnvloeden is groot op dit moment.

Behoefte aan Futsal Chabbab
Hij geeft aan dat de jongerenwerkers in de wijk behoefte hebben aan de methodiek van Futsal Chabbab. Vanuit zijn Futsal Chabbab achtergrond merkt hij dat Futsal Chabbab een toegevoegde waarde kan zijn in de wijk. Regelmatig krijgt hij signalen dat jongeren graag willen meedoen aan Futsal Chabbab omdat zij beter in het voetbal willen worden.
De jongerenwerker ziet daardoor Futsal Chabbab graag naar beide wijken komen en denkt hiermee dat Futsal Chabbab een bijdrage kan leveren in het verminderen van straatoverlast.

De wijkagent

Er is een wijkagent geïnterviewd die werkzaam is in de wijk Wolfskuil. Het transcript van het interview met de wijkagent is te vinden in bijlage 16.

Bekendheid met Futsal Chabbab

De wijkagent van Wolfskuil kent de methode van Futsal Chabbab door en door van zijn jarenlange werk in Neerbosch-Oost en zijn samenwerking met Futsal Chabbab.

Beleving van de wijk en overlast

Hij ziet momenteel geen overlast in zijn wijk die zorgwekkend is. Momenteel ervaart hij weinig overlast van jongeren maar verwacht deze wel gezien de zomerperiode nadert.

Behoefte aan Futsal Chabbab

Desondanks ziet hij in Futsal Chabbab een meerwaarde in meerdere wijken in Nijmegen.
Hij ziet die meerwaarde omdat er jongeren in de wijk zijn die gek van voetbal zijn. Zij kunnen door het concept van Futsal Chabbab geholpen worden.
Ook ziet hij dat het beloningsysteem die Futsal Chabbab hanteert aansluit bij de jongeren in de wijk. Futsal Chabbab heeft de kwaliteiten om deze jongeren bewust te maken van het feit dat school belangrijk is en zet voetbal als middel hiervoor in. Het rekening houden met culturele aspecten binnen de activiteiten kan volgens de wijkagent een positieve bijdrage hebben in het contact met de jongeren, gezien er autochtonen en allochtonen jongeren wonen.

6.2 Deelvraag 2

Hieronder zullen de onderzoeksresultaten die antwoord geven op deelvraag 2 besproken worden.
Deelvraag 2 luidt:

> *Hoe zien de gemeentelijke veranderingen met betrekking tot jongerenwerk in Nijmegen in 2017 er uit?*

Deze deelvraag is beantwoord door een open interview met een adviseur beleidsmedewerker van de gemeente Nijmegen en door middel van literatuurstudie naar bronnen van gemeente Nijmegen.

Zoals in de probleemanalyse beschreven staat heeft de gemeente Nijmegen op dit moment een overeenkomst met vier grote welzijnsorganisaties, die gezamenlijk de W4 vormen. De W4 is verantwoordelijk voor de uitvoering van het welzijnswerk in Nijmegen. Tandem Welzijn is in deze constructie uitvoerder van het jongerenwerk (Gemeente Nijmegen, 2013).
De adviseur beleidsontwikkeling gaf in het open interview aan dat de gemeente Nijmegen uiteindelijk toe wil naar een constructie waarbij ze maar met één welzijnsorganisatie een overeenkomst hebben, een W1. Tandem Welzijn is in de W4 constructie domeinregisseur Inclusieve wijknetwerken, vanuit dit domein wordt het jongerenwerk uitgevoerd (W4, 2015).

Beleidswijzigingen komen tot stand via een nota, dit is een officiële mededeling of rapport. De Zomernota van de gemeente Nijmegen zal per juni/juli 2016 bekend worden gemaakt. Hierin zal de gemeente gedeeltelijk de (financiële) plannen voor 2017 bekend maken. Op basis van de Zomernota wordt in het najaar de begroting voor 2017 door de gemeenteraad vastgesteld (Gemeente Nijmegen, 2015). In 2015 heeft Tandem Welzijn samen met de W4 een offerte opgesteld voor het

jaar 2016. In deze offerte vraagt Tandem Welzijn €4.655.377,00 subsidie aan voor hun werkzaamheden. In dit bedrag zit €90.783,00 dat begroot is voor Futsal Chabbab (W4, 2015).

De gemeente Nijmegen heeft besloten om Tandem Welzijn €4.655.373,00 subsidie te verlenen, in dit bedrag zit €90.000,00 dat bestemd is voor Futsal Chabbab. Deze €90.000,00 is een extra bedrag dat de gemeente geeft bovenop de reguliere subsidie. De gemeente Nijmegen heeft aan Tandem Welzijn de ontwikkelopdracht gegeven om de methode van Futsal Chabbab in te bedden in het bestaande aanbod van het jongerenwerk (Gemeente Nijmegen, 2015).

Uit gesprekken met de adviseur beleidsontwikkeling is niet duidelijk geworden hoe het jongerenwerk in 2017 er uit gaat zien, omdat de gemeente Nijmegen daar zelf ook nog geen antwoord op heeft. De adviseur beleidsontwikkeling heeft aangegeven dat vragen over de subsidiering van Futsal Chabbab niet bij de gemeente thuishoren, maar bij Tandem Welzijn. Tandem Welzijn bepaalt als domeinregisseur hoe de offerte van 2017 er uit gaat zien en of Futsal Chabbab daar onderdeel van uit zal maken. De adviseur beleidsontwikkeling geeft aan dat de gemeente Nijmegen in het voorjaar bedenkt wat zij in de offerte van de W4 willen zien. Daarna wordt er in het najaar onderhandeld tussen de W4 en de gemeente. Pas tegen het einde van 2016, rond november, dient de W4 een formele offerte in bij de gemeente Nijmegen. Rond december 2016 neemt de gemeenteraad een besluit over de ingediende offerte.

6.3 Deelvraag 3

Hieronder zullen de onderzoeksresultaten die antwoord geven op deelvraag 3 besproken worden. Deelvraag 3 luidt:

> *Wat zijn de sterktes en zwaktes van Futsal Chabbab met betrekking tot eventuele uitbreiding naar de stadsdelen Oud-West en Lindenholt in Nijmegen?*

Deze deelvraag is beantwoord door bestudering van documenten over Futsal Chabbab en door sterktes en zwaktes die naar voren zijn gekomen in de interviews en enquetes met jongeren, jongerenwerkers en wijkagent.

Om voor goede aanbevelingen te zorgen naar aanleiding van de onderzoeksresultaten, hebben wij gebruik gemaakt van de SWOT-analyse (Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats). De SWOT-analyse is een model waar de externe factoren gekoppeld kunnen worden aan de interne factoren van de organisatie (The Art of Management, 2010). Deze uitkomsten dienen als input voor de analyse. Kraai (2011) zegt over de SWOT-analyse:

> De SWOT-analyse is een managementtool, ontworpen in de jaren zestig door de Stanford University. Het doel van de tool is om een strategie te bepalen voor een onderneming. Dit wordt gedaan door de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van de onderneming en markt te combineren**.**

Volgens Verhagen en Haarsma-den Dekker (2015) dient er allereerst een selectie gemaakt te worden, waar de kansen, bedreigingen, sterkten en zwakten opgemaakt worden, met de behoeften en wensen van de klanten als uitgangspunt. (Verhagen & Haarsma-den Dekker, 2015, pp. 159-180).

SWOT-Matrix

Hieronder wordt de SWOT-matrix weergegeven. Verhagen en Haarsma-den Dekker (2015) zeggen hierover dat in de SWOT-matrix de sterke en zwakke punten worden weergegeven, die betrekking hebben tot het onderwerp: interne regelingen en procedures die zijn voortgekomen uit de interne analyse. Tevens worden de kansen en bedreigingen weergegeven die voortgekomen zijn uit de externe analyse (Verhagen & Haarsma-den Dekker, 2015).

Interne factoren	
Strengths	**Weaknesses**
1. Futsal Chabbab bestaat al 15 jaar in Nijmegen en is een gevestigde naam geworden (Futsal Chabbab, z.d.) 2. Futsal Chabbab is een initiatief dat genomen is vanuit een burger van Nijmegen (Futsal Chabbab, z.d.), het initiatief is bottom up ontstaan. Dit zorgt voor meer draagvlak in Nijmegen. 3. Movisie heeft de interventie van Futsal Chabbab beoordeeld als Goed Beschreven (Movisie, 2015). 4. Futsal Chabbab werkt integraal, ze werken met verschillende instanties samen en werken met hun doelgroep aan verschillende leefgebieden (Movisie, 2015). 5. Futsal Chabbab houdt rekening met culturele aspecten (Movisie, 2015). In de interviews met professionals komt ook naar voren dat dit een factor is die werkt bij de doelgroep. 6. Futsal Chabbab heeft bij professionals in Nijmegen naamsbekendheid. Alle geïnterviewde professionals wisten goed wat Futsal Chabbab doet en hebben al ervaring met de samenwerking met Futsal Chabbab. 7. Futsal Chabbab biedt activiteiten relatief goedkoop aan, er is slechts één betaalde kracht. Verder wordt gebruik gemaakt van stagiaires en vrijwilligers (Movisie, 2015).	1. De methode werkt alleen voor jongeren die interesse hebben in (zaal)voetbal. In Lindenholt is er een groep jongeren die overlast veroorzaakt, maar die geen interesse hebben in voetbal 2. De methode werkt wellicht minder goed bij een autochtone doelgroep. De jongerenwerker van Lindenholt benoemt dit in het interview. 3. Huiswerkbegeleiders zijn stagiaires, vaak met een sociale opleiding, of vrijwilligers (Movisie, 2015) en hebben daarom weinig inhoudelijke kennis over het huiswerk. Dit is tijdens informele gesprekken met huiswerkbegeleiders tijdens een bezoek aan de huiswerkbegeleiding ook benoemd. 4. Doordat er gebruik gemaakt wordt van stagiaires zien de deelnemers ieder jaar andere gezichten.

8. Futsal Chabbab werkt met rolmodellen. Dit doen ze bijvoorbeeld door gebruik te maken van trainers uit de doelgroep (Movisie, 2015). In de interviews met de professionals is ook naar voren gekomen dat zij het werken met rolmodellen belangrijk vinden in het jongerenwerk.	
Externe factoren	
Opportunities	**Threats**
1. In Oud-West lijkt er vanuit de jongeren en professionals behoefte te zijn aan Futsal Chabbab. Dit is beschreven bij deelvraag 1. 2. Op dit moment wordt er in Oud-West geen zaalvoetbaltraining georganiseerd. Dit komt naar voren in interviews met jongeren en de jongerenwerker. Eén keer in de week wordt er wel gezaalvoetbald, maar de jongeren worden niet getraind. 3. De jongerenwerker van Lindenholt geeft in het interview aan dat Futsal Chabbab welkom is in de wijk Lindenholt.	1. De gemeente wil dat Futsal Chabbab onder Tandem Welzijn blijft vallen en via hen gefinancierd wordt. Er is een ontwikkelopdracht aan Tandem Welzijn gegeven om Futsal Chabbab in te bedden in het reguliere budget (Gemeente Nijmegen, 2015). Uit het open interview met een adviseur beleidsontwikkeling blijkt dat het nog steeds het plan van de gemeente is om de eventuele financiering van Futsal Chabbab via Tandem Welzijn te laten verlopen. 2. De financiering van Futsal Chabbab voor 2017 is nog steeds onduidelijk en onzeker. 3. Tandem Welzijn is momenteel al actief in de wijk Lindenholt met zowel zaalvoetbaltrainingen als huiswerkbegeleiding. Dit komt naar voren in interviews met jongeren en de jongerenwerker. 4. Futsal Chabbab lijkt niet goed bekend te zijn bij een meerderheid van de jongeren uit Lindenholt. Dit blijkt uit de interviews die gehouden zijn met de jongeren. 5. De meeste jongeren in Lindenholt geven in de interviews aan geen behoefte te hebben aan Futsal Chabbab.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

7. Conclusie

Nadat in het vorige hoofdstuk de onderzoeksresultaten besproken zijn en de deelvragen zijn beantwoord, wordt in deze conclusie een antwoord gegeven op de hoofdvraag:

Wat zijn de mogelijke scenario's van Futsal Chabbab voor uitbreiding naar de stadsdelen Oud-West en Lindenholt in Nijmegen binnen de gemeentelijke veranderingen in 2017?

Hieronder zijn drie verschillende scenario's uitgewerkt, later in dit verslag volgt een aanbeveling voor één van deze scenario's.

Scenario 1: Futsal Chabbab breidt uit naar de stadsdelen Oud-West en Lindenholt.
Voor zowel Lindenholt als Oud-West zijn er mogelijkheden tot uitbreiding. In Lindenholt worden al soortgelijke activiteiten aangeboden voor jongeren, zowel zaalvoetbal als huiswerkbegeleiding. Er zijn op dit moment al jongeren die met plezier deelnemen aan zaalvoetbaltrainingen.
Het zaalvoetbal wordt daar niet ingezet als middel zoals bij de methode van Futsal Chabbab gebeurd. Het is aannemelijk dat deze jongeren ook aan zaalvoetbalactiviteiten zouden deelnemen als deze worden georganiseerd door Futsal Chabbab. De jongeren in Lindenholt zijn niet uitgesproken negatief over een eventuele komst van Futsal Chabbab. Ook volgens de jongerenwerker van Lindenholt zou Futsal Chabbab welkom zijn in de wijk. Het zou de werkdruk voor de jongerenwerkers verlichten omdat zij de zaalvoetbalactiviteiten dan niet meer hoeven te organiseren en Futsal Chabbab heeft veel ervaring met het organiseren hiervan.
In Oud-West lijkt de behoefte aan Futsal Chabbab meer aanwezig dan in Lindenholt. De jongeren spreken letterlijk uit dat zij er behoefte aan hebben. Ze zijn vooral enthousiast over de zaalvoetbalactiviteiten, maar zijn ook bereid om naar huiswerkbegeleiding te gaan als dat betekent dat zij deel mogen nemen aan de zaalvoetbalactiviteiten. De jongerenwerker geeft aan dat hij verwacht dat Futsal Chabbab een toegevoegde waarde kan hebben in Oud-West. Regelmatig krijgt hij signalen dat jongeren graag willen meedoen aan Futsal Chabbab omdat zij beter in het voetbal willen worden. Groepsdruk is volgens de jongerenwerker heel erg te zien in beide wijken. De kans om elkaar met negatief gedrag te beïnvloeden is groot op dit moment. De jongerenwerker ziet daardoor Futsal Chabbab graag naar beide wijken komen en denkt dat Futsal Chabbab een bijdrage kan leveren in het verminderen van straatoverlast.

Scenario 2: Futsal Chabbab doet een uitbreiding naar stadsdeel Oud-West.
De jongerenwerker van Lindenholt geeft aan dat de wijk voornamelijk bestaat uit autochtone jongeren. De jongeren die deelnemen aan de zaalvoetbalactiviteiten vanuit Tandem veroorzaken volgens hem geen overlast. Echter, rondom het winkelcentrum in de wijk hangt een bepaalde groep jongeren die voor overlast kan zorgen. Veelal bejaarde bewoners uit de flat naast het winkelcentrum hebben hier last van. Deze groep hangjongeren heeft interesse in motorcross en scooters. Deze groep heeft geen interesse in voetbal en komt ook niet naar de georganiseerde voetbalactiviteiten in de wijk. De jongerenwerker geeft aan dat de volgens hem autoritaire methode van Futsal Chabbab minder goed werkt in deze wijk.
Omdat de methode van Futsal Chabbab in Lindenholt waarschijnlijk weinig effect zal hebben op de overlast in de wijk, de jongeren die houden van zaalvoetbal veroorzaken immers geen overlast, en omdat er al soortgelijke activiteiten zijn in de wijk die goed georganiseerd zijn en waar de jongeren tevreden over zijn, kan er ook voor gekozen worden om niet uit te breiden naar Lindenholt. Omdat er in Oud-West meer behoefte lijkt te zijn aan de methode van Futsal Chabbab dan in Lindenholt kan

er dus voor gekozen worden om enkel uit te breiden naar Oud-West. Zoals in scenario 1 beschreven staat blijkt dat Futsal Chabbab een goede toevoeging kan zijn in stadsdeel Oud-West.

Scenario 3: Futsal Chabbab voert geen uitbreiding uit naar de stadsdelen Oud-West en Lindenholt, maar blijft bestaan in de huidige wijken.
Door de onzekerheid over de toekomst van Futsal Chabbab kan er ook voor gekozen worden om niet uit te breiden. Het is momenteel onbekend hoe de huidige activiteiten al gefinancierd gaan worden. In beleidsdocumenten van de gemeente staat dat in 2016 nog eenmalig een extra bedrag van €90.000 extra beschikbaar is voor het project Futsal Chabbab. Daarna zal Futsal Chabbab ingebed moeten worden in de reguliere subsidie die aan Tandem verstrekt wordt (Nijmegen, 2016). Doordat het onzeker is hoe de financiering van Futsal Chabbab er uit gaat zien kan het verstandig zijn om eerst te focussen op financiering van de uitvoering van de methode in de huidige wijken, alvorens aan uitbreiding te denken.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

8. Aanbevelingen

In het vorige hoofdstuk 'Conclusie' zijn er drie scenario's opgesteld. Deze zijn tot stand gekomen aan de hand van het literatuur- en praktijkonderzoek. In dit hoofdstuk 'Aanbevelingen' is er gekozen voor een scenario die het best aansluit bij de onderzoeksresultaten. In dit hoofdstuk wordt aangegeven waarom er gekozen is voor dit scenario en er wordt een aanzet gegeven naar een eventuele implementatie.

Het scenario dat wij aanbevelen aan Futsal Chabbab is scenario 2: *Futsal Chabbab doet een uitbreiding naar stadsdeel Oud-West.* Dit scenario sluit het best aan bij de onderzoeksresultaten. Door uitbreiding naar Oud-West komt Futsal Chabbab tegemoet aan de behoefte van deze wijken.

Lindenholt

Bij het gekozen scenario is bewust gekozen om niet uit te breiden naar de wijk Lindenholt.
Uit de resultaten van het praktijkonderzoek over de wijk Lindenholt zijn een aantal factoren naar voren gekomen waardoor er gekozen is om niet uit te breiden naar deze wijk. Het jongerenwerk vanuit Tandem geeft invulling aan de twee hoofdcomponenten van Futsal Chabbab in de wijk Lindenholt: zaalvoetbaltraining en huiswerkbegeleiding. Zij linken deze niet aan elkaar zoals de methode van Futsal Chabbab. Dit lijkt voor de jongeren geen verschil te maken. De jongerenwerker zegt hierover: "Vorig jaar nog verzorgde Futsal de training en nu doen wij dat als Tandem. En ik heb twee stagiaires die dat doen. Zacharia is een van de beste zaalvoetballers hier uit Nijmegen, die geeft nu gewoon training aan die jongens. Die jongens vinden dat prachtig."
Aan de jongerenwerker is gevraagd of Futsal Chabbab een meerwaarde in de wijk Lindenholt zou zijn voor de huidige probleemjongeren. Hierop gaf de jongerenwerker het antwoord dat de jongens die voor overlast zorgen in Lindenholt geen interesse hebben in voetbal.
Onder de geïnterviewde jongeren uit Lindenholt zijn er slechts twee van de zes jongeren die aangeven dat ze deel zouden willen uitmaken van de methode van Futsal Chabbab in Lindenholt. Twee van de overige jongeren geven aan het op dit moment niet te weten, zij zouden er over na moeten denken of het bij hen past. De overige twee jongeren geven aan geen deel te willen nemen aan de activiteiten van Futsal Chabbab als deze er zouden zijn. Zij zijn tevreden met de huidige zaalvoetbaltraining en zijn op de hoogte van de huiswerkbegeleiding die er aangeboden wordt. In de afgenomen enquêtes geeft 50 % van de 8 jongeren aan dat zij Futsal Chabbab met een 5 beoordelen. 37 % beoordeeld het met 6 en 13 % geeft het een 7. Op de enquêtevraag of Futsal Chabbab de jongeren kan helpen met het verbeteren van hun schoolprestaties door middel van huiswerkbegeleiding geeft 63 % aan dat dit niet het geval is. De overige 37 % ziet wel een toegevoegde waarde in huiswerkbegeleiding. 63 % van de jongeren geeft aan geen zaalvoetbaltraining van Futsal Chabbab te willen, 32 % wil dit wel. Tot slot is er in de enquête gevraagd naar het daadwerkelijk meedoen aan Futsal Chabbab wanneer zij actief zouden zijn in hun wijk. Hierop geeft 62 % aan niet mee te willen doen met de methode van Futsal Chabbab, 13 % geeft aan misschien te willen deelnemen aan de methode en 25 % geeft aan wel geïnteresseerd te zijn. Hierdoor kan men aannemen dat de behoefte niet sterk genoeg is om Futsal Chabbab uit te breiden naar de wijk Lindenholt.

Uitbreiding naar Oud-West

Dit scenario beveelt aan om uit te breiden naar stadsdeel Oud-West. Deze aanbeveling is tot stand gekomen nadat er een aantal belangrijke factoren naar voren zijn gekomen tijdens verschillende interviews en de enquête. Zo is gevraagd naar welke aspecten van Futsal Chabbab in de wijk Wolfskuil toepasbaar zouden zijn. Hierop geeft de wijkagent aan; “In het algemeenheid het beloningssysteem wat ze hanteren, want als ik dan even kijk de jongens die in de Zwaluwstraat zijn, zijn dat de jongeren die overal opduiken. Futsal Chabbab kan ze aanpakken op het feit dat school belangrijk is en dat voetballen kun je als verlengstuk zien. Het hele systeem wat Futsal Chabbab hanteert zou je daarop toe kunnen passen.”

De vraag naar de behoefte aan Futsal Chabbab is ook aan de jongerenwerker uit stadsdeel Oud-West gesteld. Hij geeft het volgende daarover aan; “Ik denk wel dat het een toegevoegde waarde is, omdat het, als je kijkt naar de andere wijken, ze zijn echt een samenwerkingspartner geworden van het jongerenwerk. Die korte lijntjes dat werkt gewoon heel goed.”

Daarnaast geeft de jongerenwerker aan dat in de wijk Waterkwartier overlast is van jongeren die zich verzamelen op pleintjes en winkelcentra waardoor er klachten van buurtbewoners binnenkomen.

Ook zijn er interviews en enquêtes afgenomen met jongeren uit dit stadsdeel. Alle geïnterviewde jongeren geven aan dat het goed gaat op school, maar dat zij bereid zijn om naar huiswerkbegeleiding te gaan als dat betekent dat ze mee mogen trainen met Futsal Chabbab.

Twee jongeren geven aan dat het goed gaat op school, maar dat zij soms ook wel wat ondersteuning kunnen gebruiken in de vorm van huiswerkbegeleiding.

Tevens geven de cijfers van de wijkmonitor Nijmegen aan dat Wolfskuil qua schoolprestaties duidelijk onder gemiddeld scoort (Gemeente Nijmegen, 2016).

De jongeren uit Oud-West waaronder de enquêtes zijn afgenomen zijn positief gestemd over Futsal Chabbab. Op de vraag wat de jongeren van Futsal Chabbab vinden geeft 20 % het cijfer 6. Van de tweede groep jongeren geeft 20% een 7. Van de overige jongeren geeft 40 % een 8 en 20 % een 9.

100 % van de jongeren die een enquête hebben ingevuld geeft aan dat Futsal Chabbab hen zou kunnen helpen met het verbeteren van hun schoolprestaties. 80 % van de jongeren die een enquête hebben ingevuld willen graag zaalvoetbaltraining van Futsal Chabbab.

80 % van de jongeren die een enquête hebben ingevuld zouden daadwerkelijk meedoen aan de methode Futsal Chabbab wanneer zij in hun wijk zouden zitten. 20 % zou hier niet aan deelnemen.

Uit de bovengenoemde gegevens lijkt het erop dat er sterk de behoefte is om de methode Futsal Chabbab uit te breiden naar Oud-West.

Naamsbekendheid van Futsal Chabbab

Drie van de zes jongeren uit de wijk Lindenholt weten niet wat Futsal Chabbab is. Eén van de zes jongeren heeft ooit van Futsal Chabbab gehoord maar weet de kern niet te duiden. Twee van de zes jongeren kennen Futsal Chabbab wel en weten wat de werkzaamheden van Futsal Chabbab zijn. Dit terwijl Futsal Chabbab tot de zomer van 2015 nog actief was in de wijk Lindenholt. Drie van de zes jongeren uit Stadsdeel Oud-West kennen Futsal Chabbab en weten wat Futsal Chabbab doet. De andere drie geïnterviewde jongeren kennen Futsal Chabbab niet.

Profileren en positioneren

Doordat het gedurende het onderzoek opgevallen is dat de naam Futsal Chabbab niet altijd bekend is bij de doelgroep is er gekozen om aan dit aspect te werken.
In deze tijd is het van groot belang dat organisaties zich dienen te profileren en positioneren. Organisaties proberen zo veel mogelijk uniek te zijn in wat zij doen. Zij doen dit om zich ten opzichte van andere organisaties te onderscheiden. Om deze reden is het voor Futsal Chabbab ook belangrijk om mee te gaan in deze ontwikkeling. Veel organisaties doen dit door middel van social media of maken gebruik van een website. Futsal Chabbab heeft momenteel al een eigen website waar contactgegevens te vinden zijn en algemene informatie. Futsal Chabbab is hierdoor bezig met profilering, ketenpartners weten hierdoor beter wat de kracht van Futsal Chabbab is en zullen wellicht eerder van deze krachten gebruik maken. Een van de grote samenwerkingspartners is de gemeente Nijmegen. Ook naar hen toe is profilering van essentieel belang, aangezien zij sinds 2015 de financiering verzorgen. In het kader van positioneren en profileren beveelt het onderzoeksgroep aan om de zeven stappen van 'Marketing en profilering voor sociale professionals' in acht te nemen.

Stappenplan marketing en profilering

Anneke Krakers (2014) benoemd in haar boek: 'Marketing en profilering voor sociale professionals' zeven stappen hoe je werk kunt maken van jou marketing en profilering:
Wie *is jouw klant?*
Gemeentes sturen aan op 'alleskunners', de komst van welzijn nieuwe stijl en WMO wakkert dit aan. Het is daarom belangrijk om focus te krijgen op jouw klant. Je dient slim te kiezen zodat je een reële keuze maakt voor klanten die je ook echt kunt bereiken en voor wie je ook echt iets kunt doen en voor wie je het allerliefst wilt werken.
Wat is de pijn van jouw klant?
Volgens Anneke dien je te kijken naar de behoefte van de klant, het probleem en de pijn die de klant ervaart. Uitgebreid stil staan en ze erkennen in hun pijn en het probleem die zij ervaren is essentieel.
Hoe ga jij jouw klant helpen?
Het is belangrijk om vraaggericht te werken, maar dat betekent niet dat je de oplossing aan de klant overlaat. Jij bent de expert die vanuit zijn deskundigheid met nieuwe oplossingen komt en de klant uitnodigt om te groeien. Doordat je de pijn van de klant weet ben je in staat je aanbod volledig af te stemmen op zijn vraag: vraaggericht werken in optima forma. Aanbod waarbij je de klant empowered.
Waarom kiest jouw klant voor jou?
Niet concurreren, maar energie steken in jouw onderscheidende unieke positie. Als je dit goed aanpakt is er geen concurrentie.
Maak contact
Klanten kunnen pas voor jou kiezen als ze je kennen. Het is daar belangrijk om klanten om te zoeken en contact te maken. Dit kun je doen door middel van te netwerken, presentaties geven en gebruik te maken van social media.
Bouw een warme relatie op, krijg het vertrouwen
Onzekerheid bij de klant zorgt er voor dat ze uiteindelijk toch niet voor je kiezen, daarom moet je zorgen voor vertrouwen. Bijvoorbeeld door aansluiten bij beroepsvereniging, garantie geven op je producten, testimonials van tevreden klanten. Toegankelijk zijn voor de klant wint ook vertrouwen (Krakers, 2014, p. 30).

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Er is geen onderzoek gedaan naar hoe er door Futsal Chabbab het meest effectief aan naamsbekendheid gewerkt dient te worden. Daarom adviseren wij een vervolgonderzoek naar de bovengenoemde innovatieve aspecten. Bij het doen van een vervolgonderzoek geven we het advies om ook onderzoek te doen naar naamsbekendheid in de wijken Oud- West en Lindenholt waar wij ons onderzoek ook naar gedaan hebben.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

9. Verantwoording

Hoewel wij tevreden zijn met het doorlopen onderzoeksproces en wij zo zorgvuldig mogelijk te werk zijn gegaan, zijn er een aantal factoren die mogelijk invloed hebben gehad op de uitkomsten van ons onderzoek. Deze factoren gaan wij in dit stuk verantwoorden om zo een duidelijker beeld te creëren van ons doorlopen proces en de ontwikkelingen daarin.

Vooronderzoek
Voorafgaand aan ons onderzoek leek de opdracht duidelijk voor ons, gaandeweg het vooronderzoek merkten we snel dat dit niet het geval leek te zijn. Naar aanleiding hiervan hebben wij verschillende afspraken ingepland met onze opdrachtgevers Richard Sleegers en Saïd Achouitar. Tijdens de laatste afspraak was onze projectbegeleider Steven Hauser ook aanwezig. Echter bleef de opdracht onduidelijk voor ons waardoor wij een afwachtende houding aannamen en het proces stil kwam te liggen. Uiteindelijk hebben we in samenspraak met Steven Hauser besloten om zelf met een voorstel te komen die afweek van de oorspronkelijke onderzoeksvraag. De oorspronkelijke onderzoeksvraag baseerde zich voornamelijk op een gemeentelijk en bestuurlijk vraagstuk. Echter werden wij tijdens de ONI (Onderzoek en Innovatie) er op gewezen dat dit weinig met onze opleiding te maken had. Daarom hebben wij besloten om de focus van de onderzoeksvraag te verleggen naar een behoefte onderzoek en het gemeentelijk en bestuurlijk vraagstuk daar een onderdeel van te maken. Hierdoor zijn we toch tegemoet gekomen aan de wensen van de opdrachtgever en de eisen van de opleiding. Wij hebben dit gedaan door argumenten te benoemen waarmee we duidelijk hebben gemaakt wat de toegevoegde waarde is voor de opdrachtgever.
Het was in de beginfase heel erg zoeken naar hoe de organisatie Futsal Chabbab in elkaar zit en wat hun belangen en behoeften zijn in ons onderzoek. Daarnaast was het zoeken naar de inrichting van het jongeren welzijnswerk in de gemeente Nijmegen. Omdat wij hier geen goed beeld van hadden vonden we het lastig om daarin als onderzoekers ons eigen weg te bepalen en daar aan vast te houden. Een voorbeeld hiervan is dat wij hadden besloten om de scholen in de desbetreffende wijken bij ons onderzoek te betrekken maar hiervan af hebben gezien nadat de opdrachtgever een andere aanpak voorstelde. Doordat de opdrachtgever voorafgaand aan het onderzoek al overtuigd was dat er behoefte aan Futsal Chabbab was in Lindenholt en Oud-West, zijn wij daar onbewust ook vanuit gegaan. Achteraf gezien hadden wij hier objectiever in moeten staan. Wij hebben hierdoor onze interview- en enquêtevragen gericht op de veronderstelling dat de jongeren in die stadsdelen al wisten hoe de werkwijze van Futsal Chabbab er uit ziet. Het gevolg hiervan was dat we er tijdens het afnemen van de interviews achter kwamen dat sommige van de interviewvragen niet helemaal aansloten bij de voorkennis van de jongeren. Het leerpunt voor ons is dat wij ons een volgende keer meer bewust moeten zijn van onze onafhankelijke positie en met een objectieve blik het onderzoek zullen moeten benaderen. Ook moeten wij minder uitgaan van voorkennis van respondenten.

Interviewen
We hebben er in samenspraak met de opdrachtgever voor gekozen om jongeren te werven en te interviewen op de NEC Buurtbattle. Achteraf gezien waren de omstandigheden voor het werven van respondenten en het interviewen niet ideaal. Wij hadden ons een andere voorstelling gemaakt van het aantal mogelijke respondenten en hadden verwacht naast het afnemen van interviews ook enquêtes te kunnen afnemen. Tijdens de Buurtbattle bleek dat er net genoeg jongeren aanwezig waren om interviews af te nemen. Op de dag dat wij op de Buurtbattle waren moesten van Oud-

West de jongeren van 13 tot en met 16 jaar spelen en van Lindenholt de jongeren van 9 tot en met 12 jaar. Van tevoren hebben we niet genoeg nagedacht over de verschillen tussen deze leeftijdsgroepen. We kwamen er tijdens het interviewen achter dat de jongere jongens minder voorkennis hadden van Futsal Chabbab en dat zij minder kennis over huiswerkbegeleiding hebben omdat zij nog op de basisschool zitten. Het gevolg hiervan is dat wij veel tijd kwijt waren aan het uitleggen hiervan en dat de resultaten mogelijk minder betrouwbaar zijn. Doordat er op de Buurtbattle minder mogelijke respondenten aanwezig waren dan verwacht, hebben wij op een creatieve manier respondenten moeten werven voor de enquêtes. Dit hebben wij gedaan door de jongerenwerkers die we geïnterviewd hebben te vragen hoe wij hun doelgroep het beste kunnen bereiken. Vervolgens zijn we naar een zaalvoetbalactiviteit in Oud-West en een inloop bij het jongerencentrum in Lindenholt geweest om daar enquêtes af te nemen. We merkten dat de bereidheid om enquêtes in te vullen niet groot was bij de jongeren.
We merkten bij het interviewen van de jongeren dat zij beperkt antwoord konden geven op de vragen die we stelden. Wij hadden hierbij het gevoel dat zij niet voldoende in staat zijn om op zichzelf te reflecteren en om Futsal Chabbab te zien als meer dan alleen zaalvoetballen. Daarom zouden wij een volgende keer selectiever zijn in het kiezen van respondenten en zouden wij bijvoorbeeld hebben gekozen voor het interviewen van ouders van jongeren, leerkrachten en wijkbeheerders. Dit om een breder en specifieker beeld te krijgen.

WOB-verzoek
Omdat in ons onderzoeksproject een gemeentelijk stuk zit, wilden wij graag informatie vergaren over de nieuwste ontwikkelingen van het jongerenwerk in de gemeente Nijmegen. In een gesprek met onze projectbegeleider en opdrachtgever is de mogelijkheid van het doen van een WOB-verzoek (Wet Openbaarheid van Bestuur) genoemd. Bij het opstellen van ons plan van aanpak hebben wij besloten om dit verzoek bij de gemeente in te dienen. Voor het opstellen van de verzoekbrief hebben we advies gevraagd aan de opdrachtgever. Na het indienen van het verzoek heeft een adviseur beleidsontwikkeling van de gemeente Nijmegen contact met ons opgenomen. Toen kwamen we er achter dat een WOB-verzoek een zwaar, kostbaar middel is om informatie te krijgen van de gemeente wanneer je het gevoel hebt dat de gemeente zaken achterhoud. Op uitnodiging van deze adviseur beleidsontwikkeling zijn wij naar het gemeentehuis voor een gesprek met hem. In dit gesprek hebben wij informatie gekregen over beleid rondom jongerenwerk in Nijmegen. Tijdens dit gesprek werd ons ook een aantal aanbevelingen gedaan over welke mensen we zouden kunnen spreken die bruikbare informatie zouden kunnen hebben voor ons onderzoek, zoals wijkbeheerders en de manager van Tandem. Op dat moment was het voor ons niet meer haalbaar om deze mensen te spreken binnen de tijd die we hebben voor dit onderzoek. Achteraf denken wij dat als we geen WOB-verzoek hadden ingediend, maar direct contact opgenomen hadden met de gemeente Nijmegen we efficiënter zouden hebben gewerkt en wellicht de aanbevelingen van de gemeente Nijmegen hadden kunnen gebruiken.

9. Literatuurlijst

CBS. (2015). *Veiligheidsmonitor 2015.* Den Haag: CBS. Gedownload op 14 April 2016, van http://download.cbs.nl/pdf/veiligheidsmonitor-2015.pdf

CBS. (2016, 30 Maart). *Kerncijfers wijken en buurten 2015*. Geraadpleegd op 20 Mei 2016, van http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=83220ned&D1=0-1%2c3-4%2c11%2c17%2c75%2c77%2c80%2c90%2c93%2c100%2c102%2c104&D2=3820-3821%2c3824%2c3833%2c3836%2c3841%2c3847%2c3862%2c3870&VW=T

Futsal Chabbab. (z.d.). *Visie*. Geraadpleegd op 15 Maart, 2016, van http://www.futsalchabbab.com/fustal-chabbab/visie

Futsal Chabbab. (z.d.). *Said Achouitar*. Geraadpleegd op 5 Maart 2016, van http://www.futsalchabbab.com/fustal-chabbab/said-achouitar

Futsal Chabbab. (z.d.). *Wat doet Futsal Chabbab.* Geraadpleegd op 7 Februari 2016, van http://www.futsalchabbab.com/

Gemeente Nijmegen. (2013, 13 Mei). *Collegevoorstel Subsidie aan SSRRN, ten behoeve van Futsal Chabbab-activiteiten in 2013-2014.* Gedownload op 19 Mei 2016, van http://www2.nijmegen.nl/mmbase/attachments/1467309/C20130618o_3.19_MO10_Subsidie_aan_SSRRN_Futsal_Chabbab-activiteiten_2013-2014.pdf

Gemeente Nijmegen. (2014, 16 December). *Subsidieverstrekking W4, 2015.* Geraadpleegd op 5 Maart 2016, van http://www2.nijmegen.nl/mmbase/attachments/1621456/C20141216o_3.20Rbr_MO10_Subsidieverstrekking_W4_2015_Tandem_Het_Inter-Lokaal_Sw

Gemeente Nijmegen. (2015, 10 December). Beschikking verlening en bevoorschotting budgetsubsidie 2016.

Gemeente Nijmegen. (2015, 1 Juli). *P&C-cyclus*. Geraadpleegd op 14 Maart 2016, van http://www2.nijmegen.nl/gemeente/gemeenteraad/uw_raad/Rekenkamer/lexicon/Overig/_rp_center1_elementId/1_1542853

Gemeente Nijmegen. (2016). *Stads- en Wijkmonitor 2016.* Nijmegen: Gemeente Nijmegen. Geraadpleegd op 16 April 2016, van http://nijmegen.buurtmonitor.nl/jive/Report/?id=swm_deel_wijk&openinputs=true

Gemeente Nijmegen. (2016, 1 Februari). *Wijkprofiel Wolfskuil*. Geraadpleegd op 18 April 2016, van http://nijmegen.buurtmonitor.nl/jive/Report/?id=swm_deel_wijk&openinputs=true

Gemeente Nijmegen. (2016). *Subsidieverstrekking W4 en MEE Gelderse Poort 2016.* Nijmegen: Gemeente Nijmegen. Geraadpleegd op 23 April 2016, van http://www2.nijmegen.nl/mmbase/attachments/1702827/C20160308o_3.07Rbr_MO10_Subsidieverstrekking_W4_en_MEE_Gelderse_Poort_MEE_2016.

Gemeente Nijmegen. (z.d.). *Lindenholt*. Geraadpleegd op 19 mei 2016, van http://www2.nijmegen.nl/wonen/Wijken/lindenholt

Gemeente Nijmegen. (z.d.). *Nijmegen Oud-West*. Geraadpleegd op 20 mei 2016, van http://www2.nijmegen.nl/wonen/Wijken/nijmegen-oud-west

Gemeente Nijmegen. (z.d.). *Stadsdelen en wijken*. Geraadpleegd op 15 Mei 2016, van http://www2.nijmegen.nl/wonen/Wijken

Graaf, H. v., & Hoppe, R. (1992). *Beleid en politiek. Een inleiding tot de beleidswetenschap en de beleidskunde.* Bussum: Coutinho.

Hoeksema, K. J., & van der Werf, S. (2013). *Sociologie voor de praktijk.* Bussum: Coutinho.

Hofs, J. (2012). *Beroepscode voor de jeugdzorgwerker.* Utrecht: NVMW.

Kraai, T. (2011, 26 Mei). *Managementtool: SWOT-Analyse*. Geraadpleegd op 26 April 2016, van http://zakelijk.infonu.nl/management/70743-managementtool-swot-analyse.html

Krakers, A. (2014). *Hier sta ik voor!, marketing en profilering voor sociale professionals.* Tiel: Anneke Krakers - WelzijnNederland, Tiel.

Migchelbrink, F. (2008). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn.* Amsterdam: SWP.

Ministerie van OCW. (2015, 1 Juli). *Gemeente Nijmegen*. Geraadpleegd op 15 Maart 2016, van http://www.vsvverkenner.nl/gemeente/0268/nijmegen

Ministerie van VWS. (2010, 1 Januari). *Brochure Welzijn Nieuwe Stijl.* Gedownload op 10 April 2016, van http://www.invoeringwmo.nl/sites/default/documenten/Brochure_WNS.pdf

Movisie. (2015, 31 Oktober). *Futsal Chabbab*. Geraadpleegd op 4 Maart 2016, van https://www.movisie.nl/esi/futsal-chabbab

NEC Buurtbattle. (z.d.). *Home*. Geraadpleegd op 15 Mei 2016, van: http://necbuurtbattle.nl/

Noorda, J., & van Dijk, A. (2015). *Young Leaders, Positieve rolmodellen in kwetsbare wijken.* Amsterdam: VU University Press.

NVMW. (2010). *Beroepscode voor de maatschappelijk werker.* Utrecht: NVMW.

Politie. (z.d.). *Hangjongeren*. Geraadpleegd op 21 Mei 2016, van https://www.politie.nl/themas/hangjongeren.html

Politie. (z.d.). *Overlast*. Geraadpleegd op 22 Mei 2016, van https://www.politie.nl/themas/overlast.html

Rijksoverheid. (2014, 10 November). *Toespraak van staatssecretaris van Rijn op de InterCity Youth.* Geraadpleegd op 9 Mei 2016, van https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2014/11/10/jongerenwerkers-kunnen-kleine-problemen-klein-houden

Rijksoverheid. (z.d.). *Aanval op schooluitval.* Geraadpleegd op 15 Maart 2016, van https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aanval-op-schooluitval

Rovers, B. (2010, 1 Juni). *Motiveren en motivatieproblematiek.* Gedownload op 8 Mei 2016, van http://www.btvo.nl/userfiles/publications/81/motiveren_en_motivatieproblematiek.pdf

SCP. (2010). *De jeugd van tegenwoordig.* Geraadpleegd op 22 mei 2016, van https://www.scp.nl/dsresource?objectid=b4590ad1-cd70-4308-a9a6-9d875560a656&type=org&&

Stip Nijmegen. (zd). *Home*. Geraadpleegd op 22 mei 2016, van http://www.stipnijmegen.nl/

The Art of Management. (2010, 1 Juli). *Wat is een SWOT-analyse?* Geraadpleegd op 14 April 2016, van http://123management.nl/0/010_strategie/a120_strategie_07_swot.html

Universiteit Leiden. (2014). *Voorbeeld doet volgen?* Leiden: Nctb.

Van Dale. (2016, 20 Mei). *Gratis woordenboek*. Geraadpleegd op 15 Mei 2016, van http://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/betekenis/nederlands/behoefte#.Vz8NENJf0pE

van der Donk, C., & van Lanen, B. (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn.* Bussum: Uitgeverij Coutinho.

van Essen, I. (2014). *Effectief en affectief lesgeven aan pubers.* Houten: Lannoo Campus.

Verhagen, P., & Haarsma-den Dekker, C. (2015). *Ondernemen en innoveren in zorg en welzijn, van signaal naar succesverhaal.* Bussum: Coutinho.

VU Medisch Centrum Amsterdam. (2012, 4 Januari). *Sportende kinderen scoren beter op school.* Geraadpleegd op 7 Maart 2016, van http://www.thuisinonderwijs.nl/sportende-kinderen-scoren-beter-op-school/

W4. (2015, december 7). Offerte 2016.

Zimbardo, P. G., Johnson, R. L., & McCann, V. (2009). *Psychologie een inleiding.* Amsterdam: Pearson Education.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Bijlage 1: Spelregels deelnemers NEC Buurtbattle

Voetbal

De regels van het zaalvoetbal (futsal) zoals de KNVB ze hanteert, gelden ook bij de N.E.C. BuurtBattle. De wedstrijden worden gespeeld in sporthal de Meijhorst. Punten zijn als volgt te behalen:
Winst 30
Gelijk 10
Verlies 0

Fair Play (bonus)

1 Respecteer je teamgenoten en teambegeleider
2 Respecteer je tegenstander en hun teambegeleider
3 Respect voor de scheidsrechter, wedstrijdbegeleiders en vrijwilligers
4 Op tijd aanwezig voor de wedstrijd
5 Alle deelnemers en vrijwilligers spreken de Nederlandse taal tijdens en rondom de wedstrijd
6 Teamgenoten en tegenstander overeind helpen na valpartij
7 Als de tegenstander zich onsportief gedraagt, blijft het team sportief
8 Het dragen van sieraden is verboden tijdens de wedstrijden
9 Beledigen van teamgenoten, tegenstander, scheidsrechter en vrijwilligers
10 Begeleiding gedraagt zich sportief
11 Er zijn ouders aanwezig tijdens een wedstrijddag

Iedere regel wordt apart beoordeeld. Daarna worden de punten opgeteld en gedeeld door 5. Vervolgens wordt bekeken of er nog gele (-10) of rode (-30) kaarten gegeven zijn en of er een begeleider aanwezig is.
Lichamelijk geweld is ten strengste verboden
Het toepassen van lichamelijk geweld resulteert direct in -30 op het eindtotaal en een schorsing volgt.
Bij ernstige zaken volgt onmiddellijk uitsluiting van het gehele team.

Buurtbijdrage

1 De BuurtBijdrage MOET vooraf bekend zijn bij de organisatie
2 Een BuurtBijdrage moet gekeurd worden
3 Er moeten minimaal 4 spelers aanwezig zijn bij een BuurtBijdrage
4 De BuurtBijdrage duurt minimaal een uur
5 Respect geldt ook tijdens de BuurtBijdrage: Mensen.
6 Respect geldt ook tijdens de BuurtBijdrage: Spullen.
7 De BuurtBijdrage is ook bedoeld als verbinding naar andere mensen uit de wijk
8 De BuurtBijdrage is samen met een organisatie (Talis/Portaal/etc.) opgezet
9 Een BuurtBijdrage moet ook gecommuniceerd worden
10 Er zijn ouders aanwezig bij de BuurtBijdrage
11 Er moet een begeleider aanwezig zijn bij de BuurtBijdrage

Iedere regel wordt apart beoordeeld. Daarna worden alle punten opgeteld.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Buurtbabbel
1 Er moeten minimaal 4 spelers aanwezig zijn bij een BuurtBabbel
2 Respect geldt ook tijdens de BuurtBabbel!
3 Een actieve bijdrage levert punten op
4 Er moet een begeleider aanwezig zijn bij de BuurtBabbel

Iedere regel wordt apart beoordeeld. Daarna worden de punten opgeteld en gedeeld door 4.

Algemeen
Ieder team moet minimaal 7 spelers hebben.

Er is geen maximum aantal spelers, het is aan de begeleider om te bepalen wie er meedoet.

Na iedere speelronde mag er 1 nieuwe speler toegevoegd worden. Dispensatieregels blijven gelden!

Er zijn per team 8 tenues beschikbaar. Dit is inclusief keeperstenue.

Er wordt alleen op zondagen gevoetbald.

De begeleider dient de tas na iedere speelronde zelf af te leveren bij Topclean op de Molenweg 68 (tegenover de AH).

Wijk
De wijkindeling van Tandem wordt aangehouden als richtlijn.

Per wijk mag er, bij overinschrijving, één team ingeschreven worden per categorie.

Wie het eerst komt, wie het eerst maalt.

Per team is één wijkdispensatiespeler toegestaan. Dat betekent dat het toegestaan is om één speler buiten de wijk mee te laten te doen.

Mochten twee wijken beiden te weinig spelers hebben, maar wel graag mee willen doen, kunnen ze bij de organisatie aanvragen één team te worden (bijv. Wolfskuil/ Waterkwartier). In dat geval vervalt de dispensatieregel.

Leeftijd
Jongens t/m 16 jaar » als je na 01-06-1998 geboren bent, mag je je inschrijven

Jongens t/m 12 jaar » als je na 01-06-2002 geboren bent, mag je je inschrijven

(NEC Buurtbattle, z.d.)

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Bijlage 2: Interviewguide jongeren Lindenholt

Datum ____-____-_____

Algemene gegevens		
Naam		**M/V**
Leeftijd		
School		
Wijk		

Introduceer het gesprek met de onderstaande informatie en vragen. Houd de aangegeven volgorde aan.	
Intro + doel	Fijn dat je wilt meedoen aan dit interview. Wij …… en …… zijn twee studenten van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen(HAN). Wij doen op dit moment onderzoek bij Futsal Chabbab. Daarvoor gaan wij vragen stellen aan een aantal jongeren uit verschillende wijken.
Topics aangeven	Geef de thema's aan waar het interview over gaat: • Kennis van FC • Ervaring met FC • Interesse in zaalvoetbal • Schoolresultaten/huiswerkbegeleiding • Daginvulling/gedrag op straat • Beleving van de wijk/overlast • Behoefte aan FC Heb je nog vragen over deze thema's?
Aangeven dat de gegevens anoniem en vertrouwelijk worden verwerkt	Bij het uitwerken van het interview word je naam niet genoemd. Je naam en alle andere gegevens blijven anoniem.
Als de respondent wil stoppen	Als je tijdens het interview besluit dat je niet meer verder wil met het gesprek, dan kan je dat aangeven aan ons. Dan stoppen wij het interview.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Vertellen dat het gesprek op band wordt opgenomen	Het gesprek wordt opgenomen zodat wij niet alles hoeven mee te schrijven. Het helpt ons ook om het later terug te kunnen luisteren. Vind je dat goed?
Uitleggen waarom er een interviewer en ondersteuner is	Wij zijn met z'n tweeën zodat de ene het interview afneemt en de ander kan opnemen en notities kan maken. Daarnaast kunnen we elkaar aanvullen.
Interview	
Kennis van FC	*Ken je Futsal Chabbab?* *Hoe/van wie weet je van Futsal Chabbab?* *Kun je wat vertellen over Futsal Chabbab?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat…. ?**
Ervaring met FC	*Heb je eerder training en/of huiswerkbegeleiding gehad van FC?* *Zo ja, hoe vond je het?* *Vind je het jammer dat FC weg is gegaan (waarom wel/niet)?* *Is er een verschil op voetbalgebied?* *Is er een verschil op schoolgebied voor jou?* *Zijn er dingen in de wijk veranderd sinds FC weg is? Merk je dat er verschil is met betrekking tot overlast in Lindenholt sinds FC weg is?*
Interesse in zaalvoetbal	*Vind je zaalvoetbal leuk?* *Ben je lid van een voetbalclub? Waarom wel/niet?* *Hoe train jij met je team? Met andere woorden; hoe bereid jij je voor op een toernooi of wedstrijd?* *Is er iets met betrekking tot zaalvoetbal dat je anders zou willen zien?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat…. ?**
Schoolresultaten/huiswerkbegeleiding	*Op welke school zit je?* *Vertel eens iets over hoe het op school gaat?* *Vertel eens iets over de cijfers die je op school haalt?* *Wat doe jij er aan om voldoendes te halen?*

	Zou huiswerkbegeleiding daarbij helpen? **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat…. ?**
Daginvulling/gedrag op straat	*Wat doe je normaal op een dag?*
Beleving van de wijk/overlast	*Uit welke wijk kom je?* *Wat voor een wijk is het precies? Waar staat jouw wijk bekend om?* *Wat mis jij in jouw wijk? Zou Futsal Chabbab hieraan kunnen bijdragen?* *Zie je dat ook bij jouw leeftijdsgenoten?*
Behoefte aan FC	*Zou jij Futsal Chabbab ook in jouw wijk willen?* *Bij Futsal Chabbab hoort ook huiswerkbegeleiding, zou je hier naar toe gaan als dat betekent dat je mee mag trainen?*
Afsluiting	Wil je nog iets kwijt? Wat vond je van het interview? Tips?
Uitleggen wat het vervolg zal zijn	
Bedanken voor het interview	Dat was het, bedankt voor het meedoen aan het interview!

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Bijlage 3: Interviewguide jongeren Oud-West

Datum ____-____-_____

Algemene gegevens		
Naam		**M/V**
Leeftijd		
School		
Wijk		

Introduceer het gesprek met de onderstaande informatie en vragen. Houd de aangegeven volgorde aan.	
Intro + doel	Fijn dat je wilt meedoen aan dit interview. Wij …… en …… zijn twee studenten van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen(HAN). Wij doen op dit moment onderzoek bij Futsal Chabbab. Daarvoor gaan wij vragen stellen aan een aantal jongeren uit verschillende wijken.
Topics aangeven	Geef de thema's aan waar het interview over gaat: • Kennis van FC • Interesse in zaalvoetbal • Schoolresultaten/huiswerkbegeleiding • Daginvulling/gedrag op straat • Beleving van de wijk/overlast • Behoefte aan FC Heb je nog vragen over deze thema's?
Aangeven dat de gegevens anoniem en vertrouwelijk worden verwerkt	Bij het uitwerken van het interview word je naam niet genoemd. Je naam en alle andere gegevens blijven anoniem.
Als de respondent wil stoppen	Als je tijdens het interview besluit dat je niet meer verder wil met het gesprek, dan kan je dat aangeven aan ons. Dan stoppen wij het interview.

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Vertellen dat het gesprek op band wordt opgenomen	Het gesprek wordt opgenomen zodat wij niet alles hoeven mee te schrijven. Het helpt ons ook om het later terug te kunnen luisteren. Vind je dat goed?
Uitleggen waarom er een interviewer en ondersteuner is	Wij zijn met z'n tweeën zodat de ene het interview afneemt en de ander kan opnemen en notities kan maken. Daarnaast kunnen we elkaar aanvullen.
Interview	
Kennis van FC	*Ken je Futsal Chabbab?* *Hoe/van wie weet je van Futsal Chabbab?* *Kun je wat vertellen over Futsal Chabbab?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat…. ?**
Interesse in zaalvoetbal	*Vind je zaalvoetbal leuk?* *Ben je lid van een voetbalclub? Waarom wel/niet?* *Hoe train jij met je team? M.a.w. hoe bereid jij je voor op een toernooi of wedstrijd?* *Is er iets m.b.t. zaalvoetbal dat je anders zou willen zien?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat…. ?**
Schoolresultaten/huiswerkbegeleiding	*Op welke school zit je?* *Vertel eens iets over hoe het op school gaat?* *Vertel eens iets over de cijfers die je op school haalt?* *Wat doe jij er aan om voldoendes te halen?* *Zou huiswerkbegeleiding daarbij helpen?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat…. ?**
Daginvulling/gedrag op straat **Beleving van de wijk/overlast**	*Wat doe je normaal op een dag?* *Uit welke wijk kom je?* *Wat voor een wijk is het precies? Waar staat jouw wijk bekend om?* *Wat mis jij in jouw wijk? Zou Futsal Chabbab hieraan kunnen bijdragen?*

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

	Zie je dat ook bij jouw leeftijdsgenoten?
Behoefte aan FC	*Wat vind je van Futsal Chabbab?* *Waarom vind je Futsal Chabbab zo leuk of waarom niet?* *Zou jij Futsal Chabbab ook in jouw wijk willen?* *Bij Futsal Chabbab hoort ook huiswerkbegeleiding, zou je hier naar toe gaan als dat betekent dat je mee mag trainen?*
Afsluiting	Wil je nog iets kwijt? Wat vond je van het interview? Tips?
Uitleggen wat het vervolg zal zijn	
Bedanken voor het interview	Dat was het, bedankt voor het meedoen aan het interview!

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Bijlage 4: Interviewguide jongerenwerker Lindenholt

Datum ____-____-_____

Algemene gegevens	
Naam	

Introduceer het gesprek met de onderstaande informatie en vragen. Houd de aangegeven volgorde aan.	
Intro + doel	Fijn dat u wilt meedoen aan dit interview. Wij …… en …… zijn twee studenten van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen(HAN). Wij doen op dit moment onderzoek bij Futsal Chabbab. Daarvoor gaan wij vragen stellen aan een aantal jongeren uit verschillende wijken.
Topics aangeven	Geef de thema's aan waar het interview over gaat: • Werkzaamheden jongerenwerk • Kennis van FC • Beleving van de wijk Lindenholt/overlast • Behoefte aan FC Heeft u nog vragen over deze thema's?
Als de respondent wil stoppen	Als u tijdens het interview besluit dat u niet meer verder wil met het gesprek, dan kan u dat aangeven aan ons. Dan stoppen wij het interview.
Vertellen dat het gesprek op band wordt opgenomen	Het gesprek wordt opgenomen zodat wij niet alles hoeven mee te schrijven. Het helpt ons ook om het later terug te kunnen luisteren. Vindt u dat goed?
Uitleggen waarom er een interviewer en ondersteuner is	Wij zijn met zijn tweeën zodat de ene het interview afneemt en de ander kan opnemen en notities kan maken. Daarnaast kunnen we elkaar aanvullen.
Interview	
Werkzaamheden jongerenwerk	*Hoe lang bent u werkzaam als jongerenwerker in Lindenholt?*

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

	Kunt u wat vertellen over uw werkzaamheden als Jongerenwerker? **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat.. ?**
Kennis van FC	*Wat zou u kunnen vertellen over FC?* *Zijn er positieve of kritische punten die belangrijk zijn?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat.. ?**
Beleving van de wijk Lindenholt/overlast	*Hoe omschrijft u de wijk als het gaat om overlast, samenhang en gelegenheid om buiten te zijn?* *Hoe omschrijft u het gedrag van de jongeren in de wijk?* *Is er sprake van overlast door jongeren?* *Hoe is het contact met de jongeren in de wijk?* *Wat vindt u belangrijk bij het leggen van contact met jongeren in de wijk?* *Hoe wordt de buurt ervaren door de buurtbewoners? Negatieve/positieve factoren.* *Welke preventie acties worden er uitgevoerd om overlast tegen te gaan in de wijk?* *Wat vindt u belangrijk in de aanpak van overlast door jongeren in de wijk?* *Waar is op dit moment behoefte aan in de wijk Lindenholt m.b.t. jongeren? M.a.w. wat mist er?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat.. ?** **Is er nog iets wat niet aan bod is gekomen?**
Behoefte aan FC	*Wat is er volgens u in de wijk veranderd voor de jongeren sinds FC weg is?* *Wat ging er wel/niet goed toen FC actief was in de wijk?* *Zou FC een toegevoegde waarde hebben in de wijk Lindenholt?* *Zo ja, welke aspecten in de methode van FC sluiten aan bij de behoefte in de wijk?*

	Speelt het rekening houden met culturele aspecten een rol bij de toegevoegde waarde? *Zo ja, op welke manier denkt u dat de culturele aspecten een rol spelen in de omgang met de jongeren?* *FC werkt met rolmodellen, heeft u het idee dat dit een aspect is dat tegemoet komt aan de behoefte van de jongeren in deze wijk?* *Waarom ziet u dat zo?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat.. ?**
Afsluiting	*Wilt u nog iets kwijt?*
Bedanken voor het interview	*Dat was het, bedankt voor het meedoen aan het interview!*

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Bijlage 5: Interviewguide jongerenwerker Oud-West

Datum ____-____-_____

Algemene gegevens	
Naam	

Introduceer het gesprek met de onderstaande informatie en vragen. Houd de aangegeven volgorde aan.	
Intro + doel	Fijn dat u wilt meedoen aan dit interview. Wij …….. en …….. zijn twee studenten van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen(HAN). Wij doen op dit moment onderzoek bij Futsal Chabbab. Daarvoor gaan wij vragen stellen aan een aantal jongeren uit verschillende wijken.
Topics aangeven	Geef de thema's aan waar het interview over gaat: • Werkzaamheden jongerenwerk • Kennis van FC • Beleving van de wijken Wolfskuil en Waterkwartier/overlast • Behoefte aan FC Heeft u nog vragen over deze thema's?
Als de respondent wil stoppen	Als u tijdens het interview besluit dat u niet meer verder wil met het gesprek, dan kan u dat aangeven aan ons. Dan stoppen wij het interview.
Vertellen dat het gesprek op band wordt opgenomen	Het gesprek wordt opgenomen zodat wij niet alles hoeven mee te schrijven. Het helpt ons ook om het later terug te kunnen luisteren. Vindt u dat goed?
Uitleggen waarom er een interviewer en ondersteuner is	Wij zijn met z'n tweeën zodat de ene het interview afneemt en de ander kan opnemen en notities kan maken. Daarnaast kunnen we elkaar aanvullen.
Interview	
Werkzaamheden jongerenwerk	*Hoe lang bent u werkzaam als jongerenwerker in Oud- West?*

	Kun je wat vertellen over uw werkzaamheden als jongerenwerker? **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat.. ?**
Kennis van FC	*Wat zou u kunnen vertellen over FC?* *Zijn er positieve of kritische punten die belangrijk zijn?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat.. ?**
Beleving van de wijk Waterkwartier en Wolfskuil/overlast	*Hoe omschrijft u de wijk als het gaat om overlast, samenhang en gelegenheid om buiten te zijn?* *Hoe omschrijft u het gedrag van de jongeren in de wijken?* *Is er sprake van overlast door jongeren?* *Hoe is het contact met de jongeren in de wijk?* *Wat vindt u belangrijk bij het leggen van contact met jongeren in de wijk?* *Hoe wordt de buurt ervaren door de buurtbewoners? Negatieve/positieve factoren.* *Welke preventie acties worden er uitgevoerd om overlast tegen te gaan in de wijk?* *Wat vindt u belangrijk in de aanpak van overlast door jongeren in de wijk?* *Waar is op dit moment behoefte aan in de wijk Wolfskuil m.b.t. jongeren? M.a.w. wat mist er?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat.. ?** **Is er nog iets wat niet aan bod is gekomen?**
Behoefte aan FC	*Zou FC een toegevoegde waarde hebben in de wijken?* *Zo ja, welke aspecten in de methode van FC sluiten aan bij de behoefte in de wijk?* *Zo ja, speelt het rekening houden met culturele aspecten een rol bij de toegevoegde waarde?* *Op welke manier denkt u dat de culturele aspecten een rol spelen in de omgang met de jongeren?*

	FC werkt met rolmodellen, hebt u het idee dat dit een aspect is dat tegemoet komt aan de behoefte van de jongeren in deze wijk? *Waarom ziet u dat zo?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat.. ?**
Afsluiting	*Wilt u nog iets kwijt?*
Bedanken voor het interview	*Dat was het, bedankt voor het meedoen aan het interview!*

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Bijlage 6: Interviewguide wijkagent Wolfskuil

Datum ____-____-_____

Algemene gegevens	
Naam	

Introduceer het gesprek met de onderstaande informatie en vragen. Houd de aangegeven volgorde aan.	
Intro + doel	Fijn dat je wilt meedoen aan dit interview. Wij …….. en …….. zijn twee studenten van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen(HAN). Wij doen op dit moment onderzoek bij Futsal Chabbab. Daarvoor gaan wij vragen stellen aan een aantal jongeren uit verschillende wijken.
Topics aangeven	Geef de thema's aan waar het interview over gaat: • Werkzaamheden politie • Kennis van FC • Beleving van de wijk Wolfskuil/overlast • Beleving van Waterkwartier/Lindenholt • Behoefte aan FC Heb je nog vragen over deze thema's?
Als de respondent wil stoppen	Als je tijdens het interview besluit dat je niet meer verder wil met het gesprek, dan kan je dat aangeven aan ons. Dan stoppen wij het interview.
Vertellen dat het gesprek op band wordt opgenomen	Het gesprek wordt opgenomen zodat wij niet alles hoeven mee te schrijven. Het helpt ons ook om het later terug te kunnen luisteren. Vind je dat goed?
Uitleggen waarom er een interviewer en ondersteuner is	Wij zijn met z'n tweeën zodat de ene het interview afneemt en de ander kan opnemen en notities kan maken. Daarnaast kunnen we elkaar aanvullen.
Interview	
Werkzaamheden politie	*Hoe lang bent u werkzaam als wijkagent in Wolfskuil?*

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

	Kunt u wat vertellen over uw werkzaamheden met betrekking tot jongeren? **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat…. ?**
Kennis van FC	*Wat zou u kunnen vertellen over FC?* *Zijn er positieve of kritische punten die belangrijk zijn?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat…. ?**
Beleving van de wijk Wolfskuil/overlast	*Hoe omschrijft u de wijk als het gaat om overlast, samenhang en gelegenheid om buiten te zijn?* *Hoe omschrijft u het gedrag van de jongeren in de wijk?* *Is er sprake van overlast door jongeren?* *Hoe is het contact met de jongeren in de wijk?* *Wat vindt u belangrijk bij het leggen van contact met jongeren in de wijk?* *Hoe wordt de buurt ervaren door de buurtbewoners? Negatieve/positieve factoren.* *Welke preventie acties worden er uitgevoerd om overlast tegen te gaan in de wijk?* *Wat vindt u belangrijk in de aanpak van overlast door jongeren in de wijk?* *Waar is op dit moment behoefte aan in de wijk Wolfskuil m.b.t. jongeren? M.a.w. wat mist er?* **Samenvatten: Heb ik het goed begrepen dat…. ?** **Is er nog iets wat niet aan bod is gekomen?**
Beleving van Waterkwartier/Lindenholt	*Wat zijn de verschillen en overeenkomsten met betrekking tot jongeren in Waterkwartier en Lindenholt?*
Behoefte aan FC **Waterkwartier/Lindenholt/Wolfskuil**	*Zou FC een toegevoegde waarde hebben in de wijk?* *Zo ja, welke aspecten in de methode van FC sluiten aan bij de behoefte in de wijk?* *Speelt het rekening houden met culturele aspecten een rol bij de toegevoegde waarde?*

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

	Op welke manier denk je dat de culturele aspecten een rol spelen in de omgang met de jongeren? *FC werkt met rolmodellen, heb je het idee dat dit een aspect is dat tegemoet komt aan de behoefte van de jongeren in deze wijk?* *Waarom ziet u dat zo?*
Afsluiting	*Wilt u nog iets kwijt?*
Bedanken voor het interview	*Dat was het, bedankt voor het meedoen aan het interview!*

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Bijlage 7: Enquêtevragen

Leeftijd:
Wijk:

Deze enquête is anoniem, je hoeft je naam niet in te vullen!

Wat vind je van Futsal Chabbab? Geef een cijfer tussen de 1 en de 10 waarbij '1' niet leuk is en '10' heel leuk. Omcirkel het cijfer.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Weet ik niet

Hoe zijn je cijfers op school? Omcirkel jouw antwoord.
A. Allemaal voldoendes
B. Veel voldoendes, soms onvoldoendes
C. Veel onvoldoendes, soms voldoendes
D. Allemaal onvoldoendes

Bij Futsal Chabbab wordt er naast de trainingen ook huiswerkbegeleiding gegeven.
Kan Futsal Chabbab jou helpen met het verbeteren van jouw schoolcijfers? Omcirkel jouw antwoord.
A. Ja
B. Nee
C. Misschien, want……

Zou je zaalvoetbaltraining willen krijgen van Futsal Chabbab?
Omcirkel jouw antwoord.
A. Ja
B. Nee
C. Misschien, want……

Om zaalvoetbaltraining te krijgen, zou je dan deelnemen aan huiswerkbegeleiding?
Omcirkel jouw antwoord.
A. Ja
B. Nee
C. Misschien, want……
Hoe vaak per week ben je buiten op straat wanneer je niks te doen hebt? Omcirkel jouw antwoord.
A. Elke dag
B. Meer dan 3 dagen
C. Minder dan 3 dagen
D. Nooit

Merk je dat anderen daar soms last van hebben? Omcirkel jouw antwoord.
A. Altijd
B. Vaak
C. Soms
D. Nooit

Futsal Chabbab werkt eraan om overlast door jongeren in de wijk te verminderen/voorkomen.
Denk je dat door Futsal Chabbab deze overlast in de wijk vermindert? Omcirkel jouw antwoord.
A. Ja
B. Nee
C. Misschien, want……

Zou je meedoen aan Futsal Chabbab als ze in jouw wijk actief worden? Omcirkel jouw antwoord.
A. Ja
B. Nee
C. Misschien, want……

Bijlage 8: Transcript jongeren Lindenholt deel 1

Interviewer: Stefanie van den Berg
Respondent 1: jongen, 10 jaar
Respondent 2: jongen, 12 jaar

Interviewer: Ehm, nou het interview dat gaat over verschillende thema's, ik heb hier een heel blaadje met allemaal vragen enzo erop, die moet ik er af en toe even bijpakken om te kijken of ik jullie wel de goede vragen stel. Ehm, en de thema's waar het over gaat is kennis van Futsal Chabbab, kennen jullie Futsal Chabbab, nou dat komt zometeen aan de orde, heb je er ervaring mee, ehh nou zaalvoetbal gaat het over, het gaat ook wat over schoolresultaten en huiswerkbegeleiding omdat Futsal Chabbab daar ook wat mee doet, maar dat ga ik zo wel verder uitleggen. Het gaat een beetje over ehh ehh gedrag op straat omdat Futsal Chabbab daar ook wat mee doet, en over hoe jouw wijk is en het gaat over, uiteindelijk over behoefte aan Futsal Chabbab. Jullie komen allebei uit Lindenholt?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Ja ok, helemaal goed. En waar zitten jullie op school?
Respondent 1: De Wingerd
Interviewer: De Wingerd, allebei?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Zitten jullie bij elkaar in de klas ook?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Echt? Leuk! Oke, even kijken. Nou er staat hier nog, dat moet ik zeggen, als ik het interview ga uitwerken wordt je naam niet genoemd, dat is allemaal helemaal anoniem. Het is alleen voor mezelf dat ik jullie naam weet. En ehh, als je tijdens het interview besluit, nou ik wil eigenlijk niet meer verder, ik ben er helemaal klaar mee, dan mag je dat ook gewoon zeggen, dan stoppen we, ja? Ehm, ok, dan ga ik beginnen met de eerste vraag, dat is kennen jullie Futsal Chabbab? Dat heb ik net al even gevraagd en volgens mij zei jij al nee ken ik niet, he?
Respondent 1: Nee.
Interviewer: En jij zei, jawel, dat weet ik wel.
Respondent 2: Ja, ik weet wel dat dat een ehh dat dat de organisator is.
Interviewer: Dat dat de organisator is van de NEC Buurtbattle bedoel je?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oke, en weet je er verder nog iets van?
Respondent 2: Ehm, nee niet echt, alleen Hatert, doen ze ook wel wat ehh met Futsal Chabbab.
Interviewer: Ja, in Hatert, en weet je wat ze dan doen?
Respondent 2: Ook zaalvoetbal, soms trainen ze net zoals ons, maar dan op zondag volgens mij, ja, daar heb ik ook een keer meegedaan.
Interviewer: Heb je een keer meegedaan?
Respondent 2: Ja, mijn neef woont daar, dus.
Interviewer: Oke, en dan mocht je een keer meetrainen met Futsal Chabbab?
Respondent 2: Ja.

Interviewer: Oke. En eh, ik zal eventjes uitleggen wat het is. Futsal Chabbab is inderdaad en eh organisatie die organiseert zaalvoetbaltrainingen voor jongens ook van jullie leeftijd, tussen 9 en 16 en die organiseren inderdaad mede de NEC Buurtbattle, dat klopt. Ehm, en als je met hun mee wil trainen, voor zaalvoetbal, weet je daar iets van? Hoe dat zit?
Respondent 2: Ja, je moet betalen en dan, je moet 50 cent betalen, dan mag je een uurtje meetrainen.
Interviewer: Oke, en weet je wat je nog meer moet doen?
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Oke, ze kijken ook naar hoe doe je het op school. Haal je wel goede cijfers op school, en gedraag je je wel goed op straat? Dus als jij bijvoorbeeld helemaal geen goede cijfers op school haalt, dan ehh zegt Futsal Chabbab mag je wel meetrainen maar dan moet je ook naar huiswerkbegeleiding, dus dan moet je 1 uurtje in de week moet je bij ons een beetje aan je schoolwerk werken. En ehm, dus dat is eigenlijk een voorwaarde om daar mee te doen. En wat ze ook zeggen is als jij een keer ongein uithaalt op straat, je doet ehh gekke dingen daar, dan mag je bijvoorbeeld een keer niet meetrainen of misschien mag je wel niet meedoen met een wedstrijd. Dus daar letten ze heel erg op, van doe je het goed op school en doe je het goed op straat. Snappen jullie dat, hebben jullie daar nog vragen over?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Nee, oke. Ehm, jij zei dus, ik heb al een keertje meegetraint, merkte je daar ook iets van verder, of was het gewoon voetbaltraining?
Respondent 2: Ja was gewoon training, ja ik kwam daar voor de eerste keer, dus ik hoefde niet echt, ja ik heb maar 1 keer meegedaan, dus zeiden ze kom maar mee en toen mocht ik ook gratis.
Interviewer Oke, helemaal leuk, oke. Ehm, nou ja, dan, dan, staat hier iets over ervaring met Futsal Chabbab. Nou dat heb jij helemaal niet he?
Respondent 1: Nee.
Interviewer: En jij zegt ik heb 1 keertje meegetraint, maar verder ook niet. Want Futsal Chabbab heeft eerder ook wel in jullie wijk gezeten, in Lindenholt, weten jullie dat?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Nee? Oke, al een paar jaar is dat, eh is dat weg, maar daar hebben jullie verder helemaal geen eh, nooit van gehoord of geen ervaring mee.
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Oke. Ehm, even kijken, nou dan gaan we door naar de vragen over zaalvoetbal, wat vinden jullie van zaalvoetbal?
Respondent 2: Superleuk.
Interviewer: Superleuk.
Respondent 1: Ja ik vind het ook wel leuk.
Interviewer: Ook leuk, wel leuk.
Respondent 1: Ja ook superleuk.
Interviewer: Ook superleuk. En waarom is het zo leuk?
Respondent 2: Nou…
Respondent 1: Ja je leert dingen bij en technieken en snelheid enzo
Interviewer: Oke, dus je leert dingen.

Respondent 2: En ja, ja. Ja, dat.
Interviewer: Oke, en zijn jullie lid van een voetbalclub?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Ja? En welke?
Respondent 2: SCE.
Respondent 1: Ik bij van Woesik.
Interviewer: Woesik, oke en hoe vaak trainen jullie in de week?
Respondent 2: 2 keer.
Respondent 1: Eh bij de club 2 keer.
Interviewer: Oke, en dat is gewoon op gras of niet, dat is geen ehh geen zaalvoetbal
Respondent 1: Kunstgras.
Respondent 2: Kunstgras.
Interviewer: Kunstgras, oke. Is dat nog anders dan zaalvoetbal
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Zijn de regels hetzelfde?
Respondent 1: Is wel anders, de regels zijn niet hetzelfde want in de zaal mag je niet ??? en op het veld wel.
Respondent 2: Gele kaart en rode kaart.
Respondent 1: Nee oke dat ook, maar ehm je moet het ook wat meer klein bij elkaar en tik tik en op het veld is het meer groot houden en overspelen.
Interviewer: Oke, dus je moet toch wel anders.
Respondent 2: En bijvoorbeeld de goals.
Respondent 1: Ja dat ook.
Interviewer: He, en jullie zijn hier met een team van Lindenholt en dan, jullie zijn dus niet een team wat al eh eh met elkaar op voetbal zit ofzo?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Dus hoe bereiden jullie je dan voor op een wedstrijd?
Respondent 1: Ja, we kennen elkaar, ja, ik ken twee jongens uit de, drie, nee twee, uit vroeger, die zaten bij mijn team.
Interviewer: Oke.
Respondent 1: Enne ik, ja ik ken ze allemaal wel, sommigen gewoon leren kennen.
Interviewer: Oke, en hoe hebben jullie elkaar dan, hoe zijn jullie bij elkaar gekomen zeg maar?
Respondent 2: Elke week hebben wij op vrijdag een ehm training in Lindenholt en dan eh komen we met zijn allen van 1 team bij elkaar en toen, zo zijn we bij elkaar gekomen.
Respondent 1: Gewoon af en toe lol hebben en ook serieus en dan leer je elkaar ook snel kennen.
Interviewer: Ja leuk, en wie organiseert die training dan in Lindenholt?
Respondent 1: Arno.
Respondent 2: Arno.
Interviewer: Is dat de jongerenwerker ofzo?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Ja, ja, ja.
Interviewer: Ja? Oke.

Respondent 2: En DJ en Jordy.
Respondent 1: Ja DJ en Jordy zijn onze trainers, Zacharia helpt ons af en toe met trainen en Arno organiseert het.
Interviewer: Ja, oh dus jullie krijgen elke vrijdag krijg je training speciaal voor zaalvoetbal?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oke, dus je traint eigenlijk 3 keer in de week?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Twee keer gewoon voetbal en dan nog zaalvoetbal.
Respondent 2: En dan op zaterdag nog een wedstrijd.
Interviewer: Ook nog!
Respondent 1: En af en toe op zondag dit.
Respondent 2: Ja!
Interviewer: Zo! Jullie zijn er druk mee!
Respondent 1: En ik af en toe ook een sprinttraining normaal.
Respondent 2: Ik heb de hele, deze weekend de hele tijd gevoetbalt.
Interviewer: Ja?
Respondent 2: Op vrijdag, zaterdag wedstrijd en nou dit.
Respondent 1: Ikke van dinsdag tot vandaag.
Interviewer: Zo, ook nog. Ehm, en zijn er ook dingen met zaalvoetbal, jullie krijgen training, zijn er dingen die je anders zou willen, of eh, anders zou willen zien?
Respondent 1: Ehm, nee eigenlijk niet.
Interviewer: Nee? Gaat het wel goed?
Respondent 2: Ja, gaat wel goed ja.
Interviewer: Dus jullie trainen en doe je wedstrijden. Lukt dat, lukt dat ook met de wedstrijden, gaat goed?
Respondent 1: Ja we zijn tweede dus eh.
Interviewer: Ja, ik zag jullie net spelen en ging best goed volgens mij.
Respondent 1: Ja dit was oefenwedstrijd en zometeen eh officieel.
Interviewer: Oke, ik heb niet veel verstand van voetbal, maar volgens mij, het zag er wel uit alsof jullie wel goed waren. Ehm, even kijken hoor, eh dan gaan we door naar eh dingen over school. Ik heb net al gevraagd op welke school jullie zaten, op de Wingerd geloof ik he?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Ja, en eh kunnen jullie iets vertellen over hoe het op school gaat?
Respondent 1: Goed.
Interviewer: Goed, ja?
Respondent 1: Bij mij wel.
Interviewer: En wat gaat er goed?
Respondent 1: Ehm, rekenen vooral.
Respondent 2: Rekenen bij mij niet maar..
Interviewer: Nee?
Respondent 2: Nee want ik reken elke dag in groep 7.
Interviewer: Oke.
Respondent 2: Want eh, ik heb eh moeite met rekenen, dat vind ik een beetje moeilijk
Interviewer: Dat is lastig voor jou.

Respondent 2: De rest gaat goed.
Interviewer: De rest gaat goed, alleen rekenen is lastig.
Respondent 2: Ja, de rest gaat eigenlijk wel prima.
Interviewer: Ja, bij jou gaat het eigenlijk wel… halen jullie goede cijfers?
Respondent 2: Ja, ik ben er blij mee.
Interviewer: Jij bent er blij mee, iemand anders niet?
Respondent 1: Bij mij is het, kan hoger, maar zo is het ook goed.
Interviewer: Oke.
Respondent 1: Kan hoger, maar dit is ook wel goed hoor.
Interviewer: Oke, en hebben jullie dan, krijgen jullie echt cijfers van 1 tot 10? Dat je bijvoorbeeld een 6 krijgt of zo?
Respondent 1: Ja, of 6,5 ofzo.
Interviewer: Oke, en wat zijn dan de meeste cijfers die je hebt?
Respondent 1: Ik denk dat ik rond de 7 of 8.
Interviewer: Oke.
Respondent 2: Ik 6, 7.
Interviewer: Oke, dus net voldoende.
Respondent 1: Met rekenen dat is denk ik tussen 9 en 10.
Interviewer: Echt? Ben je zo goed? Oke, dan moeten jullie eigenlijk elkaar even helpen. Ja, jij kan het heel goed en jij vind het lastig dus moet je eigenlijk eh, eigenlijk les krijgen. Ehm, en wat doen jullie er aan om voldoendes te halen? Doen jullie gewoon heel hard leren of doe je nog wat anders?
Respondent 1: Beetje opletten in de les.
Respondent 2: Ja en we krijgen heel veel huiswerk.
Respondent 1: Nou dat valt, ja.. oke.
Interviewer: Jullie krijgen heel veel huiswerk?
Respondent 1: Ja valt opzich wel mee.
Respondent 2: Nou, eh, vorig jaar hadden we maar 1 bladzijde en nou opeens 10.
Interviewer: Echt?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Nou, dat is wel veel opeens. Een krijg je nog eh huiswerkbegeleiding ofzo daarbij? Of doe je het gewoon allemaal zelf?
Respondent 2: M'n moeder.
Respondent 1: Ja, en als ik het niet snap vraag ik het aan m'n ouders.
Interviewer: Oh ja, precies. En zou je wel, zou je dat graag willen, daar meer begeleiding bij, of denk je nou zo is het wel goed?
Respondent 1: Zo is het wel goed.
Interviewer: Ja, vind je wel goed?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Ehm, even kijken, dan ga ik meer doorvragen op eh, ehm, op eh, gaat het over gedrag op straat, omdat Futsal Chabbab natuurlijk daar ook wat dingen mee doet. En dan wil ik graag weten wat jullie, als jullie, jullie gaan naar school op een dag, en wat doe je dan nog meer op een dag? Wat ga je verder dan doen?
Respondent 1: Voetballen.
Interviewer: Voetballen. Jij ook voetballen?
Respondent 2: Ja, de hele dag door.

Interviewer: De hele dag?
Respondent 2: Ja, ja.
Interviewer: Echt, dus dan kom je uit school en dan ga je gelijk voetballen?
Respondent 2: Ja, op het schoolplein.
Interviewer: Op het schoolplein.
Respondent 2: Voetbalveld, en dan ga ik na school ga ik gewoon tot etenstijd en na het eten ga ik weer voetballen met een paar mensen.
Respondent 1: Ik ga in huis voetballen.
Interviewer: Jij gaat naar huis en dan voetballen?
Respondent 1: Nee, in mijn huis.
Interviewer: Oh, jouw huis.
Respondent 2: Jouw huis?
Respondent 1: Ja, ik heb een kleine bal gekocht voor in huis.
Interviewer: Echt, mag dat?
Respondent 1: Ja, ik voetbal echt de hele dag door, dus als het maar niet teveel stuitert.
Interviewer: Oh, dan is het goed, oke. En ehm, eh, jullie voetballen, jij voetbalt dan in huis, voetbal je ook wel eens buiten?
Respondent 1: Ja, ik voetbal af en toe ook wel eens buiten.
Interviewer: Oke, en dan, dan zit je, ga je met een aantal jongens uit de straat ofzo, eh voetballen?
Respondent 1: Eh, ja.
Interviewer: Of eh, hoe doen jullie dat?
Respondent 1: Ja ik haal iemand op….
Respondent 2: Soms gaan we gewoon met bijna de hele klas, ja de jongens dan, gaan we naar SCE, gaan we daar gewoon voetballen.
Interviewer: Oke, daar gewoon, oke. Ehm, en dan, jullie komen uit Lindenholt.
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Wat voor wijk is dat precies? Wat, waar staat je wijk bekend om of wat eh gebeurd er in de wijk? Kan je daar iets over zeggen?
Respondent 2: Ehh, nee.
Respondent 1: Ik weet niet.
Interviewer: Nee, is lastig?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Is het een leuke wijk om te wonen?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Enne, is het ook eh, gezellig, met eh, de jongens, andere jongens die hier wonen?
Respondent 2: Ja, er wonen heel veel kinderen.
Interviewer: Ja, er wonen heel veel kinderen?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oke, en ehm, eh zijn er dingen die in jouw wijk die je mist ofzo? Er worden soms dingen georganiseerd in een wijk, jullie hebben bijvoorbeeld training. Zijn er dan dingen dat je denkt, dat zou ik graag willen?
Respondent 1: Voor, voor eh dingen die worden georganiseerd?

Interviewer: Ja, of dingen, ja voor jongeren.
Respondent 2: Ja ze hebben pas, kent u sprok?
Interviewer: Sprok, nee dat ken ik niet.
Respondent 2: Ja daar organiseren ze ook dingen, elke woensdag is de kidsclub er en dan, en dan, ja 23 mei volgens mij gaan we naar Bounce voor 3 euro.
Interviewer: Oke, en wat is dat?
Respondent 2: Dat is een trampolinepark.
Interviewer: Oke, oh dat is wel cool. Oke, dus eigenlijk zeggen jullie nou er is wel genoeg eh, genoeg te doen in de wijk
Respondent 1: Ja, af en toe kan er wel misschien iets meer georganiseerd worden met dingen maar het is ook wel genoeg.
Respondent 2: Maar het meeste organiseren we zelf.
Interviewer: Het meeste organiseren jullie zelf? Gewoon lekker…
Respondent 2: …voetballen.
Respondent 1: Ja voetballen, dat is gewoon genoeg.
Interviewer: Ok, ehm, even kijken, dan gaan we kijken, nou ik doe hier natuurlijk een interview voor Futsal Chabbab. Ehm, en dan is de vraag zouden jullie Futsal Chabbab ook in jullie wijk willen? Dus dat betekend dat je zaalvoetbaltraining krijgt maar dat je dan ook naar huiswerkbegeleiding moet en eh..
Respondent 1: Als je niet goed doet daar heen moet?
Interviewer: Ja.
Respondent 2: Ja dan wel, uhm…nee.
Respondent 1: Nee mij lijkt dat huiswerk, vind ik wel goed dat ze dat doen alleen het lijkt me niet echt leuk want je moet het wel zelf …ja.
Respondent 2: Je moet het zelf wel willen.
Respondent 1: Je hebt huiswerk dat is niet echt leuk, mij lijkt gewoon voetballen en andere dingen met trainingen organiseren en dat soort dingen en af en toe toernooitjes maar.. huiswerk, weet ik niet.
Interviewer: Nee, dat zou je niet per se willen? Nee, het is ook, je hoeft er natuurlijk alleen maar heen als je cijfers niet zo goed zijn, maar..
Respondent 1: Maar het zal wel leuk zijn als dat eh, het hele jaar door blijft dan, de trainingen enzo.
Interviewer: Oke, ehm, nouja, jullie zeggen eigenlijk al neuh, hoeft niet zo?
Respondent 2: Nee, ik vind het zou wel leuk zijn als het kan, maar het hoeft niet per se.
Interviewer: Oke, oke. Denk je nog dat je, want jullie krijgen al zaalvoetbaltraining, denk je nog dat Futsal Chabbab wat extra zou kunnen geven, of denk je nou, dat is wel hetzelfde, of?
Respondent 1: Misschien een andere sport ofzo, maar mij maakt die andere sporten niet uit.
Respondent 2: Ik vind een uurtje per week eigenlijk best wel goed.
Interviewer: Eigenlijk wel goed zoals het nu is? Oke
Respondent 1: Of twee dagen ofzo in de week?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Je zou misschien een dagje extra willen?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Jullie voetballen toch al de hele dag, haha. Ehm, nou dit waren eigenlijk de vragen die ik had, willen jullie nog iets anders eh kwijt, iets anders zeggen over zaalvoetbal of weet ik veel?

Respondent 2: Nou het is superleuk!
Interviewer: Superleuk, ja, oke. Wat vonden jullie van het interview?
Respondent 1: Ja wel, ja..
Respondent 2: Leuk.
Respondent 1: Ja wat moet je er van vinden he?
Interviewer: Ja, weet ik ook niet. Oke, nou, dan was dit het interview. Dan wil ik jullie heel erg bedanken voor dit interview, dat jullie mee wilden doen en wil ik jullie heel veel plezier wensen tijdens de Buurtbattle en heel veel succes, ik hoop natuurlijk dat jullie winnen!

Bijlage 9: Transcript jongeren Lindenholt deel 2

Interviewer: Aimad Ezanagui
Respondent 1: jongen, 12 jaar
Respondent 2: jongen, 11 jaar

Interviewer: Oké, als het goed is neemt ie nu op. Ja, hij neemt op. Ehm, allereerst: jullie zijn allebei van Lindenholt, he?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, waar we het over gaan hebben is een gesprek over Futsal Chabbab en hoe jullie het in de wijk vinden waar jullie wonen. En wat daar anders kan. Wij zijn studenten van de Hogeschool en wij doen daar onderzoek naar.
Respondent 1: Van de HAN?
Interviewer: Van de HAN, ja. Precies. Een aantal dingen waar we het over gaan hebben is of jullie Futsal Chabbab kennen, wat jullie daar van weten, jullie interesse in zaalvoetbal, schoolresultaten, het gedrag in de wijk en hoe het gaat. Dat is een beetje waar het over gaat. Ja, goed?
Respondent 2: Ja.
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké. En tijdens dit gesprek kunnen jullie gewoon alles zeggen, jullie namen gaan niet, die nemen we niet mee. Kijk, ik vraag jullie naam niet op geluid dus jullie kunnen gewoon alles zeggen. Dat is gewoon anoniem. Dan weten jullie dat. Als jullie tijdens het gesprek willen stoppen dan kan je dat ook gewoon zeggen. Jullie vonden het goed dat het wordt opgenomen, he?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Ik herhaal dat even. Allereerst een vraag aan jullie allebei: kennen jullie Futsal Chabbab? Respondent 1: Eh, ja ik doe nu al twee seizoenen mee, denk ik.
Interviewer: Oké, en weet je los van dit toernooi wat ze in de wijken doen?
Respondent 1: Ja, buurtbijdrages ook.
Interviewer: En heb je er vroeger ook bij gezeten, want ze zaten ooit in Lindenholt? Toen waren jullie een stuk jonger.
Respondent 2: Nee.
Respondent 1: Met wat?
Interviewer: Met Futsal Chabbab, toen ze nog in jullie wijk zaten. Want ze zitten in een aantal wijken in Nijmegen. Daar weet je niet van?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Dus je weet ook niet wat ze precies doen in die wijken nu?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Ik had jullie gevraagd of jullie eerder bij Futsal Chabbab… ze doen ook aan huiswerkbegeleiding en zaalvoetbaltraining. Die combinatie.
Respondent 1: Maar ik zit nu nog in groep 8. Ik ga volgend jaar naar de middelbare school.
Respondent 2: Ik zit in groep 7.
Interviewer: Oké, hoe oud zijn jullie?

Respondent 1: Twaalf.
Respondent 2: Ik elf.
Interviewer: Elf, oké. Toen ze in jullie wijk zaten waren jullie nog te klein om daar aan mee te doen, denk ik.
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, dan gaan we het over zaalvoetbal hebben. Een vraag die denk ik een beetje logisch is, vinden jullie zaalvoetbal leuk?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Allebei leuk om te doen, doen jullie het ook naast de Buurtbattle?
Respondent 1: Ja, ik speel bij NEC.
Interviewer: NEC, oké.
Respondent 2: Ik speel in de D1.
Interviewer: Oké, dus jullie vinden het allebei wel leuk om te voetballen?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, en hoe trainen jullie… Ik zag jullie net spelen hier op het veld. Trainen jullie dan ook voor dit soort wedstrijden?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja, wij trainen elke vrijdag om vier uur. In onze buurt.
Interviewer: Gewoon op straat?
Respondent 2: Nee, in een zaal.
Interviewer: Oké, wel in een zaal.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, en wie organiseert dat? Weten jullie dat?
Respondent 2: Arno en Jordy en DJ.
Interviewer: Oké, dus jullie bereiden jullie je wel echt voor op deze wedstrijden?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, duidelijk. Jij zit op de basisschool, zei je? Jij ook?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: En op welke school zit je?
Respondent 1: Ik zit op de Wingerd.
Respondent 2: Ik zit op de Montessori school, naast hem.
Interviewer: Oké, en kunnen jullie iets vertellen over hoe het op school gaat?
Respondent 1: Goed
Interviewer: Ja?
Respondent 1: Ja, mijn advies is VMBO-T.
Interviewer: Oké. En kan je wat vertellen bijvoorbeeld over je cijfers?
Respondent 1: Ja, ik haal wel goeie cijfers.
Interviewer: Ja, en hoe is dat bij jou?
Respondent 2: Ja, het is wel leuk alleen ik heb nog niet echt een advies gekregen. En ja, op onze school doen we niet met cijfers maar met maar met voldoendes en ruim voldoende enzo.
Interviewer: Ja, ja. En doe je er veel aan om voldoendes te halen?

Respondent: Ja, tuurlijk.
Interviewer: Gaat het ook weleens zo dat het niet lukt?
Respondent 2: Ja. Vooral met spelling.
Interviewer: En zou…huiswerkbegeleiding, ik weet niet of jullie een beetje weten wat dat is?
Respondent 1: Ja, dat is dat mensen die je bijvoorbeeld na school ofzo helpen met je huiswerk.
Interviewer: Precies, precies. En zou dat denk je jullie helpen om van die onvoldoendes, als je die hebt dat weet ik niet, maar zou dat denk je jullie helpen om er voldoende van te maken?
Respondent 1: Weet ik niet.
Respondent 2: Weet ik ook niet.
Interviewer: Om dat je dat nooit eerder hebt gehad?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Nee, oké. Heb ik nu een aantal vragen over hoe het in de wijk gaat. Op straat. Kunnen jullie wat vertellen wat jullie normaal op een dag doen, na school bijvoorbeeld?
Respondent 1: Op maandag na school ga ik gewoon voetballen.
Interviewer: Op straat?
Respondent 1: Ja, op de andere dagen moet ik zelf ook voetballen.
Interviewer: Bij NEC?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: En hoe is dat voor jou?
Respondent 2: Op maandag ga ik meestal bij mij in de buurt op kunstgras ook vaak met m'n vriend op de straat voetballen. Dinsdag, woensdag en donderdag, vrijdag en zaterdag heb ik voetbal. En dan ja, zondag… doe ik ook vaak wel buiten spelen.
Interviewer: Dus jullie zijn wel veel met voetbal bezig?
Respondent 2: Ja, we zijn vaak buiten.
Respondent 1: Ja.
Interviewer: En hoe is het, zeg maar in je wijk? Merk je in de wijk waar jullie wonen, allebei Lindenholt, kun je een beetje vertellen wat voor wijk het is? Waar je wijk bekend om staat? Is dat goed of niet goed?
Respondent 2: Ik vind het wel een goeie wijk. Ja, ik voel me er thuis.
Respondent 1: Rustige.
Interviewer: Ja, oké. En zijn er dingen in je wijk die je mist, kan van alles zijn hoor.
Respondent 2: Ja, speeltuin een beetje. Het is niet echt superleuk ofzo, daar kom ik nooit.
Respondent 1: Ik meer een kunstgrasveld, een Cruyff veld enzo.
Interviewer: Voor voetbal?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Dus nog meer plekken om te kunnen voetballen zou beter zijn?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Denk je dat dat veel gebruikt zou worden?
Respondent 2: Ja, vaak bij mij in de buurt op het veld is het vaak heel erg druk. En ja, veel mensen voetballen ook.
Interviewer: Oké, en ik had jullie in het begin gevraagd naar Futsal Chabbab en jullie weten niet dat ze in andere wijken in Nijmegen zitten en dat ze daar voetbaltraining geven?
Respondent 2: Nee.

Interviewer: Nee, oké. Zij doen dat dus in combinatie met huiswerkbegeleiding in die wijken. Dan gaan ze bijvoorbeeld voor dit soort toernooien, bereiden ze zich dan voor. In de wijken waar ze zitten. Zouden jullie dat leuk vinden?
Respondent 1: Voetbaltraining?
Interviewer: Ja, bijvoorbeeld ter voorbereiding op dit soort toernooitjes.
Respondent 2: Ja, denk het wel
Interviewer: Oké. Want ze doen dat… jij zegt dat je dat wel leuk zou vinden. Wat Futsal Chabbab nog meer doet is daarnaast nog huiswerkbegeleiding geven. Een beetje het idee van je mag meedoen met die training maar dan moet je wel een keer per week naar huiswerkbegeleiding als je onvoldoende staat. Snap je wat ik bedoel?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Zou dat iets zijn waarvan je denkt, dat zou ik wel leuk vinden of…
Respondent 1: Ik weet niet of ik daar de tijd voor heb.
Respondent 2: Ja, weet ik ook niet want ik ben wel de hele week bezig en ja…
Interviewer: Met voetbal?
Respondent 2: Vooral en mijn ouders zijn gescheiden dus ik moet ook vaak van wisselen van huis. Dus ik heb niet echt vaak tijd.
Interviewer: Dus jij ehh, jij weet het nu eigenlijk nog niet als ik het zo hoor?
Respondent 2: Nee.
Oké, dat waren eigenlijk een beetje de vragen. Want is er nog niet wat jullie kwijt willen.
Respondent 1: Nee, niet echt.
Respondent 2: Ja, ik wil wel iets zeggen. Ik vind dit, zeg maar Buurtbattle, vind ik heel erg leuk. En ik denk dat ik ook wel vaker mee ga doen. Dit is mijn eerste jaar.
Interviewer: Oh, dit is de eerste keer dat je meedoet?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, oké dus jij vindt een heel leuk toernooi.
Respondent 2: Ja, ik ben door mijn neef hier gekomen. Dat is Jordy, die ik net opnoemde.
Interviewer: Ja.
Respondent 2: Ja, ik ga denk ik wel vaker mee doen.
Oké, top. Nemen we dat mee dan weten we in ieder geval dat je dat leuk vindt. Toch?
Respondent 2: Ja, ja.
Interviewer: Jongens, bedankt voor het interview. Dat was ‘m eigenlijk al. Was kort maar dan weet ik genoeg. Dank jullie wel.

Bijlage 10: Transcript jongeren Lindenholt deel 3

Interviewer: Fouad Dourhi
Respondent 1: jongen, ??? jaar
Respondent 2: jongen, ??? jaar

Interviewer: Mijn naam is Fouad. Ik ben nou op aan het nemen. Uh en ik ga jullie dus een aantal vragen stellen over de behoefte van Futsal Chabbab. Uhm, wat vinden jullie fijn? Allebei tegelijkertijd of dat jij eerst wat zegt en dat jij wat je zegt? Maakt niet uit, kijk maar. De kennis van Futsal Chabbab. Uhm, kennen jullie Futsal Chabbab? Ja, oké? En uh, wat weten jullie van Futsal Chabbab?
Respondent 1: Ja, niet veel.
Interviewer: Niet veel, oké en jij?
Respondent 2: Uh, nou dat ze uh kinderen proberen, uh ja uh. Dat ze proberen te zeggen dat ze wat meer uh eigenlijk gewoon mee kunnen voetballen en dat ze het fijn vinden dat ze dan uhm nieuwe mensen leren kennen en ook in de zaal kunnen voetballen.
Interviewer: Oké, ja.
Respondent 2: Om beter te worden.
Interviewer: Weet je ook hoe vaak zij doen voetballen in de zaal?
Respondent 2: Hoe vaak?
Interviewer: Ja zeg maar hoe vaak zij doen voetballen in de zaal in een week?
Respondent 2: Uh, wij doen alleen op vrijdag.
Interviewer: Op vrijdag, oké, ja en weten jullie nog meer over Futsal Chabbab, uh van hoe vaak zij doen trainen en of dat zij nog meer doen?
Respondent 1: Oh ja, van dat uh, dat uh ja dat je uh auto's moet wassen of zo?
Interviewer: Dat je?
Respondent 2: Buurtbattle.
Respondent 1: Ja, Buurtbattle, ja Buurtbattle.
Interviewer: Ja dus dat je dus zeg maar met de Buurtbattles mee mag doen enzo, oké? Uhm, dus als ik het goed begrepen heb dan weten jullie dat Futsal Chabbab ook trainingen geeft en dat ze, want, weten jullie ook iets van huiswerkbegeleiding?
Respondent 2: Ja, dat ze, het is bij mij nooit voorgekomen, maar vorige jaar zeiden ze ook dat ze dan ook kunnen helpen als je met huiswerk zit en dat je dan kan trainen.
Interviewer: Oké, heb je wel eens eerder training gehad van Futsal Chabbab?
Respondent 1: Uh, ja een jaar geleden.
Interviewer: Heb je een jaar geleden van Futsal Chabbab training gekregen? En jij ook?
Respondent 2: Dit wordt mijn derde jaar.
Interviewer: Dit wordt jou derde jaar, oké? Want, je traint nu bij Futsal Chabbab?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, uhm want jullie komen uit Lindenholt he?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: En uh, hoe vond je de trainingen?
Respondent 2: Ja, leuk, gezellig.
Interviewer: Oké, en uh, heb je wel eens huiswerkbegeleiding gehad?

Respondent 1: Nee.
Interviewer: Nee? Jij ook niet?
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Nee, oké. Huiswerkbegeleiding, zoals je net al zei. Je weet ongeveer wel wat het is? Jij ook? Ja?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké, uhm, Futsal Chabbab heeft bij jullie in de wijk gezeten voor de duidelijkheid he.
Respondent 2: Wanneer?
Interviewer: Als het goed is, is Futsal Chabbab weggegaan? Dus jullie krijgen niet meer die training van die jongen met die pet op, maar het wordt nu door iemand anders georganiseerd.
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja, ja, wij hadden eerst van, uh.
Respondent 1: Ja, hoe heet hij?
Respondent 2: Van uh.
Respondent 1: Ja, hij was er net nog.
Respondent 2: Uh.
Interviewer: In ieder geval, van iemand van Futsal Chabbab en daar onderdeel van is?
Respondent 2: Van Hicham hadden wij dat gekregen.
Interviewer: Ah, van Hicham, oké. En hoe vonden jullie toen die trainingen?
Respondent 1: Ja ook heel leuk.
Respondent 2: Ja, leuk.
Interviewer: Leuk.
Respondent 2: Streng, maar dat maakt het ook leuk
Interviewer: Ja, en nu? Zien jullie een verschil zeg maar, hoe ze toen die trainingen gaven en hoe ze die nu geven. Was het toen leuker? Leerde jij meer of?
Respondent 2: Uhm, het was wel een verschil, uh, nu doen wij meer met uh baloefeningen en toen deden wij ook wat meer uh, hoe heet het.
Respondent 1: Verdedigen.
Respondent 2: Ja verdedigen.
Interviewer: Ah, meer verdedigen.
Respondent 2: En conditie.
Interviewer: Ah, dus ook meer conditie?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Dus er is wel een verschil zeg maar, de trainingen die jullie toen hadden?
Respondent 2: Alleen nu hebben we eigenlijk beetje hetzelfde, moeten uhm verdedigen of zeg maar moeten we dan hele tijd heen en weer lopen waar de bal is.
Interviewer: Ja.
Respondent 2: En dat was toen ook en nu we doen nu wat meer partijen.
Interviewer: Ja, dus toen was het meer een strengere training?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, duidelijk. Vinden jullie het jammer dat er geen training gegeven wordt door Futsal Chabbab?
Respondent 1: Ja is wel een beetje jammer.

Interviewer: Vindt jij dat ook jammer?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Ja? Oké, uhm, en als je kijkt op het gebied van voetballen zeg maar he. Waren jullie toen beter dan nu, of?
Respondent 2: Nu zijn wij wel beter dan toen, want toen zaten wij allebei nog in groep 6 en nu zitten wij in groep 8.
Interviewer: Dus jullie waren wat jonger inderdaad, oké. En hoe is het verschil op school zeg maar? De resultaten op school zeg maar? Gaat dat beter nu?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké en zijn er nog dingen veranderd in de wijk Lindenholt, sinds de trainers van Futsal Chabbab geen trainingen meer geven?
Respondent 1: Uhm, nee bijna niet.
Interviewer: Oké, en hoe zit het dan met overlast zeg maar in de wijk?
Respondent 2: Nooit last van gehad.
Interviewer: Ook niet van de oudere jongens?
Respondent 1: Nee, of ja meestal bij zo'n pleintje.
Interviewer: Oké. En, wat vinden jullie van zaalvoetballen, vinden jullie dat leuk?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Hoe lang doen jullie zaalvoetballen?
Respondent 2: Ik nu 3 jaar.
Interviewer: 3 jaar.
Respondent 1: Ik begon uhm toen hij ook begon.
Interviewer: Ook 3 jaar dus?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké, chill, leuk. Doen jullie ook op het gras voetballen? Zijn jullie lid van een club ofzo?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Ja, allebei. Oké. Ook 3 jaar of langer?
Respondent 2: Ik volgens mij zo'n 4 of 5 jaar.
Respondent 1: Ja ik mijn vierde.
Interviewer: Leuk, leuk, en waarom zijn jullie lid?
Respondent 1: Ik vind het een leuke sport.
Respondent 2: Ja leuke sport.
Interviewer: Oké. En hoe trainen jullie nu zeg maar met jullie team?
Respondent 2: Op het gras?
Interviewer: Nee gewoon zo wanneer jullie wedstrijden gaan voorbereiden voor bijvoorbeeld de voorbereiding van vandaag?
Respondent 1: Uhm, ja, meestal gewoon oefenen.
Interviewer: Oefenen?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké, en doen jullie gewoon oefenen op een pleintje of zaal?
Respondent 2: Nee, gewoon zaal.
Interviewer: In een zaal en een keer per week had ik begrepen he?
Respondent 2: Ja.

Respondent 1: Elke vrijdag.
Interviewer: Oké, chill, is er ook een trainer bij of zijn jullie dan alleen?
Respondent 2: Nee, we hebben twee trainers. En een paar jongens. Af en toe drie en meestal twee.
Interviewer: Ja.
Respondent 2: En we trainen gewoon. Doen we voorbereiden voor de Buurtbattle.
Interviewer: Hoe doen jullie zeg maar over het voorbereiden van een wedstrijd? Een week van te voren of twee weken van te voren?
Respondent 2: Nee elke week trainen.
Interviewer: Ah elke week trainen. Oké uhm, en wil je nog iets anders in het zaalvoetbal. Wil je zeg maar nog wat anders zien of is het goed zo?
Respondent 1: Nee, is goed zo.
Interviewer: Of wil je niet meer trainingen of?
Respondent 2: Ik denk dat ik later wel meer met zaalvoetbal ga doen en ook meer competities maar nu denk ik gewoon dat we uh dat het goed zo is.
Interview: Oké, oké, relaxed, duidelijk. En uh op welke school zitten jullie eigenlijk?
Respondent 1: Luithorst.
Respondent 2: Luithorst.
Interviewer: Luithorst, oké, leuk. En hoe gaat het op school?
Respondent 2: Goed.
Interviewer: Ja gaat het goed? Jij ook?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Ja? Goede cijfers?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Ja? Allebei, goed zo. Halen jullie ook wel eens onvoldoendes of?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Ja? En uh zijn dit er dan veel en wat doe je er dan aan zeg maar?
Respondent 2: Ik heb er nog geen gehad.
Interviewer: Je hebt er nog geen gehad.
Respondent 1: Ik volgens mij twee.
Interviewer: Twee? Oké, en wat doe jij er dan aan om die te verbeteren?
Respondent 1: Ja, de volgende keer meer leren.
Interviewer: Meer leren, oké. En uh zou bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding, zou dat dan, zou je wanneer je zeg maar die onvoldoendes hebt en je krijgt huiswerkbegeleiding, zou dat dan voor je helpen denk je?
Respondent 1: Ja, denk het wel.
Interviewer: Ja? Oké. Zou je het liefst dan wel willen?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: En wat doen jullie zo verder op een dag?
Respondent 1: Voetballen.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Alleen maar voetballen?
Respondent 2: Ja en wel eens Playstationen.
Interviewer: Playstation.
Respondent 2: Vaak voetballen.
Interviewer: En niet hangen op straat ofzo?

Respondent 2: Nee.
Interviewer: En Lindenholt he, ik kom zelf niet van hier, maar Lindenholt, wat is dat voor een wijk? Hoe ziet de wijk er uit?
Respondent 1: Uhm, veel veldjes om te voetballen.
Respondent 2: Ja.
Respondent 1: Een groot voetbalwijk eigenlijk.
Interviewer: Oké, echt alles draait om voetbal daar?
Respondent 2: Ja best wel.
Respondent 1: En basketbal.
Respondent 2: En basketbal.
Interviewer: En zijn er ook dingen die je mist in je wijk?
Respondent 1: Hmm.
Interviewer: Missen jullie bijvoorbeeld, veldjes of missen jullie bijvoorbeeld betonnen veldjes of grasveldjes?
Respondent 1: Grasveldjes hebben wij genoeg, stenen veldjes hebben wij ook genoeg.
Interviewer: Dus eigenlijk zeg je wij hebben of missen niets in de wijk?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Onze buurt dan wij zo in Lindenholt niet. Bij mij dan.
Interviewer: Niet?
Respondent 2: Nee.
Respondent 1: Ja bij mij 1 ja, grasveld.
Interviewer: Dus grasveld mis je zeg maar.
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Uhm, waar staat jullie wijk bekend om?
Respondent 1: Uhm, geen idee.
Respondent 2: Weet niet.
Interviewer: Nee weet je niet? Oké, en zijn er ook nog dingen die je mist zeg maar in de wijk zeg maar iets waar Futsal Chabbab meer in kan betekenen? Bijvoorbeeld meer trainen of? Of huiswerkbegeleiding misschien wanneer jongens dit in de wijk nodig hebben? Je vrienden bijvoorbeeld.
Respondent 1: Denk het niet.
Interviewer: Oké, uhm oké. En als laatste, zou je Futsal Chabbab ook in jou wijk willen?
Respondent 2: Ja.
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké en stel dat je dan Futsal Chabbab krijgt, want Futsal Chabbab ja daar hoort ook huiswerkbegeleiding bij he wanneer je trainingen gaat krijgen van Futsal Chabbab. Zou je daar naar toe gaan wanneer dit betekent dat je mee mag trainen?
Respondent 2: Als je eerst huiswerkbegeleiding moet doen en mee trainen, zou ik wel mee doen.
Interviewer: En bij jou?
Respondent 1: Precies hetzelfde.
Interviewer: Willen jullie verder iets kwijt?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Wat vonden jullie van het interview?
Respondent 2: Ja leuk.

Interviewer: Hebben jullie nog tips?
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Oké, nou dat was het. Bedankt voor het interview en succes vandaag! Zet hem op!
Respondent 1: Thanks.
Respondent 2: Thanks.

Bijlage 11: Transcript jongeren Oud-West deel 1

Interviewer: Aimad Ezanagui
Respondent 1: jongen, ??? jaar, Wolfskuil
Respondent 2: jongen, ??? jaar, Wolfskuil

Interviewer: Oké, jullie naam hoef ik niet te weten. Uit welke wijk komen jullie?
Respondent 1: Oud-West.
Respondent 2: Oud-West.
Interviewer: En waar in Oud-West, welke wijk?
Respondent 1: Wolfskuil.
Respondent 2: Wolfskuil.
Interviewer: Allebei?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Ik leg even uit, wij doen onderzoek vanuit de Hogeschool hier in Nijmegen. En dan doen we onderzoek bij Futsal Chabbab en daarover ga ik een paar vragen stellen. Het gaat dan ook over Oud-West, over de wijk, over zaalvoetbal. Dat is een beetje waar het over gaat. Ja?
Respondent 2: Oké.
Interviewer: Dit interview gaat gewoon anoniem dus je kan zeggen wat je wilt.
Respondent 1: Ja, ja.
Interviewer: En als je wilt stoppen, je vindt het niet tof dan kan je dat aangeven. Jullie hebben er geen probleem mee dat het wordt opgenomen. Ik vraag het even nog een keer.
Respondent 2: Nee, nee.
Respondent 1: Dat is geen probleem.
Interviewer: Allereerst, kennen jullie Futsal Chabbab?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Jullie weten wat ze doen?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Kun je er wat over vertellen, wat ze doen? Wat jullie er van weten?
Respondent 2: Ja, gewoon dat... net als dit. Dat wijken tegen elkaar gaan voetballen, dat er dan toernooien komen net als dit. Maar dan geen Buurtbattle maar interne competitie. Dan gaan gewoon wijken tegen elkaar voetballen.
Interviewer: Weten jullie ook wat ze in de wijken doen? Ze zitten in een aantal wijken in Nijmegen.
Respondent 2: Dat weet ik niet precies.
Interviewer: Nee?
Respondent 1: Dat is toch gewoon de buurt helpen enzo?
Interviewer: Precies.
Respondent 2: Dus een beetje goed voor de buurt enzo.
Interviewer: Waar het op neerkomt, is voetbal in combinatie met huiswerkbegeleiding.
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Dat wisten jullie?
Respondent 2: Ja.

Interviewer: Oké. Ik zag jullie net zaalvoetballen, zijn jullie los hiervan ook lid van een voetbalclub?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Ja, ja ik wel.
Interviewer: Ja, jij wel? Vind jij wel voetballen wel tof?
Respondent 2: Ja, is wel leuk.
Interviewer: Oké, en hoe trainen jullie nu voor de wedstrijden?
Respondent 2: Elke maandag trainen we gewoon in een zaal. Een uurtje van 6 tot 7. Maar dat is niet per se alleen ons team, iedereen mag er komen.
Interviewer: Oh dus niet per se als voorbereiding op dit toernooi ofzo?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Is er iets wat je mist daarbij? Vind je het nu relaxt die trainingen die jullie nu krijgen?
Respondent 2: We hebben niet echt training, is gewoon een beetje gewoon voetballen met iedereen. Net als buiten maar dan gewoon in een zaal.
Interviewer: Ja, ja.
Respondent 2: Niet echt een speciale training. Er komen van verschillende wijken.
Interviewer: Op welke school zitten jullie?
Respondent 2: ??? College.
Respondent 1: SGN.
Interviewer: Oké en kun je wat vertellen over hoe het op school gaat?
Respondent 2: Bedoel je qua cijfers ofzo?
Interviewer: Ja, bijvoorbeeld.
Respondent 2: Ja, gaat wel goed. Gewoon relaxt.
Interviewer: Positief dus?
Respondent 2: Ja, positief.
Interviewer: En bij jou?
Respondent 1: Gaat ook goed.
Interviewer: Zijn er ook dingen die er niet goed gaan?
Respondent 2: Bij mij gaat ook niet alles goed maar… soms hebben we wel hulp nodig maar.
Interviewer: Zaalvoetbal hebben we het over gehad…Doe je wel veel moeite om voldoendes te halen, vind je dat belangrijk?
Respondent 2: Ja, ik vind het wel belangrijk. Hoort ook.
Interviewer: Wat doe je dan zoal?
Respondent 1: Leren.
Respondent 2: Nee, gewoon hobby en alles gewoon. Dat dat samen goed gaat. Dat combineren. Dat je bijvoorbeeld een planning soort van hebt en combineert.
Interviewer: En lukt dat een beetje?
Respondent 2: Ja, af en toe.
Interviewer: En jij?
Respondent 1: Ja, bij mij ook.
Interviewer: Wat jij ook?
Respondent 1: Bij mij gaat ook hetzelfde als wat hij zegt.
Interviewer: Oké, oké. Jullie weten dat er huiswerkbegeleiding wordt gegeven bij Futsal Chabbab?
Respondent 2: Ja, ja.
Interviewer: Zou dat voor jullie aansluiten bij hoe jullie nu op school zitten? Zou dat helpen?

Respondent 2: Ik denk het wel.
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Is het nodig, in jouw geval bijvoorbeeld?
Respondent 1: Bij mij wel. Soms gaat het goed, soms niet.
Respondent 2: Ik kan wel wat bijlessen krijgen soms. Uurtje huiswerk ofzo maken.
Interviewer: Oké, want jullie komen allebei uit Wolfskuil.
Respondent 2: We komen allemaal uit Wolfskuil, geen andere wijken in ons team.
Interviewer: Kun je wat vertellen over wat voor wijk dat een beetje is?
Respondent 1: Rustig.
Respondent 2: Soms komt er wel kattenkwaad maar niet echt overdreven of iets. Maar ze zeggen dat bijvoorbeeld Futsal Chabbab alleen voor probleemwijken is. Moeten we dan gewoon problemen maken ofzo in de wijk? Om dat te krijgen?
Interviewer: Dus jij denkt dat…
Respondent 2: Omdat het een beetje een normale buurt is dat we dat dan niet krijgen.
Interviewer: Precies. Dus jij vindt niet helemaal eerlijk?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, dus op zich die wijk nu is…
Respondent 1: Gewoon oké.
Interviewer: Wat zijn de dingen die je mist in de wijk en dan hoef je niet te denken aan Futsal Chabbab alleen maar alles…
Respondent 1: Een Cruijff-veld zou wel helpen.
Interviewer: Meer plekken om te voetballen?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: En het asfalt veranderen want als een keer regen komt dan kan je niet meer voetballen omdat er de hele tijd plassen blijven liggen. Dan kunnen we gelijk niet meer voetballen.
Interviewer: Oké, je noemt net het voetbalveld. Is dat iets wat je ziet bij je leeftijdsgenoten dat die ook zouden willen zien?
Respondent 2: Ja, want elke wijk heeft wel een Cruijff-veld behalve wij. Die krijg je als je een probleemwijk bent dus dan moeten we problemen maken.
Interviewer: Ja, ja jullie moeten meer problemen maken om dingen te krijgen.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Daar lijkt het op. Omdat jullie in die wijk wonen zijn jullie nooit onderdeel geweest van Futsal Chabbab?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Die is daar ook nooit geweest, he?
Respondent 2: Nee.
Interviewer: En hoe kijken jullie van buiten op Futsal Chabbab, want jullie weten wel een beetje wat ze doen?
Respondent 2: Ja, is gewoon leuk. Gewoon leuk om te voetballen met de wijk. Net als dit. Extra voetbal tegen andere wijken.
Interviewer: En hoe kijk jij er tegen aan?
Respondent 1: Zelfde.
Interviewer: Oké. En nu een directe vraag: zou je Futsal Chabbab in jouw wijk willen?
Respondent 2: Tuurlijk.

Interviewer: Waarom tuurlijk?
Respondent 2: Omdat het gewoon leuk is om te voetballen en met andere wijken… tegen elkaar te voetballen. Kijken wie het beste is. Dat we er dan ook een beetje bij horen.
Interviewer: Je weet dat een onderdeel daarvan ook huiswerkbegeleiding is?
Respondent 1: Ja, ja ja.
Interviewer: Dat neem je er dan wel gewoon bij?
Respondent: We hebben het dan toch niet nodig als we geen problemen hebben?
Interviewer: Nee, maar bijvoorbeeld schoolbegeleiding, huiswerkbegeleiding.
Respondent 2: Ja, dat kan.
Interviewer: Bij jullie merk ik al dat het goed dus dan zou het niet nodig zijn.
Respondent 2: Ja, tuurlijk wel. Kan altijd beter.
Interviewer: In ieder geval, je staat positief als je kijkt naar Futsal Chabbab in jullie wijk?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, stel je voor dat het een verplichting zou zijn dat je naar huiswerkbegeleiding gaat om te mogen trainen. Om onderdeel uit te maken van Futsal Chabbab, hoe zou je daar dan mee omgaan?
Respondent 2: Ja, gewoon doen.
Interviewer: Ja?
Respondent 2: Ja, zou wel moeten dan.
Respondent 1: Maar als je niet kan dan kan je dat gewoon aangeven, toch?
Interviewer: Ja, tuurlijk zijn er momenten dat je niet kan maar het is wel een combinatie van wil je mee trainen dan moet je naar huiswerkbegeleiding. Dat was ‘m al bijna. Is er nog iets wat jullie kwijt willen?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Ja, het zou wel fijn zijn als we ook met Futsal Chabbab mee kunnen doen.
Interviewer: Jij denkt wel dat dat in die wijken goed zou zijn?
Respondent 2: Zeker.
Interviewer: Want?
Respondent 2: Ik vind gewoon dat elke wijk mee moet kunnen doen, niet alleen probleemwijken.
Interviewer: Als ik het een beetje samenvat, je hebt het idee dat jullie geen probleemwijk zijn en dat ze er daarom niet zitten. En dan lijkt het alsof je wordt beloond als je problemen maakt?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, jongens dat was ‘m. Ik heb het duidelijk. Dank jullie wel.

Bijlage 12: Transcript jongeren Oud-West deel 2

Interviewer: Stefanie van den Berg
Respondent 1: jongen, 14 jaar, Wolfskuil
Respondent 2: jongen, 16 jaar, Wolfskuil

Interviewer: Ehm, oké, jullie komen uit Oud-West he?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: En hoe oud zijn jullie?
Respondent 1: Ik ben 14.
Respondent 2: Ik ben 16.
Interviewer: Oké en jullie komen uit Oud-West, maar uit welke wijk komen jullie?
Respondent 2: Wolfskuil.
Respondent 1: Ja, ik ook Wolfskuil.
Interviewer: Ehm, oké, nou, wij eh doen dit interview eh omdat eh, ik doe samen met een aantal andere studenten een afstudeeronderzoek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, eh en dat doen we bij Futsal Chabbab en we gaan voor Futsal Chabbab kijken of er in andere wijken dan waar ze nu al zitten ook behoefte is aan hun eh methode. Eh, en daarvoor ga ik jullie een aantal vragen stellen en die vragen gaan eh, ik heb een heel eh eh aantal blaadjes met een aantal vragen, die ga ik gewoon aan jullie stellen. Eh, het gaat over een aantal onderwerpen, eh allereerst gaat het over kennis van Futsal Chabbab, kennen jullie het, daarna gaat het over zaalvoetbal in het algemeen, vervolgens over eh schoolresultaten, hoe het op school gaat, dan gaat het over gedrag op straat, dan eh gaat het daarna over over jullie wijk, en als laatste over eh de behoefte aan Futsal Chabbab. Ehm, even kijken, als je tijdens het interview nou denkt ik eh, heb hier geen zin meer in, dan mag je altijd aangeven dat je wil stoppen. Yes? Niet dat er, er worden geen gekke vragen gesteld ofzo hoor, maar dan weet je dat die optie in ieder geval er is. Ehm, nou als allereerste vraag, kennen jullie Futsal Chabbab?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Ja, kunnen jullie er wat over vertellen?
Respondent 2: Ja, is eh gewoon zaalvoetbal, dan eh, moet je gewoon eh, ja dan speel je wedstrijd tegen andere wijken enzo.
Interviewer: Oké, en wat weet jij er van?
Respondent 1: Meestal zijn er toch ook eh, goeie geselecteerd.
Interviewer: Oké, goeie geselecteerd, en uhm, eh hoe weten jullie van Futsal, hebben jullie dat van iemand gehoord, of eh hoe eh.
Respondent 2: Ik had eh meegedaan met een andere wijk.
Interviewer: Met een andere wijk heb je een keer meegedaan?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Met de Buurtbattle ook?
Respondent 2: Nee nee, ook Futsal
Interviewer: Trainen?
Respondent 2: Ja.
Respondent 1: Ik heb vroeger ook wel eens meegedaan.

Interviewer: Vroeger ook wel eens. En welke wijk was dat dat jullie meegedaan hebben?
Respondent 2: Heseveld.
Respondent 1: Ik ook Heseveld vroeger.
Interviewer: Oké, woonde je daar eerst, of was het omdat je met vrienden ofzo mee ging?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee, ik woonde daar niet, ik woonde gewoon Wolfskuil, maar…
Respondent 1: Ik woonde ook in Wolfskuil.
Respondent 2: :…omdat Wolfskuil geen Futsal heeft, deden we, deed ik met Heseveld mee.
Interviewer: Oké, maar, en waarom doen jullie dat nu niet meer?
Respondent 1: Geen tijd voor.
Interviewer: Geen tijd voor.
Respondent 1: Niet echt.
Interviewer: Oké, en jij?
Respondent 2: Ja, geen idee.
Interviewer: Geen idee, oké. Ehm, nou dan gaan we verder over zaalvoetbal. Ja, wat, wat vinden jullie van zaalvoetbal, vinden jullie dat eh, vertel er eens iets over?
Respondent 1: Is wel leuke sport.
Interviewer: Leuke sport, oké.
Respondent 1: Je moet veel bewegen.
Interviewer: Mm, en jij?
Respondent 2: Ja ik vind ook wel leuke sport ja.
Interviewer: Oké, doe je nog wat anders naast zaalvoetbal of alleen eh…
Respondent 1: Veldvoetbal.
Interviewer: Veldvoetbal doe jij, en jij?
Respondent 2: Ik ook veldvoetbal.
Interviewer: Oké, en zijn jullie lid van een voetbalclub?
Respondent 1: Ja, bij Union.
Interviewer: Oké, en jij?
Respondent 2: Ik bij eh Quick.
Interviewer: Oké, en hoe vaak trainen jullie per week?
Respondent 1: Ik 3 keer.
Respondent 2: 2 keer.
Interviewer: En ehm, jullie zijn nu hier op de Buurtbattle, ehm, en jullie trainen wel allebei bij een club, maar hoe bereid je je voor op de Buurtbattle met het team? Hoe doen jullie dat?
Respondent 1: Ja wij trainen niet echt.
Interviewer: Jullie trainen niet?
Respondent 1: Nee.
Interviewer: Oké, dus je komt gewoon hier samen met je team, hoe heb je dat team samengesteld?
Respondent 1: Wij voetballen wel zaal, een keer per week, maar dan trainer heeft de basis geselecteerd die mee mag doen.
Interviewer: Oké.
Respondent 1: Dus wij uhm, trainen niet echt voor dit.
Interviewer: Oké, dus jullie hebben wel zaalvoetbaltraining in de wijk bij jullie?
Respondent 2: Nee, wij hebben geen trainer.
Respondent 1: Geen training, wel zaalvoetbal.

Interviewer: Oké, gewoon met een clubje gaan jullie met elkaar zaalvoetballen, maar jullie hebben geen training?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: En dan, maar wie selecteert dan dat jullie hier heen mogen?
Respondent 2: De trainer.
Respondent 1: Younes en Adil.
Interviewer: Oké, Younes is ook jullie jongerenwerker, of niet?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Maar je zegt net, we worden niet getraind, maar jullie hebben wel een trainer, maar dat is dan de trainer voor de Buurtbattle zeg maar?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Ja precies.
Respondent 2: Gewoon alleen tijdens de wedstrijd.
Interviewer: Ja precies, dus jullie gaan gewoon met zijn allen met een clubje bij elkaar wel zaalvoetballen, je wordt niet getraind en Younes en Adil die pakken er een aantal jongens uit die goed zijn en die worden dan wel, die worden dan tijdens de Buurtbattle alleen maar eh gecoacht door hun zeg maar.
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké, ja is gewoon even voor mijn beeld hoor, ik weet er helemaal niets van af, dus ik moet het gewoon helemaal aan jullie vragen. Ehm, is er iets wat je anders zou willen met betrekking tot zaalvoetbal of training?
Respondent 1: Uhm, nee niet echt.
Interviewer: Nee, vind het wel goed zo?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké, want zou je bijvoorbeeld je beter willen voorbereiden op een Buurtbattle of meer trainingen krijgen specifiek voor zaalvoetbal?
Respondent 2: Eh, het zou wel beter zijn als we training zouden krijgen.
Interviewer: Oké, dan zou je wel willen, en jij?
Respondent 1: Dat wel ja, precies wat hij zegt.
Interviewer: Ja? Oké, uhm, en hoe zou je, hoe zou je dat willen, hoe vaak per week, hoe ziet dat er uit?
Respondent 2: Gewoon 1 keer in de week
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Ja, oké. Ehm, dan gaan we door naar het onderwerp school, op welke school zitten jullie?
Respondent 1: Ik zit op het SSGN.
Interviewer: Op het wat?
Respondent 1: SSGN.
Interviewer: En jij?
Respondent 2: Op Mondial College.
Interviewer: Mondial, oké, en hoe gaat het bij jullie op school? Gaat het goed?
Respondent 1: Ja gaat wel goed.
Interviewer: Ja?
Respondent 2: Ja bij mij ook.

Interviewer: Ja, halen jullie goede cijfers?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Wat voor cijfers haal je ongeveer?
Respondent 1: Zoals negens, acht.
Interviewer: Echt? Zo, goed!
Respondent 2: Ik haal meestal achten en zevens.
Interviewer: Oké, ook goed, super. En wat doen jullie er aan om zulke goede cijfers te halen? Hoe bereid je je daarop voor?
Respondent 1: Gewoon voor toetsen leren.
Interviewer: Gewoon leren, gewoon thuis leren?
Respondent 2: Ja, ik leer niet eigenlijk eh, ik let gewoon tijdens de lessen op.
Interviewer: Oké, en dan leer je thuis niet echt, en dan haal je gewoon goede cijfers?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, uhm, nou ja, de reden waarom ik ook hier om vraag is dat Futsal Chabbab hierbij hoort ook huiswerkbegeleiding, dat weten jullie misschien wel, hebben jullie daar van gehoord?
Respondent 1: Ja, ik heb wel eens van gehoord ja.
Interviewer: Oké, als je bij Futsal Chabbab wil meetrainen moet je goede cijfers hebben, als je cijfers niet zo goed zijn, dan moet je per se meedoen met de huiswerkbegeleiding anders mag je niet meetrainen, dus vandaar dat ik ook vraag naar schoolresultaten. Uhm, dan wil ik graag door naar meer over jullie wijk en wat jullie zoal doen op een dag. Als jullie niet op school zitten, wat doen jullie dan? Waar zijn jullie dan mee bezig?
Respondent 1: Dan voetballen we gewoon buiten.
Interviewer: Voetballen buiten.
Respondent 2: Ja ik ook.
Interviewer: Ja? Oké, en zijn jullie dan gewoon op straat aan het voetballen?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké, merk je ook wel eens dat mensen daar een beetje last van hebben ofzo als je op straat bezig bent?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Jullie zijn gewoon lekker aan het voetballen, lekker je eigen ding doen?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Oké, en uhm, jullie komen allebei uit Wolfskuil, wat voor wijk is dat? Als je nou zegt, dit, als ik hier aan denk denk ik aan Wolfskuil.
Respondent 1: Is wel rustige wijk.
Interviewer: Rustige wijk?
Respondent 1: Ja, niet echt druk of zo.
Interviewer: Niet echt druk, oké is het leuk? Worden er leuke dingen gedaan, georganiseerd?
Respondent 2: Jawel ja.
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké, zijn er nog dingen die je daar in eh, die jullie daarin missen? Dat je denkt ik wil graag, zou graag dit willen in mijn wijk, of dat er wat anders gedaan word, of eh…
Respondent 1: Ja misschien Cruyff Court.
Respondent 2: Is een kunstgrasveld.

Interviewer: Oké, kunstgrasveld, en dat heet een Cruyff…
Respondent 1: Court.
Interviewer: Oké, ken ik helemaal niet. Dat zou je graag wel willen in je wijk?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: En is dat dan, dat is dan een kunstgrasveld en dan kunnen jullie daar lekker voetballen?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké, uhm, nou ja als laatste onderwerp meer over Futsal Chabbab, wat vinden jullie van Futsal Chabbab, want je kent het, je weet een beetje, misschien kennen jullie ook wel jongens die er wel meetrainen, wat vinden jullie daar van? Vinden jullie dat leuk, of iets anders?
Respondent 2: Ja, ja ik vind het wel leuk ja.
Interviewer: Ja?
Respondent 1: Ja mij lijkt het ook wel leuk.
Interviewer: Oké, en waarom lijkt het je leuk?
Respondent 1: Omdat je dan meer voetbalt.
Interviewer: Omdat je meer voetbalt, oké, en jij?
Respondent 2: Ja omdat ik voetbal zelf leuk vind.
Interviewer: Ja, oké, en gaat het je er dan echt om, van nou dan zijn we gewoon nog meer bezig met voetbal, of zijn er ook specifiek dingen die heel leuk zijn bij Futsal Chabbab, die je niet ergens anders kan krijgen zeg maar?
Respondent 2: Nee eigenlijk alleen het voetbal.
Interviewer: Ja, oké, en eh, zouden jullie Futsal Chabbab in jullie wijk willen?
Respondent 2: Ja ik zou het wel willen.
Interviewer: Ja? En jij?
Respondent 1: Ligt eraan, op welke dagen, als het uitkomt of als het niet uitkomt.
Interviewer: Oké, dus het ligt er een beetje aan op welke dagen ze trainen?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Ja, oké, maar dan, als het op de goede dag is dan zou je dat wel willen?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké, en eh, zoals net gezegd hoort er ook huiswerkbegeleiding bij, nou zeggen jullie wij halen goede cijfers. Eh, maar stel je haalt een keer wat minder goede cijfers, zou je dat er voor over hebben om dan ook naar huiswerkbegeleiding te gaan als dat betekent dat je mee mag trainen met Futsal Chabbab?
Respondent 1: Ja, als ik het echt nodig heb wel.
Interviewer: Als je het echt nodig hebt dan zou je dat wel doen, en jij?
Respondent 2: Ja, dat zou ik er wel voor over hebben.
Interviewer: Oké, uhm, willen jullie verder nog iets kwijt over dit onderwerp? Nog iets er over zeggen?
Respondent 2: Ik heb niks te zeggen.
Respondent 1: Ik ook niet echt.
Interviewer: Oké, wat vonden jullie van het interview?
Respondent 2: *lacht* Ja ik weet niet wat ik er van moet vinden.
Interviewer: Nee, is ook een lastige vraag. Nou, dit was in principe het interview, ik heb alle vragen gesteld die ik wilde stellen. Ik wil jullie heel erg bedanken voor het interview en ik wil jullie heel veel succes wensen op de Buurtbattle!

Bijlage 13: Transcript jongeren Oud-West deel 3

Interviewer: Fouad Dourhi
Respondent 1: jongen, ??? jaar, Waterkwartier
Respondent 2: jongen, ??? jaar, Wolfskuil

Interviewer: Ik ga met jullie hebben over een paar thema's. kennis van Futsal Chabbab, uh interesse in zaalvoetbal, schoolresultaten, daginvulling en beleving in de wijk uh en behoefte aan Futsal Chabbab. Ja?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Zoals ik al zei, bij het uitwerken van deze interview wordt niet jullie naam niet beschreven in het verslag en volledig anoniem en als jullie zoiets hebben, van ja ik heb geen zin meer we stoppen het interview dan kun je dat aangeven en dan stoppen we het interview.
Respondent 1: Is goed.
Interviewer: Uhm kennen jullie Futsal Chabbab?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Ja jij ook?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: En wat weten jullie daarvan, wat weten jullie van Futsal Chabbab? Weten jullie wat ze doen?
Respondent 2: het is meer eigenlijk voor die huiswerkbegeleiding, gewoon dat ze meer focussen op school en daarbij moeten ze ook voetballen, en ja uhm daar krijgen ze training voor.
Interviewer: Oké, en ja kan jij daar nog iets op aanvullen?
Respondent 1: Ja, gewoon voor die jongeren dat zij gaan voetballen, gewoon ja tijd doorbrengen hier en van ja van de straat blijven.
Interviewer: Oké ja dat is ook wat ik weet, duidelijk uhm en eh hoe weten jullie daarvan, hoe weten jullie van Futsal Chabbab?
Respondent 1: Ik heb hier stage gelopen, gewoon een kleine tijdje
Interviewer: Je hebt stage gelopen?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Bij Futsal Chabbab?
Respondent 1: Ja, oké en jij?
Respondent 2: Ja ook gewoon van de buurt.
Interviewer: Van de buurt.
Respondent 2: Ja.
Interviewer: En ken jij ook jongens die bij Futsal Chabbab trainen?
Respondent 2: Ja iedereen ja.
Interviewer: En eh wat wat vinden jullie zelf van zaalvoetballen?
Respondent 1: Ik vind het leuk.
Interviewer: Ja, doen jullie dat graag?
Respondent 2: Ja, een andere week speelt altijd op maandag.
Interviewer: Ehm, want zijn jullie ook lid van een voetbalclub ofzo?
Respondent 2: Uhm nou, ik doe normaal boksen maar ik dit gewoon zo normaal voor een keer zo.

Interviewer: Oké, en als jullie bijvoorbeeld een wedstrijd gaan spelen, bijvoorbeeld vandaag, hoe bereiden jullie je dan voor?
Respondent 2: Ja warming up, tactiek dit dat een beetje trainen.
Interviewer: En hoe vaak trainen jullie?
Respondent 2: Nee, training hebben wij niet. Het is alleen wedstrijd spelen.
Respondent 1: Wolfskuil wel hebben we wel, daar hebben we gewoon eh zaal.
Interviewer: En hoe vaak komen jullie daar?
Respondent 1: Eén keer in de week.
Interviewer: Eén keer in de week. Is dat genoeg voor jullie?
Respondent 1: Mwah zo te zien wel, gaat eigenlijk wel goed vandaag.
Interviewer: Ah gaat wel goed. Uhm en is er iets wat je anders zou willen als het gaat om zaalvoetballen?
Respondent 1: Zo is het wel goed.
Interviewer: Oké zo is het ook goed, ja. En waar zitten jullie op school?
Respondent 1: Ikke Mondial College.
Respondent 2: Zelfde school.
Interviewer: Oké en dat is gewoon in Nijmegen dus.
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Oké en hoe gaat het op school, halen jullie goede cijfers of?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja gaat wel goed.
Interviewer: Ah gelukkig. Geen onvoldoendes?
Respondent 2: Neah.
Respondent 1: Nee.
Interviewer: En als jullie onvoldoendes hebben, wat doen jullie daaraan?
Respondent 1: Meer moeite in stoppen.
Interviewer: Meer moeite in stoppen.
Respondent 1: Eerder beginnen met leren.
Interviewer: Uhum oké, want eh Futsal Chabbab, zoals jullie zelf al hebben aangegeven en wat jullie ook al weten, die uh die geven huiswerkbegeleiding, wanneer je dit nodig hebt en dan mee kunt trainen bij Futsal Chabbab. Zou zoiets kunnen helpen denken jullie?
Respondent 1: Ja ligt eraan.
Respondent 2: Ja wie er gaat, bijvoorbeeld als je met vrienden zit want dan heeft weinig nut. Dan ga je toch klote, dus ja.
Interviewer: Zou dit ook effect op jullie kunnen hebben wanneer je dit nodig hebt?
Respondent 1: Zou ik niet weten.
Interviewer: En wat doen jullie zo normaal op een dag?
Respondent 2: Gewoon chillen.
Respondent 1: Ik gewoon thuis.
Interviewer: En doen jullie dit ook wel eens vaker op straat?
Respondent 1: Ja gewoon voetballen af en toe naar de stad.
Respondent 2: Niet echt hangen op de stad.
Interviewer: Ja oké want Wolfskuil kwamen jullie vandaan he? Effe voor mijn idee, zijn twee wijken in een he?
Respondent 1: Ja Oud-West

Respondent 2: Ja Waterkwartier en Wolfskuil.
Interviewer: En jullie komen uit Wolfskuil.
Respondent 1: Ik Waterkwartier en hij Wolfskuil.
Interviewer: En voor mijn idee hoe kunnen jullie die wijken beschrijven zijn het volksbuurten of zijn het uh…
Respondent 1: Ja uhm hoe zal ik t zeggen gewoon.
Interviewer: Is er overlast?
Respondent 2: Ja Wolfskuil druk is normaal overlast, gewoon niet veel zijn veel buitenlanders. En Waterkwartier zijn niet veel zijn veel Nederlanders rustig.
Interviewer: En wat bedoel je met druk?
Respondent 1: Ja gewoon ouwehoeren, niet alleen voetballen maar ook ouwehoeren, dit dat.
Interviewer: Oké, ja ja. Oké uhm is er nog iets wat jullie missen wat Futsal Chabbab wat aan kan doen?
Respondent 2: Ja ik denk niet dat zij er wat aan kunnen doen.
Interviewer: Oké, en wat vinden jullie van Futsal Chabbab?
Respondent 1: Goed geplande organisatie.
Interviewer: Goed geplande organisatie, jij ook?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: En nu de vraag, zouden jullie uh, of als Futsal Chabbab in de wijk actief zou worden komen zouden jullie Futsal Chabbab dan willen?
Respondent 1: Ja ja, zou wel fijn zijn?
Respondent 2: Ja.
Interviewer: Dus jullie zouden dan ook naar de huiswerkbegeleiding gaan wanneer dit nodig is omdat dat een voorwaarde is om mee te doen?
Respondent 1: Ja haha.
Respondent 2: Ja, zou wel moeten.
Interviewer: Ja?
Respondent 1: Ja.
Interviewer: Zijn er nog andere dingen die jullie kwijt willen?
Respondent 1: Nee.
Respondent 2: Nee.
Interviewer: Ja dit was het interview bedankt, wat vonden jullie van het interview?
Respondent 1: Ja.
Respondent 2: Ja ging wel goed.
Interviewer: Oké, nou ja bedankt. Succes vandaag!

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Bijlage 14: Transcript jongerenwerker Lindenholt

Interviewer 1: Fouad Dourhi
Interviewer 2: Saïd Hamidi
Respondent: Arno

Interviewer 1: Bedankt dat je mee wilde doen met het interview. Mijn naam is Fouad.
Interviewer 2: En ik ben Saïd.
Interviewer 1: Wij zijn twee studenten die onderzoek doen voor Futsal Chabbab. Wij volgen de opleiding maatschappelijk werk en dienstverlening. Wij willen graag de behoefte in kaart brengen in het kader van onze afstudeeronderzoek.de behoefte in die zin, wat de behoefte is in de wijk Lindenholt.
Respondent: Lindenholt ja.
Interviewer 1: Wij hebben begrepen dat u jongerenwerker bent in de wijk Lindenholt, in het interview willen wij graag een aantal topics gaan behandelen. Dus per topic uh, ga ik een aantal vragen stellen en Saïd kan mij ook aanvullen op een aantal vragen. Wij willen het gaan hebben over de werkzaamheden, van jou als jongerenwerker en uh de kennis omtrent Futsal Chabbab en de beleving van de wijk Lindenholt.
Respondent: Oké, ja.
Interviewer 1: En de eventuele behoefte aan Futsal Chabbab in de wijk. Goed?
Respondent : Ja.
Interviewer 2: Wij hebben uhm, om effe aan te vullen uhm, hebben wij, gaan wij meerdere doelgroepen gaan wij interviewen om te zorgen, jongeren, wij hebben de wijkagent geïnterviewd, we interviewde een aantal jongerenwerkers, als het gaat dan in de wijk uh Lindenholt en Oud-West, dus Wolfskuil en Waterkwartier.
Interviewer 1: Waterkwartier ja.
Respondent: Oké.
Interviewer 2: In die wijken richten wij uh ons eigenlijk, omdat in de andere wijken omdat Futsal Chabbab daar al aanwezig is.
Interviewer 1: Top, uhm ja, om te beginnen, hoe lang bent u als jongerenwerker werkzaam?
Respondent: Hoe lang ben ik al jongerenwerker…
Interviewer 1: Ja.
Respondent: 17 jaar.
Interviewer 1: 17 jaar.
Respondent: Ja.
Interviewer 1: Jeetje, dat is wel uh…
Respondent: Dat is heel lang.
Interviewer 1: En kun je wat vertellen over de werkzaamheden die je momenteel hebt als jongerenwerker?
Respondent: Ja, Lindenholt effe kijken uh, Lindenholt is een uh, nieuwbouwwijk. Gebouwd in de jaren 80, jaren 90, dus uh een vrij jong wijk.
Interviewer 1: Ja.
Respondent: Er wonen ook uh, best veel uhm jonge gezinnen. Wat je ziet langzamerhand uhm, toen ik uhm, ik ben ooit toevallig in 90 jaren begonnen in Lindenholt. Toen was het veel losse hand.

Iedereen leefde maar een beetje. Tegenwoordig zie je steeds meer uh, toch iets wat wat van iets sociale structuur.
Interviewer 1: Oké.
Respondent: Tweede generatie die daar wonen enzo. Uhm het is een wijk met uh, een van de echte. Wat ik heel mooi vind aan Lindenholt is van alles en iedereen, woont daar door mekaar heen. Dus uh. Groen, geel, bruin, paars. En iedereen gaat ook met elkaar om. Je hebt daar geen uh groepen uh allochtonen of autochtonen, alles is daar gewoon uh…
Interviewer 1: Een mix van van alles en nog wat.
Respondent: Mix van van alles en nog wat ja.
Interviewer 1: Oké, duidelijk.
Respondent: 7 basisscholen, uh twee middelbare scholen. Het is een woon en slaapwijk, dus eigenlijk vrij saai. Je hebt daar een uh, een klein soort mini wijkcentrumpje. Voor mij pain in the ass, want daar is altijd overlast natuurlijk.
Interviewer 1: Ja.
Respondent: En verder uhm, heel veel speelplekken, uhm, van Cruijff Court.
Interviewer: En de werkzaamheden die je hebt daar?
Respondent: Ja in de wijk uh, ambulant, we hebben daar twee jongerencentra daar. Ik ben daar ook een soort van coördinator. Wij hebben tien jongeren die vrijwilligerswerk doen, uh, wij hebben vijf stagiaires, drie beroepskrachten, dus opzicht uh, ik heb een redelijk team met uh, heel veel uhm. Hier staat alles op trouwens toevallig.
Interviewer 1: Oké ja dank je wel.
Respondent: Wij hebben heel veel activiteiten eigenlijk, dat loopt eigenlijk helemaal goed. Maar met name is het een wijk met twee gezichten. In de wintermaanden is het qua straatgebeuren vrij rustig, maar zodra deze periode eenmaal aanbreekt, dan uh regent het overlast meldinkjes.
Interviewer 1: Oké.
Respondent: Dan moet ik eigenlijk uh heel veel de wijk in, de straat op.
Interviewer 1: Oké dus dat is voornamelijk ook een beetje wat je zo doet.
Respondent: Ja.
Interviewer 1: Oké.
Interviewer 2: En zou je daar toch ook meer over kunt vertellen, wanneer je de wijk ingaat zeg maar?
Respondent: Ja, ik heb eigenlijk uhm. Sommige wijken hebben we straatcoaches. In de Lindenholt niet. Ik ben eigenlijk ook daar jongerenwerker als straatcoach.
Interviewer 2: Ja, oké.
Respondent: Dus eigenlijk zit ik er vrij kort op, samen met de wijkagent. Dus uh, ja vrij veel. Uhm veel contacten met ouders, uhm met school, ja eigenlijk, eigenlijk, eigenlijk, ben ik een soort van herder met heel veel schaapjes.
Interviewer 1: Het is vol in ontwikkeling heb ik begrepen van meerdere jongerenwerkers, dus dat je echt met alles en nog wat bezig bent tegelijkertijd. Nou, het lijkt mij in ieder geval leuk werk.
Interviewer 2: En om wat voor problematieken gaat het dan, voornamelijk?
Respondent: Om wat voor problematieken gaat het, nou uhm nou op zich Lindenholt valt wel mee qua problematieken. We hebben denk ik van uh 30, 40, 50 probleemjongens, dat zich een beetje manifesteert op straat. Uhm ja de rottigheid halen zij uit, het zijn jongeren van 13, 14, 15 met name op straat het meeste last zeg maar, waar de wijk zeg maar last van heeft en daar focust het jongerenwerk zeg maar vooral op die groep, maar op heel veel op heel veel preventie. Wij hebben heel veel uh, kidsclubs hebben we, activiteiten voor kinderen van 9 tot 12, tsja we een grote groep

van 30 tot 40 jongeren die heel fanatiek aan het sporten zijn. Ook een soort van zelforganisatie. Die ondersteunen wij volop, uh ja ik denk al met al hebben wij te maken met zo'n, als ik ja uhm contact met zo'n 200 jongeren ja.
Interviewer 1: Oké ja, oké en als het gaat om Futsal Chabbab uh, kun jij mij wat vertellen over wat jij weet van Futsal Chabbab?
Respondent: Ik weet er heel veel van, uhm ik heb ik heb in een paar wijken gewerkt. Ik ken het project al heel lang. Toen ik begon zeg maar toen Saïd begon, denk uh 16 jaar geleden ken ik het al dus uh. Ik heb het echt vanuit ik heb het zien groeien.
Interviewer 1: En zijn er ook dingen die, waar je zoiets van hebt van uhm dingen die goed gaan of eventuele dingen die minder kunnen?
Respondent: Ik denk dat het is een hele goeie preventie activiteit, de huiswerkbegeleiding en uh, bezig zijn met die mannetjes, die vinden voetbal natuurlijk hartstikke leuk. Dus ik denk wat dat betreft is het uh, ik denk het met name voor allochtone jongens, werkt het heel goed.
Interviewer 1: Oké.
Respondent: Ik heb in Lindenholt meegemaakt dat uh, hadden zij daar een trainer Hicham, als je hem kent, de eerste training hadden zij 35 jongens en op een gegeven moment zei hij he, hij ging daar op zijn Marokkaans gaf hij daar eventjes training. En op een gegeven moment moesten die jongetjes daar allemaal opdrukken. Bij de tweede training waren zij nog maar met 5. Dus de harde aanpak zeg maar werkt natuurlijk absoluut niet voor alle jongeren. Op zich in Lindenholt, voor alle jongens die bij mij komen voetballen, ja dat zijn eigenlijk best wel ik wil niet zeggen lieve jongens maar gewoon uh. Het zijn het zijn, die hoeven, die komen daar puur om te voetballen. Het gaat eigenlijk uh heel relaxed. Het gaat er heel relaxed aan toe zeg maar.
Interviewer 2: Is er misschien een cultureel verschil aanwezig?
Respondent: Ja, ik denk dat het een beetje met de wijk te maken heeft geloof ik. Kijk ik heb ook een keer in een andere wijk gewerkt en daar is natuurlijk uh. Ja, hoe zeg je dat die jongetjes die uh, die straatcultuur zeg maar die wordt daar uh wel vrij snel zeg maar gaat het automatisch in zeg maar. Terwijl in Lindenholt is eigenlijk de kinderen zitten ook bij elkaar op school. Je hebt in de algemene cultuur in de wijk is een stuk relaxter. Dus voetbal is daar puur voor voetbal zeg maar voor mij als jongerenwerker. Ik vind voetbal hartstikke leuk is gewoon puur om, als de jongens weer komen heb je contact met ze, dan leer je ze kennen snapje en leer je de ouders kennen. Dat is voor mij de meerwaarde. Als ze het nou wel of niet goed kunnen, dat maakt mij niet zo veel uit, als ze maar plezier hebben. Plezier en contact.
Interviewer 1: Want als het gaat om die jongeren, hoe kunt je het gedrag ongeveer beschrijven?
Respondent: In Lindenholt?
Interviewer 1: Ja.
Respondent: Ik vind die jongens uhm, dat ze zich prima gedragen. Ook met de activiteit zelf, ik bedoel echt, ze luisteren, volop aanspreekbaar, ja.
Interviewer 1: Oké, uhm dus als het gaat om een stukje overlast, zoals je al hebt gezegd, valt het opzicht wel mee maar…
Respondent: De jongens nu in Lindenholt overlast verzorgen komen niet naar het voetballen. Die jongens die willen motorcrossen.
Interviewer 1: Die willen motorcrossen?
Respondent: Ja, die rijden op scootertjes rond. Die willen motorcrossen.
Interviewer 2: En uh is dat veel overlast die veroorzaakt wordt door die jongens die niet naar het voetballen komen of?

Respondent: Ja, uhm, die jongens hebben toch wel uhm, zeker bij het winkelcentrum. Dat is echt. Maar nogmaals, ik heb maar een plek in de wijk waar echt overlast is en dat is echt het winkelcentrum en dat is wel een gedoe ja, daar wonen wel veel bejaarden. En eigenlijk uhm hangen de jongeren 7 dagen per week.
Interviewer 1: Als het gaat om de buurtbewoners, ik neem aan ik bedoel, hebben jullie als jongerenwerkers ook contact met buurbewoners? Over hoe zij over de wijk denken?
Respondent: Ja zeker zeker zeker volop, volop, volop ja.
Interviewer 1: Kun je dat een beetje meer toelichten hoe zij tegen de wijk opkijken zeg maar?
Respondent: Ja hoe zeg je dat uhm ouders, die zien het en begrijpen het, maar de bejaarden zeg maar dat is natuurlijk een wereld van verschil zeg maar, dus daar hebben wij met name het meeste last van ja. Over het algemeen ja, het zijn een aantal gezinnen in de wijk een aantal plekken een aantal bewoners die worden wel eens gepest door de jongeren, want sommige actie verhaal zeg maar.
Interviewer 1: Zijn ze aanspreekbaar de jongeren?
Respondent: Ja volop.
Interviewer 2: Gaat het dan om een grote groep jongeren die daar hang of?
Respondent: Ja, het tussen de twintig en veertig jongeren zeg maar. Als ze er allemaal zijn he. Dus niet echt zo dat ze met zijn alle veertig daar hangen.
Interviewer 1: Dus vooral met het lekker weer zoals je net al hebt aangegeven, beginnen ze.
Respondent: De kans bestaat, dat ze ik heb ze wel eens daar met zijn dertigen daar zien hangen meegemaakt. Maar dan nog er is dan geen overlast maar ze zitten daar zeg maar alleen. Overlast is altijd subjectief zeg maar.
Interviewer 1: En wat vindt je dan belangrijk wanneer je contact gaat leggen met deze jongeren?
Respondent: Ik vind jongeren mogen daar gewoon staan, zolang ze maar normaal doen, heel simpel.
Interviewer 1: En als het gaat om uh uhm, de behoefte inde wijk he, Lindenholt met de betrekking tot de jongeren he uhm met andere woorden, wat wordt er door de jongeren gemist?
Respondent: Jongerencafé, als ze nu uhm dan moeten ze echt naar de stad en Lindenholt ligt echt in de uithoek van Nijmegen en dat is een uh voor hun af en toe best wel een probleempje. Maar uhm hoe zeg je dat uhm, ook in de stad zelf. Shishatenten is een van de weinigen plekken waar jongeren binnenkomen. In de cafés en dergelijke daar komen ze niet binnen.
Interviewer 1: Uh dus ze komen wel binnen in zo'n shisha lounge?
Respondent: Ja ze zeggen het zelf dus uh.
Interviewer 2: Is dit in Lindenholt of uh?
Respondent: Nee dit is in de stad. Als je als ondernemer in Lindenholt gaat zitten en je opent een shishabar gaat die honderd procent lopen. Dat is een gigantisch hoeveelheid jeugd daar dus.
Interviewer 1: Gat in de markt dus.
Respondent: Ik roep het al heel lang voor de gein he. Als je iets wilt beginnen moet je in Lindenholt iets beginnen voor de jeugd natuurlijk.
Interviewer 1: Wat is volgens jou veranderd, want wij hebben begrepen dat Futsal Chabbab ook een tijd actief is geweest in de wijk Lindenholt en kun je wat vertellen wat er veranderd is ten opzichte van toen tot nu is er iets veranderd sinds Futsal Chabbab daar weg is?
Respondent: Nee, nee, kijk nu uh vorige jaar nog verzorgde Futsal de training en nu nu doen wij dat als Tandem zeg maar. En ik heb twee stagiaires die dat doen, en die jongens kunnen dat ook, die kunnen ook training geven. Ik heb via Sportservice heb ik een uh Nijmegen. Zacharia uhm een van de

beste zaalvoetballers hier uit Nijmegen, die geeft nu gewoon training aan die jongens. Die jongens vinden dat prachtig.
Interviewer 1: Dus het gaat nu nog steeds gewoon goed dus.
Respondent: Ja het gaat, kijk wij organiseren het gaat nu gewoon vanzelf ja.
Interviewer 2: Oké en hoe zit het uh het uh dan met huiswerkbegeleiding, is dit ook inbegrepen?
Respondent: Ja hebben wij ook, iedere dinsdag.
Interviewer 2: En dat wordt dan zeg maar, door Tandem…
Respondent: Ja, eigenlijk in Lindenholt. Er is maar een partij die zeg maar jongerenwerk organiseert en dat is Tandem, dus geen Futsal, geen straatcoaches, sportservice minimaal, dus uh…
Interviewer 1: Als Futsal Chabbab terug zou komen, zou die dan een toegevoegde waarde kunnen hebben in de wijk.?
Respondent: Jawel, kijk voor mij zou het wel waardevol zijn omdat we gewoon netjes de organisatie omdat ze netjes de organisatie het voetbalgebeuren organiseren, want het kost mij extra energie en tijd. Kijk hoe ze dat deden, dat vond ik op zich wel goed. Het is nu wel zo, stel als ze weer gaan beginnen van, doe het wel op zijn Lindenholts, niet op zijn Marokkaans zeg maar.
Interviewer 1: Dat stukje rondom opdrukken.
Interviewer 2: Zou Futsal Chabbab juist daardoor een goede aansluiting zijn?
Respondent: Ja ik zit even te denken, ja kijk uhm als ik de groep moet typeren die er nu komen, die zitten bij allemaal een voetbalclub. Kijk het is voor hun vinden het leuk om aan een Buurtbattle mee te doen. En daar trainen die een beetje voor. Kijk of het echt een meerwaarde heeft, kijk ja wij hebben niet echt een grote groep, overlast gevende boefjes. Maar voor de voetbal methodiek snapje. Maar op zich ik bedoel. Ik vond op zich training, Buurtbattle, vind ik wel heel goed.
Interviewer 1: Dus als ik het goed begrijp is er door professionals wel een behoefte aan Futsal Chabbab?
Respondent: Ik zou het wel oké vinden ja om een extra partner in de wijk te hebben. Ja zeker ja.
Interviewer 1: En als het gaat om de jongeren, ik bedoel je kent de jongeren natuurlijk als geen ander he… Op dit moment?
Respondent: Ik denk voor een aantal jaar terug, uh kijk ik het wel zo, ik heb nu eigenlijk een beetje selectief geworven. Want ik heb een heel klein sporthalletje. Ik moet daar niet met dertig jongeren zitten, want dan wordt die hal te klein. Dus ik heb nu tussen de tien en vijftien jongeren, dat is op zich goed. Als je daar met te veel zit is het ook weer niet goed snap je. Maar ik heb ook maar ik heb niet echt heel veel geworven, maar als je daar in Lindenholt heb je zeven basisscholen. Als je daar goed gaat werven, dan heb je een sporthal vol met jongetjes. Ben ik van overtuigd. Het is wel uh, 9/12 werkt heel goed. De groep 13/16 op een of andere manier uh moeilijk.
Interviewer 1: Futsal Chabbab werkt met rolmodellen, en die rolmodellen denk dat dat een goede aansluiting is op de groep of...
Respondent: Ja zeker, alleen nogmaals Lindenholt is voor het algemeen meer een witte wijk, dus denk ik je moet wel goed kijken van wie zet je als trainer voor zo'n groep.
Interviewer 1: Aansluitend op de vraag, denk je dat culturele aspecten een rol spelen?
Respondent: Als een trainer een goede trainer is een goede trainer en als of zwart, groen, geel of bruin is maakt allemaal niet uit. Ik heb nu van allerlei jongentjes erbij zitten.
Interviewer 2: Dus als ik het goed begrijp is kun jij niet meer jongentjes erbij krijgen want…
Respondent: Kan wel kan wel maar alleen het is nog een paar weken binnen en daarna gaan we het Cruijff Court op en dan is het hele wijk voor mij welkom. Gaan we iedere vrijdagmiddag voetballen op het Cruijff Court en met twee of drie begeleiders bij om een beetje structuur in te krijgen. Nu heb

ik uh, een groep twintig of dertig op het Cruijff Court en die jongens komen uit de hele stad, voorbij Nijmegen zelf, die komen met zijn allen met zijn allen komen ze daar voetballen. En flying tackles enzo. Om een beetje structuur daar in te krijgen is het wel wenselijk. Ik moet denk ik wel even zeggen, als je kijkt naar Lindenholt, al die jongentjes die bij mij komen voetballen, bijna negen van de tien zitten al bij een voetbalclub. Dus voor hen is het zaalvoetbal een extraatje. In de Lindenholt is gewoon extra extra. Want meeste acht van de tien zeg maar de ouders regelen wel dat ze op een voetbalclub zitten zeg maar. Het is nu als ik nu kijk van die jongens, vinden het gewoon leuk om te zaalvoetballen dat is uh zoals het nu een beetje er aan toegaat. Wat ik bijvoorbeeld ook merk wij hebben een keer een toernooi gedaan voor alle 7/8 basisscholen die kinderen vinden het harstikke leuk om tegen anderen scholen dus we hebben een onderling toernooi dat vonden ze echt leuk.
Interviewer 2: Want werken jullie ook uh met zelfde methode als Futsal Chabbab huiswerkbegeleiding met voetbal?
Respondent: Nee.
Interviewer 2: Zou dat een meerwaarde kunnen zijn in de wijk denk je?
Respondent: Uhm nou ja volgens mij het zou kunnen dat de jongens het afschrikt, want die jongens hebben helemaal geen zin. Ik wil alleen maar voetballen. Als ik een groep jongens heb waarvan ik weet die vinden voetbal leuk, en uhm, en op school comme ci comme ça dan is het een absolute meerwaarde, maar die jongens heb zo een twee drie niet, ik heb nu een groep jongens van 13 13 jaar. Als ik tegen hun zeg ga morgen motorcrossen maar jullie doen huiswerkbegeleiding of we gaan scooters racen dan komen ze. Maar voetbal interesseert ze geen ene...
Interviewer 2: Dus voor hun zou het sowieso geen meerwaarde zijn.
Respondent: Ik vind het voor de probleemjongeren, is voetbal niet voor hun de juiste methode. Nee nee.
Interviewer 2: Dan heeft dat puur met de behoefte van de jongeren te maken.
Respondent: Ja.
Interviewer 2: Oké, duidelijk.
Interviewer 1: Uhm heb je zelf nog iets of is alles al gezegd?
Respondent: Nee nou ja kijk wat zal ik zeggen uhm ik denk dat we alles wel besproken hebben ja, kijk als je de wijk an sich moet typeren, doelgroep, jongeren, kinderen in dit geval, uh ja het zijn ik vind het harstikke lieve kinderen, er zitten we eens boeven tussen hebben zo wel eens hun streken maar zeer goed aanspreekbaar, goed contact met ouders, ik bedoel uh…
Interviewer 1: Nou fijn om te horen dat het zo goed gaat in Lindenholt.
Respondent: Ja zeker, met name voor een stuk preventie, zou het goed zijn een mooi en goed gestructureerde zaalvoetbalactiviteit, is welkom. Futsal heeft daar veel ervaring mee en die kunnen dat wel, maar het is wel zaak van uh stem je methodiek af op de doelgroep, en dit is in dit geval echt belangrijk ja.
Interviewer 2: En die trainers die jullie inzetten die komen van Futsal Chabbab of?
Respondent: Zijn twee stagiaires van mij en dat zijn toevallig twee jongens uit de wijk, dus als het hebt over rolmodellen, dat zijn ook een beetje rolmodellen.
Interviewer 2: Oké.
Respondent: Dat zijn jongens van 18 en 20 jaar.
Interviewer 1: Nou bedankt voor je interview en dat je tijd hiervoor hebt kunnen maken.

Bijlage 15: Transcript jongerenwerker Oud-West

Interviewer 1: Fouad Dourhi
Interviewer 2: Stefanie van den Berg
Respondent: Younes Corty

Interviewer 1: Fijn dat je mee wilde doen in ieder geval aan dit interview en dat je tijd vrij hebt kunnen maken.
Respondent: Younes: Yes.
Interviewer 1: Ehm, wij zijn eh twee studenten die eh onderzoek doen naar Futsal Chabbab op de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en eh, wij zijn voor Futsal Chabbab eh een behoefte onderzoek aan het doen en eh ja daarvoor willen we even een aantal vragen gaan stellen over eh ja jongeren zeg maar uit verschillende wijken. ??? om jou te gaan interviewen omdat jij jongerenwerker bent van Oud-West. Ehm, voordat we beginnen wil ik je wel even een paar topics benoemen die waar we een aantal vragen over gaan stellen, over de werkzaamheden van het jongerenwerk, eh kennis van Futsal Chabbab, belevingen van eh wijken Wolfskuil Waterkwartier ehm, maar ook de behoefte aan Futsal Chabbab, daar gaan we het ook over hebben. Heb je nog verder vragen over de thema's?
Respondent: Uhm, nee, eigenlijk niet nee.
Interviewer 1: Ok, uhm, ja als je trouwens als je zoiets hebt in het interview van nou ja ik wil er mee stoppen of het is genoeg dan kan je dat gewoon zeggen en dan eh.
Respondent: Ja, dat zal niet gebeuren.
Interviewer 1: Ok, uhm, wij zoals ik al voordat we begonnen waren had ik al aangegeven nou goed we gaan het interview opnemen zodat we dat kunnen transcriberen, eh zodat we niet alles hoeven mee te schrijven, kan dus ook eh, dat we dat op een later moment terug kunnen luisteren en dan eh.
Respondent: Ja.
Interviewer 1: Ehm, ik zal het interview gaan doen en eh Stefanie zal mij aanvullen eh, maar ook af en toe notities maken.
Respondent: Oké.
Interviewer 1: Goed?
Respondent: Ja.
Interviewer 1: Ehm, hoe lang ben je al werkzaam als jongerenwerker?
Respondent: Als jongerenwerker ben ik sinds september begonnen, dus eh, half jaar voordat ik eigenlijk ging afstuderen.
Interviewer 1: Oké.
Respondent: Toen eh, ben ik eh al aangenomen eigenlijk zonder diploma omdat ik eh ja vanuit mijn stage heb ik laten zien wat ik kon hier binnen de organisatie en eh en toen hebben ze me, ja…
Interviewer 1: Toen kon je gewoon meteen aan de slag?
Respondent: Ja, kreeg ik een baan aangeboden.
Interviewer 1: Oké, dus dan ben je nou meer dan een half jaar bezig?
Respondent: Ja, jajaja.
Interviewer 1: Fijn!
Respondent: Ja, zeker zeker.
Interviewer 1: En ehm, kan je wat vertellen over je werkzaamheden zeg maar? Als jongerenwerker op dit moment?

Respondent: Ja eh, het blijft altijd een dingetje binnen het jongerenwerk om goed uit te leggen wat wij doen, eh omdat we eigenlijk best wel veel doen en eh vooral ook, het heeft vooral echt te maken met ja ondersteunen en opvoeden van de kinderen, jongeren zelf, eh die regelmatig bij ons over de vloer komen, in het jongerencentrum bijvoorbeeld. We hebben nu bijvoorbeeld in Waterkwartier een inloop eh drie keer per week. En eh ook in Wolfskuil drie keer per week en daar komen de jongens over de vloer en eh ja zodoende leer je ze goed kennen en ga je echt een eh ontwikkel je een betekenisvolle relatie met die jongeren en van het een komt het ander he. Dan komen ze met problemen en eh met dingen waar je ze mee kan helpen en eh daarnaast zitten we ook heel erg op talentontwikkeling. Kijken naar de jongeren, wat zijn de behoeftes, waar liggen de talenten. Zo organiseren we wekelijks zaalvoetbalactiviteiten ehm en eh kickbokstrainingen, zijn we ook actief in en eh en ja voor de rest ook heel veel individuele begeleiding, dus met jongeren studiefinanciering aanvragen, kijken hoe ze schulden kunnen aanpakken, kijken naar een uitkering, kijken naar een nieuwe baan.
Interviewer 1: Heel divers zo te horen.
Respondent: Heel divers, ja ja.
Interviewer 1: Dat is nogal veel voor jongerenwerk om te doen.
Respondent: Ja ja, dan heb ik nog niet alles benoemd he, we zijn ook nog actief gewoon echt op preventief gebied zijn we op basisscholen, zijn we vooral bezig met groep 7 en 8, om daar contact te maken met de jongeren, kinderen, ja eigenlijk de groep al vanaf het begin mee te krijgen, zodat we preventief eh…
Interviewer 1: Al een stap voor bent zeg maar.
Respondent: Ja, een stap voor bent voor dat ze dadelijk ouder worden en in de problemen kunnen raken. Dus eh, ja zo even in het kort wat wij eh…
Interviewer 1: Leuk werk heb jij dan!
Respondent: Ja, zeker zeker.
Interviewer 1: Oké, dus als ik het goed begrepen heb zijn jullie met van alles en nog wat bezig…
Respondent: Van alles en nog wat, ja.
Interviewer 1: …binnen het jongerenwerk. Heb je het naar je zin?
Respondent: Ik heb het zeker naar mijn zin, ja, ook omdat het zo divers is inderdaad.
Interviewer 1: Dat je niet dagelijks hetzelfde hebt.
Respondent: Nee precies, je bent echt met veel dingen bezig, maar ook hele leuke dingen.
Interviewer 1: Wat weet jij zelf van Futsal Chabbab?
Respondent: Ik ken Futsal Chabbab als geen ander, ik ben zelf iemand uit de doelgroep geweest. Ik heb zelf meegedaan met Futsal Chabbab, toen ik 15 was ofzo, 16, toen was ik ook één van de jongeren en deed ik ook mee met Futsal Chabbab en aan de NEC Buurtbattle en alles. Dus ik ken Futsal Chabbab heel goed, ik doe daar nu ook gewoon vrijwilligerswerk, ben ik nog steeds mee bezig nu al 4 jaar en alleen dat doe ik in Dukenburg. En ik ben er actief als trainer, dus ik ben wel heel erg bekend met Futsal.
Interviewer 1: Oké, en zijn er nog eh positieve of kritische punten die belangrijk zijn zeg maar in het gebeuren rondom Futsal Chabbab? Dingen waar naar gekeken moet worden, of dingen waar die echt gewoon goed lopen?
Respondent: Ik denk eh, dat met name wat goed loopt is vooral de huiswerkbegeleiding. Daar eh, kijk die jongeren komen trainen maar die jongeren die zich eh die niet goed presteren op school die moeten periodiek moeten ze hun rapport inleveren en dat wordt ook gewoon gecontroleerd en mocht het zo zijn dat je een 5 en een 4 hebt, dan moet je naar de huiswerkbegeleiding komen. En wil

je dat niet, mag je ook niet deelnemen aan het zaalvoetballen. Dus er wordt heel erg gekeken naar: wat vinden de jongeren leuk? Ze vinden het superleuk om te gaan zaalvoetballen, maar daar staat wel tegenover dat je je best moet gaan doen in de wijk en dat wordt ook gewoon gesignaleerd door alle wijkwerkers in de wijk. Maar ook je prestaties op school vinden ze superbelangrijk en ehm, je ziet wel dat de jongeren op een gegeven moment super hun best gaan doen op school om niet meer bij die huiswerkbegeleiding te komen en gewoon lekker alleen maar te voetballen.
Interviewer 1: Dan is het doel uiteindelijk wel behaald.
Respondent: Dan is het doel zeker behaald, en ehm, dat werkt gewoon goed.
Interviewer 1: En wanneer de jongens zeg maar gewoon goede punten halen hoeven ze niet meer naar huiswerkbegeleiding?
Respondent: Nee, dan hoeven ze niet meer naar huiswerkbegeleiding.
Interviewer 1: Maar dan kunnen ze wel blijven deelnemen aan de battles en aan de trainingen.
Respondent: Ja, precies.
Interviewer 2: Je zei je hebt zelf deelgenomen, heeft dat iets voor jou persoonlijk betekend?
Respondent: Uhm, ja ik was eigenlijk vanuit mijn eigen thuissituatie ben ik gewoon best wel goed opgevoed in de zin van, ik deed altijd goed mijn best op school, had goede cijfers, dus ik hield me eigenlijk alleen maar bezig met het voetballen, omdat ik dat gewoon leuk vond. En het was in de wijk, dus ja uhm, weetje, wat het mij eigenlijk heeft gebracht als professional nu, is vooral het contact maken met jongeren, dat gaat nu echt gewoon supermakkelijk en ehm ja dat heeft Futsal mij wel gebracht.
Interviewer 2: En zag je ook om je heen bij je teamgenootjes ofzo zag je dan hoe de methode van Futsal Chabbab werkte, of niet werkte, maar hoe dat ging?
Respondent: Ja die jongens klagen altijd over huiswerkbegeleiding, kijk geen een kind vind het leuk om daarheen te gaan, in je vrije tijd naar huiswerkbegeleiding, dus ze probeerden wel gewoon alles te geven op school om uiteindelijk gewoon alleen maar te lekker te kunnen voetballen. Want eh kijk in die tijd dat zij naar de huiswerkbegeleiding waren, was ik bijvoorbeeld ergens aan het relaxen en dat wilden ze bijvoorbeeld dan ook. Dus eh, ja het prikkelt ze wel.
Interviewer 1: En eh, hoe omschrijf je zeg maar de wijk, dan hebben we het over Oud-West in zijn geheel, hoe omschrijf je de wijk als het gaan om samenhang, de gelegenheid om buiten te zijn, maar ook eventuele overlast als die er is?
Respondent: Ja ehm, kijk ik werk in Wolfskuil én Waterkwartier. Je merkt gewoon heel erg het verschil van eh, in Wolfskuil heb je meer allochtone jongeren en in Waterkwartier hebben we meer te maken met Nederlandse jongeren. En ehm in Waterkwartier merk je ook wel dat er een aantal incidenten gebeuren rondom overlast, Wolfskuil wat minder op dit moment, maar in Waterkwartier wat meer en dat komt ook gewoon omdat die jongens gewoon niets te doen hebben, ze denken dat er niets te doen is en daar zijn we nu ook gewoon mee bezig om ook die jongeren ook te betrekken bij het jongerenwerk en ook te laten zien wat wij allemaal aanbieden want we bieden echt veel aan in de wijk, alleen veel mensen die weten dat niet.
Interviewer 1: Die weten dat niet, oké.
Respondent: En ehm…
Interviewer 1: Want, zeg je nou bij de ene wijk gebeurt er wat meer dan de ander, en als je kijkt naar allebei de wijken, hoe omschrijf je zeg maar de gedrag, om het zo maar te noemen, van de jongeren. Is er iets opvallends, of niet, of?
Respondent: Ja ik denk wat er eigenlijk overal is, die jongens krijgen allemaal te maken met groepsdruk, dat merk je gewoon heel erg dat ze makkelijk meegaan in de sfeer van de jongeren die

het meeste aanzien hebben laat maar zeggen in de groep, ja dat merk je in Waterkwartier maar dat merk je ook gewoon in Wolfskuil, die jongens die gaan wel vaak met elkaar om, maar er zitten ook wel wat rotte appeltjes tussen die de jongeren wel proberen mee te nemen de verkeerde kant en eh, je probeert dan de jongeren met aanzien probeer je naar het jongerenwerk te trekken en juist die jongeren probeer je positief te benaderen en de rol die ze hebben proberen om te bewegen naar iets positiefs.

Interviewer 1: Oké, als het gaat om het benaderen, hoe kun je zeg maar de contacten beschrijven met de jongeren? Gaat dat goed of…

Respondent: Oh, ja, dat gaat goed, je probeert ook echt in te spelen op de behoeftes die er zijn, als je ziet dat de jongens heel graag FIFA-toernooi willen op een maandagavond, dan ga je dat met hun organiseren, snap je, je kijkt heel erg naar wat zij willen en dat probeer je daar wat op uit te zetten.

Interviewer 1: Oké, dus in principe zeg je dat je dat je het belangrijk vind om in te spelen op de behoeftes die zij zeg maar hebben?

Respondent: Ja, ja, ja.

Interviewer 1: Oké, duidelijk. En als het gaat om de buurtbewoners in de wijk, hoe beschrijf je dat contact?

Respondent: Het contact met de jongeren bedoel je, of met mij en de buurtbewoners?

Interviewer 1: Ja met de bewoners, is het zeg maar dat buurtbewoners, eh, want je geeft net aan er zijn verschillen in de wijken als het gaat om overlast, ervaren de buurtbewoners dat ook?

Respondent: Ehm, kijk er komen wel eens klachten vanuit Waterkwartier natuurlijk van buurtbewoners over overlast en daar moet je dan wat mee. Dat doe je in samenwerking met andere partners in de wijk. In Wolfskuil merk je gewoon dat het wat minder is, dat de overlast gewoon wat minder is, dat de jongeren, jongeren zijn ook, ja hoe moet ik dat zeggen, het lijkt alsof ze in Wolfskuil wat meer van de jongens kunnen zien ofzo. Waterkwartier is wel heel snel van, hé nu is het overlast, snap je, in Wolfskuil is het wat meer eh…

Interviewer 1: Ze kijken eigenlijk een beetje wat meer door hun vingers heen.

Respondent: Ja, ja.

Interviewer 1: Oké, want als het gaat om preventieve acties, waarvan je zegt van er wordt veel aangeboden, is dat ook zo voor de andere wijken?

Respondent: Ja, als je kijkt naar het preventieve gedeelte, als we kijken naar dingen zoals de criminaliteit en schulden en zo die dan komen, we zijn bijvoorbeeld laatst naar een Tbs-kliniek gegaan met de jongeren, als preventieve actie om samen te kijken van, wat gebeurd hier binnen en ehm we zijn toen in gesprek gegaan met twee patiënten daar, en die hebben hun verhaal gedaan bij ons, en ze hebben de jongeren betrokken in het verhaal en met vragen stellen en in dialoog laat maar zeggen en toen kon je wel zien dat de jongeren zijn geraakt door de dingen die de patiënten hebben gezegd. Dus, dat was ook de bedoeling, dat de jongeren op een gegeven moment gaan nadenken over de keuzes die ze gaan maken in het dagelijks leven. Dat soort preventieve acties die zetten wij dan in.

Interviewer 1: Dat is wel een mooie actie dan.

Respondent: Ja, zeker.

Interviewer 1: Vooral als je ook mooie resultaten hebt en de jongeren prikkelt.

Respondent: Ja, precies.

Interviewer 1: Als het gaat dan om de aanpak he van de overlast in de wijken, dus door bijvoorbeeld deze preventieve actie, wat vind je er zelf van? Geslaagde acties, of vind je dat het beter kan, of is er nog iets.

Respondent: Uh, ik denk dat dit meer preventief is op de keuzes die zij maken als ze bijvoorbeeld meelopen in het gedrag richting criminaliteit, dat ze dan bewust worden van hé wist je nog wat die twee patiënten zeiden? Dat het allemaal bij iets kleins gebeurd en dat het uiteindelijk wel heel ver kan komen. Dat probeer je de jongeren dan eh, ja die bewustwording probeer je dan te ontwikkelen, maar als je kijkt naar overlast, dan proberen we wel bijvoorbeeld eh, met buurtbijdrages proberen we in de wijk te gaan schoonmaken waar op een gegeven moment overlast is gesignaleerd probeer je met die jongeren daar heen te gaan om dingen schoon te maken om toch wel een signaal af te geven aan de bewoners van, er is toch wel iets positiefs, snap je, dat soort dingen proberen we dan te doen.
Interviewer 1: En wat vind je zelf belangrijk bij eh de aanpak van overlast in de wijk?
Respondent: Dat het eh, sowieso een verhaal heeft altijd twee kanten he, en die probeer je dan te onderzoeken en met name, ik vind het met name belangrijk dat beide partijen, dus laten we zeggen dat de buurtbewoners overlast signaleren dat ook de jongeren die dan dat doen, dat ze met elkaar in gesprek gaan, dat ze dichter bij elkaar komen. Dus dat een buurtbewoner kan zeggen van hé, Appie of Jan, stop daar eens mee. Dat ze elkaar gaan kennen, dat ze elkaar, of dat een mevrouw zegt tegen Appie of Jan hé ga naar het jongerenwerk, de inloop is nu open. Dat is wel iets, wat ik wil bereiken.
Interviewer 1: Oké, en als het gaat om behoefte op dit moment in de wijk Wolfskuil, met betrekking tot de jongeren, met andere woorden wat wordt er gemist? Is er nog iets wat er gemist wordt?
Respondent: Uhm, nou in principe bieden wij best wel veel, uhm, ja ze hebben het altijd over een Cruyff Court die ze willen en dat soort dingen, nou dat ik gewoon moeilijk te realiseren, gewoon heel duur. Ehm, ja wat ze missen, ja als je kijkt bijvoorbeeld naar de andere wijken die wel Futsal hebben, die jongeren die, ja je hoort ze wel eens zeg van we willen ook Futsal, we willen ook gewoon goed trainen, om goed te presteren tijdens de Buurtbattle competitie en ehm, dat hebben ze dan bijvoorbeeld niet. Maar ze hebben wel vanuit ons één keer in de week zaalvoetbal, maar dat is gewoon zaalvoetbal, gewoon komen, partijtje spelen, dat is niet echt gericht op Futsal, training, hoe je moet verdedigen, hoe je moet aanvallen, wat wel in die andere wijken gebeurd, dat merk je gewoon ook in de prestaties.
Interviewer 1: Oké, dat is wat ik jou eigenlijk nog wilde gaan vragen, van goed, is het te merken dat de jongens die geen Futsal bijvoorbeeld hebben, dat ze tekort komen aan trainingen, aan skills bijvoorbeeld om het zo maar te noemen.
Respondent: Zeker, dat wel, ja daar kunnen we niet over, daar kunnen we gewoon eerlijk over zijn, dat is gewoon een feit. Die jongeren van Futsal die krijgen gewoon zaalvoetbaltraining en meestal van jongens, van trainers die ook een zaalvoetbalachtergrond hebben gehad en die weten hoe het werkt in de zaal en bijvoorbeeld van hoe verdedig je heel compact, snap je? Bij ons hebben we een zaalvoetbalactiviteit, de jongeren komen en die gaan gewoon voetballen voor hun plezier en ehm, ja dat is wel het verschil.
Interviewer 1: Oké duidelijk.
Interviewer 2: Je zei net, er is wel duidelijk verschil tussen Waterkwartier en Wolfskuil en eh, je zei ja dat ligt ook aan de buurtbewoners zeg maar, hoe die er naar kijken, maar zijn er nog meer oorzaken waardoor dat verschil komt zeg maar?
Respondent: Uhm, ja ik heb het gevoel dat ik in Wolfskuil wel alle jongeren ken en in Waterkwartier nog niet echt. En de jongeren die ik niet ken, dat zijn meestal ook de jongeren die waarschijnlijk in aanraking zouden komen met overlast en daar zijn we nu ook mee bezig om die ook in kaart te krijgen en ook contact te kunnen maken met die jongeren. En in Wolfskuil merk ik gewoon echt dat

ik eh, dat al die jongeren bij ons over de vloer komen. Dus als ik weet dat er ergens overlast is, dan weet ik ook wie, waar, en dat werkt wat makkelijker, ook gewoon preventief te werken)
Interviewer 2: Ja, en waar zit dat hem in, dat je in Wolfskuil wel de jongeren goed kent, en in Waterkwartier wat minder?
Respondent: In Wolfskuil zijn het echt, de jongeren die komen gewoon regelmatig naar het jongerencentrum en ehm, die weten ook allemaal wat er is, in Wolfskuil, op het gebied van jongerenwerk. In Waterkwartier zijn er ook jongeren die volgens mij niet eens weten wat er allemaal gebeurd en wat er allemaal voor hun is en daar proberen we nu ook contact mee te maken en ook in de wijk flyers op te hangen zodat iedereen weet wat wij doen daar en wat wij bieden.
Interviewer 2: Ja, ok, ehm, en wat typeert de jongeren zeg maar in die twee wijken, want ze, wat, vooral die jongeren die overlast veroorzaken zeg maar, wat voor jongeren zijn dat?
Respondent: In Waterkwartier waar we nu overlast ervaren zijn het meer Nederlandse jongeren, ja gewoon jongeren die op dat moment niets te doen hebben, die uit verveling eieren tegen de ramen gaan aangooien en dat soort dingen. Ik denk dat dat echt puur komt doordat ze gewoon niet weten wat er in de wijk allemaal te doen is voor hun. Rond het winkelcentrum gaan ze hangen, je weet wel hoe het gaat, even energyblikje halen en daar hangen. En hangen is op zich niets mis mee, maar als het op een gegeven moment leid tot overlast dan is dat niet goed. Dat is eigenlijk wat gebeurd in Waterkwartier, het zijn vooral Nederlandse jongeren die, waar wij nog geen contact mee hebben.
Interviewer 2: En welke factoren vind jij belangrijk om jongeren te beïnvloeden, dus wat zet je in zeg maar om jongeren te kunnen beïnvloeden?
Respondent: Ja factoren vooral eh, kijken naar hun behoeftes, dat is denk ik wel heel belangrijk, wat vind je leuk, waar zitten jouw kwaliteiten in, wat is jouw talent, daar probeer je dan op in te spelen. Als je kijkt naar de zaalvoetbalactiviteiten die wij dan organiseren, dat vinden jongeren gewoon heel erg leuk. Ze houden van voetbal en daar komen ze dan ook heel goed op af. Maar dat kan ook weer iets zijn van, oké ik heb gehoord dat jij hier en daar overlast veroorzaakt hebt, dan vind ik het goed zo, dan hoef jij niet bij ons te komen zaalvoetballen. Snap je, dat soort factoren, daar speel je dan op in.
Interviewer 2: En dat doen jullie dus ook in jullie, bij jullie zaalvoetbal eh…
Respondent: Ja weet je, ik heb het vanuit mijn Futsal achtergrond een beetje mee, weet je wel, van eh oké, ik hoor dat je hier loopt te ouwehoeren en daar loopt te ouwehoeren, dan vind ik ook dat jij niet mee mag doen met dit, of niet mee mag doen met dat. Het heeft een beetje dezelfde link als met Futsal, doe je het niet goed in de wijk of doe je het niet goed op school, dan mag je niet deelnemen aan het zaalvoetballen. Dus dat heeft mij wel, ja wel meegenomen vanuit Futsal eigenlijk.
Interviewer 1: Futsal Chabbab, denk je dat het een toegevoegde waarde zou kunnen zijn voor, of zou kunnen hebben in de wijken?
Respondent: Ik denk wel dat het een toegevoegde waarde is, omdat het, als je kijkt naar de andere wijken, ze zijn echt een samenwerkingspartner geworden van het jongerenwerk. Ook jongeren die bijvoorbeeld, de jongerenwerkers zijn vaak op straat, en als de jongerenwerkers merken dat de jongeren op straat voor overlast zorgen of wat dan ook, dan kunnen ze dat terugkoppelen aan de trainers van Futsal, van hé ik heb dit en dit en dit gesignaleerd, misschien is het beter dat die en die even niet meetraint. Snap je, die korte lijntjes dat werkt gewoon heel goed, de jongeren worden die hebben we heel sterk in beeld en die merken dan ook van hé, hier en daar en daar moet ik gewoon echt opletten. Wat ik doe en geen overlast, alles wordt gezien.

Interviewer 1: Het zijn ook eigenlijk een beetje aspecten wat je noemt die een beetje voortkomen uit de methode van Futsal Chabbab, zijn er nog meer aspecten die zeg maar aansluiten op de behoefte die in de wijk nodig is ofzo?
Respondent: Ja, ik denk ook laat maar zeggen op voetbaltechnisch gebied, dat de jongeren gewoon echt beter worden in zaalvoetballen, en dat is ook wat ze graag willen. Ik kan er gewoon eerlijk over zijn dat de jongeren in mijn werk ook wel eens tegen mij zeggen van hé, kunnen we niet gewoon even op zaalvoetbal gaan trainen? Want we merken ook gewoon dat de andere teams in de Buurtbattle ons gewoon, ja, onder druk zetten elke keer. En, ja met Futsal dan kan je dat gewoon.
Interviewer 1: Oké, dus in principe zeg je ook gewoon van nou, goed, als dat gebeurd dan werk je ook aan eh…
Respondent: Talentontwikkeling.
Interviewer 1: Talentontwikkeling inderdaad, maar ook aan het bevorderen van, ja hoe kan je dat het beste zeggen…
Respondent: Prestaties eigenlijk ook in de Buurtbattle en ja, gewoon dat de jongeren die dan talent hebben in het voetballen die worden alleen maar beter en beter. En dat is ook gewoon goed om te zien.
Interviewer 1: En spelen culturele aspecten ook een rol bij de behoefte van, of ja, spelen ze ook een toegevoegde waarde?
Respondent: Wat bedoel je daar precies mee?
Interviewer 1: Nou, of er bijvoorbeeld ook rekening gehouden wordt met culturele aspecten, bijvoorbeeld een rol bij de toegevoegde waarde.
Respondent: Vanuit Futsal, of?
Interviewer 1: Ja.
Respondent: Ja weet je, als je kijkt naar de trainers, dat zijn ook allemaal gewoon meestal Marokkaanse of die ook eigenlijk een achtergrond hebben, Marokkaanse of wat dan ook, die wel, laat maar zeggen, heel dicht bij de jongeren staan, het zijn meestal ook sleutelfiguren uit de wijken zelf, en die gewoon de jongeren heel erg onder controle kunnen hebben en wat je ook ziet is dat de jongeren ook veel respect hebben voor die trainers. En of dat te maken heeft met culturele achtergrond of met hoe die persoon dan gewoon in de wijk gezien wordt, dat weet ik niet, maar ik denk wel dat er dan wel sneller een klik is.
Interviewer 1: Dus je zegt het kan wel een rol spelen met he, bijvoorbeeld wanneer, wat je zegt, veel allochtone jongeren in de wijk Wolfskuil zijn, dat het dan, dat sleutelfiguren dat dat wel een rol kan spelen.
Respondent: Ja zeker.
Interviewer 1: En als het gaat dan om die andere wijk, want je zegt er zijn veel autochtone jongeren, zou daar ook een andere sleutelfiguur bij moeten komen, of heeft dat in principe niet echt een toegevoegde waarde?
Respondent: Nou, ik denk het niet, want kijk, als ik kijk naar mezelf, dan merk ik ook gewoon in de wijk Waterkwartier, de jongens hebben gewoon gelijk, bam, respect, en daar heb ik ook gewoon controle over. Ik ben van Marokkaanse afkomst, dat heeft er denk ik niet zo mee te maken. En die kennen mij ook verder helemaal niet, ze weten niet waar ik vandaan kom en wat ik, wie ik ben, maar ik sta daar wel op dat moment en op dat moment hebben ze wel respect voor degenen de hen training geeft of wat dan ook, dus dat is wel zo.
Interviewer 1: Ok, duidelijk, en Futsal Chabbab, he je hebt al veel, je weet al heel veel over Futsal Chabbab en dus weet jij ook dat Futsal Chabbab werkt met rolmodellen.

Respondent: Ja.
Interviewer 1: Heb jij zelf het idee dat dat een aspect is dat tegemoet komt aan de behoefte van de jongeren in deze wijk?
Respondent: Ik denk dat het, dat rolmodellen altijd het beste is, zoals ik al net zei, figuren uit de wijk die aanzien hebben bij de rest van de jongeren en die een naam hebben bij de jongeren en dat geeft automatisch al basis van respect, van vertrouwen en dat is gewoon heel belangrijk in het contact met de jongeren. Dus, ja dat denk ik wel dat het gewoon een heel belangrijk ding is.
Interviewer 1: Heel duidelijk. Oké, bedankt voor het meedoen aan het interview.
Respondent: Geen dank, was leuk.

Bijlage 16: Transcript wijkagent Wolfskuil

Interviewer 1: Aimad Ezanagui
Interviewer 2: Saïd Hamidi
Respondent: Chris Hoffman

Respondent: Ben ik de eerste die geïnterviewd wordt?
Interviewer 1: Nee, we hebben gisteren de jongeren van Oud-West en Lindenholt geïnterviewd en de rest van ons groepje interviewt nu een jongerenwerker. Er zijn verschillende doelgroepen die worden geïnterviewd. Oké, even een kort voorstelrondje, wij doen onderzoek bij Futsal Chabbab in een aantal wijken, we gaan daar verschillende mensen voor interviewen zowel professionals als de doelgroep. Om te kijken naar de behoefte aan Futsal Chabbab. Dat is in grote lijnen wat we doen. We zijn van de HAN. We willen dus ook kijken hoe dat zit in Wolfskuil, hoe de wijk eruit ziet, hoe het gedrag van de jongeren eruit ziet daarvoor hebben we een aantal vragen opgesteld. Een aantal onderwerpen zijn; de werkzaamheden van de politie daar, wat u weet van Futsal Chabbab, Hoe die wijk in elkaar zit, zou Futsal Chabbab daar in iets kunnen betekenen of niet. Dat is een beetje het idee.
Respondent: Ja.
Interviewer 1: Het gesprek wordt dus opgenomen, Ik ga maar gelijk beginnen met de vragen. Het eerste onderwerp is de werkzaamheden van de politie in de wijk Wolfskuil. Hoelang bent u werkzaam als wijkagent in Wolfskuil?
Respondent: In Wolfskuil sinds vorig jaar pas, ik heb hiervoor in Neerbosch – Oost gezeten. Daar ben ik 6 jaar wijkagent geweest. Sinds september vorig jaar ben ik in de Wolfskuil begonnen. Ik ben dus nog bezig om te verkennen van wat voor jeugd we daar hebben. Het is wel zo dat ik kwam natuurlijk van Neerbosch – Oost, Daar heb je een enorme boost. Kennen jullie Nijmegen een beetje?
Interviewer 1: Een beetje.
Interviewer 2: Ik kom uit Malden, ik ken Nijmegen wel redelijk goed.
Respondent: Oké, ja in Neerbosch – Oost was ik gewend om heel veel jeugd, daar hadden we verschillende jeugdgroepen, dus die hebben we in kaart gebracht en daar hadden we heel veel te doen. Als je dan naar de Wolfskuil kijkt is dat gewoon een stuk rustiger. We hebben niet echt groepen die voor overlast zorgen dus voor mij was dat wel een redelijke verademing. Samen met de jongeren probeer ik de boel in kaart te brengen, van welke jeugd hebben we nu, zeker nu het mooie weer eraan komt. Gaan we kijken welke jeugd hebben we nu op welke plekken. Als je naar de Wolfskuil kijkt zijn dat twee plekken. Op het voetbalveldje en het Florapark zoals ze dat noemen. Daar is wel wat jeugd maar voornamelijk wat oudere jeugd. Dat zijn jongens met auto's daar kun je bijna niet meer over jeugd spreken. Dat zijn jongens van 23/24 jaar. Dus het is voor mij nog heel erg zoeken samen met het jongerenwerk. Straatcoaches hebben we in de Wolfskuil bijv. niet. In NBO was ik gewend om daar heel veel mee af te stemmen. Nu moet ik het echt met jongerenwerk doen. Wat hebben we in de hand en wat moeten we organiseren. Nu het mooie weer eraan komt kijken we welke jongen duiken nou waar op en jongeren werk gaat nu weer aan de slag vanuit Tandem. Vanuit het ambulante jongerenwerk gaan we kijken naar met welke jongeren hebben we nou te dealen. We zijn nu echt in kaart aan het brengen waar we mee te maken hebben en wat we moeten organiseren.
Interviewer 1: Ja, dat was inderdaad mijn vraag. En lukt u dat goed?
Respondent: Zeg alsjeblieft jij.

Interviewer 1: Haha oké jij. Daar hadden we een beetje twijfel over. Want lukt dat volgens jou goed om dat daar in kaart te brengen?
Respondent: Ja, dat lukt heel goed het jongerenwerk zit daar goed op. Die organiseert ook heel veel. We hebben het jongerencentrum Driesprong waar alles georganiseerd wordt. Ik heb de indruk dat ze er heel kort opzitten en ik merk ook bijv. De Ridderspoor dat is een straat uit de Wolfskuil daar waren in het verleden veel jongeren die voor problemen zorgde. Alleen daar hebben ze echt heel kort op ingezet. En je merkt dat, dat gelijk resultaat heeft. Dus in die zin betekent dat, dat ze hele goede verbinding hebben. Dan kijk ik naar de jeugd dat zijn echt 9+ tot begin 20. In die zin is daar hele goede verbinding mee.
Interviewer 1: Oké, goed om te horen. Even een ander onderwerp dat is; Futsal Chabbab zelf. Ken je Futsal Chabbab?
Respondent: Ja vanuit Neerbosch Oost. Met Saïd heel veel gewerkt en vanuit het huiswerkbegeleiding heel veel overleg gehad. Kijk wij werken vanuit het fenomeen het mooi weer draaiboek. Heb je misschien wel van gehoord. Dat is een overeenkomst waar we ons met alle partijen aan verbinden. Denk aan jongerenwerk, straatcoaches, toezichthoudersprojecten die we hadden van uit Tandem. Dat mooi weer draaiboek hebben we ook weer in de Wolfskuil en maken gewoon weer de afspraken wat zeg maar nodig is. Futsal Chabbab was daarin een vaste component in Neerbosch Oost, die heb ik nu niet in Wolfskuil. Ik zit nu wel samen met jongerenwerk te kijken van ja. Er zijn een aantal jongens die dreigen er tussenuit te glippen, kijk daar zou Futsal Chabbab wel goed kunnen helpen. Want nu ga je naar noodverbanden, jongeren worden naar Pluryn en andere instellingen gestuurd om ze van straat te houden, terwijl als je voor dat soort jongens Futsal Chabbab zou kunnen inzetten dan zou dat wel een meerwaarde kunnen zijn. Alleen voor mij is het nu lastig om te zeggen om hoeveel jongeren dat exact gaat. Of dat voldoende is om zeg maar Futsal Chabbab van werk te voorzien. Ik zie nu wel wat dingen ontstaan. Waardoor ik denk dat zij wellicht in de toekomst zinvol kunnen zijn. Goed dat heb ik ook tegen Saïd gezegd, het is voor mij nu even lastig. Die vraag zou nu misschien eigenlijk aan jongerenwerk gesteld moeten worden. Kijk als je Futsal Chabbab niet hebt dan ben je ook bezig om dingen op een hele andere manier te organiseren. Terwijl als je die wel hebt dan snap je het aan bod ook en ga je daar veel meer naar toe werken. Dus dat is wel even een lastige zeg maar. Het is nog allemaal in ontwikkeling.
Interviewer 1: Vanuit een andere wijk heb je al ervaring met het werken met Futsal Chabbab. Zijn er vanuit daar positieve of kritische punten die jij belangrijk vind voor ons om te weten?
Respondent: Uh, dat heb ik een ander interview eerder aangegeven. Futsal Chabbab is al eerder geëvalueerd. Ook om te kijken of ze bestaansrecht hebben in de setting die ze nu hebben, of ze nu onder Tandem of onder de gemeente gaan vallen of helemaal weg te laten. Ik denk dat het zo een specifiek iets is inclusief het pakket dat ze bieden. Je kunt de dingen niet los zien natuurlijk. Het is het voetbal het huiswerkbegeleiding en het fenomeen wat ze gefaciliteerd krijgen dus inclusief het contact met de ouders. Dat is ook wat Tandem teruggeeft. Het is zo specifiek dat het denk ik enorm lastig is om dat los te organiseren. Dat is echt wel de meerwaarde van Futsal Chabbab, dat zo toegesneden is op de doelgroep die je hebt. De beloningscomponent is daarin ook heel belangrijk. Uiteindelijk willen ze allemaal voetballen en dat kan alleen maar als ze op die twee andere vlakken; thuis het goed doen en op school resultaten boeken.
Interviewer 1: Ja precies.
Respondent: Mijn antwoord is dus eigenlijk ja, omdat ik zie dat het wel zijn meerwaarde heeft. Jongens weten wat ze daar krijgen En laat je dat onder jongerenwerk vallen of wat dan ook dan gaat het de kracht wel verliezen.

Interviewer 1: We hebben het al over gehad maar de wijk Wolfskuil, hoe zou je zeg maar de wijk omschrijven als het gaat om overlast, samenhang en gelegenheden om buiten te zijn?
Respondent: Nou Wolfskuil is nu een wijk die enorm aan stadsvernieuwing onderhevig is er wordt heel veel nieuwbouw gepleegd. Het is van nature een volkswijk met heel veel autochtone bewoners, er wonen ook Turkse mensen. Maar waar ik gewend was in Neerbosch – Oost met Marokkaanse mensen te werken is dat in Wolfskuil anders. De setting in die wijk is heel anders. Als ik dan de plekken zie waar veel overlast is zijn daar weinig Marokkaanse jongens. Een aantal wel omdat dat met waterkwartier samen gaat maar heel minimaal. Om nu echt te spreken van overlast of jeugdoverlast is dat momenteel minimaal. Dit is ook een stuk minder geworden, dit merk je ook wel. Geen echte overlast groepen, dat is ook de rede dat we geen jeugdgroepen hebben. Want als we dat wel hebben dan brengen we die in kaart en bespreken we die in het veiligheidshuis om te kijken van wat moeten we nou waar op inzetten zeg maar. Dat is er op dit moment gewoon niet.
Interviewer 1: Dat klinkt positief.
Respondent: Ja, positief tuurlijk zijn er wel plekken waar ze graag verzamelen, wat in het verleden vaak gebeurde was dat het per definitie als overlast wel getypeerd terwijl de kunst is om jongeren ergens te kunnen laten zijn. Je kunt jongeren onmogelijk uit de wijk waarin ze wonen wegsturen. Wat heel vaak vaak gebeurt is dat degene die overlast melden dat ook ervaren als overlast. De kunst is om mensen weerbaarder te maken en juist bewust maakt van waarom jongeren daar zijn en in die zin in verbinding met elkaar brengt. Dus zorgt dat ze elkaar beter gaan begrijpen, waarom ze op het Cruijff Court rondhangen waarom de bal in de tuin verdwijnt, waarom er een keer muziek wordt gedraaid. Dan creëer je uiteindelijk veel meer begrip waardoor je ook ziet dat die overlast meldingen minder worden. Dat is in de Wolfskuil eigenlijk ook wel gebeurt. Dat maakt dat zo een buurt weerbaarder wordt, misschien zelf ook een keer durft aan te spreken. Wat vaak ontstaat is dat er een etiket komt van die jongeren die deugen niet, ze zorgen voor overlast laten we vooral maar afstand houden en niks zeggen. Terwijl als je verbinding hebt waar men elkaar begrijpt dan krijg je geen plekken meer waar niemand voorbij durft te lopen. In Neerbosch – Oost hadden we een plek dat was bij de visvijver, een hele interessante plek bij het winkelcentrum en daar zat een bejaardenhuis vlak in de buurt. Die oudjes waren op het begin heel erg van oh daar moet je niet zijn. Wat we juist in gang hebben gezet ook samen met ouderenzorg en allerlei instellingen, laat die oudjes nou eens aangeven wat ze beleven, wat ze voelen en hoe ze naar die jongeren kijken. Het leverde uiteindelijk hele mooie dingen op. Dan kan het nog zijn dat er rotte appels tussen zitten maar pak die dan bij de kop. het is voor mij niet te doen om die hele groep bij de kop te pakken en ze op die manier ook weg te zetten. Interviewer 1: Ja, precies. dus je richt je niet alleen op waar de overlast vandaan zou komen maar ook degene die er last van heeft.
Respondent: Ja, precies. Ik denk als je dat doet dan boek je winst.
Interviewer 1: Oké, nou ik heb een aantal vragen over het gedrag van jongeren in de wijk, maar dat is natuurlijk allemaal wel ter sprake gekomen. De overlast is minimaal als ik het zo mag samenvatten in Wolfskuil.
Respondent: Ik moet wel aantekenen dat het voorjaar eraan moet komen dus dan moeten we kijken hoe het voorjaar eruit gaat zien en waar duiken ze dan op.
Interviewer 1: Is er nu wel contact met de jongeren in de wijk en hoe is dat contact?
Respondent: Ja, het contact is er. Het contact wat ik nu voornamelijk heb is in het jongerencentrum. Met slecht weer zie je ze gewoon niet buiten. Maar ik heb met jongerenwerk afgesprokén dat wanneer de overlast ervaren wordt dat we weer naar die plek gaan om deze gezamenlijk te bezoeken samen met jongerenwerk met die buurt. In de Wolfskuil heb je bijv. heel veel

participatieprojecten. Daar heb je heel veel mensen die zich verantwoordelijk voor die wijk voelen. Het is dan de kunst om samen met die mensen die plek te gaan bezoeken. Klinkt bijna filosofisch, maar het is wel de kracht. Daar verhoog je wat weerbaarheid mee zeg maar.
Interviewer 2: Wie voert die gesprekken?
Respondent: Dat doen we in gezamenlijkheid. Je kunt je natuurlijk voorstellen als dat een groep is die heel slecht voelt, veel agressie etc. dan ga ik niet vragen van kom maar mee en ga maar in gesprek. Dan probeer je eerst de angel eruit te halen. Nu is dat in de Wolfskuil gewoon helemaal niet. Mensen durven de jongeren ook gewoon zelf aan te spreken. Bijvoorbeeld als ze een keer troep achter laten. Ik verwacht eigenlijk ook geen problemen. Het wordt anders als er straks jongeren zijn met harde muziek waar ouderen zijn en ze willen niet luisteren. Dan ga je eigenlijk kijken wat zie ik hier nu en wat moet ik daar vervolgens op inzetten. Ik merk nu ook wel als ik die buurt daarin meeneem dat ik ook wel bereidheid heb. Het is altijd een kwestie van aanvoelen en inschatten natuurlijk. Maar als je daarin heel veel afstand houdt dan voelt zo een buurt zich ook gevoelsmatig heel onveilig.
Interviewer 1: Wat vind je vooral heel belangrijk bij het contact leggen met de jongeren?
Respondent: We hebben een bejegingsprofiel dat is dat je meevoelt met wat zij ervaren dus wel iets van die straatcultuur snapt. Je moet eigenlijk vanuit de burgercultuur het mooie is om dat van elkaar te gaan begrijpen. Dat de jongeren snappen dat de oudjes zich zo voelen en dat de oudjes snappen dat de jongeren daar bijvoorbeeld staan om zich chill te voelen.
Interviewer 1: Wat voor idee heb je nu, hoe wordt de buurt ervaren door de buurtbewoners?
Respondent: Ja, positief. Heel weinig overlast, veel plezier in de wijk. Je zou eigenlijk het wijkfilmpje op YouTube moeten bekijken. Daarin krijg je een heel goed beeld van de Wolfskuil. Is leuk als aanvulling om te kijken hoe bewoners tegen zo een wijk aankijken.
Interviewer 1: We hebben een redelijk positief beeld gekregen van de Wolfskuil, qua jongeren, zijn er dingen waarvan je zegt m.b.t. jongeren dat mist er of dat zou ik anders willen zien?
Respondent: Nee, dat zie ik nu nog niet. Voor Neerbosch- Oost zou ik zo een rijtje kunnen opnoemen.
Interviewer 1: En wij zijn ook bezig in twee andere wijken; Waterkwartier en Lindenholt, jij bent daar geen wijkagent van maar, heb je daar enig zicht op hoe dat in die wijken is. Verschillen, overeenkomsten kun je daar iets over zeggen of zeg je…
Respondent: Nou, Waterkwartier zijn wel meer problemen bijv. bij de Jumbo, daar duiken heel veel jeugdproblemen op. Zowel bij de winkel zelf als in de woning, dat krijg ik wel mee. Ik zit in verschillende overleggen ik krijg het voor een deel wel mee. Het zijn wel groepen die zich met elkaar mengen. Ze hebben bijvoorbeeld op de Zwaluwstraat in de sporthal de voetballers een keer per week. Dat zijn jongeren uit Heseveld, Waterkwartier die daar dan komen. Dus ze kennen elkaar allemaal ook wel. Wat ik alleen zie is dat de jongeren die in de Wolfskuil opduiken zie ik geen jongens uit Waterkwartier en andersom wel. Dus wat je ziet is dat jongens en de Wolfskuil in het Waterkwartier gaan gedragen. dus voor de toekomst maakt dat dan dat in die wijk meer behoefte is. Dat jongens uit de Wolfskuil misschien teveel op de huid worden gezeten. Dat moeten we nog kijken. Je ziet wel vermenging van jeugdgroepen.
Interviewer 2: Zijn er misschien bepaalde problematieken echt te onderscheiden in bepaalde wijken?
Respondent: Waterkwartier en Wolfskuil is wel heel vergelijkbaar. Heel veel nieuwbouw. Waterkwartier is minder allochtoon dan Wolfskuil, je mag bijna niet meer over allochtonen spreken. Een woord wat ik liever niet gebruik. Dat is ook vaak wel lastig. Er wordt wel mee gewerkt. Waterkwartier wil meer blanke jongens zien om het zo maar te zeggen. In Wolfskuil is dat wel

anders daar zijn toch de allochtonen jongens die opduiken. Dat is wel een verschil, qua setting qua gene die we daar aantreffen.
Interviewer 2: En problematieken?
Respondent: Ja, het is allemaal wel het zelfde gedrag. Als het jongeren uit probleemgezinnen zijn is daar wel een andere aanpak bij nodig. Het gaat dan om een multifunctionele aanpak. Waarbij het gezin wordt bekeken. Als zo een jongen daar opduikt wordt hij niet bekeken van uit die groep maar vanuit het systeem waar die zit. Dus instabiele thuissituatie, last van schulden, verslavingsproblematiek.
Interviewer 2: Zou je wat meer kunnen vertellen over dat bepaald gedrag?
Respondent: Lindenholt weet ik dan te weinig van maar als ik Waterkwartier bij de kop pak zijn die gedragingen laat het straatcultuurtje zich wel op de zelfde manier zien. Ik denk niet dat daar heel veel verschil in zit.
Interviewer 2: Om welk gedrag gaat dat dan?
Respondent: Ja, wat bij die straatcultuur hoort. Muziek draaien, onverschillig willen zijn. Toch wel redelijk overlast richting politie, vaak niet individueel maar als ze in groepen zijn. Als ik daar naartoe kwam draaide iedereen mij de rug toe. Maar dan trof ik ze individueel en dan sprak ik ze en dan vinden ze je wel tof. Dan kies ik een ook jongens uit voor een project, jongens die wat moeilijker zijn. Zodat andere hen misschien ook volgen.
Interviewer 1: Als het gaat om de behoefte aan Futsal Chabbab, zou volgens jou in Waterkwartier Futsal Chabbab een toegevoegde waarde hebben met het beeld dat jij nu hebt?
Respondent: Ja, ik denk het wel. Het systeem zoals ik het ken is denk ik in alle wijken toepasbaar waar jeugd dreigt tussendoor te vallen. Ik zie Futsal Chabbab ook als aanvulling als na schoolse opvang in de zin van de jongens activeren die gek van voetbal zijn. Daar zie ik in het Waterkwartier ook wel mogelijkheden.
Interviewer 1: Welke aspecten van Futsal Chabbab sluiten dan aan in de behoefte in die wijken?
Respondent: In het algemeenheid het beloningssysteem wat ze hanteren, want als ik dan even kijk de jongens die in de Zwaluwstraat zijn, zijn dat de jongeren die overal opduiken. Futsal Chabbab kan ze aanpakken op het feit dat school belangrijk is en dat voetballen kun je als verlengstuk zien. Het hele systeem wat Futsal Chabbab hanteert zou je daarop toe kunnen passen.
Interviewer 1: Futsal Chabbab houdt ook rekening met culturele aspecten, in de diensten die zij verlenen. Zou dat een toegevoegde waarde zijn binnen Waterkwartier en Wolfskuil?
Respondent: Waterkwartier vind ik dus even lastig omdat dat toch autochtonen jongeren zijn. Daar zul je denk ik wat andere maatregelen moeten nemen.
Interviewer 1: Het zou natuurlijk straatcultuur kunnen zijn, is ook een cultuur natuurlijk.
Respondent: Als je dat er uithaalt zou dat sowieso kunnen.
Interviewer 1: Op welke manier denk je dan die culturele aspecten een rol zouden kunnen spelen in de omgang met die jongeren?
Respondent: Ja, dat je ze bereikt, dat je de taal spreekt die er toe doet. en ze van binnen bewust te maken dat er een cultuur is die er haak op staat. Dat doen ze in Neerbosch- Oost bijv. ook. Dat ze weten wat voor impact het heeft. Uiteindelijk heb ik ook wel gemerkt dat jongeren die verbinding willen, het voelt natuurlijk heel erg veilig als ze zich kunnen associëren met zo een groep en die straatcultuur kunnen laten zien. Als ik dat doe voel ik me veilig want dan laten ze me met rust. Dat is natuurlijk een mooi fenomeen wat de straatcultuur met zich meebrengt. Terwijl ze daar ook wel dingen in missen in de maatschappij. Soms gaan ze bijv. bij een sollicitatiegesprek onderuit met een trainingspak en denken ze moeten me maar op die manier accepteren. Ik vind het wel heel erg van

belang dat ze daar ook bewust van worden gemaakt. Luister het is prima dat je, je zo gedraagt maar weet wel wanneer. Dat ze zich daar bewust van worden gemaakt. Je ziet heel veel verbazing, over dat ze bijv. niet aangenomen worden. Ik zie ook wel dat ze soms worden geweigerd wegens achternaam etc. Maar ze hebben zelf ook veel invloed op hoe ze zich neerzetten. Je draagt ook bij aan je eigen beeldvorming een stukje bewustwording krijgen dat het meerdere aspecten heeft.
Interviewer 2: Zou Futsal Chabbab daar een rol in kunnen spelen?
Respondent: Ja dat denk ik wel en dat die behoefte er dan ook is omdat ze het gewoon niet snappen.
Interviewer 1: Oké, nog een vraag over een onderdeel wat Futsal Chabbab gebruikt, dat zijn rolmodellen. Jongens die vroeger hebben deelgenomen aan Futsal Chabbab worden dan in zoverre begeleidt dat ze uiteindelijk ook trainer worden en die jongeren gaan begeleiden. Zie je dat in deze wijken als meerwaarde?
Respondent: Ja, zeker omdat ze dan ook zien dat jongens zijn die uit een bepaalde situatie komen. En dat ze zien dat ze nu vanuit een andere rol ook zijn ding kan doen. Dat hebben we met het toezichthoudersproject ook gezien. Jongens die eerst voor de overlast zorgen vervolgens een heel simpel jackje aankregen en zorg dat je mensen nu vanuit een andere rol gaat aanspreken en mensen gaat begeleiden. Ik zie dat bij Futsal Chabbab ook zoals in Neerbosch- Oost.
Interviewer 1: Heb je het idee dat die stap die ze moeten overbruggen groot is?
Respondent: Die is niet groot maar wel heel lang. In die 6 jaar ervaring is het denk ik bij 5/6 jongens gelukt en bij 20 nog niet. Je moet heel lang inzetten, contacten met jongeren, jongerenlokét, ROC heel veel instanties. Je moet heel ver over je grenzen kijken en je kunt je afvragen of dit wel politiewerk is. Dat is het niet maar je moet wel weten van elkaar wat zijn nou je aanvullingen. Je moet goed weten wat beloof ik en wat maak ik waar. Dus in die zijn heel goed afstemmen. Zo een mooi weer draaiboek is daar heel mooi voor. Die jongens zijn ook niet achterlijk. Als je ze uiteindelijk niet beloond dan zegt de tweede groep ook ik ga niet in zo een dom jack lopen als mij dat niet beloond. Je moet het waar kunnen maken anders mislukt het gewoon.
Interviewer 1: Oké, ik denk dat we een aardig beeld hebben. Zijn er nog dingen waarvan je zegt dit is handig om mee te nemen voor het totaal beeld?
Respondent: Nee, ik denk dat we alles wel benoemd hebben. Ik denk dat het een meerwaarde is als Futsal Chabbab ook in de Wolfskuil zou kunnen werken.

Bijlage 17: uitkomsten enquête Lindenholt

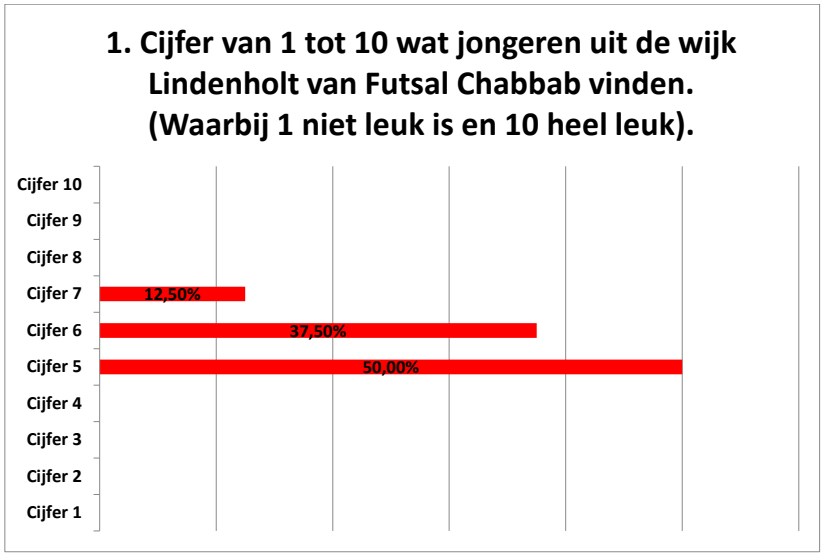

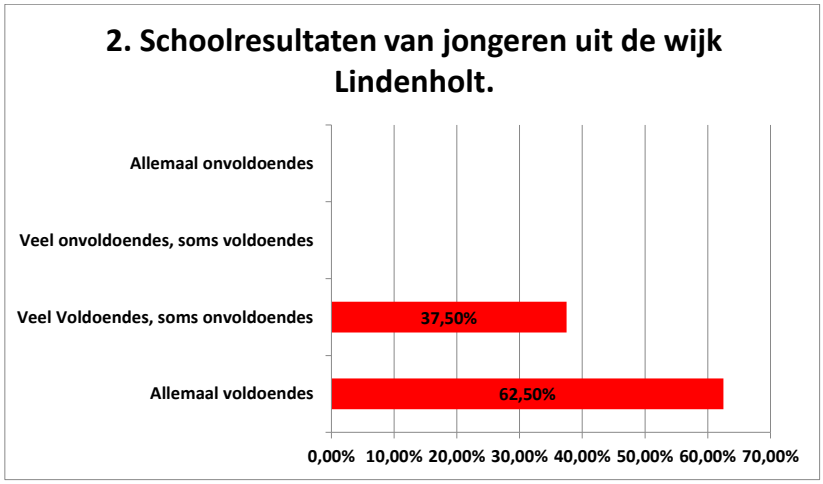

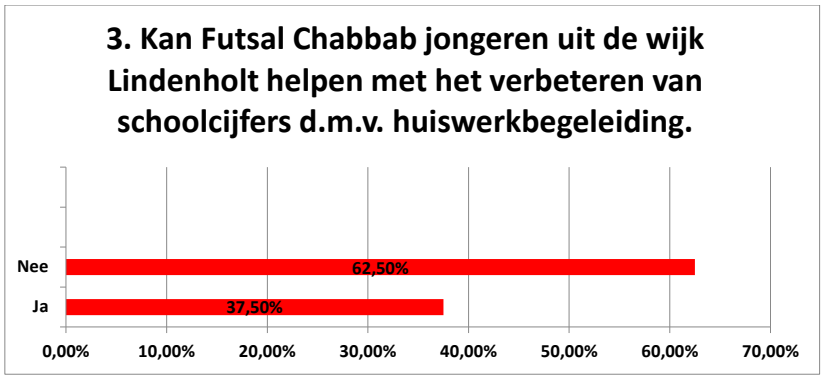
3. Kan Futsal Chabbab jongeren uit de wijk Lindenholt helpen met het verbeteren van schoolcijfers d.m.v. huiswerkbegeleiding.
Nee
Ja
62,50%
37,50%
0,00%
10,00%
20,00%
30,00%
40,00%
50,00%
60,00%
70,00%

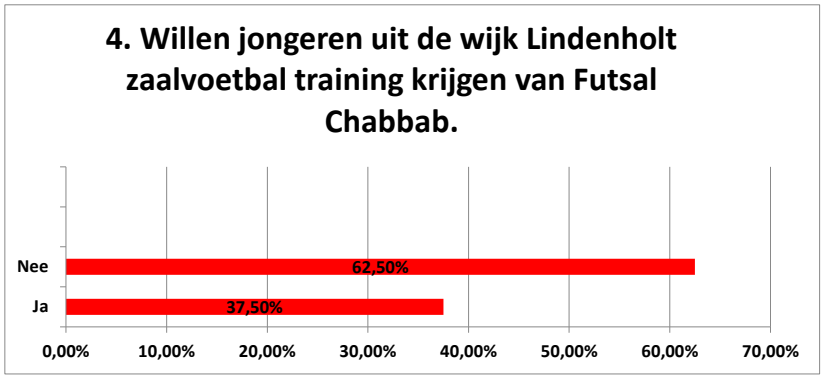
4. Willen jongeren uit de wijk Lindenholt zaalvoetbal training krijgen van Futsal Chabbab.
Nee
Ja
62,50%
37,50%
0,00%
10,00%
20,00%
30,00%
40,00%
50,00%
60,00%
70,00%

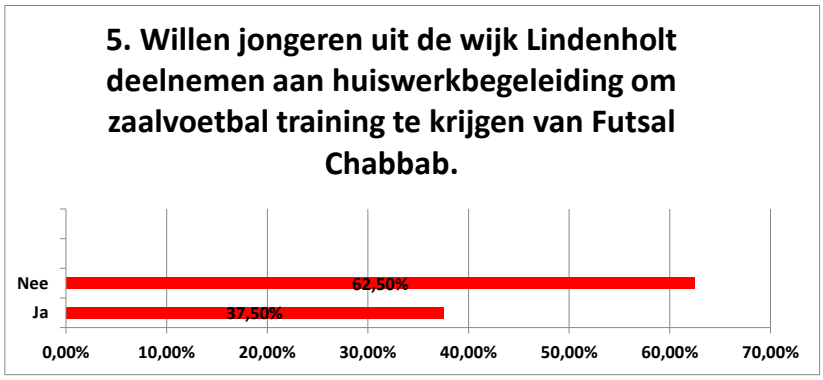
5. Willen jongeren uit de wijk Lindenholt deelnemen aan huiswerkbegeleiding om zaalvoetbal training te krijgen van Futsal Chabbab.
Nee
Ja
62,50%
37,50%
0,00%
10,00%
20,00%
30,00%
40,00%
50,00%
60,00%
70,00%

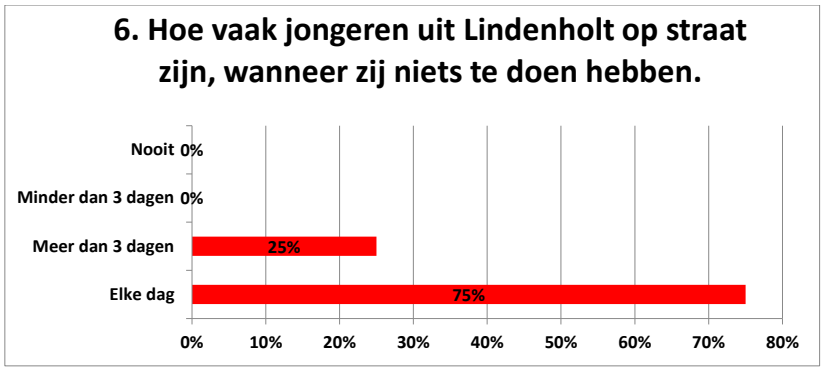
6. Hoe vaak jongeren uit Lindenholt op straat zijn, wanneer zij niets te doen hebben.
Nooit 0%
Minder dan 3 dagen 0%
Meer dan 3 dagen 25%
Elke dag 75%
0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80%

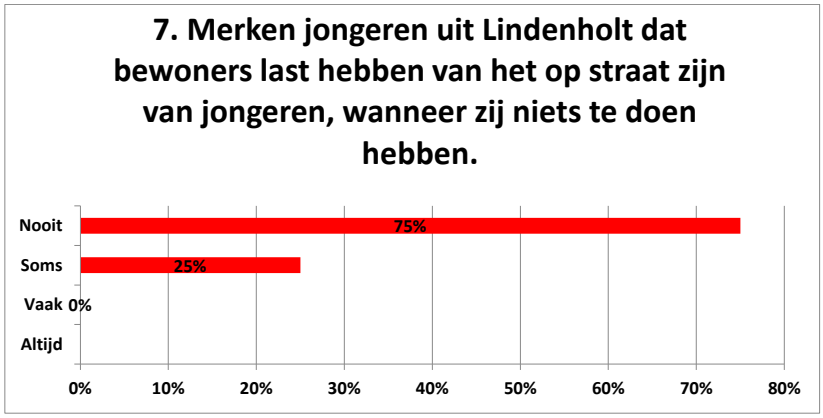
7. Merken jongeren uit Lindenholt dat bewoners last hebben van het op straat zijn van jongeren, wanneer zij niets te doen hebben.
Nooit 75%
Soms 25%
Vaak 0%
Altijd
0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80%

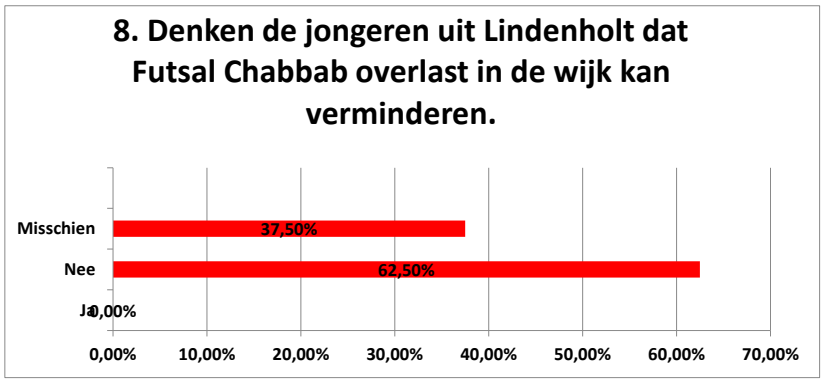
8. Denken de jongeren uit Lindenholt dat Futsal Chabbab overlast in de wijk kan verminderen.
Misschien 37,50%
Nee 62,50%
Ja 0,00%
0,00% 10,00% 20,00% 30,00% 40,00% 50,00% 60,00% 70,00%

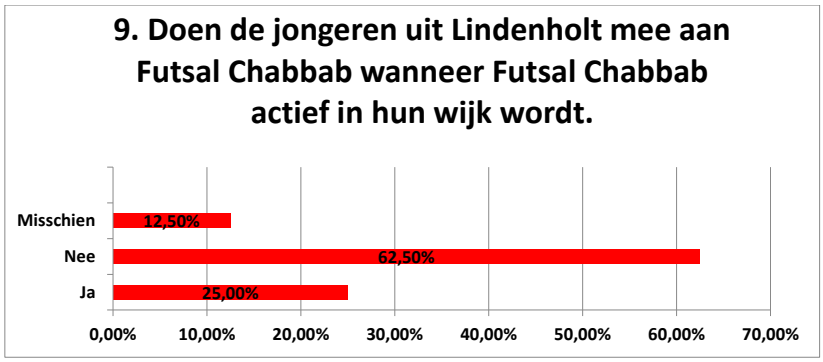
9. Doen de jongeren uit Lindenholt mee aan Futsal Chabbab wanneer Futsal Chabbab actief in hun wijk wordt.
Misschien
Nee
Ja
12,50%
62,50%
25,00%
0,00%
10,00%
20,00%
30,00%
40,00%
50,00%
60,00%
70,00%

Bijlage 18: uitkomsten enquête Waterkwartier

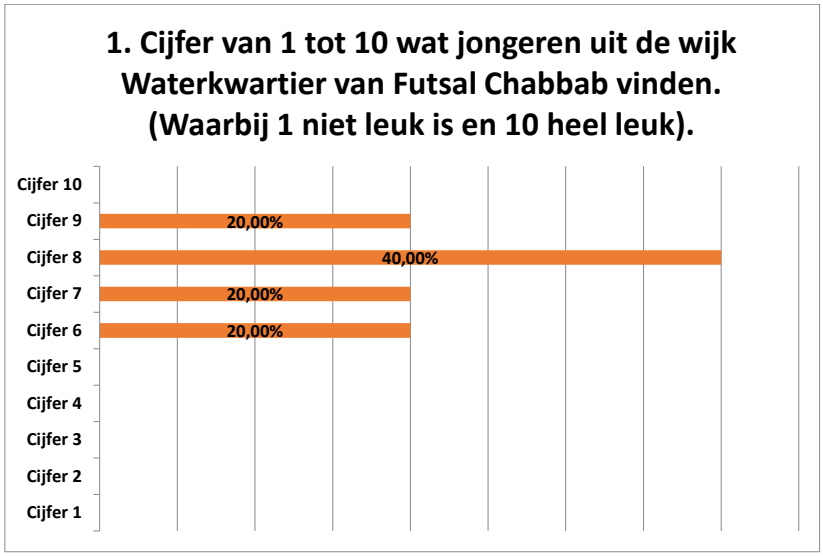

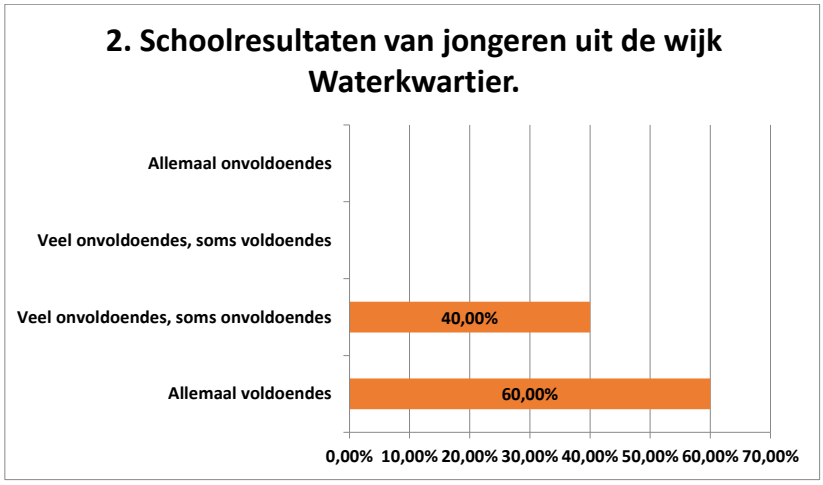

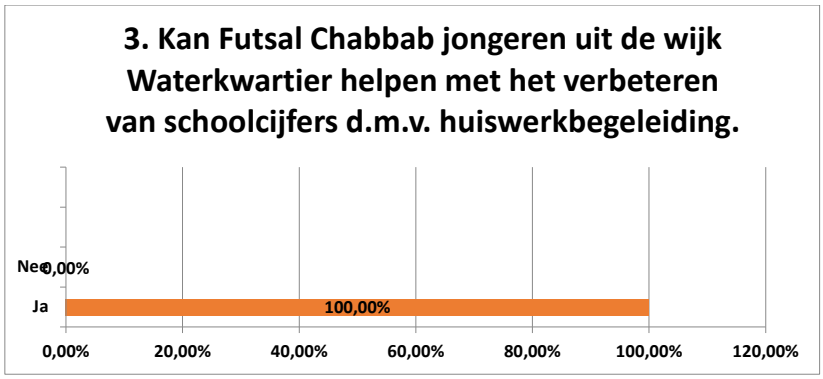
3. Kan Futsal Chabbab jongeren uit de wijk Waterkwartier helpen met het verbeteren van schoolcijfers d.m.v. huiswerkbegeleiding.
Nee
Ja
0,00%
100,00%
0,00%
20,00%
40,00%
60,00%
80,00%
100,00%
120,00%

4. Willen jongeren uit de wijk Waterkwartier zaalvoetbal training krijgen van Futsal Chabbab.
Nee
Ja
20,00%
80,00%
0,00%
10,00%
20,00%
30,00%
40,00%
50,00%
60,00%
70,00%
80,00%
90,00%

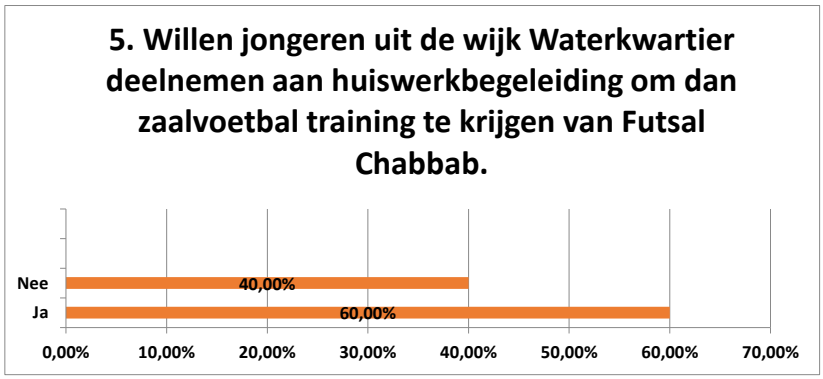
5. Willen jongeren uit de wijk Waterkwartier deelnemen aan huiswerkbegeleiding om dan zaalvoetbal training te krijgen van Futsal Chabbab.
Nee
Ja
40,00%
60,00%
0,00%
10,00%
20,00%
30,00%
40,00%
50,00%
60,00%
70,00%

6. Hoe vaak jongeren uit de wijk Waterkwartier op straat zijn, wanneer zij niets te doen hebben.
Nooit 0%
Minder dan 3 dagen 0%
Meer dan 3 dagen 60%
Elke dag 40%
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%

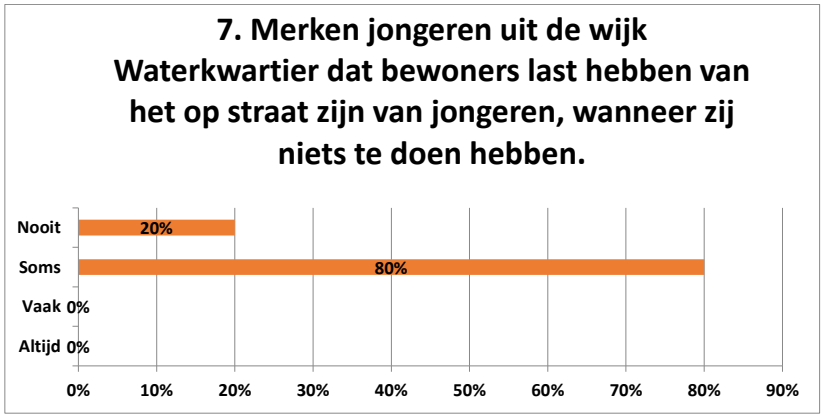
7. Merken jongeren uit de wijk Waterkwartier dat bewoners last hebben van het op straat zijn van jongeren, wanneer zij niets te doen hebben.
Nooit 20%
Soms 80%
Vaak 0%
Altijd 0%
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%

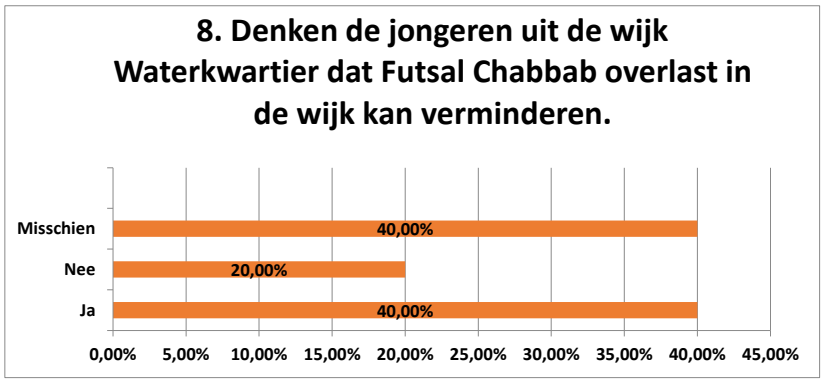
8. Denken de jongeren uit de wijk Waterkwartier dat Futsal Chabbab overlast in de wijk kan verminderen.
Misschien 40,00%
Nee 20,00%
Ja 40,00%
0,00%
5,00%
10,00%
15,00%
20,00%
25,00%
30,00%
35,00%
40,00%
45,00%

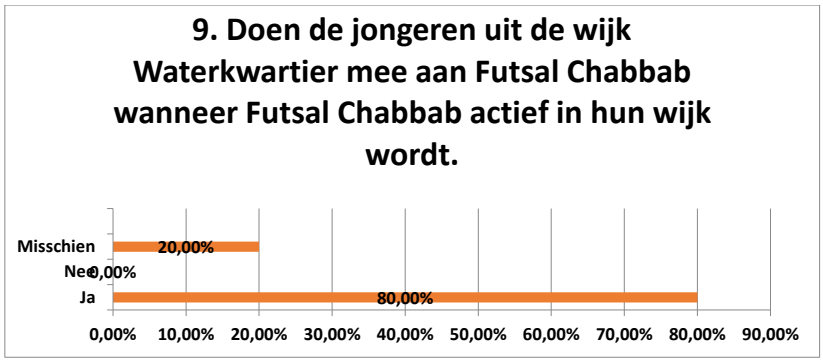
9. Doen de jongeren uit de wijk Waterkwartier mee aan Futsal Chabbab wanneer Futsal Chabbab actief in hun wijk wordt.
Misschien
Nee
Ja
20,00%
0,00%
80,00%
0,00% 10,00% 20,00% 30,00% 40,00% 50,00% 60,00% 70,00% 80,00% 90,00%

Bijlage 19: uitkomsten enquête Wolfskuil

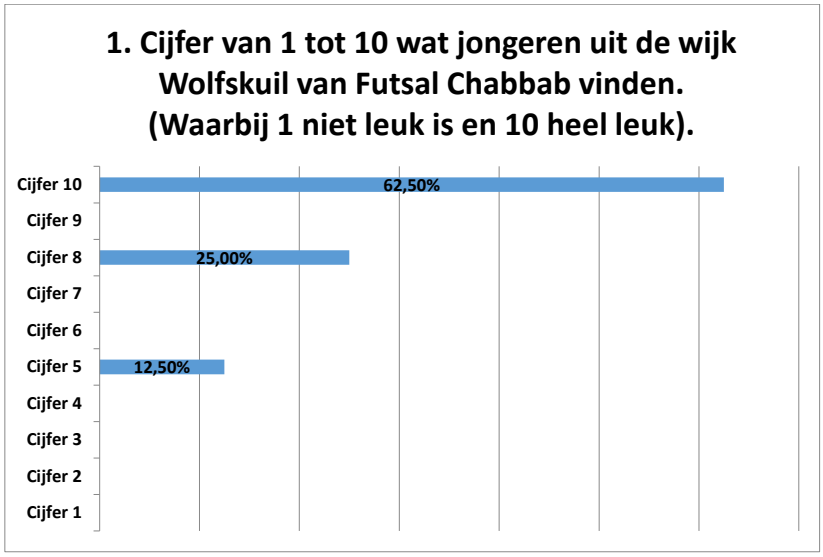

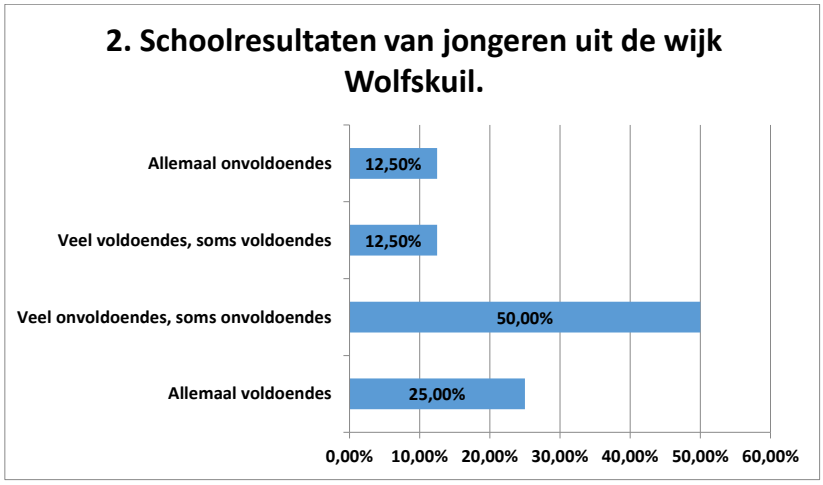

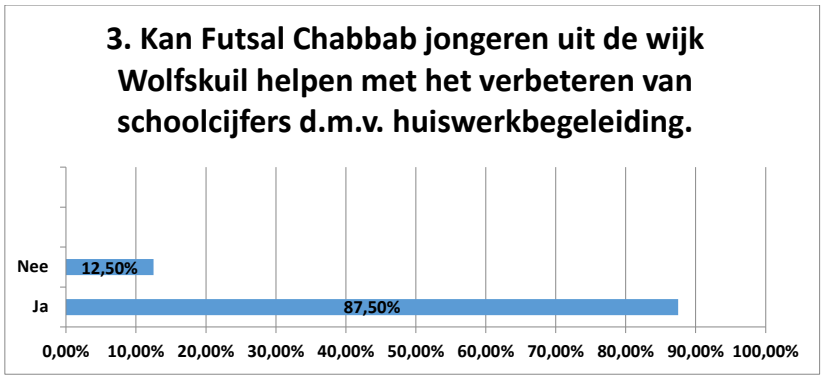
3. Kan Futsal Chabbab jongeren uit de wijk Wolfskuil helpen met het verbeteren van schoolcijfers d.m.v. huiswerkbegeleiding.
Nee
Ja
12,50%
87,50%
0,00% 10,00% 20,00% 30,00% 40,00% 50,00% 60,00% 70,00% 80,00% 90,00% 100,00%

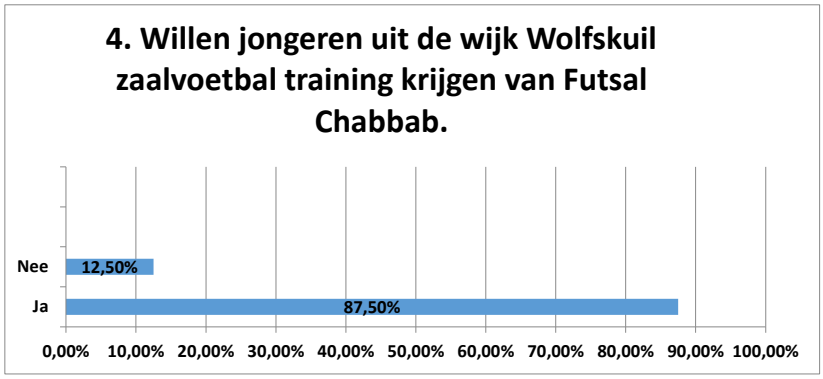
4. Willen jongeren uit de wijk Wolfskuil zaalvoetbal training krijgen van Futsal Chabbab.
Nee
Ja
12,50%
87,50%
0,00% 10,00% 20,00% 30,00% 40,00% 50,00% 60,00% 70,00% 80,00% 90,00% 100,00%

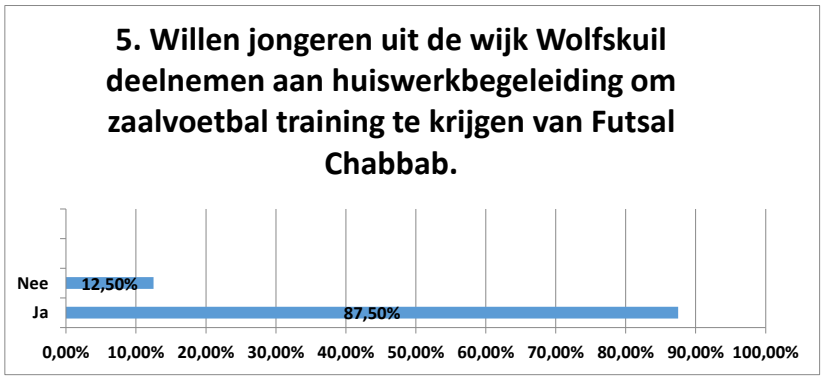
5. Willen jongeren uit de wijk Wolfskuil deelnemen aan huiswerkbegeleiding om zaalvoetbal training te krijgen van Futsal Chabbab.
Nee
Ja
12,50%
87,50%
0,00% 10,00% 20,00% 30,00% 40,00% 50,00% 60,00% 70,00% 80,00% 90,00% 100,00%

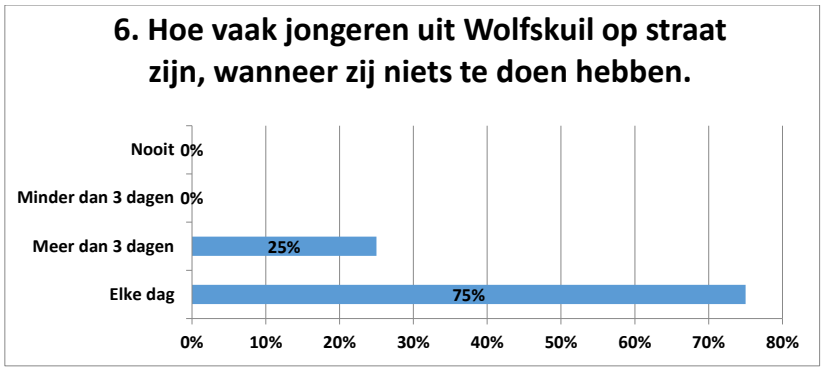
6. Hoe vaak jongeren uit Wolfskuil op straat zijn, wanneer zij niets te doen hebben.
Nooit 0%
Minder dan 3 dagen 0%
Meer dan 3 dagen 25%
Elke dag 75%
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%

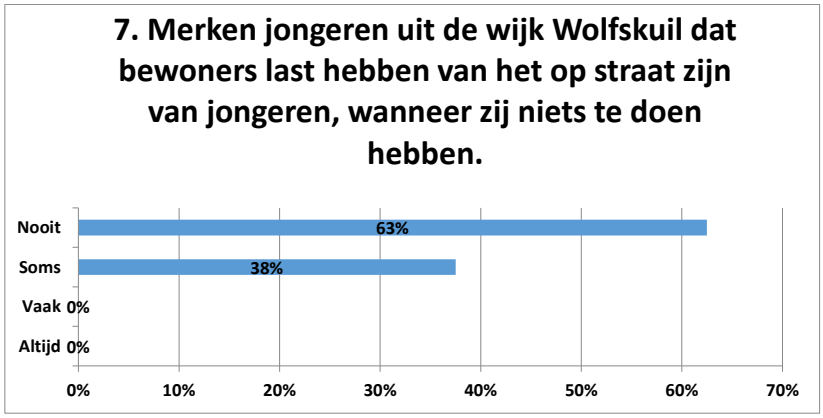
7. Merken jongeren uit de wijk Wolfskuil dat bewoners last hebben van het op straat zijn van jongeren, wanneer zij niets te doen hebben.
Nooit 63%
Soms 38%
Vaak 0%
Altijd 0%
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%

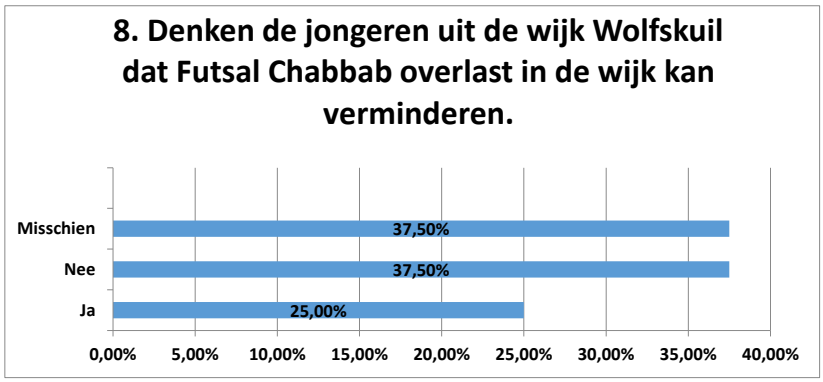
8. Denken de jongeren uit de wijk Wolfskuil dat Futsal Chabbab overlast in de wijk kan verminderen.
Misschien 37,50%
Nee 37,50%
Ja 25,00%
0,00%
5,00%
10,00%
15,00%
20,00%
25,00%
30,00%
35,00%
40,00%

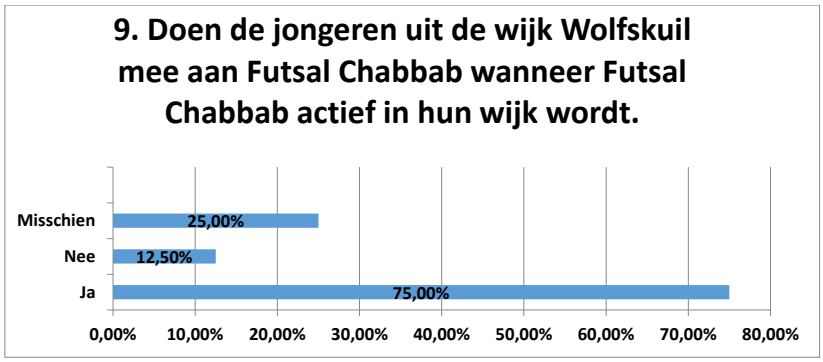
9. Doen de jongeren uit de wijk Wolfskuil mee aan Futsal Chabbab wanneer Futsal Chabbab actief in hun wijk wordt.
Misschien
Nee
Ja
25,00%
12,50%
75,00%
0,00%
10,00%
20,00%
30,00%
40,00%
50,00%
60,00%
70,00%
80,00%

120

Brief aan de raad - Futsal Chabbab - Gevraagde informatie m.b.t. Futsal Chabbab

Bijlage 20: Kaart van Nijmegen opgedeeld in stadsdelen en wijken

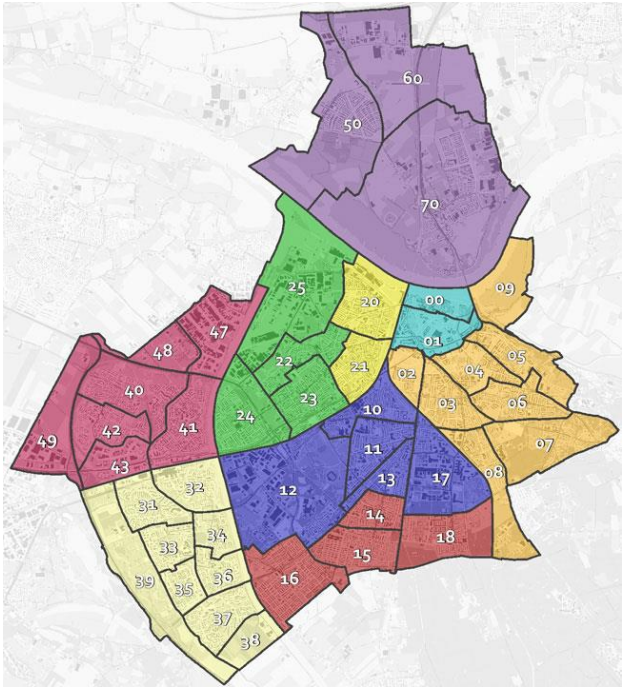

Nijmegen Centrum	Nijmegen Zuid	Dukenburg
0 Benedenstad 1 Stadscentrum	14 Hatertse Hei 15 Grootstal 16 Hatert 18 Brakkenstein	31 Tolhuis 32 Zwanenveld 33 Meijhorst 34 Lankforst 35 Aldenhof 36 Malvert 37 Weezenhof 38 Vogelzang 39 Staddijk
Nijmegen Oost	**Nijmegen Oud-West**	**Lindenholt**
2 Bottendaal 3 Galgenveld 4 Altrade 5 Hunnerberg 6 Hengstdal 7 Kwakkenberg 8 Groenewoud 9 Ooyse Schependom	20 Biezen 21 Wolfskuil	40 't Acker 41 De Kamp 42 't Broek 43 Kerkenbos 47 Westkanaaldijk 48 Neerbosch-Oost 49 Bijsterhuizen
Nijmegen Midden	**Nijmegen Nieuw-West**	**Nijmegen Noord**
10 Nije Veld 11 Hazenkamp 12 Goffert 13 St. Anna 17 Heijendaal	22 Hees 23 Heseveld 24 Neerbosch-Oost 25 Haven- en industrieterrein	50 Oosterhout 60 Ressen 70 Lent

Brief aan de raad - MGR Invulling platformfunctie MGR

reg.nr.: 16.000894
proceseverantw.: BM50
B10

INGEKOMEN
25 OKT. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN

Van: Braam, Lucile WR02
Verzonden: maandag 24 oktober 2016 9:40
Aan: Annick Buise-Jansen; Beuningen ; Heumen; Hout, Arne van BM10; Smits, Anita; W. Looijen; Wilfred Goedmakers; Griffie; Griffie Berg en Dal; Griffie Beuningen; Griffie Beuningen 1; Griffie Druten; Griffie Heumen; Griffier Mook en Middelaar; Heffels, Mirande BM50; Linda Berendsen (l.berendsen@wijchen.nl)
Onderwerp: invulling platformfunctie MGR

Beste gemeentesecretarissen en griffiers van het Rijk van Nijmegen,

Bijgaand ontvangt u een brief van de MGR over de invulling van de platformfunctie. Deze is afgelopen maandag vastgesteld in het algemeen bestuur van de MGR.

Lucile Braam
Strategisch adviseur MGR

E: l.braam@wbrn.nl
T: 06 46 19 55 19
Aanwezig: maandag tot en met vrijdag

Brief aan de raad - MGR Invulling platformfunctie MGR

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN

Aan de colleges en raden van de
deelnemende gemeenten

Datum
20 oktober 2016

Contactpersoon
Lucile Braam

Onderwerp
Invulling platformfunctie MGR

Telefoonnummer
06-46195519

Geachte leden van de colleges en raden,

Bij haar oprichting heeft de MGR als opdracht meegekregen om een platform te vormen voor regionale afstemming en overleg. Aan het begin van dit jaar hebben wij u gevraagd om uw zienswijze op de invulling van dit platform te geven aan de hand van een notitie die wij hierover hebben opgesteld. Daarbij is een raadsconferentie georganiseerd om u hier een meer concreet beeld bij te geven. Met deze brief reageren wij op de ingediende zienswijzen en geven wij aan hoe we het platform de komende periode gaan vormgeven.

Alle gemeenten hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om een zienswijze in te dienen, waarvoor onze dank. Uit deze zienswijzen komt geen eenduidig beeld naar voren. Er is sprake van zeer diverse standpunten waar het de aard, intensiteit en mate van vrijblijvendheid van de platformfunctie betreft. Op basis hiervan hebben wij voor de volgende invulling gekozen in de komende periode.

De vergaderingen van het algemeen bestuur worden (gedeeltelijk) als platform benut voor bestuurders om van gedachten te wisselen over strategische thema's. De leden van het algemeen bestuur kunnen onderwerpen agenderen waarvan zij vinden dat die hiervoor in aanmerking komen. Daarbij gaat het om thema's die een horizon kennen van 5 à 10 jaar en portefeuille-overstijgend zijn, zoals bijvoorbeeld demografie, wat het eerste thema is dat besproken zal worden. Hier kunnen verdere acties of vormen van samenwerking uit komen, maar dat hoeft niet.

Hiermee kiezen we er uitdrukkelijk voor om het platform een functie te geven aanvullend op de verschillende overleggen die in onze en andere regio's al bestaan. Zo worden thema's of gesprekken over samenwerking die geen overstijgend niveau kennen niet besproken in het AB, maar in de reeds bestaande portefeuillehoudersoverleggen. Voor zover portefeuillehouders in de regio nog niet bij elkaar komen, vragen we hen dit in elk geval een keer te doen om te verkennen of samenwerking en/of afstemming niet zinvol is. Ook kunnen uit deze overleggen onderwerpen worden aangedragen waarvan bespreking in het AB zinvol zou zijn.

In afstemming met uw Agendacommissie zullen mogelijke thema's die een horizon kennen van 5 à 10 jaar en portefeuille-overstijgend zijn, worden geagendeerd voor regionale raadsbijeenkomsten. De

Brief aan de raad - MGR Invulling platformfunctie MGR

eerstvolgende raadsbijeenkomst staat gepland voor 17 oktober en staat zoals overeengekomen met uw Agendacommissie in het teken van het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen.

We gaan ervan uit u hiermee op dit moment voldoende geïnformeerd te hebben. Onder meer in onze kwartaalrapportages blijven wij u uiteraard, conform ons informatieprotocol, op de hoogte houden van de besprekingen in het kader van de platformfunctie.

Hoogachtend,

Algemeen Bestuur modulaire gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen,

De Voorzitter,

drs. H.M.F. Bruls

De Secretaris,

J. Hol

Brief aan de raad - R Essers - Wijkgrenzen 10 jaar later

Rob Essers

Niek Engelschmanlaan 129
6532 CR Nijmegen
024 - 355 81 71
rob@gaypnt.demon.nl

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
			25 oktober 2016

Onderwerp	Bijlage(n)
wijkgrenzen: 10 jaar later	6 pagina's

Geachte leden,

Op 25 oktober 2006 heeft uw raad de *Formele gebiedsindeling (2007)* vastgesteld. In het geamendeerde raadsvoorstel 133/2006 stonden onder meer de volgende beslispunten:

> 3. De huidige administratieve wijkgrenzen, zoals vastgelegd in de gemeentelijke registratie van adressen, vast te stellen als zijnde de formele wijkgrenzen.
> 4. Het College te verzoeken een inventarisatie van discussiepunten ten aanzien van de wijkgrenzen te starten en gewenste herzieningen voor te leggen aan de Commissie Straatnaamgeving met het verzoek deze ter vaststelling door te geleiden naar de Raad.

Volgens gemeentesecretaris Eringa werd de inventarisatie van discussiepunten ten aanzien van de wijkgrenzen in 2008 voorbereid (zie bijlagen). Ik wacht nog altijd op de resultaten van deze inventarisatie. In de afgelopen tien jaar is alleen de grens tussen wijken Oosterhout en Ressen aangepast. Bij de vaststelling van de woonplaatsnamen op 10 juni 2009 (raadsvoorstel 95/2009) is terloops besloten:

> 7. De grens tussen de wijken Oosterhout en Ressen zodanig aan te passen, dat deze op de as van de Griftdijk komt, waarmee de nieuwe buurten Zuiderveld en Grote Boel (plan Groot Oosterhout) volledig binnen de grenzen van de nieuwe wijk Ressen vallen.

Het op 29 november 2006 aanvaarde amendement *Heldere grenzen* (1e indiener: Bea van Zijll de Jong-Lodenstein, Stadspartij) om de begrenzing van de wijken Oosterhout en Ressen samen te laten vallen met de buitengrenzen van de woonplaatsen Oosterhout gemeente Nijmegen en Ressen gemeente Nijmegen was in 2009 blijkbaar al in vergetelheid geraakt. Ook de implementatie van deze grenswijziging laat te wensen over.

Op 18 maart 2009 heeft uw raad ingestemd met een initiatiefvoorstel van de fracties van de VVD en Nijmegen Nu om de commissie straatnaamgeving op te heffen. De werkzaamheden van de ambtelijke werkgroep die hiervoor in de plaats is gekomen, onttrekken zich aan de openbaarheid. De zogenaamde halfjaarlijkse rapportage is in 2011 al bij de derde keer afgeschaft. In de laatste rapportage d.d. 8 februari 2011 staat onder meer dat voorstellen worden voorbereid voor de naamgeving van bedrijventerreinen en het Goffertpark (stadion, paden, begrenzing, Stadionplein). De voorstellen laten nog altijd op zich wachten.

Brief aan de raad - R Essers - Wijkgrenzen 10 jaar later

BAG
Op 1 juli 2009 is de Wet basisregistraties adressen en gebouwen in werking getreden. De gemeente Nijmegen is per 10 december 2010 aangesloten op de Landelijke Voorziening BAG. In artikel 1, aanhef en onder n, van de wet staat:

> **Artikel 1**
> In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder: (...)
> n. openbare ruimte: door het bevoegde gemeentelijke orgaan als zodanig aangewezen en van een naam voorziene buitenruimte die binnen één woonplaats is gelegen;

De stadsdelen, wijken en buurten zijn in de BAG geregistreerd als openbare ruimten van het type 'administratief gebied' (zie bijlagen). Bij een *deugdelijke* registratie is aan de hand van de brondocumenten in het BAG-register altijd de correcte geometrie van de openbare ruimte vast te stellen. Het aantal stadsdelen, wijken en buurten in de woonplaatsen Nijmegen en Lent waarvan de geometrie op deze wijze kan worden vastgesteld, is op de vingers van één hand te tellen.

Waar ligt de grens?
Op basis van beslispunt 3 van het raadsbesluit d.d. 25 oktober 2006 kunnen de formele wijkgrenzen niet exact worden vastgesteld. Alleen verblijfsobjecten hebben een adres. Het adressenregister zegt niets over de onbebouwde ruimte. In het Adressenoverzicht is bij openbare ruimten waaraan geen huisnummers gekoppeld zijn, sinds 6 mei 2014 geen wijk meer vermeld (zie Open Data).

In de toelichting van de Stads- en Wijkmonitor 2016 staat: "NB: De wijkgrenzen die op het kaartje zijn afgebeeld, zijn indicatief." In de nadere toelichting op de totstandkoming van de Stads- en Wijkmonitor 2012 stond:

> **Tot slot**
> In de verschillende onderdelen van de Stads- en Wijkmonitor is kaartmateriaal van Nijmegen opgenomen. De in dat kaartmateriaal gehanteerde wijkgrenzen zijn een benadering van de administratief vastgelegde wijkgrenzen.

De termen 'indicatief' en 'een benadering van' verhullen dat de wijkgrenzen niet vastliggen. Zolang de grenzen niet behoorlijk worden vastgesteld, zijn de cijfers niet helemaal of zelfs helemaal niet betrouwbaar.

Dit probleem was in 2006 reeds bekend. Welke vooruitgang is er in de afgelopen tien jaar geboekt? Is uw raad niet in staat om de kaderstellende en controlerende taak naar behoren uit te oefenen en ook niet geïnteresseerd in de uitvoering van uw eigen besluiten?

Een antwoord van het college stel ik niet op prijs.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

drs. R.C. Essers

Brief aan de raad - R Essers - Wijkgrenzen 10 jaar later

Directie Inwoners
Regionaal Archief Nijmegen

Openingstijden: di t/m vr 09.00 - 17.00 uur
donderdag van 09.00 - 21.00 uur

GEMEENTE Nijmegen

Mariënburg 27
6511 PS Nijmegen
Telefoon (024) 329 22 80
Telefax (024) 329 22 84
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

De heer R. Essers
Niek Engelschmanlaan 129
6532 CR Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
29-01-2008	L310/08.0002647	Fineke te Raa

VERZONDEN 3 1 JAN. 2008

Onderwerp	Datum uw brief	Doorkiesnummer
wijkindeling	24-10-2007	3292299

Geachte heer Essers,

In reactie op uw brief d.d. 24 oktober 2007, waarin u informeert naar de stand van zaken van de inventarisatie van de discussiepunten ten aanzien van de wijkgrenzen, bericht ik u het volgende.

De inventarisatie wordt momenteel voorbereid. Resultaten, d.w.z. documenten in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur, zijn er dan ook nog niet.

Met vriendelijke groet,

P. Eringa, gemeentesecretaris

Brief aan de raad - R Essers - Wijkgrenzen 10 jaar later

gebiedsindeling

woonplaats	stadsdeel	wijk	buurt
Nijmegen	Nijmegen-Centrum (01)	00 - Benedenstad	
		01 - Stadscentrum	
	Nijmegen-Oost (02)	02 - Bottendaal	
		03 - Galgenveld	
		04 - Altrade	
		05 - Hunnerberg	
		06 - Hengstdal	
		07 - Kwakkenberg	
		08 - Groenewoud	
		09 - Ooyse Schependom	
	Nijmegen-Oud-West (03)	20 - Biezen	Batavia *(gedeelte)*
			Fabrica
			Ulpia
			Waalhavenkwartier
		21 - Wolfskuil	
	Nijmegen-Nieuw-West (04)	22 - Hees	
		23 - Heseveld	
		24 - Neerbosch-Oost	
		25 - Haven- en industrieterrein	Batavia *(gedeelte)*
	Nijmegen-Midden (05)	10 - Nije Veld	
		11 - Hazenkamp	
		12 - Goffert	
		13 - St. Anna	
		17 - Heijendaal	
	Nijmegen-Zuid (06)	14 - Hatertse Hei	
		15 - Grootstal	
		16 - Hatert	
		18 - Brakkenstein	
	Dukenburg (07)	31 - Tolhuis	
		32 - Zwanenveld	
		33 - Meijhorst	
		34 - Lankforst	
		35 - Aldenhof	
		36 - Malvert	
		37 - Weezenhof	
		38 - Vogelzang	
		39 - Staddijk	
	Lindenholt (08)	40 - 't Acker	de Meeuwse Acker
			de Steekse Acker
			Drieskensacker
			Heeskesacker
			Hillekensacker
			Horstacker
			Zellersacker
		41 - De Kamp	de Geerkamp
			de Gildekamp

			de Hoefkamp
			de Kluijskamp
			de Voorstenkamp
			de Wellenkamp
		42 - 't Broek	Hegdambroek
			Holtgesbroek
			Leuvensbroek
			Wedesteinbroek
		43 - Kerkenbos	
		47 - Westkanaaldijk	
		48 - Neerbosch-West	
		49 - Bijsterhuizen	
	Nijmegen-Noord (09)	50 - Oosterhout	De Boomgaard
			De Elten
			Het Nijland
			Waaijenstein
		60 - Ressen	Grote Boel
			Zuiderveld
Lent	Nijmegen-Noord (09)	70 - Lent	Broodkorf
			De Stelt
			Dorp Lent
			Hof van Holland
			Hoge Bongerd
			Laauwik
			Lentseveld
			Pelseland
			Veur Lent
			Visveld
			Vossenpels
			Woenderskamp

aantal openbare ruimten *(type 'administratief gebied')*

	Nijmegen	Lent	totaal
stadsdelen	9	1	10
wijken	43	1	44
buurten	27	12	39
totaal	79	14	93

openbare ruimten *(type 'administratief gebied')*

openbare ruimte ID	naam	woonplaats	brondocument	
0268300000001584	Aldenhof	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001559	Altrade	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001797	Batavia	Nijmegen	RB 01-04-2015	9
0268300000001555	Benedenstad	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001574	Biezen	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001595	Bijsterhuizen	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001557	Bottendaal	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001573	Brakkenstein	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001542	Broodkorf	Lent	RB 04-06-2008	6
0268300000001538	De Boomgaard	Nijmegen	RB 15-12-1999	
0268300000001537	De Elten	Nijmegen	RB 15-12-1999	10
0268300000001737	de Geerkamp	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001738	de Gildekamp	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001739	de Hoefkamp	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001590	De Kamp	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001740	de Kluijskamp	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001741	de Meeuwse Acker	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001742	de Steekse Acker	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001548	De Stelt	Lent	RB 04-06-2008	6
0268300000001743	de Voorstenkamp	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001744	de Wellenkamp	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001549	Dorp Lent	Lent	RB 04-06-2008	6
0268300000001745	Drieskensacker	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001611	Dukenburg	Nijmegen	RB 25-10-2006	5
0268300000001833	Fabrica	Nijmegen	RB 11-5-2016	4
0268300000001558	Galgenveld	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001567	Goffert	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001563	Groenewoud	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001570	Grootstal	Nijmegen	RB 04-10-1984	3
0268300000001541	Grote Boel	Nijmegen	RB 10-06-2009	4
0268300000001571	Hatert	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001569	Hatertse Hei	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001578	Haven- en industrieterrein	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001566	Hazenkamp	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001576	Hees	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001746	Heeskesacker	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001747	Hegdambroek	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001572	Heijendaal	Nijmegen	RB 25-10-2006	1
0268300000001561	Hengstdal	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001577	Heseveld	Nijmegen	RB 25-10-2006	1, 5
0268300000001539	Het Nijland	Nijmegen	RB 15-12-1999	
0268300000001748	Hillekensacker	Nijmegen	14.0003206	2
0268300000001545	Hof van Holland	Lent	RB 04-06-2008	6
0268300000001546	Hoge Bongerd	Lent	RB 04-06-2008	6
0268300000001749	Holtgesbroek	Nijmegen	14.0003206	2

0268300000001750	Horstacker	Nijmegen	14.0003206	[2]
0268300000001560	Hunnerberg	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001592	Kerkenbos	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001562	Kwakkenberg	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001551	Laauwik	Lent	RB 04-06-2008	[6]
0268300000001583	Lankforst	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001598	Lent	Lent	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001550	Lentseveld	Lent	RB 04-06-2008	[6]
0268300000001751	Leuvensbroek	Nijmegen	14.0003206	[2]
0268300000001612	Lindenholt	Nijmegen	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001585	Malvert	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001582	Meijhorst	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001579	Neerbosch-Oost	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001594	Neerbosch-West	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001565	Nije Veld	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001605	Nijmegen-Centrum	Nijmegen	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001609	Nijmegen-Midden	Nijmegen	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001608	Nijmegen-Nieuw-West	Nijmegen	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001613	Nijmegen-Noord	Nijmegen	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001633	Nijmegen-Noord	Lent	12.0002613	[8]
0268300000001606	Nijmegen-Oost	Nijmegen	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001607	Nijmegen-Oud-West	Nijmegen	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001610	Nijmegen-Zuid	Nijmegen	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001596	Oosterhout	Nijmegen	RB 10-06-2009	[4]
0268300000001564	Ooyse Schependom	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001554	Pelseland	Lent	RB 04-06-2008	[6]
0268300000001597	Ressen	Nijmegen	RB 10-06-2009	[4]
0268300000001568	St. Anna	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001588	Staddijk	Nijmegen	RB Staddijk	[1, 3, 5]
0268300000001556	Stadscentrum	Nijmegen	RB 25-10-2006	[5]
0268300000001589	t Acker	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001591	t Broek	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001580	Tolhuis	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001832	Ulpia	Nijmegen	RB 11-5-2016	[4]
0268300000001547	Veur Lent	Lent	11.0024486	[4, 7]
0268300000001552	Visveld	Lent	RB 04-06-2008	[6]
0268300000001587	Vogelzang	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001553	Vossenpels	Lent	RB 04-06-2008	[6]
0268300000001544	Waaijenstein	Nijmegen	RB 04-06-2008	[6]
0268300000001831	Waalhavenkwartier	Nijmegen	RB 11-5-2016	[4]
0268300000001752	Wedesteinbroek	Nijmegen	14.0003206	[2]
0268300000001586	Weezenhof	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001593	Westkanaaldijk	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001543	Woenderskamp	Lent	RB 04-06-2008	[6]
0268300000001575	Wolfskuil	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]
0268300000001753	Zellersacker	Nijmegen	14.0003206	[2]
0268300000001540	Zuiderveld	Nijmegen	RB 10-06-2009	[4]
0268300000001581	Zwanenveld	Nijmegen	RB 25-10-2006	[1, 5]

Brief aan de raad - R Essers - Wijkgrenzen 10 jaar later

Noten

[1] De geregistreerde begindatum 25-10-2016 is niet in overeenstemming met het beslispunt "5. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2007." (geamendeerde raadvoorstel 133/2006)

[2] In het brondocument d.d. 11 maart 2014 staat niet vermeld of sprake is van een proces-verbaal van constatering ex artikel 10, eerste lid, onderdeel b, sub 1º, Wet basisregistraties adressen en gebouwen, of een schriftelijke verklaring ex artikel 7, onder f, sub 2º, Besluit basisregistraties adressen en gebouwen.

[3] Het juiste brondocument is RB 25-10-2006 met de begindatum 01-01-2007.

[4] Het brondocument bevat geen kaartje met de geometrie van de openbare ruimten.

[5] Op het kaartje in Bijlage 2: voorgestelde indeling in stadsdelen (raadsvoorstel 133/2006) is de geometrie van de openbare ruimten onvoldoende gespecificeerd. De juiste geometrie kan niet worden vastgesteld op basis van beslispunt "3. De huidige administratieve wijkgrenzen, zoals vastgelegd in de gemeentelijke registratie van adressen, vast te stellen als zijnde de formele wijkgrenzen."

[6] Het raadsbesluit d.d. 19 november 2008 dat gepubliceerd is in *Gemeenteblad Nijmegen 2008*, nr. 131, bevat een tekening met de nummer 275301, gedateerd 23-04-2008, met de geometrie van de openbare ruimten. Deze tekening is op een aantal punten voor verbetering vatbaar.

[7] Het brondocument d.d. 21 november 2011 (ambtshalve correctie ex artikel 7 Besluit basisregistraties adressen en gebouwen) betreft de wijziging van de woonplaatsnaam Nijmegen in Lent.

[8] Het brondocument d.d. 30 januari 2012 (ambtshalve correctie ex artikel 7 Besluit basisregistraties adressen en gebouwen) betreft de registratie van de ontbrekende openbare ruimte met de naam Nijmegen-Noord in de woonplaats Lent.

[9] Het *Gemeenteblad Nijmegen 2015*, nr. 044, waarin het raadsbesluit d.d. 1 april 2015 is gepubliceerd, bevat een tekening met de nummer 474391, versie 3, gedateerd 14 april 2015, met de geometrie van de openbare ruimte.

[10] Op de bij het raadsbesluit d.d. 15 december 1999 behorende tekening LM 23437, gedateerd 29 september 1999, ligt de aangrenzende Griftdijk buiten de buurt De Elten. De wijkgrens ligt op de as van de Griftdijk (raadbesluit d.d. 10 juni 2009).

Brief aan de raad - Schmidt - Illegale kamerverhuur

16 000129
BMSO
BR

NIJMEGEN
02 NOV. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

Van: jac schmidt <sloet@upcmail.nl>
Datum: 29 oktober 2016 12:22:23 CEST
Aan: <griffie@nijmegen.nl>
Onderwerp: Fw: vraag

Geacht college van B&W en gemeenteraadsleden van Nijmegen.

Graag wil ik onderstaande emailcorrespondentie onder uw aandacht brengen.

Als Kamerbreed krijgen wij wel vaker meldingen met dergelijke klachten.

Ik kan niet beoordelen of deze klacht terecht is, maar toch wil ik hiervoor uw aandacht vragen.

Het gaat hier ook om een goedkope grondgebonden eengezinswoning met een WOZ waarde van minder dan 172 000 euro waarin minimaal 4 personen wonen.

In de beleidsregels van de gemeente staat dat voor deze goedkope woningen in principe geen omzettingsvergunningen afgegeven worden.

Mogelijk is hier ten onrechte een omzettingsvergunning verleend of gaat het om illegale kamerverhuur.

Graag uw reactie.

Vriendelijke groeten namens het platform Kamerbreed.

J. Schmidt
Sloetstraat 4
6524 AS Nijmegen

From: Deedee Bonbon
Sent: Friday, October 28, 2016 12:17 PM
To: jac schmidt
Subject: Re: vraag

Hallo,

Wat we weten is dat het huis in 2013 is verkocht. Daarvoor was het een normaal een gezinswoning. De jongeman die het heft gekocht heeft zeker een half jaar die hut verbouwd en nooit iets erover verteld dat er vehuurt zou worden. Hijzelf woont er niet.
Omwonende zijn bang voor deze zeer beïnvloedbare jongeman. Nu mijn ouders ook omdat hij ze chanteerd. We hebben al meer dan 20 jaar last van ratten die over de zolder heen lopen....en nu zet hij zijn bewoners tegen mm ouders op door te vertellen dat deze ratten van mn ouders kant komen en moeten betalen voor reparatie etc.

Brief aan de raad - Schmidt - Illegale kamerverhuur

Weet je mijn ouders willen niet weg uit deze woning maar fijn wonen ze er niet. Zeker 20 keer per dag gaat de voordeur bij hun met n klap dicht diverse feestjes, ik heb zelf vaak contact gehad met de jongeman maar daar is gewoon niet mee te praten hij stuurt zelfs z'n tante op mensen af met de zin...Ach het zijn jongeren.

We zijn een beetje ten einde raad. Hopelijk snapt u dat.

Vr gr

Sent from my WIKO PULP 4G

Op 28 okt. 2016 11:09 schreef jac schmidt <sloet@upcmail.nl>:
Dag Dani.

Het gaat dus om een eensgezinswoning met een WOZ van 171 000 euro in 2014.
Volgens de beleidsregels uit 2013 mogen die in principe niet omgezet worden naar kamerverhuur.
Als de WOZ waarde hoger zou zijn dan 172 000 euro, is een vergunning verplicht bij meer dan 3 personen.

Waarschijnlijk is het illegale kamerverhuur, want volgens ODRN is er bij hen geen vergunning bekend.
Weet je ook hoelang [redacted]al bewoond wordt door kamerbewoners?
Mogelijk dat er langgeleden wel een vergunning is verleend en in het archief ligt, maar dit lijkt mij onwaarschijnlijk.

In Nijmegen zijn naar schatting 1500 illegale kamerverhuurpanden.
De gemeente heeft tot nu toe nauwelijks iets gedaan aan het opsporen ervan en is van plan om illegale kamerbewoning alsnog in de gelegenheid te stellen om een vergunning vergunning aan te vragen.

Misschien is het verstandig om met andere omwoners wethouder Velthuis te vragen om handhavend op te treden.

Mocht je meer info willen laat het ons weten.

Groeten.

Jac Schmidt

From: Deedee Bonbon
Sent: Thursday, October 27, 2016 6:00 PM
To: jac schmidt
Subject: Re: Fw: vraag

Brief aan de raad - Schmidt - Illegale kamerverhuur

Het gaat om de [redacted] dat is een eengezinswoning waar wat ik laatst heb geteld vijf personen wonen.....een beneden twee eerste etage en twee op zolder.

Wat ik zo raar vond is dat zo n vergunning is vergeven terwijl omwonende van niets wisten of een melding in de krant waarop je bv kon reageren

Vr gr

Sent from my WIKO PULP 4G

Op 27 okt. 2016 17:00 schreef jac schmidt <sloet@upcmail.nl>:
Dag Dani.

Bij mijn weten verleend de gemeente Nijmegen geen vergunningen voor Kamerverhuur voor grondgebonden woningen met een WOZ waarde onder de 172 000 euro. Dus eensgezindswoningen.
Waarschijnlijk gaat het hier om kamerverhuur van een flat.
In dat geval is pas een vergunning voor kamerverhuur nodig bij 5 of meer kamers.

Vriendelijke groeten.

Jac

From: Scholten, Ad OD40
Sent: Thursday, October 27, 2016 3:12 PM
To: 'jac schmidt'
Subject: RE: vraag

Geachte heer Schmidt,

De WOZ-waarde(n) voor het object [redacted] voor de afgelopen jaren:

2016 € 170.000,-

2015 € 159.000,-

2014 € 171.000,-

Er is geen woningontrekkingsvergunning bekend bij ons.

Mogelijk is er nog een oude vergunning, deze is te bevragen bij het Regionaal Archief Nijmegen.

Brief aan de raad - Schmidt - Illegale kamerverhuur

Met vriendelijke groet,

A.P.G. (Ad) Scholten | Vergunningverlener

Tweede Walstraat 14, 6511 LV Nijmegen | Postbus 1603, 6501 BP Nijmegen

T 024-751 7797 | E ad.scholten@odrn.nl | www.odregionijmegen.nl

N.B.

E-mailberichten van en naar de ODRN worden door de ODRN informeel behandeld. Informatie gegeven via de email is geen garantieverklaring. De ODRN informeert u zo goed mogelijk, maar staat niet garant voor de juistheid en / of volledigheid. Er bestaat altijd een kans dat er een fout wordt gemaakt of dat niet alle relevante gegevens bekend zijn.

Alle per e-mail verzonden stukken die behoren bij een vergunning, dienen tevens via de reguliere weg te worden ingediend. Dit is per post of via het OLO.

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print!

Brief aan de raad - Urban Academy NMGN - Eerlijke stem

reg.nr.: 16.0010111
processverantw.: BMSO
INGEKOMEN
01 NOV. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

B13

I AM HIPHOP
URBAN ACADEMY NMGN

Datum: 1 november 2016
Onderwerp: **'EERLIJKE STEM'**

Geachte gemeenteraad,

Op woensdagavond 2 november zal onze organisatie inspreken op het onderwerp 'Sluiting JC Staddijk'

Mijn naam is Miriam Meurs, ik ben oprichtster en artistiek leidster van dansschool de Urban Academy beter bekend als 'I AM HIP HOP' gevestigd in de Lindenberg Aldenhof (Dukenburg).

Wekelijks dansen honderden jeugdigen met enorm veel plezier en overgave tijdens onze danslessen. Van deze jeugdigen danst meer dan 60% via Stichting Leergeld. Doordat wij deze doelgroep binnen hebben leveren wij in de wijk Dukenburg een sterke bijdrage aan het welzijn, de cultuurparticipatie en talentontwikkeling van de jeugd.

Onze organisatie wordt al jaren mede geleid door een groep enthousiaste wijkbewoners die zichzelf vrijwillig inzetten om de jeugd een plek te bieden waar zij hun talenten kunnen ontplooien en elkaar kunnen ontmoeten.

Het jaar 2016 is voor ons een bewogen jaar geweest met enorm veel hoogtepunten: Zo plaatste ons wedstrijdteam One of a kind zichzelf voor zowel het EK en WK Hip Hop en danste danseres Ninthe vd Berg vorige maand samen met Justin Bieber in het Gelredome. Ook op social media boekte dansers van Urban Academy Nijmegen enorm hoge ogen! Het duo Angel (7) en Laura (8) zijn enorm populair en hun talent is zelf op zo'n jonge leeftijd al ongekend.

Helaas kent onze organisatie ook een aantal dieptepunten, waaronder onze financiële situatie. Juist doordat wij een groot gedeelte van de doelgroep 'Stichting Leergeld' binnen hebben is het voor ons moeilijk om financieel ons hoofd boven water te houden. Met pijn in ons hart moeten wij helaas beslissen, wanneer wij geen subsidie krijgen over 2017, in januari ermee te stoppen.

Urban Academy Nijmegen is onmisbaar in de wijk geworden doordat de jeugd meerdere dagen in de week bij onze activiteiten aanwezig zijn. Meerdere jongeren in de wijk hebben enorm veel baat bij onze activiteiten. Ook buiten de wijk zijn onze activiteiten zichtbaar, zo hebben wij leden uit heel Nijmegen en zelfs daarbuiten.

Persoonlijk heb ik de informatie over het voornemen tot 'stoppen van onze activiteiten' nog niet kenbaar gemaakt bij de jeugd. Dit doe ik bewust niet omdat het voor meerdere jongeren ondraaglijk zal zijn. De afgelopen 5 jaar heb ik mezelf veel al 'vrijwillig' ingezet om de dromen van de jeugd in Nijmegen te verwezenlijken.
Na 5 jaar moet ik een beslissing nemen en de beslissing die ik heb genomen is om deze dromen niet in duigen te laten vallen.

Brief aan de raad - Urban Academy NMGN - Eerlijke stem

Ik wil uw aandacht vragen voor **het talent van Nijmegen Dukenburg,** de **succesvolle jongerenactiviteit van Dukenburg** die absoluut **niet verloren mag gaan.** Ik wil u vragen naar de verhalen te luisteren en te kijken naar de danskunsten van de jongeren die bij ons dansen. Zij mogen hun dromen niet kwijtraken!

Inhoudelijk standpunt inspraak JC Staddijk

Het zal u niet verassen wanneer ik u zeg dat wij voorstander zijn van de sluiting van het JC Staddijk.

Bezoekersaantallen
De enige succesvolle activiteiten van JC Staddijk waren de activiteiten die we daar zelf organiseerden; waaronder een Halloweentocht 2013 en onze kerstvoorstelling 2014. Ook de sportlessen van Maria Munoz Ramirez beter bekend als 'Maria Movez' zijn 2 jaar lang van 2014 tot 2016 door onze stichting gexploiteerd en pas sinds 1 september 2016 ondergebracht in het JC Staddijk.

Andere activiteiten worden niet of nauwelijks bezocht. Het bestuur van Staddijk verzet zich tegen het onderzoek van de gemeente en geeft hierin aan dat het onderzoek in een verkeerde periode is uitgevoerd.
Wij als actieve jongerenorganisatie en 'overburen' hebben ook in de voorgaande maanden en jaren geen betere bezoekersaantallen gezien. Sterker nog, wij ervaren de bezoekersaantallen van het jongerencentrum al jaren als betreurenswaardig.

Bezoekersaantallen bij projecten zoals SPARK waaraan ook het wijkmanagement al jaren subsidie verleent wordt al jaren gedragen door de dansers van Urban Academy Nijmegen. Zonder deelname van onze organisatie en die van New Arts zou het project niet meer dan anderhalve paardenkop publiek trekken.

Pand Staddijk jongerenafstotend
Het bestuur geeft zelf aan dat het pand een negatief imago heeft en dat dit enorm veel tijd kost dit te verbeteren. Ook de uitstraling van het pand past niet bij wat de jongeren tegenwoordig zoekt.

De betogers van het openhouden van het jongerencentrum proberen voornamelijk sympathie te wekken door Staddijk neer te zetten als 'het ooit zo succesvolle en allereerste jongerencentrum van Nijmegen'.

Na mijn inziens ligt hier juist de kern van het fiasco dat JC Staddijk heet.

1. Het pand wat de stichting behouden wil trekt jongeren niet aan.
2. Het succesvolle format van jaren geleden is gedateerd en niet meer van deze tijd.
3. De ligging van het pand is niet geschikt als jongerencentrum. Jongeren tussen de 16-24 stuur je zelfs na 18:00u in de winterdagen niet op de fiets naar het jongerencentrum.

Brief aan de raad - Urban Academy NMGN - Eerlijke stem

Vraag het een willekeurige ouder van een jongere uit Dukenburg of zij hun kind graag naar JC Staddijk zien gaan? 9 van de 10 zal volmondig 'nee' antwoorden en een enkele zal zelf mee willen gaan.

In 2014 hebben wij onderzocht of we Urban Academy Nijmegen in het pand aan de staddijk 41 wilden onderbrengen, maar hebben er vanwege bovenstaande punten voor gekozen ervan af te zien. Wij zien in de Lindenberg Aldenhof veel meer potentie. Volgens ons is het pand in de Aldenhof ook achterstallig onderhouden, doordat er ook enige tijd onduidelijkheid was over de toekomst van de dependance van de Lindenberg. Met komst van JWD, New Arts en nu ook onze organisatie zien we enorm veel mogelijkheden, zelfs voor staddijk, wanneer zij niet 'pand-gericht' te werk willen gaan.

Jongerenwerkers en vrijwilligers JC Staddijk
Ik heb de jongerenwerkers en vrijwilligers leren kennen als hardwerkende en gepassioneerde krachten. De samenwerking is altijd erg goed verlopen.
Helaas hebben zij niet hun doelen kunnen verwezenlijken. Binnen de wijk Dukenburg werken de jongerenwerkers juist bij JC Staddijk het 'hardst'. Ik vind dus dat zij als 'professionals en vrijwilligers' niet uit de wijk moeten worden gehaald. Zij kennen een groot gedeelte jongeren, hebben een netwerk opgebouwd en hebben de afgelopen jaren hard gewerkt om het welzijn van de jeugd te verbeteren binnen de wijk. Hoewel zij hierin niet geslaagd zijn geen ik hen wel het voordeel van de twijfel.

Oplossing?

Voor mij lijkt de oplossing heel simpel.
JC Staddijk fungeert hoofdzakelijk als faciliteerder aan externe activiteiten. De bestemming jongerencentrum heeft het al jaren niet meer, daarbij is het pand 'jongerenafstotend'.

Het JC Staddijk moet aan staddijk 41 moet dicht in 2017.

Zelfs een hardwerkende staf (huidige jongerenwerkers en vrijwilligers JC Staddijk) is er niet in geslaagd om voldoende publiek voor haar activiteiten te vinden. Na mijn inzien heeft dit alles te maken met het pand waarin de stichting haar activiteiten houdt.

Externe activiteiten kunnen worden ondergebracht in andere panden met bijvoorbeeld: cultuur, sport, vrijetijdsbestedingen. De Lindenberg Aldenhof is hierin een goed voorbeeld.

In het rapport van JC Staddijk komt naar voren dat de Lindenberg Aldenhof te klein aan het worden is voor haar activiteiten. Dit klopt absoluut niet. Dit alles heeft te maken met beleid. Wanneer dit wordt herzien dan kunnen er absoluut ook activiteiten worden (terug) ondergebracht in de Lindenberg Aldenhof.

Laat ik duidelijk zijn. Ik denk ik het belang van de jeugd in Nijmegen Dukenburg.

Ik vind dat de jongerenwerkers van Staddijk moeten worden ingezet om specifiek de doelgroep 16-24 ambulant te bedienen in samenwerking met JWD. Het budget wat

Brief aan de raad - Urban Academy NMGN - Eerlijke stem

normaal naar de huur van het jongerencentrum gaat moet worden vrijgemaakt voor succesvolle activiteiten voor de jeugd, waaronder de Urban Academy Nijmegen.

Ik vind niet dat het jongerenbudget moet worden 'weggestopt' in de stenen van een verouderd pand wat jongerenafstond is, terwijl er aan de andere kant van de wijk een succesvolle jongerenactiviteit ermee moet stoppen doordat er een niet succesvol pand in diezelfde wijk moet worden behouden.

Na korte gesprekken met medewerkers van JC Staddijk komt ook duidelijk naar voren dat zij enkel en alleen 'vechten voor hun eigen inkomen' en minder voor het behoud van het jongerencentrum.

Ik wil ze graag uit hun 'lijden verlossen' en ze een nieuwe weg in laten slaan waarin zij echt iets voor de jeugd kunnen betekenen: 'losgeweekt van het oude JC Staddijk'. Een nieuwe positieve start voor de stichting en voor de jeugd uit de wijk Dukenburg.

Morgenavond 2 november zullen onze jongeren inspreken. Wij hebben ervoor gekozen niet 'met grote getale' te komen, maar om geselecteerde jongeren inhoudelijk in te laten gaan op de kwestie. Geen emotionele pleidooien maar de pure waarheid achter de jeugd.

NIKS IS ZO ZUIVER ALS DE MENING VAN EEN KIND!

Ik wil u vriendelijk bedanken voor uw aandacht, maar luistert u vooral morgenavond naar de jeugd die komt inspreken! **Zij worden graag gehoord!**

Tot morgenavond.

Met vriendelijke groet,

Miriam Meurs
Artistiek leidster Urban Academy Nijmegen

Brief aan de raad - Poeziecentrum - Steun motie

reg.nr.: 16.0040116
processverantw.: BMGO
INGEKOMEN
02 NOV. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

B14

Inspreektekst Nijmeegse gemeenteraad 2 november 2016:

De collectie van het Poeziecentrum is uniek. Nergens anders in Nederland zijn 20.000 bundels, bloemlezingen en documentatie direct toegankelijk voor het publiek. Nergens anders staan 25 vrijwilligers klaar om het centrum zes dagen in de week open te houden. Nergens anders gebeurt dat voor een prikkie: al het werk wordt om niet verricht en zonder onkostenvergoedingen. Het PcN werkt met een begroting van 15.000 euro op jaarbasis.

Zonder dat we erom vroegen kende het Prins Bernard Cultuurfonds in 2012 de Gelderse Pauwenveer toe als waardering voor de activiteiten in de jaren 2006-2012. Dat betekende 25.000 euro. Na 5 jaar is dat geld op. Dit jaar en vorig jaar werden we door een Nijmeegs fonds gesteund om de huur te kunnen betalen aan de OBGZ. Dat fonds kan vanwege haar doelstelling deze steun in 2017 niet voortzetten. Daarom zijn we hier.

Met onze activiteiten bereiken we primair het publiek in Nijmegen en regio. Ongeveer 5000 in het centrum en een vergelijkbaar aantal online. Van eind augustus tot Kerstmis organiseren we dit jaar 25 activiteiten. Zie het overzicht.

We werken in de gemeente nauw samen met het Vlaams (Cultureel) Kwartier, met de SLAN, de Stichting Literaire Activiteiten Nijmegen, met de Lindenberg, met de OBGZ natuurlijk en sinds kort met Hortus Arcadië.

We organiseren elke maand een Poeziewandeling door het centrum van Nijmegen, een Open Podium voor aanstormend talent en improvisatie, een aflevering van Ontmoet de Dichter waar volgende week de 113-de aflevering gepland staat (waarbij U allen van harte bent uitgenodigd), we faciliteren Nijmeegse dichters om hun bundel te presenteren, hetzij in het PcN, hetzij bij een Nijmeegse boekhandel, kortom het is niet niks dat hier voor U staat, het is een bruisend geheel dat hard werkt en elke week met 100 uur voor U en de gemeente klaarstaat.

Voor de goede orde, wij vragen geen geld voor activiteiten, wij vragen alleen geld voor de ruimte van 10 bij 10 meter waar we 8000 euro voor moeten betalen aan de OBGZ, nadat de gemeente juist deze gelden voor deze vierkante meters aan de OBGZ heeft gekort. Dertig maanden geleden wijst B&W* een verzoek van ons af met het argument dat 'het zou betekenen dat de gemeente twee keer betaalt voor dezelfde voorziening'.

Het niet steunen van de motie zou betekenen dat we moeten sluiten.

We vragen om de motie te steunen

(* brief gemeente Nijmegen kenmerk MO20/14.0006957, aanvraag 19-4-2014)

Brief aan de raad - Poeziecentrum - Steun motie

Data activiteiten najaar PcN 2016:

20/8: Ontmoet de Dichter: Pieter Boskma

27/8: Open Podium: Marc Eyck, Antoinette Sisto, Ton Kurstjens, Mireille Buldeo Rai +

3/9: Letterbrouwerij ('s middags en 's avonds)

4/9: Simon Buschman: presentatie bloemlezing "Langszij de tijd, opgaan in vergetelheid'

10/9: Ontmoet de dichter: Nafiss Nia

17/9: Poëziewandeling door het centrum van Nijmegen met Meja Spaargaren

18/9: Marijke Hanegraaf: bundelpresentatie, ook met stadsdichter Frouke Arns

22/9: Peter W.J. Brouwer: bundelpresentatie 'Brief aan wie niet bestaat'

24/9: Open Podium: Josien van Barlo, Daad Kajo en presentatie Marjolein Pieks +

8/10: Ontmoet de dichter: Ruth Lasters

15/10: Poëziewandeling door het centrum van Nijmegen met Marijke Hanegraaf

22/10: *Improvisatie Podium met Patrick Bakkenes, Peter Brouwer en Hava Guveli +*

30/10: Presentatie van de bundel 'Ik raak je aan' van Wam de Moor bij Dekker van de Vegt

3/11: Programma voor de poëziegroep van de Lindenberg

5/11: Dichters van het nieuwe millennium, presentatie en discussie met Jos Joosten

12/11: Ontmoet de dichter: Charlotte Van den Broeck

13/11: Nijmeegse dichters door de eeuwen heen

19/11: Poëziewandeling door het centrum van Nijmegen met Jan van Avezaath

26/11: Open Podium: met prof Russolo en verder nog nader in te vullen door Geert Zomer

27/11: Presentatie van de bundel 'In de vertraging stappen' van Liesbeth Ulijn

10/12: Ontmoet de dichter: Dirk Kroon

17/12: Poëziewandeling door het centrum van Nijmegen met Wim van Til

24/12: Open Podium: nog nader in te vullen door vrijwilligers PcN en Geert Zomer

14/1: Ontmoet de dichter: Marjolein van Heemstra

Op zaterdagmorgen en op afspraak: Spreekuur van stadsdichter Frouke Arns in het PcN

Versie 31 oktober 2016.

ieder1 gelijk
Bureau Gelijke Behandeling Gelderland Zuid

2-11-2016

reg.nr.: 16.0010144
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
02 NOV. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

B15

Inspreekronde debatstuk Arbeidsmarktdiscriminatie en geanonimiseerd solliciteren. Groen Links nov 2016

Ieder1Gelijk levert graag een bijdrage aan het debat over het tegengaan van arbeidsmarktdiscriminatie en de rol van de gemeente Nijmegen daarin.

Ieder1Gelijk is blij met dit initiatief vanuit GroenLinks, ondersteund door D66. Dit duidt op bewustwording dat actieve inzet nodig is om toegankelijkheid van de arbeidsmarkt te bevorderen en discriminatie tegen te gaan, zoals ook staat in het coalitieprogramma van dit College. Hieruit vloeit ook de opdracht voort aan Ieder1Gelijk om onder regie van de gemeente het project arbeidsmarktdiscriminatie uit te voeren, om bewustwording bij het bedrijfsleven en bij de gemeente zelf te vergroten. Ieder1Gelijk onderzocht inmiddels de lokale situatie, gaf de training "Selecteren zonder Vooroordelen" aan accountmanagers van -toen nog- de afdeling werk; bezoekt bedrijven en organiseert werkconferenties voor bedrijven, bijv. over discriminatie bij stages, waarbij ook Meldpunt Stage gelanceerd werd. In december a.s volgt een werkconferentie over etnomarketing en over het diversiteitscharter. En vanaf 2017 krijgen medewerkers van het werkbedrijf de training Selecteren zonder vooroordelen . Kortom er is beweging op dit thema, ook buiten het stadhuis.

Ieder1Gelijk vindt het belangrijk dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft en het voortouw neemt in het stimuleren van gelijke kansen op de arbeidsmarkt. GroenLinks promoot anoniem solliciteren weer in te voeren. Dit is zeker "een" instrument om gelijke kansen te stimuleren. Belangrijk voordeel lijkt dat iemand wellicht sneller uitgenodigd wordt voor een gesprek, en dat is natuurlijk al heel wat. Echter, een deel van je identiteit moeten verbergen om wél uitgenodigd te worden, is alleen te verantwoorden, als tegelijk aandacht wordt gegeven aan de -vaak onbewuste- vooroordelen bij een werkgever.

P&O-ers dienen zich ervan bewust te zijn dát zij vooroordelen hebben en daarmee om leren gaan in de selectieprocedure, zodat ze uiteindelijk kunnen selecteren zonder vooroordelen. Trainen van P&O-medewerkers is dus nodig! Een training die Ieder1Gelijk -evt samen met het College van de Rechten van de Mens- kan aanbieden.

Cruciaal is overigens dat werkgevers diversiteit binnen het werknemersbestand pas echt omarmen als en omdat dit *bedrijfseconomisch en innovatief* voordeel oplevert en werknemerstevredenheid omhoog gaat. Ieder1Gelijk stimuleert juist deze insteek van diversiteit bij werkgevers in het Rijk van Nijmegen o.a. met de werkconferenties.

De aanbeveling uit het debatstuk dat de gemeente een actievere rol inneemt in het signaleren van arbeidsmarktdiscriminatie, onderschrijven wij!
De meldingsbereidheid om discriminatie-incidenten te melden neemt namelijk eerder af dan toe in dit maatschappelijk klimaat waarin iemand die discriminatie meldt, hardhandig onderuitgehaald wordt of op z'n minst wordt neergezet als looser of zeurpiet. Als een overheid haar burgers juist stimuleert om wél te melden, zodat zichtbaar wordt wat zich afspeelt in de samenleving, geeft dát de burger juist vertrouwen dat dit probleem erkend wordt.

Wij raden af om hiervoor een apart meldpunt in te richten: Ieder1Gelijk is immers de wettelijk verankerde antidiscriminatievoorziening voor de gemeente. Arbeidsmarktdiscriminatie is al het terrein waarover wij de meeste meldingen binnenkrijgen. Nog meer meldpunten zorgen voor onnodige versnippering en geven daarmee juist een onduidelijker beeld. Bovendien beschikt Ieder1Gelijk over de benodigde expertise over alle ingewikkelde discriminatiewetten en -gronden en wij werken volgens landelijk vastgestelde klachtbehandelingsprotocollen en kwaliteitseisen.

Wij volgen het debat met belangstelling. En nogmaals: goed dat de politiek aandacht vraagt voor dit maatschappelijk zo belangrijke thema en wijst op de voorbeeldfunctie van de gemeente als werkgever!

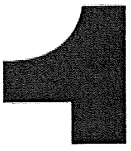

Brief aan de raad - Vereniging Vluchtelingenwerk Oost Nederland - . . .

reg.nr.: 16.0010155
processverantw.: BH50
INGEKOMEN
02 NOV. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.
afgedaan

B16

Nijmegen, 2 november 2016

Geachte raad,

Op 11 mei j.l. heb ik ingesproken namens Vluchtelingenwerk.

Wij brachten het knelpunt naar voren dat vluchtelingen hun inrichtingskrediet niet mochten besteden aan een fiets of computer terwijl zij deze nodig hebben voor hun inburgering en daar niet tijdig voor kunnen reserveren.

Zoals jongeren leerplichtig zijn, zijn vluchtelingen inburgeringsplichtig. Om te kunnen voldoen aan hun inburgeringsplicht zijn zaken als een computer en een fiets essentieel.

Na onze inspraak kwam er steun van veel politieke partijen. De wethouder heeft op grond van de reacties van de raad, die avond toegezegd, hiervoor de mogelijkheid te creëren.

Die mogelijkheid kwam er in de vorm van een voorstel van de beleidsmedewerkster d.d. 17 augustus 2016, besproken in de cliëntenraad Participatiewet. Hierin werd 15 % vrije bestedingsruimte voorgesteld, op grond van een volledig inrichtingskrediet voldoende om de keuze te maken voor een fiets en computer.

Echter, hetzelfde voorstel behelsde een algemene bezuiniging op het inrichtingskrediet. Omdat dit laatste reeds enige tijd onderwerp van gesprek is, is een enorme vertraging op dit gebied ontstaan, vertraging die gevolgen heeft voor veel vluchtelingen. De Gemeente Nijmegen heeft dit jaar n.l. een taakstelling huisvesting van 400 vluchtelingen. Onder deze groep bevindt zich een relatief grote groep jonge vluchtelingen die nog steeds een deel van hun inrichtingskrediet niet kunnen spenderen aan fiets en computer, waardoor hun inburgeringstraject mogelijk vertraging oploopt. Dit is met name een gemiste kans voor de vluchtelingen jonger dan 30 die zich nog kunnen voorbereiden op een studie.

De Gemeente is actief bezig met beleid voor statushouders, iets dat wij als Vluchtelingenwerk waarderen. Er zijn plannen voor een digitaal portaal, er wordt gedacht aan allerlei instrumenten om het inburgeringsonderwijs te versnellen, er is aandacht voor duale trajecten, allemaal bewegingen waarbij een computer noodzakelijk is.

We begrijpen dat het voorstel van 15% vrije besteedbaarheid uitvoeringstechnisch mogelijk is en hebben hieruit geconcludeerd dat hier geen extra kosten mee gemoeid zijn.

Wij verzoeken u daarom, om los van de discussie over de hoogte van het inrichtingskrediet, reeds nu al deze vrije besteedbaarheid mogelijk te maken en bij de verdere discussies over de absolute hoogte van het inrichtingskrediet rekening te houden met het gegeven dat er voldoende vrij besteedbare ruimte voor een fiets en een computer overblijft.

Anneke van Dooren,

Vereniging Vluchtelingenwerk Oost Nederland, locatie Nijmegen

Brief aan de raad - Vereniging de Lindenberg - Beëindiging subsidie Staddijk

reg.nr.: 16.00105
procesverantw.: BTSO
INGEKOMEN
02 NOV. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

BN

Lindenberg
huis voor de kunsten

TEKST INSPRAAKRONDE BEEINDIGING SUBSIDIE STADDIJK

d.d. 2 november 2016

Geachte Burgemeester, Wethouders, Gemeenteraad en andere aanwezigen,

Het getuigt van lef van het bestuur om een voorstel neerleggen om de subsidie aan Staddijk als locatie te beëindigen en de activiteiten in de wijk op een andere wijze te continueren. Met name, omdat Staddijk een lange geschiedenis kent in Dukenburg en in het verleden haar nut en noodzaak zo bewezen heeft.

Toch ondersteun ik harte het voorliggende voorstel en wel om de volgende redenen:

1. **De middelen blijven in dit voorstel voor deze doelgroep in de wijk overeind**
- In het voorstel blijven de activiteitenmiddelen overeind voor deze doelgroep oudere jongeren. Het is belangrijk en zeker in een wijk als Dukenburg dat jongeren elkaar kunnen ontmoeten en kunnen deelnemen aan aansprekende activiteiten!

2. **Het past binnen het vastgestelde beleid welzijn en binnen het beleid cultuur**
- Het voorstel past binnen de visie van welzijnsorganisaties om vraaggericht te werken met bewust gekozen en natuurlijke 'vindplaatsen'
- Wij zien dit als een kans om tussen domeinen verder te gaan ontschotten, de jongeren en hun behoeften als vertrekpunt te nemen.
- De Lindenberg heeft zoals bekend in haar strategisch beleid de ambitie uitgesproken actiever te willen opereren in de wijken voor specifieke doelgroepen. Wij zien enorme mogelijkheden om als Lindenberg een structurele partner te zijn bij de realisatie van culturele activiteiten, zowel in uitvoerende zin als ook faciliterende zin
- De Lindenberg werkt met NewArts in Dukenburg altijd vraag gestuurd, met een zeer actieve inbreng van jongeren zelf, het is kenmerkend voor onze aanpak. Onze werkwijze zorgt voor een bereik in de stad van meer dan 1000 jongeren, we zien kansen om onze aanpak verder uit te breiden, nu ook meer voor de doelgroep jongeren 18+

3. **Er is een passende alternatieve locatie voor bestaande activiteiten en nieuw programma**
- De Aldenhof is geschikt om de huidige activiteiten van Staddijk onder te brengen, op dit moment is het al een ontmoetingsplaats / werkplaats voor jongeren. New Arts, ons label voor specifieke doelgroepen jongeren in de stad is er gevestigd, evenals de Urban Dance Company. Met creativiteit en goede afstemming kunnen de activiteiten van Staddijk daar doorgang krijgen.

- De Lindenberg heeft in de wijk bewezen op de Aldenhof gedegen en intensief samen te kunnen werken met Jongerenwerk Dukenburg en voor jongeren (ook 18+) een geschikte locatie te zijn met een passend activiteitenprogramma samen met andere partners.

4. **Er zijn professionele partners in de wijk die kunnen zorgdragen voor passende activiteiten**

- De Lindenberg kan samen met Tandem en Inter Lokaal op professionele wijze de samenwerking in Dukenburg intensiveren en wil graag samen met Tandem en Interlokaal de schouders eronder zetten om vanuit de draagkracht van de eigen organisaties:
    - het voorzieningenniveau op peil te houden
    - de activiteiten in Dukenburg flink uit te breiden binnen de vastgestelde financiële kaders
    - ruimte te bieden voor talentontwikkeling en empowerment van ook oudere jongeren 16-23 jaar, oa op cultureel gebied
    - vanuit haar intendantrol alle uitvoeringspartners zoals NewArts en de urban Dance Academy te betrekken bij de uitvoering van programma's
    - het samenwerkingsverband verder uit te breiden. Afgelopen twee jaren hebben we met zorgvuldige afspraken met Jongerenwerk Dukenburg en het delen van een coördinator in de Aldenhof een goede afstemming van activiteiten gerealiseerd en een intensieve samenwerking opgebouwd met goede resultaten.

Mijn vraag aan de raad is om het voorstel van het college te ondersteunen en een opdracht te formuleren aan Tandem, Interlokaal en de Lindenberg samen om invulling te geven aan een passend activiteitenprogramma voor jongeren 18+ in Dukenburg, (op basis van vraag en behoefte) en deze samenwerking uit te breiden in de toekomst naar andere wijken in de stad.

Graag ga ik met de raad hierover in gesprek, we zien er naar uit om met Tandem en Interlokaal op korte termijn samen een uitgewerkt voorstel neer te leggen met veel ruimte voor ontmoeten, deelname, empowerment en kunst en cultuur.

Dank voor uw aandacht,

Ilse Verburgh

Directeur/Bestuurder

Stichting de Lindenberg

reg.nr.: 16.0000160 BR
procesverantw.:
INGEKOMEN
02 NOV. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

Inspraak reactie 2.11.2016

Uit de zienswijzennota Nijmegen-midden 2015

Huidige AH-pand
Ter plaatse van de locatie van het huidige AH pand geldt de bestemming Gemengd met de aanduiding detailhandel. Dit betekent dat ter plaatste tevens detailhandel is toegestaan voor zover dit voorkomt in categorie A of B van de Staat van bedrijvigheid (SvB). Ook hiervoor geldt, zie de beoordeling onder het kopje *Smitdraadterrein*, dat op grond van de SvB geen supermarkten of vergelijkbare winkels met verkeersbelasting 2P zijn toegestaan. Omdat op deze locatie echter een supermarkt (AH) is gevestigd en deze supermarkt op het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan (peildatum) er wellicht nog zit, valt het huidige gebruik onder het overgangsrecht. Om te voorkomen dat zich hierdoor in de toekomst toch een andere supermarkt op deze locatie kan vestigen, wordt deze mogelijkheid door middel van een aanduiding in het bestemmingsplan, weg bestemd.

Het feit dat er op deze locatie geen nieuwe supermarkt kan worden gevestigd, betekent niet dat er ook geen andere commerciële functies meer mogelijk zijn. Zoals beschreven in de toelichting (p. 93 e.v.) van het ontwerpplan is een brede commerciële bestemming gewenst, zoals:

kleinschalige kantoren, (maatschappelijke) dienstverlening, woon-en werkpanden en kleine kantoren voor financiële en zakelijke dienstverlening (bijvoorbeeld accountantskantoor, makelaars, adviesbureaus e.d.).

Deze invulling sluit goed aan bij het huidige levendige karakter van het gebied dat de gemeente graag wil behouden.

De nieuwe invulling moet echter wel passen binnen de maat en schaal van de Groenestraat en de bestaande winkels. Gelet op het huidige aanbod met o.a. een biologische slager en natuurvoedingswinkel, zijn er met name mogelijkheden op het gebied van natuur(voeding) en duurzaamheid. Hierbij kan bijvoorbeeld ook worden gedacht aan een uitbreiding van de bestaande winkels en/of het assortiment. De bestaande natuurvoedingswinkel kan niet worden aangemerkt als een (reguliere) supermarkt omdat deze winkel is ingericht als mandjeswinkel die met name gericht is op klanten uit de buurt die te voet, per fiets of met het openbaar vervoer de winkel bereiken. Dit geeft dus een veel mindere belasting voor het verkeer en het parkeren.

Conclusie
De mogelijkheid om ter plaatse van de huidige AH alsnog een supermarkt te vestigen, wordt in dit bestemmingsplan weg bestemd. Voor het overige geeft de zienswijze geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

Mijn standpunt:

En hier ben ik het volledig mee oneens.

De brede commerciëlere invulling kan voor de toekomst van ons winkelcentrum zeer desastreus uitpakken, want wat is nu een winkelcentrum met een makelaarskantoor, uitzendbureau, adviesbureau etc. We hebben het gezien met het uitzendbureau op de locatie Groenestraat 173, het gaf alleen maar overlast. Nu er in dat pand sinds 3 jaar een winkel zit, is de overlast

verdwenen, veel meer aanloop, en dus goed voor de levendigheid van ons winkelcentrum.

Tevens is het een breuk met het tot nu toe gevoerde beleid, wat er voor gezorgd heeft dat er een goed ondernemers klimaat is ontstaan.

Houden zo is mijn advies:

Gemengd met de aanduiding detailhandel

Bedankt voor uw aandacht en tot ziens.

Rob Bernink

Brief aan de raad - Fractie 50PLUS Gelderland - Blijverslening

reg.nr.: 16.0010161
B19
INGEKOMEN
02 NOV. 2016
NIJMEGEN

Van: Fractie 50PLUS Gelderland [mailto:fractie.ps@50plusgelderland.nl]
Verzonden: woensdag 2 november 2016 13:39
Aan: fractie.ps@50plusgelderland.nl
CC: 'Marcel Bruins'
Onderwerp: Blijverslening, verzoek om mail door te sturen aan raadsleden/fracties in

Beste raadsleden, fracties,

Wij willen u graag attenderen op het volgende:

Voor ouderen met een eigen woning is het vaak moeilijk om de financiën rond te krijgen voor de aanpassingen die hun woning vereisen om er een levensloopbestendige woning van te maken. Vanaf 1 maart 2016 kunnen provincies en gemeenten de, zogenaamde, Blijverslening middels een revolverend fonds onderbrengen bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn). Met de Blijverslening wordt ouderen de mogelijkheid geboden levensloopbestendige woningaanpassingen te kunnen financieren tegen zachte voorwaarden.
Uit navraag bij de SVn blijkt dat op dit moment alleen de gemeenten Renkum en Berkelland de Blijverslening aanbieden aan hun inwoners in de Provincie Gelderland.

De fractie van 50PLUS Gelderland heeft hier vragen over gesteld bij de Gedeputeerde Staten van Gelderland. De antwoorden vindt u bijgevoegd bij deze mail.

Uit de antwoorden blijkt dat er 10 gemeenten in het proces van aanmelding zitten, voor ons is niet duidelijk welke. Op de website van de SVn (zie onderstaande link) https://www.svn.nl/particulieren/lening/blijverslening is te controleren of in uw gemeente de Blijverslening wordt aangeboden. Op 2 november bleek dat er geen nieuwe gemeenten zijn bijgekomen. Tevens vindt u op de website van de SVn meer informatie over de Blijverslening.

Onze vraag aan u:
50PLUS vindt het erg belangrijk dat ouderen de gelegenheid krijgen hun woning aan te passen zodat zij langer thuis kunnen blijven wonen. De Blijverslening is daarvoor een ideaal middel en wij hopen dat u deze mening deelt. Wellicht kunt u als raadslid of fractie vragen stellen aan het College in uw gemeente hoe zij tegenover de Blijverslening staat en of zij van plan is deel te nemen, dan wel of zij hier al mee bezig zijn?

Uiteraard horen wij graag of u als raadslid, dan wel als fractie, van plan bent actie te gaan ondernemen.

Hoogachtend,
Chretien Mali
Fractiemedewerker 50PLUS Statenfractie Gelderland
fractie.ps@50plusgelderland.nl

Brief aan de raad - Fractie 50PLUS Gelderland - Blijverslening

provincie GELDERLAND

Antwoord op Statenvragen PS2016-658

Arnhem, 25 oktober 2016
zaaknr. 2016-031600

De leden van
Provinciale Staten

Beantwoording schriftelijke Statenvragen statenlid de heer M. Bruins
(50-plus) over blijverslening

Ingevolge het bepaalde in artikel 42 van het Reglement van Orde van Provinciale Staten doen wij u hieronder het antwoord van ons college op de vragen van het statenlid de heer M. Bruins toekomen.

Inleiding vragenstellen:
Voor ouderen met een eigen woning is het vaak moeilijk om de financiën rond te krijgen voor de aanpassingen die hun woning vereisen om er een levensloopbestendige woning van te maken. Vanaf 1 maart 2016 kunnen provincies en gemeenten de, zogenaamde, Blijverslening. iddels een revolverend fonds onderbrengen bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn). Met de Blijverslening wordt ouderen de mogelijkheid geboden levensloopbestendige woningaanpassingen te kunnen financieren tegen zachte voorwaarden. Uit navraag bij de SVn blijkt dat op dit moment alleen de gemeenten Renkum en Berkelland de Blijverslening aanbieden aan hun inwoners in de Provincie Gelderland.
Voor 50PLUS is dit, ruim een half jaar later, een onacceptabel resultaat.

Vraag 1 : Vindt u, als College, het belangrijk dat ouderen, voor wie het vaak moeilijk is om geld te lenen, de mogelijkheid krijgen om middels de Blijverslening levensloopbestendige woningaanpassingen te financieren.

Antwoord:
Ja

Vraag 2 : Wat is de mening van het College omtrent het zeer lage aantal Gelderse gemeenten dat de Blijverslening aan hun inwoners aanbiedt?

Antwoord:
De Blijverslening van het stimuleringsfonds Nederlandse gemeenten is pas vanaf 1 maart 2016 beschikbaar. Het inzetten van een dergelijk instrument kent op lokaal niveau zowel een bleidsmatig, bestuurlijk als begrotingstechnisch een zorgvuldig traject. Uit contact met hetr SVN blijkt dat inmiddels meer dan 10 gemeenten het eindtraject doorlopen en op korte termijn een blijverslening introduceren.

Vraag 3 : De Blijverslening biedt ook provincies de mogelijkheid om een rol te spelen. Is het college zich hiervan bewust?

Antwoord:
Ondanks dat het niet tot de kerntaken van de provincie behoort, zijn wij ons ervan bewust dat we een rol spelen rond de inzet van de Blijverslening.
Medio 2015 heeft de SVN tijdens een provinciale bijeenkomst de blijverslening geintroduceerd tijdens een workshop. Bij deze bijeenkomst was het merendeel van de Gelderse gemeenten aanwezig.
Daarnaast heeft de provincie zowel via haar nieuwsbrieven als via haar reguliere netwerken binnen de regio's het informatiemateriaal van de blijverslening verspreid onder de gemeenten.

Inlichtingen bij Henk Langes, telefoonnummer (026) 359 97 61
e-mailadres: post@gelderland.nl

provincie
GELDERLAND

Kennis en ervaringen van de blijverslening zal ook gedeeld via ww.leidraadlangerzelfstandigwonen.nl

Vraag 4 : Is het college bereid te onderzoeken of de provincie hierin een actieve rol zou kunnen spelen en hoe deze eruit zou kunnen zien?

Antwoord:
Zie de beantwoording onder vraag 3

Gedeputeerde Staten van Gelderland
C.G.A. Cornielje - Commissaris van de Koning
P.G.G. Hilhorst - secretaris

Brief aan de raad - Berendrecht - Vaststelling bestemmingsplan Nijmegen . . .

2-11-16

B20

reg.nr.: 16.001065
procesverantw.: B450

INGEKOMEN
02 NOV. 2016
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.:
afgedaan:

Aan de Raadsleden van de Gemeente Nijmegen

Vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Midden 2015.

uit de zienswijzennota pag. 62 Nijmegen midden 2015

Verkeer en parkeren
In het onderhavig bestemmingsplan wordt de vestiging van een supermarkt planologisch niet mogelijk gemaakt. In het postzegelplan voor de AH op het voormalig Smitdraad wordt uitgebreid aandacht besteed aan de gevolgen voor het verkeer en het parkeren ten gevolge van de realisatie van de supermarkt. Voor de beoordeling van deze aspecten wordt verwezen naar de planologische procedure voor de supermarkt. In deze procedure is door reclamanten eveneens een zienswijze ingediend.

Het is mij niet duidelijk wat hier met de gevolgen voor het verkeer en het parkeren bedoeld wordt.

Wordt alleen het verkeer en parkeren op het SmitDraad terrein in het postzegelplan Nijmegen-midden 2015-3 geregeld?.

En wordt dan in dit plan, Nijmegen-midden 2015, de beoogde veranderde verkeerssituatie op en aan de Groenestraat geregeld?.

Dit laatste komt mij nog al voorbarig over, daar het nog geenszins vaststaat dat AH gaat verhuizen van de Groenestraat naar het Smitdraad terrein.

Ik vind dat deze twee zaken onlosmakelijk verbonden zijn aan het postzegelplan Nijmegen-midden 2015-3, en alleen daar besproken dient te worden.

Tijdens de laatste bijeenkomst in het Hert waarbij het Smitdraadterrein en Albert Heijn besproken werd heeft wethouder Velthuis heel duidelijk gezegd dat de verkeerproblematiek op die avond niet besproken zou worden want dat dit bij de vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Midden 2015 beslist en besproken wordt.

.vriendelijke groeten,

Jeanne Berendrecht

Brief aan de raad - Acquisitie Semiconductors Novio Tech Campus

Ingekomen stuk D1 (PA 16 november 2016)

Economie
Economische Ontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 95 80
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
18 oktober 2016	EZ20/16.0009433	Wijnand Kok
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Acquisitie Semiconductors Novio Tech Campus		(024) 3299142

Geachte leden van de raad,

Er is in Nijmegen een grote dynamiek in de semiconductorsector. De fusie van NXP met Freescale heeft er toe geleid dat twee onderdelen van NXP als zelfstandig bedrijf doorgaan. Het betreft Ampleon en Nexperia. Beide bedrijven hebben ervoor gekozen het hoofdkantoor te vestigen op de Novio Tech Campus. Daarnaast is er een groeiend aantal kleine en middelgrote bedrijven dat kiest voor vestiging op de campus (Bruco, PinkRF, Macom, Photronics, Sencio en EPR).
Met de vestiging van deze bedrijven is er op de Novio Tech Campus een uniek cluster van internationale semiconductorbedrijven ontstaan. Het cluster komt onder meer tot uiting in de aanwezigheid van (hoog) opgeleid personeel met specifieke deskundigheid (het gaat om zo'n 3.000 medewerkers), een groot aanbod aan onderzoeksfaciliteiten en voorzieningen. Bovendien geven de aanwezige bedrijven aan behoefte te hebben om andere bedrijven, zoals toeleveranciers, in hun nabijheid te hebben. Kortom dit cluster heeft potentie om verder te groeien en bloeien. Daarvoor is het nodig de acquisitie te kantelen naar een proactieve, meerjarige aanpak.

Novio Tech Campus, Business Cluster Semiconductors (BCS), Oost NV en de gemeente Nijmegen geven daar invulling aan. Wij starten in november met het ophalen bij de bestaande semiconductor bedrijven welke toeleveranciers, partners en klanten zij graag in "de buurt" willen hebben. Daarbij richten wij ons op nationale maar ook internationale partijen. Vervolgens gaan we een shortlist van te benaderen bedrijven opstellen. Deze shortlist moet eind februari gereed zijn. Daarna gaan acquisitieteams aan de slag met het daadwerkelijk benaderen van bedrijven. Acquisitie is een zaak van continuïteit en lange adem. Deze aanpak gaan wij dan ook voor een periode van minimaal drie jaar uitvoeren. De inzet van acquisiteurs zal binnen de bestaande capaciteit van de betrokken partners worden ingevuld.

Een vervolgstap is het uitwerken van een meerjarige pro-actieve acquisitieaanpak. Deze aanpak vertrekt van uit de sterktes van de (regionale) clusters, campussen en kennis- en

Brief aan de raad - Acquisitie Semiconductors Novio Tech Campus

Gemeente Nijmegen
Economie
Economische Ontwikkeling

onderzoeksinstellingen. Het voornemen is dit gezamenlijk met de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland in het kader van het Najaarsakkoord in te vullen. De acquisitieaanpak voor het cluster semiconductors past binnen deze aanpak.

Hoogachtend,

college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Ingekomen stuk D2 (PA 16 november 2016)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
18 oktober 2016	RO10/16.0008808	Martijn te Lintelo
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Fietsparkeren binnenstad - moties		(024) 3299232

Geachte leden van de Raad,

In de raadsvergadering van 1 april 2015 heeft uw Raad drie moties aangenomen betreffende fietsparkeren in de binnenstad. In deze brief gaan wij in op de moties en geven wij u een overzicht van de actuele plannen rondom dit thema.

Fietsparkeren is een belangrijk onderwerp in de binnenstad. Veel bezoekers van de binnenstad komen per fiets naar de stad. Maar ook voor bewoners in de binnenstad is de fiets een belangrijk vervoermiddel. In de moties Aanvalsplan voor de fiets, Ga toch fietsen! en Geef binnenstadsbewoners een plek komen de volgende onderwerpen aan bod:
- Het bijplaatsen van extra fietsklemmen of vakken in de binnenstad, onder meer in binnenhoven of door het ombouwen van parkeerplaatsen
- Het betrekken van bewoners bij het onderwerp fietsparkeren, en het vinden van duurzame oplossingen zoeken voor fietsparkeren
- De vindbaarheid van de stalling Plein 1944

Raadsnotitie
Voor de beantwoording hebben wij u in juni 2015 de Raadsnotitie Fietsparkeren Binnenstad toegestuurd. Daarin is aan de hand van de moties een opsomming van maatregelen gemaakt om de beleidslijn te bepalen en te kunnen toetsen aan de verwachtingen van de raad. In december 2015 is er een workshop georganiseerd voor raadsleden met een nadere toelichting. Ook is deze notitie is het afgelopen jaar besproken met belangengroepen (bewonerscomité binnenstad en huis voor de binnenstad).” Naar aanleiding hiervan zijn maatregelen bepaald en kunnen wij de moties beantwoorden. In de bijlage bij deze brief kunt u de antwoorden op de afzonderlijke vragen vinden.

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Gemeente Nijmegen

Vervolgvel
1

Overzicht plannen
In het navolgende geven wij een overzicht van de plannen ten aanzien van fietsparkeren voor de komende tijd. De uitwerking van bepaalde onderdelen en bepaling van kosten vraagt nog meer meer tijd; daarover zullen wij u later informeren. Maatregelen die wij nu al nemen worden gefinancierd vanuit de daarvoor beschikbare middelen in het programma Mobiliteit.

Fietsparkeren in de openbare ruimte
Geen uitbreiding van klemmen: veel fietsen staan geparkeerd in de 2700 klemmen in winkelstraten en ringstraten. Toevoegen van klemmen blijkt niet haalbaar, vanwege andere belangen zoals vrije ruimte voor voetgangers en mindervaliden, de bereikbaarheid voor hulpdiensten, evenementen en expeditieverkeer. De huidige capaciteit op straat is vaak onvoldoende. Dan zien we dat fietsers hun fietsen parkeren parallel aan fietsen in een rek, het zogenaamde 'doorbouwen'. Zolang daarmee geen winkeltoegangen worden geblokkeerd vinden wij dat geen probleem. Vanwege de relatief hoge kosten en beperkte toegevoegde waarde vinden wij het plaatsen spitsrekken geen passende maatregel.

Uitbreiding gratis-bewaakt stallen aan randen binnenstad
Wij zien meer in de uitbreiding van de opvangstallingen aan de rand van de binnenstad. Er is structureel meer ruimte nodig om straten in de binnenstad te ontzien en bezoekers te overtuigen hun fiets niet meer op straat te parkeren. Op dit moment hebben we 2000 plaatsen in 4 gratis bewaakt stallingen, die fungeren als opvangstalling. De stallingen voorzien duidelijk in een behoefte: in 2015 parkeerden 1,2 miljoen fietsers hun fiets in deze stallingen. Wij onderzoeken zowel de uitbreiding van locaties (oa. Kelfkensbos, Van Schevichavestraat en Ivensplein-Hezelpoort) als de uitbreiding capaciteit van bestaande stallingen (Bisschop Hamerstraat en Mariënburg) om te komen tot een duurzame oplossing. Naar verwachting begin 2017 kunnen we u nader informeren over haalbaarheid en kosten. Ter verbetering van de vindbaarheid van stalling Plein 1944 wordt eind 2016 een lichtobject geïnstalleerd.

Fietsparkeren bewoners
In de binnenstad wonen 10.000 Nijmegenaren, voor wie de fiets een dagelijks vervoermiddel is. Veel bewoners kunnen hun fiets niet op eigen terrein kwijt, en parkeren in de openbare ruimte.
> meer fietsparkeren in hofjes: het beeld is dat er veel binnenhoven zijn in de binnenstad, maar feitelijk zijn alleen de Houthof, Gruitberg en eventueel Scheidemakershof ruim genoeg voor uitbreiding van fietsparkeren. Een hof zoals de Thomashof (achter Hertogstraat) is vrij smal, waardoor de mogelijkheden beperkt zijn. Ook straten als Achter de Carmel (Houtstraat) zijn mogelijk geschikt.
> inzet van autoparkeerplaatsen voor fietsparkeren. In de Raadsnotitie Fietsparkeren Binnenstad uit juni 2015 is een nieuwe afweging van parkeerbelangen gemaak op basis van de hoge effectiviteit van deze maatregel: op 1 autoparkeerplaats passen 10 fietsen. Een autoparkeerplaats in het vergunninggebied B of Centrum kan daarom worden omgezet indien daar aanleiding toe is of op verzoek van (een groep) bewoners. Dit wordt uiteraard afgezet en gewogen met andere belangen die in de binnenstad gelden. Vanwege de schaarste in het centrumgebied is ons uitgangspunt dat een parkeerplaats minder een uitgegeven parkeervergunning minder betekent.
> fietstrommels. Wij hebben geïnventariseerd of fietstrommels in de binnenstad mogelijk zijn. De ruimte daarvoor blijkt beperkt en de eisen aan de inrichting (door bewoners en gemeente) hoog. Dat betekent dat we hier alleen op 2 binnenhoven, Houthof en Gruitberg ruimte voor zien.

Gemeente Nijmegen

> initiatief bij bewoners: belangrijk standpunt is dat het inititatief voor betere fietsparkeeroplossingen bij de bewoners zelf ligt. Dit geldt bijvoorbeeld voor het realiseren van een buurtstalling. Op inititatief of vraag van (een groep) bewoners kunnen we meewerken aan verbetering op basis van de mogelijkheden en kaders. Dit standpunt zal met bewoners worden gecommuniceerd.

Wij vertrouwen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

D66

Motie: "Geef binnenstadsbewoners een plek voor hun fiets"

1e indiener: R. Jetten (D66)

De raad van Nijmegen, in vergadering bijeen op woensdag 1 april 2015,

Overwegende dat:

- mede door de toegenomen verkamering in de binnenstad er op deze locatie veel fietsen bij zijn gekomen de afgelopen decennia;
- door de komst van de parkeergarages onder Plein '44 en het nieuwe pand van Doornroosje veel fietsklemmen juist zijn verwijderd;
- de fietsenstalling onder Plein '44 maandag tot en met woensdag gesloten is tussen 24.00u en 08.00u en donderdag tot en met zaterdag tussen 05.00u en 08.00u;
- het fietstransferium onder Doornroosje nog weinig bekendheid heeft en bovendien relatief ver verwijderd is van locaties in de binnenstad waar veel mensen wonen;
- door de bovenstaande punten voor bewoners het aantal mogelijkheden om hun fiets buiten hun pand in de buurt van hun woning te stallen, sterk zijn afgenomen;
- de vernieuwde fietsenstalling voor bewoners onder de Molenstraat nog steeds niet geheel gevuld is;

Roept het College van Burgemeester en Wethouders op:

1. in overleg met bewoners en belangenorganisaties nog voor de zomer een aantal hofjes aan te wijzen waar fietsklemmen geplaatst kunnen worden;
2. bewoners c.q. pandeigenaren tegelijkertijd aan te schrijven en/of anderszins te wijzen op het vigerend fietsparkeerbeleid in de binnenstad, op te roepen hun fiets zoveel mogelijk in eigen pand te stallen en hen daarnaast te wijzen op de mogelijkheid van het huren van een plek in de fietsenstalling onder de Molenstraat;

Nee

En gaat over tot de orde van de dag.

D66
R.A.A. Jetten

CDA

De Nijmeegse fractie

Liberaal Nijmegen

Gewoon Nijmegen

VVD

GroenLinks

PvdA

SP

VSP

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Motie – Aanvalsplan voor de fiets

Agendapunt 10: Brief: Fietsparkeren bewoners binnenstad
Eerste indiener: J.M. Rotink

De Raad van de Gemeente Nijmegen in vergadering bijeen op 1 april 2015,

Overwegende dat:
- Nijmegenaren steeds vaker voor de fiets als vervoermiddel kiezen,
- De Nijmeegse Raad dit in meerderheid toejuicht,
- De toenemende populariteit van de fiets vraagt om voldoende ruimte om fietsen te parkeren op een praktische wijze,
- Er op dit moment in de binnenstad een tekort aan fietsparkeerplaatsen is,
- Het college in een brief aan de gemeenteraad schrijft: *"Fietsparkeren is een belangrijk thema als het gaat om het stimuleren van meer fietsgebruik. De gemeente streeft het aanbieden van voldoende, veilige en kwalitatief goede plaatsen na als het gaat om fietsparkeren in de binnenstad en rondom het station."*
- Uit het Fietscirculatieplan Binnenstad (oktober 2013) blijkt dat het aantal bezoekers van de binnenstad dat op de fiets komt al jaren stijgt: van 2010 tot 2013 met 10%,
- Uit het Fietscirculatieplan Binnenstad blijkt dat de fietsende bezoeker van de binnenstad zich steeds netter begint te gedragen,
- Verreweg de meeste bezoekers hun fiets in de daarvoor bestemde klemmen parkeren,
- Ondanks deze stijgingen het aantal fietsklemmen in het kernwinkelgebied tussen 2009 en 2012 met 30% is gedaald,
- Uit het Fietscirculatieplan blijkt dat er een grote discrepantie is tussen de vraag naar een fietsparkeerplek en het aanbod van deze plekken: op populaire locaties in de binnenstad stonden tijdens de metingen tot 2,5 keer zoveel fietsen als dat er klemmen waren,
- Er niet alleen een kwantitatief tekort is aan fietsparkeerplekken, maar ook een tekort aan klemmen op bepaalde locaties,
- Sommige ondernemers slecht bereikbaar zijn voor de binnenstadbezoeker,
- Een betere spreiding van fietsenstallingen wenselijk is,
- Er derhalve behoefte is aan een sterke uitbreiding van het aantal fietsparkeerplaatsen voor kort en lang parkeren,
- Een 'schone' binnenstad ook van eminent belang is,
- Laatsgenoemde twee wensen elkaar niet hoeven te bijten,

Roept het College op om:
1. Uit te zoeken wat de kosten zijn om grondige schoonmaakacties periodiek uit te (laten) voeren, waarbij een stallingsgebied volledig wordt gereinigd en alle

overgebleven fietsen worden verwijderd en deze informatie terug te koppelen aan de gemeenteraad.

neen

2. Betere naleving van de 15-minuten-regel (fietsen mogen 15 minuten geparkeerd staan zonder weggehaald te worden) door de AFAC te waarborgen
3. Te onderzoeken of extra fietsenrekken plaatsen (spitsrekken) op drukke plekken bij evenementen, in weekenden of andere drukke momenten haalbaar is. (Dit geldt bijvoorbeeld voor situaties rondom warenhuizen, grootwinkelbedrijven, markt en sport- en cultuurvoorzieningen.[1])

JA

4. Te kiezen voor duidelijke markering van een parkeervrij vak zodat tussenliggende doorgangen vrij blijven. Zo bewerkstelligen we dat de doorgangen en hoeken van de straat vrij en toegankelijk blijven voor voetgangers, kinderwagens en rolstoelgebruikers. Daarbij houden we winkelpanden toegankelijk en etalages zichtbaar. Zo zorgen we dat fietsen de binnenstad niet zodanig vervuilen dat de veiligheid in gevaar komt.
5. Markering en verwijzing van de ondergrondse parkeergarage te optimaliseren.
6. Te zoeken naar duurzame oplossing voor het fietsparkeren van binnenstadbewoners. Hierbij valt te denken aan inpandige buurtstallingen.[2]
7. Voor september 2015 met maatregelen in de stad te komen en de werking van deze maatregelen te evalueren met de raad.

En gaat over tot de orde van de dag,

CDA J.M. Rotink	D66 RAA JETTEN		VVD
Fractie Eigenhuijsen		Gewoon Nijmegen	SP
GroenLinks	PvdA	DNF	VSP

[1] **Uitbreiding fietsparkeervoorzieningen voor kort parkeren**

- Bij grootwinkelbedrijven en warenhuizen wordt extra ruimte ingericht met fietsparkeervakken
  Referentie: Albert Heijn, V&D, HEMA
- Onderzoeken of een deel van de fietsenrekken in winkelstraten effectief kunnen functioneren voor kort parkeren.
  Referentie: spitsrekken in Groningen. Groningen plaats op donderdagochtend 130 rekken (waarin 16 fietsen per rek kunnen) die op zondagochtend worden weggehaald. Dit kost gemiddeld 2 uur met 8 man: 32 manuren per week.

[2] **Uitbreiding inpandige buurtstallingen**
In andere steden blijken bewoners bereid om een vergoeding van €10 per maand te betalen wanneer zij hun fiets kunnen stallen in een inpandige buurtstalling. Wanneer binnenstadbewoners gebruik maken van inpandige buurstallingen neemt de druk op de klemmen in de stad af. Uitbreiding van inpandige buurtstallingen kan er ook toe leiden dat brommers, scooters en bakfietsen onderdak

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

PARTIJ VAN DE ARBEID

De Nijmeegse Fractie

GROENLINKS NIJMEGEN

Motie: Ga toch fietsen!

Agendapunt Fietsparkeren Binnenstad

De Raad van de Gemeente Nijmegen in vergadering bijeen op woensdag 2 april 2015

Overwegende dat:
- Fietsen gezond en goedkoop is, zorgt voor minder luchtvervuiling en lawaai;
- we in Nijmegen het gebruik van de fiets moeten stimuleren;
- het veilig kunnen stallen van een fiets bijdraagt aan de keuze de fiets te kiezen in plaats van een ander vervoersmiddel.

Constaterende dat:
- bewoners en bezoekers van de Binnenstad vaak te weinig ruimte hebben om hun fiets te stallen;
-GroenLinks in mei 2014 schriftelijke vragen stelde over fietsparkeren in het centrum en het onderwerp in oktober 2014 in de raad is besproken;
- het college erkent dat er problemen zijn met het fietsparkeren, maar er nog geen concrete plannen zijn om het op te lossen;

Roept het college op om:
1. Te inventariseren welke leegstaande panden geschikt zijn om tijdelijk te gebruiken voor stalling;
2. enkele parkeerplaatsen op straat om te bouwen tot fietsenstallingen voor bewoners, bijvoorbeeld in de ringstraten en de Van Schevichavenstraat;
3. verenigingen van eigenaren en bewoners aan te schrijven om met hen te inventariseren of, en zo ja waar behoefte is aan fietsentrommels;
4. te inventariseren op welke plaatsen fietsenrekken bijgezet kunnen worden;
5. op drukbezochte tijdstippen een proef te houden met tijdelijke fietszones.
6. onderzoek te doen naar de wenselijkheid bewoners en ondernemers uit de binnenstad te betrekken bij acties om langdurig ongebruikte fietsen te verwijderen. Bijvoorbeeld dmv een campagne waarbij wordt gewerkt met verschillende kleuren stickers.
7. de raad voor de zomer te informeren over de plannen en een overzicht te sturen van de kosten.

En gaat over tot de orde van de dag.

GroenLinks Lisa Westerveld	PvdA	SP
DNF	VVD	D66
CDA	VSP	GN

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

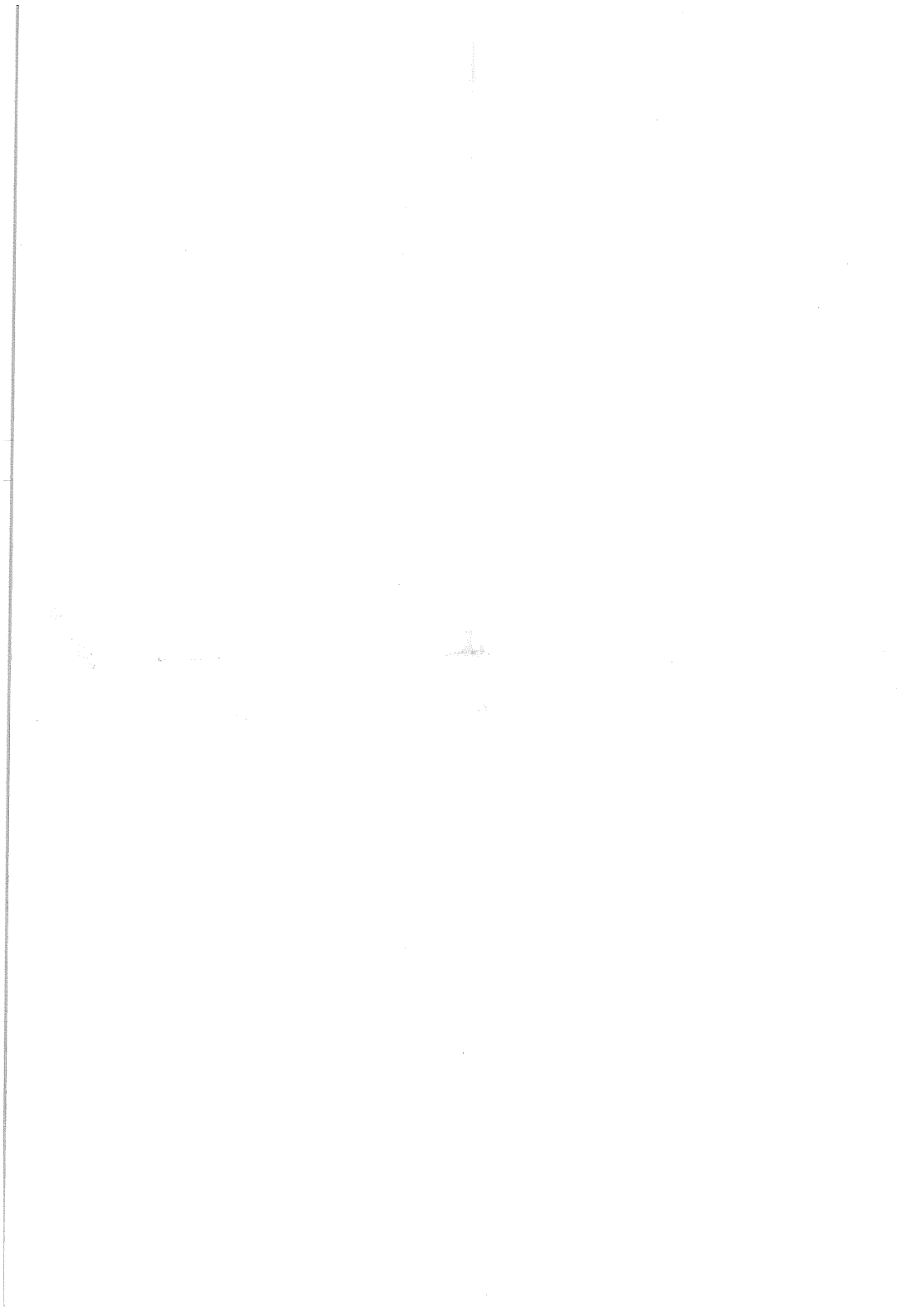

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Notitie

Ruimtelijke Ontwikkeling
Mobiliteit

GEMEENTE Nijmegen

Onderwerp
Raadsnotitie Fietsparkeren binnenstad

Opgesteld door, telefoonnummer
Martijn te Lintelo, 9232
29 juni 2015

Fietsparkeren is een belangrijk onderwerp in de binnenstad. Veel bezoekers van de binnenstad komen per fiets naar de stad. Maar ook voor bewoners in de binnenstad is de fiets een belangrijk vervoermiddel.

In april 2015 heeft uw raad diverse moties over fietsparkeren in de binnenstad ingediend. Daarbij ligt de nadruk op het fietsparkeren door bewoners. De volgende onderwerpen kwamen daarbij aan bod:
- Het bijplaatsen van extra fietsklemmen of vakken in de binnenstad, onder meer in binnenhoven of door het ombouwen van parkeerplaatsen
- Het betrekken van bewoners bij het onderwerp fietsparkeren, en in gezamenlijkheid oplossingen zoeken voor fietsparkeren
- De vindbaarheid van de stalling Plein 1944

Een en ander volgt op een brief aan de raad in januari 2015 waarin door het college verschillende maatregelen zijn opgesomd die kunnen bijdragen aan verbetering van het fietsparkeren in de binnenstad, zoals rond Plein 1944. Het actuele beleid voor fietsparkeren –en de bereikbaarheid voor fiets van de binnenstad- is in 2013 vastgelegd in het Fietscirculatieplan. Daarin wordt niet alleen de situatie fietsparkeren bezoekers binnenstad beschreven maar ook de fietsbereikbaarheid van de binnenstad.

Beeld uit het Fietscirculatieplan 2013 (bezoekersparkeren):
> 58% van de binnenstadsbezoekers zijn Nijmegenaren. 6 op de 10 Nijmegenaren komt per fiets naar de binnenstad: 58% op zaterdag, 62% doordeweeks.
> op piekmomenten (zaterdag, koopzondag) staan zo'n 4500 tot 5000 fietsen tegelijkertijd in de binnenstad
> daarvan staan er 2500 tot 3000 fietsen in de openbare ruimte
> de gratis bewaakt stallingen (oa. Bisschop Hamerstraat, Marienburg, Plein 1944) hebben een hoog gebruik, met maxima van meer dan 95% bezetting op de zaterdag; dan staan er maximaal 1300 fietsers gratis bewaakt geparkeerd (100% capaciteit). Op een gemiddelde zaterdag maken zo'n 3500 tot fietsers per dag gebruik maken van de bewaakte stalling. Dat aantal is groeiende.
> totaal per zaterdag: naar schatting parkeren zo'n 10 tot 12.000 Nijmeegse fietsers hun fiets in de binnenstad

De waardering van het fietsparkeren in de binnenstad is goed. Uit de recente stadscentrummonitor (mei 2015) blijkt dat de waardering voor fietsparkeren met ruim een vol punt

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

is gestegen van 6,1 naar 7,3 in 2014. De bereikbaarheid met de fiets (7,8) wordt daarbij het beste beoordeeld. Dat is hoger dan het in de afgelopen jaren is geweest. Een en ander is ondermeer verklaarbaar door alle verbeteringen van de afgelopen jaren zoals de gratis-bewaakt stallingen, de nieuwe fietsparkeergarage Plein 1944, Het Fietstransferium onder Doornroosje, de verbeterde communicatie of bijvoorbeeld de openstelling van de stadhuis tijdens twee koopzondagen. Op dit moment bezoekt 31% van alle bezoekers de binnenstad per fiets.

Discussienotitie
Op basis van alle actuele kennis over fietsparkeren en de vragen uit de raadsmoties is voorliggende discussienotitie opgesteld. Doel is de verschillende thema's met betrekking op fietsparkeren in de binnenstad aan de raad voor te leggen. Daarin wordt een voorstel gedaan hoe met het betreffende onderwerp kan worden omgegaan en welke opties eventueel beschikbaar zijn, inclusief een bijbehorende kosteninschatting. Aan de hand van de notitie kan de raad aangeven welke ontwikkelrichting gewenst is, cq nader moet worden uitgewerkt.
In deze notitie verstaan we onder 'binnenstad' het kernwinkelgebied en ringstraten.

Thema's
Fietsparkeren bewoners
Fietsparkeren in de openbare ruimte
Uitbreiding opvangstallingen gratis-bewaakt
Omzetten parkeerplaatsen
Bakfietsen en andere bijzondere fietsen
Fietsparkeernormen
Kosten

Fietsparkeren bewoners
In de binnenstad wonen zo'n 10.000 Nijmegenaren, voor wie de fiets vaak een gemakkelijk en prettig dagelijks vervoermiddel is. Veel bewoners kunnen hun fiets niet op eigen terrein kwijt, en parkeren in de openbare ruimte. In veel straten in de binnenstad nemen bewoners fietsklemmen in die bedoeld zijn voor bezoekers.
Het gebruik van fietsenklemmen in de binnenstad door bewoners is sterk gekoppeld aan de woonlocaties. Mensen plaatsen hun fiets bij voorkeur dicht bij de ingang van hun woning.
Wij zijn in overleg met bewoners via het bewonersplatform centrum om de fietsparkeersituatie in de binnenstad te bespreken. Daarbij gaat het om knelpunten te verbeteren die door bewoners worden aangedragen. De gesprekken zijn nog gaande en zullen worden vervolgd na de zomer.
Vooruitlopend daarop hebben wij gekeken naar:

a. het uitbreiden van klemmen in de binnenhoven, nabij toegangsdeuren woningen. Hier zijn mogelijk quickwins te halen. We hebben een scan gedaan naar de mogelijkheden hiervoor. Het beeld is dat er veel binnenhoven zijn in de binnenstad, maar eigenlijk zijn alleen de Houthof, Scheidemakershof en Gruitberg ruim genoeg. Andere hoven zoals de Thomashof (achter Hertogstraat) zijn vrij smal, waarmee de mogelijkheden voor nieuwe fietsenklemmen kleiner zijn. Wij kijken ook naar straten zoals Achter de Carmel (Houtstraat).
   Veel onbenutte vrije ruimte hebben binnenhoven en achterstraten niet. Ze worden oa. gebruikt voor bevoorrading, toegankelijkheid of autoparkeren zoals oa. in Houthof en Gruitberg.
b. op een autoparkeerplaats passen 10 fietsen. Aan de andere kant: autoparkeerplaatsen in de binnenstad op maaiveld zijn een schaars goed, en zijn gekoppeld aan het vergunningssysteem. Met het vervallen van een parkeerplaats neemt de schaarste toe en

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Notitie

heeft het vervallen van een parkeerplaats in hof A een effect hebben voor een bewoner uit straat B.
Ons standpunt is een nieuwe afweging van parkeerbelangen. Het belang van autoparkeren in de openbare ruimte hartje binnenstad moet afgezet worden tegen de optie om 10 fietsen te parkeren in dezelfde ruimte. Feitelijk is de afweging dat 10 bewoners een betere parkeerplek krijgen voor hun fiets versus 1 bewoner met een auto, die verderaf moet parkeren. Ook andere voordelen -minder geparkeerde bewonersfietsen in winkelstraten- nemen we daarin mee
Voorwaarde is wel een alternatief voor autoparkeren, zoals ruimte in de parkeergarages Eiermarkt of Plein 1944.

Foto Minder autos geparkeerd op straat, meer ruimte voor fietsparkeren?

Wij stellen voor om in samenspraak met bewoners in de Houthof en Gruitberg te kijken of het inwisselen van autoparkeerplaats(en) wenselijk is, op basis van een ontwerpvoorstel, gekoppeld aan de situering van toegangsdeuren tot woningen en de rol die de nog vrije ruimte in parkeergarage Plein 1944 kan spelen.
De uitwerking voor straten en binnenhoven moet op basis van maatwerk. Voor andere straten en binnenhoven –zonder autoparkeren - onderzoeken we fietsparkeeroplossingen in samenspraak met bewoners, op basis van signalen van bewoners. Daarover zullen we bewoners na de zomer informeren, of signalen oppikken via het bewonerscomité binnenstad.

Het realiseren van nieuwe inpandige voorzieningen zoals een buurtstalling in de bestaande bebouwing van de binnenstad is complex. Een initiatief hiertoe moet vanuit bewoners komen

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Notitie

(ideevorming, wens). In samenspraak en met deskundigheid van de gemeente kan een plan nader worden uitgewerkt. De inzetbaarheid van grote leegstaande kelders in de binnenstad zou hierin mogelijk een optie zijn.

Naast bovenstaande brengen wij de beschikbaarheid van de inpandige gemeentelijke stalling Molenstraatkerk opnieuw onder de aandacht. Bewoners kunnen daar tegen een geringe vergoeding (€ 30,- per jaar) hun fiets parkeren.

Fietsparkeren in de openbare ruimte
Een belangrijk deel van de geparkeerde fietsen staat in de openbare ruimte van de binnenstad. In totaal staan er zo'n 2800 klemmen in de winkelstraten en ringstraten. Toevoegen van extra klemmen is niet of in beperkte mate haalbaar, vanwege andere belangen zoals vrije ruimte voor voetgangers en mindervaliden, de bereikbaarheid voor hulpdiensten en expeditieverkeer. Vanwege de piekdrukte op met name zaterdagen is de huidige capaciteit op straat onvoldoende. Vaak zien we dat fietsers op drukke uren hun fietsen parkeren parallel aan fietsen in een rek, het zogenaamde 'doorbouwen'. Zolang daarmee geen winkeltoegangen worden geblokkeerd vinden wij dat geen probleem. Vanwege de relatief hoge kosten en beperkte toegevoegde waarde vinden wij het plaatsen spitsrekken geen passende maatregel. Wij zien meer in meer opvangstallingen aan de rand van het winkelgebied (zie hieronder).

Foto Zelfregulerend fietsparkeren tijdens evenement Molenstraat
Wel zal er een proef plaatsvinden met fietsparkeervakken op de Grote Markt bij de Hema/V&D. Door het aanbrengen van vakken kunnen fietsen buiten marktdagen geordend worden geparkeerd. Op maandagen en zaterdagen is de ruimte beschikbaar voor de warenmarkt.

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Notitie

Vervolgvel
4

Uitbreiding gratis-bewaakt stallen aan randen binnenstad
Gratis bewaakt stallingen aan de rand van de binnenstad fungeren als opvangstalling. Wij faciliteren daarmee fietsers die een alternatief zoeken om niet in het hartje van de binnenstad te parkeren. Fietsers worden verleid deze stallingen te gebruiken, waarbij hun fietsen zijn beschermd tegen diefstal en beschadiging. Dat is voor veel mensen een belangrijke reden om voor de fiets te kiezen. Goed gebruikte gratis bewaakt stallingen betekenen minder fietsen in de winkelstraten, en zien we als een belangrijke kwaliteit voor de fietser. Het doel is dat meer mensen de stallingen gaan gebruiken ingeval van een langer bezoek –van enkele uren- aan de stad. Ook voor bezoek van de horeca in de avonduren en evenementen voorzien de stallingen in een duidelijke behoefte. De stallingen worden gefinancierd vanuit de parkeerbegroting.

Het huidige gebruik van de gratis bewaakt stallingen is goed, maar kan nog beter. Zie daarvoor de tabel.

Gratis bewaakt stallingen	Capaciteit	Aantal gebruikers per maand*	Gebruik zaterdag*
Bisschop Hamerstraat	520	18.000 - 32.000	1000-1800
Marienburg	360	13.000 - 18.000	700- 900
Plein 1944	960	18.000 - 31.000	1300- 2000
Stadhuis (alleen zaterdag, koopzondag)	180	300 - 500	30 - 100
Totaal	2020	49.300- 82.500	3000- 4800

* januari tov. april/mei

Als gekeken wordt naar de geografische spreiding van de stallingen missen 2 locaties. De optie bestaat om het huidig systeem uit te breiden, of dat te onderzoeken. Twee kansrijke locaties zijn:
a. Van Schevichavenstraat - toegang Ziekerstraat vanuit Nijmegen Oost
b. Joris Ivensplein - toegang Lange Hezelstraat vanuit Nijmegen West

Een opvangstalling in de Van Schevichavenstraat (bij vml. postkantoor) kan de parkeerdruk van fietsen in de Ziekerstraat verlichten (toegang Molenpoort). Vooral tijdens drukke uren met veel winkelend publiek is het niet gewenst – en niet comfortabel- om fietsers door de Ziekerstraat naar de stalling Plein 1944 te laten fietsen. De aanwezigheid van een winkel zoals Primark kan overigens wel leiden tot een verhoogde aantrekkelijkheid van het fietsparkeren onder Plein 1944. Een bewaakte stalling bij het Joris Ivensplein kan de parkeerdruk van fietsen in de Lange Hezelstraat, Ganzenheuvel en Houtstraat verlichten. Bovendien kan deze stalling voorzien in de behoefte aan een bewaakte plaats voor fietsen door het vervallen van de stalling Oude Stad in 2014.
Wij stellen voor voor beide locaties een schetsontwerp met kostenraming te laten maken, geïntergreerd in de bestaande openbare ruimte, om de kansen voor deze locaties te kunnen bepalen, en daarna uw raad daarover te informeren.

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Notitie

Vervolgvel
5

Foto Succesvol gebruik gratis bewaakt opvangstallingen

Bakfietsen en andere bijzondere fietsen
De diversiteit in fietsen die in de binnenstad staan neemt toe. Steeds meer mensen gebruiken bijvoorbeeld een bakfiets om naar de binnenstad te gaan. Ook het gebruik van brommertjes en scooters neemt toe. In het fietsparkeerbeleid is het belangrijk te bepalen hoe we omgaan met dit soort fietsen, in de winkelstraten of bijvoorbeeld in de bewaakte stallingen. Daarover willen we graag uw raad consulteren.

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Notitie

Vervolgvel
6

Foto Steeds meer bijzondere fietsen in binnenstad

Fietsparkeernormen
Gezien het belang van goede fietsparkeervoorzieningen en de problematiek die wij ervaren (zoals nieuwbouwcomplex Plein 1944) is het streven om tot fietsparkeernormen voor nieuwbouwprojecten in de binnenstad te komen. Voor nieuwbouwprojecten geldt de eis uit het bouwbesluit dat een berging beschikbaar moet zijn voor fietsen. Ook hier willen we nader onderzoek naar verrichten, om afmetingen en locaties in bouwprojecten zo gunstig te maken dat het het fietsgebruik niet negatief beïnvloedt.
Dit zal via een apart voorstel aan worden voorgelegd in het kader van de herziening van parkeernormen.

Huidig parkeerbeleid:
- In de parkeernormennota zijn geen fietsparkeernormen opgenomen*
- In het parkeerbeleid wordt ervan uitgegaan dat fietsparkeren op eigen terrein plaatsvindt.
- In het Bouwbesluit is opgenomen dat bij elke nieuwbouwwoning een berging dient te zijn. Voor bestaande bouw zijn er geen eisen t.a.v. fietsparkeren.

**Een belangrijk deel van de bewoners in de binnenstad zijn studenten in verkamerde woningen. Uit eerdere tellingen weten wij dat veel bewoners hun fiets parkeren op straat in de beschikbare fietsenklemmen. In hoeverre bewoners hun fiets wel op eigen terrein kwijt kunnen is niet bekend. Bij het verkameren van woningen (of wonen boven winkels) zijn in het verleden geen eisen gesteld aan het fietsparkeren.*

x

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Notitie

Vervolgvel
7

Foto Geparkeerde fietsen laag -4 parkeergarage Plein 1944

Kosten
De kosten voor verbetering van het fietsparkeren in de binnenstad zijn sterk afhankelijk van de te kiezen maatregelen. Maatregelen zoals hierboven opgesomd moeten nader worden uitgewerkt, en voorgelegd worden aan bewoners om draagvlak te bepalen.
De kosten blijven beperkt als alleen fietsklemmen worden bijgeplaatst (zoals bij inwisselen autoparkeerplaatsen). Meer ingrijpend bijvoorbeeld de uitbreiding van gratis-bewaakt stallingen.
De kosten voor fietsparkeren moeten worden gedekt binnen de bestaande middelen op de parkeerbegroting.

x

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Bijlage Beantwoording moties

Motie “Aanvalsplan voor de fiets”:

Onderdelen 1 en 2 zijn niet aanvaard.

3. Te onderzoeken of extra fietsenrekken plaatsen (spitsrekken) op drukke plekken bij evenementen, in weekenden of andere drukke momenten haalbaar is. (Dit geldt bijvoorbeeld voor situaties rondom warenhuizen, grootwinkelbedrijven, markt en sport- en cultuurvoorzieningen.)

Antwoord: niet overnemen. Conclusies naar aanleiding van het onderzoek zijn: de binnenstad is al een drukgebruikt gebied, het toevoegen van extra klemmen is niet of in beperkte mate haalbaar. Vaak zien we dat fietsers op drukke uren hun fietsen parkeren parallel aan fietsen in een rek, het zogenaamde ‘doorbouwen’. Zolang daarmee geen winkeltoegangen en of calamiteitenroutes worden geblokkeerd is dit acceptabel. Vanwege de relatief hoge kosten en beperkte toegevoegde waarde vinden wij het plaatsen spitsrekken geen passende maatregel. Wij zien meer in uitbreiding van opvangstallingen aan de rand van het winkelgebied.

4. Te kiezen voor duidelijke markering van een parkeervrij vak zodat tussenliggende doorgangen vrij blijven. Zo bewerkstelligen we dat de doorgangen en hoeken van de straat vrij en toegankelijk blijven voor voetgangers, kinderwagens en rolstoelgebruikers. Daarbij houden we winkelpanden toegankelijk en etalages zichtbaar. Zo zorgen we dat fietsen de binnenstad niet zodanig vervuilen dat de veiligheid in gevaar komt.

Antwoord: niet overnemen. Een markering heeft geen meerwaarde voor het parkeerregime voor fietsen in de binnenstad. De stelregel is dat fietsen in een klem moeten worden geplaatst. Gevaarlijk of hinderlijk geplaatste fietsen kunnen worden verwijderd. In de praktijk worden bij meldingen van dit soort maatwerkoplossingen gezocht.

5. Markering en verwijzing van de ondergrondse parkeergarage te optimaliseren.

Antwoord: overnemen. Dit najaar wordt een lichtobject geplaatst naast de entree van de stalling Plein 1944 waardoor de herkenbaarheid wordt verbeterd.

6. Te zoeken naar een duurzame oplossing voor het fietsparkeren van binnenstadbewoners. Hierbij valt te denken aan inpandige buurtstallingen.

Antwoord: overnemen. Wij streven naar een duurzame oplossing voor het fietsparkeren van binnenstadsbewoners. Uitgangspunt daarbij is dat het fietsparkeren zoveel mogelijk op eigen terrein plaatsvindt, in toegankelijke en fietsvriendelijke bergingen. Dat geldt zeker voor nieuwe ontwikkelingen in het binnenstadsgebied. Indien dit niet mogelijk is, willen we bewoners de mogelijkheid geven met initiatieven te komen voor andersoortige oplossingen zoals buurtstallingen, zodat hun fietsen niet in de openbare ruimte hoeven te staan. Dat initiatief ligt bij de bewoners zelf (of groepen bewoners), de gemeente is bereid mee te werken aan een oplossing.

7. voor september 2015 met maatregelen in de stad te komen en de werking van deze maatregelen te evalueren met de raad

Antwoord: niet overnemen. In de raadsnotitie Fietsparkeren Binnenstad zijn denkrichtingen en maatregelen opgenomen en later in 2015 besproken met de raad. De uiteindelijke vaststelling van maatregelen en beantwoording van de moties kunnen met de raad worden geëvalueerd.

Motie Ga toch fietsen!

Brief aan de raad - Fietsparkeren Binnenstad moties

Gemeente Nijmegen

Vervolgvel
1

1. Te inventariseren welke leegstaande panden geschikt zijn om tijdelijk te gebruiken voor stalling

Antwoord: niet overnemen. Onder meer vanwege hoge kosten van deze oplossingsrichting is hieraan geen invulling gegeven.

2. enkele parkeerplaatsen op straat om te bouwen tot fietsenstallingen voor bewoners, bijvoorbeeld in de ringstraten en de Van Schevichavenstraat;

Antwoord: overnemen. In de Raadsnotitie Fietsparkeren Binnenstad uit juni 2015 is een nieuwe afweging van parkeerbelangen gemaak op basis van de hoge effectiviteit van deze maatregel: op 1 autoparkeerplaats passen 10 fietsen. Een autoparkeerplaats in het vergunninggebied B of Centrum kan daarom worden omgezet indien daar aanleiding toe is of op verzoek van (een groep) bewoners. Dit wordt uiteraard afgezet en gewogen met andere belangen die in de binnenstad gelden. Vanwege de schaarste in het centrumgebied is ons uitgangspunt dat een parkeerplaats minder een uitgegeven parkeervergunning minder betekent.

3. verenigingen van eigenaren en bewoners aan te schrijven om met hen te inventariseren of, en zo ja waar behoefte is aan fietsentrommels;

Antwoord: overnemen. Wij hebben niet geïnventariseerd of er behoefte is aan fietstrommels, maar wel onderzocht waar fietstrommels in de binnenstad mogelijk zijn. De ruimte in de binnenstad is beperkt en de eisen aan de inrichting (door bewoners en gemeente) hoog. Dat betekent dat we alleen op 2 binnenhoven, Houthof en Gruitberg hiervoor ruimte zien. E.e.a. is besproken met het bewonerscomité binnenstad.

4. te inventariseren op welke plaatsen fietsenrekken bijgezet kunnen worden;

Antwoord: overnemen. Uit de inventarisatie volgt dat het toevoegen van extra klemmen niet of in beperkte mate haalbaar is, zie ook punt 3. van motie Aanvalsplan voor de fiets

5. op drukbezochte tijdstippen een proef te houden met tijdelijke fietszones.

Antwoord: niet overnemen. Wij zijn niet overtuigd van de meerwaarde van een tijdelijke fietszone aanvullend op het systeem wat wij hebben (gratis bewaakt stallingen en klemmen in de openbare ruimte)

6. onderzoek te doen naar de wenselijkheid bewoners en ondernemers uit de binnenstad te betrekken bij acties om langdurig ongebruikte fietsen te verwijderen. Bijvoorbeeld dmv een campagne waarbij wordt gewerkt met verschillende kleuren stickers.

Antwoord: overnemen. Het betrekken van bewoners en ondernemers uit de binnenstad bij acties om langdurig ongebruikte fietsen te verwijderen past in het beleid om de bestaande fietsparkeercapaciteit efficienter te benutten. Hier zal in het regulier overleg met bewoners en ondernemers invulling aan gegeven worden.

7. de raad voor de zomer te informeren over de plannen en een overzicht te sturen van

de kosten.

Antwoord: niet overnemen. Een overzicht van de actuele plannen is gegeven in bijgevoegde raadsbrief.

Motie Geef binnenstadsbewoners een plek voor hun fiets.

2. in overleg met bewoners en belangenorganisaties nog voor de zomer een aantal hofjes aan te wijzen waar fietsklemmen geplaatst kunnen worden”

Antwoord: overnemen. In de binnenstad zijn meerdere binnenhoven of hofjes. Echter velen daarvan zijn beperkt in omvang en niet of beperkt geschikt om fietsenklemmen te plaatsen. Alleen op de Houthof, Gruitberg of bijvoorbeeld Achter de Carmel is meer ruimte waar op verzoek klemmen bijgeplaatst kunnen worden, ondermeer op bestaande autoparkeerplaatsen. Op aanvraag of initiatief van bewoners kunnen wij dit onderzoeken. Als het gaat om het inwisselen van een autoparkeerplaats geldt de aanpak zoals hierboven staat beschreven bij beantwoording punt 2. Motie ‘Ga toch fietsen!’.

Brief aan de raad - Antwoordbrief motie SP Werk is het beste . . .

Ingekomen stuk D3 (PA 16 november 2016)

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
18 oktober 2016	MO10/16.0009172	János Betkó

Onderwerp	Datum uw brief
Antwoord motie 'Werk is het beste re-integratie-instrument naar werk'	-

Geachte leden van de raad,

U heeft op 13 juli gesproken over de motie 'Werk is het beste re-integratie-instrument naar werk'. Daarbij heeft wethouder Economie en Werk toegezegd om een uitwerking van de inhoud van de motie aan te bieden aan de raad. Bij deze sturen wij u de toegezegde uitwerking.

De motie bevat het volgende verzoek aan ons:

1. *Bijverdienen vanuit de bijstand als een volwaardig re-integratieinstrument te beschouwen en deze als zodanig op te nemen in de standaard DVO voor 2017 met het Werkbedrijf.*
2. *Om een voorstel uit te werken waarin het mogelijk gemaakt wordt vanuit een bijstandsuitkering maximaal 50 procent van de bijverdienste zelf te houden. Dit met een maximum van 500 euro gedurende twee jaar. Dit kan door de bijstandsuitkering te stoppen, om vervolgens de betaling van een aan de toepasselijke bijstandsnorm gerelateerde toeslag bovenop het (bij)verdiende bedrag aan de (bij)werkende bijstandsgerechtigde te laten verzorgen door het Werkbedrijf.*
3. *Waar deze mogelijkheid gerealiseerd is, het Werkbedrijf opdracht te geven de ex-bijstandsgerechtigde administratief te ontzorgen totdat deze is ingestroomd in een reguliere baan, zich anderszins zelfstandig kan voorzien in het bestaan, of totdat deze weer in een situatie belandt dat er weer sprake is van een volledige bijstandsuitkering.*

Nadat deze motie is aangenomen, is contact met de indieners van deze motie opgenomen om op een paar punten verduidelijking te vragen. Uit deze afstemming kwamen de volgende twee vragen naar voren:

- Is het mogelijk om als gemeente een eigen re-integratieinstrument te ontwikkelen, conform punt 1 en 2 van deze motie? Waarbij de mensen waar het om gaat een maandelijkse premie krijgen ter hoogte van de bijstandsnorm, zodat ze uit de uitkering zijn, zonder dat we deze mensen zelf in dienst nemen. En waarbij ze de verruimde bijverdienmogelijkheden en ontzorging genieten, conform punt 2 en 3 van de motie.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

- Wanneer dit wettelijk niet mogelijk zou blijken, kunnen we onderzoeken wat de mogelijkheden en kosten zijn, wanneer we ze in dienst nemen door middel van een detacheringsconstructie?

Met deze brief willen wij u informeren over de (on)mogelijkheden van bovenstaande.

Ontwikkelen eigen re-integratieinstrument

Het is in principe mogelijk om een eigen re-integratieinstrument te ontwikkelen. Een technisch punt daarbij is dat de re-integratieverordening wordt vastgesteld in regionaal verband. Wanneer we iets willen veranderen in de verordening, moeten we dat binnen de MGR regelen.

De vraag is in hoeverre het juridisch mogelijk is om *dit specifieke* instrument te ontwikkelen. Wanneer het gaat om uitkeringen en re-integratie is ons belangrijkste wettelijke kader de Participatiewet. Beleid dat we zelf ontwikkelen, dient in lijn te zijn met letter en geest van deze wet. Belangrijk doel van de Participatiewet is dat mensen uitstromen uit de uitkering, naar werk.

Wanneer wij beleid ontwikkelen waarvan dat niet het doel is, kunnen repercussies volgen vanuit het ministerie van SZW[1]. Wanneer het belangrijkste doel is dat mensen meer geld overhouden aan hun bijbaan, kan dat worden aangemerkt als 'inkomenspolitiek', waartoe wij als gemeente niet bevoegd zijn.

Van het in de motie voorgestelde re-integratieinstrument schatten we in dat het juridisch niet mogelijk is. Bijverdienmogelijkheden zijn expliciet geregeld in de Participatiewet, en deze benutten we maximaal. Het is dan ook niet de bedoeling dat de gemeente de wettelijke mogelijkheden met een eigen constructie omzeilt (en in dit geval: verruimt). Het is niet voor niets dat gesprekken tussen gemeenten en Rijk over het verruimen van de bijverdienmogelijkheden, gevoerd worden in de context van het experimenteerartikel in de Participatiewet. Ook uw raad heeft daar twee moties over aangenomen. Om hier mee aan de slag te kunnen, is een Algemene Maatregel van Bestuur nodig, op basis van het experimenteerartikel van de Participatiewet, voor gemeenten die af willen wijken van de wet en ruimere bijverdienmogelijkheden toe willen staan.

Onze inschatting is dat dit re-integratieinstrument onmogelijk is, gegeven de huidige regelgeving. Om hier zekerheid over te verkrijgen hebben wij de motie voorgelegd aan het ministerie van SZW. Mochten zij de motie wel inschatten als haalbaar, komen wij daar uiteraard bij u op terug.

Een ander probleem bij het in de motie voorgestelde instrument is de status van het 'inkomen'. Wanneer iemand uit de uitkering is, en in plaats daarvan een maandelijkse premie krijgt (ter hoogte van het bijstandsbedrag), is dit geen nettobedrag meer, zoals de bijstandsuitkering. Voor de belastingdienst is dit loon, ook als wij het bijvoorbeeld een toeslag of premie noemen. Om deze reden zou een dergelijke constructie, als deze al wettelijk zou mogen, extra geld kosten. Wanneer we willen dat mensen van die maandelijkse premie net zo veel overhouden als van de bijstandsuitkering, moet die premie hoger liggen.

[1] Bijvoorbeeld: wanneer een gemeente een aanwijzing krijgt van de minister, op basis van artikel 76 van de Participatiewet, kan deze gemeente worden uitgesloten van de vangnetregeling van het BUIG-model.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Mensen in dienst nemen voor detachering

Het is mogelijk om aan uitkeringsgerechtigden een detacheringsovereenkomst aan te bieden. Als een werkgever een vacature heeft die kan worden ingevuld met een van onze kandidaten, kunnen wij aan de werkgever aanbieden dat de loonbetaling loopt via een detacheringsbedrijf (een marktpartij, het Werkbedrijf voert dit niet zelf uit). Het betrokken bedrijf is dan formeel niet de werkgever en hoeft geen salarisadministratie en dergelijke te voeren. Het detacheringsbedrijf stuurt een factuur naar het bedrijf waar het werk plaatsvindt. Als, op basis van kenmerken van de kandidaat (een afstand tot de arbeidsmarkt, zowel volgens de wettelijke eisen voor loonkostensubsidie, als volgens de criteria die wij toepassen voor de tijdelijke loonkostensubsidie), een (tijdelijke) loonkostensubsidie nodig is, betaalt het Werkbedrijf deze uit aan het detacheringsbedrijf. De kosten die in rekening worden gebracht bij de inlener, zijn dan ook lager. De kosten voor de dienstverlening van het detacheringsbedrijf zijn altijd voor rekening van de inlener.

Een bijstandsuitkering kost ons ongeveer € 14.000 per jaar. Wil iemand in een detacheringsconstructie dat netto overhouden, dan moet er een bruto loon betaald worden dat enkele duizenden euro's hoger ligt. Daarnaast zijn er nog werkgeverslasten, zoals sociale premies, die er bij komen. Ook komen er de kosten bij voor de diensten van het detacheringsbedrijf. Als iemand ongeveer 30 uur per week werkt, voor het minimumuurloon, verdient hij of zij net zoveel als een uitkering (we gaan hierbij uit van de norm voor alleenstaanden, de meest voorkomende situatie). De kosten van een detacheringsconstructie, uitgaande van een 36-urige cao en het wettelijk minimum loon en een 30-urige werkweek komen uit op € 25.000 per jaar (loon, belastingen, premies en de kosten van de diensten van het detacheringsbedrijf).

Een van de doelen van de motie is het bieden van ruimere mogelijkheden om bij te verdienen. De detacheringsconstructie wordt in de praktijk vaak gebruikt voor parttime werk (minder dan 30 uur per week, ofwel de uitkeringsnorm voor een alleenstaande). Mensen houden dan een uitkering, en dan gelden de wettelijke regels voor bijverdienen. Zoals bekend passen wij die wettelijke regeling maximaal toe. Zou iemand zoveel uren werken, of zoveel per uur verdienen, dat hij of zij boven de uitkeringsnorm verdient, is hij of zij geen uitkeringsgerechtigde meer. Iemand mag dan per definitie alles wat hij of zij verdient houden. Ook een tweede baan of eigen bedrijf is denkbaar. Een soort toelage, om iemand geld beschikbaar te stellen bovenop de arbeidsovereenkomst, is niet mogelijk (zoals we eerder in deze brief hebben aangegeven is dat inkomenspolitiek, waar de gemeente niet toe bevoegd is).

Ons uitgangspunt is hierbij de ontzorging van de werkgever; we zetten deze constructie niet in om (op grote schaal) banen te 'creëren', maar om werkgevers die iemand in hun bedrijf willen laten werken, maar niet de formele werkgever willen zijn, te ontzorgen. Het vertrekpunt is dus altijd een vacature. Deze constructie is niet opgezet om mensen een arbeidsovereenkomst aan te bieden, ongeacht de vraag of er een vacature is. Als we dat wel zouden doen, kunnen we niet garanderen dat er werk is, waar een inlener een kostendekkend tarief voor betaalt. De kans is dan reëel dat de constructie meer geld kost dan een uitkering. Om die constructie mogelijk te maken zouden extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Vervolgvel
3

Belang bijverdienen vanuit de bijstand

In lijn met de aangenomen motie vinden wij het belangrijk dat mensen in de bijstand tijdelijk of parttime werk doen. Het hebben van tijdelijk of parttime werk kan helpen bij het uitstromen naar fulltime en vast werk. De gemeente heeft hier tevens een financieel belang bij. We vullen een inkomen immers aan tot de bijstandsnorm en hoe hoger het (zelf verdiende) inkomen is, hoe minder de gemeente hoeft aan te vullen.

Overigens is het wel goed om te bedenken dat het vinden van werk, al dan niet parttime of tijdelijk, in principe geen vrijblijvende keuze is van een bijstandsgerechtigde, maar een verplichting. Mensen moeten dus parttime of tijdelijk werk aanvaarden (omstandigheden daargelaten), het is geen individuele afweging of het wel ‘iets oplevert’.

Om bijverdienen vanuit de bijstand te stimuleren hebben wij het afgelopen jaar een aantal maatregelen genomen.

- Begin 2016 zijn de beleidsregels Inkomen aangepast. Daarin is vastgelegd dat de maximaal wettelijk mogelijke vrijlating wordt toegepast bij iedereen met bijverdiensten die in aanmerking komt voor vrijlating.
- De vrijlating wordt automatisch toegepast, op basis van de statusformulieren die mensen inleveren, om hen zoveel mogelijk administratieve last te besparen.
- We hebben deze nieuwe regeling onder de aandacht gebracht, onder andere via de nieuwsbrief die bijstandsgerechtigden krijgen, en via reguliere media.

We blijven parttime en tijdelijk werken in de bijstand stimuleren. We zullen de komende maanden onderzoeken of we hier nog meer in kunnen doen, en u hierover informeren bij de jaarbrief Inkomen over 2016, die begin 2017 verschijnt.

Concluderend: het voorgestelde re-integratieinstrument is juridisch niet mogelijk en een alternatief vraagt extra budget. Er is een detacheringsconstructie beschikbaar, maar die is bedoeld om werkgevers te ontzorgen (als middel om uiteindelijk meer plaatsingen op werk te realiseren). Wellicht is het kansrijker om aan te sluiten bij de landelijke experimenten participatiewet. Die lijken de mogelijkheid te bieden voor bijstandsgerechtigden om meer over te houden van hun bijverdiensten, en tevens bijstandsgerechtigden enigszins te ontlasten omdat ze worden vrijgesteld van re-integratieverplichtingen. Hierover ontvangt u separaat een brief, die u kan agenderen voor bespreking in een raadskamer.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

We vinden het wel belangrijk dat mensen in de bijstand bijverdienen en parttime werken, we stimuleren dit en zullen naar aanleiding van deze motie onderzoeken wat we verder op dit punt kunnen doen.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

SP-fractie Nijmegen
http://nijmegen.sp.nl

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
T. 024 329 23 71
fractie@sp.nijmegen.nl

Agendapunt 9: Raadsvoorstel Inzet maat- en meerwerk Werkbedrijf 2016 (81/2016)
Eerste indiener: M. Sweep, SP-fractie

Motie: Werk is het beste re-integratie-instrument naar werk

De gemeenteraad van Nijmegen bijeen op 13 juli 2016

aangehouden

Overwegende dat:

- Het college begin dit jaar besloten heeft, de mogelijkheid vanuit de Participatiewet om bij te verdienen in de bijstand, maximaal te laten benutten.
- Deze mogelijk uiterst beperkt is, 25% van het bij te verdienen bedrag met een maximum van 198 euro gedurende 6 maanden.
- Voor veel bijstandsgerechtigden op deze manier het middel erger dan de kwaal is. Immers alle administratieve rompslomp, die het verrekenen van het verdiende loon met de resterende uitkering met zich mee brengt -vaak zelfs nog met grote vertraging-, blijkt voor de bijstandsgerechtigde een vaak niet te nemen hobbel.
- Bovendien het eveneens vaak voorkomt dat bij eventueel stoppen van de bijstandsuitkering en daarna weer terugval in de bijstand men enige weken zonder geld zit.
- Dit voor juist deze groep mensen een niet aanvaardbaar risico is.
- Dit verlammend werkt waardoor kansen die zich aandienen niet genomen kunnen worden.
- Er met enige creativiteit constructies denkbaar zijn die een ruimere en gemakkelijkere bijverdienregeling mogelijk maken.
- Deze mogelijkheid bij uitstek de bijstandsgerechtigde in zijn/haar kracht zet, immers het gaat weer lonen om werk te maken van werk. Al dan niet tijdelijk en al dan niet in de vorm van een qua contracturen klein contract.
- Juist dit soort contracten vaak de opstap naar een vaste en reguliere baan kunnen vormen.

Constaterende dat:

- De in het dictum voorgestelde mogelijkheid aangemerkt kan worden als een nieuw re-integratie-instrument, waardoor de uitvoering thuishoort bij het werkbedrijf Rijk van Nijmegen.
- De administratieve ellende voor de bijstandsgerechtigde bij het aanvaarden van kleine, al dan niet tijdelijke arbeidscontracten, te voorkomen is door het werkbedrijf de opdracht te geven de betaling van een aan de toepasselijke bijstandsnorm gerelateerd bedrag aan de (bij)werkende bijstandsgerechtigde over te nemen. Om vervolgens deze administratief te ontzorgen. Dit tot dat bij eventuele terugval in de bijstand de reguliere uitkering weer "gewoon" loopt.
- De bijstandsuitkering uiteraard gelijktijdig gestopt kan worden.

- Dit voorstel financieel dus geen consequenties zal hebben, immers wat betaald moet worden door het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen hoeft niet meer betaald te worden door de gemeentelijke sociale dienst. Sterker nog het voorstel zal geld opleveren omdat de bijverdiensten voor de helft terugvloeien in de gemeente kas.
- Ook andere Gemeenten die gebruik maken van het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen, bij succes van de maatregel, zich van dit re-integratie-instrument kunnen gaan bedienen.

Verzoekt het college:

1. Bijverdienen vanuit de bijstand als een volwaardig re-integratie instrument te beschouwen en deze als zodanig op te nemen in de standaard DVO voor 2017 met het Rijk van Nijmegen.
2. Om een voorstel uit te werken waarin het mogelijk gemaakt wordt, vanuit een bijstandsuitkering maximaal 50 procent van de bijverdienste zelf te houden Dit met een maximum van 500 euro gedurende twee jaar. Dit kan door de bijstandsuitkering te stoppen, om vervolgens de betaling van een aan de toepasselijke bijstandsnorm gerelateerde toeslag bovenop het (bij)verdiende bedrag aan de (bij)werkende bijstandsgerechtigde te laten verzorgen door het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen.
3. Waar deze mogelijkheid gerealiseerd is, het Werkbedrijf opdracht te geven de ex bijstandsgerechtigde administratief te ontzorgen totdat deze is ingestroomd in een reguliere baan, zich anderszins zelfstandig kan voorzien in het bestaan, of tot dat deze weer in een situatie belandt dat er weer sprake is van een volledige bijstandsuitkering.

   En gaat over tot de orde van de dag.

SP **M. Sweep**	**GroenLinks**	**PvdA**	**DNF**	**VSP**
D66	**VVD**	**CDA**	**GN**	**LN**

Brief aan de raad - Subsidie lokale omroep N1 - uitvoering motie Duurzame . . .

Ingekomen stuk D4 (PA 16 november 2016)

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
18 oktober 2016	MO10/16.0009435	Natalie van den Dobbelsteen
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Subsidie N1 en uitvoering motie " Duurzame samenwerking van lokale en regionale media",		(024) 3292505

Geachte leden van de raad,

In het voorjaar hebben we een Quick Scan laten uitvoeren naar een drietal toekomstscenario's voor de lokale omroep. Wij hebben toen onze voorkeur uitgesproken voor scenario 2; Extra financiële ondersteuning waarbij een streekomroep wordt gevormd die een Lokaal Toereikend Media aanbod (LTMA) kan realiseren. N1 kan dan de ingezette professionalisering doorzetten en zich ontwikkelen tot een stabiele organisatie die een actieve rol kan spelen bij de ontwikkeling van de streekomroep.
Uitgaande van de cijfers van 2014 en 2015 en rekening houdend met de extra inzet die nodig is om tot een streekomroep te komen, is voor 2016 een aanvullende subsidie nodig van € 130.000. Dat komt bovenop de al verleende subsidie van € 187.511. De totale subsidie voor 2016 bedraagt hiermee € 317.511. Inmiddels hebben wij de aanvullende budgetsubsidie voor 2016 verleend.
Ook voor het jaar 2017 hebben we een budgetsubsidie verleend die gelijk is aan die van het jaar 2016. N1 heeft gevraagd om ook de subsidie voor 2018 nu te verlenen. Op dit moment willen we dat nog niet doen, omdat in 2017 N1 opnieuw een licentie aan moet vragen bij het commissariaat van de media. We zijn wel voornemens om subsidie te verlenen zodra de licentie is geregeld.

We houden bij het verlenen van de subsidie rekening met de motie " Duurzame samenwerking van lokale en regionale media", die bij de zomernota is aanvaard. We hebben bij de uitvoering van de motie aangegeven dat wij uw Raad informeren vòòr het vaststellen van de Stadsbegroting. IJkpunten zoals gevraagd in de motie, in de zin van het benoemen van te bereiken resultaten op vastgestelde momenten, zijn niet reëel in het proces van vorming van een streekomroep. Het proces kent zijn eigen dynamiek en plan van aanpak. Dit gaat onder aansturing van een landelijke projectleider vanuit de Nederlandse Lokale Publieke Omroep (NLPO).
Aan de subsidie hebben we onderstaande voorwaarden verbonden op het gebied van bedrijfsvoering en redactie.

- → Bedrijfsvoering
- → Professioneel geborgde organisatie, met vrijwilligers/onbetaalde krachten.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

- → Lokale productie (omroepfunctie), paraplu in streek of regio (regiefunctie).
- → Aantoonbaar meer opdrachten.
- → Aantoonbaar meer inkomsten.
- → Verhogen effectiviteit en efficiency.
- → Verhogen bereik op alle kanalen.
- → Meer aanwezigheid en zichtbaarheid.

Redactie/journalistiek
- → Realiseren van een Lokaal Toereikend Media-aanbod (LMTA).
- → Publieke toegankelijkheid (van iedereen, voor iedereen, door iedereen).
- → Representatief en goed functionerend programmabeleid bepalend orgaan (PBO).
- → Professioneel geborgde journalistiek: kwaliteit en onafhankelijkheid.
- → Lokaal nieuws en achtergronden.
- → Verhogen van de eigen productie.
- → Lokale samenwerking met LUX en andere mediapartijen zoals Nimma, 024, Campus in Beeld etc.
- → Aandacht voor jongeren, Nijmeegse wijken en Nijmeegse sport.
- → Concrete samenwerking en productie met lokale omroepen uit de regio op weg naar een streekomroep per 1-1-2018
- → Kwartiermaker voor de streekomroep.

We krijgen maandelijks een update van de voortgang, wat ons direct inzage geeft hoe het erbij staat. De vorming van de streekomroep gebeurt onder leiding van een projectleider van de NLPO (Nederlandse Lokale Publiek Omroep). De samenwerking loopt. Er wordt al op diverse terreinen samengewerkt door de omroepen in de regio, zoals met de Vierdaagse en de Zevenheuvelenloop. Ook zijn er werkgroepen geformeerd, die gaan nadenken over gezamenlijke aanpak van bijvoorbeeld reclame/commercie. Binnenkort worden alle betrokken bestuurders van de desbetreffende gemeenten breed geïnformeerd door de projectleider, om ook het bestuurlijke draagvlak in de regio te vergroten.

Hoogachtend,
College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

Ingekomen stuk D5 (PA 16 november 2016)

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
18 oktober 2016	MO10/16.0009432	Otto Ritsema
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Regionaal programma voortijdig schoolverlaten "Alle jongeren een toekomstperspectief"		(024) 3292465

Geachte leden van de gemeenteraad,

Eind april heeft ons college de startnotitie 'Alle jongeren in beeld en een toekomstperspectief' [1] vastgesteld. Deze is vervolgens tijdens de kamerronde van 8 juni 2016 met uw gemeenteraad besproken[2]. De startnotitie markeerde voor ons (en de regio) de uitgangspunten die we verder zouden gaan uitwerken in nieuwe afspraken met het onderwijs over het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VSV). Onze doelstelling was om voor de zomer een nieuw regionaal programma VSV gereed te hebben. Dat is ons in de samenwerking met het onderwijs gelukt! Ons college heeft dit programma vastgesteld en wij bieden u het graag aan.

Met deze brief informeren wij u over de hoofdlijnen van het programma, de maatregelen die wij nemen en het vervolg. Het regionaal programma zelf is als bijlage toegevoegd. Als achtergrondinformatie zijn de volgende stukken eveneens als bijlage toegevoegd:
- Regionale analyse VSV 2016 subregio Nijmegen. Dit document omvat een uitwerking van cijfers en ontwikkelingen rond VSV in onze subregio.
- Eindrapport Regioplan. Deze analyse is er op gericht in kaart te brengen op welke velden er voor de subregio Nijmegen ruimte voor versterking van de VSV-aanpak is.

1. Waarom een nieuw regionaal programma?
Het nieuwe programma was nodig als opvolger van het oude VSV-convenant tussen gemeenten, onderwijs en OCW over de periode 2012 tot en met 2016. Bovendien is – zoals verwoord in de startnotitie – de opdracht van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie[3] (RMC) verbreed; naast het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten, wordt van gemeenten nu ook verwacht dat zij jongeren in een kwetsbare positie in beeld hebben en begeleiden. Dit betekent voor

[1] Registratienummer 16.0003965
[2] Registratienummer 16.0003967
[3] Via de RMC-wetgeving hebben de colleges van B&W de opdracht om VSV te voorkomen en bestrijden

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

gemeenten een bredere opdracht, die we enkel in de samenwerking met andere partners kunnen vormgeven. Dit nieuwe regionale programma voor de subregio Nijmegen[4] vormt daartoe de basis.

Het regionaal programma is opgesteld met als doel om vast te leggen wat we in de samenwerking met het onderwijs de komende jaren willen bereiken in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en het begeleiden van jongeren in een kwetsbare positie. Het regionaal programma is tevens de onderbouwing om bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) de voor onze regio gereserveerde VSV-middelen in te mogen zetten voor de periode september 2016 tot en met augustus 2020.

2. Alle jongeren in beeld en een toekomstperspectief
Uit het regionaal programma blijkt dat we de afgelopen jaren erin geslaagd zijn het aantal VSV-ers terug te dringen. In de gemeente Nijmegen is het aantal VSV-ers van schooljaar 2011-2012 gedaald van 402 (3,9%) naar 225 (2,2%) in schooljaar 2014-2015. Met 1,6% VSV-ers (367 op ruim 23.000 deelnemers) over schooljaar 2014-2015 liggen we op het niveau van de subregio Nijmegen zelfs iets onder het landelijk gemiddelde van 1,8%. Dat is een mooi resultaat. Maar we zijn er nog niet. Het scoren van op, boven of onder het landelijk gemiddelde betekent weinig voor die ene jongere die we niet hebben weten te bereiken of waarvoor we geen passende oplossing hebben. Daarom hebben we ons met het onderwijs ingespand om tot een gezamenlijke missie en ambitie te komen.

Missie
Wij zien het als onze gezamenlijke missie om VSV te voorkomen door álle jongeren (in een kwetsbare positie) van 12 – 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten in beeld te hebben en een toekomstperspectief te bieden dat hen (terug)leidt naar een passende (vervolg)opleiding, arbeidsplaats, zorg of een combinatie daarvan.

Ambitie
Het is onze gezamenlijke ambitie om zoveel mogelijk jongeren gediplomeerd de arbeidsmarkt te laten betreden. We zetten ons allen binnen onze eigen verantwoordelijkheden in om zoveel mogelijk jongeren de kans te bieden deze startkwalificatie te behalen. Tegelijkertijd zien we dat er een doelgroep jongeren is waarbij het behalen van een startkwalificatie een grote opgave is, soms te groot. Maar ook deze jongeren hebben recht op onderwijs en een goede voorbereiding op en toeleiding naar de arbeidsmarkt. Wij willen voor iedere jongeren een toekomstperspectief.

Vertaling in doelstelling
Onze ambitie is gebaseerd op de *inhoudelijke* motivatie om jongeren een (goede) toekomst in onze samenleving en arbeidsmarkt te bieden. Door de individuele situatie in beeld te brengen en gezamenlijk met partners hierop te handelen, bieden we al deze jongeren een perspectief. We weten dat er altijd jongeren zullen zijn die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, maar we weten ook nog niet waar de reële ondergrens van het aantal VSV-ers ligt. Om die reden ligt onze ambitie bij nul VSV-ers.

Als reële doelstelling streven we ernaar om – conform de normen die OCW hanteert voor de onderwijsinstellingen – om in 2020 op 20% minder VSV uit te komen. Concreet betekent dat voor

[4] Betreft de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

onze regio dat we moeten dalen van 367 nieuwe VSV-ers in onze regio nu naar 294. Voor onze stad betekent dit dat we moeten dalen van 225 nieuwe VSV-ers naar 180.

3. Maatregelen
Met het onderwijs hebben wij een reeks maatregelen afgesproken om in schooljaar 2016-2017 uit te voeren. In paragraaf 4.2 van het regionaal programma zijn deze meer gedetailleerd beschreven. Op hoofdlijnen betreffen de maatregelen:
- Coachproject
- Versterking aanpak verzuim 16 – 23
- Project De Overstap
- Doorstroom van Vmbo naar MBO met Loopbaanoriëntatie
- Oriëntatie overdracht Vmbo basis naar MBO niveau 2
- Flex College
- Versterking van de VAVO
- Versterking van niveau 1 en 2
- Versterking van de niveaus 2, 3 en 4

Enkele van deze maatregelen voeren we al voor een langere periode uit. Gelet op de daling van de VSV-cijfers dragen deze maatregelen dan ook bij in het voorkomen van VSV. Maar het waarmaken van onze ambitie vraagt op onderdelen wellicht nieuwe maatregelen. En zoals blijkt uit de regionale analyse en het onderzoek van Regioplan zijn er drie vraagstukken waarop komend schooljaar een verdere analyse en uitwerking nodig is. Deze vraagstukken hebben we vertaald in ontwikkellijnen (zie verder onder 4.)..

Naast deze maatregelen uit het regionaal programma, zijn er nog andere maatregelen te noemen die leiden tot het terugdringen van VSV. Voorbeelden hiervan zijn:
- Het meldpunt geen stage, zodat het niet kunnen vinden van een stage geen reden is voor VSV.
- Ondersteunen van Stg. School's Cool Nijmegen, om mentoring mogelijk te maken voor kinderen in de leeftijd van 12 tot 16 jaar.
- Inzet van de Jeugdarts in het MBO, waardoor duidelijk wordt of er echt sprake is van ziekteverzuim.

4. Ontwikkellijnen
De drie ontwikkellijnen hebben ten doel om in kaart te brengen wat er is, hoe dit bijdraagt in de realisatie van onze ambitie, of wat er (aanvullend) juist nog ontwikkeld moet worden. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- *Onderwijs-arbeidsmarkt*

Niet voor alle jongeren is het behalen van een startkwalificatie via de (reguliere) opleidingen weggelegd. Het gaat hierbij dan vooral om jongeren die een andere leerstijl hebben dan de voltijds, theoretisch georiënteerde (BOL)-opleidingen en/of het op dit moment iets anders nodig hebben. Gezamenlijk merken we dat er onvoldoende zicht is op wat er al is, wat er van elkaar benut kan worden, maar ook hoe hier een samenhangende, gezamenlijke aanpak ook bereikt wordt. Het hangt nog teveel aan elkaar van onderlinge afspraken tussen onderwijsinstellingen, of onderwijsinstelling en Werkbedrijf. Er is behoefte aan een gerichte benadering van deze doelgroep vanuit een regionale samenwerking.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

- *Onderwijs-zorg*

Met de komst van de sociale wijkteams en de invoering van passend onderwijs zijn zowel gemeente, onderwijs als jeugdhulp- en jeugdzorgverlening op zoek naar nieuwe aansluitingen. In deze zoektocht gebeurt ontzettend veel, vanuit goede bedoeling. Projecten en pilots worden opgezet, actietafels belegd. En toch delen we de ervaring dat deze inzet in het veld (en het veld als zodanig zelf ook) nog erg versnipperd is. Zo merken we dat:

- Op tal van plekken wordt gesproken over aansluiting onderwijs-zorg. Denk aan ZAT's, thuiszitterstafels, actietafels, School als Vindplaats, SWT's, verzuim.
- Het geheel is daarmee ondoorzichtig; wie richt zicht nu op wat, waarom en met welk doel?
- De aansluiting onderwijs-zorg wordt als te versnipperd ervaren
- We missen een duidelijke beschrijving van verantwoordelijkheden

Middels deze ontwikkellijn werken we toe naar zicht op wat er nu allemaal is, als ook een gerichte, gezamenlijk gedeelde aanpak.

- *Versterking RMC*

Gemeenten hebben de wettelijke taak om VSV te voorkomen. Dit is vastgelegd in zogenaamde wetgeving van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC). Binnen deze taak zijn zij ervoor verantwoordelijk om:

- VSV te voorkomen
- VSV-ers [5] in beeld te hebben en terug te leiden naar onderwijs of toe te leiden naar arbeid.

De afgelopen jaren hebben wij de uitvoering hiervan – om destijds passende redenen – ondergebracht bij drie onderdelen, te weten: Leerplicht, RMC-Trajectbureau en het Jongerenteam van het Regionaal Werkbedrijf Rijk van Nijmegen.

In de nieuwe aanpak van VSV en kwetsbare jongeren stelt OCW dat er een nadrukkelijke rol voor de RMC-functie is weggelegd. Ook wordt de RMC-functie verantwoordelijk voor het volgen van de Pro en VSO doelgroep. Kortom, een uitbreiding van taak.

Als gemeente(n) hebben wij de verantwoordelijkheid over de vormgeving van deze organisatie. Als wij onze gezamenlijke ambitie waar willen maken om in onze aanpak *de jongere centraal te stellen*, dan past daar een heroriëntatie op de uitvoeringsorganisatie van de RMC-functie bij.

Uitwerking van de ontwikkellijnen

Op dit moment werkt een projectleider aan de eerste fase de uitwerking van de ontwikkellijnen. Deze bestaat uit het in beeld brengen wat er op de drie lijnen als is. Vervolgens zal bekeken worden welke vervolgstappen nodig zijn en – vooral – welke organisaties hierop moeten aansluiten om tot de gewenste ontwikkeling te komen.

Voor maart 2017 moeten de ontwikkellijnen tot concrete eindresultaten hebben geleid, om voldoende tijd te hebben nieuwe maatregelen per schooljaar 2017-2018 te implementeren.

5. Samenwerking

Het voorkomen en bestrijden van VSV kunnen we als gemeente(n) niet alleen. Tal van partijen hebben hierin een rol. We denken hierbij aan ouders, onderwijs, jeugdhulpverlening,

[5] Een VSV-er is een jongere die in de leeftijd van 12 – 23 jaar het onderwijs zonder startkwalificatie heeft verlaten.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

jongerenwerk, Regionaal Werkbedrijf, politie, etc. Het is een veelheid aan partijen die allen een schakel vormen in de ketting. Tegelijkertijd willen we tot een effectieve aanpak en uitvoering komen met bijpassende besluitvormingsstructuur. Om dit te bereiken werken we met een programmagroep en een stuurgroep. Op dit moment zijn het VO, MBO, Gemeente Nijmegen, de regio en het Regionaal Werkbedrijf in één of beide vertegenwoordigd.

Via de uitvoering van de ontwikkellijnen zullen we beoordelen op welke wijze andere organisaties betrokken moeten worden in de (voorbereiding op) programmagroep en/of stuurgroep.

6. Verder proces
De komende periode brengen we het regionaal programma van papier naar uitvoering. Zo is er een projectleider aan de slag met de eerste inventarisatie van de ontwikkellijnen. In maart 2017 willen we de nieuwe maatregelen voor schooljaar 2017-2018 bekend hebben. Dit betekent dat er nog veel werk verzet moet worden om voor die tijd tot concrete opbrengsten te komen.

Daarnaast organiseren we vóór de Kerst een werkconferentie voor en met het werkveld. Op deze wijze willen we bereiken dat VSV onder de aandacht van allen blijft, als ook input ophalen voor de ontwikkellijnen. Uw gemeenteraad (en de regio) zal een uitnodiging voor deze werkconferentie ontvangen.

Ons college is van mening dat het regionaal programma VSV ons de richting en energie geeft om de volgende stap te zetten. Als vervolg op de bespreking van de startnotitie in mei dit jaar, gaat de portefeuillehouder VSV hierover graag met u in gesprek.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

Bijlage:
- Regionaal programma “Alle jongeren een toekomstperspectief”
- Regionale analyse VSV 2016 subregio Nlmegen
- Eindrapport onderzoek Regioplan

"Alle jongeren een toekomstperspectief"

Regionaal programma bestrijden voortijdig schoolverlaten en begeleiden kwetsbare jongeren RMC-subregio Nijmegen voor de periode 2016-2020

Inhoudsopgave

1 Inleiding ... 3
1.1 Leeswijzer ... 4

2 Waar komen we vandaan? ... 5

3 Wat willen we bereiken in 2016-2020? ... 7
3.1 Missie en visie ... 7
3.2 Ambitie ... 7
3.3 Wat zijn onze leidende principes? ... 8
3.4 Wat zijn onze rollen ... 9

4 Wat gaan we doen? ... 11
4.1 Ontwikkelopdrachten 2016-2017 ... 12
4.1.1 Routes naar arbeid ... 12
4.1.2 Versterken RMC ... 12
4.1.3 Aansluiting onderwijs-zorg ... 12
4.1.4 Uitvoering en planning ... 13
4.2 Concrete maatregelen 2016-2017 ... 13

5 Bewaken uitvoering maatregelen ... 16
5.1 Stuurgroep VSV ... 16
5.2 Programmagroep VSV ... 17
5.3 Samenwerking subregio Arnhem ... 17
5.4 Verantwoording bereikte resultaten en financieel ... 18

Bijlagen

Bijlage 1: Ontwikkellijn 1: Routes naar arbeid ... ii
Bijlage 2: Ontwikkellijn 2: versterking RMC ... iv
Bijlage 3: Ontwikkellijn 3: aansluiting onderwijs-zorg ... vi
Bijlage 4: meerjarige programmering maatregelen ... viii

1 Inleiding

Voor u ligt het Regionaal Programma van de subregio Nijmegen waarin we aangeven hoe wij de periode 2016 tot en met 2020 invulling geven aan het bestrijden van voortijdig schoolverlaten en de begeleiding van kwetsbare jongeren. Aanleiding voor dit regionaal programma is het aflopen van de oude convenantsperiode 2012-2016 en de start van een nieuwe aanpak per schooljaar 2016-2017.

Het regionaal programma is een dynamisch document. De maatregelen (beschreven in H4) richten zich vooral op schooljaar 2016-2017. Door het uitvoeren van drie ontwikkelopdrachten (H4) in 2016-2017 zullen we in het voorjaar van 2017 de maatregelen opnieuw tegen het licht houden.

Waarom een regionaal programma?
Het bestrijden van voortijdig schoolverlaten is een opdracht die op het snijvlak van onderwijs, gemeente en werkgevers ligt. De aard van de problematiek richt zich op verschillende momenten en onderdelen in het leven van een jongere. Soms kan het een verkeerde studiekeuze zijn, maar soms speelt er iets in de thuis of gezondheidssituatie waardoor het afronden of oppakken van een studie er even niet in zit. Willen we zoveel mogelijk jongeren op school houden, in staat stellen een startkwalificatie te behalen, of op een passende wijze naar werk toe leiden, dan is samenwerking nodig.

Om die samenwerking vorm te geven, is er dit regionaal programma. Via dit programma committeren onderwijs, gemeenten en het Regionaal Werkbedrijf Rijk van Nijmegen zich aan de visie, ambitie en maatregelen die we in de subregio Nijmegen voeren om nog een stap te zetten in het terugdringen van vsv.

Doelstelling van het programma:
- Beschrijven van de wijze waarop we vsv aanpakken en jongeren in een kwetsbare positie willen begeleiden.
- Middelen voor uitvoering maatregelen aanvragen bij OCW

Samenwerking
Aan dit regionaal programma hebben zich de volgende partijen verbonden:

MBO	ROC Nijmegen
	AOC Helicon Nijmegen
VO	Samenwerkingsverband VO-VSO Nijmegen e.o.
	Alliantie Voortgezet Onderwijs
	Stg. Pro College
	Stg. Scholengroep Rijk van Nijmegen
	Stg. Scholengemeenschap VVSO Midden en Zuid Oost Nederland
	Stg. St. Augustinus
	Stg. V.M.O. Nijmegen e.o.
	Stg. Helicon Opleidingen
	Stg. Kristallis
	Stg. MeTander
	Stg. Onderwijscentrum Zuid-Gelderland
	Stg. SO Tarcisiusschool
Gemeenten	Berg en Dal
	Beuningen
	Druten
	Heumen
	Mook en Middelaar
	Nijmegen (contactgemeente)
	Wijchen
Werk	Regionaal Werkbedrijf Rijk van Nijmegen

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

1.1 Leeswijzer

Dit programma is als volgt opgebouwd: We starten met een korte beschrijving van waar we vandaan komen (H2), gevolgd door wat we willen bereiken in de periode 2016-2020 (H3). Dit vertalen we vervolgens in concrete maatregelen (H4) en beschrijven ook de wijze waarop we de komende periode met elkaar willen samenwerken (H5)

Koppeling met regionale analyse
Ter voorbereiding op het kunnen maken van het regionaal programma, hebben we een regionale analyse uitgevoerd om een beeld te krijgen bij waar we in onze subregio nog winst kunnen behalen in het verder terugdringen van voortijdig schoolverlaten en voor welke opgaven we nog staan om de aanpak rond jongeren in een kwetsbare positie vorm te geven/te versterken.

2 Waar komen we vandaan?

In de subregio Nijmegen hebben we de afgelopen jaren een forse inhaalslag gemaakt in het terugdringen van het aantal nieuwe vsv-ers. Hadden we in onze subregio in schooljaar 2011-2012 nog 711 nieuwe vsv-ers, in schooljaar 2014-2015 is dit teruggebracht naar 367. Een daling van maar liefst 46%. Met iets meer dan 23.000 schoolgaande jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, scoren we daarmee een vsv-percentage van 1,6%. Waar we in de periode 2011-2012 (en daarvoor) nog boven het landelijk gemiddelde lagen, scoren we sinds afgelopen schooljaar 2014-2015 beter dan het landelijk gemiddelde (1,8%).

Uit onderstaande figuur 1 blijkt hoe deze daling zich over de afgelopen vier schooljaren heeft ontwikkeld.

Tabel 1: Ontwikkeling percentage vsv periode 2011-2012 t/m 2014-2015

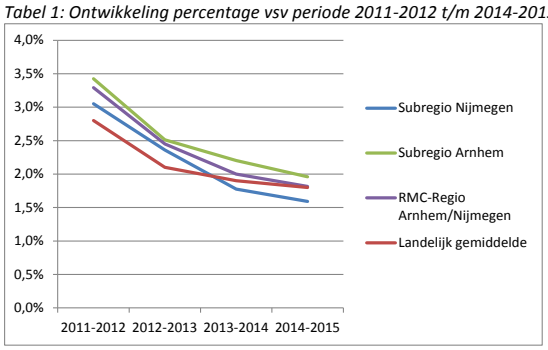

Zoomen we in op de achtergrond van deze daling, dan zien we in onderstaande figuur 2 dat deze vooral gerealiseerd is door een daling van het aantal nieuwe vsv-ers in het MBO. Het VO scoorde landelijk reeds op het gemiddelde. In het VO schommelt het vsv-percentage al enkele jaren rond de 0,5% (80 vsv-ers op 17.349 kinderen). Binnen het MBO zien we een daling van 452 vsv-ers in 2012-2013 naar 288 in 2014-2015. Op 5.723 jongeren is dit een vsv-percentage van 5%.

Tabel 2: Ontwikkeling percentage vsv in VO en MBO voor subregio Nijmegen

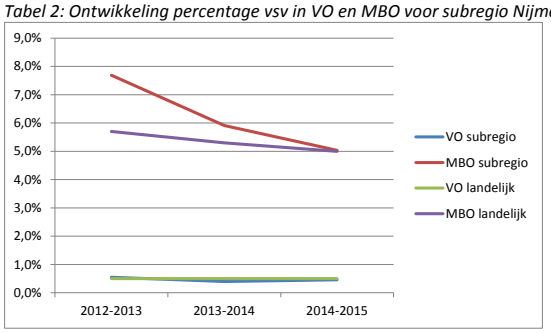

In de ‘Regionale Analyse vsv subregio Nijmegen 2016’ is meer achtergrond beschreven over de ontwikkeling van de vsv-cijfers in de subregio.

Resultaat bereikt door Volhouden, Samenwerken en Versterken
De afgelopen jaren is ons beleid rondom voortijdig schoolverlaten ingegeven vanuit de gedachte van volhouden, samenwerken en versterken. De afgelopen jaren hebben we niet de focus gelegd op het ontwikkelen van nieuw beleid, maar vooral vol te houden en te verbeteren. Het was ook een periode die is gekenmerkt door grote veranderingen die op het punt stonden om ingevoerd te worden. Denk aan de invoering van de Participatiewet, het ontstaan van Sociale Wijkteams, implementatie van Passend Onderwijs, Focus op Vakmanschap in het MBO, stuk voor stuk wijzigingen met een grote impact op hoe we de zaken rondom en voor jongeren organiseren.

De maatregelen die de afgelopen jaren met vsv-middelen zijn ingezet hebben we – op basis van periodieke evaluatie – voortgezet, daar waar nodig verbeterd of veranderd. We zagen bijvoorbeeld dat de verkeerde studiekeuze een belangrijke reden voor uitval uit de opleiding blijkt. Daarom is vanuit VO en MBO ingezet op versterking van de loopbaanbegeleiding. Ook het project De Overstap die voorheen enkel de overstappende VO-ers naar het MBO volgde, volgt nu ook overstappende MBO-ers, om ervoor te zorgen dat zij daadwerkelijk die nieuwe opleiding starten. Binnen het Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs (VAVO) zagen we een toename van het aantal overbelaste jongeren, waarbij we extra begeleiding hebben ingezet.

Los van de maatregelen zijn door partijen ook andere zaken gerealiseerd of in beweging gezet die hebben geleid tot het huidige resultaat. Zo heeft ROC Nijmegen heeft de begeleidingsstructuur versterkt door daar waar deze eerst verdeeld zat over de verschillende opleidingsteams, te bundelen in het Expertisecentrum. Hierdoor is meer focus en regie op de inzet van tweedelijns begeleiding. Het AOC Nijmegen heeft naast het inrichten van een sterk intern begeleidingsteam zijn focus gericht op het versterken van de eerstelijns begeleiding: het professionaliseren van de docententeams. Binnen het VO is het Flex College als plusvoorziening blijven bestaan, maar zien we dat de invoering van Passend Onderwijs in de nabije toekomst wel leidt tot een nieuwe vorm van het Flex College. Binnen het MBO is de Entree-opleiding ingevoerd, wat onder andere heeft geleid tot een ontvlechting van het Flex College en ROC Nijmegen. Tussen het Vmbo en ROC Nijmegen zijn nieuwe afspraken gemaakt over de toeleiding van leerlingen uit Vmbo-basis naar niveau 2 (de oude VM2-route). Er is veel meer aandacht voor en toezicht op verzuim zowel vanuit de scholen zelf als vanuit gemeente via leerplicht/RMC. De invoering van verzuimprotocollen en de scholenbenadering hebben hier zeker in bijgedragen. Het zijn enkele voorbeelden van wat we met elkaar hebben gedaan om uitval te voorkomen. We zien ook dat dit resultaten heeft opgeleverd in de stijging van verzuimmeldingen en daling van de vsv-cijfers.

Maar we zijn er nog niet
Het scoren van op, boven of onder het landelijk gemiddelde betekent weinig voor die ene jongere die we niet hebben weten te bereiken of waarvoor we geen passende oplossing hebben. Bovendien blijkt uit de regionale analyse dat we – ingezoomd op de verschillende niveaus binnen het onderwijs – op onderdelen de normen die OCW stelt, nog niet behalen. Daarnaast zijn er de eerder beschreven ontwikkelingen die impact hebben gehad op de organisatie van het onderwijs en het veld daarom heen. En vervolgens ligt er ook de nieuwe opdracht van het ministerie van OCW om naast het bestrijden van vsv vooral ook oog te hebben voor jongeren in een kwetsbare positie. Kortom, als samenwerkende partijen in de subregio Nijmegen willen we niet op onze handen zitten en achterover leunen. We kunnen het ons richting jongeren en hun ouders ook niet veroorloven. Dit stelt ons voor de nieuwe opgave, die we met elkaar aangaan. Wat onze ambitie is, is beschreven in het volgende hoofdstuk.

3 Wat willen we bereiken in 2016-2020?

Een gedeelde ambitie ligt aan de basis van een sterke samenwerking. In dit hoofdstuk beschrijven we onze ambitie en doelstelling, de leidende principes die we hierbij hanteren, als ook onze rollen en verantwoordelijkheden. Hiermee scheppen we de randvoorwaardelijke kaders voor het treffen van passende maatregelen en een effectieve uitvoering ervan.

3.1 Missie en visie

Wij zien het als onze gezamenlijke missie om vsv te voorkomen door álle jongeren (in een kwetsbare positie) van 12 – 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten in beeld te hebben en een toekomstperspectief te bieden dat hen (terug)leidt naar een passende (vervolg)opleiding, arbeidsplaats, zorg of een combinatie daarvan.

Het is onze gezamenlijke ambitie om zoveel mogelijk jongeren gediplomeerd de arbeidsmarkt te laten betreden. We zetten ons allen binnen onze eigen verantwoordelijkheden in om zoveel mogelijk jongeren de kans te bieden deze startkwalificatie te behalen. Tegelijkertijd zien we dat er een doelgroep jongeren is waarbij het behalen van een startkwalificatie een grote opgave is, soms te groot. Maar ook deze jongeren hebben recht op onderwijs en een goede voorbereiding op en toeleiding naar de arbeidsmarkt. Wij willen voor iedere jongeren een toekomstperspectief.

3.2 Ambitie

In de vsv-aanpak komen we in onze subregio inmiddels op de ‘kleine’ aantallen uit. In onze subregio gaat het nu om 367 nieuwe vsv-ers. Op grond van onze missie en visie willen we geen jongere meer tussen wal en schip en zo min mogelijk (nieuwe) vsv-ers.

Onze ambitie is gebaseerd op de *inhoudelijke* motivatie om jongeren een (goede) toekomst in onze samenleving en arbeidsmarkt te bieden. Door de individuele situatie in beeld te brengen en gezamenlijk met partners hierop te handelen, bieden we al deze jongeren een perspectief. We weten dat er altijd jongeren zullen zijn die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, maar we weten ook nog niet waar de reële ondergrens van het aantal vsv-ers ligt. Om die reden ligt onze ambitie bij nul vsv-ers.

Het realiseren van onze ambitie zal om twee redenen niet eenvoudig zijn:

1. We zijn nu in een situatie beland waarin het om kleine aantallen gaat. Het ‘laaghangende fruit’ hebben we nu wel geplukt. De verzuimregistratie en –aanpak *in* de scholen staat. De meldingen van verzuim komen tijdig binnen, waardoor leerplicht en de RMC-functie in staat zijn tijdig met de jongere in gesprek te komen. Ook hebben scholen goede ervaringen op kunnen doen met diverse projecten om vsv te voorkomen. We ervaren nu dat jongeren die dreigen uit te vallen of vsv-er zijn, vaak een meer complexe situatie hebben. Dit vraagt om meer samenwerking tussen (meer) partijen.
2. OCW stelt middelen beschikbaar voor de aanpak van vsv. Echter, waar we nu te maken krijgen met een verbreding van de opdracht (zie bijlage 3), krijgen we niet meer middelen. Integendeel, uit een allereerste, zeer voorlopige berekening blijkt dat wij als subregio Nijmegen mogelijk ruim € 0,1 mln. per jaar minder ontvangen dan voorheen.

Het ministerie van OCW zelf streeft naar een daling van het aantal vsv-ers met 20% in 2021 (meting schooljaar 2019-2020). In tabel 3 is in de laatste drie kolommen weergeven wat dit voor onze subregio betekend in reductie van nieuwe vsv-ers.

Tabel 3: realisatie percentage vsv per onderwijsniveau in subregio Nijmegen ten opzichte van norm OCW.

Niveau	2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	2016-2017	2017-2018
	landelijke norm	realisatie	landelijke norm	realisatie	landelijke norm	realisatie	landelijke norm	landelijke norm	landelijke norm
VO Onderbouw	0,20%	0,00%	0,20%	0,10%	0,20%	0,10%	10,00%	0,10%	0,10%
VMBO bovenbouw	1,50%	1,40%	1,50%	1,60%	1,50%	1,40%	1,50%	1,00%	1,00%
HAVO/VWO bovenbouw	0,10%	0,40%	0,10%	0,60%	0,10%	0,30%	0,10%	0,10%	0,10%
MBO 1	32,50%	38,20%	27,50%	37,40%	22,50%	32,30%	22,50%	27,50%	27,50%
MBO 2	13,50%	11,50%	11,50%	12,90%	10,00%	11,20%	10,00%	9,50%	9,40%
MBO 3								3,60%	3,50%
MBO 4	4,25%	3,60%	3,50%	5,00%	2,75%	3,20%	2,80%	2,80%	2,80%

De normen bieden de onderwijsinstellingen reeds voldoende uitdaging hieraan te (blijven) voldoen.

3.3 Wat zijn onze leidende principes[1]?

Leidende principes geven op zowel operationeel als tactisch en strategisch niveau richting aan keuzes. Dit betekent dat alle partners in het netwerk in de RMC-regio, dus vo, mbo en gemeenten, op elk niveau - van bestuur tot uitvoering – werken volgens deze leidende principes. Immers, op basis van deze leidende principes stuurt het netwerk op het realiseren van de gezamenlijke ambitie. De leidende principes zijn als volgt geformuleerd:

De jongere is verantwoordelijk voor zijn eigen ontwikkeling
We stimuleren jongeren om nieuwsgierig te zijn naar hun eigen ontwikkeling en hun eigen leervragen te kennen. De jongere staat aan het roer van zijn eigen toekomst en neemt eigen verantwoordelijkheid om te blijven leren. We doen er alles aan om jongeren en ouders te betrekken bij de keuzes in ontwikkeling, zodat ze hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Iedere jongere heeft recht op passend onderwijs
Onderwijs doet er toe. Een diploma helpt jongeren om hun toekomstperspectief te verbeteren. Ongeacht leeftijd en achtergrond is iedereen in de regio welkom om onderwijs te volgen. Iedereen verdient een kans om het opnieuw te proberen. De onderwijsbehoefte van de jongere staat centraal.

De ambitie van de jongeren is het vertrekpunt om aan een realistische toekomst te werken
Iedere jongere is uniek. Wij bieden de jongere de bodem om zijn ambities en talenten te ontdekken. We geven een realistisch beeld van de toekomstmogelijkheden en denken mee over vervolgstappen.

De sleutel is oprechte interesse in de jongeren in zijn omgeving
Aandacht is de sleutel voor persoonlijke groei. We geven de jongere gerichte aandacht, passende begeleiding, stellen eisen en dagen uit. Zo dragen we bij aan de groei in de volle breedte.

Met steun op maat (bege)leiden we de jongere naar een succesvolle loopbaan
We doen er alles aan om jongeren via het onderwijs te laten groeien. We begeleiden, leveren maatwerk en geven steun waar nodig. We laten de jongere niet los.

Als betrokken partners versterken we elkaars aanpak
Als vo, mbo en gemeente in het netwerk voelen wij ons samen verantwoordelijk voor de schoolloopbaan van iedere jongere. Ook van andere instellingen in het netwerk. Immers: we zoeken de best passende (vervolg)opleiding voor de jongere. We delen kennis, kennen en respecteren elkaars rol en helpen elkaar om resultaten te verbeteren.

[1] Met dank aan ‘ Schoolwerkt Agenda’ RMC-Utrecht

3.4 Wat zijn onze rollen[2]

Het gevoel van eigenaarschap van alle partners in het netwerk is cruciaal om samen de bedoeling te realiseren. Elke partner in het netwerk heeft zijn eigen rol. Deze rollen van de partners brengen we expliciet in beeld. De partners samen vormen het netwerk waarmee, ieder werkend vanuit zijn rol, de bedoeling wordt gerealiseerd. In fase 2 zullen de partners in de tweede en derde lijn nader worden betrokken. De rol is te definiëren als: de verantwoordelijkheid die de partner heeft, voelt, neemt en ervaart om de bedoeling te realiseren. Dit kan meer zijn dan de wettelijke juridische verantwoordelijkheid. In de rol is het gevoel van eigenaarschap om samen in te zetten op de bedoeling cruciaal. Hieronder lichten we rollen van de kernpartners in het netwerk nader toe:

De jongere
Neemt verantwoordelijkheid voor zijn loopbaan (school, werk en zorg) en zet zich actief in om te leren:
- ontwikkelt leervragen op basis van zijn eigen ambitie
- denkt na over stappen om op termijn zelf regie te nemen
- denkt actief mee om de aanpak op school te verbeteren

Ouders en omgeving[3]
- De school informeren over belangrijke ontwikkelingen van de jongere
- Thuis een stimulerende leeromgeving organiseren
- Op een opbouwende manier met de school samenwerken in het belang van de jongere

Docenten[4]
- Competente leraren leggen duidelijk uit, creëren een taakgerichte werksfeer en betrekken leerlingen actief bij het onderwijs
- Stemmen hun onderwijs af op specifieke leerlingen of leerling groepen
- Bieden extra ondersteuning en zorg aan leerlingen die dit nodig hebben

Voortgezet onderwijs (v(s)o)
- Goed en uitdagend onderwijs bieden om er voor te zorgen dat leerlingen de schoolloopbaan optimaal doorlopen
- Signaleren in samenwerking met kernpartners van de school en bieden van passende ondersteuning waar nodig
- Leerlingen voorbereiden op de beroepskeuze en vervolgopleiding of arbeidsmarkt samen met de partners
- Zorgen voor doorgaande leerlijn + aansluiting op de arbeidsmarkt
- Samen met de ouders de leerling helpen bij het leren en hen betrekken bij de schoolloopbaan

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)
- Goed en uitdagend onderwijs bieden om er voor te zorgen dat studenten hun schoolloopbaan optimaal doorlopen
- Signaleren in samenwerking met kernpartners van de school en het bieden van passende ondersteuning waar nodig
- Student leren verantwoordelijkheid te nemen en in samenwerking met partners voorbereiden op arbeidsmarkt of vervolgopleiding
- Gebruik maken van hun werkgeversnetwerk om werkperspectief voor jongeren te stimuleren en relevante ontwikkelingen in het werkveld te analyseren (Kenniscentrum SBB, Campus Adviesraad, Bestuur Technovium, etc).

[2] Met dank aan ‘School werkt’ RMC-Utrecht

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

Wat willen we bereiken in 2016-2020?

Leerplicht/RMC (gemeente - uitvoerend)
- Leerling en zijn omgeving stimuleren om onderwijs te blijven volgen met de leerplichtwet als vangnet
- Ondersteunen school bij risicosignalen, verzuim en bij de overstap vo – mbo
- Handhaven leerplicht-/RMC-wet voor ouders, jongeren en kritische partner van de scholen Terugleiden jongere naar school of overdragen naar W&I of zorgpartners/werk samen met partners
- Het Regionaal Werkbedrijf Rijk van Nijmegen ondersteunt VSO, Pro en Entree in warme overdracht van leerlingen die zonder ondersteuning van Werkbedrijf overstap naar arbeidsmarkt niet kunnen maken.

Zorgaanbieders
- Leveren zorg, ondersteuning en/of hulpverlening aan de jongere met een zorg of ondersteuningsvraag op andere leefgebieden dan de schoolloopbaan

Samenwerkingsverband v(s)o
- Coördinatie schoolloopbaan
- Kritische partner van vo en partners
- Bieden van ondersteuning voor de jongeren op de vo scholen

Gemeenten
- Faciliteren van zorgnetwerk om scholen heen
- Met partners kennis vergaren, monitoren, analyseren aan de hand van casuïstiek, zoals uitval en verzuim
- Regionale samenwerking vo, mbo en regiogemeenten
- Verbinding andere beleidsterreinen, zoals transitie jeugdzorg, participatiewet en leerlingenvervoer
- Maakt afspraken over de prestaties passend bij de financiering
- Monitort inspanningen en resultaten van partners

Regionaal Werkbedrijf Rijk van Nijmegen
- Draagt zorg voor voldoende vacatures, ontwikkelplekken voor jongeren zonder startkwalificatie.
- Biedt begeleiding aan jongeren in een kwetsbare positie in het zoeken, vinden en behouden van werk. Het Werkbedrijf maakt hierbij gebruik van de mogelijkheden van de Participatiewet en opdrachten van gemeenten.

Werkgevers
- Leren in de praktijk stimuleren, aanbieden van stage en leerwerkplekken (incl. begeleiding)
- Begeleiding op de werkvloer
- Werknemersvaardigheden
- Melden van aandachtspunten, zorgsignalen
- Perspectief schetsen

OCW
- Kennisdelen
- Verbinden van partners/voorbeelden
- Faciliteren cijfers in DUO
- Wet en regelgeving
- Beschikbaar stellen van middelen voor VSV en begeleiding van jongeren in kwetsbare positie

4 Wat gaan we doen?

In het verleden lag de primaire focus van de landelijke vsv-aanpak op het voorkomen van vsv via maatregelen binnen het onderwijs. Door gericht in te zetten op maatregelen rond de primaire ondersteuningsstructuur hebben scholen meer jongeren in het onderwijs weten te houden. Aangezien zowel landelijk, als in onze subregio het aantal vsv-ers is teruggedrongen, heeft deze aanpak gewerkt.

De aanpak wordt – ondersteund met beleid vanuit OCW – nu uitgebreid naar een aanpak waarin de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie centraal staat. Er ontstaan daardoor twee opdrachten/doelgroepen waarop onze aanpak zich moet concentreren:

- Begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie naar onderwijs of werk, en
- voor andere doelgroepen blijft het behalen van een startkwalificatie een primaire focus.

Figuur 4: de twee groepen waarop de vsv-aanpak zich richt

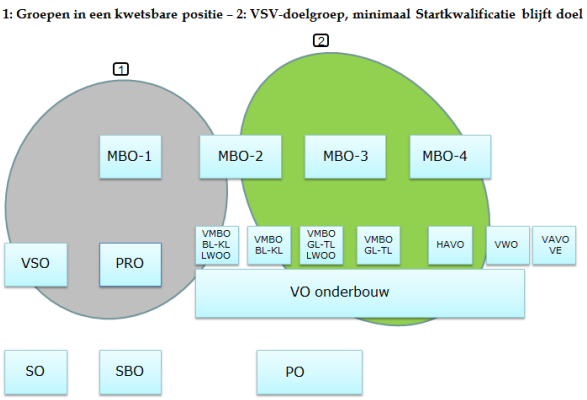

Deze verbreding van de opdracht betekent ook iets voor onze maatregelen. We richten onze maatregelen zodanig in dat zij:

- zich richten op het snijvlak tussen onze organisaties.
- de maatregelen toegankelijk zijn voor alle jongeren woonachtig in de regio.

We concentreren onze aanpak daarmee op die onderdelen waar jongeren de grootste kans op uitval hebben, waar jongeren tussen onze instellingen tussen wal en schip kunnen vallen of het grootste risico hebben om uit beeld te geraken.

Dit is mogelijk doordat we de afgelopen jaren geïnvesteerd hebben op de primaire structuur binnen het onderwijs. Daarbij zijn door het onderwijs ook maatregelen opgenomen binnen de eigen (zorg)structuur. Maar we zien dat als we onze ambitie waar willen maken, we op onderdelen ook nog stappen te maken hebben. Dat doen we in schooljaar 2016-2017 middels ontwikkelopdrachten.

Regionaal programma als dynamisch document

We concentreren ons op schooljaar 2016-2017, omdat we op basis van de regionale analyse zien dat we op drie terreinen nog een ontwikkeling hebben door te maken, die van invloed kunnen zijn op de maatregelen die we nu uitvoeren. Op basis van de uitkomsten van de ontwikkelopdrachten kunnen maatregelen namelijk wijzigen. Ook kan op basis van de ‘ reguliere monitoring’ van de effectiviteit van maatregelen (via vsv-monitoren) er een noodzaak blijken om maatregelen aan te passen. Dit zullen we per schooljaar bekijken en aanpassen. Dit verloopt via het reguliere bestuurlijke traject zoals geschetst in §5.1 en §5.2.

4.1 Ontwikkelopdrachten 2016-2017

Wij zien het als onze gezamenlijke missie om vsv te voorkomen door álle jongeren (in een kwetsbare positie) van 12 – 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten in beeld te hebben en een toekomstperspectief te bieden dat hen (terug)leidt naar een passende (vervolg)opleiding, arbeidsplaats, zorg of een combinatie daarvan.

Willen we die ambitie waarmaken, dan hebben we op basis van de regionale analyse in combinatie met het onderzoek van Regioplan, zijn er drie vraagstukken waarop komend schooljaar een verdere analyse en uitwerking nodig is. Deze vraagstukken zijn:
- Routes naar arbeid
- Versterken RMC
- Aansluiting onderwijs-zorg

Per opdracht volgt een korte omschrijving. In bijlage 1 t/m 3 zijn de drie genoemde ontwikkelopdrachten volledig uitgewerkt.

4.1.1 Routes naar arbeid

Niet voor alle jongeren is het behalen van een startkwalificatie via de (reguliere) opleidingen weggelegd. Het gaat hierbij dan vooral om jongeren die een andere leerstijl hebben dan de voltijds, theoretisch georiënteerde (BOL)-opleidingen en/of het op dit moment iets anders nodig hebben. Het knelpunt kwam al naar boven uit de interviews die Regioplan heeft gehouden, als ook uit het juist verschenen onderzoek ' Perspectief 23-plus'[3]. Uit dit onderzoek blijkt dat ook de doelgroep jongeren in de leeftijd van 23 tot 27 jaar vaak wel wil, maar tegen grenzen aanloopt van het onderwijssysteem, arbeidsmarkt en samenwerking tussen partijen. Onzes inziens geldt dit ook voor de doelgroep 16 tot 23 jaar, die onder de vsv-aanpak valt.

Ook hier merken we dat er onvoldoende zicht is op wat er al is, wat er van elkaar benut kan worden, maar ook hoe hier een samenhangend, gezamenlijke aanpak ook bereikt wordt. Het hangt nog teveel aan elkaar van onderlinge afspraken tussen onderwijsinstellingen, of onderwijsinstelling en Werkbedrijf. Er is behoefte aan een gerichte benadering van deze doelgroep vanuit een regionale samenwerking.

4.1.2 Versterken RMC

Gemeenten hebben de wettelijke taak om vsv te voorkomen. Dit is vastgelegd in zogenaamde wetgeving van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC). Binnen deze taak zijn zij ervoor verantwoordelijk om:
- Vsv te voorkomen
- Vsv-ers [4] in beeld te hebben en terug te leiden naar onderwijs of toe te leiden naar arbeid.

In de nieuwe aanpak van VSV en kwetsbare jongeren stelt OCW dat een nadrukkelijke rol voor de RMC-functie is weggelegd. Ook wordt de RMC-functie verantwoordelijk voor het volgen van de Pro en VSO doelgroep. Kortom, een uitbreiding van taak. Dit betekent dat we de RMC-functie in onze subregio tegen het licht moeten houden.

4.1.3 Aansluiting onderwijs-zorg

Met de komst van de sociale wijkteams en de invoering van passend onderwijs zijn zowel gemeente, onderwijs als jeugdhulp- en jeugdzorgverlening op zoek naar nieuwe aansluitingen. In

[3] KBA Nijmegen en Selle van der Woude, maart 2016
[4] Een vsv-er is een jongere die in de leeftijd van 12 – 23 jaar het onderwijs zonder startkwalificatie heeft verlaten.

deze zoektocht gebeurt ontzettend veel, vanuit goede bedoeling. Projecten en pilots worden opgezet, actietafels belegd. En toch delen we de ervaring dat deze inzet in het veld (en het veld als zodanig zelf ook) nog erg versnipperd is. Zo merken we dat:

- Op tal van plekken wordt gesproken over aansluiting onderwijs-zorg. Denk aan ZAT's, thuiszitterstafels, actietafels, School als Vindplaats, SWT's, verzuim.
- Het geheel is daarmee ondoorzichtig; wie richt zicht nu op wat, waarom en met welk doel?
- De aansluiting onderwijs-zorg wordt als te versnipperd ervaren
- We missen een duidelijke beschrijving van verantwoordelijkheden

We stellen dat er behoefte is aan zicht op wat er nu allemaal is, als ook een gerichte, gezamenlijk gedeelde aanpak.

4.1.4 Uitvoering en planning

De uitwerking van de opdrachten vindt plaats in opdracht van de stuurgroep VSV (zie §5.1). Opdrachtnemer is de programmagroep VSV. Op basis van eigenaarschap spreekt de programmagroep af wie de uitvoering van de opdracht – en daarmee verantwoordelijkheid voor het proces – tot zich neemt.

De ontwikkelopdrachten worden uitgevoerd in schooljaar 2016-2017 zodat de uitkomsten ervan meegenomen kunnen worden in de programmering van maatregelen voor schooljaar 2017-2018. Per ontwikkelopdracht zal een apart traject doorlopen worden.

4.2 Concrete maatregelen 2016-2017

In onderstaande tabel zijn voor schooljaar 2016-2017 de maatregelen beschreven die we uitvoeren vanuit de regionale middelen. Per maatregel aangegeven wat de doelstelling van de maatregel is, waar de middelen voor worden ingezet en welk bedrag we voor schooljaar 2016-2017 voor deze maatregel gereserveerd hebben.

In bijlage 4 is er een overzicht opgenomen van de programmering van maatregelen over de gehele periode 2016-2020. Daarin is per maatregel aangegeven of we al over de gehele periode kunnen voorzien dat er voor de maatregel middelen nodig zijn en hoeveel dit zijn.

De maatregelen die we beschrijven, zijn niet de enige maatregelen die worden getroffen om vsv te voorkomen. Zo ondernemen scholen, gemeenten, particuliere organisaties veel meer maatregelen en initiatieven om vsv terug te dringen. Onderstaande tabel richt zich enkel op de maatregelen die we treffen vanuit de regionale middelen die we vanuit OCW voor dit doel ontvangen.

Focus	Project	Inzet bij	Doelstelling en stip op de horizon	Inzet bedoelt voor	Inzet 2016-2017
onderwijsonder steunend	Coachproject	MBO	Coaching studenten met lichte problematiek door vrijwilligers. Het project faciliteert werving, matching en begeleiding van de vrijwilligers. Coachproject wordt geconfincancierd met subsidie vanuit de gemeente Nijmegen Project wordt verbreed naar doelgroep AOC Helicon.	Medewerker die vrijwillige coaches (>100) begeleidt	€ 20.398
	Verzuim 16-23	RMC	Scholen hebben verzuim beter in beeld, waardoor meer verzuimmeldingen worden doorgezet naar RMC. Betreft preventieve maatregel om uitval/vsv te voorkomen. Betreft inzet bij kwalificatieplicht (16-18 jr.) en RMC-Trajectbureau (18 – 23 jr.). Via ontwikkelopdracht (zie §4.2) beoordelen welke inzet na 2016-2017 nodig is. Tot die tijd moeten meldingen afgehandeld worden.	Formatie voor oppakken van verzuimmeldingen	€ 180.804

Wat gaan we doen?

Focus	Project	Inzet bij	Doelstelling en stip op de horizon	Inzet bedoelt voor	Inzet 2016-2017
Overdracht/beroepskeuze	De Overstap	MBO VO VSO PrO	De overstap monitort leerlingen die overstappen van VO naar MBO en van MBO naar MBO. Doel is voorkomen van vsv door inschrijving bij vervolgopleiding te monitoren en jongere indien nodig ondersteunen. In combinatie met de ontwikkellijn 'Versterking RMC' bekijken we hoe het project de Overstap onderdeel kan worden van RMC. Pro-VSO doelgroep wordt ook aan toegevoegd worden i.h.k.v. verbrede opdracht OCW.	Draaien van het project de overstap	€ 34.306
	Doorstroom Vmbo-mbo/LOB	MBO VO	Jongeren in het Vmbo voorbereiden op overstap naar MBO Er wordt met jongere al in vroeg stadium een LOB-dossier gemaakt. In dossier alles opgenomen over orientatie, ondersteuningsbehoefte, etc. Resultaat is warme overdracht waarbij MBO blind vertrouwd op VO dat lln. MBO aan kan. Dus geen intake meer, maar welkomstgesprek.	Betreft uitvoeren van twee pilots met Vmbo's Kandinsky en Montessori. Tevens inzet op doorontwikkeling digitaal LOB-dossier	€ 69.540
	Orientatie overdracht Vmbo bb naar Mbo niveau 2	MBO VO	Voorbereiden vmbo-b leerling op overstap naar MBO niveau 2. Project waarbij mentor van ROC Nijmegen al in leerjaar 3 Vmbo kennismaakt met jongere en om traject naar ROC Nijmegen vorm te geven. Wanneer jongere overstap naar ROC Nijmegen, komt mentor VO nog een jaar mee. Betreft risicogroep die zonder interventie strand in het MBO (Omvang ong. 50-100 lln) . Onderzocht wordt hoe AOC Helicon en VSO kunnen aansluiten	Uitvoeren project	€ 27.816
	Succesklas	ROC	Betreft project waarin jongeren die uitvallen op niveau 3/4 traject van 10 weken volgen om SK op niveau 2 te halen en te orienteren op vervolgopleiding Bekeken vanuit leidraad OCW zou dit project – gericht op een enkele onderwijsinstelling – niet meer door regionale middelen bekostigd kunnen worden.	ROC Nijmegen zet dit zelf met eigen middelen voort.	€ 0
Plusvoorziening	Flex College	VO	Betreft plusvoorziening voor overbelaste jongeren in VO. Flex College krijgt andere opdracht. Wordt op dit moment binnen het VO uitgewerkt. De bijdrage voor dit jaar gaat nog uit van huidige opdracht.	Begeleiding van leerlingen en aanbod van maatwerktrajecten .	€ 250.343
Overbelasten	Versterking VAVO	ROC VAVO	Extra begeleiding op overbelaste jongeren in het Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs Betreft een goter wordende groep lln. Voor deel deel van de lln geldt dat ze complexe problematiek hebben. Extra inzet voor deze groep voorkomt uitval. VO is in herstructurering Flex College ook in gesprek met VAVO over positionering/relatie.	Begeleiding	€ 60.268
	Versterken niveau 1/2	MBO	Gericht op verkleinen van de klassen naar 16 tot 18 leerlingen. Heeft doelgroep nodig.In de afgelopen jaren zijn goede resultaten geboekt met dit model waarin overbelaste lln dicht tegen de sectoren worden opgenvangen.	Extra begeleiding	€ 185.440

Wat gaan we doen?

Focus	Project	Inzet bij	Doelstelling en stip op de horizon	Inzet bedoelt voor	Inzet 2016-2017
	Versterken niveaus 2, 3 en 4	MBO	Betreft maatregelen gericht op versterken van de begeleidingslijn en interne zorgstructuur.	Meer begeleiding voor jongeren met ondersteuningsbehoefte (oranje-profiel).	€ 139.080
Ontwikkelen	Procesbegeleiding en uitvoering ontwikkelopdrachten	Allen	Op drie terreinen zijn er nog ontwikkelopdrachten uit te voeren. Zie verder §4.2.	Per ontwikkelopdracht is er € 10.000 gereserveerd.	€ 27.816
Meten	Monitoren	Allen	Voor meten van effectiviteit van maatregelen en bijsturen is periodieke monitoring door externe partij nodig. In verband met ontwikkelopdrachten pakken we deze per schooljaar 2017-2018 op.	Uitvoeren van twee monitoren (MBO en VO)	€ 0
Overige	VSV-coordinator	ROC	Verantwoordelijk voor coordinatie en verantwoording maatregelen en beleidsondersteuning.	ROC Nijmegen bekostigt deze uit eigen middelen.	€ 0
Overige	Administratie	Allen	De inzet van de middelen moet verantwoord worden richting het ministerie van OCW.	Inzet verantwoording	€ 9.272
				Totaal programmering	**€1.005.083**
				Beschikbaar budget	€ 1.005.083

4.3 Meerjarig programma en volledige benutting uitkering OCW

De uitkomsten van de ontwikkelopdrachten zijn van invloed op de maatregelen die we gedurende de gehele looptijd van het regionaal programma willen uitvoeren. Als subregio hebben wij er daarom voor gekozen om nog niet voor alle schooljaren in de periode 2016-2020 het gehele maatregelenpakket te beschrijven. Over de schooljaren 2017 t/m 2020 is er nog vrije ruimte om maatregelen te programmeren (zoals blijkt uit bijlage 4) welke wij ook zullen (moeten) benutten om de doelstellingen van ons regionaal programma te bereiken. In de aanvraag richting OCW zullen wij uitdragen dat wij hiermee een beroep doen op het volledige budget dat door OCW voor onze RMC-(sub)regio beschikbaar is. De accountmanager OCW is aangesloten bij de totstandkoming van dit regionaal programma en is akkoord met deze werkwijze.

5 Bewaken uitvoering maatregelen

We hebben een stevige ambitie die we gezamenlijk willen realiseren. Daarbij hoort ook een passende, actieve en effectieve aansturing en uitvoering. In dit hoofdstuk beschrijven we op welke wijze we de bestuurlijke structuur (5.1), de uitvoering (5.2), samenwerking met subregio Arnhem (5.3) en invulling geven aan de inhoudelijke en financiële verantwoording (5.4).

5.1 Stuurgroep VSV

Op dit moment functioneert het Bestuurlijk Overleg VO en MBO (BOVO-BOMBO) als moment om afstemming te hebben over het onderwerp voortijdig schoolverlaten. Dit is in het verleden vanuit praktisch oogpunt als stuurgroep gekozen. De komende periode vraagt echter een andere benadering. Per schooljaar 2016-2017 starten we daarom met een andere invulling van de stuurgroep, zodat de vsv-aanpak en begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie de aandacht krijgt die het onderwerp nodig heeft.

Op bestuurlijk niveau is de stuurgroep VSV eindverantwoordelijk voor:
- Bespreken ontwikkelingen vsv-aanpak en nieuwe ontwikkelingen
- Monitoren implementatie en effecten maatregelen
- Besluitvorming bijsturen maatregelen
- Opdrachten aan programmagroep

In de stuurgroep nemen de volgende functionarissen deel:

VO	- Twee vertegenwoordigers vanuit schoolbesturen
MBO	- CvB ROC Nijmegen - Directeur locatie Nijmegen AOC Helicon
Gemeente Nijmegen	- Portefeuillehouder VSV - Portefeuillehouder Onderwijs
Regiogemeenten	- Eén portefeuillehouder Onderwijs

De stuurgroep komt drie tot viermaal per jaar bijeen, of zoveel vaker als nodig is. Ter ondersteuning van de stuurgroep zijn tevens genodigd:
- Directeur Strategie & Beleid ROC Nijmegen
- Programmamanager Onderwijs gemeente Nijmegen
- RMC-coördinator
- Accountmanager OCW

Afhankelijk van de te bespreken onderwerpen in de stuurgroep kunnen andere partijen genodigd worden.

5.2 Programmagroep VSV

Om de opdrachten van de stuurgroep uit te voeren en in de dagelijkse praktijk de uitvoering van de maatregelen te monitoren, houden we vast aan de programmagroep. Deze programmagroep komt ten minste 6 maal per jaar bijeen of zoveel meer als nodig is.

In de programmagroep nemen de volgende functionarissen deel:

VO:	- Brede vertegenwoordiging vanuit VO, maximaal 3 personen
MBO	- Directeur Beleid & Strategie ROC Nijmegen - Beleidsmedewerker vsv ROC Nijmegen - Vertegenwoordiger AOC Helicon Nijmegen
Gemeente Nijmegen	- Programmamanager Onderwijs - RMC-coordinator
Werkbedrijf Rijk van Nijmegen:	- Vertegenwoordiging
Ministerie OCW	- Accountmanager OCW

Afhankelijk van de te bespreken onderwerpen in de programmagroep kunnen andere partijen genodigd worden. Hierbij denken we aan bijvoorbeeld vertegenwoordiging werkgevers of zorg/jeugdhulp.

5.3 Samenwerking subregio Arnhem

Vanuit het Ministerie van OCW is het land onderverdeeld in 39 RMC-regio's. De RMC-regio Arnhem-Nijmegen is daar een van. In de praktijk is er sprake van twee subregio's, te weten Arnhem en Nijmegen. Beide subregio's hebben een eigen VSV-aanpak en aansturing daarop hebben.

Er zijn wel een aantal praktische zaken die we gezamenlijk te organiseren hebben. Dit betreft:
- Het aanvragen van regionale middelen voor de uitvoering van de maatregelen
- De verantwoording over de middelen (zie ook 5.3)

Ten aanzien van de eerste twee punten heeft elke RMC-regio een RMC-contactgemeente en een contactschool nodig. Met de subregio Arnhem is afgesproken dat de gemeente Nijmegen optreedt als contactgemeente. ROC Rijn IJssel is de contactschool. Beide subregio's hebben wel een eigen RMC-coordinator, zodat elke subregio wel over een eigen aanspreekpunt beschikt.

Kennisdeling
Als subregio's kunnen we veel van elkaar leren. Om die reden gaan we in de periode 2016-2020 intensiever met elkaar bijeenkomsten organiseren ten behoeve van kennisdeling. In 2015 zijn we als gehele regio op werkbezoek geweest bij een andere RMC-regio, wat goed is bevallen. Om die reden gaan we:
- Ten minste eenmaal per jaar als programmagroep bij elkaar 'op uitwisseling' waarin ook een inhoudelijk thema besproken wordt.
- Eenmaal per jaar als gehele RMC-regio op werkbezoek bij een andere RMC-regio.

Ook willen we ten minste eenmaal per jaar een bijeenkomst met jongeren, ouders en docenten om vanuit hen te horen wat er leeft en wat zij nodig hebben.

Gelijkschakelen RMC-subregio Nijmegen met arbeidsmarktregio
Het Ministerie van OCW heeft bij de toelichting op de nieuwe vsv-kaders ook laten weten dat het mogelijk moet zijn om de RMC-(sub)regio overeen te laten komen met de arbeidsmarktregio. Op deze wijze is er geen verschil meer tussen de geografische omvang van beide regio's. Voor beide beleidsterreinen kan dan binnen dezelfde regio bestuurlijke afspraken worden gemaakt.

De subregio Nijmegen bestaat uit de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen. Deze valt exact samen met de Arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen. We gaan daarom in de periode 2016-2020 met het Ministerie van OCW verkennen wat de consequenties van deze wijziging zijn. We zullen in deze overweging de subregio Arnhem intensief betrekken.

5.4 Verantwoording bereikte resultaten en financieel

Over de uitvoering van het regionaal programma en inzet van financiele middelen dienen we verantwoording af te leggen aan het Ministerie van OCW.

Inhoudelijk
De bereikte resultaten op inhoudelijk niveau verantwoorden we door:
- per schooljaar tweemaal te rapporteren over de voortgang op en effecten van de maatregelen. Hiervan is een tussenrapportage halverweg het schooljaar (januari) en aan het einde, ter voorbereiding op een eventuele wijziging van het regionaal programma voor het volgende schooljaar (mei).
- Daarnaast verschijnen in maart de voorlopige vsv-cijfers. Deze worden door de RMC-coordinator geanalyseerd.

Deze inhoudelijke verantwoording/rapportage wordt besproken binnen de structuur van de programmagroep en stuurgroep. Het is vervolgens aan deelnemende partijen om binnen de eigen geleding de verantwoording te delen/verspreiden.

Financieel
Financieel leggen we verantwoording af via twee wegen:
- Voor het deel dat de gemeenten ontvangen, gaat dit mee in de verantwoording naar het Rijk via de cyclus van de jaarrekening (Single information single audit). Hiervoor is de contactgemeente verantwoordelijk

- Voor het deel dat de contactschool ontvangt, moet via een aparte systematiek verantwoording af worden gelegd aan het Ministerie van OCW. Hiervoor is de contactschool verantwoordelijk.

Bovenstaande betekent dat de subregio's Arnhem en Nijmegen goede afspraken met elkaar moeten maken over planning, onderliggende processen en eindverantwoordelijkheden.

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

Bijlagen

i

Bijlage 1: Ontwikkellijn 1: Routes naar arbeid

Inleiding

Niet voor alle jongeren is het behalen van een startkwalificatie via de (reguliere) opleidingen weggelegd. Het gaat hierbij dan vooral om jongeren die een andere leerstijl hebben dan de voltijds, theoretisch georiënteerde (BOL)-opleidingen en/of het op dit moment iets anders nodig hebben. Het knelpunt kwam al naar boven uit de interviews die Regioplan heeft gehouden, als ook uit het juist verschenen onderzoek ' Perspectief 23-plus'[5]. Uit dit onderzoek blijkt dat ook de doelgroep jongeren in de leeftijd van 23 tot 27 jaar vaak wel wil, maar tegen grenzen aanloopt van het onderwijssysteem, arbeidsmarkt en samenwerking tussen partijen. Onzes inziens geldt dit ook voor de doelgroep 16 tot 23 jaar, die onder de vsv-aanpak valt.

In de praktijk zien we dat verschillende partijen met verschillende brillen naar de jongeren kijkt met wie we te maken hebben in de voorbereiding op en toeleiding naar de arbeidsmarkt. Het onderwijs kijkt bijvoorbeeld via onderstaande categorisering:

Praktijkonderwijs:	Is eindonderwijs en leidt jongeren primair naar arbeid.
VSO:	Kent 3 uitstroomrichtingen, waarvan een naar arbeid.
Vmbo:	Er zitten jongeren in Vmbo B en K richtingen waarbij het echt de vraag is of ze na behalen van diploma door zouden moeten naar Mbo niveau 2 (BOL).
ISK:	Er zijn jongeren met taalproblematiek en/of cognitief vermogen die beste via werk taal en vaardigheden verder kunnen ontwikkelen
Entree:	Deel kan niet doorstromen naar niveau 2 en moet naar arbeid.
Flex College	Jongeren die uitvallen in regulier onderwijs en waarvan gedurende traject blijkt dat terugplaatsing niet beste oplossing is, maar toeleiding naar arbeid wel
Cliënten/jongeren in zorginstelling	Pluryn/Driestroom heeft jongeren met licht verstandelijke beperking die toch opleiding zouden kunnen volgen om vaardigheden te ontwikkelen

Het Regionaal Werkbedrijf kijkt echter niet naar herkomst van de jongere, maar veel meer naar: is er wel/geen startkwalificatie? Hoe is het gedrag? Is er sprake van arbeidshandicap of niet?

We merken dat er onvoldoende zicht is op wat er al is, wat er van elkaar benut kan worden, maar ook hoe hier een samenhangend, gezamenlijke aanpak ook bereikt wordt. Het hangt nog teveel aan elkaar van onderlinge afspraken tussen onderwijsinstellingen, of onderwijsinstelling en Werkbedrijf. Er is behoefte aan een gerichte benadering van deze doelgroep vanuit een regionale samenwerking.

Opdrachtformulering

1. Breng doelgroepen en omvang in beeld
2. Beschrijf wat per doelgroep nodig is op inhoudelijk en functioneel niveau (soll)
3. Beschrijf de ideale situatie: hoe dat wat nodig is efficiënt en effectief geleverd kan worden (soll). Wat is de stip op de horizon?

[5] KBA Nijmegen en Selle van der Woude, maart 2016

4. Beschrijf door wie en op welke manier dit nu geleverd wordt (ist). Vanuit welke 'bril/gedachtegoed' wordt dit zo gedaan?
5. Schets het veranderproces dat nodig is om van de huidige naar de gewenste situatie te komen;
6. Formuleer een opdracht
7. Check het draagvlak voor analyse, oplossing en veranderproces
8. Kom met een begrotingsvoorstel
9. Bereid besluitvorming voor

Procesvereisten

- Door vaststellen van dit regionaal programma geeft stuurgroep (BOVO-BOMBO) opdracht aan programmagroep VSV tot uitvoering.

- Programmagroep VSV voert regie op uitvoering en maakt afspraak over wie opdracht uitvoert. Uitvoerder legt verantwoording af richting programmagroep.

- Programmagroep VSV legt verantwoording aan stuurgroep af over voortgang en resultaat.

- Voor borgen eindresultaat dragen partijen verantwoordelijkheid voor besluitvorming binnen eigen geleding.

Planning

Uitvoering gerealiseerd per 1 november 2016

Bijlage 2: Ontwikkellijn 2: versterking RMC

Inleiding

Gemeenten hebben de wettelijke taak om vsv te voorkomen. Dit is vastgelegd in zogenaamde wetgeving van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC). Binnen deze taak zijn zij ervoor verantwoordelijk om:

- Vsv te voorkomen
- Vsv-ers [6] in beeld te hebben en terug te leiden naar onderwijs of toe te leiden naar arbeid.

In de nieuwe aanpak van VSV en kwetsbare jongeren stelt OCW dat een nadrukkelijke rol voor de RMC-functie is weggelegd. Ook wordt de RMC-functie verantwoordelijk voor het volgen van de Pro en VSO doelgroep. Kortom, een uitbreiding van taak. Dit betekent dat we de RMC-functie in onze subregio tegen het licht moeten houden.

In de bijlage is een nadere beschrijving opgenomen van de huidige RMC-uitvoeringsorganisatie.

We merken dat er onvoldoende beeld is bij wat de RMC-functie doet en is. Tegelijkertijd blijkt (uit ervaring van de RMC-coördinator) dat er nu een situatie is waarin:

- Een jongere van die 18 wordt, in één schooljaar te maken kan krijgen met 3 organisaties met hetzelfde doel:
    - Kwalificatieplicht wanneer hij 17 is en verzuimt,
    - RMC-Trajectbureau wanneer hij 18 is en verzuimt,
    - en als hij onverhoopt tot stopt met de opleiding, wordt hij opgepakt door het Jongerenteam van het Regionaal Werkbedrijf.

  Bekeken vanuit het perspectief van de jongere kan dit beter; juist deze doelgroep heeft baat bij continuïteit in begeleiding (het bekende gezicht met oprechte interesse die soms duwtje in rug biedt, soms 'schop onder de kont geeft')
- Taken zijn verdeeld over 3 onderdelen, gekanteld binnen 3 verschillende organisaties met een eigen (organisatie)dynamiek,
- De informatie-uitwisseling over jongeren in de RMC-keten niet volledig kan plaatsvinden,
- Er een toename van verzuimmeldingen vanuit onderwijs is die moeten worden opgepakt, maar de RMC-functie in zijn huidige functioneren/opdrachtformuleringen dit niet meer aan kan,
- Er een koppeling met jeugdhulp of zorg te maken is, waardoor de dienstverlening aan de jongere versterkt kan worden,
- Er behoefte is aan een schakel/transferpunt voor jongeren waar het totaal plaatje met/van de jongere kan worden geschetst en een passend ontwikkeltraject met/voor de jongere kan worden ontwikkeld. Waar tevens uitwisseling kan plaatsvinden met andere samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld in de zorgketen en in de veiligheidsketen.
- Er een nieuwe opdracht van OCW is.

[6] Een vsv-er is een jongere die in de leeftijd van 12 – 23 jaar het onderwijs zonder startkwalificatie heeft verlaten.

Opdrachtformulering

1. Breng de 0-situatie in kaart
    a. beschrijf de huidige activiteiten, functies en processen op het terrein van vsv door de RMC-functie, waarom deze worden uitgevoerd en met welk doel.
    b. beschrijf de bestaande organisatie- en financieringsstructuur
    c. beschrijf 'goede' voorbeelden uit den lande

2. Beschrijf de gewenste situatie passend in de subregio Nijmegen m.b.t. de RMC- functie (voorkomen vsv, nu ook voor PRO en VSO- doelgroep) met behulp van noodzakelijke functies en processen. Schets hierin mogelijke uitvoeringsmodaliteiten.

3. Beschrijf en plan het veranderproces dat nodig is om vanuit de bestaande naar de gewenste situatie te groeien.

4. Regel de besluitvorming

5. Geef opdracht voor het veranderproces.

6. Voer het veranderproces uit en begeleid het tot veranderde situatie is gerealiseerd.

Procesvereisten in beeld:

- De gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van RMC-taken. Door vaststellen van dit regionaal programma geeft stuurgroep (BOVO-BOMBO) opdracht aan de gemeente Nijmegen (contactgemeente) tot uitvoering.

- De gemeente Nijmegen draagt zorg voor afstemming van uitvoering opdracht binnen:
    - de programmagroep VSV
    - Zorg- en Welzijn
    - SWT's
    - Veiligheidsketen
    - de RMC-keten (Leerplicht, RMC-Trajectbureau, Werkbedrijf)
    - Bestuursteam Sociaal (wethouders Zorg & Welzijn, VSV, Onderwijs)
    - het Regionaal Ambtelijk Overleg Onderwijs
    - het regionaal portefeuillehoudersoverleg Onderwijs
    - BOVO-BOMBO

- Besluitvorming: bestuurlijk overleg en afzonderlijke besturen, gemeenteraden

Planning

Stap 1 t/m 3:	tot 1 oktober 2016
Stap 4:	6 oktober RAO
	13 oktober BOVO-BOMBO
	20 oktober PFO Onderwijs
	8 november college Nijmegen (mits van toepassing)
	30 november gemeenteraad Nijmegen (mits van toepassing)
Stap 6:	vanaf 30 november 2016

v

Bijlage 3: Ontwikkellijn 3: aansluiting onderwijs-zorg

Inleiding

De afgelopen jaren hebben we te maken gehad met een versterking van de ondersteuning in de klas en rond het onderwijs. Niet alleen in omvang, maar ook professionaliteit. Denk hierbij aan instellen van ZAT's, verzuimaanpak, inzet SWT's, etc. Mede daardoor – en externe maatregelen - zijn we in staat geweest het aantal vsv-ers terug te brengen. We lijken nu op een punt beland waarbij een verdere investering in ondersteuning – binnen zijn huidige opzet – onevenredig veel kost en niet zal leiden tot een verdere significante daling van het aantal vsv-ers (rendement). Het is dus de vraag hoe en op welke wijze we de aansluiting tussen onderwijs en zorg op een meer optimale manier dan nu op elkaar kunnen laten aansluiten?

Iedereen is zoekende
Met de komst van de sociale wijkteams en de invoering van passend onderwijs zijn zowel gemeente, onderwijs als jeugdhulp- en jeugdzorgverlening op zoek naar nieuwe aansluitingen. In deze zoektocht gebeurt ontzettend veel, vanuit goede bedoeling. Projecten en pilots worden opgezet, actietafels belegd. En toch delen we de ervaring dat deze inzet in het veld (en het veld als zodanig zelf ook) nog erg versnipperd is. Zo merken we dat:

- Op tal van plekken wordt gesproken over aansluiting onderwijs-zorg. Denk aan ZAT's, thuiszitterstafels, actietafels, School als Vindplaats, SWT's, verzuim.
- Het geheel is daarmee ondoorzichtig; wie richt zicht nu op wat, waarom en met welk doel?
- De aansluiting onderwijs-zorg wordt als te versnipperd ervaren
- We missen een duidelijke beschrijving van verantwoordelijkheden

We stellen dat er behoefte is aan zicht op wat er nu allemaal is, als ook een gerichte, gezamenlijk gedeelde aanpak.

Uitgangspunt voor de toekomst die we op dit moment al delen zijn:

- Behoefte aan een mix van preventie in school en interventie bij uitval.

Opdrachtformulering

1. Breng de 0-situatie in kaart
    a. beschrijf welke initiatieven er allemaal zijn op het terrein van aansluiting onderwijs-zorg.
    b. Beschrijf wat ze doen, waarom en met welk doel?
    c. beschrijf de bestaande besluitvormings- en financieringsstructuur

2. Beschrijf de gewenste situatie in de aansluiting tussen onderwijs en zorg, met behulp van noodzakelijke functies en processen

3. Beschrijf en plan het veranderproces dat nodig is om vanuit de bestaande naar de gewenste situatie te groeien

4. Regel de besluitvorming

5. Geef opdracht voor het veranderproces

Planning:

Uitvoering gerealiseerd per 1 november 2016

Procesvereisten in beeld:

- Door vaststellen van dit regionaal programma geeft stuurgroep (BOVO-BOMBO) opdracht aan programmagroep VSV tot uitvoering.
- Programmagroep VSV voert regie op uitvoering en maakt afspraak over wie opdracht uitvoert. Uitvoerder legt verantwoording af richting programmagroep.
- Programmagroep VSV legt verantwoording aan stuurgroep af over voortgang en resultaat.
- Voor borgen eindresultaat dragen partijen verantwoordelijkheid voor besluitvorming binnen eigen geleding.

Bijlage 4: meerjarige programmering maatregelen

			Huidig convenant	Regionaal programma 2016-2020			
Focus	**Project**	**Inzet bij**	**2015-2016**	**2016-2017**	**2017-2018**	**2018-2019**	**2019-2020**
Onderwijs-ondersteunend	Coachproject	MBO	€ 22.000	€ 20.398	€ 20.398	€ 20.398	€ 20.398
	Verzuim 16 – 23	RMC	€ 25.000	€ 180.804	Afhankelijk ontwikkelopdracht 2		
Overdracht / beroepskeuze	De Overstap	MBO, VO, VSO, PrO	€ 37.000	€ 34.306	€ 34.306	€ 34.306	€ 34.306
	Doorstroom Vmbo-mbo/LOB	MBO, VO	€ 20.000	€ 69.540	€ 58.000	Nog niet bekend	Nog niet bekend
	Orientatie overdracht Vmbo bb naar Mbo niveau 2	MBO, VO	€ 57.000	€ 27.816	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
	Succesklas	ROC	€ 42.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Plusvoor ziening	Flex College	VO	€ 358.000	€ 250.343	Afhankelijk ontwikkeling Flex College		
Overbelasten	Versterking VAVO	ROC	€ 56.000	€ 60.268	€ 60.268	Nog niet bekend	Nog niet bekend
	Versterken niveau 1/2	MBO	€ 264.000	€ 185.440	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
	Versterken niveaus 2, 3 en 4	MBO	€ 200.000	€ 139.080	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Ontwikkelen	Ontwikkelopdracht 1	Allen	€ -	€ 27.816	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing
	Ontwikkelopdracht 2	Allen	€ -				
	Ontwikkelopdracht 3	Allen	€ -				
Meten	Monitoren	Allen	€ -	€ -	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Overig	VSV-coordinator	ROC	€ 30.000	€ -	Opgevangen binnen eigen organisatie		
	Administratie	Allen		€ 9.272	€ 9.272	€ 9.272	€ 9.272
	Totaal geprogrammeerd		**€ 1.111.000**	**€ 1.005.083**	**€ 217.244**	**€ 98.976**	**€ 98.976**
	Beschikbare middelen		€ 1.111.000	€ 1.005.083	€ 1.005.083	€ 993.112	€ 993.112
	Nog te programmeren		€ -	€ -	€ 787.839	€ 894.136	€ 894.136

REGIONALE ANALYSE VSV 2016 SUBREGIO NIJMEGEN

Programmagroep vsv subregio Nijmegen

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3

DEEL A: Kaders, cijfers en ontwikkelingen 4
2. Nieuwe landelijke kaders 5
2.2 Samenvatting 7
3. Ontwikkeling vsv-cijfers subregio Nijmegen 8
3.1 Ontwikkeling nieuwe vsv-ers 8
3.2 Redenen uitval 12
3.3 Ontwikkeling oude vsv-ers 12
3.4 Samenvatting 13
4. Leerlingaantallen en –stromen nader bekeken 14
5. Onderscheid en omvang doelgroepen vsv-aanpak 16
5.1 Omvang doelgroep kwetsbare jongeren 18
6. Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt 20
6.1 Stage- en leerbanenmarkt 20
6.2 Baanperspectief na afronden opleiding 21
6.3 De arbeidsmarkt voor jongeren 22
6.4 Uitstroom Pro, VSO en Entree 23
6.5 Samenvatting 28
7. Ontwikkelingen van invloed op aanpak 29
7.1 Passend onderwijs 29
7.2 Start Sociale wijkteams 31
7.3 Invoering Participatiewet 32
7.4 Ontwikkeling binnen RMC-functie 33
7.5 Samenvatting 36

DEEL B: MAATREGELEN EN EVALUATIES 38
8. Uitkomsten laatste vsv-monitoren 39
8.1 ROC Nijmegen 39
8.2 Flex College 40
8.3 Samenvatting 41

9. Evaluatie huidige maatregelen 42
9.1 Coachproject 44
9.2 Verzuim 18+ 45
9.3 De Overstap 46
9.4 Vmbo BB naar-Niveau 2 48
9.5 Doorstroom vmbo-mbo en Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB) 49
9.6 Succesklas 50
9.7 Overbelasten: 'Versterken niveau 1 en 2' en 'Versterken begeleiding niveaus 2, 3 en 4 oranje profiel' 51
9.8 Flex College 52
9.9 VAVO 54
9.10 Samenvatting 55

DEEL C: UITKOMSTEN ONDERZOEK REGIOPLAN 57
10. Wat zijn de signalen vanuit het onderzoek van Regioplan? 58
10.1 Routes naar arbeid / maatwerk 58
10.2 Versterking RMC 58
10.3 Aansluiting onderwijs-zorg 59
10.4 Samenvatting 59

DEEL D: OPMAAT NIEUW REGIONAAL PROGRAMMA 60
11. Wat zijn thema's voor het nieuwe regionaal programma? 61

Bijlagen i
Bijlage 1A: aantal nieuwe vsv-ers per gemeente periode 2011-2014 ii
Bijlage 1B: vsv-percentage van de 40 grote gemeenten iii
Bijlage 1C: Vergelijking met subregio Arnhem iv
Bijlage 1D: vsv naar leeftijd v
Bijlage 1E: vsv naar etniciteit vi
Bijlage 1F: aantal jongeren zonder startkwalificatie per gemeente vii
Bijlage 2: Overzicht stages en leerbanen SBB, nov. 2015 viii
Bijlage 3: Verzuimmeldingen 18+ ix
Bijlage 4: Versterking niveau 1 en 2 en oranje profiel: ingevulde evaluaties x
Bijlage 5: Gedeelde ambitie onderwijs-gemeente subregio Nijmegen xviii

1. Inleiding

Voor u ligt de regionale analyse voortijdig schoolverlaten (vsv) en begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie Subregio Nijmegen. Deze analyse biedt inzicht in de cijfers, ontwikkelingen en (effecten) van genomen maatregelen in de vsv-aanpak van de subregio Nijmegen. We voeren deze analyse uit omdat we in de voorbereiding van een nieuw regionaal programma over vsv en begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie behoefte hebben aan informatie over waar we nu staan en wat de landelijke kaders en doelstellingen zijn, zodat we kunnen bepalen wat de inhoud van het nieuwe regionale programma voor de periode 2016 tot en met 2020 moet worden.

Leeswijzer
Deze analyse bestaat uit vier delen:
Deel A: kaders, cijfers en ontwikkelingen
Deel B: maatregelen en evaluatie
Deel C: uitkomsten onderzoek Regioplan
Deel D: wat zijn de thema's voor het nieuwe regionale programma?

Wilt u alle ins en outs weten, lees dan het gehele document.
Hebt u weinig tijd, beperk u dan tot de samenvattingen van ieder hoofdstuk en het laatste deel D.

DEEL A: Kaders, cijfers en ontwikkelingen

H2: Nieuwe landelijke kaders

H3:Ontwikkeling vsv-cijfers subregio Nijmegen

H4: Leerlingaantallen en –stromen

H5: Onderscheid en omvang doelgroepen

H6: Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

H7: Wat zijn de ontwikkelingen?

2. Nieuwe landelijke kaders

De afgelopen jaren is in geheel Nederland met veel succes het aantal vsv-ers teruggebracht. Ook in onze subregio gaat het goed (hierover meer in H…) Voor 2021 stelt de minister van OCW een nieuwe doelstelling om het aantal vsv-er met 20% verder terug te dringen. Tegelijkertijd zijn er ook jongeren voor wie een startkwalificatie niet haalbaar is. OCW betrekt deze doelgroep ook in de nieuwe aanpak voor de periode 2016-2021.

OCW heeft aan aantal hoofdlijnen geschetst waarop de nieuwe aanpak voortijdig schoolverlaten is gebaseerd. Deze hoofdlijnen zijn geformaliseerd in de brief van de minister van februari 2016[1].

- **Verbreding van de aanpak**

In het beleid wordt de aanpak van vsv verbreed met de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie, waarvoor de RMC-functie de verantwoordelijkheid krijgt.

In het verleden lag de primaire focus van de landelijke vsv-aanpak op het voorkomen van vsv via maatregelen binnen het onderwijs. Door gericht in te zetten op maatregelen rond de primaire ondersteuningsstructuur hebben scholen meer jongeren in het onderwijs weten te houden. Dat heeft dus gewerkt. OCW wil de aanpak nu uitbreiden waarin de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie centraal staat. Er ontstaan daardoor twee opdrachten/doelgroepen waarvoor de RMC verantwoordelijk is:

1. Begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie naar onderwijs of werk, en
2. voor andere doelgroepen blijft het behalen van een startkwalificatie een primaire focus.

In onderstaande figuur 1 wordt duidelijk dat de focus van de RMC-functie uit twee velden gaat bestaan:

Figuur 1: groepen met aandacht van RMC

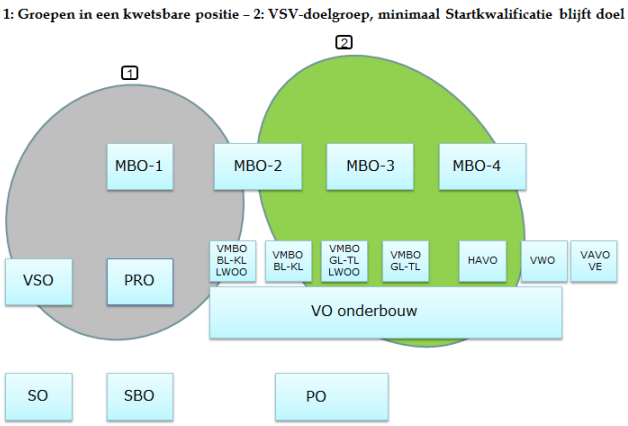

[1] Succesvolle aanpak voortijdig schoolverlaten krijgt een krachtig vervolg, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 15 februari 2016.

OCW ziet jongeren in een kwetsbare positie vooral terugkomen in de volgende groepen leerlingen:
- Praktijkonderwijs (Pro)
- Voortgezet speciaal onderwijs (VSO)
- Leerlingen met Leerweg ondersteunend onderwijs (LWOO)
- Leerwerktrajecten[2]
- Vmbo basis en kader
- Entree-opleiding (oude MBO 1)
- Mbo Niveau 2

OCW definieert deze jongeren als kwetsbaar, omdat voor hen de aansluiting met de arbeidsmarkt niet altijd eenvoudig is. Dit herkennen wij ook vanuit de praktijk.

Deze jongeren vallen voor een groot deel al onder de huidige taken van de RMC-functie. Immers, verzuim en vsv worden via DUO aan één van de RMC-ketenpartners gemeld. Er vindt op twee plaatsen uitbreiding plaats:
1. Voor Pro en VSO ontstaat er een uitbereiding van de RMC-taak, omdat we deze jongeren nu vanaf 16 jaar moeten monitoren, aanvullend op de nazorgplicht van deze scholen.
2. Daarnaast vraagt het ministerie om meer inzet te plegen rondom 'oude' vsv-ers. Dit zijn jongeren die al meer dan één jaar gestopt zijn met hun opleiding en nog geen startkwalificatie hebben behaald. Het ministerie vraagt om deze jongeren actiever te benaderen en te bekijken of zij al werk hebben of alsnog een opleiding (met startkwalificatie) willen of kunnen afronden.

- **Voorzetten van regionaal programma VSV**

De aanpak van voortijdig schoolverlaten is een regionale taak die om regionale samenwerking vraagt. In de nieuwe aanpak staat het 'regionaal programma' centraal. Dit programma moet door alle betrokken partijen (onderwijsinstellingen, gemeenten, etc.) opgesteld en ondertekend worden. Het programma bevat gezamenlijke afspraken over te nemen concrete schooloverstijgende maatregelen gericht op de bestrijding van voortijdig schoolverlaten en begeleiding van kwetsbare jongeren. Ook dient het programma de samenwerkingsafspraken te beschrijven. Bijvoorbeeld in welk bestuurlijk overleg over vsv wordt gesproken en besloten en wie hieraan deelnemen. De RMC-contactgemeente (i.c. Nijmegen) heeft hierin de trekkende rol.

- **Het realiseren van een sluitend (regionaal) vangnet voor kwetsbare jongeren**

OCW vraagt ons een sluitend vangnet te creëren, zodat jongeren in een kwetsbare positie in beeld zijn, in beeld blijven en er voor hen een toekomstperspectief is. Dat redden we niet door alleen overleg te voeren tussen onderwijs en gemeente rond het thema vsv zoals we dat tot op heden georganiseerd hebben. Er zijn veel meer partijen betrokken bij de begeleiding van kwetsbare jongeren, zoals WBRN, vertegenwoordiging van werkgevers, (jeugd)zorgaanbieders en de justitiële keten. Alleen op deze wijze denken wij een goede koppeling te kunnen maken tussen het regionaal programma vsv, de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie, de aanpak jeugdwerkloosheid en de ontwikkeling van passend onderwijs.

- **OCW blijft middelen beschikbaar stellen voor de aanpak, maar wel op basis van een nieuwe verdeling**

OCW stelt middelen beschikbaar. Het regionaal programma dient als basis voor het beschikbaar stellen van deze middelen. In vergelijking met voorgaande convenantsperioden, vinden er twee wijzigingen plaats:
1. De middelen worden anders verdeeld. Waar voorheen de programmamiddelen en plusmiddelen rechtstreeks naar de contactschool (voor onze RMC-regio is dat ROC Rijn IJssel) ging, wordt nu in de programmamiddelen een splitsing gemaakt in een deel naar de contactschool en een deel

[2] Dit zijn leerlingen in Vmbo-basis die een combinatie hebben van binnenschools onderwijs en buitenschools praktijk opdoen.

naar de contactgemeente (in onze RMC-regio de gemeente Nijmegen). Dit betekent een meer prominente rol van de contactgemeente in dit proces om tot afspraken met betrokken partijen te komen. De plusmiddelen gaan nog rechtstreeks naar de contactschool.

Tegelijkertijd ontstaat er wel een situatie waarin het landelijke budget gelijk blijft, maar het over meer partijen verdeeld wordt. De G4 ontvingen eerst bepaalde middelen uit een andere pot, terwijl die vanaf 2017 meedoen in de algemene verdeling. Daardoor ontvangen alle RMC-regio's in totaliteit minder middelen.

2. OCW geeft specifieke richtlijnen over de inzet van de middelen. Voorheen zetten we een groot deel van de regionale middelen in op projecten die ten goede kwamen aan specifieke onderwijsinstellingen (c.q.. Flex College en ROC Nijmegen). OCW (2016, p.5) geeft aan dat het uitgangspunt is dat de maatregelen en inzet van de regionale middelen ten gunste komen van de regio, niet alleen van een individuele instelling. In het programma kunnen voortaan geen maatregelen meer opgenomen worden om het primaire proces op de instellingen te verbeteren. Reden hiervoor is dat de onderwijsinstellingen de afgelopen tien jaar de interne vsv-maatregelen in hun processen hebben kunnen verankeren. Een goede verzuimregistratie en verzuimbeleid, een goed functionerend programma voor loopbaanoriëntatie en studiekeuzebegeleiding (LOB) en het professionaliseren van personeel zijn daarmee op veel plekken vanzelfsprekender geworden. Ons huidige pakket van maatregelen moeten we dus herzien.

2.2 Samenvatting

- Het bestrijden van vsv blijft een opdracht voor gemeenten en onderwijs.
- Lag in het verleden de nadruk op het bestrijden van vsv in het onderwijs, de nieuwe aanpak gaat uit van een bredere benadering van jongeren in een kwetsbare positie; hoe begeleiden we hen op een goede wijze richting (vervolg)onderwijs, arbeid, zorg of een combinatie daarvan.
- Het 'vsv-convenant' zoals we dat tot op heden kenden, wordt vervangen door een 'regionaal programma', waarin de gemeenten, onderwijs en andere samenwerkende partijen beschrijven wat ze exact gaan doen voor welke doelgroep.
- OCW blijft middelen beschikbaar stellen voor het uitvoeren van deze taken. Wel is er sprake van een andere verdeling. Gingen de middelen voorheen in zijn geheel naar de contactschool, nu ontvangt ook de contactgemeente een deel van deze middelen. De plusmiddelen mogen ook voor andere doeleinden worden aangewend, mits er ten minste een plusvoorziening in de regio blijft bestaan.

3. Ontwikkeling vsv-cijfers subregio Nijmegen

Vóórdat we kunnen bepalen wat we willen bereiken, is van belang om zicht te hebben op waar we nu staan. Dit hoofdstuk schetst op hoofdlijnen dat inzicht. We maken hierbij een onderscheid in 'nieuwe' vsv-ers (3.1) en 'oude' vsv-ers (3.2). 'Oude' vsv-ers zijn jongeren die al langer dan één jaar geen inschrijving bij een onderwijsinstelling hebben.

3.1 Ontwikkeling nieuwe vsv-ers

De (landelijke) VSV-aanpak bestaat sinds schooljaar 2001-2002. Op dat moment waren er landelijk 75.000 voortijdig schoolverlaters. Ten opzichte van het totaal aantal jongeren in de leeftijd van 12 - 23 jaar bedroeg dit 5,5%. In schooljaar 2014-2015 is dit gedaald naar 24.451 vsv-ers, die staan voor 1,8% van het totale aantal deelnemers.

Ook in de subregio Nijmegen hebben we een dalende lijn te pakken gekregen. Uit onderstaande tabel 2 over de periode augustus 2011 tot en met juli 2015 blijkt dat:

- De gemeente Nijmegen daalt van 3,9% naar 2,2%
- De regiogemeenten dalen gezamenlijk van 2,4% naar 1,1%
- De subregio Nijmegen daalt van 3,1% naar 1,6%.
- Het landelijk gemiddelde naar 1,8% daalde.

In bijlage 1A is onderstaande tabel per gemeente uitgewerkt.

Tabel 2: ontwikkeling vsv subregio Nijmegen periode 2011-2012 tot en met 2014-2015

	2011-2012			2012-2013			2013-2014			2014-2015		
Gemeente	aantal deelnemers 12-23 jr.	aantal vsv	% vsv	aantal deelnemers 12-23 jr.	aantal vsv	% vsv	aantal deelnemers 12-23 jr.	aantal vsv	% vsv	aantal deelnemers 12-23 jr.	aantal vsv	% vsv
Nijmegen	10.233	402	3,9%	10.264	318	3,1%	10.193	241	2,4%	10.344	225	2,2%
Regiogemeenten	13.062	309	2,4%	12.754	225	1,8%	12.775	167	1,3%	12.728	142	1,1%
Totaal subregio	**23.295**	**711**	**3,1%**	**23.018**	**543**	**2,4%**	**22.968**	**408**	**1,8%**	**23.072**	**367**	**1,6%**
Landelijk gemiddelde			2,8%			2,1%			1,9%			1,8%

In onderstaande figuur 3 is de daling grafisch vormgegeven. We zien op deze manier duidelijk dat de gemeente Nijmegen nog boven het landelijk gemiddelde percentage VSV zit, maar we als gehele subregio onder het landelijk gemiddelde zijn gedoken.

Figuur 3: ontwikkeling vsv over periode 2011-2012 t/m 2014-2015

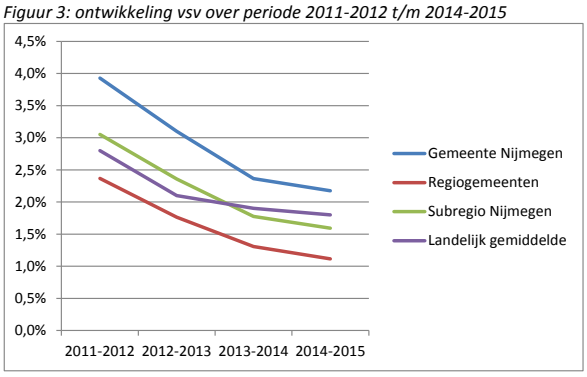

Het verschil tussen de gemeente Nijmegen (2,2%) en de regiogemeenten (1,1%) kan worden verklaard door 'stadse problematiek'. Ten opzichte van de G4/G32 neemt de gemeente Nijmegen binnen de G40 een middenpositie in. Uit bijlage 1B blijkt dat de gemeente Nijmegen ook over 2014-2015 een middenpositie inneemt. Met een vsv-percentage van 2,2% vallen we tussen Rotterdam (3,2%) aan de bovenkant en Hengelo (1,5%) aan de onderkant in.

In onderstaand figuur 4 is de ontwikkeling van het totaal aantal vsv-ers binnen de gemeente Nijmegen weergeven over de periode 2013/2014 – 2014/2015. De gemeente Nijmegen vormt de rode stip.

Figuur 4: Ontwikkeling percentage VSV-totaal, G32. Horizontale as = % in 14/15, verticale as = daling tussen 13/14 en 14/15, grote cirkel is indicatie voor absoluut aantal schoolverlaters, rood=gemeente Nijmegen Bron: VSV-verkenner

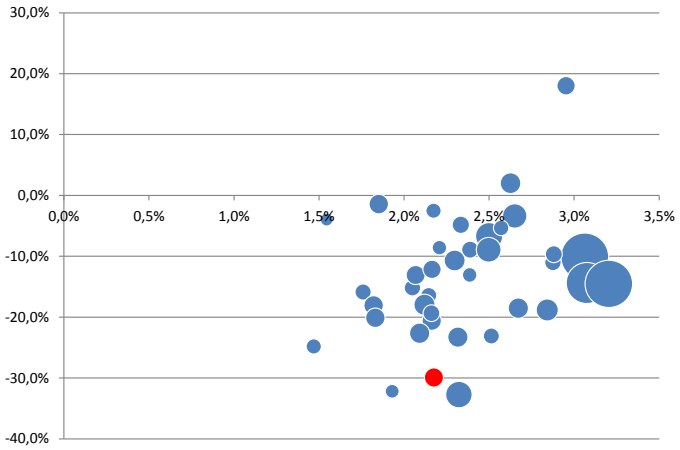

3.1.1 Onderscheid VSV in VO en MBO

Zoomen we verder in op de ontwikkeling van het aantal vsv-ers in onze subregio, dan kunnen we uit onderstaande tabel opmaken dat de daling vooral bereikt is in het MBO. Het aantal vsv-ers in het MBO is scherp gedaal van 543 in 2012-2013 naar 367 in schooljaar 2014-2015. In het VO is sprake van zeer kleine aantallen vsv-ers.

Tabel 5: Ontwikkeling vsv subregio Nijmegen onderverdeeld naar VO en MBO

	2012-2013				2013-2014				2014-2015			
Onderwijstype	aantal deelnemers 12-23 jr.	aantal vsv	% vsv	*landelijk gemiddelde*	aantal deelnemers 12-23 jr.	aantal vsv	% vsv	*landelijk gemiddelde*	aantal deelnemers 12-23 jr.	aantal vsv	% vsv	*landelijk gemiddelde*
VO subregio	17.122	94	0,5%	*0,5%*	17.216	68	0,4%	*0,5%*	17.349	79	0,5%	*0,5%*
MBO subregio	5.878	452	7,7%	*5,7%*	5.752	340	5,9%	*5,3%*	5.723	288	5,0%	*5,0%*
Totaal	**23.000**	**543**	**2,4%**	***2,1%***	**22.968**	**408**	**1,8%**	***1,9%***	**23.072**	**367**	**1,6%**	***1,8%***

Figuur 6: Ontwikkeling vsv subregio Nijmegen onderverdeeld naar VO en MBO

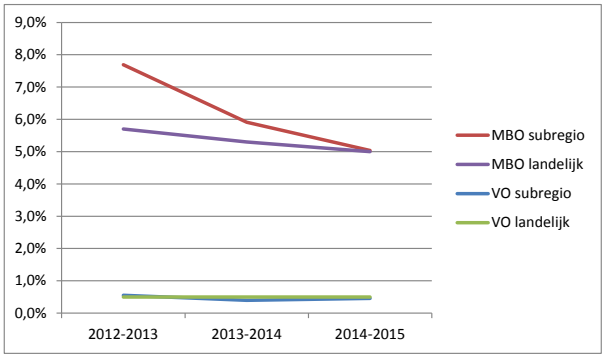

Dat het VO beter scoort dan het MBO kunnen we in algemene zin verklaren doordat jongeren in het VO leerplicht hebben. Het vraagstuk van het voorkomen van voortijdig schoolverlaten speelt veelal in de overgang van VO naar MBO en in het MBO. Veel jongeren bereiken dan hun 18e levensjaar, waarna de leer- en kwalificatieplicht eindigt.

3.1.2 VSV naar niveau binnen VO en MBO

We kunnen nader inzoomen in de niveaus binnen het VO en MBO. Onderstaande tabel toont hoe onze subregio in de laatste twee schooljaren per niveau scoort ten opzichte van de landelijke norm (zoals gesteld door OCW) en het landelijk gemiddelde.

Tabel 7: resultaat vsv subregio naar opleidingsniveau afgezet tegen landelijke norm

		2013-2014			2014-2015		
Niveau		**Eindtotaal subregio**	**Norm**	**landelijk gemiddelde**	**Eindtotaal subregio**	**Norm**	**landelijk gemiddelde**
VO	onderbouw	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,2%	0,2%
	vmbo bovenbouw	1,5%	1,5%	1,2%	1,4%	1,5%	1,2%
	havo-vwo bovenbouw	0,3%	0,1%	0,4%	0,3%	0,1%	0,4%
MBO	niveau 1	40,0%	22,5%	32,6%	32,3%	22,5%	31,1%
	niveau 2	12,0%	10,0%	9,6%	11,2%	10,0%	9,1%
	niveau 3+4	3,7%	2,8%	3,0%	3,2%	2,8%	3,0%

De tabel 7 toont dat we op niveau van de subregio twee van de zes normen behalen. Over de twee schooljaren zien we een dalende trend, ook al bereiken we de normen niet geheel. De scherpe daling van het aantal vsv-ers in het MBO wordt veroorzaakt door een daling van het aantal vsv-ers op alle niveaus. De daling op niveau 1 (de Entree-opleiding) is groot.

Bovenstaande tabel leert ons dat we met name in het MBO en dan specifiek de niveaus 1 en 2 nog winst zouden moeten kunnen behalen.

3.1.3 VSV naar onderwijsinstelling

Een ander inzicht ontstaat wanneer we op het niveau van de onderwijsinstelling naar de ontwikkeling van vsv kijken. In onderstaande tabellen 8 en 9 is de top 10 van onderwijsinstellingen benoemd waar in absolute aantallen de meeste jongeren als vsv-er de onderwijsinstelling verlieten. Een focus op de absolute aantallen verteld ons iets over waar mogelijk de meeste winst te behalen is in het verder terugdringen van vsv.

Bij het lezen van onderstaande tabel is het van belang te weten dat:

- Absolute aantallen niet alles zeggen. Bij ROC Nijmegen verlieten in beide schooljaren weliswaar de meeste jongeren zonder startkwalificatie, maar afgezet tegen het aantal leerlingen wat daar uit onze subregio studeert, doet ROC Nijmegen het beide jaren beter dan ROC Rijn IJssel.
- De tabellen gaan uit van het aantal leerlingen dat in onze subregio woonachtig is. Het laat dus niet de resultaten op instellingsniveau zien. Ter illustratie: ROC Nijmegen had in schooljaar 2014-2015 in totaal 6.588 leerlingen. Wij kijken in onderstaande tabellen enkel naar de 3.586 leerlingen uit onze subregio.

Tabel 8: aantal vsv-ers naar onderwijsinstelling over schooljaar 2013-2014

Onderwijsinstelling		Aantal vsv	aantal deelnemers 12 - 23 jr.	percentage vsv
MBO	Regionaal Opleidingen Centrum Nijmegen eo	211	3.586	5,88%
MBO	Regionaal Opleidingen Centrum Rijn IJssel	57	858	6,64%
MBO	Helicon Opleidingen	18	738	2,44%
MBO	Koning Willem I College	15	442	3,39%
VO	Canisius College	15	1.677	0,89%
VO	Kandinsky College	12	2.101	0,57%
MBO	ROC de Leijgraaf	10	166	6,02%
VO	Montessori College	10	1.729	0,58%
VO	Mondial College	8	1.570	0,51%
VO	Stedelijke Scholengemeenschap Nijmegen	6	1.196	0,50%
	Totaal top 10	**362**	**14.063**	

Tabel 9: aantal vsv-ers naar onderwijsinstelling over schooljaar 2014-2015

Onderwijsinstelling		Aantal vsv	aantal deelnemers 12 - 23 jr.	percentage vsv
MBO	Regionaal Opleidingen Centrum Nijmegen eo	166	3.541	4,69%
MBO	Regionaal Opleidingen Centrum Rijn IJssel	60	894	6,71%
MBO	Koning Willem I College	19	451	4,21%
MBO	Helicon Opleidingen	16	722	2,22%
VO	Kandinsky College	16	2.102	0,76%
VO	Canisius College	14	1.624	0,86%
VO	Montessori College	12	1.719	0,70%
VO	Mondial College	6	1.685	0,36%
VO	Maaswaal College	6	2.157	0,28%
MBO	Agrarisch Opleidingen Centrum Groenhorst	5	19	26,32%
	Totaal top 10	**320**	**14.914**	

3.1.4 verdere analyse op nieuwe vsv-ers

In de bijlagen vindt een verdere verdieping plaats op:
Bijlage 1C: vergelijking met subregio Arnhem
Bijlage 1D: vsv naar leeftijd
Bijlage 1E: vsv naar etniciteit

3.2 Redenen uitval

In de laatste vsv-monitor van ROC Nijmegen (betreft schooljaar 2012-2013) is onderzocht wat de redenen van uitval zijn. Uitval betekent dat een jongere stopt met een opleiding, zonder het behalen van een diploma. Een uitvaller kan zich kort daarna ook weer inschrijven voor een andere opleiding en daarmee dus geen vsv-er worden. De redenen van uitval bieden zicht op waarom jongeren met een opleiding stoppen. In onderstaande tabel zijn deze redenen en het percentage opgesomd:

Uitvalreden	Percentage
Verkeerde studiekeuze (studie inhoud, verkeerd beeld, te hoog/laag)	43
Prestaties en gedrag (aanwezigheid, resultaat, gedrag, houding)	24
Privéredenen (gezondheid, verhuizing, problemen)	14
BBL gerelateerd (ontslag, geen contract)	4
Keuze voor werk	4
School gerelateerd (begeleiding, bereikbaarheid, werkvormen)	3
BPV-gerelateerd (onvoldoende resultaat, accreditatie)	1
Extraneus	1
Onbekend / Niet ingevuld	6

We zien dus dat een verkeerde studiekeuze met 43% een belangrijke reden is om te stoppen met een opleiding. Het kan hier dus gaan om een verkeerd beeld bij de opleiding, studie inhoud die niet aanspreekt, of een te hoog of juist te laag niveau. Maar ook prestaties en gedrag en privéredenen vormen samen nog 38% van de uitval.

In hoofdstuk 8 is een samenvatting opgenomen van de laatste vsv-monitoren van ROC Nijmegen en het Flex College.

3.3 Ontwikkeling oude vsv-ers

Naast de jongeren die recent het onderwijs hebben verlaten, zijn er ook jongeren al langere tijd geen onderwijs meer volgen. Dit zijn de zogenaamde 'oude' vsv-ers. Deze jongeren hebben al langer dan één jaar geen onderwijs meer gevolgd. Zij hebben geen startkwalificatie behaald, maar kunnen wel aan het werk zijn, ondertussen een nieuwe opleiding gestart of een uitkering hebben aangevraagd. Het is dus een momentopname. Voor onze subregio geldt het volgende beeld:

Tabel 10: aantal jongeren zonder startkwalificatie op peildatum 1 oktober (oude vsv-ers)

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Gemeente Nijmegen	2.293	2.010	2.170	2.319
Regiogemeenten	743	675	675	573
Totaal	**3.036**	**2.685**	**2.845**	**2.892**

In de bijlage 1F is er een uitsplitsing gemaakt per gemeente.

Bovenstaande tabel 10 toont dat het aantal jongeren zonder startkwalificatie in de gemeente Nijmegen rond de 2.200 blijft schommelen en in de regiogemeenten enigszins daalt.

In de stadsmonitor Nijmegen, is voor de gemeente Nijmegen (over 2015) bekeken waar de jongeren terecht zijn gekomen. Bijna de helft van deze jongeren is aan het werk, deels gecombineerd net een

(Wajong)uitkering. Een kwart heeft een Wajong-uitkering, ruim 10% een bijstandsuitkering. Van ongeveer 20% van deze jongeren waren bij het Inlichtingenbureau en DUO geen inkomensgegevens bekend. Voor de regiogemeenten geldt dat ook hier van 20% van de jongeren geen inkomensgegevens bekend zijn. Deze doelgroep moeten we dus beter in beeld krijgen.

Figuur 11: Inkomensbron jongeren zonder startkwalificatie, oktober 2015. Bron: DUO en Inlichtingenbureau

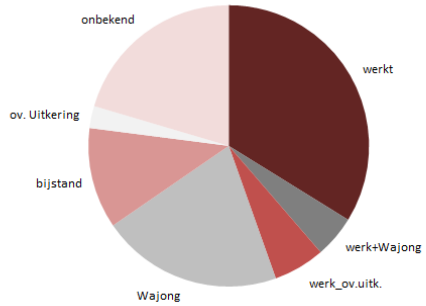

3.4 Samenvatting

- Als subregio (1,6%) hebben we minder nieuwe vsv-ers dan het landelijk gemiddelde (1,8%)
- De gemeente Nijmegen scoort als gemeente met stedelijke kenmerken boven het landelijk gemiddelde (2,2%). De omliggende regiogemeenten scoren ver onder het landelijk gemiddelde (1,1%).
- De gemeente Nijmegen scoort een middenpositie ten opzichte van de G32/G40.
- In de subregio Nijmegen gaat het om steeds kleiner wordende aantallen jongeren die het onderwijs zonder startkwalificatie verlaten: voor onze subregio zijn dat er in schooljaar 2014-2015 namelijk 367, waarvan 79 in het VO en 288 in het MBO.
- In het VO blijven we aansluiting houden met het landelijke gemiddelde percentage vsv, het MBO heeft de afgelopen jaren een forse inhaalslag gemaakt en sluit nu ook aan op het landelijk gemiddelde.
- Het totaal aantal jongeren in onze regio dat als oud vsv-er geregistreerd staat blijft schommelen rond de 2.900 jongeren in de leeftijd van 12 – 23 jaar.
- Van het aantal jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat, gaat ongeveer 50% al dan niet met ondersteund met een aanvullende uitkering, aan het werk. Van ongeveer 20% van de jongeren zijn – op basis van het Inlichtingenbureau – geen inkomensgegevens bekend.

4. Leerlingaantallen en –stromen nader bekeken

In de analyse van hoofdstuk 3 hebben we een algemeen beeld kunnen krijgen over de ontwikkeling van vsv in onze subregio. In dit hoofdstuk brengen we in beeld welke doelgroepen we in de vsv-aanpak kunnen onderscheiden en wat hun omvang is.

In onderstaande tabel zijn de leerlingaantallen op 1 oktober 2015 weergegeven. De twee kolommen ernaast geven weer hoeveel leerlingen jaarlijks (gediplomeerd of ongediplomeerd) uitstromen naar vervolgonderwijs of elders (eerst %, daarna absolute aantallen). Het schema op pagina 16 geeft weer waar de uitstromers naar toe gaan. Om een snel en duidelijk overzicht van de belangrijkste stromen te krijgen zijn kleine stromen buiten beschouwing gelaten. Percentages zijn gebaseerd op basis van de jaarlijkse uitstroom!

Tabel 12: VB: in het speciaal onderwijs (SO) zitten 695 leerlingen, waarvan 22 procent oftewel circa 155 leerlingen uit het SO stroomt. Van deze 155 stroomt 39 procent door naar het VSO.

	Aantal leerlingen op 1 okt. 2015	Jaarlijkse uitstroom (%)	Jaarlijkse uitstroom (abs., afgerond)
SO	695	22%	155
SBO	716	24%	175
PO	23.317	15%	3.410
VSO	723	22%	160
PrO	326	22%	75
vo onderbouw	7.112	45%	3.165
vmbo-bl 3-4 LWT	40	81%	30
vmbo-bl 3-4 (lwoo)	500	47%	235
vmbo-bl 3-4 (overig)	143	63%	90
vmbo-kl/gl/tl 3-4 (lwoo)	537	52%	280
vmbo-kl/gl/tl 3-4 (niet-lwoo)	2.286	52%	1.185
havo 3-5	3.238	32%	1.025
vwo 3-6	3.514	29%	1.025
vavo/ve	296	75%	225
mbo-1	147	78%	115
mbo-2	1.095	57%	625
mbo-3	1.695	47%	800
mbo-4	3.582	34%	1.215

Onderstaande tabel 13 toont een vereenvoudiging van bovenstaande tabel 12

Tabel 13:

Onderwijsvorm	Aantal lln. 12-23 jr.	Percentage
VSO	723	2,9%
PrO	326	1,3%
VO onderbouw	7.112	28,2%
VO bovenbouw	10.258	40,7%
vavo/ve	296	1,2%
MBO	6.519	25,8%
Totaal	**25.234**	**100,0%**

figuur 14: leerlingstromen in RMC-subregio Nijmegen

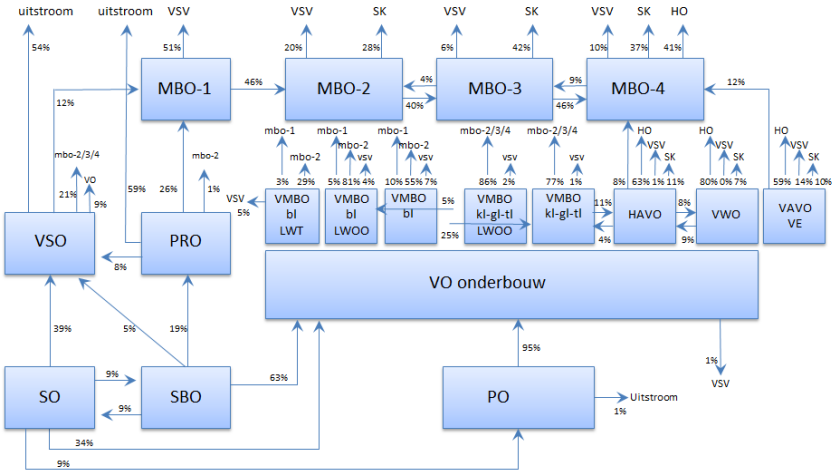

Bovenstaand figuur 14 toont de leerlingstromen. Het biedt ons inzicht in hoe leerlingen van het ene onderwijs naar het andere onderwijs overstappen, vsv worden, of uitstromen naar elders.

Leesvoorbeeld: van de jaarlijkse uitstroom uit het VSO (155, zie tabel 12), stroom 9% door naar het VO, 21% naar het MBO 2/3/4, 12% naar MBO 1 en 54% stroom uit naar elders.

Vanuit Pro en VSO is er sprake van hoge percentages ‘uitstroom’ en geen percentage VSV. Dit komt omdat zij als doelgroep niet meetellen als vsv-er in de landelijke definities. Pro en VSO (gedeeltelijk) vormen ook eindonderwijs. Dit betekent dat de doelgroep die dit onderwijs volgt, ook grotendeels zou moeten ‘uitstromen’ naar de arbeidsmarkt. De mate waarin dit gebeurd, is beschreven in H…. Maar leerlingen kunnen zich ontwikkelen en ook behoefte/de wens hebben om door te leren. Uit bovenstaande figuur blijkt dat nog 33% vanuit het VSO en 27% vanuit het Pro doorstroomt naar het MBO als vervolgonderwijs. Dit betekent dat deze doelgroep ook in het MBO ondersteuning nodig zal hebben om deze opleiding(en) goed af te ronden.

Andere opvallende cijfers uit bovenstaand figuur zijn, dat vanuit de ‘jaarlijkse uitstroom’, er sprake is van:
- 7% vsv bij Vmbo-bl
- 14% vsv bij VAVO
- Bij MBO 1 is sprake van 51% vsv-ers onder de uitstroom.
- In MBO 2 is dat 20%
- In MBO 4 ook nog 10%

Bovenstaande percentages tonen dat er nog winst te behalen is door in de aanpak een focus te leggen bij bovenstaande doelgroepen.

5. Onderscheid en omvang doelgroepen vsv-aanpak

Figuur 1 geeft drie doelgroepen met betrekking tot de VSV-aanpak weer, waarbij de tweedeling tussen curatief (doelgroep A) en preventief (doelgroepen B en C) beleid wordt aangehouden. Curatief slaat in deze zin op de situatie dat deze jongeren al vsv-er zijn. Preventief richt zich op de jongeren in het onderwijs die – wanneer er iets speelt – kwetsbaar kunnen zijn.

A: Jongeren buiten het onderwijs en zonder SK

De doelgroep geeft alle jongeren weer die geen onderwijs volgen en die geen SK hebben. We onderscheiden drie subgroepen:

1. De nieuwe VSV-ers van het schooljaar 2014/15. Zij zijn zonder SK uit het VO of mbo gestroomd.
2. De jongeren die in 2014/15 zonder SK uit overige onderwijstypen zijn gestroomd (basisonderwijs, speciaal onderwijs, praktijkonderwijs of vavo/volwasseneneducatie). Het Ministerie van OCW telt deze groep niet als officiële VSV-ers, maar het is wel van belang om deze groep in het zicht te houden.
3. Het overzicht alle oude VSV-ers en oude uitstromers zonder SK (niet-officiële "VSV-ers") weer. Zij zijn in eerdere schooljaren dan 2014/15 uit het onderwijs gestroomd.

B: Jongeren in een kwetsbare positie in het onderwijs

Jongeren in een kwetsbare positie worden ook wel omschreven als jongeren die vanwege een bijzondere thuissituatie, gedragsproblemen of specifieke leerbehoeften kwetsbaar zijn om uit te vallen zonder afgeronde opleiding of goed arbeidsperspectief. In grote lijnen betreft het jongeren in het praktijkonderwijs (PrO), voortgezet speciaal onderwijs (VSO), vmbo-bl en entreeopleidingen.[3] Aanvullend kiezen wij ervoor om ook de jongeren in VMBO kl/gl/tl die LWOO ontvangen hier ook onder te scharen. Voor een deel vallen hierin ook de doelgroep jongeren in de MBO 2 opleidingen.

C: Risicojongeren in het reguliere VO en mbo

Het gaat om jongeren die om diverse redenen (tijdelijk) niet in staat zijn om een SK te halen. De twee belangrijkste typen van redenen zijn allereerst gedrags- en/of persoonlijke problematiek (zoals stoornissen, gedragsproblemen, problemen in de thuissituatie, financiële problemen, verslavingen etc.). Het deel dat complexe en meervoudige problemen van deze aard hebben, noemen we overbelaste jongeren. Ten tweede de studiekeuze-/loopbaanproblematiek (incl. leerproblematiek omtrent studievaardigheden, studieachterstand etc.).

Een model

Het model dat we toepassen om een beeld te krijgen bij omvang van de doelgroepen is een versimpelde weergave van de werkelijkheid. Het is te kort door de bocht om te stellen dat een jongere in het praktijkonderwijs per definitie 'kwetsbaar' is. Hij of zij kan glansrijk door de opleiding vliegen en na afloop een mooie plek op de arbeidsmarkt veroveren. Tegelijkertijd zijn er jongeren in de HAVO die op het Flex College extra ondersteuning nodig hebben en daarin meer dan een risicojongere zijn. Ook op het MBO zijn er in niveau 3 en 4 leerlingen die (mogelijk) uitvallen en daarmee van vermeend 'niet kwetsbaar' ineens kwetsbaar zijn. Het model helpt ons wel om in beeld te hebben over hoeveel leerlingen we het in totaal hebben.

Figuur 15 – Doelgroepen VSV & kwetsbare jongeren (aantallen jongeren < 23jr op 1 okt. 2015, woonachtig in RMC subregio Nijmegen)

[3] Voor een exacte definitie, zie voetnoot 20 op p.7 van Kamerbrief Ministerie van OCW (15 feb. 2016) *"Succesvolle aanpak voortijdig schoolverlaten krijgt een krachtig vervolg"* en bijlage 1 van Kamerbrief Ministerie van OCW (12 dec. 2014), *"Extra kansen creëren voor jongeren in een kwetsbare positie"*.

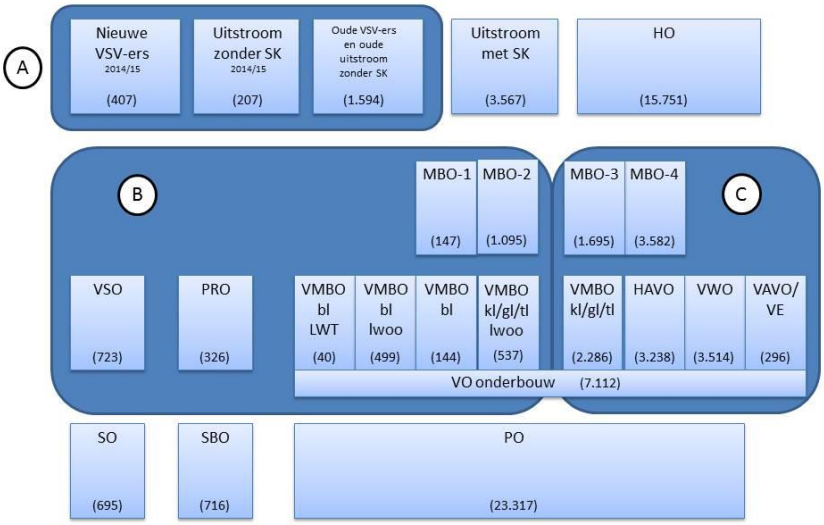

Bron: DUO-gegevens uit de RMC-levering, bewerking door KBA[4, 5, 6]

[4] Het RMC-bestand van 5 oktober 2015 omvat 71.579 jongeren tussen de 4 en 23 jaar, woonachtig in RMC subregio Nijmegen (gemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen). In bovenstaand schema ontbreken 91 van die 71.579 jongeren: 20 jongeren zijn niet in onderwijs op 1 okt. 2015, maar tussen 1 okt. en 5 okt. 2015 ingestroomd, plus 70 hebben een vrijstelling leerplicht en 1 betreft een 4-jarige.

[5] VSO bestaat uit vier clusters. VSO-1 (blinde, slechtziende kinderen) = 8, VSO-2 (dove, slechthorende kinderen) = 73, VSO-3 (verstandelijk gehandicapte en langdurig zieke kinderen) = 305, VSO-4 (kinderen met stoornissen en gedragsproblemen) = 337

[6] Het aantal nieuwe VSV-ers 2014/15 is gebaseerd op de RMC-levering en bevat jongeren die op 1 oktober 2014 in het VO of mbo zaten (excl. vavo/ve, conform definitie van het Ministerie). De cijfers wijken iets af van de door het Ministerie voorlopige aantal van 367 VSV-ers, omdat de definitie van het Ministerie niet exact nagebootst kan worden.
In grote lijnen is dezelfde definitie en berekeningswijze gebruikt. Net als de officiële cijfers wordt de definitie gehanteerd dat een nieuwe VSV-er een jongere tussen de 12 en 23 jaar is die zonder startkwalificatieniveau het onderwijs verlaat. In de berekeningswijze van VSV-er is in deze regioanalyse – net als de officiële cijfers – gebruik gemaakt van het Basisregister Onderwijsnummer (BRON) en is de teldatum 1 oktober aangehouden. Tevens zijn alleen de uitstromers uit het VO en mbo geteld, en zijn uitstromers uit overige onderwijstypen buiten beschouwing gelaten. Onder de nieuwe VSV-ers zijn geen nieuwkomers/asielzoekers gedetecteerd (er is gecontroleerd o.b.v. adressen van azc's: a) Dommer van Polderveldtsweg 112, 6523 DC Nijmegen, b) Beukenlaan 3, 6581 KV Malden). Op basis van het beschikbare bestand is het niet mogelijk om verdere correcties – die het Ministerie van OCW hanteert – door te voeren. Het gaat bijvoorbeeld om correcties aan de hand van uwv-gegevens over werk, en cijfers van politie over uitstroom naar politieopleidingen.

5.1 Omvang doelgroep kwetsbare jongeren

Op grond van bovenstaande verdeling, vormen voor ons primair de jongeren van de volgende opleidingen onze aandachtsgroepen: Pro, VSO, Vmbo basis (incl. LWT en LWOO), Vmbo kl/gl/tl met LWOO, MBO 1 en MBO 2.

Zoals eerder gesteld is niet elke leerling in het betreffende onderwijs ook direct een jongeren in een kwetsbare positie of een risicoleerling. Heel veel jongeren halen het namelijk wel. Maar het is voor een inschatting van de omvang van de doelgroepen zinvol de totale omvang wel in beeld te hebben.

Omvang doelgroep kwetsbaar

Onderstaande tabel toont dat de omvang van de doelgroep kwetsbare jongeren in de subregio Nijmegen op enig moment ongeveer 3.500 jongeren bedraagt. Daarvan stromen jaarlijks ongeveer 1.600 uit. Deze 1.600 dienen dus in het vizier te zijn van onderwijs en RMC.

Tabel 16

Kwetsbaar			
Onderwijs	Aantal leerlingen op 1 okt. 2015	Jaarlijkse uitstroom (%)	Jaarlijkse uitstroom (abs., afgerond)
VSO	723	22%	160
PrO	326	22%	75
vmbo-bl 3-4 LWT	40	81%	30
vmbo-bl 3-4 (lwoo)	500	47%	235
vmbo-bl 3-4 (overig)	143	63%	90
vmbo-kl/gl/tl 3-4 (lwoo)	537	52%	280
mbo-1	147	78%	115
mbo-2	1.095	57%	625
totaal	**3.511**		**1.610**

Omvang doelgroep risico

Het aantal risicoleerlingen is niet gelijk aan het totaal aantal leerlingen van alle onderwijsvormen. Een reële indicator om de omvang van deze doelgroep te bepalen, is ‘overbelasting’. Uit onderzoek dat de subregio Arnhem heeft laten doen naar overbelasten jongeren in het onderwijs, blijkt dat in het VO 8,5% van de jongeren overbelast is en in het MBO 17,9%. Passen we deze extra factor toe op de berekening van de omvang van het aantal risicoleerlingen binnen de subregio Nijmegen, dan toont onderstaande tabel dat we in de subregio Nijmegen rekening moeten houden met een omvang 1.766 jongeren die een risicoleerling zijn, waarvan jaarlijks 676 uitstromen. Deze jongeren moeten in beeld zijn van onderwijs en RMC.

Tabel 17

Risico					
Onderwijs	Aantal leerlingen op 1 okt. 2015	Jaarlijkse uitstroom (%)	Jaarlijkse uitstroom (abs., afgerond)	overbelast aantal	overbelast uitstroom
vmbo-kl/gl/tl 3-4 (niet-lwoo)	2.286	52%	1.185	194	101
havo 3-5	3.238	32%	1.025	275	87
vwo 3-6	3.514	29%	1.025	299	87
vavo/ve	296	75%	225	53	40
mbo-3	1.695	47%	800	303	143
mbo-4	3.582	34%	1.215	641	217
totaal	**14.611**		**5.475**	**1.766**	**676**

Totaal overzicht: 20% van de jongeren kwetsbaar en/of risico
Zetten we de omvang van de doelgroep kwetsbaren en risicoleerlingen af tegen de totale omvang van het aantal leerlingen op 1 oktober 2015 in de subregio Nijmegen, dan zien we dat het gezamenlijk om ongeveer 20% van de leerlingen gaat.

Tabel 18

	aantal lln. 12 - 23 jaar	**% van aantal lln.**	**jaarlijks uitstroom**	**% van uitstroom**
kwetsbaar	3.511	14%	1.610	16%
risico	1.766	7%	1.766	17%
rest	19.957	79%	6.874	67%
totaal aantal lln.	**25.234**	**100%**	**10.250**	**100%**

6. Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

De aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt is een belangrijk maatschappelijk thema. Voor het toekomstperspectief van jongeren is het belangrijk dat zij na hun studie een baan kunnen vinden. Dat lukt niet altijd, bijvoorbeeld wanneer vraag en aanbod niet goed op elkaar aansluiten, of wanneer baanperspectieven tijdens de studie veranderen.

Maar hoe ziet de arbeidsmarkt voor jongeren er in onze regio uit?

6.1 Stage- en leerbanenmarkt

In bepaalde gevallen speelt de beschikbaarheid van stages een rol in de toelaatbaarheid tot het onderwijs. Dit speelt vooral een rol binnen het MBO in richtingen waarin er maar een beperkt aantal stages bij erkende leerwerkbedrijven beschikbaar zijn, en bij leerbanen (ook bekend als BBL-plek).

Scholen mogen een eigen stagebeleid voeren, maar mogen nooit een opleiding beëindigen wanneer een student zelf geen stageplek kan vinden. Bij een BBL of leerwerkbaan ligt dit anders. Hierbij is de student zélf verantwoordelijk voor het organiseren van een werkplek, waarna vervolgens een opleiding kan starten.

De stage- een leerbanenmarkt is afhankelijk van de economische situatie, maar kan per sector ook sterk verschillen. Om een beeld te hebben bij deze ontwikkeling, houdt kenniscentrum Stichting Beroeps- en Bedrijfsleven per kwartaal een barometer bij van de beschikbare stages en leerbanen. Een overzicht van november 2015 is als bijlage … opgenomen.

Navraag bij het SBB over het meldpunt stagetekort, leert ons dat er vanuit scholen geen meldingen in onze subregio zijn gedaan over stagetekorten in een sector. Dit betekent echter niet dat er voor alle jongeren die zich bij een opleiding aanmelden, wel altijd een stage beschikbaar is. Omdat MBO-instellingen ook worden ‘afgerekend’ op arbeidsmarktrelevantie, betekent dat er in bepaalde gevallen ook geen BOL-opleidingsplaats mogelijk is, indien er op voorhand geen stageplaats beschikbaar is.

Aandachtspunten in dit kader zijn:

- Dat passend onderwijs er ook toe leidt dat het onderwijs ook voor deze doelgroep jongeren passende stages moet vinden. Dit stelt het onderwijs voor nieuwe uitdagingen, aangezien het realiseren van voldoende ‘reguliere’ stageplekken soms al geen sinecure is.
- Het vergt nogal wat sociale vaardigheden om een eigen leerbaan (BBL) mee te brengen voordat je een opleiding kan starten. De ervaring leert dat dit voor een bepaalde groep (kwetsbare) jongeren een bijna onneembare drempel is, terwijl voor hen het principe van ‘werkend leren’ ideaal zou zijn.

6.1.1 Leerbanen onder druk

Op basis van de barometer van SBB (bijlage 2) is het niet eenvoudig in te schatten of er nu sprake is van een tekort aan leerbanen in onze arbeidsmarktregio of voldoende. Maar landelijk is er wel een tendens van een afname van het aantal leerbanen.

Het CBS constateerde over 2013 dat er als gevolg van de economische omstandigheden, bijna 18.000 minder leerbanen beschikbaar waren in vergelijking met 2012, een daling van bijna 10%.[7] In 2014 zijn er meer leerbanen bijgekomen na het Stage- en leerbanenoffensief van SBB en ambassadeur Aanpak Jeugdwerkloosheid[8]. Door de eerder ingezette daling zullen deze nieuwe leerbanen de eerder

[7] https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2014/48/minder-leerbanen-voor-mbo-ers-in-2013, d.d. 25-04-2016
[8] http://www.uwv.nl/overuwv/pers/persberichten/2014/meer-dan-10-000-nieuwe-leerbedrijven-ondanks-crisis.aspx, d.d. 25-04-2016

'verdwenen' leerbanen gedeeltelijk vervangen. Het SBB heeft in de barometer van oktober 2014 een korte analyse gemaakt van de ontwikkeling van het leerbanen gemaakt. Uit onderstaande grafiek (SBB, 2014) blijkt dat het aantal BBL van 164.581 in 2009/2010 in schooljaar 2014/2015 naar verwachting daalt naar 100.104. Dit betekent een daling van 39% ten opzichte van 2008.

Figuur 19

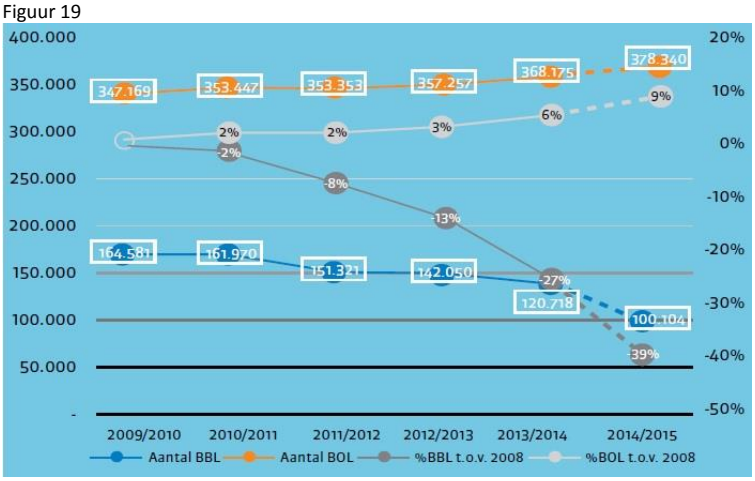

SBB (2014) constateert dat de daling van de leerbanen op alle niveaus speelt. Opvallend is dat op niveau 1 en 2 de daling groter is dan op de niveaus 3 en 4. Op niveau 2 is de daling met 46% het grootst. Op niveau 4 is de daling met 11% het kleinst. Steeds meer jongeren starten met een bol-opleiding om meer kennis en ervaring op te doen en stappen daarna over naar bbl. Bedrijven hebben relatief veel bbl-vacatures op niveau 3 en 4. Daarnaast willen jongeren zelf deze fase van hun vervolgopleiding ook vaker combineren met werk.

SBB wijst vooral op de economische situatie als oorzaak: Een belangrijke oorzaak van de daling van het aantal bbl-studenten is de economische crisis die nu al bijna zes jaar duurt. Bedrijven bieden voor een leerbaan een arbeidscontract aan met een salaris. Naast deze hogere financiële verplichtingen speelt ook mee dat veel bbl-contracten één of twee jaar duren. Uit onderzoek van o.a. ROA blijkt dat steeds meer schoolverlaters bij indiensttreding een tijdelijk of flexibel contract aangeboden krijgen of alleen via het uitzendbureau aan het werk kunnen. Bedrijven zijn terughoudend met het snel aanbieden van langdurige contracten.

6.2 Baanperspectief na afronden opleiding

Bij het maken van de juiste opleidingskeuze gaat het er niet alleen om dat de opleiding passend is, ook het baanperspectief is niet onbelangrijk. Door de economische crisis, zoals die al vanaf 2009 van kracht was, is het perspectief op werk sterk verslechterd. Het onderstaande overzicht uit het ROA-rapport (2013) van de werkloosheid van recent gediplomeerden van het mbo, is hiervoor illustratief.

Tabel 20

Tabel 1.11 Werkloosheidscijfers voor de verschillende opleidingsniveaus van het MBO, 2002-2013 (%)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BOL 1	23	20	31	30	22	10	16	30	25	35	30	46
BOL 2	5	15	23	17	11	8	8	12	14	17	19	23
BOL 3	4	5	13	9	7	4	5	11	5	10	15	18
BOL 4	4	4	10	7	6	3	3	6	6	7	11	13
BBL 1	-	-	-	-	-	5	1	9	7	8	5	9
BBL 2	-	-	-	-	-	3	1	3	5	5	4	6
BBL 3	-	-	-	-	-	0	1	3	2	2	2	4
BBL 4	-	-	-	-	-	2	1	1	2	3	2	4

In 2013 is vooral bij jongeren die op mbo niveau 1 uitstromen is de werkloosheid groot (46%). Maar ook bij de jongeren met mbo niveau 2 als opleidingsachtergrond heeft een aanzienlijk gedeelte (23%) geen werk. Wanneer de werkloosheid per sector wordt bekeken, dan blijkt de kans op werkloosheid in de sector economie en de sector gedrag en maatschappij bovengemiddeld groot. In de sector gezondheidszorg is de werkloosheid op niveau 3 relatief erg laag (10%), terwijl die op niveau 2 boven het landeljk gemiddelde is (25% t.o.v. 23% gemiddeld voor alle sectoren van niveau 2).
De werkloosheid is bij jongeren die geen startkwalificatie hebben aanzienlijk hoger dan bij jongeren met een startkwalificatie. Van de jongeren (< 23 jaar) met een startkwalificatie was in 2013 13% werkloos; bij de groep zonder startkwalificatie was dit percentage in 2013 21%29.

6.3 De arbeidsmarkt voor jongeren

Het behalen van een startkwalificatie is niet voor alle jongeren haalbaar. Bovendien zijn sommige jongeren ook gewoon klaar met onderwijs en willen ze geld verdienen. Eén van de wegen om onder deze beide doelgroepen het aantal vsv-ers terug te brengen, is om hen aan een baan van 12 uur of meer te helpen. Maar sinds 2008 is er sprake geweest van een sterke stijging van de jeugdwerkloosheid.

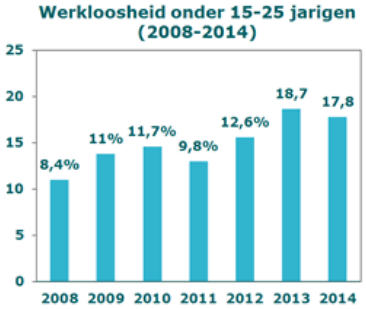

In 2014 was bijna 18 procent van de 15 tot 25- jarige beroepsbevolking werkloos. Hoewel er tussen 2013 en 2014 wel sprake is van een lichte daling van de werkloosheid onder jongeren is over het geheel genomen er sinds 2008 sprake van een flinke stijging van bijna 7 procent. In 2008 ging het nog om bijna 8 procent die op zoek was naar een baan van minimaal 12 uur (CBS, 2015). Sindsdien is de jeugdwerkloosheid gedaald. In maart 2016 bedroeg de jeugdwerkloosheid landelijk 11,4%.[9]

Kijken we naar het aantal niet werkende werkzoekenden onder de 27 jaar in de arbeidsmarktregio, dan is dat in totaal 2.170 jongeren, waarvan 74% in de gemeente Nijmegen woont.

[9] http://www.aanpakjeugdwerkloosheid.nl/actueel/nieuws/2016/04/21/jeugdwerkloosheid-nagenoeg-gelijk-gebleven-in-maart-2016, d.d. 22-04-2016

Tabel 21: Aantal niet werkende werkzoekenden onder de 27 jaar
SBB, basiscijfers nov. 2015

Gemeente	Aantal NWW <27 jaar	%
Berg en Dal	162	7%
Beuningen	115	5%
Druten	60	3%
Heumen	48	2%
Mook en Middelaar	28	1%
Nijmegen	1.598	74%
Wijchen	159	7%
Totaal	**2.170**	**100%**

Uit de meest recente basiscijfers jeugd van juni 2016 over arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen van Kenniscentrum SBB blijkt dat: Eind maart 2016 zijn in de regio 2.402 jongeren tot 27 jaar bij UWV als werkzoekend geregistreerd. Ten opzichte van de 2.170 uit november 2015 is dit aantal dus toegenomen. Uit de basiscijfers blijkt dat:
Van deze 2.402 49% geen startkwalificatie heeft. Landelijk is dit aandeel ongeveer gelijk (48%).
De groep middelbaar opgeleiden (minimaal mbo-niveau 2, havo of vwo) heeft in deze regio een aandeel van 37%. Dat is kleiner dan het landelijk gemiddelde (43%).

6.3.1 Achtergrond mismatch

Bij jongeren zou er sprake zijn van een viervoudige mismatch op de arbeidsmarkt[10]:

- 'Verkeerde studiekeuze': Relatief veel jongeren kiezen voor studies waar niet voldoende werk in is.
- Onvoldoende werknemersvaardigheden: Veel jongeren hebben onvoldoende ontwikkelde werknemersvaardigheden, zoals sociale, communicatieve en ict-vaardigheden. Werkgevers vinden die vaardigheden vaak belangrijker dan een diploma
- Weinig effectief zoekgedrag
- Ontbreken diploma: Jongeren zonder diploma zijn 2 keer zo vaak werkloos als jongeren met een diploma

6.4 Uitstroom Pro, VSO en Entree

Nu de taken van de RMC-functie ook verbreed worden naar het in beeld hebben en houden van de doelgroep Pro en VSO, is het goed een beeld te hebben bij hun uitstroomrichtingen en aansluiting met de arbeidsmarkt. Omdat de Entree-opleiding in bepaalde gevallen ook als uitkomst heeft dat een jongere niet verder kan doorleren in het MBO, betrekken we ook deze doelgroep in deze analyse.

Bepaalde vormen van onderwijs zijn 'eindonderwijs'. Dit betekent dat de doelstelling van het opleidingstraject gericht is op toeleiding naar de arbeidsmarkt. We zien dit terugkomen in het onderwijs van Pro, VSO en Entree-opleiding. Deze begeleiding van jongeren naar arbeid vraagt extra aandacht, vaak vanwege de situatie van de jongere. De scholen geven hun eigen vorm aan de voorbereiding op en begeleiding naar de arbeidsmarkt, zodat zij zoveel mogelijk jongeren op een bij hen passende arbeidsplaats geplaatst krijgen.

Ondersteuning via Scholenbenadering

[10] http://www.aanpakjeugdwerkloosheid.nl/aanpak, d.d. 22-04-2016

Scholen kunnen de toeleiding naar arbeid niet alleen. Er is vaak ook na het afronden van het onderwijs extra ondersteuning nodig die niet enkel geboden kan worden door school. Om deze doelgroep zo vroeg mogelijk in beeld te krijgen, voert het Jongerenteam van het Regionaal Werkbedrijf de ´Scholenbenadering´ uit. Het Jongerenteam heeft deze aanpak overgenomen van het UWV toen deze daarin taken moest overdragen aan de gemeente die verantwoordelijk werden voor de uitvoering van de Participatiewet. Omdat Pro en VSO veel baat hadden bij de aanpak van het UWV, heeft het Jongerenteam deze aanpak één op één overgenomen. De scholenbenadering is een aanpak waarbij het VSO en Pro maandelijks met het Werkbedrijf die jongeren bespreken waarvan ze het idee hebben dat deze niet zonder aanvullende ondersteuning (loonkostensubsidie, jobcoaching, etc.) naar arbeid geleid kan worden en deze ondersteuning nog langjarig nodig heeft, na afronding van de schoolloopbaan op Pro of VSO. Hierin wordt ook de expertise van MEE betrokken.

De financiering van de 2 fte MEE-consulenten vond tot 2015 plaats vanuit programma Z&W. Na vaststelling van het transitiearrangement is er vanuit de regiogemeenten bezuinigd op inzet van MEE. Daardoor is in 2016 1 fte bekostigd vanuit Z&W en 1 vanuit het Werkbedrijf. Voor 2017 is financiering nog onduidelijk.

De scholenbenadering is nog niet 'formeel' ingeregeld rondom de Entree-opleiding, maar ROC Nijmegen heeft wel behoefte aan structurele relaties met het Jongerenteam om de toeleiding van jongeren naar arbeid, te stroomlijnen. Hierover zijn al verschillende gesprekken gevoerd tussen ROC Nijmegen en Werkbedrijf.

Maar waar komen jongeren nu terecht na afronding van Pro, VSO en Entree?

6.4.1 VSO

Het CBS heeft in beeld gebracht hoe de uitstroom is van leerlingen van het vso.[11] Van de vso-verlaters van het schooljaar 2010-2011 ging in het najaar van 2011:

- 46% naar een andere vorm van onderwijs, al dan niet gecombineerd met een uitkering en/of een baan.
- Van de overige 54% had
    - 10% een baan (al dan niet gecombineerd met een uitkering),
    - 28% had alleen een uitkering en
    - 16% had geen werk, geen uitkering en volgde geen onderwijs.

Uit figuur 14 blijkt dat in onze subregio 42% naar een vervolgopleiding ging na afronding van het VSO (9% VO, 33% MBO). Vergeleken met het landelijk gemiddelde uit het onderzoek van het CBS, is dit in onze subregio dus 4%punt minder dan het landelijk gemiddelde.

Van de vso-jongeren die doorstromen naar het onderwijs gaat op basis van de CBS-rapportage 75% naar het mbo, het merendeel naar niveau 1 of niveau 2 (zie bijlage 6). Uit figuur 14 blijkt dat dit in onze subregio 33% is.

Figuur 14 toont tevens dat 54% ongediplomeerd of gediplomeerd uitstroomt. Van de 160 uitstromers, zijn dit dan 86 jongeren. Onderstaande tabel toont hoe deze 86 jongeren zich – op basis van de landelijke verhoudingen uit het onderzoek van CBS – verdeeld.

Tabel 22

Uitstroom	Aantal
Alleen baan	16
Alleen uitkering	45
Geen onderwijs, werk of uitkering	25

[11] Uit het voortgezet speciaal onderwijs, en wat dan? CBS, 2014

Totaal	**86**

6.4.2 Pro

Ook de uitstroomgegevens van jongeren uit het praktijkonderwijs worden landelijk in beeld gebracht[12]. Van de jongeren die in het schooljaar 2011-2012 het praktijkonderwijs verlieten, ging in het najaar van 2012

- 57% door naar een andere vorm van onderwijs, gedeeltelijk gecombineerd met werk (11%).
- Van de overige 43% had
    - 27% werk en 3% dagbesteding.
    - In totaal had 6% geen werk en volgde geen onderwijs
    - van 7% was de bestemming onbekend.

Op basis van figuur 14 zien we in onze subregio dat 35% naar ander onderwijs uitstroomt. Ten opzichte van de landelijk uitstroom naar onderwijs (57%) kun je stellen dat we in onze subegio laag scoren als het gaat om doorleiden naar ander onderwijs. Maar omdat praktijkonderwijs formeel eindonderwijs is en daarmee als voornaamste doel heeft om toe te leiden tot arbeid, is dit percentage voor de subregio juist een teken dat er sprake is van een goede 'selectie' voor praktijkonderwijs.

Figuur 14 toont vervolgens dat in onze subregio 59% van de jongeren uitstroomt. Op jaarbasis bedraagt de uitstroom uit het pro 22%, dat staat voor 75 jongeren. 59% hiervan is 31. Vertalen we de verhouding van de bovenstaande rapportage naar de regio Nijmegen, dan ziet de het beeld er als volgt uit:

Tabel 23

Uitstroom	Aantal	% landelijk verhouding
Alleen baan / dagbesteding	21	69
Geen onderwijs, werk of uitkering	5	15
Overig	5	16
totaal	**31**	**100**

Uit onderzoek dat is uitgevoerd naar het arbeidsperspectief in relatie tot de uitstroombestemming van leerlingen uit het praktijkonderwijs[13], blijkt 64-77% van de jongeren die vanuit het Praktijkonderwijs doorstromen naar arbeid, na 3 jaar nog aan het werk is. Van de jongeren die na het Pro zijn doorgestroomd naar het MBO en vervolgens aan het werk, is 42% na 3 jaar nog aan het werk. Uit het onderzoek blijkt ook dat jongeren die na het praktijkonderwijs aan het werk gaan, vaker ook een grote baan (meer dan 20 uu per week) hebben.

Tabel 24

Uitstroombestemming	P3 - Werk
Werk	64-77%
MBO	42%

Tabel 25

	P3 – kleine baan	P3 – grote baan
Werkers	38%	62%
MBO'ers	44%	56%

[12] Uitstroommonitor parktijkonderwijs 2013-2014, platform praktijkonderwijs, december 2014
[13] Perspectief op Werk, Drs. S.L. van der Woude, 2015

6.4.3 Entree

Op dit moment biedt in de subregio Nijmegen enkel ROC Nijmegen een 'formele' Entree-opleiding aan (BOL). Na het doorlopen van de Entree-opleiding, is er voor de jongere sprake van een 'T-splitsing': bij positief advies, mag hij doorstromen naar niveau 2, bij een negatief advies, zal de jongere moeten uistromen naar de arbeidsmarkt.

Om jongeren te begeleiden naar de arbeidsmarkt, is ROC Nijmegen in 2015 een samenwerking aangegaan met Job Coach Connect. Voor de periode 1 maart 2015 tot 1 augustus 2015 heeft ROC Nijmegen een trajectbegeleider/jobcoach en een recruiter aangesteld. Deze twee personen hebben jongeren begeleid (in hun zoektocht) naar werk.

Wanneer uitstromen naar arbeidsmarkt na Entree-opleiding
Uitstroom naar de arbeidsmarkt is het geval wanneer
- de jongere wél een Entreediploma heeft behaald,
    - maar er zelf voor kiest te willen gaan werken, of
    - wanneer de onderwijsinstelling op basis van het afgelopen jaar ziet dat doorstroom naar niveau 2 niet reëel is,
- de jongeren geen Entreediploma heeft behaald.

Resultaten naar werk
Een groot deel van de jongeren die starten aan de Entree-opleiding, hebben de potentie door te stromen naar MBO niveau 2. Zo zijn in schooljaar 2014-2015 120 jongeren gestart aan de Entree-opleiding (BOL) op ROC Nijmegen. Van hen konden uiteindelijk 28 (23%) niet doorstromen naar niveau 2. Van hen zijn 15 opgepakt in het project 'Van school naar werk', 13 zijn er uitgestroomd om andere redenen (bijv. detentie, zwangerschap, verslavingszorg).

In de pilot die ROC Nijmegen is gestart, zijn uiteindelijk 15 jongeren opgenomen waarvan gedurende het schooljaar duidelijk werd dat de uitstroombestemming arbeid zou zijn. Van deze 15 zijn uiteindelijk 8 aan het werk gegaan (53%) en 3 nog in bemiddeling via JCC (20%)

Figuur 26:

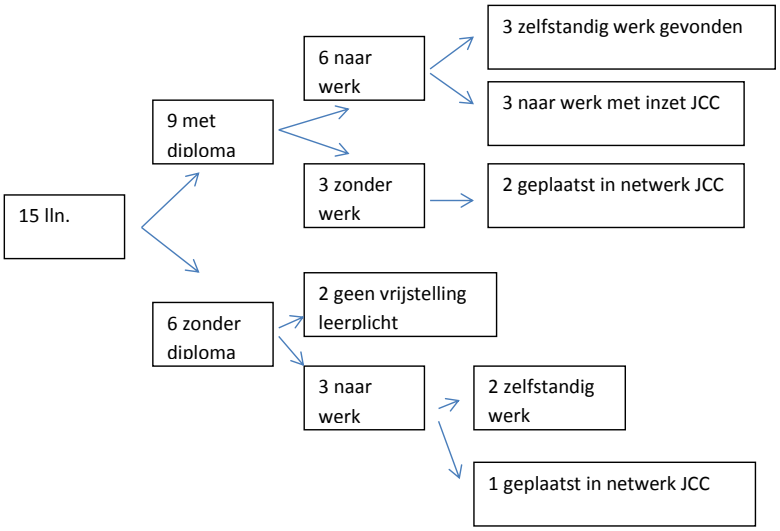

Resultaten naar stages
In april 2015 ging het project van "Van School naar Werk" van start. In de periode van april tot eind juni zijn er geen leerlingen aangemeld die uitstromen richting de arbeidsmarkt. In deze periode heeft het project zich gericht op het toe leiden van leerlingen naar een stageplek. Leerlingen van de Entree opleiding niveau 1 halen het diploma niet wanneer ze geen stageplek hebben en op deze manier onvoldoende studiepunten behalen. Er zijn 9 leerlingen aangemeld zonder stageplek bij het project. Van de 9 aangemelde leerlingen zijn er 8 (89%) leerlingen aangenomen op een stageplek gevonden door acquisitie van Job Coach Connect.

6.4.4 Arbeidstoeleiding kwetsbare jongeren vraagt samenwerking

Bovenstaande cijfers tonen dat een groot deel van de jongeren vanuit Pro, VSO en Entree hun weg naar het vervolgonderwijs of arbeid volgen. Dit gaat niet vanzelf. Er is veel inzet en ondersteuning binnen het onderwijs nodig om deze jongeren die stap te (kunnen) laten maken. Maar het zou te makkelijk gedacht zijn wanneer deze ondersteuning na het (goed) afronden van het opleidingstraject, deze ondersteuning niet meer nodig zou zijn. Dit vergt een samenwerking die (zij het op onderdelen) in de subregio Nijmegen al wel tussen partijen aanwezig is (zoals de scholenbenadering).

In opdracht van het Ministerie van OCW heeft het ECBO (2013) een onderzoek uitgevoerd naar regionale initiatieven in de arbeidstoeleiding van jongeren uit het vso, praktijkonderwijs en mbo 1. Het ECBO concludeert op basis van haar onderzoek dat er 13 elementen als basiselementen zijn te benoemen in een aanpak die werkt. Alle elementen samen maken dat arbeidstoeleiding succesvol is: toeleiding begint al gedurende de opleiding, waar aandacht is voor leren in, voor en met de praktijk en gaat door tot de daadwerkelijke arbeidsinpassing waarbij de begeleiding geleidelijk wordt overgedragen aan de werkgever.[14]

Volgens het NJI (2014, p.37) zijn de volgende factoren van belang als het gaat om een goede toeleiding naar de arbeidsmarkt van een jongere

- individuele benadering
- Geef al in het opleidingsdeel van het traject aandacht aan arbeidstoeleiding en het leren in de praktijk
- Ontwikkel basisvaardigheden
- Loopbaanoriëntatie
- Match de behoeften van bedrijf en leerling
- Werk is te maken
- Deskundige begeleiding op de werkplek
- Begeleiding binnen het bedrijf
- De competenties van jongeren worden (branche)gecertificeerd
- Samenwerkingspartners vroeg betrekken
- Continuïteit in trajecten
- Betrek de ouders
- Deel het idee gezamenlijke iets nieuws te beginnen.

[14] Arbeidstoeleiding Kwetsbare Jeugd, juli 2014, NJI

6.5 Samenvatting

- De ontwikkelingen van stages en leerbanen verschillen per sector. Daarbij kan er sprake zijn van een spanning op 'wensberoepen' van jongeren versus beroepen waar ook echt werk in is.
- Het aantal leerbanen is sinds de crisis verminderd. Dit biedt minder kansen voor jongeren die liever werkend-leren.
- Het baanperspectief - bekeken vanuit de bril van MBO - heeft zicht name voor Entree-leerlingen en niveau 2 leerlingen vanaf 2009 tot (in ieder geval) 2013 zeer ongunstig ontwikkeld. Deze jongeren hebben dus een zeer grote kans om na afronding van hun diploma thuis te komen te zitten.
- De arbeidsmarkt voor jongeren heeft zich niet gunstig ontwikkeld. Op dit moment zijn er …% van de jongeren niet werkende werkzoekenden. Dit percentage ligt in onze subregio hoger/lager dan het landelijke gemiddelde van …%
- De begeleiding van jongeren naar arbeid vanuit Pro, VSO en Entree vraagt extra ondersteuning wanneer jongere instrument vanuit Participatiewet nodig heeft. Een actieve betrokkenheid van het Werkbedrijf bijvoorbeeld in de vorm van de scholenbenadering is hierin van groot belang.
- De mismatch van jongeren met de arbeidsmarkt zit in vier factoren:
    - Verkeerde studiekeuze
    - Onvoldoende werknemersvaardigheden
    - Weinig effectief zoekgedrag
    - Ontbreken diploma
- En wil je jongeren op een goede manier toeleiden naar de arbeidsmarkt, dan hebben alle partijen (onderwijs, gemeenten en Werkbedrijf) inzet te plegen, gelet op de factoren die het NJI als succesvol benoemd. Voor sommige jongeren zal het behalen van een diploma/startkwalificatie namelijk niet haalbaar zijn. Voor hen is dan ten minste het volgende nodig:
    - Een individueel traject,
    - waarin binnen het onderwijs als focus is op arbeidstoeleiding en werknemersvaardigheden
    - er een match is tussen behoeften van bedrijf en leerling, waarbij werk is te maken via jobcarving,
    - Besef dat begeleiding van de jongere niet eindigt na afronding van schoolloopbaan, maar ook nadien in het vinden én behouden van werk nodig is.

7. Ontwikkelingen van invloed op aanpak

In dit hoofdstuk schetsen we de ontwikkelingen van de afgelopen jaren die een relatie onderhouden met het beleid rond voortijdig schoolverlaten. Het betreft:

- Passend onderwijs
- Start Sociale Wijkteams
- Invoering participatiewet
- Toename verzuimmeldingen bij RMC

7.1 Passend onderwijs

De Wet passend onderwijs is in september 2014 ingevoerd. Doelstelling van deze wet is om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben zoveel als mogelijk een plek te bieden in het reguliere onderwijs. Het onderwijs heeft vanaf nu zorgplicht. Dat betekent dat ze ervoor verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passende plek te bieden. Het gaat daarbij om leerlingen die worden aangemeld en leerlingen die al op school zitten. Er is hierbij wel sprake van een verschil tussen het VO en MBO.

Voor het VO geldt dat zij in overleg met de ouders een passende plek moeten zoeken. Dit kan op de eigen school of, als de school niet de juiste begeleiding kan bieden, op een andere reguliere of speciale school.

Binnen het MBO zijn er eigenlijk geen uitwijkmogelijkheden naar ander regulier of speciaal onderwijs. Daarom moeten MBO-instellingen hun zorgstructuur aanpassen op deze nieuwe situatie, waarbij geldt dat de te plegen aanpassingen voor een student binnen een opleiding geen onevenredige belasting mag vormen voor de onderwijsinstelling.

Passend onderwijs en vsv

Passend onderwijs raakt het thema vsv omdat beide beleidsterreinen erop gericht zijn om jongeren de kans te bieden zich te ontplooien binnen het onderwijs. Passend onderwijs en vsv raken elkaar direct in de ‘plusvoorziening'.

Een plusvoorziening is een voorziening ten behoeve van de onderwijsinstellingen en scholen in een RMC-regio, die bestaat uit een gecombineerd programma van onderwijs leidend naar het behalen van een startkwalificatie, zorg, hulpverlening en waar nodig arbeidstoeleiding, dat wordt aangeboden aan jongeren tot 23 jaar, die zodanig ernstige problemen ondervinden op het gebied van financiën, gezondheid, huisvesting, sociale omgeving of maatschappelijk functioneren dat zij de onderwijsinstelling zonder diploma dreigen te verlaten. De doelgroep van de plusvoorziening zijn overbelaste jongeren. Een laatste kenmerk van de voorziening is het tijdelijk verblijf van de jongere. Zodra de jongere terug kan naar het reguliere onderwijs of duidelijk is dat vervolgen van onderwijs (op dit moment) geen passende oplossing is, komt er een einde aan het verblijf binnen de plusvoorziening.

De doelstelling van passend onderwijs is om er voor te zorgen dat elke leerling binnen het onderwijs een passend aanbod kan krijgen dat aansluit bij zijn of haar capaciteiten. De plusvoorziening past binnen deze doelstelling.[15]

In onze subregio kennen we formeel een plusvoorziening, dat is voor de leerlingen van het VO het Flex College. In het MBO kennen we geen plusvoorziening. De middelen die bedoeld zijn voor de plusvoorziening zijn afgelopen jaren wel aangewend voor het verkleinen van klassen in niveau 1 en 2 van ROC Nijmegen, als ook het versterken van de begeleiding van jongeren in de niveaus 2, 3 en 4 met een ‘oranje-begeleidingsprofiel’ (zie H9).

[15] http://www.aanvalopschooluitval.nl/vraag-en-antwoord/plusvoorziening, d.d. 3 juni 2016

7.1.1 Organisatie passend onderwijs binnen het VO

Passend onderwijs binnen het VO is georganiseerd via het samenwerkingsverband. In onze regio is dit het Samenwerkingsverband VO-VSO Nijmegen e.o. (25.07). Uit het ondersteuningsplan 2015-2018 (p.19 e.v.) blijkt dat passend onderwijs is vormgegeven op 5 niveau. De niveaus 1 en 2 vallen onder de basisondersteuning die de scholen zelf dienen te organiseren. De niveaus 3, 4 en 5 vormen de extra ondersteuning. De school bepaalt in overleg met de ouders en het ondersteuningsplatform van het SWV de behoefte aan extra ondersteuning. Hierbij kunnen ook externe (zorg)partners nodig zijn om de ondersteuning vorm te geven.

7.1.2 Effect passend onderwijs in VO zichtbaar in veranderende rol Flex College

Wanneer de ondersteuningsbehoefte van de jongere centraal staat, ontstaat een beweging waarin de organisatie van het onderwijs zich voegt naar die ontwikkeling. Dat zien we ook in onze subregio gebeuren. Specifiek rondom het Flex College.

Sinds 2008 kennen we in onze regio het Flex College. Het is een belangrijke schakel binnen de structuur van het voortgezet onderwijs (VO) in Nijmegen en regio. Als de leerling het niet redt in het reguliere onderwijs, krijgt deze een “tweede kans” op het Flex College. Het onderwijs richt zich op de terugkeer naar het reguliere onderwijs, het behalen van een onderwijskwalificatie of toeleiding naar arbeid. Door groepsverkleining en een speciaal aanbod van zorg en begeleiding, lukt het veel leerlingen alsnog om een diploma voor het voortgezet onderwijs te behalen.

Het effect van passend onderwijs is dat waar het Flex College in het verleden de voorziening was waar leerlingen terecht konden voor extra ondersteuning en een passend aanbod, scholen dit nu zelf organiseren binnen de grenzen van hun mogelijkheden. Door deze professionalisering van de begeleiding op de reguliere scholen, wordt de doorstroom van leerlingen naar het Flex College langzaam minder.

De schoolbesturen hebben daarom besloten het Flex College vanaf 1 augustus 2017 geheel te richten op haar kerntaak: tijdelijke opvang. Het belangrijkste doel van het Flex College wordt observeren en re-integreren. Leerlingen die buiten de boot dreigen te vallen, kunnen voor opvang terecht op het Flex College, maar zullen met een gericht programma sneller teruggeplaatst worden op het onderwijsspoor dat het best bij hen past. Diplomering van leerlingen vindt vanaf het schooljaar 2017-2018 plaats binnen het reguliere onderwijs.

Het Flex College blijft wel bestaan. De schoolbesturen erkennen dat er altijd leerlingen zijn die even uit de huidige situatie genomen moeten worden om dreigende uitval te voorkomen. Ook zal het Flex College zich blijven inzetten voor leerlingen die om welke reden dan ook nog geen plek op school hebben. Het gaat dan om kinderen die langdurig thuiszitten, leerlingen die zijn verhuisd naar deze regio en nog geen school hebben kunnen vinden, leerlingen die bij de overstap van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs dreigen vast te lopen. En ook voor leerlingen die helemaal niet meer naar school terug kunnen. Het Flex College zal hiervoor maatwerk bieden en begeleidt hen bijvoorbeeld in een traject naar arbeid of verzorgt de transitie naar jeugdzorg

7.1.3 Organisatie passend onderwijs binnen ROC Nijmegen en AOC Helicon

ROC Nijmegen

Binnen ROC Nijmegen is de ondersteuningsstructuur de afgelopen jaren sterk veranderd. Van ondersteuning per opleiding naar een meer centrale aansturing vanuit het Expertisecentrum, waar het gaat om tweedelijns (interne) ondersteuning.
ROC Nijmegen heeft daarnaast een team passend onderwijs binnen de eigen organisatie opgezet, in zeer nauwe samenwerking met het REA College, vestiging Nijmegen. Team Passend onderwijs is een groep medewerkers van het Expertisecentrum studentbegeleiding die gespecialiseerde begeleiding

biedt aan studenten met een gedrag- of leerstoornis, beperking langdurig of chronische ziekte. Team Passend Onderwijs biedt advies, en ondersteuning m.b.t. opleiding en beroepskeuze, advies en ondersteuning tijdens het onderwijstraject (waaronder BPV) en ondersteuning en advies in de transitie van opleiding naar arbeid. Bij (dreigende) uitval vanwege de beperking, stoornis, ziekte worden in samenspraak met student en ouders/vertegenwoordigers, kansrijke vervolgstappen bepaald.[16] Het team komt al in beeld bij de intake, wanneer de jongere zich aanmeldt bij een opleiding aan ROC Nijmegen en er uit de informatie van het VO of tijdens de intake zelf blijkt dat er sprake is van een ondersteuningsbehoefte.

AOC Helicon
Binnen AOC Helicon Nijmegen start de begeleidingsstructuur van passend onderwijs bij de intake. Door de leerlingen met een extra ondersteuningsvraag op een vroeg moment, dus al voor aanvang van de opleiding, in beeld te hebben door middel van een verlengde intake werken we preventief. Het gaat hierbij om leerlingen met leer- en/of gedragsproblemen, leerlingen met psychiatrische problematiek, lichamelijke problemen, leerlingen met taal-spraak problematiek en de doelgroep met auditieve problemen. Ook de leerlingen die problemen in de thuissituatie ondervinden vallen onder deze groep.

Samen met de leerling en de docent wordt zo voorafgaand van de start van de opleiding een ontwikkelingsperspectief opgesteld, hierin wordt het begeleidingstraject van de leerling vastgelegd. De behoeften van de leerling staan centraal, niet zijn problemen. Het interne begeleidingsteam werkt met de leerling vanuit een oplossingsgerichte aanpak, hierbij wordt gezocht naar kansen en mogelijkheden. De leerling is hierin eigenaar van zijn eigen leerproces. De specialist van het begeleidingsteam heeft hierin een ondersteunende rol.

Daarnaast biedt het interne begeleidingsteam in de eerste lijn basisondersteuning aan het onderwijsteam door middel van scholing, handelingsgerichte adviezen en coaching. Samen met docenten is een coachmap ontwikkeld, een lessenreeks die de eerstelijnsondersteuning van de coach bevordert. Op deze wijze hebben we binnen AOC Helicon Nijmegen de situatie dat de inzet voor wat goed werkt voor de leerlingen met een speciale ondersteuningsvraag, ook zijn vruchten afwerpt voor de rest van de klas: een nieuw voorbeeld van passend onderwijs.

Naast individuele begeleiding worden er door het interne begeleidingsteam ook trainingen gegeven aan alle leerlingen die hier behoefte aan hebben. Voorbeelden zijn de Faalangstreductietraining, de examentraining, training in planning en organisatie, zelfredzaamheid en een mindfulness training. Het Interne Zorgteam heeft wekelijks overleg en heeft intensieve contacten met externe partners zoals GGD, UWV, Leerplicht, RMC en Jeugdzorg.

7.2 Start Sociale wijkteams

Gemeenten organiseren een samenhangend aanbod van zorg, welzijn en andere ondersteuning steeds meer in de vorm van sociale wijkteams. Ook in de regio Nijmegen hebben gemeenten hier een eigen lokale invulling aan gegeven. Soms in de vorm van sociale wijkteams, andere gemeenten weer in de vorm van basisteams. Welke vorm men ook als uitgangspunt neemt, in de basis is de doelstelling van een dergelijk team om Samen met bewoners in de wijk te zoeken naar praktische oplossingen voor vragen en problemen rond ziekte en beperking, zelfstandig wonen en voorzieningen.

De komst van de sociale wijkteams hebben geleid tot een veranderd landschap waarin onderwijsinstellingen nieuwe wegen moeten zoeken in de toegang tot zorg. Deze ‘zoektocht’ manifesteert zich ook in de regio Nijmegen. Wanneer er geen of onvoldoende aansluiting is tussen

[16] Informatieflyer Team Passend Onderwijs, p.3

onderwijs en SWT's, kunnen jongeren hier de dupe van worden. We hebben Regioplan dan ook gevraagd dit vraagstuk in kaart te brengen. Daarover meer in H10.

7.3 Invoering Participatiewet

Vanaf 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Met de Participatiewet is er één regeling gekomen aan de 'onderkant' van de arbeidsmarkt. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning bij het vinden en behouden van werk van alle personen die kunnen werken, alsmede voor de inkomensondersteuning. De ambitie is om de participatie te vergroten en de deelnemers zoveel als mogelijk aan regulier werk te helpen. Gemeenten kunnen hiervoor voorzieningen inzetten. In elke arbeidsmarktregio wordt een Werkbedrijf ingericht. Dit is een samenwerkingsverband van gemeenten en sociale partners.[17]

Sinds 2015 is het Regionaal Werkbedrijf Rijk van Nijmegen (WBRN) actief. De opdracht van het WBRN is om voor de gemeenten in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen de participatiewet uit te voeren en werkzoekenden – daar waar nodig - te ondersteunen in het vinden van werk. Nadruk ligt op matching van vraag en aanbod, waarbij een duidelijke richting is gekozen van een meer werkgeversgerichte benadering.

7.3.2 Jongerenteam in Regionaal Werkbedrijf

Het Regionaal Jongerenloket Nijmegen[18] zoals we dat sinds 1 januari 2008 kenden, is per juni 2015 als 'Jongerenteam' overgegaan naar het WBRN. De jongerenaanpak zal met de verdere inrichting van het Werkbedrijf onderdeel worden van de dienstverlening van het gehele Werkbedrijf en niet alleen meer de verantwoordelijkheid zijn van het jongerenteam. De voornaamste taken van het jongerenteam bestaan uit:

- Het uitvoeren van een goede intake/diagnose
- Het verstrekken van informatie en advies aan alle jongeren die binnenlopen bij het Werkbedrijf
- Het uitvoeren van de zoekperiode van jongeren
- Bemiddeling naar werk
- De begeleiding van jongeren naar een opleiding/BBL
- Het uitvoeren van de RMC functie in het kader van aanpak VSV (in beeld krijgen en houden van voortijdig schoolverlaters).
- Het warm overnemen van leerlingen die uitstromen vanuit VSO/PRO/Entree/Passend onderwijs
- De bemiddeling naar werk van WW jongeren tot 23 jaar
- De begeleiding van/regievoering over zorgjongeren uit Nijmegen

Ten opzichte van de dienstverlening zoals bekend vanuit het Regionaal Jongerenloket, wijzigt het volgende:

- De dienstverlening aan jongeren zal binnen meerdere teams gaan plaatsvinden. Het jongerenteam is niet meer verantwoordelijk voor het hele proces.
- De begeleiding van het jongerenteam richt zich op maximaal de eerste 4 maanden van het traject van een jongere (de zoekperiode en maximaal 3 maanden diagnosefase). Daarna valt de jongere onder de verantwoordelijkheid van een werksoortteam. Binnen de werksoortteams worden de jongeren bemiddeld naar een leerwerkplek, werk of opleiding.
- Activering van jongeren en het stellen van een diagnose wordt niet alleen door het jongerenteam zelf gedaan. Hiervoor worden ook externe partijen ingeschakeld.

[17] Perspectief 23-plus, KBA Nijmegen - Selle van der Woude, 2016, p.39

[18] Doel van het Jongerenloket is het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten, jeugdwerkloosheid in de regio Nijmegen. Afhankelijk van de startsitutaie van de jongeren is het doel hem of haar terug te leiden naar school of aan het werk te helpen. Die dienstverlening bestaat uit inzet van de juiste begeleiding om het gezamenlijke doel te bereiken: werk en/of school, met eventueel tijdelijk hulp op het gebied van financien om dit doel te bereiken. (uit ' Regionaal Jongerenloket Nijmegen, evaluatie pilotperiode, nov. 2009, p.3)

- Jongeren worden in de werksoortteams meer groepsgewijs en minder individueel benaderd dan nu.
- Zorgjongeren uit Nijmegen worden begeleid door externe instanties. Het jongerenteam voert de regie over dit traject en pakt de jongere op zodra de jongere klaar is voor het volgen van een voorziening van het Werkbedrijf.

De overgang van het Jongerenloket naar het Jongerenteam betekent voor de vsv-aanpak in de regio Nijmegen een verandering van positionering en werkwijze. Het Werkbedrijf vormt daarbij ook een belangrijke rol in de toeleiding naar arbeid van jongeren. Nu gemeenten een bredere rol en taak krijgen in de aanpak van voortijdig schoolverlaten in combinatie met de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie is het van belang goed te kijken naar de relatie tussen het Werkbedrijf en de RMC-functie en in beeld te brengen op welke wijze beiden elkaar versterken in de uitvoering van hun taken.

7.4 Ontwikkeling binnen RMC-functie[19]

Gemeenten hebben op basis van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) de wettelijke taak om vsv in beeld te hebben d.m.v. registratie, maar ook om vsv-ers terug te leiden naar onderwijs of arbeid.

We hebben in onze subregio de uitvoering van deze taken verdeeld over drie eenheden:

- De jongeren van 16-18 jaar die nog onder de kwalificatieplicht vallen, worden bij verzuim of geen inschrijving (vsv) benaderd door **Bureau Leerplicht Nijmegen**[20]. Zij ontvangen via Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) of rechtstreeks van scholen en ouders de verzuimmeldingen. Zij benaderen deze jongeren vanuit het wettelijk kader van de Leerplichtwet. De leerplichtambtenaren gaan met de jongeren in gesprek, brengen problematiek in kaart en zoeken met jongere naar oplossing om opleiding (toch) af te ronden en/of door te verwijzen naar extra ondersteuning.
- De jongeren tussen 18 en 23 jaar die wel op school zitten, maar verzuimen, worden vanuit het **RMC-Trajectbureau** benaderd. Zij ontvangen via Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) of rechtstreeks van scholen en ouders de verzuimmeldingen. De RMC-consulenten gaan met de jongeren in gesprek, brengen problematiek in kaart en zoeken met jongere naar oplossing om opleiding (toch) af te ronden en/of door te verwijzen naar extra ondersteuning. Het RMC-Trajectbureau is op basis beleidsinhoudelijke keuzes in het verleden tot op heden gepositioneerd binnen ROC Nijmegen.
- De jongeren van 16 tot 27 jaar die door school uitgeschreven dreigen te worden of al vsv-er zijn, benaderen we vanuit het **Regionaal Jongerenteam**[21] **van het Regionaal Werkbedrijf Rijk van Nijmegen** (WBRN). Daar waar mogelijk voeren we gesprek met jongere, opleiding en Jongerenteam om vóórdat uitschrijving een warme overdracht te realiseren. Als een jongere als vsv-er via DUO bij het Jongerenteam gemeld wordt, nodigen zij uit voor een gesprek en bekijken de mogelijkheden voor het terugleiden naar onderwijs of toeleiden naar werk. De opleidingsvragen en –oriëntatie worden opgepakt door gedetacheerde medewerkers vanuit het RMC-Trajectbureau. Wanneer duidelijk is dat dat niet de beste oplossing is, wordt geschakeld met de medewerkers van de kandidaatsbenadering van het WBRN

Schematisch kan bovenstaande als volgt worden weergeven:

Tabel 31

[19] Dit hoofdstuk vormt een bewerking van het 'Jaarverslag RMC subregio Nijmegen 2014-2015'.
[20] Bureau Leerplicht Nijmegen voert de kwalificatieplicht uit voor de subregio op basis van een uitvoeringsovereenkomst met de gemeenten.
[21] Voorheen bekend onder de naam Regionaal Jongerenloket.

Uitvoerder	Bureau Leerplicht	RMC-Trajectbureau	Jongerenteam
Leeftijd	16-18	18-23	16-27
Wat	Verzuim & VSV	Verzuim	VSV
Ondergebracht bij	Gemeente Nijmegen	ROC Nijmegen	Regionaal Werkbedrijf

De RMC-Coördinator (gekoppeld aan de contactgemeente Nijmegen) is verantwoordelijk voor de beleidsinhoudelijke afstemming van de uitvoering van RMC-taken.

Binnen de RMC-functie zien we twee ontwikkelingen:
1. Toename van verzuimmeldingen
2. Toekomst van de RMC-functie

Beide ontwikkelingen lichten we in de volgende paragrafen toe.

7.4.1 Toename verzuimmeldingen

De afgelopen jaren is door verschillende partijen sterk ingezet op het terugdringen van verzuim en vsv. Vanuit de landelijke vereniging voor leerplicht en RMC is in samenwerking met OCW het project ‘ We missen je’ opgezet. Daarnaast heeft Bureau Leerplicht Nijmegen in samenwerking met het PO, VO en BVE verzuimprotocollen ontwikkeld. Dit heeft ertoe geleid dat scholen een sterke verzuimaanpak en registratie hebben.

Scholen zijn verplicht om verzuim van 16 klokuren per vier week bij DUO te melden. Deze meldingen worden vervolgens doorgezet naar de RMC. Doordat de verzuimaanpak en –registratie versterkt is, zien we over de afgelopen jaren ook een stijging in het aantal meldingen verzuim. Onderstaand figuur toont deze ontwikkeling van zowel de leerplichtfunctie als RMC-functie.

Tabel 27: ontwikkeling meldingen kwalificatieplicht en RMC

	Meldingen	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Percentage 2014-2015
Kwalificatieplicht (16-28)	Nijmegen	482	622	736	624	631	670	63%
	Regio	215	282	351	401	394	387	37%
	Totaal	***697***	***904***	***1.087***	***1.025***	***1.025***	***1.057***	***100%***
RMC (18-23)	Nijmegen			318	468	513	589	64%
	Regio			196	293	245	333	36%
	Totaal			***514***	***761***	***758***	***922***	***100%***
Totaal (16-23)	**totaal**			**1.601**	**1.786**	**1.783**	**1.979**	

In figuren 28 en 29 is de ontwikkeling uit tabel 2 visueel gemaakt met een onderscheid naar meldingen over jongeren woonachtig in gemeente Nijmegen en de regiogemeenten.

Figuur 28: aantal meldingen kwalificatieplicht (126-18jr.) door de jaren heen

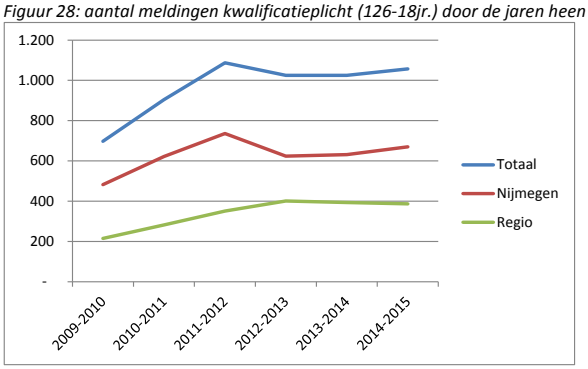

Figuur 29: aantal meldingen RMC (18-23jr.) door de jaren heen.

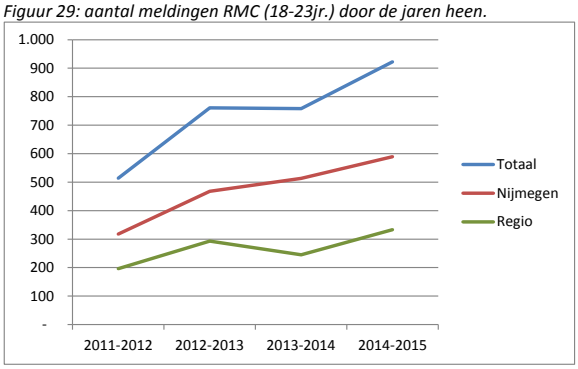

Uit figuur 3 blijkt dat het aantal meldingen kwalificatieplicht uit Nijmegen (rode lijn) over de jaren 2009 tot 2012 iets sterker is toegenomen dan de meldingen van jongeren woonachtig in de regiogemeenten (groene lijn). Tegelijkertijd zien we dat de stijging van de regiogemeenten één schooljaar (tot 2013) langer stijgt dan Nijmegen. Over de jaren 2013 tot heden lijkt de ontwikkeling zich af te vlakken. Schooljaar 2015-2016 zal moeten tonen of het aantal meldingen weer stijgende is (zoals bij Nijmegen lijkt te gebeuren) of dat deze stabiel blijven.

Een verklaring voor de stijging in het aantal meldingen is de aandacht voor de registratie en aanpak van verzuim binnen scholen. Het afsluiten van verzuimprotocollen met het VO en MBO door Bureau Leerplicht Nijmegen en het inzetten van een aanjaagteam VSV op het ROC Nijmegen heeft hier zeker in bijgedragen. Daarnaast is er door de landelijke aandacht – en regionale inzet op bestrijden van VSV – binnen scholen in het algemeen meer aandacht ontstaan voor verzuim. Dit leidt (automatisch tot meer meldingen kwalificatieplicht en RMC.

Bij de RMC-meldingen (figuur 4) is daarnaast een andere opvallende ontwikkeling. In schooljaar 2014-2015 zijn er meer meldingen afgehandeld dan de twee schooljaren ervoor. Leek het aantal meldingen zich nog te stabiliseren rond de 760 meldingen, met ROC Nijmegen als voornaamste melder, ondertussen blijkt nu dat de overige scholen meer gaan melden. Met name ROC Rijn IJssel heeft zijn verzuimaanpak geïntensiveerd, waardoor het RMC-Trajectbureau nu meer meldingen ontvangt.

Formatie
De formatie van de RMC-functie is niet aangepast op deze ontwikkeling, aangezien de middelen die voor de uitvoering van deze taak eveneens niet zijn toegenomen. Dit heeft inmiddels tot de situatie geleid dat Bureau Leerplicht Nijmegen die voor de gehele regio de kwalificatieplicht (16 – 18 jr.) uitvoert, taken heeft moeten terugleggen bij de lokale leerplichtfunctie van de betreffende gemeente. Een zelfde signaal komt al enkele jaren vanuit het RMC-Trajectbureau. Daarmee is inmiddels een kritisch punt bereikt in huidige uitvoering. Zonder een wijziging in de (werk)processen of organisatie, is de RMC-functie niet in staat zijn preventieve taken optimaal uit te kunnen voeren. Het is mogelijk dat jongeren die dit nodig hebben niet meer worden gezien of gesproken, waardoor de kans op uitval en vsv groter wordt.

Voor een optimale aanpak van vsv is een sterke preventieve aanpak van belang. Er zal dus gekeken moeten worden naar een versterking van formatie in de RMC-functie en/of naar de wijze van organiseren.

7.4.2 Taken en organisatie RMC-functie
In hoofdstuk 1 is reeds beschreven op welke wijze het Ministerie van OCW invulling geeft aan de nieuwe kaders van de vsv-aanpak en begeleiding van jongeren in een kwetsbare functie. In de nieuwe aanpak stelt OCW dat een nadrukkelijke rol voor de RMC-functie is weggelegd. Zo wordt de RMC-functie o.a. verantwoordelijk voor het volgen van de Pro- en VSO-doelgroep na einde van de nazorgplicht van de scholen. Dit betekent een uitbreiding van taken.

Daarnaast speelt dat de RMC-functie in de subregio Nijmegen over drie verschillende onderdelen binnen drie verschillende organisaties is gepositioneerd. De afgelopen jaren heeft dit ons gebracht waar we nu staan. Het is echter de vraag of bekeken vanuit de positie van de jongere of werkprocessen en functies deze werkwijze nog wel optimaal is. Ter illustratie: een jongere die 17 is en 18 wordt, kan in één schooljaar te maken kan krijgen met 3 organisaties met hetzelfde doel:

- Kwalificatieplicht wanneer hij 17 is en verzuimt,
- RMC-Trajectbureau wanneer hij 18 is en verzuimt,
- en als hij onverhoopt tot stopt met de opleiding, wordt hij opgepakt door het Jongerenteam van het Regionaal Werkbedrijf.

En dat terwijl we ook weten dat deze doelgroep baat heeft bij continuïteit in begeleiding; het bekende gezicht met oprechte interesse die soms duwtje in rug biedt, soms ‘schop onder de kont geeft’.

Nemen we deze ontwikkeling in combinatie met de overige ontwikkelingen rondom de vsv-aanpak, dan ontstaat er nu het moment om te bekijken op welke wijze de RMC-functie zodanig georganiseerd en ingericht kan worden dat deze klaar is voor de toekomst.

7.5 Samenvatting
Passend onderwijs, sociale wijkteams en participatiewet zijn ingevoerd, maar zeker nog niet uitontwikkeld. Er zullen nog enkele jaren voordat we de effecten van deze maatregelen in hun volle omvang zien. Op basis van deze ontwikkelingen zien we de volgende aangrijpingspunten voor maatregelen in de aanpak voortijdig schoolverlaten:

- Passend onderwijs en vsv raken elkaar in de plusvoorziening. De plusvoorziening blijft daarmee een belangrijk instrument in het voorkomen van vsv. Binnen het VO blijft het Flex College daarin een voorname rol spelen. In het MBO zijn enkele maatregelen ingezet als ware het plusvoorzieningen. Op basis van de evaluatie van de huidige maatregelen, kunnen we bekijken welke maatregelen er in 2016 e.v. als ‘plusvoorziening’ voortgezet kunnen worden.
- De lijnen tussen sociale wijkteams en het onderwijs moeten opnieuw gelegd worden. Het VO en MBO hebben door het grote(re) spreidingsgebied van de herkomst van hun leerlingen, met veel verschillende wijkteams te maken. Schoolmaatschappelijke werk vormt een linking-pin, maar

kunnen de vraag stellen in welke mate dit passend is voor het onderwijs. De RMC-functie, waarin gemeenten de verantwoordelijkheid hebben om vsv tegen te gaan, zou hierin een overkoepelende rol kunnen krijgen. Deze zal hiertoe wel als zodanig gepositioneerd en georganiseerd moeten worden.

- De oprichting van het Regionaal Werkbedrijf heeft geleid tot een wijziging in de organisatie en vormgeving van de begeleiding van jongeren naar school of werk. Het Regionaal Jongerenloket is overgegaan in het Jongerenteam van het Werkbedrijf. Er zijn verschuivingen in de uitvoering van taken, waarbij het – op dit moment vanuit RMC-oogpunt bekeken – nog onvoldoende helder is of deze volledig aansluit bij wat er vanuit het oogpunt van de jongere nodig is. Er vindt wel een actieve benadering plaats richting jongeren vanuit het Praktijkonderwijs en VSO die niet zonder ondersteuning van het Werkbedrijf aan werk zullen komen. Een dergelijke aanpak zou nuttig zijn voor alle kwetsbare jongeren, ook vanuit Vmbo of Entree.
- Er is sprake van een toename van verzuimmeldingen. Daarmee zien we dat een preventieve inzet van de RMC-functie effect sorteert. Tegelijkertijd organiseren we daarmee een druk op de organisatie van de functie. Niet alle meldingen kunnen meer opgepakt worden. In combinatie met nieuwe taken vanuit de nieuwe vsv-aanpak en begeleiding van kwetsbare jongeren, vraagt dit om een hernieuwde blik op de wijze van uitvoering van de RMC-functie, om te beoordelen of een andere/intensievere vorm van samenwerken/organiseren efficiënter en effectiever kan zijn.

DEEL B: MAATREGELEN EN EVALUATIES

H8: Uitkomsten laatste vsv-monitoren

H9: Evaluatie huidige maatregelen

8. Uitkomsten laatste vsv-monitoren

In het huidige vsv-convenant, hebben partijen met elkaar afgesproken om periodiek te monitoren wat de effecten en effectiviteit van de genomen vsv-maatregelen zijn. We doen dit enerzijds door een eigen evaluatie op maatregelen (zie h …), maar tegelijkertijd maken we ook gebruik van onafhankelijk evaluatie-onderzoek. Deze evaluaties hebben ons de afgelopen jaren scherp gehouden en geleid tot aanpassingen in de maatregelen. In dit hoofdstuk staan we stil bij de uitkomsten van de laatste, meest recente vsv-monitoren. Op basis van het convenant voeren we deze uit binnen ROC Nijmegen en het Flex College.

8.1 ROC Nijmegen

De laatste meting betreft een onderzoek over vsv in schooljaar 2012-2013. In de daaraan voorafgaande metingen is specifiek gekeken naar het functioneren van de ondersteuningsstructuur van ROC Nijmegen. Toen is onder meer onderzocht wat het bereik en het rendement van de ingezette voorzieningen is en hoe de interne verwijzing naar de tweedelijns ondersteuning verloopt. Dat leidde tot de aanbevelingen om de interne ondersteuningsstructuur verder te professionaliseren, de verbinding tussen eerste- en tweedelijns ondersteuning te versterken en de organisatie en aansturing aan te passen.[22]

ROC Nijmegen is met deze aanbevelingen aan de slag gegaan en heeft ook andere aanpassingen doorgevoerd. Zo is het Expertisecentrum opgericht, waarbinnen alle 2e en 3e lijns ondersteuning centraal is ondergebracht. Daardoor is een meer overkoepelende aansturing en inzet van de ondersteuningsstructuur mogelijk geworden. Daarnaast blijkt uit eerdere monitoren dat de genomen maatregelen steeds beter de doelgroep waarvoor de maatregel bedoeld was, wist te bereiken, als ook steeds effectiever was om de jongeren op school te houden. Dit heeft geleid tot het resultaat van minder vsv-ers.

De aanbeveling uit de laatste monitor was om de ongediplomeerde uitstroom aan te pakken. In feite doet men ROC Nijmegen dit al door de huidige vsv-maatregelen. ROC Nijmegen zet in om jongeren zoveel als mogelijk in om jongeren gediplomeerd het onderwijs te laten verlaten. ROC Nijmegen kende in schooljaar 1.155 ongediplomeerde uitstromers (zonder startkwalificatie). Een groot deel van deze ongediplomeerde uitstromers, namelijk 62 procent, wordt geen voortijdig schoolverlater, meestal omdat zij met een opleiding starten bij een andere onderwijsinstelling. Er geldt: hoe hoger het percentage herstarters, hoe lager het percentage voortijdig schoolverlaten. Het ROC kan daar zelf aan bijdragen door studenten die ongediplomeerd dreigen uit te vallen actief naar een vervolgopleiding elders toe te leiden. Maatregelen zoals loopbaanadvisering en De Overstap, zijn daarvan goede voorbeelden.

Uit het onderzoek blijken er de volgende redenen te zijn voor uitval:

Tabel 30

Uitvalreden	Percentage
Verkeerde studiekeuze (studie inhoud, verkeerd beeld, te hoog/laag)	43
Prestaties en gedrag (aanwezigheid, resultaat, gedrag, houding)	24
Privéredenen (gezondheid, verhuizing, problemen)	14
BBL gerelateerd (ontslag, geen contract)	4
Keuze voor werk	4
School gerelateerd (begeleiding, bereikbaarheid, werkvormen)	3
BPV-gerelateerd (onvoldoende resultaat, accreditatie)	1
Extraneus	1
Onbekend / Niet ingevuld	6

[22] Zie Eimers e.a. (2013) VSV-monitor Nijmegen: Eerder signaleren en passend ondersteunen. Nijmegen: KBA

Van 80 ongediplomeerde uistromers is op basis van dossieronderzoek een aantal probleemprofielen opgesteld. Tabel 15 geeft een overzicht. De systematiek van de profielen werkt zo dat het bovenste profiel (gedragsproblematiek) ook alle onderliggende probleemgebieden kan omvatten, maar dat een profiel nooit de bovenliggende problematieken bevat. Zo omvat het profiel Loopbaanproblematiek uitsluitend loopbaanproblemen en geen andere problemen. Loopbaanproblemen komen echter ook voor in de andere, bovenliggende profielen.

Tabel 31

Probleemprofiel	Percentage
Gedragsproblematiek	35
Persoonlijke problematiek	14
Probleem in studiehouding of studievaardigheden	20
Probleem in studieniveau	1
Loopbaanproblematiek	3
Geen melding van problemen in dossier	28

Er is vervolgens bekeken in welke mate de uitvallers bekend en/of bereikt zijn via de ondersteuningsstructuur van het ROC vóórdat ze uitvielen. Samengevat kan worden geconstateerd dat voor een verdere reductie van het aantal VSV-ers specifiek gekeken kan worden naar de ongediplomeerde uitstroom die nu (nog) niet wordt bereikt via de tweede lijn of de verzuimaanpak. Hoewel het merendeel van deze groep geen VSV-er wordt, vormen degenen die wel voortijdig schoolverlaters worden 44 procent van alle VSV-ers van het ROC.

8.2 Flex College

De meest recente monitor is verschenen over het schooljaar 2012-2013, vóór de invoering van de wet passend onderwijs en de Entree-opleiding (nieuwe niveau 1 opleiding) op het MBO.

De meting toont dat het Flex-College de doelgroep bediend, waarvoor zij in het leven in geroepen, namelijk overbelaste leerlingen. Door hen in een omgeving onderwijs en extra ondersteuning te bieden, maken zij zo een kans om alsnog een diploma te halen en een goede overstap naar een vervolgopleiding te maken. De invoering van passend onderwijs betekent wel dat de positie van het Flex College in het onderwijsveld opnieuw bepaald moet worden. Het gaat dan met name om de toelatingsprocedure. Het Samenwerkingsverband VO-VSO, waaronder het Flex College valt, heeft aangegeven dit op te pakken.

De monitor toont ook dat er binnen het Flex College sprake is van een verzwaring van problematiek onder met name VMBO-leerlingen. Maar ook in het VAVO-onderwijs (tot 2013-2014 onderdeel van Flex, daarna ondergebracht bij ROC Nijmegen) is sprake van toename van overbelasten. De monitor zelf geeft hiervoor nog geen verklaringen.

Navraag bij het onderzoeksbureau en signalen uit het onderwijsveld zelf, duiden erop dat de invoering van passend onderwijs leidt tot verschuivingen in leerlingstromen, met een ‘stuwend effect’ van onderaf. Leerlingen die voorheen eerder zouden instromen op onderwijsvormen met meer ondersteuning (bijvoorbeeld VSO), komen nu in andere onderwijsstromen terecht waarbij getracht wordt met ondersteuning leerling binnen de opleiding te houden. Dit betekent ook voor het Flex College een grotere opgave in het realiseren van uitstroomrendement. Het Flex College zal hier meer inspanning op moeten plegen om de jongere alsnog gediplomeerd uit te kunnen laten stromen. Ook in de overgang naar vervolgonderwijs is er rond deze doelgroep extra inzet nodig. Dit zal het Flex College mede in samenwerking met andere partijen vorm moeten geven. Zowel onderwijs als gemeente.

Vóór de invoering van de Entree-opleiding werkte het Flex College intensief samen met ROC Nijmegen in de verzorging van enkele opleidingen tot Arbeidsmarkt gekwalificeerd assistent (AKA). De oude mbo-niveau 1 opleiding. Bij de invoering van de Entree-opleiding heeft ROC Nijmegen ervoor gekozen deze samenwerking te beëindigen en deze opleidingen volledig zelf te verzorgen. Daardoor is er geen operationele samenwerking meer tussen beide partijen op dit vlak. Deze ontvlechting is in 2015 inhoudelijk en financieel afgewikkeld.

8.3 Samenvatting

- De monitor over ROC Nijmegen toont dat ROC Nijmegen de aanbevelingen uit eerdere monitoren ter harte heeft genomen. Aanbevelingen voor aanpak liggen op verkleinen ongediplomeerde uitstroom.
- De monitor over het Flex College toont dat het de doelgroep bedient waarvoor de voorziening bedoelt is. Het diploma resultaat van de verschillende onderdelen is wisselend. Vooral een toename van problematiek onder de doelgroep zet dit onder druk. De monitor positioneert het Flex College als 'tussenvoorziening' in het geheel van Passend Onderwijs in het VO. Met de voorgestelde ontwikkelingsrichting van het Flex College, zetten de schoolbesturen het Flex ook als zodanig neer.
- Het uitvoeren van onafhankelijke onderzoeken/effectmonitoren heeft ons scherp gehouden in het effect van maatregelen. Het verdiend daarom de aanbeveling hiermee door te gaan in de nieuwe aanpak en hiervoor middelen te reserveren.

9. Evaluatie huidige maatregelen

Voor de periode 2012-2015 zijn er op basis van de informatie notitie 'Volhouden, samenwerken en verbeteren' over de periode 2012-2015 een aantal hoofdlijnen uitgezet, te weten:

- Preventieve inzet en toezicht op verzuimaanpak
- Verbeteren van de zorg in en rond het Mbo
- Vasthouden en verder versterken in het VO
- Effectieve sturing en monitoring

Ten aanzien van deze hoofdlijnen zijn de afgelopen jaren verschillende maatregelen ingezet. De maatregelen zijn gedurende de convenantsperiode bijgesteld op basis van de uitkomsten van de vsv-monitoren. In dit hoofdstuk evaluaren we de maatregelen zoals die gelden voor schooljaar 2015-2016.

Tabel 32

Doel-groep	Project	toelichting	bijdrage
		Onderwijsondersteunend	
Mbo	Coachproject	Coaching studenten regio Nijmegen zonder SK met lichte problematiek door vrijwilligers. Het project faciliteert werving, matching en begeleiding van de vrijwilligers. Ook voor Kamers met Kansen Nijmegen. Coachproject wordt gecofinancierd met subsidie vanuit de gemeente Nijmegen	€22.000
mbo	Verzuimmelding 18+	Extra middelen voor oppakken verzuimmeldingen 18+ in RMC-Trajectbureau.	€25.000
		Overdracht/beroepskeuze	
Vmbo-mbo	De Overstap	Volgen en begeleiden vmbo-overstappers naar het mbo en borgen dat zij op 1 oktober staan ingeschreven.	€37.442
Vmbo-mbo	Vmbo BB naar-Niveau 2	Vormgeven en inbedden van de afspraken op directieniveau over de leerlingen basisberoepsgerichte leerweg bij wie een goede overgang naar het roc op niveau 2 niet vanzelfsprekend is.	€56.800
Vmbo-mbo	Doorstroom vmbo-mbo en Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB)	Ontwikkelen doorstroomhandboek en doorstroomdossier voor vmbo- en mbo-brede uitrol LOB en doorstroomafspraken regio Nijmegen.	€22.000
mbo	Succesklas	Studenten niveau 3-4 die dreigen uit te vallen doordat ze verkeerde opleidingskeuze hebben gemaakt, halen in een gericht traject met oriëntatie en kwalificatie hun diploma niveau 2 en maken doordachte studiekeuze voor vervolg van hun opleiding.	€42.442
		Plusvoorziening/overbelasten	
VO	FlexCollege	Plusvoorziening in VO: leerlingen ontvangen tijdelijk extra ondersteuning in gespecialiseerde voorziening.	€355.000
Mbo	Versterken niveau 1 en 2 in roc	Structurele versterking op niveau 1 en 2, in de vorm van klassen-verkleining/achterwacht, specialistische en pedagogische begeleiding/coaching van docenten.	€258.160
Mbo	Oranje doelgroep: versterking specifieke opleidingsteams n2-4 tbv studenten met zware ondersteuning.	Extra begeleiding binnen en buiten de klas. Begeleiding wordt gekoppeld aan een volwaardig opleidingstraject. Het gaat hierbij om de opleidingen kapper, helpende, ICT, Detailhandel, financiële beroepen.	€200.000
Vo/ mbo	Vavo	Extra begeleiding binnen en buiten de klas, gekoppeld aan het opleidingstraject. Ook personeel krijgt gerichte scholing	€65.000

		in omgaan met de groter wordende begeleidingsvraag bij Vavo-strudenten.	

Bovenstaande maatregelen zijn gefinancierd vanuit de convenantsmiddelen. Daarnaast zijn er nog andere maatregelen of projecten gestart, die o.a. gefinancierd zijn door de gemeente(n). Die zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 33

Maatregel gemeente aanvullend op convenant	Doelstelling
Versterking RMC voor verzuim 18+, ondersteuning coachprojecten: - Stg. School's Cool, - aanvullen coachproject ROC met Kamers met Kansen.	Door inzet van tijdelijk extra middelen is formatie kwalificatieplicht opgehoogd (tot aug. 2015) om verzuim onder jongeren van 16 tot 18 jaar snel aan te pakken. Via aanvullende subsidie op het Coachproject (ROC Nijmegen) en Kamers met kansen voorkomen we uitval van jongeren. Jongeren krijgen lichte en eenvoudige ondersteuning. De gemeente Nijmegen subsidieert daarnaast Stg. School's Cool, die kinderen in de leeftijd van 12+ en 14+ met specifieke programma's ondersteunt.
Inzet van een aanjaagteam vanuit Leerplicht/RMC op ROC	Met tijdelijke middelen (tot aug. 2015) is er capaciteit ingezet voor versterken implementatie van de verzuimaanpak op ROC Nijmegen. Heeft onder andere geleid tot opstellen verzuimprotocol met ROC Nijmegen.
Aanvullende ondersteuning van Flexcollege met aandacht voor verbetering diplomarendement Flexcollege en ontwikkelen van goede rendementsindicator	Het in stand houden van het Flex College.
Effectieve sturing door vsv stuurgroep en programmagroep, sturen op concretiseren maatregelen door onderwijs en samen met hen werken aan structurele monitoring inzet vsv.	Zorgdragen voor effectieve uitvoering maatregelen. Door middel van uitvoeren vsv-monitoren in Flex-College en ROC Nijmegen, houden we in beeld waarop we moeten bijsturen.

In de volgende paragrafen zullen we de maatregelen uit het convenant (tabel …) evalueren. Het gaat om een tussenevaluatie over de maatregelen 2015-2016 per maart 2016. Een effectmeting is dus nog niet mogelijk, maar voor de meeste maatregelen hebben de VSV-monitoren zoals we die de afgelopen jaren hebben laten uitvoeren, laten zien dat de maatregelen de juiste doelgroep bedienen en effect sorteren. Deze tussenevaluaties 2015-2016 zijn verzorgd door projectleiders. Daar waar nodig is in een bijlage nader informatie opgenomen.

9.1 Coachproject

Doel maatregel
Doel van het coachproject is om jongeren van 16 tot 23 jaar zonder startkwalificatie die een mbo-opleiding volgen of (weer) willen gaan volgen en een steuntje in de rug kunnen gebruiken van een vrijwillige coach om voortijdig schooluitval tegen te gaan en actieve deelname aan de opleiding te bevorderen. De vrijwillige coach is een aanvulling op de professionele begeleiding die de keten nu al biedt.

Doelgroep
Het Coachproject richt zich op dit moment op de leerlingen verbonden aan ROC Nijmegen. De aanpak is geschikt voor studenten die niet met een zware problematiek te maken hebben.

Doelstelling:
Het Coachproject stelt zich als doel 60 koppelingen op jaarbasis te realiseren tussen jongeren en coaches.

Financiering
Vanuit de VSV-middelen is € 22.000 ingezet.

Middelen zijn besteed aan: bekostiging formatie projectleiding

Gemeente Nijmegen bekostigt aanvullend € 56.000.

Resultaten
De behaalde resultaten zijn:

Tabel 34

Koppelingen	2013-2014	2014-2015	2015-2016	
			1-9-2015 tot heden 9-3-2016	Prognose Tot 1-9-2016
Gerealiseerd aantal koppelingen	75	58	30	24

Het geringe aantal koppelingen in 2014-2015 valt te verklaren door de start van de zomervakantie in relatie tot de aanmeldingen van het VMBO, (koppelingen zijn pas begin september gewenst), De intrede van passend onderwijs, het intern gefocust zijn op de opleiding, het voortzetten van een huiswerkklas en binnen ROC Nijmegen en het strenger filteren op de doelgroep van het Coachproject.

Evaluatie & aandachtspunten
- Uit een eerdere vsv-monitor[23] over schooljaar 2011-2012 bleek dat er bij er onder de jongeren die deelnamen aan het coachproject sprake was van 31% uitval en 19% vsv. Dat zijn relatief hoge percentages. Nadere analyse weer op een te zware doelgroep voor de relatief lichte begeleidingsvorm. Binnen het coachproject is hier aandacht aan besteed. Uit een volgende vsv-analyse zal moeten blijken of de percentages uitval en vsv ook zijn gedaald.
- Het coachproject draait al minstens vijf jaar. Daarmee kan de status van 'project' vervallen; het is een regulier ondersteuningsaanbod geworden, gebaseerd op financiering vanuit VSV-middelen en bijdrage van de gemeente.

[23] VSV monitor Nijmegen, Eerder signaleren en passend ondersteunen, KBA Nijmegen, p.29

- Er zijn lijnen met andere coachprojecten. Zo is er de lijn met Kamers met Kansen, doordat de jongeren die deelnemen aan KmK een coach uit het coachproject krijgen. Daarnaast is er in 2013 en 2014 onderzocht in welke mate er een sterkere samenwerking gecreëerd kon worden tussen het Coachproject en Stg. School's Cool Uit dit onderzoek bleek dat er vooral samenwerking gevonden kon worden op het gebied van kennisuitwisseling en opleidingen, als ook onderling doorverwijzen van vrijwilligers die zich aanmelden.
- Maatregel is niet instellingsspecifiek, maar in de praktijk zijn verreweg de meeste koppelignen bij ROC Nijmegen.). Bij voortzetten maatregel in 2016-2017 zou – vanwege verbreding kaders VSV-aanpak vanuit OCW – moeten worden bekeken op welke wijze het Coachproject verbreed kan worden naar doelgroepen van AOC Helicon.

9.2 Verzuim 18+

Doel maatregel
Doelstelling van de maatregel 'Verzuim 18+' is om extra formatie beschikbaar te hebben binnen het RMC-Trajectbureau. Het RMC-Trajectbureau is onderdeel van de RMC-functie waarvoor de gemeenten verantwoordelijk zijn. Het RMC-Trajectbureau behandelt de verzuimmeldingen van alle jongeren van 18 tot 23 jaar, die woonachtig zijn in de subregio Nijmegen en meer dan 16 klokuren per maand verzuimen.

Doelgroep
Alle jongeren woonachtig in de subregio Nijmegen die schoolgaand zijn en tussen de 18 en 23 jaar oud zijn en meer dan 16 klokuren per vier weken verzuimen.

Doelstelling:
Alle binnenkomende verzuimmeldingen afhandelen

Financiering
Vanuit VSV-middelen is € 25.000 ingezet.
Middelen zijn besteed aan: bekostiging aanvullende formatie RMC-Trajectbureau

ROC Nijmegen bekostigt zelf € 80.000 en biedt huisvesting
Daarnaast financieren de regiogemeenten het RMC-Trajectbureau met € 213.000 vanuit RMC-budget.
In 2015 hebben gemeenten eenmalig € 40.000 aanvullend gesubsidieerd.

Resultaten
Zoals uit onderstaand overzicht blijkt, is het aantal meldingen dat het RMC-Trajectbureau ontvangt de afgelopen jaren voortdurend gestegen. Voor schooljaar 2015-2016 staat de teller per maart 2016 op 653 meldingen. Daarmee lijken we boven het aantal van 2014-2015 uit te komen.

Tabel 35

Meldingen lln. woonachtig in regio Nijmegen	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
ROC Nijmegen	217	475	578	460	467
Overige scholen	48	56	183	300	455
Totaal	**265**	**531**	**761**	**760**	**922**

In bijlage 3 is de herkomst van de verzuimmeldingen nader uitgewerkt.

De verklaring voor de stijging voor het aantal meldingen is de nadrukkelijke aandacht voor verzuim binnen het onderwijs. Zowel ROC Nijmegen als andere onderwijsinstellingen hebben hun verzuimregistratie en -aanpak versterkt, waardoor meer meldingen (via DUO) bij het RMC-Trajectbureau binnen komen.

Evaluatie & aandachtspunten
- Maatregel is ingezet sinds schooljaar 2013-2014.
- Is bedoeld als tijdelijke maatregel om formatie bij te zetten in preventieve aanpak vsv door bij verzuim tijdig in te grijpen.
- Blijkt geen tijdelijk vraagstuk te zijn. Aantal verzuimmeldingen blijft oplopen, terwijl formatie gelijk blijft.
- Zoals geschetst in paragraaf 7.4 speelt vraagstuk ook op andere terreinen in RMC-functie.
- Gelet op nieuwe rol en taken RMC-functie, zal bij beoordelen voortzetten maatregel in 2016-2017 een integrale analyse van de RMC-functie nodig zijn, zodat het totaal van de wettelijke opdracht, nieuwe kaders van OCW, regionale ambities en mogelijkheden geschetst kan worden.

9.3 De Overstap[24]

Doel maatregel
Iedere transitie in het onderwijs (van klas naar klas, van ene school naar andere school, van VO naar MBO) betekent een risico op vsv. Het doel van de Overstap is in de periode van 1 juni tot 1 oktober zorgdragen dat zoveel mogelijk jongeren bij hun overstap van vmbo – mbo, havo/vwo – mbo en mbo – mbo op een vervolgopleiding aankomen. En voorkomen dat jongeren ongezien en onbedoeld uit het onderwijs verdwijnen. Daartoe monitort en begeleidt het team van de Overstap jongeren die een steuntje in de rug nodig hebben.

Doelgroep
Alle jongeren die overstappen van VO naar MBO

De deelnemende scholen van de Overstap leveren de benodigde gegevens aan over hun leerlingen, deze komen in een database. Voor de zomervakantie benadert de Overstap in elk geval de door de decanen als hoog en midden risico aangemerkte leerlingen. Dat is per telefoon, mail of een gesprek om hen te ondersteunen een keuze te maken, in actie te komen of anderszins. Blijkt de leerling zich ingeschreven te hebben, een intake gehad te hebben en aangenomen te zijn, dan checkt de Overstap of er een feitelijke inschrijving is via DUO of studentadminstratie. Daar eindigt de monitoring door de Overstap, tenzij later blijkt dat de jongere niet start op de opleiding of al uitvalt voor 1 oktober.

Doelstelling
Er is geen kwantitatieve doelstelling. Alle jongeren zijn in beeld bij overstap en van alle jongeren die niet landen op vervolgonderwijs is duidelijk wat de oorzaak is, wordt dit onderkend en is bij alle partijen duidelijk wie regie voert.

Financiering
Vanuit VSV-middelen is € 37.442 vanuit subregio Nijmegen ingezet.

Middelen zijn besteed aan: inzet formatie voor uitvoering project.

Resultaten[25]

[24] Uit evaluatie De Overstap december 2015
[25] Eindrapportage De overstap 2015, p.3

1. Alle leerlingen die ondersteuning behoefden (hetzij omdat de toeleverende school dit aangaf, hetzij omdat er geen aanmelding of inschrijving tot stand kwam) zijn actief benaderd door het projectteam en hebben passende begeleiding aangeboden gekregen.
2. Van alle overstappers (op 1 na) is bekend of en bij welke onderwijsinstelling ze staan ingeschreven. Wanneer het niet tot een inschrijving is gekomen en de jongere ook niet werkt, is de jongere overgedragen aan Kwalificatieplicht/Leerplicht of Jongerenloket/RMC.

Er zijn dit jaar 2.350 overstappers aangemeld (vorig jaar 2.384):
- 2135 door de VO scholen (VMBO en HAVO/VWO) en 215 door VAVO en MBO.
- Daarvan zitten op 1 oktober:
- 1.876 jongeren op een MBO-opleiding
- 259 op VO
- 82 op VAVO
- 22 op VM2
- 23 jongeren zijn in behandeling bij Kwalificatieplicht
- 58 jongeren zijn doorgegeven aan het Jongerenloket
- 14 jongeren werken
- 16 overig

Evaluatie & aandachtspunten
- Het project is in 2010 gestart en heeft sindsdien middelen ontvangen vanuit VSV-convenant.
- Maatregel van groot belang voor volgen overstappers die mogelijk anders buiten beeld verdwijnen.
- Maatregel richt zich op kritiek moment in schoolloopbaan van jongere. Vooral kwetsbare jongeren (met ondersteuningsbehoefte) moeten actief in beeld blijven. De overstap zorgt hiervoor.
- Doordat maatregel op snijvlak tussen VO en MBO zit, past het ook in nieuwe VSV-aanpak.
- Bij voortzetten maatregel in 2016-2017 dient ook aandacht besteed te worden aan:
    - Warme overdracht
    - Samenwerking met Leerplicht
    - Positionering/doelstelling project

Ad 1 Warme overdracht
Blijft punt van aandacht. Soms wordt door de ‘ latende’ school aangegeven dat een jongere wel een ondersteuningsbehoefte heeft, maar op de vraag of er contact moet worden opgenomen met de decaan (om nader inzicht in die ondersteuning te verkrijgen), wordt vervolgens ‘niet nodig’ ingevuld. En dat terwijl er dus wel in het VO een ondersteuningsbehoefte is geweest, die mogelijk voortgezet moet worden op het MBO. Tevens is er casuïstiek bekend waarbij een jongere tijdens de intake (op het MBO) aangeeft dat hij ondersteuning heeft gehad in het VO (en soms gediagnosticeerd is voor een aandoening), maar dit niet door het VO wordt meegegeven in de overstap naar het MBO.

Ad 2 Samenwerking met Leerplicht
Kan versterkt. Bureau Leerplicht Nijmegen voert de kwalificatieplicht uit en begeleid hierin ook jongeren in de leeftijd van 16 en 17 jaar die de overstap naar het MBO (moeten) maken. Bureau Leerplicht Nijmegen heeft deze jongeren gedurende het gehele schooljaar in beeld. Het project ‘De Overstap’ draait van maart tot oktober. Wanneer een jongere per 1 oktober niet ingeschreven staat, stopt ‘De Overstap’ en wordt de jongere verantwoordelijkheid van Leerplicht om alsnog een plek in het onderwijs te vinden. BLP Nijmegen en De Overstap werken samen in de afstemming, zodat beide organisaties van elkaar weten met welke jongere ze (afzonderlijk van elkaar) bezig zijn. Dubbeling wordt hierdoor voorkomen.

Ad 3 Positionering/doelstelling project
De overstap is gericht op het actief in beeld brengen en actief volgen van jongeren die overstappen van VO naar MBO. De focus daarin ligt ook op jongeren met een ondersteuningsbehoefte. Bekeken vanuit de nieuwe kaders van OCW, is het in beeld hebben en houden van jongeren in een kwetsbare positie een taak die aan de RMC-functie toebehoord. Op dit moment wordt de Overstap uitgevoerd als een project met een tijdelijk 'projectteam'. In de nieuwe vsv-aanpak zou de Overstap voor een deel overgenomen worden door de LOB-afspraken, die leiden tot aanmelding per 1 april en doorlopende begeleidingslijn waar dit nodig is. Ook kan De Overstap een nieuwe rol krijgen die aansluit op de RMC-functie, namelijk zich meer richten op de groep die nog niet op zijn bestemming is. De begeleiding vanuit de Overstap rondom de jongere zou daarmee ook intensiever kunnen worden; bijvoorbeeld door de jongere te begeleiden op intake (wanneer er sprake is van zwak gezinssysteem). Onderzocht zal moeten worden op welke wijze doelstelling van de Overstap en de uitvoering van de RMC-functie elkaar kunnen versterken door deze actief met elkaar te verbinden dan wel in elkaar te schuiven.

9.4 Vmbo BB naar-Niveau 2[26]

Doel maatregel
Jongeren die een VMBO diploma Basisberoepsgericht behalen hebben formeel toegang MBO niveau 2. Echter, de ervaring leert ons dat jongeren met een VMBO B diploma in bepaalde gevallen moeite hebben de overstap naar en aansluiting met het MBO niveau 2 te vinden. Deze maatregel is in het leven geroepen om deze doelgroep binnen de VMBO-b-ers te herkennen en zowel vanuit het Vmbo en MBO een samenwerking op te zetten die de betreffende jongere een goede kans geeft.

Doelgroep
Vmbo-b die overstap wil maken naar MBO, maar daarin extra ondersteuning nodig heeft.

Doelstelling
30 – 40 leerlingen

Financiering
€ 56.800.

Middelen zijn besteed aan:
Actieve warme oriëntatie en overdracht van deze jongeren door zogenaamde Loopbaanbegeleiders, die hier namens de vmbo-scholen en het ROC verantwoordelijk voor zijn.

Resultaten
Er zijn inmiddels 35 leerlingen in actieve behandeling. Dit is conform de vooraf ingeschatte behoefte. Er kan pas najaar 2016 vastgesteld worden of de leerlingen ook goed landen op het ROC.

De samenwerking is ronduit goed te noemen. Dit blijkt uit:
- Scholen hebben de posities van loopbaanbegeleiders vlot en kwalitatief goed ingevuld.
- Positieve sfeer bij de kick-off en bijeenkomsten.
- 100% aanwezigheid bij bijeenkomsten.
- Er zijn al veel wederzijdse bezoeken geweest.
- Het onderling contact leidt tot meer begrip voor elkaars standpunten en dilemma's, maar ook tot inzicht in de eigen rol in de overstap. Concreet: we hebben het inzicht gedeeld dat voor sommige leerlingen diplomering op basisberoepsgerichte leerweg of lwt weleens ongewild kan leiden tot een kansarm traject op niveau 2. Dit zien wij nu als een gemeenschappelijk dilemma.

[26] Uit tussenevaluatie maart 2016

- De collega's praten tijdens de overleggen vrijuit en accepteren elkaars professionaliteit.
- We denken in het belang van de leerling, en minder vanuit onze instellingen. Van daaruit hebben we de obstakels in beeld.

Evaluatie & aandachtspunt
- Betreft een project sinds november 2015
- We begeleiden de leerling naar zijn intake. We kunnen de afstemming tussen de begeleiding en de (centrale) intake nog verbeteren, zodat de leerling maar één keer zijn verhaal moet doen en de intakers op de hoogte zijn.
- Uitbereiding naar andere VO-scholen en Helicon vmbo is welkom.
- Projectduur: tot zomer 2018. Dan is de begeleiding ingebed in de staande organisatie van de scholen.

9.5 Doorstroom vmbo-mbo en Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB)

Doel maatregel
Een tijdige oriëntatie van jongeren vanuit het VMBO op een vervolgopleiding op het MBO. Doelstelling is dat met de informatie die het MBO vanuit het VMBO over een leerling ontvangt, er geen intake meer op het MBO plaatsvindt, maar een welkomstgesprek.

Doelgroep
Leerlingen Vmbo

Doelstelling
Er is geen kwantitatieve doelstelling.

Financiering
€ 22.000

Middelen zijn besteed aan:
Projectleiderschap, werkgroepen, productontwikkeling, externe ondersteuning (advies).

Resultaten
Het project loopt conform planning. In vmbo-mbo werkgroepen zijn afspraken gemaakt over LOB en doorstroom. Bovendien heeft de projectgroep een doorstroomdossier opgeleverd dat de komende jaren gebruikt en gedigitaliseerd gaat worden. Voor de volgende fase (o.a. uitvoeren pilot) worden momenteel plannen gemaakt.

Evaluatie & aandachtspunten
- Maatregel bestaat sinds 2015
- Strategisch erg belangrijke maatregel om voor alle vmbo-mbo overstappers de juiste begeleiding bij overstap en een doorlopende LOB-lijn te organiseren. Project staat onder inhoudelijke regie van vmbo-mbo directeurenoverleg.
- Verbinding met De Overstap en BB-N2 is geborgd: verwachting is dat beide projecten op termijn opgaan ni de gezamenlijke afspraken binnen Doorstroom en LOB.

9.6 Succesklas

Doel maatregel
Deze maatregel biedt studenten van MBO niveau 3-4 die dreigen uit te vallen doordat ze verkeerde opleidingskeuze hebben gemaakt, de kans om in een gericht traject met oriëntatie en kwalificatie hun diploma niveau 2 te halen. Tegelijkertijd besteed men aandacht aan een doordachte studiekeuze voor vervolg van hun opleiding.

Doelgroep
Jongeren die een verkeerde opleidingskeuze hebben gemaakt in niveau 3-4

Doelstelling
Er is geen kwantitatieve doelstelling.

Financiering
€ 42.442

Middelen zijn besteed aan:
Uitvoering van de succesklas en de extra begeleiding die er nodig is om deze jongeren op de rit te houden.

Resultaten
Er zijn nu zo'n 100 studenten die via de succesklas een traject (hebben) doorlopen. Inmiddels hebben 18 studenten een diploma gehaald, zijn 40 studenten nu bezig en staan er al 36 op de wachtlijst voor een start in mei.

Evaluatie & Aandachtspunten
- Maatregel bestaat sinds 2014
- Opvallend is dat er steeds vroeger in het schooljaar aanmeldingen komen. Jongeren dreigen dus sneller en eerder uit te vallen, waardoor deze maatregel ingezet moet worden. We overwegen om de Succesklas volgend jaar eerder te starten en vroeger in het jaar meer plaatsen aan te bieden. Ook krijgen we veel aanmeldingen van studenten die om andere redenen uitvallen dan de beroepskeuzeproblemen. Zij zullen op een andere manier opgevangen moeten worden, aangezien deze maatregel daar niet voor bedoeld is.
- Maatregel is enkel op ROC Nijmegen gericht en betreft ook een unieke instellingsgerichte aanpak. Maatregel past daarmee – zonder verbreding – niet in nieuwe vsv-aanpak.

9.7 Overbelasten: 'Versterken niveau 1 en 2' en 'Versterken begeleiding niveaus 2, 3 en 4 oranje profiel'

Doel maatregel

- Versterken niveau 1 en 2:
  Door een intensievere begeleiding in de klas en het verkleinen van de klassen, voorkomen dat jongeren uitvallen en vsv-er worden.

- Versterken begeleiding niveaus 2, 3 en 4 oranje profiel:
  Extra begeleiding binnen en buiten de klas. Begeleiding wordt gekoppeld aan een volwaardig opleidingstraject. Het gaat hierbij om de opleidingen kapper, helpende, ICT, Detailhandel, financiële beroepen.

Doelgroep

Overbelaste leerlingen op ROC Nijmegen in de niveau 1 t/m 4

Doelstelling

Er is geen kwantitatieve doelstelling

Financiering

€ 258.160 voor versterken niveau 1 en 2
€ 200.000 voor 'Versterken begeleiding niveaus 2, 3 en 4 oranje profiel'

Middelen zijn besteed aan:

- Dubbele bezetting in de klas
- Meer uren studieloopbaanbegeleiding
- Achtervang/time out
- Extra trajectbegeleiding
- Analyse leerbaarheid bij intake door EC
- NT2
- Skills klas in periode 2, 3 en 4
- Extra begeleiding tijdens stages
- Ondersteuning op klassikale SLB
- Klassenverkleining
- Extra inzet vanuit team Passend Onderwijs t.b.v. de BBL
- Bijlesklas
- Extra bpv matching en begeleiding
- Extra inzet begeleiding bij huiswerk
- Studieklas periode 2, 3 en 4

Resultaten

- Het betreft een instellingsspecifieke maatregel op ROC Nijmegen. De maatregel heeft een belangrijk effect gehad op de positieve ontwikkeling van de vsv-cijfers van het roc over de afgelopen 3 jaar (zie bijlagen).
- De maatregelen hebben een positief effect op het leerklimaat voor zowel de leerlingen die het betreft als de anderen in de klas, die nu meer aandacht krijgen.
- De maatregelen hebben o.a. tot gevolg dat problematiek beter zichtbaar is, hetgeen druk kan neerleggen bij trajectbegeleiders en Expertisecentrum.
- De maatregelen ontlasten docenten, zodat zij meer toekomen aan hun kerntaken.

Evaluatie & Aandachtspunten

- Maatregel actief sinds 2014-2015
- VSV-percentage op ROC Nijmegen in niveaus 1 en 2 is gedaald.
- Betreft maatregelen die specifiek ROC Nijmegen betreffen.
- Maatregel is uitgevoerd op uiteenlopende onderdelen in verschillende teams. Overall een daling op vsv-percentage, maar bij voortzetten maatregel meer focus aanbrengen, zodat ook beter aangestuurd kan worden op doelstelling en resultaat.
- Maatregel zit op snijvlak passend onderwijs, primair proces en vsv-aanpak. Bij voortzetten maatregel goed beoordelen of maatregel past binnen kader van nieuwe VSV-aanpak OCW en als zodanig beargumenteren.

9.8 Flex College

Doel maatregel
Het Flex College is sinds 2008 een plusvoorziening en als zodanig als een zogenaamd Orthopedagogisch Didactisch Centrum (OPDC) ingericht. Leerling uit het VO kunnen hier tijdelijk extra ondersteuning kunnen krijgen. Doel is om leerlingen vervolgens terug te laten keren naar een reguliere school.

Doel van deze maatregel is om het Flex College als plusvoorziening in het VO in stand te houden.

Doelgroep
Alle jongeren in het VO in de leeftijd van 12 tot 18 jaar voor wie nog geen passend onderwijsaanbod is in de (nabije) reguliere school.

Doelstelling
Er is geen harde kwantitatieve doelstelling maar als de basisondersteuning in de scholen beter wordt zal het aantal leerlingen in het Flex College dalen.

Financiering
Vanuit VSV-middelen: €355.000

Co-financiering uit: middelen vanuit de de schoolbesturen (via Samenwerkingsverband) en de subsidie vanuit de gemeente Nijmegen

Middelen zijn besteed aan
Het bieden van individuele maatwerktrajecten voor leerlingen. In het Flex college wordt gewerkt met relatief kleinere groepen, meer begeleiding.

Resultaten
Uit de meest recente vsv-monitor over het Flex College, opgesteld door KBA Nijmegen, blijkt dat het Flex de doelgroep bereikt, namelijk overbelasten jongeren uit het VO (zie ook paragraaf 8.2).

Onderstaande grafiek geeft het verloop van het leerlingaantal binnen het Flex College vanaf 2013 weer. Het betreft het totaal aantal leerlingen, van zowel locatie Streekweg 20 (S20) alswel locatie EigenWijs (D7). Een dalende lijn t.o.v. kalenderjaar 2014 is duidelijk zichtbaar.

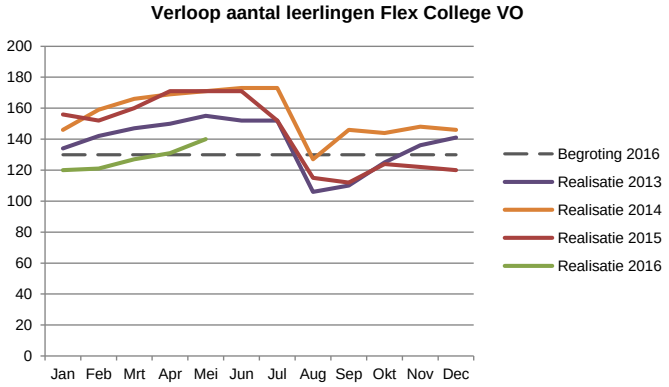

Inzoomend op kalenderjaar 2015, geven onderstaande tabellen een zicht op de leerlingaantallen per locatie van het Flex College, gepeild op 1 januari en 31 december 2015.

Aantal leerlingen 2015

	1 januari 2015	31 december 2015
EigenWijs (D7)	63	51
Streekweg (S20)	92	70

Op basis van bovenstaande tabel moet geconcludeerd worden dat er sprake is van een terugloop van leerlingaantallen op beide locaties.

Resultaten
EigenWijs (D7):

	certificaten wel/niet	diploma's wel/niet	Tussentijds gestopt
VMBO-T	122/27	12/3	
HAVO	111/25	9/3	3

T.o.v. de laatste monitor kan geconcludeeerd worden dat het diplomarendement van "Eigenwijs" gestegen is.

Streekweg (S20):

	diploma wel/niet	Uitstroom en richting
Diploma VMBO	29/1	
Overige uitstroom		19 • school van inschrijving • ROC- entree opleiding • VSO • reguliere arbeid • arbeidsgerichte dagbesteding

Daarnaast blijkt uit de laatste monitor Dat er in alle programma's ook leerlingen ongediplomeerd doorstromen naar het mbo. Op langere termijn is het resultaat van oud-leerlingen van het Flex

College wisselend. Uitstromers vanuit het VMBO doen het in termen van VSV, gezien hun problematiek, niet veel slechter in vergelijking met overige studenten op mbo-niveau 2. Ook oud-leerlingen van Eigenwijs en het VAVO vmbo-t die doorstromen naar vervolgonderwijs doen het daar relatief goed. Desondanks blijven de VSV-ers een aandachtspunt, met name degenen die nog leer- of kwalificatieplichtig zijn."

Nemen we het diploma-rendement als uitgangspunt, dan blijkt uit de monitor dat (2015, p.37) het diplomarendement bij het VMBO vergelijkbaar is met voorgaande jaren, maar is gedaald bij Eigenwijs en in de AKA. Bij het vmbo-t van het VAVO is het percentage gediplomeerden gelijk gebleven, maar het aandeel leerlingen zonder resultaat gestegen. In alle programma's stromen echter ook leerlingen ongediplomeerd door naar het mbo. Op langere termijn is het resultaat van oud-leerlingen van het Flex College wisselend. Uitstromers vanuit het VMBO doen het in termen van VSV, gezien hun problematiek, niet veel slechter in vergelijking met overige studenten op mbo-niveau 2. Ook oud-leerlingen van Eigenwijs en het VAVO vmbo-t die doorstromen naar vervolgonderwijs doen het daar relatief goed. Desondanks blijven de VSV-ers een aandachtspunt, met name degenen die nog leer- of kwalificatieplichtig zijn."

Evaluatie & Aandachtspunten

- Zoals al in paragraaf 8.2 beschreven, bevindt het Flex College zich in een transitie. Waar voorheen het Flex College ook jongeren de gelegenheid kon bieden een diploma te behalen, vervalt deze mogelijkheid door wettelijke aanpassingen. Door passend onderwijs loopt het aantal leerlingen dat binnen het Flex ondersteuning behoeft, terug. Daarnaast was er in schooljaar 2013-2014 een ontvlechting met ROC Nijmegen ten aanzien van de 'oude' MBO niveau 1 opleiding. Beide ontwikkelingen leiden tot een verkleining van de voorziening. Dit betekent niet dat de voorziening als zodanig niet meer nodig is. De VO-besturen geven aan dat het Flex als extra voorziening nodig is om die jongeren tijdelijk extra ondersteuning te kunnen bieden buiten de reguliere setting.
- Het VO voert op dit moment het gesprek over de toekomst van het Flex College.
- Bij voortzetten ondersteuning van plusvoorziening in 2016-2017 ook bekijken op welke wijze we de ondersteuning willen voortzetten, gekoppeld aan de uitkomst van de toekomst van het Flex College.
- Maatregel zit op snijvlak passend onderwijs en vsv-aanpak. Bij voortzetten maatregel goed beoordelen of maatregel past binnen kader van nieuwe VSV-aanpak OCW en als zodanig beargumenteren.
- Bij voortzetten maatregel meer focus aanbrengen, zodat koppeling tussen doelstelling maatregel en resultaat scherper gelegd kan worden.

9.9 VAVO

Doel maatregel
Voorkomen dat overbelaste jongeren in het VAVO (Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs) uitvallen door onvoldoende begeleiding.

Doelgroep
Overbelaste jongeren in de VAVO

Doelstelling
Er is geen kwantitatieve doelstelling.

Financiering
€ 65.000

Middelen zijn besteed aan:
- Formatie voor meer begeleiding in de klas
- Gerichte scholing personeel in omgaan met groter wordende begeleidingsvraag bij VAVO-studenten

Resultaten
Op dit moment ontvangen in totaal 35 leerlingen (18 Vmbo T, 14 Havo en 3 VWO) ondersteuning. De leerlingen geven aan erg tevreden te zijn. Of er meer gaan slagen is nog niet te voorspellen. Het effect op leerlingen is dat ze meer structuur ervaren en zich zo beter thuis voelen op school en beter voorbereiden op toetsen.

Evaluatie & Aandachtspunten
- Maatregel bestaat sinds 2014-2015
- Uit de VSV-monitor van het Flex College[27] over schooljaar 2012-2013 blijkt dat het VAVO te maken kreeg met een grotere groep overbelaste leerlingen. Een verklaring voor deze toename kan worden gevonden in het karakter van de VAVO: het biedt jongeren die (op specifieke vakken) vastlopen in VMBO, HAVO of VWO de mogelijkheid alsnog een (deel)diploma te behalen. Daarmee wordt de VAVO ook een 'escape-route' voor jongeren met een ondersteuningsbehoefte die niet (tijdig) door het onderwijs of andere partijen is (h)erkend.
- Gelet op bovenstaande is er een relatie te leggen met de 'basisondersteuning' in de school. Wanneer deze op orde is, zouden in principe minder overbelaste jongeren instromen in de VAVO.

9.10 Samenvatting
- De evaluatie van de maatregelen is een tussenevaluatie, waarbij nog geen effectmeting mogelijk is. De huidige maatregelen zijn tot stand gekomen op grond van uitkomsten van eerdere vsv-monitoren. Daarmee heeft er een voortdurende bijstelling plaatsgevonden en zijn maatregelen doorontwikkeld.
- De maatregelen zijn allen gefocust op het voorkomen van vsv en worden uitgevoerd binnen de onderwijsinstellingen. De primaire focus van de maatregelen is om de jongeren in het onderwijs te houden.
- In bepaalde gevallen zullen de maatregelen bij voortzetten verbreed moeten worden naar nieuwe/meer doelgroepen. Immers, daar waar maatregelen nu enkel gericht zijn op een doelgroep in ROC Nijmegen, bijvoorbeeld inzake het Coachproject, stelt OCW als eis dat de maatregel ten goede moet komen aan alle jongeren in de regio. Eenzelfde aandachtspunt doet zich voor bij maatregelen als 'Versterken niveaus 1 en 2' of 'Extra begeleiding niveaus 2, 3 en 4 oranje profiel'.
- Ook leidt de aanpak tot een (noodzakelijke) doorontwikkeling van maatregelen. Voorbeeld is de overstap, welke als doelstelling heeft om zorg te dragen dat jongeren die de overstap van VO naar MBO maken ook daadwerkelijk overkomen. Vanuit een bredere blik kun je de uitvoering en doelstelling van de overstap kunnen koppelen aan de vernieuwde taak van de RMC-functie om jongeren in een kwetsbare positie te begeleiden.
- Gelet op de nieuwe vsv-kaders die OCW meegeeft, is het van belang om bij de overweging om maatregelen voort te zetten in 2016-2017, meer te sturen op:

[27] Tot schooljaar 2012-2013 was de VAVO onderdeel van het Flex College. Vandaar dat de VAVO is opgenomen in de monitor van het Flex College. Door de ontvlechting van het Flex College en ROC Nijmegen, is de VAVO onderdeel geworden van ROC Nijmegen.

- Doelstelling maatregel, gekoppeld aan het uiteindelijk te verwachten resultaat (op welk moment). Door een stip op de horizon te plaatsen bij iedere maatregel kan scherper beschreven worden wat de maatregel uiteindelijk moet opleveren.
- Argumentatie waarom een bestaande maatregel past binnen het nieuwe kader.

DEEL C: UITKOMSTEN ONDERZOEK REGIOPLAN

H10: Signalen uit onderzoek Regioplan

10. Wat zijn de signalen vanuit het onderzoek van Regioplan?

Als ondersteuning in het creëren van een regionale analyse, hebben we Regioplan gevraagd "*Uitgaand van succesvolle implementatie van de wetgeving en convenantsmaatregelen, waar lopen we dan nog risico dat jongeren buiten bereik van onderwijs of hulpverlening geraken, en wat kunnen we hieraan –vanuit onze primaire doelstelling – doen?"*

Regioplan heeft interviews gehouden waaruit een drietal onderwerpen naar voren komt die door betrokkenen worden gezien als knelpunten c.q. kansen ten aanzien van bovenstaande onderzoeksvraag. Deze drie onderwerpen zijn:

- routes naar arbeid
- versterken RMC-functie
- aansluiting onderwijs-zorg

Per onderwerp is kort beschreven wat het vraagstuk is. De volledige uitwerking van de onderwerpen is opgenomen in het rapport van Regioplan. Dat rapport vormt een losse bijlage bij deze regionale analyse.

10.1 Routes naar arbeid / maatwerk

Ons onderwijssysteem is sterk gericht op het leren vanuit theorie. Ook in onze subregio merken we dat er eigenlijk geen goed passend aanbod is voor jongeren die vastlopen in het reguliere onderwijs en voor wie de overstap naar werk of combinatie van werkend-leren een beter alternatief zou zijn. Redenen hiervoor kunnen zijn dat:

- de jongere een andere leerstijl heeft (doen i.p.v. theorie),
- de jongere wil gewoon aan het werk,
- jongere heeft V(S)O diploma behaald, maar een vervolgopleiding op MBO is (cognitief) te hoog gegrepen.

Zowel het VO, MBO, leerplicht en Jongerenteam van het Regionaal Werkbedrijf geven aan dat deze situaties voorkomen en dat we geen passende routes hebben, terwijl er wat betreft infrastructuur ontzettend veel in onze regio aanwezig is. Vanuit de interviews is aangegeven dat alle partijen (onderwijs, gemeente, RMC, Werkbedrijf) op dit vlak de handen inéén willen slaan. Op dit vlak is er behoefte aan een schakelpunt waar partijen gezamenlijk tot een oplossing kunnen komen voor de situatie rondom een jongere die nu vast dreigt te lopen.

10.2 Versterking RMC

Gemeenten hebben in het voorkomen van vsv onder andere als taak om 'het organiseren en coördineren van de meldingen van voortijdig schoolverlaten, het registeren van deze meldingen en zorgdragen voor de doorverwijzing naar onderwijs en arbeidsmarkt'. In het realiseren van de (gezamenlijke) opdracht speelt de doelstelling, organisatie en aansturing van deze functie een cruciale rol.

Op dit moment is de uitvoeringsorganisatie als volgt georganiseerd:

- Bureau Leerplicht Nijmegen voor uitvoering van de kwalificatieplicht (16 tot 18 jaar).
- RMC-Trajectbureau voor verzuimmeldingen tussen 18 en 23 jaar, en
- Regionaal Jongerenteam Nijmegen van het Regionaal Werkbedrijf voor het terugleiden naar onderwijs of toeleiden naar werk van voortijdige schoolverlaters in leeftijd van 16 tot 27 jaar.

Schematisch kan dat als volgt worden weergeven:

Tabel 36: schematische weergave huidige RMC-uitvoeringsorganisatie

Uitvoerder	Bureau Leerplicht	RMC-Trajectbureau	Jongerenteam
Leeftijd	16-18	18-23	16-27
Wat	Verzuim & VSV	Verzuim	VSV
Vallend onder	Gemeente Nijmegen	ROC Nijmegen	Regionaal Werkbedrijf

Gevraagd naar mogelijke verbeteringen wordt er vaak gesproken over 'versnippering' en de behoefte aan betere afstemming en meer regie op het terrein van vsv. Vanuit verschillende kanten is aangegeven dat de RMC-functie een centrale rol speelt en zich verder kan ontwikkelen op dat punt. Over de inhoudelijke invulling zijn verschillende dingen naar voren gebracht. Het gaat onder meer om het in beeld brengen van maatregelen, jongeren en effecten. Een ander belangrijk punt gaat over de besluitvorming.

Kortom, de huidige werkprocessen en functies hebben – zich vertaald in bovenstaande organisatievorm – de afgelopen jaren gewerkt, maar we staan voor de vraag of de huidige organisatie past bij de nieuwe opdracht vanuit OCW en mogelijk nieuwe ambitie.

De drie onderdelen zijn namelijk ondergebracht in drie organisaties met hun eigen dynamiek. Het is daarbij van cruciaal belang dat de uitvoeringsopdracht scherp en duidelijk is, verantwoordelijkheden helder belegd zijn en de aansturing op de (beleidsinhoudelijke) opdracht transparant en effectief kan plaatsvinden. De RMC-uitvoeringsorganisatie zal doorzettingsmacht moeten hebben om zaken in het belang van de jongere voor elkaar te krijgen.

10.3 Aansluiting onderwijs-zorg

De decentralisaties en komst van Passend Onderwijs hebben geleid tot grote veranderingen. Waar in het verleden voor velen de relaties bekend waren, moeten relaties nu opnieuw (met andere functionarissen) gelegd worden. Uit het onderzoek van Regioplan blijkt dat geïnterviewden aangeven dat de samenwerking met de zorg en de wijkteams – rondom (schoolgaande) jongeren – sterk verbeterd kan worden. Contacten zijn nu sterk afhankelijk van het persoonlijke netwerk, er zijn wachtlijsten en er worden allerlei noodoplossingen gezocht (bijv. via huisarts). Personen die sterk ingevoerd zijn in de zorg geven aan dat de contacten uiteindelijk wel tot stand komen, maar dat dat over het algemeen heel veel inspanning vergt. Versnippering, gebrek aan eenduidigheid en dubbel werk spelen een belangrijke rol. Hierbij ook de vraag naar regie en afstemming (welke mogelijkheden benutten).

10.4 Samenvatting

- Uit het onderzoek van Regioplan komen drie lijnen naar voren waarop we winst kunnen boeken als het gaat om het nog verder terugdringen van vsv, in combinatie met de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie. Het gaat dan om:
    - het organiseren van alternatieve routes naar werk, zodat jongeren die geen startkwalificatie kunnen behalen, toch een goede overstap naar de arbeidsmarkt kunnen maken,
    - het versterken van de RMC-functie, gelet op nieuwe taken, en
    - een goede aansluiting tussen onderwijs en zorg, gelet op de vele initiatieven
- De uitkomsten van het onderzoek leiden tot aanknopingspunten voor verdere ontwikkeling van onze nieuwe vsv-aanpak en begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie.

DEEL D: OPMAAT NIEUW REGIONAAL PROGRAMMA

H11: Wat zijn de thema's voor het nieuwe regionaal programma?

11. Wat zijn thema's voor het nieuwe regionaal programma?

Op basis van de regionale analyse, zien we de volgende zaken:

- de vsv-aanpak dient te worden verbreed,van sec bestrijden vsv naar een bredere blik op de begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie naar onderwijs, werk, zorg of een combinatie daarvan

- de vsv-cijfers in onze RMC-subregio zijn goed; met 1,6% vsv scoren we beter dan het landelijk gemiddelde van 1,8%. Het zal echter een uitdaging zijn om dit percentage vast te houden, gelet op de signalen dat de problematiek rondom de jongeren die nu uit (dreigen te) vallen vaak meervoudig is. We zien relatief veel vsv op:
    - vmbo basis
    - havo-vwo
    - VAVO

- De aansluiting met de arbeidsmarkt voor jongeren in een kwetsbare positie vraagt om een intensieve benadering. Zowel vanuit school als vanuit Werkbedrijf.

- De maatregelen in het vsv-convenant die we hebben getroffen hebben daarin zeker een bijdrage geleverd. De maatregelen zijn geëvalueerd en tonen dat ze resultaat leveren. Echter, zijn het niet de maatregelen alleen die leiden tot het resultaat. Het gaat om de samenwerking van het systeem als geheel, dus gemeente, onderwijs en andere partners.

- De invoering van Passend Onderwijs, Sociale Wijkteams, Participatiewet hebben geleid tot een sterke wijziging van de 'systeemwereld'. Inmiddels werken alle partijen weer aan de beweging om weer de aansluiting met deze systeemwereld te maken. Iedere organisatie doet dat vanuit zijn eigen doelstelling. In het thema van vsv en begeleiding van jongeren in een kwetsbare positie vraagt dit om een nieuwe gezamenlijke missie, visie en ambitie.

- Er is veel aandacht voor verzuim, wat heeft geleid tot het vroegtijdig in beeld hebben van jongeren die (mogelijk) uitvallen. Dit leidt tot een druk op de organisatie van de RMC-functie.

- Als aandachtspunten uit het onderzoek van Regioplan komt naar voren dat winst in de aanpak behaalt kan worden door:
    - Samenwerking in routes naar arbeid/maatwerk te realiseren
    - De RMC-functie te versterken, en
    - De aansluiting onderwijs-zorg te versterken.

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

Bijlagen

Bijlage 1

Bijlage 1A: aantal nieuwe vsv-ers per gemeente periode 2011-2014

Tabel 14: Ontwikkeling van aantal nieuwe vsv-ers per gemeente in de subregio Nijmegen

	2011/2012			2012/2013			2013/2014		
Gemeente	aantal lln.	aantal vsv	%	aantal lln.	aantal vsv	%	aantal lln.	aantal vsv	%
Berg en Dal	2.764	79	2,90%	2.811	55	2,00%	2.802	35	1,20%
Beuningen	2.391	52	2,20%	2.378	57	2,40%	2.308	37	1,60%
Druten	1.591	52	3,30%	1.647	23	1,40%	1.736	22	1,30%
Heumen	1.599	28	1,80%	1.582	22	1,40%	1.611	17	1,10%
Mook en Middelaar	722	8	1,10%	717	12	1,70%	695	9	1,30%
Nijmegen	10.233	402	3,90%	10.264	318	3,10%	10.193	238	2,30%
Wijchen	3.995	90	2,30%	3.619	56	1,50%	3.623	51	1,40%
Totaal	**23.295**	**711**	**3,10%**	**23.018**	**543**	**2,40%**	**22.968**	**409**	**1,80%**
Landelijk gemiddelde			2,80%			2,10%			1,90%

Bijlage 1B: vsv-percentage van de 40 grote gemeenten

vsv 2014-2015

	gemeenten	deelnemers	vsv	%
1	Rotterdam	43.627	1.398	3,20%
2	Amsterdam	46.200	1.415	3,10%
3	s-Gravenhage	34.210	1.052	3,10%
4	Leiden	7.078	209	3,00%
5	Heerlen	5.703	164	2,90%
6	Maastricht	6.145	177	2,90%
7	Arnhem	10.663	303	2,84%
8	Eindhoven	13.919	369	2,70%
9	Schiedam	5.757	148	2,60%
10	Zoetermeer	10.015	263	2,60%
11	Tilburg	15.178	379	2,50%
12	Almere	18.279	457	2,50%
13	Lelystad	6.286	158	2,50%
14	Roosendaal	5.857	139	2,40%
15	Delft	5.533	132	2,40%
16	Venlo	7.410	177	2,40%
17	Utrecht	18.601	432	2,30%
18	Enschede	11.622	267	2,30%
19	Groningen	10.792	250	2,30%
20	Alkmaar	7.970	186	2,30%
21	Leeuwarden	8.050	174	2,20%
22	Haarlem	10.404	225	2,20%
23	Zwolle	9.519	206	2,20%
24	Sittard-Geleen	6.488	141	2,20%
25	Nijmegen	10.344	225	2,20%
26	Gouda	5.842	129	2,20%
27	s-Hertogenbosch	10.784	223	2,10%
28	Zaanstad	12.239	256	2,10%
29	Alphen a d Rijn	9.018	189	2,10%
30	Breda	13.159	279	2,10%
31	Helmond	7.319	157	2,10%
32	Deventer	8.004	164	2,00%
33	Haarlemmermeer	12.802	237	1,90%
34	Almelo	6.113	118	1,90%
35	Emmen	9.209	162	1,80%
36	Amersfoort	12.795	233	1,80%
37	Apeldoorn	12.670	232	1,80%
38	Oss	7.630	129	1,70%
39	Ede	9.805	144	1,50%
40	Hengelo	6.733	104	1,50%

vsv 2013-2014

gemeenten	deelnemers	vsv	%
Rotterdam	43.188	1.688	3,90%
Amsterdam	45.720	1.561	3,40%
's-Gravenhage	33.641	1.149	3,40%
Lelystad	6.131	202	3,30%
Maastricht	6.215	201	3,23%
Arnhem	10.466	334	3,19%
Utrecht	18.072	566	3,10%
Schiedam	5.775	173	3,00%
Tilburg	15.049	415	2,80%
Groningen	10.660	295	2,80%
Leeuwarden	8.043	226	2,80%
Leiden	7.143	203	2,80%
Delft	5.559	158	2,80%
Zaanstad	11.962	306	2,60%
Eindhoven	13.828	343	2,50%
Zoetermeer	10.046	251	2,50%
Dordrecht	9.463	241	2,50%
Heerlen	5.722	135	2,40%
Breda	12.919	311	2,40%
Zwolle	9.187	210	2,30%
Nijmegen	10.207	238	2,30%
Venlo	7.522	165	2,20%
Enschede	11.622	261	2,20%
Almere	18.092	407	2,20%
Gouda	5.732	120	2,10%
Alkmaar	7.931	167	2,10%
Haarlem	10.110	214	2,10%
's-Hertogenbosch	10.828	232	2,10%
Deventer	7.847	157	2,00%
Sittard-Geleen	6.496	133	2,00%
Amersfoort	12.425	232	1,90%
Apeldoorn	12.512	237	1,90%
Haarlemmermeer	12.481	242	1,90%
Helmond	7.182	130	1,80%
Hengelo	6.730	112	1,70%
Almelo	6.052	104	1,70%
Emmen	9.179	159	1,70%
Ede	9.677	140	1,40%

Bijlage 1C: Vergelijking met subregio Arnhem

Zoals eerder aangegeven bestaat de RMC-regio uit de twee subregio's Arnhem en Nijmegen. Omdat we door het Ministerie als één regio worden beschouwd, is een vergelijking met de ontwikkeling van de subregio Arnhem en als RMC-regio totaal, zinvol.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de subregio Nijmegen wat betreft vsv-percentage beter scoort dan subregio Arnhem. De subregio Arnhem blijft ieder jaar net iets boven het landelijk gemiddelde percentage VSV, waar de subregio Nijmegen er sinds 2013-2014 onder duikt. We hebben (nog) geen specifieke verklaring voor dit verschil.

Tabel 24

% VSV naar regio	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Subregio Arnhem	3,4%	2,5%	2,2%	2,0%
Subregio Nijmegen	3,1%	2,4%	1,8%	1,6%
RMC-regio Arnhem/Nijmegen	3,3%	2,4%	2,0%	1,8%
Landelijk gemiddelde	2,8%	2,1%	1,9%	1,8%

Figuur 25

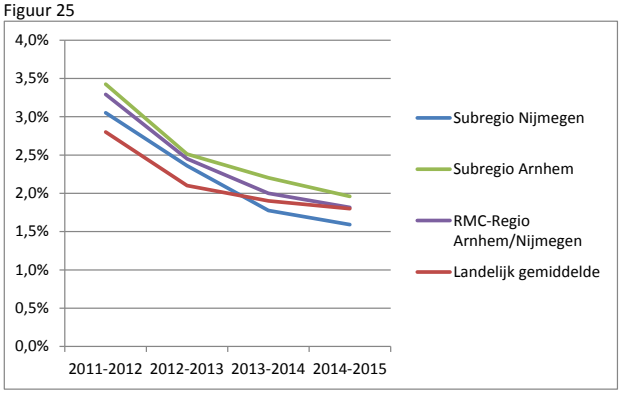

Bijlage 1D: vsv naar leeftijd

De landelijke definitie van voortijdig schoolverlaters richt zich op jongeren in de leeftijd van 12-23 jaar. Uit onderstaande tabel blijkt dat vsv vooral ontstaat op latere leeftijd. Tussen de 17e en 18e levensjaar stijgt het percentage nieuwe vsv-ers ineens van nog geen procent naar vijf procent. De verklaring hiervoor is dat met 18 jaar de leer- en kwalificatieplicht eindigt en veel jongeren die niet gemotiveerd meer zijn, hun opleiding stoppen of geen vervolgopleiding kiezen.

Tabel 26

Leeftijd	2013-2014	2014-2015
13	0,10%	0,08%
14	0,06%	0,09%
15	0,09%	0,05%
16	0,21%	0,23%
17	0,75%	0,69%
18	5,11%	5,06%
19	6,37%	5,88%
20	6,67%	5,06%
21	7,55%	6,11%
22	6,23%	6,15%

Tabel 27

Leeftijd	2012-2013	2014-2015
18-	0,24%	0,23%
18+	6,07%	5,47%

Bijlage 1E: vsv naar etniciteit

Het is goed om zicht te hebben op de achtergrond van de vsv-ers. Op basis van de RMC factsheets van het ministerie van OCW kunnen we voor de gehele RMC-regio Arnhem/Nijmegen inzichtelijk maken hoe de verdeling van nieuwe vsv-ers naar etniciteit is. Onderstaande tabel toont een beeld waaruit blijkt dat het percentage autochtone nieuwe vsv-ers lager ligt dan het percentage nieuwe vsv-ers met een allochtone etniciteit. Tegelijkertijd hebben we over de periode 2011-2012 tot 2014-2015 een daling weten te bereiken onder alle vsv-ers, ongeacht etniciteit.

Deze uitsplitsing is op basis van de huidige registratie door de RMC-functie nog niet mogelijk voor de subregio Nijmegen. Dit gaan we wel doen op basis van de nieuwe afspraken in het regionaal programma.

Tabel 28: vsv naar etniciteit voor RMC-regio Arnhem/Nijmegen

Etniciteit	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Daling t.o.v. 2011-2012
Autochtoon	2,8%	2,1%	1,67%	1,45%	-48%
Niet westerse allochtonen	5,8%	4,3%	3,91%	3,59%	-38%
Westerse allochtonen	4,1%	2,8%	2,24%	2,33%	-43%

We hebben in 2013 specifiek onderzoek laten uitvoeren naar de achtergrond van vsv bij Marokkaans-Nederlandse en Antilliaans-Nederlandse jongeren in Nijmegen. De hoofdconclusie van het onderzoek past bij het beeld dat ook zichtbaar is in tabel 28, namelijk: voortijdig schoolverlaten ligt onder Marokkaans-Nederlandse jongeren en Antilliaans-Nederlandse jongeren hoger dan gemiddeld. Het merendeel van hen is afkomstig uit het mbo; het percentage vsv is daar bij Marokkaans-Nederlandse jongeren en Antilliaans-Nederlandse jongeren ruim twee keer hoger dan bij de autochtone groep. In aantallen echter gaat het om een beperkt aantal jongeren: 49 Marokkaans-Nederlandse en 19 Antilliaans-Nederlandse vsv-ers in 2012 (ten opzichte van groep van 249 autochtone jongeren).

Positief daarentegen is dat een relatief groot deel van deze jongeren niet lang vsv-er blijft. Veel van deze jongeren starten binnen een jaar weer met een opleiding. Het percentage herstarters is onder beide groepen hoger dan onder de autochtone groep vsv-ers. Hieruit kan worden afgeleid dat jongeren met Marokkaanse of Antilliaanse achtergrond gemotiveerd zijn, en/of het belang inzien, om een diploma te behalen.

Uit het onderzoek bleek ook dat een specifieke aanpak gericht op de afkomst van de jongere sterk wordt afgeraden; een doelgroepaanpak zou stigmatiserend zijn (en daarmee averechts werken) waarbij ook de aantallen een specifieke aanpak niet rechtvaardigen. Wèl zou extra ingezet moeten worden op het verbinden van leefgebieden, het vergroten van kennis bij direct betrokkenen, het versterken van het eigen netwerk van de jongere en het intensiveren van studiekeuzeprocessen. Dit hebben ook opgepakt. [28]

[28] Zie brief “Monitor Antilliaanse en Marokkaanse Nederlanders in Nijmegen 2013” aan de gemeenteraad Nijmegen (registratienummer 14.0013736)

Bijlage 1F: aantal jongeren zonder startkwalificatie per gemeente

Onderstaande tabel toont het totaal aantal jongeren per gemeente die op 1 oktober van dat schooljaar nog geen startkwalificatie en school al langer dan 1 jaar verlaten hadden. Dit noemen wij ook 'oude' vsv-ers.

Tabel 29: Totaal oude vsv-ers per gemeente, teldatum 1 oktober

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Berg en Dal	206	198	178	301
Beuningen	183	186	192	156
Druten	162	140	136	117
Heumen	90	78	77	79
Mook en Middelaar	38	36	41	31
Nijmegen	2.293	2.010	2.170	2.319
Wijchen	270	235	229	190
Totaal subregio	**3.036**	**2.685**	**2.845**	**2.892**

Bijlage 2: Overzicht stages en leerbanen SBB, nov. 2015

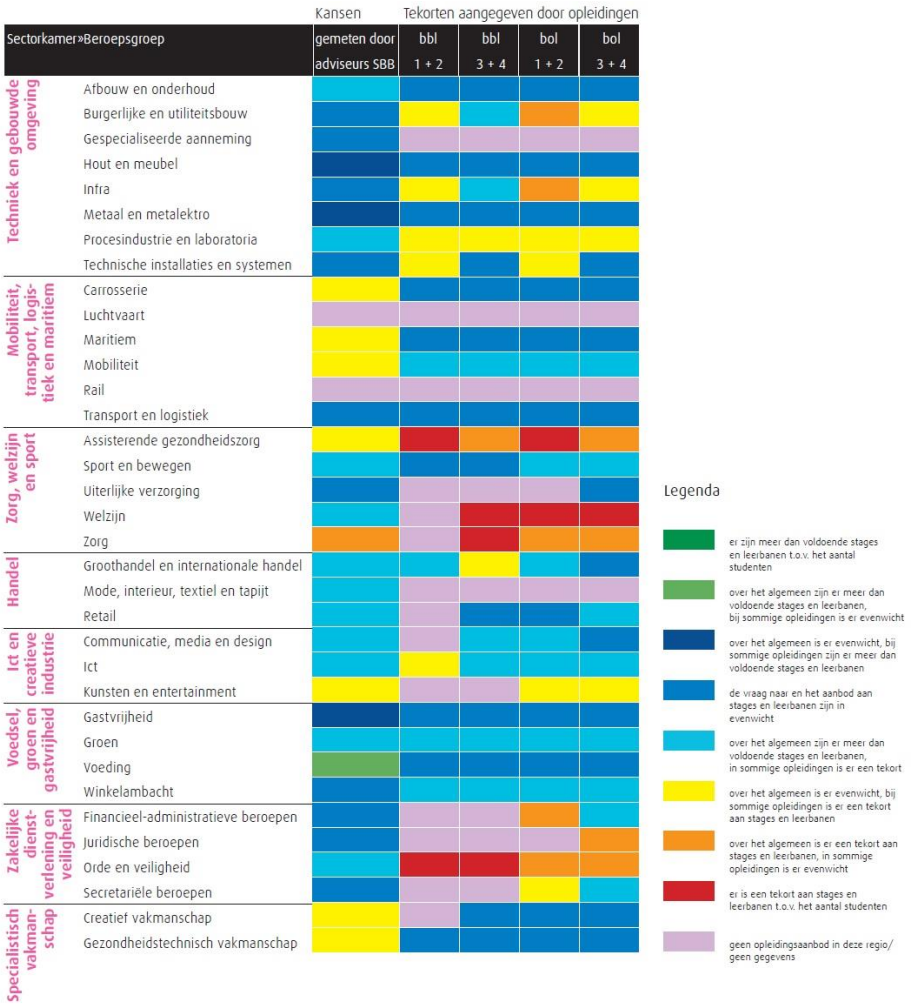

Bijlage 3: Verzuimmeldingen 18+

Huidig schooljaar

Meldende school	Aantal meldingen	Percentueel
ROC-Nijmegen	467	51%
Rijn IJssel College	290	31%
Koning Willem 1	29	3%
Helicon	14	2%
St. Interconf regio Utrecht	20	2%
Tio Teach BV	12	1%
Rivor	10	1%
ROC Midden Ned.	10	1%
Leijgraaf	14	2%
A-12	8	1%
Overige	48	5%
Totaal	**922**	**100%**

Onderwijsinstelling	Aantal meldingen RMC 18-23 jr.	Aantal lln. uit subregio ingeschreven bij onderwijsinstelling
ROC Nijmegen	467	2.915
Rijn IJssel College	290	771
Koning Willem 1	29	372
Helicon	14	297
Totaal aantal meldingen bovenstaande onderwijsinstellingen (A)	**800**	**4.355**
Totaal meldingen alle onderwijsinstellingen (B)	922	7.875
Aandeel onderwijsinstellingen op totaal aantal meldingen (A:B)	**87%**	**55%**

Bijlage 4: Versterking niveau 1 en 2 en oranje profiel: ingevulde evaluaties

Onderwijsteammanagers hebben de evaluaties ingevuld

Entree:

Middelen aangevraagd voor:

- Achtervang/time out
- Extra trajectbegeleiding
- Analyse leerbaarheid bij intake door EC
- NT2

Voer je de maatregel uit zoals je deze hebt bedoeld? Zo nee: wat heb je gewijzigd?	Ja met dit verschil dat het expertisecentrum de extra NT 2 ondersteuning financiert over 2015
Hoeveel studenten profiteren van de maatregel?	180 en de nieuwe aanmelders (dat is een onbekend aantal maar het gaat waarschijnlijk om zo'n 200 studenten): 380 tot 1 oktober 2016
Heeft de maatregel het verwachte effect?	Ja, op alle onderdelen een zeer effectieve bijdrage aan een goed verloop van het leertraject van studenten NT2 ondersteuning is nog wat zoeken hoe we dit effectief kunnen organiseren omdat het rooster van de studenten nogal gevuld is.
Zie je in dit schooljaar ontwikkelingen die effect hebben op de maatregel/doelgroep, welk effect verwacht je en wat zou eventueel het antwoord zijn?	Door de participatiewet worden meer 18+ jongeren weer naar school gestuurd die eerder een Wajong kregen. Consolideren huidige VSV middelen en genoemde voorzieningen. Doorlopende begeleidingslijn organiseren naar werk i.s.m. regionaal werkbedrijf. Concreet betekent dit een verdere aanvulling van de extra trajectbegeleiding

TEIS- niveau 2

Aangevraagd voor:

- Extra trajectbegeleiding
- Extra SLB
- Skills-klas in periode 2, 3, 4
- Extra begeleiding tijdens de stages
- Ondersteuning op klassikale SLB

Voer je de maatregelen uit zoals je deze hebt bedoeld? Zo nee: wat heb	Ongeveer wel. Extra trajectbegeleiding niet, wel de andere vier onderdelen.

x

je gewijzigd?	
Hoeveel studenten profiteren van de maatregel?	Skills klas: 15 studenten Extra SLB: 20 studenten Extra begeleiding tijdens stages: 10 studenten Ondersteuning op klassikale SLB: alle eerstejaars= 95 studenten
Heeft de maatregel het verwachte effect?	Ja, waarschijnlijk wel
Zie je in dit schooljaar ontwikkelingen die effect hebben op de maatregel/doelgroep, welk effect verwacht je en wat zou eventueel het antwoord zijn?	De niveau 2 populatie wordt steeds zwakker: meer leer- en gedragsproblemen. Er zijn ook steeds minder niveau 2 opleidingen bij Techniek dus er komen er relatief meer naar TEIS. Tegelijkertijd wil het bedrijfsleven tijdens de stages gemotiveerde studenten met werknemersvaardigheden. Onze studenten moeten dus nog beter begeleid om ze naar diploma en werk te begeleiden. Extra maatregelen als de skills en extra SLB en stagebegeleiding blijven daarom noodzakelijk.

Metaal, electro, installatietechniek (MEI) niveau 2

Aangevraagd voor:

- Klassenverkleining
- Extra inzet vanuit team Passend Onderwijs tbv de bbl.

Voer je de maatregelen uit zoals je deze hebt bedoeld? Zo nee: wat heb je gewijzigd?	Ja. De eerstejaars niveau 2 (constructie en mechatronica) waren oorspronkelijk in één klas ingedeeld. Bij de start van het schooljaar is de klas toch gesplitst, om tot het voorgestelde maximum van 16 leerlingen per klas te komen (concreet: 11 en 14 leerlingen). Voor de tweedejaars was die actie vorig jaar al doorgevoerd en houdt die nu nog stand.
Hoeveel studenten profiteren van de maatregel?	64 leerlingen in leerjaar 1 en 2 profiteren van kleine klassen (maximaal 16 leerlingen).
Heeft de maatregel het verwachte effect?	Ja, de VSV cijfers blijven vooralsnog binnen de norm.
Zie je in dit schooljaar ontwikkelingen die effect hebben op de maatregel/doelgroep, welk effect verwacht je en wat zou eventueel het antwoord zijn?	-

Uiterlijke verzorging –niveau 2/3/4

Aangevraagd voor

- Achtervang/time out
- Extra trajectbegeleiding

Voer je de maatregelen uit zoals je deze hebt bedoeld? Zo nee: wat heb je gewijzigd?	Ja: de middelen worden ingezet voor achtervang/time out en extra trajectbegeleiding De time out voorziening is georganiseerd in een ruimte vlakbij de lokalen (de brug). We willen dat de time out voorziening herkenbaar, toegankelijk is voor studenten. In de loop van de maanden hebben we Time out /achtervang nog intensiever georganiseerd. De begeleiders van de time-out zijn gekoppeld aan SLB-groepen. De begeleider gaat wekelijks tijdens de SLB-les de klas in om te vragen of er studenten behoefte hebben aan extra begeleiding. Ook wordt tijdens die momenten de voortgang van de studenten die begeleiding hebben met hen besproken en worden er vervolgafspraken gemaakt.
Hoeveel studenten profiteren van de maatregel?	minimaal 120 studenten sinds september 2015 - voor kortere en/of langere periode
Heeft de maatregel het verwachte effect?	*bij veel studenten is het doel van de extra begeleiding behaald of wordt er momenteel nog gewerkt aan het behalen van de beoogde doelstelling(en). * de begeleiders van time-out vormen een duidelijke poortwachtersfunctie naar de trajectbegeleiders.
Zie je in dit schooljaar ontwikkelingen die effect hebben op de maatregel/doelgroep, welk effect verwacht je en wat zou eventueel het antwoord zijn?	* studenten/docenten weten de Time-Out goed te vinden * er is tijdens de afgelopen maanden een werkwijze ontwikkeld (zie onder antwoord 1) waarbij begeleiders zijn gekoppeld aan SLB-groepen. Gevolg is; korte lijnen naar de studenten * veel studenten hebben na intensieve begeleiding alsnog stage gevonden * het zelfvertrouwen van studenten groeit na ondersteuning bij voorbereiding op hun toetsen, of bij instructie over hun leer-/studiemethodiek * veel studenten hebben baat bij ondersteuning bij hun studieplanning * verzuim wordt snel opgepakt en besproken en van afspraken voorzien * problemen worden sneller onderkend waardoor (veelvuldig) uitval wordt voorkomen * studenten zijn blij met-, en hebben baat bij de stok achter de deur van de time-out *Een ander belangrijk effect wat behaald is dat de achtervang/time

	out voorziening heeft geleid tot het verbeteren van het pedagogisch didactisch klimaat. De time out is ook een voorziening om studenten die in de les even niet meer verder kunnen door gedrag, op te vangen. Docenten kunnen doorgaan met hun lessen. Het pedagogisch didactisch klimaat in de UV is verbeterd, sfeer is veilig en respectvol

Financiële beroepen niveau 2/3/4

Aangevraagd voor:

- Dubbele bezetting
- Extra SLB-uren
- Bijlesklas
- Extra bpv matching en begeleiding

	Dubbele bezetting	**Extra SLB-uren**	**Bijlesklas**	**Extra bpv matching en begeleiding**
Voer je de maatregel uit zoals je deze hebt bedoeld? Zo nee: wat heb je gewijzigd?	Ja.	Ja.	Nog niet van toepassing; gepland voor p4.	Ja.
Hoeveel studenten profiteren van de maatregel?	+/- 170 (alle eerstejaars)	Alle studenten (+/- 330)	-	Alle studenten (+/- 330)
Heeft de maatregel het verwachte effect?	Nog te vroeg om te constateren… Maar: Uitval tot jan 2015 was 44, uitval tot jan 2016 is 20 + Positieve reacties in studentenplatform.	Ja, studenten worden goed gezien, er wordt snel gesignaleerd. Bijkomend negatief effect: TB'er wordt overbelast.	-	Het plaatsen van studenten lijkt voor het eerst wat minder moeizaam te gaan. Komt wellicht ook door de aantrek v/d economie.
Zie je in dit schooljaar ontwikkelingen die effect hebben op de maatregel/doelgroep, welk effect verwacht je en wat zou eventueel het antwoord zijn?	Ik zie dat we de dubbele bezetting ook in LJ2 en 3 nodig hebben. Studenten blijven hier vaker zitten of vallen uit om dat ze het niveau	Ja, ik zie een toename van problematiek in de sfeer van criminaliteit, radicalisering, moeilijke groepsprocessen. Ook	-	Enerzijds meer studenten met problematiek die moeilijker te plaatsen zijn. Anderzijds trekt

	niet aankunnen. Ze hebben meer begeleiding nodig. Dit gaat moeizaam met 1 docent. In LJ1 hebben we wel dubbele bezetting en hierover krijgen we positieve reacties in het studentenplatform.	de februari instroom brengt veel moeilijke studenten met zich mee. Ik voorzie dat hier meer begeleiding door de SLB en trajectbegeleider voor nodig is. Misschien met ondersteuning van het expertisecentrum.		de economie aan, wat meer mogelijkheden biedt.

Team Helpende Z&W niveau 2

Aangevraagd voor:

- Achtervang/time out
- Dubbele bezetting
- Extra trajectbegeleiding
- Extra slb uren
- Extra inzet begeleiding bij huiswerk

	Achtervang / time out	**Dubbele bezetting**	**Extra traject-begeleiding**	**Extra SLB-uren**	**Extra inzet begeleiding bij huiswerk**
Voer je de maatregel uit zoals je deze hebt bedoeld? Zo nee: wat heb je gewijzigd?	Maatregel wordt uitgevoerd zoals afgesproken : er zwerven geen studenten meer door het gebouw. Ze melden zich altijd bij Det wanneer ze niet in een reguliere	Wordt uitgevoerd zoals afgesproken in de vorm van co-teaching.	Aanvragen zijn verdubbeld. Samenwerking met coördinator studentzaken is geïntensiveerd en in kwaliteit toegenomen.	De ervaring leert dat er veel meer gesprekken zijn met ouders en hulpverleners. Het betreft hier dan echt gesprekken in relatie tot	JA. Studenten zonder arrangement worden eerst gezien voor huiswerkbegeleiding. Korte lijnen, direct bij de opleiding. Na aantal sessies

	les kunnen functioneren. Det gaat altijd in gesprek.			de studieloopbaan van de student.	doorverwijzing naar huiswerkklas of PaO.
Hoeveel studenten profiteren van de maatregel?	Gemiddeld 10-12 studenten per dag	Alle 160	Alle 160	Alle 160	gemiddeld 5 per periode
Heeft de maatregel het verwachte effect?	Ja. Er is meer rust in de lessen , op de gangen . Studenten voelen zich gezien en gehoord. Slb-er en docenten worden ondersteund en ontlast	meer individuele aandacht vd student , daardoor betere resultaten, minder excessen in de groepen, student is sneller in beeld; ondersteuning en begeleiding in de 1e en 2e lijn worden sneller opgestart. Er ontstaat een klimaat waarin collega's ook van en met elkaar leren.	Niet meetbaar , wij zien meer tevredenheid bij studenten en ouders en slb en docenten en een TB-er die het werk kan doen in de uren die ze er voor krijgt.	Ja. Hierdoor krijgt iedereen aandacht en niet alleen diegene die vanwege hun gedrag extra aandacht nodig hebben.	Ja.
Zie je in dit schooljaar ontwikkelingen die effect hebben op de maatregel/doelgroep, welk effect verwacht je en wat zou eventueel het antwoord zijn?	niveau v/d instroom wordt lager, problematiek complexer , oa. door PaO.	door nieuwe dossier : gemengde groepen , mix van 4 opleidingen . Dit brengt een andere dynamiek/problematiek. Omdat een groot deel van de studenten van Dienstverlening gelijk zullen zijn aan de huidige doelgroep van HZW, verwachten we ook dezelfde behoefte aan co-teaching in ieder geval in leerjaar 1. We zien nu dat in leerjaar 2 de frequentie bij sommige groepen minder kan zijn. Een			

	Antwoord: Handhaven huidige urentoeslag. Functie student coördinator voortzetten binnen dossier Dienstverlening.	goed start is dus belangrijk.

ICT niveau 2, 3, 4

Middelen aangevraagd voor:

- Dubbele bezetting
- Extra trajectbegeleiding
- Studieklas p2, 3 en 4

Tot 1 januari jl. hebben we een aantal zaken uitgevoerd in het kader van uitvalpreventie:

1. Dubbele bezetting op lessen beroepstaken niveau 2 (hiervan profiteren alle studenten van niveau 2)
2. Dubbele bezetting op lessen Engels niveau 2 (hiervan profiteren alle studenten van niveau 2)
3. Dubbele bezetting/extra docenten voor 3 uur p/w tijdens project niveau 3 met als doel om extra ondersteuning of uitleg voor de moeilijke vakken Netwerkbeheer en IT Essentials voor studenten te realiseren. (in plaats van studieklas) Hiervan hebben alle studenten niveau kunnen profiteren.
4. Extra trajectbegeleiding door Els Loonen (Hiervan profiteert een deel van de studenten, met name zij die extra ondersteuning nodig hebben bijv bij planning etc.)
5. Expertmeetings bij niveau 4 (soort van studieklas maar dan voor alle studenten in de vorm van extra ondersteuning in kleine groepjes.) Hiervan hebben alle studenten van niveau 4 kunnen profiteren.

Om dit te realiseren is een docent voor 1 fte aangenomen. Echter, deze docent is per 1 januari weer vertrokken. Dit betekent dat we op dit moment maar een klein deel van bovenstaande acties kunnen realiseren (alleen 1,2 en 4). Het is ons niet gelukt deze vacature weer in te vullen.

Mogelijk kan ik per 1 maart of 1 april nog iemand voor 0,2 fte inzetten.

Detailhandel niveau 2/3/4

Aangevraagd voor:

- Time out klas
- LL-coördinatie
- Extra trajectbegeleiding
- Extra bpv-matching en begeleiding
- Verzuimmedewerker
- Capaciteit voor intake

Voer je de maatregel uit zoals je deze hebt bedoeld? Zo nee: wat heb je gewijzigd?	Jazeker. Echter opvallend minder kandidaten voor de time out klas eerste periode en groeiende aanwas later in het jaar. Daar tegenover heel veel inzet van de TB-ers in deze eerste helft nodig gehad. Ook de coördinator L.L. zaken heeft heel veel opgelost. Voor de BPV veel tijd gestoken in de matching. Komende tijd veel extra tijd voor de begeleiding nodig omdat dan de 1e jaars op stage zijn. De intake vraagt zoals gepland veel tijd. Verzuimbeleid leidt tot reductie ongeoorloofd verzuim en stijging aanwezigheid.
Hoeveel studenten profiteren van de maatregel?	De grootste club vormt de 1e jaars studenten Bol en BBL. Ongeveer 200 studenten. Vooral het eerste jaar komen de meeste vragen boven tafel en hebben de meeste interventies zin.
Heeft de maatregel het verwachte effect?	Uitval tot en met januari bedroeg 4,4 % t.o.v. 5,9% vorig jaar
Zie je in dit schooljaar ontwikkelingen die effect hebben op de maatregel/doelgroep, welk effect verwacht je en wat zou eventueel het antwoord zijn?	We moeten rekening houden met meer studenten die we moeten aannemen vanuit het nieuwe aannamebeleid waardoor we meer energie moeten steken in de VSV structuur in het team. Bijna alle late aanmelders (vanaf eind juni) vallen als eerste uit.

Bijlage 5: Gedeelde ambitie onderwijs-gemeente subregio Nijmegen

Onderstaande ambitie is vastgesteld tijdens het bestuurlijk overleg 'BOVO-BOROC' van 1 mei 2015.

Voor iedere jongere een toekomstperspectief

Een nieuwe inzet voor de regionale aanpak van
voortijdig schoolverlaten in de subregio Nijmegen

1.Inleiding

Het VO, MBO, gemeente en het ministerie van OC&W zetten zich in om voortijdig schoolverlaten binnen het onderwijs te voorkomen. De afgelopen jaren hebben we resultaten bereikt in het terugdringen van voortijdig schoolverlaters. In onze subregio sluiten we nu aan op het landelijk gemiddelde. Cijfermatig is dat natuurlijk mooi. Tegelijkertijd zien we dat we in onze regio nog stappen te maken hebben. Zo zien we een aantal knelpunten waarbij jongeren tussen wal en schip dreigen te vallen, waarbij zij geen duidelijk toekomstperspectief hebben. Het gaat hierbij met name om de jongeren die in de overstap van VO naar MBO in de knel komen. Om diverse redenen kan het hier mis gaan. Maar ook wanneer de jongere schoolgaand is (VO of MBO), is soms extra ondersteuning nodig om hem of haar binnenboord te houden.

Met deze nieuwe inzet willen we ons voorbereiden op de nieuwe systematiek in de (financiering van de) VSV-aanpak die OC&W in 2014 heeft aangekondigd. We gebruiken schooljaar 2015-2016 als overgangsjaar om de beweging te maken.

2.Ambitie

Het is onze gezamenlijke ambitie om zoveel mogelijk jongeren gediplomeerd de arbeidsmarkt te laten betreden. We zetten ons allen binnen onze eigen verantwoordelijkheden in om zoveel mogelijk jongeren de kans te bieden deze startkwalificatie te behalen. Tegelijkertijd zien we dat er een doelgroep jongeren is waarbij het behalen van een startkwalificatie een grote opgave is, soms te groot. Maar ook deze jongeren hebben recht op onderwijs en een goede voorbereiding op de arbeidsmarkt. Wij willen voor iedere jongeren een toekomstperspectief. De komende periode willen we gezamenlijk deze ambitie waarmaken.

3.Wat betekent 'Voor iedere jongeren een toekomstperspectief'?

Er zijn een aantal uitgangspunten die we met elkaar delen om onze ambitie waar te maken:

Verantwoordelijkheden

1. Het onderwijs is primair verantwoordelijk voor onderwijs en een goede verzuimregistratie en –aanpak.
2. De gemeente ondersteunt daar waar de problemen een oorzaak buiten de school hebben.
3. We zetten ons gezamenlijk in om daar waar nodig maatwerk te organiseren voor een (groep) jongere(n).

Een toekomstperspectief

Overstap VO-MBO

1. Een diploma VO = toegang tot MBO
2. Geen diploma VO = toegang tot Entree, mits voldaan aan wettelijke vereisten.

3. Leerlingen hebben zich door middel van LOB (loopbaanoriëntatie) in het VO goed voorbereid op een studiekeuze in het MBO en hebben alternatieve keuzes. Voor leerlingen zonder ondersteuningsbehoefte, is een intakegesprek niet meer nodig. Zij stappen over met hun LOB-dossier en voor hen wordt het intakegesprek een starttgesprek.
4. De ondersteuningsbehoefte in het VO wordt gedeeld met het MBO (overdracht). De werkgroep LOB/overdracht op directieniveau werkt dit verder uit binnen de kaders van de privacywetgeving. Voor leerlingen die dit nodig hebben, wordt in het intakegesprek de ondersteuningsbehoefte besproken, zodat het onderwijsteam, begeleidingsstructuur en bpv-plek vanaf dag één kunnen inspelen op de situatie.
5. We checken of leerlingen aankomen op hun opleiding en ingeschreven worden (De Overstap).
6. Er zijn jongeren voor wie het behalen van een startkwalificatie niet mogelijk is. Wij doen ieder vanuit onze primaire doelstelling ons best om, in doorverwijzing en overdracht, partners als REA-college en het Regionaal Werkbedrijf in staat te stellen deze jongeren te begeleiden naar een goed toekomstperspectief.
7. Er zijn jongeren voor wie het behalen van een VO-diploma al een hele opgave is. Zij hebben soms extra begeleiding nodig hebben bij de oriëntatie, overdracht en start op niveau 2. VO en ROC Nijmegen maken afspraken om een gefaseerde en extra begeleide overstap deze leerlingen naar niveau 2 mogelijk te maken.

Binnen het VO en MBO

8. Binnen het VO en MBO is een ondersteuningsstructuur aanwezig die ervoor zorgt dat leerlingen die dat nodig hebben passende en extra ondersteuning krijgen om hun opleiding af te kunnen ronden (dus zowel passend onderwijs als inzet op voorkomen verzuim en vsv).
9. De interne ondersteuningsstructuur van de school sluit aan op de externe zorgstructuur (in de wijk).

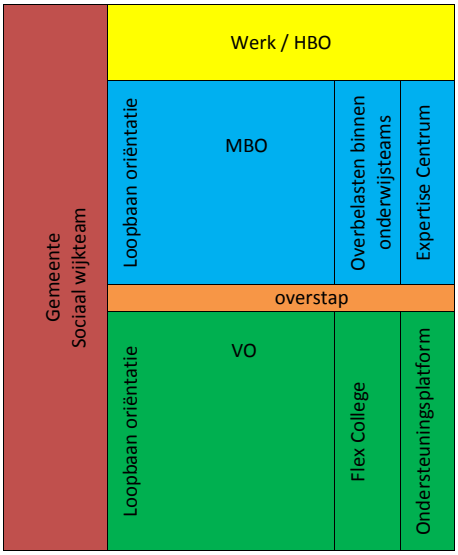

Naast bovenstaand schema en de convenantmiddelen, zijn er op dit moment nog tal van andere projecten waarin gemeente, VO en MBO gezamenlijk optrekken. Denk hierbij aan:

- School's cool (coachproject leerlingen in VO-leeftijdsgroep)
- Jeugdarts op ROC
- Flex-arrangement voor (nog) niet aangenomen 18-minners op Entree
- Inzet Jongerenwerk van Tandem
- Aanpak verzuim en voorkomen vsv via inzet RMC-functie (Leerplicht, RMC-Trajectbureau en Jongerenteam Werkbedrijf)

xx

VSV-AANPAK
REGIO NIJMEGEN
REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

VSV-AANPAK REGIO NIJMEGEN

- Eindrapport -

Auteurs:
Drs. Frank Kriek
Dr. Bjørn Dekker

Regioplan Beleidsonderzoek
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 – 531 53 15
www.regioplan.nl

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

Amsterdam, oktober 2016
Publicatienr. 15189

© 2016 Regioplan, in opdracht van de gemeente Nijmegen
Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan.
Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

REGIOPLAN

INHOUDSOPGAVE

1	**Inleiding**		**1**
2	**Vsv-beleid regio Nijmegen**		**3**
3	**Bevindingen uit de interviews**		**8**
	3.1	Versterking regiefunctie	8
	3.2	Toeleiding naar arbeid	8
	3.3	Samenwerking gemeentelijke jeugdzorg	9
4	**Twee lijnen nader uitgewerkt**		**12**
	4.1	Toeleiding naar arbeid	12
	4.2	Samenwerking gemeentelijke jeugdzorg	14
5	**Conclusies en aanbevelingen**		**20**
	5.1	Conclusies	20
	5.2	Aanbevelingen	21

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

1 INLEIDING

De regio Nijmegen werkt hard aan het beleid om voortijdige schooluitval terug te dringen (vsv-beleid). Het doel van dit beleid is dat zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie de arbeidsmarkt betreden en daarmee zicht hebben op een beter toekomstperspectief. In het afgelopen decennium zijn grote stappen gezet en is het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters zowel landelijk als in de regio Nijmegen sterk gedaald. Toch zien de belangrijke betrokken partijen in de regio Nijmegen nog ruimte voor het verder terugdringen van vsv. Die ruimte ligt vooral op het snijvlak van de samenwerkende organisaties. Bijvoorbeeld op het gebied van de afstemming in de beroepskolom en tussen onderwijs en de externe begeleidingsstructuur.

Dat ruimte wordt gezien voor verdere verbetering hangt ook samen met de dynamiek in de gebieden die te maken hebben met voortijdig schoolverlaten. Zo zijn in de afgelopen jaren veel veranderingen geweest in de regelgeving (denk aan passend onderwijs, kwalificatieplicht, decentralisaties), en er wordt ook vaak gewezen op de zwaardere (multi)problematiek van de groep vsv'ers. Daarnaast zijn er steeds meer mogelijkheden om verzuim in beeld te brengen (denk aan de vsv-cijfers, het verzuimloket) en is er meer aandacht voor gezamenlijk overleg (o.a. zorgadviesteams en meer afstemming leerplicht en RMC).

Met het oog op verbetering in de nabije toekomst heeft de regio Nijmegen een visie over mogelijkheden en maatregelen neergelegd in het document '*Voor iedere jongere een toekomstperspectief'.* Vanuit de regio is de behoefte geformuleerd om vast te stellen in hoeverre met de ingevoerde wetgeving en de gemaakte afspraken wordt voldaan aan de ambitie om '*geen jongeren tussen wal en schip te laten vallen*'.

In de voorliggende rapportage wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de realisatie van deze ambitie. Dit onderzoek is door regioplan uitgevoerd in de eerste vijf maanden van 2016. De centrale onderzoeksvraag is als volgt geformuleerd:

> *"Uitgaand van succesvolle implementatie van de wetgeving en convenants-maatregelen, waar lopen we dan nog risico dat jongeren buiten bereik van onderwijs of hulpverlening geraken, en wat kunnen we hieraan – vanuit onze primaire doelstelling – doen?*

Voor het beantwoorden van deze vraag is de uitvoeringspraktijk leidend geweest. We zijn gestart met een globale analyse van het vsv-beleid van de regio Nijmegen anno 2016. Vanuit die analyse hebben we drie verbeterlijnen geformuleerd: 1) versterking regiefunctie, 2) toeleiding naar arbeid en 3) samenwerking met gemeentelijke jeugdzorg. Deze lijnen hebben we vervolgens uitgebreid aan de orde gesteld in de circa 20 interviews die we met de

vsv-partners afgenomen hebben en waarin we hen gevraagd hebben vanuit een globaal oordeel over de effectiviteit van het vsv-beleid en specifiek hun inbreng daarin, aan te geven welke verbetermogelijkheden zij zien. Die verbetermogelijkheden hebben we vervolgens geanalyseerd langs de drie lijnen. Dat heeft geleid tot een tussenrapportage aan de Programmagroep VSV. In overleg met de Programmagroep VSV hebben we er voor gekozen twee lijnen nader uit te werken: de lijn toeleiding naar arbeid en de lijn samenwerking gemeentelijke jeugdzorg. Met betrekking tot laatstgenoemde lijn heeft de uitwerking bestaan uit een analyse van landelijke ervaringen met de samenwerking tussen onderwijs en gemeentelijke jeugdzorg en het vertalen van deze ervaringen naar de Nijmeegse situatie. Deze exercitie heeft geresulteerd in een verslag waarop vervolgens besloten is deze lijn in het kader van dit onderzoek af te sluiten. De lijn toeleiding naar arbeid heeft binnen het onderzoek een vervolg gekregen met de instelling van een werkgroep die tot taak had deze lijn nader uit te werken in één of meerdere concrete initiatieven. De werkgroep is onder voorzitterschap van Regioplan, twee keer bijeengekomen en heeft in die twee bijeenkomsten besloten een zogenaamde actietafel in te richten waar ingewikkelde casuïstiek ingebracht kan worden en gezamenlijk aan een oplossing gewerkt gaat worden voor de jongeren in kwestie.

De rapportage is als volgt opgebouwd.
In het tweede hoofdstuk schetsen we het vsv-beleid Nijmegen anno 2016 en benoemen daarin de verbetermogelijkheden.
In het derde hoofdstuk doen we verslag van onze bevindingen uit de interviews die we hebben afgenomen. We maken daarbij onderscheid naar de eerder genoemde drie lijnen In het vierde hoofdstuk werken we deze lijnen nader uit. We besluiten in het vijfde hoofdstuk met een aantal conclusies en aanbevelingen.

2 VSV-BELEID REGIO NIJMEGEN

Landelijk beleid voortijdig schoolverlaten (vsv-beleid)
Voor de aanpak van vsv zijn er 39 Regionale Meld- en Coördinatie-regio's (RMC-regio's) opgesteld. De RMC regio's dragen zorg voor de melding, registratie, doorverwijzing en herplaatsing van voortijdig schoolverlaters in de leeftijd van 18 tot 23 jaar. Het ministerie van OCW heeft in alle RMC-regio's convenanten afgesloten met contactgemeenten en onderwijsinstellingen in het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. In de huidige convenantsperiode wordt een maximum van 25.000 nieuwe voortijdig school-verlaters in 2016 beoogd. Per onderwijsniveau zijn hierbij normen en streef-cijfers over het maximum aantal voortijdig schoolverlaters geformuleerd.

Ontwikkeling vsv-cijfers en kenmerken uitval regio Nijmegen
RMC-subregio Nijmegen, onderdeel van RMC regio Arnhem-Nijmegen, bestaat uit de gemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nijmegen, Ubbergen en Wijchen.[1] In tabel 1 is voor periode 2012-2014 het aantal en percentage nieuwe voortijdig school-verlaters van de subregio Nijmegen en het landelijk percentage opgenomen.

Tabel 1 Nieuwe voortijdig schoolverlaters in RMC-subregio Nijmegen[2]

	2011/2012*	2012/2013*/**	2013/2014**
Aantal	711	543	408
Percentage subregio Nijmegen	3,3%	2,4%	1,8%
Landelijk gemiddelde	2,8	2,1	1,9%

Bronnen:
* Raadsinformatie ontwikkeling vsv 2014 (kenmerk 14.0013238)
** Eigen bewerking recente OLAP-informatie uit vsv-scanner (via https://cijfers.duo.nl).

De cijfers laten een daling van het aantal en percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters zien. Bij de meeste recente definitieve cijfers is het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters in de subregio Nijmegen (1,8%) zelfs gedaald tot onder het landelijk gemiddelde (1,9%).

Wanneer we met behulp van de vsv-scannner in meer detail naar de definitieve subregiocijfers over 2013/2014 kijken, zien we dat de meeste uitval plaatsvindt:
- onder leerlingen van achttien jaar en ouder (378 van de 408)
- in het stedelijk gebied van Nijmegen (241 van de 408 vsv'ers)
- in het mbo (340 van de 408).

[1] Nijmegen voert voor Millingen aan de Rijn en Ubbergen de leerplicht uit. In de vsv-scanner van DUO zijn deze twee gemeenten niet afzonderlijk opgenomen (binnen RMC-regio 14).

Binnen het mbo is de procentuele uitval het hoogst in de lagere niveaus (tabel 2). Voor de hogere niveaus geldt dat de uitval procentueel lager is, maar dat de groei in omvang (absolute cijfers) vergelijkbaar is met de lagere niveaus.

Tabel 2 Nieuwe vsv'ers '13/'14 subregio Nijmegen naar sector/niveau

	Deelnemers	Vsv'ers	% Vsv
MBO *bbl*			
Niveau 1	15	10	66,7%
Niveau 2	219	29	13,2%
Niveau 3	266	16	6,0%
Niveau 4	61	5	8,2%
MBO *bol*			
Niveau 1	121	42	34,7%
Niveau 2	865	96	11,1%
Niveau 3	1.367	52	3,8%
Niveau 4	2.838	90	3,2%
VO	17.216	68	0,4%
Totaal 2013	22.968	408	1,8%

Bron: bewerking gegeven uit de vsv-scanner

Afspraken, maatregelen en activiteiten regio Nijmegen
In de regio Nijmegen wordt actief gewerkt aan maatregelen om vsv zoveel mogelijk te beperken. In de regio zijn verschillende studies verricht, afspraken gemaakt en maatregelen genomen. De activiteiten hebben onder meer betrekking op:

- preventieve inzet en toezicht verzuim;
- het verbeteren van de aansluiting vo-mbo;
- vasthouden en versterken zorg in en rond het vo
- het zorgen voor een warme overdracht;
- een goede oriëntatie in het VO op het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt (LOB);
- het verbeteren van de zorg in en rond het mbo;
- effectieve sturing en monitoring;
- het (kunnen) bieden van kansen aan kwetsbare jongeren binnen het onderwijs;
- een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt door ketenafspraken (Entree-opleiding, versterken methodiek binnen Praktijkonderwijs en vso, inzet van startersbanen, stages).

Succeselementen uit wetenschappelijk onderzoek
In het volledige pakket van Nijmeegse maatregelen komen we veel elementen tegen waarvan een grondige overzichtstudie[3] heeft laten zien dat die een

[3] *De omvang en oorzaken van voortijdig schoolverlaten, en de effectiviteit van beleidsmaatregelen in Nederland* (2014). Rapportage TIER/Platform 31.

positieve invloed hebben. Belangrijke uitkomsten en aandachtspunten uit die overzichtsstudie waren onder meer:

- Volledige, betrouwbare en valide data zijn noodzakelijk om inzicht te krijgen in het probleem van ongewettigde afwezigheid van school.
- De aanpak van spijbelaars is effectief: spijbelaars vallen tot drie keer meer uit voor einde leerplicht dan niet-spijbelaars.
- het aanbieden van beroepenoriëntatie voor leerlingen, het werken met zorg- en adviesteams, het aanbieden van maatwerktrajecten leiden tot minder kans op vsv.
- Een goede transitie (bij voorkeur via warme overdracht) naar mbo is noodzakelijk om mogelijke vsv'ers in de ROCs te bereiken.
- Bijkomende inspanningen zijn nodig om moeilijk te bereiken vsv'ers op school te houden.
- Preventieprogramma's richten zich vaak op het individu en de scholen, maar de focus op relatie onderwijs-arbeidsmarkt wordt vaak vergeten.

Eerste beschouwing regio Nijmegen: dekkend pakket maatregelen

Deze eerste oppervlakkige beschouwing van de maatregelen laat zien dat er een positieve ontwikkeling in de cijfers is en dat er een grote overlap is in de maatregelen in de regio Nijmegen en de werkzaam veronderstelde maatregelen. Ook een punt dat volgens onderzoek vaak onderbelicht is, de relatie onderwijs-arbeidsmarkt, heeft de aandacht. Deze verkenning bevestigt dan ook dat de regio Nijmegen in ieder geval de goede dingen (goed) doet of van plan is te doen. Op basis van onze ervaringen elders en eerder onderzoek in de regio Nijmegen zien we een aantal verbetermogelijkheden, die we hieronder benoemen.

Verbetermogelijkheid 1) versterking regie

Met name de samenwerking met de externe zorgstructuur vereist een duidelijke (beleids)regierol[4] van de gemeente Nijmegen. Die rol is ook aan verandering onderhevig: van deelregie op deelterreinen naar integrale regievoering op de zorg en hulpverlening aan jongeren waarvan de maatschappelijke ontwikkeling bedreigd wordt. Bij die integrale regievoering moeten leerplicht- en vsv-beleid een belangrijke rol spelen: als vindplaats (uitval in het onderwijs als signaal voor jeugdproblematiek) en als instrument om hulpverlening op te starten in het kader van dwang (leerplicht) en drang (vsv). Samenwerking tussen gebiedsteam, zorg- en adviesteams op scholen, Leerplicht en RMC is een belangrijke randvoorwaarde voor een sluitende en succesvolle aanpak. Sluitend in de zin dat zo vroeg mogelijk potentiële problemen worden gesignaleerd en opgepakt, succesvol in de zin dat eventuele trajecten vanuit verschillende regimes op elkaar worden afgestemd en er daadwerkelijk wordt gewerkt conform het uitgangspunt van één gezin, één plan, één regisseur. Samenwerking en integrale regievoering is met name van belang om doelgroepen te bereiken die slecht of zelfs in het geheel niet bereikt

[4] We spreken hier over beleidsregie en niet over uitvoeringsregie. Regie op de uitvoering moet liggen bij die partij waar het leeuwendeel van de uitvoering is belegd. Beleidsregie veronderstelt aansturen, faciliteren, monitoren en evalueren.

worden door de hulpverlening. Zeker als het gaat om multiprobleemgezinnen waar sprake is van stapeling van problemen zoals (langdurige) werkloosheid, middelengebruik, psychiatrische en gedragsproblematiek, armoede et cetera, is een gecoördineerde aanpak van belang om a) deze doelgroepen überhaupt in beeld te krijgen, b) ze ook daadwerkelijk te bereiken, c) een hulpaanbod te definiëren dat kans van slagen heeft en d) niet in de laatste plaats ervoor te zorgen dat deze mensen de aangeboden hulpverleningstrajecten ook daadwerkelijk gebruiken en afronden.

Verbetermogelijkheid 2) toeleiding naar arbeid
In het onderzoek naar de aansluiting tussen de zorgstructuren in het onderwijs en het Nijmeegse jeugdzorgbeleid, dat we voor de Rekenkamer Nijmegen in 2013 hebben uitgevoerd, constateerden we al dat met name de toeleiding naar werk beter kan en met name ook de komst van de *Participatiewet* daartoe nieuwe kansen biedt[5]. De invoering van de Paticipatiewet heeft tot gevolg dat jongeren met een arbeidsbeperking, maar nog wel met voldoende arbeidsmarktpotentieel, niet meer in aanmerking komen voor een Wajong-uitkering. Deze groep valt nu onder de Participatiewet (de nieuwe Bijstandswet) die gemeenten moeten uitvoeren. Voor deze groep is het belangrijk dat ze hun opleiding afronden en dus met een startkwalificatie op de arbeidsmarkt terechtkomen. Het ROC Nijmegen werkt voor deze groep samen met het Leerwerkbedrijf Rijk van Nijmegen.

Verbetermogelijkheid 3) samenwerking met gemeentelijke jeugdzorg
Een belangrijke succesfactor in de aanpak van vsv is de samenwerking tussen partijen in het onderwijs, Leerplicht, RMC, de gemeente en aanbieders van zorg en ondersteuning. Dit bredere zorgnetwerk is de afgelopen jaren aan grote veranderingen onderhevig geweest, die relevant zijn voor de verbinding met het zorgnetwerk in het onderwijs, Leerplicht en RMC. Het zijn juist deze veranderingen die (deels nieuwe) kansen bieden om de aanpak van voortijdig schoolverlaten nog meer sluitend en daarmee succesvoller te maken. We hebben het hier over veranderingen in het onderwijs (Wet passend onderwijs), en de (drie) decentralisaties waarvan de Jeugdwet en de Participatiewet het meest relevant zijn voor het vsv-beleid. Met de invoering van de *Wet passend onderwijs* hebben scholen een zorgplicht gekregen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven. Uit landelijk onderzoek en ook recent voor de Rekenkamer Delft uitgevoerd onderzoek naar de aansluiting tussen de zorgstructuur op scholen en het gemeentelijk jeugdzorgbeleid weten we dat de scheidslijnen tussen onderwijsondersteuning en zorgondersteuning niet altijd even duidelijk zijn en regelmatig leiden tot een discussie over wie waar voor verantwoordelijk is. De decentralisatie van de *jeugdzorg* impliceert dat de tot 2014 nog geïndiceerde (provinciale en landelijke) jeugdzorg, de jeugdreclassering, de jeugdbescherming, de jeugd-ggz en de zorg voor licht verstandelijk beperkte jongeren (lvb-jongeren) tot het gemeentelijke takenpakket zijn gaan behoren. De inzet van jeugdzorg is in Nijmegen gekoppeld aan de

[5] Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen, Onderzoek voortijdig schoolverlaters, deel III, ondersteuningstructuur op scholen en de relatie met externe zorgstructuur, Pagina 30.

inzet van sociale wijkteams die zich richten op alle burgers (de gemeente Nijmegen heeft niet gekozen voor aparte jeugdteams). In het beleidskader Wmo/Jeugd 2015-2018 (Veur Mekaor, zorg en welzijn dichtbij) is paragraaf 2.9 gewijd aan de relatie tussen de wijkteams en Passend Onderwijs waarbij is aangegeven dat het principe één kind, één gezin, één plan als uitgangspunt geldt . Afstemming is dus geboden. In diezelfde nota (paragraaf 2.10) wordt opgemerkt dat ook in de toeleiding naar werk de verbinding tussen de situatie thuis met die op school en op het werk van groot belang is om succesvol te kunnen toeleiden.

3 BEVINDINGEN UIT DE INTERVIEWS

3.1 Versterking regiefunctie

Uit de interviews (en ook uit de beleidsanalyse) komt een beeld naar voren dat de partijen er steeds beter in slagen het voortijdig schoolverlaten terug te dringen en ook steeds meer zicht en grip krijgen op de problematiek. In het algemeen, zo geven de partijen aan weet men in grote lijnen welke maatregelen werken en welke maatregelen niet of minder. Anderzijds realiseert men zich ook dat dit nog veel beter kan. Gevraagd naar mogelijke verbeteringen in de regio Nijmegen kwamen de punten samenwerking, monitoring en regie als aandachtspunten naar voren. Er kan en moet beter en vaker periodiek geëvalueerd worden, niet zozeer in termen van abstracte beleidsevaluaties, maar meer op meso- en microniveau in termen van maatregelen (mesoniveau) en vooral ook met betrekking tot de overdracht van individuele leerlingen (microniveau) van het ene onderwijstype naar het andere onderwijstype. Men verwijst hiermee naar zichzelf (met name vaker en betere warme overdracht van probleemdossiers[6]), maar ook naar de gemeente en het RMC die meer tijd en energie zou moeten steken in het monitoren van de diverse maatregelen die zijn ingezet. Vanuit het beleidsmatige perspectief wordt soms gewezen op versnippering en het projectmatige karakter van maatregelen terwijl er, volgens sommige geïnterviewden, behoefte is aan meer structuur en eenduidigheid in zowel de besluitvorming als de inzet van middelen. Ook daarin zou RMC, op langere termijn, een rol kunnen spelen.

3.2 Toeleiding naar arbeid

Er is een groep jongeren die ‘klaar’ is met school en geen onderwijs meer kan en/of wil volgen. Voor deze jongeren is een soepele toeleiding naar werk van belang om eventuele (maatschappelijke) uitval te voorkomen. Het binnenboord houden van deze groep is niet alleen relevant in het kader van het voortijdig schoolverlaten, maar ook in het voorkomen van maatschappelijke kosten op de langere termijn. Vanuit het landelijk beleid (beleidsbrief van het Ministerie van OCW d.d.15 februari 2016) is er meer aandacht gevraagd voor de toeleiding naar arbeid in het algemeen en pro- en vso-leerlingen in het bijzonder. Uit de interviews kwam naar voren dat dit thema, dat breder is dan vsv alleen, ook in Nijmegen leeft.

Toeleiding naar werk in de regio Nijmegen gebeurt op vele manieren en in groot deel van de gevallen loopt dat goed. Vanuit pro en vso bijvoorbeeld zijn er direct contacten met werkgevers en worden leerlingen geplaatst. Voor

[6] Een goed voorbeeld is het ROC die in het gesprek heeft aangegeven meer te willen gaan doen aan terugrapportage/feedback richting scholen in het V(S)O, met name over de doorstroom van leerlingen.

jongeren met een indicatie loopt er een route via het REA-college. Het mbo onderhoudt steeds nauwere contacten met partijen als het werkbedrijf en het REA-college. Een veelgenoemd probleem is dat een deel van de jongeren niet in staat is zelfstandig hun weg te vinden in de overgang van onderwijs naar arbeid (of soms ook in het vervolgonderwijs. Zo ontbreken bijvoorbeeld een ondersteunend netwerk, sociale en/of werknemersvaardigheden en gaan zaken als op tijd komen en communicatie met de werkgever niet altijd goed. Volgens verschillende geïnterviewden is in de voorbereiding en begeleiding naar werk nog winst te behalen. Het gaat dan zowel om de afstemming tussen partijen, het beter benutten van elkaars mogelijkheden en meer ruimte voor begeleiding tijdens en na de plaatsing. In twee werkgroepen is er vanuit de praktijk dieper ingegaan op dit thema.

3.3 Samenwerking gemeentelijke jeugdzorg

De samenwerking tussen de zorgstructuur in het onderwijs en de gemeentelijke jeugdzorg spitst zich in Nijmegen toe op de samenwerking met de zogenaamde sociale wijkteams. Nijmegen kent 10 sociale wijkteams die in evenzovele wijken actief zijn. De wijkteams zijn toegankelijk voor alle burgers, ongeacht hun leeftijd. Er zijn dus geen specials jeugdteams zoals dat wel het geval is in andere gemeenten, zoals bijvoorbeeld de gemeente Zaanstad.

De wijkteams vormen de entree tot de specialistische jeugdhulpverlening. Andere routes om bij de specialistische hulpverlening uit te komen zijn de huisarts, jeugdarts, Veilig Thuis en de gecertificeerde instellingen (jeugdbescherming). Uit de website van de gemeente Nijmegen kan worden afgeleid dat de volgende organisaties deel uit maken van de sociale wijkteams: de gemeente (wmo-loket), het inter-lokaal, Mee Gelderse Poort, NIM maatschappelijk werk (waaronder schoolmaatschappelijk werk), Swon senioren netwerk, Tandem Welzijn, (voorheen TSN) Thuiszorg, TVN zorgt, ZZG zorggroep, POH'er (praktijkondersteuner huisarts).

In de interviews die we hebben afgenomen is de samenwerking tussen de zorgstructuur in het onderwijs en de gemeentelijke jeugdzorg expliciet aan de orde gesteld. Gevraagd is naar de ervaringen met deze samenwerking vanaf het moment dat de invoering van de nieuwe Jeugdwet en daarmee de decentralisatie jeugdzorg een feit was (1 januari 2015). Gevraagd is naar de ervaringen met en de potentie van deze samenwerking, alsmede ook naar verbetermogelijkheden.
De verschillende gesprekspartners hebben in grote lijnen eenzelfde analyse van de samenwerking met de gemeentelijke zorgstructuur gepresenteerd (zie hieronder).

Onderwijsinstellingen worstelen al lange tijd met groepen jongeren die vanwege hun problematiek moeilijk te handhaven zijn in het onderwijs. In toenemende mate is er bij deze jongeren sprake van multiproblematiek die veelal

gezin gerelateerd is, complex is en meerdere levensdomeinen omvat: psychiatrie, gedragsstoornissen, schulden, verslaving, opvoedonmacht, (huiselijk) geweld, et. cetera. De zorgstructuur in scholen is niet ingericht voor deze complexe multiproblematiek. Samenwerking met specialistische jeugdhulp is noodzakelijk. Deze samenwerking werd voor de decentralisatie van de jeugdhulp (mede) in gang gezet vanuit de zorgadviesteams op scholen in het v(s)o en mbo, een route waar veel op aan te merken viel, maar die in het algemeen voor de meeste scholen herkenbaar was en korte lijnen met de specialistische jeugdhulp impliceerde. Ook toen waren er problemen met wachtlijsten, zowel aan de voorkant bij Bureau jeugdzorg, als bij de gespecialiseerde aanbieders, maar die konden vaak nog ontweken worden door bijvoorbeeld de huisartsenroute te bewandelen of vanuit de ZAT's (Zorg Advies Teams) rechtstreeks contact op te nemen met specialistische jeugdzorgaanbieders en zodoende leerlingen snel geplaatst te krijgen.
Met de komst van de sociale wijkteams is die rechtstreekse route een stuk moelijker geworden. De toegang tot de specialistische verloopt in principe via de sociale wijkteams. In Nijmegen werken 10 teams en in de regio nog veel meer. die vaak onderling verschillen in samenstelling, expertise en werkwijze. Voor onderwijsinstellingen, zo valt alom te horen, is het een stuk moelijker geworden om de juiste hulp en ondersteuning voor leerlingen in te schakelen via deze teams. Daar worden verschillende oorzaken voor aangewezen:

1. De organisatie en samenstelling van de wijkteams: verschillende teams bevatten verschillende expertises waardoor jongeren met eenzelfde problematiek door verschillende hulpverleners worden 'behandeld'.
2. De teams verschillen onderling in taakopvatting en werkwijze. Men constateert verschillen ten aanzien van escaleren (wanneer een jongere vanuit het wijkteam doorzetten naar specialistische tweedelijnszorg en wanneer niet) en diagnosestelling (vanuit de constatering dat teams verschillend zijn samengesteld). Ook is geconstateerd dat er nogal eens sprake is van zogenaamde dubbele intakes, waarmee wordt bedoeld dat jongeren die al in zorg zijn bij aanbieder X en bij een wijkteam terecht komen, daar opnieuw een intakeprocedure moeten doorlopen (door het wijkteam) en wellicht nog een keer een intake moeten doorlopen als zij worden doorverwezen naar instelling Y.

De gemeente Nijmegen onderkent deze problematiek en heeft daarop gereageerd door het project '" de school als vindplaats" te starten. Dit project is op verzoek van de gemeente Nijmegen in 2015 ontwikkeld door De Combinatie (een samenwerkingsverband van jeugdzorgaanbieders in de regio Nijmegen) en heeft tot doel om een duurzame verbinding te realiseren tussen de scholen als vindplaats en de wijkteams '….met daarachter de hulpverleningsinstellingen in brede zin….". Het project moet leiden tot de volgende resultaten: 1) versterking van de signalerende functie van de school door (specialistische) kennis van aanbieders in de school te brengen, 2) dientengevolge sneller inzetten van adequate hulpverlening en 3) door de inzet van meer inzet van op preventie gerichte tools wordt het opsporen van in hun ontwikkeling bedreigde kinderen en gezinnen meer gestructureerd. Maatwerk leveren aan scholen is het centrale uitgangspunt en dat moet leiden tot

verschillende pilots op scholen. Begin 2016 is gestart met 4 pilotscholen en bij gebleken succes zal het project regionaal worden uitgerold. Vooralsnog is onbekend tot welke concrete resultaten dit project heeft geleid.

Parallel aan dit project heeft de gemeente Nijmegen een ambtenaar specifiek voor 20 uur per week aangesteld met als taak om de samenwerking tussen scholen en wijkteams te inventariseren, te analyseren en vervolgens verbeter-voorstellen te formuleren met betrekking tot de samenwerking tussen scholen en wijkteams. In een gesprek met deze ambtenaar medio maart 2016 bleek dat de inventarisatie nog in volle gang was.

4 TWEE LIJNEN NADER UITGEWERKT

In dit hoofdstuk werken we twee lijnen nader uit; de lijn ‘toeleiding naar arbeid’ en de lijn ‘samenwerking gemeentelijke jeugdzorg’. De lijn ’versterking regie-functie’ is in overleg met de Programmagroep niet nader uitgewerkt. Met de beleidsbrief van het Ministerie van OCW van 15 februari 2016 is aangekondigd dat “….de verbinding tussen het arbeidsmarktdomein en RMC verstevigd moet worden …”. De positie en functie van RMC heeft daarmee vanuit het Ministerie van OCW een belangrijke nieuwe impuls gekregen, juist daar waar het gaat om de toeleiding van kwetsbare groepen jongeren richting arbeidsmarkt. Om die reden heeft de Programmagroep ervoor gekozen deze lijn in het kader van dit onderzoek niet mee te nemen.

4.1 Toeleiding naar arbeid

Achtergrond
Uit de interviews kwam naar voren dat er in de regio Nijmegen veel voor-zieningen beschikbaar zijn, maar dat er onvoldoende zicht is op ‘wie wat doet’ en dat er behoefte is aan mogelijkheden voor jongeren die moeilijk in een ‘normale’ onderwijssetting passen. Een recent overzicht van meer dan vijftig ‘moeilijke gevallen’ laat zien dat de betreffende jongeren afkomstig zijn uit alle soorten onderwijs waaronder pro, vso, vmbo, isk en mbo. Deze jongeren hebben vaak last van problematiek op meerdere terreinen waaronder[7]:

- Cognitief functioneren (denken)
- Motivatie en drijfveren (willen)
- Arbeidscompetenties/lichamelijke beperkingen (doen)
- Sociale omgeving, gedrag en persoonlijkheid (kunnen)

Door de hoeveelheid en diversiteit van problematiek die bij deze jongeren speelt lijkt een eenvoudige standaardoplossing niet toereikend. Een deel van deze jongeren is ‘klaar met school’. Om ze op de rails te houden of te krijgen en verdere (maatschappelijke) uitval te voorkomen is toeleiding naar arbeid wenselijk. Die toeleiding vergt dan wel samenspraak van betrokken partijen en (aanvullende) intensieve voorbereiding en begeleiding.

Werksessies
Wat kunnen de partijen doen om deze jongeren maatschappelijk binnenboord te houden en ze op een goede manier naar arbeid te leiden? In de werkgroep VSV is besloten om sessies te houden waarin op basis van de ‘wijsheid aan

[7] Een deel van de problematiek is voor de regio Nijmegen al beschreven in *Signalen Passend Onderwijs* (2012). In dat onderzoek is o.a. aandacht voor de kenmerken van ‘kwetsbare jongeren’, het belang van herkennen van de jongeren, het risico op een afgebroken ontwikkeling en de transitie naar werk. Het rapport is te vinden via: http://www.reacollegenederland.nl/uploads/Rapport_Signalen_Passend_Beroepsonderwijs.pdf

de tafel' gesproken is over de problematiek in het kader van de routes naar werk. In het voorjaar zijn twee werksessies gehouden met vertegenwoordigers vanuit pro, vso, flex, roc, isk, rmc, leerplicht en werkbedrijf. De eerste sessie stond vooral in het teken van kennismaken en verkennen, de tweede was meer gericht op een inhoudelijke uitwerking. De vooraf gedefinieerde doelgroepen, zoals geformuleerd door de werkgroep VSV, vormde een goed startpunt voor het gesprek, maar bleken in de gebruikte vorm niet bruikbaar om te komen tot routes per doelgroep. Daarom is in de tweede sessie vooral gewerkt met illustratieve casussen. Opvallende uitkomsten uit de beide sessies waren:

- dat men constateerde dat er nog te weinig onderling contact was in de overdracht, afstemming en toeleiding naar arbeid;
- dat de partijen aan tafel belang hechten aan contact op de bovengenoemde punten;
- dat de grondhouding over het algemeen zeer positief en constructief was;
- dat er ook in deze sessies al sprake was van uitwisseling van praktische bruikbare informatie (bijvoorbeeld over doorverwijsmogelijkheden en uitvoering leerplicht);
- dat bestaande misverstanden over mogelijkheden snel rechtgezet konden worden (bijvoorbeeld over vermeende ingangseisen bbl);
- dat snel duidelijk werd waar (wettelijke) belemmeringen liggen (denk aan jonge leerlingen en leerplicht, de noodzaak van een indicatie of bijvoorbeeld dat er bij het jongerenloket nu minder ruimte is voor individueel maatwerk);
- er lijkt, naast intensivering van bestaande mogelijkheden, ook behoefte is aan kleinschalige leer-werktraject met zeer stevige begeleiding waarin onder meer ook niet-geïndiceerden en gediplomeerden terecht kunnen (wat in de sessies ook wel een soort 'bbl-plus' genoemd werd).
- dat er bij de nadere uitwerking van samenwerking en overdracht duidelijke financiële kaders nodig zijn (bijvoorbeeld in de vorm van 'geld volgt leerling' en/of inzet van extra middelen voor begeleiding);
- dat men afgesproken heeft om met de betrokken partijen gedurende een proefperiode t/m oktober maandelijks een actietafel te houden die vanuit RMC georganiseerd wordt.

In de tweede sessie, die deels al het karakter van een Actietafel had, bleek dat het uitwisselen van ideeën en het zoeken van oplossingen op basis van illustratieve casuïstiek snel kan werken. Het lijkt een goed platform om te komen tot daadwerkelijk praktisch uitvoerbare 'routes'. Veel meer dan vanuit een theoretisch model kan zo vanuit de praktijk in Nijmegen gekeken naar wat nodig en mogelijk is. Overigens is het daarbij van belang dat de actietafel niet beperkt blijft tot een casuïstiekoverleg, maar dat het gebruikt en ondersteund wordt als een ontwikkeltraject.

REGIOPLAN

4.2 Samenwerking gemeentelijke jeugdzorg

In dit hoofdstuk wordt verslag gedaan van de analyse van landelijke ervaringen en good practices die we als uitwerking van de lijn 'Samenwerking gemeentelijke jeugdzorg' hebben uitgevoerd in opdracht van de Programmagroep VSV Nijmegen.

Met betrekking tot de samenwerking rond jongeren met een zorgvraag zijn verschillende wettelijke kaders van toepassing. Een en ander is hieronder weergegeven.

Figuur 1 Samenwerking rondom kinderen en jongeren met een zorgvraag vanuit verschillende wettelijke kaders en verantwoordelijkheden

Wie is aan zet?
De samenwerking tussen onderwijsinstellingen en gemeente is vanuit de decentralisaties en de Wet passend onderwijs voor de hand liggend en ook noodzakelijk. Onderwijsinstellingen worden in toenemende mate geconfronteerd met jongeren die vanwege meervoudige problematiek uitvallen en moeten worden teruggeleid/toegeleid naar onderwijs/arbeid. Geredeneerd *vanuit de problematiek van de jeugdige* en welke partijen wettelijk verplicht en verantwoordelijk zijn om de problematiek op te pakken, ontstaat een beeld waarbij onderwijsinstellingen maar in zeer beperkte mate 'aan zet zijn'.
In de handreiking 'Zorg op scholen' van het NJI is per aandoening/type

problematiek aangegeven welke wettelijke kaders van toepassing zijn en dus wie aan zet zijn: http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Handreiking-zorg-op-school.pdf,

Knelpunten in de samenwerking
In de praktijk ontstaan in de samenwerking en afstemming tussen de verantwoordelijke partijen rondom de ondersteuning aan kinderen en jongeren met een zorgvraag verschillende knelpunten. Een drietal belangrijke knelpunten beschrijven we hier kort. Daarbij ligt de focus met name op de samenwerking tussen gemeenten en onderwijsinstellingen. Doordat leerlingen van het voortgezet onderwijs en mbo-instellingen veelal uit meerdere wijken afkomstig zijn, hebben deze onderwijstypen vaker te maken met knelpunten in de verbinding met de gemeentelijke jeugdhulp dan scholen voor primair onderwijs (Zie ook de verkenning in de aansluiting van de wijkaanpak op het voortgezet onderwijs (2015), NJI). De knelpunten hebben betrekking op signalering van problematiek, toegang tot de gemeentelijke jeugdhulp en afstemming van de taakverdeling tussen onderwijs en gemeente. Het zijn knelpunten die ook door onze gesprekspartner in de regio Nijmegen zijn genoemd.

De doelgroep is niet goed in beeld
In de praktijk wordt de problematiek bij jongeren niet altijd optimaal gemonitord en met elkaar gedeeld. Het gevaar bestaat dat er hierdoor een groep jongeren is die wel ondersteuning nodig heeft, maar dit nu niet krijgt.
Uit het onderzoek 'Jongeren buiten beeld' (Inspectie SZW, 2015) blijkt bijvoorbeeld dat lang niet alle gemeenten goed zicht hebben op jongeren die zijn uitgevallen uit het onderwijs, maar geen werk hebben en ook niet aankloppen bij de gemeente voor een uitkering. Overigens zijn deze jongeren vaak wel in beeld bij het RMC, zo geven verschillende RMC-coördinatoren aan.
Tevens wordt in de praktijk door mbo-instellingen lang niet al het verzuim van leerlingen die niet meer leerplichtig zijn (18-plussers) gemonitord en gemeld. Onderwijsinstellingen zijn belangrijke vindplaatsen voor problematiek van jongeren. Als deze problematiek niet goed wordt gesignaleerd, bestaat het risico dat jongeren niet, of niet op tijd, de zorg en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben om (verdere) maatschappelijke uitval te voorkomen.

De toegang tot de jeugdhulp is niet op orde
In oktober 2015 constateerde de Kinderombudsman dat de toegang tot de jeugdhulp wordt bedreigd. De toegang tot de wijkteams staat nog niet in alle gemeenten. Het vaststellen welke hulp een kind nodig heeft kost veel tijd. Hierdoor ontstaan wachtlijsten voor jeugdhulp. Als gevolg hiervan kunnen alternatieve zorgroutes ontstaan. De toewijzing tot zorg wordt bijvoorbeeld via de huisarts geregeld en daarbij wordt het wijkteam omzeild. Of de scholen gaan zelf met de problematiek van de leerlingen aan de slag. Hierdoor bestaat het risico dat de leerlingen niet de zorg krijgen die ze nodig hebben en/of de zorgstructuur in het onderwijs overbelast raakt.

De onderlinge taakverdeling is niet helder
De afspraken tussen gemeenten en onderwijsinstellingen over wie welke ondersteuningsvraag oppakt en waarvoor verantwoordelijk is, is niet altijd helder (Verkenning aansluiting van de wijkaanpak op het voortgezet onderwijs (2015), NJI). De wijkteams en de jeugdzorginstellingen aan de ene kant en het onderwijs aan de andere kant kunnen daardoor overlappende ondersteuning bieden. Of nog erger, problematiek blijft liggen omdat de betrokkenen er vanuit gaan dat de andere partij dit moet of zou moeten oppakken.
Binnen de Jeugdwet en de Wet passend onderwijs hebben gemeenten en onderwijsinstellingen de opdracht gekregen om slimme verbindingen te leggen tussen onderwijs en jeugdzorg en vernieuwende onderwijs-zorgarrangementen te ontwikkelen. Daarvoor is het wel een voorwaarde dat gemeenten en onderwijsinstellingen een gezamenlijke visie hebben op de zorg en ondersteuning aan jongeren, elkaars expertise kennen en goede afspraken hebben over de onderlinge taakverdeling.

Best practices
Heldere afspraken tussen de onderwijsinstellingen en gemeenten en een vast contactpersoon vanuit de gemeente op de school worden door samenwerkingsverbanden in het VO genoemd als belangrijkste succesfactoren in de samenwerking met de gemeenten. In het land zijn er verschillende goede voorbeelden te vinden om deze succesfactoren handen en voeten te geven. Deze voorbeelden kunnen inspireren om bovenstaande knelpunten aan te pakken en bijbehorende negatieve consequenties voor de kinderen en jongeren te voorkomen.

Heldere afspraken: Procesbegeleiding samenwerking
In de regio Noord Kennemerland is procesbegeleiding ingezet om de samenwerking tussen het voortgezet onderwijs en de gemeente op uitvoerend niveau te versterken. De betrokkenen vanuit het onderwijs (de zorgcoördinator en directeur van de school) voeren regelmatig overleg met de betrokkenen van de gemeente (jeugd&gezincoach en leerplichtambtenaar) en met de procesbegeleider vanuit de gemeente. In het overleg worden de met elkaar afgesproken kwaliteitsstandaarden gemonitord via een ontwikkeldocument. Op praktisch niveau ontstaat er een verbinding tussen het onderwijs en de gemeentelijke jeugdhulp door het maken van afspraken over taakverdeling en ontwikkelingen. Tevens worden themabijeenkomsten over bijvoorbeeld handelingsgericht werken plaats. Het doel van het overleg met procesbegeleiding is het versterken van de kracht van de basisvoorzieningen en, op deze manier, een positieve bijdrage leveren aan ononderbroken schoolloopbanen en maatschappelijke participatie van jongeren.

Zie voor meer informatie:
http://www.nji.nl/nl/rest/School-en-wijkteam/Praktijkvoorbeelden-binding-school-en-wijk

Vast contactpersoon: Inzet van de schoolcoach
In Bergen op Zoom en Roosendaal wordt in het regulier voortgezet onderwijs en cluster 4 van het speciaal onderwijs een door de gemeente gefinancierde schoolcoach ingezet. De schoolcoach geeft ondersteuning aan zowel leerlingen, ouders als docenten. De schoolcoach is dagelijks aanwezig en heeft een vaste plek waar leerlingen, ouders en docenten binnen kunnen lopen. De coach kan daardoor direct ingezet worden bij escalaties. Ook wordt de coach preventief ingezet om zo verdere escalaties van problematiek te voorkomen. De coach heeft regelmatig overleg met het zorgteam van de school. Doordat de schoolcoach onderdeel is van het Centrum voor Jeugd en Gezin in Bergen op Zoom en Roosendaal, wordt met de inzet van de coach de hulpverlening de school ingebracht. Volgens de betrokkenen wordt zo de verbinding tussen de zorg op school en de gemeentelijke jeugdhulp versterkt.

Zie voor meer informatie:
http://www.nji.nl/nl/Databank/(321386)-Schoolcoach---Bergen-op-Zoom--Roosendaal

Ook in Amsterdam wordt een schoolcoach van Altra onderwijs & jeugdhulp ingezet op het Nova College: http://www.altra.nl/jeugd-opvoedhulp/professionals/school-zoekt-zorg/scholen-vertellen/
Ook op het Nova College vormt de schoolcoach de link tussen het onderwijsveld en de hulpverlening. Vooral de praktische bruikbaarheid van de adviezen van de schoolcoach worden daar gewaardeerd.

Vast contactpersoon: Koploper in de school
In de regio West Friesland is er voor gekozen om op elke VO-school en mbo locatie een schoolmaatschappelijk werker plus, de Koploper in de school, toe te voegen aan het ondersteuningsteam. De Koploper is een generalist afkomstig uit het gebiedsteam en wordt gefinancierd door de betrokken gemeenten en het samenwerkingsverband VO in de regio. Bij complexe zorgvragen schakelt de zorgcoördinator van de school de Koploper in. De Koploper pakt vervolgens samen met de leerling en de ouders de zorgvraag op en maakt de verbinding met het gebiedsteam. Wanneer de zorgvraag niet past binnen de school, pakt een collega binnen het gebiedsteam de zorgvraag op, samen met de leerling en de ouders. De Koploper fungeert hiermee als verbindingsofficier tussen het onderwijs en de gemeentelijke jeugdhulp. Volgens het plan van aanpak wordt nu, in vergelijking met de situatie voor de komst van de Koploper in de school, meer met de leerling en ouders gepraat, is de hulp dichter bij de vindplaats georganiseerd en wordt er eerder een specialist bij geroepen. Dit kan een escalatie van problemen voorkomen.

Zie voor meer informatie:
http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Praktijkvoorbeeld-Koplopers-West-Friesland.pdf

Gemeentelijk jeugdteam op de mbo-instelling: Mbo Jeugdteam
In Utrecht is al voor de transitie (in 2013) de pilot Jeugdteam in het mbo van start gegaan. Het Jeugdteam bestaat uit acht medewerkers die gedetacheerd zijn vanuit verschillende instanties uit de jeugdzorg, sociaal-maatschappelijk werk, schoolmaatschappelijk werk, leerplicht en ggz. De pilot wordt bekostigd door de gemeente Utrecht. De focus van het Jeugdteam ligt niet op door-verwijzen, maar zo veel mogelijk op het ondersteunen van jongeren van 16 t/m 23 jaar. De mbo-instelling wordt daarbij gezien als 'vindplaats van problematiek'. Het team is aanwezig op de school, maar neemt een onafhankelijke positie in. Uit de evaluatie van het Kenniscentrum Beroeps-onderwijs Arbeidsmarkt (2015, KBA) blijkt dat intensief contact tussen het Jeugdteam en de medewerkers van de school belangrijk is voor een goede verbinding met de zorgstructuur van de school. Ten opzichte van het school-maatschappelijk werk heeft het Jeugdteam een groter bereik en bestrijkt meerdere expertises. Uit een aantal casestudies komt naar voren dat het Jeugdteam effectiever is omdat er over meer tijd en deskundigheid wordt beschikt, er één duidelijk contactpersoon wordt aangewezen, de jongere op school wordt gesproken en daar ook hulp krijgt.

Zie voor meer informatie:
http://www.kbanijmegen.nl/view.html?page=&cat=0&hfd=0&pdf=Evaluatie-aanpak-jeugdteam-mbo.pdf
http://www.buurtteamsutrecht.nl/jeugdteam-mbo

Landelijke bevindingen toegepast op Nijmegen
De landelijke bevindingen zoals hierboven weergegeven stroken met de bevindingen zoals we die opgetekend hebben uit de monden van onze Nijmeegse gesprekspartners. Met name de knelpunten in de toegang tot de jeugdzorg worden in Nijmegen herkend. Positief is dat de gemeente Nijmegen vanuit deze herkenning met dit knelpunt aan de slag is gegaan door een ambtenaar opdracht te geven de verbinding nader te onderzoeken en aanbevelingen te doen voor het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg. Het onderzoek naar de verbindingen laat zien[8] er sprake is van onbekendheid in het onderwijs met de sociale wijkteams en meer in het algemeen het onderwijs nog maar weinig kennis heeft van de transitie en de transformatie in de jeugdzorg en –breder beschouwd- het sociale domein.

Positief is ook dat tegelijkertijd het project 'de school als vindplaats' is gestart. In dit project is medio mei 2016 onderstaande geconstateerd.

[8] Document Voorbereiding politieke avond: stadsrekeningprogramma Onderwijs

Met de introductie wijkteam is een “breuk” ontstaan in contacten tussen onderwijswereld en hulpverleningswereld, met name waar het onderwijs regionaal georganiseerd is. Gevoel in het onderwijs is dat er een schakel is toegevoegd en een interface is verdwenen. Belang van de zorginstellingen is om eerder betrokken te raken bij problematiek van kinderen om preventiever te werken: eerder, kortere trajecten, minder dure/zware en langdurige zorg. Uiteraard met respect voor zorg die er al is op school, in wijkteams, etc..

Met de ondersteuning van leerlingen vanuit de vo-scholen er veel mis blijkt te gaan, zodra er niet-schoolse problematiek aan de orde is:

- Er wordt te lang geen of geen passende hulp ingezet van buiten (stepped care versus matched care). Casussen blijven te lang binnen de muren van de school.
- Er worden oplossingen bedacht die niet aansluiten op het "thuis" systeem van het kind/ de jongere, bijv. bij hoogbegaafde leerlingen met internaliserende dan wel externaliserende problematiek.
- Gevolg is dat kinderen zich niet optimaal ontwikkelen en zelfs thuis komen te zitten.

Over de ondersteuning in het vso en mbo worden geen opmerkingen gemaakt, maar is aangegeven dat daar goed lopende projecten zijn gestart.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusies

Met betrekking tot de samenwerking met gemeentelijke jeugdzorg
Samenwerken met de gemeentelijke jeugdzorg, of beter gezegd met de lokale toegang via de wijkteams en via die toegang met de gespecialiseerde jeugdzorg is geen vrijblijvende keuze, maar een feit. Er zal moeten worden samengewerkt, maar de wijze waarop die samenwerking gestalte moet krijgen in de praktijk is nog niet uitgekristalliseerd. Feit is ook dat vanuit met name de scholen in het v(s)o en mbo de samenwerking met heel veel verschillend opererende wijkteams problematisch is om genoemde redenen en nog wel een tijd zal blijven. Best practices elders in Nederland laten zien dat een betere samenwerking vooral gezocht moet worden in de sfeer van 'het naar school halen van de zorg en de toegang tot de zorg'. Initiatieven als een schoolcoach, een schoolmaatschappelijk werker plus en een 'inpandig jeugdteam' voorkomen dat scholen te maken krijgen met de veelheid aan verschillend opererende wijkteams en/of jeugdteams.
De landelijke knelpunten gelden ook voor Nijmegen en ook voor Nijmegen geldt dat samenwerken geen vrijblijvende keuze is maar een feit waar men niet omheen kan. Het project 'de school als vindplaats' lijkt in dit opzicht veelbelovend. Zeker als dat project er toe leidt dat de scholen in het v(s)o en mbo één aanspreekpunt krijgen voor de entree tot de gespecialiseerde jeugdzorg.

Met betrekking tot de toeleiding naar arbeid
De groep jongeren die vastloopt in het onderwijs en waarvoor toeleiding naar arbeid een oplossing lijkt, is divers qua samenstelling. Er is dan ook geen enkelvoudige, eenvoudige en goedkope oplossing of route. Meer contact tussen de betrokken organisaties, in de vorm van een actietafel, kan helpen bij het vinden van oplossingen in specifieke gevallen en bij het in beeld brengen van meer structurele knelpunten en de oplossingen. De werksessies lieten zien dat men op basis van casuïstiek snel informatie kan uitwisselen, misverstanden kan wegnemen en mogelijke oplossingen en belemmeringen kan benoemen. Een deel van die oplossing ziet men in eerdere en betere informatie-overdracht tussen (onderwijs)partijen en meer aandacht voor begeleiding en nazorg van leerlingen. Het welslagen van intensievere samenwerking en overdracht is daarbij ook afhankelijk van de financiële kaders en de afspraken die daarover gemaakt worden. Om routes naar werk te verbeteren, moet de actietafel niet gezien worden als een geïsoleerd overleg over casuïstiek alleen, maar als een platform waar met voldoende bestuurlijk draagvlak en middelen gezocht wordt naar structurele oplossingen voor problemen uit de praktijk. Het is bijvoorbeeld goed mogelijk dat, ook wanneer de reeds bestaande mogelijkheden beter verkend zijn, er een grote behoefte is aan kleinschalige intensief begeleide leerwerktrajecten. Het welslagen van een

actietafel is dus sterk afhankelijk van de status die het krijgt en de wijze waarop die georganiseerd en gecoördineerd wordt.

5.2 Aanbevelingen

Met betrekking tot de samenwerking met gemeentelijke jeugdzorg
Breng de zorg voor jeugdigen die dreigen uit te vallen uit het onderwijs en waarbij sprake is van (complexe) multiproblematiek de school in, in die zin dat de toegang tot de gespecialiseerde jeugdzorg direct vanuit school kan worden geregeld via één centraal aanspreekpunt die de contacten met de lokale wijkteams én met de gespecialiseerde jeugdzorgaanbieders onderhoudt

Met betrekking tot de toeleiding naar arbeid
De actietafel is een goed instrument om met betrokkenheid van relevante partijen informatie uit te wisselen, de samenwerking te versterken en nieuwe mogelijkheden te ontwikkelen. Het is daarbij van belang dat er bestuurlijk draagvlak voor is, dat de financiële randvoorwaarden duidelijk zijn en dat de informatie die uit de actietafel naar voren komt benut wordt. Dat vraagt een stevige betrokkenheid van de verschillende partijen en met name van het RMC als organiserende partij. Uit de komende serie sessies zou meer duidelijkheid moeten komen over de mogelijkheden die er al zijn (bijvoorbeeld binnen bbl-niveau 2) en de moeilijkheden die er nog liggen. Aandachtspunten bij de verdere uitwerking van de actietafel zijn naast de eerdergenoemde zaken ook de betrokkenheid van andere dan de huidige partijen en de relatie met andere initiatieven op dit terrein (de inzet op overbelaste jongeren in het mbo).

Brief aan de raad - Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Alle . . .

Regioplan Beleidsonderzoek

Jollemanhof 18 (6e etage)
1019 GW Amsterdam
T 020 531 531 5
E info@regioplan.nl
I www.regioplan.nl

Brief aan de raad - Cliëntervaring en kwaliteit Wmo en Jeugdhulp

Ingekomen stuk D6 (PA 16 november 2016)

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
18 oktober 2016	MO10/16.0009286	Leonie Braks
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Cliëntervaring en kwaliteit Wmo en Jeugdhulp		(024) 3292480

Geachte leden van de raad,

Zoals wij in de raadsinformatiebrief met het jaaroverzicht over 2015 hebben aangekondigd, informeren wij u met deze brief over de cliënttevredenheid en kwaliteit van de Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen. Voor de zomer van 2016 is het landelijke verplichte Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo en Jeugdhulp uitgevoerd. Dit onderzoek hebben wij in afstemming met de regiogemeenten gedaan. De resultaten staan in bijgevoegd rapport. Het CEO geeft belangrijke informatie over de kwaliteit van Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen in Nijmegen, omdat het ervaring van cliënten weergeeft. Vanuit de integrale verantwoordelijkheid die onze gemeente heeft voor de kwaliteit van de Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen en het toezicht daarop, hebben we naast het CEO een aantal andere stappen gezet om meer zicht op te krijgen op de kwaliteit van Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen. In het tweede gedeelte van deze brief informeren we u hierover.

Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo en Jeugdhulp
Na de transitie begin 2015 hebben de gemeenten in Nederland voor de zomer van 2016 voor het eerst het door het rijk verplichte cliëntervaringsonderzoek (CEO) uitgevoerd onder hun cliënten Wmo en Jeugdhulp. In Nijmegen gaat het in totaal om zo'n 14.000 cliënten, waarvan er medio juni bijna 4.400 zijn aangeschreven. Respondenten kregen een schriftelijke vragenlijst thuis gestuurd, maar konden ook online meedoen. De vragen betroffen zowel het proces van de aanvraag (contacten, bejegening) als de kwaliteit en het effect van de hulp. Een belangrijk deel van de enquête bestond uit landelijk vastgestelde, deels verplichte, vragen.
De algehele respons was 31%, variërend van 49% bij de cliënten huishoudelijke hulp tot rond de 20% bij de categorieën beschermd wonen (Wmo) en zorg met verblijf (jeugd).

De resultaten geven een algemeen beeld van de ervaringen van cliënten. Dit beeld is op vrijwel alle punten positief. Bij cliënten beschermd wonen Wmo, bij cliënten die minder hulp hebben dan voor de transitie en bij ouders van jongeren die in een Jeugdhulpvoorziening wonen, wijkt de waardering op een aantal punten in (iets) ongunstige zin af van het gemiddelde. Ook geven Jeugdhulpcliënten en hun ouders vaker aan dat de samenwerking tussen instellingen beter kan.

Brief aan de raad - Cliëntervaring en kwaliteit Wmo en Jeugdhulp

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Bij het positieve beeld hoort de kanttekening dat voor sommige deelgroepen de respons beperkt is. Ook is de kans aanwezig dat de ervaringen van groepen met complexe problematiek en (kleinere) groepen met specifieke voorzieningen minder naar voren komen in dit onderzoek. Registraties van klachten en bezwaren en aanvullend (kwalitatief) onderzoek kunnen het beeld completeren. Om in te zoomen op specifieke doelgroepen en diepgaander inzicht te krijgen, hebben we aan de respondenten gevraagd of zij mee willen doen aan vervolgonderzoek door middel van aanvullende enquetes (panel) of interviews. Zo zijn de regiogemeenten in samenwerking met de Academische Werkplaats Jeugd van de Radboud Universiteit bezig met de organisatie van een transformatiedialoog 'Cijfers vertalen met verhalen' in het najaar, met ouders en jeugdigen die hebben aangegeven mee te willen doen aan interviews.

In de regionale vergelijking is het beeld in alle gemeenten eveneens positief. In Wijchen en ook Druten zijn de scores nog iets positiever. De score van Nijmegen blijft op veel punten enigszins achter. Grootstedelijke problematiek kan hierbij een rol spelen. Daarnaast speelt mee dat in de Nijmeegse populatie de (regionale) cliënten beschermd wonen zijn opgenomen en in Nijmegen relatief veel cliënten met Wmo-begeleiding hebben gereageerd op de enquête, een doelgroep met over het algemeen complexere problematiek dan bijvoorbeeld de doelgroep van hulp bij het huishouden.

Kwaliteit
Wij hebben verschillende instrumenten om de kwaliteit van Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen te borgen. Deels gaat het om bestaande (wettelijk verplichte), deels om nieuwe instrumenten en deels om ontwikkelingstrajecten. We noemen hieronder de belangrijkste.

Bestaande instrumenten
- Overkoepelend cliëntervaringsonderzoek (zie hiervoor)
- Klanttevredenheidsonderzoeken zorgaanbieders
  Zorgaanbieders van Wmo-maatwerkvoorzieningen en Jeugdhulpvoorzieningen zijn verplicht op instellingsniveau klanttevredenheidsonderzoeken uitvoeren.
- Exitonderzoeken SWT's Nijmegen
  De Nijmeegse Sociaal Wijkteams voeren exitonderzoeken uit na afloop van een traject of gesprek(ken).
- Kwaliteitseisen contracten
  Wij stellen in de contracten kwaliteitseisen aan zorgaanbieders van Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen, bijvoorbeeld qua opleiding, kwaliteitssysteem en de toepassing van kantelingsprincipes. In begeleidings- en behandelplannen moeten heldere doelen en daaraan gekoppelde acties zijn opgenomen die periodiek geëvalueerd worden. Specifiek voor Jeugdhulp geldt dat alle professionals geregistreerd moeten zijn in een landelijk beroepsregister. In de kwartaalgesprekken die de contractmanagers ROB voeren met de aanbieders wordt aandacht besteed aan de voortgang op dit onderwerp.
- Klachtenregeling/klachtencommissie/vertrouwenspersoon
  Gecontracteerde instellingen en sociaal wijkteams hebben een klachtenregeling met een onafhankelijke klachtencommissie. Zowel voor Wmo als Jeugdhulp hebben de gemeenten in de regio Nijmegen een vertrouwenspersoon die cliënten kunnen inschakelen bij klachten. De vertrouwenspersonen bemiddelen en ondersteunen cliënten bij het indienen van een klacht. Zij stellen rapportages op waaruit wij trends in knelpunten in de zorg kunnen destilleren.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Nieuwe instrumenten

- Controle en handhaving
  Voor controle op de kwaliteit hebben wij inmiddels diverse instrumenten ontwikkeld. De landelijke Jeugdinspecties zijn verantwoordelijk voor onderzoek naar de kwaliteit van Jeugdhulpvoorzieningen[1]. Bij de Wmo is de gemeente zelf verantwoordelijk voor onderzoek naar de kwaliteit. Hiervoor hebben we bij de GGD Wmo-toezicht ingericht die signaal- en risicogestuurd kwaliteitsonderzoek doet op basis van een jaarplan. Daarnaast zijn bij de afdeling Zorg en Inkomen van gemeente Nijmegen en het Instituut Bijzonder Onderzoek/IBO (regiogemeenten excl. Nijmegen) handhavers aangewezen die bevoegdheden hebben om onderzoek te doen naar rechtmatigheid en mogelijke fraude bij de uitvoering van Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen. Op dit moment lopen er 2 fraudeonderzoeken en 3 kwaliteitsonderzoeken
  We hanteren de zogenaamde 'cirkel van naleving' die bestaat uit uit vier visie-elementen: vroegtijdig cliënten informeren (preventie), dienstverlening optimaliseren, vroegtijdige detectie en afhandeling en sanctionering. Juist de combinatie van preventieve en repressieve elementen sluit goed aan bij de insteek van de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Specifiek gaat het bij preventie bijvoorbeeld om de verhoging van fraude-alertheid bij de de toegang (sociaal wijkteams en GGD), begrijpelijke taal in beschikkingen en screening vooraf van nieuwe aanbieders.
- Meldpunt Signalen Zorg
  Wij hebben een proces ingeregeld om signalen die we krijgen over slechte kwaliteit of vermoedens van fraude bij aanbieders gecoördineerd op te pakken. Bij het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB) is een meldpunt Signalen ingeregeld. Signalen worden in 4 fasen in behandeling genomen:
  1. de startfase: adequate registratie en eventueel vooronderzoek;
  2. de beoordelingsfase: voldoet de melding aan de criteria, zoals ernst, frequentie en controleerbaarheid;
  3. de onderzoeksfase: uitvoering van onderzoek aan de hand van een plan van aanpak;
  4. de adviesfase: advies op basis van rapport met bevindingen en eventueel nemen van maatregelen via beschikking, zoals opstellen van een verbeterplan door een zorgaanbieder binnen een gestelde termijn of terugvordering van zorggelden.

  Voorafgaand aan de onderzoeksfase wordt in een regionale projectgroep Kwaliteit en handhaving[2] met een integrale blik bepaald welk vervolg of onderzoek het beste gegeven kan worden aan de melding: een gesprek met de zorgaanbieder, het uitvoeren van kwaliteitscontrole, onderzoek door het Wmo-toezicht (GGD) of door een landelijke Jeugdinspectie en/of fraude-onderzoek. Het nemen van handhavingsmaatregelen is voor de regionaal gecontracteerde partijen, uitgezonderd organisaties die in één gemeente actief zijn, gemandateerd aan gemeente Nijmegen.

[1] Op grond van de Jeugdwet voeren de inspecties Jeugdzorg, Gezondheidszorg en Veiligheid en Justitie het landelijk toezicht uit op de kwaliteit van de jeugdhulp.

[2] De projectgroep wordt gevormd door bureauhoofd handhaving gemeente Nijmegen, de manager van de gemeenschappelijke regeling het Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO), toezichthoudend ambtenaar van de GGD (in het kader van Wmo-toezicht), het Regionaal OndersteuningsBureau (ROB)/contractmanagement, beleidsadviseurs, business-controller en juridisch adviseur.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Vervolgvel
3

Ontwikkelingstrajecten

- Kwaliteitsdialoog
  Wij hebben met een aantal zorgaanbieders gesproken over de vraag waarop we zouden moeten focussen bij kwaliteitscontrole. Op basis hiervan hebben we de kwaliteitseisen in de contracten voor 2017 aangescherpt.
- 360 graden feedback/horizontale verantwoording.
  Dit instrument is in ontwikkeling. Het is de bedoeling dat alle betrokkenen feedback kunnen leveren op de geleverde zorg door de zorgaanbieder. Gedacht moet worden aan cliënten, medewerkers, toeleiders (sociaal wijkteams, huis- en jeugdartsen, etc).
- Indicatoren
  Wij hebben regionaal een lijst met indicatoren opgesteld op basis van de uitgangspunten en doelstellingen uit de regionale beleidsnota “Kracht door Verbinding - de ontwikkelopgaven voor de transitie van Jeugdzorg en AWBZ-taken nader uitgewerkt” (2013). Ten behoeve van de jaarrapportage over 2016 ontwikkelen wij een opzet voor de monitoring van deze indicatoren in combinatie met een kwalitatieve evaluatie van Kracht door Verbinding.

De uitkomsten van de genoemde onderzoeken geven een goed beeld over de kwaliteit van de geleverde zorg en vormen de aanleiding voor individuele of algemene verbeterslagen. Deze voeren we waar mogelijk door in goede afstemming met alle betrokkenen. Het totale kwaliteitsproces dat we hebben opgezet willen we blijven doorontwikkelen. Dit zal onder andere resulteren in een beleidsnotitie Kwaliteit die in voorbereiding is en waarover u voor de zomer van 2017 over wordt geïnformeerd.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	mr. drs. A.H. van Hout

Aantal Bijlagen:

1 Rapport Cliëntervaringsonderzoek Nijmegen 2016

Ervaringen Wmo en Jeugdhulp
Cliëntervaringsonderzoek Nijmegen 2016

O&S Nijmegen september 2016

Brief aan de raad - Cliëntervaring en kwaliteit Wmo en Jeugdhulp

Inhoudsopgave

Samenvatting en belangrijkste resultaten **5**

Hoofdstuk 1 Toelichting op het onderzoek **7**

1.1 Achtergrond 7
1.2 Afbakening onderzoekspopulatie 8
1.3 Vragenlijsten 8
1.4 Steekproeftrekking en respons 9
1.5 Vervolg 10
1.6 Leeswijzer 10

Hoofdstuk 2 Resultaten WMO-cliënten **11**

2.1 Achtergrond en aard ondersteuningsvraag 11
2.2 Proces rond de ondersteuningsvraag 13
2.2.1 Met welke partijen is contact geweest en hoe is dat ervaren? 13
2.2.2 Hoe is met de hulpvraag omgegaan? 15
2.3 Waardering en effect van de ondersteuning 18

Hoofdstuk 3 Resultaten cliënten Jeugdhulp **23**

3.1 Achtergrond hulpvraag 23
3.2 Proces rond de ondersteuningsvraag 24
3.2.1 Met welke partijen is contact geweest en hoe is dat ervaren? 24
3.2.2 Hoe is met de hulpvraag omgegaan? 25
3.3 Waardering en effect van de hulp 28

Hoofdstuk 4 Vergelijking resultaten gemeenten **31**

4.1 Respons 31
4.2 Vergelijking Wmo 31
4.3 Vergelijking jeugdhulp 33

Brief aan de raad - Cliëntervaring en kwaliteit Wmo en Jeugdhulp

Samenvatting en belangrijkste resultaten

Achtergrond en opzet onderzoek

Na de transitie begin 2015 hebben de gemeenten in Nederland dit voorjaar voor het eerst het door het rijk verplichte cliëntervaringsonderzoek (CEO) uitgevoerd onder hun cliënten Wmo en Jeugdhulp.
In Nijmegen gaat het in totaal om zo'n 14.000 cliënten, waarvan er medio juni bijna 4400 zijn aangeschreven (2800 Wmo-cliënten, 600 jeugdhulpcliënten van 15 jaar en ouder en 1000 ouders van jeugdhulpcliënten tot en met 14 jaar). Bij meer dan tweederde van de Wmo-cliënten gaat het om personen die al voor 1 januari 2015 cliënt waren, bij 20 tot 25% om "nieuwe cliënten". Bij de jeugdhulp is het aandeel nieuwe cliënten naar schatting om en nabij 40%.
Respondenten kregen een schriftelijke vragenlijst thuis gestuurd, maar konden ook online meedoen. De vragen betroffen zowel het proces van de aanvraag (contacten, bejegening) als de kwaliteit en het effect van de hulp. Een belangrijk deel van de enquête bestond uit landelijk vastgestelde, deels verplichte, vragen.
De algehele respons was 31%, variërend van 49% bij de cliënten huishoudelijke hulp tot rond de 20% bij de categorieën beschermd wonen (Wmo) en zorg met verblijf (jeugd).
In deze rapportage wordt verslag gedaan van de bevindingen. In overleg met de beleidsafdeling zal worden bekeken wat voor specifieke vervolganalyses of –rapportages gewenst zijn. Daarbij is het ook mogelijk om gebruik te maken van de medewerking van respondenten die aan dit onderzoek hebben meegedaan. Circa 550 hebben zich bereid verklaard mee te doen aan korte enquêtes naar hun ervaringen met ondersteuning en 250 respondenten willen aan wat uitgebreidere interviews deelnemen.

Positief beeld ervaringen en waarderingen

De bevindingen van het cliëntervaringsonderzoek leiden over de hele breedte tot een positief beeld, zowel bij de cliënten Wmo de Jeugdhulp, incl. ouders. Bij verreweg de meeste vragen geeft tweederde tot driekwart van de respondenten een antwoord waaruit tevredenheid blijkt. Dat geldt voor vragen over het proces, zoals de contacten met professionals (Sociaal Wijkteam, huisarts, school etc.), het keukentafelgesprek, de informatievoorziening en de mate waarin men serieus werd genomen. Maar het geldt ook voor de vragen m.b.t. de instellingen, de kwaliteit van de hulp en het resultaat ervan (helpt de ondersteuning). Wmo-cliënten geven een gemiddeld rapportcijfer van 7,7 voor het nut van de hulp die men heeft gekregen. Het rapportcijfer bij de jeugdhulp is evenzo positief, maar ligt toch iets lager: 7,5 bij de ouders van de groep tot en met 14 jaar en 7,0 bij de jongeren van 15 jaar en ouder.

Op onderdelen tevredenheid minder

Op een aantal punten wijkt de waardering in (iets) ongunstige zin af van het gemiddelde:

- Onder de Wmo-cliënten beschermd wonen Nijmegen is de tevredenheid over een aantal zaken minder, zoals de snelheid waarmee men geholpen wordt. Verder is de jongste groep cliënten (tot 35 jaar) minder tevreden dan gemiddeld.
- Bij Wmo-cliënten bij wie de hulp na de transitie is verminderd is de tevredenheid iets minder hoog dan bij degenen bij wie de hulp ongewijzigd is gebleven of verhoogd.
- Het rapportcijfer voor de (kleine) responsgroep ouders van cliënten jeugdhulp met verblijf is een stuk lager (6,7) dan dat van ouders van jeugdhulpcliënten zonder verblijf (7,6)
- Bij de geënquêteerde jeugdhulpcliënten en hun ouders wordt vaker naar voren gebracht dat de samenwerking tussen de instellingen beter kan.
- In de open vragen zijn door een kwart tot een derde van de Wmo-respondenten punten van ontevredenheid toegelicht. Zaken die zijn aangeroerd zijn de wijze waarop de hulp wordt

uitgevoerd (deskundigheid, wisselen van hulpverleners), de behoefte aan meer ondersteuning dan is toegekend, het achteruitgaan van de hulp en te weinig begrip. Bij de jongeren en hun ouders worden hierbij vaker aspecten van het proces benoemd (bureaucratie, traagheid, niet gehoord worden).
Overigens hebben bij de open vragen ook heel wat respondenten de kans aangegrepen om hun tevredenheid met de voorzieningen nog eens te benoemen.

Voorts is het van belang te onderkennen dat bij de meeste vragen er een groep van 5 tot 15% is die niet tevreden is. Uit de resultaten blijkt dat hierbinnen naar verhouding meer mensen met lagere inkomens in voorkomen.

Belang aanvullend onderzoek naar specifieke groepen en problemen

De respons in dit onderzoek voor de verschillende groepen loopt uiteen van circa 20% tot bijna 50%. Op zich zijn dit redelijke aantallen om uitspraken te kunnen doen, al zijn met name bij de jongeren die zorg met verblijf krijgen en hun ouders de aantallen gerealiseerde enquêtes beperkt. Verder blijven ook andere groepen achter in de respons, zoals de jongere leeftijdscategorieën en Turkse en Marokkaanse cliënten. Ook geldt voor de jongere respondenten dat een groter aandeel op diverse vragen geen antwoord kon geven.

In het algemeen geldt voor alle groepen dat de kans reëel aanwezig is dat cliënten met (samenhangende) kenmerken als psychische problematiek, lagere opleiding en meer gecompliceerde zorg naar verhouding minder aan het onderzoek hebben deelgenomen. De kans bestaat dat dit tot een positieve vertekening heeft geleid. Bijv. door aanvullend, meer kwalitatief ingestoken, onderzoek zijn hierover signalen naar boven te brengen.
Daarnaast hebben we te maken met (kleinere) groepen met specifieke maatwerkvoorzieningen en mogelijk ook eigen effecten van de decentralisatie. In een onderzoek als dit komt zoiets niet altijd naar voren. Daarom is het van belang om ervoor te zorgen signalen hiervan op te kunnen vangen, bijv. via registraties van klachten en bezwaren. Zo is het zinnig om de onderzoeksbevindingen uit de enquête naast de signalen te leggen die komen uit klachtenregistratie van het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg of uit de monitor transitie jeugd. Daarnaast is het van belang kwalitatief onderzoek toe te passen bij (specifieke) cliëntengroepen en professionals.
Een ander voorbeeld waarbij nadere analyse op zijn plaats is, is de betrokkenheid van de scholen. Bij de jongere jeugd (tot en met 14 jaar) is er in tweederde van de gevallen sprake geweest van contact met de school, bij de groep daarboven is dat naar eigen zeggen van de jongeren minder (54%). Een ruime meerderheid is tevreden over dat contact, maar er zijn ook groepen voor wie dat niet geldt.

Eenzelfde onderzoek uitgevoerd in de regiogemeenten
Eenzelfde cliëntervaringsonderzoek is gehouden voor de gemeenten die samen met Nijmegen in het regionaal samenwerkingsverband, nl. Heumen, Wijchen, Berg en Dal, Druten en Mook en Middelaar. Voor Beuningen was er een eigen uitvoering van het onderzoek. Hoofdstuk 4 verschaft een overzicht van de belangrijkste vergelijkingscijfers voor de gemeenten (excl. Beuningen). Daaruit blijkt dat ook in de regiogemeenten de waarderingscijfers hoog zijn, nu en dan nog iets hoger dan in Nijmegen.

Hoofdstuk 1 Toelichting op het onderzoek

1.1 Achtergrond

Per 1 januari 2015 is voor de Wmo en Jeugdhulp een groot deel van de taken bij de gemeenten neergelegd als het gaat om het regelen van maatwerkvoorzieningen voor mensen met een ondersteunings- of hulpvraag. Gemeenten hebben na deze transitie de plicht om bij hun cliënten de ervaringen en waardering te meten via cliëntervaringsonderzoek (CEO). Het CEO moet inzicht bieden in de ervaringen en tevredenheid van de Wmo- en jeugdhulpcliënten. Met deze kennis kan de gemeente haar dienstverlening beter afstemmen op de wensen en behoeften en ervoor zorgdragen dat cliënten in de toekomst (nog) beter worden ondersteund. VNG en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ontwikkelden in samenspraak met gemeenten een voorgeschreven aanpak voor het onderzoek.

De eerste meting moet plaats (gehad) hebben in de eerste helft van 2016. Voor Nijmegen heeft het onderzoek plaats gevonden in juni en de eerste helft van juli. Bijna 4400 cliënten zijn aangeschreven met het verzoek mee te doen aan de enquête (zie voor verdere uitleg daarvan de volgende paragrafen).
Deze rapportage doet verslag van de bevindingen. Enerzijds gaat het daarbij om de verplichte vragen en de vragen uit de modellijsten zoals die vanuit ministerie VWS en VNG zijn ontwikkeld. Anderzijds betreft het aanvullende vragen uit landelijke modellen en "eigen" vragen die in de vragenlijsten zijn opgenomen. De antwoorden op de landelijke vragen inmiddels teruggekoppeld als input voor de gemeentelijke monitor sociaal domein.[1]

Nijmegen werkt voor Wmo en Jeugdhulp samen met een zestal regiogemeenten (Wijchen, Beuningen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Mook en Middelaar). In het "regionaal overleg Wmo en Jeugdzorg" zijn de mogelijkheden tot afstemming doorgenomen. Sowieso zouden in het Nijmeegse onderzoek de regionale cliënten beschermd wonen zijn meegenomen, omdat Nijmegen hierbij de centrumfunctie heeft en de regionale cliënten registreert. Verder heeft het overleg ertoe geleid dat voor 5 van de 6 gemeenten de door Nijmegen ontwikkelde vragenlijsten zijn toegepast, het veldwerk op eenzelfde wijze is georganiseerd en een vergelijkbare rapportage als deze is samengesteld. Voor Beuningen zijn vragenlijst en rapportage afwijkend, hoewel op onderdelen vergelijking van resultaten mogelijk is.

Regie en aanpak van het onderzoek lagen bij bureau Onderzoek en Statistiek van de gemeente Nijmegen (onderzoeksopzet, vragenlijstontwikkeling, analyse en rapportage). Het veldwerk is uitbesteed aan I&O Research, een extern bureau (drukken en verzenden enquêtes, organisatie online-respons, verwerking resultaten en aanleveren databestand). Hieronder volgt een toelichting op de onderdelen van de onderzoeksopzet.

[1] Resultaten op de verplichte WMO vragen worden gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl, resultaten op de landelijke jeugdvragen worden teruggekoppeld aan het ministerie van VWS; de presentatievorm was op het moment van schrijven van deze rapportage nog niet bekend. De cijfers die landelijk gepubliceerd (gaan) worden voor de verplichte c.q. landelijk vastgestelde vragen kunnen heel licht afwijken van de cijfers in deze rapportage. Dat komt door kleine verschillen in de wijze waarop de data voor beide doeleinden zijn verwerkt. De cijfers op waarstaatjegemeente.nl zijn volgens vaste instructies verwerkt, zodat gemeenten onderling goed vergelijkbaar zijn. Zo moest de antwoordcategorie "geen mening" buiten beschouwing worden gelaten. In de rapportages is deze categorie t.b.v. een volledige analyse wél meegenomen. Voor Nijmegen komt daar bij dat we de resultaten hebben gewogen naar hoofdgroepen cliënten (d.w.z. naar type ondersteuning). E.e.a. blijkt een zeer gering effect te hebben (0 tot 2 procentpunten) en nergens tot een andere duiding van resultaten te leiden.

1.2 Afbakening onderzoekspopulatie

Een belangrijk onderdeel van de onderzoeksvoorbereiding, naast de vragenlijstontwikkeling, was het in beeld krijgen en de afbakening van de onderzoekspopulatie, m.n. de verschillende cliëntengroepen daarbinnen. Als je signalen en klachten van cliënten meet, dan is het van belang te weten van welke deelgroepen die afkomstig zijn en hoe groot die deelgroepen zijn in het totaal. Vanuit de beschikbare gegevens is een totaalbeeld opgesteld van de Nijmeegse cliënten voor Wmo en Jeugdhulp, op basis van de indicaties voor voorzieningen die zij hebben gekregen.

Tabel 1 bevat het overzicht waarin een onderscheid is gemaakt naar zes hoofdcategorieën cliënten, 4 voor Wmo en 2 voor Jeugdhulp. Overigens heeft een grote groep cliënten meerdere soorten indicaties, bijv. begeleiding én huishoudelijke hulp, of (bij jeugd) ambulante hulp én daghulp.
Voorts is elke groep verdeeld naar een groep met enkel indicaties met een begindatum van voor 2015 en een groep met minstens één indicatie uit 2015 of de eerste twee maanden van 2016. Dit kunnen ook hernieuwde indicaties zijn van vòòr 2015. De groep met indicaties uit 2015 en 2016 bestaat uit circa 9100 personen (incl. 450 cliënten beschermd wonen uit de regio) en vormde de populatie voor het onderzoek, waaruit de steekproef is getrokken. Met name voor deze cliënten kan de transitie zijn doorwerking hebben gehad en zal er sprake geweest zijn van contact met professionals en gemeente en van mogelijke wijzigingen in de voorzieningen. Bij de groep met indicaties met een begindatum van vòòr 2015 gaat het vooral om cliënten die een voorziening voor een woningaanpassing hebben gekregen of een doorlopende voorziening voor huishoudelijke hulp, vervoer of ambulante jeugdzorg. In al deze gevallen is in de registratie geen einddatum opgenomen waarop de voorziening afloopt. Bij deze cliënten is de kans op contact na 2015 en wijzigingen in de voorzieningen veel geringer.

	typering indicatie naar soort voorziening	Begindatum <2015	Begindatum 2015 of 2016	Totaal
Wmo	woon- en/of rolstoel en/of vervoer (zonder andere voorzieningen)	1700	1100	2800
	huishoud. hulp (incl. in combinatie met woonvoorzieningen, vervoer en/of rolstoel)	1900	1800	3700
	begeleiding (incl. in combinatie met huishoudelijke hulp of andere voorzieningen)	250	2950	3200
	beschermd wonen	200	1250	1450
Jeugd	ambulante zorg en/of daghulp bij de aanbieder	800	1700	2500
	zorg met verblijf (pleegzorg, gezinsgericht, gesloten, overig; inclusief combinatie met ambulante of daghulp)	100	300	400
Totaal		4950	9100	14050

Tabel 1 Hoofdgroepen cliënten naar type en begindatum indicatie

1.3 Vragenlijsten

De vragenlijst voor de Wmo-cliënten begint met de korte verplichte, landelijk (VWS/VNG) vastgestelde basislijst, gevolgd door een aanvullende lijst. De verplichte lijst bestaat uit 10 vragen over het contact (met

gemeente, sociaal wijkteam, etc.), de kwaliteit van de ondersteuning en het effect van de ondersteuning. De aanvullende vragen komen deels uit een eveneens landelijk vastgestelde, facultatieve modellijst, voor een deel zijn het eigen "regionale" vragen zoals de wijze waarop de voorziening is geregeld, het sociaal wijkteam, keukentafelgesprekken en de tevredenheid hiermee.
Voor de jeugdhulp is gebruik gemaakt van de twee vragenlijsten die – t.b.v. landelijk gebruik – ontworpen zijn (door stichting Alexander), een voor jeugdigen en een voor ouders. Deze lijsten zijn niet verplicht gesteld, maar aangeraden is ze te hanteren. De vragen betreffen de toegankelijkheid van de voorzieningen, de uitvoering van de zorg en de effecten van de hulp op de cliënt, diens zelfredzaamheid etc. In het Nijmeegse onderzoek zijn de vragen van Stichting Alexander grotendeels overgenomen en aangevuld met enkele "regionale" vragenblokken over proces, keukentafelgesprek etc., zoals bij de Wmolijst. Voor het aanvullen van de vragenlijsten zijn diverse adviescommissies geraadpleegd, waarbij onder meer Wmo-cliënten en ouderen vertegenwoordigd waren.

1.4 Steekproeftrekking en respons

Vanuit de aantallen (in de tweede kolom) van Tabel 1 is de steekproeftrekking opgezet. Voor wat betreft de Wmo-groepen hebben we binnen de categorie beschermd wonen onderscheid gemaakt tussen de Nijmeegse en regionale cliënten. Voor wat betreft de jeugdhulpcliënten is de keuze gemaakt om bij de cliënten tot en met 14 jaar de ouders te benaderen en bij de cliënten van 15 jaar en ouder de jongeren zelf.

	typering indicatie naar soort voorziening	uitgezet	respons absoluut	respons %
Wmo	woon- en/of rolstoel en/of vervoer (zonder andere voorzieningen)	600	246	41,0
	huishoud. hulp (incl. in combin. met woonvoorz, vervoer en/of rolstoel)	600	288	48,0
	begeleiding (incl. in combinatie met huish. hulp of andere voorzieningen)	800	254	31,8
	beschermd wonen Nijmeegse cliënten	480	85	17,7
	beschermd wonen cliënten regio	320	57	17,8
Jeugd	ambulante zorg en/of daghulp bij de aanbieder <=14jr (ouders)	870	224	25,7
	ambulante zorg en/of daghulp bij de aanbieder >=15jr (jongeren)	442	96	21,7
	zorg met verblijf (pleegzorg, gezinsgericht, gesloten, overig; incl. combin. met ambulante of daghulp) <=14jr (ouders)	114	23	20,2
	zorg met verblijf (pleegzorg, gezinsgericht, gesloten, overig; incl. combin. met ambulante of daghulp) >=15jr (jongeren)	141	31	22,0
Totaal		4367	1304	29,9

Tabel 2 Uitgezette enquêtes en respons

Medio juni zijn aan alle personen uit de steekproef uitnodigingsbrieven en vragenlijsten verstuurd. Behalve schriftelijk kon men via een link in de brief ook online meedoen. Bij het Wmo-onderzoek heeft 18% van de respondenten dit gedaan, van de jeugd 26% en van de ouders 30%. Na twee weken is een rappel verstuurd. Tabel 2 laat zien welke aantallen cliënten voor het onderzoek zijn benaderd en wat de respons is. Het totale responspercentage is 29,9. Wel is de spreiding is groot, van 48,0% bij de cliënten huishoudelijke hulp tot rond de 20% bij de categorieën beschermd wonen (Wmo) en zorg met verblijf (jeugd).

Verder blijkt dat vrouwen iets vaker hebben meegedaan dan mannen (34% versus 28%), dat de respons het hoogst was in de oudere leeftijdsgroepen (45% bij 65 en ouder en 37% bij de klasse 50-64, tegen 20 tot 25% in de leeftijdsklassen daaronder). Ook qua afkomst zij er verschillen: de respons van de Antilliaanse, Surinaamse, Marokkaanse en Turkse groepen blijft flink achter (15 tot 20%), in tegenstelling tot de overige niet-westers groepen die dezelfde respons hebben als de autochtone populatie (32%). Van de Nijmeegse stadsdelen zijn de responspercentages van Zuid, Dukenburg en Noord het hoogst (34 tot 36%, van Centrum met afstand het laagst (22%).

1.5 Vervolg

Op basis van het onderzoeksmateriaal zijn op verschillende manieren dooranalyses te maken. In deze rapportage is dat nog beperkt gedaan in de vorm van uitsplitsingen van een aantal bevindingen naar leeftijd en stadsdelen. Verdere uitsplitsing naar doelgroepen (huishoudens, etniciteit, gebieden) t.b.v. beleidsvragen is mogelijk.
Daarnaast zijn vergelijkingen te trekken met de uitkomsten in andere steden. Dit benchmarken is mogelijk wanneer de resultaten van de gemeenten gepubliceerd zijn. Dit gebeurt vanaf nu (september 2016) op "waarstaatjegemeente.nl", als onderdeel van de Monitor Sociaal Domein. En uiteraard is ook in regionaal verband een vergelijkende analyse tussen de gemeenten mogelijk.
Vervolgonderzoek is onder meer mogelijk met medewerking van respondenten uit het onderzoek. In de enquête is gevraagd of men eventueel vaker zou willen meewerken aan onderzoek naar ervaringen met de ondersteuning en hulp. In totaal hebben circa 550 respondenten aangegeven te willen meewerken aan kortere enquêtes (bijna 400 Wmo, 50 jongeren, meer dan 100 ouders). 250 respondenten hebben zich bereid verklaard aan wat uitgebreidere interviews te willen deelnemen (bijna 200 Wmo, en circa 15 jongeren en 50 ouders).

1.6 Leeswijzer

De rapportage valt verder in twee delen uiteen. Hoofdstuk 2 beschrijft de resultaten van de Wmo-enquête. Achtereenvolgens gaan we in op de ondersteuning die mensen hebben gekregen, op de wijze waarop contacten en proces rondom de ondersteuningsvraag zijn verlopen en tenslotte op de kwaliteit en het nut van de ondersteuning. De (10) vragen uit de verplichte vragenlijst zitten verspreid in deze drie onderdelen, samen met de aanvullende vragen.
Hoofdstuk 3 bevat de resultaten van de jeugdhulpenquête, met ook nu de verdeling in aard, proces en kwaliteit van de hulp.

Voor elke gemeente in de regio wordt een afzonderlijke rapportage opgesteld van de bevindingen, inclusief een vergelijking met de bevindingen uit de andere gemeenten, zowel voor Wmo als Jeugdhulp. In deze rapportage vindt in hoofdstuk 4 deze vergelijking plaats.

Hoofdstuk 2 Resultaten WMO-cliënten

2.1 Achtergrond en aard ondersteuningsvraag

Voorafgaand aan de beschrijving van ervaringen en waarderingen brengen we eerst enkele bevindingen naar voren over de achtergrond en de aard van de ondersteuningsvraag. Bij de beschrijvingen maken we binnen de Wmo-populatie onderscheid tussen de 5 responsgroepen: wonen-vervoer; huishoudelijke hulp; begeleiding; beschermd wonen Nijmegenaren en beschermd wonen niet-Nijmegenaren.

Per 1 januari 2015 is de transitie van de zorg in werking getreden. Aan de respondenten in het onderzoek is gevraagd aan te geven wanneer de ondersteuning is toegekend. Daarbij kan het om meerdere vormen gaan. Uit de antwoorden (Tabel 3) valt op te maken dat minstens tweederde al vòòr 2015 cliënt was. Naar schatting is 20% tot een kwart een "nieuwe" cliënt, d.w.z. sinds 1 januari 2015. Bij de cliënten huishoudelijke hulp en de regionale cliënten beschermd wonen ligt het aandeel van voor 2015 hoger (meer dan driekwart). Bij de groep wonen-vervoer is het aandeel nieuwe cliënten wat hoger (meer dan een derde).

Wanneer ondersteuning toegekend?	**Totaal WMO**
Na 2015	20%
Voor én na 2015	34%
Voor 2015	32%
Weet niet	14%
Totaal	100%

Tabel 3 Wanneer ondersteuning gekregen?

In de enquête is voorts geïnformeerd naar de redenen waarom men ondersteuning heeft gevraagd. Over het geheel genomen is voor de hele Wmo-groep huishoudelijk werk het vaakst genoemd (50%, zie Figuur 1). Daarna volgen redenen als eenzaamheid en het ontbreken van vervoer. In de categorie anders gaat het om verbijzondering van de bestaande categorieën, maar wordt ook de behoefte aan begeleiding bij persoonlijke problemen (psychisch, verslaving) naar voren gebracht.
Uiteraard verschillen de antwoordpatronen per responsgroep. Het wekt geen verbazing dat huishoudelijk werk door bijna iedereen in de responsgroep huishoudelijke hulp als reden voor de hulpvraag is genoemd. Niettemin spelen in deze groep ook andere redenen, zoals het ontbreken van vervoer, binnenshuis niet kunnen bewegen, wassen-kleden en eenzaamheid. Bij de cliëntengroep begeleiding zijn huishoudelijk werk, eenzaamheid en administratie de drie belangrijkste redenen. Bij de groep beschermd wonen horen eenzaamheid en meer willen ondernemen bij de belangrijkste redenen.

Als je de totale groep respondenten beschouwt naar het soort hulp dat men heeft ontvangen dan blijkt 50% hulp in het huishouden te hebben gekregen. Een kwart noemt vervoer en elk van de drie soorten "gedragshulp"(begeleiding zelfstandig wonen, structuur aanbrengen, dagbesteding) is door iets meer dan een kwart genoemd (Figuur 2).
Bekijk je dit per responsgroep, dan valt op dat huishoudelijke hulp ook bij 20 tot 40% van de cliënten wonen-vervoer, begeleiding en beschermd wonen aan de orde is. Verder is er zowel bij begeleiding als beschermd wonen voor 40 tot 50% van de cliënten sprake van begeleiding zelfstandig wonen, van begeleiding bij het aanbrengen van structuur in het leven en van dagbesteding.
Behalve naar de voorzieningen is ook gevraagd naar de aanwezigheid van mantelzorg. 55% van de respondenten geeft aan te beschikken over een of meer mantelzorgers.

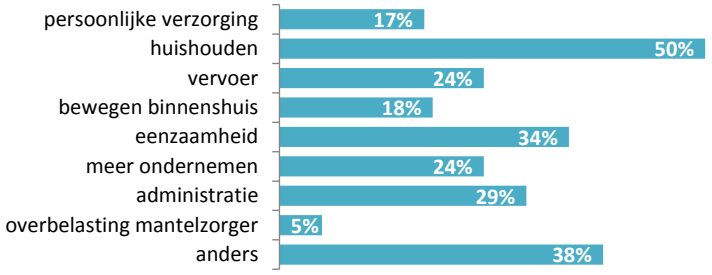

Figuur 1 Reden ondersteuningsvraag

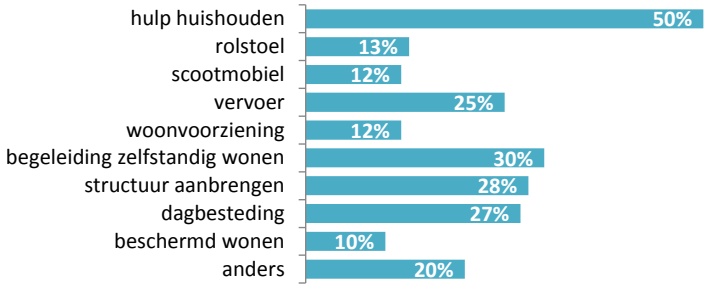

Figuur 2 Wat voor ondersteuning heeft men gehad?

Deels samenhangend met de bevindingen over de periode waarin de ondersteuning is toegekend (Tabel 3) geeft ruim 40% van de respondenten aan dat er met de transities niets is veranderd en dat de ondersteuning hetzelfde is gebleven (Tabel 4). Bij ongeveer een derde is er wel wat veranderd. Het vaakst genoemd (door 17%) is dat de eigen bijdrage in de kosten is verhoogd. Voor 16% is de ondersteuning gestopt (4%) of verminderd (12%). Daarentegen is voor 12% de ondersteuning uitgebreid. 12% noemt een andere aanpassing. 11% kan niet aangeven of er iets veranderd is. Opvallend is dat dit patroon voor de verschillende voorzieningen redelijk overeenstemt. Alleen binnen de groep met vervoer en/of woningaanpassingen is er in hogere mate sprake geweest van aanpassingen in de voorzieningen.

Veranderd in ondersteuning	**Totaal WMO**
Kreeg voor 2015 geen ondersteuning	14%
Ondersteuning onveranderd	42%
Ondersteuning gestopt	4%
Ondersteuning verminderd	12%
Ondersteuning uitgebreid	12%
Eigen bijdrage verhoogd	17%
Eigen bijdrage verlaagd	3%
Andere aanpassing	12%
Weet niet	11%

Tabel 4 Veranderingen in de ondersteuning na 2015

2.2 Proces rond de ondersteuningsvraag

In deze paragraaf beschrijven we een aantal aspecten van het proces rond de ondersteuningsaanvraag: met welke instanties hebben cliënten contact gezocht voor hun ondersteuningsvraag en hoe heeft men dat contact ervaren? Vervolgens gaat het om de beleving hoe vervolgens met die vraag is omgegaan.

2.2.1 Met welke partijen is contact geweest en hoe is dat ervaren?

Van de Wmo-respondenten heeft 38% in de enquête aangegeven i.v.m. het regelen van de ondersteuning na 1 januari 2015 contact te hebben gehad met het sociaal wijkteam (Figuur 3). Bij de cliënten begeleiding was dit wat meer (48%), bij de cliënten beschermd wonen aanzienlijk minder (minder dan een kwart).
Bijna tweederde (64%) was tevreden of heel tevreden over dat contact. Bij de cliënten huishoudelijke hulp, woonvoorzieningen, vervoer en rolstoelen lag dit nog iets hoger (68-69%).

38% had contact met sociaal wijkteam

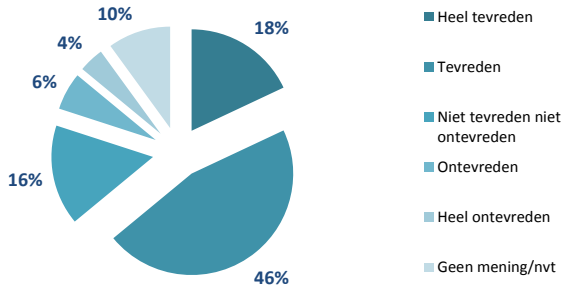

Figuur 3 Mate van en tevredenheid over contact met sociaal wijkteam

32% voerde keukentafelgesprek

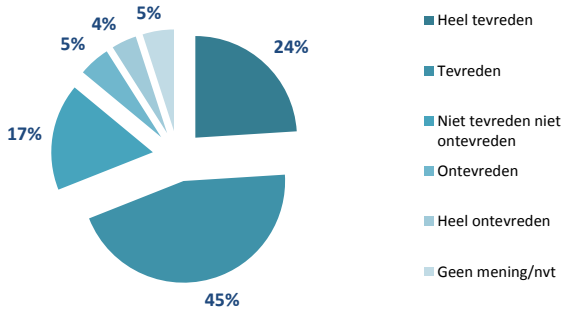

Figuur 4 Frequentie van en tevredenheid met keukentafelgesprekken

Voor ruim 80% leidde het contact met het sociaal wijkteam tot een keukentafelgesprek (ongeveer 32% van de totale cliëntgroep, Figuur 4). In driekwart van de gevallen was bij dat gesprek nog iemand anders aanwezig om de cliënt te helpen, bijv. de partner, een ander familielid of een buur of vriend. Overigens gebeurde dit bij de groep huishoudelijke hulp in mindere mate, nl. ongeveer in de helft van de gevallen. Cliënten is ook gevraagd of zij weten van de mogelijkheid om gebruik te maken van een onafhankelijk cliëntondersteuner. Van alle Wmo-cliënten is 29% hiermee bekend. Ongeveer een tiende van de cliënten die een keukentafelgesprek voerden, maakte hiervan ook daadwerkelijk gebruik.
Alles bij elkaar was zo'n 69% tevreden met de gevoerde keukentafelgesprekken. Hier zijn de verschillen tussen de diverse Wmo-groepen beperkt.

Een vergelijkbaar percentage als bij het sociaal wijkteam heeft voor het regelen van de voorziening(en) contact gehad met de huisarts, 37%. Ook hierbij zijn de verschillen tussen de cliëntengroepen gering. Ook nu is de tevredenheid hoog (35% heel tevreden, 45% tevreden, Figuur 5). Bij de Nijmeegse cliënten beschermd wonen is de tevredenheid het sterkst (meer dan 90%, bij huishoudelijke hulp blijft die met ruim 70% iets achter).

37% had contact met huisarts

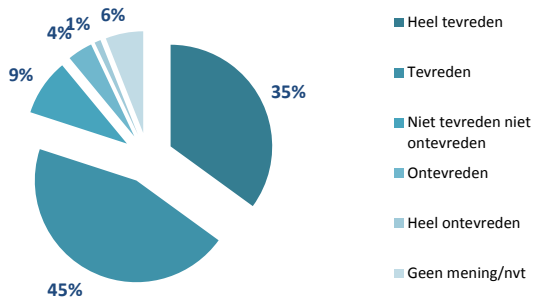

Figuur 5 Mate van en tevredenheid met contact huisarts

49% had contact met zorgaanbieder

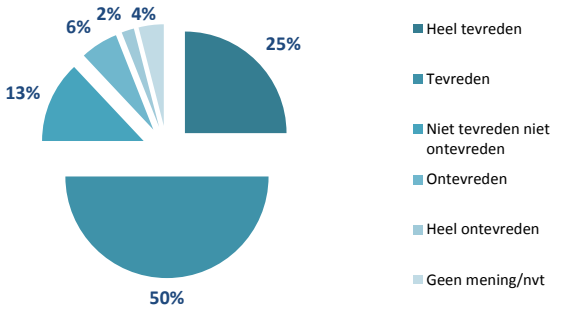

Figuur 6 Mate van contact en tevredenheid met zorgaanbieder

Tenslotte is voor wat betreft de contacten voor het regelen van de ondersteuning gevraagd naar zorgaanbieders en andere instellingen. Naar eigen zeggen is dit bij de helft van de cliënten aan de orde geweest (Figuur 6). Bij begeleiding en beschermd wonen (Nijmeegse cliënten) was dit relatief vaker het geval (circa 60%).
Meer in het algemeen is gevraagd naar de tevredenheid met de instelling(en)/zorgaanbieder(s) waarvan men steun heeft gekregen. Een ruime meerderheid gaf aan tevreden te zijn (25% zeer tevreden, 50% tevreden), met ook nu weinig verschil tussen de verschillende Wmo-categorieën.

Alles bij elkaar zijn de tevredenheidspercentages voor de contacten en keukentafelgesprekken dus vrij hoog. Steeds is tweederde tot driekwart (zeer) tevreden. Wanneer wordt gekeken naar de percentages ontevreden valt op dat nooit meer dan 10% aangeeft (zeer) ontevreden te zijn. De meerderheid van de cliënten is dus (vrij) positief over de contacten en samenwerking m.b.t. de ondersteuningsaanvraag.
Hoger nog is de waardering voor de mantelzorg. 82% van de cliënten die mantelzorg ontvangt, geeft een positief oordeel over de samenwerking met de mantelzorger(s).

2.2.2 Hoe is met de hulpvraag omgegaan?

Deze paragraaf gaat over hoe met de hulpvraag is omgegaan. Bijvoorbeeld of deze snel verliep en of cliënten zich gehoord voelden. Hierover is de cliënten een aantal stellingen voorgelegd. Vier daarvan behoren tot de set "verplichte" vragen die landelijk zijn vastgesteld. Daarnaast zijn twee "eigen" stellingen toegevoegd.
De antwoorden op de vier landelijk vastgestelde vragen laten een vrij consistent patroon zien. Ongeveer tweederde gaf een positief antwoord, om en nabij 15% antwoordt neutraal en eveneens zo'n 15% geeft een negatief antwoord (zie Figuur 7) .
M.b.t. de snelheid waarmee men werd geholpen is het percentage ontevredenen nog het hoogst (18%). Met de stelling "ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag" was 15% het (helemaal) niet eens. Bij de twee andere stellingen (serieus omgaan met hulpvraag en samen naar oplossingen zoeken) was het aandeel positieve reacties het grootst (resp. 77 en 72%).

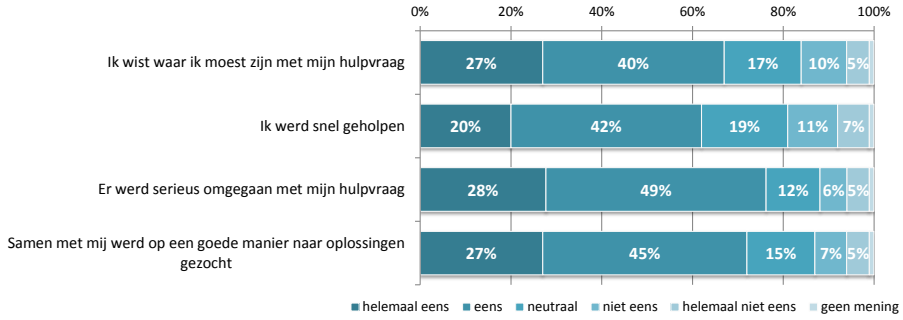

Figuur 7 Hoe is met ondersteuningsvraag omgegaan? (landelijke stellingen)

Ook de twee eigen stellingen geven hetzelfde beeld (Figuur 8). Meer dan 70% is tevreden met de wijze waarop door de professionals naar hen is geluisterd bij het oplossen van de hulpvraag, 11% is daar ontevreden over. De tevredenheid over de wijze van informeren is iets minder (66%), het percentage ontevreden een fractie hoger (13%).

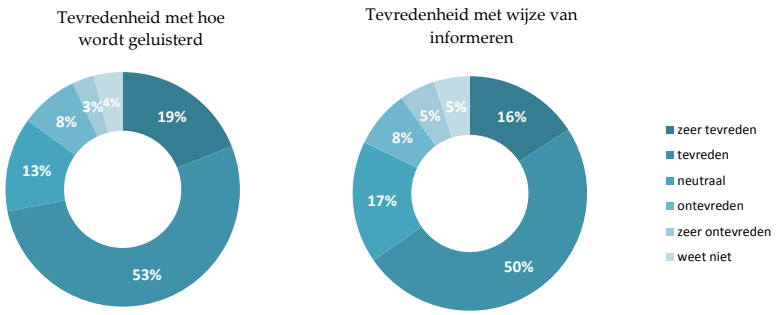

Figuur 8 Hoe is met ondersteuningsvraag omgegaan? (eigen stellingen)

Voor de vier verplichte stellingen zijn een aantal uitsplitsingen gemaakt. In Figuur 9 is te zien dat de verschillen tussen cliënten met verschillende soorten ondersteuning beperkt is. Enkel de groep die beschermd woont (Nijmeegse cliënten) valt op als het gaat om hoe snel men geholpen is; 49% is hier positief over, tegen 62% gemiddeld.
Figuur 10 laat wel verschillen zien als het gaat om leeftijd. De cliënten jonger dan 35 jaar (13% van de totale groep Wmo-respondenten) oordelen over de hele linie negatiever dan cliënten boven de 35. Dit valt met name op als het gaat om de snelheid waarmee men wordt geholpen (45% positief, tegen 62% gemiddeld) en of men wist waar men moest zijn met de hulpvraag (51% tegen 67% gemiddeld).
Als het gaat om stadsdelen (Figuur 11) scoort Nijmegen-Noord op alle stellingen het beste. Nijmegen-Centrum valt in negatieve zin op, vooral voor wat betreft de snelheid waarmee men is geholpen (40% positief, tegen 62% gemiddeld).

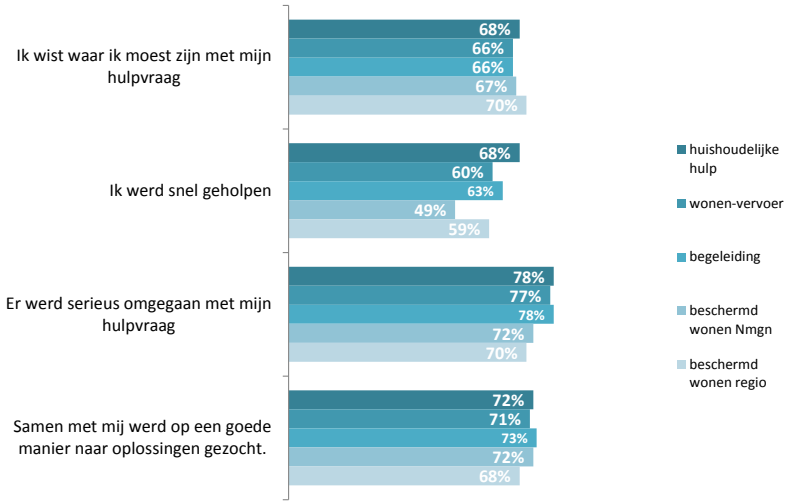

Figuur 9 % (helemaal) eens met stellingen omgaan met hulpvraag naar soort ondersteuning

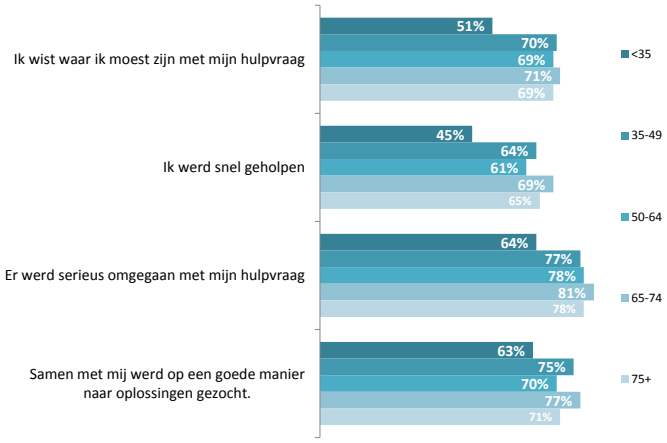

Figuur 10 % (helemaal) eens stellingen omgaan met hulpvraag naar leeftijd

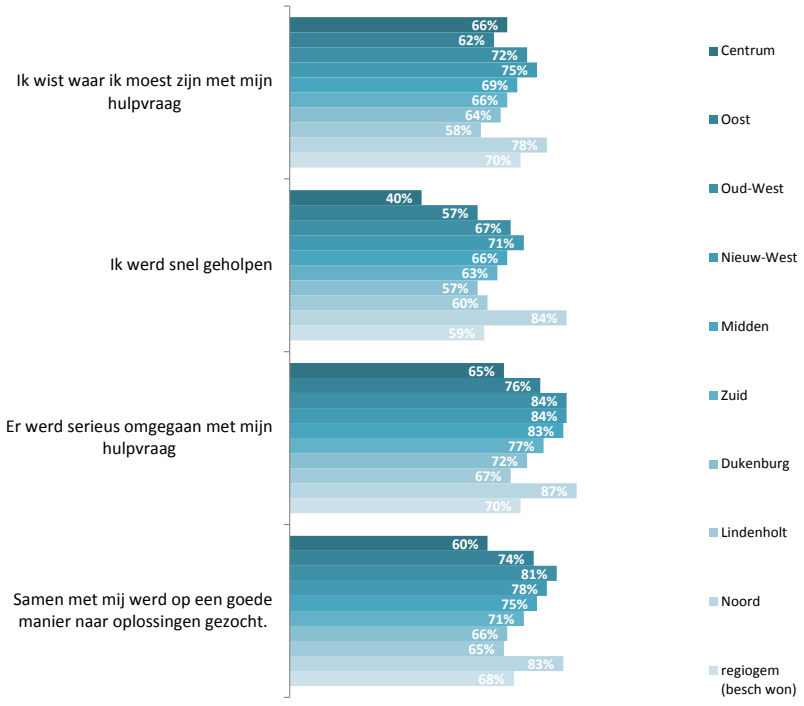

Figuur 11 % (helemaal) eens met stellingen omgaan met hulpvraag naar stadsdeel

Cliënten die ontevreden waren over enig aspect rond de ondersteuningsaanvraag, is via een open enquêtevraag gevraagd dit toe te lichten. 191 respondenten hebben een dergelijke toelichting gegeven. Hierbij komen de volgende thema's terug:

- Ontevredenheid over hoe de hulp wordt uitgevoerd (32 keer). Zaken die hierbij worden genoemd zijn ondeskundigheid van de hulpverlener, het wisselen van hulpverleners en het niet of te laat komen van hulpverleners.
- Men is ontevreden over de hulp die is toegekend (31 keer). Meest gehoord daarbij is dat men meer hulp nodig heeft dan is toegekend.
- Er wordt te weinig naar de cliënt geluisterd of begrip getoond (29 keer).
- De communicatie naar de cliënt is slecht (19 keer). Cliënten moeten bijvoorbeeld vaak ergens achteraan bellen of zaken zijn onduidelijk. Hierbij worden zowel de gemeente als zorgaanbieders genoemd.
- Het proces verloopt traag (15 keer).

2.3 Waardering en effect van de ondersteuning

Deze paragraaf behandelt de waardering die cliënten voor de geboden ondersteuning hebben: hoe beoordeelt men de kwaliteit van de ondersteuning en heeft deze het gewenste resultaat? In de enquête zijn hierover 5 landelijke stellingen opgenomen. Ook nu zijn vanuit de optiek van Nijmegen en de regiogemeenten enkele aanvullende vragen gesteld.
Figuur 12 geeft het beeld van de antwoorden op de landelijke stellingen. Het patroon komt in grote lijnen overeen met dat voor de waardering van het proces in de vorige paragrafen en is met 70 tot 75% positieve antwoorden nog iets gunstiger. Aan de andere kant van de figuur laat steeds zo'n 10% zich negatief uit en is het niet eens is met de stellingen, bijv. dat de kwaliteit van de ondersteuning goed is, dat men zich beter kan redden of de kwaliteit van het leven is verbeterd.

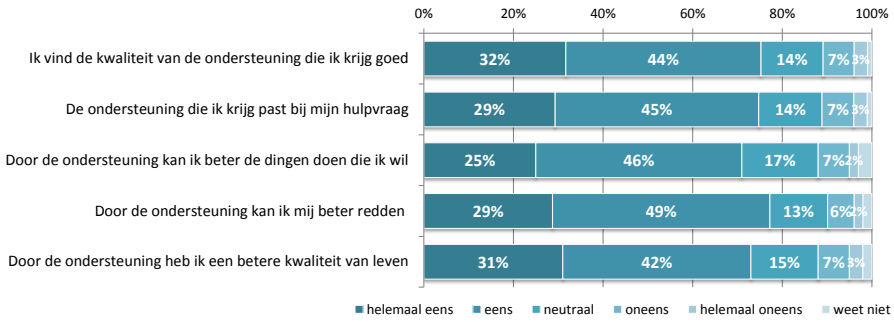

Figuur 12 Kwaliteit en effectiviteit ondersteuning (landelijke stellingen)

Uitsplitsing van de antwoorden naar deelgroepen levert enkele lichte afwijkingen van het gemiddelde op. Wanneer wordt gekeken naar de antwoorden van cliënten met verschillende soorten ondersteuning, valt op dat de groep beschermd wonen buiten Nijmegen wat minder positief is over de kwaliteit en effectiviteit van de hulp (Figuur 13).
Binnen de Nijmeegse stadsdelen valt Nijmegen-Noord daarentegen in positieve zin op (Figuur 15). Binnen de leeftijdscategorieën laten 35-minners zich negatiever uit over de hulp dan oudere cliënten (Figuur 14).

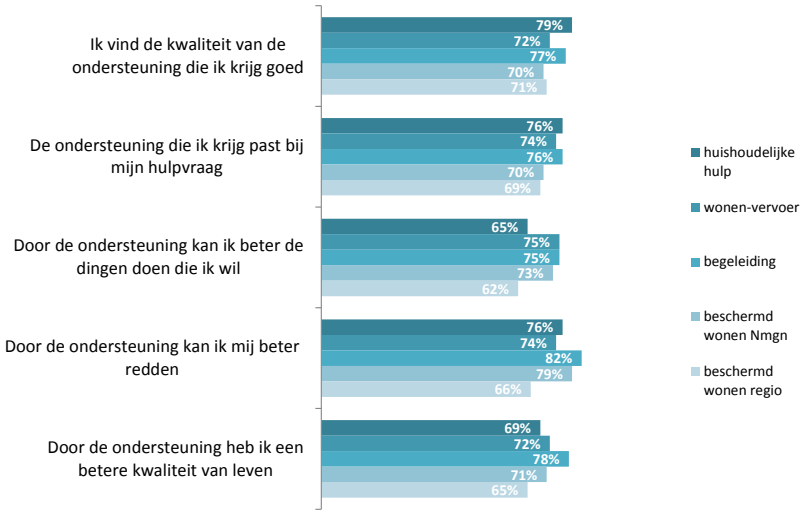

Figuur 13 % (helemaal) eens met stellingen kwaliteit en effect hulp naar soort ondersteuning

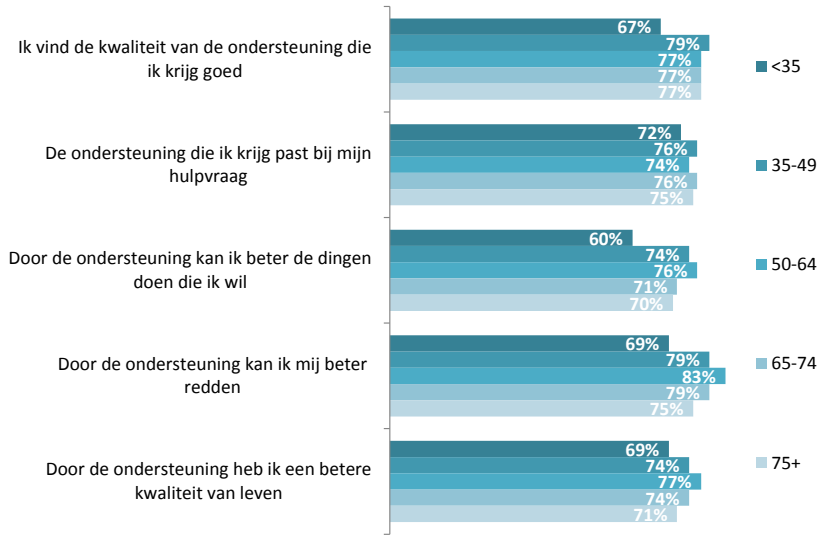

Figuur 14 % (helemaal) eens met stellingen kwaliteit en effect hulp naar leeftijd

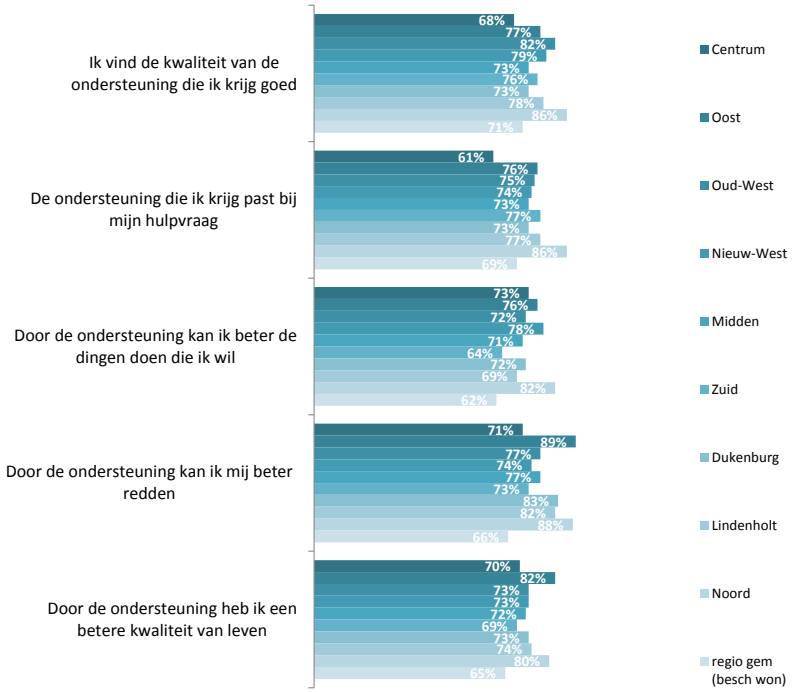

Figuur 15 % (helemaal) eens met stellingen kwaliteit en effect hulp naar stadsdeel

Naast de stellingen over kwaliteit en effectiviteit van de ondersteuning, is cliënten gevraagd de tevredenheid met de ondersteuning als geheel aan te geven: hierop geeft driekwart aan tevreden te zijn met de ondersteuning die men heeft gekregen (23% heel tevreden, 51% tevreden, Figuur 16).

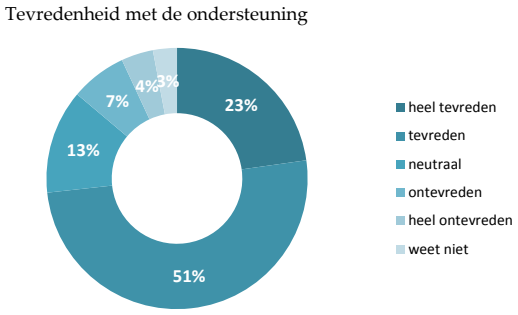

Figuur 16 Tevredenheid met ondersteuning

De tweede indicator is het rapportcijfer dat men moest geven voor de mate waarin de ondersteuning nuttig was. Cliënten beoordelen het nut van de hulp gemiddeld met een 7,7. Dit cijfer is hoog, maar er zijn wat verschillen voor verschillende groepen cliënten. Dit is te zien Figuur 17.
In overeenstemming met de resultaten van eerdere stellingen, vallen cliënten tot 35 jaar (7,2) en niet-Nijmeegse cliënten die beschermd wonen (7,1) in iets minder gunstige zin op. De cliëntgroepen huishoudelijke hulp en begeleiding scoren met 7,8/7,9 iets hoger dan gemiddeld
Naar stadsdeel bekeken scoort Nijmegen-Noord wederom wat beter (7,9), maar ook voor Oud-West, Nieuw-West en Dukenburg komt de score op 7,9 uit.
Voorts is onderscheid gemaakt tussen de groep cliënten voor wie met de decentralisatie de hulp is verminderd en de groep voor wie dat niet het geval is geweest. Dan blijken cliënten van wie de hoeveelheid hulp is afgenomen of de eigen bijdrage is verhoogd, iets minder positief (7,4) dan cliënten van wie de hulp ongewijzigd is gebleven of is verhoogd (8,0).
Bij dit alles kan worden opgemerkt dat geen enkele groep de hulp met een cijfer lager dan 7,1 beoordeelt. Het beeld van de door de respondenten ervaren kwaliteit van de hulp is daarmee vrij positief.

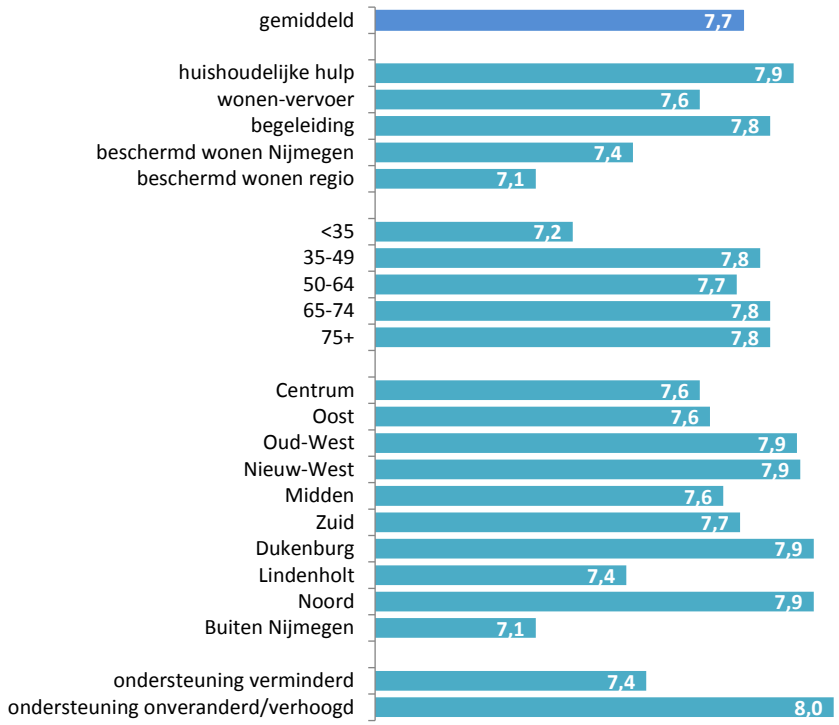

Figuur 17 Rapportcijfer nut van de ondersteuning, naar soort hulp, leeftijd, stadsdeel, en wijziging in ondersteuning

Tot slot hebben de respondenten de mogelijkheid gekregen om aanvullende opmerkingen te plaatsen bij hun ondersteuning, maar ook in het algemeen de nieuwe aanpak in de zorg.
324 respondenten hebben dat gedaan. De volgende zaken worden onder andere genoemd:

- Ontevredenheid over de hoeveelheid ondersteuning die men krijgt, of over de hoogte van de eigen bijdrage (60 keer).
- Cliënten merken op dat zij tevreden zijn over de hulp die zij krijgen (58 keer).
- Sommige cliënten vinden dat de ondersteuning achteruit is gegaan en/of vrezen dat zij in de toekomst minder ondersteuning zullen krijgen (28 keer).
- Men beklaagt zich over de kwaliteit van de zorg; wisselend of ondeskundig personeel worden hierbij regelmatig genoemd (26 keer).
- Cliënten ervaren veel bureaucratie bij het regelen van ondersteuning (21 keer).

Hoofdstuk 3 Resultaten cliënten Jeugdhulp

Zoals in hoofdstuk 1 is uiteengezet hebben we voor de jeugdhulpcliënten de beschikking over bijna 400 enquêtes, tweederde van ouders van jongeren tot en met 14 jaar en een derde van jongeren van 15 jaar en ouder. De resultaten van ouders en jongeren worden in dit hoofdstuk naast elkaar besproken. Bij beide groepen overheerst in grote mate de categorie jeugdhulp zonder verblijf, d.w.z. ambulante zorg en/of daghulp bij de aanbieder. Voor de categorie zorg met verblijf (pleegzorg etc.) is het aantal enquêtes beperkt (voor ouders 23, voor jongeren 31). Bij de beschrijving van de enquêteresultaten van ouders en jongeren maken we daarom slechts een enkele keer een onderscheid naar zorg met en zonder verblijf.

3.1 Achtergrond hulpvraag

Net als in het Wmo-onderzoek zijn aan de geënquêteerde jeugdigen en ouders enkele vragen voorgelegd over de achtergrond van de hulpvraag, m.n. de duur van de hulp en wijzigingen in de hulp sinds 1 januari 2015, het moment dat de jeugdhulp overging naar de gemeente.
In Tabel 5 is te zien dat een groot deel van de jeugdcliënten geruime tijd hulp krijgt of heeft gekregen: 40 tot 50% meer dan een jaar en nog eens 20 tot 30% 6 tot 12 maanden. Voor de (kleine) subgroep met verblijf ligt dit logischerwijs nog een stuk hoger.

Hoe lang hulp?	t/m 14 jr	>=15 jr
korter dan 3 maanden	14%	14%
tussen 3 en 6 maanden	16%	11%
Tussen 6 en 12 maanden	28%	20%
langer dan een jaar	40%	52%
onbekend	2%	2%
Totaal	100%	100%

Tabel 5 Hoe lang krijgt jongere al hulp?

Aan de ouders van de jongere jeugdhulpcliënten is de vraag gesteld of men na 1 januari 2015 te maken heeft gehad met aanpassingen in de hulp die hun kind tot die tijd al kreeg (aan de jongeren van 15 jaar en ouder is deze vraag niet gesteld). Voor ruim een derde was dit niet aan de orde, omdat de hulp pas hierna begon (Tabel 6). Bij iets minder dan een derde is de reeds bestaande hulp hetzelfde gebleven. Bij 12% is de hulp gestopt of verminderd, bij 10% daarentegen uitgebreid. Bij 11% was sprake van een andere aanpassing.

Veranderd in ondersteuning	Totaal ouders jeugdhulpcliënten t/m 14 jaar
Kreeg voor 2015 geen hulp	37%
Hulp onveranderd	31%
Hulp gestopt	6%
Hulp verminderd	6%
Hulp uitgebreid	10%
Andere aanpassing	11%

Tabel 6 Veranderingen in de hulp na 1 januari 2015

3.2 Proces rond de ondersteuningsvraag

In deze paragraaf komen aspecten van het proces rond de ondersteuningsaanvraag aan de orde: met welke instanties hebben (ouders van) jeugdhulpcliënten contact gezocht voor hun hulpvraag en hoe wordt dat contact gewaardeerd? Vervolgens wordt ingegaan op de ervaringen over hoe met de hulpvraag is omgegaan.

3.2.1 Met welke partijen is contact geweest en hoe is dat ervaren?

Zowel bij de ouders van jongere jeugdhulpcliënten als bij de jeugdhulpcliënten van 15 en ouder geeft 29% aan dat er (sinds 1 januari 2015) contact is geweest met het sociaal wijkteam i.v.m. het regelen van de ondersteuning (Figuur 18). Meer dan tweederde was tevreden (39%) of heel tevreden (30%) over dit contact. Bij de jongeren was dit wat minder (56%), maar een groter deel (14%) kon op deze vraag geen antwoord geven.

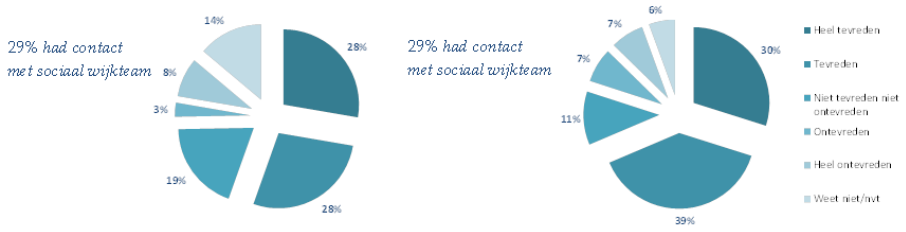

Figuur 18 Contact met sociaal wijkteam en tevredenheid daarover (links; jongeren, rechts; ouders)

Voor een ruime meerderheid van de cliënten leidde het contact met het sociaal wijkteam tot een keukentafelgesprek: bij 76% van de jongere groep en 70% van de oudere (dat is resp. 24% en 22% van de hele groep, Figuur 19).
De helft van de ouders van de jongere cliënten gaf aan dat er bij dat gesprek iemand anders aanwezig was om te helpen, meestal een naaste. In enkele gevallen was een onafhankelijk cliëntondersteuner aanwezig. De ondervraagde jeugdigen gaven voor het overgrote deel (circa 90%) aan dat bij het gesprek (een van) de ouders of verzorgers aanwezig was. Wat betreft de beoordeling van het gesprek waren de ouders voor meer dan 80% tevreden. Bij de jongeren was dat wat minder (65%) en was het aandeel neutrale antwoorden groter (19%).

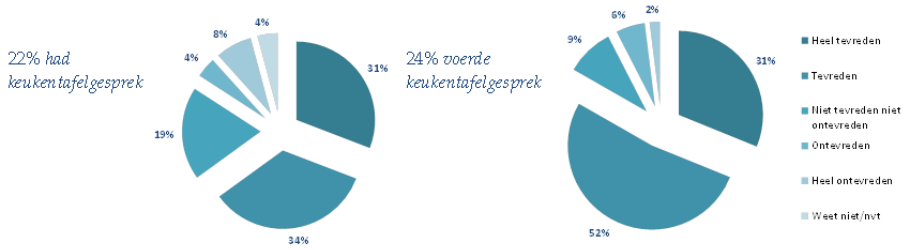

Figuur 19 Frequentie van en tevredenheid met keukentafelgesprekken (links; jongeren, rechts; ouders)

Bij bijna 60% van alle jeugdhulpcliënten is bij het regelen van de hulpvraag contact geweest met de huisarts. Van de ouders is meer dan 80% tevreden over dat contact, bij de jongeren is dat circa tweederde, maar bijna 20% weet daar niet op te antwoorden (Figuur 20).

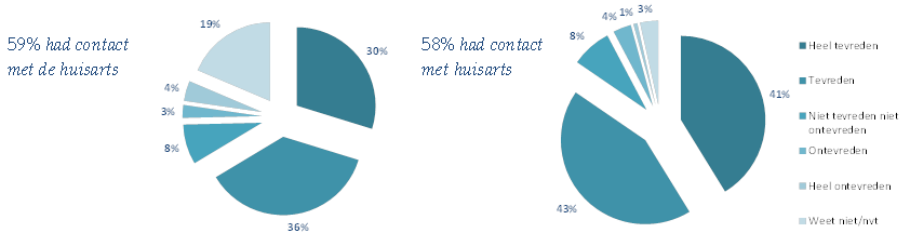

Figuur 20 Contact met huisarts en tevredenheid daarover (links; jongeren, rechts; ouders)

M.b.t. de jeugdhulpcliënten tot en met 14 jaar is er in de meeste gevallen contact geweest met de school (68%, Figuur 21). De ouders zijn hier in ruime meerderheid tevreden of heel tevreden over (meer dan 80%). Bij de jongeren van 15 jaar en ouder is wat minder vaak contact met de school (54%) en is een meerderheid (tweederde) positief over het contact, maar geeft ook 18% een neutraal antwoord (niet tevreden, niet ontevreden). Iets meer dan 10% is ontevreden over het contact met de school.

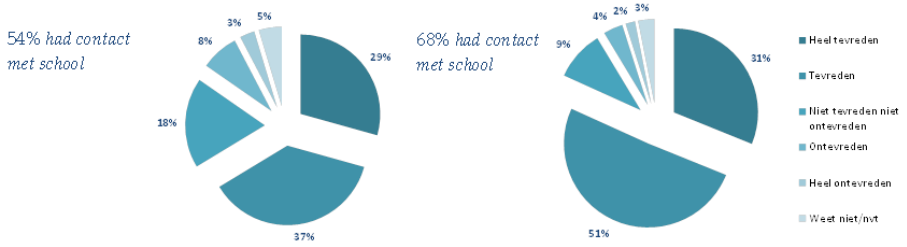

Figuur 21 Contact met school en tevredenheid daarover (links; jongeren, rechts; ouders)

Tenslotte is gevraagd of voor het regelen van hulp contact is geweest met zorgaanbieders en andere instellingen. Volgens bijna de helft van de ouders is dit voor hun kind aan de orde geweest. Bij de geënquêteerde jongeren was dit minder dan een derde.

Alles bij elkaar zijn niet alleen bij de Wmo, maar ook bij de jeugdhulpcliënten en de ouders de tevredenheidspercentages voor de contacten en keukentafelgesprekken vrij hoog. Steeds is tweederde tot meer dan driekwart (zeer) tevreden. De ontevredenheidspercentages zijn laag (10% of minder).

3.2.2 Hoe is met de hulpvraag omgegaan?

Deze paragraaf gaat over hoe jeugdhulpcliënten en ouders vinden dat er met hun hulpvraag is omgegaan, of deze snel verliep, of cliënten zich gehoord voelden, etc. Hierover is aan jeugdcliënten en ouders een aantal stellingen voorgelegd. Tien stellingen behoren tot het model dat landelijk is ontwikkeld, twee stellingen zijn toegevoegd op eigen initiatief.
Bij de meeste verplichte vragen (zie Figuur 22 en Figuur 23) is het beeld dat bij een ruime meerderheid (tweederde tot meer dan drie kwart) naar eigen zeggen altijd of vaak aan de wensen tegemoet wordt

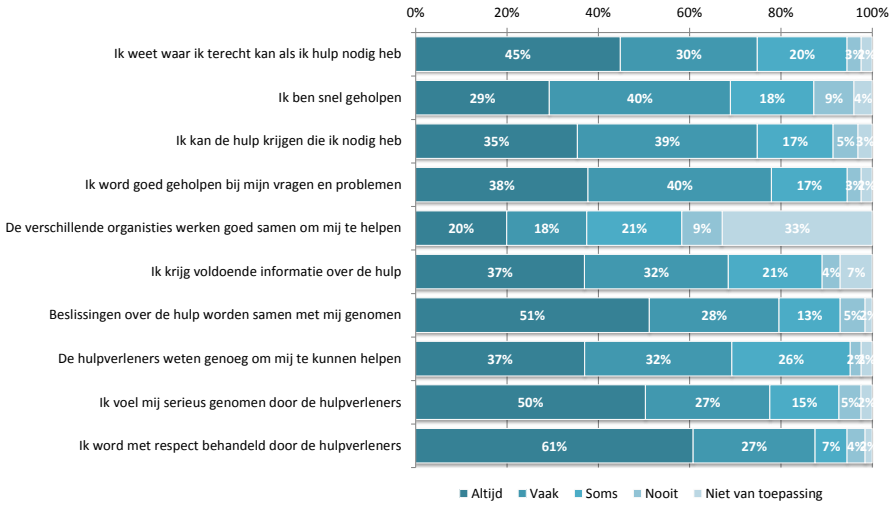

Figuur 22 Hoe is met ondersteuningsvraag omgegaan (jongeren)

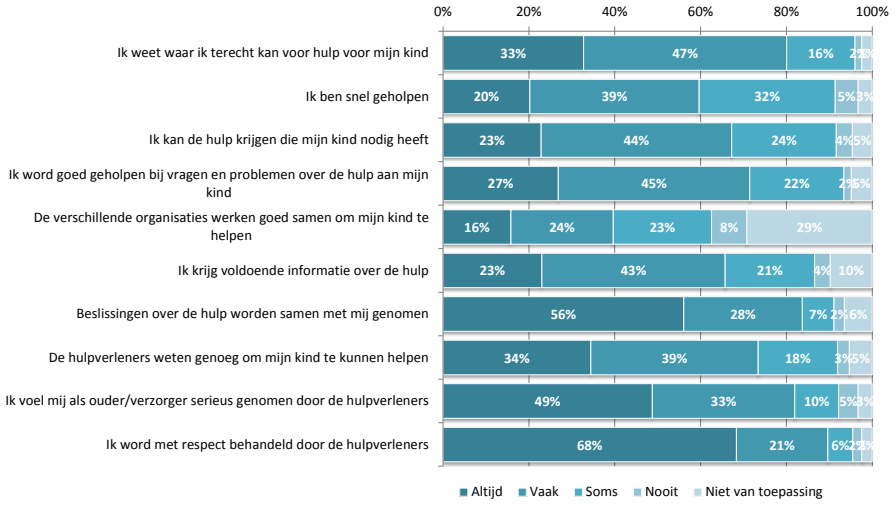

Figuur 23 Hoe is met ondersteuningsvraag omgegaan (ouders)

gekomen (weten waar je terecht kunt, snelheid en adequaatheid van de hulp, informatie, serieus nemen, respectvolle behandeling). Dit geldt zowel voor geënquêteerde ouders als jongeren. Niettemin is bij nagenoeg elk van de items een niet onaanzienlijke groep te onderkennen die als antwoord “soms” heeft gegeven en bij wie dus wel degelijk punten van ontevredenheid en/of kritiek zullen leven. Bij de

ondervraagde jongeren gaat het steeds om zo'n 10 tot 20%, bij de ouders is dit bij enkele van de stellingen nog wat meer (snelheid, hulp krijgen die men nodig heeft). Verder is het opvallend dat m.b.t. één van de stellingen, nl. "de verschillende organisaties werken goed samen", het patroon bij zowel jongeren als ouders enigszins afwijkend is: een aanzienlijk deel van de respondenten (circa 30%) vindt de vraag niet van toepassing op de eigen situatie. Desondanks is het aandeel dat op deze stelling positief antwoordt duidelijk geringer dan bij de andere stellingen.
Over twee andere aspecten, bevraagd in aanvullende stellingen, is het beeld positief. Driekwart van de ouders is (heel) tevreden met hoe er naar hen is geluisterd bij het oplossen van de hulpvraag van hun kind en hoe men is geïnformeerd (Figuur 24). Ook van de jongeren vindt driekwart dat er goed naar hen is geluisterd (Figuur 25) (de stelling over de wijze van informeren is aan hen niet voorgelegd).

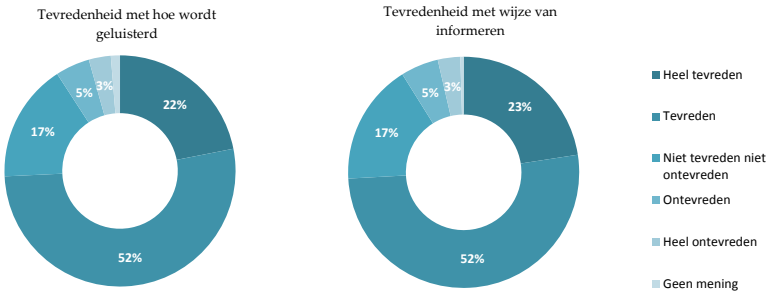

Figuur 24 Luisteren en informatie bij hulpvraag (ouders)

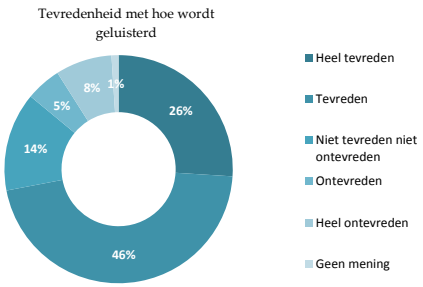

Figuur 25 Luisteren bij hulpvraag (jongeren)

Tot slot konden respondenten een tip of opmerking toevoegen. Dit is gedaan door 61 ouders en 24 jongeren. Er is geen thema dat dat duidelijk naar voren komt als het meest belangrijk. Meest genoemd zijn echter:

- men voelt zich niet serieus genomen of niet gehoord, bijvoorbeeld wanneer wordt aangegeven wat een cliënt nodig heeft (9 keer door ouders, 7 keer door jongeren)
- (door ouders) het lang moeten wachten op hulp (9 keer)
- slechte communicatie met ouders, bijvoorbeeld als het gaat om terugkoppeling over de hulp aan hun kind (8 keer)
- ontevredenheid met de uitvoering van de hulp (door ouders, 8 keer).

3.3 Waardering en effect van de hulp

Deze paragraaf behandelt de waardering die jongeren en ouders voor de geboden hulp hebben: hoe beoordeelt men de kwaliteit van de ondersteuning en in hoeverre helpt de hulp hen verder? In de enquête zijn hierover 13 landelijke stellingen opgenomen, bijv. over het zich beter voelen, of het thuis en op school beter gaat, of het beter kunnen oplossen van problemen. Daarnaast zijn wederom een paar eigen stellingen toegevoegd.
Figuur 26 geeft het beeld van de antwoorden van de cliënten van 15 jaar en ouder op de landelijke stellingen. Bij alle items is er een ruime meerderheid die stelt dat de situatie is verbeterd (tweederde tot driekwart van degenen die een antwoord gaven). Daarentegen is er ook steeds een kleine groep (van 4 tot 9%) die stelt dat het "een beetje" of "veel" slechter is geworden. Daartussen zit een flinke groep die aangeeft dat het op de betreffende punten hetzelfde is gebleven. Bij thema's als "er wordt beter naar mij geluisterd", "ik kan beter voor mezelf opkomen", vrijetijdsbesteding en relatie met vrienden gaat het om zo'n 30%.

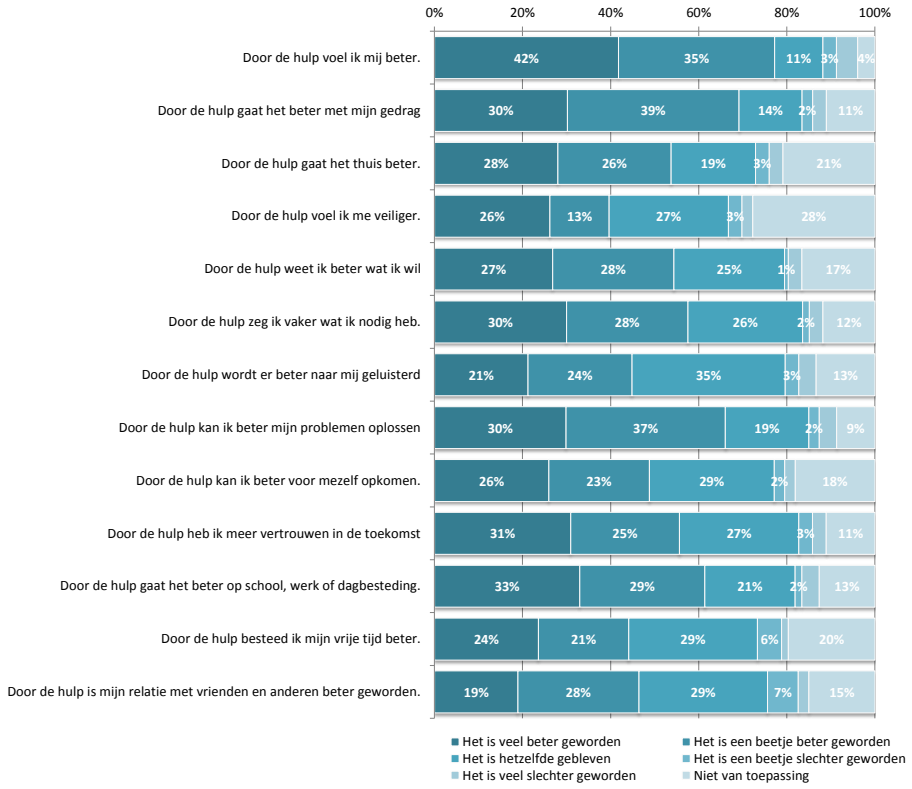

Figuur 26 Antwoorden op stellingen aan jongeren of hulp "je goed heeft gedaan"

De antwoorden van de ouders (Figuur 27) vertonen veel paralellen met die van de jongeren: ruime meerderheden die stellen dat het beter of veel beter is geworden. Daarnaast zijn er ook flinke groepen, maar minder dan bij de jongeren, die vinden dat de situatie hetzelfde is gebleven. De ouders die vinden dat het

slechter of veel slechter is geworden zijn gering in aantal en komen voor geen enkel item boven de 5% uit. Wel zijn er bij de meeste stellingen iets meer ouders die vinden dat de vraag voor hun kind niet van toepassing is.
Aan de ouders is ook gevraagd te reageren op drie stellingen over henzelf, nl. het beter kunnen oplossen van problemen, voor zichzelf opkomen en vertrouwen in de toekomst (Figuur 28). Een grote groep vindt dit niet van toepassing voor zichzelf (25 tot 45%). Degenen die wel een antwoord gaven waren in meerderheid positief m.b.t. twee van de items, nl. het oplossen van problemen en vertrouwen in de toekomst door de hulp.

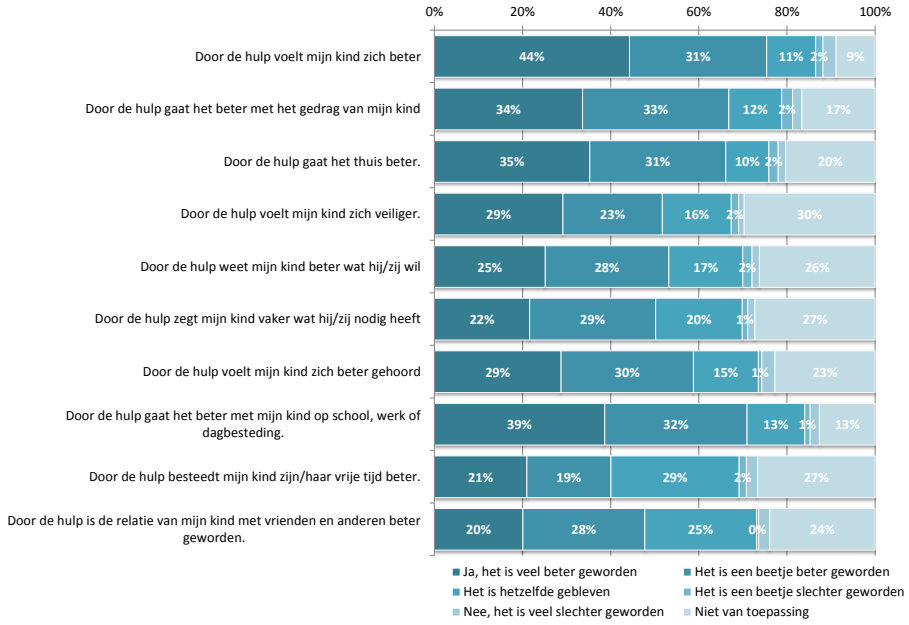

Figuur 27 Antwoorden op stellingen aan ouders of hulp "hun kind goed heeft gedaan"

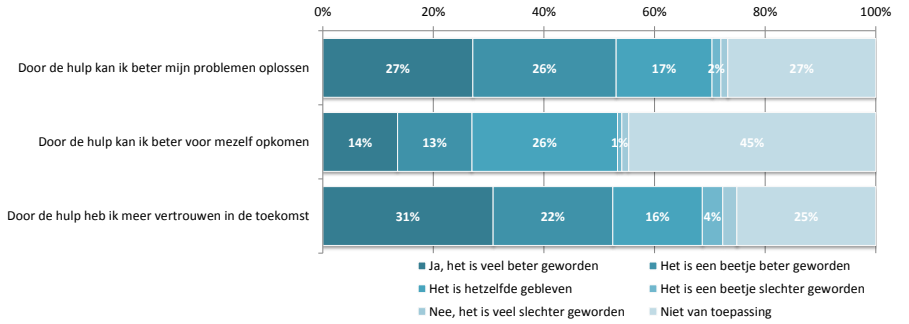

Figuur 28 Antwoorden op stellingen aan ouders of hulp "hen als ouder goed heeft gedaan"

Aanvullend is aan de ouders gevraagd naar de tevredenheid over de hulp als geheel en over de instellingen die zorg hebben verleend. Aan beide groepen is bovendien gevraagd met een rapportcijfer aan te geven hoe nuttig de hulp was. Figuur 29 laat zien dat een grote meerderheid van de ouders heel tevreden of tevreden is met de hulp (80%) en de instellingen (85%). M.b.t. de geleverde hulp is 9% ontevreden en 10% neutraal, m.b.t. de instellingen is dit resp. 5% en 9%.

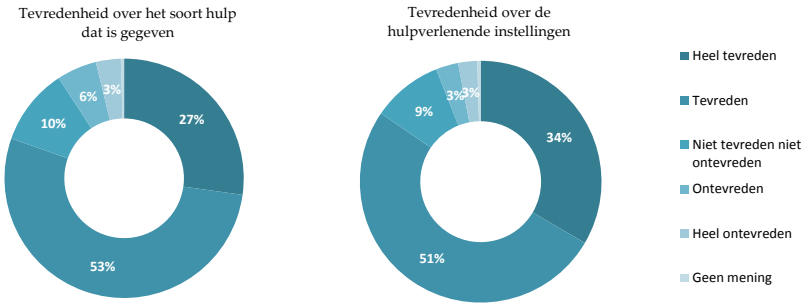

Figuur 29 Tevredenheid over hulp en instellingen (ouders)

Het gemiddeld rapportcijfer dat ouders geven voor het nut van de hulp is met een 7,5 hoog en sluit daarmee aan op deze scores. Overigens is het rapportcijfer voor de (kleine) responsgroep ouders van cliënten jeugdhulp met verblijf een stuk lager (6,7) dan dat van ouders van cliënten zonder verblijf (7,6). De geënquêteerde jongeren van 15 jaar en ouder geven een iets lager cijfer dan de ouders, 7,0. Hier scoort de hulp met verblijf juist iets hoger (7,2) dan hulp zonder verblijf (6,9).

Tot slot konden ouders en jongeren een aanvullende opmerking plaatsen. Meest genoemd door de jongeren is tevredenheid (17 keer) dan wel ontevredenheid met de hulp (6 keer). Bij ouders is ontevredenheid met het proces het thema dat het vaakst terugkomt (30 keer). Genoemd hierbij worden bureaucratie, traagheid en het moeilijk op de juiste plek belanden. Daartegenover staan positieve opmerkingen (21 keer), zowel over het verkrijgen van hulp als de uitvoering daarvan.

Hoofdstuk 4 Vergelijking resultaten gemeenten

4.1 Respons

In dit hoofdstuk vergelijken we de uitkomsten van de regiogemeenten die het cliëntervaringsonderzoek gezamenlijk hebben uitgevoerd – Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal, Heumen, Druten, Mook en Middelaar – met elkaar. In Tabel 7 staat de respons per gemeente en doelgroep weergegeven.
In alle gemeenten is het responspercentage voor het Wmo-onderzoek een stuk hoger dan bij de het onderzoek voor de jeugdhulp, resp. zo'n 35 tot 45% tegen 15 tto 25%. Wijchen en Mook en Middelaar steken het gunstigst af. In Wijchen hebben met name relatief veel ouders aan het onderzoek deelgenomen.

	Wmo		Jongeren		Ouders	
	absoluut	%	absoluut	%	Absoluut	%
Berg en Dal	316	38	0	0	113	21
Druten	369	37	16	19	35	22
Heumen	328	33	25	14	26	16
Mook en Middelaar	111	43	6	25	5	19
Nijmegen	930	33	127	22	247	25
Wijchen	443	43	52	26	101	32

Tabel 7 Vergelijking respons (aantallen gerealiseerde enquêtes en responspercentages)

In de hiernavolgende paragrafen worden de gemeenten tegen elkaar afgezet op enkele kernvragen over de procedure rond de aanvraag en de ervaren doelmatigheid van de ondersteuing. In paragraaf 4.2 gebeurt dit voor de Wmocliënten, in paragraaf 4.3 voor de jeugdhulpcliënten en hun ouders.

4.2 Vergelijking Wmo

Figuur 30 bevat de scores van de verschillende gemeenten voor de verplichte vragen over de procedure rondom de ondersteuningsaanvraag (ik wist waar ik moest zijn, snelheid van de hulp, etc.). Voor alle gemeenten zijn de tevredenheidspercentage op alle vier vragen circa 75 tot 80 of meer. Wijchen – en in mindere mate Druten – vallen op in positieve zin. De score van Nijmegen blijft een beetje achter.

Ook als het gaat om de vragen over het nut van de ondersteuning scoren alle gemeenten positief. Wel valt op dat de verschillen tussen de gemeenten als het gaat om de doelmatigheid van de ondersteuning, kleiner zijn dan bij de stellingen over de procedure. Er zijn wel verschillen, maar die zijn niet zo erg groot. Zo krijgen Wijchen en Druten iets hogere cijfers bij de verplichte stellingen over de kwaliteit en het effect van de ondersteuning (Figuur 31) en bij het rapportcijfer (Figuur 32). Nijmegen blijft ook nu iets achter bij de stellingen, maar niet veel.[2]

[2] Grootstedelijke problematiek kan hierbij een rol spelen. Daarnaast speelt mee dat in de Nijmeegse populatie de (regionale) cliënten beschermd wonen zijn opgenomen en in Nijmegen relatief veel cliënten met Wmo-begeleiding hebben gereageerd op de enquête, een doelgroep met over het algemeen complexere problematiek dan bijvoorbeeld de doelgroep van hulp bij het huishouden. Om de wat lagere scores van Nijmegen in de regio goed te kunnen interpreteren, is het verder van belang om deze ook te vergelijken met andere middelgrote kennissteden. Dit kan te zijner tijd op waarstaatjegemeente.nl (op het moment van schrijven hebben nog niet alle gemeenten hun resultaten geüpload).

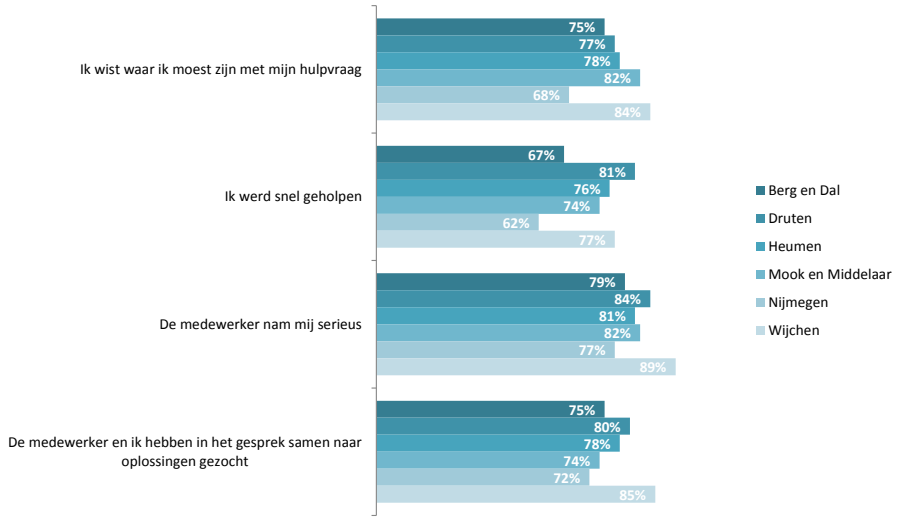

Figuur 30 % (helemaal) eens met landelijke stellingen over hoe met ondersteuningsvraag Wmo is omgegaan

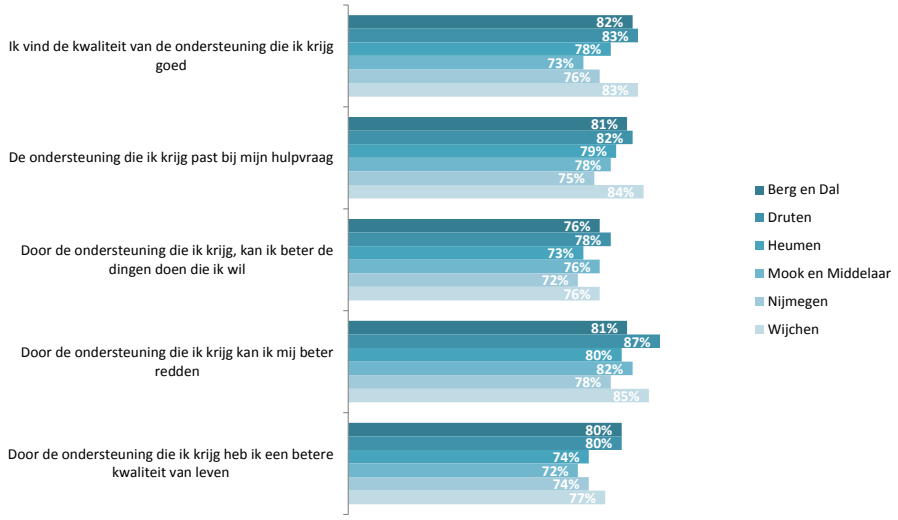

Figuur 31 % (helemaal) eens met landelijke stellingen over kwaliteit en effect ondersteuning Wmo

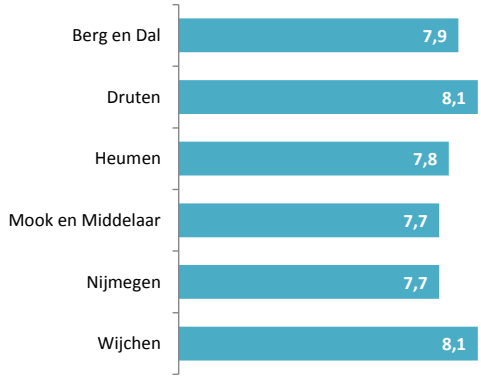

Figuur 32 Rapportcijfer nut van de ondersteuning

4.3 Vergelijking jeugdhulp

Bij het vergelijken van de jeugdhulpresultaten van de verschillende gemeenten, moet rekening worden gehouden met het kleine aantal enquêtes in sommige gemeenten. Van sommige groepen moeten de enquêteresultaten als indicatief worden gezien (jongeren en ouders uit Heumen, ouders uit Druten), andere groepen konden vanwege het kleine aantal niet worden meegenomen (ouders en jongeren uit Mook en Middelaar, jongeren uit Berg en Dal, jongeren uit Druten).

Bij de stellingen over het omgaan met de hulpvraag (Figuur 33) doet Wijchen het goed bij (vooral) de jongeren en scoort Druten een aantal keer goed bij ouders. Heumen wordt door ouders opvallend laag beoordeeld als het gaat om de snelheid waarmee men wordt geholpen, maar dit heeft mogelijk te maken met het kleine aantal enquêtes.

Als het gaat om de kwaliteit van de hulp (Figuur 34) scoren Drutense ouders en Wijchense jongeren wederom positief en dit is ook terug te zien bij de rapportcijfers die beide groepen geven voor het nut van de hulp (Figuur 35). Nijmegen scoort niet opvallend op de stellingen, maar de rapportcijfers van jongeren en ouders zijn wat lager dan de (meeste) andere regiogemeenten. Tot slot valt het hoge rapportcijfer op dat ouders uit Mook en Middelaar geven voor het nut van de jeugdhulp, maar vanwege het zeer kleine aantal enquêtes kunnen hier geen conclusies aan worden verbonden.

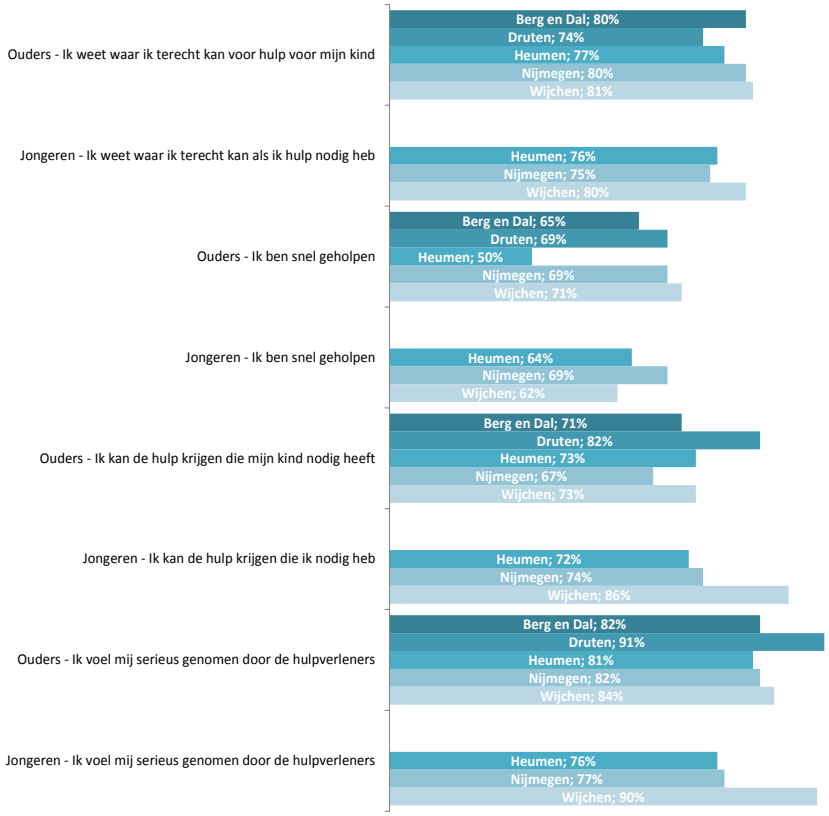

Figuur 33 (helemaal) eens met landelijke stellingen hoe met de jeugdhulpvraag is omgegaan

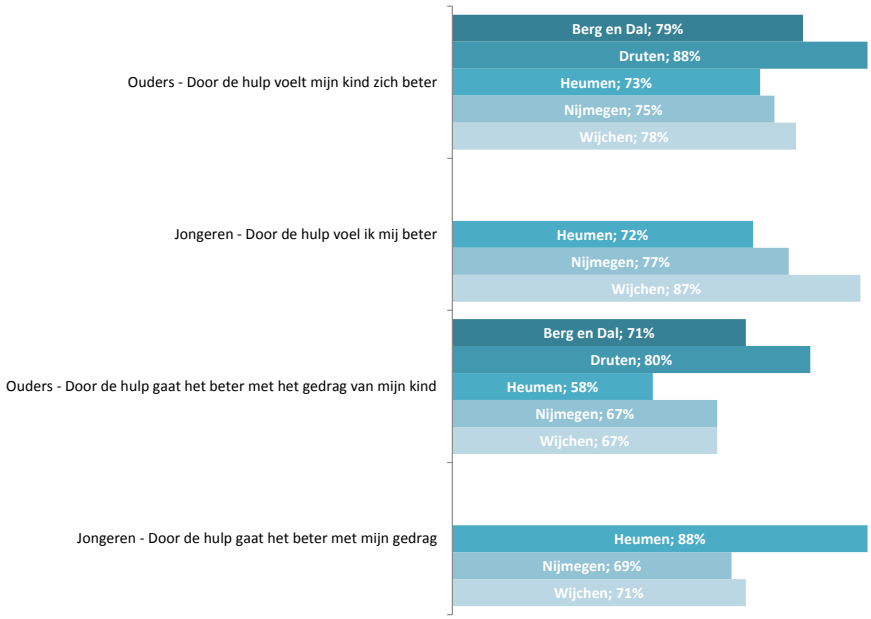

Figuur 34 % (helemaal) eens met landelijke stellingen over effectiviteit hulp

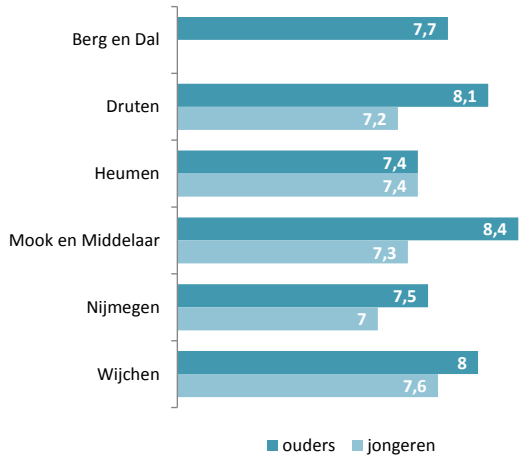

Figuur 35 Rapportcijfers nut van jeugdhulp

Brief aan de raad - Stand van zaken NEC

Ingekomen stuk D7 (PA 16 november 2016)

Vastgoed, Sport en Accommodaties

GEMEENTE Nijmegen

Mariënburg 30
6511 PS Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
1 november 2016	VA05/16.0009816	Bet Ratering
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Stand van zaken NEC	-	(024) 3299219

Geachte leden van de Raad,

Hierbij informeren wij u over de voortgang van het door NEC bij de KNVB ingediende plan van aanpak. Op grond van een hiertoe strekkend amendement van uw Raad doen wij dat 3 maal per jaar, zolang NEC in categorie 1 van de KNVB zit. Op 24 mei jl. heeft u de eerste rapportage van dit jaar ontvangen.

NEC heeft aangegeven eind november een nauwgezetter beeld van de financiële situatie te kunnen geven omdat, naar verwachting, op dat moment de jaarrekening 2015-2016 formeel is goedgekeurd en vastgesteld. Zodra wij definitief uitsluitsel hebben ontvangen, zullen wij u informeren.

Om toch tegemoet te komen aan de wens van uw Raad 3 keer per jaar te worden geïnformeerd, heeft NEC op ons verzoek de periodieke rapportage met prognose 2016-2017 aan ons ter beschikking gesteld. Deze treft u bijgaand aan. In deze rapportage geeft NEC aan op de goede weg te zijn: in het boekjaar 2015-2016 is het exploitatietekort teruggebracht, is de omzet vergroot en pluste de club op transferinkomsten.

De huurbetalingen verlopen naar wens en passen in het door NEC geschetste beeld.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Bijlage: - Periodieke rapportage N.E.C. – Gemeente Nijmegen

www.nijmegen.nl

Brief aan de raad - Stand van zaken NEC

Periodieke rapportage N.E.C. - Gemeente Nijmegen

Het seizoen 2015-2016 was sportief en financieel een succesvol jaar voor de club. Na de promotie naar de Eredivisie, was N.E.C. lange tijd de beste promovendus in jaren. Uiteindelijk werd de club met één van de laagste begrotingen in de Eredivisie knap tiende. Het vooraf gestelde doel van handhaving werd daarmee dus ruimschoots bereikt. De club zag op de slotdag van de competitie zelfs nog play-offs voor Europa aan zich voorbij gaan. Daarnaast bereikte de club de achtste finales van het KNVB Bekertoernooi.

Al jaren is N.E.C. zich naast haar sportieve ambitie bewust van de maatschappelijke functie van de club. N.E.C. hoort bij en is er dagelijks voor Nijmegen en haar inwoners, met name via maatschappelijke stichting N.E.C. Doelbewust. We willen de samenleving in Nijmegen en omstreken positief beïnvloeden door middel van de aantrekkingskracht van een topsportomgeving en een voorbeeldfunctie van spelers, staf en medewerkers van N.E.C. We stimuleren verbondenheid in de wijken, bieden kansen voor ontwikkeling van de generatie van vandaag en morgen en creëren een gevoel van trots voor de club, voor de stad Nijmegen en haar historie en bij supporters. Wij realiseren dit door actiegericht in te spelen op de maatschappelijke vraag. Voorbeelden van succesvolle projecten zijn er tal: Scoren voor Gezondheid, Playing for Success, N.E.C. Old Stars, de BuurtBattle en nog veel meer.

Ook financieel is N.E.C. op de goede weg: in het boekjaar 2015-2016 is het exploitatietekort teruggebracht, werd de omzet vergroot en pluste de club op transferinkomsten. We zijn er echter nog niet, het moet nog beter.

Bestuur en organisatie
De statutaire directie van N.E.C. wordt in dit verslag aangeduid als het bestuur. De directie werd gevoerd door Bart van Ingen, waarbij Van Ingen als enig statutaire directeur eindverantwoordelijk was voor de gehele organisatie.

De leden van de Raad van Commissarissen hebben gedurende het boekjaar afgezien van enige vergoeding verband houdende met het uitoefenen van de functie van commissaris. Bestuur en managementteam kwamen wekelijks bijeen. Van deze bijeenkomsten zijn verslagen gemaakt. Tussen bestuur en Raad van Commissarissen heeft veelvuldig overleg plaatsgevonden. Daarnaast vinden vanuit de Raad van Commissarissen nog tal van besprekingen plaats ter ondersteuning van en het sparren met het bestuur.

Naast de managementteamvergaderingen werd structureel overleg gepleegd met het bestuur van aandeelhouder Stichting Administratiekantoor N.E.C., het bestuur van de supportersvereniging en een afvaardiging van bedrijven uit de business club.

Goffertstadion
Stadionplein 1
6532 AJ Nijmegen
+31 [0]24 359 03 60

Postbus 6562
6503 GB Nijmegen
www.nec-nijmegen.nl

BTW-nr: NL-8040.57.163.B.01
KvK-nummer: 09106832
ING: NL95 INGB 0001 0224 36
Rabobank: NL38 RABO 0119 4119 97

Hoofdsponsor EnergieFlex
Maatschappelijk partner NEC DOELBEWUST

Brief aan de raad - Stand van zaken NEC

FINANCIEEL

Op basis van de begroting en lange termijnvisie wil N.E.C. zich structureel in de Eredivisie handhaven. Voor het boekjaar 2016-2017 zijn een positief resultaat en een sluitende liquiditeit geprognotiseerd.

In de komende seizoenen zal er door de N.E.C. organisatie gewerkt worden aan een structurele verbetering van het bedrijfsresultaat (resultaat voor afschrijving vergoedingssommen, transferopbrengsten, rente en belastingen). De directie is ervan overtuigd dat we met een duidelijke visie, besturing en stuurinformatie de organisatie bewuster kunnen maken van inkomsten en uitgaven en dat we deze structurele verbetering van het bedrijfsresultaat kunnen realiseren.

De club heeft als doel om strategische samenwerkingen aan te gaan als ze leiden tot het verder verlagen van de operationele kosten, het verbeteren van de kwaliteit en het verhogen van de prestaties.

De financiering van het nettoresultaat is echter nog in hoge mate afhankelijk van de kasstromen uit de toekomstige spelersverkopen. Tot die tijd zal een positieve transferbalans mede moeten bijdragen aan een positieve kasstroom. Een belangrijke basis hiervoor is reeds in dit lopende seizoen gelegd.

Exploitatie
N.E.C. dient zelf zorg te dragen voor een sluitende exploitatie, zonder daarbij de sportieve ambities en doelstellingen uit het oog te verliezen. Daarbij wenst N.E.C. op termijn in de hoogste categorie van het KNVB Financieel Rating Systeem terecht te komen, alsook te voldoen aan de UEFA richtlijnen van de Financial Fairplay Regulations. Het seizoen 2016-2017 zal naar verwachting een positief nettoresultaat opleveren, met name door spelersverkopen alsmede de ingezette kostenbesparingen.

Deze besparingen in combinatie met het (blijvend) vergroten van onze opbrengsten zullen moeten worden doorgezet om uiteindelijk een sluitende exploitatie te krijgen. De jeugdopleiding van N.E.C. is daarin een belangrijke pijler. N.E.C. wil eigen spelers tijd en ruimte geven om zich te ontwikkelen. Jaarlijks zal een goede balans gevonden moeten worden tussen sportieve en financiële mogelijkheden. Daarom zullen ook de komende jaren spelerstransfers essentieel blijven voor de exploitatie van N.E.C.

Goffertstadion
Stadionplein 1
6532 AJ Nijmegen
+31 (0)24 359 03 60

Postbus 6562
6503 GB Nijmegen
www.nec-nijmegen.nl

BTW-nr: NL-8040.57.163.B.01
KvK-nummer: 09106832
ING: NL95 INGB 0001 0224 36
Rabobank: NL38 RABO 0119 4119 97

Hoofdsponsor EnergieFlex
Maatschappelijk partner NEC DOELBEWUST

Brief aan de raad - Stand van zaken NEC

Risico's en risicomanagement
N.E.C. is per 30 juni 2014 door de Licentiecommissie van de KNVB ingedeeld in categorie I van het KNVB Financieel Rating Systeem. Het is de organisatie er alles aan gelegen om een verbetering van de financiële prestaties te realiseren.

De interne systemen voor risicobeheersing en controle van N.E.C. beogen een zodanige mate van zekerheid te verschaffen dat de risico's voor de club afdoende worden onderkend en beheerst. Gedurende 2015-2016 is hierin geen sprake geweest van significante wijzigingen. N.E.C. wenst geen onnodige risico's te nemen ten aanzien van zowel de sportieve als financiële doelstellingen. Voor wat betreft de gedragscode van bestuurders voldoet N.E.C. aan de richtlijnen vanuit het KNVB licentie regelement.

Tot slot
De afgelopen decennia heeft de club te maken gehad met oplopende schulden, tekorten in exploitatie en een steeds negatiever eigen vermogen. Voor de continuïteit van onze club en topsport in onze stad is het van groot belang dat we deze financiële herstructurering afronden waar we een ieder zijn steun, begrip en energie voor nodig zullen hebben.

Nijmegen, 21 oktober 2016

Was getekend: B.E.J. van Ingen
Algemeen Directeur

Goffertstadion
Stadionplein 1
6532 AJ Nijmegen
+31 (0)24 359 03 60

Postbus 6562
6503 GB Nijmegen
www.nec-nijmegen.nl

BTW-nr: NL-8040.57.163.B.01
KvK-nummer: 09106832
ING: NL95 INGB 0001 0224 36
Rabobank: NL38 RABO 0119 4119 97

Hoofdsponsor EnergieFlex
Maatschappelijk partner NEC DOELBEWUST

Brief aan de raad - Reflectie op de uitspraak van de Raad van State inzake . . .

Ingekomen stuk D8 (PA 16 november 2016)

Ontwikkelingsbedrijf
Projectontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 96 10
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
1 november 2016	OB10/ D162483043	Domien Driessen
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Reflectie van het college op de uitspraak van de Raad van State inzake Grift Noord		(024) 3299843

Op 28 september 2016 heeft wethouder B. Velthuis de volgende toezegging gedaan in de Commissie GREX Waalsprong-Waalfront: ‘De gemeenteraad ontvangt schriftelijk een reflectie van het college op de uitspraak van de Raad van State inzake de Grift-Noord’.

Op 14 augustus 2015 heeft de provincie Gelderland een reactieve aanwijzing gegeven op het besluit van de Raad inzake de vaststelling van het bestemmingsplan voor Grift Noord. Ons college heeft zich genoodzaakt gevoeld om namens het college en namens de Raad een beroep in te stellen bij de Raad van State tegen deze reactieve aanwijzing. Op 20 juli 2016 heeft de Raad van State een voor Nijmegen negatief besluit genomen; het beroep van de Raad en van het college is ongegrond verklaard. Dit betekent dat het bestemmingsplan Grift Noord niet meer geldig is en dat er dus ook geen bedrijvenontwikkeling kan plaatsvinden.

Met het beroep is het college o.a. ingegaan op de volgende aspecten:
- De geschiedenis en inbedding van het bestemmingsplan. De Grift maakt al sinds 1996 deel uit van de Waalsprongplannen. Ondanks alle mutaties is de Grift als bedrijvenlocatie nauwelijks gewijzigd en past het ook binnen de kaders van de provinciale omgevingsvisie (versterken logistieke bedrijvigheid).
- De beleidskaders Stadsregio en provincie. In het Regionaal Programma Bedrijventerreinen heeft De Grift altijd op ‘doorgaan’ gestaan. Nijmegen heeft vervolgens met de Stadsregio gecommuniceerd om nadrukkelijker voor het programma grootschalige logistiek te willen inzetten. Het college was van mening dat dit ook prima past binnen de beleidskaders van de provincie ter bevordering van logistiek in de A15 Zone.
- De toepassing van de duurzaamheidsladder. Nijmegen had een verschil van mening met de provincie tav de uitgangspunten voor vraag en aanbod bedrijventerreinen. Specifiek de uitgangspunten met betrekking tot grootschalige logistiek.
- Voorts was het college van mening dat als gevolg van de reactieve aanwijzing er een monopolie positie is gecreëerd voor Park 15. Ondernemingen die op zoek zijn naar kavels van 5 ha of groter kunnen straks alleen nog maar op deze locatie terecht.

Brief aan de raad - Reflectie op de uitspraak van de Raad van State inzake . . .

Gemeente Nijmegen
Ontwikkelingsbedrijf
Projectontwikkeling

In het licht van de grote financiële risico's die er bestaan voor de grondexploitatie Waalsprong bij een exit voor de Grift, heeft ons college gemeend het beroep te moeten instellen. Het college heeft de belangen in het kader van de relatie met de provincie naar andere dossiers gewogen en was van mening het beroep door te moeten zetten. Het college heeft zich uitdrukkelijk laten adviseren door haar huisadvocaat Dirkzwager. Deze heeft ook de zitting bij de Raad van State verzorgd. Natuurlijk heeft het college rekening gehouden met de mogelijkheid van een negatieve uitspraak van de Raad van State.

Bevoegdheid tot geven van een reactieve aanwijzing
De Raad van State verwijst in haar uitspraak naar vaste jurisprudentie dat de provincie de vrijheid heeft om te kiezen voor een reactieve aanwijzing in plaats van het instellen van beroep. Daarbij hecht de Raad van State waarde aan het feit dat er overleg heeft plaatsgevonden en dat in de RPB 2011 al stond vermeld dat de provincie kon overgaan tot het geven van een reactie aanwijzing.

Hoe nu verder?
Nu de uitspraak van de Raad van State er ligt, focust het college zich op het proces van de regionale programmering werklocaties (RPW). Als gevolg van het forse overschot aan bedrijventerreinen in de regio lijkt een snelle ontwikkeling van de Grift niet mogelijk. Wel denkt het college dat het gebied in de toekomst nog steeds in beeld kan zijn voor uitgifte voor bedrijfsdoeleinden. Dit ontwikkelperspectief houd verband met de kansen voor logistieke knooppunten langs de A15 en de ontwikkelsnelheid van Park 15. In de tijd zien we geen mogelijkheden gronden op de Grift te kunnen verkopen voor 2020.

Hoogachtend,

college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Brief aan de raad - Nieuwe directeur directieraad van der Zandschulp

Ingekomen stuk D9 (PA16 november 2016)

Personeel, Informatie en Facilitair
P en O beleid

GEMEENTE Nijmegen

Marienburg 30
6511 PS Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
1 november 2016	PI10/16.0009736	Els van den Hurk
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Nieuwe Directeur		(024) 3292594

Geachte leden van de Raad,

Het doet ons genoegen om u te kunnen mededelen dat wij vandaag mevrouw Marjolijn van de Zandschulp hebben benoemd tot directeur van de Gemeente Nijmegen. Haar benoeming in deze functie gaat in per 1 november 2016.

Marjolijn van de Zandschulp werkt sedert 1 oktober 2014 bij de Gemeente Nijmegen als afdelingshoofd Economische Zaken. Zij neemt de plaats in van Roel Wever die tot 1 december 2016 als interim directeur, R. van Wuijtswinkel vervangt. Hiermee wordt de continuïteit in de directie gewaarborgd.

We hebben er alle vertrouwen in dat zij haar nieuwe rol als directeur met verve zal vervullen.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Brief aan de raad - Wensen en bedenkingen Oprichting stichting Legal Valley

Ingekomen stuk D10 PA 16 november 2016)

Juridische zaken

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
1 november 2016	JZ10/16.0009896	Pieter van Diemen
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Oprichting stichting Legal Valley, gelegenheid tot uiten van wensen en bedenkingen		(024) 3292906

Geachte leden van de raad,

We nemen ons voor om, samen met de gemeente Arnhem, provincie Gelderland, Rechtbank, Gerechtshof, OM, HAN, RU en orde van advocaten, als partner deel te nemen aan een Juridisch Netwerk Arnhem Nijmegen. We stellen uw Raad graag in de gelegenheid om op grond van artikel 160 en 169 van de Gemeentewet wensen en bedenkingen aan ons kenbaar te maken over dit voornemen.

Tijdens de gezamenlijke lobby van provincie, gemeenten, kennisinstellingen en bedrijfsleven voor behoud van het Gerechtshof in Arnhem en mede met het oog op mogelijke toekomstige discussies over vestigingslocaties is het idee ontstaan om de regio te profileren als juridisch knooppunt in Oost-Nederland is het voorstel om een Stichting Legal Valley op te richten. Deze stichting zal samen met alle partners activiteiten organiseren om het te vormen juridisch netwerk vorm te geven. Het gaat om volgende partijen: de Rechtbank Arnhem, het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, het OM Oost-Nederland, de Orde van Advocaten Gelderland, VNO-NCW Gelderland, OKA (ondernemerskring Arnhem), de Radboud Universiteit, de Hogeschool Arnhem Nijmegen, de gemeenten Arnhem en Nijmegen en de provincie Gelderland.

De juridische branche omvat de Rechtbank met ruim 750 fte in Arnhem en Zutphen (exclusief de Militaire Rechtbank), het Gerechtshof met 225 fte in Arnhem (inclusief de Belastingkamer en het Pachthof), het Openbaar Ministerie met 395 fte, ruim 400 advocatenkantoren en 1200 advocaten in Gelderland alsmede de juridische opleiding aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen met ruim 60 fte en 1050 studenten en de juridische faculteit van de Radboud Universiteit met 260 fte en 2750 studenten. Hiermee heeft binnen de provincie Gelderland de regio Arnhem Nijmegen in het bijzonder, zich ontwikkeld tot een belangrijke regio in het juridisch landschap. De aanwezigheid van de juridische branche is een belangrijke factor voor ondernemerschap en innovatie in leidende branches in de regio zoals food, health en energy.

De samenwerkende partijen willen de volgende activiteiten ontplooien;

Brief aan de raad - Wensen en bedenkingen Oprichting stichting Legal Valley

Gemeente Nijmegen
Juridische zaken

Vervolgvel
1

- het organiseren van een jaarlijks Congres Maatschappij & Recht
  Idee is om jaarlijks een Congres Maatschappij & Recht te organiseren waarbij de juridische branche in de regio samen met studenten. ondernemers en organisaties uit de voor de regio belangrijke branches Food, Health en Energy, een juridisch thema bespreekt dat allen aangaat om vervolgens met aanbevelingen te komen over het wegnemen van belemmeringen met instandhouding van rechtsstatelijke waarborgen. Het congres is een unieke kans om bedrijven, organisaties, overheden, OM, rechtbank, gerechtshof, onderwijs, advocaten en studenten samen te brengen om vanuit verschillende invalshoeken over één onderwerp na te denken.
  Het eerste congres zal plaatsvinden op 7 maart 2017 met als onderwerp Privacy; lust of last? De Commissaris van de Koning zal gastheer zijn. De stichting wil het congres een landelijke uitstraling geven.
- Onderling samenwerken door het organiseren van netwerkbijeenkomsten en het matchen van vraag en aanbod naar opleiding- en stageplaatsen;
- Het samenwerken en het voeren van overleg met voor de juridische branche in Gelderland relevante nationale en internationale organisaties.

Aan de gemeente Nijmegen is gevraagd hierin als partner deel te nemen en een vertegenwoordiger voor te dragen voor de Raad van Advies. De op te richten stichting heeft een bestuur van en daarnaast is er een raad van advies, waarin alle dragende partijen vertegenwoordigd zijn. Ter informatie melden wij uw raad dat wij voorstellen om de burgemeester voor te dragen voor deze raad van advies.

Het college besluit slechts tot het oprichten van en deelneming in een stichting als dit bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het openbaar belang dat met de oprichting van en deelname in deze stichting is aangewezen, bestaat in het versterken van het juridische netwerk binnen de regio Arnhem-Nijmegen tegen de achtergrond van het belang voor Nijmegen en de regio van het behoud van Arnhem als zetel van het Gerechtshof. Betrokkenheid van ons college bij de oprichting en de deelname in de voorgestelde samenwerking ondersteunt dit belang aanzienlijk tegen beperkte kosten. De deelname aan de stichting acht het college in overeenstemming met het beleid voor verbonden partijen. De concept statuten van de stichting Legal Valley treft u aan in de bijlage. Wij stellen uw raad in de gelegenheid om wensen en bedenkingen kenbaar te maken tegen het voorgenomen besluit om deel te nemen aan de stichting Legal Valley.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Aantal Bijlagen: concept statuten stichting Legal Valley

Brief aan de raad - Wensen en bedenkingen Oprichting stichting Legal Valley

PJN - 20161739 / 1
oprichting Stichting Legal Valley

Vandaag, ***, verschenen voor mij, mr. Johannes Petrus Wilhelmus Victor Hopmans, notaris te Nijmegen:
***
(de "**Oprichters**").
De verschenen personen verklaarden bij deze een stichting op te richten, waarvoor gelden de volgende

S T A T U T E N

Artikel 1

Naam, zetel

1.1 De stichting draagt de naam: **Stichting Legal Valley**.

1.2 De stichting heeft haar zetel in de gemeente Arnhem.

Artikel 2

Doel. Vermogen

2.1 De stichting heeft ten doel het positioneren en profileren van de juridische branche in Gelderland, zowel regionaal, nationaal als internationaal, alsmede het bevorderen van de onderlinge verbinding binnen de juridische branche in Gelderland.

2.2 De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

(a) het (doen) organiseren van een jaarlijks Congres Maatschappij & Recht;

(b) het bevorderen van een goede onderlinge verstandhouding en samenwerking van overheidsinstellingen, kennisinstellingen, branche organisaties, rechtspersonen, personenvennootschappen en natuurlijke personen die een staatsrechtelijke rol vervullen of anderszins betrokken zijn bij, opleidingen verzorgen voor, dan wel diensten verlenen binnen de juridische branche in de provincie Gelderland, met het oog op het realiseren van de doelstelling van de stichting, onder andere door het (doen) organiseren van netwerkbijeenkomsten en het (doen) matchen van vraag en aanbod naar opleiding- en stageplaatsen;

(c) het samenwerken en het voeren van overleg met voor de juridische branche in Gelderland relevante nationale en internationale organisaties;

(d) het verrichten van alle verdere werkzaamheden, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe

bevorderlijk kunnen zijn.

2.3 De stichting beoogt niet het maken van winst.

2.4 De financiële middelen van de stichting worden gevormd door:
a. opbrengsten uit activiteiten van de stichting;
b. subsidies, schenkingen, erfstellingen en legaten;
c. het eigen vermogen van de stichting en de inkomsten (door belegging of anderszins) daaruit;
d. alle andere wettige baten.

2.5 Erfstellingen kunnen slechts worden aanvaard onder het voorrecht van boedelbeschrijving.

Artikel 3

Bestuur, samenstelling, benoeming, schorsing, ontslag, belet en ontstentenis

3.1 Het bestuur van de stichting bestaat uit ten minste drie leden. Het aantal bestuursleden wordt - met inachtneming van het in de vorige zin bepaalde - door het bestuur met algemene stemmen vastgesteld in een vergadering waarin alle bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd zijn.

3.2 Het bestuur (met uitzondering van het eerste bestuur, waarvan de leden in functie worden benoemd) kiest uit zijn midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De functies van secretaris en penningmeester kunnen ook door één persoon worden vervuld.

3.3 Bestuursleden (met uitzondering van de eerste bestuursleden, die bij deze akte worden benoemd) worden benoemd door het bestuur. De Raad van Advies wordt in de gelegenheid gesteld om een niet bindende voordracht te doen voor de benoeming van een bestuurslid.

3.4 Bestuursleden worden benoemd voor een periode van maximaal vier jaar. Onder een jaar wordt hier verstaan de periode tussen twee opeenvolgende jaarvergaderingen. De bestuursleden treden af volgens een door het bestuur op te maken rooster van aftreden. Een volgens het rooster aftredend bestuurslid is één maal onmiddellijk herbenoembaar.
De in een tussentijdse vacatures benoemde neemt op het rooster de plaats in van degene in wiens vacatures hij werd benoemd.

3.5 Een bestuurslid kan te allen tijde door de overige bestuursleden worden geschorst en ontslagen. Ter zake van schorsing, handhaving of opheffing van de schorsing of ontslag besluit het bestuur met een meerderheid van ten minste twee/derde van de uitgebrachte stemmen. Het betrokken bestuurslid wordt in de gelegenheid gesteld zich in een vergadering van het bestuur te verantwoorden. Daarbij kan hij zich doen bijstaan door een raadsman.

3.6 De schorsing van een bestuurslid vervalt, indien het bestuur niet binnen

drie maanden na de datum van ingang van de schorsing besluit tot ontslag, tot opheffing of handhaving van de schorsing. Een schorsing kan eenmaal voor ten hoogste drie maanden worden gehandhaafd, ingaande op de datum waarop het besluit tot handhaving van de schorsing werd genomen.

3.7 Een bestuurslid defungeert:
- (a) door zijn overlijden;
- (b) door het verlies van het vrije beheer over zijn vermogen;
- (c) door zijn vrijwillig aftreden;
- (d) door zijn ontslag door de rechtbank;
- (e) door zijn ontslag verleend door de gezamenlijke overige bestuursleden;
- (f) door zijn periodiek aftreden.

3.8 Bij het ontstaan van één (of meer) vacature(s) in het bestuur, zullen de overblijvende bestuursleden met algemene stemmen (of zal het enige overblijvende bestuurslid) binnen twee maanden na het ontstaan van de desbetreffende vacature daarin voorzien door de benoeming van één (of meer) nieuw(e) bestuurslid (bestuursleden). Een niet voltallig bestuur behoudt zijn bevoegdheden.

3.9 Bij ontstentenis of belet van één of meer bestuursleden, niet zijnde alle bestuursleden of het enige (overgebleven) bestuurslid, nemen de overblijvende leden, of neemt het overblijvende lid het gehele bestuur waar.

Bij ontstentenis of belet van alle bestuursleden of van het enige (overgebleven) bestuurslid wordt het bestuur waargenomen door een persoon die daartoe door de Raad van Advies dan wel bij gebreke daaraan door de voorzieningenrechter van de rechtbank van het arrondissement waar de stichting haar zetel heeft, op verzoek van één of meer belanghebbende(n), is of wordt aangewezen.

3.10 De bestuursleden genieten geen beloning voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte kosten.

Artikel 4

Bestuursbevoegdheid

4.1 Het bestuur is belast met het besturen van de stichting.

4.2 Het bestuur is niet bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen.

4.3 Het bestuur is niet bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten, waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk

medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt, mits het besluit wordt genomen met algemene stemmen van alle in functie zijnde bestuursleden.

Artikel 5

Vertegenwoordiging

5.1 Het bestuur vertegenwoordigt de stichting, voor zover uit de wet niet anders voortvloeit.

5.2 De vertegenwoordigingsbevoegdheid komt tevens toe aan twee gezamenlijk handelende bestuursleden.

5.3 Het bestuur kan besluiten tot de verlening van volmacht aan één of meer bestuursleden, alsmede aan derden, om de stichting binnen de grenzen van die volmacht te vertegenwoordigen.

Artikel 6

Bestuursvergaderingen

6.1 De bestuursvergaderingen worden gehouden in de gemeente waar de stichting haar zetel heeft of ter plaatse in Nederland als bij de oproeping bepaald.

6.2 Onverminderd het bepaalde in artikel 11 lid 2 worden vergaderingen van het bestuur gehouden zo dikwijls als de voorzitter of één van de overige bestuursleden dit wenselijk acht.

6.3 De oproeping tot de vergadering geschiedt aan de stemgerechtigde bestuursleden ten minste zeven dagen tevoren, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend, door middel van oproepingsbrieven.

6.4 De oproepingsbrieven vermelden, behalve plaats en tijdstip van de vergadering, de te behandelen onderwerpen.

6.5 Toegang tot de bestuursvergadering hebben de bestuursleden die niet geschorst zijn.
Een geschorst bestuurslid heeft toegang tot de bestuursvergadering waarin het besluit tot schorsing, tot opheffing of handhaving van de schorsing wordt behandeld en is bevoegd daarover het woord te voeren.

6.6 Een stemgerechtigd bestuurslid kan zich door een ander zodanig bestuurslid ter vergadering schriftelijk doen vertegenwoordigen.
Een bestuurslid kan slechts één mede-bestuurslid ter vergadering vertegenwoordigen.

6.7 De vergaderingen worden geleid door de voorzitter; bij diens afwezigheid voorzien de aanwezigen zelf in de leiding van de vergadering.

6.8 De voorzitter van de vergadering bepaalt de wijze waarop de stemmingen

in de vergaderingen worden gehouden, met dien verstande, dat indien één of meer bestuursleden zulks verlangen, stemmingen over personen schriftelijk geschieden.

6.9 Het door de voorzitter van de vergadering ter vergadering uitgesproken oordeel omtrent de uitslag van een stemming is beslissend.
Hetzelfde geldt voor de inhoud van een genomen besluit, voor zover werd gestemd over een niet schriftelijk vastgelegd voorstel.

6.10 Van het verhandelde in de vergaderingen worden notulen gehouden door de secretaris of door één van de andere aanwezigen, door de voorzitter van de vergadering daartoe aangezocht. De notulen worden vastgesteld en getekend door degenen, die in de vergadering als voorzitter en secretaris hebben gefungeerd.

Artikel 7

Bestuursbesluiten

7.1 Ieder bestuurslid heeft, voor zover hij niet is geschorst, het recht tot het uitbrengen van één stem.
Voor zover de wet of deze statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle bestuursbesluiten genomen met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen. Blanco stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht.

7.2 Het bestuur kan ter vergadering alleen dan geldige besluiten nemen indien de meerderheid van de stemgerechtigde bestuursleden ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is.

7.3 Zolang in een bestuursvergadering alle stemgerechtigde bestuursleden aanwezig zijn, kunnen geldige besluiten worden genomen over alle aan de orde komende onderwerpen, mits met algemene stemmen, ook al zijn de door de statuten gegeven voorschriften voor het oproepen en houden van vergaderingen niet in acht genomen.

7.4 Het bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits alle bestuursleden in de gelegenheid zijn gesteld schriftelijk hun mening te uiten. Van een aldus genomen besluit wordt onder bijvoeging van de ingekomen antwoorden door de secretaris een relaas opgemaakt, dat na medeondertekening door de voorzitter bij de notulen wordt gevoegd.

Artikel 8

Partners

8.1 De stichting kent partners.

8.2 Partners kunnen zijn overheidsinstellingen, kennisinstellingen, branche organisaties en rechtspersonen die een staatsrechtelijke rol vervullen of anderszins betrokken zijn bij, opleidingen verzorgen voor, dan wel diensten verlenen binnen de juridische branche in de provincie

Gelderland en die aan de stichting middelen of diensten ter beschikking stellen dan wel op andere wijze zich inzetten of verdienstelijk maken ter verwezenlijking van het doel van de stichting.

8.3 Partners van de stichting zijn:
- (a) de provincie Gelderland;
- (b) de gemeente Arnhem;
- (c) de gemeente Nijmegen;
- (d) de rechtbank Gelderland;
- (e) het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden;
- (f) het openbaar ministerie in het arrondissement Gelderland;
- (g) de Radboud Universiteit Nijmegen;
- (h) de Hogeschool Arnhem-Nijmegen;
- (i) de Orde van Advocaten Gelderland;
- (j) de vereniging: VNO-NCW Midden;
- (k) de ondernemersvereniging: Ondernemers Kontakt Arnhem (OKA).

8.4 Het bestuur kan een organisatie of rechtspersoon, als bedoeld in lid 2 van dit artikel, anders dan die bedoeld in lid 3 van dit artikel, uitnodigen om als partner te worden aangemerkt, doch slechts dan nadat de Raad van Advies daarover is geraadpleegd. Aanvaarding van de uitnodiging geschiedt door het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst.

8.5 Het partnerschap eindigt:
- (a) indien de desbetreffende partner wordt ontbonden;
- (b) indien de desbetreffende partner ophoudt te bestaan ten gevolge van fusie of splitsing;
- (c) indien de desbetreffende partner onherroepelijk in staat van faillissement is verklaard;
- (d) indien de desbetreffende partner surséance van betaling is verleend;
- (e) door het beëindigen van de samenwerkingsovereenkomst door opzegging door de stichting dan wel door de betreffende partner, en
- (f) door opzegging van het partnerschap door de stichting dan wel door de betreffende partner tegen het einde van het boekjaar van de stichting met inachtneming van een opzegtermijn van zes maanden.

Artikel 9

Partners. Raad van advies

9.1 Het bestuur stelt een Raad van Advies in.

9.2 De Raad van Advies houdt zich vanuit haar betrokkenheid met en visie op de positie van de juridische branche binnen de provincie Gelderland bezig met:
- (i) het signaleren van ontwikkelingen, informeren van en kennis uitwisselen met het bestuur en partners van de stichting;

(ii) het - al dan niet gevraagd – uitbrengen van (niet bindende) adviezen aan het bestuur omtrent de (strategische) visie en activiteiten van de stichting;

(iii) het uitdragen van de activiteiten van de stichting (ambassadeursrol).

9.3 Het aantal leden van de Raad van Advies is gelijk aan het aantal partners van de stichting. Per partner zal een vertegenwoordiger lid zijn van de Raad van Advies. Leden van de Raad van Advies dienen betrokken te zijn bij dan wel een functie te vervullen binnen de juridische branche in Gelderland.

9.4 Indien een vertegenwoordiger van een partner lid is van het bestuur van de stichting, is de betrokken partner, zulks in afwijking van het bepaalde in leden 3 en 5 van dit artikel, het niet ook bevoegd om een voordracht te doen voor een lid van de Raad van Advies en zal het aantal leden van de Raad van Advies dienovereenkomstig worden verlaagd.

9.5 Leden van de Raad van Advies worden benoemd door het bestuur, met uitzondering van de eerste leden, die bij deze akte worden benoemd. Iedere partner van de stichting is bevoegd om een bindende voordracht te doen voor de benoeming van diens vertegenwoordiger in de Raad van Advies.

9.6 Leden van de Raad van Advies worden aangesteld voor een periode van minimaal één jaar en maximaal drie (3) jaar. De zittingsperiode kan éénmaal worden verlengd, zodat de totale zittingsperiode maximaal zes (6) jaar bedraagt.

9.7 Een lid van de Raad van Advies kan te allen tijde door het bestuur, nadat zij de overige leden van de Raad van Advies hierover heeft gehoord, worden geschorst en ontslagen wegens verwaarlozing van zijn taak of bij onvoldoende functioneren. Ter zake van schorsing, handhaving of opheffing van de schorsing of ontslag besluit het bestuur met een meerderheid van ten minste twee/derde van de uitgebrachte stemmen. Het betrokken lid van de Raad van Advies wordt in de gelegenheid gesteld zich in een vergadering van het bestuur te verantwoorden.

9.8 De schorsing van een lid van de Raad van Advies vervalt, indien het bestuur niet binnen drie maanden na de datum van ingang van de schorsing besluit tot ontslag, tot opheffing of handhaving van de schorsing. Een schorsing kan eenmaal voor ten hoogste drie maanden worden gehandhaafd, ingaande op de datum waarop het besluit tot handhaving van de schorsing werd genomen.

9.9 Een lid van de Raad van Advies defungeert:

(a) door zijn overlijden;

(b) door zijn vrijwillig aftreden;
(c) door zijn ontslag verleend door het bestuur;
(d) door zijn periodiek aftreden;
(e) zodra niet langer wordt voldaan aan de kwaliteitseis als bedoeld in artikel 9 lid 3 laatste zin van deze statuten;
(f) door de benoeming van een andere vertegenwoordiger van de partner, op wiens voordracht het betreffende lid van de Raad van Advies is benoemd, tot lid van het bestuur van de stichting

9.10 Bij het defungeren van één (of meer) leden van de Raad van Advies voorziet het bestuur in de opvolging. Indien de zetel van een op voordracht van een bepaalde partner benoemd lid vacant raakt, doet de secretaris van het bestuur onverwijld mededeling daarvan aan de tot het doen van de voordracht bevoegde partner met het verzoek binnen een door de secretaris te stellen termijn, welke ten minste dertig (30) dagen zal bedragen, een voordracht als bedoeld in lid 4 van dit artikel te doen.

9.11 Een niet voltallige Raad van Advies behoudt zijn bevoegdheden.

9.12 De leden van de Raad van Advies genieten geen beloning voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte kosten.

9.13 Artikel 6 en 7 zijn op vergaderingen en besluiten van de Raad van Advies zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing. Vergaderingen van de Raad van Advies worden voorgezeten door de voorzitter van het bestuur. Leden van het bestuur zijn te allen tijde bevoegd de vergaderingen van de Raad van Advies bij te wonen.

Artikel 10

Werkgroepen

10.1 De stichting kent werkgroepen die zich met facetten van doelstellingen van de stichting bezighouden. Werkgroepen worden door het bestuur ingesteld nadat zij hierover een niet bindend advies heeft ingewonnen bij de Raad van Advies.

10.2 Het staat iedere partner van de stichting alsmede ieder lid van het bestuur vrij de vorming van een werkgroep voor te stellen door opgave te doen van de na te streven doelstelling aan het bestuur.

10.3 Als het bestuur bezwaar heeft tegen het vormen van een bepaalde werkgroep dan dient zij dit voorstel eerst voor te leggen aan de Raad van Advies, die ter zake een niet bindend advies uitbrengt.

10.4 Indien het bestuur van oordeel is dat de opgegeven doelstelling niet gelijk of niet nagenoeg gelijk is aan de doelstelling van de bestaande werkgroepen en voorts niet in strijd is met het doel van de stichting, de wet of deze statuten brengt het bestuur het voorstel op een bij reglement

aan te geven wijze ter algemene kennis, waarbij de mogelijkheid van aanmelding wordt opengesteld.
Melden zich tenminste een door het bestuur van de stichting bij reglement vast te stellen aantal deelnemers aan, dan is een werkgroep gevormd.
Zij vangt haar werkzaamheden aan nadat zij schriftelijk aan het bestuur heeft medegedeeld dat en op welke wijze zij haar doelstelling zal trachten te realiseren.

10.5 Een werkgroep wordt door het bestuur opgeheven wanneer:
(a) haar doelstelling is bereikt;
(b) de werkgroep minder dan een door het bestuur van de stichting bij reglement vast te stellen aantal leden telt;
(c) de werkgroep naar het oordeel van het bestuur, beslissende bij een twee/derde meerderheid, in zijn feitelijke gedragslijn of intenties aanmerkelijk van zijn doelstelling afwijkt, handelt in strijd met de wet of deze statuten dan wel geen activiteiten heeft ontplooid casu quo geen activiteiten meer ontplooit en hierin geen verandering kan worden verwacht.

Een beslissing, als hiervoor onder (c) bedoeld, kan door het bestuur eerst genomen worden nadat zij hierover een niet bindend advies heeft ingewonnen bij de Raad van Advies.

10.6 De samenstelling en werkwijze van de werkgroepen zal bij reglement nader worden bepaald.

Artikel 11

Boekjaar en jaarstukken

11.1 Het boekjaar van de stichting is gelijk aan het kalenderjaar. Het eerste boekjaar eindigt op eenendertig december tweeduizend en zeventien.

11.2 De penningmeester sluit per de laatste dag van het boekjaar de boeken van de stichting af en maakt daaruit zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar, een balans en een staat van baten en lasten op over het verstreken boekjaar.
De penningmeester zendt deze stukken voor het einde van de in de voorgaande zin bedoelde termijn aan alle bestuurders.
Deze stukken worden door het bestuur in een vergadering, te houden binnen zes maanden na afloop van het boekjaar, vastgesteld en ten blijke daarvan door alle bestuurders ondertekend.

11.3 Het bestuur kan, alvorens tot de vaststelling van de balans en de staat van baten en lasten over te gaan, deze stukken doen onderzoeken door een door hem aan te wijzen registeraccountant of andere deskundige.
Deze deskundige brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit aan het

bestuur en legt, zo hij daartoe bevoegd is, daaromtrent een verklaring af.

Artikel 12

Statutenwijziging

12.1 Het bestuur is bevoegd deze statuten te wijzigen nadat zij hierover de Raad van Advies heeft geraadpleegd. Het besluit tot statutenwijziging kan slechts worden genomen in een speciaal daartoe bijeengeroepen bestuursvergadering waarin alle stemgerechtigde bestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd zijn, met een meerderheid vertegenwoordigende ten minste drie/vierde van de stemmen.

12.2 Indien in een vergadering als in lid 1 bedoeld niet alle stemgerechtigde bestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd zijn, wordt een tweede vergadering bijeengeroepen, waarin ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde stemgerechtigde bestuursleden tot statutenwijziging kan worden besloten, mits het besluit wordt genomen met een meerderheid van drie/vierde van de stemmen die door de aanwezigen in die vergadering kunnen worden uitgebracht.
Bij de oproeping tot bedoelde tweede vergadering dient te worden medegedeeld dat het hier een tweede vergadering als vorenbedoeld betreft.

12.3 De wijziging moet op straffe van nietigheid bij notariële akte tot stand komen. Ieder bestuurslid afzonderlijk is bevoegd de desbetreffende akte te verlijden.

Artikel 13

Ontbinding en vereffening

13.1 Het bestuur is bevoegd de stichting te ontbinden. Op het daartoe te nemen besluit is het bepaalde in artikel 12 lid 1 en 2 van overeenkomstige toepassing.

13.2 De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is.

13.3 Bij de ontbinding van de stichting geschiedt de vereffening door het bestuur.

13.4 Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk van kracht.

13.5 Een overschot na vereffening wordt uitgekeerd zoals door de vereffenaars te bepalen.

13.6 Na afloop van de vereffening blijven de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van de ontbonden stichting gedurende zeven jaren berusten onder de door de vereffenaars aan te wijzen persoon.

Artikel 14

Reglement

14.1 Het bestuur is bevoegd een reglement vast te stellen, waarin die onderwerpen worden geregeld, die naar het oordeel van het bestuur (nadere) regeling behoeven.

14.2 Het reglement mag niet met de wet of deze statuten in strijd zijn.

14.3 Het bestuur is te allen tijde bevoegd het reglement te wijzigen of op te heffen.

14.4 Op de vaststelling, wijziging en opheffing van het reglement is het bepaalde in artikel 12 lid 1 en 2 van toepassing.

Artikel 15

Slotbepalingen

15.1 In alle gevallen, waarin zowel de wet als deze statuten niet voorzien, beslist het bestuur.

15.2 Onder "schriftelijk" wordt in deze statuten tevens verstaan: communicatie via enig elektronisch communicatiemiddel. Voorts geldt dat ten aanzien van het bepaalde in deze statuten aan de eis van schriftelijkheid tevens wordt voldaan indien de kennisgeving, mededeling, besluitvorming, volmacht, stemming, respectievelijk het verzoek, elektronisch is vastgelegd. Ingeval op grond van de wet of deze statuten bepaalde stukken en/of mededelingen ter inzage moeten worden gelegd en/of daarvan afschriften moeten worden verstrekt, kan hieraan door de stichting ook worden voldaan door deze stukken en/of mededelingen raadpleegbaar en beschikbaar (downloaden) te maken via haar website.

Slotverklaringen

Tenslotte verklaarden de verschenen personen dat:

(i) tot bestuursleden van de stichting zijn benoemd: ***.

(ii) tot leden van de Raad van Advies zijn benoemd:

(a) op voordracht van de provincie Gelderland: ***;

(b) op voordracht van de gemeente Arnhem: ***;

(c) op voordracht van de gemeente Nijmegen: ***;

(d) op voordracht van de rechtbank Gelderland: ***;

(e) op voordracht van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden: ***;

(f) op voordracht van het openbaar ministerie in het arrondissement Gelderland: ***;

(g) op voordracht van de Radboud Universiteit Nijmegen: ***;

(h) op voordracht van de Hogeschool Arnhem-Nijmegen: ***;

(i) op voordracht van de Orde van Advocaten Gelderland: ***;

(j) op voordracht van de vereniging: VNO-NCW Midden: ***;

(k) op voordracht van de ondernemersvereniging: Ondernemers Kontakt Arnhem (OKA): ***.

SLOT

De verschenen personen zijn mij, notaris, bekend.

WAARVAN AKTE

is verleden te Nijmegen op de datum in het begin van deze akte vermeld.
De inhoud van deze akte is aan de verschenen personen zakelijk opgegeven en toegelicht. Hierbij zijn de verschenen personen gewezen op de gevolgen die uit de akte voortvloeien.
De verschenen personen hebben vervolgens verklaard kennis te hebben genomen van de inhoud van de akte en met de inhoud en beperkte voorlezing van deze akte in te stemmen.
Onmiddellijk na beperkte voorlezing is deze akte door de verschenen personen en mij, notaris, ondertekend.

Brief aan de raad - Uitvoering acties uitvoeringsnotitie Vrijwilligerswerkbeleid

Ingekomen stuk D11 (PA 16 november 2016)

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
1 november 2016	MO10/16.0004139	Charlotte Berens
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Uitvoering acties uitvoeringsnotitie Vrijwilligerswerkbeleid		(024) 3299199

Geachte leden van de Raad,

In november 2015 is de uitvoeringsnotitie vrijwilligerswerkbeleid 2016-2018 vastgesteld. Het ondersteunen van vrijwilligerswerk is een wettelijke taak in het kader van de wet maatschappelijke ondersteuning. De uitvoeringsnotitie is een nadere uitwerking van het 'Beleidskader WMO & Jeugd 2015-2018'. In de uitvoeringsnotitie is het huidige kader aangescherpt en zijn een aantal acties benoemd. Tevens zijn er twee moties aangenomen, namelijk de motie "Vrijwilligersfonds, kleine moeite groot plezier" en de motie "De vrijwilligers verdienen ondersteuning". Met deze brief willen wij uw Raad informeren over de huidige stand van zaken ten aanzien van de uitvoering en de wijze waarop we deze uitvoering willen voortzetten.

1. **Uitwerken plan om ontmoeting, kennisuitwisseling, deskundigheidsbevordering en waardering van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties te bevorderen**

Tijdens de werksessie in oktober 2015 was opvallend dat er groepen aanwezig waren die elkaar, tot die avond, niet kenden. Hieruit is de wens ontstaan om te komen tot een centraal punt, een soort 'Huis van de Vrijwilliger', voor ontmoeting, informatie-uitwisseling, deskundigheids-bevordering, etc. Dit sluit aan op de motie "Vrijwilligers verdienen ondersteuning".
Door middel van brainstormsessies met diverse partijen in de stad zijn afgelopen maanden ideeën en suggesties opgehaald voor een 'Huis van de Vrijwilliger'. Een duidelijk beeld wat naar voren komt uit de brainstormsessies is de wens om aan te sluiten bij bestaande wijkstructuren en wijkaanpak. Er is behoefte aan een fysieke ontmoetingsplek, maar dan wel graag in bestaande en aansluitend op voorzieningen verspreid over de stad. De Stips worden door de diverse partners genoemd als geschikte locaties voor het fysiek ontmoeten. Ook duidelijk naar voren komt dat het doel van het 'Huis van de Vrijwilliger' moet zijn: een plek om elkaar te ontmoeten, elkaar te leren kennen en te leren van elkaars ervaringen en expertise.

Brief aan de raad - Uitvoering acties uitvoeringsnotitie Vrijwilligerswerkbeleid

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Wij geven gehoor aan de opgehaalde ideeën door een netwerk in te richten met de partijen Tandem Welzijn, Het Inter-lokaal en de Vrijwilligerscentrale. De partners binnen het netwerk zijn gekozen, omdat zij dicht bij de vrijwilligers(organisaties) in de stad staan en nauw bij de ontwikkeling in de wijken betrokken zijn. Het Inter-lokaal vanuit haar rol binnen de Stips. Naast de informatie en adviesfunctie gaan de Stips meer op ontmoeting en verbinding organiseren. Ook spelen de Stips een rol in het samenstellen/ bijhouden van de sociale kaart. Tandem Welzijn vanuit haar rol in het ondersteunen en aansturen van bewoners- en vrijwilligersinitiatieven en de Vrijwilligerscentrale vanuit haar rol in de ondersteuning aan vrijwilligers(organisaties) en als "organisator" van de Vrijwilligersacademie.

Het netwerk richt zich in eerste instantie op:
- Het inzichtelijk maken van alles wat er al georganiseerd wordt op gebied van vrijwilligers in de stad en het maken van verbindingen waar mogelijk/ gewenst.
- Het ophalen van de vraag die leeft onder vrijwilligers. De opgehaalde trends/ vragen worden afgewogen tegen het bestaande aanbod en waar nodig worden extra activiteiten georganiseerd.

Inmiddels zijn er door het netwerk al diverse thema's opgehaald bij de vrijwilligers. Deze thema's zijn verwerkt in het scholingsaanbod van de Vrijwilligersacademie voor komend najaar. Het aanbod van de academie zal actief onder de aandacht gebracht worden bij partners in de wijk o.a. bij de Stip vrijwilligers. De volgende stap is om inzichtelijk te maken wat er in de stad al georganiseerd wordt voor vrijwilligersorganisaties om elkaar te kunnen ontmoeten en waar nodig verbindingen te leggen of aanvullende activiteiten te organiseren om dit te bevorderen.

2. Vrijwilligersfonds

Op 31 mei hebben wij uw raad via een brief geïnformeerd over de oprichting van een Vrijwilligersfonds naar aanleiding van de motie "Vrijwilligersfonds, kleine moeite groot plezier". Organisaties kunnen via dit fonds ondersteuning vragen voor het werven van nieuwe vrijwilligers en het binden en/ of waarderen van hun huidige vrijwilligers. Sinds de oprichting van het fonds zijn er al een aantal subsidies toegekend die met name gericht waren op het werven van nieuwe vrijwilligers en specifieke deskundigheidsbevordering. Naast de Vrijwilligersacademie blijkt het fonds dan ook een goede stimulans te zijn voor deskundigheidsbevordering.

3. Beter afstemmen en breder bekend maken van kleine initiatieven

Begin dit jaar is onderzoek gedaan naar de verschillende subsidiemogelijkheden voor burgerinitiatieven binnen de afdeling wijkmanagement en maatschappelijke ontwikkeling. Er is duidelijk in beeld gebracht welke subsidiepotjes er zijn en welke voorwaarden daaraan verbonden zijn. Er zijn veel verschillende regelingen binnen de gemeente maar het onderzoek heeft er toe geleid dat er onderling een betere afstemming is bij subsidieaanvragen. Dit heeft voor kleine initiatieven een positief effect. Bij de oprichting van het Vrijwilligersfonds is er rekening gehouden met de al bestaande subsidiemogelijkheden zodat er geen overlap ontstaat. Via diverse kanalen is er aandacht gegeven aan de oprichting van het fonds.
Daarnaast hebben we aandacht voor het breder bekend maken van kleine initiatieven middels het bij punt 1 genoemde netwerk. Door inzichtelijk te maken wat er al is in de stad op het gebied van vrijwilligerswerk en verbindingen te leggen waar mogelijk of gewenst worden ook kleine initiatieven beter zichtbaar.

Brief aan de raad - Uitvoering acties uitvoeringsnotitie Vrijwilligerswerkbeleid

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

4. Vermindering knelpunten door regelgeving voor vrijwilligersinitiatieven

Verschillende vrijwilligersinitiatieven geven aan gehinderd te worden in de uitvoering van hun vrijwilligerswerk door regelgeving. Onder andere de regelgeving in wijkcentra speelt hierin een rol. Op 11 mei is een motie van het CDA aangenomen waarin gevraagd wordt om met de vrijwilligers in gesprek te gaan en zodoende op te halen wat er onder de vrijwilligers speelt. Op dit moment vinden diverse rondes langs een 6/7 tal wijkcentra plaats om daar met vrijwilligers in gesprek te gaan.

5. Ontwikkelen business case informele inzet

Specifiek voor het domein zorg onderzoeken we hoe we de kanteling verder vorm kunnen geven. Door middel van de business case maatjesprojecten hebben we hierin een eerste stap gezet. Bijgevoegd vindt u de rapportage van de business case. Hieronder een korte uitleg over de status van dit document.

De business case maatjesprojecten gaat over het eerder opvangen van mensen met een hulpvraag in het informele netwerk en specifiek over de inzet van vrijwillige maatjes. Met het beleidskader WMO & Jeugd zetten we vanaf 2015 fors in op zelfregie en samenredzaamheid. Door zorg dichterbij mensen te organiseren, kunnen problemen sneller gesignaleerd en opgelost worden en houden we de zorg betaalbaar. Doordat steeds meer professionals gekanteld gaan werken zien we dat steeds vaker de afweging gemaakt wordt of een vrijwillig maatje een passende ondersteuning kan bieden om betaalde zorg aan te vullen of om deze voor te zijn. Hierdoor zien we een groeiende vraag naar maatjes. Ook zien we dat doordat de hulpvraag van cliënten steeds complexer wordt, de vraag naar begeleiding van vrijwilligers toeneemt. Zo hebben vrijwilligers bijvoorbeeld meer begeleiding nodig om cliënten met hun hulpvraag te helpen maar ook om aan te geven wat hun grenzen zijn. Daarnaast signaleren we binnen het domein zorg dat organisaties die werken met cliënten met (zeer) complexe hulpvragen er onvoldoende in slagen om genoeg vrijwilligers te werven, onder andere door onbekendheid met het gedrag van de cliënten van deze organisaties.

Uit de business case Maatjesprojecten blijkt dat er drie interventies zijn die ingezet kunnen worden om in te spelen op dit probleem, namelijk:

1. Toename van de inzet van maatjes
2. Investeren in manieren om maatjes te werven en te matchen
3. Organiseren en aanbieden van meer scholing en begeleiding

De projectgroep betrokken bij deze business case bestond voornamelijk uit coördinatoren van verschillende maatjesprojecten in Nijmegen gericht op volwassenen. Met name binnen het financiële gedeelte van de business case is gewerkt met diverse aannames, omdat niet alle gegevens direct vanuit registratie bekend waren. Daarnaast is niet duidelijk of de potentiele besparing van bijna € 1.07 miljoen terecht komt in de gemeentelijke budgetten (WMO), bij het Zorgkantoor (Wlz) of bij de zorgverzekeraar (Zvw). Aan deze uitkomst kunnen we dan ook geen directe conclusies verbinden. Wel zien we duidelijk de maatschappelijke en individuele meerwaarde van de inzet van maatjes. De inzet van meer maatjes lijkt dan ook een goede manier om de transformatie in het zorglandschap verder vorm te geven.

Brief aan de raad - Uitvoering acties uitvoeringsnotitie Vrijwilligerswerkbeleid

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Vervolgvel
3

Van het extra budget van € 50.000 dat is vrijgemaakt om uitvoering te geven aan de business case is een deel daarom ingezet voor de subsidie van een Platform Maatjesprojecten Nijmegen. Het Platform gaat zich de komende maanden richten op:

- Het gezamenlijk profileren als Platform Maatjesprojecten Nijmegen naar alle stakeholders en daarmee de zichtbaarheid van maatjesprojecten vergroten.
- Gezamenlijke werving van vrijwilligers via een speciale websitepagina (specifiek aandacht voor werving van maatjes voor complexe doelgroepen).
- Afstemmen van vraag en aanbod door actief naar elkaar door te verwijzen.
- Periodiek overleg om kennis te delen en het ontwikkelen van een algemeen scholingsaanbod.

Het Platform Maatjesprojecten Nijmegen wordt gefaciliteerd door de Vrijwilligerscentrale Nijmegen en bestaat uit diverse vertegenwoordigers van maatjesprojecten uit Nijmegen.
Het overige deel van het budget zetten we in voor de toename van de inzet van maatjes. In dit kader hebben we reeds besloten over de voortzetting van het maatjesproject “Ondersteunend Contact- Doorbreken Isolement” van Humanitas Nijmegen.

Naast de extra inzet op maatjesprojecten willen we voor het restant van 2016 en het jaar 2017 extra budget vrij maken voor de bemiddeling van specifieke doelgroepen naar vrijwilligerswerk. Dit willen we doen door te investeren in het project Bijzonder Werkt van de Vrijwilligerscentrale Nijmegen. Middels Bijzonder Werkt worden mensen met psychische klachten en/ of een verslavingsachtergrond bemiddelt naar vrijwilligerswerk. Het investeren in dit project zien we tevens als een goede manier om de kanteling verder vorm te geven en inclusie in de stad te bevorderen.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Aantal Bijlagen: 1: Rapport maatschappelijke business case Maatjesprojecten

Maatschappelijke Business Case
'Maatjesprojecten'
In opdracht van Gemeente Nijmegen
GEMEENTE Nijmegen
Sinzer
Value what matters

Brief aan de raad - Uitvoering acties uitvoeringsnotitie Vrijwilligerswerkbeleid

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Aanleiding Maatschappelijke Business Case (mBC) 3
1.2 Maatschappelijk probleem, urgentie en de interventies 3
1.2.1 Maatschappelijk probleem 3
1.2.2 Urgentie 4
1.2.3 Interventies 4
1.3 Scope 4
1.4 Positieve gezondheid 5
1.5 Terminologie 5
1.6 Leeswijzer 6

2. Aanpak 7
2.1 Een maatschappelijke Business Case: wat is dat eigenlijk? 7
2.2 Het projectteam 7
2.3 Het proces 8

3. De interventies 10
3.1 Toename van de inzet van maatjes 10
3.2 Investeren in manieren om maatjes te werven en te matchen 10
3.3 Organiseren en aanbieden van meer scholing en begeleiding 11
3.4 Uitvoerders van de interventies 11

4. Het cliëntperspectief 13
4.1 Vier voornaamste effecten 13
4.2 De mate waarin effecten optreden en randvoorwaarden 15

5. Het zorgketenperspectief 17
5.1 Overzicht van de zorgketenpartners 17
5.2 Algemene opmerkingen 18
5.2.1 Aannamen en schattingen 18
5.2.2 Impactclaim en de invloed van maatjes(projecten) 19
5.3 Aanbieders van maatjesprojecten 19
5.3.1 Humanitas 19
5.3.2 Swon het seniorennetwerk 22
5.3.3 Dichterbij 23
5.3.4 MEE Gelderse Poort 24
5.3.5 NIM Centrum Ontmoeting in Levensvragen (COiL) 26
5.3.6 NIM Buddyzorg 27
5.3.7 Pluryn 28
5.3.8 RIBW 30
5.3.9 IrisZorg 31
5.3.10 Hulpdienst Nijmegen 32
5.3.11 Zorgprofessionals (Wmo en jeugdhulp) 34
5.3.12 Zorgprofessionals (1e- en 2e-lijns gezondheidszorg) 35
5.4 Besparingen en benodigde investeringen: een overzicht 35

6. Maatschappelijk perspectief 37
6.1 Familie en sociaal steunsysteem 37
6.2 Maatjes en 1-op-1 vrijwilligers 38
6.3 Wijkbewoners 39
6.4 Gemeente Nijmegen 40
6.5 Zorgkantoor (Wlz) 41

6.6 Zorgverzekeraars (Zvw) *41*

7. De maatschappelijke Business Case **42**
7.1 Cliënteffecten, besparingen en investeringen *42*
7.2 Maatschappelijk rendement *43*

8. Bronvermelding **45**

Bijlage 1 Het spinnenweb: pijlers van positieve gezondheid **46**

Bijlage 2 Rekenvoorbeeld netto-contante waarde **47**

1. Inleiding

1.1 Aanleiding Maatschappelijke Business Case (mBC)

Gemeente Nijmegen wil het zorglandschap, samen met welzijns- en zorgaanbieders, zorgverzekeraars, huisartsen en de burgers, verder gaan transformeren. Om deze transformatie te kunnen doorzetten wil gemeente Nijmegen kiezen voor oplossingen waarmee de zorg kosteneffectiever wordt en waarbij de ondersteuning voor de meest kwetsbare mensen geborgd blijft.

Hoewel de transformatie kan plaatsvinden binnen een organisatie, is de gemeente Nijmegen ervan overtuigd dat de grootste slagen zijn te maken door samenwerking in de keten en het betrekken van het sociale netwerk van de cliënten. Om de transformatie te bewerkstellingen moet zorgvuldig worden afgewogen hoe het beschikbare budget zodanig kan worden ingezet dat kosteneffectievere zorg gerealiseerd wordt terwijl de verleende zorg beter aansluit bij de zorgbehoeften van cliënten ('matched care').

Een belangrijke vorm van transformatie is het voorkomen van zware zorg enerzijds en het versnellen van afschaling van dure zorg anderzijds. Dit vereist enerzijds de opbouw van en een daarvoor geschikte basisinfrastructuur en anderzijds de toegang en toeleiding tot lichtere vormen van (preventieve) zorg waardoor zwaardere en duurdere zorg minder hoeft te worden ingezet. Op de middellange termijn kunnen de besparingen op deze dure zorg dan worden ingezet om de versterkte 'voorkant' van de zorg te bekostigen. Hierbij gaat het niet alleen om zorg- en welzijnsorganisaties, maar ook om andere stakeholders in het sociale domein.

De gemeente Nijmegen wil deze transformaties onderbouwen middels diverse maatschappelijke Business Cases (mBC), waarvan dit er een is. Daarmee wordt duidelijker waar in de keten geïnvesteerd moet worden om bezuinigingen op te vangen met behoud van goede zorg. De focus ligt daarbij met name op de kosten en baten die betrekking hebben op de budgetten van gemeenten, de zorgketenpartners en overige stakeholders (zoals de zorgverzekeraar).

1.2 Maatschappelijk probleem, urgentie en de interventies

1.2.1 Maatschappelijk probleem

Om richting te geven aan deze maatschappelijke Business Case zijn de volgende drie probleemstellingen geformuleerd:

1. Met het beleidskader WMO & Jeugd zet de Gemeente Nijmegen vanaf 2015 in op zelfregie en samenredzaamheid. Door zorg dichterbij mensen te organiseren kunnen problemen sneller worden gesignaleerd en opgelost worden, waardoor de zorg betaalbaar kan worden gehouden. Doordat steeds meer professionals gekanteld gaan werken wordt steeds vaker de afweging gemaakt of een vrijwilliger of maatje passende ondersteuning kan bieden om betaalde zorg aan te vullen of om deze voor te zijn. Dit leidt tot een groeiende vraag naar maatjes.

2. Doordat de hulpvraag van cliënten steeds complexer wordt, neemt de vraag naar begeleiding van vrijwilligers toe. Zo hebben vrijwilligers bijvoorbeeld meer begeleiding nodig om cliënten met hun hulpvraag te helpen, maar ook om aan te geven wat hun grenzen zijn.

3. Organisaties die werken met cliënten met (zeer) complexe hulpvragen slagen er onvoldoende in om genoeg vrijwilligers te werven, onder andere door onbekendheid met het gedrag van de cliënten van deze organisaties.

1.2.2 Urgentie

De urgentie om oplossingen te vinden voor de hierboven genoemde problemen wordt vanuit de volgende vier perspectieven beschreven:

1. Mensen met een hulpvraag
   Cliënten willen graag dat de zorg betaalbaar blijft. Door meer zelfregie en zorg dichterbij te organiseren worden oplossingen duurzamer en goedkoper. Bovendien heeft zelfregie een positieve werking op de gezondheid.

2. Gemeente Nijmegen
   Een betere aansluiting op de aanwezige hulpvragen en een kosteneffectieve (lokale) aanpak resulteert in een kwalitatief goede en betaalbare zorg. Dit sluit aan bij het beleidskader Wmo en Jeugd van de Gemeente Nijmegen.

3. Zorg- en welzijnsorganisaties
   Het belang voor zorg- en welzijnsorganisaties om het vrijwilligerswerk binnen hun organisaties goed te organiseren neemt toe door de groeiende vraag naar vrijwilligers.

4. Vrijwilligers
   Door de groeiende vraag naar vrijwilligers neemt de vraag naar aandacht voor draaglast en draagvlak onder vrijwilligers ook toe.

1.2.3 Interventies

In deze maatschappelijke Business Case wordt aandacht besteed aan drie 'interventies' als mogelijk (gedeeltelijk) antwoord op de vastgestelde maatschappelijke problemen, namelijk:

1. Toename van de inzet van maatjes;
2. Investeren in manieren om maatjes te werven en te matchen;
3. Organiseren en aanbieden van meer scholing en begeleiding voor maatjes

In hoofdstuk 3 wordt hier meer aandacht aan besteed.

1.3 Scope

Deze mBC richtte zich op het in kaart brengen van de toekomstige maatschappelijke effecten van bovenstaande interventies op de zorgketenpartners, de gemeente Nijmegen en overige stakeholders. Een deel van deze effecten zijn vervolgens vertaald in zowel *potentiële kostenbesparingen* als *investeringen* die nodig zijn om de kostenbesparingen te kunnen realiseren.

Er is gekozen om deze mBC te richten op kwetsbare Nijmeegse volwassenen en ouderen die in aanmerking komen voor informele zorg geleverd door een 1-op-1 vrijwilliger of maatje. De meettermijn van deze mBC is vier jaar (1 januari 2016 – 31 december 2019), maar de duur van de maatschappelijke effecten kunnen langer zijn dan deze periode. Bovendien is het aannemelijk dat sommige effecten pas in een later stadium optreden, maar zijn deze om administratieve redenen wel toegeschreven aan de geanalyseerde periode.

1.4 Positieve gezondheid

In 2011 introduceerden Huber *et al.* (2011) het concept 'positieve gezondheid', dat in deze maatschappelijke Business Case een belangrijke rol speelt. Binnen dit concept gaat gezondheid steeds minder over ziekten en zorg, maar veel meer om gezondheid en gedrag en mens en maatschappij. Het gaat niet alleen om fysieke en mentale gesteldheid, maar ook over vitaliteit en welbevinden en de mogelijkheden die mensen hebben om met ziekten, beperkingen en tegenslagen om te gaan (sociale weerbaarheid). Zelfregie en veerkracht van het individu staan centraal. Aanvullend onderzoek heeft geleid tot een opsplitsing van het concept in zes hoofddimensies[1], namelijk:

1. Lichaamsfuncties;
2. Mentale functies en mentale beleving;
3. Spirituele dimensie/ zingeving;
4. Kwaliteit van leven;
5. Sociaal-maatschappelijke participatie;
6. Dagelijks functioneren

Vanuit het concept positieve gezondheid wordt gezond zijn niet beschouwd als een doel op zich, maar als een waarde die belangrijk is om ander doelen te bereiken, zoals werken, leren en actieve participatie in de maatschappij. Later in dit rapport zal duidelijk worden hoe het inzetten van maatjes naar verwachting kan in sommige gevallen kan bijdragen aan een beter ervaren positieve gezondheid van cliënten met een hulpvraag.

1.5 Terminologie

In dit rapport wordt gesproken over zorgprofessionals en maatjes. Daar waar wordt gesproken over een zorgprofessional kan dit betrekking hebben op zowel Wmo als eerste- en tweedelijns gezondheidszorg. Een maatje is een vrijwilliger die 1-op-1 gekoppeld wordt aan een cliënt om deze te ondersteunen vanuit een steunvraag. De taken van een maatje kunnen dan ook heel divers zijn. Zo zijn er bijvoorbeeld maatjes die zich met name richten op de sociale activering van de cliënt en het opbouwen van een eigen netwerk, maatjes die een cliënt helpen met de administratie, maatjes die een cliënt gezelschap houden of maatjes iets willen leren (zoals een taal). Sommige organisaties spreken van een '1-op-1 vrijwilligers' of 'bruggenbouwer' in plaats van een 'maatje'. Voor de overzichtelijkheid wordt er in dit rapport echter voornamelijk gebruik gemaakt van de woorden 'maatjes' of 'maatjesprojecten'. Daarmee wordt dan ook gedoeld op 1-op-1 vrijwilligers en bruggenbouwers.

[1] Zie bijlage 1 ("Het spinnenweb: zes pijlers van positieve gezondheid") voor een uitwerking van de zes dimensies.

1.6 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt de aanpak van deze mBC toegelicht, waarna in hoofdstuk 3 aandacht wordt besteed aan de interventies die in deze analyse centraal stonden. In de drie daaropvolgende hoofdstukken worden de interventies benaderd vanuit het cliëntperspectief (hoofdstuk 4), het zorgketenperspectief (hoofdstuk 5) en het maatschappelijk perspectief (hoofdstuk 6). Hoofdstuk 7 ('De maatschappelijke Business Case) dient als de conclusie waarin de verschillende perspectieven met elkaar in verband worden gebracht, er een overzicht wordt gegeven van het te verwachten maatschappelijke rendement en de kernresultaten worden geïnterpreteerd.

2. Aanpak

2.1 Een maatschappelijke Business Case: wat is dat eigenlijk?

De maatschappelijke Business Case (mBC) is een veelgebruikte methode om het economische én maatschappelijke nut van een interventie in kaart te brengen. In aanvulling op de (meer traditionele) zakelijke Business Case, waar kosten en opbrengsten puur vanuit het perspectief van de organisatie worden bekeken, wordt er bij een mBC ook aandacht besteed aan de kosten en opbrengsten voor de maatschappij. Net zoals een 'gewone' Business Case gaat een mBC uit van een afweging met betrekking tot een beslissing over een mogelijke investering, waarbij het bijvoorbeeld kan gaan om het uitvoeren van een interventie. Door de kosten van de interventie af te zetten tegen de potentiële maatschappelijke opbrengsten wordt duidelijk wat het maatschappelijk rendement van de interventie is en hoe dit rendement precies ontstaat. Overigens draait een maatschappelijke Business Case niet puur om financiële gegevens; er wordt ook uitvoerig aandacht besteed aan andere belangrijke effecten die naar verwachting op zullen treden, zoals de in dit rapport kwalitatief beschreven effecten voor de cliënten, maatjes en wijkbewoners. Uiteindelijk gaat het om het 'totaalplaatje': het geheel van zowel financiële als niet financiële effecten, die in samenhang met elkaar dienen om beleid te onderbouwen, aan te passen of verder uit te werken.

2.2 Het projectteam

Voor de ontwikkeling van deze mBC is door de gemeente Nijmegen een projectteam samengesteld dat ten minste bestond uit de volgende personen:

- Kiki Ehren — Humanitas
- Anke Schraven — Swon het seniorennetwerk
- Ria de Vent — Dichterbij
- Michelle Coenen — MEE Gelderse Poort
- Nicolette Hijweege — NIM Centrum Ontmoeting in Levensvragen (COiL)
- Trudy Geurds — NIM Buddyzorg
- Dick de Graaf — Pluryn
- Hans de Groot — RIBW
- Bart Claus — RIBW
- Fred Wolters — ZZG Zorggroep
- Eric Dechnar — IrisZorg
- Loeke Genemans — Hulpdienst Nijmegen
- Vera van Ooijen — Hulpdienst Nijmegen
- Charlotte Berens — Gemeente Nijmegen
- Cilia ten Den — Gemeente Nijmegen

Naast de hierboven genoemde personen zijn er tijdens de werksessies verschillende anderen eenmalig aanwezig geweest om mee te denken of hun expertise te delen over een specifiek onderwerp. De sessies zijn begeleid door twee consultants van Sinzer, Marlon van Dijk en Vincent Belgraver.

Het projectteam is drie keer samengekomen tijdens werksessies van zo'n drie uur. Tijdens de verschillende sessies is er uitvoerig gesproken over onder andere het maatschappelijk probleem, de interventie, de te verwachten effecten daarvan en de benodigde input van verschillende stakeholders. Ook buiten de werksessies om heeft uitvoerig contact tussen de verschillende partijen plaatsgevonden.

2.3 Het proces

Bij de start van de mBC is de projectgroep geïnformeerd over de werkwijze en werd duidelijk wat er in grote lijnen van de deelnemers werd verwacht. Gedurende de diverse sessies stond de input van de projectgroep centraal, waardoor recht is gedaan aan de expertise en praktische ervaring van de leden. Deze input was leidend bij totstandkoming van de mBC. Aanvullend literatuuronderzoek door Sinzer is gebruikt om de aannames die ten grondslag liggen aan deze analyse waar mogelijk verder te onderbouwen, maar heeft bijvoorbeeld ook bijgedragen aan de afbakening van het onderzoek.

Naast de concrete uitkomsten van deze maatschappelijke Business Case wordt er door zowel de opdrachtgever (gemeente Nijmegen) als verschillende leden van de projectgroep veel waarde gehecht aan het achterliggende proces. Een belangrijk resultaat van het proces is dat verschillende partijen hebben aangegeven een duidelijker beeld te hebben gekregen van het belang om (meer) gegevens (op een andere manier) bij te houden en/of te monitoren. Daarbij wordt opgemerkt dat dit altijd in verhouding dient te staan tot de waarde van de inzichten die het verzamelen van gegevens oplevert.

In deze mBC zijn de volgende stappen doorlopen om de te verwachten kosten en opbrengsten in kaart te brengen:

Stap 1: Verandertheorie
In de eerste stap zijn het maatschappelijk probleem, de urgentie om dat probleem aan te pakken, de omvang van het probleem en de geboden oplossing in kaart gebracht. In het vorige hoofdstuk is hier reeds aandacht aan besteed.

Stap 2: Stakeholderanalyse
Vervolgens zijn de belangrijkste stakeholders in kaart gebracht. Stakeholders zijn belanghebbenden of sleutelpersonen, -groepen of –organisaties die betrokken zijn bij of beïnvloed (zullen) worden door de interventies. In de hoofdstukken 4, 5 en 6 komen de stakeholders in deze mBC aan bod.

Stap 3: Effecten bepalen
Per stakeholder is er aan de hand van de expertise van de projectgroep en met behulp van literatuuronderzoek vastgesteld welke effecten er naar verwachting zullen optreden. In deze stap is ook nagedacht over mogelijke indicatoren die in de toekomst kunnen worden gebruikt om de effecten te meten. De verwachte effecten komen terug in de hoofdstukken 4, 5 en 6.

Stap 4: Effecten waarderen
Aan de effecten die naar verwachting leiden tot een kostenbesparing is vervolgens een financiële waarde gekoppeld. De gehanteerde bedragen zijn gebaseerd op input van de projectgroep. In hoofdstuk 5 wordt duidelijk welke aannamen en/of schatting daaraan ten grondslag liggen. Bij het toekennen van een financiële waarde aan de effecten is op ieder effect een zogenaamde 'impact claim' toegepast. Dit is een percentage (vaak 25%, 50%, 75%, 100%) waarmee aangegeven wordt welk deel van het effect (in deze mBC altijd een besparing) naar schatting kan worden toegeschreven aan de interventie.

Stap 5: Input bepalen
Vervolgens is vastgesteld welke investeringen ervan welke organisaties nodig zijn om de interventies uit te voeren om de potentiële besparingen te kunnen realiseren. Deze bedragen, evenals de kanttekeningen die daarbij geplaatst dienen te worden, zijn terug te vinden in hoofdstuk 5.

Stap 6: Analyse
In een laatste stap zijn alle gegevens geanalyseerd om een totaalbeeld te kunnen vormen van het te verwachten maatschappelijk rendement. Daarbij is ook aandacht besteed aan de vraag waar de uiteindelijke baat van mogelijke maatschappelijke kostenbesparingen komt te liggen. Als onderdeel van de analyse is alle informatie verwerkt in Sinzer; een softwareoplossing waarmee gegevens met betrekking tot maatschappelijke effecten en kostenbesparingen kunnen worden verzameld, geanalyseerd en gemonitord. De gemeente Nijmegen beschikt in deze software over een eigen omgeving.

3. De interventies

3.1 Toename van de inzet van maatjes

De primaire interventie die centraal staat in deze maatschappelijke Business Case betreft de mogelijke toename van de inzet van maatjes. Immers, in hoofdstuk 1 werd al aangeven dat het primaire maatschappelijke probleem waarop in moet worden gespeeld is dat de vraag naar maatjes toeneemt, mede als gevolg van de transitie. Lokaal beleid zet in op zelfregie en zelfredzaamheid, waardoor professionele begeleiding steeds minder vaak wordt geïndiceerd. Door zorg dichterbij en 'lichter' te organiseren kan zorg betaalbaar blijven en kunnen problemen soms sneller en duurzamer opgelost worden. Waar nodig wordt opgeschaald naar zorgprofessionals. De inzet van meer maatjes, waardoor meer mensen met een hulpvraag een maatje kunnen krijgen, biedt naar verwachting dan ook uitkomst. Om te verkennen wat de financiële gevolgen zijn van het inzetten van meer maatjes en daarmee het uitbreiden van maatjesprojecten, wordt in deze mBC voor een afgebakende groep mensen geanalyseerd welke investeringen er voor de maatjesprojecten nodig zijn en welke maatschappelijke kostenbesparingen de inzet van maatjes potentieel met zich meebrengen. Zo kan duidelijk worden of, onder andere vanuit financieel perspectief, het inzetten van meer maatjes een interessante beleidskeuze is. Daarbij is als aanname gehanteerd dat er vrijwilligers gevonden kunnen worden die, mits goed ondersteund en daartoe uitgerust, bereid zijn om te voorzien in bepaalde hulpvragen. Het feit dat hulpvragen steeds complexer worden kan het vinden van vrijwilligers in sommige gevallen bemoeilijken. Of bij een (verdere) groei van maatjesprojecten straks het aantal inzetbare vrijwilligers toereikend zal zijn moet nog blijken. Dit zal, naast de wervingsactiviteiten, de intensivering van begeleiding en scholingsactiviteiten van de aanbieders van maatjesprojecten, naar verwachting ook mede afhankelijk zijn van diverse externe factoren zoals een groeiende of krimpende economie of de toename van andere vrijwilligersprojecten (waardoor meer partijen "uit dezelfde vijver vissen").

3.2 Investeren in manieren om maatjes te werven en te matchen

Hoewel dit lang niet voor alle aanbieders van maatjesprojecten geldt, hebben sommige organisaties moeite met het werven en behouden van voldoende (geschikte) vrijwilligers. Dit zijn met name de organisaties die met cliënten met complexe problematiek werken. Onder andere door negatieve beeldvorming (door onbekendheid met het gedrag) omtrent de cliëntgroep, en de uitdagingen die het werken met deze groep met zich mee kan brengen, melden onvoldoende mensen zich aan als vrijwilliger. Door middel van bijvoorbeeld marketingcampagnes en voorlichtingsbijeenkomsten kan worden geprobeerd om deze beeldvorming in positieve zin te veranderen en mensen te stimuleren om maatje te worden. De kosten van deze interventie zijn niet meegenomen in de doorberekening van deze maatschappelijke Business Case, maar zijn per aanbieder van maatjesprojecten (waar relevant) wel benoemd als mogelijke randvoorwaarde voor toekomstige groei.

Gemeente Nijmegen heeft het beleidsvoornemen om in te gaan op de vraag die zij heeft gekregen vanuit het Platform Maatjesprojecten Nijmegen. Binnen dit Platform werken diverse organisaties die maatjesprojecten aanbieden samen. Het Platform wil zich nu gezamenlijk profileren naar hulpvragers, vrijwilligers, verwijzers, maatschappelijke organisaties en de

gemeente. Daarnaast heeft men de wens gezamenlijk de werving van vrijwilligers op te pakken en vraag en aanbod op elkaar af te stemmen door actief naar elkaar door te verwijzen. De Gemeente Nijmegen zal samen met het Platform onderzoeken hoe organisaties die meer moeite hebben met het vinden van voldoende (geschikte) vrijwilligers ondersteund kunnen worden. Verwacht wordt dat het Platform het bundelen van krachten van de verschillende maatjesprojecten (verder) kan faciliteren, waardoor op den duur bijvoorbeeld ook wachtlijsten sneller zouden kunnen worden gereduceerd, bijvoorbeeld door betere en snellere matching tussen maatjes en cliënten. De kosten van het platform zijn meegenomen in de doorberekening van deze maatschappelijke Business Case (zie hoofdstuk 6).

3.3 Organiseren en aanbieden van meer scholing en begeleiding

De derde interventie waaraan in deze mBC aandacht wordt besteed betreft het organiseren en aanbieden van meer scholing en begeleiding. Enkele van de aanbieders van maatjesprojecten die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze mBC hebben aangegeven dat de zorgvragen van hun cliënten steeds complexer worden, waardoor aanvullende training van de maatjes van belang is. Een aantal organisaties biedt zelf al bepaalde scholing aan voor haar maatjes. Waar nodig kan het Platform Maatjesprojecten Nijmegen aan een aanvullend scholingsaanbod voor maatjes werken. Naast scholing is goede begeleiding van de vrijwilligers essentieel, waarvoor betaalde coördinatie benodigd kan zijn. Door vrijwilligers beter te scholen en begeleiden kunnen zij beter omgaan met complexe hulpvragen. Daarnaast blijft het belangrijk om oog te houden voor de grenzen van het vrijwilligerswerk, waarbij actief aandacht wordt besteed aan de vraag wat een vrijwilliger mag en kan, maar ook wat de vrijwilliger *zelf* wenselijk en haalbaar vindt. Zo zullen naar verwachting niet alle vrijwilligers bereid zijn om trainingen te volgen die gericht zijn op de (relatief) zwaardere ondersteuningsvragen van cliënten. Door de groeiende vraag naar vrijwilligers gaan meer organisaties met vrijwilligers werken en/of maken zij gebruik van vrijwilligers van vrijwilligersorganisaties. Hiermee neemt het belang dat zorg- en welzijnsorganisaties het vrijwilligerswerk binnen hun organisatie goed regelen toe. De kosten die naar verwachting gemaakt moeten worden voor het organiseren en aanbieden van extra scholing en begeleiding zijn waar mogelijk meegenomen in de berekening van deze mBC, maar bieden naar verwachting nog geen compleet beeld van de totale kosten die daarmee gepaard zullen gaan.

3.4 Uitvoerders van de interventies

De hierboven beschreven interventies zullen in eerste instantie worden uitgevoerd door aanbieders van maatjesprojecten in de gemeente Nijmegen. In deze maatschappelijke Business Case is daarbij specifiek gekeken naar de inzet van Humanitas, Swon het seniorennetwerk, Dichterbij, MEE Gelderse Poort, NIM COiL, NIM Buddyzorg, Pluryn, RIBW, IrisZorg en Hulpdienst Nijmegen. Allereerst wordt het inzetten van maatjes gecoördineerd en gefaciliteerd door deze organisaties, maar daarnaast zullen zij ook de initiatiefnemers zijn met betrekking tot het organiseren en aanbieden van scholing en begeleiding of het opzetten van marketingcampagnes om vrijwilligers aan te trekken. Het Platform Maatjesprojecten Nijmegen, gefaciliteerd door de Vrijwilligerscentrale Nijmegen, kan waar nodig hulp en expertise leveren, bijvoorbeeld om een inhoudelijk trainingsprogramma te ontwikkelen of promotiemateriaal te produceren. Verder dient te worden opgemerkt dat de genoemde aanbieders van

maatjesprojecten niet de enige partijen zijn die op dit gebied actief zijn in de gemeente Nijmegen. In de praktijk zullen ook andere (wellicht kleinere) aanbieders hierbij betrokken zijn.

In hoofdstuk 5 ('Het zorgketenperspectief') wordt ingegaan op de input die er vanuit de verschillende organisaties nodig is om de trajecten aan te kunnen bieden. Ook wordt (deels al in hoofdstuk 4) duidelijk welke effecten er naar verwachting optreden als zij dit gaan doen, waarbij betere zorg, maatschappelijk participeren, verkorting van de duur van professionele zorg en potentiële kostenbesparingen een belangrijke rol spelen.

4. Het cliëntperspectief

4.1 Vier voornaamste effecten

Aangezien de interventies die centraal staan in deze mBC uiteindelijk primair gericht zijn op de eerder afgebakende doelgroep (de 'cliëntgroep'), wordt dit hoofdstuk volledig gewijd aan de verwachte effecten voor deze stakeholder. De effecten voor de overige stakeholders komen in volgende hoofdstukken aan bod.

In het onderzoeksrapport 'Een maatje voor iedereen?' dat is uitgegeven door Movisie (2015) wordt een wetenschappelijke onderbouwing gegeven voor de effectiviteit van maatjesprojecten. Op basis van een meta-analyse van diverse onderzoeken, waaronder enkele onderzoeken waarin gebruik is van een experimenteel onderzoeksontwerp, wordt geconcludeerd dat "maatjesprojecten duidelijke effecten kunnen hebben op een aantal resultaatgebieden voor kwetsbare mensen in de samenleving" (*ibid.*, 2015: 42).

Op basis van de analyse van diverse (inter)nationale studies samengevat in het rapport van Movisie (*ibid.)*, zijn de effecten die naar verwachting optreden voor de zorgvragers ondergebracht in vier effecten. Tijdens de werksessies zijn deze uitvoerig besproken door de projectgroep, waarna bleek dat de effecten zoals deze in de literatuur worden beschreven grotendeels in de dagelijkse praktijk worden teruggezien. Er is dan ook besloten om de verwachte effecten voor de cliënten van de aanbieders van maatjesprojecten die betrokken waren bij deze mBC te baseren op de effecten en effectgroepen die voortkomen uit het rapport van Movisie. Verwacht wordt dat deze effecten zullen bijdragen aan een beter ervaren 'positieve gezondheid' dat eerder in dit rapport al werd geïntroduceerd, bijvoorbeeld doordat er positieve effecten worden verwacht met betrekking tot kwaliteit van leven en sociaal-maatschappelijke participatie.

<u>Effect 1: Psychologische opbrengsten</u>
Wanneer er wordt gesproken over de psychologische opbrengsten van maatjesprojecten wordt er met name gedacht aan een verbetering op het gebied van zelfverzekerdheid, weerbaarheid, stemming, afname van stress en spanningen, zelfvertrouwen, zelfbeeld en zelfinzicht. Wanneer de inzet van een maatje bijvoorbeeld een participatie-bevorderende insteek heeft, waarbij concreet kan worden gedacht aan het stimuleren van actieve deelname aan sociale activiteiten, is het aannemelijk dat dit het zelfvertrouwen van de cliënt ten goede komt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de persoon in kwestie zich beseft dat hij of zij wordt geaccepteerd door anderen. Ook het opdoen van een positieve ervaring na veel negativiteit te hebben ervaren (wat bijvoorbeeld het geval kan zijn bij cliënten van IrisZorg) kan bijdragen aan meer zelfvertrouwen of een positiever zelfbeeld. Overigens zijn er vele scenario's denkbaar die kunnen leiden tot de effecten die behoren tot de effectgroep 'psychologische opbrengsten', die zich niet in grote lijnen in een rapport laten vatten.

Dit effect is naar verwachting met name van invloed op de dimensie 'mentaal welbevinden' van positieve gezondheid.

Effect 2: Sociaal-communicatieve opbrengsten

Sociaal-communicatieve opbrengsten hebben primair betrekking op de ontwikkeling van positieve relaties met anderen, het gemakkelijker contacten leggen, gemakkelijker om hulp vragen en sociale reactivering. Hierbij kan bijvoorbeeld concreet worden gedacht aan een psychisch kwetsbare cliënt die weinig sociale contacten heeft. Het project 'doorbreken sociaal isolement' van Humanitas is een goed voorbeeld van een maatjesproject dat naar verwachting kan leiden tot de genoemde effecten voor de cliëntgroep. Dit project is gericht op mensen die zich eenzaam voelen en in sociaal isolement verkeren (of het risico lopen daarin te geraken).

Dit effect is naar verwachting met name van invloed op de dimensie 'sociaal-maatschappelijke participatie' van positieve gezondheid.

Effect 3: Horizonverbreding

Het (meer) openstaan voor nieuwe ervaringen, het ontwikkelen van nieuwe hobby's en interesses, verruiming van de leefwereld, het kennismaken met andere normen, waarden en leefwijzen en een toename in de deelname aan (lokale) activiteiten worden allemaal geacht bij te dragen aan horizonverbreding van de cliënt. De aanwezigheid van een maatje op zich kan al bijdragen aan deze horizonverbreding, maar een versterking van dit effect vindt naar verwachting plaats wanneer het maatje iets met de cliënt onderneemt. Daarbij kan bijvoorbeeld sprake zijn van deelname aan een activiteit op een andere locatie, maar ook het ondernemen van een (voor de cliënt nieuwe) activiteit binnenshuis kan hieraan bijdragen.

Dit effect is naar verwachting met name van invloed op de 'spirituele en existentiële dimensie' en de dimensie 'kwaliteit van leven' van positieve gezondheid.

Effect 4: Persoonlijke ontwikkeling en ontwikkeling van een toekomstperspectief

Ook persoonlijke ontwikkeling en de ontwikkeling van een toekomstperspectief is een belangrijk effect dat kan optreden als gevolg van het inzetten van een maatje. Hoewel persoonlijke ontwikkeling een breed begrip is waarvan de concrete invulling contextafhankelijk is, kan bijvoorbeeld het opdoen van nieuwe kennis hieraan bijdragen. De ontwikkeling van een toekomstperspectief is een mogelijk gevolg van een toename van de levenslust na het hebben van positieve ervaringen, waarna de cliënt nadenkt over mogelijkheden voor de toekomst.

Dit effect is naar verwachting met name van invloed op de dimensies 'sociaal-maatschappelijke participatie' en 'kwaliteit van leven' van positieve gezondheid.

Bij de hierboven genoemde effecten en effectgroepen dient te worden opgemerkt dat deze niet op zichzelf staan. Het gaat om het 'totaalplaatje' dat in iedere situatie van belang is; psychologische opbrengsten, sociaal-communicatieve opbrengsten, persoonlijke ontwikkeling en horizonverbreding kunnen en mogen niet los van elkaar worden gezien. Een positieve verandering op het ene gebied kan immers leiden tot een positieve verandering op een ander gebied. Bovendien kunnen de effecten elkaar versterken. Vanzelfsprekend geldt dit niet alleen voor de hierboven genoemde effecten, maar ook voor de mogelijk ervaren veranderingen op het gebied van positieve gezondheid. Zo is het aannemelijk dat een ervaring verbetering op het gebied van zingeving leidt tot een betere algeheel ervaren kwaliteit van leven.

Meten van de effecten
Om te kunnen meten in hoeverre de genoemde effecten optreden is het van belang om voor ieder effect een of meerdere meetbare indicatoren te hebben. In de praktijk is dit geen eenvoudige opgave. Er bestaan talloze indicatoren en vragenlijsten die kunnen worden gebruikt om bijvoorbeeld 'zelfverzekerdheid' te meten. Tijdens de totstandkoming van deze maatschappelijke Business Case werd duidelijk dat lang niet alle effecten voor cliënten worden gemeten door de betrokken organisaties. Hoewel verschillende organisaties werken met bijvoorbeeld een 'exitformulier' dat door een cliënt wordt ingevuld aan het eind van een traject, verschaffen deze over het algemeen geen duidelijk en compleet beeld van de belangrijkste effecten die zijn opgetreden en de mate waarin. Het voornemen is om met de projectgroep te onderzoeken op welke manier de effecten in de toekomst in beeld gebracht kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van het 'spinnenweb' van positieve gezondheid (zie bijlage 1) of de zelfredzaamheidsmatrix. De mogelijkheden daarvoor zullen mede afhankelijk zijn van de middelen die daarvoor beschikbaar zijn en de waarde van de inzichten die daarmee worden verkregen.

4.2 De mate waarin effecten optreden en randvoorwaarden

Het is duidelijk dat maatjesprojecten naar verwachting kunnen resulteren in verschillende positieve effecten voor de cliënt. Echter, daarbij moet worden opgemerkt dat de effecten die optreden over het algemeen relatief bescheiden zijn. Zoals aangetoond door onderzoeken van onder meer DuBois *et al.* (2002), Hall (2003), Eby *et al*. (2008), Uyterlinde *et al.* (2009) en Dekker *et al*. (2013) gaat het met name "om kleine positieve effecten die [echter] grote gevolgen kunnen hebben voor de kwaliteit van leven" (Movisie, 2015: 42). Op basis van een literatuurstudie blijkt verder dat het moeilijk is om uitspraken te doen over de mate waarin maatjesprojecten leiden tot of bijdragen aan bepaalde effecten voor de cliëntgroep. Dit is niet alleen afhankelijk van de situatie van de cliënt, maar, zo blijkt uit onderzoek van onder andere Hall (2003), Jekielek *et al.* (2002), Griffin (1995) en Dekker *et al*. (2013) samengevat in het rapport van Movisie (2015), ook van de volgende punten:

1. Doelmatigheid
2. Werving en screening
3. Matching
4. Ondersteuningsstijl
5. Ondersteuning aan de vrijwilliger
6. Integratie in het professionele netwerk
7. Kwaliteitsbewaking

Doelmatigheid heeft betrekking op de mate waarin het inzetten van een maatje het juiste antwoord is op de hulpvraag van de cliënt. Bovendien moet daarbij ook specifiek aandacht worden besteed aan de manier waarop het maatje wordt ingezet en met welk doel. In aanvulling daarop is gedegen werving, screening en matching van de maatjes essentieel, zodat de juiste vrijwilliger aan de juiste hulpvrager wordt gekoppeld. In sommige gevallen is het gewenst om een natuurlijk ontstane ondersteuningsrelatie zo goed mogelijk na te bootsen, waarbij een 'geforceerde' koppeling zoveel mogelijk moet worden vermeden om "knelpunten in de ondersteuningsrelatie te voorkomen" (Movisie, 2015: 48). Onderzoek van Allen *et al.*

(2006) heeft uitgewezen dat 'matching' een van de belangrijkste succesindicatoren van duurzame ondersteuning zijn. Een juiste **begeleidingsstijl** die door het maatje wordt toegepast en **ondersteuning aan de vrijwilliger**, bijvoorbeeld door training en intervisie, kunnen bijdragen aan deze duurzaamheid. Een maatjesproject staat echter lang niet altijd op zich, en de duurzaamheid en effectiviteit ervan hangt dan ook regelmatig af van verschillende andere factoren, waarvan de mate van **integratie in het professionele netwerk** er een is. Door een maatjesproject af te stemmen op en met professionele interventies kan een groter effect worden bereikt (Dekker *et al*., 2013; Hall; 2003). Tot slot is het van belang dat er sprake is van voldoende **kwaliteitsbewaking**, waarbij de ondersteuning door het maatje wordt geëvalueerd, zodat de sterke en minder sterke kanten van een traject duidelijk worden. Waar nodig kan tijdig worden bijgestuurd.

Hoewel maatjesprojecten de potentie hebben om een positieve bijdrage te leveren aan de kwaliteit van leven van de cliënt en de algeheel ervaren 'positieve gezondheid', is de mate waarin dat gebeurt sterk afhankelijk van de hierboven genoemde punten. Positieve effecten zijn dan ook zeker geen standaard uitkomst. Integendeel zelfs. Het principe "baat het niet, dan schaadt het niet" is in veel gevallen niet van toepassing. In sommige gevallen kunnen slecht doordachte en/of uitgevoerde maatjestrajecten, om verschillende redenen, zelfs negatieve effecten op de cliëntgroep (Movisie, 2015). In deze maatschappelijke Business Case zijn deze negatieve effecten onvoldoende in kaart gebracht om er uitspraken over te kunnen doen. Het verdient dan ook de aanbeveling om, zeker als meer maatjes ingezet gaan worden, aanvullend onderzoek te verrichten waarin aandacht wordt besteed aan de mogelijke onbedoelde negatieve effecten. Deze kunnen dan eventueel ook meegenomen worden in de monitoring, mochten organisaties besluiten zich verder te willen richten op het monitoren van dergelijke effecten. De ervaring leert dat het monitoren van negatieve effecten waardevolle inzichten kan opleveren die redenen kunnen zijn om bijvoorbeeld de werkwijze op bepaalde punten aan te passen.

5. Het zorgketenperspectief

5.1 Overzicht van de zorgketenpartners

Deze paragraaf is volledig gericht op de zorgketenpartners die als stakeholders zijn opgenomen in deze maatschappelijke Business Case. Dit zijn:

1. Humanitas
2. Swon het seniorennetwerk
3. Dichterbij
4. MEE Gelderse Poort
5. NIM Centrum Ontmoeting in Levensvragen (COiL)
6. NIM Buddyzorg
7. Pluryn
8. RIBW
9. IrisZorg
10. Hulpdienst Nijmegen
11. Zorgprofessionals (Wmo en Jeugdhulp)
12. Zorgprofessionals (1e en 2e-lijns gezondheidszorg)

Per organisatie wordt een overzicht gegeven van de (naar verwachting) te leveren input en de geschatte potentiële besparingen. Daarbij moet worden opgemerkt dat zowel de benodigde investeringen als de besparingen uiteindelijk moeten worden toegeschreven aan de financiers, zoals de gemeenten of zorgverzekeraars. Voor de stakeholders 'zorgprofessionals' worden de effecten alleen kwalitatief beschreven.

Om in kaart te brengen welke besparingen er mogelijk optreden als gevolg van het inzetten van maatjesprojecten is besloten om te focussen op een vast cohort. De omvang van dit cohort is gebaseerd op het aantal cliënten dat in 2015 een maatje had via een van de aanbieders van maatjesprojecten die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze maatschappelijke Business Case. Door de opdrachtgever (gemeente Nijmegen) is besloten om in de berekeningen geen rekening te houden met een jaarlijkse groei. Immers, door wetswijzigingen en de transformatie van het sociaal domein zijn in- en uitstroomcijfers moeilijk te voorspellen. Overigens worden de verwachtingen met betrekking tot deze groei (inclusief bijbehorende randvoorwaarden en/of noodzakelijke investeringen) wel benoemd en beschreven.

Het cohort waarop deze analyse is gericht heeft een omvang van 1.334 personen. In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel cliënten met een maatje er per organisatie waren.

Organisatie	Aantal cliënten met maatje (in 2015)	Doelgroep
Humanitas	129	Mensen met administratieve en financiële problemen. Mensen in eenzaamheid en isolement.
Swon het seniorennetwerk	250	Ouderen
Dichterbij	30	Mensen met een beperking
MEE Gelderse Poort	55	Mensen met een (meervoudige beperking
NIM COiL	143	Kwetsbare burgers en ouderen
NIM Buddyzorg	64	Mensen met een chronische of levensbedreigende ziekte

Pluryn	115	Mensen met een complexe hulpvraag op gebied van wonen, werken, leven
RIBW	29	Volwassenen met psychiatrische / psychosociale problematiek
IrisZorg	32	Mensen die zelfstandig wonen met ambulante woonbegeleiding of intramuraal wonen met problemen op het gebied van zelfredzaamheid veroorzaakt door verslaving, schulden, werk, relaties, e.d..
Hulpdienst Nijmegen	487	Ouderen, langdurig zieken, gehandicapten, mantelzorgers
Totaal	**1.334**	

5.2 Algemene opmerkingen

5.2.1 Aannamen en schattingen

In paragraaf 5.3 wordt per aanbieder van maatjesprojecten een overzicht gepresenteerd van de benodigde investeringen en de verwachte potentiële besparingen. Alle in de tabellen opgenomen bedragen zijn netto-contant gemaakt op basis van een discontovoet van 3,5% per jaar over een periode van vier jaar (de periode waarop deze mBC betrekking heeft). Bij de berekening van de netto-contante waarde zijn zowel de kosten als de opbrengsten 'uitgesmeerd' over vier jaar (de meettermijn van deze mBC)[2].

Bij het berekenen van de te verwachten kosten en besparingen is er zoveel mogelijk uitgegaan van bedragen die specifiek voor iedere organisatie gelden. Immers, iedere organisatie hanteert een andere kostenstructuur. Toch is er voor één kostenpost regelmatig gebruik gemaakt van een standaardtarief[3]. Het betreft hier:

- Niet-medische reguliere ambulante woonbegeleiding (Wmo) EUR 45 per uur

Omdat deze maatschappelijke Business Case een prognose is, dient te worden opgemerkt dat de aantallen waarmee is gerekend zijn gebaseerd op aannamen en schattingen van de projectgroep. Tijdens de totstandkoming van de mBC werd al snel duidelijk dat de deelnemende organisaties niet alle benodigde gegevens bijhouden, dit nog maar sinds kort doen of het zodanig doen dat gegevens van verschillende organisaties niet altijd goed zijn te vergelijken. In de meeste gevallen waren er dan ook geen trendgegevens beschikbaar waarop verwachtingen konden worden gebaseerd. De projectgroep heeft in de gevallen waar cijfers en/of trendgegevens niet voorhanden waren aannamen en schattingen gedaan op basis van hun ervaringen en overleg met collega's, waarbij uiteraard geldt dat een schatting een schatting is, ook als deze door een expert of praktijkdeskundige wordt gedaan. Hoewel dit betekent dat de benodigde investeringen en gerealiseerde besparingen in de praktijk zullen afwijken van de bedragen die in dit rapport worden genoemd (zowel in positieve als in negatieve zin), kunnen de uitkomsten een waardevolle bijdrage leveren aan het verkrijgen van inzicht in de dynamiek in de keten. Los van de vraag wat de omvang van de daadwerkelijk gerealiseerde besparingen

[2] Door de netto-contante waarde te berekenen ontstaat een beeld van de *huidige* waarde van een bedrag dat in een toekomstige periode is geboekt. Dit wordt gedaan omdat een bedrag van bijvoorbeeld EUR 100 over vier jaar een lagere *huidige* waarde vertegenwoordigt. Zie bijlage 2 voor een rekenvoorbeeld.
[3] Tarieven afkomstig van Charlotte Berens, Beleidsmedewerker Maatschappelijke Ontwikkeling, Gemeente Nijmegen.

en investeringen zal zijn (dit is bij voorbaat immers nooit met zekerheid te zeggen), geeft een maatschappelijke Business Case op basis van aannamen en schattingen inzicht in de te verwachten relatieve verhoudingen tussen investeringen en besparingen. Bovendien wordt inzichtelijk bij welke partijen in de keten besparingen potentieel gerealiseerd kunnen worden en waar extra geïnvesteerd moet worden. Juist het verkrijgen van dat inzicht is een belangrijk doel van deze mBC.

5.2.2 Impactclaim en de invloed van maatjes(projecten)

In de rest van dit hoofdstuk wordt per aanbieder van maatjestrajecten niet alleen aangegeven wat de kosten van het project zijn, maar ook welke besparingen er mede als gevolg van het inzetten van maatjes mogelijk gerealiseerd kunnen worden. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om een mogelijke afname van de intensiteit of duur van professionele zorg of begeleiding, of zelfs het voorkomen van een ambulant of intramuraal traject. De projectgroep hecht er waarde aan te benadrukken dat sommige effecten (lang) niet alléén zijn toe te schrijven aan de inzet van een maatje. Wanneer bijvoorbeeld een verpleeghuisopname wordt voorkomen is dit in de praktijk het gevolg van een samenspel en samenwerking tussen meerdere organisaties. Bij het lezen van dit hoofdstuk en het interpreteren van de vermelde potentiële besparingen zou dit dan ook constant in het achterhoofd moeten worden gehouden.

Om recht te doen aan het feit dat sommige besparingen niet slechts kunnen toegeschreven aan de inzet van een maatje, is er op de verwachte potentiële besparingen een zogenaamde 'impactclaim' toegepast. Deze claim, die wordt uitgedrukt in een percentage (in maatschappelijke Business Cases wordt over het algemeen gebruik gemaakt van 25%, 50%, 75% of 100%), corrigeert voor het feit dat effecten deels het gevolg zijn van de inzet van andere partijen of andere externe invloeden. Wanneer een impactclaim van bijvoorbeeld 25% wordt gehanteerd, wordt ook slechts 25% van het totale potentiële besparingsbedrag toegerekend aan de inzet van een maatje. Overigens dient daarbij te worden opgemerkt dat het onmogelijk is om de impactclaim accuraat in te schatten. Aan de genoemde percentages dient dan ook geen concrete waarde te worden gehecht. Het doel van de impactclaim is met name om een conservatieve houding aan te nemen en inzichtelijk te maken dat bepaalde effecten naar verwachting slechts ten dele aan de inzet van maatjes zijn toe te schrijven.

5.3 Aanbieders van maatjesprojecten

5.3.1 Humanitas

In 2015 heeft Humanitas een maatje ingezet voor in totaal 129 cliënten, verspreid over twee verschillende maatjesprojecten:

- Project 'thuisadministratie': 107 cliënten
- Project 'doorbreken sociaal isolement': 22 cliënten

Het project thuisadministratie is gericht op mensen met administratieve problemen en/of schulden, terwijl het project 'doorbreken sociaal isolement' zich richt op mensen die kampen met eenzaamheid en veelal in een isolement verkeren. Verwacht wordt dat deze projecten respectievelijk een effect hebben op de volgende dimensies van positieve gezondheid:

'dagelijks functioneren', 'sociaal-maatschappelijke participatie', 'kwaliteit van leven', 'mentaal welbevinden' en wat betreft het project 'doorbreken sociaal isolement' is ook nog sprake van de 'spirituele/existentiële' dimensie.

De benodigde investeringen voor de maatjesprojecten zijn als volgt:

Investering	Totaal netto-contant (€)
Trajectkosten 'thuisadministratie'	20.339
Trajectkosten 'doorbreken sociaal isolement'	37.636
Aanvullende training ('thuisadministratie')	238
Aanvullende training ('doorbreken isolement')	475
Totaal	**58.688**

Toelichting op de benodigde investeringen

- **Trajectkosten 'thuisadministratie':** trajectkosten voor het project 'thuisadministratie' bedragen EUR 200 per deelnemer per traject, dat gemiddeld ongeveer acht maanden duurt. In een traject krijgt een deelnemer gemiddeld 96 uur begeleiding. De trajectkosten van dit project zijn relatief laag door de inzet van vrijwillige coördinatoren.
- **Trajectkosten 'doorbreken sociaal isolement':** de trajectkosten voor het project 'doorbreken sociaal isolement' bedragen EUR 1800 per deelnemer per jaar bij betaalde coördinatie. In deze analyse is uitgegaan van 144 uur begeleiding bij een gemiddelde trajectduur van een jaar. De kosten van dit traject zijn aanzienlijk hoger dan van het project 'thuisadministratie' door de noodzaak hier te werken met een betaalde beroepscoördinator.
- **Aanvullende training (project 'thuisadministratie'):** om aan de steeds complexer wordende hulpvraag te kunnen voldoen is voor een deel van de maatjes in het project 'thuisadministratie' aanvullende training en begeleiding nodig. Dit geldt voor ongeveer vijf van de 45 vrijwilligers in dit project. Verwacht wordt dat de kosten van de training ongeveer EUR 50 bedragen, wat neerkomt op een totaalbedrag van EUR 250 per jaar voor dit project.
- **Aanvullende training (project 'doorbreken sociaal isolement'):** om aan de steeds complexer wordende hulpvraag te kunnen voldoen is voor een deel van de maatjes in het project 'doorbreken sociaal isolement' aanvullende training en begeleiding nodig. Dit geldt voor ongeveer tien van de twintig vrijwilligers in dit project. Verwacht wordt dat de kosten van de training ongeveer EUR 50 bedragen, wat neerkomt op een totaalbedrag van 500 per jaar voor dit traject.

Door de twee maatjesprojecten worden de volgende potentiële besparingen verwacht:

Potentiële besparingen	Aantal	Impact-claim (%)	Totaal netto-contant (€)
Intramurale trajecten voorkomen (mede door project 'doorbreken sociaal isolement')	2	PM	PM
Extramurale trajecten voorkomen (mede door project 'doorbreken sociaal isolement')	1	PM	PM
Extramurale trajecten verkort (mede door project 'doorbreken sociaal isolement')	1	PM	PM
Uren professionele inzet verminderd (project thuisadministratie)	1599	100%	68.387

Uren professionele inzet verminderd (project doorbreken sociaal isolement	734	100%	45.344
Totaal aan potentiële besparingen			**113.731**

Toelichting op de besparingen

- **Intramurale trajecten voorkomen:** naar schatting wordt voor 5-10% van de 22 cliënten in het project 'voorkomen sociaal isolement' een intramuraal traject voorkomen, mede als gevolg van de inzet van een maatje van Humanitas. Er is besloten uit te gaan van twee intramurale trajecten die mogelijk worden voorkomen, waarbij kan worden gedacht aan psychiatrische zorg of verslavingszorg. De mogelijke kostenbesparing hiervan is vooralsnog onbekend.
- **Extramurale trajecten voorkomen:** naar schatting had voor 10% van de cliënten in het project 'voorkomen sociaal isolement' die ook professionele begeleiding ontvangen (dat is 40% van de groep van 22, dus ongeveer 9 personen) zo'n traject voorkomen kunnen worden, mede door de inzet van goed getrainde vrijwilligers van Humanitas. Dit zou dan om ongeveer één persoon gaan. Het voorkomen traject draait naar verwachting met name om de inzet van ambulante begeleiding voor mensen met psychiatrische problemen, een verslaving, een licht verstandelijke handicap en mensen die thuisbegeleiding krijgen van ZZG Zorggroep. Vooralsnog is echter onduidelijk wat de potentiële kostenbesparing hiervan is. Besloten is dan ook om dit effect niet financieel te waarderen.
- **Extramurale trajecten verkort:** naar schatting wordt voor 10%-20% (er wordt gerekend met 10%) van de cliënten in het project 'voorkomen sociaal isolement' die ook professionele begeleiding ontvangen, het professionele traject met 10% verkort, mede door de inzet van een maatje. Het gaat hier wederom om 1 persoon en om dezelfde typen begeleiding als genoemd bij het vorige punt. De potentiële kostenbesparing is vooralsnog onduidelijk. Besloten is dan ook dit effect niet financieel te waarderen.
- **Uren professionele inzet verminderend (project: thuisadministratie):** in totaal is er binnen dit project 3197 uur ingezet. Daarvan betrof naar schatting ongeveer 50% vermindering van professionele inzet. Uitgaande van een uurtarief van EUR 65[4] leidt dit tot een potentiële besparing van EUR 71.955 (EUR 68.3987 netto-contant). Op dit effect is een impactclaim van 100% toegepast, wat betekent dat de gehele potentiële kostenbesparing wordt toegeschreven hier wordt toegeschreven aan de inzet van het maatje van Humanitas.
- **Uren professionele inzet verminderd (project: voorkomen sociaal isolement):** in totaal is er binnen dit project 1930 uren ingezet. In 38% van de tijd was minder professionele inzet nodig door de inzet van het maatje. Het gaat dan om 734 uur. Tegen een uurtarief van EUR 65 representeert dat een potentiële kostenbesparing van EUR 33.030 (EUR 31.392 netto-contant). Ook op dit effect is een impactclaim van 100% toegepast.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden

Hoewel een mogelijke groei van het aantal cliënten niet in de doorberekening van deze maatschappelijke Business Case is opgenomen, wordt het van belang geacht om de verwachtingen hieromtrent wel te benoemen in dit rapport. Gebaseerd op de aantallen van voorgaande jaren verwacht Humanitas geen significante groei in het project

[4] Er wordt uitgegaan van een gemiddeld uurtarief van EUR 65. Het betreft hier ondersteuning door een POH-GGZ, psycholoog of budgetbegeleider/beheerder.

Thuisadministratie. Echter, het project 'voorkomen sociaal isolement' zal in 2016 naar verwachting 30 cliënten bedienen (8 meer dan in 2015), waarna, afhankelijk van (extern) ontwikkelingen, verder een jaarlijkse groei van zo'n 10%-25% wordt verwacht.[5] Uiteraard vraagt dit de nodige extra investeringen, waaronder mogelijk extra inzet van (betaalde) coördinatoren, marketingacties om maatjes aan te trekken, et cetera. Deze kunnen worden opgevangen door uit te gaan van de eerder vermelde trajectprijzen. Alleen de kosten voor aanvullende trainingen, die bij het kopje 'benodigde investeringen' zijn toegelicht, vallen daar nog buiten. Naarmate er meer maatjes worden ingezet zal ook deze kostenpost groeien.

5.3.2 Swon het seniorennetwerk

In 2015 heeft Swon het seniorennetwerk een maatje ingezet voor in totaal 250 cliënten. Dit zijn kwetsbare ouderen die het 'net niet redden' en te maken hebben met afnemende gezondheid, verminderde mobiliteit, partnerverlies, verminderde zelfregie en eenzaamheid. Verwacht wordt dat de inzet van maatjes van Swon met name effect heeft op de dimensie 'dagelijks functioneren' van positieve gezondheid.

De benodigde investeringen voor het maatjesproject zijn als volgt:

Investering	Totaal netto-contant (€)
Inzet betaald personeel (productieve uren)	16.395
Vrijwilligerskosten	5.702
Totaal	**22.097**

Toelichting op de investeringen

- Inzet betaald personeel (productieve uren): er wordt gerekend met 230 productieve uren inzet van betaald personeel tegen een uurtarief van EUR 75.
- Vrijwilligerskosten: de vrijwilligerskosten bedragen op jaarbasis ongeveer EUR 6.000. Deze kosten bestaan uit de declaraties van de vrijwilligers, de cadeaubon die zij aan het eind van het jaar ontvang, de verjaardagskaart die ze ontvang en de scholing die ze krijgen.

De volgende potentiële besparingen worden verwacht:

Potentiële besparingen	Aantal	Impact-claim (%)	Totaal netto-contant (€)
Intramurale trajecten verkort (verpleeghuis)	13	25%	83.398
Uren professionele inzet verminderd	51	100%	2.181
Totaal aan potentiële besparingen			**85.579**

Toelichting op de besparingen

- **Intramurale trajecten verkort (verpleeghuis)**: naar schatting kan voor 5% van de cliënten met een maatje (13 personen) een intramuraal traject (verpleeghuis) worden uitgesteld, mede door de inzet van vrijwilligers van Swon het seniorennetwerk. De aanname daarbij is dat bijvoorbeeld mantelzorgers mede door de aanvullende hulp van

[5] Humanitas heeft aangegeven te verwachten dat bij een verdere groei van het aantal deelnemers de gemiddelde kosten per deelnemer omlaag kunnen.

het maatje langer in staat zijn om voor de persoon in kwestie te zorgen. Verder wordt aangenomen dat de tijd die iemand in een verpleeghuis doorbrengt hierdoor wordt verkort. Dit is echter nooit onderzocht, en een feitelijke onderbouwing hiervan is dan ook niet voorhanden. In deze mBC wordt daarom aangenomen dat opname in een verpleeghuis met een half jaar (180 dagen) kan worden uitgesteld (en het traject dus met een half jaar wordt verkort). Uitgaande van een dagtarief van EUR 150[6] resulteert dit in een potentiële kostenbesparing van EUR 27.000 per persoon. Voor dertien personen komt dat neer op EUR 351.000, waarop een impactclaim van 25% is toegepast.

- **Uren professionele inzet verminderd:** in 2015 zijn er voor 250 cliënten in totaal ongeveer 10.300 'maatjesuren' ingezet. Ten minste 10% van de uren (1.030 uur) zijn ingezet bij cliënten die ook professionele inzet ontvangen. Naar schatting was in 5% van de tijd (51 uur) minder professionele inzet nodig door de aanwezigheid van het maatje. Uitgaande van een uurtarief van EUR 45 van de professional leidt dit tot een potentiële kostenbesparing van EUR 2.295 (EUR 2.181 netto-contant). Voor dit effect wordt een impactclaim van 100% gehanteerd.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden

Naar verwachting worden er in 2016 voor 260 cliënten (tien meer dan in 2015) een maatje ingezet. Voor de daaropvolgende jaren wordt uitgegaan van een mogelijke jaarlijkse groei van ongeveer 5%. Swon het seniorennetwerk heeft aangegeven dat, om de werkzaamheden op relatief korte termijn te kunnen uitbreiden, er in eerste instantie behoefte is aan 50 productieve uren (5 uur per cliënt) aanvullende personele inzet, waarvan de kosten naar verwachting zo'n EUR 75 per uur bedragen. Deze kosten zijn nog niet meegenomen in de doorrekening van deze mBC.

5.3.3 Dichterbij

In 2015 heeft Dichterbij een één-op-één vrijwilliger ingezet voor in totaal 30 cliënten. De vrijwilligers worden alleen ingezet bij intramurale cliënten. Het gaat daarbij met name om mensen met een verstandelijke beperking. Verwacht wordt dat de inzet van vrijwilligers van Dichterbij met name effect heeft op de dimensies 'sociaal-maatschappelijk participeren' en 'kwaliteit van leven' van positieve gezondheid.

De benodigde investeringen voor het maatjesproject zijn als volgt:

Investering	Totaal netto-contant (€)
'Binden, boeien, begeleiden' van vrijwilligers	11.120
Werven en matchen nieuwe vrijwilligers	2.367
Totaal	**13.487**

Toelichting op de benodigde investeringen

- **Binden, boeien en begeleiden van vrijwilligers:** deze kosten betreffen de jaarlijkse vaste kosten per vrijwilliger en worden gemaakt voor de inzet van beroepskrachten en vrijwillige contactpersonen/coaches, de benodigde faciliteiten, scholing en begeleiding

[6] Gebaseerd op de maatschappelijke prijslijst, te raadplegen via https://effectencalculator.nl/maatschappelijke-prijslijst/

van vrijwilligers, reiskostenvergoeding, verzekering, kerstpakket en een jaarlijks uitje. De kosten hiervan bedrag voor een één-op-één vrijwilliger EUR 390 per jaar. Op basis van 30 maatjes die werden ingezet in 2015 leidt dit tot een kostenpost van EUR 11.700.

- Werven en matchen nieuwe vrijwilligers: Dichterbij heeft aangegeven dat ieder jaar zo'n 10% van de vrijwilligers stopt, waardoor er dus nieuwe vrijwilligers moeten worden geworven en getraind. De kosten voor het werven, selecteren, matchen en plaatsen van een vrijwilliger (inclusief een VOG, vrijwilligersovereenkomst en introductiecursus) bedragen EUR 830 per nieuwe vrijwilliger. In 2015 werden 30 maatjes ingezet. Aangenomen wordt dat 10% (3 vrijwilligers) van hen nieuw was, wat resulteert in een kostenpost van EUR 2.490.

Dichterbij verwacht niet dat het inzetten van de vrijwilligers resulteert in een kostenbesparing. Ze worden alleen intramuraal ingezet, waar zij puur taken verrichten die een aanvulling zijn op de aanwezige professionele zorg. De aanwezigheid van de vrijwilligers resulteert dan ook niet in een afname van de benodigde professionele intramurale begeleiding. Ook wordt niet verwacht dat de inzet van de vrijwilligers leidt tot een verkorting van de intramurale trajecten. Overigens vertegenwoordigt de inzet van de vrijwilligers van Dichterbij wel degelijk een bepaalde waarde, ook al resulteert dit naar verwachting niet direct tot een kostenbesparing. Zo leveren de vrijwilligers naar verwachting een positieve bijdrage aan de ervaren kwaliteit van leven van de cliënten en kunnen zij de professionals in bepaalde gevallen ontlasten door taken te verrichten die niet per se door een professional hoeven te worden uitgevoerd.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden
Naar verwachting zullen er in 2016 ongeveer 40 cliënten een 1-op-1 vrijwilliger van Dichterbij toegewezen kunnen krijgen. Voor de daaropvolgende jaren wordt uitgegaan van een jaarlijkse groei van 10%. De kosten van deze groei kan naar verwachting worden gedekt door de eerdergenoemde kosten op te nemen in een vaste trajectprijs. Zoals eerder werd aangegeven vallen daaronder ook al de kosten voor het aantrekken van nieuwe vrijwilligers.

5.3.4 MEE Gelderse Poort

In 2015 hadden 55 cliënten een 'maatje' via MEE Gelderse Poort, waarbij moet worden opgemerkt dat dit de 'niet-maatjes' onder de maatjes zijn. De vrijwilligers, die worden ingezet als 'bruggenbouwer', zijn expliciet geen vangnet en worden ook niet ingezet als 'de oplossing'. Het doel van de inzet van bruggenbouwers is drieledig:

- Het uitbreiden of vergroten van het netwerk van de cliënt;
- Het verstevigen of versterken van het bestaande netwerk;
- Het aanleren van (sociale) vaardigheden waardoor de cliënt makkelijker mee kan doen

Het project is gericht op mensen met een (licht) verstandelijke beperking, hun omgeving en andere mensen die zich in een sociaal kwetsbare situatie bevinden. Verwacht wordt dat de inzet van maatjes van MEE Gelderse Poort met name effect heeft op de dimensie 'sociaal-maatschappelijk participeren' van positieve gezondheid.

De benodigde investeringen voor het project zijn als volgt:

Investering	Totaal netto-contant (€)
Trajectkosten	56.141
Totaal	**56.141**

Toelichting op de benodigde investeringen:

- **Trajectkosten:** MEE Gelderse Poort hanteert een trajectprijs van EUR 1.074, gebaseerd op een traject van gemiddeld twintig weken waarin een bruggenbouwer 2-4 uur per week besteedt aan de cliënt. Uitgaande van 55 cliënten resulteert dit in een kostenpost van EUR 59.070. In principe zijn alle te maken kosten verwerkt in de trajectprijs, waaronder bijvoorbeeld kosten voor training, werving en selectie.

De volgende potentiële besparingen worden verwacht:

Potentiële besparingen	Aantal	Impact-claim (%)	Totaal netto-contant (€)
Professionele extramurale trajecten voorkomen	5	PM	PM
Uren professionele inzet verminderd	1.500	100%	70.568
Totaal aan potentiële besparingen			**70.568**

Toelichting op de besparingen:

- **Professionele extramurale trajecten voorkomen:** de 'bruggenbouwers' van MEE Gelderse Poort verrichten voor een deel preventieve taken, waardoor professionele begeleiding soms kan worden voorkomen. Geschat wordt dat voor 10% van de cliënten dit het geval is (ongeveer vijf personen) en voor hen in ieder geval één professioneel traject kan worden voorkomen. Echter, het is vooralsnog onduidelijk wat de potentiële besparing hiervan is; het is niet vast te stellen wat voor trajecten er worden voorkomen, hoe lang deze zouden hebben geduurd en wat de kosten daarvan zouden zijn geweest. Besloten is dan ook om deze potentiële kostenbesparing niet in euro's uit te drukken.
- **Uren professionele inzet verminderd:** naar schatting was in ongeveer 50% van de tijd dat maatjes werden ingezet minder professionele inzet nodig. Uitgaande van in ongeveer 3.300 ingezette uren in 2015, gaat het naar schatting om 1.650 uur waarin minder professionele inzet nodig was. Hieronder vallen bijvoorbeeld uren die zijn ingezet waardoor professionele ambulante trajecten minder intensief konden worden. Een concreet voorbeeld: iemand die normaal zes uur professionele ambulante begeleiding zou hebben gehad, kreeg nu vier uur professionele begeleiding dat werd aangevuld met een Bruggenbouwtraject van twee uur. Er wordt uitgegaan van een potentiële besparing van EUR 45[7] per uur. Dit komt neer op een totale besparing van EUR 74.250. Voor dit effect wordt een impactclaim van 100% gehanteerd.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden

Het aantal bruggenbouwtrajecten dat ieder jaar wordt ingezet wordt vooraf afgesproken met de gemeente. Op basis van deze afspraken zorgt de organisatie voor voldoende Bruggenbouwers, waardoor er van wachtlijsten in principe geen sprake is. Een procentuele groeiverwachting is, mede doordat de afspraken ieder jaar worden herzien, niet te geven. Echter, MEE Gelderse Poort ziet dat Sociaal Wijkteams een Bruggenbouwtraject steeds vaker inzetten als voorliggend traject, voordat een professionele (duurdere) maatwerkvoorziening wordt ingezet. Deze ontwikkeling zorgt voor een toenemende vraag naar de trajecten. Ondanks het feit dat MEE Gelderse Poort niet aanstuurt op de inzet van een Bruggenbouwtraject als voorliggend traject, wordt er door de aanvragen vanuit de Sociaal Wijkteams een flinke

[7] Dit is zeer conservatief gerekend. Een groot deel van de cliënten maakt gebruik van specialistische begeleiding waarvoor een hoger uurtarief geldt.

toename in het totale aantal aanvragen verwacht. Het is dan ook noodzakelijk dat hierover afspraken worden gemaakt met de gemeente.

5.3.5 NIM Centrum Ontmoeting in Levensvragen (COiL)

In 2015 hadden 143 personen een maatje via NIM COiL, waarvan 20 intramuraal (met name in een verpleeghuis) en 123 extramuraal. De cliënten waarop NIM COiL zich richt zijn met name kwetsbare burgers (waaronder ouderen), mensen die psychosociaal minder sterk zijn, weinig contacten hebben of (lichte) dementie hebben. Ook oude ouderen (85+) vallen vaak binnen de cliëntgroep. Verwacht wordt dat de inzet van maatjes van NIM COiL met name effect heeft op de dimensies 'sociaal-maatschappelijk participeren' en 'kwaliteit van leven' van positieve gezondheid.

De benodigde investeringen zijn als volgt:

Investering	Totaal netto-contant (€)
Personele kosten	34.481
Kosten voor vrijwilligers	2.925
Communicatiekosten	3.701
Kantoorkosten	3.480
Totaal	**44.587**

De volgende potentiële besparingen worden verwacht:

Potentiële besparingen	Aantal	Impact-claim (%)	Totaal netto-contant (€)
Intramurale trajecten verkort (verpleeghuis)	2	25%	12.831
Uren professionele inzet verminderd (intramuraal)	208	100%	5.246
Uren professionele inzet verminderd (extramuraal)	640	100%	27.371
Totaal aan potentiële besparingen			**45.448**

Toelichting op de besparingen:

- **Intramurale trajecten uitgesteld en daardoor verkort (verpleeghuis):** verwacht wordt dat voor 2% van de extramurale cliënten met een maatje (ongeveer 2 van de 123 cliënten) een intramuraal traject (verpleeghuis) kan worden uitgesteld. De aanname daarbij is dat bijvoorbeeld mantelzorgers, mede door de ondersteuning van het maatje, langer in staat zijn om voor de persoon in kwestie te zorgen. Verder wordt aangenomen dat de tijd die iemand in een verpleeghuis doorbrengt hierdoor kan worden verkort. Dit is echter nooit onderzocht, en een feitelijke onderbouwing hiervan is dan ook niet voorhanden. In deze mBC wordt daarom aangenomen dat opname in een verpleeghuis met een half jaar (180 dagen) kan worden uitgesteld (en wordt aangenomen dat het traject met een half jaar wordt verkort). Uitgaande van een dagtarief van EUR 150[8] resulteert dit in een potentiële kostenbesparing van EUR 27.000 per persoon. Voor twee personen komt dit neer op EUR 54.000, waarop een impactclaim van 25% wordt toegepast.

[8] Gebaseerd op de maatschappelijke prijslijst, te raadplegen via https://effectencalculator.nl/maatschappelijke-prijslijst/

- **Uren professionele inzet verminderd (intramuraal):** in 2015 zijn er voor 20 intramurale cliënten in totaal 520 'maatjesuren' ingezet. Naar schatting verrichtten de maatjes in ongeveer 40% van de tijd taken waardoor minder professionele inzet nodig was (208 uur). Echter, de bezoekfrequentie van vrijwilligers van COiL is ruim hoger dan die van professionals; vrijwilligers komen gemiddeld drie keer vaker langs dan de professional. Besloten is dan ook om het verwachte verminderde aantal uren te baseren op een derde van de genoemde 208 uur. Dit leidt tot een vermindering van 69 uur professionele inzet. Uitgaande van een uurtarief van EUR 80 (voor geestelijk verzorgers) resulteert dit in een potentiële kostenbesparing van EUR 5.520 (69 uur x EUR 80). Op dit effect is een impactclaim van 100% toegepast.
- **Uren professionele inzet verminderd (extramuraal):** in 2015 zijn er voor 123 extramurale cliënten in totaal ongeveer 3.198 'maatjesuren' ingezet. Hierdoor was naar schatting 20% (640 uur) minder professionele inzet nodig. Uitgaande van een uurtarief van EUR 45 van een ambulante professional leidt dit tot een kostenbesparing van EUR 28.800.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden

Onder de extramurale cliënten wordt een jaarlijkse groei van ongeveer 5% geschat. Om deze groei aan te kunnen is meer inzet van betaalde coördinatoren nodig, wat uiteraard leidt tot hogere kosten.

5.3.6 NIM Buddyzorg

In 2015 hadden 64 cliënten een maatje via NIM Buddyzorg, die allen extramuraal werden ingezet. Zij worden met name ingezet voor cliënten met een ernstige chronische of terminale ziekte. Bij hen is veelal sprake van bijkomende (complexe) psychosociale- en eenzaamheidsproblematiek, psychiatrische problematiek (angststoornissen, depressie, borderline problematiek) of verslavingsproblematiek (met name eetstoornissen). Aan deze mensen biedt Buddyzorg ondersteuning in de vorm van één-op-één contact gericht op de verbetering van de kwaliteit van leven en (het herwinnen van) hun autonomie.

De benodigde investeringen zijn als volgt:

Investering	**Totaal netto-contant (€)**
Personele kosten	57.459
Kosten voor vrijwilligers	3.688
Algemene kosten	5.702
Totaal	**66.849**

De volgende potentiële besparingen worden verwacht:

Potentiële besparingen	**Aantal**	**Impact-claim (%)**	**Totaal netto-contant (€)**
Intramurale trajecten verkort of voorkomen	6	25%	38.492
Professionele ambulante trajecten voorkomen	20	PM	PM
Uren professionele inzet verminderd	2.415	100%	103.286
Totaal aan potentiële besparingen			**141.778**

Toelichting op de besparingen:

- **Intramurale trajecten verkort of voorkomen:** geschat wordt dat, mede door de preventieve inzet van Buddyzorg ter voorkomen van professionele inzet, voor 26 van de 64 cliënten in 2015 (verdere) professionele inzet is voorkomen. Naar schatting gaat het daarbij om zes intramurale trajecten die zijn verkort of voorkomen. Het kan daarbij om verschillende intramurale trajecten gaan, waaronder verblijf in een verpleeghuis, in een beschermde woonvorm of bij Pro Persona. Om een conservatieve schatting te doen van de mogelijke besparing wordt ervan uitgegaan dat zes maanden intramuraal verblijf voor zes personen is voorkomen. Voor de berekening van de besparing is gekeken naar het dagtarief van een verpleeghuis en beschermd wonen, dat volgens de Maatschappelijke Prijslijst in beide gevallen EUR 150 bedraagt[9]. Dit leidt tot een potentiële kostenbesparing van EUR 162.000 (EUR 150 x 180 dagen x 6 personen), waarop een impactclaim van 25% wordt toegepast.
- **Professionele ambulante trajecten voorkomen:** zoals aangegeven wordt voor 26 van de 64 cliënten naar verwachting (verdere) professionele inzet voorkomen. Naar schatting wordt dat voor 20 van hen een professioneel ambulant traject is voorkomen, mede als gevolg van de inzet van de vrijwilligers van Buddyzorg. Echter, het is onduidelijk om wat voor begeleiding het zou zijn gegaan, hoe lang een traject zou hebben geduurd en wat de besparing zou zijn geweest. Besloten is dan ook om dit effect niet financieel te waarderen.
- **Uren professionele inzet verminderd (extramuraal):** in 2015 zijn er voor 64 cliënten in totaal ongeveer 6.510 'maatjesuren' ingezet. Bij 23 van deze cliënten was hierdoor minder professionele inzet nodig. Uitgaande van gemiddeld 105 'maatjesuren' per cliënt, wordt aangenomen dat door de inzet van maatjes 2.415 uur (23 cliënten x 105 uur) minder professionele inzet nodig was. Op basis van een uurtarief van EUR 45 voor een ambulante professional leidt dit tot een potentiële kostenbesparing van EUR 108.675. Voor dit effect wordt een impactclaim van 100% gehanteerd.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden

Naar verwachting staan er in 2016 ongeveer twintig mensen op de wachtlijst van Buddyzorg. Met de huidige beschikbare middelen zijn er geen mogelijkheden om een groter aantal cliënten te bedienen. Een extra investering is dan ook noodzakelijk om de komende jaren meer cliënten van een maatje te kunnen voorzien.

5.3.7 Pluryn

In 2015 hadden 115 cliënten een maatje via Pluryn (100 intramuraal, 15 extramuraal). Het cliëntprofiel van Pluryn is zeer divers. Verwacht wordt dat de inzet van vrijwilligers van Pluryn met name effect heeft op de dimensies 'sociaal-maatschappelijk participeren' en 'kwaliteit van leven' van positieve gezondheid.

De benodigde investeringen zijn als volgt:

[9] Gebaseerd op de maatschappelijke prijslijst, te raadplegen via https://effectencalculator.nl/maatschappelijke-prijslijst/

Investering	Totaal netto-contant (€)
Kosten voor vrijwilligers	10.930
Personele kosten	41.818
Communicatiekosten	2.851
Aanvullende trainingen	3.278
Totaal	**58.877**

Toelichting op de benodigde investeringen:

- **Kosten voor vrijwilligers:** de gemiddelde jaarlijkse kosten per vrijwilliger die wordt ingezet bedragen EUR 100. Deze kosten omvatten bijvoorbeeld kosten voor de VOG-aanvraag, hepatitis vaccinatie, een cursus en een kerstpakket. Uitgaande van 115 vrijwilligers in 2015 bedraagt deze kostenpost EUR 11.500.
- **Personele kosten:** voor de coördinatie en uitvoering van het maatjesproject is in 2015 één fte ingezet waarvan de kosten EUR 44.000 bedragen.
- **Communicatiekosten:** de communicatiekosten met betrekking tot het maatjesproject bedroegen ongeveer EUR 3.000.
- **Kosten voor aanvullende training:** om aan de steeds complexer wordende zorgvraag te kunnen voldoen hebben in principe alle maatjes aanvullende training nodig. Pluryn verwacht dat de kosten hiervoor ongeveer EUR 30 per maatje bedragen. Op basis van 115 maatjes die in 2015 werden ingezet bedraagt de kostenpost EUR 3.450.

Potentiële besparingen	Aantal	Impact-claim (%)	Totaal netto-contant (€)
Intramurale trajecten voorkomen	PM	PM	PM
Intramurale trajecten verkort	PM	PM	PM
Totaal aan potentiële besparingen			**PM**

Toelichting op de besparingen:

- **Intramurale trajecten voorkomen:** het is aannemelijk dat voor een klein deel van de extramurale cliënten een intramuraal traject wordt verkort of voorkomen, mede als gevolg van de inzet van het maatje. Besloten is echter om dit effect voor deze stakeholder niet te kwantificeren, met name omdat Pluryn geen onderbouwde aannames kan doen met betrekking tot potentieel aantal voorkomen trajecten.
- **Intramurale trajecten verkort:** er wordt aangenomen dat de inzet van maatjes er mede toe kan leiden tot kortere intramurale trajecten. Dit kan zowel gelden voor cliënten die al in een intramuraal traject zitten, als voor cliënten die wellicht in een latere fase in een dergelijk traject terecht komen. Voor deze groep is wellicht een minder lang traject nodig. Wederom (en om dezelfde reden) is besloten om dit effect niet te kwantificeren.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden

Naar verwachting zullen in 2016 ongeveer 160 personen een maatje krijgen via Pluryn. In de daaropvolgende jaren wordt een groeipercentage van ongeveer 15% op jaarbasis realistisch geacht. Echter, om deze groei aan te kunnen zal vanaf 2017 naar verwachting een half fte extra nodig zijn, waarvan de kosten ongeveer EUR 22.000 per jaar bedragen. Verder moet worden opgemerkt dat Pluryn te maken heeft met een omvangrijke wachtlijst, waarop in 2016 naar verwachting 220 personen zullen staan. Met name door een gebrek aan vrijwilligers is er onvoldoende capaciteit beschikbaar om al deze mensen van ondersteuning door een maatje te kunnen voorzien. Hierin zal dan ook extra moeten worden geïnvesteerd. Momenteel ligt er het

plan om voor iedere (potentiële) cliënt een filmpje te maken waarin zijn of haar situatie duidelijk wordt, en waarin op een toegankelijke manier wordt aangegeven hoe het maatje een waardevolle bijdrage zou kunnen leveren. De verwachting is dat deze filmpjes de drempel om maatje te worden bij Pluryn moet verlagen en leidt tot een toename van het aantal maatjes. De productie en verspreiding van een filmpje kost naar verwachting EUR 300 per stuk.

5.3.8 RIBW

In 2015 kregen 29 personen een maatje via RIBW, waarvan 20 extramuraal en 9 intramuraal. Dit zijn volwassenen met psychiatrische/ psychosociale problematiek. Verwacht wordt dat de inzet van vrijwilligers van RIBW met name effect heeft op de dimensies 'sociaal-maatschappelijk participeren' en 'mentaal welbevinden' van positieve gezondheid.

De benodigde investeringen zijn als volgt:

Investering	Totaal netto-contant (€)
Personele kosten	15.967
Totaal	**15.967**

Toelichting op de benodigde investering:

- Personele kosten: per week wordt gemiddeld 16 uur ingezet voor het maatjesproject. Deze tijd gaat op aan het werven van nieuwe maatjes, het voeren van intakegesprekken, matching, begeleiding, intervisie en training). De kosten hiervan bedragen ongeveer EUR 1.400 per maand (EUR 16.800 per jaar).

De volgende potentiële besparingen worden verwacht:

Potentiële besparingen	Aantal	Impact-claim (%)	Totaal netto-contant (€)
Uren professionele inzet verminderd (intramuraal)	PM	PM	PM
Uren professionele inzet verminderd (extramuraal)	PM	PM	PM
Totaal aan potentiële besparingen			**PM**

Toelichting op de besparingen:

- Uren professionele inzet verminderd (zowel intra- als extramuraal): in 2015 werden er in totaal 1.131 'maatjesuren' ingezet, waarvan 780 extramuraal en 351 intramuraal. Formeel zijn de vrijwilligers er uitsluitend voor het 'gewoon menselijke contact' en verrichten zij puur aanvullende werkzaamheden. Echter, RIBW merkt dat de vrijwilligers in sommige gevallen taken van de professionele begeleiders overnemen als gevolg van de hoge werkdruk. Het gaat hier om taken die niet direct door een professioneel begeleider uitgevoerd hoeven te worden maar ook door een vrijwilliger opgepakt kunnen worden. Het is belangrijk om deze ontwikkeling nauw in de gaten te houden en met de vrijwilligers in gesprek te blijven over de grenzen van het vrijwilligerswerk. Er bestaat geen beeld van de verdeling tussen aanvullende en vervangende taken en daarom verbindt men hier liever geen cijfers aan. De potentiële kostenbesparing blijft dan ook onduidelijk.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden

In 2016 zullen naar verwachting 32 cliënten via RIBW worden gekoppeld aan een maatje. Daarnaast wordt geschat dat er zo'n 8 personen op de wachtlijst zullen staan. Om een grotere cliëntgroep te kunnen bedienen zal er meer personele inzet nodig zijn. De projectcoördinator, die gemiddeld 16 uur per week ter beschikking heeft, geeft aan "nu al de handen vol te hebben" aan de bestaande cliëntgroep. Bovendien wordt de coördinator steeds vaker gevraagd om hulp en advies, wat mede het gevolg is van de complexere vragen waarmee vrijwilligers in hun werkzaamheden te maken krijgen. Daarnaast wordt het steeds moeilijker om het bestaande aantal maatjes te handhaven en nieuwe maatjes te werven, waardoor ook hieraan steeds meer tijd op gaat. Extra investeringen in het opbouwen en onderhouden van een relevant netwerk, marketingcampagnes en het gebruik van social media zijn dan ook nodig. Het is denkbaar dat daarvoor extra personele inzet nodig zal zijn.

5.3.9 IrisZorg

In 2015 kregen 32 personen een maatje via IrisZorg, waarvan 23 extramuraal en 9 intramuraal. De cliëntgroep bestaat voornamelijk uit mensen met psychosociale problemen, ex-verslaafden, (ex) thuis- en daklozen en kwetsbare ouderen. Het maatjesproject is gericht op sociale reactivering, het vergroten van het sociaal netwerk, het verhogen van de maatschappelijke participatie en het ondernemen van (steun)activiteiten. Verwacht wordt dat de inzet van vrijwilligers van IrisZorg met name effect heeft op de dimensie 'sociaal-maatschappelijk participeren' van positieve gezondheid.

De benodigde investeringen zijn als volgt:

Investering	Totaal netto-contant (€)
Totale kosten maatjesproject	81.735
Aanvullende trainingskosten	6.653
Totaal	**88.388**

Toelichting op de investeringen:

- **Kosten maatjesproject:** in 2015 bedroegen de totale kosten voor het maatjesproject in Nijmegen ongeveer EUR 86.000. Dit bedrag is dan ook aangehouden in deze mBC. Een toelichting op dit bedrag was ten tijde van het schrijven van dit rapport nog niet voorhanden.
- **Aanvullende trainingskosten:** ongeveer 70% van de maatjes heeft aanvullende training nodig om aan de steeds complexer wordende hulpvraag te kunnen voldoen. In verband met de complexe cliëntgroep bedragen de kosten voor de aanvullende training naar verwachting minimaal EUR 200 per persoon. Uitgaande van 35 maatjes die in 2015 werden ingezet betreft dit een kostenpost van EUR 7.000. Daarnaast is extra begeleiding van een coördinator om de vrijwilligers te ondersteunen ook noodzakelijk. Deze extra kosten zijn nog niet meegenomen in deze mBC.

De volgende potentiële besparingen worden verwacht:

Potentiële besparingen	Aantal	Impact-claim (%)	Totaal netto-contant (€)
Intramurale trajecten voorkomen	2	25%	47.520

Intramurale trajecten verkort	1	25%	1.188
Uren professionele inzet verminderd (intramuraal)	81	100%	6.159
Uren professionele inzet verminderd (extramuraal)	207	100%	8.853
Totaal aan potentiële besparingen			**63.720**

Toelichting op de besparingen:

- **Intramuraal traject voorkomen:** geschat wordt dat voor 10-15% van de 23 extramurale cliënten een intramuraal traject kan worden voorkomen, mede door de inzet van maatjes van IrisZorg. Uitgaande van 10% gaat het om ongeveer twee trajecten. De prijs van een intramuraal traject bij IrisZorg bedraagt gemiddeld EUR 100.000 (gebaseerd op een jaarprijs van EUR 50.000 en een gemiddelde duur van twee jaar). Het (bijdragen aan het) voorkomen van twee trajecten leidt dan ook tot een potentiële besparing van EUR 200.000, waarop een impactclaim van 25% is toegepast.
- **Intramuraal traject verkort:** geschat wordt dat voor 10% van de intramurale cliënten met een maatje het intramurale traject met 5% wordt verkort. Uitgaande van 9 intramurale cliënten in 2015 zou dit effect voor één cliënt gelden. Aangenomen wordt dat een verkorting van de trajectduur met 5% ook leidt tot een kostenbesparing van een gelijk percentage. Op basis van een gemiddelde trajectprijs van EUR 100.000 bedraagt de potentiële besparing dan EUR 5.000.
- **Uren professionele inzet verminderd (intramuraal): in** ongeveer 5% van de intramuraal ingezette 'maatjesuren' (totaal 1.620 uur) was minder professionele inzet nodig. Dit komt neer op ongeveer 81 uur. Uitgaande van een uurtarief van EUR 80 voor een intramurale professional bedraagt de potentiële kostenbesparing EUR 6.480. Voor dit effect wordt een impactclaim van 100% gehanteerd.
- **Uren professionele inzet verminderd (extramuraal):** in ongeveer 5% van de extramuraal ingezette 'maatjesuren' (totaal 4.140 uur) was minder professionele inzet nodig. Dit komt neer op ongeveer 207 uur. Uitgaande van een uurtarief van EUR 45 voor een ambulante professional bedraagt de potentiële kostenbesparing EUR 9.315. Voor dit effect wordt een impactclaim van 100% gehanteerd.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden

IrisZorg verwacht in 2016 voor ongeveer 44 cliënten een maatje in te kunnen zetten, waarna er nog 18 personen op de wachtlijst zullen staan. Om de komende jaren in de toenemende vraag te kunnen voorzien is het nodig om extra te investeren in betaalde krachten. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat er per vijftig maatjes één extra fte nodig is, waarvan de kosten EUR 75.000 per jaar bedragen. Met de huidige personele inzet is groei moeilijk te realiseren. Nu al kost het IrisZorg veel moeite om voldoende vrijwilligers te werven. Meer personele inzet is onder andere nodig om deel te kunnen nemen in lokale zorg- en vrijwilligersnetwerken en actief te zijn op social media. Verder wordt verwacht dat een investering van EUR 4.500 op jaarbasis nodig is om marketingmaterialen te produceren.

5.3.10 Hulpdienst Nijmegen

In 2015 kregen 487 personen een 1-op-1 vrijwilliger via Hulpdienst Nijmegen. De cliëntgroep bestaat vooral uit mensen in moeilijke omstandigheden die samenhangen met ouderdom, langdurige ziekte of een handicap. De cliënten wonen zelfstandig thuis en meestal is er sprake van een opeenstapeling van ziektes. Van de 487 cliënten zijn er 141 mantelzorgers van mensen

met een chronische ziekte zoals dementie of ziekte van Parkinson. Verwacht wordt dat de inzet van vrijwilligers van Hulpdienst Nijmegen met name effect hebben op de dimensies 'sociaal-maatschappelijk participeren' en 'dagelijks functioneren' van positieve gezondheid.

De benodigde investeringen zijn als volgt:

Investering	Totaal netto-contant (€)
Totale organisatorische kosten	224.297
Totaal	**224.297**

Toelichting op de benodigde investeringen:

- **Totale organisatorische kosten:** hoewel er bij de andere aanbieders van maatjesprojecten wordt gesproken van een 'maatjesproject' met de daarbij behorende kosten, is hiervan bij Hulpdienst Nijmegen geen sprake. Het is een *vrijwilligersorganisatie* (geen project) en alle kosten worden dan ook toegeschreven aan de inzet van vrijwilligers. De opgenomen kosten vallen daardoor relatief hoog uit. Extra kanttekeningen hieromtrent zijn opgenomen in paragraaf 5.4.

De volgende potentiële besparingen worden verwacht:

Potentiële besparingen	Aantal	Impact-claim (%)	Totaal netto-contant (€)
Intramurale trajecten verkort (verpleeghuis)	53	25%	340.009
Uren professionele inzet verminderd	4.140	100%	177.061
Totaal aan potentiële besparingen			**517.070**

Toelichting op de besparingen:

- **Intramurale trajecten uitgesteld en daardoor verkort (verpleeghuis):** verwacht wordt dat voor een deel van de cliënten met een 1-op-1 vrijwilliger een intramuraal traject (met name in een verpleeghuis) kan worden uitgesteld, mede door de inzet van een vrijwilliger van Hulpdienst Nijmegen. De aanname daarbij is dat bijvoorbeeld mantelzorgers door de aanvullende hulp van het maatje langer in staat zijn om voor de persoon in kwestie te zorgen. Verder wordt aangenomen dat de tijd die iemand in een verpleeghuis doorbrengt hierdoor wordt verkort. Dit is echter nooit onderzocht, en een feitelijke onderbouwing hiervan is dan ook niet voorhanden. In deze mBC wordt daarom aangenomen dat opname in een verpleeghuis met een half jaar (180 dagen) kan worden uitgesteld (en het traject dus met een half jaar wordt verkort). Verwacht wordt dat dit effect geldt voor 11% van de cliënten met een 1-op-1 vrijwilliger, wat neerkomt op 53 personen. Het gaat hier met name om mensen met vergevorderde dementie. Uitgaande van een dagtarief van EUR 150[10] resulteert dit in een potentiële kostenbesparing van EUR 27.000 per persoon (180 dagen x EUR 150). Op dit effect wordt een impactclaim van 25% toegepast.
- **Uren professionele inzet verminderd:** van de 487 personen krijgt naar verwachting 85-95% ook professionele begeleiding. Uitgaande van 85% geldt dit voor ongeveer 414 personen. Gemiddeld worden er per cliënt 40 vrijwilligersuren ingezet, wat voor deze groep neerkomt op in totaal 16.560 uur (294 personen x 40 uur). Naar schatting was door de inzet van de 1-op-1 vrijwilligers in zo'n 25% van deze uren (= 4.140 uur) minder

[10] Gebaseerd op de maatschappelijke prijslijst, te raadplegen via https://effectencalculator.nl/maatschappelijke-prijslijst/

professionele inzet nodig. Uitgaande van een uurtarief van EUR 45 bedraagt de potentiële kostenbesparing EUR 186.300. Voor dit effect wordt een impactclaim van 100% gehanteerd.

Groeiverwachting en bijbehorende randvoorwaarden

Naar verwachting zullen er in 2016 tussen de 460 en 490 mensen ondersteuning krijgen van een 1-op-1 vrijwilliger via Hulpdienst Nijmegen. Er wordt dan ook nauwelijks tot geen groei verwacht. Wel zullen er naar verwachting zo'n 65 personen op de wachtlijst staan voor een vrijwilliger. Hulpdienst Nijmegen heeft aangegeven dat, om groei aan te kunnen, behoefte is aan de inzet van een extra medewerker, beginnend met ongeveer 10 uur per week. Met de huidig beschikbare 3 fte zou extra (specifieke) werving, scholing en inzet ten koste gaan van de momenteel geleverde kwaliteit. Met name het werven van vrijwilligers die kunnen worden ingezet bij cliënten met complexe vraagstukken (dementie, psychische problemen en/of schulden) is moeilijk en kost dan ook relatief veel tijd, waarvoor momenteel geen ruimte is. Naar verwachting zullen er in eerste instantie ongeveer twintig extra vrijwilligers geworven moeten worden. Hiervan zullen ongeveer tien vrijwilligers een nog te ontwikkelen training 'vrijwilligers voor cliënten met psychische problemen of cliënten met schulden' moeten volgen. Om deze training te ontwikkelen is intern onvoldoende expertise aanwezig en zal een externe partij moeten worden ingeschakeld. Hulpdienst Nijmegen heeft aangegeven dat het momenteel erg moeilijk is om in te spelen op vragen m.b.t. schulden en/of psychische problemen; vrijwilligers hebben hier onvoldoende kennis over (en kunnen deze vanuit Hulpdienst Nijmegen ook niet krijgen). Als gevolg nemen zij cliënten met deze problematiek niet graag op zich. Om in de vraag vanuit deze cliëntgroep te kunnen voorzien is een investering in de benodigde trainingen dan ook noodzakelijk.

5.3.11 Zorgprofessionals (Wmo en jeugdhulp)

Bij de hierboven benoemde stakeholders is al op een kwantitatieve manier aangegeven wat er naar verwachting voor de zorgaanbieders verandert als gevolg van de inzet van maatjes of 1-op-1 vrijwilligers. Deze effecten hadden met name betrekking op een potentiële afname van de benodigde inzet van de professionals, bijvoorbeeld doordat trajecten worden verkort, voorkomen of doordat het maatje bepaalde taken op zich neemt. Hoewel maatjes primair *aanvullende* werkzaamheden verrichten (die dus een aanvulling zijn op het huidige takenpakket van de professionals), blijkt in de praktijk dat maatjes in sommige gevallen taken kunnen verrichten die niet direct door een professional hoeven te worden uitgevoerd. In deze maatschappelijke Business Case wordt verondersteld dat dit mogelijk leidt tot minder benodigde inzet van professionals, wat zou kunnen resulteren in een kostenbesparing. Overigens wordt hier nader op ingegaan in hoofdstuk 7. In deze sub-paragraaf wordt verder geen aandacht besteed aan de reeds gekwantificeerde effecten voor de zorgprofessionals, maar worden twee andere effecten kwalitatief beschreven.

Effect 1: Kerntaken kunnen beter worden uitgevoerd

Naar verwachting van de projectgroep leidt de inzet van maatjes in sommige gevallen tot een ontlasting van de professional, bijvoorbeeld wanneer een maatje de boodschappen van een cliënt kan doen waardoor de professional zich kan richten op zijn of haar kerntaken, waardoor de professional meer tijd heeft om deze kerntaken goed uit te voeren. Besloten is om dit effect niet te kwantificeren.

Effect 2: Meer tijd kwijt aan zorgafstemming en zorgcoördinatie
Hoewel de inzet van maatjes of 1-op-1 vrijwilligers kan leiden tot ontlasting van de professional, verwacht de projectgroep dat professionals ook meer tijd kwijt zullen zijn aan zorgafstemming en zorgcoördinatie. In hoofdstuk 3 werd al aangegeven dat afstemming met het professionele zorgnetwerk (indien van toepassing) van groot belang is om de effectiviteit van het maatjesproject zo groot mogelijk te kunnen laten zijn. Om te kunnen inventariseren welke begeleiding of ondersteuning een cliënt nodig heeft van een maatje of 1-op-1 vrijwilliger zal in sommige gevallen overleg en afstemming met een professional nodig zijn. Besloten is om dit effect niet te kwantificeren.

5.3.12 Zorgprofessionals (1e- en 2e-lijns gezondheidszorg)

De eerstelijns zorgprofessionals (waaronder de huisartsen) en tweedelijns gezondheidszorg (zoals GGZ) zijn als laatste zorgketenpartner opgenomen in deze maatschappelijke Business Case. De projectgroep verwacht dat het inzetten van een maatje kan leiden tot minder beroep op (bijvoorbeeld) de huisartsen voor simpele alledaagse ondersteuning. Ter illustratie werd tijdens een van de werksessies bijvoorbeeld benoemd dat sommige mensen die in sociaal isolement verkeren regelmatig de huisarts bellen of bezoeken, simpelweg om even een praatje te maken. In dit soort gevallen zou het inzetten van een maatje uitkomst kunnen bieden en op een relatief eenvoudige manier kunnen leiden tot ontlasting van eerstelijns zorgprofessionals. Eenzelfde redenatie is van toepassing op professionals in de 2e-lijns gezondheidszorg.

Aan de andere kant is het in sommige gevallen ook denkbaar dat de inzet van een maatje leidt tot meer beroep op (bijvoorbeeld) de huisartsen. Dit zou met name kunnen gelden voor mensen met een maatje die nog geen professionele begeleiding krijgen, maar waarvan het maatje verwacht dat dit wellicht nodig zou zijn. In die gevallen kan de cliënt worden aangemoedigd om contact op te nemen met een huisarts. Besloten is om deze effecten niet te kwantificeren.

5.4 Besparingen en benodigde investeringen: een overzicht

Tot zover is per zorgketenpartner uitgewerkt welke investeringen er naar verwachting benodigd zijn en welke besparingen dit kan opleveren (de als PM opgevoegde besparingen hierbij buiten beschouwing latend). Om een totaalbeeld te kunnen vormen volgt nu een overzicht van deze bedragen.

Organisatie	Investeringen (€)	Potentiële besparingen (€)
Humanitas	58.688	113.731
Swon het seniorennetwerk	22.097	85.579
Dichterbij	13.487	0
MEE Gelderse Poort	56.141	70.568
NIM COiL	44.857	45.448
NIM Buddyzorg	66.849	141.778
Pluryn	58.877	PM
RIBW	15.967	PM
IrisZorg	88.388	63.720
Hulpdienst Nijmegen	224.297	517.070
Totaal	**649.648**	**1.068.287**

Zoals aan het begin van dit hoofdstuk al werd aangegeven, zijn de potentiële kostenbesparingen gebaseerd op aannamen en schattingen van de projectgroep, waardoor de bespaarde bedragen in de praktijk zullen afwijken. Bovendien zullen de investeringen en besparingen in de loop der jaren variëren, bijvoorbeeld doordat investeringen voorafgaan aan de opbrengsten (er moet eerst worden geïnvesteerd voordat besparingen kunnen worden gerealiseerd.

Bij de genoemde investeringen wordt opgemerkt deze niet één-op-één met elkaar vergeleken kunnen worden. Om te beginnen omdat werving, matching, begeleiding, training et cetera bij het ene maatjesproject tijdrovender/intensiever (dus kostbaarder) kan zijn dan bij het andere, maar bijvoorbeeld ook doordat niet alle aanbieders van maatjestrajecten werken met een integrale trajectprijs. Bovendien zijn sommige maatjesprojecten geplaatst binnen een grotere organisatie, terwijl bijvoorbeeld in het geval van Hulpdienst Nijmegen de gehele organisatie draait om het inzetten van vrijwilligers. Het vergelijken van de genoemde kosten van de verschillende organisaties zou dan ook een vertekend beeld geven; waar er in het ene geval wel overheadkosten zijn benoemd, is dit door andere organisaties niet gedaan (bijvoorbeeld omdat niet duidelijk was in welke verhouding deze dan mee zouden moeten worden genomen ten opzichte van de totale overheadkosten van de organisatie). De genoemde benodigde investeringen en potentiële besparingen zouden dan ook alleen moeten worden gebruikt om inzicht te krijgen in de dynamiek in de keten *in algemene zin*. De cijfers lenen zich niet om een vergelijking tussen de verschillende aanbieders van maatjesprojecten te maken, bijvoorbeeld met betrekking tot het verwachte financiële rendement.

6. Maatschappelijk perspectief

Nu de interventies die centraal staan in deze mBC zijn benaderd vanuit het cliëntperspectief en het zorgketenperspectief, besteedt dit hoofdstuk vanuit het maatschappelijk perspectief aandacht aan de bredere maatschappelijke effecten. Na een brainstormsessie tijdens een van de bijeenkomsten heeft de projectgroep vastgesteld dat er in ieder geval aandacht moet worden geschonken aan effecten voor de volgende stakeholders:

1. Familie en sociaal steunsysteem
2. Maatjes en 1-op-1 vrijwilligers
3. Wijkbewoners
4. Gemeente Nijmegen
5. Zorgkantoor
6. Zorgverzekeraars

Hierbij moet worden opgemerkt dat deze lijst van stakeholders verre van compleet is. Het is zeer waarschijnlijk dat er nog vele andere partijen op de een of andere manier veranderingen zullen ondervinden als gevolg van het (op grotere schaal) inzetten van maatjesprojecten. Echter, de meest relevante en significante veranderingen treden naar verwachting op bij de hierboven genoemde stakeholders.

Per stakeholder volgt een beschrijving van de effecten die er op basis van literatuur en/of de expertise van de projectgroep worden verwacht.

6.1 Familie en sociaal steunsysteem

Voor deze stakeholder worden in ieder geval de volgende effecten verwacht:

Effect 1: Minder stress ervaren
In een publicatie van Timmermans *et al.* (2005) wordt gesproken over de 'mantelzorgval': een situatie waarin mantelzorgers steeds meer 'opgaan' in het verlenen van zorg aan bijvoorbeeld een familielid of vriend en als gevolg daarvan worden 'opgeslokt' in het verlenen van zorg. Onderzoek heeft uitgewezen dat ongeveer 20% van de mantelzorgers hier last van heeft. Een veel voorkomend probleem onder deze groep mantelzorgers is een relatief hoge mate van stress die wordt ervaren (Visser-Meily & Van Heugten, 2014). Oorzaken hiervan zijn bijvoorbeeld een gevoel van persoonlijk falen, ervaren beperkingen in de vrije tijd en moeite met het het 'reilen en zeilen' van het eigen huishouden (De Boer & De Clerk, 2013). Op basis van praktijkervaringen verwacht de projectgroep dat (aanvullende) ondersteuning of begeleiding door een maatje voor een deel van de mantelzorgers leidt tot een afname van de mate van stress die wordt ervaren. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn doordat de mantelzorger iets meer vrije tijd overhoudt om bijvoorbeeld te ontspannen. Een andere reden kan zijn dat het maatje een zodanig positieve invloed heeft op de persoon met een hulpvraag, dat een stukje zorgen bij de mantelzorger wordt weggenomen.

Effect 2: Relatie verbetert of herstelt
Leden van de projectgroep hebben aangegeven in de praktijk regelmatig te zien dat relaties worden verstoord tussen de hulpbehoevende en zijn of haar familieleden wanneer deze

familieleden veel mantelzorg verlenen. Zo gebeurt het nogal eens dat het verlenen van zorg zodanig centraal komt te staan, dat bijvoorbeeld een ouder-kindrelatie volledig op de achtergrond verdwijnt. Zowel het kind als de ouder hebben dan bijvoorbeeld het gevoel dat de relatie die zij hebben grotendeels om mantelzorgverlening draait; er zijn te weinig mogelijkheden om "gewoon even als kind" een bezoek te brengen aan de ouder. Dit kan de relatie tussen de ouder en het kind (of andere familieleden uiteraard) verslechteren. In extremere gevallen gebeurt het zelfs dat familieleden (of andere mensen uit het sociaal steunsysteem) de persoon met een hulpvraag proberen te vermijden, onder andere uit angst van alles te moeten doen. Naar verwachting kan de inzet van een maatje in zulke gevallen een positieve bijdrage leveren aan de situatie. De inzet van een maatje kan er dan bijvoorbeeld op gericht zijn om de contacten te herstellen of verbeteren, bijvoorbeeld door taken van de mantelzorgers over te nemen. De relatie tussen hen en het familielid met een zorgvraag draait dan in mindere mate om mantelzorgverlening.

Meten van de effecten
Geen van de bij deze mBC betrokken organisaties meten op dit moment de effecten die optreden voor familieleden en het bredere sociaal steunsysteem. Hoewel wordt erkend dat het interessant zou zijn om meer te weten te komen over de effecten voor deze doelgroep, wordt het meten en monitoren ervan met name om praktische redenen niet gedaan. Ook in de toekomst zal dit naar verwachting geen prioriteit hebben. Indien toch wordt besloten om deze effecten te monitoren zullen daarvoor meetbare indicatoren moeten worden gebruikt. Voor het meten van stress kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de internationaal gevalideerde Perceived Stress Scale (PSS).

6.2 Maatjes en 1-op-1 vrijwilligers

Op basis van een rapport van Movisie (2015), het Oranjefonds (Dekker *et al.,* 2013) en praktijkervaringen van de projectgroep worden er verschillende effecten verwacht. Daarbij wordt opgemerkt dat, net als eerder al bij de cliënten uitvoerig is besproken, de mate waarin effecten zich voordoen zullen verschillen per maatje en van verschillende factoren afhankelijk zullen zijn. Zo is het lang niet vanzelfsprekend dat *ieder* maatje meer zelfvertrouwen krijgt door het doen van vrijwilligerswerk, maar wordt aangenomen dat dit effect voor *een deel* van de maatjes kan optreden.

Effect 1: Toename zelfvertrouwen van het maatje
Een toename in het zelfvertrouwen van het maatje wordt met name verwacht wanneer hij/zij een verschil maakt in het leven van anderen en op die manier ervaart waartoe hij/zij in staat is.

Effect 2: Verbreding van het sociaal netwerk
Uit onderzoek van het Oranjefonds (Dekker *et al.*, 2013) blijkt dat de effecten voor maatjes met betrekking tot sociaal en emotioneel kapitaal door de maatjes zelf als belangrijkst worden beschouwd. De verbreding van het sociaal netwerk levert daar een belangrijke bijdrage aan. Deze verbreding treedt mogelijk op doordat de vrijwilliger tijdens zijn of haar werkzaamheden in contact komt met verschillende nieuwe mensen. In het onderzoek van het Oranjefonds (*ibid.*: 41) maakten vrijwel alle respondenten opmerkingen als "*ik vind het leuk om steeds nieuwe mensen te ontmoeten (…) en zo mijn netwerk vergroot*".

Effect 3: Verbetering van sociaal-communicatieve vaardigheden
Samenhangend met de verbreding van het sociaal netwerk blijkt uit de diverse genoemde onderzoeken dat de sociaal-communicatieve vaardigheden van maatjes vaak verbeteren als gevolg van hun werkzaamheden, bijvoorbeeld doordat men met verschillende mensen met verschillende achtergronden in verschillende situaties in aanraking komt.

Effect 4: Verrijking van het eigen leven/ zingeving
Het doen van vrijwilligerswerk als maatje wordt door een groot deel van hen beschouwd als een verrijking van het eigen leven. Dit effect gaat verder dan alleen het idee "iets goeds te doen". In het kwalitatieve onderzoek van het Oranjefonds (Dekker *et al.*, 2013) geeft een groot deel van de respondenten aan het als een verrijking te zien dat zij door het vrijwilligerswerken in aanraking komen met mensen die ze anders nooit hadden ontmoet.

Effect 5: (Verdere) ontwikkeling van zelfinzicht
Naar verwachting van de projectgroep treedt dit effect met name als vrijwilligers door de werkzaamheden die ze verrichten 'geconfronteerd' worden met hun sterke en minder sterke kanten, waardoor hun zelfinzicht verder wordt ontwikkeld.

Effect 6: Gevoel van maatschappelijk betekenisvol zijn
Dit is met name het gevolg van het idee "iets goeds te doen" voor de maatschappij en een positieve bijdrage te leveren aan de levens van anderen. Dit effect verschilt van het bij punt vier genoemde effect in de zin dat het hier met name gaat om het idee iets goeds te doen voor de maatschappij, terwijl het andere effect meer betrekking heeft op eigen zingeving.

Effect 7: Betere aansluiting op de arbeidsmarkt
Maatjes krijgen over het algemeen een introductiecursus of –training voordat zij aan hun werkzaamheden beginnen. In sommige gevallen vinden dit soort trainingen jaarlijks plaats. Tijdens deze trainingen worden vaak praktische vaardigheden aangeleerd en wordt er kennis opgedaan. Ook tijdens de werkzaamheden is er vaak sprake van een leerproces. Zoals een respondent in het onderzoek van het Oranjefonds (Dekker *et al.*, 2013) zei: *"er komen soms professionals praten, dat is erg leerzaam."* Het opdoen van kennis en praktische ervaring of het behoud van competenties (bij vrijwilligers die werkzoekend zijn) kan in sommige gevallen resulteren in een betere aansluiting op de arbeidsmarkt. Overigens geldt dat natuurlijk vooral als de ervaring en/of kennis die het maatje als vrijwilliger heeft opgedaan aansluit bij het type (betaald) werk dat hij of zij zou willen doen.

6.3 Wijkbewoners

Voor deze stakeholdergroep worden in ieder geval de volgende twee effecten verwacht:

Effect 1: Verbetering van de sociale cohesie in de wijk
Aangenomen wordt dat dit met name het gevolg is van een toegenomen maatschappelijke participatie van mensen met een hulpvraag. In situaties waar men zich in een sociaal isolement bevindt of om andere redenen slechts beperkt participeert in de maatschappij kan de inzet van een maatje de participatie bevorderen, bijvoorbeeld door samen deel te nemen aan activiteiten in de buurt. Zeker als dit met enige regelmaat gebeurt kan dit de sociale cohesie in

de wijk bevorderen, bijvoorbeeld door een (wellicht op de wat langere termijn) toenemend contact tussen wijkbewoners.

Effect 2: Afname van (ervaren) overlast
Indien er onvoldoende begeleiding (hetzij professioneel, hetzij door middel van informele zorg) beschikbaar is voor iemand met een hulpvraag wordt er soms een beroep gedaan op andere wijkbewoners. Met name buren worden in deze gevallen nogal eens om ondersteuning gevraagd. In sommige gevallen wordt dit als last ervaren, bijvoorbeeld wanneer buren er eigenlijk niet op zitten te wachten om mantelzorg te verlenen, zeker niet als dat steeds meer tijd gaat kosten. In het rapport 'Sociale samenhang: mythe of must?' (Dautzenberg *et al*., 2008) wordt aangegeven dat een 'wederzijdse dienstverlening' tussen buren heel gebruikelijk is, maar het verlenen van regelmatige hulp en/of mantelzorg vaak ongewenst is. Wanneer de hulpbehoevende (en eventueel zijn/haar steunsysteem) toch een aanzienlijk beroep doet op de inzet van buren of andere wijkbewoners kan dit afstand creëren, bijvoorbeeld als mensen elkaar bewust gaan ontlopen. In deze gevallen kan de inzet van een maatje de ervaren (over)last verminderen.

6.4 Gemeente Nijmegen

Effect 1: afname kosten Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)
In hoofdstuk 5 werd duidelijk dat er, gebaseerd op de schattingen van de projectgroep, aangenomen wordt dat het inzetten van maatjes voor het geanalyseerde cohort leidt tot een potentiële kostenbesparing van 1,02 miljoen. Deze potentiële besparingen zijn vrijwel volledig het gevolg van een afname van verminderd professioneel zorggebruik. In deze maatschappelijke Business Case is niet vastgesteld om wat voor trajecten het precies gaat, waardoor het moeilijk is om aan te geven welk deel van de EUR 1,02 miljoen ten goede komt aan het Wmo-budget. Wanneer wordt gekeken naar verwachte vermindering van professionele inzet gaat dit om een bedrag van bijna EUR 483.300, wat zo'n 47% van het totale potentieel bespaarde bedrag is. Het is echter niet duidelijk of dit bedrag volledig ten goede zou komen aan het Wmo-budget.

Effect 2: toename kosten Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)
Tegenover de potentiële kostenbesparingen staat dat er geïnvesteerd zal moeten worden in de maatjesprojecten. De kosten die in deze mBC zijn opgenomen komen vooralsnog uit op bijna EUR 563.000. Hoewel ook andere financieringsbronnen mogelijk zijn, zal het overgrote deel van dit bedrag afkomstig zijn uit het Wmo-budget van de gemeente. Vanzelfsprekend zal deze kostenpost toenemen naarmate er maar maatjes worden ingezet. Hierbij moet worden opgemerkt dat, op basis van de input van de projectgroepleden, een toename van de omvang van de maatjesprojecten een relatief hogere investering zal vergen dan voorheen. Meerdere organisaties hebben bijvoorbeeld aangegeven dat het werven, begeleiden en behouden van vrijwilligers steeds meer tijd en moeite kost, waardoor mogelijk relatief meer betaald personeel nodig is. Bovendien is duidelijk geworden dat er in sommige gevallen behoefte is aan meer training om aan de steeds complexer wordende zorgvraag waarmee de organisaties te maken krijgen te kunnen voldoen, wat extra kosten met zich meebrengt.

Effect 3: toename kosten Zorg en Welzijn

Zoals benoemd in paragraaf 3.2 heeft de gemeente Nijmegen het voornemen om een subsidie te verstrekken voor het Platform Maatjesprojecten Nijmegen. Dit Platform speelt in op de uitdagingen die sommige aanbieders van maatjesprojecten ondervinden bij het aantrekken van voldoende (geschikte) vrijwilligers. De subsidie leidt, indien deze wordt toegekend tot de volgende benodigde investering vanuit het programma Zorg en Welzijn (deelproduct Welzijn):

Investering	Totaal netto-contant (€)
Subsidie Platform Maatjesprojecten	24.245[11]
Totaal	**24.245**

6.5 Zorgkantoor (Wlz)

Effect 1: afname kosten Wet Langdurige Zorg (Wlz)

Een potentiële besparing die in deze maatschappelijke Business Case boven tafel kwam betreft een mogelijke afname van het aantal verblijfdagen in een verpleeghuis. Over het algemeen worden deze kosten betaald uit de Wet Langdurige Zorg (Wlz). Drie organisaties in deze mBC (Swon, NIM COiL en Hulpdienst Nijmegen) hebben aangegeven dat de mogelijk voorkomen intramurale trajecten betrekking hebben op verblijf in een verpleeghuis. Deze mogelijk voorkomen[12] opnamedagen in een verpleeghuis vertegenwoordigen een potentiële besparing van ongeveer EUR 436.000 (42,8% van totale potentiële besparingsbedrag). Echter, ook andere organisaties hebben aangegeven dat hun activiteiten een bijdrage leveren aan een mogelijke afname van het aantal intramurale trajecten of een verkorting van deze trajecten. In die gevallen was echter onduidelijk om wat voor intramurale trajecten het dan zou gaan en/of deze zorg wordt bekostigd uit de Wlz. Als dat het geval is vallen de potentiële besparingen voor het zorgkantoor mogelijk hoger uit.

6.6 Zorgverzekeraars (Zvw)

Effect 1: afname kosten Zorgverzekeringswet (Zvw)

Na aftrek van de geschatte potentiële besparingen voor de gemeente (Wmo) en het Zorgkantoor (Wlz) blijft er van het totale potentiële besparingsbedrag een bedrag van ongeveer EUR 98.000 over. Indien het hier kosten betreffen die vallen onder de Zorgverzekeringswet zal dit een besparing zijn voor de zorgverzekeraars. Echter, omdat in deze mBC niet steeds is gespecificeerd wat voor type zorgtrajecten er precies zouden worden voorkomen en welke zorgaanbieders deze trajecten zouden hebben aangeboden, is niet met zekerheid te zeggen of deze kosten (volledig) voor de zorgverzekeraars zouden zijn geweest. Het is evenwel mogelijk dat deze besparing terecht komt bij de gemeente (Wmo) of het Zorgkantoor (Wlz). Overigens is het zeker aannemelijk dat in ieder geval een deel van de mogelijk bespaarde EUR 98.000 een baat is voor de zorgverzekeraars. Bepaalde intramurale trajecten voor volwassenen vallen immers onder de Zorgverzekeringswet.

[11] De kosten voor het Platform Maatjesprojecten bedragen EUR 25.510 en worden door de gemeente gesubsidieerd. Bron: Gemeente Nijmegen.

[12] Er wordt hier gesproken over 'voorkomen' opnamedagen. Daarmee wordt niet per definitie bedoeld dat een opname compleet wordt voorkomen. In de praktijk gaat het met name over een *verkorting* van de uiteindelijke opnameduur (bijvoorbeeld doordat een opname kan worden uitgesteld), waardoor een bepaald aantal opnamedagen is voorkomen.

7. De maatschappelijke Business Case

7.1 Cliënteffecten, besparingen en investeringen

In dit rapport is vanuit drie perspectieven (cliëntperspectief, zorgketenperspectief en maatschappelijk perspectief) beschreven welke effecten er naar verwachting voor de verschillende stakeholders zullen optreden als gevolg van het inzetten van maatjesprojecten om in te spelen op het steeds groter wordende vraag naar een maatje die zich mede als gevolg van de transitie voordoet. Hoewel er met mogelijke toekomstige groeipercentages in deze mBC geen rekening is gehouden, kan redelijkerwijs worden verondersteld dat de inzet van meer maatjes ertoe leidt dat de beschreven effecten in grotere mate zullen optreden. Er is ook aandacht besteed aan (1) het organiseren en aanbieden van meer scholing en begeleiding om in de steeds complexer wordende zorgvraag te kunnen (blijven) voorzien en (2) het meer investeren in de werving van maatjes, waaronder ook het wegnemen van negatieve beeldvorming valt. Deze twee aspecten zijn met name meegenomen als belangrijke randvoorwaarden voor het succesvol inzetten van meer maatjes en de kosten ervan zijn, enkele uitzonderingen daargelaten, niet meegenomen in de analyse van de financiële effecten.

Allereerst werd duidelijk dat er op basis van bestaand onderzoek wordt verwacht dat er voor de cliënten met name positieve effecten zullen optreden. In hoofdstuk 3 is uitvoerig beschreven hoe de inzet van een maatje kan leiden tot psychologische en sociaal-communicatieve opbrengsten, horizonverbreding, persoonlijke ontwikkeling en de ontwikkeling van toekomstperspectief. Daarbij werd ook duidelijk dat het optreden van deze effecten in sommige gevallen naar verwachting zal leiden tot een beter ervaren 'positieve gezondheid'; het begrip dat in het begin van dit rapport al werd geïntroduceerd. Echter, de positieve effecten die optreden (evenals de mate waarin) zijn afhankelijk van zowel de situatie van de cliënt als verschillende organisatorische en inhoudelijke aspecten van de maatjesprojecten. Hoewel op basis van diverse onderzoeken met name kan worden uitgegaan van positieve effecten, zijn er ook situaties waarin het maatjesproject negatieve effecten kan veroorzaken voor de cliënt. De aanbeveling is dan ook om de individuele effecten die optreden als gevolg van de inzet van een maatje uitgebreider te monitoren dan nu het geval is. Dit kan leiden tot waardevolle inzichten waarmee de kwaliteit van de interventie kan worden geoptimaliseerd. Overigens moet worden opgemerkt dat het meten en monitoren van deze effecten tijdrovend kan zijn. Om dit goed te kunnen doen zal onderzocht moeten worden of extra middelen ter beschikking moeten worden gesteld. Aanbevolen wordt om het monitoren van de cliënteffecten (verder) te professionaliseren, zeker met het oog op het vergroten van de inzet van maatjes. Op die manier kan tijdig worden ingespeeld op eventuele 'zwakten' van de projecten en kunnen er lessen worden getrokken uit 'good practices'.

Deze maatschappelijke Business Case is gebaseerd op een vast cohort van 1334 mensen die in 2015 een maatje hadden. Aan de hand van dit aantal is in kaart gebracht welke besparingen er te verwachten zijn om te bepalen of het opschalen van maatjesprojecten, in ieder geval vanuit financieel oogpunt, een interessante optie is. Het potentiële besparingsbedrag kwam uit op bijna **EUR 1,07 miljoen**, dat vrijwel geheel het gevolg is van een mogelijk verminderd beroep op professionele zorg, begeleiding of ondersteuning. Hierbij moet worden benadrukt dat het gaat om een potentiële besparing, die pas optreedt als bepaalde kosten ook echt niet meer worden gemaakt. Deze besparingen komen naar verwachting uiteindelijk met name terecht in de

gemeentelijke budgetten (Wmo), bij het Zorgkantoor (Wlz) en de zorgverzekeraars (Zvw). De exacte verdeling tussen de potentiële besparingen over de verschillende budgetten en partijen is echter niet duidelijk en zal uit toekomstige monitoring moeten blijken.

Tegenover de besparingen staat een benodigde investering van bijna **EUR 674.000**. Dit bedrag bestaat vrijwel volledig uit de kosten die gemaakte moeten worden voor de maatjesprojecten, maar bevat bijvoorbeeld ook de kosten voor het Platform Maatjesprojecten.

7.2 Maatschappelijk rendement

Een investering van ongeveer EUR 674.000 tegenover een potentiële kostenbesparing van ruim € 1,07 miljoen leidt tot een **ratio van ongeveer € 1,59**. Dit betekent dat iedere geïnvesteerde euro naar verwachting potentieel € 1,59 aan maatschappelijk rendement oplevert. In onderstaand figuur is de verhouding tussen de investeringen en verwachte potentiële besparingen weergegeven en wordt bovendien duidelijk hoe de benodigde investeringen en verwachte besparingen zijn verdeeld over de verschillende stakeholders.

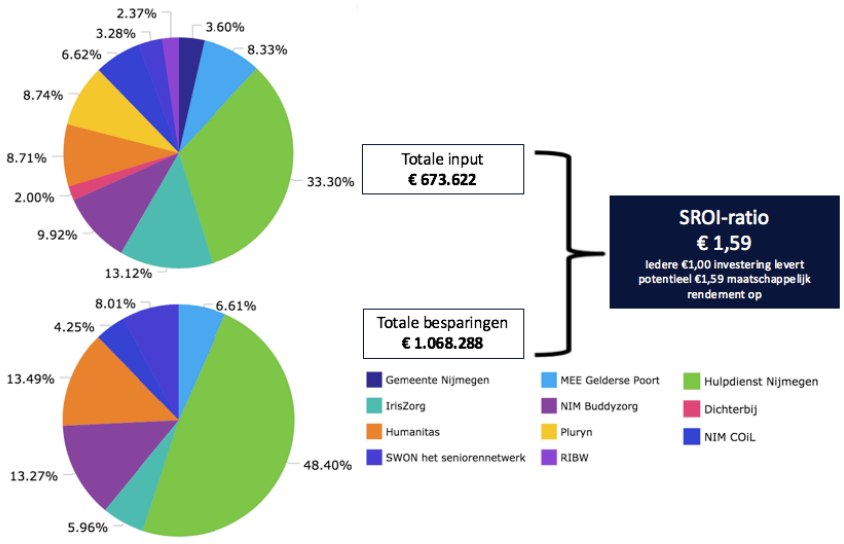

Er dient te worden opgemerkt dat de daadwerkelijke investeringen en opbrengsten in de loop der jaren zullen variëren, onder andere doordat de in- en uitstroom afhankelijk is van de beschikbaarheid van trajecten. Bovendien zullen bepaalde investeringen (bijvoorbeeld in het aantrekken van maatjes en het ontwikkelen van trainingen) voorafgaan aan het eventueel kapitaliseren van bepaalde kostenbesparingen. Ook moet er in acht worden genomen dat de context waarin wordt geopereerd zeer dynamisch is; door allerlei veranderingen (bijvoorbeeld als gevolg van wetgeving) kunnen de hulpvragen van mensen blijven veranderen. Een constante aanpassing aan de actuele situatie is dan ook doorlopend nodig, wat zowel kan leiden tot veranderingen in de benodigde investeringen als de gerealiseerde besparingen.

Desalniettemin lijkt het op basis van het verwachte maatschappelijke rendement interessant om de mogelijkheden om meer maatjes in te zetten in de gemeente Nijmegen (en daarin te investeren) verder te verkennen. Wanneer ook rekening wordt gehouden met de verwachte bredere (niet-financiële) maatschappelijke effecten (zowel die voor de cliënten als voor andere stakeholders zoals het steunsysteem, de maatjes en wijkbewoners), versterkt dit het beeld dat het investeren in het werven, matchen, scholen, begeleiden en inzetten van meer maatjes een waardevolle zet kan zijn. Daarbij dienen de grenzen van het vrijwilligerswerk altijd in acht te worden genomen. Hoewel niet kan worden uitgesloten dat sommige stakeholders (met name op individueel niveau) negatieve effecten kunnen ondervinden van de interventies, zullen de positieve effecten naar verwachting domineren. Het inzetten van meer maatjes lijkt dan ook goed te passen binnen de transformatie van het zorglandschap waarin het verbeteren van de zorg centraal staat.

8. Bronvermelding

Dautzenberg, M.; Kolner, C.; Van Soomeren, P. (2008) Sociale samenhang: mythe of must? Misvattingen, discussies en beleidsimplicaties. Amsterdam: DSP-Groep.

De Boer, A.; De Clerk, M. (2013) *Informele zorg in Nederland – Een literatuurstudie naar mantelzorg en vrijwilligerswerk in de zorg*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

DuBois, D.; Holloway, B.; Valentine, J.; Cooper, H. (2002) Effectiveness of mentoring programs for youth: a meta-analytic review. *American Journal of Community Psychology 30 (2):* 157-197

Dekker, F.; Van Straaten, R.; El Kaddouri, I. (2013) Maatjes gezocht – de impact van maatjeswerk en de campagne van het Oranjefonds. Utrecht: Oranjefonds en Verwey-Jonker Instituut.

Eby, L.; Allen, T.; Evans, S.; Ng, T.; DuBois, D. (2008) Does mentoring matter? A multidisciplinary meta-analysis comparing mentored and non-mentored individuals, *Journal of Vocational Behavior* 72 (2): 254 – 267.

Hall, J. (2003) *Mentoring and young people. A literature review.* Glasgow: University of Glasgow.

Huber, M.; Knottnerus, J.; Green, L.; Van der Horst, H.; Jadad, A.; Kromhout, D.; Leonard, B.; Lorig, K.; Loureiro, M.; Van der Meer, J.; Schnabel, P; Van Weel, C.; Smid, H. (2011) Houw should we define health, *British Medical Journal 343:* 235-237.

Griffin, B. (1995) Student mentoring to facilitate university entry, *Mentoring & Tutoring 3 (2):* 21-24.

Jekielek, S.; Moore, K.; Hair, E.; Scarupa, H. (2002) *Mentoring: a promising strategy for youth development.* Washington: Child Trends.

Movisie (2015) *Een maatje voor iedereen? Een wetenschappelijke basis onder de methode maatjesproject.* Utrecht: Movisie.

Timmermans, J.; De Boer, I. (2005) *De mantelval. Over de dreigende overbelasting van de mantelzorer.* Den Haag: SCP.

Uyterlinde, M.; Lub, V.; De Groot, N.; Sprinkhuizen, A. (2009) *Meer dan een steuntje in de rug. Succesfactoren van coaching en mentoring onderzocht.* Utrecht: Movisie.

Visser-Meily, A.; Van Heugten, C. (2014) *Zorg voor de mantelzorg*. Den Haag: Nederlandse Hartstichting.

Bijlage 1 Het spinnenweb: pijlers van positieve gezondheid

Bron: http://www.invoorzorg.nl/ivz/verslag-Lezing-Machteld-Huber-Een-nieuw-concept-voor-gezondheid.html

Bijlage 2 Rekenvoorbeeld netto-contante waarde

Dit rekenvoorbeeld dient om inzicht te geven in hoe de netto-contante waarde wordt berekend. In deze maatschappelijke Business Case wordt daarvoor een discontovoet van 3,5% op jaarbasis gehanteerd.

In dit voorbeeld wordt uitgegaan van een fictief project waarvan de jaarlijkse kosten EUR 10.000 bedragen gedurende een periode van vier jaar. De netto-contante waarde wordt als volgt berekend:

Jaar 1: $\frac{€\ 10.000}{1{,}035\text{^}0}$ = € 10.000,00

Jaar 2: $\frac{€\ 10.000}{1{,}08\text{^}1}$ = € 9.661,84

Jaar 3: $\frac{€\ 10.000}{1{,}08\text{^}2}$ = € 9.335,11

Jaar 4: $\frac{€\ 10.000}{1{,}08\text{^}3}$ = € 9.019,43

Dit leidt tot een totale netto-contante waarde van de projectkosten van EUR 38.017,37.

Brief aan de raad - Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen ESONS 2016

Ingekomen stuk D12 (PA 16 november 2016)

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
1 november 2016	16.0009497	Austin van Gaal
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen 2016		(024) 3299848

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de evaluatie van de Special Olympics Nationale Spelen 2016 (SONS 2016).

Aanleiding evaluatie
In 2014 besloten de gemeenten Wijchen, Nijmegen en Groesbeek in 2016 de Special Olympics Nationale Spelen te organiseren. Van 1 juli tot en met 3 juli 2016 vond dit evenement plaats, georganiseerd door Stichting Special Olympics Nationale Spelen 2016 (Stichting SONS 2016).

Onderzoek Mulier instituut
In opdracht van Stichting SONS 2016 heeft het Mulier instituut onderzoek gedaan naar het maatschappelijk effect van de SONS 2016 en het realiseren van een drietal doelstellingen van Stichting SONS 2016:

1. Een groot sportfeest. We maken er samen een pracht sportweekeinde van voor onze deelnemers en vrijwilligers;
2. De erfenis. We leggen in de regio Nijmegen de basis voor de sport met mensen met een verstandelijke beperking en sluiten daarvoor aan bij het project “Uniek sporten”;
3. Een gezonde leefstijl. We zetten met het evenement het belang van een gezonde leefstijl voor onze doelgroep op de kaart. Gezonde voeding en bewegen zijn daarbij speerpunten.

In deze brief vatten wij de belangrijkste conclusies van dit onderzoek samen. Het rapport van het Mulier Instituut is bijgesloten bij deze brief.

Ad. 1 Een groot sportfeest
Het evenement is voorbij en achteraf kan worden gesteld dat de eerste doelstelling behaald is. SONS 2016 was een groot succes. Er waren 2.400 deelnemers met 800 begeleiders. Ook hebben 2.000 vrijwilligers zich ingezet voor het evenement. In 2014 in Friesland waren er nog 1.900 deelnemers. Het Mulier instituut heeft de maatschappelijke betekenis van het evenement onderzocht. Daarin kwam naar voren dat 95% van de ondervraagde betrokkenen positief was

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

over het evenement. Het meest gebruikte woord van de ondervraagden over het evenement was: ‘geweldig’. Negen van de tien sporters en begeleiders heeft aangegeven graag aan de volgende editie mee te willen doen. Dit geldt ook voor de trainers en begeleiders van de organiserende sportverenigingen (85 procent) en voor een groot deel van de vrijwilligers (72 procent).

Gelijktijdig met de SONS 2016 werd een laagdrempelige Wandel3Daagse georganiseerd met het doel om mensen met een verstandelijke beperking letterlijk in beweging te brengen. De wandeltocht onder leiding van Generaal Buiten Dienst Peter van Uhm was een groot succes. Op de eerste dag namen 800 wandelaars deel.

SONS 2016 zijn mede tot stand gekomen door de gemeenten en de provincie, maar vooral ook door de inzet van de verenigingen, vrijwilligers en private organisaties. Heel veel partijen waren ontzettend bereid een bijdrage te leveren. Ook de verbindende kracht van het evenement valt als een positief resultaat te vermelden.

Ad.2 De erfenis: Hoe nu verder?
De SONS 2016 was een prachtig evenement. Dit was een doel op zich. Maar het evenement wordt pas echt maximaal benut als het ook tot een betere positie van de aangepaste sport in de regio leidt na afloop van het evenement.

De Stichting SONS 2016 heeft in de aanloop en tijdens het evenement de schijnwerpers gezet op Uniek Sporten, met als doel hen in de regio in positie te brengen. Uniek Sporten is de plek waar vraag en aanbod op het gebied van aangepast sporten samenkomen. Daarnaast biedt Uniek Sporten handvatten aan sportverenigingen om aangepast sport binnen hun club te organiseren. In goede samenwerking heeft dit tot resultaat geleid: naast Nijmegen, Berg en Dal en Wijchen zijn ook Heumen en Beuningen inmiddels aangesloten op Uniek Sporten.

Door een klein overschot op het eindresultaat van de SONS 2016 zorgt het evenement voor een nalatenschap. De middelen die over zijn zullen door de Stichting SONS 2016 worden ingezet voor activiteiten gericht op aangepaste sport in de regio. Uniek Sporten zal hier een belangrijke rol bij vervullen. Het bestuur van Stichting SONS 2016 bepaalt de komende maanden hoe zij deze middelen het beste in kunnen zetten en zal Uniek Sporten uitnodigen om in overleg met hen een activiteitenplan op te stellen voor de komende 2-3 jaar. Daarbij kun je denken aan onder meer een continuering van de Wandel3Daagse.

Het effect op sportdeelname van mensen met een beperking is kort na het evenement nog niet vast te stellen door het Mulier instituut. Wel is al duidelijk dat mede door SONS 2016 Uniek Sporten in deze regio is uitgerold. Uniek Sporten zorgt ervoor dat ook na Stichting SONS 2016 aandacht en ondersteuning is voor aangepaste sport, zowel voor inwoners met een verstandelijke als een lichamelijke beperking. Door verenigingen en sporters te ondersteunen verwachten we dat Uniek Sporten een positieve bijdrage zal leveren aan de aangepaste sport. De financiële nalatenschap van de SONS 2016 biedt Uniek Sporten voor de komende jaren extra mogelijkheden.

Uniek Sporten rapporteert jaarlijks over de stand van zaken rond de aangepaste sport in de regio en de gemeente Nijmegen. Zo kunnen we de komende jaren, samen met enkele specifieke beleidsindicatoren, beoordelen of aangepast sporten in de gemeente vooruit is gegaan is of niet.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Ad 3. Gezonde leefstijl
Voorafgaand aan SONS2016 werd door de bestuurders van 35 organisaties (alle grote zorginstellingen in de regio/onderwijs/sportverenigingen) een “pledge” in het kader van het landelijke preventieprogramma “Alles is Gezondheid” getekend. De bestuurders verbonden zich hiermee om in hun meerjarenbeleid aandacht te besteden aan de gezonde leefstijl van mensen met een verstandelijke beperking (voeding en bewegen).

Tijdens het evenement is het thema ‘Gezonde voeding’ onder de aandacht gebracht van de sporters en begeleiders. Zowel in de communicatie als door gezonde voeding en water in plaats van frisdrank aan te bieden. De hoop is dat dit een effect heeft op het eetpatroon van de deelnemers. Er zijn regelmatig landelijke, regionale en lokale campagnes voor gezonde voeding, onder meer via de GGD. Een campagne specifiek gericht op deze doelgroep met als onderwerp gezonde voeding is een van de ideeën voor de toekomst. Wij volgen met belangstelling de uitwerking van de “pledge” en haken, waar mogelijk en wenselijk, met Sport bij aan.

Lessen voor de toekomst volgens Mulier Instituut
Zoals al genoemd was 95% van de deelnemers positief over het evenement. Ook de sfeer en de sportaccommodaties werden beiden door 94% als positief beoordeeld. SONS2016 wordt dus positief geëvalueerd door de deelnemers. Een aantal lessen voor de toekomst zijn volgens het Mulier instituut echter wel te trekken:

- *Het verblijf op Heumensoord (24% was negatief).*
  Harde bedden, kou en geluidsoverlast waren volgens een deel van de deelnemers een minpunt aan het verblijf op Heumensoord.
- *Over de informatievoorziening was(11% was negatief)*
  Met name de bewegwijzering naar de locaties werd niet altijd als voldoende beoordeeld.
- *Vervoer en logistiek*
  Deelnemers gaven aan dat bussen soms overvol waren of dat ze te vroeg of te laat werden opgehaald. Tijdens de opening was er sprake van enige verkeerschaos rond het Goffertstadion.

Terugblik door gemeente Nijmegen
Uit het onderzoek van het Mulier instituut blijkt dat het evenement door de deelnemers zeer positief is ontvangen. Omdat het evenement eenmalig was, positief is ontvangen en de intergemeentelijke samenwerking goed is verlopen, zien de drie organiserende gemeenten geen meerwaarde in een additionele, gezamenlijke terugblik.

De gemeente Nijmegen heeft, zoals gebruikelijk na een groot evenement, een eigen evaluatie uitgevoerd gericht op de verstrekte vergunningen. Samen met de Stichting Special Olympics 2016 is ingezoomd op enkele onderdelen van de Wandel3Daagse en de openingsceremonie, zoals mobiliteit/parkeren, EHBO en het calamiteitenplan. Uit de evaluatie bleek onder meer dat het verkeersplan niet volledig conform was uitgevoerd. Doordat er te weinig ervaren verkeersregelaars zijn ingezet was het Goffertstadion bij de openingceremonie slecht bereikbaar. Het Rode Kruis is positief over het verloop van het evenement, maar geeft aan dat bij soortgelijke evenementen in de toekomst meer hulpverleners en voorzieningen noodzakelijk zijn. Deze kritische kanttekening gebruiken wij bij de beoordeling van en voorbereiding op een volgend evenement.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

De evaluatie biedt lessen en handvatten voor toekomstige gelijksoortige (eenmalige) evenementen, georganiseerd door vrijwilligersorganisaties. Zij zullen in de toekomst intensiever gemonitord en begeleid worden en eerder geadviseerd worden om (op onderdelen) professionele begeleiding in te huren.

Financiën
Het totale budget van SONS 2016 was € 1.181.229. De gemeentelijke bijdragen aan het evenement, welke is gebaseerd op inwonertal, staan hieronder weergegeven.

Gemeente	Bedrag
Berg en Dal	€ 19.577
Wijchen	€ 25.234,-
Nijmegen	€ 105.189,-
Totaal	**€ 150.000,-**

Vlak voor het evenement plaats vond werd nog een tekort van ongeveer € 50.000,- verwacht. Door goed op het geld te letten en een paar meevallers is er geen tekort, maar een beperkt overschot van ongeveer € 60.000,- (+/- 5% van de begroting). Het precieze bedrag wordt nog vastgesteld, doordat er nog een paar laatste zaken moeten worden afgerond.

De gemeenten kunnen geen aanspraak maken op het overschot, evenmin als de provincie en de sponsoren. In de samenwerkingsovereenkomst met Stichting SONS 2016 is afgesproken dat exploitatieoverschotten voor rekening van Stichting SONS2016 komen en wordt ingezet ter ondersteuning van het aangepaste sporten in de gemeenten.

Samenvattend
Wij kijken door de belangeloze inzet van vele vrijwilligers en sportverenigingen terug op een prachtig en succesvol evenement. De komende tijd blijven we inzetten op aangepast sporten via Uniek Sporten.

Hoogachtend,
College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

Bijlage: Rapport Mulier instituut

Brief aan de raad - Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen ESONS 2016

mulier instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
HAN Sport en Bewegen

Maatschappelijke betekenis Special Olympics Nationale Spelen 2016

Caroline van Lindert
Nienke Lammertink
Eva de Wijze
Vera Scholten
Puck Schep
Arnoud van de Ven

Brief aan de raad - Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen ESONS 2016

Maatschappelijke betekenis Special Olympics Nationale Spelen 2016

Een onderzoek naar de betekenis van Special Olympics Nationale Spelen 2016 voor de ontwikkeling van de vraag naar en het aanbod van sport voor mensen met een verstandelijke beperking in de regio Nijmegen

in opdracht van Stichting Trias en Stichting Special Olympics 2016

Caroline van Lindert*
Nienke Lammertink*
Eva de Wijze**
Vera Scholten*
Puck Schep**
Arnoud van de Ven**

***Mulier Instituut**
****HAN Sport en Bewegen**

M.m.v. Sabine Schootemeijer, Danique Schootemeijer, Eveline Dollee, Valentina Veneruso, Fiorella Veneruso, Jessie Verburg

© Mulier Instituut
Utrecht, september 2016

Brief aan de raad - Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen ESONS 2016

Mulier *Instituut*
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
+31 (0)30 721 02 20 | www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl | @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting **7**

1. Inleiding **9**
1.1 Onderzoeksvragen 10
1.2 Methoden 11
1.3 Leeswijzer 11

2. Special Olympics 2016: evenement en beleving **13**
2.1 Totaalbeeld SONS 2016 13
2.2 Beleving deelnemers 15
2.3 Samenvatting 20

3. Sport- en beweegstimulering bij zorginstellingen **21**
3.1 Ervaren belemmeringen sport- en beweegstimulering 21
3.2 Stimulerende factoren 22
3.3 Sport- en beweegdeelname mensen met een verstandelijke beperking 24
3.4 Invloed Special Olympics Nationale Spelen 2016 26
3.5 Samenvatting 28

4. Sportverenigingen in beeld **31**
4.1 Ervaringen huidig aangepast sportaanbod 31
4.2 Bekendheid met de Nationale Spelen 2016 33
4.3 Ervaringen met de Nationale Spelen 2016 33
4.4 Impact Nationale Spelen op beeldvorming 34
4.5 Impact Nationale Spelen op ontwikkeling aanbod 35
4.6 Visie gemeenten op de impact van het evenement 40
4.7 Samenvatting 42

5. Conclusies en aanbevelingen **43**
5.1 Conclusies 43
5.2 Aanbevelingen 46

Literatuur **49**

Bijlagen **51**
Bijlage 1 Toelichting onderzoeksopzet 51
Bijlage 2 Aangepast sportaanbod in de regio Nijmegen 56

Bron: Nationale Spelen Nijmegen 2016 http://specialolympics2016.nl

Brief aan de raad - Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen ESONS 2016

Samenvatting

In 2016 namen Nijmegen, Wijchen en Groesbeek tezamen de organisatie van de Special Olympics Nationale Spelen (SONS) 2016, een groot sportevenement voor mensen met een verstandelijke beperking, op zich. De organisatie stelde zich ten doel om in 2016 een succesvol sportevenement te organiseren voor 2.500 sporters, 1.000 begeleiders, 1.500 vrijwilligers en duizenden supporters. Tevens wilde Stichting SONS een bijdrage leveren aan de stimulering van de sport- en beweegdeelname van mensen met een verstandelijke beperking door de bewustwording te vergroten en de samenwerking op te zoeken met relevante partijen.

Het Mulier Instituut heeft, in samenwerking met HAN sport en bewegen, onderzocht wat volgens betrokkenen de betekenis van de Nationale Spelen 2016 kan zijn voor de ontwikkeling van de vraag naar en het aanbod van sport voor mensen met een verstandelijke beperking in regio Nijmegen. Hiervoor zijn drie deelonderzoeken uitgevoerd:

1. Belevingsonderzoek: tijdens het evenement zijn korte interviews afgenomen bij deelnemers, hun ouders/verzorgers/naasten, vrijwilligers, trainers en coaches van de organiserende sportverenigingen;
2. Onderzoek zorginstellingen: voorafgaand aan de spelen zijn interviews afgenomen met vertegenwoordigers van drie zorginstellingen in de regio Nijmegen;
3. Onderzoek sportaanbieders en beleidsmedewerkers: voorafgaand aan de spelen zijn interviews afgenomen met vertegenwoordigers van sportverenigingen en beleidsmedewerkers (met sport in de portefeuille) in de regio Nijmegen.

Uit het belevingsonderzoek kwam naar voren dat de Nationale Spelen 2016 een succes zijn geworden. In één woord werd het evenement veelal als '*geweldig*' omschreven. Het merendeel van de ondervraagde deelnemers (89%), begeleiders/familie/coaches (90%), vrijwilligers (72%) en trainers (85%) zou de volgende keer weer de spelen bezoeken of meedoen. Met name de sfeer (95%), sportaccommodaties (94%) en bereikbaarheid (89%) werden als (heel) positief beoordeeld. Dat gold wat minder voor Heumensoord, de slaapplaats van de sporters. Een op de vier respondenten beoordeelde deze als (heel) positief. De Spelen waren succesvol, maar vooral voor en in de beleving van de deelnemers en hun familieleden, coaches en begeleiders en vrijwilligers. Bezoekers van buitenaf, mensen die geen betrokkenheid hebben met de doelgroep of met een van de organiserende verenigingen, werden echter gemist. Om hen in de toekomst ook bij de Spelen te betrekken zijn meer inspanningen vereist.

In totaal 3.232 mensen zich hebben aangemeld voor de Nationale Spelen 2016, waarvan:

- 2.397 sporters (1.950 sporters in 2014)
- 247 hoofdcoaches, 588 reguliere coaches (630 coaches in 2014)

De meeste sporters en coaches die aan de Nationale Spelen 2016 deelnamen zijn afkomstig uit de provincies Noord-Holland (18,5%) en Gelderland (16%).

De vertegenwoordigers van de zorginstellingen gaven weliswaar aan bekend te zijn met de Nationale Spelen 2016, maar twijfelen of de Nationale Spelen 2016 een sterke stimulerende rol kunnen spelen bij de sport- en beweegdeelname van de cliënten met een verstandelijke beperking in hun instelling. Zij verwachten enerzijds niet dat er meer cliënten met een verstandelijke beperking zijn gaan (of zullen gaan) sporten en anderzijds dat degenen die al sporten niet nog meer (zijn of zullen) gaan sporten. Dit heeft volgens de instellingen met verschillende zaken te maken:

- de Nationale Spelen richten zich op de cliënten die al sporten (minimaal zes maanden lid zijn van een sportvereniging), waardoor de groep niet-sporters achterblijft;
- een van de belemmeringen om (meer) te gaan sporten is dat cliënten met een licht verstandelijke beperking niet bij een team met sporters met een verstandelijke beperking willen horen, maar liever

willen sporten bij een regulier team, wat niet altijd mogelijk is. Deze cliënten worden dan ook minder snel lid van een vereniging, waardoor ze niet aan het evenement mee kunnen doen. Volgens de geïnterviewde vertegenwoordigers van de zorginstellingen gaat een eventuele stimulerende werking van de Nationale Spelen voor deze specifieke groep dan ook niet op.

De Nationale Spelen lijken wel een duidelijke rol te kunnen spelen bij de ontwikkeling van sportaanbod voor deze doelgroep. Het evenement kan, volgens de vertegenwoordigers van sportverenigingen, zowel een rol spelen bij het creëren van nieuw aanbod als bij het uibreiden en versterken van bestaand aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking. De sportverenigingen geven daarvoor de volgende argumenten:

- sportverenigingen die momenteel nog geen aanbod hebben, zullen door het evenement geïnteresseerd raken en meer belangstelling en animo hebben om sportaanbod voor mensen met een verstandelijke handicap te creëren;
- veel media-aandacht zal tot meer vraag onder (toekomstige) sporters kunnen leiden;
- zowel de organiserende sportverenigingen als de verenigingen die aan het evenement meedoen kunnen laten zien dat er mogelijkheden binnen hun verenigingen zijn en kunnen zichzelf daardoor profileren;
- de kwaliteit van het bestaand aanbod zal verbeteren door het evenement. De sportvereningen kunnen van elkaar leren op het evenement, waar iedereen samenkomt;
- als verenigingen in staat zijn vrijwilligers die tijdens het evenement actief zijn vast te houden, zal er meer kader voor het aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking beschikbaar zijn.

De beleidsmedewerkers verwachten dat de Nationale Spelen het sport-en bewegingsaanbod in de regio zal versterken en dat er nieuw aanbod gecreëerd zal worden. De Nationale Spelen kunnen op deze wijze als vliegwiel dienen om sportdeelname onder de doelgroep te vergroten.

Het onderzoek laat zien dat de Special Olympics Nationale Spelen 2016 in de beleving van diverse betrokkenen een succes zijn en dat het evenement op zichzelf staat. Als met de Spelen echter ook een maatschappelijke doelstelling wordt nagestreefd, dan zal daar actief op moeten worden ingezet. Er zal budget voor moeten worden geserveerd, naast de investeringen voor de toernooiorganisatie. Kansen om de Spelen maatschappelijk te benutten zijn er namelijk voldoende volgens de diverse betrokkenen.

Special Olympics Nationale Spelen kan een rol spelen bij het stimuleren van de sportdeelname van mensen met een beperking en de ontwikkeling van sportaanbod voor deze doelgroep. Op basis van het onderzoek kunnen enkele bevorderende factoren worden genoemd:

- het vergroten van de naamsbekendheid van de Nationale Spelen in de samenleving;
- het trekken van belangstelling voor het evenement van burgers die niet direct bij de doelgroep betrokken zijn;
- het actief informeren van instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking over de Spelen;
- de communicatie met de instellingen te verbeteren om sporten in georganiseerd verband (bijvoorbeeld bij een sportvereniging) te stimuleren;
- het betrekken van zowel sportaanbieders met als zonder ervaring met sport voor mensen met een beperking bij de Nationale Spelen;
- het creëren van mogelijkheden tot kennisdeling voor organiserende en niet organiserende sportverenigingen;
- het bouwen van of aansluiten bij een bestaand netwerk van organisaties die kunnen worden ingezet bij de ondersteuning van het ontwikkelen van sportaanbod voor de doelgroep in de regio.

Brief aan de raad - Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen ESONS 2016

1. Inleiding

Special Olympics is de grootste sportorganisatie voor mensen met een verstandelijke beperking wereldwijd. In Nederland worden de activiteiten gecoördineerd door Special Olympics Nederland. Sinds 1998 worden eens in de twee jaar de Nationale Spelen georganiseerd. De eerste Nationale Spelen vonden in Arnhem plaats en in 2014 nam Friesland de taak op zich om het evenement te organiseren. Van 1 tot en met 3 juli 2016 vond de editie van de Special Olympics Nationale Spelen in de regio Nijmegen plaats, met als speelgemeenten Nijmegen, Wijchen en Groesbeek. De Spelen staan open voor alle mensen met een verstandelijke beperking die ouder zijn dan acht jaar en die minimaal zes maanden in de betreffende tak van sport hebben getraind. De Nationale Spelen worden voor minimaal twaalf en maximaal twintig takken van sport georganiseerd. De filosofie achter Special Olympics is dat iedereen met een verstandelijke beperking op zijn of haar eigen niveau moet kunnen sporten. Plezier staat voorop.

Uniek aan de Nationale Spelen van 2016 was de mogelijkheid om aan te sluiten bij de Nijmeegse Vierdaagse. Er werd een Wandel3daagse georganiseerd die voor iedereen toegankelijk was. Deze startte op 1 juli 2016, de dag van de openingsceremonie van Special Olympics Nationale Spelen.

De Stichting Special Olympics Nationale Spelen (SONS) was verantwoordelijk voor de organisatie van de editie van 2016. SONS stelde zich ten doel om in 2016 een succesvol sportevenement te organiseren voor 2.500 sporters, 1.000 begeleiders, 1.500 vrijwilligers en duizenden supporters.

De doelstellingen van SONS sluiten aan bij de wereldwijde filosofie van Special Olympics, samengevat in de slogan '*Changing Lives, Changing Attitudes*'. Naast de organisatie van een feestelijk evenement, wilde SONS in de regio Nijmegen ook een basis leggen voor de sport voor mensen met een verstandelijke beperking. Daarvoor is aansluiting gezocht bij de formule van Uniek Sporten[1] en is samenwerking gezocht met sportverenigingen, zorgaanbieders en andere partners uit de regio. SONS beoogde daarnaast het belang van een gezonde leefstijl voor de doelgroep op de kaart te zetten. Om daaraan bij te dragen, is aansluiting gezocht bij 'Alles is Gezondheid', het Nationaal Programma Preventie. Tijdens een speciaal belegd symposium ondertekenden 35 vertegenwoordigers van organisaties uit de sectoren sport, zorg, onderwijs en overheid een *pledge* (belofte) om zich in te zetten voor de bevordering van een gezonde leefstijl voor de doelgroep.

SONS en Stichting Trias2 (partner van SONS) hebben het Mulier Instituut en HAN Sport en Bewegen gevraagd om onderzoek te doen naar de maatschappelijke betekenis van de Nationale Spelen 2016 en daarbij vooral in te zoomen op de vraag of en hoe de Nationale Spelen een rol kunnen spelen bij het leggen van een fundament voor sport voor verstandelijk gehandicapten in de regio Nijmegen. In deze rapportage zijn de resultaten van dat onderzoek samengebracht. Het onderzoek is mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van Stichting Trias. Het Mulier Instituut en Han Sport en Bewegen hebben het onderzoek samen opgezet en met studentonderzoekers van de Radboud Universiteit en HAN Sport en Bewegen uitgevoerd.

[1] Uniek Sporten wil mensen met een beperking in staat stellen makkelijker te participeren in sport. De aanpak omvat een website waar vraag en aanbod samenkomt, een ondersteuningspakket voor sportaanbieders, bestaande uit onder andere informatie en trainingen, en de inzet van een speciale sportconsulent Uniek Sporten. Uniek Sporten is in 2015 in Nijmegen gestart en beoogt een regionale samenwerking met meer gemeenten.

[2] Trias ondersteunt mensen met een verstandelijke beperking (moeilijk lerenden) ouder dan 18 jaar. Bij Trias kunnen mensen elkaar ontmoeten, ondersteuning krijgen bij het zoeken naar werk en speciale cursussen volgen.

1.1 Onderzoeksvragen

Met het onderzoek is beoogd antwoord te geven op de volgende centrale vraag:

Wat is volgens betrokkenen de betekenis van de Special Olympics Nationale Spelen 2016 voor de ontwikkeling van de vraag naar en het aanbod van sport voor mensen met een verstandelijke beperking in de regio Nijmegen (speelgemeenten Nijmegen, Groesbeek en Wijchen)?

Toelichting begrippen:

- Regio Nijmegen: hiermee worden de speelgemeenten Nijmegen, Groesbeek en Wijchen bedoeld.
- Ontwikkeling vraag naar sport: hiermee bedoelen we het stimuleren van de sportdeelname van mensen met een verstandelijke beperking en de vraag in hoeverre de Nationale Spelen daarin een rol kunnen spelen. De vragen zijn voorgelegd aan zorginstellingen voor verstandelijk gehandicapten.
- Ontwikkeling aanbod van sport: dit gaat over de mate waarin sportaanbieders in de regio Nijmegen (nieuw) sportaanbod voor de doelgroep (in ontwikkeling) hebben en in hoeverre de Nationale Spelen daarin een rol kunnen spelen. De vragen zijn voorgelegd aan vertegenwoordigers van sportverenigingen en aan beleidsmakers sport van de speelgemeenten.

Van de centrale vraag zijn de volgende deelvragen afgeleid, verdeeld in drie blokken:

Beleving:

1. Hoe ervaren/beleven deelnemers met een verstandelijke beperking en hun ouders/verzorgers/naasten hun deelname aan de Nationale Spelen 2016?
2. Hoe ervaren/beleven vrijwilligers die zich inzetten voor het evenement hun betrokkenheid bij de Nationale Spelen 2016?

Ontwikkeling vraag

3. Welke aandacht schenken zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke beperking aan de sport- en beweegstimulering van hun cliënten en wat belemmert dan wel stimuleert hen daarin?
4. Welke rol kunnen de Nationale Spelen 2016 volgens (zorg)instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking hebben bij het stimuleren van de vraag en toeleiding naar sport voor mensen met een verstandelijke beperking?

Ontwikkeling aanbod

5. In hoeverre hebben sportaanbieders in de regio Nijmegen sport- en beweegaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (in ontwikkeling)?
6. Hoe en in welke mate zijn sportaanbieders in de regio Nijmegen betrokken bij de Nationale Spelen 2016 en hoe ervaren/beleven zij hun betrokkenheid?
7. Welke rol kunnen de Nationale Spelen 2016 hebben bij de ontwikkeling van (nieuw of versterkt) sport- en beweegaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking volgens sportaanbieders (met en zonder betrokkenheid bij de Spelen) en beleidsmakers in de regio Nijmegen?

Het onderzoek heeft een meerledig doel:

- De resultaten van het onderzoek bieden input voor het eindevaluatierapport, dat SONS voor Stichting Special Olympics Nederland na afloop van de Spelen zal opstellen.
- De resultaten kunnen door organisatoren van toekomstige edities van de Nationale Spelen gebruikt worden om (beter) in te spelen op de mogelijkheden om de maatschappelijke betekenis van het evenement te vergroten.

- Het onderzoek biedt input voor de ontwikkeling van een model of methodiek waarmee toekomstige organisatoren de maatschappelijke impact van hun sportevenement voor mensen met een beperking kunnen meten.
- Voor Stichting Trias bieden de resultaten input om de aansluiting tussen de vraag naar en betrokkenheid bij sport en bewegen van de eigen cliënten met het sportaanbod te verbeteren.

1.2 Methoden

Het onderzoek heeft plaatsgevonden voor én tijdens de Nationale Spelen 2016. Dit betekent dat in deze rapportage vooral ervaringen naar boven komen van verschillende betrokkenen met de huidige Nationale Spelen en dat betrokkenen verwachtingen uitspreken over de kansen die zij zien om via de Nationale Spelen (en toekomstige edities) maatschappelijke effecten te realiseren. In deze rapportage kunnen we geen uitspraken doen over daadwerkelijke effecten van de Nationale Spelen 2016, bijvoorbeeld in welke mate de huidige editie heeft bijgedragen aan een hogere sportdeelname van mensen met een verstandelijke beperking in de regio of uitbreiding van het sportaanbod voor deze doelgroep. Voor het huidige onderzoek is gebruik gemaakt van deskresearch en van zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek.

Afgeleid van de hierboven opgesomde deelvragen zijn drie deelonderzoeken uitgevoerd.

1. **Belevingsonderzoek deelnemers en betrokkenen (deelvraag 1 en 2).**
   Tijdens de speeldagen van Special Olympics op 2 en 3 juli zijn in totaal 370 korte interviews afgenomen met deelnemers, hun ouders/verzorgers/naasten, met vrijwilligers en met trainers en coaches van de organiserende sportverenigingen. Ook vrijwilligers met een beperking werden op de Nationale Spelen 2016 ingezet. Vooraf aan dit onderzoek was ten doel gesteld om ook met deze groep interviews af te nemen. Tijdens het evenement waren er echter te weinig respondenten uit deze groep aanwezig om betekenisvolle uitspraken te kunnen doen.
2. **Bevraging zorginstellingen (deelvraag 3 en 4).**
   Bij drie zorginstellingen in de regio Nijmegen zijn twaalf interviews afgenomen met vertegenwoordigers (persoonlijk begeleiders, dienstverlenende coördinatoren en bewegingsagogen).
3. **Bevraging sportverenigingen en beleidsmedewerkers (deelvraag 5, 6, 7).**
   Op twee momenten voorafgaande aan de Nationale Spelen zijn interviews afgenomen met sportverenigingen met en zonder aanbod voor de doelgroep en met en zonder betrokkenheid bij de Nationale Spelen. Zowel najaar 2015 als voorjaar 2016 zijn met twaalf sportverenigingen interviews afgenomen. De resultaten van de eerste ronde zijn uitvoerig beschreven in de afstudeerscriptie van Schep (2015) en zijn in deze rapportage waar relevant verwerkt tussen de resultaten van de interviewronde van 2016. Aanvullend is een beknopte online vragenlijst uitgezet bij sportverenigingen in de regio Nijmegen die geen aanbod hebben voor mensen met een verstandelijke beperking. Tot slot zijn interviews afgenomen met de beleidsmedewerkers sport van de drie speelgemeenten en is een beknopte online enquête uitgezet onder sportaanbieders in de regio Nijmegen zonder aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking.

Een uitgebreide toelichting van de opzet van de drie deelonderzoeken is opgenomen in bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

Allereerst worden in hoofdstuk 2 de resultaten van het belevingsonderzoek onder deelnemers en betrokkenen besproken. Deze worden voorafgegaan door een aantal algemene kengetallen over de Nationale Spelen 2016. In hoofdstuk 3 bespreken we de resultaten van de gesprekken met de zorginstellingen. De resultaten van het onderzoek onder sportaanbieders en beleidsmedewerkers zijn beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 zijn de belangrijkste conclusies opgenomen en zijn aanbevelingen geformuleerd.

Nationale Spelen Nijmegen 2016 http://specialolympics2016.nl

2. Special Olympics 2016: evenement en beleving

In dit hoofdstuk wordt een totaalbeeld gegeven van de Nationale Spelen en wordt besproken hoe deelnemers, familie/verzorgers, coaches en vrijwilligers de Nationale Spelen 2016 hebben beleefd.

2.1 Totaalbeeld SONS 2016

De Nationale Spelen 2016 vonden plaats van 1 t/m 3 juli. Er zijn wedstrijden georganiseerd in achttien takken van sport op twaalf verschillende locaties in drie speelgemeenten (figuur 2.1).

Figuur 2.1 Overzicht Special Olympics

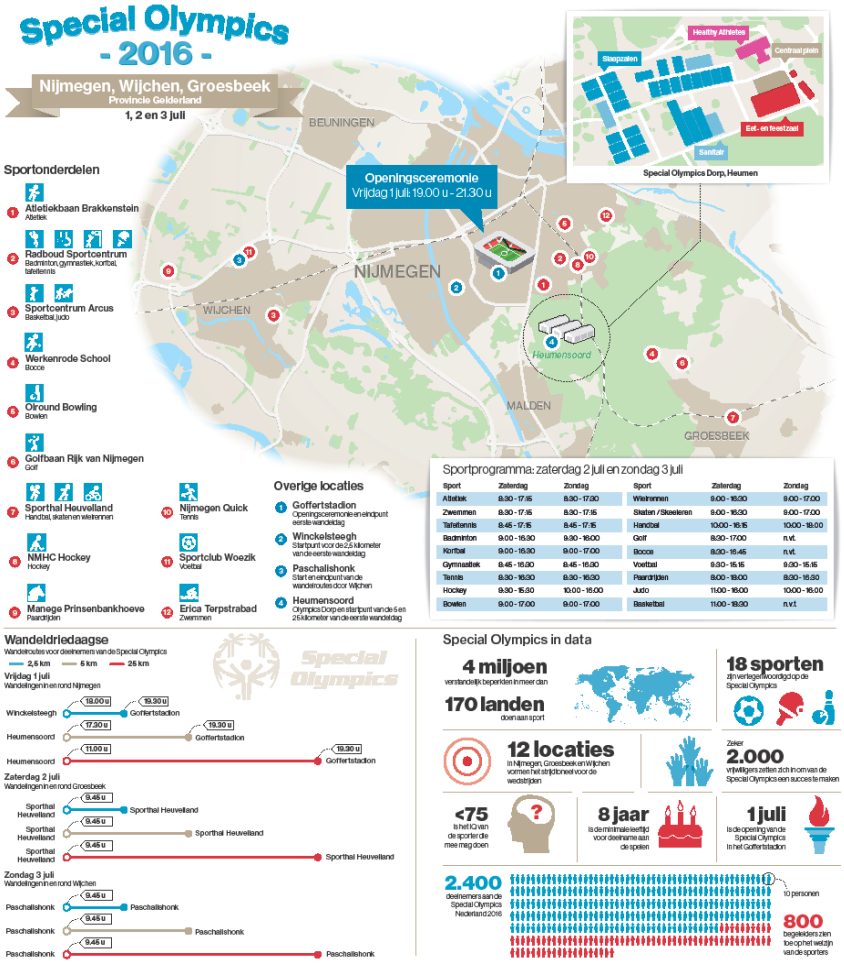

Bron: www.specialolympics2016.nl

Uit registratiegegevens die Stichting SONS 2016 heeft aangereikt komt naar voren dat in totaal 3.232 mensen zich voor de Special Olympics Nationale Spelen 2016 hadden aangemeld. De sporters met een verstandelijke beperking vormden hierbij de grootste groep met 2.397 aanmeldingen. Dat aantal valt iets lager uit dan het vooraf beoogde aantal van 2.500 sporters, maar hoger dan het aantal sporters dat tijdens editie van 2014 is behaald (1.950, Wallendal & Wallendal, 2014). De sporters werden bijgestaan door 247 hoofdcoaches en 588 reguliere coaches. In 2014 waren 630 coaches betrokken (Wallendal & Wallendal, 2014). Bijna twee derde van de sporters met een verstandelijke beperking was man, een derde vrouw. De meeste sporters waren tussen de 21 en 35 jaar oud, de gemiddelde leeftijd betrof 29 jaar (zie figuur 2.2).

Figuur 2.2 Leeftijd deelnemende sporters, SONS 2016 (n=2.397, in procenten)

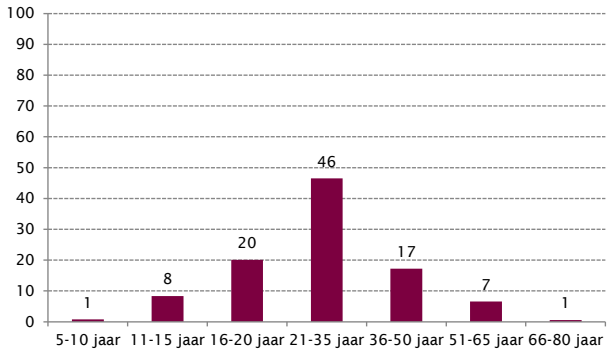

Bron: Registratiegegevens SONS 2016, bewerking Mulier Instituut

Voetbal bleek veruit de populairste sport op SONS 2016 te zijn: 23 procent van de sporters met een verstandelijke beperking nam tijdens de Nationale Spelen deel aan deze tak van sport. Hockey en zwemmen kwamen op de tweede en derde plaats (zie figuur 2.3).

Figuur 2.3 Tak van sport deelnemende sporters, SONS 2016 (n=2.397, in procenten)

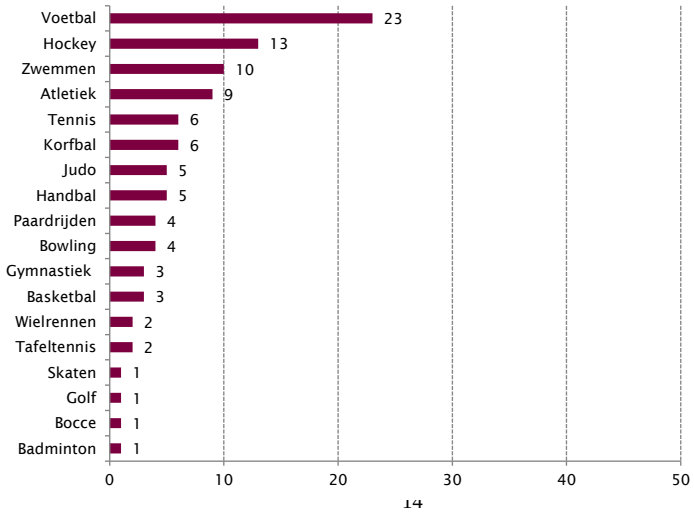

Bron: Registratiegegevens SONS 2016, bewerking Mulier Instituut

Op kaart 2.1 is weergegeven waar de sportverenigingen, sporters met een verstandelijke beperking en coaches die aan de Nationale Spelen deelnamen, zijn gevestigd. Van alle deelnemende sporters en coaches aan SONS 2016 komt relatief het grootste deel uit de provincie Noord-Holland (18,5 procent, zie kaart 2.2). Gelderland staat op de tweede plaats met 16 procent van alle deelnemers.

Kaart 2.1 Locaties deelnemende sportverenigingen SONS 2016 naar provincie

Kaart 2.2 Percentage deelnemers SONS 2016 (sporters en hun coaches) naar provincie

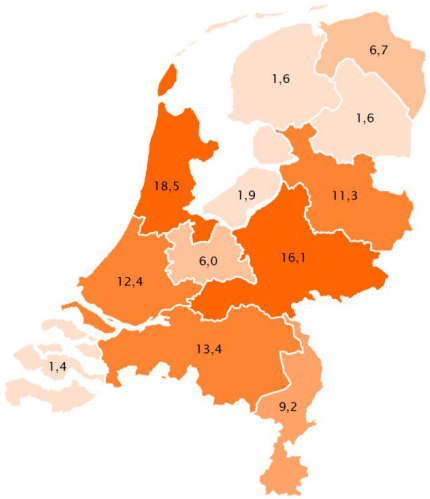

Bron: Registratiegegevens SONS 2016, bewerking Mulier Instituut

Naar opgave van de Stichting SONS 2016 was een grote groep vrijwilligers bij de organisatie van de Spelen betrokken. In het eerste weekend van juli waren ongeveer 1.850 vrijwilligers actief. Daarvan waren ongeveer 1.600 bij de sportlocaties betrokken en waren de overige vrijwilligers aan het werk bij Heumensoord (Olympisch dorp) of bij de openingsceremonie (zie figuur 2.1).

2.2 Beleving deelnemers

Tijdens de Nationale Spelen op 2 en 3 juli zijn korte vraaggesprekken gehouden met deelnemers aan de Nationale Spelen, hun ouders/verzorgers/naasten, met vrijwilligers en met trainers en coaches van de organiserende sportverenigingen. Bij deze vraaggesprekken zijn vooral de ervaringen en beleving van de Nationale Spelen vastgelegd. In totaal zijn 370 vragenlijsten afgenomen bij twaalf verschillende taken van sport, op zes verschillende locaties. Van de respondenten was 32 procent een deelnemer met een verstandelijke beperking, 26 procent was een vrijwilliger, 24 procent een begeleider, familielid/verzorger of coach en 9 procent betrof een vrijwilliger vanuit de organiserende tak van sport. In bijlage 1 is meer informatie over de opzet van dit belevingsonderzoek te vinden, inclusief een beschrijving van de kenmerken van de respondenten. Hieronder bespreken we de belangrijkste resultaten uit de korte vraaggesprekken.

Motieven aanwezigheid

Bijna een kwart (23 procent) van alle respondenten gaf aan op de Nationale Spelen aanwezig te zijn omdat een vriend, familielid en/of collega meedeed. Zeven procent was voornamelijk voor de sfeer gekomen. Deelnemers zijn voornamelijk gekomen om te sporten of omdat zij het gezellig en leuk vonden. Veel vrijwilligers waren met de sportvereniging aanwezig omdat zij waren gevraagd door het bestuur. Elf procent van alle aanwezigen gaf aan het initiatief van SONS 2016 te willen steunen of iets voor de doelgroep te willen doen.

"Ik vind het belangrijk dat goede initiatieven als Special Olympics worden gesteund." - Vrijwilliger

Voorbereiding

Respondenten van de organiserende sportverenigingen zijn druk geweest met de voorbereidingen van de Nationale Spelen. Het organiseren van het toernooi in hun tak van sport werd als een grote klus beschouwd.

"Ik heb wel 100 á 200 uur aan de organisatie besteed." – Respondent van organiserende vereniging

De meeste sporters hebben zich niet speciaal voor het evenement voorbereid. Wel komt naar voren dat trainingen op het evenement zijn aangepast. Enkele vrijwilligers hebben ter voorbereiding informatiebijeenkomsten bezocht. Voor de vrijwilligers met beperking (zeven respondenten) waren informatiebijeenkomsten georganiseerd. Deze bijeenkomsten zijn georganiseerd vanuit de stichting MEE. De thema's die hier aan bod kwamen waren gastvrijheid en hoe te handelen bij nood. Stichting SONS 2016 speelde volgens de geïnterviewden in deze bijeenkomsten geen rol.

Media, belangstelling en beeldvorming

Net zoals de vertegenwoordigers van sportverenigingen in hoofdstuk 3 van mening waren, vonden ook de respondenten van het belevingsonderzoek dat de Nationale Spelen meer in de belangstelling hadden mogen staan.

"*De Special Olympics is een ondergeschoven kindje."* - Vrijwilliger

Het viel de onderzoekers op dat in Wijchen, in vergelijking met de andere speelgemeenten, veel toeschouwers op het evenement waren afgekomen. De dorpsgenoten gaven aan dat zij het belangrijk vonden dat er iets voor deze doelgroep werd georganiseerd en dat zij daarom graag hun interesse toonden. Over het algemeen constateerden de onderzoekers echter een geringe aanwezigheid van toeschouwers die niet op een of andere wijze bij de deelnemers of het evenement zelf betrokken waren. Uit de interviews met vertegenwoordigers van sportverenigingen kwam naar voren dat de beeldvorming van de gemiddelde Nederlander ten aanzien van sporters met een verstandelijke beperking positief kan veranderen wanneer de mensen die geen ervaring of affiniteit met de doelgroep hebben op het evenement afkomen (zie hoofdstuk 4).

Ruim een derde van de ondervraagde vrijwilligers gaf aan geen ervaring te hebben met de doelgroep mensen met een verstandelijke beperking. Daaruit valt op te maken dat de betrokkenheid van 'buitenstaanders' bij het evenement niet groot is. Bijna drie kwart van de ondervraagde vrijwilligers gaf aan dat hun beeldvorming over deze doelgroep niet of nauwelijks is veranderd door de Nationale Spelen (zie figuur 2.4). Hun beeld was bij voorbaat al positief. Bij ruim een kwart van de vrijwilligers is hun beeld wel veranderd. Daarbij werd voornamelijk aangegeven dat men onder de indruk was van de sportprestaties van de deelnemers. Dit komt overeen met de verwachtingen van de vertegenwoordigers van sportverenigingen in hoofdstuk 4.

"De deelnemers zijn tot veel meer in staat dan ik verwachtte." - Vrijwilliger

Figuur 2.4 Verandering beeldvorming door evenement bij vrijwilligers (in procenten, N=98)

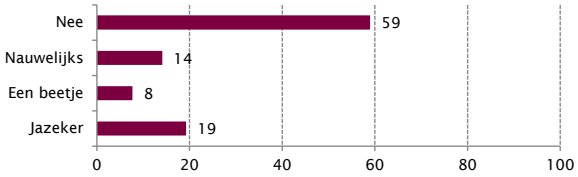

Bron: Belevingsonderzoek SONS 2016, Mulier Instituut

Waardering evenement

Het merendeel van de mensen dat tijdens de Nationale Spelen is bevraagd oordeelde positief over het evenement, zie figuur 2.5. De sfeer, sportaccommodaties en bereikbaarheid van de sportlocaties werden door veel respondenten positief ervaren. Volgens de bezoekers was er veel parkeergelegenheid aanwezig en deelnemers vonden dat het vervoer met bussen goed was geregeld. Wel kon de wegbewijzering volgens de vrijwilligers duidelijker zijn.

Ook het eten en drinken en de informatievoorziening werd positief beoordeeld. Een kanttekening bij de informatievoorziening was dat sommige deelnemers vonden dat de informatie pas laat beschikbaar was.

Over de verblijfaccommodatie zijn de meningen meer verdeeld. Eén op de vier respondenten gaf aan ontevreden te zijn over het Olympisch dorp Heumensoord. De bedden werden als hard beoordeeld en respondenten vonden het erg koud en lawaaierig. Deze negatievere beoordelingen kwamen voornamelijk van de vrijwilligers en coaches, de deelnemers waren redelijk positief. Daarnaast konden niet alle geënquêteerden antwoord geven omdat niet iedereen op Heumensoord heeft overnacht.

Figuur 2.5 Oordeel over verschillende aspecten van het evenement (in procenten)

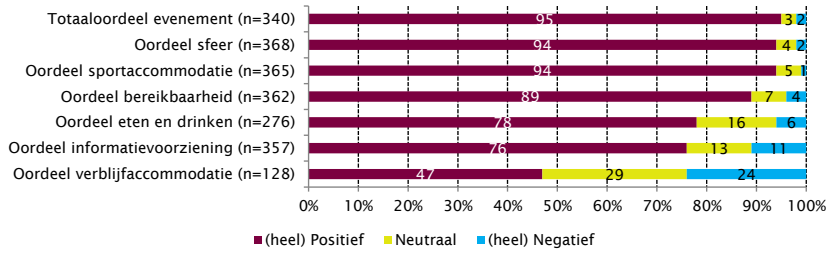

Bron: Belevingsonderzoek SONS 2016, Mulier Instituut

De Nationale Spelen voor herhaling vatbaar

Drie kwart van de geïnterviewde deelnemers en de helft van hun begeleiders bleek al vaker aan de Nationale Spelen van Special Olympics te hebben meegedaan of aanwezig geweest (figuur 2.6). Voor beide groepen geldt dat ca. negentig procent de volgende keer weer zou meedoen, zie figuur 2.7. Van de trainers/begeleiders van de organiserende sportverenigingen is ongeveer de helft al eerder bij het evenement geweest en zou 85 procent de volgende keer weer gaan.

Bij de vrijwilligers zien we een andere verhouding. Drie kwart van de vrijwilligers was voor het eerst bij de Nationale Spelen aanwezig. Het evenement lijkt hen goed bevallen te zijn: ruim zeventig procent zou de volgende keer weer gaan. De vrijwilligers die hierover twijfelden, gaven veelal aan dat een volgende keer komen afhankelijk van de reisafstand is.

Figuur 2.6 Al eerder bij SONS aanwezig geweest, naar type respondent (in procenten, n=370)

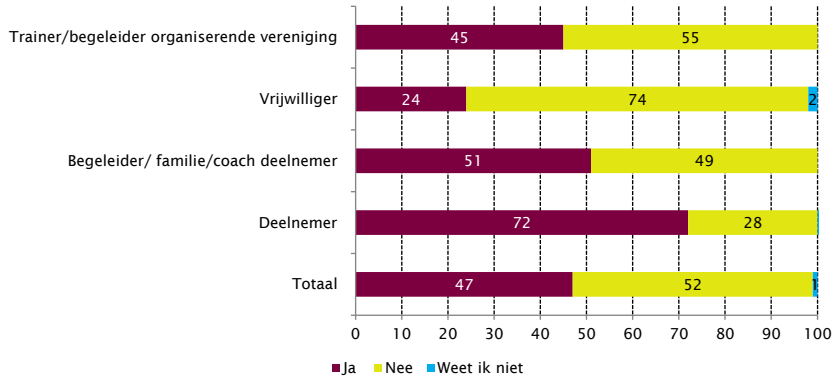

Figuur 2.7 Volgende keer weer aanwezig bij SONS, naar type respondent (in procenten, n=370)

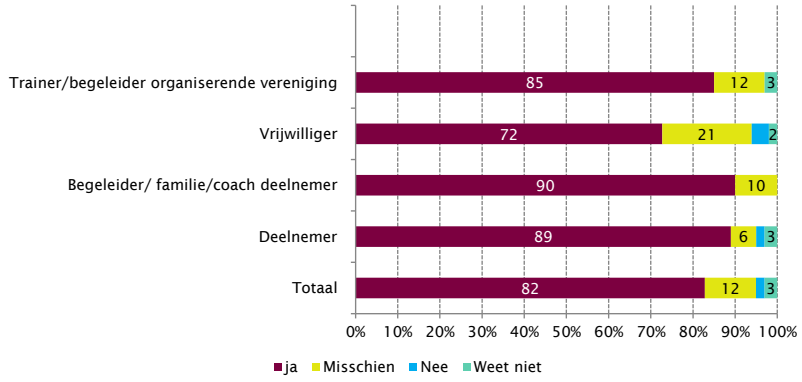

Verbeterpunten

Tijdens het afnemen van de enquêtes werden ook verbeterpunten genoemd. Zo gingen de lampen op het Olympisch dorp Heumensoord laat uit en waren de bussen te vol. Sommige deelnemers werden al vroeg met de bus opgehaald terwijl zij pas in de middag hoefden te sporten. In de tussentijd was er voor de deelnemers weinig vermaak.

Ook waren verschillende respondenten ontevreden over de bewegwijzering op de betreffende sportaccommodatie. Het was volgens hen voor de deelnemers zoeken waar zij heen moesten. Dit zorgde voor (nog meer) spanning en onrust. Ook het aantal begeleiders per groep was aan de krappe kant. Wanneer twee deelnemers tegelijk moesten sporten, bleef de groep alleen achter.

De Nationale Spelen in één woord

Tot slot is respondenten gevraagd het evenement in één woord te omschrijven. De woorden ‘gezellig’ en ‘geweldig’ werden het vaakst genoemd. Daarnaast werd het evenement als uniek en waardevol beschouwd. Door vrijwilligers werd meermaals gesproken over ‘saamhorigheid’ en ‘gelijkheid’. Zie de volgende *wordclouds* per respondentgroep om te zien welke woorden het meest werden genoemd.

Begeleiders

Deelnemers

Organiserende sportverenigingen

Vrijwilligers

2.3 Samenvatting

In totaal hebben 3.232 mensen zich voor de Special Olympics Nationale Spelen 2016 aangemeld. Het grootste gedeelte van deze groep bestaat uit de sporters met een verstandelijke beperking. Van deze sporters was een derde man, de gemiddelde leeftijd was 29 jaar. De meeste sporters en coaches waren afkomstig uit Noord-Holland, gevolgd door de organiserende provincie Gelderland.

Uit het belevingsonderzoek blijkt dat de aanwezigen zich veelal niet speciaal voor het evenement hebben voorbereid. Enkele trainingen zijn voor de sporters aangepast en enkele vrijwilligers hebben ter voorbereiding een informatiebijeenkomst bezocht.

Respondenten waren van mening dat SONS 2016 meer in de belangstelling had mogen staan. De Nationale Spelen 2016 waren vooral de Spelen van de sporters, familieleden, vrijwilligers en coaches en minder van toeschouwers van buitenaf. Van de vrijwilligers die op SONS 2016 werkzaam waren, had ruim een derde geen ervaring met de doelgroep. Drie kwart van de ondervraagde vrijwilligers gaf aan dat hun beeldvorming over de doelgroep niet of nauwelijks door de Spelen is veranderd. Velen van hebn hadden vooraf al een positief beeld.

Door de sporters, hun familieden, coaches en de vrijwilligers werd het evenement veelal positief beoordeeld. Voornamelijk over de sfeer, sportaccomodaties en bereikbaarheid van de sportloacties heerste grote tevredenheid. Heumensoord, de slaapplaats van de sporters (en coaches), kreeg vaker een negatieve beoordeling.

Dat deelname of betrokkenheid bij SONS 2016 zo goed beviel, bleek wel uit het feit dat negen van de tien sporters en begeleiders aangaven graag aan de volgende editie mee te willen doen. Dit geldt ook voor de trainers en begeleiders van de organiserende sportverenigingen (85 procent) en voor een groot deel van de vrijwilligers (72 procent). Voor deze laatste groep is de voorwaarde wel dat de volgende editie van SONS in de buurt plaatsvindt.

Afsluitend vatten deelnemers, familieleden, coaches en vrijwilligers de Nationale Spelen van Special Olympics 2016 in een woord samen als ‘geweldig’.

3. Sport- en beweegstimulering bij zorginstellingen

In dit hoofdstuk bespreken we welke belemmeringen en stimulansen de geïnterviewde vertegenwoordigers van drie zorginstellingen in de regio Nijmegen ervaren bij het stimuleren van de sport- en beweegdeelname van hun cliënten, in welke mate cliënten daadwerkelijk aan sport en bewegen deelnemen, en wat volgens hen het effect is van Special Olympics Nationale Spelen 2016 op de sport- en beweegdeelname (en sportstimulering) van deze doelgroep. Voor een uitgebreide verslaglegging van dit onderzoek wordt verwezen naar de afstudeerscriptie van De Wijze (2016). In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste resultaten, gebaseerd op de meningen van de twaalf respondenten, opgenomen in de tekst en aangevuld met opsommingen in kaders. Deze twaalf respondenten vormen een kleine uitsnede van het totaal aantal medewerkers van de drie onderzochte instellingen.

3.1 Ervaren belemmeringen sport- en beweegstimulering

Uit eerder onderzoek van het Mulier Instituut onder woonvoorzieningen voor verstandelijk gehandicapten (Van den Dool et al., 2012) kwam naar voren dat zorginstellingen bij het stimuleren van de sport- en beweegdeelname van hun cliënten diverse belemmerende en bevorderende factoren ervaren. Deze factoren werden ingedeeld naar beleid, personeel, motivatie, financiën en overige factoren. Vergelijkbare factoren kwamen ook naar voren bij de geïnterviewde medewerkers van de zorginstellingen bij dit onderzoek. De ervaren belemmeringen worden hieronder puntsgewijs besproken.

Personeel

De geïnterviewde vertegenwoordigers van zorginstellingen gaven ten aanzien van het thema personeel aan diverse belemmeringen te ervaren bij het stimuleren van de sportdeelname van hun cliënten. Dit is het geval als een begeleider van een cliënt het sporten en bewegen geen prioriteit geeft, maar voor zichzelf vooral een taak in de verzorging van cliënten weggelegd ziet. Ook wordt gebrek aan tijd en aan personeel op locatie ervaren. Zo werd aangegeven dat een vermindering van de bezetting op een groep cliënten voor minder tijd zorgt om te sporten en bewegen. Zie kader 3.1 voor een opsomming van overige belemmeringen ten aanzien van personeel.

Kader 3.1 Overige belemmeringen ten aanzien van personeel

- Gebrek aan kennis over de sport- en beweegmogelijkheden voor de doelgroep.
- De begeleidingsstijl als belemmerende factor.
- Ontbreken van een persoon die kundig is op het gebied van sporten en bewegen op de locaties en die structureel sport- en beweegactiviteiten kan uitvoeren.
- Begeleiders weten soms niet hoe ze sporten en bewegen moeten bespreken met de cliënt.
- Begeleiders bij reguliere sportverenigingen hebben weinig kennis over de doelgroep.

Financiën

Ook de financiën kunnen volgens vertegenwoordigers een belemmerende factor zijn om het sporten en bewegen te stimuleren. Uit de interviews kwam naar voren dat cliënten dikwijls geen geld hebben voor sport- en beweegactiviteiten of dat ze andere prioriteiten hebben. De hoogte van de uitkering hangt af van de zorgzwaarte, waardoor mensen met een lichte beperking soms minder financiële middelen hebben. Wanneer een cliënt graag individueel wil sporten of bewegen en daar begeleiding bij nodig heeft, dan moet de cliënt de begeleider tijdens de activiteit voor begeleiding betalen.

De helft van de geïnterviewde vertegenwoordigers gaven aan dat de instelling geen budget heeft om personeel en de uitvoering van sport- en beweegactiviteiten te bekostigen. Hun indruk is dat instellingen in de loop der jaren op sport- en beweegstimulering hebben bezuinigd. Zo hangt de belemmering financiën samen met de

belemmering ten aanzien van personeel. De begroting die de begeleiders hebben wordt voor de verzorging van de cliënten ingevuld. Enkele respondenten ervoeren geen belemmeringen op het gebied van financiën. Zij waren van mening dat beweegactiviteiten ook zonder extra financiële middelen kunnen worden uitgevoerd.

Overige belemmeringen

De geïnterviewde vertegenwoordigers van de drie zorginstellingen noemden naast belemmeringen ten aanzien van personeel en financiën nog andere factoren die belemmerend kunnen zijn bij het stimuleren van sporten en bewegen, zoals de motivatie van de cliënt, het vervoer (dat geld kost), de beperking van de cliënt die in de weg kan zitten (gevoelens van schaamte bij sport en bewegen) en een gebrek aan (goed onderhouden of geschikte) beweegruimtes. Ook werd aangegeven dat de stap naar het reguliere sport- en beweegaanbod voor de cliënten te groot is. Cliënten willen ‘normaal sporten’ en niet bij ‘de gehandicapten’ horen. Bij het reguliere aanbod kunnen ze echter niet meekomen. Ook zouden begeleiders bij reguliere sportverenigingen minder kennis van de doelgroep hebben. Andere belemmeringen zijn: het gebrek aan sociale vaardigheden bij cliënten, de invloed van de omgeving (ouders die er niet voor open staan of geen energie hebben om mee te gaan), ongeschikte materialen, een gebrek aan energie voor sport en bewegen bij de cliënt, te weinig sportaanbod in de omgeving en toernooien en evenementen die voor de doelgroep als te groot en massaal worden ervaren.

3.2 Stimulerende factoren

Medewerkers van zorginstellingen ervaren ook stimulerende factoren bij de sport- en beweegstimulering van hun cliënten.

Beleid

Het merendeel van de geïnterviewde vertegenwoordigers van de drie zorginstellingen gaf te kennen dat hun zorginstelling sporten en bewegen voor de doelgroep belangrijk vindt. Dit uit zich onder andere in: de lichamelijke fitheid die in het individuele plan van de cliënt wordt meegenomen, dat een beweegteam of bewegingsconsulent aanwezig is (ondanks bezuinigingen) en dat projecten op het gebied van sporten en bewegen door de zorginstelling worden ondersteund. Als voorbeeld werd het beweegproject ‘uit de stoel’ genoemd waarbij het was gelukt om het bewegen voor mensen met een ernstig meervoudige beperking een plek te geven. Uit de interviews blijkt verder dat de helft van de geïnterviewde vertegenwoordigers de samenwerking van de zorginstelling met sportverenigingen als stimulans ervaart waardoor het aanbod voor de cliënten groter wordt om te kunnen sporten en bewegen. Een enkeling geeft aan niet op de hoogte te zijn van het beleid van de instelling. Een ander gaf aan dat de visie van de zorginstelling is veranderd omdat tegenwoordig cliënten zelf sport- of beweegactiviteiten moeten aandragen.

Personeel

Uit de interviews blijkt dat de motivatie van de begeleiders als een stimulerende factor wordt ervaren om het sporten en bewegen te stimuleren. Begeleiders die zelf enthousiast zijn over sporten en bewegen stralen dat uit naar de cliënten, waardoor de cliënten enthousiast worden (zie kader 3.2). Het creëren van draagvlak onder de begeleiders is belangrijk en werkt stimulerend. Dit geldt ook voor voldoende personeel waardoor activiteiten makkelijker met de cliënten kunnen worden uitgevoerd.

Kader 3.2 Voorbeelden van stimulerende begeleiding door personeel

- Een stimulerende begeleidingsstijl in plaats van opleggend of dwingend.
- Het sporten en bewegen laagdrempelig voor de cliënten aanbieden.
- Klein beginnen en goed contact hebben met de woonbegeleider over hoe zij kunnen helpen.
- In het begin met de cliënt meegaan naar de sportvereniging om ervoor te zorgen dat het loopt. Dit kan gedaan worden door de begeleider met de sport- of beweegactiviteit mee te laten doen.
- Kennis over sport en bewegen bij de begeleiding bevorderen, zodat het personeel weet wat in de omgeving het aanbod is en wat de mogelijkheden voor de cliënten zijn.

Uit de interviews komt naar voren dat het betrekken van vrijwilligers als stimulans wordt gezien. Als voorbeeld wordt genoemd dat vrijwilligers het vervoersprobleem bij sommige cliënten kunnen oplossen of dat zij gekoppeld kunnen worden aan een vaste cliënt waarmee zij activiteiten kunnen ondernemen. De begeleiders kunnen bovendien leren van sportstagiaires die op vrijwillige basis worden ingezet. Verder wordt een positieve samenwerking met het netwerk van de cliënt als stimulerend voor sport- en beweeggedrag gezien.

Kader 3.3 Overige stimulansen ten aanzien van personeel

- De tijd en ruimte hebben om op het gebied van sporten en bewegen dingen uit te zoeken en voor de cliënt te organiseren.
- Als begeleider kijken wat de vraag is van de cliënt en individueel gerichte sportactiviteiten voorleggen.
- Met het team van begeleiders communiceren over wat de cliënten willen.
- Het inzetten van een sportcoach op locaties van de zorginstellingen.

Financiën

Eerder gaven de vertegenwoordigers aan dat het gebrek aan financiële middelen als belemmering bij het stimuleren van de sport- en beweegdeelname wordt gezien (zie paragraaf 3.1). Uit de interviews zijn hier ook oplossingen voor aangedragen. Zo is de mening van de respondenten dat een gebrek aan budget cliënten er niet van hoeft te weerhouden te gaan sporten. Cliënten kunnen bijvoorbeeld bij de gemeente financiële steun aanvragen. Soms geeft de zorginstelling financiële hulp om bij de locatie sport- en beweegactiviteiten aan te bieden of kunnen cliënten meedoen aan een sportevenement doordat het bestuur van een sportvereniging het sponsort. In een ander geval betaalt de zorginstelling de huur van het activiteitencentrum en soms helpen landelijke subsidies om projecten op te zetten.

Kader 3.4 Overige stimulansen ten aanzien van financiën

- Als de begroting van een locatie zelf door de begeleiders kan worden opgesteld, kan naar eigen inzicht met elkaar worden bepaald waar het geld naar toe gaat en wat belangrijk wordt gevonden.
- Het is vaak mogelijk om kleine materialen te kopen voor sport- en beweegactiviteiten op locatie.
- Er zijn ouders die hun kinderen financieel steunen om sport- en beweegactiviteiten uit te kunnen voeren. Zo worden kleine materialen gekocht om op locatie mee te spelen of wordt het inschrijfgeld voor een sportevenement of toernooi betaald.
- Cliënten hebben recht op negen dagdelen dagbesteding. Hiermee kunnen werk gerelateerde activiteiten worden uitgevoerd, maar ook activiteiten die sport- en bewegen zijn gerelateerd.
- Het stellen van doelen die gehaald moeten worden, bijvoorbeeld het aantal cliënten dat binnen het activiteitencentrum gestimuleerd is om te sporten en bewegen.
- Extra budget voor begeleiders om het sporten en bewegen te stimuleren.

Overige stimulansen

Uit de interviews komen diverse andere stimulerende factoren voor de sport- en beweegstimulering van cliënten naar voren. Zo wordt de intrinsieke motivatie van de cliënt genoemd. Cliënten die het leuk vinden om te sporten of bewegen, gaan ook graag sporten of bewegen en blijven actief. Opgemerkt wordt dat de jongere

cliënten vaak enthousiaster zijn omdat die er mee zijn groot gebracht. Ook de faciliteiten om te kunnen sporten en bewegen kunnen een stimulerende factor zijn. Dat kan zowel een sportruimte met materialen op locatie zijn als een zwembad, natuurgebied of sportschool in de buurt, zodat de cliënten makkelijker kunnen sporten of bewegen. Verder kwam naar voren dat het promoten van sportevenementen en toernooien een stimulerende factor kan zijn. Gemotiveerde naasten worden ook als een stimulerende factor ervaren. Denk aan familieleden die enthousiast zijn over deelname door de cliënt aan sport- en beweegactiviteiten of zich willen inzetten om de cliënt te vervoeren van en naar sportverenigingen.

Bron: Nationale Spelen Nijmegen 2016 http://specialolympics2016.nl

Kader 3.5 Overige stimulansen

- Met de cliënt meegaan naar de sport- of beweegactiviteit, omdat ze soms angstig zijn en graag een vertrouwd persoon in de buurt hebben.
- Een beloning aan de sport- of beweegactiviteit koppelen. Bijvoorbeeld de maandelijkse 'beweegtopper' en de uitreiking van een certificaat aan diegene die zich het best heeft ingezet op sport- en beweeggebied.
- Pictogrammen en foto's op flyers van sportevenementen plaatsen voor mensen met een ernstige verstandelijke beperking ter verduidelijking van de sport die kan worden beoefend.
- Beweegtassen met sport- en spelmaterialen uitlenen aan cliënten, zodat ze zelf een activiteit kunnen uitvoeren wanneer ze dat willen.
- Uitlenen aan cliënten van de gratis groepspas van de begeleiders voor de sportschool, zodat geld geen probleem hoeft te zijn om te bewegen.
- Pasje voor de regiotaxi, zodat de cliënten vervoerd kunnen worden als ze willen sporten of bewegen.

3.3 Sport- en beweegdeelname mensen met een verstandelijke beperking

In deze paragraaf bespreken we de sport- en beweegdeelname van de cliënten en hoe dit volgens de geïnterviewde vertegenwoordigers van de drie instellingen vorm krijgt. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de volgende aspecten: frequentie, locatie, sport- en beweegactiviteiten en vorm.

Frequentie

Uit de interviews valt op te maken dat cliënten gemiddeld één keer per week sporten of bewegen, sommige cliënten nemen meerdere keren per week deel aan een sport- of beweegactiviteit. Op het activiteitencentra bijvoorbeeld worden dagelijks activiteiten voor cliënten aangeboden. Sommige van deze cliënten zijn daarnaast elders actief waardoor zij meerdere keren per week sporten en bewegen. Een respondent gaf aan dat de meeste cliënten allemaal dagelijks bewegen als het wandelen en fietsen wordt meegeteld.

Respondenten geven aan dat er vaak meerdere redenen zijn waarom de cliënt gaat sporten of bewegen (zie kader 3.6).

Kader 3.6 Motieven cliënten om te sporten en bewegen

- Plezier en gezondheid. Ouders letten meestal op het gezondheidsaspect of begeleiders vertellen dat het goed is voor de gezondheid.
- Lichaamsbeweging.
- Sociale contacten. Cliënten doen soms mee aan een sport- of beweegactiviteit omdat een ander het ook doet. De keerzijde is dat door deze motivatie de cliënt vaak maar tijdelijk de sport- of beweegactiviteit volhoudt.
- Energie/agressie kwijt raken.
- Leren samenwerken.

Locatie

Bijna alle geïnterviewde vertegenwoordigers vertelden dat cliënten bij een externe sportvereniging actief zijn. Toch geeft een dienstverlenende coördinator op een woonvorm aan dat sporten op een sportaccommodatie vaak te hoog gegrepen is voor de doelgroep. Deze betreffende respondent begeleidt twintig cliënten met een licht verstandelijk beperking die niet graag over sporten en bewegen praten. Ze willen geen begeleiding binnen de reguliere sportvereniging, waardoor ze snel afhaken omdat het te ingewikkeld wordt of sociale interacties een probleem vormen.

Een veel genoemde locatie voor het uitvoeren van sport- en beweegactiviteiten is het terrein van de instelling zelf. Cliënten kunnen gebruik maken van het activiteitencentrum van de zorginstelling, waar sport- en beweegactiviteiten worden aangeboden. Niet alle geïnterviewde vertegenwoordigers geven het uitvoeren van sport- en beweegactiviteiten op locatie of het activiteitencentrum als optie aan.

Andere locaties waar cliënten volgens respondenten gebruikmaken voor sporten en bewegen zijn sportvoorzieningen in de buurt, zoals een voetbalveldje, een speeltuin of het wijkcentrum waar bejaardengym wordt aangeboden. Ook wordt aangegeven dat cliënten in de buurt wandelen, fietsen en hardlopen of deelnemen aan evenementen, toernooien of competities buiten de instelling. Een respondent, die bewegingsagoog is bij een activiteitencentrum, zegt dat er geen gebruik wordt gemaakt van sportvoorzieningen in de buurt omdat het logistiek lastig is. Het vervoer is een opgave en er is te weinig personeel om de groep lopend te begeleiden.

Sport- en beweegactiviteiten

De activiteiten die worden uitgevoerd op het gebied van sporten en bewegen lopen uiteen. Populair zijn voetbal, zwemmen, boksen, fitness, wandelen en hardlopen. Sommige sportactiviteiten zijn uniek en komen maar op één locatie voor. In de antwoorden van de respondenten is een onderscheid gemaakt tussen sport en bewegen.

Kader 3.7 Genoemde sporten in volgorde van belangrijkheid

- Voetbal
- Zwemmen
- Boksen
- Tennis
- Overig (bowlen, waterbasketbal, judo, kungfu, paardrijden, badminton, hockey, tai chi en calisthenics)

Kader 3.8 Genoemde beweegactiviteiten in volgorde van belangrijkheid

- Wandelen
- Fitness (sportschool)
- Fietsen
- Hardlopen
- Yoga
- Overig (muziek, jeu de boules, zaalgym, huisgym, aqua-aerobics)

Over wandelen wordt door twee respondenten opgemerkt dat het met mooi weer vanuit de begeleiders wordt gestimuleerd om samen met de groep buiten te wandelen. Een ander gaf aan dat wandelen erg populair is onder cliënten met een licht verstandelijke beperking. Over het sporten bij een sportschool werd door een respondent opgemerkt dat cliënten het fitnessabonnement van de medewerkers gebruiken waardoor ze gratis naar de sportschool kunnen.

Vorm

Deelnemen aan een sport kan in aangepaste vorm of in reguliere vorm. Het merendeel van de respondenten gaf aan dat cliënten deelnemen aan een sport in een aangepaste vorm, zoals het G-team bij voetbal, zwemmen, bowlen en tennis. Cliënten nemen ook deel aan reguliere sport. De reden daarvan is dat cliënten graag willen participeren tussen de ‘gewone’ mensen.

Eén respondent gaf als toelichting dat sommige cliënten op jonge leeftijd in een regulier team beginnen, maar naarmate ze ouder worden ze niet meer goed mee kunnen en dan naar een G-team overstappen omdat sporten op eigen niveau leuker wordt gevonden. Een andere respondent vertelde dat de cliënten zelf aangeven dat de reguliere vorm te hoog ligt. Tot slot gaf een respondent aan dat de sportclubs het ook niet willen waardoor cliënten met een beperking worden doorgestuurd naar clubs die een G-team hebben.

3.4 Invloed Special Olympics Nationale Spelen 2016

De respondenten van de zorginstellingen zijn ook naar hun mening gevraagd over Special Olympics Nationale Spelen (SONS). Het merendeel bleek bekend te zijn met SONS. Ze waren veelal via e-mail over SONS geïnformeerd en in mindere mate via cliënten die bij een sportvereniging actief zijn, via andere mensen uit het werkveld of via een bekende die meehielp bij SONS.

Vier respondenten bleken hun kennis over het evenement niet met de cliënten te hebben gedeeld. Daarvan gaf een respondent aan dat niemand binnen het team de taak op zich had genomen om het onder de aandacht te brengen. Eén andere respondent vertelde dat informatie over SONS niet met cliënten is gedeeld omdat de groep niet bij de gehandicapten wil horen.

Drie geïnterviewde vertegenwoordigers hebben SONS wel onder de aandacht gebracht: bij de beweegclubjes, bij cliënten die actief zijn en bij cliënten die mogelijk geïnteresseerd zijn. Een van hen noemde als kanttekening dat het geen zin zou hebben het bij niet-sporters onder de aandacht te brengen omdat dat niet de doelgroep is. Op één locatie is SONS met alle cliënten besproken en bij een andere locatie is het gedeeld via

de website van de zorginstelling. Een respondent gaf aan dat andere reguliere evenementen worden doorgestuurd naar het maatje van de cliënt en dat die het met de cliënt kan bespreken. Een respondent zei dat dit het eerste jaar is dat ze worden benaderd voor deelname aan Special Olympics. Voorgaande jaren is de locatie niet benaderd of bij SONS betrokken geweest.

Werkt SONS stimulerend?

SONS had onder andere tot doel om meer mensen met een verstandelijke beperking (meer) te laten sporten. Om na te gaan of dat een realistisch doel is, is de respondenten gevraagd of SONS in hun ogen stimulerend werkt. Hierover waren de meningen verdeeld. Belangrijke voorwaarde voor deelname aan SONS is dat deelnemers lid zijn van een sportvereniging en al zes maanden actief zijn. Zorginstellingen zullen dus vooral moeten stimuleren dat mensen lid worden/blijven van een sportverenigingen. Daar zit de crux. Dat lukt volgens drie respondenten eerder bij mensen met een laag niveau aan verstandelijke beperking. Sommige cliënten zijn al actief in een G-team bij een sportvereniging, waardoor het volgens twee respondenten voor die groep stimulerend werkt om mee te doen aan Special Olympics en (meer) te gaan sporten. Twee andere respondenten gaven aan dat de deelnemers niet meer zullen bewegen omdat ze al lid zijn bij een sportvereniging en al genoeg bewegen. Verstandelijk gehandicapten met een hoger niveau (licht verstandelijke beperking) willen niet bij de gehandicapten horen, zo werd verteld.

Eén respondent noemde drie redenen waarom hij twijfelt of SONS stimulerend werkt voor de sport- en beweegdeelname. Ten eerste zorgt het feit dat deelnemers aan Special Olympics al lid moeten zijn van een sportvereniging ervoor dat een grote groep al afvalt. Ten tweede kost het de begeleider veel werk om voorafgaand georganiseerd te krijgen voordat de cliënt mee mag doen en tot slot gaf de respondent aan dat er al veel wordt aangeboden op het gebied van sportevenementen waardoor het in zijn ogen soms te veel aanbod is.

Een andere respondent gaf aan dat cliënten constant begeleiding nodig hebben bij de sport- en beweegactiviteiten en aangezien de locatie dat niet kan bieden, zullen ze niet proberen om deel te nemen of snel afhaken.

Wat volgens een ander wel stimulerend werkt is als begeleiders bij een volgend sportevenement de succeservaring van deelnemers gebruiken om toekomstige deelname te stimuleren. Tevens werd genoemd dat deelname aan SONS bevorderend werkt voor het zelfvertrouwen. De deelnemers kunnen meedoen in de maatschappij. Dit zou de eigenwaarde van de personen kunnen vergroten.

Eén respondent geeft aan dat het leuke aan SONS is dat het evenement uit meerdere dagen bestaat en de deelnemers kunnen blijven slapen. Dit is iets extra's. Ook de Wandel3daagse zou erg stimulerend werken voor de cliënten die niet bij een sportvereniging zijn aangesloten.

Tot slot gaven drie respondenten aan dat het stimulerend kan werken als ze zien dat het evenement leuk is en als het beweegteam meer uren en geld krijgt om de niet-sporters te stimuleren. Een respondent denkt dat het evenement niet zal stimuleren om meer te sporten: sommige cliënten zullen SONS spannend vinden omdat het een groot evenement is wat misschien te veel druk kan opleveren.

In kader 3.10 is op basis van een gesprek met stichting Trias een beschrijving opgenomen van de wijze waarop de stichting actief is geweest bij de Wandel3daagse. Dit kan voor deelname aan dit specifieke evenement als voorbeeld dienen.

Kader 3.10 Beschrijving Wandelproject stichting Trias

"Voorjaar 2016 is vanuit stichting Trias (http://www.triasnijmegen.nl) en het Zelfregiecentrum (ZRC, http://www.zrc-nijmegen.nl) de vraag neer gelegd om een wandelproject te starten voor mensen met een verstandelijke beperking. Geïnspireerd door Special Olympics, met als side-event de Wandel3daagse, zijn wandeltrainingen opgezet voor de doelgroep van het ZRC. Deze trainingen sloten goed aan bij de groeiende aandacht voor een gezonde leefstijl binnen de gehandicaptenzorg.

In februari 2016 werd een werkgroep geformeerd bestaande uit zowel medewerkers van Trias, ZRC, Onderling Sterk en Focus, genaamd 'Inspiratie in Beweging'. Vanuit deze werkgroep zijn potentiële deelnemers benaderd, telefonisch, via posters in het ZRC en via mailtjes naar woonvoorzieningen. Ook werden vrijwilligers geworven die interesse hadden in wandelen én in het begeleiden van deelnemers met een licht verstandelijke beperking.

Vanaf april trainde de groep (ongeveer tien deelnemers) om de week, op zaterdagochtend en maandagavond. Een training duurde 2 uur en de startlocaties varieerden: de ene keer in het bos, de andere keer in de stad of park. De indeling van de training was wel altijd gelijk: warming up, namenspel en vertellen wat het programma is. Vervolgens liep de groep een route van gemiddeld vijf kilometer. Iedereen, ongeacht conditie, trainde samen. Na de training werd er gezamenlijk wat gedronken, ervaringen uitgewisseld en geïnventariseerd wat ze een volgende keer zouden willen doen. Zodoende ontstond een wandelproject wat ook door de deelnemers zelf werd gedragen. Deelnemers maakten foto's onderweg en daarvan is een fotoboekje gemaakt.

De focus van de trainingen lag op gezelligheid én sportiviteit. De begeleiding was erg gericht op het groepsproces. Daarbij werd de fysieke en mentale belasting van de deelnemers goed getoetst en daar waar nodig was er ondersteuning. Deelnemers gaven achteraf aan dat ze de trainingen geslaagd vonden. Dit kwam door de ontspannen en gezellige sfeer en omdat er geen druk lag op presteren. Het project krijgt daarom een vervolg. De voorbereidingen zijn in volle gang."

Bron: Stichting Trias, 2016

3.5 Samenvatting

De geïnterviewde vertegenwoordigers van drie zorginstellingen in de regio Nijmegen ervaren diverse belemmerende en bevorderende factoren bij het stimuleren van de sport- en beweegdeelname van hun cliënten. Gebrek aan personeel of menskracht en financiële middelen, zowel bij de cliënt als bij de instelling, wordt als belemmering gezien. Daarnaast wordt genoemd dat begeleiders dikwijls geen prioriteit geven aan sport en bewegen van hun cliënten. De zorginstellingen lijken sport- en beweegdeelname wel belangrijk te vinden, zo valt uit de interviews op te maken. Stimulerende factoren zijn onder andere kennis van het personeel van het sport- en beweegaanbod. Daarnaast helpt het als cliënten intrinsiek gemotiveerd zijn om te sporten en bewegen. De begeleiders kunnen daar op inspelen met een stimulerende begeleidingsstijl in plaats van dit op te leggen of te dwingen. Overige stimulansen zijn de omgeving van de cliënten en de nabijheid van sportfaciliteiten. Wanneer cliënten moeten reizen naar de sportlocatie zijn vervoer (kosten) en begeleiding een belemmering.

Voorop staat dat de meeste cliënten positief staan ten opzichte van sporten en bewegen. De activiteiten die op het gebied van sporten en bewegen worden uitgevoerd lopen uiteen. Populair zijn voetbal, zwemmen, boksen,

fitness, wandelen en hardlopen. Cliënten met een wat zwaardere handicap kunnen daarbij vaak gebruik maken van speciaal aanbod, zoals een G-team. Opvallend is dat cliënten met een lichte handicap tussen wal en schip dreigen te vallen omdat ze niet willen deelnemen aan het aangepast aanbod en problemen ondervinden om in het reguliere aanbod te integreren.

De invloed van SONS op het sport- en beweeggedrag is moeilijk aan te geven. Het is niet duidelijk of cliënten hebben deelgenomen aan een sport of meer zijn gaan sporten met het oog op deelname aan het evenement. Als SONS mensen wil stimuleren om te gaan sporten in georganiseerd verband (bijvoorbeeld bij een sportvereniging), dan zal de communicatie met de instellingen moeten worden verbeterd. De stimulerende werking zit nu vooral in de Wandel3daagse dat als een laagdrempelige activiteit wordt gezien om aan deel te nemen.

Bron: Nationale Spelen Nijmegen 2016 http://specialolympics2016.nl

4. Sportverenigingen in beeld

In dit hoofdstuk bespreken we de resultaten uit de interviews met sportverenigingen. De focus ligt vooral op de bevindingen uit de interviews die vlak voor de Spelen zijn gehouden (voorjaar 2016) met twaalf sportverenigingen. Daarvan organiseerden acht sportverenigingen een tak van sport op de Nationale Spelen 2016 (waarvan vijf met aanbod en drie zonder aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking). Vier sportverenigingen hadden geen betrokkenheid bij de Spelen, maar hadden wel sportaanbod voor de doelgroep.[3] De selectie vond plaats op basis van gegevens van Uniek Sporten.[4] Bij deze interviews is ingezoomd op de vraag hoe sportaanbieders met G-aanbod[5] het huidige aanbod ervaren, op welke wijze sportaanbieders bekend zijn met dan wel betrokken zijn bij de Nationale Spelen en of zij van mening zijn dat de Nationale Spelen een rol (kunnen) spelen bij de ontwikkeling van sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking in de regio. Najaar 2015 heeft Schep (2015) in een vooronderzoek (ook twaalf verenigingen met en zonder G-aanbod) navraag gedaan naar belemmeringen die sportverenigingen ervaren bij het ontwikkelen van aanbod voor deze doelgroep. Resultaten uit deze interviews zijn waar relevant in dit hoofdstuk verwerkt. Voor de volledige rapportage zie Schep (2015). In dit hoofdstuk zijn ook de resultaten verwerkt uit een beknopte online enquête die is uitgezet onder sportverenigingen in de regio Nijmegen die geen aanbod hebben voor verstandelijk gehandicapten. Tevens bespreken we hoe de beleidsmedewerkers sport in de drie speelgemeenten aankijken tegen de nationale Spelen en de mogelijke impact die het evenement op de gehandicaptensport in de regio heeft. Zie bijlage 1 voor een verdere toelichting op de gebruikte onderzoeksmethoden.

4.1 Ervaringen huidig aangepast sportaanbod

Negen van de twaalf sportverenigingen die in het voorjaar 2016 deelnamen aan het onderzoek hadden speciaal aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking. Het aantal leden met een verstandelijke beperking bij deze sportverenigingen varieert van drie tot 39. Hoewel bij sommige sportverenigingen de G-groep enkel uit mensen met een verstandelijke beperking bestaat, wordt de groep bij de meeste sportverenigingen aangevuld met sporters met een lichamelijke, fysieke, motorische of een overige beperking. In alle gesprekken kwam naar voren dat de leden met een (verstandelijke) beperking zoveel mogelijk op dezelfde wijze sporten als een reguliere groep. Waar nodig zijn aanpassingen in de (spel)regels gemaakt.

Tevredenheid aanbod

De geïnterviewde vertegenwoordigers van de verenigingen met G-aanbod waren veelal tevreden met het huidige aanbod voor de doelgroep, maar zeven van de negen verenigingen gaven wel te kennen meer leden te willen. De tevredenheid had volgens een aantal respondenten te maken met de integratie van de G-groep in de sportvereniging. Hiervan is echter niet bij alle verenigingen sprake. Zo vertelde een respondent (vereniging G) dat het G-team in zijn sportvereniging nog moeilijk aansluiting vindt bij de rest van de jeugd. Vooral het actief participeren in een sociale activiteit zou nog niet helemaal werken. Ook bij vereniging K is verbetering mogelijk op het gebied van integratie van het G-team.

[3] In de tekst zijn de verenigingen veelal aangeduid met een letter. In tabel B1.1 in bijlage 1 is aangegeven welke vereniging wel of geen tak van sport op de Nationale Spelen organiseerde en welke vereniging wel of geen sportaanbod voor de doelgroep heeft.

[4] Uit gegevens van Uniek Sport kan worden aangenomen dat in totaal ongeveer 33 sportaanbieders in de regio Nijmegen passend aanbod (in ontwikkeling) hebben. In bijlage 2 zijn deze op kaart gezet.

[5] In de tekst spreken we regelmatig over G-aanbod, wat aanduidt dat de sportverenging in ieder geval aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking heeft. In sommige gevallen bestaat het team of de groep uit mensen met verschillende beperkingen.

Opstartproblemen

Hoewel uit de gesprekken bleek dat sommige sportverenigingen nog maar sinds kort aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking hebben, zijn andere sportverenigingen twintig jaar geleden begonnen met het creëren van G-aanbod. Twee respondenten vertelden expliciet geen problemen te hebben gehad bij het opstarten van het aanbod toentertijd.

"Nee we hebben niet echt opstartproblemen gehad. Maar dat komt ook omdat diegene die het opgestart heeft in het speciaal onderwijs zit. Dus dan zijn de lijntjes heel kort." - verenigingsmanager vereniging H

Toch verliep het opstarten van het G-aanbod niet bij alle sportverengingen zonder problemen. Uit de gesprekken kwam naar voren dat dit veelal te maken had met de onbekendheid met de doelgroep. Er was in het begin dan ook weinig draagvlak bij vereniging G. Ook de vertegenwoordiger van vereniging F gaf aan dat het in het begin lastig was wat je moest verwachten. Het ontbreken van financiële medewerking van de gemeente was bij deze vereniging een bijkomend probleem. Ook twee andere respondenten legden uit dat in het begin het aanbod financieel niet rendabel was, als gevolg van het kleine ledenaantal met een (verstandelijke) beperking. Eén respondent noemde het veld en de trainingstijden een probleem waar ze sinds het begin al mee te maken hebben. Genoeg vrijwilligers en begeleiders vinden is volgens twee respondenten een probleem waar zij in het begin (al) moeite mee hadden.

"Aanvankelijk hadden we te weinig vrijwilligers, althans het werd een beetje onderschat hoeveel begeleiders deze mensen nodig hebben." – G-trainer vereniging J

Huidige problemen

Veel respondenten gaven aan nu nog steeds tegen problemen aan te lopen. Zo begonnen meerdere respondenten over het vervoer van hun leden. De (taxi)busjes die naar de sportlocatie komen zouden vaak te vroeg of te laat aankomen. Hierdoor kan de trainingstijd niet optimaal worden benut. Daarnaast werd vaker genoemd dat zorginstellingen alles aan de sportvereniging over laten. Zo merkte een respondent op dat er weinig persoonlijke betrokkenheid vanuit de zorginstellingen komt.

"Voor vrijetijdsactiviteiten zeggen de zorginstellingen: daar zijn we niet voor." – G-coördinator vereniging G

Andere problemen waren een tekort aan trainers en vrijwilligers of het kleine ledenaantal met een (verstandelijke) beperking bij de vereniging. Dit laatste maakt het financieel lastig.

Ondersteuning bij aanbod

Eén respondent gaf aan dat zijn sportvereniging (E) sponsoren heeft die het G-team financieel ondersteunen bij materiaal en uitstapjes. Daarnaast worden enkele verenigingen financieel ondersteund door de gemeente in de vorm van een subsidie. Veelal kwam tijdens de gesprekken de bijdrage van Uniek Sporten naar voren. Zo worden de sportverenigingen op de website en app van Uniek Sporten geplaatst en worden door hen verschillende activiteiten en bijeenkomsten georganiseerd.

Ook in het onderzoek van Schep (2015) werden veelal dezelfde ondersteuningsvormen genoemd. Zo zouden enkele verengingen gebruik maken van gemeentelijke subsidies. De meeste respondenten uit het onderzoek van Schep waren echter niet bekend met deze mogelijkheden. Naast subsidies werd de hulp van sportbonden meerdere keren genoemd, net als de ondersteuning van Uniek Sporten.

4.2 Bekendheid met de Nationale Spelen 2016

Op één respondent na wisten alle geïnterviewde sportverenigingen dat in juli 2016 de Nationale Spelen in de regio Nijmegen zouden plaatsvinden. Veel vertegenwoordigers van verenigingen met G-aanbod waren al eerder bekend met de organisatie Special Olympics en/of de Nationale Spelen. Zo waren drie respondenten hiermee in aanraking gekomen door hun studie CIOS (Centraal Instituut Opleiding Sportleiders). Bij andere verenigingen had het team of enkele individuele sporters met een verstandelijke beperking al eerder meegedaan aan een activiteit van de organisatie Special Olympics. Toch waren er vertegenwoordigers, voornamelijk van de verenigingen zonder G-aanbod, die pas van Special Olympics en/of de Nationale Spelen wisten toen bekend werd dat de regio Nijmegen dit jaar de organisatie van het nationale evenement op zich zou nemen.

Om ook uitspraken te kunnen doen over de overige sportaanbieders zonder passend aanbod, is naar 55 sportverenigingen- en aanbieders een beknopte online vragenlijst gestuurd. Zeventien respondenten hebben deze vragenlijst ingevuld. Een uitgebreide toelichting hierover is te lezen in bijlage 1. Ook uit de resultaten van de online vragenlijst kwam naar voren dat, op één respondent na, iedereen bekend was met de Special Olympics Nationale Spelen 2016.

4.3 Ervaringen met de Nationale Spelen 2016

Van de acht respondenten wiens sportvereniging de organisatie van een tak van sport op de Nationale Spelen 2016 op zich nam, gaven zeven respondenten aan benaderd te zijn door de Stichting Special Olympics Nationale Spelen 2016. Meerdere vertegenwoordigers vertelden bij de introductiebijeenkomst te zijn geweest waarna in overleg met de sportvereniging was besloten om het toernooi in hun tak van sport te organiseren. Van de vier sportverenigingen die aanbod voor de doelgroep hebben maar niet betrokken waren bij de organisatie van het evenement, deed bij één vereniging het G-team mee. Daarnaast gaven twee respondenten aan dat zij samen met wat (G-)leden het evenement zouden bezoeken.

Ook in de online vragenlijst is gevraagd naar de intentie van de vertegenwoordigers van de sportverenigingen om de Nationale Spelen te bezoeken. Acht respondenten gaven aan van plan te zijn om het sportevenement te bezoeken en drie respondenten wisten het nog niet zeker.

De vertegenwoordigers van de organiserende sportverenigingen gaven veelal aan dat zij bij vragen bij Stichting SONS 2016 terecht konden, maar dat er weinig input vanaf de stichting zelf kwam. Ook zou in de afgelopen tijd regelmatig van organisatieleden gewisseld zijn waardoor de communicatie niet strak verliep. De respondenten legden hierbij uit dat het vaak niet duidelijk was wat door de sportvereniging geregeld moest worden en wat Stichting SONS 2016 zelf deed. Ook over de spelregels die gehanteerd moeten worden, waren meerdere verengingen niet tevreden. Deze algemene spelregels van Special Olympics zouden vaak niet aansluiten bij de regels die de sportverenigingen hanteren. De sportverenigingen vertrouwden dan ook liever gewoon op hun eigen systeem. Schep (2015) concludeerde ook dat op het gebied van communicatie en het maken van duidelijke afspraken bij Stichting SONS 2016 nog verbetering mogelijk is.

Samenwerking met andere partijen

Uit de interviews kwam naar voren dat de vier organiserende sportverenigingen die gebruikmaken van de sportlocatie op de Radboud Universiteit samenwerkten om een randprogramma (muziek en activiteiten) te organiseren. Ook voor de sporten die in Groesbeek plaatsvonden, is een werkgroep opgericht om te zorgen voor een goede afstemming tussen de verenigingen. Hetzelfde geldt voor de sportverenigingen in Wijchen; ook zij kwamen regelmatig bijeen.

Hiernaast gaven twee respondenten aan hulp te hebben gehad van een andere sportvereniging in de regio Nijmegen bij het organiseren van hun tak van sport op de Nationale Spelen 2016. De voorzitter van vereniging

A, die momenteel nog geen G-aanbod heeft, had de hulp ingeschakeld van verschillende G-teams in Nederland en had een ander toernooi voor de doelgroep bezocht om te kijken hoe de organisatie van zo'n toernooi in zijn werk gaat. Eén respondent gaf aan dat de sportbond meehielp bij het organiseren van de tak van sport.

Special Olympics Nationale Spelen onder de aandacht

In de gesprekken is gevraagd wat de respondenten merkten van de promotie van de Nationale Spelen 2016. Tijdens de gesprekken die eind april en begin mei plaats hebben gevonden, kwam vaak naar voren dat er volgens de respondenten nog weinig aan promotie voor het evenement was gedaan. Dit had volgens deze respondenten te maken met het feit dat de regio Nijmegen in die periode nog in de ban van de start van de Giro d'Italia was. De vertegenwoordigers verwachtten en hoopten dat na de Giro het sportevenement door Stichting SONS 2016 en de gemeente meer zou worden gepromoot.

"Als je nu al begint met promoten terwijl het evenement begin juli is, dan ben je eigenlijk ook te vroeg. Dan schuift het naar de achtergrond en dan is het vergeten." - G-coördinator vereniging I

Wel werd in de gesprekken aangegeven dat er regelmatig iets over de Nationale Spelen 2016 in de regionale kranten en op televisiezenders verscheen. Ook was bij verschillende verenigingen een filmpje opgenomen en verspreid via de website en Facebook. Sommige respondenten dachten wel dat zij de promotie alleen merkten omdat ze betrokken zijn. De voorzitter van vereniging B zei dan ook:

"Ik denk dat als je de gemiddelde Nijmegenaar vraagt: wat gebeurt er het eerste weekend van juli in Nijmegen? En dan zou je er nog bijzeggen: het heeft iets te maken met gehandicapten en sport. Dan gaat het belletje nog niet rinkelen."

Bijna alle vertegenwoordigers van de sportverenigingen die betrokken waren bij de organisatie van een tak sport, gaven aan dat de vereniging zelf ook het evenement gepromoot heeft. Zo hadden ze van de stichting (SONS 2016) (strand)vlaggen- en banners gekregen die bij de sportverenigingen zijn opgehangen.

4.4 Impact Nationale Spelen op beeldvorming

In de diepte-interviews (voorjaar 2016) is aan alle respondenten gevraagd naar het verwachte beeld dat de gemiddelde Nederlander heeft over sportdeelname van mensen met een verstandelijke beperking. Een derde van de respondenten geeft aan dat de gemiddelde Nederlander *"er nog wat lacherig over zou doen of het wat zielig zou vinden"*. Daarnaast zegt bijna de helft van de vertegenwoordigers dat men vaak denkt dat er niet echt gesport wordt, dat het maar een beetje *"aanmodderen"* is.

"Ze zien het niet echt als sporten, meer als vrijetijdsbesteding." – G-trainer vereniging F

Enkele respondenten gaven aan dat mensen met een verstandelijke beperking nog steeds gestereotypeerd worden. Zo zou men al snel denken aan iemand met het syndroom van Down of iemand in een rolstoel.

"De mensen waarbij je na een paar uur optrekken pas merkt dat er iets aan de hand is, zijn niet geschikt als uithangbord." – vertegenwoordiger vereniging J.

Veel respondenten geloven dat deze negatieve beeldvorming komt omdat de gemiddelde Nederlander geen ervaring met de doelgroep heeft. Wanneer mensen er eenmaal mee in aanraking komen, zal het imago positief veranderen. Toch denkt een kwart van de respondenten dat er van een negatief beeld in Nederland sowieso geen sprake meer is. De afgelopen tien tot twintig jaar zou de doelgroep volgens de voorzitter van vereniging B

meer bij de maatschappij zijn betrokken. De integratie van deze doelgroep zou in Nederland dan ook al heel ver zijn.

Ook in het vooronderzoek van Schep (2015) is gevraagd naar het imago van sportdeelname van mensen met een verstandelijke beperking. Hoewel de meeste respondenten van mening waren dat de gehandicaptensport een steeds positiever imago krijgt, denken enkele respondenten ook dat het in Nederland nog erg onbekend en niet geheel geaccepteerd is.

De Nationale Spelen opent ogen

Elf van de twaalf respondenten geven in het voorjaar 2016 aan dat de Nationale Spelen 2016 een rol kunnen spelen bij het (positief) veranderen van het imago. Op het evenement zullen mensen inzien hoeveel plezier deze groep tijdens het sporten heeft en dat mensen met een verstandelijk beperking ook echt *kunnen* sporten. Ook is het een manier om deze groep (nog) meer bij de samenleving te betrekken.

> *"Het is geen ver van je bed show meer. Er komen heel veel sporters en vrijwilligers dat weekend naar Nijmegen, Groesbeek en Wijchen."* – verenigingsmanager vereniging H

Desondanks geeft ongeveer een derde van de respondenten aan dat dit alleen zal gebeuren wanneer het evenement veel en positief in het nieuws komt. Daarnaast moeten ook de mensen die niet eerder met deze doelgroep in aanraking zijn gekomen wel op het evenement afkomen. De respondenten twijfelen of dat wel gaat gebeuren. Zij denken dat het evenement voornamelijk betrokkenen van de deelnemers en mensen uit de organiserende of deelnemende sportverenigingen zal trekken. De gemiddelde Nederlander die er verder niets mee doet, zou toch op afstand blijven.

> *"Het is niet zoals bij de Vierdaagse, dat de hele stad uitloopt."* – G-trainer vereniging K

Dezelfde resultaten zijn uit het onderzoek van Schep (2015) naar voren gekomen. Zeven van de twaalf sportverenigingen waarmee is gesproken, waren van mening dat de Nationale spelen een positieve werking kunnen hebben op het imago van sportdeelname voor deze doelgroep, mits er bekendheid van het evenement is.

4.5 Impact Nationale Spelen op ontwikkeling aanbod

In deze paragraaf gaan we in op de meningen van sportverenigingen over de rol die de Nationale Spelen kunnen vervullen of hebben gespeeld bij het ontwikkelen van nieuw aanbod, het versterken van bestaand aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking of het verbeteren van de kwaliteit van bestaand aanbod.

Ontwikkeling nieuw aanbod

In het vooronderzoek van Schep (2015) werd aan zes vertegenwoordigers van sportverenigingen zonder G-aanbod gevraagd in hoeverre zij een gebrek aan kennis, financiën en trainers en/of vrijwilligers als drempels ervaren. Schep ondervond dat sportverenigingen de financiën niet als grote drempel ervoeren. Van de zes respondenten gaven er vier aan dat het lastig zou zijn om voldoende trainers en vrijwilligers te vinden om G-aanbod te creëren. Bij twee andere sportverenigingen was de accommodatie het grootste probleem.

Het ontbreken van kader wordt door de geïnterviewde sportverenigingen die in het voorjaar van 2016 zijn ondervraagd tevens als belemmering ervaren bij het opstarten van nieuw of het uitbreiden van bestaand aanbod voor de doelgroep. Een team bestaande uit kinderen of volwassenen met een verstandelijke beperking vereist meer ondersteuning dan een regulier team. Om te kunnen starten met G-aanbod zijn veel vrijwilligers

nodig die hier tijd in willen investeren. Volgens sportverenigingen met G-aanbod hebben vrijwilligers vaak al affiniteit met de doelgroep. Het zijn veelal ouders van kinderen met een verstandelijke beperking of volwassenen die vanuit hun beroep met de doelgroep te maken hebben. Zij zullen een extra stimulans ervaren om aanbod voor deze doelgroep op te zetten. Deze vrijwilligers moeten er natuurlijk wel binnen een vereniging zijn. Twee vertegenwoordigers van verenigingen zonder G-aanbod gaven aan dat sportverenigingen het momenteel al lastig genoeg hebben om alles draaiende te houden omdat het aantal leden terug loopt. Het oprichten van aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking zou bij deze verenigingen dan ook geen prioriteit hebben.

"Je moet eerst de normale bedrijfsvoering helemaal goed rond hebben voordat je een stap verder kunt doen." - Vertegenwoordiger vereniging B

Bij de interviewronde viel verder op dat gehandicaptensport voor veel sportverenigingen iets onbekends is. Er is sprake van informatiegebrek; mensen weten niet hoe je met de doelgroep om moet gaan en hoe je zoiets op moet zetten. Ook werd het ontbreken van affiniteit met de doelgroep meerdere keren genoemd. Het moet wel binnen het beleid van een vereniging vallen om aanbod voor deze doelgroep op te richten.

Nieuw aanbod

Op één na, kwam uit alle gesprekken (voorjaar 2016) naar voren dat de Nationale spelen 2016 een rol kunnen spelen bij de ontwikkeling van nieuw sport- en bewegingsaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking. De sportverenigingen die momenteel nog geen aanbod hebben, zullen door het evenement geïnteresseerd raken en meer belangstelling en animo hebben om G-aanbod te creëren. In veel gesprekken kwam naar voren dat er wel begeleiding na het evenement moet zijn. Stichting SONS 2016 zou deze ervaring hebben, maar de stichting houdt na het evenement op te bestaan. Andere partijen, zoals Uniek Sporten, moeten de sportverenigingen die geïnteresseerd zijn geraakt helpen bij het ontwikkelen van G-aanbod. Daarnaast kunnen volgens verschillende respondenten de sportverenigingen die al (stevig) G-aanbod hebben als contactpersoon fungeren om sportverenigingen bij het ontwikkelen van aanbod te helpen. De respondenten verwachten dat veel sportverenigingen met aanbod graag zouden willen helpen.

Veel sportverenigingen weten door informatiegebrek niet hoe ze aanbod voor deze doelgroep moeten opzetten. De Nationale Spelen 2016 kunnen ervoor zorgen dat verenigingen zien hoe G-sport er aan toe gaat en wat sporten voor deze doelgroep betekent. Hierdoor zal de angst en onbekendheid verdwijnen en zullen de verenigingen gemotiveerd worden om ook iets voor de doelgroep te doen. De Nationale Spelen 2016 kunnen dan ook het duwtje in de rug zijn dat veel sportverenigingen nodig hebben. De vraag blijft volgens twee respondenten wel of de vergrootte interesse in actie gaat worden omgezet.

"Ik denk niet dat er na de Special Olympics vijftig clubs in de rij staan om het op te zetten, maar wel dat vijftig clubs geïnteresseerd zijn."

De maatschappelijke druk zal ook een rol spelen. Sportverenigingen kunnen in een goed daglicht komen te staan als zij over G-aanbod beschikken, zo is de mening. Mogelijk willen sportverenigingen niet achterblijven als zij op de Nationale Spelen zien dat veel andere verenigingen wel al G-aanbod hebben. Dat zal drempels kunnen verlagen.

De bijdrage van de Nationale Spelen zal volgens de meeste respondenten enkel effect hebben als de sportverenigingen zonder aanbod bij het evenement komen kijken. De respondenten gaven aan dat zij hopen dat deze sportverenigingen door Stichting SONS 2016 speciaal voor het evenement worden uitgenodigd. Hierbij zou de organisatie de sportverenigingen uit kunnen leggen welke kansen er liggen.

Ook uit de online vragenlijst, waar enkel sportverenigingen zijn benaderd die niet op de website van Uniek Sporten vermeld staan, blijkt dat een duidelijke meerderheid van de respondenten verwacht dat de Nationale Spelen 2016 de sportverenigingen in de regio Nijmegen kunnen stimuleren om aanbod te ontwikkelen voor mensen met een verstandelijke beperking. In een open vraag konden de respondenten aangeven op welke manier zij verwachten dat de Nationale Spelen hierbij een rol spelen. Zo werd bijvoorbeeld aangegeven dat het evenement de bewustwording bij sportverenigingen kan vergroten en zullen deze verenigingen ook inzien hoeveel plezier deze groep sporters beleven en hoe goed zij dat kunnen. Dit hangt dan ook samen met de vaker benoemde rol van de media die vaker werd benoemd. Veel media-aandacht zal vervolgens ook tot meer vraag onder (toekomstige) sporters kunnen leiden. Tenslotte kunnen de eventuele subsidiemogelijkheden na de Nationale Spelen ook sportverenigingen stimuleren om aanbod voor de doelgroep te ontwikkelen.

Een extra grote rol voor organiserende verenigingen?

Op de Nationale Spelen 2016 zijn sommige sporten georganiseerd door sportverenigingen die momenteel nog geen G-aanbod hebben. Alle respondenten gaven aan dat bij het ontwikkelen van nieuw sport- en bewegingsaanbod het evenement bij deze sportverenigingen een grotere rol zal spelen dan bij de verenigingen die niet bij de organisatie waren betrokken. Zo stelde een respondent dat in ieder geval bekendheid met de doelgroep wordt bevorderd door het organiseren van de tak van sport:

“Ik denk dat een kijkje in de keuken wel maakt dat je een drempel over kunt.”

Ook anderen deelden deze mening. Zo gaf de G-trainer van vereniging E aan dat deze organiserende sportverenigingen al meer ervaring hebben dan de gemiddelde vereniging die komt kijken en dat zij ook een idee krijgen wat het qua geld en tijd gaat kosten. Bovendien zullen zij extra enthousiast gemaakt worden doordat zij zien hoeveel plezier en inzet de sporters hebben. De mogelijke vrees voor het onbekende zal dan ook kunnen verdwijnen. De voorzitter van vereniging C legde uit dat het kan zijn dat vrijwilligers die bij het evenement helpen, aangeven door te willen pakken en in gesprek gaan met verschillende instanties. Ook kan het helpen door (op het evenement) in contact te komen met een sportvereniging die al G-aanbod heeft. Zij zullen ook tegen problemen zijn aangelopen en hebben die op een bepaalde manier opgelost. Dat zal leerzaam zijn.

“Het wiel hoeft natuurlijk niet zelf uitgevonden te worden.”

Als sportverenigingen het eenmaal georganiseerd hebben, zullen zij inzien dat het opstarten van een gehandicaptenafdeling niet moeilijker of ingewikkelder is dan het starten van een reguliere groep, zo werd aangegeven. Verder zouden de sportverenigingen zonder G-aanbod op de evenementdagen van Special Olympics informatie kunnen tonen over hun vereniging. Op deze manier hebben de verenigingen die een tak van sport organiseren de kans om uit te dragen dat zij nieuwe leden met een verstandelijke beperking zoeken.

Mogelijkheden binnen de eigen vereniging

Interessant is om te kijken of de sportverenigingen zonder G-aanbod na de Nationale Spelen met G-aanbod kunnen en willen beginnen. De vertegenwoordiger van vereniging A gaf aan dat er absoluut mogelijkheden zijn om na de Nationale Spelen aanbod voor mensen met een (verstandelijke) beperking op te starten. De vereniging beseft wel dat er veel voorbereiding aan vooraf moet gaan. Ook zou er wel vraag naar moeten komen vanuit de gemeenschap waar de vereniging gevestigd is. De vertegenwoordiger van vereniging A hoopte dan ook dat de mensen met een verstandelijke beperking uit zijn omgeving bij het evenement komen kijken.

Ook de voorzitter van vereniging B gaf aan dat er mogelijkheden zijn. Hij vertelde:

"Er is nog geen concreet plan, maar we sluiten het niet uit. Als dadelijk iemand naar me toe komt van: ik wil dolgraag een groep starten en ik heb daar tijd voor. Dan is hij van harte welkom."

De voorzitter van vereniging C vertelde dat zijn vereniging al verschillende ideeën heeft, maar dat hij niet verwacht dat naar aanleiding van de Special Olympics 2016 alles geregeld is, vooral financieel gezien. Desondanks zou de start gemaakt zijn.

Uit de online vragenlijst kwam naar voren dat bijna de helft van de vertegenwoordigers van sportverenigingen die momenteel nog geen G-aanbod hebben, denkt dat hun eigen vereniging niet door het evenement zal worden gestimuleerd. De weinige respondenten die dit wel denken geven aan dat hun vereniging gestimuleerd kan worden omdat het de (niet-)sporters ook kan stimuleren. Hierdoor komt er bij de vereniging meer vraag naar G-aanbod. Daarnaast kunnen de Nationale Spelen laten zien wat de mogelijkheden op sportgebied voor mensen met een beperking zijn, waardoor de sportvereniging de nodige informatie heeft om aanbod te kunnen ontwikkelen. Tenslotte wordt specifieke ondersteuning bij het opzetten en het in contact komen met andere sportverenigingen ook bij de rol van de Nationale Spelen genoemd.

Uitbreiding van bestaand G-aanbod

Bijna alle respondenten verwachtten dat de Nationale Spelen 2016 een positieve rol zullen spelen bij het uitbreiden van aanbod bij de sportverenigingen in de regio Nijmegen die al G-aanbod hebben. Dit zal dan voornamelijk gelden voor het uitbreiden van het ledenaantal met een verstandelijke beperking. De Nationale Spelen 2016 kan zowel sporters als niet-sporters motiveren om (meer) te gaan sporten, bleek uit de gesprekken. Zo zouden de mensen die in de familie- of kennissenkring iemand kennen met een verstandelijke beperking op ideeën gebracht kunnen worden. Door het evenement komen zij tegelijkertijd ook te weten bij welke verenigingen ze terecht kunnen.

De Nationale Spelen zouden wellicht ook drempels kunnen verminderen. Wanneer ouders op het evenement zien dat zoveel verschillende kinderen en jongeren op de Nationale Spelen sporten en dat er op elk niveau mogelijkheden zijn, dan kunnen deze ouders gemotiveerd worden om hun kind ook bij een vereniging te laten sporten. Voorwaarde is wel dat als je ouders en kinderen wilt motiveren om (meer) te gaan sporten, veel mensen het evenement wel moeten bezoeken. De indruk bestond verder dat de groei in leden voornamelijk zal plaatsvinden bij verenigingen die al veel leden hebben. Deze leden kunnen via hun kennissenkring naar buiten brengen dat het mogelijk is om bij die vereniging te sporten. Hoe meer leden een vereniging heeft, hoe meer mensen bereikt kunnen worden.

Een andere gedachte was dat sportverenigingen hun eigen beleid op zo'n evenement naar buiten kenbaar kunnen maken en zo meer leden kunnen werven. Het is een goede mogelijkheid om een sportvereniging zichtbaar te maken en te profileren. Dat zal helemaal gelden als een team van een vereniging het goed gedaan heeft. Mensen zullen naar verwachting eerder sporten bij een vereniging waar een goede groep sporters en dus goede trainers en begeleiders zijn, zo wordt verondersteld.

Een extra grote rol voor organiserende verenigingen?

Bij de vraag of de Nationale Spelen een grotere rol kunnen spelen bij het uitbreiden van G-aanbod bij verenigingen die een tak van sport organiseren, blijken de respondenten verdeeld te zijn. Drie verenigingen denken dat hier geen sprake van zal zijn. Zij verwachten dat de rol van de Nationale Spelen voor alle verenigingen met bestaand G-aanbod hetzelfde zal zijn. Andere respondenten geven daarentegen juist wel aan

te verwachten dat de organiserende verenigingen door het evenement een grotere kans hebben om hun sportaanbod uit te breiden. Zo zei de G-trainer van vereniging E:

"Als je ziet dat het evenement op rolletjes loopt, dan kom je als vereniging echt in een goed daglicht te staan. Dan zullen veel mensen denken: dat is goed geregeld daar."

Deze mening deelde de G-trainer van vereniging K. Als organiserende sportvereniging kan een vereniging volgens hem meer worden gepromoot, omdat het toernooi vaak op de locatie van die vereniging plaatsvindt. Toch denkt hij dat andere sportverenigingen ook kunnen profiteren. Als mensen door de Nationale Spelen 2016 enthousiast worden gemaakt voor een sport, zullen zij kijken waar deze sport in de buurt beoefend kan worden. Zo kunnen ze ook bij andere sportverenigingen uitkomen.

Een ander gaf aan dat sportverenigingen die een sport organiseren door het evenement meer ingangen krijgen. Zij zouden hun doelgroep dan ook beter kunnen bereiken. Meerdere respondenten geven echter aan dat het niet zal uitmaken of een vereniging een tak van sport op de Nationale Spelen 2016 organiseert. Zij denken dat het gaat om het mee doen. Er kan volgens hen dus wel een verschil verwacht worden tussen sportverenigingen met passend aanbod die wel en niet aan de Nationale Spelen 2016 meedoen.

Mogelijkheden binnen de eigen vereniging

Hoewel veel vertegenwoordigers van sportverenigingen met G-aanbod van mening zijn dat het aantal leden met een verstandelijke beperking door de Nationale Spelen 2016 vergroot kan worden, is het niet bij alle verenigingen mogelijk om het G-aanbod daadwerkelijk uit te breiden. Zo gaven twee respondenten aan dat de accommodatie het probleem vormt. Een andere respondent zei dat er te weinig vrijwilligers zijn om het aanbod uit te breiden:

"Het is niet de ervaring dat mensen die zich aanmelden begeleiders hebben waar we wat mee kunnen."

De G-trainer van vereniging K dacht dat het mogelijk is dat, ondanks dat zijn vereniging niets organiseert en niet meedoet aan de Nationale Spelen, toch nieuwe leden kan krijgen. Deze respondent gaf eerder aan dat nieuwe enthousiaste sporters zullen kijken waar de sportmogelijkheden in de buurt zijn. Zo kunnen (nieuwe) sporters toch bij vereniging K uitkomen. Ook vereniging J organiseert niets en doet niet mee aan de Special Olympics. In dit geval heeft het te maken met het feit dat de tak van sport die de vereniging aanbiedt, niet wordt beoefend tijdens de Nationale Spelen. Dat maakt het volgens de G-trainer lastiger om nieuwe te leden krijgen. Hij verwacht na het evenement dan ook geen nieuwe aanmeldingen.

Verbeteren kwaliteit bestaand G-aanbod

Tenslotte is aan de respondenten gevraagd naar de verwachte rol van de Nationale Spelen 2016 bij het verbeteren van de kwaliteit van het bestaand G-aanbod. De G-trainer van vereniging K dacht wel dat de kwaliteit ten goede kan komen door het evenement. In het gesprek legde hij uit:

"Er komen het weekend van 1 tot 3 juli zoveel verschillende teams bij elkaar. Deze teams praten met elkaar en kijken hoe de anderen het doen. Ik denk dat je van elkaar kunt leren."

Hij voegde hieraan toe dat de ervaring leert dat als er problemen zijn, de verenigingen bij elkaar aankloppen en samen bekijken hoe het opgelost kan worden. De samenkomst van zoveel verenigingen op de Nationale Spelen kan de kwaliteit verbeteren.

Een andere respondent (vereniging G) dacht dat de Nationale Spelen 2016 alleen de kwaliteit van bestaand G-aanbod kunnen verbeteren bij sportverenigingen die nog niet lang geleden zijn begonnen. Het sportevenement kan deze verenigingen ondersteuning bieden door hen op weg te helpen. Zo leren deze verenigingen hoe een toernooi of evenement goed georganiseerd moet worden.

Andere vertegenwoordigers denken dat je het bij de vrijwilligers moet zoeken die bij de Nationale Spelen komen helpen. Die groep moet je volgens de G-coördinator van vereniging I zien vast te houden, aangezien dit een groep mensen is die affiniteit met de doelgroep heeft. De G-trainer van vereniging F benadrukte ook het belang van de vrijwilligers. Misschien dat er na het evenement wel vrijwilligers binnen een vereniging zijn die het leuk vinden om met deze doelgroep aan de slag te gaan. Meer begeleiding en vrijwilligers kan vervolgens de kwaliteit van het aanbod verhogen. Ook de voorzitter van vereniging B dacht aan vrijwilligers. Hierbij vermeldde hij dat de sportbonden na het evenement misschien een programma kunnen ontwikkelen zodat de vrijwilligers (die zich al inzetten) extra handvatten en middelen krijgen om de doelgroep te begeleiden. De vertegenwoordiger van vereniging C had hetzelfde idee. Toch dacht hij dat het per bond erg kan verschillen. Naar zijn idee zal de voetbalbond al heel snel een trainingscursus regelen, terwijl dat bij andere bonden met minder financiële middelen niet zo werkt.

Een extra grote rol voor organiserende verenigingen?

Niet veel verenigingen denken dat het organiseren van het toernooi de kwaliteit van deze verenigingen extra ten goede komt. Zo dacht de voorzitter van vereniging C dat het organiseren met name praktisch ondersteunen is. Toch denken enkele verenigingen dat het organiseren van het evenement juist cruciaal is. Zo zijn het deze verenigingen die vrijwilligers binnen de club na het evenement vragen of zij gemotiveerd zijn om te helpen. Ook zijn het deze verenigingen die leren hoe zo'n toernooi worden georganiseerd en hoe mensen moeten worden betrokken.

Mogelijkheden eigen vereniging

Toch denken veel vertegenwoordigers van verenigingen met G-aanbod niet dat de kwaliteit bij hun vereniging heel erg zal verbeteren door de Nationale Spelen 2016. Sommige verenigingen geven aan dat de kwaliteit, door de jarenlange ervaring, goed is. Daar zal het evenement niks aan bijdragen. Eén respondent gaf aan nagedacht te hebben over een trainingscursus na te hebben geholpen bij het organiseren van een tak van sport op de Nationale Spelen.

4.6 Visie gemeenten op de impact van het evenement

In deze paragraaf gaan we in op de visie van beleidsmedewerkers in de drie speelgemeenten (met sport in de portefeuille) op de maatschappelijke impact van Special Olympics Nationale Spelen 2016 in de regio Nijmegen. Er zijn interviews afgenomen met twee beleidsmedewerkers van de gemeente Nijmegen, één van gemeente Groesbeek en één van gemeente Wijchen.

Huidig gehandicaptensportbeleid

Sportstimulering is bij de drie gemeenten de overkoepelende doelstelling bij het sportbeleid voor mensen met een (verstandelijke) beperking. Voor aangepast sporten is speciale aandacht. Gemeenten willen aangepast sporten niet stimuleren door zelf aanbod te ontwikkelen, maar juist door de maatschappij (sportverenigingen) te ondersteunen om sportactiviteiten te organiseren. Het initiatief moet vanuit de maatschappij komen.

In alle drie de gemeenten wordt aangepast sporten via Uniek Sporten gestimuleerd. Bij Uniek Sporten kunnen mensen met een beperking terecht die willen weten waar ze kunnen sporten. Uniek Sporten houdt bij waar mensen met een beperking kunnen sporten en ondersteunen verenigingen bij het opzetten van aanbod voor mensen met een beperking. Zo kunnen trainers bijvoorbeeld (gedeeltelijk) gesubsidieerde trainingen volgen om hun deskundigheid te vergroten.

Verder kijken de drie gemeenten (met behulp van Uniek Sporten) hoe ze regionaal vraag en aanbod op elkaar kunnen afstemmen. Wijchen en Groesbeek zijn kleinere gemeenten en kampen met het feit dat er te weinig sporters met een beperking zijn om een groep of team te vormen. Regionaal is dat vaak wel mogelijk. Uniek Sporten monitort de vraag naar aangepast sporten en het aanbod, en heeft een faciliterende rol bij de afstemming.

Sport- en beweegaanbod

Volgens beleidsmedewerkers is het sport- en beweegaanbod in de regio Nijmegen voor mensen met een verstandelijke beperking licht aan het toenemen. Ze vinden het lastig om in te schatten hoeveel sportverenigingen sportaanbod hebben voor mensen met een verstandelijke beperking.[6] Volgens hen zijn deze cijfers niet interessant, maar gaat het juist om de aansluiting tussen vraag en aanbod. Daar proberen gemeenten via Uniek Sporten meer grip op te krijgen. In de regio Nijmegen zijn er verschillende sportverenigingen met een G-team (team voor mensen met een beperking), maar er zijn ook sportverenigingen waar bijvoorbeeld mensen met autisme bij reguliere teams meetrainen. G-teams of -groepen zijn onder andere aanwezig bij voetbal, tennis, bocce, zwemmen, atletiek, waterbasketbal en hockey. Voor tennis is zelfs een wachtlijst en bij voetbal is een competitie opgezet voor G-teams. Veel G-teams of G-groepen waren er al voor de Special Olympics Nationale Spelen 2016. Beleidsmedewerkers zijn er niet zeker van dat de toename van aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking alleen door het evenement komt. Ze denken dat de toename ook te maken heeft met Uniek Sporten, omdat Uniek Sporten verenigingen hulp aanbiedt bij het opzetten van aanbod.

De verwachting van beleidsmedewerkers is dat het sport- en beweegaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking versterkt zal worden en dat er extra aanbod komt. Beleidsmedewerkers vinden het lastig om dit te kwantificeren. Ze denken dat SONS en Uniek Sporten een goede combinatie zijn. Het evenement vraagt aandacht voor de doelgroep en Uniek Sporten biedt verenigingen ondersteuning en koppelt sporters aan verenigingen.

"Mensen zijn vaak bereid eenmalig een evenement te organiseren, maar structureel trainingen aanbieden is een heel andere vraag. Uniek Sporten is het netwerk aan het verkennen zodat de kansen niet gemist worden."

Volgens beleidsmedewerkers is bij sportverenigingen zeker de wil aanwezig om ook voor mensen met een (verstandelijke) beperking passend sportaanbod te organiseren. Echter, sportverenigingen weten soms niet goed hoe ze dit aan moeten pakken, zie kader 4.1.

Kader 4.1 Belemmeringen ontwikkelen G-aanbod volgens beleidsmedewerkers

- Betrokkenheid bij of bekendheid met de doelgroep ontbreekt (onbekend maakt onbemind).
- Het is lastig om een team vol te krijgen. Daarnaast zijn er verschillende soorten beperkingen waarin onderscheid kan worden gemaakt, waardoor de groepen nog kleiner worden.
- Sportaanbod voor mensen met een beperking vraagt extra capaciteiten van de trainer. Vaak beschikken trainers niet over deze capaciteiten.
- Er zijn meer begeleiders/trainers nodig. Niet elke vereniging heeft hier de mankracht voor.

Maatschappelijke impact Special Olympics

Volgens de beleidsmedewerkers is Special Olympics een vliegwiel om sporten onder mensen met een verstandelijke beperking te stimuleren en om structurele activiteiten voor de doelgroep van de grond te krijgen. Dit heeft zijn uitwerking op verschillende manieren, zie kader 4.2.

[6] Volgens gegevens van Uniek Sporten zijn in de regio Nijmegen 33 sportverenigingen met passend sportaanbod voor de doelgroep verstandelijk gehandicapten (zie ook bijlage 2).

"Je merkt dat Special Olympics enthousiasme los maakt. Met Uniek Sporten wordt geprobeerd dat vast te houden."

Kader 4.2 Meningen beleidsmedewerkers werking Special Olympics als vliegwiel

- Energie bij de doelgroep en vrijwilligers wordt aangewakkerd.
- Er is meer aandacht voor de doelgroep, bij zowel burgers, sportverenigingen als verschillende afdelingen van de gemeenten.
- Gemeenten hebben een aanleiding om over aangepast sporten te praten.
- Sportverenigingen die geen aanbod hadden, worden geprikkeld dat te heroverwegen.
- Meer vragen over aangepast sporten komen binnen bij Uniek Sporten (ouders vragen waar hun kind aangepast kan sporten).

4.7 Samenvatting

De geïnterviewde sportverenigingen met sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking zijn over het algemeen tevreden met hun huidige aanbod, maar zouden graag meer leden willen. Het opstarten van het aanbod in het verleden verliep bij de verenigingen niet altijd zonder problemen. Onbekendheid met de doelgroep en financiële problemen speelden bijvoorbeeld een rol. Ook nu nog lopen verenigingen met G-aanbod soms tegen problemen aan en werd de ondersteunende rol van Uniek Sporten als uitkomst gezien. Op een na, waren alle geïnterviewde sportverenigingen bekend met het feit dat de Nationale Spelen van Special Olympics in de regio Nijmegen zouden plaatsvinden. Acht geïnterviewde sportverenigingen organiseerden tijdens het evenement een tak van sport. De geïnterviewde sportverenigingen verwachten dat dat de Nationale Spelen een rol kunnen spelen bij het positief veranderen van het imago dat in de samenleving bestaat over sporters met een verstandelijke beperking. Om dit te bereiken, moeten de burgers zonder ervaring of affiniteit met deze doelgroep het evenement wel bezoeken. De respondenten twijfelen echter of dat daadwerkelijk gaat gebeuren. Dat blijkt achteraf niet onterecht te zijn, zoals in hoofdstuk 2 ook al is besproken: niet in alle speelgemeenten zijn veel mensen op het evenement afgekomen.

De Nationale Spelen kunnen volgens de geïnterviewde sportverenigingen zowel een rol spelen bij het ontwikkelen van nieuw sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking als bij de uitbreiding c.q. de verbetering van de kwaliteit van bestaand aanbod. Sportverenigingen die momenteel nog geen aanbod hebben, zouden door het evenement geïnteresseerd kunnen raken en meer belangstelling en animo hebben om sportaanbod voor mensen met een verstandelijke handicap te creëren, zo is de mening. Hoewel de organiserende sportverenigingen zeker mogelijkheden zien, denkt maar een klein deel van de respondenten van de online vragenlijst dat SONS 2016 van invloed kan zijn bij het opstarten van G-aanbod in hun vereniging. Daarnaast zal veel media-aandacht ook tot meer vraag onder (toekomstige) sporters kunnen leiden. Zowel de organiserende sportverenigingen als de verenigingen die met sporters aan het evenement meedoen, kunnen laten zien dat er mogelijkheden binnen hun verenigingen zijn en zichzelf via het evenement profileren. De kwaliteit van het bestaand aanbod zou kunnen verbeteren, doordat sportvereningen op het evenement elkaar tegenkomen en van elkaar kunnen leren. Ook zou geprofiteerd kunnen worden van de inzet van vrijwilligers voor het evenement. Zij zijn mogelijk extra enthousiast gemaakt om met de doelgroep te werken. Als deze vrijwilligers behouden blijven, is er binnen verenigingen meer (ervaren) kader voor het G-aanbod. Er is niet onderzocht of SONS 2016 ook daadwerkelijk een rol heeft gespeeld bij het uitbreiden en verbeteren van het bestaand aanbod.

De beleidsmedewerkers in de drie speelgemeenten verwachten dat de Nationale Spelen het sport-en bewegingsaanbod in de regio zal versterken en dat er nieuw aanbod wordt gecreëerd. Uniek Sporten is de partij die na het evenement de sportverenigingen daarbij kan ondersteunen. Ook kunnen de Nationale Spelen als vliegwiel dienen om sportdeelname onder de doelgroep te vergroten, zo is de mening.

5. Conclusies en aanbevelingen

Het doel van dit onderzoek was om te achterhalen wat volgens betrokkenen de (mogelijke) betekenis van Special Olympics Nationale Spelen 2016 is of kan zijn voor de ontwikkeling van de vraag naar en het aanbod van sport voor mensen met een verstandelijke beperking in de regio Nijmegen. Daarvoor zijn voorafgaande aan SONS 2016 gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van drie zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke beperking in de regio Nijmegen, met vertegenwoordigers van twaalf sportverenigingen met en zonder G-aanbod, waaronder ook sportverenigingen die een tak van sport organiseerden op de Spelen en met de beleidsmedewerkers sport van de drie speelgemeenten. Om de beleving van het evenement vast te leggen, zijn tevens tijdens de speeldagen van de Nationale Spelen korte vraaggesprekken gehouden met deelnemers, hun familie/directe naasten, met vrijwilligers en met coaches en trainers van de organiserende vereniging.

5.1 Conclusies

De onderzoeksvragen zoals geformuleerd in hoofdstuk 1 waren leidend bij het formuleren van de conclusies.

Beleving

1. *Hoe ervaren/beleven deelnemers met een verstandelijke beperking en hun ouders/verzorgers/naasten hun deelname aan de Nationale Spelen 2016?*
2. *Hoe ervaren/beleven vrijwilligers die zich inzetten voor het evenement hun betrokkenheid bij de Nationale Spelen 2016?*

De Nationale Spelen 2016 zijn volgens de betrokkenen een succes geworden, zo blijkt uit het belevingsonderzoek dat is uitgevoerd onder deelnemers en betrokkenen. Bijna iedereen (95 procent) beoordeelde de Nationale Spelen in zijn algemeenheid als (heel) positief. Met name de sfeer, sportaccommodaties en bereikbaarheid werden als heel goed beschouwd.

Hoewel de helft van de ondervraagden niet eerder de Nationale Spelen had bezocht, zou het merendeel de volgende Spelen wel weer willen bezoeken. De beeldvorming van het merendeel van de vrijwilligers over de doelgroep verstandelijk gehandicapten was al behoorlijk positief en is dus niet of nauwelijks veranderd. Bij vrijwilligers die de doelgroep nog niet kenden, lijken de Nationale Spelen wel iets te hebben bijgedragen aan het positief veranderen van de beeldvorming.

De vrijwilligers lijken zich niet echt te hebben voorbereid voor de Nationale Spelen. Toch heeft een deel wel enkele informatiebijeenkomsten bezocht. Dit geldt ook voor ongeveer de helft van de sporters. Gewoon doortrainen was het devies. Niet verrassend is het feit dat de meeste voorbereiding door de mensen van de organiserende vereniging is gedaan.

De ondervraagde betrokkenen vonden wel dat het evenement te weinig in het nieuws is gekomen. Ook misten de begeleiders, ouders en vrijwilligers de buurtbewoners. Er waren dan ook weinig toeschouwers die geen affiniteit met de doelgroep hadden.

Ontwikkeling vraag

3. *Welke aandacht schenken zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke beperking aan de sport- en beweegstimulering van hun cliënten en wat belemmert dan wel stimuleert hen daarin?*
4. *Welke rol kunnen de Nationale Spelen 2016 volgens (zorg)instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking hebben bij het stimuleren van de vraag en toeleiding naar sport voor mensen met een verstandelijke beperking?*

De vertegenwoordigers van de drie zorginstellingen vinden sport en bewegen belangrijk voor de doelgroep. Dat uit zich bijvoorbeeld in het feit dat lichamelijke fitheid als doel wordt meegenomen in het individueel behandelplan van een cliënt. Veel cliënten blijken ook sportief actief te zijn op verschillende manieren, waaronder bij sportverenigingen. Toch wordt het stimuleren van de sport- en bewegingsdeelname niet als heel gemakkelijk ervaren. Een belemmerende factor is bijvoorbeeld als het personeel geen prioriteit geeft aan sport- en bewegingsdeelname. Daarnaast ervaren de vertegenwoordigers van de zorginstellingen een gebrek aan personeel en tijd en bij zowel de cliënt als de zorginstelling een gebrek aan financiële middelen om activiteiten te kunnen ondernemen. Toch kunnen gemeenten en zorginstellingen bijspringen als de cliënt te weinig geld heeft om aan sportieve activiteiten deel te nemen. Daarnaast worden goede faciliteiten (in de buurt), een stimulerende begeleidingsstijl, sportevenementen en intrinsiek gemotiveerde cliënten als stimulansen ervaren.

Dat Special Olympics een rol kan spelen bij het stimuleren van sport- en bewegingsdeelname van de doelgroep staat volgens de vertegenwoordigers van de zorginstellingen niet vast. Belangrijk aspect is dat sporters alleen aan de Nationale Spelen mee kunnen doen als zij al minimaal zes maanden lid zijn van een sportvereniging. Doordat bijvoorbeeld de cliënten met een licht verstandelijke beperking niet bij een G-team willen horen, kan deze groep niet aan het evenement meedoen en zullen ze volgens de respondenten niet gestimuleerd worden om (meer) te gaan sporten. De groep die wel bij een sportvereniging actief is en mee (zouden kunnen) doen aan de Nationale Spelen, zullen anderzijds niet gemotiveerd worden om (nog) meer te gaan sporten. Als de Nationale Spelen mensen wil stimuleren om te gaan sporten in georganiseerd verband (bijvoorbeeld bij een sportvereniging), dan zal de communicatie met de instellingen moeten worden verbeterd. De stimulerende werking zit nu vooral in de Wandel3daagse wat een laagdrempelige activiteit is om aan deel te nemen.

Ontwikkeling aanbod

5. *In hoeverre hebben sportaanbieders in de regio Nijmegen sport- en beweegaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (in ontwikkeling)?*
6. *Hoe en in welke mate zijn sportaanbieders in de regio Nijmegen betrokken bij de Nationale Spelen 2016 en hoe ervaren/beleven zij hun betrokkenheid?*
7. *Welke rol kunnen de Nationale Spelen 2016 volgens sportaanbieders en beleidsmakers in de regio Nijmegen hebben bij de ontwikkeling van (nieuw of versterkt) sport- en beweegaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (met en zonder betrokkenheid bij de Spelen)?*

In de regio Nijmegen zijn ongeveer 33 sportaanbieders met aanbod (in ontwikkeling) voor mensen met een verstandelijke beperking. Het gaat hierbij om de sportaanbieders die Uniek Sporten Nijmegen, een regionaal samenwerkingsverband voor aangepast sporten, op hun website hebben geplaatst. Het betreft hier enkel sportaanbieders die een speciale groep voor mensen met een (verstandelijke) beperking hebben.

Op de Special Olympics Nationale Spelen zijn achttien verschillende sporten georganiseerd, enkele door een individuele organisator, maar de meesten door een sportvereniging uit één van de speelgemeenten. Acht van de twaalf sportverengingen die geïnterviewd zijn, organiseren op het sportevenement een tak van sport.

Hoewel het organiseren van het spel op de Nationale Spelen goed verliep, bleek de communicatie met Stichting SONS 2016 voor verbetering vatbaar.

De sportverenigingen verwachtten dat de Nationale Spelen zowel een rol kunnen spelen bij het creëren van nieuw G-aanbod als bij het uibreiden en versterken van bestaand G-aanbod. Het ontbreken van kader en de onbekendheid met de doelgroep werden veelal als belemmeringen voor het opstarten van G-aanbod genoemd. De verwachting was verder dat wanneer sportverenigingen zonder G-aanbod het evenement zullen bezoeken, zij een beter beeld van G-sport krijgen en dat de angst voor het onbekende zal verdwijnen. Voornamelijk de sportverenigingen zonder G-aanbod die een tak van sport op de Nationale Spelen hebben georganiseerd, zullen door het kijken naar andere verenigingen eerder G-aanbod ontwikkelen. Media-aandacht kan daarnaast ook tot meer vraag onder (toekomstige) sporters leiden.

Ook zullen de Nationale Spelen sporters en niet-sporters stimuleren om (meer) te gaan sporten, zo verwachtten de sportverenigingen. Hiervan kunnen de sportverenigingen met G-aanbod profiteren, zo was de gedachte. Zowel de organiserende sportverenigingen als de verenigingen die aan het evenement meedoen, kunnen laten zien dat er mogelijkheden binnen hun verenigingen zijn en zichzelf profileren. De kwaliteit van het bestaand aanbod zou kunnen verbeteren als gevolg van het evenement. De sportverenigingen kunnen van elkaar leren op het evenement waar iedereen samenkomt. Ook kunnen de vrijwilligers betrokken blijven waardoor er meer kader voor de G-afdeling is.

De beleidsmedewerkers maakten duidelijk dat binnen de gemeenten Nijmegen, Wijchen en Groesbeek speciaal aandacht wordt besteed aan het stimuleren van aangepast sporten. In alle drie de gemeenten is Uniek Sporten actief om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. De beleidsmedewerkers verwachten dat de Nationale Spelen het sport- en bewegingsaanbod in de regio zal versterken en dat er nieuw aanbod wordt gecreëerd. Uniek Sporten is de partij die na het evenement de sportverenigingen kan ondersteunen. Ook zullen de Nationale Spelen als vliegwiel kunnen dienen om sportdeelname onder de doelgroep te vergroten.

Bevorderende factoren impact

Op basis van het onderzoek kan een aantal factoren worden benoemd die bevorderend werken bij de rol die Special Olympics Nationale Spelen kan spelen bij het stimuleren van de sportdeelname van mensen met een beperking en de ontwikkeling van sportaanbod voor deze doelgroep in de betreffende regio, dan wel speelgemeente(n). Deze zijn opgesomd in onderstaand kader.

Kader 5.1 Bevorderende factoren impact Nationale Spelen

- Goede naamsbekendheid Nationale Spelen in de samenleving, voldoende media-aandacht.
- Voldoende belangstelling c.q. aanwezigheid van bezoekers aan de Nationale Spelen, burgers zonder affiniteit met de doelgroep, zodat mensen kennismaken met sporters met een verstandelijke beperking (creëren van een positieve beeldvorming).
- Betrokkenheid van vrijwilligers met en zonder affiniteit met de doelgroep, opdoen van ervaring met de begeleiding van sporters met een beperking en creëren van een positieve beeldvorming.
- Betrokkenheid van sportorganisaties met én zonder G-aanbod bij de Nationale Spelen. Creëren van mogelijkheden om kennis uit te wisselen, kennis over G-sport op doen.
- Informeren van (zorg)instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking, sportverenigingen met G-aanbod over de mogelijkheden om aan het evenement deel te nemen.
- Wegnemen belemmeringen bij het ontwikkelen van aanbod bij sportvereniging door samenwerking met een sportservice-organisatie/gemeente (ondersteuning).
- Opnemen doelstelling vergroten impact SONS op ontwikkeling vraag en aanbod in het bid voor de Nationale Spelen en reserveren budget voor bevorderende activiteiten.

- Bouwen van of aansluiten bij een bestaand netwerk van organisaties die de ondersteuning van de ontwikkeling van sportaanbod ter hand kunnen nemen.

5.2 Aanbevelingen

Over het geheel genomen kunnen we concluderen dat Special Olympics Nationale Spelen 2016 in de beleving van diverse betrokkenen een succes zijn. Het evenement op zichzelf staat. Als met de Spelen echter ook een maatschappelijke doelstelling wordt nagestreefd, dan zal daar actief op moeten worden ingezet en budget voor moeten worden geserveerd, naast de investeringen voor de toernooiorganisatie. Dit blijkt ook uit ander onderzoek naar de maatschappelijke rol van sportevenementen (Hover et al., 2016). Om te bevorderen dat Special Olympics Nationale Spelen ook echt een stimulerende rol zullen vervullen bij de ontwikkeling van de vraag naar en het aanbod voor sport voor mensen met een verstandelijke beperking in de organiserende regio/speelgemeenten, geven we de volgende suggesties mee.

Ontwikkeling vraag

Uit het onderzoek is geen duidelijk bewijs naar voren gekomen, op basis van uitspraken en verwachtingen van respondenten, dat Special Olympics Nationale Sporten een stimulerende uitwerking heeft (gehad) op het vergroten van de sportdeelname van mensen met een verstandelijke beperking in de regio. Toch spreken vertegenwoordigers van zorginstellingen en sportverenigingen wel de verwachting uit dat (toekomstige edities van) de Nationale Spelen daarin een rol kunnen spelen. Zij geven diverse suggesties om de impact van de Spelen te vergroten.

- Van belang is dat de Nationale Spelen meer in de belangstelling komen te staan en de bekendheid van dit bijzondere evenement voor sporters met een verstandelijke beperking wordt vergroot, vooral bij mensen die niet direct een relatie of affiniteit hebben met de doelgroep. Zodra 'buitenstaanders' zien wat Special Olympics voor mensen met een verstandelijke beperking betekent en tot welke prestaties deelnemers op sportief vlak in staat zijn, zal dat de beeldvorming over mensen met een verstandelijke beperking en sport in de samenleving op een positieve manier kunnen veranderen. Het vergroten van de media-aandacht, in ieder geval regionaal, is als belangrijk middel genoemd. Ook zouden inwoners van de speelgemeenten voor en tijdens het evenement actief kunnen worden betrokken bij de Spelen, door bijvoorbeeld de organisaties van randevenementen aan te moedigen. Dit vereist dat de organiserende stichting daar ook tijd in kan steken, naast de belangrijke taak van het organiseren van de Spelen zelf.
- Een vroegtijdige vaststelling en bekendmaking van het programma voor de Nationale Spelen lijkt een belangrijke voorwaarde te zijn, zodat vanaf het begin af aan momenten kunnen worden gepakt om over de Spelen te communiceren. Dit is nodig om ook buiten de bekende kring van directe naasten belangstelling te wekken voor de Spelen.
- De organiserende stichting wordt aangeraden om tijdig een goede communicatiestrategie op te zetten richting instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking, in het bijzonder in de regio van de speelgemeenten. Actief benaderen, op persoonlijke wijze, geniet de voorkeur boven het sturen van flyers. Als deze instellingen in de regio, denk aan woonzorgvoorzieningen, dagbestedingslocaties, het speciaal onderwijs, kinderopvanglocaties, tijdig op de hoogte zijn van de Nationale Spelen en wat daar bij komt kijken, dan kunnen zij eventueel stappen ondernemen om met cliënten en leerlingen aan het evenement deel te nemen of de Spelen te bezoeken. Het blijkt dat er nogal wat belemmeringen worden ervaren om mensen met een verstandelijke beperking te stimuleren (meer) te gaan sporten. De eis dat deelnemers minimaal zes maanden van te voren in training gaan, liefst bij een sportvereniging, maakt dat de organiserende stichting ruim op tijd de communicatie op orde moet hebben. De communicatie kan dan enerzijds gericht zijn op praktische informatie over deelname aan de Spelen en anderzijds over het wegnemen van drempels voor sportdeelname of aansluiting bij verenigingen in de buurt. Daarbij zou de organiserende stichting kunnen samenwerken met ondersteuningsorganisaties voor mensen met een beperking in de regio, zoals in Nijmegen stichting Trias of Mee, en met een sportserviceorganisatie of

steunpunt aangepast sporten, indien aanwezig. Wanneer deelname als sporter niet binnen de mogelijkheden ligt, zou deelname als vrijwilliger kunnen worden gestimuleerd.

Ontwikkeling aanbod

Uit het onderzoek valt op te maken dat Special Olympics Nationale Spelen een goede rol kunnen vervullen bij het stimuleren van de ontwikkeling van nieuw of uitbreiding/versterking van bestaand aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking. Het is niet direct aangetoond dat de Nationale Spelen daadwerkelijk tot meer aanbod in de regio Nijmegen heeft geleid (daarvoor is ander type onderzoek nodig), maar de Nationale Spelen hebben een potentieel sterk stimulerende rol. Om die rol op te pakken zijn de volgende suggesties gedaan.

- Het is evident dat de organiserende stichting van de Nationale Spelen één belangrijke kerntaak heeft en dat is het zo goed mogelijk organiseren van een succesvol evenement. Als echter de maatschappelijke impact (ontwikkeling sportaanbod in de regio) zo duidelijk als doelstelling wordt geformuleerd, dan doet de stichting er goed aan om daarvoor vroegtijdig een concreet plan te ontwikkelen. Dit begint bij het bouwen van of aansluiten bij een netwerk van ondersteunende organisaties op het gebied van sport en handicap die een rol kunnen spelen bij het bedienen/ondersteunen van sportaanbieders die actief willen worden voor de doelgroep. In Nijmegen is dat bijvoorbeeld Uniek Sporten, in andere gemeenten kunnen dat de lokale of regionale sportservice-organisaties of een speciaal loket voor aangepast sporten zijn. In de toekomst kunnen organiserende stichtingen mogelijk aansluiten bij de regionale samenwerkingsverbanden voor gehandicaptensport die ontstaan als gevolg van het landelijke gehandicaptensportprogramma ‘Grenzeloos actief’. Daar is voldoende kennis aanwezig over wat er voor nodig is om G-aanbod te ontwikkelen en hoe drempels bij sportverenigingen kunnen worden weggenomen. De Nationale Spelen kunnen dan als vliegwiel dienen om de aandacht voor sport voor mensen met een verstandelijke beperking te vergroten.
- Het lijkt verder van belang dat bij het organiseren van de takken van sport voor de Spelen zowel sportaanbieders die al ervaring hebben met de doelgroep (doordat zij zelf aanbod hebben) als sportaanbieders zonder ervaring worden betrokken. De laatste groep leert van de ervaringen van het zelf organiseren van het evenement en kan daarna besluiten dit op de vereniging door te zetten. De laatste groep kan tevens leren van de ervaringen van de eerste groep. Zo ontstaat de nodige kennisdeling. De organiserende stichting doet er goed aan deze kennisdeling te faciliteren en organiserende sportverenigingen van voorgaande edities van de Spelen hierbij te betrekken. Zij zijn graag bereid, zo blijkt uit de interviews, hun kennis over te dragen.
- De Spelen lijken ook een rol te kunnen spelen bij het vergroten van het kader voor G-aanbod. Vrijwilligers die bij de verschillende takken van sport helpen, doen ervaring op en kunnen door de organiserende vereniging aangetrokken worden om te blijven helpen. Uit het belevingsonderzoek viel op te maken dat onder vrijwilligers veel enthousiasme aanwezig was. De organiserende stichting doet er goed aan om de vele vrijwilligers de nodige aandacht te geven voor, tijdens maar ook zeker na afloop van het evenement. Zij kunnen goede ambassadeurs zijn voor het veranderen van de beeldvorming over deze doelgroep.

Onderzoek

- Het huidige onderzoek heeft een aardige inkijk gegeven in hoe verschillende partijen (zorginstellingen, sportverenigingen, beleidsmedewerkers gemeenten, deelnemers, ouders/naasten, vrijwilligers en coaches het evenement hebben ervaren en hoe zij aankijken tegen de maatschappelijke impact van de Nationale Spelen. In de communicatie over de meerwaarde van Special Olympics helpt het als de bewijslast steeds wat verder kan worden vergroot. We bevelen daarom aan om bij volgende edities opnieuw onderzoek uit te voeren onder de diverse stakeholders (bezoekers, vrijwilligers, sportverenigingen, zorginstellingen, etc.). Aan te bevelen is om zowel voor de Spelen als na de Spelen (0- en 1-metingen) onderzoek te verrichten bij sportaanbieders in de regio, om eventuele veranderingen in het G-aanbod te kunnen vaststellen. Samenwerking met lokale ondersteuningsorganisaties is raadzaam. Ook is het zinvol tellingen te houden van het aantal bezoekers van buitenaf dat het evenement trekt. Om onderzoek naar de

maatschappelijke impact wat steviger op de agenda van de Nationale Spelen te zetten en vergelijkbaarheid te vergroten, is aan te bevelen een onderzoeksprotocol te ontwikkelen. Mulier Instituut en HAN Sport en Bewegen kunnen daar de regie innemen en daarbij ook onderzoekers van hogescholen of universiteiten betrekken, zodat ook de uitvoering met de inzet van studentonderzoekers gewaarborgd is. Ook Special Olympics Nederland zou daarin een stimulerende rol kunnen vervullen.

Tot slot lijkt er een rol weggelegd te zijn voor Special Olympics Nederland bij het op de agenda zetten van de mogelijke impact die de Nationale Spelen kunnen hebben bij het stimuleren van de sportdeelname van mensen met een verstandelijke beperking, de ontwikkeling van sportaanbod voor deze doelgroep in de regio en speelgemeenten van het evenement, en wat daarin de bevorderende en belemmerende factoren zijn. Het delen van kennis over dit onderwerp met gemeenten, stichtingen en organiserende sportverenigingen is zinvol, zodat bij een nieuwe editie het wiel niet opnieuw hoeft te worden uitgevonden. Organiserende sportverenigingen willen graag hun ervaringen en expertise delen met de verenigingen die de volgende Nationale Spelen organiseren. Netwerkbijeenkomsten zijn daarvoor een goed middel. Ook zou Special Olympics Nederland kunnen stimuleren dat het onderwerp wordt meegenomen in het bid voor de Nationale Spelen en dat budget wordt vrijgemaakt om hieraan te werken.

Bron: Nationale Spelen Nijmegen 2016 http://specialolympics2016.nl

Literatuur

Dool, R. van den, Jong, M. de, Cevaal, A. & Wassink, L. (2012). *Monitor zo kan het ook!. Beweegstimuleringsprogramma voor mensen met een verstandelijke handicap, het eindrapport.* Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P., Dijk, B., Breedveld, K., Eekeren, F. van & Slender, H. (2016). Creating social impact with sport events. Utrecht: Mulier Institute/Utrecht University.

Schep, P. (2016). *Special Olympics 2016. Onderzoek naar het optimaal benutten van het sportevenement Special Olympics Nationale Spelen 2016 om het sportaanbod voor mensen met een handicap in de gemeente Nijmegen te vergroten.* Arnhem/Nijmegen: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Wallendal, B. & Wallendal, T. (2014). Special Olympics Nationale Spelen 2014. Eindrapport. Heerenveen: SONS 2014.

Wijze, E. de (2016). *Invloed sport- en beweegstimulering bij zorginstellingen op de sport- en beweegdeelname van de cliënten.* Arnhem/Nijmegen: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Bron: Nationale Spelen Nijmegen 2016 http://specialolympics2016.nl

Bijlagen

Bijlage 1 Toelichting onderzoeksopzet

Deelonderzoek 1. Belevingsonderzoek

Om uitspraken te kunnen doen over de beleving van zowel deelnemers als andere betrokkenen zijn op 2 en 3 juli, de speeldagen van de Special Olympics Nationale Spelen 2016, vragenlijsten afgenomen door een team van tien werknemers en stagiaires van het Mulier Instituut. Deze beknopte vragenlijsten bestonden uit zowel open als gesloten vragen. De resultaten zijn beschreven in hoofdstuk 2.

De enquêtes zijn afgenomen op zes verschillende sportlocaties verspreid over twee dagen (233 op zaterdag 2 juli en 137 op zondag 3 juli), bij twaalf verschillende takken van sport. In totaal zijn op 2 en 3 juli 370 vragenlijsten afgenomen. Door een groot aantal sporten te bezoeken, vormen de antwoorden op de vragenlijsten een goede afspiegeling van het gehele evenement. Van de bezochte sporten, vonden er zes in Nijmegen plaats, drie in Wijchen en drie in Groesbeek.

Van te voren is besloten om de vragenlijsten af te nemen onder vier verschillende groepen:

- deelnemers aan het sportevenement;
- betrokkenen van de deelnemers (verzorgers, ouders, overige familieleden en coaches van de sporters);
- vrijwilligers (vrijwilligers met als zonder beperking, aangezien Stichting SONS 2016 zich ten doel had gesteld om ook vrijwilligers met een verstandelijke beperking vanuit instellingen in te zetten op het sportevenement);
- coaches en begeleiders van de organiserende sportvereniging.

Tijdens het afnemen van de vragenlijsten is gestreefd om onder elke groep evenveel vragenlijsten af te nemen. Bij de bezochte sportlocaties bleken echter nauwelijks vrijwilligers met beperking werkzaam te zijn. Hierdoor bestond de groep vrijwilligers bijna volledig uit vrijwilligers zonder beperking. Hetzelfde geldt voor de trainers en begeleiders van de organiserende sportvereniging. Een klein aantal respondenten behoorden tot deze groep.

Bij voetbal zijn de meeste enquêtes afgenomen, gevolgd door gymnastiek en atletiek, zie figuur B1.1. De categorie ‘anders’ bestaat uit de sporten bocce, handbal, skeeleren, fietsen, tennis en respondenten van de Wandel3daagse. De enquêtes zijn handmatig ingevoerd in SPSS en vervolgens geanalyseerd.

Figuur B1.1 Respondenten naar type sport (in procenten, n=370)

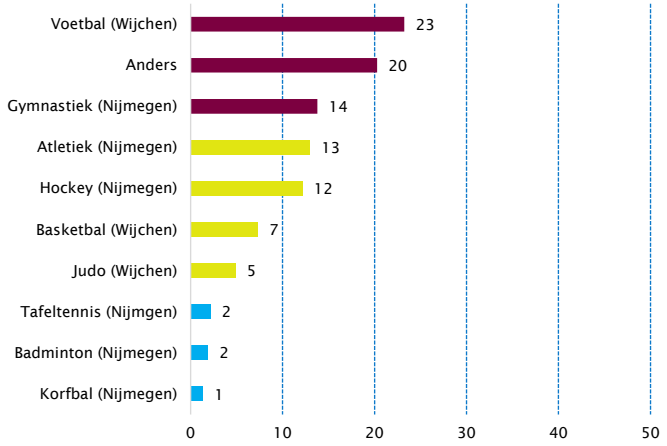

Tijdens het evenement zijn voornamelijk deelnemers bevraagd, zie figuur B1.2. Onder de categorie 'anders' behoren toeschouwers, mensen via de organiserende sportvereniging (geen begeleider of trainer) en overige respondenten.

Figuur B1.2 Respondenten naar type (in procenten, n=370)

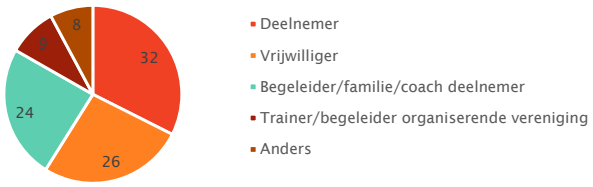

Bron: Belevingsonderzoek SONS 2016, Mulier Instituut

Er zijn bijna evenveel mannen (52%) als vrouwen (48%) geënquêteerd. De leeftijd van de respondenten liep uiteen van 13 tot 78 jaar, zie figuur B1.3.

Figuur B1.3 Leeftijdsopbouw respondenten (in procenten, n=367)

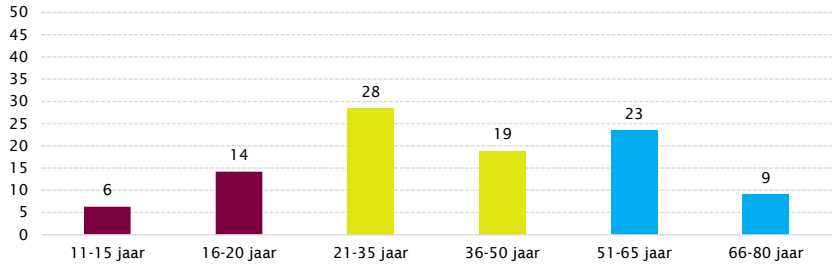

Bron: Belevingsonderzoek SONS 2016, Mulier Instituut

Deelonderzoek 2. Ervaringen zorginstellingen

Bij drie zorginstellingen voor mensen met een verstandelijke beperking in de regio Nijmegen zijn twaalf face-to-face interviews afgenomen. Het betrof vertegenwoordigers van de instellingen de Driestroom, Dichterbij en Pluryn. Het onderzoek maakte deel uit van de afstudeerstage van Eva de Wijze, stagiair van HAN Sport en Bewegen (zie afstudeerscriptie De Wijze, 2016). Er zijn interviews afgenomen met persoonlijk begeleiders, dienstverlenende coördinatoren en bewegingsagogen. Doel was om vanuit meerdere perspectieven informatie te verkrijgen. Bewegingsagogen organiseren, ontwikkelen en voeren activiteiten op het gebied van sport en bewegen uit. De dienstverlenende coördinatoren verlenen informatie en ondersteuning aan cliënten en coördineren de persoonlijk begeleiders. De persoonlijk begeleiders staan het dichtst bij de cliënt, aangezien zij dagelijks begeleiding en aansturing bieden. De focus van de gesprekken lag op de vraag in hoeverre zorginstellingen de sport- en beweegdeelname van hun cliënten stimuleren en of de Nationale Spelen 2016 volgens de medewerkers invloed hebben op de vraag naar sport onder de doelgroep.

De data zijn verzameld met behulp van half gestructureerde interviews. Bij de selectie van respondenten is gezocht naar zorginstellingen in de regio Nijmegen die zorg verlenen aan mensen met een verstandelijke beperking. Na telefonisch contact met de centrale organisatie van de zorginstelling zijn respondenten benaderd per e-mail. De interviews zijn getranscribeerd en voorgelegd aan de respondent en vervolgens verwerkt. Voor een uitgebreide beschrijving van de methoden en resultaten zie De Wijze (2016). In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste resultaten uit de scriptie opgenomen.

Deelonderzoek 3. Ervaringen sportaanbieders en beleidsmedewerkers sport

In twee etappes zijn face-to-face gesprekken gevoerd met sportaanbieders met en zonder sportaanbod voor verstandelijk gehandicapten (G-aanbod) in de regio Nijmegen. Aanvullend is een beknopte online vragenlijst uitgezet onder sportaanbieders zonder geregistreerd G-aanbod. Tot slot zijn face-to-face interviews afgenomen met beleidsmedewerkers sport en bewegen van de drie speelgemeenten. De resultaten zijn beschreven in hoofdstuk 3.

Interviews sportverenigingen najaar 2015

In november 2015 heeft Puck Schep, stagiair bij het Mulier Instituut van HAN Sport en Bewegen, interviews afgenomen met twaalf verschillende vertegenwoordigers van sportverenigingen in de gemeente Nijmegen. De resultaten van dit onderzoek zijn reeds gepubliceerd en bekend bij SONS (zie Schep, 2015). Doel daarvan was vooral inzicht te krijgen in de drempels die sportverenigingen ervaren bij het creëren van sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking. Ook is ingezoomd op de vraag hoe Special Olympics Nationale Spelen 2016 een rol kunnen spelen bij de ontwikkeling van G-aanbod in de regio. Van de twaalf

gesprekspartners, waren er zes vertegenwoordigers wiens sportvereniging al wel aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking had. De overige zes sportverenigingen hadden dit nog niet.

In deze rapportage zijn de bevindingen van Schep waar relevant verwerkt in de resultaten van de tweede interviewronde onder sportverenigingen.

Interviews sportverenigingen voorjaar 2016

In de maanden april en mei van 2016 zijn opnieuw twaalf face-to-face gesprekken gevoerd met de vertegenwoordigers van sportverenigingen in de regio Nijmegen. Deze interviews zijn afgenomen door Nienke Lammertink, stagiair bij het Mulier Instituut van de Radboud Universiteit. Hierbij is overlap met eerdere gesprekspartners zoveel mogelijk vermeden. Uiteindelijk zijn drie sportverenigingen zowel in november 2015 als in april/mei 2016 geïnterviewd.

Om in de resultaten een goede vergelijking tussen de respondenten te kunnen maken zijn acht sportverenigingen benaderd die een tak van sport op de Nationale Spelen 2016 organiseerden. Hiervan hadden vijf verenigingen al aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking en drie verenigingen hadden geen G-aanbod. Dit is gecontroleerd via de website van Uniek Sporten waar te vinden is welke sportaanbieders over G-aanbod beschikken. De acht organiserende sportverenigingen zijn *random* geselecteerd uit de achttien sportaanbieders die een tak van sport op de Nationale Spelen 2016 organiseerden. Aanvullend zijn vier sportverenigingen die geen tak van sport op het evenement organiseerden geïnterviewd. Deze zijn *ad random* geselecteerd uit de overige sportverenigingen met aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking die vermeld staan op de website van Uniek Sporten. Alle twaalf sportverenigingen waren gevestigd in de gemeenten Nijmegen, Wijchen en Groesbeek.

De twaalf sportverenigingen worden in deze rapportage veelal benoemd met een letter. De onderstaande tabel laat zien welke verenigingen wel aanbod hebben en welke verenigingen een tak van sport op de Nationale Spelen 2016 organiseren. Bovendien wordt aangegeven met wie het gesprek is gevoerd. De namen, locatie en sporten van de verenigen blijven in de rapportage anoniem.

Tabel B1.1 Gesprekspartners en aanduiding

	Wie?	Aanbod voor de doelgroep?	Organiserend op de Nationale Spelen?
Vereniging A	Vertegenwoordiger	Nee	Ja
Vereniging B	Voorzitter	Nee	Ja
Vereniging C	Voorzitter	Nee	Ja
Vereniging D	Vertegenwoordiger	Ja	Ja
Vereniging E	G-coördinator + G-trainer	Ja	Ja
Vereniging F	G-trainer	Ja	Ja
Vereniging G	G-coördinator/ voorzitter G-commissie	Ja	Ja
Vereniging H	Verenigingsmanager	Ja	Ja
Vereniging I	G-coördinator/leider	Ja	Nee
Vereniging J	G-trainer	Ja	Nee
Vereniging K	G-Trainer	Ja	Nee
Vereniging L	G-trainer	Ja	Nee

Online vragenlijst sportverenigingen

Om ook de rol van de Nationale Spelen volgens andere sportverenigingen zonder een speciale G-groep in de regio Nijmegen te onderzoeken, is halverwege juni naar 55 sportverenigingen en -aanbieders een beknopte online vragenlijst gestuurd. Deze sportverenigingen hadden allen, volgens Uniek Sporten, geen aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking. De verenigingen zijn *ad random* geselecteerd uit alle sportverenigingen in de gemeenten Nijmegen, Wijchen en Groesbeek die activiteiten aanbieden in een tak van sport die ook op de Nationale Spelen 2016 is georganiseerd en waarvan het e-mailadres bekend was. Uiteindelijk hebben zeventien respondenten de beknopte vragenlijst afgerond. Dertien vertegenwoordigers van sportverenigingen hadden op dat moment nog geen sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking, één vereniging had sportaanbod voor deze doelgroep in ontwikkeling en zeven verenigingen hadden al mogelijkheden voor mensen met een verstandelijke beperking in de vereniging binnen de reguliere groepen.

Face-to-face gesprekken beleidsmedewerkers sport

Ook met beleidsmedewerkers sport en bewegen van de speelgemeenten zijn face-to-face gesprekken gevoerd om hun visie op de maatschappelijke impact van Special Olympics Nationale Spelen 2016 in de regio Nijmegen te onderzoeken. De beleidsmedewerkers waren werkzaam bij de gemeenten waar het evenement werd georganiseerd. Aan het onderzoek namen twee beleidsmedewerkers van de gemeente Nijmegen, één van gemeente Groesbeek en één van gemeente Wijchen deel. Tijdens de interviews zijn vragen gesteld over het sportbeleid omtrent mensen met een (verstandelijke) beperking, sport- en beweegaanbod voor mensen met een (verstandelijke) beperking, maatschappelijke impact van het evenement en sportdeelname van mensen met een verstandelijke beperking.

Bijlage 2 Aangepast sportaanbod in de regio Nijmegen

Om uitspraken te kunnen doen over het sport- en bewegingsaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (in ontwikkeling) in de regio Nijmegen, is gebruik gemaakt van de website en app van Uniek Sporten. Uniek Sporten is een regionaal samenwerkingsverband op het gebied van aangepast sporten. Uniek Sporten heeft een app en website ontwikkeld die gericht is op zowel sportvragers als aanbieders. Deze app is mogelijk gemaakt door NOC*NSF en Fonds Gehandicaptensport. Doel is dat (nog) meer mensen met een beperking deel kunnen nemen aan sport en beweging. Sporters en/of hun begeleiders kunnen via de website of app sport- en beweegmogelijkheden vinden in de omgeving.

Via de website van Uniek Sporten Nijmegen is onderzocht hoeveel en welke sportaanbieders in de regio Nijmegen sport- en bewegingsaanbod hebben voor mensen met een verstandelijke beperking. Hierbij is gekeken naar de gemeenten Nijmegen, Beuningen, Berg en Dal, Heumen en Wijchen. Hieronder is een kaart opgenomen van de regio Nijmegen en de sport-en beweegmogelijkheden voor de doelgroep (kaart B2.1). Niet alle sportaanbieders op deze kaart zijn sportverenigingen; ook basisscholen, instellingen, stichtingen en fitnessclubs die activiteiten voor mensen met een verstandelijke beperking aanbieden zijn meegenomen. Wel betreft het enkel sportaanbieders die een speciale groep voor mensen met een verstandelijke beperking hebben. De sportorganisaties waarbij mensen met een verstandelijke beperking in de reguliere teams of groepen sporten, zijn hierbij niet meegenomen. Wel bieden sommige sportaanbieders meerdere activiteiten of sporten aan.

Kaart B2.1 Sportaanbieders met G-aanbod regio Nijmegen (in aantal)

Bron: website Uniek Sporten (bewerking Mulier Instituut)

Daarnaast geeft Uniek Sporten aan dat er nog ongeveer vier andere sportaanbieders in de regio Nijmegen sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking in ontwikkeling hebben. Uitgaande van de gegevens van Uniek Sporten kan aangenomen worden dat er ongeveer 33 sportaanbieders in de regio Nijmegen passend aanbod (in ontwikkeling) hebben.

Bron: Nationale Spelen Nijmegen 2016 http://specialolympics2016.nl

Brief aan de raad - Evaluatie Special Olympics Nationale Spelen ESONS 2016

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl

Brief aan de raad - Experimenten Participatiewet

Ingekomen stuk D13 (PA 16 november 2016)

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
1 november 2016	MO10/16.0009436	János Betkó

Onderwerp	Direct telefoonnummer
Experimenten Participatiewet	0655419795

Geachte leden van de gemeenteraad,

De afgelopen tijd is er in toenemende mate gediscussieerd over de wenselijkheid van experimenten in de bijstand. Dergelijke experimenten variëren van het basisinkomen tot aan ruimere vrijlatingen en vrijstellingen. Ook in de Nijmeegse gemeenteraad zijn verschillende experimenten geopperd. Hierover zijn twee moties aangenomen, eind vorig jaar.[1]

Om gebruik te kunnen maken van de experimenteermogelijkheden die de Participatiewet biedt, is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) noodzakelijk, waarin de regels rondom experimenten geregeld worden. Vrijdag 30 september heeft de regering de AMvB en overige kaders voor de experimenten bekend gemaakt.[2] Binnen deze kaders is het niet mogelijk om de moties van uw raad uit te voeren. Over de mogelijkheden die de AMvB wél biedt informeren we u middels deze brief.

De experimenten zijn strak ingekaderd. Toestemming voor een eventueel experiment moet worden gevraagd aan het ministerie en wordt getoetst aan de kaders uit de AMvB.

Kaders in duur en hoeveelheid
Experimenten mogen maximaal twee jaar duren. Het totale experiment inclusief onderzoek moet zijn voltooid binnen drie jaar vanaf ingangsdatum van de AMvB (die overigens nog niet bekend is). Dat betekent dat daadwerkelijke vrijstellingen of verruimingen maximaal twee jaren mogen duren.
De minister kan het verzoek van een gemeente afwijzen indien er al 25 gemeenten zijn aangewezen of voldoende experimenten zijn toegekend voor een representatief totaalbeeld. De minister wijst het verzoek in ieder geval af als het maximaal aantal deelnemers van 4% van de

[1] 'Experimenteer met vertrouwen' en 'Experimenteer met vertrouwen 2', besproken op de politieke avond van 25 november 2015.
[2] Tijdelijk besluit experimenten Participatiewet.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

totale bijstandspopulatie, verdeeld over de experimentgroepen van alle deelnemende gemeenten is bereikt.

Wetenschappelijk gehalte
De experimentbepaling is opgesteld om wetenschappelijke experimenten in het kader van de bijstand mogelijk te maken. Dat betekent dat bij de aanmelding van het experiment reeds duidelijk moet zijn wat het wetenschappelijk onderzoek van de gemeente inhoudt. Gedurende het experiment moet per half jaar aan het ministerie worden gerapporteerd over het experiment. Het ministerie kan een experiment beëindigen, wanneer het vindt dat een gemeente niet (meer) voldoet aan de voorwaarden. Na afloop van het experiment dient eveneens te worden gerapporteerd aan het ministerie.

Inhoudelijk experimenten
De inhoudelijke eisen vallen uiteen in ontheffingen, intensivering en vrijlating.

Ontheffingen
Een experiment bestaat in de eerste plaats uit een groep die tijdelijk (voor de duur van experiment) ontheven wordt van arbeids- en re-integratieverplichtingen[3]. Het college dient deze groep na 6 maanden te evalueren om te beoordelen of voldoende inspanningen zijn getroffen gericht op arbeidsinschakeling. Is dit niet het geval, volgt een aanzegging en bij geen verbetering na opnieuw 6 maanden beëindigt het college de tijdelijke ontheffing.

Intensivering
Tegenover de ontheffingsgroep moet een intensiveringsgroep worden ingesteld. Ten aanzien van deze groep dienen de arbeids- en re-integratieverplichtingen juist geïntensiveerd te worden. Dat betekent in ieder geval een verdubbeling van het aantal fysieke contactmomenten en verplichtingen.

Vrijlatingsgroep
Voor deze groep geldt dat inkomsten uit arbeid tot maximaal 50 procent van deze inkomsten kunnen worden vrijgelaten. Daarvoor gelden de volgende voorwaarden/kaders:
- het moet naar het oordeel van het college bijdragen aan arbeidsinschakeling;
- de vrijlating mag voor maximaal 24 maanden;
- het vrij te laten bedrag is maximaal € 199,00 per maand voor alleenstaanden en € 142,00 gezamenlijk per maand voor gehuwden.

Het maximale vrijlatingsbedrag wordt dus, in vergelijking met de al geldende regels in de Participatiewet, niet verhoogd.

Combinaties
De bovengenoemde groepen kunnen gecombineerd worden, met dien verstande dat een ontheffingsgroep altijd gecombineerd moet worden met een intensiveringsgroep.

[3] Als bedoeld in artikel 9, eerste lid Participatiewet.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Vervolgvel
2

Controlegroep en referentiegroep
Het experiment moet naast bovengenoemde groepen tevens voorzien in een controlegroep en referentiegroep. De referentiegroep bestaat uit bijstandsgerechtigden uit Nijmegen die niet deelnemen aan het experiment.

Deelname aan experiment (door bijstandsgerechtigden)
Deelname aan het experiment geschiedt op basis van vrijwilligheid. Hierbij moet worden opgemerkt dat iemand vervolgens niet weet in welke groep hij/zij terecht komt. Deze verdeling is aselect. Bovendien wordt tussentijdse beëindiging van het experiment door een deelnemer uitgesloten door de regering. Slechts wegens dringende redenen kan iemand tussentijds uit het experiment stappen.

Conclusie
De AMvB kadert toegestane experimenten dus sterk in. Duidelijk is dat de voorstellen uit de gemeenteraad binnen het huidige juridische kader niet worden goedgekeurd door het ministerie. Het is nu aan elk van de initiatiefnemers uit de raad om te bezien of men een experiment met inachtneming van deze landelijke kaders nog steeds wenselijk acht.

De AMvB hangt momenteel voor bij de Tweede Kamer: Kamerleden mogen deze agenderen, en vervolgens bespreken en er moties over indienen. Het is dus niet gezegd dat de AMvB blijft zoals hij is. Inmiddels is er van uit de wetenschappers die deze experimenten zouden gaan evalueren een signaal gekomen dat de kaders een wetenschappelijk onderzoek om methodologische redenen onmogelijk maken.[4]

Wij wachten vooralsnog af of de AMvB gewijzigd gaat worden, aan de hand van een bespreking in de Kamer. Tot die tijd zullen we bestuderen wat de mogelijkheden zijn met betrekking tot uitvoering en evaluatie van een experiment, en eventuele kosten en baten. Hiermee is er voorwerk gedaan, voor het geval dat we ons aan willen melden.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls mr. drs. A.H. van Hout

[4] http://www.bd.nl/regio/tilburg-e-o/tilburg/wetenschappers-regels-klijnsma-funest-voor-onderzoek-proef-bijstand-1.6512553

Brief aan de raad - Auditcommissie - Jaarverslag 2014-2015

D14

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

G e m e e n t e r a a d
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Leden van de gemeenteraad, fractievolgers

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
14-10-2016	BM50/	Mirande Heffels
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Jaarverslag 2014-2015 auditcommissie		3292520

Leden van de gemeenteraad, fractievolgers

Namens de Auditcommissie bied ik u het jaarverslag van de Auditcommissie aan. U treft daarin een overzicht van de belangrijkste werkzaamheden van de commissie in de periode januari 2014 tot en met december 2015.

Ik wens je veel leesplezier!

Met vriendelijke groet,

Mirande Heffels,
Griffier gemeenteraad Nijmegen

Brief aan de raad - Auditcommissie - Jaarverslag 2014-2015

Jaarverslag 2014-2015 Auditcommissie

Wie zijn wij?

De Auditcommissie is de adviseur van de gemeenteraad op het gebied van de uitvoering van haar controlerende rol; de commissie biedt hierbij zijn verslag aan van de werkzaamheden die in 2014 en 2015 zijn verricht. Het is geen uitputtende rapportage; het verslag geeft meer een beeld over de belangrijke dossiers met betrekking tot de planning & control cyclus en bedrijfsvoering die op de agenda van de commissie hebben gestaan of nog staan. De commissie beschouwt zichzelf als "ogen en oren" van de gemeenteraad. Het is het platform dat de raad ondersteunt en adviseert over aspecten van bedrijfsvoeringskaders. De vergaderingen vinden zeswekelijks plaats. Aan de huidige Auditcommissie nemen deel Rachel Brouwer (voorzitter), Rutger Zwart, Paul Eigenhuijsen, Albaer Hillen, Inge van Dijk en Bram Friesen. In 2014 en 2015 namen ook Jos Reinhoudt en Annelieke van den Berg deel aan de commissie; De commissie werkt samen met het College van B&W en de ambtelijke organisatie. De samenwerking met Harriet Tiemens, wethouder Financiën, de ondersteuning van Concern Financiën en diverse ambtelijke beleidsfunctionarissen worden daarbij door de Auditcommissie zeer gewaardeerd.

Rachel Brouwer, voorzitter Auditcommissie
Nijmegen, 14 oktober 2016

Rachel Brouwer, voorzitter

Rutger Zwart

Paul Eigenhuijsen

Albaer Hillen

Inge van Dijk

Bram Friesen

Brief aan de raad - Auditcommissie - Jaarverslag 2014-2015

De Auditcommissie: Ogen en Oren van de gemeenteraad

In het voorjaar van 2014 waren er gemeenteraadsverkiezingen, en brak vanaf mei een nieuwe bestuursperiode aan. Daardoor heeft ook de auditcommissie in 2014 een nieuwe samenstelling gekregen, en is vanaf juni dat jaar begonnen met haar taken; de commissie is de aangewezen sparring- en gesprekspartner voor raadsleden , het college van B&W, de ambtelijke organisatie, externe partners zoals de provincie Gelderland, de accountant, en de gemeentelijke Rekenkamer met betrekking tot stukken uit de P&C cyclus. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de werkzaamheden in de eerste twee jaar.

2014

Belangrijke activiteiten

- De commissie heeft zowel een adviesbrief aan de raad over de Stadsrekening 2013 als een raadsvoorstel met aanbevelingen voor de Stadsrekening 2014 opgesteld. Ook over de Stadsbegroting 2015-2018 heeft de commissie de raad een adviesbrief gestuurd met daarin haar conclusies en aanbevelingen.
- In overleg met de accountant zijn voor de Stadsrekening van het komende jaar de onderwerpen vastgelegd waarop de accountant extra aandacht vestigt. Het ging hierbij om de decentralisaties in het sociaal domein, de controle van de grondexploitaties, de stand van zaken met betrekking tot de wet Markt en overheid (Wmo), de gevolgen van de invoering van de wet op de vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen (Vpb), en de stand van zaken van de uit te voeren bezuinigingen.
- De commissie heeft ook in 2014 een quickscan uitgevoerd met betrekking tot de kadernota Verbonden Partijen. Deze scan, waarin de auditcommissie de verbonden partijen waarin Nijmegen deelneemt toetste aan de kadernota, richtte zich op Recreatiegemeenschap Veluwe (RGV).
- In het kader van een herinrichting van de Planning & Control cyclus heeft een werkgroep van de auditcommissie een initiatiefvoorstel ingediend, d.d. 9 juli 2014. Uit dit voorstel is onder andere de Zomernota voortgekomen die vanaf 2015 de voorjaars- en perspectiefnota heeft vervangen.
- Aanbesteding nieuwe accountant: in 2015 liep het contract af van accountantskantoor E&Y voor de controle van de stadsrekening. In 2014 is de auditcommissie begonnen met de aanbesteding voor een nieuwe accountant.

Daarnaast liet de auditcommissie zich informeren over, en gaf eventueel suggesties mee voor:

- De actualisatie van de Kadernota Verbonden Partijen.
- In overleg werden onderzoeken van college, accountant, en de rekenkamer op elkaar afgestemd.
- De interim controle van accountant E&Y op de stadsrekening.
- Benchmarks voor Bedrijfsvoering. Dit is een tool waarmee je kunt laten zien hoe deelnemende gemeenten scoren op verschillende indicatoren op het gebied van bedrijfsvoering. Het instrument is nog in ontwikkeling.

- De effecten van subsidies in het kader van art. 213a onderzoek door het college van B&W.
- De mei – en septembercirculaire.
- Rapportage inhuur van derden binnen de organisatie
- De stand van zaken omtrent dossierbeheer en archivering binnen de organisatie.

2015

Belangrijke activiteiten

- Over zowel de Stadsrekening 2014 als de Stadsbegroting 2016-2019 heeft de auditcommissie een advies afgegeven aan de raad, en zijn in overleg met de ambtelijke ondersteuning en de accountant de aandachtspunten voor beide stukken voor het volgende jaar vastgelegd. Het ging hierbij om de voortgang van de bezuinigingsprogramma's, de ontwikkelingen met betrekking tot de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), de Vpb (die begin 2017 wordt ingevoerd), het Werkbedrijf en de decentralisaties in het sociaal domein.
- Met het college en ambtelijke ondersteuning is gesproken over op welke manier de Zomernota aangeboden zou moeten worden, en heeft de auditcommissie suggesties meegegeven waarop de focus zou moeten liggen.
- Afsluiting van de wervingsprocedure voor de nieuwe accountant: In het najaar van 2014 was een start gemaakt met deze werving, welke in het eerste kwartaal van 2015 werd afgerond. Uiteindelijk werd unaniem gekozen om in zee te gaan met een nieuw accountantskantoor: PricewaterhouseCoopers (PwC). De auditcommissie wil daarnaast de accountants van Ernst & Young hartelijk danken voor de samenwerking van de afgelopen jaren, alsook PwC voor haar activiteiten tot nu toe.
- De werving van een nieuwe voorzitter van de Rekenkamer.
- De commissie heeft in samenwerking met afdeling financiën een raadsbrede workshop georganiseerd over de jaarstukken, waarin dieper werd ingegaan op het lezen van de stadsbegroting en de stadsrekening. De focus lag op kennisontwikkeling.

Daarnaast liet de auditcommissie zich informeren over, en gaf eventueel suggesties mee voor:

- De financiële kengetallen van zowel de Provincie Gelderland als die van het college.
- De interim controle van de accountant op de stadsrekening.
- Nieuwe integrale aanpak van gemeentefondsmiddelen. Afgesproken is om een overzicht van de middelen met bronvermelding te publiceren met daarin genoemd het thema en bedrag maar zonder verdere verantwoording.
- Ook dit jaar zijn onderzoeken van college, accountant, en de rekenkamer op elkaar afgestemd.
- De stand van zaken omtrent dossierbeheer en archivering binnen de organisatie.
- Het jaarverslag van de gemeentelijke Rekenkamer. Daarin werd gefocust op archivering en dossierbeheer, en het gebruik van (door de raad) vastgestelde indicatoren in beleidsdocumenten.
- De mei- en septembercirculaire.
- De effecten van subsidie voor de Bibliotheek Gelderland-Zuid.
- De laatste stand van zaken omtrent de vernieuwing van de BBV en de Vpb.